

MURAT ÇAKIR
DERLEMELER

2002 - 2011

IMPRESSUM

**ROSA-LUXEMBURG-STIFTUNG HESSEN
FORUM FÜR BILDUNG UND ANALYSE E.V.**

NIDDASTR. 64, 60329 FRANKFURT AM MAIN

TELEFON 069 271 359 77

TELEFAX 069 271 359 78

HESSEN@ROSALUX.DE

WWW.HESSEN.ROSALUX.DE

İÇİNDEKİLER

ŞİMDİ ZAMANIDIR	7	IDEMENEO YA DA ALAMAN İSLAMI	71
PATERNALİST AVUKATLAR	9	YENİ SAVAŞ SİNYALLERİ Mİ?	72
ALMANYA'DAKİ TÜRKİYELİLER	11	NOBEL, SOYKIRIM VE İKİYÜZLÜLÜK	73
ALLAH AŞKINA?	13	»ALTTABAKA« VE TİMSAH GÖZYAŞLARI	74
ALMANYA SAVAŞA KATILMAK İSTEMİYOR MU?	15	»PREKARIAT« VE SONUÇLARI	75
»ENDLÖSUNG«	19	AYAKTA ÖLEN ANTİFAŞİST	76
APOLETİ »NGO«LAR	21	UZUN İNCE BİR AB YOLU	77
SOSYAL YIKIM ROTASI: AJANDA 2010.....	23	SURİYE VE İRAN'A YENİ ORTAKLIK TEKLİF	78
YENİ DÖNEM	25	HOLLANDA: POPÜLİZMİN ZAFERİ.....	79
ÇEKİRDEK AVRUPA YAYILMA YOLUNDA	27	SAVAŞLAR DİYARINDA BARIŞ STRATEJİLERİ	80
STRATEJİK ORTAKLIK	28	SAVAŞLAR DİYARINDA BARIŞ STRATEJİLERİ (2)	81
CARACAS'TAN DAVOS'A GÜÇLÜ MESAJ	29	ALMANYA'NIN EMPERYAL ARZULARI	82
ŞAHİNLER ZİRVESİ	30	DÜNYAYI DEĞİŞTİREN KARARIN YILDÖNÜMÜ	83
ZAMANLAMA	31	AB, TÜRKİYE VE GENERALLERİN İKTİDARI	84
HALKIN GERÇEK TEMSİLCİSİ	32	YIL BİTERKEN	87
BUZKIRAN	34	AVRUPA SOL PARTİSİ	88
SOLUN TARİHSEL GÖREVİ	35	ALMANYA'DA İŞSİZLİK AZALIYOR MU?	91
ROSA 135 YAŞINDA	36	SOYKIRIM TARTIŞMALARI VE ALMAN	
HALBERSTADT'DA NELER OLUYOR?	37	SOLUNUN POLİTİKASI	92
PİYASALAŞTIRILAN KAMU	38	»YOK ÖYLE, BURASI TÜRKİYE!«	94
PARİS'TE İKİNCİ BAŞKALDIRI	39	DOĞUMU: 1954 – ÖLÜMÜ: 1915	95
SAVAŞ MI, SET ÇEKME STRATEJİSİ Mİ?	40	PAMUK VE ALMANYA ZİYARETİ	96
»KÖKTEN ÇÖZÜM«	41	ŞAHİNLER GENE MÜNİH'TE	97
KÖKTENİRKÇİ AVRUPA	43	FALCIDAN TERÖR AVCISI OLURSA	98
DOĞU'DA GÜNEŞ BATIMI	41	ASKER, YOLCULUK NEREYE?	99
TEŞHİS HATASI	45	GUANTÁNAMO VE ALMAN İRKÇİLİĞİ	103
YOL AYRIMI	46	RAF'LI KLAR VE MUHAFAZAKÂRLARIN	
YURTSEVERLİK BÖYLE OLUR!	47	HİDDETİ	104
AVRUPA'YI YENİDEN KURMAK MI?	48	ALMAN SOLU VE AVRUPA BİRLİĞİ	105
SOYGUN POLİTİKASI	49	EVROPA'DA BİR DOĞUM GÜNÜ	106
»REFLEKS«	50	NEOLİBERALİZMİN MANEVRA KİTLESİ	107
KONGO: AB SÖMÜRGE PEŞİNDE	51	PASKALYA YÜRÜYÜŞLERİ	108
EDEP VE ERKÂN	52	SIRA BEYAZ ALMANLARDA	109
KAFA PARASI	53	»20 YAŞINDA AÇLIKTAN ÖLDÜ!«	110
»MISTER DANGER« AVRUPA'DA	54	SULANDIRILAN HUKUK	111
HANGİ TÜRKİYE, HANGİ AB'NE	55	UÇURUMUN KENARINDA - TÜRKİYE'NİN YENİ	
NOT WELCOME, MR. BUSH!	59	KRİZİNİN ARKA PLANI ÜZERİNE	112
»1984« GERÇEKLEŞİYOR MU?	60	HEPİMİZ TERÖRİSTİZ!	115
BARIŞSEVER YAHUDİLERİN ÇAĞRISI	61	KÜRTLERE MECLİS YOLU KAPATILIRSA..	116
BARBARLIĞIN VASSALLARI	62	DÜŞÜNCE TERÖRİZMİ	117
»STRATEJİK YENİLGİ«	63	GAYRİMEŞRU DÜNYA HÜKÜMETİ	118
KORKU TOPLUMU	64	»EN ALTTAKİLER« - DAHA AŞAĞISI YOK	119
SOL »HIZBULLAH«I NASIL		KÜRTLER ZORU BAŞARMALIDIR	121
DEĞERLENDİRMELİ?	65	DEMOKRATİK REFLEKS	122
ALMANYA'NIN SORUMLULUĞU	68	SAVAŞ PARTİLERİ VE BARIŞ ELÇİLERİ	123
DIŞINDANANLAR CUMHURİYETİ	69	KİN VE NEFRET	124
ADOLF'ÜN TORUNLARI PARLAMENTODA	70	STATÜKOCULAR ÇÖZÜM ÜRETEMEZ!	125
		SEÇİM KRİZİ ÇÖZECEK Mİ?	126

KRİZ VE KRİZ	127	PANDORA'NIN KUTUSU AÇILIYOR	183
1 EYLÜL YENİDEN	130	»ALTERNATİF« GAZETESİ İLE YAPILAN RÖPORTAJ	184
ZENGİN ÜLKENİN YOKSULLARI	131	KÜRESELLEŞMEDEN KORUNMANIN ALMANCASI	186
EKOLOJİK BOMBA?	132	YOKSULLUK VE BARIŞ	187
TERÖR HİSTERİSİ	133	»ALMANYA İÇİN ÖLMEK«	188
PARALAR NEREDE?	134	SOSYALDEMOKRASİNİN UĞURSUZ GELENEĞİ	189
EMEKLİLERİN GÜNDEMİ	135	MESELE İNSAN OLMAKTA...	190
ALMAN SONBAHARININ HATIRLATTIKLARI ...	136	ZURNANIN ZIRT DEDİĞİ NOKTA	191
»ASIL DÜŞMAN KENDİ ÜLKEMİZDE!«	137	»KALP SOLDA ATAR...«	192
»HER ŞEY VATAN İÇİN« Mİ?	138	GÖREV YERİ DÜNYA, MARŞ MARŞ!	199
KÜRTLERİ SEVMEK Mİ?	139	GÖREV YERİ DÜNYA, MARŞ MARŞ! (2)	200
YİNE YEŞİLENDİ FINDIK DALLARI...	140	İSRAİL KARŞITLIĞI, ANTİSEMİTİZM MİDİR? ...	201
SEHHULI, SAMURA VE AMARA	141	YENİDEN MERHABA!	202
AVRUPA'DAKİ APOLETLİ DERNEKÇİLER	142	ŞAHİNLER ZİRVESİNİN ARDINDAN	203
BARIŞIN DİLİNİ KONUŞMAK İÇİN	143	KOSOVA: AB'NİN İLK SÖMÜRGESİ	204
TEK ŞANSIMIZ BARIŞ!	144	ALMAN SOLU ÜZERİNDEKİ İSRAİL GÖLGESİ ...	205
UMUT OLMASA İNSANDA...	145	ULUSAL SANAYİ POLİTİKASI?	206
KLAVUZU KOCH OLANIN...	146	ÖLÜM MELEĞİ NATO	207
SOĞUK SAVAŞÇI ROLAND KOCH	147	KÜRT'LER KÜRDİSTAN'A!	208
SEÇİMLERİN ARDINDAN	148	KÜRT'LER NEDEN KÜRDİSTAN'A?	209
GÖÇMENLER: AVRUPA DEMOKRASİLERİNİN KURTARICILARI MI, MEZAR KAZICILARI MI? ...	149	NATO'DAN BİZE NE?	210
KOSOVA KÜRTLERE BİR ÖRNEK Mİ?	154	HEY AHBAP, ONE MİNUTE!	211
TÜRKLERİN ZORLU İMTİHANI	155	KIZILELMA MI, NABUCCO MU?	212
ŞİMDİ TARAF OLMA ZAMANI	156	KEÇİDEN BAHÇEVAN OLURSA...	213
YEREL BARIŞ MECLİSLERİ İŞE BAŞLAMALI!	157	ALMANYA'NIN ÖLÜMCÜL KÂRI	214
AYRIŞARAK KURTULMAK Mİ?	158	AVRUPA (İÇİN) EYLEM GÜNLERİ	215
ÇATI PARTİSİ (1)	159	ALMANYA'NIN OTONOM MİLLİYETÇİLERİ	216
ÇATI PARTİSİ (2)	160	KUZAY KORE NİRE?	217
ÇATI PARTİSİ (3)	161	AVRUPA PARLAMENTOSU: DİŞSİZ KAPLAN!	218
ÇATI PARTİSİ VE DEZENFORMASYON MEKANİZMALARI	162	»BATI'DA DEĞİŞEN BİR ŞEY YOK«	219
ÇATI PARTİSİ (4)	163	SADAKA KÜLTÜRÜNÜN ALMANCA'SI	221
ÇATI PARTİSİ (5)	164	ÇATI PARTİSİ TARTIŞMALARI, GİZLİ İRKÇILIK VE MUMIA ABU-JAMAL	222
ÇATI PARTİSİ (6)	165	ALMANYA'DA SICAK SONBAHARA DOĞRU MU?	224
1 HAZİRAN VE SONRASI	166	ASLOLAN NİYETSE EĞER	225
»EM ÇARESİYE DIXWAZIN!«	167	RADİKALLİĞE DAVET	226
ALMANYA'DA NEOFAŞİZM OLAĞANLAŞIYOR MU?	168	»İRKÇILIĞIN ÇAĞDAŞ BİÇİMİ«	238
ALMANYA'DA NEOFAŞİZM OLAĞANLAŞIYOR MU? (2)	169	AFRİKA'YA YARDIMMIŞ	240
YANGIN YERİ	170	ORTAK ÇIKARLAR	241
ÇATIDA CAMBAZLAR OYNARSA	171	»VATAN CEPHESİ«	242
»HOSTIS HUMANI GENERIS«	175	SOL, MÜDAHİL OLMAYI UNUTURSA EĞER...	243
GENE REFLEKS	176	AFGANİSTAN'DA SEÇİM MUHAREBELERİ	247
GERÇEK ÖNCE ÖLÜR	177	»YA SİZ HANGİ İRKTANSINIZ?...«	248
ÇATI'YI AVRUPA'YA TAŞIMAK GEREK	178	»TARİHİ ÖNEM« Mİ DEDİNİZ?	249
»... BİR NEVİ İMPARATORLUK«	179	ABSÜRDİSTAN SEÇİMLERİ	250

MİLİTARİSTLEŞTİRİLEN ALMAN İÇPOLİTİKASI	251	SOLA OY VERMEK İÇİN BİR FIRSAT DAHA	316
»FÜZE KALKANI« GELECEK BAHARA MI KALDI?	252	SOLU TERBİYE ETME ÇABALARI	317
ALMANYA: SEÇİM SONRASI TUFAN!	253	GERÇEKTEN »AVRASYA« SEÇENEĞİ Mİ?	318
AĞZINDAN SALIYALAR AKMAYA GÖRSÜN...	254	TÜRKİYE – RUSYA İLİŞKİLERİ ÜZERİNE	319
AB İLERLEME RAPORU'NUN SÖYLEMEDİKLERİ	255	PARLAMENTODAN, ŞİRKET YÖNETİMİNE	322
YOLUN YARISI İLK ADIMLA ALINIR, AMA...	256	»İNDİANERLAND« VE KOWBOYLARIN TRAVMASI	325
DOMUZ GRİBİ VE İLAÇ TEKELLERİ	257	GAZZE ŞERİDİ: DEĞİŞEN BİR ŞEY OLACAK MI?	326
DUYARLILIĞINIZI SEVSİNLER!	259	GELİŞMELERE YETİŞEMEMEK...	327
9 KASIM 1989'UN ANIMSATTIKLARI...	260	YOKSULLAR DAHA YOKSUL, ZENGİNLER DAHA ZENGİN	328
SKANDAL GAZETECİLİĞİ VE POLİTİK MÜCADELE	262	»WARLORDS INC.«	329
FAŞİZM KANIKSANIRSA EĞER...	263	ALMANYA'DA DEĞİŞEN BİR ŞEY YOK!	330
BİR YAZARIN EN ÇOK HOŞUNA GİDEN ŞEY	264	ASF VE UMURSAMAZLIKLAR ÜLKESİNİN BASİRETSİZLİK ABİDESİ	331
İNTİKAMIN ESİRİ OLMAMAKTA BÜTÜN MESELE...	268	TAŞLAR YENİDEN YERİNE OTURUYOR	335
DTP'NİN KAPATILMASI VE FIRSATLAR	269	PROFESYONEL ORDU TARTIŞMALARI ÜZERİNE	336
KAPİTALİZM SAĞLIĞA VE DOĞAYA ZARARLIDIR	271	ENTELİJENSIYA MI, NOMENKLATURA MI?	337
SAVAŞ VE YALANLAR	272	POGROM	338
BASKIN ORAN HOCAYA AÇIK MEKTUP	273	GATES, BUFFET & CO.	339
PİSKOPOZUN »MAKAM SUİSTİMALİ«	276	AB'NDE RADİKAL FİŞLEME	340
ALMANYA SOLUNA NE OLUYOR?	277	NATO ORDULARININ YENİ DİZAYNI	341
HAİTİ'Yİ YIKAN DEPREM DEĞİL	278	MESELE »VİCDANSIZLIK« DEĞİL, ÇIKAR ÇATIŞMASIDIR	342
AFGANİSTAN'DA STRATEJİ DEĞİŞİKLİĞİ YALANI	279	SARRAZİN VE DENEME BALONU	344
ÇEKİRDEK AVRUPA'NIN 2020 AJANDASI	280	BİR AĞAÇ GİBİ AYAKTA ÖLMEK...	345
KAÇIŞ SINIFTAN MI, YOKSA GÖREVDEN Mİ?	281	EGEMENLERİN YENİLGİSİ VE TOPLUMSAL BÖLÜNMÜŞLÜĞÜN TESCİLİ	346
ENTELLEKTÜEL AHLÂK VE ELEŞTİRİ SINIRI	282	YENİ TİP İRKÇILIK: »BİYOLOJİZM« VE »KÜLTÜRALİZM«	348
»ANTİSEMITİZM VE TARİH RÖVANŞİZMİ«	284	TARAF GAZETESİ VE AKP'NİN BARIŞI	349
İKİ ÜLKE, TEK PARTİ	285	BEYAZ AVRUPA'NIN SOSYAL İRKÇILIĞI	353
İÇİMDEKİ KÖTÜ ADAMIN SESİ	292	ÖZGÜR BASIN DA YALANLARA KANARSA...	355
BAŞPİSKOPOS SARHOŞ OLURSA...	296	EMEKÇİLER ALANDA, ALMAN SENDİKALARI NEREDE?	357
KÜRTLER VE ÇEKİRDEK AVRUPA'NIN GERÇEK YÜZÜ	298	AB RÜYASI: »KEDİ MASASI«NDA 50 YIL	358
»II-M-OLAYI«	299	ALMANYA VE İSLAM	361
LADY ASHTON'UN MİSYONU	302	GÖÇMEN GENÇLERİ VE »ALMAN DÜŞMANLIĞI«	362
2010: AFGANİSTAN İÇİN KADER YILI MI?	303	CUMBABALAR, BAŞÖRTÜSÜ VE KÜRTLER	363
SAVAŞA HAZIRLIK OKULDA BAŞLAR!	304	KÜRDİSTAN, İTALYA'DA OLSAYDI...	364
»PACTA SUNT SERVANDA!«	305	AMAÇ ÇÖZÜM DEĞİL, TERBİYE	365
NATO: TRANSATLANTİK EMPERYALİZMİN VURUCU GÜCÜ	306	KRİZİN EFENDİLERİ KAPIŞIYOR	366
VANCOUVER'DEN VLADİVOSTOK'A	308	»TERÖR« HİSTERİSİ	367
SOLA KARŞI »KIRMIZI-YEŞİL«	309	»NATO 2020«	368
AVRUPA'DA 24 NİSAN	310	DAHA FAZLA WİKİLEAKS, LÜTFEN!	371
BİR DAHA ASLA SAVAŞ, ASLA SOYKIRIM OLMASIN DİYEBİLMEK İÇİN!	311	GUTTENBERG VE KİMYA TEKELLERİ	372
NEOLİBERAL HEGEMONİ VE SENDİKAL KRİZ ..	313	DEVLET MAFYALAŞIRSA...	373
SENDİKACI MI, MENECER Mİ?	315	SUİKAST!	374

UMUDA DAİR... ..	375	BOŞANMA DAVASI	435
KOMÜNİZM? KOMÜNİZM!	376	TUHAF İLİŞKİLER	440
SINIRLARI ZORLAMAK... ..	377	ALMANYA'NIN GÜL SEVGİSİ	441
TUNUS ÜZERİNE DÜŞÜNCELER	378	AB İMPARATORU ALMANYA	442
TUNUS, »DEVİRİM« VE KÜRTLER	379	GÜNEY ASYA'DA NELER OLUYOR?	443
MISIR ORDUSU KİMİN HİZMETİNDE?	380	»HASTALA VICTORIA SIEMPRE!«	444
»QWX – SHOW UR LINGUA«	382	FABRİKASYON »TERÖR« TEHDİTİ	446
KAHİRE, KUDÜS'TEN NASIL GÖRÜNÜYOR?	383	ÖLÜM HÂLÂ ALMANYALI BİR USTA!	447
SU KAYNADI!... ..	386	METAMORFOZ	448
BATI, TÜRKİYE'Yİ NEDEN ÖRNEK		AŞIL TOPUKLARI	449
GÖSTERİYOR?	388	SEÇİM BARAJLARI KALKARKEN... ..	450
AH, FİLİSTİN!	389	TEKNOKRATLAR DÖNEMİ AÇILDI... ..	451
LİBYA: YENİ BİR SAVAŞ CEPHESİ Mİ?	390	ÖZÜR DİLEMEK	452
SÜRDÜRÜLEBİLİR ALMAN MİLİTARİZMİ	391	»IN DUBIO PRO REO«	453
NÜKLEER ENERJİ DÖNEMİ BİTİYOR MU?	382	NEONAZİ CİNAYETLERİNİN SORUMLUSU	
KAFA KARIŞIKLIĞI VE ÇIKARLAR	393	BELLİ	454
ALMANYA'NIN YENİ MUHAFAZAKÂRLARI:			
YEŞİLLER	394		
ALMANYA LİBYA'DA NEDEN ÇEKİMSER?	397		
ALMANYA'NIN KÜRT POLİTİKASI	398		
NATO LİBYA'DA İŞGALE HAZIRLANIYOR	399		
SURİYE, LİBYA DEĞİL	400		
»EKSTRALEGAL İNFAZ«	401		
İLK YEŞİL BAŞBAKAN	402		
12 HAZİRAN VE AVRUPA'DAKİ »BİZLER«	403		
»SİZİ GİDİ ANTİSEMİTİKLER, SİZİ.«	404		
ÇİNKO TABUTLAR GELMEYE DEVAM EDİYOR ...	405		
SOL DÜŞÜNMEYİ YASAKLARSA... ..	406		
YİNE SURİYE ÜZERİNE	407		
NERESİ DOĞRU?	408		
KAPİTALİZM VE DEMOKRASİNİN SINIRLARI ...	409		
DAĞDAN İNMEK Mİ, DAĞIN İNMESİ Mİ?	410		
»İSTİKRAR« İÇİN RUHUNU BİLE SATAR... ..	415		
MERKEL AFRİKA SAFARİSİNDE	416		
TOPYEKÜN PROPAGANDA (I)	417		
TOPYEKÜN PROPAGANDA (II)	419		
KIBRIS: ŞARTLI REHİN	423		
ÜTOYA'NIN ÖĞRETTİKLERİ	424		
HİROŞİMA	425		
NEOLİBERALİZMİN YENİ EGEMENLİK ARACI:			
SAĞ POPÜLİZM	426		
SEFİLLERİN BAŞKALDIRISI	429		
KÜRT KİMLİĞİ VE SAVAŞ TAMTAMLARI	430		
STRADA INFERNALE	431		
LİBYA'NIN ARDINDAN	432		
DEMOKRASİCİLİK VE ZARARIN			
TOPLUMSALLAŞTIRILMASI	433		
NATO-KALKANI VE TÜRKİYE	434		

ŞİMDİ ZAMANIDIR!

EMEK, BARIŞ, DEMOKRASİ BLOKU VE AVRUPA'DAKİ TÜRKİYELİ GÖÇMENLER EYLÜL 2002

Zannederseniz EVRENSEL gazetesinde okudum. EMEP'li bir yönetici "Seçimlere iki parti katılıyor. Biri işbirlikçi gericiğin ve sermayenin tarafı, diğeri emek, barış ve demokrasi taraftarları" tespitini yapmıştı. Gerçekten de bu tespiti katılmamak mümkün değil. Emekten, barıştan ve demokrasiden yana olan güçler arasında umut yaratan "Emek, Barış ve Demokrasi Bloğu" Türkiye solunun TİP deneyiminden bu yana önüne çıkan en önemli parlamenter fırsat olarak değerlendirilmelidir. Bloğun 3 Kasım seçimlerinde alacağı her başarı, savaş çıkartkanlarına, demokrasi düşmanlarına, IMF dayatmacılarına ve işbirlikçi gericiğe karşı kazanılacak önemli bir mevzi olacaktır.

EMEP, HADEP ve SDP'nin bütün siyasî ve ideolojik farklılıklarına rağmen bu bloğun oluşması başlı başına bir başarıdır ve emek, barış ve demokrasi ekseninde verilen mücadeleye etkin bir ivme kazandıracığından, ÖDP ve SHP'nin blokta yer almamaları bu başarıyı küçümsenmemelidir. Kanımca bu bağlamda önemli olan salt 3 Kasım'a kadar değil, -hangi sonuç alınırsa alınsın- sonrasında da birlikteliği pekiştirmek ve kuşkusuz potansiyeli olan güçlü bir toplumsal muhalefeti yaratarak, sürekliliğini sağlamaktır. Bloğun güçlendirilmesi için verilen her özveri, her dayanışma ve her destek Türkiye halklarının hafızasına kazanacaktır. Aynı, anlaşılması güç gerekçeler ve alışılmış ayak oyunları ile son anda blokta yer almaktan kaçınılması gibi.

Bloğun Avrupa'daki etkisi

Avrupa'da yaşayan Türkiyeli göçmenler şüphesiz Türkiye'deki her gelişmeden – öyle yada böyle – etkilenmektedirler. Türkiye'nin demokratikleşmesi yönünde atılacak her adım bu nedenle Türkiyeliler üzerinde olumlu bir etki yaratacaktır. Bloğun oluşmasının ilk olumlu etkisi, Avrupa'da faaliyet gösteren bazı demokratik göçmen örgütlerinin ve siyasî grupların yakınlaşmasında görülmektedir. Görüldüğü kadarıyla demokratik örgütlenmeler ve bloğu oluşturan partilere yakın olan kişi ve gruplar 3 Kasım'a kadar çeşitli kampanyalar düzenleyecekler.

Ancak seçimlerden sonra ne olacak? Bence DİDF, GDF, YEKKOM gibi örgütlerin ve blok partilerine yakın olan grupların yanıtlaması gereken budur. Seçimlerden sonra, öncesinde olduğu gibi mi devam edilecek, yoksa birlikteliğin sürmesi ve güçlendirilmesi için adımlar mı atılacak? Yaşamlarının odak noktası haline gelmiş olan Avrupa'daki genel sorunlara, neoliberalizmin belirlediği sosyal ve ekonomi politikalarına, savaş hazırlıklarına, çoğunluk toplumlarında gelişen ırkçılığa, göçmenlik-

ten kaynaklanan sorunların çözümüne, Türkiyeliler arasında yaygınlaşan şöven milliyetçi ve köktendinci yaklaşımlara ve böylesi örgütlerin güçlenmesine yönelik tavırları ne olacak?

Demokratik göçmen örgütlerine düşen ikili görev

Kanımca ortak coğrafyadan gelme özelliğini paylaşan Türkiye kökenlilerin oluşturduğu demokratik örgütlenmelerin (ve tabii ki siyasî yapılanmaların) grup çıkarlarını önplanda tutan ve ayırıştırıcı yaklaşımları terk ederek, yeni bir misyonu ortaklaşa üstlenmelerinin vakti, bloğun oluşturulmasıyla çoktan gelmiştir. Burada bana yönelik olası "hayalci yaklaşım" türünden eleştirilere hemen yanıt vereyim. Avrupa'daki Türkiyeli örgütlenmeleri yakinen tanıyan birisiyim. Zorlukları da iyi bilmekteyim. Soruna da gerçekçi bakmaktayım. Avrupa'daki Türkiye kökenli demokrat, devrimci, sosyalist kesimlerin içinde bulunduğu durum ve Türkiye'de oluşturulan Blok, biraraya gelinmesinin temellerini yaratmaktadır. Avrupa'da faaliyet gösteren DİDF, GDF ve YEKKOM gibi örgütlenmeler ile blok partileri taraftarlarının, siyasî ve ideolojik farklılıkları reddetmeyen, bu farklılıklara rağmen kısa ve orta vadeli hedeflerde dilbirliğini sağlayabilen vizyoner ve güçlü bir birlikteliği gerçekleştirmelerinin olanaklı olduğuna inanıyorum. Bu inancımın temelinde ise şu gerekçe ve tespitler yatmaktadır:

Birincisi: Bu örgüt ve grupların önünde 3 Kasım seçimlerinde Emek, Barış ve Demokrasi Bloğunu desteklemek, emekten, barıştan yana, emperyalist dayatmalara ve işbirlikçi gericiğe karşı çıkan demokratik bir toplumsal muhalefeti güçlendirme görevi durmaktadır. Bu görevi anılan örgütler önlerine kendileri koymuşlardır. Zaten Türkiye'de toplumsal barışın sağlanarak kalıcı hale getirilmesini, yolsuzluk ve yağma ekonomisine karşı alternatif politikaların yaratılması ve siyasî, sosyal ve kültürel özgürlükleri garanti altına alacak bir demokratikleşmenin gerçekleşmesi yönünde atılacak her adımı desteklemek, Avrupa'da yaşayıp, kendisine "ilericiyim", "demokratım", "devrimciyim", "yurtseverim", "sosyalistim" diyebilmenin en önemli kıstasıdır.

Kaldı ki demokratikleşmiş bir Türkiye'nin Avrupa'da yaşayan Türkiyelilerin, Türkiye'den kaynaklanan sorunlarının çözümüne ve Avrupa'daki yaşantılarına küçümsenemeyecek katkıları olacaktır.

İkincisi: Bu örgüt ve grupların hedef kitle olarak gördükleri Türkiye kökenli göçmenlerin Avrupa'daki genel durumudur. Göçmenlerin kökenlerinden kaynaklanan farklılıkları her an ve her alanda karşılarına

çıkarılmaktadır. Ayrımcılık artık kurumsallaşmıştır. Avrupa toplumlarının en güçsüz ve savunmasız kesimi olan göçmen işçiler ve politik mülteciler, neoliberalist senaryonun politik çıkarları için enstrümentalize edilmektedirler. Tekel ve sermaye kârlarının en yüksek düzeye çıktığı günümüzde, hem işsizlik ve gelecek perspektifsizliğinden, hem de bunların yarattığı toplumsal sorunlardan en çok göçmen işçiler ve politik mülteciler etkilenmektedir. Politik, ekonomik ve sosyal sorunların gerçek nedenlerini gizlemek için göçmenlerin malzeme olarak kullanılması nedeniyle, çoğunluk toplumları arasında ırkçılık ve yabancı düşmanlığı hızla yaygınlaşmaktadır.

Federal Almanya ile Türkiye arasında imzalanan “İşçi Mübadele Antlaşması”nın 42. yılında Türk, Kürt, Laz ve diğer uluslardan göçmen işçiler artık Avrupa’da kalıcılaşmıştır. Bu konuda herkes hemfikir. On yıllarca ülkeye yönelik çalışma yapan Kürt örgütleri dahi bu gerçeği nihayet fark etmiş ve “göçmenlikten kaynaklanan sorunların çözümünü” örgütsel çalışmalarının merkezine taşımışlardır. Günümüzde ırkçılığa ve ayrımcılığa karşı verilen eşit haklar mücadelesi demokratik göçmen örgütlerinin çalışmalarının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir.

Ancak ırkçılık, ayrımcılık ve eşit haklar sorunu özünde Avrupa’daki sosyal sorunun bir parçası olması nedeniyle, salt “göçmenlik” söylemiyle yanıtlanamamaktadır. ırkçılığa ve ayrımcılığa karşı eşit hak ve özgürlükler için verilen mücadele, Avrupa’da sosyal devletten ve emekten yana, savaş ve neoliberalizm karşıtı demokrasi mücadelesinin bir parçası olmadığı müddetçe başarı kazanamayacaktır. Bu mücadele de ancak Avrupalı emekçiler ve Avrupa demokrasi güçleriyle birlikte başarı şansını yakalayabilir. Demokratik göçmen örgütlerinin bu nedenle “Nasıl bir Avrupa istiyoruz” sorusunu yanıtlayarak, sosyal adalet, demokrasi ve barış anlayışı çerçevesinde pozisyon belirlemek ve neoliberalizme, sermayenin küreselleşmesine, dizginlerini koparmış kapitalizme karşı emek cephesinde saf tutmaları bir zorunluluk haline gelmiştir. Göçmen işçilerin ve politik mültecilerin eşit haklara kavuşması bu mücadele ile birebir bağlıdır.

İşte bu nedenle anılan örgüt ve grupların önünde ikili bir görev durmaktadır: Bir tarafta Türkiye demokrasi güçleri ile dayanışmayı ve desteği yükseltmek, diğer tarafta eşit haklar, demokrasi, adalet, barış ve emek ek-seninde Avrupa’da mücadele vermek.

Göçmenler Avrupa toplumlarının “avangardı” olabilir mi?

Bence evet. Ama bunun için demokratik göçmen örgütleri ile partilere yakın duran gruplar kendilerini “ezilmişlik ve misafirlik sendromu”ndan kurtararak, Avrupa toplumlarının belirleyici bir öznesi olma rolüne soyunmalıdırlar. Sayısal anlamda “az” olunması zorlayıcı bir faktör olmakla birlikte, engelleyici değildir. Belirli başlı önemli kentlerde yerel ve bölgesel politikayı etkileme becerisine sahip, kamuoyunun ilgisini çekebilecek olanakları kullanabilen az sayıda aktivist ile, gerektiğinde “sokağa dökülebilecek” bir kitlenin örgütlü çalışması, Avrupa’daki politik gündemi belirleyebilecek bir güç anlamına gelir. Avrupa’da böylesi bir potansiyelimiz vardır ve bu potansiyeli harekete geçirmek için gerekli olan ön koşul, güçlerin birleştirilmesidir.

Evet, göçmen işçiler ve politik mülteciler Avrupa toplumlarının en zayıf halkasıdır. Avrupa toplumlarının demokratikliğinin, çağdaşlığının ve adil olup olmadıklarının en önemli kıstası, bu en zayıf halkanın diğer halkalar karşısındaki konumudur. Nüfusunun neredeyse yüzde onunun en temel yurttaşlık haklarından yoksun tutulduğu Avrupa’da demokrasinin işlerliği şüphelidir.

O halde bu zayıflık ve farklılık etkin bir güce dönüştürülmelidir. Göçmen işçilerin ve politik mültecilerin çoğunluk toplumları ile her alanda eşit haklara kavuşması, sosyal adaletten, emekte ve barıştan yana bir Avrupa Birliği için Avrupa’nın yeniden yapılandırılması talebi çerçevesinde mücadele edilmelidir. Türk, Kürt, Laz ve diğer uluslardan göçmen örgütlerinin ve genel olarak Türkiye Solunun Avrupa’da oluşturacağı bir güç birliği bu mücadelenin itici gücü olabilir. Bunun içinse sığ grup çıkarları bir yana bırakılmalı ve var olan potansiyelin, siyasî karar mekanizmaları ve toplumsal güçler arasında etkin olacak bir iradeye, belirleyici bir özneye dönüştürülmesi sağlanmalıdır.

Türkiye’de oluşturulan Emek, Barış ve Demokrasi Bloğu’nun Avrupa’ya etkisi bu yönde olabilir. Bu birliktelik olanaklıdır ve bunun sorumluluğu, bloğu destekleyen örgüt ve grupların omuzlarındadır.

PATERNALİST AVUKATLAR

YA DA; GÖÇMEN İŞÇİLERE SOSYAL YARDIM İÇİN AYRILAN YÜZMİLYONLARCA EURO'LUK PASTADAN PAY ALMA KAVGALARI

EKİM 2002

Göçmen işçilerin, göçün başladığı günlerden bu yana siyasetin objeleri olarak kullanıldıklarını söylemek herhalde pek yanlış olmaz. Göçün 47. yılı olan günümüzde dağı göçmen işçilerin varlığı siyasî hedeflerin gerçekleştirilmesi için enstrümentalize edilmektedir. Bu gerçek, göçmenlik alanında çalışan aktivistler için yeni bir şey değil. Ancak bu aktivistlerin bir çoğu – özellikle göçmenlerin örgütleri – kendilerinin sözde “yabancı dostları” tarafından aynı şekilde kullanıldıklarının farkına (biraz geç te olsa) varmışlardır. Göçmenler, kendilerine “hamilik” yapan sosyal yardım kuruluşları tarafından devletin dağıttığı “yardım pastasından” pay alabilmek için koz olarak kullanılmaktadırlar. Kimi göçmen örgütleri projelerine destek almak için başvurdukları kamu finansman kaynaklarında köşe başlarının bu “yabancı dostu” yardım kuruluşları tarafından tutulduğunu görmüşlerdir. Dağıtılan pastadan göçmenlerin örgütlerine düşen pay ise – eğer bürokratik engelleri aşma becerisini gösterip, destek alma şansını yakalarlarsa – kırıntıdan fazlası olmamaktadır.

Bazı okuyucular “sosyal yardım kuruluşlarının veya angaje olan Almanların yabancılarla ilgilenmelerinde ve destek çıkmalarında kötü olan bir şey yok ki” diyebilirler. Evet, yüzeysel olarak bakıldığında göçmenlerle ilgilenilmiş olması sevindirici bir gelişme. Ama, dediğim gibi, sadece yüzeysel bakıldığında. Göçmen işçilerin “avukatlığını” üstlendikleri iddia eden sosyal yardım kuruluşlarının “göçmenlere yardım” başlığı ile Federal Bütçedem aldıkları paralar karşılığında sundukları hizmetler gözönünde tutulursa – hele hele göçmen örgütlerinin parasal destek almadan onyıllardan beridir verdikleri hizmetlerle karşılaştırılırsa – gerçek resim ortaya çıkar. Ve gerçek resme dikkatli bakıldığında inanılan bir çok şeyin yanlış olduğu görülebilir. Bu çerçevede de “avukatlık politikaları” ile ırkçılık arasında bir bağlantı kurmak olanaklıdır.

Bu gerçekten de çok sert bir eleştiri. Eleştirinin haklılık payı olup olmadığını görmek için kısaca “sosyal yardım objeleri piyasasının” tarihçesine bakmak gerekli. Ancak bu şekilde kimi intensiyonlar ve bağlantılar daha açık olarak görülebilir.

Misafir işçiler Almanya’da

1950’li yıllarda Doğu Avrupa’dan gelen göçün kesilmesi “ekonomi mucizesini” zora sokmuştu. Dönemin Federal Hükümeti tekellerin baskısıyla, ortaya çıkan işgücü açığını kompanse edebilmek için bir dizi ülkeyle “İşçi Mübadele Antlaşmaları” imzaladı. 1955 yılında

İtalya ile yapıpal antlaşmadan sonra Almanya’ya sırasıyla İtalya’dan, İspanya’dan, Portekiz’den, Yunanistan’dan, Fas’tan, Tunus’tan ve Türkiye’den “Misafir İşçiler” gelmeye başladı. Göçmen işçiler baştan itibaren “misafir” olarak görüldüklerinden, ekonomi mucizesi yıllarının heyecanından göçten kaynaklanan sorunların çözümü için herhangi bir konsept düşünülmemişti bile. Böylece zaman içerisinde “misafir işçilerin” varlığı giderek bir “sorun”a dönüştü. Artık bu “sorunu” idari yönetim altına alma vakti gelmişti.

Alman işçi hareketinin bir kazanımı olan serbest sosyal yardım kuruluşları harekete geçirildi ve hükümet “misafir işçilerin sosyal sorumluluğunu” bu kuruluşlara verdi. Katolik kilisesinin sosyal yardım kuruluşu olan Caritas İspanyol, İtalyan ve Portekiz’li göçmen işçilerin sorumluluğunu, Protestan kilisesinin kuruluşu olan Diakonie protestan işçilerin ve Yunanlı göçmenlerin sorumluluğunu ve sosyaldemokrat işçi hareketinden doğan işçi yardımlaşma kuruluşu Arbeiterwohlfahrt da Türkiyeli, Tunuslu ve Yugoslavyalı göçmen işçilerin sorumluluğunu üstlendiler. Hükümet sosyal yardım için bütçesinden ayırdığı paraları bu kuruluşlara aktarmaya başladı.

Ancak 1973 yılında yürürlüğe giren Mübadele Durdurma Yasası nedeniyle “misafir işçilerin” kalıcılık tandansında artış başladı ve zamanla aile birleşimleri hızla çoğaldı. Bu gelişme, göçmen işçilerin artık dini gruplar olarak değil, ulusal gruplar olarak ele alınmasına neden oldu. Bu prensip halen geçerlidir. Çoğunluk topluma, yani Almanlara yönelik olan sosyal yardım prensibi yaş ve cinsiyet prensibine göre gruplandırılmasına rağmen, göçmen işçilere yönelik olan yaklaşım değişmedi.

Yetersiz sosyal yardım ve model projeler

Zaman içerisinde Alman sosyal yardım kuruluşlarının artan göçmen işçi sayısı karşısında yetersiz kaldıkları tespit edildi. Yeni çözüm önerileri gerekiyordu ve bunlar gecikmedi. Kısa bir süre içerisinde Batı Almanya’nın neredeyse her yerinde yabancı kadınlar için sosyal ve sağlık yardımı, çocuk ve genç yabancılar için serbest zaman ve ev ödevi yardımı, pedagojik ve psikolojik danışma merkezleri gibi çeşitli projeler başlatıldı. Bu projelerin ezici çoğunluğu dernekler şeklinde örgütlenmiş kuruluşlar tarafından yürütülmekte ve bugün de olduğu gibi “Model Proje” karakteri taşımaktadırlar.

Bu model projelerin kurumsal finansman içerisine alınmamlarına rağmen, içerikleri sosyal yardım kuruluşlarının hizmetlerinin içerikleri ile

örtüşmekteydi. Göçmenler sadece sosyal yardım objeleriydiler ve kararları hep Alman olan idarî yöneticiler veya sosyal danışmanlar vermektedir. Göçmenlere yönelik sosyal yardım hizmetlerinin bugüne kadar hep sosyal yardım kuruluşlarının devasa idarî aparatları ve Alman sosyal danışmanları veya bunlar tarafından yönlendirilen proje dernekleri tarafından belirlendiğini tespit edebiliriz.

Tabii ki bunun da nedenleri var. Pay kavgası verilen göçmen işçi yardımları piyasasına egemen olan kuruluşların “status quo”nun korunmasını önemli çıkarları bulunmakta. Bunun haricinde göçmen işçi yardımlarının nasıl olması konusundaki egemen düşüncenin değişmesi istenmemekte. Diğer taraftan da hiç te küçümsenmeyecek büyüklükte olan maddî çıkarların yanı sıra, geleneksel yardım kuruluşları sisteminin yeniden yapılandırılması istenmemektedir.

Avukatlık politikası

Göçmen işçilerin kendilerine yönelik sosyal yardım hizmetleri konusunda kendi kendilerini temsil etmelerinin hiç bir yasal temeli olmaması, yani hizmetler konusunda alınan kararlara hiç bir şekilde katılamamaları nedeniyle, geleneksel sosyal yardım kuruluşları “müvekkillerinin” siyasî çıkar temsilciliğini de üstlenmişlerdi. Böylece zaman içerisinde, bugün karşı karşıya olunan ve göçmen işçilerin çıkarları yerine kuruluşların çıkarlarını temsil eden bir “avukatlık politikası” ortaya çıktı.

Bu “avukatlık politikasının” temelinde, asıl sorunun “Yabancıların varlığında ve yabancıların kültürel açıklarında” yattığı yaklaşımı yer almaktadır. Bu yaklaşıma göre göçmen işçilere yönelik hizmetleri kurumsallaşmış ayrımcılık ve dışlama mekanizmaları değil, “kültürel entegrasyon engelleri” nedeniyle “sosyal sorun” haline gelen göçmenlerin “sosyal sorun grupları” olarak stigmatize edilmeleri belirlemektedir. Sonuç itibarıyla bu yaklaşım “zavallı yabancılar” adına siyaset yapma ve hizmetleri tanımlama terbiyesizliğine temel oluşturmaktadır.

Aslına bakılırsa göçmen işçilerinde sözüm ona kültürel eksiklikler nedeniyle ortaya çıkan entegrasyon engellerinin olduğunun enstrümentalize edilmesi ve göçmen işçilerin “yardıma muhtaç yabancılar” olarak karakterize edilmesi, egemen siyaseti ve çoğunluk toplumdaki ırkçılığı teyid etmekte ve meşrulaştırmaktadır.

Devlet tarafından lisanse edilen sosyal yardım tekel-leri, göçmenlere yönelik sosyal yardım hizmetlerinde herhangi bir değişikliğe yanaşmamaktadırlar. Bu tavır, sosyal yardım hizmetlerindeki çoğulculuk prensibini, yardıma muhtaç olanların seçme özgürlüğünü ve küçük toplumsal grupların sosyal hizmetlerin belirlenmesindeki öncelikli rol ilkesini geçersiz kılmaktadır. Bu eleştirileri sadece göçmenler değil, bilimsel araştırmacılar da yapmaktadır. Toplumbilimciler J. Puskeppleit ve D. Tränhardt daha 1990 yılında sosyal yardım tekellerinin “avukatlık politikalarını” sürdürerek kendi kurum çıkarlarını ön planda tuttuklarını ve bütçelerini “sosyal yardım maskesi” altında korumaya çalıştıklarını belirtiyorlardı.

Kanımca soruna salt çıkar kavgası perspektifinden bakmamak gerekir. Sorunun, özellikle çoğunluk toplumunun yaklaşımları konusunda belirleyici bir rolü

bulunmaktadır. Sosyal yardım objeleri olan göçmen işçilerin ve özörgütlerinin sosyal yardım kuruluşlarının görev alanlarından bilinçli bir şekilde dışlanmaları nedeniyle, göçmen işçilerin göçten kaynaklanan sorunları pedagojize edilmiş ve apolitikleştirilmiştir. Sosyal yardım kuruluşlarının bu paternalist yaklaşımları sonucunda, sosyal yardım hizmetleri alanında olması gereken katılımcı değişimler ve toplumsal gerçeklere uygun yeniden yapılanma engellenmiştir. Sonuç itibarıyla bu paternalist yaklaşım, göçmen işçilerin dışlayıcı ve ayrımcı yabancılar politikasından kaynaklanan sorunlarının sosyalpedagojik araçlarla çözülebileceği telkininde bulunmaktadır. Sözüm ona “kültürel engellerin” ve kültür farklılıklarının sürekli öne çıkarılması, kurumsal ve toplumsal ayrımcılığın üstüne sis perdesi yerleştirmekte ve onyıllardır yapılan siyasî hataların ortaya çıkmasını engellemektedir. Göçmen işçilerin “farklılığının”, sosyal ve siyasî beceri “yetersizliği” ile birlikte gerekçe olarak kullanılması, ırkçı yaklaşımların ve ksenofobil korkuların meşru zeminini oluşturmaktadır.

Göçmen azınlıkların sürekli sorun yaratan gruplar olarak ele alınmaları, yabancılar ve sosyal politikalarındaki konseptler üzerine yapılan tartışmalarda belirgin rol oynamakta ve ayrımcı yasal düzenlemeler için gerekçe oluşturmaktadır. Göçmen azınlıkların varlığı “sorunu” oluşturduğundan ve “göçmen azınlıkların ilk önce entegrasyona yatkın olup olmadıklarını ispat etmeleri” gerektiğinden, eşitlik ve siyasî katılım haklarının verilmesine yönelik istemler, daha teaffuz edilmeden reddedilmektedir. Göçmen azınlıkların ve özörgütlerinin siyasî karar mekanizmalarından dışlanmaları ve siyasetin malzemeleri olarak kullanılmaları, sosyal yardım kuruluşlarının sözde “reşit olmayan ve yardıma muhtaç müvekkileri” adına çıkar temsilciliği yapmalarını sağlamıştır.

Göçün 47. yılında gerek karar vericide, gerekse de sosyal politikaların uygulayıcısı durumdaki yardım kuruluşlarında bir paradigma değişikliği gereklidir. Sosyal yardım hizmetlerinin, salt bu hizmetleri veren kuruluşların maddî çıkarları çerçevesinde belirlenmesi, sosyal devlet anlayışının giderek lobi anlayışına dönüşmesine ve sosyal devleti yıkmaya çalışan neoliberal ekonomi kurmaylarının işlerini kolaylaştırmaya yaramaktadır. Göçmen işçilerin özörgütleri onyıllardan beridir herhangi bir kamu yardımı almadan, gerek Federal Alman devletinin gerekse de Almanya sosyal yardım kuruluşlarının sundukları sosyal yardım hizmetlerinden çok daha fazlasını sağlamışlardır. Sözüm ona “yabancı dostları” ve kimilerinin iyi niyetinden şüphe duymadığım sosyal yardım girişimleri, göçmen işçilerinin kendi çıkarlarını kendilerinin telafuz edebileceklerini ve çıkarlarını kendilerinin koruyabileceklerini artık anlamalarının zamanı gelmiştir. Neoliberal saldırılar ancak çoğunluk toplumunun demokratik temsilcilerinin, azınlık durumdaki göçmen işçilerle eşit göz hizasında verecekleri ortak mücadele ile göğüslenilebilir. Eşit göz hizasının sorumluluğu ise göçmen işçilerde değildir.

ALMANYA'DAKİ TÜRKİYELİLER

ELEŞTİREL BİR BAKIŞ EKİM 2002

Almanclar: Türkiye lobisi mi, toplumlar arası bağlayıcı halka mı yoksa paydaş yurttaş mı? Soruyu, göçmenler tarafından zenginleştirilen bir kültürel birliğin güzel taraflarını sayarak yanıtlamak muhakkak yararlı olurdu. Ancak gerçekler, bu soruyu salt olumlu bir bakış açısıyla yanıtlamayacak kadar acı.

Son yıllarda Türkiyeli göçmenlerin Alman olan çevrelerinden uzaklaştıkları, artan izolasyon eğilimleri gösterdikleri ve kendilerini paralel dünyalara çektikleri gözlemlenmekte. Özellikle büyük kentlerin sorunlu mahallelerinde, ekonomik dışlamalara ve kültürel (Abschottung)lara neden olan yapılanmalar oluşmuştur. Federal Almanya'daki siyasi ve toplumsal gelişmelerin Türkiyelileri giderek daha az ilgilendirdiği görülmektedir. Buna karşılık gündelik yaşamları Türkiye'deki siyasi gelişmeler tarafından belirlenmekte. Çağdaş bilgi toplumunun bütün olanaklarını kullanma şansları olmasına rağmen, dünyadaki gelişmeler sadece bir "Türkiye gözlüğü"nden izlenmektedir. Bunun sonucunda da, Türkiyeli göçmenler arasındaki görüş geliştirme süreçleri tek taraflı ve dar olmaktadır. Bu nedenle Avrupa'da gelişen ırkçılık salt "Türk düşmanlığı" olarak algılanmakta, Türkiye'deki karar vericinin politikalarına yönelik olan eleştiriler "Türkiye'nin haksız suçlanması" ve "Avrupa merkezci küstahlık" olarak değerlendirilmektedir. Bu yaklaşım, Türkiyeli göçmenlerin yaşadığı her merkezde yaygın olan bir yaklaşım haline gelmiştir.

İşte böylesi bir ortamda desintegratif etkide bulunan Türk örgütlenmeleri daha güçlü faaliyetlerde bulunmakta ve artan etkileri izolasyon eğilimlerini güçlendirmektedir. İzolasyon eğilimleri ise – özellikle okula başlayan çocuklarda - gerekli olan dil yetisinin eksik olmasının temel nedenlerini oluşturmaktadır. Bu da, yetersiz gelirli ama yüksek işsizlik ve kriminalite rizikosu içeren bir gelecek anlamına gelen kısır döngüyü başlatmaktadır.

Bilimsel araştırmalar, milliyetçi veya köktendinci – islamist yaklaşımları kabullenen veya benimseyen Türkiyeli gençlerin sayısının giderek artmakta olduğunu göstermektedir. Bu gösterge ve Türkiye kökenli insanların önemli bir bölümünün bilincinin ve yaklaşımlarının milliyetçilik veya köktendincilik tarafından belirlenmekte olması, ortak toplumun geleceği açısından küçümselemeyecek bir çatışma potansiyeli taşımaktadır.

Ancak bu olumsuz gelişme nasıl oldu? Bundan daha 15 yıl öncesinde ikinci ve üçüncü kuşağın Türk olmaktan çok Alman olacağı varsayımı yaygındı. Bugün ise bu varsayımın ne denli yanlış olduğu görülmekte. Üçüncü

kuşak ebeveynlerinden daha fazla "Türk", daha fazla milliyetçi, daha fazla gelenekselci oldu. Milliyetçi ve köktendinci örgütlenmelerin kadrolarının gençleşmesi başka türlü açıklanamaz.

Bu olumsuz gelişme kimileri tarafından bir "geçiş fenomeni" ve Türk'lerin çoğunluk toplumu tarafından dışlanmalarına verdikleri bir yanıt olarak açıklanmakta. Yıllardır süren dışlanmanın ve süreklilik arz eden tutucu yabancılar politikasının bunda bir etkisi olduğu muhakkak. Türkiyeli göçmenlerin var olmayan entegrasyon konseptleri, ayrımcılık ve dışlanmışlık ortamında izolasyona daha da itildikleri ve antidemokratik yaklaşımları orada daha çok aldıkları su götürmez bir gerçek. Alman devletin toplumsal gerçekleri kabullenmeyen tutumu nedeniyle, entegrasyon politikaları alanında büyük günahları olduğu herkesce bilinmekte. Ancak Türkiyeliler arasındaki bu durumu salt eksik olan bir çağdaş göç ve entegrasyon politikaları ile açıklamak bence yetersiz kalmaktadır. Madalyonun bir de arka yüzü vardır.

Kaba hatları çizilen bu durumun bir geçiş fenomeni olduğu kanısında değilim. Tam tersine; sorun sürekli ve uzun vadeli karakter ve kayıtsızlığa alınmayacak derecede önem kazanmıştır. İlginçtir, ister göçmen isterse Alman olsun, demokratik kurum ve kuruluşlar Almanlar arasında yaygınlaşan milliyetçiliğe ve ırkçı yaklaşımları büyük bir sorun görüp, çeşitli programlarla – haklı olarak – bunlara karşı mücadele verirken, göçmenler, özellikle genç göçmenler arasında yaygınlaşan milliyetçi duyguları, onların "kimliğini stabilize eder" gibi saçma bir gerekçeyle kaale almamaktadırlar. Kendi kendimizi aldatmayalım, ne milliyetçilik ne de daha değişik antidemokratik norm ve değer sistemleri kimlikleri stabilize etmeye yarar. Demokratik olduğunu iddia eden bir toplumda ne Alman, ne de Türk milliyetçiliğinin yeri olabilir.

Gelelim madalyonun öteki yüzüne: Türkiyeli göçmenler arasındaki bu olumsuz gelişmenin en önemli nedenlerinden biri olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin karar vericilerinin uyguladıkları politikalarını görmekteyim. Türkiye hükümetleri, bugüne kadar uyguladıkları yaklaşımlarla bu suçlamaya yeterince gerekçe malzemesi vermektedirler. Türkiye kökenli göçmenlerin yıllarca "döviz yumurtlayan tavuk" muamelesi gördükleri ve sorunlarının çözümüne gerekli olan hassasiyetin gösterilmediği herkes tarafından bilinmektedir. Türkiye Cumhuriyeti'nin göçmenlere yönelik olan politikalarındaki ilk önemli değişiklik 1980'li yıllarda, yani Almanya'ya yönelik olan ünlü "Huzur Operasyonu"nun başlamasıyla yapılmıştır. Türkiye'deki karar verici Avrupa'da yaşayan Türkiyeli-

lerin potansiyelini ve oynayacakları rolü, ilk yıllardan çok daha farklı bir şekilde değerlendirmekte olduğu anlaşılmakta.

Bu nedenle yıllardan beridir yapılan sistematik çağrılarla, Türkiyelilerin bir Türkiye Lobisi rolünü üstlenmeleri beklenmektedir. Eldeki bütün olanaklar bu amaç için seferber edilmiştir. “Devlete yakın duran” örgütlenmeler ve Türk medyasının agresif – milliyetçi haberciliği bu amaca uygun kullanılmaktadır.

Lobi oluşturma çalışmalarında ne denli sistematik çalışıldığını bir örnek ile gösterelim: 1997 yılında Türk gazeteleri Berlin’deki “Türkische Gemeinde zu Berlin e.V.” olarak tanınan Türk Cemaatinde yönetim kurulu kavgası çıktığı haberini veriyorlardı. Kavgaya katılan tarafların görüşlerinin de aktarıldığı çeşitli haberlerden sonra Hürriyet gazetesinde üç – dört satırlık bir haber göze çarpıyordu: Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri araya girmiş ve sorun çözülmüştü.

Bir dernek içerisinde yönetim kurulu arasında kavga çıkması aslına bakılırsa son derece sıradan bir olay. Hele yüzbinlerce derneğin olduğu Federal Almanya’da böylesi sıradan bir olayın haber değeri bile olmaz. Ancak sıradışı olan şey Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterinin olaya karışması. Olayı şöyle bir düşünün: bir ülkenin en yüksek karar verici organı, sıradan bir “dernek sorununun” çözülmesi için harekete geçmek durumunda olduğunu düşünüyor ve sorunu çözmek için en yüksek kademedeki subaylarından birine bu görevi veriyor. Bu general de Ankara’dan Berlin’e uçuyor, küçük bir dernekteki komik kavgayı çözüp, geriye dönüyor. Ardından bu dernekte sanki hiç önemli bir şey olmamış gibi çalışmalarına devam edip, Berlin Senatosu’ndan NGO olarak yardım paraları alıyor.

İlk akla gelen soru: Milli Güvenlik Kurulu neden ve hangi çıkarları korumak amacıyla Berlin’deki bir derneğin işlerine karışıyor? Diğer bir soru: Nasıl oluyor da, yabancı dernekler için özel bir yasa dahi hazırlamış olan Alman makamları yabancı bir devletin Almanya’daki girişimlerini görmemezlikten geliyor? Kim, kimi, hangi çıkarlar için kullanıyor? Bu soruların yanıtları komplike bir puzzle’in çözülmesine yarayacaktır. Her neyse, salt bu örnek bile sounun çetrefelliğini ve çeşitli çıkarların kesişmekte olduğunu göstermeye yetiyor.

Federal Almanya’da yaşayan Türkiyelilerin sayısı öyle pek küçümsenecek bir sayı değil. Toplum olarak en büyük göçmen grubunun süregelen desentegrasyonunu dikkate almamakla büyük hata yapmaktayız. Bu olumsuz gelişme, siyasette ve siyasi adımlarda değişimle engellenmelidir. Demokratik toplum güçleri, ortak toplumumuzun barışçıl geleceği açısından bu göçmen grubunu demokrasiye kazandırmak için uğraş vermek zorundadır. Bu açıdan gerekli olan çağdaş ve geleceğe yönelik bir göç ve entegrasyon politikasıdır.

Gerekli olan bir diğer konu ise, desentegratif etkileri olan örgütlenmeler ve faaliyetleri hakkında neler yapılabileceğidir. Milliyetçi ve islamist örgütlenmelerin kamuoyunun gözetiminden uzak bir şekilde demokrasi düşmanı faaliyetlerine daha ne kadar müsaade edilecektir? Ve daha ne kadar üçüncü bir ülkenin kendi iç ve dış politik çıkarları için Federal Almanya toplumunu içinde olan gelişmeleri etkilemesi kayıtsızca seyredilecektir?

Kanımca, karşı kamuoyunun oluşturulmasının ve Tür-

kiye ile olan tüm dostluk ilişkilerine rağmen, Türkiye’nin politikalarına eleştirel bir bakışla yaklaşılmasının sorumluluğu ilk önce Federal Almanya’daki demokratik toplumsal güçlerde yatmaktadır. Sorun, “Türklerin” kimliklerini kaybedip kaybetmeme sorunu değildir. Aynı şekilde Türkiye’deki karar vericilerin devlet çıkarlarını reddetmek de değildir. Sorun, Federal Almanya’daki Türkiyelilerin desentegrasyonla yaşadıkları ortama yabancılaşarak Türkiye hükümetleri güdümündeki bir lobi mi olacakları, yoksa iki kültür arasındaki bağlayıcı bir halka olarak, Federal Almanya toplumunun ayrılmaz bir parçası, öznesi mi olacaklarıdır. Akli başında olan herkes ikincisinin gerçekleşmesini ister. Ancak bu da, hepimizin temel hak ve hürriyetleri ve insan haklarını her şeyin kıstası olarak kabul etmemizle, bu konuda moutabakata varmamızla olanaklı olacaktır. Böylesi bir mutabakat içerisinde ise her türden milliyetçiliğe ve demokrasi karşıtı yaklaşımlara yer yoktur.

Bu nedenle Türkiyeli göçmenler, kendi kendilerini tanımlamalarına eleştirel soruların gelebileceğini kabul etmek durumundadırlar. Aynı zamanda kendi kendilerini özeleştiriyile değerlendirmek zorundadırlar. Bunun içinse demokratik toplum gerekli olan çerçeve koşullarını yaratmalıdır. Eşitlik, seçme – seçilme hakkı gibi temel hak ve hürriyetlerin yanı sıra, Türkiyeliler arasında enformasyon tekeli oluşturan Türk medyasına çeşitli medya alternatifleri çıkartılmalıdır. Türk medyasının tarafı, agresif ve milliyetçi yaklaşımlarla beslediği tek yanlı bilgilendirme ve haber politikalarının karşısına, profesyonel ve inandırıcı haberciliği temel alan demokratik ve çoğulcu bir enformasyon politikası çıkmalıdır. Kamu radyo ve televizyon kurumlarında var olan az sayıdaki anadil programları bunun için yeterli değildir. Federal Alman medya politikasında status quo’nun korunması ile göçmenler ve çoğunluk toplumu arasında olması gereken bilgi ve görüş alışverişi sağlanamamaktadır. Tam aksine, status quo Türkiyeli göçmenlerin izolasyon tandansını güçlendirmektedir.

Kısacası her kesim bu ülkedeki ortak ve barışçıl gelecek için çaba sarfetmek zorundadır. Tabii ki siyaset değişikliği ve anılan uygulamalarla tüm sorunlar çözülmeyecektir. Her toplumda milliyetçiler ve köktendinciler ileride de olacaktır. Ne de olsa demokrasi aptallıktan korumaz. Ama, içerisinde yaşayan göçmen gruplarını entegre eden ve onların demokratik değerleri alması için gerekli olan yolları ve olanakları sunan demokratik bir toplum, her türlü milliyetçilikle başa çıkabilecek ve barışçıl, ortak bir geleceği kuracak güce sahip olacaktır.

ALLAH AŞKINA?

İSLAM DİN DERSLERİ: AMAÇ İÇİN ARAÇ KASIM 2002

10 Ekim 2002 tarihinde Federal İş Mahkemesinin vermiş olduğu bir karar, Almanya'daki müslüman azınlıkla ilgili tartışmaları yeniden alevlendirdi. Başörtüsü taktığı için işten çıkarılan bir Türkiyeli kadının açtığı dava mahkeme tarafından kabul edildi. Almanya'da nedense siyasi kararlar çözölebilecek sorunların Federal Mahkemeler tarafından alınan bir kararlarla çözülmeye çalışılması bir gelenek haline geldi. Aslında bu bir çözümsüzlüğün ifadesinden başka bir şey değil.

Ama, biz konumuza dönelim. Federal Almanya'da yaklaşık 3 milyon İslam dini mensubu yaşamaktadır. Bu insanların küçümsenmeyecek bir bölümü Alman vatandaşlarıdır. İslam dinine mensup olanların bu ülkede yaşaması, beraberinde çözülmesi gereken bazı sorunları da getirmektedir. Federal Anayasa'nın eşitlik ilkesi çerçevesinde bu insanların özgür ibadet etme hakkı ve ruhani destek alma hakkı saklıdır. Saklıdır saklı olmasına da, sorunlar yumağı olmaktan kurtulamamıştır.

Konuyu İslam din dersleri özelinde ele alırsak, sorunun boyutu biraz daha açık olarak ortaya çıkar. Federal Alman okullarında İslam din dersi verilmesi talebi uzun süreden beri bazı gruplar tarafından dile getirilmektedir. Hatta Berlin Eyalet İdarî Mahkemesi bu konuda bağlayıcı bir karar alarak "İslam Federasyonu"na Berlin'deki okullarda İslam din dersi verme yetkisini tanımıştır. "İslam Toplumu Millî Görüş" ile bağlantısı olduğu bilinen bu örgüte bu hakkın tanınması kamuoyunda hayli tepki çekmişti. Berlin Alevi Kültür Merkezi de "onlar verirse, biz de veriz" anlayışıyla Alevi din dersi için başvurdu. Ama hiç kimse – eleştirenler dahi – "din dersi okullarda gerekli midir?" sorusunu nedense sormadı. Medya da ise alışılmış "köktendinciler okullarda" başlıklı haberlerle tepkide bulunuldu.

Hepsi köktendinci mi?

Federal Almanya'daki köktendinci islamist grupların toplam kitle gücünün, İslam dinine mensup olanların arasında sadece %1,15'lik bir oran teşkil etmesine rağmen, bilinen gerekçelerle kamuoyunda İslamın ve İslam dinine mensup olanların Batı Avrupa medeniyetlerine karşı bir tehdit oluşturduğu propagandası yapılmaktadır. Çoğunluk toplumun fertleri arasındaki bu duygular, Cezayir, Afganistan ve özellikle 11 Eylül olayları göz önünde tutulduğunda anlaşılabilir duygulardır. Ama bu her camii derneğinin veya başörtüsü takan bir kadının ardında bir köktendinci aramaya yeterli midir?

Gerçekte böylesine duygusal yürütülen bir toplum-

sal konuda objektiviteyi yakalayabilmek hayli güç. Ama özellikle İslam ve İslam din dersleri konusuna çeşitli perspektiflerden bakmak ve objektif sonuçlara ulaşmak zorunluluk taşımaktadır. Bunu yaparken bütün bağlantılar gözden geçirilmeli ve konu – abartılmadan veya küçümsenmeden – detaylı bir şekilde ele alınmalıdır.

İslam üzerine yapılan tartışmaları, İslamı bir din olarak ele almak yerine salt köktendinci islamistler üzerine yoğunlaştırmak bana kalırsa pek yararlı olmamakta. Köktendinci islamizm bence bir inanç değil, ideolojidir. Kaldı ki "köktendincilik" salt İslama ait olan bir olgu değildir. Haberleri az çok izleyebilen herkes, gerek İsrail'in işgal ettiği bölgelerdeki yerleşimcilerin önemli bir bölümünün ve ABD'de kürtaaj yapan doktorları öldürmekten çekinmeyen Protestan kürtaaj karşıtlarının da "köktendinciler" olduklarını bilmektedir.

Ayrıca İslam ülkelerindeki islamist grupların kitleselleşme başarılarının ardında, kapitalizmin yağma ekonomisinin sonuçları olan yoksulluğu, geleneksel değerlerin kayboluşunu ve artan bireyselliği tematize eden bir sosyal hareket olmalarının yattığı unutulmamalıdır. Köktendinci islamistler bu ülkelerde, antiemperyalist yaklaşımlarıyla ve sol söylemlerle geleneksel "Sol"un yerini almışlardır. AKP ve Saadet Partisi'nin Türkiye'deki güçlenmelerinin ardında da bu yatmaktadır.

İslamistlerin Almanya'da da güçlenmelerinin nedeni buna benzemektedir. Almanya özelinde belirleyici olan, Alman devletinin ve hükümetlerinin bilinçli olarak yürüttükleri ayrımcılık ve dışlama politikaları sonucunda göçmenlerin kendi kendilerini izole etmeleridir. Ayrımcılık ve dışlama, genç göçmenlerin köktendinci islamist örgütlenmeleri çekici bulmalarının temel nedenidir. Çünkü orada "bizden birisi" duygusunu yaşamakta ve kendilerine eşit davranılmaktadır. Bu nedenle Federal Almanya'da islamist örgütlenmelerin güçlenmesinde Alman devletinin önemli bir rolü olduğunu söylemek pek yanlış olmaz.

İslamistler ile inananlar arasında ayırım yapmak

İşte bu görüldüğü kadar kolay değil. Köktendinci islamistler, tek doğruyu kendilerinin savunduğunu iddia ederek dinî sembollerini ve geleneklerini ideolojileştirmelerine ve siyasallaştırmalarına rağmen, Federal Almanya'da radikal söylemlerden uzak duran ve diyaloga yatkın kurumlar oldukları resmini çizmeye çalışmaktadırlar. Almanca söylemlerinde kendilerini Federal Anayasa'nın "gerçek" savunucuları olarak

tanımlayan islamist örgütlenmeler, Federal Anayasa'ya ters düşerek "sınırsız ibadet özgürlüğü"nü talep etmekte. Eskiden kendilerini kamuoyundan olduğunca izole ederlerken, şimdi çok uluslu örgütlenmelerin önemini kavrayarak, böylesi çok uluslu çatı kurumlarını kendi siyasal hedefleri için başarı ile kullanabilmektedirler. Öyle ki, başta Federal Cumhurbaşkanı olmak üzere çeşitli devlet kurumları bu örgütleri artık kendilerine muhatap almakta ve dinî konularda "bilirkişi" statüsü tanımaktadırlar.

İslamistler bu stratejileri ile Federal Almanya'da yaşayan tüm "müslümanları", hayatın her alanını içeren sosyal, kültürel, ekonomik ve dinî kurumsallaşma ile kendilerine bağlanma ve etkilemeyi amaçlamaktadırlar. Dışa karşı Federal Anayasa'ya bağlı tavır takınan ve kültürlerarası diyalogu "teşvik" edici söylemlerde bulunan bu örgütlenmeler, dinî ve din derslerini siyasî hedefleri için bir araç olarak kullanmaktadırlar.

İslam din dersi bu nedenle islamist örgütlenmeler için bir "kapı aralayıcı" görevini üstlenmektedir. Asıl amaç devlet katında ciddiye alınan bir muhatap rolünü üstlenmek, bir kamu kuruluşu statüsünü yakalamaktır. Bu nedenle bu örgütlenmeler din derslerinin köken dilleri yerine Almanca verilmesine karşı çıkmamaktadırlar. Onlar için önemli olan Alman devleti tarafından olumlu bir değer notu almaktır. Olumlu not alındığında, Hristiyan kiliselerine verilen hakları kendileri için talep edeceklerdir, ki bu durumda bu hakların verilmemesi Federal Anayasa'ya aykırı olacaktır.

Kiliselerin oynadığı rol

İlginçtir; yıllardan beridir "Almanya'nın islamize edilmesi tehlikesi"ne karşı kamuoyunu uyaran çevreler ve özellikle ayrımcı yabancılar politikalarının mimarı olan Hristiyan Birlik Partileri (CDU/CSU) Berlin Eyalet Mahkemesinin almış olduğu kararı alkışlamışlardır. Bunun ötesinde bu çevreler Anayasayı Koruma Teşkilatı tarafından açık islamist örgütler olarak tanımlanan ve gözlem altında tutulan örgütlerin oluşturduğu çatı örgütlerini, devletin en üst taşımakta ve kamuoyunda "Hristiyan – İslam Diyalogu" adı altında tanınmalarını sağlamaktadırlar.

Bu yaklaşımdaki absürdizmi çözmek için, kiliselerin oynadığı role bakmak gerekir. İki Almanya'nın birleşmesi ile okullarda din dersi yerine, genel ahlak derslerinin verilmesi tartışması başlamıştı. Kiliseler bu tartışmaları daha başından durdurmak için olağanüstü çaba sarfettiler. İşte tam bu sırada kiliseler arasında İslam din dersinin verilmesi ile ilgili olarak bir değişim yaşandı. İslamistlerin çizgisini belirlediği kuruluşlar bir anda kiliselerin doğal müttefiki haline geldiler. Neredeyse bütün eyaletlerde İslam din dersi verilmesi tartışmalarındaki öncü rolünü Hristiyan kiliseleri üstlenmeye başladı. Aslında genel anlamda Almanya'daki eğitim sisteminin yeniden yapılanması yönünde yürütülen tartışmalar böylelikle "İslam din dersi verilsin mi, verilmesin mi?" ve "Almanca mı verilsin, Türkçe mi verilsin?" tartışmasına indirgendi.

Kiliseler bu bilinçli yön değişikliğini sağlayabilmek için köktendinci islamist örgütlenmeler ile birlikte çalışmayı ve bu örgütlenmeleri devletin muhatap olarak tanımasını kabullenmiş durumdalar. Kiliseler, aynı köktendinci islamist örgütlenmeler gibi, İslam din

dersi tartışmalarını bir araç olarak kullanmaktadırlar. Aradaki tek fark, kiliselerin okullardan din dersinin çıkarılmasını ve böylelikle gerekli olan eğitim reformunun gerçekleşmesini engellemeyi amaçlamasıdır.

Türkiye Cumhuriyeti devletinin etkileme girişimleri

Bu bağlamda diğer ilginç bir olay da, Diyanet kanalıyla Türkiye Cumhuriyeti devletinin Federal Almanya'daki etkileme girişimleridir. Türkiye'de din dersleri konusu, kendi siyasî hedeflerini gerçekleştirmede bir araç olarak kullanılmaktadır. İslam din derslerinin Almanca verilmesine büyük tepki gösteren kuruluşlara bakıldığında, Türkiye'nin bu konuda gösterdiği hassasiyet daha iyi görülebilir. Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı olarak Federal Almanya'da faaliyet gösteren DİTİB, Atatürkçü Düşünce Dernekleri, kimi Türk öğretmen ve veli dernekleri, Almanya Türk Toplumu gibi lobiciler ve konsolosluklar "laik eğitim" kisvesi altında İslam din derslerinin Almanca verilmesine şiddetle karşı çıkmakta, Türkiye'den gönderilen öğretmenler kanalıyla Türkçe verilmesini istemektedirler. Bu taleplerine gerekçe olarak da, köktendinci islamist örgütlenmelerin İslam din derslerinde laiklik ve dolayısıyla Türkiye karşıtı propaganda yapacaklarını göstermektedirler.

Bu gerekçede haklılık payı olmasına karşılık, Türkçe din dersi verilmesinin istenmesinin ardında, Türkiye Cumhuriyeti devletinin Federal Almanya'da yaşayan Türkiyeliler üzerindeki etki alanının kaybolabileceği kaygısı yatmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti kendi propaganda alanını kaybetmekten korkmaktadır. Yani, Türkiye Cumhuriyeti devleti de İslam din dersini amaçlarını gerçekleştirmede kullanacağı bir araç olarak görmektedir.

Kimi aydın laisist kaygılardan dolayı din derslerinin Türkçe verilmesini savunmaktadır. Buna gerekçe olarak da, Almanca verilen din derslerinde laik yaklaşımların olmayacağı gösterilmekte ve Türkçe din dersi ile kuran kurslarına katılanların sayısının azaltılacağı savunulmaktadır. Bu, özünde iyi niyetli olan yaklaşımın son derece yanlış olduğunu vurgulamak gerekir. Çünkü din dersleri ile kuran kursları farklı şeylerdir. Öyle olmasaydı, laik eğitimin olduğu iddia edilen Türkiye'de sınıf geçme notunu içeren din dersleri yaygın olduğundan, kuran kurslarının kapanmış olması gerekirdi. Aslına bakılırsa kuran kursları köktendinci islamistler için kadro yaratmada kullanılan siyasî enstrümanlardır. Bu Federal Almanya için de geçerlidir ve islamistlerin böylesi bir enstrümanı elden bırakacaklarını düşünmek saflık olur. Tam tersine, islamistler din derslerini kuran kurslarının reklamını yapmak için kullanacaklardır.

Görüldüğü gibi İslam din dersi konusu çeşitli kesimler tarafından bir araç olarak kullanılmaktadır. Her ne kadar amaç farklı olursa olsun, sonucunda İslam din dersleri İslam dinine mensup olan geniş bir kesimin çıkarlarına terstir. Federal Almanya toplumunun içinde bulunduğu durum açısından bakıldığında, İslam din derslerinin okullarda verilip verilmemesi can alıcı asıl soru değildir. Üzerinde tartışılması ve gerçekleştirilmesi gereken Federal Alman eğitim sisteminin, ayrımcı ve dışlayıcı yönetmelikler ile ırkçı söylemleri içeren ders kitaplarından kurtulup, göç toplumu olma realitesine uygun bir biçimde nasıl yeniden yapılandırılacağıdır. Yanıtlanması gereken ve İslam dinine mensup olanların ezici çoğunluğunun çıkarına olan budur.

ALMANYA SAVAŞA KATILMAK İSTEMİYOR MU?

HÜKÜMRANLIĞINI ELDE EDEN ALMANYA FEDERAL CUMHURİYETİ'NİN SAVAŞ POLİTİKALARI ÜZERİNE

ŞUBAT 2003

15 Şubat 2003 dünya barış hareketleri tarihine unutulmayacak izlerle kazındı. Şubat ayazına aldırılmayan milyonlarca insan Avrupa'da ve dünyanın diğer önemli merkezlerinde ABD hegemonyasına ve hazırlıkları tamamlanmış olan Irak savaşına 'hayır' dedi. Federal Alman medyası, sadece Berlin'de 500 bin insanın sokağa dökülmesini, iç ve dış politik arenada hayli sıkışmış olan Federal Şansölye'yi rahatlatmış yorumunu yaptılar. Evet, 22 Eylül 2002 seçimleri arifesinde "barışsever"liğini keşfeden kırmızı – yeşil hükümet için 15 Şubat 2003 Cumartesi günü işlerine gelen bir gün oldu.

Ancak, özellikle Almanya'daki eylemlere katılanların önemli bir bölümü "Bush – Blair Şer Eksenini" lanetlerken, aynı anda Schröder – Fischer ikilisinin kaypak çizgilerini de eleştirmekteydi. İşin aslı – Alman medyası ne derse desin – Federal Hükümet de Alman barış hareketinin eleştirilerinden haklı payını aldı.

Çünkü Alman barış hareketi, Schröder – Fischer ikilisinin gerçek amaçlarının ne olduğunu kavramakta gecikmedi. Schröder Federal Parlamento seçimleri öncesinde Goslar şehir meydanında yaptığı ünlü konuşma ile ustaca Almanya toplumu arasında yaygın olan savaş karşıtlığını "oy" a dönüştürebilmişti. Almanya toplumunun büyük bir bölümünün Irak savaşına karşı çıkmasının ardında iki temel neden yatmakta; birincisi, her iki dünya savaşının derin travmatik deneyimlerinin Almanya toplumunda her türlü savaşa karşı çıkma arzusunun kökleşmiş olmasıdır. İkincisi ise, savaş taraftarlarının gerekçelerine – savaşın petrol için verilmek istendiği apaçık ortada olduğundan – inanılmamasıdır. Toplumdaki bu tutum Schröder ve Fischer ikilisinin temsil ettiği politikaya (şimdilik) uygun olmakla birlikte, bu ikilinin güttüğü hedeflerle taban tabana zıttır.

Federal Hükümetin Bush yönetimine karşı olan eleştirileri, Körfez bölgesinde kendi hedeflerini göz önünde tutan Alman emperyalizminin çıkarları ile birbir bağlantılıdır. Schröder ve Fischer Bush'a karşı çıkarken, seleflerinin dış politikalarını aynen uygulamaya devam etmektedirler. Eski Şansölye Helmut Kohl ve FDP'li Dışişleri Bakanları Hans Dietrich Genscher ile Klaus Kinkel'de iki Almanya'nın "birleşmesi"nden ve soğuk savaşın bitiminden sonra, birleşik Almanya'nın dünya arenasında yeniden güçlü bir rol üstlenmesini arzuluyorlardı.

Bu arzusunun gerçekleştirilebilmesinin ön koşulu ise, uluslararası alanda askerî müdahalede bulunma ve savaş verme yetisinin kazanılmasıdır. Kırmızı – yeşil

hükümetin dış ve güvenlik politikalarının kısa bir bilançosu, son dört yılda, onaltı yıllık Kohl dönemi-nden çok daha fazlasının gerçekleştirildiğini göstermektedir. Schröder ve Fischer Hükümeti, askerî şiddeti yeniden Alman dış politikasının olağan bir aracı haline getirmiştir.

"Askerî Tabunun" yıkılması

Şansölye Schröder, Federal Parlamento seçimleri öncesinde yapılan bir söyleşide, hükümetinin "askerî tabuyu" yıktığını söyleyerek, Alman ordusunun uluslararası alandaki operasyonları için harcanan paranın iktidara geldiğinden beri on kat arttığını ve ABD haricinde ülke dışına en çok asker gönderen ülkenin Almanya olduğunu böbürlenerek anlatıyordu.

Gerçekten de Alman ordusu son dört yılda iki savaşa – 1999 yılında NATO'nun Yugoslavya'ya saldırısına ve 2001'de Afganistan savaşına – katıldı. Şu anda Alman askerleri 16 ülke ve bölgede (Bosna, Kosova, Makedonya, Gürcistan, Afganistan, Ubekistan, Türkiye, Kuveyt, Bahreyn, Cibuti, Kenya, Güney Afrika kıyısı, Arap Denizi, Akdeniz, İtalya ve ABD) görev yapmaktadırlar. Türkiye, İtalya ve ABD dışındaki ülkeler, NATO bölgesi değildir.

Kırmızı – yeşil hükümet, Alman ordusunda doksanlı yıllarda başlatılan değişimi hızlandırmıştır. Anayasa'ya göre hükümrانlık bölgesine karşı girişilecek olan saldırılardan ülkeyi koruma görevi olan bir savunma ordusu, artık dünyanın her köşesinde operasyona girişme yetisine sahip uluslararası bir müdahale ordusuna dönüşmüştür.

Almanya'nın çıkarlarının "gerektiğinde Hindukuş dağlarında dahi savunulması gerektiğini" söyleyen SPD'li Savunma Bakanı Peter Struck Eylül 2002'de, Savunma Bakanlığı'na danışmanlık görevi yapan Federal Ordu İnspektörüne silahlı kuvvetlerin operasyon komutasını vererek, 1945'den bu yana "demokrasiye ters düştüğü" gerekçesiyle kullanılmayan Genelkurmay Başkanlığı makamını yeniden oluşturdu. Bu adım muhafazakâr medyada "Federal Ordu'nun profesyonelleştirilmesi ve statik bir yurt savunma örgütünün dış ve güvenlik politikalarının dinamik enstrümanına dönüştürülmesinin bir adımı" olarak değerlendirildi.

Savunma Bakanlığı kırmızı – yeşil hükümet döneminde 2001 – 2015 yılları arasında tahmini gideri 110 milyar Euro'yu aşacak hızlı bir silahlanma programı başlattı. Bu program, deniz aşırı bölgelere birlik ve mühimmat taşıyabilecek olan A 400 M yük uçağının yapımını ve

Federal Ordu'ya uzun menzillerde nokta vuruşu yapabilme yetisi sağlayacak Taurus ve Polyphem roketleri ile Taifun adlı robot uçakların geliştirilmesini içermekte. Eylül 2002 Parlamento Seçimleri sonrasında Savunma Bakanlığı'nın bütçe artırımını istemesi, 110 milyar Euro olan tahmini giderlerin çok daha fazla olacağını şimdiden göstermekte.

Schröder – Fischer hükümeti gerçek amaçlarını gizlemeyi ve “ulvî” nedenler ile gerekçelendirmeyi, muhafazakâr seleflerinden kat be kat daha iyi becerebildiğini defalarca ispatladı. Askerî girişimlerini duruma göre ‘katliam önlemek’, ‘barışı sağlamak’ veya ‘terörizmle mücadele etmek’ ile gerekçelendiren hükümetin yeşil Dışişleri Bakanı, 1999 yılında Belgrad'ın bombalanmasını Alman antifaşizminin tarihsel sorumluluğu olarak nitelendirmişti. İlginçtir, aynı adımı bu hükümet değil de, muhafazakâr bir hükümet atsa idi, şüphesiz çok yoğun bir direniş işe karşılaşıldı.

“Birleşme” öncesinde Alman dış politikaları

Kırmızı – yeşil koalisyon dış politikada kendilerinden önceki muhafazakâr – liberal hükümetin uyguladığı içerikleri aynen devam ettirdi. Son gelişmeler daha geniş bir tarihsel çerçeve içerisinde ele alınırsa, bir kırmızı iplik misali baştan bugüne devam eden bir siyasî mantık daha iyi görülebilir.

Alman dış politikası İkinci Dünya Savaşı sonrasında, bir yandan ABD ile olan sıkı işbirliği, diğer yandan da Avrupa bütünleşmesi tarafından belirlenmekte olan dar bir çerçeve içerisinde yürütülmekteydi. Alman elitleri, soğuk savaşın cephe hattında olunması nedeniyle, ABD'nin askerî koruması altında durulmasını bir zorunluluk olarak görmekte ve ABD'nin NATO içerisindeki dominant rolünü onaylamaktaydılar.

Ama aynı anda hızla gelişen Alman ekonomisi Avrupa piyasalarına engelsiz girebilme arzusunu dile getiriyordu. Birinci Dünya Savaşı sonrasındaki ekonomik ve siyasî izolasyon her halükârda engellenmeliydi. Bu nedenle Alman siyasetinin tüm temsilcileri Avrupa bütünleşmesi konusunda hemfikirdiler.

Almanya bu çerçevede dünya politikasının önemli bir faktörü haline geldi. Federal Şansölyeler ve Dışişleri Bakanları, dünyanın en ücra bölgelerine dahi gidiyor, ilişkiler geliştirip, ticaret antlaşmaları yaparak Alman ekonomisinin hammaddelere, ihracat pazarlarına ve yeni üretim mevkiilerine ulaşmasını sağlıyorlardı.

Ancak Almanya'nın, diğer büyük sanayi ülkelerine nazaran, hedeflerini askerî şiddet baskısı veya tehditi ile güçlendirme şansı yoktu. Bu nedenle Alman dış politikası ekonomik baskılar ile yetinerek, barışçıl bir çehre takınmıştı. Dış politika artık hem Batı ve Doğu, hem demokratik, hem de baskıcı – diktatör rejimler ile ekonomik işbirliği sağlayabilecek elastiklikle yürütülmekteydi. Gene de, ABD'nin gölgesinde angaje olan Alman dış politikası, büyük koruyucu ile çatışmamaya özen gösteriyordu.

Bu dönemin esnek Alman dış politikasına uygun en iyi tanım, uzun yıllar Dışişleri Bakanlığı yapan FDP'li Hans Dietrich Genscher'in adından uyarlanan “Genscherizm”dir. “Genscherizm” Alman tekellerinin müthiş kârlar yapmasına olanak sağladı. Ve Almanya – nüfusuna oranla – dünyanın en büyük ihracat ülkesi haline geldi.

Alman dış politikasının bu özel şekli siyaseten pasifist yaklaşımlar sergilemekteydi. Savaş sonrasının “Nie wieder Krieg! – Hiç bir zaman savaş olmasın!” parolası, muhafazakâr çevreler arasında dahi kabul görmekteydi. Bu nedenle – Federal Anayasa Mahkemesi'nin 1994 yılında yaptığı tespiti kadar – Federal Ordu'nun NATO bölgesi dışına gönderilmeme ilkesi genel kabul görmekteydi.

“Birleşme” sonrasında ...

Varşova Paktı ve Sovyetler Birliği'nin çökmesi ve iki Alman devletinin “birleşmesi” ile Alman dış politikasının çerçevesi aniden değişti. Ülke, ekonomik ağırlığını artırdı, mutlak hükümlanlığını elde etti ve Batı Avrupa sınırından Avrupa merkezine oturdu. NATO soğuk savaşın bitimiyle varlık nedenini kaybetti ve küreselleşen piyasalarda artan rekabet, ABD ile olan yarışı hızlandırdı.

Kohl – Genscher hükümeti bu yeni koşullara, ABD'nin ekonomik, siyasal ve askerî öncü rolünü aşmayı hedefleyen yeni yönelimli bir dış politika ile yanıt verdi. Kohl hükümeti buna rağmen, güçlü rakibi ile açık çatışmaya girmemeye özen gösterdi.

Bu özenin hem iç, hem de dış politik nedenleri vardı. ABD ile olan transatlantik birlik, 1871'lerden bu yana kurulan en uzun ömürlü Alman devletinin istikrarının en önemli temelini oluşturmaktaydı. ABD ile girilecek açık çatışma bu istikrarı tehlikeye sokardı. Diğer taraftan “birleşik” Almanya, ABD'ye açıktan kafa tutabilecek ekonomik ve askerî güce daha erişmemişti.

Gerçi resmî söylemde ABD ve Almanya arasındaki çelişkilerden hiç bahsedilmiyordu, ancak kullanılan terminolojide “eşitlik talepleri” önplana çıkmaktaydı. Zaman içerisinde ABD üzerine yapılan tartışmalarda hegemonyal veya süper güç tanımları Alman siyasî terminolojisine yerleştirildi. Yeniden kazanılan özgüven sayesinde Almanya dış politikadaki özgürlüğünü kullanmaya başladı.

1991 yılında Genscher bu özgürlüğün sınırlarını, Alman emperyalizminin geleneksel etki alanı olan Balkanlar'da zorlamaya başladı. Almanya, uluslararası alandaki direnişe rağmen Hırvatistan ve Slovenya'yı resmen tanıyarak, Yugoslavya'nın kanlı bölünme sürecini başlattı.

Ancak, güç gösterisi olarak düşünülen bu adım ters tepmekte gecikmedi. Fransa ve Britanya hükümetleri bu adımın kendi çıkarları ile ters düştüğünü göerek, “Büyük Almanya” hayallerine tepki gösterdiler. Başlangıçta Hırvatistan'ın tanınması konusunda çekimser davranan ABD hükümeti ise inisiyatif ele geçirerek, Zagreb ile birlikte çalışmaya ve Bosna'ya da bağımsızlık istemeye başladı. Bu politikanın yol açtığı Bosna ve Kosova savaşı aynı zamanda Avrupa hükümetlerinin ortak politika uygulamadaki beceriksizliklerinin ve ABD'ye askerî açıdan ne denli bağımlı olduklarının bir göstergesi oldu.

Bu gelişmeler sonucunda Alman dış politikası Balkanlar'daki yeniden yapılanmada söz sahibi kalabilmek için askerî operasyonlara katılmaya konsantre oldu. Federal Ordu savaş sırasındaki askerî operasyonlara belirleyici olarak katılmasa da, sonraki “barış sürecinde” belirleyici rol oynamaya başladı. Almanya bu “barış misyonu” ile Bosna, Kosova ve Makedonya'daki

bütün önemli siyasi ve ekonomik kararları derinden etkilene gücüne kavuştu.

Balkanlar'daki bu deneyimler Alman dış politikasının, ABD hegemonyasına karşı direnişin ancak AB çerçevesinde başarıya ulaşabileceği tespitini yapmasına neden oldu. Her fırsatta bu gerçeğin altını çizen Şansölye Kohl, iki Almanya'nın "birleşmesini" sağladıktan sonra, yaşamındaki en önemli görevin Avrupa'nın bütünleşmesi olduğunu vurguluyordu.

Nihayet, 1992 yılında Avrupa'lı devlet ve hükümet başkanları Maastricht Antlaşması'nı imzaladılar. Almanya ve Fransa'nın ortak girişimiyle oluşan bu birlik, ABD'ye en önemli alanlarda rakip oluyordu. Ve ABD Doları, ortak Avrupa parabirimi Euro ile ilk ciddi rakibiyle tanışıyordu. Maastricht Antlaşması ortak para birimi dışında Avrupa'nın, ortak dış politika geliştirip, kendi silahlı kuvvetlerini oluşturarak ABD ile siyaseten aynı düzeye gelmesini öngörüyor ve AB'nin bütün Doğu Avrupa'ya genişlemesini hedefliyordu.

"Savunma Siyaseti Yönergesi"

Kohl hükümeti aynı yıl yeni bir "Savunma Siyaseti Yönergesi"ni (Alm. Verteidigungspolitische Richtlinien) karar altına aldı. 26 Kasım 1992 tarihinde Federal Kabine'de sadece imzaya açılarak, yani üzerinde tartışma olmadan kabul edilen bu yönerge Alman dış politikası ve savunma siyaseti için bağlayıcı oldu. Almanya'nın bugünkü dış politikasının gerekçelerini anlayabilmek için bu yönergeye kısaca bakmak yeterli olacaktır.

"Savunma Siyaseti Yönergesi" ortaya çıkan yeni durum nedeniyle Almanya'nın yeni stratejik ufuklar ışığında Avrupa'da ve Avrupa için oynayacağı rolü belirlemek için kaleme alındı. Almanya'nın gelecekteki dış politikası ve güvenlik siyaseti için bağlayıcı olan yönerge, Federal Ordu'yu Almanya Federal Cumhuriyeti tarihinde ilk kez "Almanya'nın ekonomik ve siyasi çıkarlarının gerçekleştirilmesinde bir araç" olarak tanımlamaktadır. Bu "arac"ın aslı görevleri de şöyle sıralanmakta (kısıtlanmış olarak):

"(...) Almanya'nın bütünlüğünü ve istikrarını tehdit edebilecek kriz ve çatışmaların önlenmesi, azaltılması ve bitirilmesi; Avrupa ve Kuzey Amerika arasında 'eşitler arası ortaklığın' gerçekleştirilmesi; Kuzey Atlantik İttifakı'nın reformu; Birbirleriyle uyumlu organizasyonların küresel ve bölgesel alanda etkin güvenlik yapısının geliştirilmesi; adil bir dünya ekonomik düzeni çerçevesine serbest dünya ticaretinin ve dünya piyasaları ile hammadde pazarlarına serbest girişin güvence altına alınması ve dünya çapındaki siyasi, ekonomik, askerî ve ekolojik istikrarın teşvik edilip, güvence altına alınması." (Bkz. Verteidigungspolitische Richtlinien, Bundesministerium der Verteidigung, 26.November 1992)

Yönergeyi kaleme alan kişi, savaşın ve askerî operasyonların "siyasetin klasik araçları" olduğunu söyleyen Federal Ordu İnspektörü General Klaus Naumann'dı. Avrupa'nın artık "küresel aktör" olarak etkinleşmesi gerektiğini vurgulayan Naumann, yönergenin parametreleri olarak "genişletilmiş güvenlik anlayışı", "ortak güvenlik", "uluslararası güvenlik kültürü", "istikrar yönelimi", "kooperasyon" ve "kollektif savunma" kavramlarını yerleştirdi.

1992 yılında Genscher'den görevi devralan FDP'li Klaus Kinkel Almanya'nın yeni dış politikasının "geleceğimizi garanti altına almak için dünya pazarlarındaki konumumuzu koruma" ilkesine dayandığını vurgulayarak, Almanya'nın Doğu Avrupa'daki öncü rolüne dikkat çekiyordu: "Konumumuz, büyüklüğümüz ve Orta ve Doğu Avrupa ile olan geleneksel ilişkilerimiz nedeniyle, bu ülkelerin Avrupa'ya geri dönüşlerinden en fazla kârı elde etmek bizim hakkımızdır." (Bkz. Alman Dışişleri Bakanlığı Arşivi)

SPD ve Yeşillerin dış politikası

Böylece Kohl hükümetinin doksanlı yılların devinimlerinin desteği ile geliştirdiği yaklaşımlar, Almanya'nın yeni dış politikası için bağlayıcı hükümlere dönüşmekteydi. Şansölye Schröder ve yeşil Dışişleri Bakanı Fischer politikalarını seleflerinkilere kesintisiz bağladılar. Her ikisi de 1998 seçimlerinin arifesinde "dış politikanın aynı çizgide devam edeceğini" söylüyor ve seçimler ile resmen hükümet olma süreci arasında, SPD ve Yeşiller Parlamento Grupları Yugoslavya savaşını onaylıyorlardı. Toplumda ve kendi sıralarında geniş muhalefetle karşılaşan bu savaş kararını onaylamak, her iki parti içinde iktidara gelmenin diyeti anlamını taşımaktaydı.

İktidara gelişlerinin ilk günlerinde Fischer ve dönemin Savunma Bakanı Rudolph Scharping (SPD), Yugoslavya'ya karşı verilen savaşın haklılığını savunmaya başladılar. Özellikle ABD Dışişleri Bakanı Madeleine Albright ile sıkı işbirliğine giren Fischer, Rambouillet Konferansı'nın, Belgrad hükümetine kabul edilemeyecek bir ultimatom vermesi nedeniyle savaş gerekçesi haline dönüşmesinde önemli rol oynadı. Rambouillet Konferansı, önceleri "terörist" olarak nitelenen Arnavut UÇK örgütünü bir NATO ortağı seviyesine getirdi. Ardından çıkan savaşta Federal Ordu salt lojistik destek sağlamakla kalmayarak, Tornado uçakları ile tarihinde ilk kez ülke savunması haricindeki saldırı operasyonlarına katılıyordu.

Schröder ve Fischer ikilisi aynı girişkenliği Avrupa silahlı kuvvetlerinin oluşturulmasında da gösterdiler. Bu girişkenlik sonucunda Haziran 1999'da Köln'de yapılan AB Zirvesi 50 – 60 bin kişilik "Euro Korps" olarak adlandırılan bir Avrupa ordusunun kurulmasını kararlaştırdı. Bununla birlikte Federal Ordu'nun "yeni görevlere uygun hale getirilmesi" için gereken tüm adımları atıldı. 2000 yılının Kasım ayında Federal Ordu İnspektörü görevine getirilen General Harald Kujat, görevi devralırken yaptığı konuşmada, atılan adımların amacını şöyle açıklıyordu: "Almanya, konumuna, çıkarlarına ve Avrupa'nın göbeğinde yaşayan 80 milyonluk nüfusunun ağırlığına uygun olarak Avrupa ve dünyada özel bir rol oynamak istiyorsa, ordusunu büyüklük, teçhizat ve yetenekler açısından gerekli olan duruma getirmek zorundadır."

11 Eylül saldırılarından sonra ise Almanya'nın askerî gelişimi yeni bir boyut kazandı. Schröder'in ABD'ye verdiği "sınırsız dayanışma" sözü çerçevesinde Afganistan, Kuzeydoğu Afrika ve Körfez'de – daha bir yıl öncesine kadar hayal edilemeyecek sayıda – Alman askerî konuşlandırıldı. Halen Federal Ordu'nun özel timleri Amerikalı meslektaşları ile birlikte Afganistan'da sürdürdükleri son derece gizli operasyonlarla Taliban ve El Kaide üyelerini "avlıyorlar". Nedense Federal

Parlamento’da bu gizli operasyonların, meşruluğu bir yana, amacı ve gidişatı üzerine soru önergesi vermeyi hiç kimse akıl edemiyor.

ABD ile açık çatışma

Zaten ciddiyeti son derece şüpheli olan “ABD ile dayanışma” sözleri kısa bir zaman sonra fos çıktı. ABD’nin müttefiklerini, BM gibi uluslararası kurumları ve uluslararası hukuk normlarını hiçe sayarak harekete geçişi, Berlin’de Alman çıkarlarının zedeleneceği kaygısını geliştirdi. ABD’nin, Saddam Hüseyin rejimini bir preventif savaşla yok etme tehditi, ABD ve Almanya arasındaki çelişkileri kamufle edilemeyecek şekilde gün yüzüne çıkardı.

Bu çelişkiler göz önünde tutulduğunda, Schröder hükümetinin salt piyasa ve önemli enerji kaynaklarına ulaşım yollarını kaybetmekten kaygı duymadığını, aynı şekilde olası bir petrol krizi sonrasında zaten aşırı işsizlik ve borçlanma yükü altında bocalayan Avrupa ekonomilerinin daha da sarsılacağını ve ağır sosyal sorunların ortaya çıkacağı korkusunu taşıdığı görülmektedir. Federal Hükümetin, savaşla birlikte ortaya çıkacak mülteci akını ve sosyal sorunların bütün bölgeyi destabilize edeceğini bilmesi de işin cabasıdır.

Bunların yanı sıra ABD’nin AB ülkelerini birbirine düşürme çabaları da çelişkileri derinleştirmekte. Sekiz Avrupa ülkesinin, Almanya ve Fransa’ya haber dahi vermeden kaleme aldıkları “ABD ile sonuna kadar beraberiz” mektubu, Bush yönetiminin çabalarının bir sonucuydu. Almanya ve Fransa ABD’nin bu hamlesine, AB üye ve aday ülkeleri üzerindeki ekonomik ve siyasi baskılarını artırarak yanıt verdiler. 18 Şubat 2003 tarihinde Brüksel’de, Almanya ve Fransa’nın girişimiyle toplanan AB Özel Zirvesinde de, mutabakat sağlanıp ortak açıklama yapılarak, bu baskıların meyvesi alındı. Fransa Cumhurbaşkanı Chirac’ın bu zirvede, İtalya, İspanya ve Büyük Britanya ile birlikte Bush’a “dayanışma mektubu” gönderen Polonya, Bulgaristan ve Romanya gibi AB aday ülkelerini çocuk azarlar gibi eleştirmesi, Almanya ve Fransa’nın, ABD’nin Avrupa’daki oyunlarından ne denli rahatsız olduklarını gösterdi.

Schröder – Fischer hükümeti savaş karşıtı değildir

Federal Hükümetin Irak konusunda takındığı tavır ve yaptığı bütün girişimler, ABD’nin Irak’a saldırısına savaş karşıtı olduğu için değil, kendi “emperyal” planlarına ve ekonomik – siyasal çıkarlarına ters düştüğü için karşı çıktığını göstermektedir. Schröder ve Fischer, kendi partilerinin tarihlerini ve geleneklerini şüphe götürmeyecek bir şekilde, doksanlı yıllardan bu yana geliştirilen dış politik planlar için kullanmaktadırlar.

Federal Anayasa ve BM Şartı dahil, tüm uluslararası hukuk, Irak’a karşı girişilecek bir savaşın hukuk dışı bir savaş olduğunu göstermekte. Federal Anayasa ve uluslararası hukuk, Federal Hükümeti çok açık bir şekilde, değil uluslararası hukuka aykırı olan bir savaş karşı çıkmayı, böylesi bir savaşın hükümranlığı altındaki topraklarda ve kendi hava sahasında hazırlanmasını dahi yasaklamakla yükümlü kılmaktadır. Aynı şekilde NATO Sözleşmesi de – her ne kadar ince yorumlarsa yorumlansın – bir saldırı savaşını gerekçelendirmemektedir.

Tüm bu gerçeklere rağmen Federal Hükümet, Alman

topraklarının ve hava sahasının bir saldırı savaşının hazırlanması ve sürdürülmesi için kullanılmasına izin vermekle kalmıyor, bütün söylemlerinin aksine, Awacs uçaklarındaki Federal Ordu personelinin, Kuveyt’te ve Körfez’de konuşlandırılmış askerlerinin ve bölge denizlerindeki donanmasının savaşa dolaysız katılımı için gerekli tüm hazırlıkları tamamlıyor.

Federal Hükümetin 1992 yılından kalma “Savunma Siyaseti Yönergesi”ni yenileme kararı bu ışıık çerçevesinde değerlendirilmelidir. Her ne kadar içeriği kamuoyuna tanıtılmamış olsa da, yeni yönergenin aynı hedefleri daha net belirleyeceği şimdiden kestirilebilir. Federal Savunma Bakanı Struck, hükümetinin politikaları için bağlayıcı olan ilkeyi şöyle açıklıyor: “Federal Ordu, Alman dış politikasının bir enstrümanıdır. Bu enstrüman, Almanya’nın uluslararası alandaki etkisini ve rolünü belirleyecektir.”

Evet, hedef belli: serbest dünya ticaretinin ve piyasalar ile hammadde pazarlarına serbest girişin güvence altına alınması için, küresel çapta belirleyici rol oynamak. Bunun için de savaş yeniden Alman dış politikasının vazgeçilmez bir aracı haline getiriliyor. Tarihin tekerlür ettiğinden olacak, gene Sosyaldemokrasi – bu kez liberalleşmiş Yeşiller’i yanına alarak – muhafazakârların yapamadığını becerecek. Sosyaldemokrat ve Yeşiller’in iktidara getirilmelerinin asıl bedeli bu olsa gerek.

»ENDLÖSUNG«

TECRİT, SAVAŞ VE İŞGAL POLİTİKALARI ÜZERİNE

Mart 2003

Bazen devlet yönetimlerinin aldıkları kararlar, ulusların tarihlerini yakından etkiler, onyıllar sonrasındaki kuşaklar için utanç kaynağı olurlar. Yaşadığım Almanya'da bunun örnekleri çoktur. Örneğin 20 Ocak 1942 günü Alman ulusunun tarihine kara bir leke olarak kazınmıştır. Bu tarihte yapılan ünlü Wannsee Konferansı'nda dönemin karar vericileri, "Yahudi Sorununu" kökten çözmek (!) için "Endlösung" kararını almışlardı. Sonucu biliniyor: on-milyonlarca savaş kurbanı ve 6 milyon Yahudi'nin yok edilmesi. Günümüz Almanya'sının genç kuşakları 61 yıl sonrasında bile halen bu utancın acısını çekmektedirler. Şimdiki kuşağın torunları da aynı acıyı çekmek durumundadırlar.

Alman ulusunun bu tarihsel deneyimi, Türk ulusu açısından her zaman önemsenmesi gereken bir "alarm zili" olarak algılanmalıdır. Çünkü Türkiye'deki iktidar sahiplerinin ve devlet içerisindeki gerçek egemenliğin sahipleri olan karar verici kliğin aldığı kararlar ve uygulamaları bütün bir ulusun geleceğini ipotek altına sokacaktır, sokmaktadır da.

Ülke onuru üzerine kirli pazarlıklar

Geçen yılların konjüktürel gelişmelerinin yardımı ile iktidara gelen "İslamcı Kemalistler", daha şimdiden ucunu militarist kliğin tuttuğu ipliklerle yönlendirildiklerini göstermektedirler. Türkiye'de yüzde doksanları aşan savaş karşıtı tutumu ve kendi milletvekillerinin hassasiyetini utandırılacak bir şekilde kirli pazarlıklar için koz olarak kullanan AKP Hükümeti, Türkiye'yi her pahasına savaşa sokmak isteyen derin devlet ve militarist güçlerin sözcülüğüne soyunmuş durumdur.

Dünya halklarının, milyonlarca insanın katıldığı protesto eylemlerinde ifadesini bulan savaş karşıtlığı, savaş taraftarı olan Britanya Hükümetini dahi dikkatli adım atmaya zorlaması, Ankara'nın pazarlıklarla meşgul olmasını engellemiyor. Tam aksine kamuoyu "savaş zaten çıkacak, çıkmasına da, bundan nasıl bir kâr elde eder, bölgede nasıl söz sahibi oluruz" tartışmaları ile ikna edilmeye çalışılmakta. Yani, bir gazetecinin deyişiyle, "tecavüz olacak, hiç olmazsa ses çıkarmayıp, tecavüze uğrayanın kollarını tutup, sonra biz de zevk alalım" anlayışı yerleştiriliyor. Bu iğrenç anlayışın ne anlama geldiğini söylemeye insanın dili varmıyor.

Asıl hedef!

AKP iktidarının, Genelkurmayın ve hatta kimi emekli generaller ile, şövenist ihtirasla birer şahin kesilen "sahibinin sesi" köşe yazarlarının tutumları, Türkiye'nin

savaşa sokulmasının ardındaki asıl hedefi deşifre ediyor: Savaş ganimetlerinden yararlanmak, savaş sonrası coğrafyada söz sahibi olmak ve Kürt hareketini imha etmek.

"Türkiye'nin millî menfaatlerinin korunması" olarak deklare edilen bu politikalar ülkeyi ateşe atacaktır. Karar verici klik Türkiye ve bölgenin geleceği ile oynuyor. ABD'nin Irak'a karşı girişeceği saldırı savaşı, Türk Silahlı Kuvvetlerinin 1995 yılındaki "Çelik Harekâtı" ile Kuzey Irak'ta oluşturduğu fiili işgali meşrulaştırmak için kullanılacak. Türk ordusu daha şimdiden konuşlandığı bölgelere – Kanimasi bölgesindeki karakolun bulunduğu tepeye beyaz taşlarla "Dilmen Tepesi" yazması gibi – Türkiye toprakları muamelesi uygulamaktadır. Uluslararası hukuka aykırı olan bu yayılmacı tutum, savaş esnasında ve sonrasında daha da genişletilmek istenmektedir. Bu ise bölgede şimdiden sonucu görülemeyecek olan çatışmalara yol açacaktır.

Tecrit, imha politikasının bir parçasıdır

Aylardan beridir KADEK Genel Başkanı Abdullah Öcalan'a karşı uygulanan tecrit politikası da savaş ve imha politikasının bir parçasıdır. Karar verici klik, savaşın gölgesinde Kürt sorununu "kökten çözmeye" karar vermiş bir görüntü çizmektedir. Bugüne kadar Kürt sorununun çözümünü, kozmetik rütuşlardan ileri gitmeyen bir takım yasal düzenlemelerle uzatarak oyalamaya çalışan devlet politikası, şimdi Kuzey Irak'ta de facto oluşmuş olan Kürt devletinin kurulmasını engelleme gerekçesiyle imha politikasına dönüştürmüştür. Devlet, Türk halkına savaşı 'Kürt tehdidi' bahanesiyle kabul ettirebileceğini düşünüyor. Zaten, kimi "solcu" yazarların da TBMM'ne getirilen savaş tezkeresi öncesinde "ABD – KADEK görüşmelerinden", "yerel çatışmalardan" ve "iç savaş tehditinden" bahsetmeleri de bu yüzdendir. Bu nedenle karar verici klik, savaşın gölgesinde imha ve tecrit politikası uygulayarak, Kürtlerin sabrını taşımak ve Kürt ulusal hareketini provoke etmeye çalışmaktadır.

Ancak unutulmuş iki nokta var: birincisi, Kuzey Irak'ta yaşayan Kürtler, oluşmuş olan özerk yapının hem altyapısına, hem de iradesine sahiptirler. Bu oluşumun ve Kürtlerin ulusal bilincinin zor kullanılarak durdurulacağını sanmak, tek kelimeyle aptallık olacaktır. İkincisi ise, Türkiye'deki Kürtlerin Abdullah Öcalan üzerinde uygulanan tecridi, bütün Kürtlere karşı uygulanmakta olan bir tecrit politikası olarak algılamalarıdır. Tecrit ve imha politikalarının devam ettirilmesi, gelecekte onarılması olanaklı olmayan bir

düşmanlığa temel oluşturacaktır.

Savaşa karşı çıkmak, tecrite karşı çıkmakla eş anlamlıdır

Bu nedenle Türk ulusu tarihsel bir sorumlulukla karşı karşıyadır. Savaş karşıtlığı, tecrite karşı çıkmakla eş anlamlı olmadığı ve savaş karşıtı söylem, Türkiye’de çıkabilecek bir iç savaşa karşı tepkiye dönüşmediği sürece, militarist ve egemen şövenist söylemlerin etkisine girecektir. Savaş karşıtı Türkler, tecrit ve imha politikalarına aynı hassasiyetle karşı çıkmadıkları müddetçe, Kürt fobisinden kurtulamayan, ırkçı ve yayılmacı bir resmi ideolojinin gölgesinde kalacaklardır.

Tarihin unutmadığı bilinmelidir. Türk ulusunun gelecek kuşaklarının bugünleri utanç içerisinde, acıyla anmasını istemeyenler, başta Kürt, Türk, Arap ve diğer bölge halklarının özgürlük mücadelelerinin bastırılması için yürütülen bu paylaşım savaşına, tecrit ve imha politikalarına şiddetle karşı çıkmalıdır.

Türkler, tarihlerindeki kara lekelerden kurtulmayı bütün uluslar gibi hak etmektedirler. Ama, bunun için ilk adımı atmak, kendi sorumluluklarındadır.

APOLETLİ »NGO«LAR

MGK'NUN AVRUPA'DAKİ FAALİYETLERİ VE AVRUPA'DAKİ TÜRK DERNEKLERİNİN TAVIRLARI ÜZERİNE

MAYIS 2003

Hani derler ya “bir geldi, pir geldi” diye, MGK Genel Sekreteri Orgeneral Tuncer Kılınç'ın Avrupa'da çeşitli kentlerde yaptığı toplantılar da buna benziyor. Elçiliklerin ve konsoloslukların mutlak talimatlarına rağmen toplantılarda konuşulanlar kamuoyuna sızınca bir gürültüdür koptu. Müthiş ekonomi bilgisini “bulurum boyayı, basarım parayı” gibisinden incilerle kanıtlayan(!) sert paşamızın söylediklerinden bazıları günlük gazetelerin puntolarından düşmedi. Bir taraftan Almanya Türk Toplumu, Alevi Dernekleri, Veliler Dernekleri, İşadamları Dernekleri gibi sayısız “sivil” kuruluşun katıldığı toplantılarda, paşanın şeriatçıları nasıl azarladığı tartışılırken, diğer taraftan Orgeneral Kılınç'ın MGK Genel Sekreteri sıfatıyla toplantılar düzenlemesine şaşırانlar oldu.

Oysa bunda pek şaşılacak bir durum yok. Çünkü MGK Genel Sekreteri yıllardan beri Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve diğer yasal düzenlemelerin verdiği “görev ve salâhiyetle” her ay Avrupa'ya gelerek direktifler yağdırmakta ve “faaliyetleri” yönlendirmektedir.

“Huzur Operasyonu”

Konuyu anlaşılır kılabilmek için tarihe bir bakmakta yarar var. Özellikle 12 eylül 1980 cuntasının iktidara el koymasından itibaren Türkiye'deki çeşitli devlet birimleri, önceleri muhalif sol çevreleri daha yakından izleyebilmek ve ASALA örgütüne darbe vurabilmek amacıyla, başta Federal Almanya olmak üzere Türkiyeli göçmenlerin yoğun olarak yaşadıkları Avrupa ülkelerinde örgütlenmeye başladılar.

Her ne kadar resmî söylemde Avrupa'da yürütülen operasyonların (ki, bu operasyonların nasıl yürütüldüğü ‘Susurluk’ olayı ile ilgili belgelerde açık bir şekilde anlatılmaktadır) ASALA örgütüne karşı yoğunlaştığı savunulsa da, asıl amaç Kenan Evren cuntasına ve cuntanın ülkede giriştiği katliama karşı Avrupa'da başarılı bir kamuoyu çalışması yürüten muhalif örgütlerin etkisinin ve Türkiye'nin Avrupa'daki izolasyonunun kırılmak istenmesiydi. Bu nedenle islamist ve faşizan Türk örgütlerde el altından destekleniyordu.

Dönemin Milli Güvenlik Konseyi kontrolünde başlatılan ve devlet birimlerince “Huzur Operasyonu” olarak adlandırılan bu çalışmanın hedefi iki ana noktada yoğunlaşıyordu: 1.) “Devlet düşmanı” muhalif sol örgütlerin Avrupa kamuoyundaki tartışmasız etkilerini kırmak ve 2.) Avrupa'da yaşayan Türkiyeli göçmenlerin kuracağı ve devlet kontrolünde tutulacak kuruluşlarla “lobicilik” yapmak.

Başlangıçta sivil bürokrasi tarafından yürütülen bu

operasyon, doksanlı yıllardan itibaren “askerin denetimi” altına geçti. Adı yolsuzluklara karışan TBMM eski başkanı Mustafa Kalemli döneminde TBMM Genel Sekreteri olan ve belirli bir süre operasyonu bizzat yöneten Necdet Basa konuyla ilgili olarak “Sivillerin beceriksizliğinden dolayı asker olaya el koydu.” diyordu.

Sonuçta “Huzur Operasyonu” hayli başarılı oldu. Son on yıllık zaman dilimi içerisinde “DİTİB”, “Koordinasyon Kurulları”, “Atatürkçü Düşünce Dernekleri”, “Avrupa Türk Akademisyenler Birliği” gibi sayısız “yarı resmî” dernekler Avrupa'da mantar gibi bitiverdiler. Ama bunlara sonra değinelim.

MGK Genel Sekreterinin görevleri

Uzun lafın kısıası “Huzur Operasyonu” başlangıçtaki amaçlarını başarıyla yerine getirdi. Şimdilerde ise Türkiye'deki karar vericinin Avrupa kamuoyunu etkileme ve “yarı resmî” Türk derneklerinin lobicilik (!) çalışmalarını yönlendirmek hedefini gütmektedir. Zaten bu nedenle eski Başbakan Bülent Ecevit 7 Kasım 2002 tarihinde, sivil toplum örgütlerinin ulusal ve uluslararası alanda rolü ve öneminin arttığı gerekçeyle bir “Sivil Toplum Örgütlerini Geliştirme Kurulu” oluşturma kararını alarak, bu kurulu MGK'na bağladı. Yani sözde sivil toplum örgütlerinin gelişmesi MGK Genel Sekreterinin sorumluluğu altındadır.

Bu sorumluluğun hangi yasal düzenlemeye dayandığını Cumhuriyet gazetesinde yazan Hikmet Çetinkaya'dan okuyalım:

“(...) Peki MGK Genel Sekreterinin görevleri nedir? MGK Genel Sekreteri Milli Güvenlik Kurulu'nun görevleriyle ilgili olarak gerekli her tür çalışma, araştırma, inceleme ve değerlendirmeleri yapar, sonuçlarını teklifleriyle birlikte Cumhurbaşkanı, Başbakan ve MGK'ye sunar!..

MGK Genel Sekreteri'nin görevleri arasında başka neler vardır?

Bakanlar Kurulu'nun millî güvenliğin sağlanması sorumluluğuna ilişkin olarak devletin savunma siyaseti dışında, millî güvenliğini tayin, saptama, uygulama ve gerektiğinde düzeltme, değiştirme görevlerini izler, planlar, bu konudaki uygulamaları yönlendirir, sonuçlarını değerlendirir...

MGK Genel Sekreteri görevlerin yerine getirilmesinde, izlenmesinde ve denetlenmesinde Cumhurbaşkanı, Başbakan ve MGK adına yetkilidir!..

Köşelerinde ilkokul çocukları gibi soru soran, MGK

Yasası'ndan haberi olmayan bazı gazeteci arkadaşlarıma bu bilgileri sunuyorum. Orgeneral Kılınç, yurt dışında kendi düşüncelerini anlatmamıştır! Kılınç paşa, MGK Genel Sekreteri'dir! Görev ve yetkileri de yasayla belirlenmiştir!..” (28 Nisan 2003 tarihli Hürriyet gazetesinden aktarma)

Peh, peh! Genel Sekreter değil, başbakan sanki mübarek. Ya ben demokratik ülkelerdeki yasama – yürütme ilişkilerinden bi'haberim, ya da... Neyse, demokrasi bazında Türkiye'deki hükümet – MGK – karar verici mekanizma ilişkilerini başka bir yazıda ele alalım.

“Emret Paşam!” yaklaşımları

Hal böyle olunca – pardon, yasa böyle olunca – Kılınç paşamızın faaliyetlerini yadırgamamak gerekir. O sadece görevini yapıyor. Asıl yadırganması gereken “demokratikliklerine” ve “bağımsızlıklarına” toz kondurmayan ve Kılınç paşanın toplantılarına katılma imtiyazına (!) sahip çoğu dernek yöneticilerinin “emret paşam!” tavrıdır. Bunlar NGO olduklarını iddia ediyorlar, ama “NGO”nun kelime anlamından dahi haberdar değiller. Elçilik ve konsolosluk “Sus!” diyor, susuyorlar, “Konuş!” diyor, bağırıyorlar. Sahibinin sesi olmak bu demek herhalde. Yani, Türkiye için uğraş veriyorum diyeceksin, ama yıllardır Susurluk'lara, faili meçhul cinayetlere, kirli savaş, ekonomik yağmalara, antidemokratik uygulamalara ve daha nicesine ses çıkarmayacaksın; bunları dile getirip eleştirenler karşısında şahin kesileceksin ve “şak emret, tak yaparım!” mantığı ile Türk toplumu adına ahkâm keseceksin. Olmaz böyle şey! Buna olsa, apoletli dernekçilik denir, NGO değil.

Şüphesiz bir devletin yurt dışında yaşayan vatandaşları için sosyal ve kültürel hizmetler sunması, sorunlarının çözümü için uğraş vermesi özenlen bir durumdur. Ancak onyıllarca döviz rezervi olarak görülen yaklaşık 3,5 milyonluk bir kitle, aşağılanır, ciddiye alınmaz ve salt karar verici mekanizmayı elinde tutan bir militarist kliğin iç ve dış politik çıkarları uğruna yönlendirilebilecek bir “sürü” muamelesine tabi tutulursa, niyetlerin iyiliğinden şüphe edilir. Hele hele bu yaklaşımı pohpohlayan ve “hazır ol”da bekleyen sözüm ona NGO yöneticilerinin tavrıdır.

Konuyu açmak için bir örneği ele alalım: Yanılmıyorsam 1997 yılında Berlin Türk Cemaati içerisinde bir olay olmuştu. Yönetim Kurulu seçimlerinden mağlup çıkan eski Başkan Mustafa Turgut Çakmakoglu ve Sabri Atak başkanlığındaki yeni yönetim kurulu arasında kamuoyunun da ilgisini çeken sert sürtüşmeler yaşanmıştı. Tabii asıl kavganın Berlin Senatosu'ndan alınan ödeneklerin kontrolü ile ilgili olduğu hiç söylenmedi. Kavga, dönemin MGK Genel Sekreterinin bizzat Berlin'e gelerek el koyması ile çözülmüştü. Düşünebiliyor musunuz? Türkiye'nin en üst karar organlarından birisi hiç üşenmiyor, Ankara'dan kalkıp Berlin'e geliyor ve ufak bir derneğin iç sorunlarını kapalı kapılar ardında çözüyor(!).

Sormak gerekir: hangi “ulvî” amaçla? Nasıl oluyor da, hergün binlercesi kurulan ve kapatılan Almanya'daki sıradan bir dernek sorunu, Türkiye'nin milli güvenlik meselesi haline geliyor? Çetinkaya'nın dediği gibi, MGK Genel Sekreteri kişisel düşünceleriyle hareket etmediğine göre... (Hoş gelişmeleri yakından izleyen Alman devletinin bunlara neden sessiz kaldığı ve hangi

amaçlara hizmet ettiği de ilginç bir soru olur ya) Ve bu sözüm ona “NGO”da kalkıyor, sanki hiç önemli bir şey olmamış gibi Berlin Senatosu'ndan ödenek alarak “çalışmalarına” devam ediyor. Öyle zannediyor ki, şiir yarışmalarına onbinlerce marklık ödülleri dağıtan, Türkiye ve K.Kıbrıs'a bedava uçak kaldıran, Atatürkçülüğü kimseye kaptırmayan ve Avrupa'daki Türkiyeli toplum adına asıp – kesen kimi “NGO”ların finansman kaynakları saydamlaşırsa, daha nice apoletli-ler ortaya çıkacaktır.

Bana kalırsa Türkiye'deki karar verici Avrupa'daki Türk derneklerini “hizaya sokmak” yaklaşımı ile hata ediyor. En azından, niyetlerinin iyi olduğu konusunda inandırıcı değil. Alman vakıflarının Türkiye'deki çalışmaları ile ilintili olarak ortaya atılan iddiaları hatırlıyorsunuzdur. MGK Genel Sekreterinin, vakıf çalışmalarından daha da ileri giden “faaliyetleri” konusunda söylenecek sözlerle ne cevap vereceksiniz?

Devlet, asli görevlerinin temsil ettikleri üyelerinin çıkarlarını korumak olan hükümet ve partilerden bağımsız örgütleri – ki, NGO – Non Government Organisation'ın kelime anlamı budur – kendi siyasi dümen suyuna sokmaya çalışmak yerine, konularında uzman olan ve çıkar temsilciliği yapan örgütlerin uyarı ve önerilerini dikkate alarak, yurtdışındaki vatandaşlarına yönelik politikalarında paradigma değişikliği yapmalıdır. NGO'lar, doğaları gereği devlet ve hükümet kurumlarına karşı her zaman muhalif ve eleştirel bir mesafede dururlar. Demokratik devletler de böylesi NGO'ların görüşlerini, politikaları geliştirme ve yasama süreci içerisinde dikkate alırlar. Normali de budur zaten.

Ama bir devlet, memurlarıyla, hele de bir üst düzey subayı ile “NGO”ların hangi durumlarda nasıl davranmaları gerektiğini belirlemeye çalışırsa, manipülasyon suçlamasına maruz kalır. Bence bu yanlışı ne Türkiye, ne de Avrupa'daki Türkiye kökenli toplum hak ediyor. Zaten bugüne kadar tek merkezden yönlendirilen “yarı resmî” derneklerle yapılan lobiciliğin başarısı olması ve Avrupa kamuoyunda ciddiye alınmaması bu nedenledir. Bilinmelidir ki, devlete eleştirel yaklaşım salt NGO olmanın değil, yurtsever ve yurttaş olmanın bir gereğidir.

Eh, bu birazcık da onur meselesidir.

SOSYAL YIKIM ROTASI: AGENDA 2010

YA DA; SOSYAL DEVLET PARTİSİ SPD NASIL ŞANSÖLYE KURTARMA DERNEĞİ HALİNE DÖNÜŞTÜRÜLÜYOR
MAYIS 2003

Me | ta | mor | foz, [Lat. metamorphosis, Fr. métamorphose] Başkalaşma. Herhalde günümüzün Alman sosyaldemokrasini tanımlayan en uygun ve en doğru kelime bu olsa gerek. Çünkü, ekoliberal Yeşiller destekli SPD hükümetinin politikalarına bakıldığında insanın aklına başka bir tanım gelmiyor. Alman sosyaldemokrasisi son vicdan kırıntılarını da atarak 140 yıl önce çıktığı yolculuğun sonuna gelmek üzere. Herhalde bizden sonraki kuşaklar tarih kitaplarını okuduklarında, gelecekle ilgili kararları “sosyal karşı devrimi” bir zamanlar işçi sınıfının bağrından doğan ve marksist kökenleri olan bir partinin başarıya ulaştırdığını anlamakta güçlük çekeceklerdir.

Hoş, gelecekte kim neler düşünecek bilemem, ama bildiğim bugün bağımlı çalışanların, yaşlıların, gençlerin, engellilerin, tek başına çocuk yetiştiren emekçilerin ve sosyal yardıma muhtaç bırakılanların Schröder Hükümeti hakkında düşündüklerini sağır sultanın dahi duyduğudur. Buna rağmen Schröder Hükümeti, sosyal devlet anlayışını mezara taşıyacak olan “Agenda 2010” programını gerçekleştirmeye kararlı gözüküyor.

Sermaye lobisinin, medyanın, neoliberal ekonomistlerin ve burjuva partilerinin gerekliliğini yıllardır telkin ettikleri “sosyal devletin modernizasyonu” tüm hızıyla yeni bir devreye giriyor. Artık günün şiarı “kısıtlama, tasarruf ve randıman artırımı” oldu. Bu şiarı bayraklaştıran SPD “kemerlerin daha çok sıkılacağını” herkese ilan ediyor.

Bunun neresi sosyaldemokrat politika?

SPD yönetimi sendikalarından gelen sert eleştirilere ve parti içindeki tepkilere “Agenda 2010 sapına kadar sosyaldemokrat bir plandır” yanıtını vermekte. Bu “sapına kadar sosyaldemokrat plan” kısaca;

- İşsizlik parası süresinin kısaltılmasını,
- İşsizlik yardımının sosyal yardım seviyesine düşürülmesini,
- İşsizlere yönelik cezaî yaptırımların sertleştirilmesini,
- Emeklilik aylıklarının düşürülmesini,
- Emekliliğe geçiş süresinin uzatılmasını,
- Hastalık parasının tek taraflı olarak işçiler tarafından finanse edilmesini,
- Sigortalıların sağlık sektöründe ek olarak ödemeye zorlandıkları masrafların artırılmasını ve işten çıkarmalardan koruma yasası ile toplu sözleşme hakkının içinin boşaltılmasını öngörüyor.

El insaf! Bunun neresi sosyaldemokrat politika?

Tarihçiler, bir korku filmi andıran bu sosyal yıkım programı ile onaltı yıl boyunca acımasızca ortalığı kasıp – kavuran Kohl Hükümetinin neoliberal sözcülerini özdeşletiyorlardı. Şimdi ise tarih yeniden yazılıyor.

Kırmızı – Yeşil Hükümet, sermaye lobisinin baskısı altında ve iktidarda kalma hırsıyla bütün tereddütlerini ve insafını bir kenara bırakmış durumda. Bazı bakanlar öylesine ileri gidiyorlar ki, anayasal temel özgürlüklerden olan meslek seçme özgürlüğünün dahi kısıtlanabileceğini imâ ediyorlar. Federal Eğitim Bakanı Edelgard Bulmahn (SPD) 1 Mayıs arifesinde “Focus” dergisine verdiği mülakatta şöyle diyordu: “Kimi öğrenciler gerçekleşmesi güç meslekleri arzuluyorlar. Arzuladıkları meslekte eğitim yeri bulamayınca, sosyal yardım alıyorlar. Belirli bir meslekte ısrar eden genç sosyal yardım alıcılarına yapılan yardım gerekirse azaltılabilir.” Muhafazakâr Kohl Hükümeti bırakın bunların yaptıklarını, söylediklerini dahi söylemeye cesalet edemezdi.

Kriz kurbanlarına suçlu muamelesi

Schröder Hükümeti bir taraftan sermaye akümülayonu lehine işleyen çarkı hızlandırırken, diğer taraftan da kriz kurbanlarına krizin suçluları gibi davranmaktan geri durmuyor. “Sapına kadar sosyaldemokrat Agenda 2010”nun nasıl bir etkide bulunacağını 56 yaşında işsiz kalan bir inşaat işçisi örneğiyle açmaya çalışalım:

“Agenda 2010”nun – Hartz Yasaları da dahil – sunduğu tüm istihdam tedbirleri, bu yaşlı işsiz yaşam giderlerini garanti altına alabilecek bir işyeri bulmasını olanaklı kılamayacaktır. Konjonktürel bir mucize gerçekleşse ve ekonomik durum bir çırpıda düzelse bile, hiç bir şirket 56 yaşındaki bir işsizi işe almaya yanaşmayacaktır. Bu gerçeğe rağmen Federal Hükümet 56 yaşındaki işsiz kırk yıllık meslek yaşamında ödediği aidatlarla hak ettiği işsizlik parasının süresini 32 aydan 18 aya indirmeyi planlıyor. Gerekçe ise göstermelik: “Ücret yan giderlerini kontrol altında tutmak” ve “çalışma rızasını teşvik etmek.”

Bu komik gerekçelere karşın 56 yaşındaki işsiz mad-di kayıpları rakama vurulunca ortaya çıkan asıl felaket hiç te komik değil. Süre kısaltması sonucunda bu işsiz, evliyse ortalama 14.540 Euro, bekârsa ortalama 11.985 Euro kaybedecek. Sonra? Sonrası ise daha kötü: SPD’nin seçimlerde verdiği vaatlerin aksine, işsizlik yardımı sosyal yardım seviyesine düşürüleceğinden, yaşlı işsiz karanlık günler bekliyor. Dahası “Agenda 2010” işsizlik parası süresi bittikten sonra işsizlik

yardımları alınabilmesi için yeni koşullar getiriyor. İşsizlik yardımı ücret – aidat bağlantısından koparılması nedeniyle, yaşlı işsiz işsizlik yardımı olarak aldığı cüzi miktar bir de – varsa – karısı ve çocuklarının gelirleriyle denkleştirilecek. Yani işsizlik yardımı alabilmesi için, ailesinin ya hiç gelirinin olmaması ya da çok az gelire (sosyal yardım seviyesinden az) sahip olması zorunlu hale getiriliyor.

Uzun süreli bakıldığında, uzmanlar bugün işsizlik yardımı alan yaklaşık 1,8 milyon işsiz yüzde 40'ının bu haklarını kaybedeceklerini tahmin ediyorlar.

Çin işkencesinden beter

Schröder “Agenda 2010”nu savunmak için yaptığı parlamento konuşmasında “Her kim ki kabullenilebilecek bir işi (Alm. Zumutbare Arbeit) reddederse – kabullenilebilecek iş kriterlerini değiştireceğiz – sanksiyona uğrayacağını bilmelidir” diyordu. Zaten Çin işkencesinden beter olan yaptırımların daha da sertleştirilmesi akıl alacak iş değil. Ortalama 2.436 Euro brüt geliri olan bir çalışanı ele alalım. Şu ana kadar geçerli olan yaptırımlar gereğince – bu kişi bekârsa – Almanya’nın her köşesine çalıştırılmak için zaten gönderilebilmekte. Kabullenilmesi zorunlu olan brüt kazanç ise, işsizlik süresine göre gene hızlı bir biçimde düşmekte: Kabullenilmesi zorunlu olan brüt kazanç ilk üç aylık işsizlik süresinde 1.949 Euro’ya, dördüncü aydan altıncı aya kadar 1.705 Euro’ya ve yedinci aydan itibaren 1.061 Euro’ya düşüyor. İş İdaresinin (Arbeitsamt) bu brüt kazançlarla önerdiği işyerini işsizlerin reddetme hakkı yok. Hükümet bu seviyeleri de ortadan kaldırmayı planlıyor. Yani her işsiz brüt ücreti ne kadar düşük olursa olsun, önerilen her işi kabullenmek zorunda bırakılacak. Reddederse – veya işyeri bulmak için yeterince aradığını ispat edemezse – aldığı işsizlik parasından kısıtlamalar yapılacak.

Diğer taraftan emekliliğe geçmeden önce alınan son ücretin yaklaşık yüzde 70’i seviyesindeki emeklilik aylıklarının yüzde 60’ların altına düşürülmesi planlanıyor. Bu gidişle dayanışma temelli olan emeklilik sigortası tamamiyle ortadan kalkarak “özelleştirilecek”.

Emeklilik sigortasında atılan adımlar, hastalık sigortasında atılacak adımlara örnek oluyor. Gene “ücret yan giderlerinin azaltılması” gerekçesiyle, işçi ve işverenin eşit paydalarla finanse ettiği hastalık parasının “özelleştirilmesi” planı, sosyal güvence sistemlerini felce uğratacak. “Özelleştirilen” hastalık parası poliçelerinin aidatlarını ödeyemeyen yaşlılar, engelliler, kronik hastalığa yakalananlar, kadınlar ve çok çocuklu aileler “devlet himayesinde” kalacaklar. Bu “himayenin” da nasıl olacağı şimdiden belli.

“Agenda 2010” çözüm değil, çözümsüzlüktür

Federal Hükümetin “Agenda 2010” programı kronik hale gelmiş olan kitlesel işsizlik sorununu çözebilecek bir konsept içermemektedir. Aksine sosyal alanlarda yapılacak olan milyarlarca Euro’luk kısıntılar yeni işsizler ve yeni sosyal yardıma muhtaç olanlar yaratacak. “Patronların yoldaşı” olarak karikatürize edilen Schröder’in programı, nicelikte Kohl Hükümetinin politikalarını aşmakta, nitelikte ise bütünüyle bir “sosyal karşı devrim” anlamını taşımaktadır. Schröder’in, dolayısıyla SPD politikalarının sosyaldemokrat hiç bir yönü kalmamıştır. “Reformlar” sosyal kıyımla

eşitlenmiştir. Ve tam anlamıyla sermaye taraftarı adımlardır.

Schröder iktidarda kalabilme hırsıyla partisinin bütün geleneklerini ayaklar altına almaktadır. SPD, marksist köklerini terk ederek sosyal piyasa ekonomisini kabul ettiği “Godesberg Programı” için tam beş yıl tartışmıştı. Şimdi ise “Godesberg Programı”ndan çok daha gerilere düşen ve tamamiyle sermayenin çıkarlarını gözetken bir politik çizginin kabul edilmesi için partinin önüne sadece altı haftalık bir zaman konulmaktadır. Schröder ve yandaşları gerek SPD parlamento grubu içerisindeki “Parlamentar Sol”a, gerekse de isyancı 12 milletvekili-nin başlattığı “üyeler kampanyasına” rağmen, 1 Haziran 2003’de yapılacak olan özel kurultayda bu çizginin onaylanacağını umut etmektedirler.

Görüldüğü kadarıyla Schröder’in bu umudu gerçekleşecek ve SPD özel kurultayı “Agenda 2010”nu onaylayacak. Bu şekilde “Şansölye kurtarma derneğine” dönüşen SPD iktidarda kalmayı başaracak. Ancak bu başarı, ruhunun özünü kaybeden bir SPD için metamorfozu tamamlama anlamına da gelecek. İşçi sınıfının mücadelelerinden doğan ve sosyal devletin bayraktarlığını yapan bir partiden, küreselleşmeci, emperyal ihtirash neoliberal bir partiye dönüşüm tamamlanacak.

Sosyal sorumluluk SPD’nin atar damarıydı. SPD 140. yaşına basarken bu atar damarını kesmeyi kararlaştırdı. Evet, bu bir siyasi tercihtir. Ama her tercihin olduğu gibi bu tercihin de bir bedeli vardır. Bu adımın bedeli ise çok acımasız olacaktır.

YENİ DÖNEM

HALKTAKİ PROTESTO TAVRININ İÇERDİĞİ ŞANSLAR VE TEHLİKELER ÜZERİNE

Şubat 2004

Almanya'da yeni bir dönem başlıyor. Politik direnç geleneğinin savaş sonrasında uğradığı kesintinin ardından, belki de ilk kez egemen düşünceye karşı koyma yatkinlığının arttığı bir döneme giriyoruz. Gelişmeler dikkatli incelendiğinde, bu gerçek toplumsal dinamikler açısından içerdiği şanslar ve tehlikeler ile birlikte ortaya çıkar.

Avrupa Eylem Günü çerçevesinde 3 Nisan'da Almanya'da düzenlenen protesto eylemleri farklı değerlendirmelerle ele alınıyor. Burada öne çıkan üç temel yaklaşım söz konusudur:

Birincisi, ki aksi zaten beklenmemeliydi, egemen görüşün "dinozorların son çırpınışı" yaklaşımıdır. SPD'nin geniş kesimlerinden, Yeşillerin büyük çoğunluğundan ve muhalefetteki CDU/CSU, FDP ile sermaye ve kalemşörü medyadan oluşan büyük neoliberal koalisyon, beşyüzünü aşan protesto gösterilerinin halkın çoğunluğunun görüşü olmadığını telkin ederek, eylemler kaale alınmıyor mesajını veriyor. SPD'nin çiçeği burnundaki başkanı Franz Müntefering "Sendikalar sadece neye karşı olduklarını söylüyorlar. Biraz da çözüm nasıl olacak, onu söylemeliler" diyerek, Federal Hükümetin sosyal kıyım ve sermaye yönelimli ekonomi politikalarına devam edeceği sinyalini verdi. Sinyalin bir de iki adresi var: "sizi ciddiye almıyoruz" diyerek, aba altından sopa gösterdikleri sendikalar ve "çizgimiz değişmeyecek" güvencesini verdikleri sermaye.

İkinci yaklaşım, kimi sol sekte kesimlerde ve "jungle-world" gibi bazı sol gazetelerde yer alan "eylemler yetersiz ve göstermelikti" değerlendirmesini yapan yaklaşımdır. Bu değerlendirmenin temelinde, sendikaların göbeklerinden SPD'ye bağlı oldukları, toplumsal hareketlerle göstermelik eylem birlikleri girdikleri ve artan protesto yatkinlığını –SPD iktidarda kaldığı müddetce- "ehlileştirme" amacını güttükleri tespiti yatmaktadır. İtalya ve Fransa gibi ülkelerdeki güçlü eylemleri ve grevleri kıstas alarak, Almanya'daki "mutabakat toplumu anlayışının" politik direnci kırdığı ve "sosyal barışın" aktivistler arasında "militan reformizmi" körükleyerek, siyasî grev ve daha değişik (radikal) eylem biçimlerine uzak kalmalarına neden olduğu söylenmektedir.

Bu yaklaşım, genellemecilik yapıldığı nedeniyle yanlış bulduğum, ama doğruluk payı da olan bir yaklaşımdır. Öncelikle sendikaları bir bütün olarak ele alıp, sosyaldemokrat hükümetin emrinde olma suçlaması yaparak genelleştirdiği ve Almanya'daki tarihsel sosyal devlet sürecini dikkate almadığından dolayı yanlıştır. Ancak

sosyaldemokrasinin Bad Godesberg Programı'nı kabul etmesi ile ortaya çıkan ve Ren Kapitalizmi'nin, ülkenin sistem alternatifi bir ülkeyle sınırdaş olması nedeniyle kabullenmek zorunda kaldığı "sosyal barışın" Alman toplumundaki politik direnç geleneğini kırdığı, sendika ve işçi hareketini "uysallaştırdığı" doğrudur. Bu, gene de son bir kaç yıldır açık bir şekilde görülen gelişmeleri açıklamaya yetersiz kalmaktadır.

Sendikalar ve toplumsal hareketler ilk kez eşit göz hizasında

Üçüncü ve benim de katıldığım yaklaşım ve değerlendirme ise şöyledir: 3 Nisan eylemleri, sendika yönetimlerinin toplumsal hareketlere eşit göz hizasında davrandıkları ilk eylemler olmaları nedeniyle önemlidir ve protesto hareketlerine yeni bir kalite getirmiştir. Sendika yönetimlerinin gerek eylem hazırlıklarında, gerek eylem sırasında, gerekse de sonrasında öne çıkmak istemeleri –sendikal yapılanmaları bilenler açısından- pek önemsenmemesi gereken bir detaydır. Asıl önemli olan SPD ile sendikalar arasındaki evlilikte "şiddetli geçimsizliğin" baş göstermeye başlamış olmasıdır. Bu şiddetli geçimsizliğin "boşanmaya" dönüşmesi, toplumsal hareketlerin ustalığına ve başka bazı faktörlerin gelişmesine bağlıdır. Bunlara daha sonra değineceğim.

Milyonlarca üyesi olan Alman sendikalarının böyle bir eyleme –ki toplumsal hareketlerin angajmanı sayesinde- sadece "beşyüzbin" insanı getirebilmiş olması bir zayıflık olarak algılanabilir. Ancak bu eylem, protestolara katılmayan, ama uygulanan politikalarla hoşnutsuz olan büyük bir kesim için önemli bir motivasyon olmuştur. En azından insanlarda "yalnız değilim" duygusunun güçlenmesine neden olmuştur. 3 Nisan diğer tarafta egemen görüşün, öyle olduğu gösterilmese de, rahatsız olmasını sağlamış ve bilinçli bir şekilde medyada uygulanan haber ve görüntü sansürüne rağmen, halkın geniş bir kesimine ulaşmayı başarmıştır. Bu açıdan bakıldığında 3 Nisan gelecek günler için umut veren bir eylem olarak değerlendirilmelidir.

Hoşnutsuzluk artıyor, resignasyon da

Ciddi bir değerlendirme, uygulanan politikalar ve emek düşmanı sosyal kıyımlar nedeniyle halk arasındaki hoşnutsuzluğun şimdiye kadar olmamış bir biçimde arttığı tespitine ulaşacaktır. Sosyaldemokrasi kurulduğu dönemlerdeki misyonunu trajik bir biçimde yerine getirmektedir: SPD uyguladığı asosyal politikalar sayesinde, işçilerin, işsizlerin, emeklilerin, gençlerin, hastaların ve azınlıkların, kısacası halkın geniş bir kesiminin sermaye yönelimli politikalara karşı aynı cep-

hede birleşmelerini sağlamıştır. Özellikle klasik protesto potansiyelinden sayılmayan kesimler arasında siyasi hoşnutsuzluk ve muhalif olma eğilimleri güçlenmektedir. Sosyal birliklerin ve küreselleşme karşıtı örgütlenmelerin üye sayısında büyük artışlar yaşanmaktadır. Örneğin VdK adlı örgüte son aylarda onbinlerce emekli yeni üye olmuştur. Bu trendin önümüzdeki dönemde artması söz konusudur.

Ancak diğer taraftan bu hoşnutsuzluk herhangi bir şekilde politik bir yapılanmaya kanalizasyon olmamaktadır. Var olan partiler, ki PDS'de buna dahildir, hoşnutsuzların güvenini kazanamamaktadırlar. Seçilebilecek sosyal bir alternatifin olmaması da insanların umudunun kırılmasına ve resignasyon ortamına çekilmelerine neden olmaktadır. Bu durumun devam etmesi, yakın bir gelecekte kitlelerin ırkçı ve popülist pozisyonlara yönelmesi tehlikesini her geçen gün artıracaktır.

Ne yapılmalı?

Bu tespit doğal olarak “ne yapılmalı?” sorusunu dayatmaktadır. Ne yapılacağı sorusu, aslında kendi içerisinde yanıtını taşımaktadır. Çünkü, hükümeti ve muhalefeti ile var olan politik yapı değişim taraftarı olmadığından, politik değişim ancak yeni alternatifler varsa olanaklı olacaktır. Şu anda oluşmakta olan parlamento dışı birleşik muhalefet, kendisini politik – parlamenter alanda temsil edecek bir güce erişmesi durumunda politik karar mekanizmalarını dolaysız etkileyebilecek ve değişimi zorlayacak baskıyı etkin bir biçimde kullanabilecektir. Böylesi bir politik – parlamenter temsilciliğin yokluğu, sendikaları yeniden SPD'nin kucağına iteceğinden ve politik resignasyonu artırıp, seçime katılım oranını düşüreceğinden yeni yeni oluşmakta olan birleşik parlamento dışı muhalefetin kısa zamanda ölü doğan bir bebek haline gelmesine neden olacaktır.

S.O.S. çeken SPD kendisini, yeni çağın “Titanik”i gibi kurtarılamayacak bir konuma manövre etmiştir. SPD'nin politika değişikliği yapması için harcanacak her enerji, boşa harcanan enerjidir. Alman sosyal-demokrasisi, tercihi sermaye ve neoliberalizmden yana kullanarak, emek düşmanı cephedeki yerini almıştır. SPD için artık seksenli ve doksanlı yıllarda kullanılan “kötünün iyisi” tespiti dahi geçerli değildir. Halen belirli oranda seçmen sayısı olsa da, halkın çoğunluğunun çıkarını temsil eden parti değildir.

Aynı sertlikte olmasa da, benzer bir tespit Demokratik Sosyalizm Partisi için de geçerlidir. PDS her ne kadar SPD gibi emek düşmanı cepheye olmasa da, gerek iç sorunları, gerekse de Alman sosyalist hareketinin önemli bir çoğunluğunu kucaklayamaması nedeniyle halihazırda seçilebilecek bir alternatif haline gelememiştir.

Bu durumda tek seçenek olarak, parlamento dışı muhalefeti destekleyen, halkın geniş bir kesiminin çıkarlarını savunan ve egemen güçlerle mücadeleyi hedefleyen yeni bir politik formasyonun oluşturulması kalmaktadır. Franz Müntefering kısmen haklıdır: Sadece nelere karşı olunduğunun söylenmesi yetersizdir, ne istendiğinin de açık bir şekilde ifade edilmesi gereklidir. Sadece ifade etmek de değil, ifade edilenlerin, yeterince hazırlanmış olan alternatif konseptlerin uygulamaya sokulması için de uğraş verilmesi zorunludur. Bu da ancak seçilebilir sosyal alternatifin oluşturulması

ile olanaklıdır.

Gerek “Seçim Alternatifi Girişimi”nin sayfalarında, gerekse de kısmen diğer girişimlerin belgelerinde (bazıları Kozmopolit Dergisinin bu sayıdaki dosyası içerisinde) böylesi bir politik formasyonun nasıl olabileceği konusunda, benim de tamamen katıldığım görüşlere yeterince yer verildiğinden, aynı şeyleri tekrarlamak istemiyorum. Bunlara ekleyeceğim, sadece Federal düzeyde seçilebilecek sosyal alternatiflerle kısıtlı kalmamasıdır. Özellikle yerel düzeyde, ama aynı şekilde Eyaletler düzeyinde de benzer adımlar atılmalı, halkın çıkarlarının bu alanlardaki politik karar mekanizmalarında da temsil edilmesi sağlanmalıdır. Kısacası, her türlü yaşam alanı mücadele alanı haline getirilmelidir.

Tarihsel moment

Böylesi bir politik formasyonun başarı kazanması ve parlamento dışı muhalefetin birleşik ve örgütlü bir güce dönüşmesi için yeterince potansiyel vardır. Yukarıda da belirttiğim gibi, halkın geniş kesimlerinde politik direnç gösterme yatkınlığı artmakta ve insanlar kendi çıkarlarını temsil edecek yeni bir gücü bekler durumdadırlar. Sadece “yeni sol parti” dedikusunun bile ne denli olumlu tepki aldığı düşünülürse, sendikalar, sosyal hareketlerden, komünist ve sosyalistlere kadar uzanan geniş bir kesimin oluşturacağı politik birlikteliğin alabileceği toplumsal desteğin ne kadar büyük olacağını tahmin etmek pek güç değildir. Şu anda egemen güçlerin de beklemediği tarihsel bir moment oluşmuştur. Bu moment kaçırılırsa, önümüzdeki onyılların vahşi kapitalizmin mutlak hakimiyetini kurduğu ve toplumsal muhalefetin marjinal önemsizliğe dönüşeceği karanlık bir gelecek olacağı kaygısını taşıyorum. Bu momentin yakalanması durumunda ise, Almanya’da sosyal adaleti ve ekolojik gelişmeyi savunan, barış taraftarı bir toplumsal muhalefetin, egemen neoliberalist bloğa karşı direniş yetisi önemli derecede artacaktır. Kaldı ki, Almanya’da oluşturulabilecek böylesi bir politik formasyon, diğer ülke halkları için bir örnek olacak ve uluslararası alanda birlikteliğin sağlanması için bir nüve anlamına gelecektir.

Şimdi neoliberalizme, sosyal kısımlara ve savaşlara karşı çıkan herkesin önünde duran görev, bu oluşumun gerçekleşmesi için katkıda bulunmaktır. Güçlü bir toplumsal muhalefet oluşturma şansı büyüktür ve bu şans kaçırılmamalıdır.

ÇEKİRDEK AVRUPA YAYILMA YOLUNDA

ÜYELİK SÜRECİ SONUNDA TÜRKİYE’NİN DEMOKRATİKLEŞECEĞİNİ BEKLEYENLER YANILACAK

7 EKİM 2005

AB içerisindeki muhafazakâr kesimlerin tüm içpolitik hesaplarla motive olan »kültür mücadelesi« tantanasına rağmen, beklenen gene oldu. Türkiye’nin AB’ne üyelik müzakereleri başlatıldı. Yan savaş sahnesi olan »üye olmalı – üye olmamalı« tartışmalarının çıkardığı sis perdesinin arkasını görüp, yayılma planının gerçek motiflerini kavrayabilenler için bu bir sürpriz olmadı. Şimdi, Avrupa ve Türkiye’deki toplumların çoğunluğu için, sonucunda neoliberalizm ile militarizmin en sert versiyonunu görecekleri bir süreç başlamış oluyor. Bu gelişmeye tabii kararlı bir biçimde direnilmezse eğer.

Türkiye’nin AB’ne tam üyeliği ile »imtiyazlı ortaklığı« yeterli görenler arasında yürütülen tartışmalar, her iki tarafın da aşında aynı hedefleri takip ettikleri gerçeğinin üstünü örtmemeli. Muhafazakârlar, transfer ödentilerinin yüksekliğinden ve Avrupa Savunma ve Güvenlik Politikası’ndaki kararlara Türkiye’nin katılmasından çekiniyorlar. Her iki taraf da piyasalara, hammadde kaynaklarına, ucuz üretim mevkilerine ve Hazar Denizi havzasının ve Orta Doğu’nun enerji rezervlerine serbest ulaşım anlamında jeostratejik çıkarların korunmasına yönelik oynamaktalar. Yani kısacası iki tarafın da hedefi, Çekirdek Avrupa’nın transnasyonal tröstlerin çıkarına yayılmasıdır.

Ve bu hedefler ile Türkiye’nin AB’ne yakınlaştırılması, Çekirdek Avrupa’nın asıl hedefi, yani bir dünya gücü olma hedefi ile sıkı sıkıya bağlantılı olarak ele alınmalıdır. Lizbon Ajandası’nda boşuna şunlar yazmıyor: »Hedef, AB’nin dünyanın en rekabet yetisine sahip ve en dinamik iktisat alanı yapmaktır.« Bu nedenle AB’ni yüksek derecede silahlanmış ve müdahale yetisi yüksek bir askerî ittifak haline getirmeye çalışılmaktadır. Türkiye gibi askerî açıdan güçlü bir bölgesel güç »istikrarsızlıklar bölgesinde istikrar faktörü« olarak vazgeçilmezdir.

Bu motifleri görebilenler, özellikle solcu politikacıların »AB’nin demokratikleştirme amaçları« şeklinde ifade edilen demagojisine kanmasını anlamakta zorluk çekmekte. Hatta Kürdler dahi AB üyeliğini, kendileri için demokratik haklar ve refah sağlanabileceği umuduyla, favorize etmektedirler. Halbuki »Kürt kartının« hep Türkiye’ye daha fazla neoliberal uygulama dikte edildiğinde oynandığı en iyi Kürtlerin bilmesi gerekmiyor mu? Kurumları geniş çerçevede demokratiksizleştirilmiş, üye devletleri yönerge ve yönetmeliklerle demokratik ve sosyal hakların budanmasına zorlayan ve sözde »teröre karşı savaş« gerekçesiyle yurttaş hakları ortadan kaldıran bir AB’nin Türkiye’ye demokrasi ve insan haklarını getireceğini ummak, tam

anlamıyla naiftir. Sadece AB üye devletleri içerisinde azınlıklara nasıl davranıldığına bakılması bile bu umudun ne kadar boş olduğunu kanıtlamaya yetiyor.

Avrupa ve Türkiye elitlerinin çıkarları örtüşüyor. Bu çıkarlar ise toplum çoğunluklarının çıkarlarına tamamiyle ters düşüyor. Çünkü giderek neoliberalizmin, dizginsiz sosyal kıyımların ve militarizmin bir Avrupa’sı olan AB’nde insanların çıkarları en son gelecektir. Böylesi bir AB’ne üye olan bir Türkiye, bağımsız iktisat, maliye ve sosyal politikalar geliştiremeyecektir. Türkiye böylesi bir AB’nde stratejik emtialarını korumayı ve zenginliklerini fazlaca gerekli olan yatırım ve istihdam politikası için kullanmayı sağlayamayacaktır. Ve uluslararası sermayenin ülkenin nefesini kesen sarılmasından kendisini kurtaramayacaktır.

Böylesi bir gelişmeye karşı çıkmak ve demokratik bir Türkiye’nin parçası olacağı »başka bir Avrupa«yı, toplumsal adaletin, demokrasi ve barışın Avrupa’sını kurmak, Avrupa politik solunun en önemli görevi olarak algılanmalıdır. Bunun içinse önce ev ödevlerimizi yapmalı ve Türkiye’deki demokratik, ilerici güçleri ülkenin gerçek anlamda demokratikleşmesi için verdikleri mücadelede, eşit göz hizasında desteklemeliyiz.

STRATEJİK ORTAKLIK

ALMANYA-RUSYA İLİŞKİLERİNDE YENİ DÖNEM

21 OCAK 2006

Rus medyası, ayağının tozuyla Washington'dan gelen yeni Şansölye Angela Merkel'i hem merak, hem de endişe içerisinde bekliyordu. İlişkilerin, »Gerd« Schröder ile »Wolodja« Putin arasındaki »delikanlı arkadaşlık« sayesinde düzelmiş olmasına alışıldığı bir dönemde, Rusya'nın içpolitikasını sorgulayan CDU Başkanı, Şansölye olmuştu. Merkel ziyaret öncesinde, aynı ABD'nin Guantanamo işkencehanesini eleştirmesi gibi, Rusya'daki muhalefetin baskı altında tutulmasını ve demokratik (!) gelişmelerin tehlikeye girmesini eleştirmişti. Ziyareti sırasında ve kamuoyu önünde benzeri eleştirilerde bulunması, görüşmelerin atmosferini bozabilirdi. Ancak beklenen olmadı ve Moskova'nın dondurucu soğuğu görüşmelere yansımada. Hatta, ekonomi gazetesi »Kommersant«ın başlık yaptığı gibi, »bayan Merkel, bay Putin'i hiç bir konuda hayal kırıklığına uğratmadı«.

Bu, Almanya'nın »Soğuk Savaş« sonrası değişen dışpolitikasını, yeni askeri ve ekonomik çıkarlar tanımını ve Rusya değerlendirmelerini tanıyanlar açısından bir sürpriz değil. Merkel, dünya ihracat şampiyonu olan Almanya'nın çıkarlarının süreklilik kazandığını ve içpolitik beklentilerin hiç birisine kurban edilmeyeceğini gösterdi. Her ne kadar uygun bir dille »demokrasi ve muhalefet hakkında Putin'den farklı olan düşüncelerini« ifade ederek, Almanya – Rusya ilişkilerinde yeni bir dönemin başladığına dikkat çekse de, temel çizginin değişmediğini ispatladı. Değişen sadece ilişkilerin tanımlanması. Merkel, »arkadaşlık« yerine »stratejik ortaklık« tanımını kullanarak, usta bir hamlede bulundu.

Görüldüğü kadarıyla Alman Şansölyesi, Çeçenistan Sorunu, oligarşik yapılanma, petrol zengini Şodorkowski Davası ve İran Nükleer Programı'nın Rusya tarafından desteklenmesi gibi Almanya kamuoyunda tedirginlik yaratan konuları unutmada, ama dramatize de etmeden, Rusya ile olan ilişkileri istikrarlı bir raya oturtmak istiyor. Hesaplı davranıyor, ki böyle davranmasını zorunlu kılan iki temel neden var.

Birinci neden, Rusya'nın, Çekirdek Avrupa'nın başaktörü olan Almanya için yaşamsal önem taşıması. Almanya enerji kaynağı ihtiyacının yaklaşık yüzde kırkını Rusya'dan sağlıyor. Doğal kaynaklara sahip olmayan sanayi ülkesi olarak enerji taşıyıcıları tedarik yollarını açık tutmak zorunda. Bu yolları güvence altına alabilmek için, komşusu Polonya ve etki alanındaki Baltık ülkeleriyle olan ilişkilerinin, geçen Aralık ayında Rusya ile ortaklaşa başlatıldığı Baltık Denizi Doğalgaz Boruhattı Projesi nedeniyle kötüleşmesini dahi göze

alıyor. Rusya ve Ukranya arasında patlak veren doğalgaz kavgası ve bu kavganın Batı Avrupa'da yarattığı etki, bu yaşamsal önemin altını çizmeye yeterli.

İkinci neden ise, Lizbon Stratejisi ile başlatılan »(Çekirdek) Avrupa'nın dünyanın en güçlü rekabet yetisine sahip ekonomi mevkie olma« projesidir. Bu neo-liberalist ve aşırı militarist proje, Çekirdek Avrupa'nın dünya çapında piyasalara ve enerji kaynaklarına serbest ulaşımının sağlanmasını zorunlu kılmaktadır. ABD'nin Kafkaslar-Orta Doğu-Balkanlar Üçgeni'nde artan etkisi, bu projeye engel teşkil ediyor. Ayrıca Kafkaslar'da ve Hazar Denizi Havzası'nda Rusya'ya komşu olan ülkelerdeki istikrarsızlık, proje hedefi önündeki engeli büyütüyor. Bu nedenle bölgede istikrarı sağlayacak, piyasalara ve enerji kaynaklarına ulaşımı güvence altına alacak güçlü bir ortağa ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ortaklık rolü için öngörülen ülke de, geleneksel olarak ABD'den ziyade, Avrupa ile ekonomik ilişkiler içerisinde olan Rusya'dır.

Tüm bu nedenlerden dolayı Merkel, Schröder'in başlattığı »Rusya-Almanya Ortaklığı«nı zedelemeyecek, hatta –açıkladığı gibi- yoğunlaştırmaya çalışacaktır. Putin ise bu stratejik ortaklığın, Rusya'yı enerji devi yapma hedefine yaradığını çok iyi biliyor. Bu yüzden Merkel'in Rus muhalifleri ile yaptığı görüşmeyi, yeni dönemin farklı bir enstantesi olarak görüyor. İlişkilerin, süreklileşen ve uluslararası sermaye çıkarları ile bütünleşen hedefleri değişmediği müddetce, önemsemeyecek te zaten.

CARACAS'TAN DAVOS'A GÜÇLÜ MESAJ:

»NEOLİBERALİZME KARŞI KÜRESEL DİRENİŞ!«

28 Ocak 2006

»İnsanın ve toplumsal gereklerin korunduğu, çocukların açlık çekmediği ve sermaye çıkarlarının ege-men olmadığı bir dünya kurmalıyız. Latin Amerika bu dünyanın temelini oluşturacak. Çünkü burada, başka bir dünyanın olanaklı olduğunu ispatlayan gelişmeler yaşanmakta. Korkmamıza gerek yok. Birbirimizi destekleyelim yeter.« Bolivyalı Maria Guereci kameralara bunları söylerken, otuz ülkeden Dünya Sosyal Forumu'na katılan aktivistlerin ortak duygularını dile getiriyordu.

Geçen Salı günü, Latin Amerika halklarının umudu haline gelen Venezüela'nın başkenti Caracas'ta yüzbine yakın insanın katıldığı bir yürüyüşle açıldı Dünya Sosyal Forumu. Küreselleşen piyasaların kaymağını yiyen »dünya zenginler klübü«, yoğun koruma önlemleri altında İsviçre'nin sosyete merkezi Davos'ta biraraya gelip, dünyayı daha nasıl paylaşacaklarını görüşürken, neoliberalizm karşıtları Davos'a güçlü bir mesaj gönderdiler: Neoliberalizme karşı küresel direniş!

Yarın sona erecek olan Dünya Sosyal Forumu için Caracas'ın seçilmesi bir tesadüf değil. Latin Amerika son yıllarda sermaye endeksli ve militarist politikalara karşı alternatiflerin yaşama sokulduğu bir kıta haline geldi. Başta Venezüela olmak üzere, Brezilya, Uruguay, Arjantin, Peru, Şili ve en son Bolivya'da sol hükümetler işbaşına gelmiş ve ABD'nin bütün baskılarına rağmen, alternatif ekonomi politikalarını uygulamaya sokmaya başlamışlardır. Bu açıdan Maria'ya hak vermek gerekir. Çeşitli sol politikaların denendiği büyük bir laboratuvara dönüşen Latin Amerika, gerçekten de başka bir dünyanın temelini oluşturabilir.

Caracas'ta bunlar olurken, Davos'ta dünya ekonomisinin ve politikanın 2300 eliti (!) Dünya Ekonomik Forumu'nun açılış konuşmasını yapan Federal Şansölye Angela Merkel'i dinliyorlardı. Merkel konuşmasında egemen sermaye güçlerinin önümüzdeki dönem için hedeflediklerini sıraladı. Başta, dünya ihracat şampiyonu olan Almanya'nın uluslar arası rekabette zirveden inmeye niyetli olmadığını söyleyen Merkel, bunun için uluslar arası düzeyde işveren özgürlüklerini engelleyen tüm yasal uygulamaların kaldırılacağına işaret etti. Geriye dönüp baktığımızda, bugüne kadar hep saldırı savaşları, sosyal hakların budanması, demokrasinin içinin boşaltılması ve içme suyu, sağlık, eğitim, ulaşım ve hatta idare gibi yaşamsal önemi olan kamu alanlarının özelleştirilmesi ile eşanlı olan bu politikanın yarattığı felaketleri görebiliriz.

Neoliberal stratejilerin değerlendirildiği Davos'taki

tartışmaların ağırlık noktalarını Çin, Hindistan, işsizlik ve enerji rezervleri oluşturdu. Özellikle Çin'in konu edilmesinin nedeni, bu ülkenin ekonomi gücü açısından Fransa'yı geçerek, ABD, Japonya ve Almanya'dan sonra dünyanın dört nolu devi haline gelmesidir. Çin yurtiçi GYSMH'nı 2004'de yüzde 10,1 ve 2005'de yüzde 9,9 artırarak, sermaye güçlerinin ağızını sulandıran büyük potansiyelli piyasa haline gelmiştir. Çin ve Hindistan'ın hedef piyasalar olarak belirlenmesi ve enerji rezervlerinin konu edilmesi, önümüzdeki dönemdeki paylaşım kavgalarının yönünü gösteriyor.

İşsizlik üzerine yapılan tartışmalar ise, gelişmiş sanayi ülkelerinde, işsizliğin ve bu ülkelerin varoşları haline getirilen ucuz işgücü ülkelerinin, işçi ücretleri ve sosyal haklar üzerindeki baskıyı artırmaya yarayacak malzeme olarak kullanılacağına işaret ediyor. Kısacası Davos'ta çizilen plan, dünya çapında bağımlı çalışanlar, işsizler, yaşlı-genç önemli bir halk kesimi ve tabii ki enerji kaynaklarının bulunduğu bölgelerde yaşayan ezen ve ezilen uluslar için son derece karamsar bir tabloyu ortaya çıkartıyor.

Caracas'tan yükselen sesler ise, bu karamsarlığa karşı bir nebze de olsa umut yeşertiyor. Sevgili Maria'nın dediği gibi, Latin Amerika neoliberalizme karşı küresel direniş için bir umut haline geliyor.

Umut. Umut değil mi o, insanın içini sımsıcak yapan...

ŞAHİNLER ZİRVESİ

MÜNİH GÜVENLİK KONFERANSI

4 ŞUBAT 2006

Dün Münih'in ünlü oteli »Bayerischer Hof«da militarizmin zirvesi olarak tanınan »Güvenlik Konferansı« başladı. 42 yıldan bu yana düzenli olarak gerçekleştirilen ve »Diyalog sonucu barış« başlığı altında düzenlenen konferansın bu yılki ana konusu »Avrupa ve Birleşik Devletler: Transatlantik Ortaklığın Yenilenmesi«. İlk kez 1963 yılında Alman subayı Ewald von Kleist tarafından örgütlenen ve kısa zamanda uluslar arası üne kavuşan konferans, 90'lı yılların sonundan bu yana, otomotiv tekeli BMW'nin vakfı olan Herbert-Quandt-Vakfı tarafından düzenleniyor. Konferans sorumlusu ise, eski Şansölye Helmut Kohl'ün başdanışmanlığını yapmış olan vakıf yönetim kurulu başkanı Horst Telschik'ten başkası değil.

Konferansa Şansölye Merkel, ABD Savunma Bakanı Donald Rumsfeld, ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice, Britanya Savunma Bakanı John Reid, Fransa Savunma Bakanı Michele Alliot-Marie ve NATO Genel-sekreteri Joop de Hoop Scheffer gibi NATO ülkelerinin önde gelen politikacılarının yanı sıra yüksek rütbeli subayları ve silah sanayisi lobicileri katılıyor. Katılımcıların listesi, silah tekellerinin »Who's Who«su gibi: listede ABD silah tekeli Boeing, Avrupa'nın en büyük silah üreticisi EADS, Alman Rheinmetall ve Krauss-Maffei-Wegmann, ABDli savaş uçağı üreticileri Lockheed Martin ve Northrop Grumman gibi nicelerini bulabilirsiniz. »Müşteri velinimetimizdir« mantığı ile olsa gerek.

Güvenlik politikalarının konuşulduğu iddia edilen konferansın asıl işlevi, askeri stratejilerin koordine edilmesi, dünya çapında müdahale planlarının geliştirilmesi ve savaş koalisyonlarının koşullarının görüşülmesi olduğundan, bu katılımcı yelpazesi son derece doğal. ABD Yönetiminin ve Kongre çoğunluğunun muhalefetine karşı işkencenin yasaklanmasına yönelik bir yasanın çıkartılmasını sağlayan ABDli Senatör John McCain'e »Barış Plaketi« verilmesi de, Horst Telschik'in bu işlevin üstünü örtmeye ve dikkatleri başka yöne çekmeyi hedefleyen bir manevrasında başka bir şey değil. Konferans düzenleyicileri gerçekten işkenceye karşı çıkmış olsalardı, Uluslararası Ceza Yasası'na aykırı davranan ve işkence suçlaması ile yargılanması gereken ABD Savunma Bakanı'nı davet etmemeleri gerekiyordu.

Bunun ötesinde »Barış Plaketi« verilen McCain de öyle sıradan bir Senatör değil. Vietnam gazisi olduğunu her fırsatta ifade eden Senatör, konferansın müdavimlerinden ve ABD'nin önde gelen şahinlerinden. Ateşli konuşmalarla Irak savaşını ve işgalini savunan McCain, ABDli generallerin 2008'de başkan koltuğunda

görmek istedikleri bir isim. McCain'in 30 Şubat 2006 tarihli Washington Post gazetesinde Demokrat Joe Lieberman ile ortaklaşa yazdığı yorum, bu beklentinin nedenini gösteriyor: »Askeri çözüm kötü bir çözüm. Ancak ABD için askeri çözümünden daha kötü olan, nükleer silahlara sahip bir İran'dır.«

Bu açıdan Alman Barış Hareketi haklı olarak konferansı, uluslar arası hukuku çiğneyen işgal orduları komutanlarının buluşması olarak eleştirmekte ve yeni savaş tehlikelerine dikkat çekmektedir. Konferansın ana konusundan anlaşılacağı üzere Avrupa – ABD arasında özellikle İran konusunda yeni bir dayanışma söz konusu. Diplomatik (!) ataklarla dünya kamuoyunun İran hassasiyetini artırmayı başaran şahinler, İran Nükleer Programı sorununun askeri yöntemlerle nasıl çözüleceğini görüşecekler. Bu konuda ABD ve Avrupa arasında kısa zamanda fikir birliğinin oluşacağını söylemek, aktörlere bakılınca pek yanlış olmasa gerek. Çünkü gerek ev sahibesi Angela Merkel, gerekse de NATO eski Genel-sekreteri ve AB'nin Dış Politika Sorumlusu Javier Solana, Avrupa'nın askeri destekli küresel müdahale politikalarında ABD pozisyonlarını üstlenmesi gerektiğini savunuyorlar.

Tartışma konuları ve katılımcı yelpazesi, Münih'te ne »Diyaloğun« ne de »Barışın« söz konusu olacağını, aksine savaş stratejileri ile şiddet politikalarının belirleneceğini gösteriyor. Askeri, ekonomik ve politik elitleri uyguladıkları politikaların sonuçları olan küresel yoksullaşma, sosyal yıkım ve doğal yaşam koşullarının yok edilmesi hiç ama hiç ilgilendirmiyor. Tek önemli olan Batılı büyük tekellerin dünya çapındaki sermaye çıkarları ve bu çıkarların sivil(!) ve askeri yöntemlerle »savunulmasıdır«. Zaten güvenlikten anladıkları da budur.

ZAMANLAMA

YA DA, DİASPORA PSİKOLOJİSİNİ AŞMAK 11 ŞUBAT 2006

Göçmenlik zor zenaat. Hele istemeden, zorunlu bırakılarak yerinden, yurdundan olmak. Bedeniyle Avrupa'da olup, kafası, ruhu ve yüreğiyle Diyarbakır, Şırnak, Hakkari'de olmak. Bilgisayar başına oturduğumda, piyasa radikalizmini kökleştiren »Bolkestein Yönetmeliği« ile ilgili bir yazıyı kaleme almak istiyordum. Ama ekrana dizilen harfler, okuduğunuz bu yazıyı ortaya çıkardı. Söylemek istediklerimin yanlış anlaşılabilceği duygusunun eklektik hale getirdiği bu yazıyı.

Alman Sendikalar Birliği aylar öncesinden 11 Şubat'ı AB'nin Hizmet Yönetmeliğine karşı eylem günü ilan etmiş, kuşaklar boyu süren mücadelelerle kazanılan sosyal ve sendikal hakların budanması anlamına gelen bu adıma karşı kitleleri Berlin'e çağırmişti. »Bolkestein Yönetmeliği« olarak tanınan tasarı, adımı önce petrol devi Shell'in menecerliğini yapıp, sonra AB Komiserliğine getirilen Hollandalı Frits Bolkestein'dan alıyor.

AB Komisyonu bu yönetmelikle hizmet sektöründe »Kayıtlı Olunan Ülke« ilkesini yürürlüğe sokarak, Avrupa'daki sosyal standartları ve işçi ücretlerini yoğun baskı altına almayı planlıyor. Bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesi durumunda, örneğin Polonya veya Çek Cumhuriyeti gibi ucuz ücret ülkelerinde kayıtlı olan bir şirket, hizmetlerini Almanya'da dahi sunsa, kayıtlı olduğu ülkede geçerli olan ücret ve vergileri ödeyecek ve sadece o ülkenin yasalarına göre davranacak. Çekirdek Avrupa'daki ekonomi faaliyetlerinin yüzde 70'inin hizmet sektöründe gerçekleştirildiği göz önünde tutulursa, bu adım toplu iş sözleşmeleri, sosyal standartlar, tüketici hakları ve çevre koruması açısından tam anlamıyla bir felakete dönüşecek.

Neoliberalizmin bu son derece tehlikeli saldırısını zamanında fark eden Avrupa solu, sendikalar ve toplumsal muhalefet örgütleri geçen yıl sokaklara dökülmüş ve tasarının geriye alınmasını sağlamışlardı. Tasarı şimdi – ufak kozmetik rütuşlarla- yeniden gündeme getirildi. 16 Şubat'ta Avrupa Parlamentosu'nda oylamaya sokulacak. Bu nedenle neoliberalizm karşıtları bugün Berlin'de, 14 Şubat'ta da Strassburg'da olacaklar.

Berlin'de Bolkestein protesto edilirken, Strassburg'da Kürtler yürüyorlar. Ne alakası var diyeceksiniz. Bence var. Ekonomi mevkileri ile piyasaların küreselleşmesi çerçevesinde uygulanan neoliberal ve militarist politikalar ile Avrupa'da sosyal standartların düşürülmesinin, işsizliğin artmasının, ücret ve emeklilik aylıklarının baskı altına alınmasının, demokratik hak budanımının

ne alakası varsa, tüm bunlar ile Kürt sorununun da çok sıkı bir alakası, bağlantısı var. Peki, her iki eylem de birbirini yadsıyor mu? Hayır! Ama...

Eylem ve etkinlikler kamuoyu yaratmayı, bir konu üzerindeki toplumsal hassasiyeti artırmayı amaçlar genelde. Bu amacı güden her kuruluş, zamanlamasını doğru yapmak, - eylem ya da etkinlik türüne göre – dünyadaki ve yaşanan bölgedeki güncel gelişmeleri dikkate almak durumundadır. Dayanışmaları sağlanacak güçleri gündemleri, faaliyetlerini yoğunlaştırdıkları alanlar göz önünde tutulmalıdır ki, amaca büyük ölçüde ulaşılabilsin.

Strassburg yürüyüşünü tertip komitesinin işine karışmak gibi bir derdim yok. Kürtlerin, gündemlerini nasıl belirleyeceklerini masa başından yazma ukalahlığına da girişecek değilim. Düşündüğümü hemen söyleme gibi bir patavatsızlığım olduğundan, gözüme çarpan bir noktaya dikkat çekmeye çalışıyorum sadece.

Kürtlerin – tüm diğer göçmenlerin de – artık »diaspora psikolojisini« aşma zamanının geldiğine inanıyorum. Yerim dar, fazla açamayacağım. Kısaca, tartışmaya ön ayak olmak için şu kadarını yazayım: Kürtlerin, içinde yaşadıkları Avrupa toplumlarının kopmaz bir parçası olduklarına, Avrupa'daki sosyal, ekonomik ve politik gelişmelerle en azından ulusal sorun ile ilgilendikleri kadar ilgilenmeye karar verme ve bu kararın gereğini yerine getirme (yani toplumsal, ekonomik ve politik yaşamın her alanında ve örgütlenmesinde yer alma) durumu ile karşı karşıya oldukları düşüncesindeyim. Böylesi bir adım özgürlük, demokrasi, eşitlik ve barış mücadelesine, sadece Kürtlerin katıldığı yürüyüşlerden çok daha fazla katkıda bulunacağı, bir çok açmazın önünü açacağı kanısındayım.

Doğru, göçmenlik zor zenaat. Ama üstesinden gelinemeyecek kadar da değil.

HALKIN GERÇEK TEMSİLCİSİ

1 – EURO'LUK İŞTEN MİLLETVEKİLLİĞİNE 11 ŞUBAT 2006

Doğu Almanya'daki bir çok insanın kaderini paylaşan Elke Reinke, 15 yıl süren işsizlikten sonra, Hartz IV yasasının zorlamasıyla bir kilisede saatte 1,- Euro'ya çalışmaya başlamıştı. Elektrik mühendisi olan Reinke'nin başka şansı da yoktu, çünkü yaşadığı Aschersleben'deki işsizlik oranı yüzde 22 ile ülke ortalamasını ikiye katlamış ve iş bulma şansı sıfırlanmıştı. "Artık böyle devam edemez" dedi ve ... milletvekili oldu. İşte Stephani Kilisesi'nden Federal Parlamento'ya uzanan yolunun ilginç hikayesi.

"Tasavvur edebilir misin" diyor, "iş ajansının formularındaki 'Yeni işvereninizin adı' sorusunun karşısına 'Alman Halkı' yanıtını yazmanın verdiği keyfin büyüklüğünü?" 15 yıl işsiz bırakıldıktan sonra, böylesine bir yanıt vermek pek başkalarına nasip olmamıştır herhalde. Hele hele, Federal Parlamento'da kürsüye çıkıp, Hartz IV yasalarını çıkaranlara "Ayda 345 Euro ile yaşamak insan onurunu zedeliyor. Günde kahvaltı için 88 Cent, telefon için 7 Cent ve otobüs bileti için 60 Cent ile yaşamamanın ne demek olduğunu çok iyi biliyorum. Ben yaşadım, inanabilirsiniz" diyebilmek.

Elke 47 yaşında. İki Almanya'nın birleşmesi sonrasında "kaybedenler" ordusuna katılmış. Saksonya-Anhalt eyaletinin 26 bin nüfuslu Aschersleben kasabasında yaşıyor. Haber teknisyenliği dalında meslek eğitimi gördükten sonra, üniversiteye gitmiş ve elektrik mühendisi olmuş. Duvar yıkıldıktan bir kaç ay sonra hem kendisi, hem de eşi işsiz kalmışlar. Şimdi 22 yaşında olan ve Ilmenau'da matematik öğrenimi gören kızları Stefanie ile 17 yaşında olan oğulları Andreas'ın, çektikleri sıkıntıları fark etmemeleri için yaşamlarından, yemeklerinden kesmişler.

"İnan, işsiz-güçsüz evde boş oturmak, hiç bir şey yapmamak, insanı çalışmaktan daha çok yoruyor. Sırf vakit öldürmek, en azından bir şeyler yapmış olmak için saatlerce bisikletle dolaşıyordum."

- Ne de olsa mühendissin. İş aramadın mı?

"Aramaz olur muyum? Yüzlerce şirkete başvurdum. Kalifikasyon kurslarına gittim, iş ajansının eğitimlerine katıldım, ama nafile. Elime geçen sadece dosyalar dolusu red yanıtı oldu. Red mektupları hep büyük zarflarda gelir. İnsan böyle yüzlerce mektup aldığı anda, artık hiç bir işe yaramıyorum hissine kapılıyor. Bu çok kötü bir duygu."

Hartz IV ve Pazartesi Yürüyüşleri

Gereksiz olma duygusunun getirdiği karamsarlığı, gündelik yaşamında verdiği mücadele ile üzerinden

atmayı başarabilen Elke, Hartz IV yasası sayesinde ilk kez politik mücadeleyle tanışmış. 2004 Temmuz'unda özellikle Doğu Almanya'da Pazartesi günleri onbinlerce insanın "Biz halkız, Hartz IV kaldırılсын" sloganları ile sokağa dökülmesinden etkilenen Elke, kısa zaman içerisinde Aschersleben Pazartesi Yürüyüşlerinin değişmez aktivisti olmuş. Yürüyüşleri gönüllü örgütleyen diğer arkadaşları ile birlikte bildiri dağıtmaya, afiş asmaya ve mitinglerde ateşli konuşmalar yapmaya başlamış.

"Pazartesi yürüyüşleri yaşamımda bir dönüm noktası oldu. Gelişmeleri anlayabilmek için ekonomi kitapları okumaya başladım. Okudukça, bu ülkede uygulanan politikalara ancak aktif mücadele vererek karşı çıkılacağını ve yeni bir politik örgüte ihtiyaç duyulduğunu anladım. Mücadeleye katılmak, kişiliğimi geliştirmeme, yeniden umut kazanmama ve kendime daha çok güvenmeme neden oldu."

Elke kısa bir zaman içerisinde Emek ve Toplumsal Adalet Girişimi – Seçim Alternatif WASG'nin Saksonya-Anhalt eyaletindeki kurucuları arasına katılır. Artık Pazartesi Yürüyüşleri ve ardından önce girişim, sonra dernek, daha sonra da partileşen WASG, ülkede yeni bir toplumsal dinamiğin ateşleyicisi olmuştur. Kuzeyren Wesfalya'da seçimleri kaybeden kırmızı-yeşil koalisyon seçim akşamı erken genel seçimlerin yapılacağını açıklar. O günlerde eski SPD genel başkanı Oskar Lafontaine, Gregor Gysi ile birlikte seçime girebilecekleri sinyali verince, solda birleşme heyecanı yayılır. Herşey çok hızlı gelişmekte, WASG ve PDS yönetimleri seçimlere birlikte girme kararını almakta ve Oskar Lafontaine SPD'den istifa ederek, WASG üyesi olmaktadır.

Bu heyecan Elke'yi ve arkadaşlarını da sarmıştır. Yürüyüşleri ve parti toplantılarını örgütlemekteki becerisini gören arkadaşları, Elke'ye aday ol derler. Ama Elke çekinir.

- Niye çekindin ki?

"Parlamentar olmak hiç aklımdan geçmiyordu. Adaylığın bir kaç numara büyük olduğunu düşünüyordum. Zaten benim için önemli olan, adaylık falan değil, politikada değişiklik yapılmasıydı, mücadeleydi önde gelen. Bu işi daha iyi bilen birisinin yapmasının doğru olduğuna inanıyordum."

- Peki, neden aday oldun?

"Partili arkadaşlarım, zayıfları temsil eden, işsizliğin ne olduğunu iyi bilen, ama Berlin'deki hengame karşısında ayakta kalabilecek bir aday olduğumu söylüyorlardı.

Uzun yıllar işsiz olan ve toplumsal adalet için sokaklarda mücadele eden bir kadının, parlamentoda politika değişikliği için mücadelesine devam etmesinin inandırıcı bir girişim olacağını söyleyerek beni ikna ettiler. Adaylığımın önemli bir sinyal olacağına ben de inandım, halen de inanıyorum. Mücadelenin boşa olmadığını, sıradan bir yurttaşın, bir işsiz elitle- rin sarayına girip, sol politikalar için çalışabileceğini ispatlıyorum. Bizden birisinin de parlamenter olacağını gösterip, sokaktakileri motive ettiğime inanıyorum.”

Kilisedeki işten Federal Parlamento'ya

Elke'nin adaylığı, Saksonya – Anhalt Sol Parti. PDS örgütü tarafından da onaylandıktan sonra, seçim çalışmalarını başlar. Kendi bölgesinde neredeyse herkes onu tanımaktadır. Medya kuruluşları Elke ile görüşebilmek için sıraya geçerler. Artık “haber değeri” olan bir ünlü olmuştur. Ve 18 Eylül 2005 akşamı yaşamını değiştiren genel seçim sonuçları açıklanır. Sol, Federal Almanya tarihinde ilk kez ülke çapında yüzde 8,7'lik bir oy oranına kavuşmuş ve 4 milyondan fazla seçmen, Elke'nin de aralarında bulunduğu 54 solcuyu Federal Parlamento'ya seçmiştir.

- 19 Eylül sabahı bir milletvekili olarak uyandın. O gün neler yaptın?

“Sabah kalktım ve her zamanki gibi 1-Euro'luk işyerime gittim. Aschersleben'deki Stephani Kilisesi'nde ziyaretçilerle ilgilenme ve kartpostal satma görevliydim. Yazılı sonuçlar gelmeden, seçildiğime inanmadım doğrusu. Ya yanlış hesaplamışlarsa? Ya bu işi de boşuna kaybedersem? Böylesi tuhaf duygulara kapılmıştım. Seçimlerden üç hafta sonra milletvekili seçildiğim resmen tescil edilince, işyerimden ayrılıp iş ajansına gittim ve artık işsiz olmadığımı ve yeni işverenimin 'Alman Halkı' olduğunu bildirdim.”

- İşsizlik parası olarak ayda 331 Euro alıyordun. Şimdi ise brüt 7009 Euro. Bu nasıl bir duygu?

“Şaşırtıcı! Bankaya gidip hesabımda bu kadar çok parayı görünce, inanasım gelmedi. Hatta banka müdiresi bile beni görünce, yanıma yaklaşır: ‘Bundan sonra her ay bu kadar para mı gelecek?’ diye aptal aptal soru sordu.”

- İlk maaşınla ne yaptın?

“Önce arabam için bir navigasyon sistemi satın aldım. Berlin'de sürekli yolumu kaybediyordum. Düşünsene, seçildikten sonra Berlin'e gelebilmek için borçla bilet almıştım. Sonra bir bilgisayar aldım kendime. İşsiz olduğum dönemde iş ajansı beni sürekli bilgisayar kurslarına gönderiyordu, ama bilgisayar alabilecek param olmadığı için, bu kurslar hiç bir işe yaramıyordu. Ayrıca, parlamentoda yapacağım ilk konuşma için eli ayağı düzgün bir kıyafetimin olmasını istedim ve kendime bir pantolon, bir ceket ve bir blüz aldım.”

- Yıllarca harcadığı her Cent'e dikkat eden, sürekli tasarruflu davranan birisi için, para harcamak kolay olmasa gerek.

“Evet. Bugün bile bir şey almaya kalkışsam, hep fiyatına bakarım. En ucuzu hangisi ise onu alıyorum. Örneğin bir yerden bir yere gitmek için taksiye bile binmem. Ama şimdi parlamentonun ulaşım hizmetlerinden faydalaniyorum. Önce bu bana çok tuhaf geldi, öyle şoförlü bir arabayla bir yerden bir yere götürülmek. Şöföre bunu anlattığımda verdiği yanıt beni şaşırttı: ‘Bu

hizmetten bol bol faydalanın, yoksa biz işsiz kalırız!’ İnsan neleri düşünmek zorunda kalıyor.”

“Bizden birisi!”

Fırsat buldukca Aschersleben'e, Pazartesi Yürüyüşlerinin yapıldığı meydana gidiyor. “Hızlı Berlin yaşamından kopup, bizimkilerin arasında olmak huzur verici.” Elke'yi Aschersleben'de tanımayan yok gibi. Her gören selam veriyor, derdini anlatıyor.

Noel'den bir kaç gün öncesinde karşılaştığı bir olay, milletvekili olarak neler yapabileceğini kanıtlamış. Bir işsiz, tam da Noel öncesinde icra mektubu almış. Olayı Elke'den dinleyelim: “Olacak iş değil. Bürokrasinin duygusal olmadığını biliyordum, ama Almanya'daki en önemli bayramın arifesinde, devletin bir işsizden para almak için böylesine çaba sarf edeceğine inanmadım. Hemen sekreterimden ilgili makama telefon etmesini istedim. Milletvekili bürosundan aranan bürokrat icra infazını durdurmakla kalmadı, aynı zamanda cezanın makul taksitlerle ödenebilmesi için gereken işlemleri başlattı. Evet, böylesine işlerin çözümü için isminin getirdiği ağırlığı seve seve kullanıyorum artık.”

Elke'nin sıradan bir Aschersleben'li olmadığını sadece bürokrasi değil, yerel politikacılar da göstermeye başlamış. Yıl başında Aschersleben'deki Yurttaş Ofisinin açılışına sadece WASG ve Sol Parti.PDS temsilcileri ve kurucusu olduğu “Sosyal Kırıma Karşı Çıkar Birliği” üyeleri değil, Pazartesi Yürüyüşçüsü olarak bir kez dahi randevu alamadığı belediye başkanı dahi katılmış. Ama onu en çok duygulandıran, Pazartesi Yürüyüşçüleri temsilcisinin yaptığı konuşma olmuş: “Bizden birisinin milletvekili olacağına hiç kimse inanmamıştı. Ama oldu işte! Bugün hiç kimse Hartz IV'ün kaldırılacağına inanmıyor. İnanın, o da olacak!”

Elke artık bir milletvekili. Oskar Lafontaine ve Gregor Gysi ile birlikte Federal Parlamento'da barış, demokrasi ve toplumsal adalet için mücadeleye girişen 54 solcudan biri. Bir kaç ay önce varlığından haberi bile olmayan medyanın peşinden koştuğu, ünlenen bir politikacı. Ama parlamenter olmanın getirdiği ayrıcalığın, başını döndürmesine izin vermeyen alçak gönüllü bir insan aynı zamanda. “Ulaşılmaz olduklarını zannedenlerin, benim gibi bir insanın parlamento kürsüsünden yaptığı konuşmayı dinlemek zorunda kalmaları, mücadelecili ruhumu kamçılıyor”.

Beraber katıldığımız bir toplantıdan sonra ayrılıyor. “Göçmen dostlarımıza selam söyle” diyor. “Unutmasınlar, göçmen ya da Alman, kurtuluşumuz ancak birlikte olacak.” Bizden birisini parlamentoda temsilci yapabilmiş olmamızın gururu içimi ısıtıyor. Bu gururla, dondurucu soğuğun bembeyaz yaptığı Berlin sokaklarına dahi geliyor. Artık bizim olan Berlin'e.

BUZKIRAN

18 ŞUBAT 2006

Federal Anayasa Mahkemesi 15 Şubat'ta, aralarında eski Federal Parlamento başkanlarından FDPli Burkhard Hirsch ve eski Federal İçişleri Bakanı Gerhart Baum'un da olduğu altı kişinin dilekçesi üzerine önemli bir karar aldı. Mahkeme, Federal Hükümetin yürürlüğe sokmak istediği "Hava Güvenliği Yasası"nın anayasaya aykırı olduğunu ve Federal Ordu'nun yurt içinde görevlendirilemeyeceğini tespit etti.

Almanya'daki politik ve ekonomik elitler, ülkenin terör tehdidi altında olduğu iddiasıyla ve 11 Eylül saldırılarını gerekçe göstererek, Almanya hava sahasında uçan ve teröristler tarafından kaçırılan bir uçağın silah olarak kullanılması durumunda düşürülmesinin olanaklı olduğunu söylüyorlardı. Gerekliğinde onbinlerce insanın yaşamını kurtarmak için, uçakta bulunan yolcuların ve mürettebatın yaşamını feda etmenin zorunluğu olduğu ve bu nedenle Hava Güvenliği Yasası'nı karar altına aldıklarını belirtiyorlardı. Anayasa Mahkemesi aldığı kararıyla, neoliberal şahinlerin planlarını bozdu.

Mahkeme, yasanın Almanya Anayasa'sının yaşam hakkını tanıyan 2. maddesi ve insan onurunu garanti altına alan 1. maddesi ile uyuşmadığını tespit ederek, Hava Güvenliği Yasası'nın geçersiz olduğunu karar altına aldı. Bu kararın halen hazırlık süresinde bulunan "Deniz Güvenlik Yasası" tasarısını da etkilemesi bekleniyor. Liberalleri dahi barikatlara çıkartan çok tehlikeli bir adım şimdilik engellenmiş gibi görünüyor. Şimdilik.

Çünkü büyük koalisyon daha kararın açıklandığı saatlerde kamuoyuna "o zaman biz de anayasayı değiştiririz" sinyali vererek, militarist çizgiyi her koşulda sürdürmeye kararlı olduğunu gösteriyor. Federal İçişleri Bakanı Wolfgang Schäuble, Dünya Futbol Şampiyonası'nın güvenliğini gerekçe göstererek, hükümetin misafirlerimizi korumak için uçak düşürme ve Federal Ordu'yu yurtiçinde görevlendirme zorunluluğu ile karşı karşıya olduğunu söylüyor. Aslında Schäuble 2005 Ekim'inde imzalanan Koalisyon Sözleşmesi'nin gereğini yerine getiriyor. Sözleşmenin 137. sayfasında yer alan "Uluslar arası terörizmin tehdidi nedeniyle iç ve dış güvenlik daha güçlü bir şekilde içiçe geçmektedir. Terörizmle mücadelede her türlü araç kullanılmalıdır ve gerekirse askeri araçların kullanılması düşünülmelidir" tespiti yolculuğun nereye gittiğini gösteriyor.

Koalisyon hükümeti Hava Güvenliği Yasası'nı, diğer anayasal hakların ortadan kaldırılması ve askeri çözümlerin yasallaştırılması için bir buzkıran olarak

kullanmak istiyordu. Kamuoyunun desteğini almak içinse hep korkuyu körükliyorlar. "Uluslar arası terörizm", "Futbol Şampiyonası'nın korunması", "Castor nakliyatlarının korunması" veya "yasal olmayan göçü engelleme" gibi gerekçeler, sosyal hakların budandığı, işsizliğin arttığı ve toplumsal katmanlar arasındaki rekabetin derinleştiği Avrupa toplumlarında gerekli olan korku ortamını yaratabiliyorlar. Bu nedenle bu yıl yapılacak olan eyalet parlamentoları seçimlerinde korkuyu körükleyen popülist söylemleri bol bol duyacağımızı şimdiden söyleyebilirim.

Neoliberal güçlerin Anayasa Mahkemesi'nin bu kararından sonra geri adım atacağını düşünenler yanılıyorlar. Tam aksine, büyük koalisyon hukuksal temelde Anayasa'yı değiştirebilmek için elinden geleni yapacaktır. 26 Mart 2006 tarihinde Baden-Württemberg, Rheinland-Pfalz ve Saksonya-Anhalt eyaletlerinde Parlamento Seçimleri yapılacak. Büyük koalisyonun bu seçimlerde elde edeceği başarılar, Anayasa'yı değiştirebilecek çoğunluğa ulaşmasına neden olabilir. "Şekillendirme Özgürlüğü" olarak nitelendirilen bu çoğunluk, Almanya ve dolayısıyla Avrupa'nın çok daha karanlık bir geleceğe doğru yol almasına, neoliberal çılgınlığın mutlak egemenliği elde etmesine neden olabilir. Böylesine bir gelişme, sivil yönelimli demokratik hukuk devletinin, militarist devlete dönüşmesi anlamına gelecektir.

Bu tehlike, Alman barış hareketi ile bazı liberal politikacıların akıllı davranarak Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaları sonucunda, şimdilik engellendi. Ama bu, ebediyen engellenebilir demek değildir.

SOLUN TARİHSEL GÖREVİ

25 ŞUBAT 2006

2004 Şubat'ında daha sonra partileşen "Emek ve Toplumsal Adalet Girişimi – Seçim Alternatifi WASG"nin kurucuları arasında yer aldığım da, bugün gelinen aşamadaki dinamığe ulaşabileceğimizi pek tahmin etmiyordum. Linkspartei.PDS ile WASG olarak, aynı listede erken genel seçimlere katılıp Avrupa'nın en güçlü sol fraksiyonuna sahip olacağımızı da.

Seksenli yılların başlangıcından bu yana mütemadiyen sürdürülen ve 2000 yılındaki Lizbon Stratesiyle yeni aşaması şekillendirilen neoliberal projeye karşı oluşan toplumsal direniş, neredeyse kendiliğinden politik yapılanmasını oluşturdu. Linkspartei.PDS ve WASG'nin ortak seçim kararını 4,1 milyon seçmen oylarıyla onayladı. Ve seçim sonuçları politik sola tarihsel ve ağır bir görevi yükledi:birleşme.

Oluşturulan ortak program komisyonu 23 Şubat Perşembe günü Berlin'de "Almanya'da yeni bir sol parti yolunda" başlıklı bir programatik tartışma metnini kamuoyuna tanıttı. Program belgesi, birleşme sürecinin önemli bir mihenk taşı olarak her iki partinin tabanında tartışmaya açıldı. Yönetiminde sol sektör grupların çoğunlukta olduğu WASG Berlin örgütünün Eyalet Parti Kurultayı'nın bu hafta sonu program belgesinin gölgesinde yapılması da, sürecin farklı bir cilvesi. Hafta başında Oskar Lafontaine'nin Berlin'de birleşme yönünde yaptığı hararetli konuşma sonrasında tartışmaya açılan belge, sol sektör yaklaşımları hayli sıkıştıracağı benziyor.

Sendikal, ekolojik ve kapitalizm karşıtı hareketlerden, kadın ve barış hareketlerine, antifaşist ve antiırkçı girişimlere, aydınlara, öğrencilere ve sosyalistlere kadar, sol yelpazenin geniş bir kesimini kucaklayacak birleşik sol parti vurgusunu yapan belge, parçalanmışlığın aşılmasını hedefliyor. 21. Yüzyılın Solu olma gibi iddialı bir çıkış yapan program taslağında "biz bilinçli olarak aydınlanmanın, demokratik sosyalizmin, işçi ve kadın hareketlerinin, ırk ve sömürge baskısı altında olan halkların bağımsızlaşma ve kurtuluş hareketlerinin geleneklerine bağlıyız" deniliyor.

Almanya solu, 2007 Temmuz'una kadar birleşme tartışmalarını sürdürecektir. 2007 Temmuz'unda ise birleşme yönündeki karar tasarıları hem parti kurultaylarına, hem de tek tek her üyenin oyuna sunulacak. Almanya'da neredeyse bir yüzyıl sonrasında tüm ülkeyi kapsayacak ve insanlığın en yüksek aşamasının kapitalizm olmadığını söyleyen, demokratik sosyalizm mücadelesini veren birleşik bir parti oluşmak üzere. Almanya solu bu görevin üstesinden

gelebilirse, Avrupa solu ve belki de Türkiye solu için bir örnek oluşturacak. Solun parçalara bölünmüşlüğü için maddi temellerin kalmadığını gösteren güzel bir örneğe.

Bu örnek Almanya'da yaşayan sol ve sosyalist göçmenler için de çekici olabilir. Partinin daha kuruluş aşamasında programını, yönetimini ve çizgisini belirleme olanaklarının kullanılmaması, göçmenler için önemli bir fırsatın kaçırılması anlamına gelecektir. "Biz de bu toplumun parçasıyız, belirleyici olmak istiyoruz" talebi ile parti oluşum süreci içerisinde yer alacak her göçmen, birleşik sol parti için büyük bir zenginlik olacaktır.

En kısa zamanda Türkçe'ye çevireceğim program tartışma metninden kısa bir alıntı ile bu haftaki yazımı noktalamak istiyorum:

"Birlikte, Almanya'da 1914'den bu yana olmayan – solu birleştiren, özgürlük ve eşitliği savunan, barış için tutarlı mücadele veren, demokratik ve sosyal, açık ve çoğulcu, tartışmacı ve toleranslı ortak bir sol parti kurmak istiyoruz. Toplumsal sorunların çözümlerini açık olarak tartışan ve toplumda yön değişikliğini gerçekleştirecek bir politik partiyi hedefliyoruz. Avrupa solunun ve partisinin, dünyanın her tarafında başka bir dünyanın olanaklı olması için mücadele eden hareketlerin bir parçasıyız."

ROSA 135 YAŞINDA

4 MART 2006

5 Mart, Yirminci Yüzyıl'ın büyük isimlerinden olan Rosa Lüksemburg'un (1871-1919) 135. doğum günü. Rosa'nın ismini taşıyan Rosa Lüksemburg Vakfı bu günü vesile alarak, uluslar arası bir konferans düzenledi. Konferans "Rosa Lüksemburg ve günümüz solution tartışmaları" başlığı altında İsveç'ten, Arjantin'e, Arjantin'den Çin'e kadar bir çok ülkeden katılımcı ile birlikte hem Rosa'yı anıyor, hem de solun günümüzdeki can alıcı sorunlarına değiniyor.

Çalışanı olduğum vakfın Rosa'nın ismini alması tesadüf değil. Rosa, Avrupa'daki demokratik sosyalist düşünce ve hareketin önde gelen bir temsilcisiydi. Tüm gücü ile Birinci Dünya Savaşı'nı engellemeye çalışmıştı. O dönemler bir işçi partisi özelliğini taşıyan Almanya Sosyal Demokrat Partisi SPD'nin içerisinde Karl Liebknecht ile birlikte enternasyonalist ve antimilitarist çizginin ateşli bir savunucusuydu. Sonuna kadar ve inançlı bir biçimde kapitalizm karşıtı olmuş ve bu duruşundan devrimci tavrı için gerekli olan gücü alıyordu. Her ne kadar Ekim Devrimi'ni tüm umuduyla desteklemiş olsa da, devrimci bir demokrat olarak hep uyanık kaldı: Öngörülü bir biçimde Bolşevikler'in diktatörce tavrını hep eleştirdi.

Rosa Lüksemburg yaşamı boyunca mağdur ve ayrımcılığa uğratılan azınlıklardan oldu. Bu, bir tarafta doğumundan kaynaklanmaktaydı, çünkü Rosa bir Yahudi'ydi. Din ile hiç bir bağlantısı olmamasına rağmen, hep antisemit saldırıların hedefi oldu. Ama ezilenden, ayrımcılığa uğratılardan yana olma tavrının asıl kaynağı, inandığı değerler, kapitalizm karşıtlığı ve çağının dar yaklaşımlarına olan başkaldırısı oldu.

Rosa devrimci bir solcuydu. Bu tercihi, o dönemler Rus işgali altında olan ülkesi Polonya'da ölüm ile cezalandırılan bir suç olarak görülmekte ve vatandaşlığını aldığı Almanya'da sürekli koğuşturmaya uğramasına neden olmaktadır. Özgürlük, her zaman (kendinden) başka düşünenin özgürlüğüdür diyen ve "Proleter devrimin, hedefleri için teröre ihtiyacı yoktur. (Devrim) insanoğlunun katledilmesinden nefret eder ve tiksindir" sözleriyle fiziksel şiddete karşı çıkan Rosa Lüksemburg, düşüncelerinden dolayı 15 Ocak 1919 tarihinde üniformalı caniler tarafından katledildi. Katiller, daha sonraki yıllarda Almanya'daki iktidarın Nasyonal Sosyalistler'e devredilmesini açıkça destekleyenlerden başkası değildi.

Rosa Lüksemburg'un yaşamı Alman işçi hareketinin, bu hareketin farklı akımlarının birbirleri arasındaki mücadeleleri ve sonunda bölünmeleri ile koparılamayacak

bir biçimde bağlantılıdır. Yaşamı, düşünceleri ve mücadelesiyle dünyanın hemen her yerinde kuşaklara örnek olan Rosa, hatiplikteki ustalığı ve uzlaşmacısız tavrıyla düşüncelerini savunmuştur. Onu tanıyanlar -tarafarı veya karşıtı olsunlar- yazdıkları anılarda, Rosa'nın mücadelecisi, devrimci, insani ve tutarlı tavrılarını hep övmektedirler.

Aynı övgü bu haftasonu yapılan uluslar arası konferansta da dile getirilmektedir. Ama asıl önemli olan Rosa'nın övülmesi değil, sosyalizm ve barış, insan ve özgürlük anlayışlarının dünyadaki sol hareketler için hala kabul görmesidir. Rosa'nın yaklaşımları, sol sosyalist hareketlerin, emansipatif hareketlerin gelişimi için kaynak olmakta ve yaşamsal tartışma noktalarına bir temel oluşturabilmektedir. Uluslar arası sol için Rosa'nın insani politika anlayışı, demokrasi ve özgürlüğe olan tutarlı bağlılığı, militarizmi ve savaşı reddi, akümülyasyon kuramları ve toplumsal değişimlerin aktörlerine bakışı bunca yıl sonrasında da örnek teşkil edebilmektedir.

Rosa Lüksemburg'un savaşa karşı verdiği amansız mücadelesi ve politik özgürlük ile toplumsal adalet arasındaki bağlantıyı savunan radikalliği, bir çok insan için olduğu gibi, benim için de günümüzde bile çekiciliğinden hiç bir şey kaybetmemiştir. Demokratik sosyalizm anlayışının mücadelecisi neferi olan, boyu küçük ama kendisi büyük Rosa'nın anısı önünde saygı ile eğiliyorum.

HALBERSTADT'DA NELER OLUYOR?

11 MART 2006

Geçen Perşembe günü ajansların "Halberstadt Skandalı" olarak geçtikleri bir haber ortalığı karıştırdı. Ünlü sanatçı Konstantin Wecker'in Doğu Almanya'da küçük bir kent olan Halberstadt'da vereceği konser, neofaşist NPD'nin baskısı üzerine iptal edilmişti. Neofaşistler, konserin yapılmaması için yerel yönetimi sıkıştırmış ve güya "korkan" yöneticiler, Alman işçi hareketinin mücadelecisi ressamı Kaethe Kollwitz'in adını taşıyan lisede yapılacak olan konseri iptal etmişlerdi.

Faşizmin yarattığı acıları ve bunun sorumluluğunu bugün bile unutmadığını her fırsatta dile getiren bir ülkede neofaşistlerin böylesine aymazca hareket edebilmeleri doğal olarak skandalize edilmelidir. Kamuoyunun, politikanın neofaşist saldırganların tehdidine boyun eğmesini hoş karşılamaması beklenen bir tepki. Ama sadece olayın skandalize edilmesi yetiyor mu? Aydınlanma ile ortaya çıkan ve "özgürlük", "eşitlik" ve "kardeşlik" gibi değerlere dayandığını iddia eden Batı Avrupa demokrasilerinin, neofaşizme vereceği yanıt sadece skandalize etmek mi olmalı?

Her zaman olduğu gibi "moralistler" bu sefer de ortaya çıkıp, yönetimlerin neofaşistler karşısında aciz kalmasını "demokrasinin bir ayıbı" olarak nitelendirmeye başladılar. Gene her zaman olduğu gibi kamuoyu hatırası bir kaç gün sonra olayı unutup, yeni bir skandal ortaya çıkana kadar başka "skandallarla" uğraşacak. Ancak her defasında asıl skandal göz ardı edilecek ve sorulması gereken sorular sorulmayacak.

Öncelikle şunun altını çizmekte yarar var: faşizm ve neofaşizm birer dünya görüşü değil, insanlığa karşı işlenmiş ve işlenmekte olan suçlardır. İkincisi, neofaşizm –özellikle Almanya'da- katmerleşen sosyal ve ekonomik sorunların gerçek nedenlerinin üstünün örtülmesi için kullanılmaktadır. Bu noktalardan hareketle –üçüncüsü- neofaşizmin tohumlarının yeşerdiği bataklık kurutulmalıdır. Neofaşizme karşı verilen mücadele bu tespitlere temellendirilmediği sürece, yüzysel kalacaktır.

Antifaşist mücadelenin dikkate alması gereken bir diğer nokta da, neofaşizmin değişen stratejileri ve "avlandıkları" toplumsal katmanların konumudur. Alman neofaşistlerinin stratejisinde üç belirgin özellik gözle çarpmakta:

1.) Parti kadroları genellikle, hırçınlıkları, lümpenlikleri ve saldırganlıkları ile tanınan "dazlaklardan" ziyade, toplumun ortalaması gibi giyinen, radikal söylemlerden kaçınan ve doktor, avukat gibi toplumsal kabul gören

meslek sahibi "kravatlılardan" oluşmaktadır. Özellikle neofaşist NPD meclislerdeki üyeleri ile bu görünümü vermeye özen göstermektedir.

2.) Neofaşistler, propagandalarını sosyal sorunlara değinen ve solun da konu aldığı söylemlerle süslemektedirler. Sermaye ve patron örgütleri eleştirilmekte, Hartz Yasalarına karşı çıkılmakta ve "çocuklara tecavüz edenlere ömür boyu hapis" sloganlarıyla toplumsal hassasiyet yaratılmaya çalışılmaktadır. Ama bu eleştiri ve hassasiyetler, milliyetçi sonuçlara bağlanarak "toplumsal adalet önce Almanlara" sloganına dönüştürülmektedir.

3.) Örgütlenme, pilot bölgelere aktarılmakta ve buralarda toplumsal yaşamın her alanında kök salmaktadır. NPD'nin Doğu Eyaletlerindeki kimi "kurtarılmış milli bölgelerde" yüzde yirmileri aşan oy patlaması yapması başka türlü açıklanamaz.

Neofaşizmin kadrolarını topladığı toplumsal katmanlara bakıldığında, işsizlerin oranının büyük olmadığı görülür. Özellikle Doğu'da NPD'yi seçen veya kadro olarak çalışan insanların büyük bir çoğunluğu, öyle ya da böyle bir yerde çalışan, yakaladığı sosyal konumu işsizlik nedeniyle kaybedebileceği korkusunu yaşayan, gelecek perspektifi tehdit altında olan ve refahını, millî sınırlar içerisinde koruyabileceğine inananlar oluşturmaktadır. Bu kesimler, toplumun neoliberal değişiminin sonuçlarından dolaysız olarak etkilenmekte ve politik elitlere kesinlikle güvenmemektedirler. İşsizlik veya yoksulluk sınırı altına düşme tehdidi altında yaşayan bu insanlara yönelik basitleştirici milliyetçi propaganda son derece etkin olmaktadır.

Neoliberalizm, sosyal sistemleri değiştirme projesini gerçekleştirebilmek için gerek bu katmanları, gerekse de neofaşist örgütlerin varlığını bilinçli bir şekilde kullanmaktadır. Göçmenlerin varlığının işsizliğin artmasına neden olduğuna inanan, neofaşizmi, demokrasinin işleyişinde meydana gelebilecek basit bir kaza olarak gören ve ırkçılığı, kafası karışık hırçın gençlerin eylemleri olarak bireyselleştiren bir kamuoyu, politik, ekonomik ve sosyal sorunların gerçek nedenlerini sorgulamayacaktır.

Doğru, neofaşizm Batı demokrasilerinin bir ayıbıdır. Ancak, insanlığın erişeceği en yüksek mertebenin kapitalizm olmadığı bilinci ile neoliberalizme ve sorunların gerçek nedenlerine karşı mücadele verilmediği sürece bu ayıp devam edecektir.

PIYASALAŞTIRILAN KAMU

18 MART 2006

Kamu emekçilerinin grevi altıncı haftasında. Her ne kadar bazı eyaletlerde yerel düzeyde uzlaşya gidilmiş olsa da, eyalet çalışanları Baden-Württemberg başta olmak üzere bir çok alanda direnmeye kararlı görünüyorlar.

Grev, işveren durumunda olan eyalet hükümetleri cephesinde önemli bir ayrışmayı gün yüzüne çıkardı. Gerçi SPDli yönetimler de aynı muhafazakârlar gibi ücretlerin indirilmesini ve çalışma sürelerinin artırılmasını savunuyorlar, ama gene de hizmetliler sendikası ver.di ile uzlaşma yollarını arıyorlar. Eyalet yönetimlerinin toplu iş sözleşmeleri görüşme komisyonu başkanı ve Aşağı Saksonya Eyaleti Maliye Bakanı CDU'lu Hartmut Möllring ise yangına körükle gidiyor. Möllring'in toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin çözümsüzlükle sonuçlanmasını beklediği, konuyla ilgilenen herkesin malumu. Çünkü bu durumda ver.di, uzun süre ayağa kalkamamasına neden olacak bir darbe alabilir.

Kamu sektöründe devam eden mücadele, basit bir toplu iş sözleşmesi kavgası değil. Sorun, kamu emekçilerinin günde 18 dakika fazla çalışıp, çalışmamaları da değil. İşveren durumundaki politik elitlerin hedefi, kamu bütçeleri tadilatının faturasını emekçilere çıkarmak ve kamunun piyasalaştırılmasını sağlamaktır.

Kamu kasalarının iflas edecek durumda boşaldığı ve devletin akut gelir sıkıntısı yaşadığı herkesce biliniyor. Ancak bu gerçeğin asıl nedeni, yürütülen sermaye endeksli maliye politikalarıdır, yani kamu emekçilerinin ücretleri veya kamu hizmetlerine ayrılan paralarla alakası yoktur. Kamu kasaları, toplumun bütününe yönelik kamu hizmetlerinin aleyhine, özel sermaye birikimini teşvik eden vergi politikalarıyla boşaltılmaktadır. Bu nedenle kamu emekçilerinin mücadelesi, kamuyu piyasalaştırma çabalarıyla bire bir çelişmektedir.

Neoliberalizmin bayraktarlığını yapan politik güçler, kamu sektörü üzerinden ülke çapında çalışma sürelerinin uzatılmasını gerçekleştirmek istemektedirler. Bu nedenle başta Hessen, Bavyera ve Aşağı Saksonya olmak üzere eyaletlerde önce memurların çalışma süreleri haftada 42 saate çıkartılmış, ardından da kamu hizmetlilerinin çalışma koşullarına saldırı başlamıştır. Tek sesleştirilen medyanın da desteği ile, kamuoyunda sendikaları haksız konuma düşürmek için uzun süreli grevler göze alınmaktadır.

Federal ve Eyalet Hükümetleri, kamusal alanı, özel sermaye birikimini desteklemek için piyasalaştırma politikalarını uygularken, bir taşla iki kuş vurmayı amaçlamaktalar: hem piyasalaşmayı sağlamak, hem de sendikalara ağır bir yenilgi yaşatmak.

Böylesine ağır bir saldırı, tek bir sendikanın vereceği grev mücadelesi ile geriye püskürtülemez. Almanya'da, Fransa gibi başka ülkelerde yasal bir hak olan politik grev veya genel grev hakkı olmadığından, grevler toplu iş sözleşmelerinde baskı unsuru olarak sınırlı kalıp, salam taktiği ile teker teker geri alınan hakları savunma mücadelesinden öteye gidememektedir. Birbiri ile bağlantısız, tek tek iş kollarında yapılan uyarı grevleri veya olağan grevler ise hakları savunmaya dahi yeterli olamamaktadırlar. Bu nedenle yakın bir zamanda metal ve elektro iş dalında başlayacak olan toplu iş sözleşmesi görüşmeleri ve akabinde beklenen uyarı grevleri daha farklı bir önem kazanmaktadır.

Ver.di sendikasının başını çektiği grev nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, Almanya'da hiç bir şeyin eskisi gibi kalmayacağı açık. Artık sermaye ve yandaşları alışlagelmiş koşulları yıkmak için topyekün saldırıya geçmişlerdir. Uzun yıllar toplumsal barışın savunuculuğunu yapmak için sınıf sendikacılığından vazgeçen Alman sendikaları, bugün yukarıdan dayatılan bir sınıf savaşımı ile karşı karşıyadırlar. Savunma pozisyonunda olan sendika yönetimleri bunu kabullenmedikleri, vahşi finans piyasaları kapitalizmi dayatmasına karşı bağımlı çalışanlar ile toplumsal üretim süreçlerinden dışlananlarının birlikteliğini sağlayıp, geniş tabanlı bir sosyal harekete ön ayak olmadıkları sürece, kendilerini sırtları duvara dayanmış olarak bulacaklardır. Toplumsal muhalefet güçleri ve politik sol, sendikalarla birlikte toplumsal güç dengesini değiştirmek ve daha sosyal, daha ileri bir gelecek için mücadeleye hazırlar. Önemli olan, sendika yönetimlerinin bunu görmesi ve gereğini yerine getirmeleridir. Görmelerine yardımcı olmak ise, sendika üyelerinin görevidir.

PARİS'TE İKİNCİ BAŞKALDIRI

25 MART 2006

Geçen yılın Kasım ayında Fransa banliyöleri yanıyordu. Çoğunluğu göçmen kökenli olan gençler, yüzde kırkları aşan işsizlik, gelecek perspektifsizliği ve ırkçı dışlanma kışkacına başkaldırmış ve ümitsizliklerini ateşe ve şiddete dönüştürmüşlerdi. Paris sokakları bugünlerde gene protestocu gençlerle dolup taşıyor. Ancak bu sefer barikatlara tırmananlar “toplumun kaybedenleri” değil, çoğunluğu orta tabakaya mensup lise ve üniversite öğrencileri.

Öğrencileri ve peşlerinden sendikaları sokağa dökken, Fransa'nın aristokrat başbakanı Dominique de Villepin'in yeni reform (!) projesi. Villepin, güya işsizlikle mücadele gerekçesiyle sendikal hakları teker teker geriye alma uğraşında. Geçen yaz yürürlüğe giren ve KOBİ'leri üç yıl boyunca sosyal sigortalar işveren payını ödemekten muaf tutan Yeni İşe Alınma Sözleşmesi (CNE)'nden sonra, şimdi de 26 yaşını doldurmamış olanların iki yıl boyunca her gün gerekçesiz işten atılmaları rizikosunu içeren “Contrat première embauche (CPE)”, yani İlk İşe Alınma Sözleşmesi yürürlüğe sokulmak isteniyor.

İşten çıkarılmalarından koruyan yasal hakkı gençler için fiilen ortadan kaldıracak olan projenin gerekçesi hazır: istihdam piyasasının esnekleştirilmesi! Sakız gibi çiğnenen bu gerekçenin ardına sığınarak yıllardır uygulamaya sokulan sözde reformların bilançosu, bu gerekçenin büyük bir neoliberal yalan olduğunu ortaya çıkartıyor. Resmi verilere göre Fransa'da 2005 yılı sonunda 25 yaşın altındaki gençlerin arasındaki işsizlik oranı yüzde 22,7 idi. Bu oran banliyölerde yüzde kırkı aşıyor. Resmen 2,31 milyon insanın işsiz olarak kayıtlı olduğu Fransa'da toplumun yaklaşık yüzde 25'i ekonomik, sosyal, kültürel ve dolayısıyla politik yaşamdan dışlanmış durumda. Gelişmeler, bu oranın önümüzdeki yıllarda giderek artacağını gösteriyor.

Bu açıdan bakıldığında öğrencilerin ve sendikaların hükümet planlarına karşı sokağa dökülmeleri son derece önemli. 18 Mart'ta yapılan protesto eylemlerine 1,5 milyon insanın katılmış olması ve tüm Fransız sendikalarının 28 Mart'ı genel grev sayılabilecek eylem gününe dönüştürme çağrıları, toplumsal muhalefetin baskıyı artıracaklarını gösteriyor. Göstermesine gösteriyor da, işin bir de “ama”ları var.

Birinci “ama” başbakanın durumu. Villepin gelecek yıl yapılacak olan başkanlık seçimlerinde sağın güçlü adayı olmak istiyor. Şimdi baskılar sonucu yasa tasarısını geri çekerse, tükürdüğünü yalamış olacak ve adaylığı popülist rakibi Nicolas Sarkozy'ye kaptıracak. Yasada

inat etse, başkanlık konusunda bölünmüş olan politik sol muhalefetin birleşmesine neden olacak. Yani “sakal-bıyık”-meselesi.

İkinci “ama” sendikaların durumu. Protesto eylemleri sendikaları, özellikle CGT'yi kontrpiyede yakaladı. Bir tarafta demiryollarında işyeri işçi temsilciliği seçimleri, diğer tarafta kurultay hazırlıkları hükümetle güç gösterisine girmedeki isteksizliğin nedeni. Zaten radikal solun sendikalara eleştirisi de, protestoları heyecansız destekliyor olmalarına yönelik. Yani protestoların kaderi, 28 Mart sonrasında sendikaların alacağı tavra bağlı.

Üçüncü ve bana kalırsa en vahim “ama” Fransa toplumunun ve dolayısıyla Avrupa işçi sınıfının durumu. Mücadelesini salt elindekini savunma, küçülen kaynaklardan eskisi gibi aynı kalmasını istediği payını alma kavgasına indirgeyen Fransa toplumu, söz konusu “ötekiler” olduğunda rahatını hiç bozmuyor. Banliyölerin dışlanmış gençleri ümitsizlik içerisinde kıvrılırken, bugün sokaklarda olanların yüzde kaçını acaba onlara destek çıktı? Doğma büyüme Fransız olanların “yurtdışı” edilmesi taleplerine gereken yanıtı vermek için marksist ya da komünist olmaya gerek yoktu. Komün'ün, aydınlanmanın, 1968'in Kızıl Mayıs'ının beşiğinde dışlananlara, ayrımcılığa uğrayanlara, kaybedenlere sahip çıkan kaç kişi vardı?

İşte 2005 sonrasındaki “ikinci başkaldırı”ya bu “ama”lar açısından bakıldığında Fransa'daki toplumsal muhalefetin içinde bulunduğu çıkmaz açık olarak görülebilir. Çıkmazın görülebilmesi ise çıkış yolunu açar. Fransa hükümetinin CPE planlarına karşı yürütülen mücadele, radikalleşmediği –aşırılığı kast etmiyorum- ve toplumun en zayıflarının, dışlananların, kısıtlanan ve ırkçı ayrımcılığa uğratılanların bakış açısından örgütlenilmediği sürece güdük kalacak, var olanı savunmaktan ileriye gidemeyecektir. Yakın tarih, var olanı savunmanın, geriye gidiş olduğunu ve “... insanı aşağılanan, esirleştirilen, yalnız bırakılan, hor görülen bir varlık haline getiren koşulları alaşağı etme” (Marks) olanaklarını yok ettiğini yeterince kanıtlamaktadır. Bunu görmek, göstermek ve gereğine göre hareket etmek, Avrupa sendikal hareketi ile politik solunun tarihsel görevidir.

SAVAŞ MI, SET ÇEKME STRATEJİSİ Mİ?

1 NİSAN 2006

Çarşamba günü BM Güvenlik Konseyi, Moskova ve Pekin'in dayatmasıyla İran Nükleer Programı konusunda üç haftadır süren tartışmaları noktalayarak, tehdit olarak algılanabilecek tek bir kelime kullanmadan bir açıklama yaptı. Her ne kadar ABD'nin BM büyükelçisi Bolton, yapılan açıklamayı "ultimatom" olarak nitelendirse de, Konsey İran politikasında "deeskalasyon" çizgisine yaklaşmış gözüküyor.

Güvenlik Konseyi, İran'a 30 gün süre tanıyarak, topu BM Atom Ajansı IAEA'nun şefi Muhammed El Baradai'a attı. El Baradai süre sonunda hem Güvenlik Konseyi'ne hem de Viyana Valiler Şurası'na, İran'ın uran zenginleştirme işlemlerini bitirip bitirmediğini rapor edecek. Bu açıdan açıklama Genel Sekreter Annan'ın istediği gibi, IAEA'nun kilit noktaya çekilmesini sağladı. Soru şimdi sürenin bitiminden sonra hangi stratejinin ağırlık kazanacağına yoğunlaşıyor.

Tahminde bulunmadan önce şunun altı çizilmeli: İran, daha Irak savaşı öncesinde Orta Doğu'dan Çin sınırına kadar olan bölgede emperyalizmin jeostratejik hedefi haline gelmişti. Ayrıca İran'ın küresel petrol rezervleri, bu ülkeyi ele geçirme ihtiraslarını açıklamaya yetiyor. Madalyonun asılı olduğu boyun bu.

Madalyonun bir yüzünde Bush ve şahinleri var. Bush en son Güney Asya gezisinde "İran'ın elinde olacak bir atom bombası, bölge ve dünya için en büyük istikrarsızlık tehditidir. Buna izin vermeyeceğiz" diyerek, önleyici (!) savaş kararlılığını bir kez daha gösterdi. Merkel'in Münih Güvenlik Konferansı'nda yaptığı konuşmaya ve şimdiye kadar İran hakkında verdiği demeçlere bakılırsa, Almanya başta olmak üzere, Çekirdek Avrupa'nın İran'a yönelik olan bir saldırı savaşını desteklemeye hazır olduğu ve bunun psikolojik önhazırlığını yaptığı görülebilir. Ancak bu ABD veya kurulacak bir ittifakın yürüteceği savaş olmayabilir de. Burada İsrail devreye girebilir ve İran'ın nükleer santrallerine "önleyici" saldırıda bulunabilir. Avrupa mediasındaki tartışmalar bu olasılığın güçlü olduğunu kanıtlıyor.

Madalyonun diğer yüzüne bakıldığında ise başka bir strateji tartışması dikkat çekiyor. Bunu, savaş yerine, sınırlı bir atom silahı gücüne sahip olacak İran'a set çekme stratejisi olarak nitelendirebiliriz. İlginç olan bu stratejiyi ABD şahinlerinin ciddi bir şık olarak tartışıyor olması. Buradan, Bush'un tüm savaş retorikine rağmen perde arkasında rasyonel analizlerin yapıldığını, en azından bunlar üzerine düşünüldüğünü çıkartabiliriz. Ki, bu pek yeni bir gelişme değil. Örneğin Carter'in

Ulusal Güvenlik Danışmanı Zbigniew Brzezinski, daha bir yıl öncesinde "atom silahına sahip olan ılımlı bir İran'ı, sürekli bu silahları ele geçirmeye çalışan ve gerektiğinde kullanacak olan düşmanca bir İran'a yeğlerim, çünkü böylesi bir İran, atom silahı olan ılımlı İran'dan daha tehlikelidir" demişti.

Brzezinski'nin yaklaşımına, ABD yönetiminin pragmatik kesiminin de katıldığını, 1898 yılından bu yana dünya çapında iktidarlara danışmanlık yapan Britanyalı Janes Defence Review adlı kuruluşun web sayfasında yayınlanan raporlar da doğruluyor. Janes'in savunma politikaları uzmanları, "Ambiguïté" yani ikiz anlam politikası ile silah gücünün hangi büyüklükte olduğunu bilinçli bir şekilde muğlakta bırakan İran'ın, nükleer cephanesinin sınırlı ve teknolojik açıdan geri olacağını belirtiyorlar. Ve ekliyorlar: "İran, aynı İsrail'in on yıllarca yaptığı gibi, silah gücünü dıştan gelecek tehditlere karşı korkutma potansiyeli olarak kullanma kararını verdi."

Gerek German Marshall Fund'un Berlin'deki şefi Stelzenmüller, gerekse de İsrail asıllı araştırmacı Leon Hadar yaptıkları analizlerde, İran Nükleer Programı ihtilafının, Soğuk Savaş dönemindeki gibi bir dengenin Orta Doğu'da oluşmasıyla sonuçlanacağı tahmininde bulunuyorlar. "Galilee Centre for Strategy and National Security" müdürü İsraili Reuven Pedatzur ise daha ileri bir öngörde bulunarak, İran'da hiç bir politikacının, kendi ülkesi açısından da büyük bir felakete yol açacak adım atmayacağını belirtiyor: "Sonuçta Mollalar da cennette değil, dünyadaki iktidarlarını korumak istiyorlar."

Sonuç itibarıyla İran ihtilafının nasıl bir sonuç alacağını şimdiden kestirmek güç. Savaş mı, set çekme stratejisi mi ağırlık kazanacak, önümüzdeki aylarda onu göreceğiz. Ama şimdiden belli olan bir şey var: Hangi strateji gerçekleşirse gerçekleşsin, kazanacak olan tek taraf silah tekelleri olacak. Hem savaş durumunda, hem de sınırlı atom silahına sahip İran ile İsrail arasındaki güç dengesi kavgasında. Silah satanlar ve alanlar olduğu sürece, bu hep böyle olacak.

»KÖKTEN ÇÖZÜM«

4 NİSAN 2006

İnsanlık tarihi trajedilerle doludur. Bazı trajediler, ulusların kaderini yakından etkiler, kuşaklar boyunca birer utanç kaynağı olurlar. Devlet yönetimlerinin aldıkları ve uyguladıkları kararlar salt o yöneticileri damgalamakla kalmaz, sesini çıkarmayan, karşı çıkmayan, şövenizm dalgasına kapılan ulusları da utanç prangasına sokarlar.

20 Ocak 1942 günü Almanya'nın tarihine bir kara leke olarak kazanmıştır. Bu tarihte yapılan ünlü Wannsee Konferansı'nda naziler »yahudi sorununu« kökten çözmek (!) için »Endlösung« kararını almışlardı. Sonucu biliniyor: onmilyonlarca savaş kurbanı ve yahudi soykırımını. Günümüz Almanya'sının genç kuşakları 64 yıl sonrasında bile bu utancın acısını çekmektedirler. Şimdiki kuşağın torunları da kendilerini bu acıdan kurtaramayacaklardır.

Alman ulusunun bu tarihsel deneyimi özellikle Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayanlar açısından her zaman ibret verici bir »alarm zili« olarak algılanmalıdır. Çünkü kuruluşunun harcı red ve inkâra dayalı, çimentosuna kan karışmış olan bu coğrafyada, kardeşlik ve barış içerisinde beraberce yaşama anlayışını zedeleyen her adım, ülkenin geleceğini ipotek altına alacaktır.

Geride bıraktığımız günlerde yaşanan olaylar, son derece kaygı verici bir yola girildiğini gösteriyor. Bu kendiliğinden gelen bir gelişme değil elbette. Seksen yılı aşkın dönemden beri sürdürülen egemen politikaların bir sonucudur. Ve görüldüğü kadarıyla Türkiye'deki karar vericiler bu çizgiyi sertleştirme ve ülkenin en temel sorununu kökten çözmeye (!) kararını almışlar. Çocukların dahi katledilmesine göz yuman, hatta devletin güvenlik güçlerine kadın ve çocuk dinlemeden harekât emri veren bir başbakanın görevde kalabilmesi başka türlü açıklanamaz.

İşbirliği içerisinde oldukları emperyalist güçlerin çıkarları doğrultusunda ülkeyi kan gölüne çevirecek bir yola doğru adım atan hükümet ve karar verici militarist klik, bilinçli bir biçimde çatışma ortamını körüklemektedir. Kısıtlı da olsa var olan demokratik hakları ortadan kaldıracak yasalar hazırlanmakta, yaratılan ırkçı-şövenizm ve linç ortamından faydalanılarak ülke ekonomisini uluslararası mali piyasaların boyunduruğu altına sokan adımlar atılmakta ve komşu ülkelere yönelik olası saldırı savaşlarına dolaysız katılımın zemini yaratılmaktadır.

Türkiye'deki egemen güçler, ülkeyi neoliberalizmin, militarizmin ve saldırgan şövenizmin bir kalesi haline

getirmek istemektedirler. Son günlerdeki girişimlerinin gerçek nedeni budur. Ve bu karar yalnız başına alınan bir karar değildir. Mali piyasalara hakim olanların, emperyalizmin onayı ile alınan bir karardır bu. İnsan hakları, demokrasi ve Kürt Sorunu ne Çekirdek Avrupa'yı ne de ABD yönetimini ilgilendirmektedirler. Aslolan bölgedeki jeostratejik, ekonomik ve politik çıkarlardır. Nerededir Batı Avrupa'nın demokratik (!) hükümetleri? Afganistan'da din değiştiren birisinin uğradığı koğuşurmaya haklı olarak tepki gösteren sayın Merkel ve liberal Alman basını, devletin çocukları öldürmesine, silahsız sivillere ateş açtırmasına neden gereken tepkiyi göstermemektedirler? Hani, nerededir kimyasal silahların kullanılmasını yasaklayan uluslararası antlaşmalar?

Susuyorlar. Susacaklar elbette, çünkü Kafkaslar-Orta Doğu-Balkanlar üçgeninde gerekli olan »istikrarı« sağlama görevi Türkiye'ye verilmiştir. Bunun için kozmetik rütuşlarla özü değişmeyen statükoya ihtiyaçları vardır. Budur işlerine gelen, çıkarlarına uyan. Vahim, ama beklenen bir durum.

İnsani açıdan daha da vahimi, Kürt olmayanların tavrıdır. Cinayetlere sessiz kalan, şövenist saldırganlığı körükleyen sermaye basınına aldananların kayıtsızlığı. »Şımarık azınlık«, »sözde Kürt«, »devlet sert davranıyor, ama...« diyenlerin aymazlığı. Tek kelime ile: iğrenç!

Egemen güçler, devlet yönetimleri, yönettikleri ülkelerin geleceğini karanlığa boğacak çılgınlıklar yapabilirler. Tarih onları hep suçlu olarak kaydedecektir. Ama buna göz yuman, sessiz kalanları da. Bugünü, yarının lanetle anılan ve bizden sonraki kuşakları utanca boğan geçmişini istemeyenlerin önünde tek bir görev durmaktadır: Hayır! demek. Yaptıklarınızı kabul etmiyorum, durun! demek. Ötekine, daha zayıf olana yapılamı, kendisine yapılmış kabul ederek, her bireyin eşitlik, özgürlük ve adalet içerisinde yaşayacağı barışçıl bir gelecek için mücadele etmek. Günümüz Türkiye'sinde Kürtlere yapılamı karşı çıkmak, bırakın devrimciliği veya solculuğu, »insanım, insanca ve onur içerisinde yaşamak istiyorum« diyebilmenin en temel önkoşuludur. Bu ön koşul yerine getirilmeden, ne politik, ne de ekonomik sorunları çözmek olanaklı olacaktır.

Diğer taraftan, devletin davranışı ve uygulamaları, karşıt şiddeti, yerleşim yerlerine bomba konulmasını, İstanbul'da olduğu gibi suçsuz insanların yaşamına mal olan saldırıları hiç, ama hiç bir şekilde haklı kılmaz. Şövenizme ve linç ortamına karşı eşdeğer yaklaşımlarla yanıt vermenin hiç bir gerekçesi olamaz. Polis kurşunu

ile ölen ile molotof kokteyli saldırı sonucunda yaşamını yitirenler arasında hiç bir fark yoktur. Birine karşı çıkıp, diğerini haklı kılacak sessizlik veya tepkisizlik, aynı oranda suç ortak olmak demektir.

Sivil itaatsizlik meşru bir mücadele biçimidir. Meşru olmasının ötesinde, kurum ve yönetimlerin doğasında var olan yetersizlikleri düzeltebilecek tek güç olan halkın politik araçlarından birisidir. Ancak, sivil itaatsizliğin sadece bir tane ön koşulu vardır: şiddet kullanmama – her pahasına!

İnsan yaşamının tehlikeye girmesini hedeflemese bile, şiddet kullanımıyla zımnen tasvip eden her eylem, sivil itaatsizliğin sınırlarının aşılmasına ve haklıyken, haksız duruma düşülmesine neden olur. Kaldı ki, çatışma ortamını körükleyen her eylem, bu ortamdan medet umanların ekmeğine yağ sürer, çözümsüzlüğü dayatır.

Bu nedenle Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan tek tek her birey, her yönetici ve her örgütlenme tarihsel bir sorumlulukla karşı karşıyadır. Zor kullanımına ve şiddete, şövenizme ve milliyetçiliğe, antidemokratik ve neoliberal yasalara, militarizme ve imha politikalarına karşı çıkmak, eşitlik, özgürlük, adalet, demokrasi, barış ve halkların kardeşliği için mücadele etmek ve bu mücadeleyi bireysel sorumluluk olarak algılamak! Sömürü ve baskıdan kurtuluşun, kendi kurtuluşumuzun önkoşulunun, “ötekinin” kurtuluşu olduğunu ve sınırların halklar arasından değil, üsttekiler ile alttakiler arasından geçtiğini unutmadan.

KÖKTENİRKÇİ AVRUPA

8 NİSAN 2006

Geçen Pazartesi günü ajanslar kısa bir haber geçti: Kanarya Adaları'na ulaşmak isteyen Afrikalı mültecilerin teknesi devrilmiş ve 32 kişi boğulmuştu. Artık Batı Avrupa medyasında ölü mültecilerin sayısı 100'ü geçmediği sürece, böylesi kazaların haber değeri olmadığından, kazaya sadece Junge Welt gazetesi değinmişti. Bir de İspanya devlet televizyonunda »Gene denediler« başlığı ile 20 saniyelik bir habere konu olmuştu. İnsan yaşamı günümüzde –organ bağışçısı olanların haricinde- pek para etmediğinden, bu kazanın arkasındaki sosyal vaka dikkat bile çekmiyor. Görülebilenin, sadece buzdağının tepesi misali olmasına rağmen.

Önce verilere bir bakalım: İspanya'nın son yıllarda en fazla mülteci çeken ülke olmasının iki temel nedeni var. Birincisi, İspanya'nın diğer AB ülkelerinin aksine –şimdilik- liberal bir mülteci politikası izlemesi. İspanya'ya öyle ya da böyle girmeyi başarabilen her mülteci, belirli bir süre sonra konumunu yasallaştırıp, çalışma iznini alabiliyor ve ailesini yanına çağırabiliyor. AB ortalamasının üzerinde bir oranda hızla büyüyen bir ekonomiye sahip olan İspanya'nın özellikle düşük ücretli tarım sektöründeki işgücü ihtiyacı hayli yüksek. İspanya'nın Afrika kıyılarından sadece 14 kilometre uzaklıkta olması da mülteci akımını kolaylaştırıcı ayrı bir etken.

İkinci temel neden ise Sahra Çölü etrafındaki ülkelerin durumu. İsveçli nüfus gelişimi uzmanı Rickard Sandell, bu ülkelerdeki aktif nüfusun şu anda 118 milyon insanı kapsadığını ve 2050'de 186 milyon artarak 304 milyona ulaşacağını belirtiyor. 1950 ile 2005 arasındaki artışın 86 milyon olduğu düşünüldüğünde, bu yoksul ülkeleri bekleyen sorunların ne denli ağırlaşacağı tahmin edilebilir. Sandell, bu ülkelerdeki kentleşmenin geleneksel yaşam biçimlerini derinden etkilediğini ve yurtiçi göçün artmasına neden olduğunu belirtiyor. Taşrada yaşayan yoksulların kentlere hücum etmesi, bu ülkelerin istihdam piyasalarını baskı altına alarak, ücretlerin daha da düşürülmesine neden oluyor. Bunun sonucunda toplumsal huzursuzluk, politik istikrarsızlık ve krizler yoğunlaşıyor. Tüm bunlar da insanların yurtlarını terk edip, Afrika'da başka olanaklar olmadığından, Avrupa'ya göç etmeleri sonucunu yaratıyor.

Sandell'in yaptığı araştırmaya göre, son bir yıl içerisinde sadece Siyah Afrikalıların İspanya'ya göç oranında yüzde 29'luk bir artış yaşanmış. Yapılan hesaplamalara göre –her göç edenin üç kişinin daha göçüne neden olduğu varsayılarak- bu sayının yükselmesi söz konusu. Doğal olarak bu hesaplamalar Avrupa hükümetleri tarafından da yapılmakta ve şimdiden almaya başladıkları »önleyici

tedbirler« AB'nin etrafına görülme, ama aşılması olanaklı olmayan bir duvarın örülmeye başladığını gösteriyor. İspanya'nın mülteci politikasını sertleştirici yasal uygulamalarla değiştirmesi ise an meselesi.

Tartışmalarda, AB'ne hep yoksulların yoksullarının göç ettiği belirtiliyor. Ancak Afrika ülkelerinden göç edenlerin büyük bir çoğunluğu, ülkelerinin yoksullarına nazaran biraz daha az yoksul. Çünkü bu mülteciler öyle ya da böyle herhangi bir meslek eğitime sahip ve kaçak yolcu taşıyan teknelere verecekleri paraları olan insanlar. Afrika ülkelerinin asıl yoksulları, bırakın sınırlara verecekleri yol parasını, İspanya'nın varlığından bile haberdar olmalarını sağlayacak ne bir eğitime, ne de televizyon gibi bir lükse sahipler. Bu nedenle göç veren ülkeler hem sosyal felaketlerle, hem de meslek eğitimi olan işgücü göçüyle feci bir kan kaybı ile karşı karşıyalar.

Zengin AB'nin bu gelişmeye verdiği yanıt ise sınırlarına duvarlar örmek. Eski sömürgelerine fırsat tanıyacak değil ya. Küreselleşen piyasaların kaymağını yiyen ve hep daha fazlasını istemeye alışkın köktenırkçı Avrupa toplumları, ırkçılışmalarına neden olan köktenırkçı politikacılarından ve hükümetlerinden başka türlü davranmalarını da istemiyorlar zaten. Şu anda Batılı bir politikacının, kalkıp »Afrika'yı yoksulluktan kurtarmak için, zenginliğimizi onlarla paylaşmalıyız« demesi, onun politik intiharı ile eşanlamalı sayılmaktadır. O nedenle, ortalama olarak yılda 20 bin Dolar geliri olan Batı Avrupa bireyleri, Akdeniz'in veya Atlantik Denizi'nin soğuk sularında boğulan Siyah Afrikalıları sahip çıkmadıkları ve bu bakış açısından örgütlenen bir solun politika değişikliği için direnç göstermediği müddetce, Afrika kan kaybetmeye devam edecek, göç baskısı atacak ve göçü engellemeye çalışan AB ülkeleri Batı Avrupa demokrasilerinin altını daha fazla oyacaklardır. Ve böylece »Üçüncü Dünya«, »Birinci Dünya«nın refahını tehdit etmeye devam edecek ve olan gene boğulan Siyah Afrikalı mültecilere olacaktır.

DOĞU'DA GÜNEŞ BATIMI

15 NİSAN 2006

Ex oriente lux – Işık doğudan yükselir! Demokratik Almanya Cumhuriyeti (DAC)'nde doğup, büyümüş bir insansanız, bu doğa yasasının tam tersine tanık oluyorsunuzdur. İki Almanya'nın birleşmesinden ve »çiçekler açan ülkenin refahına kavuşulacak« vaadlerinin verilmesinden 15 yıl sonra, yeni bir gerçek ortaya çıktı: güneş artık Doğu'da batıyor.

Doğu'nun karanlıklara boğulduğu, birleşmeden önce 17 milyon olan Doğu Almanya nüfusunun bugün 14 milyon sınırı altına düştüğü ve kimi kasabaların »hayalet kentlere« dönüştüğü sıkça ifade edilen bir gerçek. Geçen Pazartesi günü Berlin'de kamuoyuna tanıtılan bir araştırma, bu gerçeği bilimsel temellere oturttu. Rosa Lüksemburg Vakfı'nca finanse edilen ve sosyalbilimci Prof. Dr. Peter Förster tarafından kaleme alınan araştırma sonuçları, Doğu'da gelecek perspektifi kalmadığını kanıtlıyor.

Peter Förster'in yürüttüğü bu araştırma bilimsel açıdan dalında tek örnek. Araştırma 1987'den bu yana her yıl aynı kişilerle yapılan bir ankete dayanıyor. Saksonya'nın Karl-Marx-Stadt ve Leipzig kentlerinde okula gitmiş ve 1987'de 14 yaşında olan insanların, 19 yıl boyunca beklentilerinin, düşüncelerinin ve yaşamlarının nasıl bir gelişme gösterdiğini belgeleyen araştırma, resmi istatistiklerde yer almayan bir çok gerçeği gün yüzüne çıkartmakta.

Bugün 33 yaşında olan anket katılımcılarının üçte biri artık ya Batı Almanya'da ya da yurtdışında yaşıyor. Sadece yüzde 12'lik bir kesim Doğu'da gelecek güvencesi olduğuna inanıyor. Anket katılımcılarının yüzde 70'i kapitalist sistemden kurtulmayı arzuluyor ve yüzde 60'ı sosyalizmin insancıl bir reform alternatifi olduğuna inanıyor. İşin ilginç olan yanı, aynı oranın şimdi Batı'da veya yurtdışında yaşayan katılımcılar için de geçerli olması.

Doğu Almanya kökenli genç nüfus açısından temsili olan araştırma, işsizliğin giderek derinleşen bir yara haline geldiğini kanıtlıyor. Araştırmaya göre katılımcıların yüzde 68'i en az bir kez işsiz kalmış; yüzde 35'i ise birden fazla. Neredeyse hepsi –yüzde 94'ü- işsizliğin yol açtığı sorunlarla yakın akraba ve arkadaş çevresinde tanışmış. Anket sorularının yanıtladığı 2005 yılında katılımcıların yüzde 40'ı işsiz durumdaymış. İşsizlik süresi 1996'da yedi aydan 2005'de 14 aya yükselerek, iki kat artmış durumda. Prof. Förster bu tandansın önümüzdeki yıllarda daha da artacağını vurguluyor.

Cinsler arasındaki fark bu araştırmada da belirgin. Erkek katılımcılar arasında çalışanların oranı yaklaşık

yüzde 70 iken, bu oran kadın katılımcılar arasında sadece yüzde 52. Cinsler arasındaki bu fark, politik ve ekonomik sistemin değerlendirilmesinde de ortaya çıkıyor. Kadınlar kapitalist sistemi erkeklerden daha sert eleştiriyorlar. İşsizlik süresi, gelecek korkusu ve artan hoşnutsuzluk sağlık sorunlarına, özellikle psiko-somatik rahatsızlıklara neden oluyor.

Katılımcılar kişisel gelecekleri konusunda son derece kötümser düşünüyorlar. Yüzde 64'ü Doğu Almanya'daki işsizliğin daha da artacağını tahmin ederlerken, yüzde 2'si azalacağını ve yüzde 34'ü şimdiki oranın aynı kalacağını inanıyorlar. Neredeyse bütün katılımcılar Doğu'da gelecek perspektifinin kalmadığı konusunda hem fikirler. Bu yaklaşım, egemen politikaya karşı protesto eğiliminin ve politikacılara yönelik güvensizliğin artmasına neden oluyor. Förster, Doğu Almanların büyük bir çoğunluğunun patlama noktasında olduğuna ve bir kıvılcımın son derece tehlikeli gelişmelere yol açabileceğine inanıyor.

Doğu Almanya'nın bazı kent ve kasabalarında neofaşist NPD'nin yüzde 25'lere varan oy patlaması yapması ve sayısız yerel mecliste yer alması göz önünde tutulursa, »tehlikeli« gelişmelerin ne olabileceği tahmin edilebilir. Ama bence daha vahim olanı, Doğu Almanya örneğinin Avrupa genelinde toplumların önemli bir kesimini – ki bu oran bence yüzde 25'dir- toplumsal, ekonomik, politik ve kültürel yaşamdan dışlanmış olduğunu göstermesidir. Malî piyasalar kapitalizmi ve bunun vahşi uygulaması olan neoliberalizm, insanlığın ortaya çıkardığı bütün kazanımları, medeniyetlerin bütün değerlerini sermaye birikimine kurban etmeye kararlı. Doğu Almanya'nın genç nüfusunun içinde bulunduğu durum, Fransa banliyölerinde yaşayanların veya Varşova varoşlarındakilerin durumundan hiç te farklı değil. Farklı olan, Doğu Alman gençlerinin birleşmeye rağmen hâlâ sosyalizmin iyi bir düşünce olduğuna inanmaları. Araştırmanın tek olumlu sonucu da bu zaten.

TEŞHİS HATASI

22 NİSAN 2006

Almanya gene çalkalanıyor. »Namus« uğruna öldürülen Hatun Sürücü davasının yol açtığı tartışmaların harareti daha sönmeden, Potsdam'da bir siyah Alman'ın ırkçılar tarafından öldürülmesi, bilinen, alışla gelmiş ve stereotipik reaksiyonlara yol açtı. Sağcısı, solcusu, araştırmacısı ve »göçmenleri« temsil iddiasıyla çalışma yapan örgütlenmeleri ile neredeyse tüm Almanya bir konuda hem fikir oldu: Entegrasyon politikaları iflas etti!

Doğru, ortada iflas eden bir şey var, ama bu sahiden Almanya'nın sözümlerine »entegrasyon politikaları« mı? Geçen Çarşamba günü Yeni Özgür Politika'da yayımlanan bir haberde belirtildiği gibi, sorun »Avrupa devletlerinin bir göçmen politikası olmaması« ve »kurumların önyargılı bir biçimde yaklaşım içerisinde olduğu« mu? Bence değil.

Bana kalırsa göç, göçmenlik ve ırkçılık bağlamında tartışma yürüten »göçmen örgütleri«, bırakın kavram kargaşasını aşmayı (entegrasyonun kelime anlamı uyum değil bütünleşmedir), önemli bir teşhis hatası yapıyorlar. Çünkü Avrupa devletlerinin bal gibi bir »göçmen politikası« var ve kurumları öyle hiç te önyargılı falan değiller. Sermaye çıkarları doğrultusunda politika geliştiren Avrupa devletleri neoliberal uygulamaların gerçekleştirilmesi hedefiyle bilinçli bir biçimde ayrımcı »göçmen politikası« uyguluyorlar. Amaç, sosyal hakların budanmasına, ücretler üzerindeki baskıların artmasına, kamusal alanların bütünüyle sermaye birikiminin hizmetine sunulmasına, saldırgan militarist anlayışın yerleşmesine, kısacası yukarıdan dayatılan sınıf savaşına direnç gösterecek örgütlü toplumsal muhalefetin engellenebilmesi için toplumun bölünmesi, dayanışma duygusunun yok edilmesidir. Bunun için işçi göçü enstrümantalize edilmekte, bunun için göç edenler ve sonraki kuşakları stigmatize edilmektedirler. Yani sorunun temelinde ücretli emek ile sermaye arasındaki çıkar çelişkisi yatmaktadır. Herşeyden önce bu tespit yapılmalıdır.

Bence yapılması gereken ikinci tespit, Avrupa ülkelerindeki toplumların çoğunluğunu oluşturanların özünde köktenırkçı olduklarıdır. Sosyolojik açıdan bakıldığında, yabancı görünümülere saldıran, öldüren, evlerini kundaklayan »dazlaklar« da (burada neofaşist kadroları kesinlikle ayrı tuttuğumu vurgulamalıyım) toplumun kaybedenleri olarak, bu köktenırkçılığın »mağdurları« sayılabilirler: düşünülen, ama söylenmeyeni uygulayan suçlular olarak.

Asıl sorun çoğunluk toplumundadır. Çünkü çoğunluk toplumu »insan« yazılı olmayan ama genel geçerliliği

olan bir norm konstrüksiyonu ile tanımlamaktadır. Bu norm konstrüksiyonuna göre »insan = beyaz, erkek, heteroseksüel, sağlıklı ve üretken« dir. Bölgeye göre Alman ya da Fransız veya protestan ya da katolik sıfatını ekleyebilirsiniz. Bu norma uymayan her kişi »farklı«, »yabancı« veya »öteki« olarak ayrımcılığa uğrar. Bu çoğunluk toplumunun en ilerici kesimleri için de geçerlidir. Dikkat edilirse göç ve mülteci politikaları konusunda sendikaların ve sol partilerin yaklaşımları hep yüzeyseldir, genel geçerli söylemlerden ileriye gitmemektedir. Tek tük göçmen kökenli milletvekili veya parti, sendika yöneticisinin olması değildir önemli olan. Sorun yapısal sorundur, paradigma değişimini gerektirir.

İşte bu yüzden »beyaz« olmayanların, toplumsal olayları değerlendirirken, bu iki tespitten hareket etmeleri ve taleplerini bu iki tespit temelinde radikalleştirilmeleri gerekmektedir. Fırsat eşitliği, demokratik haklar, kültürel istemler ifade edilirken, sosyal sorun bütünüyle anılmalı ve ücretli emek ile sermaye arasındaki çelişkide emek lehine taraf olunmalıdır. Bu taraftarlık »Demokrasinin demokratikleştirilmesi« başlığı altında, iktisadın demokratik kontrol altına alınmasından, sosyal, politik ve kültürel hakların herkes için geçerli olmasına ve eşitliğin gerçekleştirilmesi amacıyla pozitif ayrımcılık uygulanmasına kadar geniş bir demokrasi mücadelesi ile bağlantılı olmalıdır. »Beyaz« olmayanlar, »50 yıldır buradayız, yeni bir toplumsal sözleşme istiyoruz« talebi ile yaşanan ülke anayasalarının oluşan yeni toplumsal koşullara uygun hale getirilmesini dayatmalıdır. Yaşamın her alanında bu radikal söylemler ifade edilmediği, paradigma değişimi zorlanmadığı sürece, köktenırkçılığa ve sonuçlarına karşı etkin mücadele vermek olanaksız olacaktır.

Ancak bunun için önce »beyaz« olmayanlar kendi özörgütlerini gözden geçirmelidirler. Radikal demokrasi mücadelesi, etnik bazda oluşan dar örgütlenmeler ile değil, bütün »beyaz« olmayanları kapsayan özörgütlerle sürdürülebilir. Tarih, toplumların ilerlemesine hep »en alttakilerin« kıvılcımının yol açtığını göstermektedir. »Beyaz« olmayanlar bunun farkına varabilir, bu amaçla örgütlenebilirlerse, medeniyetin barbarlığa dönüşmesinin engellenmesine önemli bir katkıda bulunabilirler.

YOL AYRIMI

29 NİSAN 2006

Bu hafta sonu Almanya'daki politik sol açısından tarihsel önemi olan kararlara gebe. Birleşik sol partiyi oluşturmak istediklerini beyan ederek Federal Parlamento seçimlerine katılan ve 18 Eylül 2006'da 4,1 milyon seçmeni ikna ederek, oy patlaması yapan Linkspartei.PDS ve WASG bugün aynı saatlerde Federal Parti Kurultaylarını gerçekleştirecekler.

Adını Linkspartei.PDS olarak değiştiren Demokratik Sosyalizm Partisi kurultayını Halle'de topluyor. Kurultay gündeminde yeni yönetim kurulunun seçimleri ile "parti oluşturma süreci" ile ilgili bir çok karar tasarısı yer almakta. Parti başkanı Lothar Bisky'nin, partinin sağ kanadından Katina Schubert'i başkan vekilliğine önermesi tartışmaları kızıştırmış olsa da, kriz deneyimleri geniş olan demokratik sosyalistlerin Halle'de sürpriz bir karar almaları beklenmiyor.

Asıl şamata, daha henüz bir yaşını doldurmuş olan Emek ve Toplumsal Adalet Partisi-Seçim Alternatifi WASG'nin Ludwigshafen'de bir araya gelecek kurultayında kopacak gibi görünüyor. Kamuoyunun ilgisini aylardan beri sadece Berlin'de tek başına eyalet parlamentosu seçimlerine katılıp katılmamak tartışmaları ile çeken WASG, tam anlamı ile bir yol ayrımında. Çünkü "Berlin sorunu" bölgesel bir sorun olmaktan çıkmış, partinin geleceğini belirleyen bir çıkmaz haline almıştır.

Aslına bakılırsa sorun Berlin'de Senato'yu oluşturan koalisyon ortaklarından olan Linkspartei.PDS'e karşı WASG'nin rakip çıkması değil. "Berlin" sadece daha derinde yatan politik anlayış farklılığının dışı vuran yanı. Federal Parlamento Seçimleri'nde ortak liste oluşturma kararından sonra olağanüstü bir hızda büyüyen WASG çok farklı dünya görüşlerinin bir çatı altında toplandığı bir parti. Özünde bunun kötü olan bir yanı yok, çünkü daha kuruluş aşamasında "Sosyalistlerinden sosyal devlet anlayışını savunan hristiyanlarına kadar" geniş bir yelpazeyi kucaklamak ve öncelikle sol keynesianist bir programla yeni bir alternatif olmak istediğini beyan eden WASG, demokratik, çoğulcu, eşitlikçi, emansipasyonist, katılımcı ve paylaşımcı bir parti olmayı hedefliyordu. Ancak bir "sosyal hareket" örneğini vermek isteyen partinin içindeki kesimler, mutabakatı savunmak yerine, kendi anlayışlarını yegâne anlayış haline getirmeye çalışınca, bu hedefi gerçekleştirmek tehlikeye düştü.

Bu gelişmelerde WASG'nin iki bloğa ayrıldığını görmek olanaklı. Parti üyelerinin bir kısmı için program da, söylem de fazlaca "sol" ve bu kesim, bırakın "sosyal-

ist" kavramını, sol olmayı dahi kabul etmiyor. Diğer bir kesim içinse, program ve parti politikası yeterince "sol" değil. Hatta parti oluşturma sürecinin ortağı olan Linkspartei.PDS "neoliberal" bir parti olarak nitelendiriliyor. İşte işin ilginç yanı burada başlıyor, çünkü bu birbirine dünya görüşü ve politik hedefler açısından tamamen zıt olan iki kesim bir "negatif koalisyon" oluşturmuş durumdalar. Bu iki kesimi birbirlerine bağlayan tek neden Linkspartei.PDS'e karşı olmaları.

İkinci blok ise, parlamento seçimleri öncesindeki hareketlilikten ve yeni sol parti söylemlerinden etkilenerek WASG'ye girenler ile, parti girişimcileri ve kurucularının etrafındaki kesimden oluşuyor. Aslında WASG'nin oluşumu bir başarı hikâyesi sayılabilir. 22 Ocak 2005'de partiyi kurup, 22 Mayıs 2005 beş Cent olmaksızın Kuzeyren Vesfalya seçimlerine katılıp, ardından da 18 Eylül 2006 Federal Parlamento Seçimleri'nde 4 milyonu aşkın seçmenin güveninin kazanılmasını sağlamak başarı değil de nedir? Başarı olmasına başarı da, bunun bedeli gerekli olan programatik ve politik tartışmayı yapamamak ve ortak çizgiyi belirleyememek oldu. Bunun nedeni de gerçekten hızlı dinamiğin getirdiği zaman darlığıdır.

Şimdi ise WASG tam anlamıyla bir yol ayrımında. Bugün başlayan parti kurultayı WASG'nin oluşacak yeni birleşik sol partinin bir bileşeni mi, yoksa bilinen hastalıkları olan marjinal bir parti mi olacağına karar vermek zorunda. Umarım kurultay delegeleri tercihlerini birinci şıktan yana koyarlar, çünkü ideolojik kavgalar nedeniyle tıkanan ve aslı görevini yerine getiremeyen yeni bir marjinal parti, gerek Almanya'da gerekse de Avrupa'daki sol harekete destek değil, köstek olacaktır. Bu durumda Oskar Lafontaine başta olmak üzere WASG'nin önemli bir kesimi yollarını ayıracak ve umutla başlatılan birleşme harekâtı daralacak ve aslında hüsrarla sonuçlanacaktır. Bölünmelerin nelere mal olduğunu tarihte yeterince gördük. Şahsen böyle bir gelişmeyi yeniden yaşamayı hiç istemiyorum.

YURTSEVERLİK BÖYLE OLUR!

6 MAYIS 2006

Bolivya Başkanı Evo Morales iktidara gelişinin yüzüncü gününü beklemeden, en önemli seçim vaadini yerine getirdi. İşçi sınıfının bayramı olan 1 Mayıs günü San Alberto'da 28701 nolu kararname ile ülkesinin doğal gaz ve petrol kaynaklarını kamulaştırdığını açıklayarak, şöyle konuştu: »Petrol ve doğal gaz kaynaklarını kamulaştırmaya yeni başladık ve daha yapacağımız çok şeyler var. Yakın bir zamanda sıra madenlere, ormanlara ve diğer ulusal zenginliklere gelecek. Bolivyalılara ülkeyi geri vermek için hazırladığımız diğer kararnameleler sırada bekliyor.«

Morales ve partisi Sosyalizme Doğru Hareket, 18 Aralık 2005 seçimlerinde zafer kazanmalarına neden olan seçim vaadini yerine getirerek, Hugo Banzer askeri cuntasının 1971'de başlattığı ve neoliberal kesimlerin temsilcisi olan başkan Gonzalo Sanchez de Lozada'nın 1996larda tüm devlet teşekküllerini elden çıkartarak zirveye ulaştırdığı özelleştirme furiasını noktalamış oluyorlar. Şimdiki hedefleri özelleştirmelerle halkın elinden alınan tüm zenginlikleri yeniden geriye almak.

Morales halkın kendisine yönelik beklentilerinin son derece yüksek olduğunu biliyordu. Bunun ötesinde –Hugo Chavez ve “Maximo Lider” Fidel Castro'nun desteğine rağmen- iktidarını uzun ömürlü tutabilmesi için radikal söylemlerin yanısıra, radikal adımlar atması gerektiğini de. Her ne kadar kamulaştırma kararı sürpriz olarak gözüke de, beklenen, hatta içinde bulunduğu koşullar altında zorunlu olan bir karardır. İndigen kökenli Morales cesur bir politika izleyeceğini de göstermiş oldu böylece.

Ulusal çıkarlar doğrultusunda izlenen bu politikalar şüphesiz çeşitli ihtilaflara neden olacaktır. Uluslar arası enerji tekellerinin ve mali piyasaların Morales'in kamulaştırma politikalarına gösterecekleri tepki tahkim mahkemelerinde dava açmaktan, ülke içerisinde huzursuzlukları körükleyip, darbe girişimlerine kadar çeşitli olaylar zincirine neden olabilir. Ancak başta ABD olmak üzere, tüm diğer emperyalist güçlerin bugüne kadar yaygara koparmamış olmaları, şu anda yaptırımları uygulatabilecek güce sahip olmadıklarını da gösteriyor. Bu nedenle ihtilafların –şimdilik- bölgesel kalması söz konusu olabilir.

Morales kamulaştırma kararı alınmadan önce Peru ve Kolombiya'yı, ABD ile Serbest Ticaret Antlaşması imzalayarak Latin Amerika halklarına ihanet etmekle suçlamış, bazı hükümetler yeniden sömürgeleşmenin kuklaları haline geliyorlar diyerek, açıktan açığa diyalogo sertleştirmişti. 1 Mayıs'ta açıklanan

kamulaştırma kararından sonra Brezilya Başkanı Lula da Silva yaptığı bir açıklamada, Brezilyalı şirketlerin zarar göreceği kaygısında olduğunu söyleyerek, bir zirve toplantısı yapılmasını istemişti. Arjantin de gelişmeleri değerlendireceğini açıkladı.

Morales, salt ulusal çıkarlara dayalı bir politikanın bölge ülkeleri ile arasında diplomatik sorunlara yol açacağını bile bile kamulaştırma çizgisini izliyor. Çünkü başka şansı da yok. Ülke nüfusunun yüzde altmışı indigen kökenli, yani yerli. Nüfusun neredeyse yüzde sekseni yoksulluk sınırında yaşıyor ve kendisinden içinde bulundukları bu durumu radikal bir şekilde değiştirmesini bekliyor. Kamulaştırma kararının açıklanmasından sonra ülkenin her yerinde insanların sokaklara dökülerek, zafer şenlikleri yapmaları ve Morales'e destek mitingleri düzenlemeleri, halkın çok büyük bir çoğunluğunun Morales'in arkasında olduğunu gösteriyor. Bunun bilincinde olan Morales, 2 Temmuz'da anayasa koyucu meclis seçimlerinden de zaferle çıkacağını hesaplıyor.

Gerçi Bolivya'nın denize ulaşan boru hattı olmaması nedeniyle, ticarete komşu ülkelere bağımlı olması bir sorun, ancak kamulaştırma nedeniyle doğal kaynaklardan gelecek olan gelirin yılda yaklaşık 800 milyon ABD Doları'na çıkması, bu sorunu bir nebze olsa da dengeleyebilecek. Küreselleşen mali piyasalar kapitalizmde bölgesel iktisadi tedbirlerle bir ülkenin ayakta kalabilmesi gerçekten çok zor. İşte Morales bunun üstesinden gelebilirse, Latin Amerika halkları için bir örnek teşkil edebilecek.

Gelişmeler ve kamulaştırma kararnamesi nasıl değerlendirilirse değerlendirilsin, bence bu kararnamenin dünya halkları için dikkate alınması gereken ve hiçte küçümsenmeyecek bir sonucu olacak: O da, IMF, Dünya Bankası ve WTO gibi neoliberalizmin temsilcilerinin ülke ekonomileri için sundukları reçetelerin alternatifsiz olmadığıdır. Sermaye egemenliğinin olmadığı başka bir dünya olanaklıdır!

AVRUPA'YI »YENİDEN KURMAK« MI?

13 MAYIS 2006

Alman Şansölyesi Angela Merkel Çarşamba günü Federal Parlamento'da yaptığı hükümet açıklamasıyla, AB-Anayasası tartışmalarını yeniden başlattı. Fransa ve Hollanda'da alınan referandum yenilgilerinden sonra neoliberal kesimlerin »muharebeyi kaybettik, ama daha savaşı kaybetmedik« anlayışıyla, yeni bir çıkış yapmaları bekleniyordu. Merkel bu çıkışın, 2007'de Almanya'nın AB Konsey Başkanlığı esnasında gerçekleşeceği sinyali vermiş oldu.

Çekirdek Avrupa referandum yenilgisi sonrasında içine düştükleri »kurumsal krizi« atlatmak için gerekli gördüğü »düşünme molasını« bitirmişe benziyor. Yaralar sarıldı, kavgaya devam! Ve şimdiden anayasaya meşruiyet kazandırma planları basına sızdırılarak, kamuoyu çalışmalarına başlanıldı bile.

Merkel »yurttaşları birleşik Avrupa için kazanmalıyız« başlığı altında yaptığı konuşmasında, 2007'nin ilk yarısındaki başkanlık süresinde bu işi kotararak, liderliği ele geçirmeye kararlı. Zaten bunun için »Avrupa Birliği'nin tarihsel kuruluş sürecine, yeniden kurulmayı yerleştirmeliyiz« diyerek, kamuoyu tepkilerini dağıtmak istiyor.

Aslına bakılırsa Merkel'in söylediklerinin ardında, küflenmiş eski şarabı yeni şişelere doldurma uyanıklığı yatıyor. »Düşünme molası« esnasında Merkel ve ekibinin Berlin, Paris ve Brüksel'de yaptığı ve basına sızdırılarak kamuoyuna tanıttığı »gizli şömine başı görüşmeleri«nde kararlaştırılan plan, sözde »yeniden kurulmanın« nasıl olacağını gösteriyor. Buna göre AB-Anayasası'nın, birliğin nasıl işleyeceğini belirten ve temel hak ve özgürlükleri içeren ilk bölümü, politik bir açıklama ile süslendikten sonra Fransa ve Hollanda'da yeniden halk oylamasına sunulacak. Anayasanın asıl kritik bölümü olan »Uygulama Yönetmelikleri« de ardından Fransız ve Hollanda parlamentoları tarafından onaylanacak.

Bu planda yeni olarak nitelendirilebilecek bir şey varsa, o da yeni göz boyama taktiğidir. Yeni olan hiç bir şey yoktur, çünkü AB içerisinde neoliberal uygulamaları ve militarizmi değişmez anayasal hukuk seviyesine getiren bölüm »Uygulama Yönetmelikleri«dir ve halkın bu konuda söz söyleme hakkı olmayacaktır. Ve bu bölüm onaylandığı takdirde de AB üyesi ülkelerin anayasaları ve ulusal hükümlerini tarih olacaktı.

Fransa ve Hollanda'da yapılan referandumlarda »Hayır« oylarını örgütleyen parti ve örgütler bu oyuna gelir mi bilinmez, ama Çekirdek Avrupa her ihtimale karşı »B-Planını« da hazırlamış durumda. Bu planı

hazırlama görevini üstlenen muhafazakâr Fransız hükümeti, anayasanın onaylanmaması durumunda »AB kurumlarının anayasa olmadan işlemesi« başlığı altında bir öneriyi çekmeceye tutuyor. Bu öneriye göre, anayasal altyapı olmadan »Avrupa'nın terörizme ve örgütlü suçlara karşı verdiği mücadelede kolaylaştırılmış karar alma mekanizmalarının uygulamaya sokulması« ve »Avrupa'nın dış politikada yaptırım gücünün artırılması için tedbirlerin alınması« öngörülüyor. Yani anayasa kabul edilse de, edilmese de Çekirdek Avrupa neoliberalizmi ve militarizmi elindeki bütün olanakları ile uygulayacak.

Tüm bunlar şunu gösteriyor: Çekirdek Avrupa emperyalist emellerini gerçekleştirmede kesin kararlı ve Avrupa halklarına »siz istesiniz de, istemeseniz de, devlet gücü elimde olduğu müddetce ben istediğimi yaparım« sinyali veriyor. 1940lardan beri sürdürülen politik program olarak neoliberalizm hızını arttırıyor. Kapitalizm bugüne kadar krizlerin, savaşların, toplumsal devinimlerin üstesinden gelerek yaşayabildiğini gösterdi. Sermaye ekonomik dar boğazlarla, buhranlarla, kâr oranlarının düşmesiyle, kitlesel işsizlikle, kısacası varlığını tehdit edebilecek bir çok şeye rağmen yaşayabildiğini ispatladı. Şimdi de demokrasi olmadan, sürekli savaş ve toplumların parçalanmasıyla yaşayabileceğini göstermek istiyor.

Bırakılsa, onu da yapacak. Önümüzdeki dönemde »Batı Avrupa uygarlığının« barbarlığa dönüşüp dönüşmeyeceği, bu gidişata hayır diyen, sermaye egemenliğine karşı çıkan, emekten yana başka bir dünya olanaklıdır diyen güçlerin, Avrupa düzeyinde örgütlü, enternasyonalist bir direnişi örgütleyip, örgütleyemeyeceklerine bağlıdır. Karamsar bir tablo belki, ama gene de bütün olumsuzluklara rağmen, Aydınlanmanın beşiğinin karanlıklara dönüşmesine izin vermeyecek emekten yana güçlerin hâlâ var olduğuna inandığımı belirtmeliyim.

SOYGUN POLİTİKASI

20 MAYIS 2006

Federal Almanya'nın büyük neoliberal koalisyonu dün Federal Parlamento'daki çoğunluğuyla Katma Değer Vergisi'ni (KDV) yükselterek, halkın cebinde yeni delikler açtı. Dolaysız vergilerle bağımlı çalışanların, emeklilerin, işsizlerin ve esnafın vergi yükünü artıran büyük koalisyon, malî politikalarıyla sermaye ve büyük şirketlerin kârlarına kâr katıyor. Kamuoyunda sadece KDV artırımını tartışıldığı için, alınan diğer soygun kararları pek dikkati çekmiyor. Malî kararların bütünü göz önünde tutulursa soygun politikasının genel kapsamının ne denli hunharca olduğu görülür.

Büyük koalisyonun »küçük« ortağı SPD'nin yeni genelbaşkanı Kurt Beck parti içi barışı sağlamak için sosyaldemokrat retoriklerini sertleştirirken, gündelik politikalarda partisi tamamen sermaye endeksli politikalara imza atıyor. Sermaye endeksli bu politikanın şu andaki güncel şeklinin üç ayağı var. Birincisi dün kabul edilen »Bütçe Refakat Yasası« dır. Bu yasa kısaca şunları içeriyor:

- KDV 1 Ocak 2007'den itibaren yüzde 16'dan yüzde 19'a yükseltilecek. Karşılığında işsizlik sigortası aidatı düşürülecek. Hükümet salt bu artırımdan yılda 17 milyar Avro fazla vergi geliri olacağını varsayıyor. Bu fazlalığı da işverenler veya sermaye sahipleri değil, bağımlı çalışanlar, işsizler, güvencesiz işlerde çalıştırılanlar, emekliler, çocuklar ve öğrenciler ödeyecek.

- Sosyal sigortalara verilen devlet katkısı azaltılacak. Yasal sağlık sigortalarına federal devletin verdiği katkı bu yıl içerisinde 4,2 milyardan 1,5 milyar Avro'ya düşürülecek. Federal İş Ajansı devletten, işsizlik sigortası aidatından başka hiç bir destek alamayacak. Ajans bu nedenle Hartz IV parası olarak bilinen işsizlik yardımının ödenme koşullarını sertleştirecek. Yani işsizler üzerindeki baskı artacak. Emeklilik sigortasına devletin verdiği katkı payı 2006'da 170 milyon, 2007'de de 340 milyon Avro azaltılacak. Bu da otomatikmen ya emeklilik sigortası aidatlarının yükseltilmesine, ya da aylıkların artırılmayarak enflasyon nedeniyle erimesine neden olacaktır.

- Yasa bunun ötesinde Kamusal Ulaşım Araçları için ayrılan bütçelerin de kısıtlanmasını öngörüyor. Düşük gelir grupları için vazgeçilmez olan ve çevre korunmasının önemli bir sütununu teşkil eden kitle ulaşımından 2,3 milyar Avro kesinti yapılacaktır.

İkinci ayak ise 2007 Vergi Değiştirme Yasası'dır. Yasa SPDli Federal Maliye Bakanı tarafından hazırlandıktan sonra parlamentoya sunuldu ve 30 Haziran'da koalisyon çoğunluğu tarafından büyük bir olasılıkla kabul edi-

lecek. Yasanın öngördüğü noktalar şöyle:

- İşçilerin her yıl vergi denkleştirme beyanında vergi yüklerini düşürmek için kullandıkları Kilometre Parası uygulamadan kaldırılacak. Bunun yerine 21. kilometreden itibaren kilometre başına 30 Cent götürü indirimi getirilecek. Bağımlı çalışanların büyük bir çoğunluğu 2007'den itibaren bu nedenle daha fazla vergi ödemek zorunda kalacak. Bakanlık bu değişiklik sayesinde yılda toplam 2,5 milyar Avro vergi fazlasının geleceğini varsayıyor.

- Çocuk parası için geçerli olan yaş sınırı 27'den 25'e indirilecek. Bu adım sayesinde halkın cebinden yılda 500 milyon Avro daha çıkacak.

- Tasarruf Vergi Feragat Meblağı yarı yarıya indirilerek, yılda 750 milyon Avro vergi gelir fazlası elde edilecek.

- Zengin Vergisi uygulamasına geçilecek. Uygulamanın adı zengin vergisi, ama bu vergi türünden gelecek fazlalık sadece »130 milyon«.

Ve üçüncü ayak Şirket Vergileri Reformu olacak. Şirket vergi yasası Ocak 2008'de yürürlüğe girecek şekilde değiştirilecek. Gerek SPD, gerekse de CDU/CSU bu reformun hedefinin şirketlerin ödediği vergilerin düşürülmesi olması konusunda hem fikirler. Maliye Bakanlığı'nın hesaplarına göre şirketler bu reform sonrasında yılda en asgari 10 milyar Avro daha az vergi ödeyecekler. Bir çok maliye uzmanı ise bu meblağın iki kat daha fazla olabileceğini varsayıyor.

Bütün bunlar alt alta sıralanırsa, sonuçta bu soygun politikasının, halkın cebinden fazlasıyla alınan paraların sermaye ve şirketlere dağıtılması anlamına geldiği görülebilir. Ancak neoliberalizmin kamuoyu üzerindeki egemenliğinin etkisi öylesine güçlü ki, halkın büyük bir çoğunluğu bu soygun politikasının kendi yararına olduğunu düşünüyor. Neoliberal propagandanın baskı ve dezenformasyon bombardımanı altında asıl görev politik ve toplumsal sola düşüyor. Sol partiler ve başta sendikalar, sosyal hareketler ile küreselleşme karşıtları olmak üzere tüm sol bu görevinin bilincine eremezse, vay halimize.

»REFLEKS«

27 MAYIS 2006

Refleksler insanların genellikle saklamaya çalıştıkları ve bilinçaltındaki gerçek düşüncelerini ortaya çıkartırlar. Sosyal yaşantıda, çeşitli çıkarlar ve beklentiler davranışları belirlediğinden, özellikle sorumlu görevde olan kişilerin açık alanlarda söyledikleri gerçek düşünceleri değil, çıkar ve beklentilere göre şekillenen söylemlerdir. Olağandışı ve anı durumlar karşısında ise tavır ve eylemler genellikle bilinçaltında yer alanları gün yüzüne çıkartır.

Bireyler için geçerli olan bu tespit, toplumsal refleksler içinde aynen geçerlidir. Toplumun çoğunluğu rahatsız edici, gündelik yaşamın akışını bozan olaylar karşısında benzer reaksiyonlar göstererek, rahatsız edeni »anormal« diye tanımlayıp, toplum sınırları dışına itmeye çalışır. Rahatsız eden »anormal« olduğundan, onu ortaya çıkaran nedenler ve bu nedenlerin yok edilmesi düşünülmeyebilir.

Yakın bir zamanda sağlığına kavuşacağını umduğum Gıyasettin'e (buradan kendisine geçmiş olsun dileklerini iletıyorum) yapılan saldırı ve akabinde başlatılan tartışmalar, Almanya'daki çoğunluk toplumunun içinde bulunduğu psikolojiyi açık olarak gösteriyor. Solundan sağına neredeyse herkes, neonazi oldukları tahmin edilen saldırganları ve eylemlerini eleştiriyor. Ancak ırkçılığı ve şiddeti eleştiren reflekslere yakından bakılınca, toplum genelinin görmek istemediği bir tablo ortaya çıkıyor.

Yanlış anlaşılma meydan vermemek için öncelikle şunun altını çizmeliyim: ırkçı şiddet ve neonazizm (veya neofaşizm) 21.Yüzyıl toplumlarının kesinlikle kabul etmemeleri gereken tavrılardır. Yaşamın her alanında lanetlenmesi gereken bu tavır ve yaklaşımlarla mücadele, bunların ortaya çıkmasına neden olan köklerin kurutulmasına dek devam etmeli, gelecekte de ortaya çıkmasını engelleyecek koşullar yaratılmalıdır. Sol, bunu her zaman talep etmiştir.

Ama ırkçı şiddete ve insan düşmanı bir ideoloji olan faşizme karşı çıkmak için ilerici veya solcu olmaya gerek yoktur. Kaldı ki aşırı sağ, ırkçı şiddet ve neonazi saldırganlarla etkin mücadele için burjuva demokrasilerinin hukuk devleti normları ve yürürlükte olan ceza yasaları yeterlidir. Sol Parti milletvekili Hakkı Keskin'in savunduğu gibi sert ceza ve yaptırımcı tedbirler yerine, var olanların uygulanması yeterlidir.

Ayrıca asıl sorun da bu değildir. Böylesi saldırılar sonrasında alışıl gelmiş ve refleksvari açıklamalar, ırkçı şiddeti »kabul edilmeyecek olağandışı olaylar« veya »işsiz-güçsüz gençlerin aptalca davranışları

gibi tanımlamalarla toplumun uç sınırlarındaki bir »şey« gibi gösterdiği sürece, asıl soruna değinilemez. Bana kalırsa asıl sorun, çoğunluk toplumunun ırkçı şiddet ve neonazilerden gündelik yaşamın akışını bozmaları nedeniyle rahatsızlık duymasında ve gerçek ırkçılığın toplumun merkezinde kök salmış olmasında yatmaktadır. Bu »köktenırkçılık« salt çoğunluk toplumunun insan olmayı belirleyen normlarına uymayan »beyaz olmayanlara« karşı değil, çoğunluk toplumunun düşündüklerini »zamansız« pratiğe döken aşırı sağcı gençlere karşı da ayrımcılık uygulamakta, ama onları kullanmaktan da geri kalmamaktadır. ırkçı saldırılar kamuoyunda tanınmış »beyaz olmayan« birisine, hele hele ülke imajına zarar getirecek bir biçimde »zamansız« yöneltildiğinde ise kıyameti kopartmaktadır.

Bu böyle olmasaydı, artık haber değeri dahi olmayan ırkçı saldırılara ve gündelik yaşamda olağan hale gelmiş ayrımcılıklara tepki gösterilirdi. Örnek olsun diye yazıyorum: 2005'de yaklaşık 1000 aşırı sağcı ve ırkçı suç polis kayıtlarına geçmiş. Yani her gün en az üç suç işlenmiş. Bunlar bilinenler. Ya bilinmeyenler? Kayıtlara geçen suçların gerçek sayının son derece az bir bölüm olduğu düşünülürse, Almanya'daki gerçek durumun boyutu ortaya çıkar.

Bugüne kadar binlerce insanın sırf kökenleri, dilleri, dinleri, cinsel tercihleri veya deri renkleri farklı diye öldürüldüğü Almanya'daki çoğunluk toplumu köktenırkçıdır. Solda olduğunu iddia eden kimi yabancı dostu da buna dahildir. Önce bu gerçek görülmelidir. Ulus devletlerin ortaya çıktığı dönemden beri Batı Avrupa toplumlarında hep var olan ksenofobi (yabancı düşmanlığı) ve antisemitizm, onyıllardan beri sürdürülen emek ve toplum düşmanı politikalar sonucunda köktenırkçılığa dönüşmüştür. Sosyal hakların budanması, demokrasinin içinin oyulması, refah şövenizmi ve Avrupa merkezci bakış açısıyla »beyaz olmayanı« değersiz gören düşünce yapısı devam ettiği sürece, ırkçılık daha da kök salacak, şiddet, ayrımcılık ve dışlanma gündelik yaşamın kemikleşmiş normal durumu haline gelecektir. Kendisinin ait olduğu grubun rahat yaşamını sürdürebilmesi için, daha zayıf olanlar üzerindeki baskının ve sömürünün daha da artırılmasını isteyen, karşı karşıya bulunduğu sorunların asıl nedenlerini sorgulamayan Almanya çoğunluk toplumu, maalesef böylesi bir »normaliteden« pek uzakta değildir. Bence çıplak gerçek bu kadar basittir ve Gıyasettin'in başına gelen bunun küçük bir detaydır.

KONGO: AB SÖMÜRGE AVINDA

3 HAZİRAN 2006

Almanya parlamentosu Perşembe günü 581 milletvekilinin katıldığı oturumunda 440 evet oyu ile Kongo'ya ordu birlikleri gönderme kararı aldı. Aynı parlamento bir saat sonra da işsizler üzerinde yeni baskı yönetmeliklerini karar altına aldı. Neyse, o ayrı bir konu. İnsanın sorası geliyor, "Kongo nire, Berlin nire" diye? Yolculuk nereye? Önce asker gönderilecek ülkeye bakalım.

1960'a kadar Belçika'nın sömürgesi olan Kongo, 2,34 milyon kilometrekarelik yüzölçümü ile dünyanın 12. büyük ülkesi. Yaklaşık 350 farklı etnik grubun yaşadığı ülkenin nüfusu ise 60 milyon. Nüfusun yüzde 80'i günde 1 ABD Doları veya daha az gelire sahip. Her ay ortalama 31 bin insan açlık, yoksulluk ve zorunlu göç nedeniyle ölüyor. Yanlış okumadınız, her ay 31 bin insan. GSMH 5,7 milyar, dış borçları 10,5 milyar ABD Doları. 2,2 milyarlık bütçenin yaklaşık yüzde 60'ı yabancı yardımlardan oluşuyor.

Bu madalyonun bir yüzü. Diğer yüzünde ise müthiş doğal kaynaklar var. Bakır, Kobalt, Elmas, Altın, Gümüş, Tantal, Coltan, Germanyum, Çinko, Uran, Wolfram ve Mangan madenlerinin yanı sıra, Kongo Deltası'nda petrol yatakları var. Dünya Ticaret Örgütü'nün hesaplarına göre sadece madenlerin değeri 470 milyar ABD Doları. Madenlerden elde edilen metaller jet motorları ve roket yapımında kullanılıyor. Madenlerin kullanım hakkı Kongo halkının değil, uluslar arası şirketlerin elinde.

Ülkenin sömürgecilikten kurtulduğu yıl devlet başkanı seçilen sol politikacı Patrice Lumumba 1961'de Belçikalılar tarafından hunharca öldürüldükten sonra, CIA destekli darbe ile 1965'de başkanlığa getirilen Mobutu Sese Seko, 1997'de Laurent Kabila'nın darbese kadar iktidardan kaldı. Kabila American Mineral Fields (AMFI) maden şirketi tarafından lojistik, maddi ve askeri destek aldı. Ta ki 1998'de Güney Afrika-Britanya ortaklığındaki Anglo American Corp. (AAC) tekeli lehine sözleşme yapılana dek. Tekellerin Pazar kavgası Kongo, Ruanda, Uganda, Brundi, Angola, Namibya ve Zimbave'nin katıldığı büyük bir savaşa yol açtı. 2001 Ocak'ında Kabila öldürülünce, yerine üvey oğlu getirildi. Şimdi de önümüzdeki aylarda ilk "serbest" seçimler yapılacaktır.

Ülkede MONUC misyonu çerçevesinde BM'in 17 bin askeri olmasına rağmen, eski sömürgeciler Kongo'nun yardım istememesini kaale almadan AB askerleri ile "serbest" seçimlerin "barış" içinde yapılmasını sağlamak (!) istiyorlar. Alman parlamentosu aldığı kararla 780 askeri Kongo'ya gönderecek. Başta 20 milyon Avro olarak hesaplanan giderler, bugün planda 56 mily-

ona çıktı. Uzmanlar ise harcamaların 64 milyon Avro'yu geçeceğini varsayıyorlar. Bütçe açıkları ise halkın cebinden alınan KDV artırımı ile kapatılacak.

Çekirdek Avrupa "doğal kaynak zenginliği olan bölgedeki istikrar, Avrupa ekonomisine yarar" ve "Kongo'nun, Avrupa için önemli olan stratejik doğal kaynakları var" açıklamasıyla giriştiği bu maceranın hedefi açık: emperyalist sömürge avı. Silahlanma giderlerini "yoğunlaşan savunma görevleri" nedeniyle 5,8 milyardan (2005) 7,2 milyar Avro'ya (2009) yükseltmeyi planlayan Almanya, stratejik ortağı Fransa ile birlikte hem "Avrupa'nın yeni çıkarlarını" savunabildiğini göstermek, hem de AB Güvenlik Politikasının vurucu gücünü ispatlamak istiyor. Şu anda Almanya'nın yurtdışı görevlerinde toplam 7380 askeri bulunuyor. Temmuz'dan itibaren "NATO Responce Force" çerçevesinde 6.600 askere daha görev verilecek. 1999 yılındaki CDU bağış skandalı nedeniyle sabıkası olan Federal Savunma Bakanı Franz-Josef Jung, Federal Hükümetin bu kararla yetinmeyeceğini şimdiden açıkladı. Jung anayasada değişiklik yapılması planlandığını ve hükümetinin savunma ve güvenlik tanımını yenileceğini söylüyor. 1914 geleneğinde sosyaldemokrat değerlere bir ihanet daha katan SPD yönetimi de bu yaklaşımı destekleyerek, ordunun yurtdışına gönderilmesi koşullarını kolaylaştıran yasa değişikliklerine imza attı bile. Kongo, bu gidişatın sadece bir durağı.

Çekirdek Avrupa sistematik bir biçimde silahlanarak, ordularını dünyanın dört bir yanına yayarak, kendi sınırları içerisinde orduyu kullanmak için yasalar hazırlayarak ve "Güvenlik ve Savunma Politikası"na yeni tanımlar getirerek, emperyalist planlarını uygulamaya sokuyor. Hem de demokrasi ve barıştan bahsederek. Kongo'ya demokrasi ve barışı götürceklermiş.

Hadi oradan, onu gel de külahıma anlat, sömürgeci!

EDEP VE ERKÂN

10 HAZİRAN 2006

“Aslan sosyaldemokrat” Deniz Baykal partisini muhafazakâr kesimlere açmayı düşünse dursun, CHP’nin kardeş partisi SPD “muhafazakârlar sağdan nasıl geçilir”i bir kez daha kanıtladı. SPD’nin çiçeği burnundaki genel başkanı Kurt Beck bir gazeteye verdiği demecinde, sosyal yardım alanları “köylü kurnazı ve edepsiz” olmakla suçladı. Gerhard Schröder hükümetinin “süper bakanı” Wolfgang Clement’in işsizleri “parazitler” diye nitelendirmesinden ve eski SPD başkanı olan şimdiki Federal Çalışma Bakanı Franz Müntefering’in tesadüfen kameralara takılan “çalışmayanlar, yemek de yemesin” lafından sonra, Beck’de baklayı ağzından kaçırırverdi.

Hani “özü kabahatinden büyük” derler ya, eleştiri yağmuruna verdiği yanıt da buna benziyor. Gazetenin, söylediklerini kısaltarak yanlış anlaşılacak bir biçimde yayımladığını belirten Beck, aslında yardıma muhtaç olanları değil, zengin “menecerlerin işsizlere kötü örnek” olmalarını eleştirdiği söyledi. İşsizlerin milyonluk maaşların ödendiği menecerlerin “domuzdan ne kadar kıl koparırsak kârdır” mentalitesine uymamasını söyleyen Beck, yoksulluk sınırında yaşamak zorunda bırakılan insanlara “edepli davranın, hakkınız olanın hepsini istemeyin” diyerek, güzel bir edepsizlik örneği verdi.

Kamuoyu her gün hızlanan dezenformasyon ortamında önceki gün söyleneni, bugün unuttuğundan, Beck’in söyledikleri ile uygulamadaki barbar neoliberal politikalar arasında sıkı bir bağ olduğu görülmeyebilir. Beck’in söyledikleri, hükümetin sermaye endeksli politikalarını desteklemek için yürütülen iftira kampanyasının bir parçası aslında. Amaç, yılda toplam 1,5 milyar Avro tasarruf sağlayacak olan “SGB II Optime Etme Yasası”nın gerekliliğini ve devlet bütçesindeki açıkların “fazlaşan sosyal giderler” nedeniyle büyüdüğünü propaganda etmek. 3 Mayıs’ta kabinede kabul edilen ve 1 Haziran 2006’da Federal Parlamento’dan geçirilen yasanın bazı maddelerine yakından bakıldığında, hunharlığın ne denli ölçsüz hale geldiğini görmek olanaklı. Ne yazık ki kökeni işçi hareketine bağlı olan Alman sosyaldemokrasisi tarihsel misyon geleneğine uygun davranarak, sermayenin bu barbarlığına böylesi iftiralarla ortak oluyor.

Yeni yasa, işsizlere saatte 1 Avro’ya çalıştırılacakları işleri kabul etmeye zorluyor. Üç kez bunu reddeden bir işsiz, sadece aldığı aylık 345 Avro işsizlik yardımını kaybetmekle kalmayacak, kira yardımının da azaltılması nedeniyle evsiz-barksız kalma tehlikesiyle karşı karşıya kalacak. 25 yaşın altındaki gençlerin durumu ise daha felaket. Teklif edilen bir işi ikinci kez reddettiklerinde beş Cent

alamayacaklar. Bunun ötesinde ceza hukukunda bile geçerli olan “ispatlanamayan suç cezalandırılmaz” ilkesi tersine çevrilerek, işsizler suçsuz olduklarını ispatlamak zorunda kalacaklar. Böylelikle işgüzar memurların keyfiyetine bağımlı olacaklar. Yasa ayrıca hem anayasal hak olan “kişisel bilgilerin korunması hakkını” kayıtların otomatik gözden geçirilmesi ile ortadan kaldırmakta, hem de resmi jurnalcilerle işsizlerin yaşamını kontrol etmeyi olanaklı hale getirmekte. Kitlel işsizlik yaratan kapitalist sistemin mağdurları bu şekilde “suçlu” hale getirilmekte.

İşsizler üzerinde artırılan baskı “kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla” misali, bağımlı çalışanlara verilen bir mesaj aynı zamanda. Sendikal örgütlülüğün neredeyse yüzde 95 oranında olduğu işletmelerde dahi sendikal mücadeleye katılanların sayısı sürekli düşüyor ve fabrikalarda Hartz IV tartışmaları gündemden düşmüyorsa, bunun nedeni yürütülen bu iftira kampanyasıdır. Sendika yönetimlerinin hâlâ sosyaldemokrasiyi “doğal partner” olarak gördükleri ve bağımlı çalışanlar ile işsizlerin çıkarlarının örtüştüğü gerçeğine uygun davranmadıkları müddetçe, kan kaybetmeye devam edecekler ve yaratılan korku ortamındaki bağımlılıklarından kurtulamayacaklardır.

Sol Parti milletvekili Katja Kipping haklı olarak Beck’i “işsizlere iftira atacağına, yılda 70 milyar vergi kaçırarak sermayeye yüklensene” diye eleştiriyor. Katja’nın da SPD’nin gerçek yüzünü tanıdığını biliyorum. Belki eleştirisiyle SPD’nin yarım milyona düşen üyeleri arasında kalmış dürüst sosyaldemokratları uyarmak istemiş olabilir. Ama bana kalırsa, boşa kürek sallamasın. SPD başkanı Beck, Alman sosyaldemokratlarının gemileri yakarak, tümünden sermaye tarafına geçtiklerini bir kez daha resmî ağızdan kanıtladı. Hem de edepsizce.

KAFA PARASI

17 HAZİRAN 2006

Futbola endekslenen Almanya kamuoyunun gözü toptan başka bir şey görmez oldu. Fanatikleşen Almanya taraftarları “ulusal gururu” doya doya yaşayadursun, Merkel’in büyük koalisyonu neoliberal uygulamaları birer birer raya oturtmaya devam ediyor. Başka zaman olsa “sağlıkta devrim” yaygarası kopacak olan burjuva basını da hükümet planlarını futbol şöleni (!) boyunca başsayfalara taşımama “hassasiyetini” gösteriyor.

Aslında hayli hızlı gelişmeler var. Hükümet çevrelerinden sağlık sisteminde yeni reformlara gidileceği haberleri yayılıyor. Konuyla ilgilenenler, koalisyonun yaz tatili öncesinde sağlık sistemindeki yeni yönelimlerini açıklamasını bekliyor. Tartışma, yasal sağlık sigortasının finansmanı ile ilgili. Ben sigortalıyım, beni ilgilendirmez demeyin. Sonuçta olan bağımlı çalışanlara, ailelerine, emeklilere ve işsizlere olacak. Yani hükümetin eli hepimizin cebine girecek.

Koalisyon sağlık sigortalarının finansman temelini güvence altına almak gerekçesiyle bir “sağlık fonu” oluşturmak istiyor. Merkezî tahsilat sistemiyle fon için yılda 145 milyar Avro toplanacak ve sigorta şirketleri bu fondan sigortalı başına ayda 150 ila 170 Avro alacaklar. Fon uygulamasına yakından bakıldığında gerçekten bir “devrimden” bahsetmek olanaklı. Çünkü fon, uygulamadaki dayanışmacı ve pariteli sosyal güvence modelini tümünden değiştirecek. Hükümet temel amacının şirketlerin maaş yan giderlerini azaltmak olduğunu açıkladığından, sigortalara ödenen işveren payı brüt ücretten bağımsızlaştırılarak, marjinal bir meblağa düşecek.

Fon uygulaması aynı zamanda alışıla gelmiş “aile fertlerinin ek aidat ödeme zorunluluğu olmadan sigorta kapsamına alınma ilkesini” terk etmeyi öngörüyor. Bu ilkenin terk edilmesi ile fiilen “kafa parası” uygulaması yürürlüğe sokulmuş ve sigorta sisteminin vergiler üzerinden finanse edilmesi gerçekleşmiş olacak. Dayanışmacı ve pariteli finansman sisteminin vazgeçilmesi de, sağlık sistemi finansmanının çok büyük bir bölümünün özel sermaye birikiminin hizmetine sokulması anlamına gelecek. Uzmanların hesaplamalarına göre, işveren paylarında yapılacak yüzde 1’lik bir azaltmanın, şirketlere milyarlarca Avro ek kâr getireceği düşünülürse, vergilere dayalı finansmanın ne denli büyük bir dağılım adaletsizliğine neden olacağı görülebilir.

Neoliberal propaganda mekanizması süreklileştirdiği dezenformasyon bombardımanının merkezine hep gider faktörünü koymakta. Propagandanın doğru

olan yanı, yasal sağlık sigortalarının gelirlerinin artan sağlık giderlerini –ki son on yılda sağlık için her yıl yurtiçi GSH’nın yüzde 11’i harcanmaktadır- karşılamaya yetmediğidir. Ancak bu doğru, sigorta gelirlerinin neden azaldığını ve giderlerin neden arttığını açıklamıyor. Sorun, propaganda edilen gider fazlalığı değil, gelir azlığıdır. Gelir azlığının gerçek nedenleri ise kitlesel işsizlik, reel maaşların azalması, güvencesiz işlerin yaygınlaştırılması ve işçi maaşlarının GSMH’daki oranının düşmesidir. Günümüzdeki reel maaş oranı 1980’lerin düzeyinde olmasaydı, sigorta gelirleri bu kadar azalmaz, sigorta aidatları bu denli yükseltmek zorunda kalınmazdı. Brütmaaş toplamı temelinde de sağlık giderlerinin oranı 1975’de yüzde 12,1’den 2001’de yüzde 16,7’ye çıkmazdı.

Egemen politika reel maaşlardaki bu dengesizliğe ve gider artışına çözüm reçetesi olarak sosyal sigortalı işlerin azaltılmasını, sigorta kapsamının daraltılarak ek ödemelerin zorunlu hale getirilmesini ve sosyal güvenlik sistemlerinin “piyasalaştırılmasını” gösteriyor. Son yirmi yıldan beri uygulanan bu politika krizi çözmek yerine derinleştirmiştir. Sosyal güvenlik sistemlerinde sistematik bir biçimde gerçekleştirilen bu devrim sonuç itibarıyla sadece özel sermaye birikimine yarmakta, dağılım adaletsizliği keskinleştirmekte ve sömürüyü artırmaktadır. Maalesef toplumun geniş kesimlerinin bölünmüşlüğü ve ilgisizliği, sendikal hareketin zayıflığı, iş örgütlenmesinin esnekleştirilmesi ve neoliberal dezenformasyon bombardımanı, dayanışmacı ve pariteli sosyal güvenlik sistemlerinin piyasalaştırılmasına karşı geliştirilmesi gereken örgütlü toplumsal direncin oluşmasını güçleştiriyor.

Neoliberalizm, küreselleşen malî piyasalar kapitalizmi koşulları altında giderek daha fazla mevzi kazanıyor. Burada görev, başta politik ve toplumsal sol olmak üzere, sömürü koşullarını alaşağı edip, emekten yana bir politikanın geliştirilmesini isteyenlere düşüyor: aydınlanmacı ve eylem yetisi yüksek bir toplumsal direnci örgütlemek. Bunun bilincine varıp, gereğini yerine getirmedığımız sürece, korkarım kaleimize daha çok gol yiyeceğiz.

»MİSTER DANGER« AVRUPA'DA

24 HAZİRAN 2006

Bazı resimler birbirine çok benzer. Dikkat edilmezse, eski bir fotoğrafı günceldir diye gazeteye koyuverirsiniz. Hugo Chavez'in "Mister Danger" diye nitelendirdiği ABD Başkanı Bush'un ziyaretleri de bunu çağırıyor. Bush'un Viyana ziyaretinde çekilen fotoğraflarla, geçen yılki Almanya ziyaretinde çekilenler tıpa tıp birbirlerine benziyor. Hani fotoğrafçılar, 2005 Şubat'ında Mainz'da çektikleri fotoğrafları, Viyana'da çektik deseler neredeyse inandırıcı olurlardı herhalde. Çünkü nasıl 2005 Şubat'ında Frankfurt-Mainz havzasında halkın anayasal temel hak ve özgürlükleri kısmen kaldırıldı, sokaklar boşaltıldı, okul ve dükkânlar kapatıldıysa, aynıysa geçen Çarşamba günü Viyana halkının başına geldi. Yani, Erich Maria Remarque'ın dediği gibi "Batı cephesinde değişen bir şey yok".

Medya kuruluşları Viyana'da gerçekleştirilen ABD-AB Zirvesi'ni –Avrupa kamuoyundaki ABD karşıtı tepkiler nedeniyle olsa gerek- "Guantanamo Sorununa" indirgediler. Hatta bazı basın organları, AB Konsey Başkanı ve Avusturya Şansölyesi Wolfgang Schüssel'in misafiri "Guantanamo'yu kapatmalısınız" demesini "Avrupa'nın yeni cesaretinin bir göstergesi" olarak göklere çıkarttılar. "Bende Guantanamo'yu kapatmak isterdim, ama bu canileri bırakırsak, cinayetlerine devam ederler" diyen Bush, zirve sonunda yapılan basın konferansında Avrupalıların kaygılarını anladığını, ama "maalesef" kısa sürede yapabileceği bir şey olmadığını söyleyerek konuyu geçiştirdi.

Görüldüğü kadarıyla zirvede "aydınlanmanın ve medeniyetin beşiği eski kıt'adan" ne ABD ordusunun Irak'ta işlediği cinayetler ve işkenceler, ne de Avrupa'da gerçekleştirilen CIA uçuşları hakkında tek bir eleştiri dahi gelmedi, zaten gelmeyecek de. CIA uçuşları ile ilgili olarak araştırma komisyonları kuran AB ve bazı üye devletleri, hazırlanan raporları herhalde Brüksel'deki arşivlerde saklamak için yazdırdılar. Vurdumduymazlığın bu kadarına da pes doğrusu diyesi geliyor insanın.

Medyanın başlıklara taşıdığı insanlık dışı "Guantanamo işkencehânesi" ilgi odağı olunca, zirvede konuşulan asıl konular göz ardı ediliverdi. Basın konferansında konuların sadece başlıklar altında anlatılması dahi, ABD-AB birlikteliğinin önümüzdeki dönemde nelere yoğunlaşacağını gösteriyor. Çekirdek Avrupa'nın yayılma aracı olarak AB ile ABD'nin emperyalist çıkarlarının örtüştüğü noktalar gıya terörizmle mücadele, İran, Filistin ve yeni enerji rezervleri. Çelişkilerin ise yakında başlayacak olan Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) görüşmelerine yönelik pozisyonlarda olduğu or-

taya çıktı.

Ancak çelişkilerin pek belirleyici olacağı kanısında değilim, çünkü hep daha fazla hammadde ve enerji tüketin kapitalist üretim süreci, emperyalist güçleri –şimdilik- fosil enerji rezervleri konusunda yakınlaşmaya zorluyor. Viyana Zirvesi ABD ile Avrupa'nın "yeni enerji kaynaklarının kullanılması ve bunun için gerekli olan teknolojilerin paylaşılması" konusunda anlaşmalarını kanıtladı.

Bu anlaşmanın daha ne kadar süreceği ise şüpheli. Çünkü yapılan hesaplamalara göre enerji ihtiyacı önümüzdeki yıllarda hayli artacak. ABD Enerji Bilgilendirme Dairesi (EIA) uzmanı Guy Caruso, enerji ihtiyacının 2030'a kadar yüzde 70 artacağını söylüyor. Yüzde 70 artış da, şu anda tüketilen petrol miktarının günde 86 milyon varilden 118 milyon varile çıkması demek. En büyük tüketici ise gene ABD olacak. Dünyada üretilen hampetrolün dörtte biri ABD'ye akıyor. Caruso, üretim durumuna göre kriz dönemlerinde hampetrol fiyatının varil başına 100 Dolar'ı aşmasına alışmamız gerektiğini de söylüyor.

ABD'nin en büyük enerji tüketicisi olmasının yanı sıra, yılda yaklaşık sekiz milyar ton karbondioksiti atmosfere katarak sera etkisini artıran en büyük kirletici olduğu düşünülürse, Bush'un neden AB elitlerini yanına almaya çalıştığı anlaşılabilir. Dünya hegemonunun bu istemine, dünya gücü olmaya çalışan, ama Lizbon Strateji'si hedeflerine daha ulaşamamış olan Çekirdek Avrupa, tabii ki çıkarları örtüşmesi nedeniyle de, uyuyor. 2010'dan sonra yeni bir oyun sahne alacak.

Bush 14 Temmuz'da Şansölye Merkel'in davetlisi olarak Almanya'ya gelecek. Almanya barış hareketi ise onu karşılamaya hazırlanıyor. Barışseverler Bush'a Guantanamo'yu, Abu Gharib'i ve Haditha'yı hatırlatacaklarını söylüyorlar. Haklılar, haklı olmasına da, diğer taraftan da AB elitlerine "başka bir Avrupa" istediklerini söylemeyi unutmazlarsa, fena olmaz hani.

HANGİ TÜRKİYE, HANGİ AB'NE?

1 TEMMUZ 2006

Karl Marx ve Friedrich Engels'in yakın dostu, ünlü Alman şairi Heinrich Heine demokrasi ve özgürlük arasındaki bağlantıya olan hassasiyetiyle tanınır. 1789 ve 1830 Fransız Devrimlerinin benzerinin Almanya'da da gerçekleşmesini uman Heine, 1844 yılında yayımladığı bir şiir kitabının önsözünde şöyle yazar: »Dikin siyahkırmızıaltın bayrağı Alman düşüncesinin yüksekliğine, özgür insanlığın sancağı haline getirin, ki ben kanımı ona feda edeyim«.

1848/49 devriminde bu sözleri kendine şiar edinen Pauls Kilisesi Toplantısı, Almanya'yı cumhuriyetçi-demokratik temelde birleştirmeyi denemiş, ancak başarısız olmuştu. Bu gelişmelerin tarihsel sonucu ise 1871'den sonra Alman Rayh'ının birleşmesi oldu. Sermaye birikimi olanakları ve Alman ihracatı güvence altına alınmıştı. Ama »Alman Düşüncesi« Heine'nin özlemine duyduğu demokratik özgürlükten kopmuş, içinde militarizmin ve yayılmacılığın asıl amaca dönüştüğü bir kılıf haline gelmişti.

Heine'nin ölümünden 150 yıl sonra günümüze baktığımızda, insanın aklına ister istemez »acaba Avrupa'nın birleşmesi de mi buna benzer bir süreç olacak?« sorusu takılıyor. Faşizmin »Büyük Almanya Rüyası«nın başarısızlığının bir sonucu olarak ortaya çıkan »Yeni Avrupa« düşüncesine ilk şeklin verildiği 1957 Roma Sözleşmeleri'nde, Avrupa'nın her tarafında eşit yaşam ve refah şartlarının yaratılması hedefi yer alıyordu. 2000'deki Lizbon Zirvesi belgelerinde ve »Lizbon Stratejisi«nin bir ürünü olan 2005 »AB Anayasa Taslağı«nda ise, bu hedefin yerini Avrupa'yı dünyanın en dinamik, en fazla rekabet yetisine sahip ve en güçlü ekonomi mevkiine dönüştürme hedefi aldı.

İlginçtir, kuruluş harcında »Büyük Almanya« karşıtlığının yer aldığı günümüz Avrupa'sının oluşumunda gene Almanya büyük bir rol oynamaktadır. Savaş sonrası Almanya'sının ancak Avrupa çatısı altında »küresel oyuncu« olabileceğini onyıllar öncesinden kabul eden ve gerekli adımları atmayı kararlaştıran Alman politik ve ekonomik elitleri, Çekirdek Avrupa'nın iki temel direğinden (Fransa'nın yanı sıra dış ve askerî politikalarda Büyük Britanya da dahil) birisi olarak rüyalarının başdöndürücü bir hızla gerçekleştiğinin farkındalar artık. Gelişmeler, Avrupa kıtasının politik ve ekonomik entegrasyonunun öncelikle, krizlerle yaşayabildiğini ve krizleri yönetebildiğini kanıtlayan kapitalizmin bütün dinamiklerini kullanma becerisini gösteren »çok uluslaşmış« Almanya sermayesinin çıkarına olduğunu göstermekte.

Yıllardan beri sürdürülen AB-Türkiye tartışmalarına bakıldığında, Avrupa'daki tartışmaların yönünü belirleyen en etkin güç olarak yine Almanya karşımıza çıkmaktadır. Özellikle Almanya'da uzun bir süre iç politik kaygılarla bezenen Türkiye tartışmaları bugün »Türkiye vazgeçilmez bir partnerdir« söylemine gelmiştir. Bu aşamada yaklaşımlardaki değişimin nedenlerini sorgulamak yerine, gerek Avrupa'da gerekse de Türkiye'de »taaraftarlık-karşıtlık« ikileminde ve son derece duygusal bir biçimde yürütülen tartışmalar, asıl yanıtlanması gereken soruların gün yüzüne çıkmasını engelleyen kalın bir sis perdesi oluşturmaktadır.

Bana kalırsa, özellikle solun yapması gereken »hangi Türkiye, hangi AB'ne« sorusuna, sınıf perspektifinden yanıtlar vermek ve egemen politikaya kapitalizm karşıtı alternatifler üretmektir. Kanımca sis perdesini ancak böyle aralayabilir ve AB entegrasyon sürecinin hangi çıkarlara hizmet ettiğini görebiliriz. Avrupalı bir solcu olarak benim »hangi Türkiye« sorusuna –yüzeysel bir yaklaşımın ötesinde- yanıt vermem pek yakışık almaz doğrusu. Bu yanıtı ancak bütün renkleriyle Türkiye politik ve toplumsal solu verecektir. Avrupa solu olarak bu çerçevede yapabileceğimiz, yapmamız gereken, eşit göz hizasında enternasyonalist dayanışmanın ve tabii ki Avrupa'daki ev ödevlerimizi yerine getirmenin yanısıra, sis perdesinin aralanmasına katkıda bulunmaktır.

Avrupa, Türkiye'den görüldüğü gibi mi?

Takip edebildiğim kadarıyla Türkiye'de yürütülen kimi tartışmada AB'nin ya idealize edilen bir resminin çizildiğini, ya da ulusal devlet bütünlüğünü tehdit eden, emperyalist proje olarak lanetlendiğine tanık olmuştum. Kanımca idealize edilen AB ile gerçek AB arasındaki farkı görme ve tanımlamaları doğru koyma analizi kolaylaştıracaktır.

İddia edildiğinin aksine, monolitik bir blok olmayan AB, ulus devleti aşma gibi bir hedefinin olmamasının yanısıra, şu andaki yapılanmasıyla de facto bir »ulus devletler karteli« konumundadır. Günümüz AB'si, büyük üye devletlerin kullandığı bir araç olarak, dünya gücü olmaya çalışan bir ulusal devletler Avrupa'sıdır. Bir dönemler antifaşist motivasyondan hareketle »Ventotene Manifestosunda« (1941) Altiero Spinelli tarafından ifade edilen ve 1950lere kadar, sosyalistler dahil, Avrupa'nın birleşmesi taraftarı geniş kesimlerce savunulan »Avrupa Birleşik Devletleri« düşü çoktan tarihin derinliklerinde kaybolmuştur. Schumann, Adenauer ve Monnet'in, kapitalizmin restarasyonu hedefiyle takip ettikleri ve 1970lere kadar sosyal devlet anlayışının

yerleşmesine neden olan »Avrupa Federasyonu« vizyonu, bugün geçerliliğini yitirmiştir. Bu yaklaşımları terk eden ve varolan sistem alternatiflerinin zorlamasıyla varılan sosyal devlet uzlaşısını tek tarafı olarak fesh eden günümüz Avrupa'sının mimarları artık farklı bir proje peşindedirler: sermaye, mal ve hizmetler için sınırların kaldırıldığı, çok uluslu şirketlerin iç piyasası haline getirildiği, uluslar arası malî piyasaların »beşinci güç« olarak belirleyici olduğu, kamusal alanın büyük bir bölümünün piyasalaştırılarak kapitalist sermaye birikimi hizmetine sokulduğu, ticaret, ihracat ve malî politikaların eşitlendiği, sosyal ve vergi politikalarının rekabetçi anlayışla örgütlendiği, üye ülke ve devlet kurumlarının demokratiksizleştirildiği, içte polis devletinin, dışta müdahale savaşlarının egemen olduğu, yani kısacası neoliberal uygulamalar ve militarizmin AB'ni yaratmak. Zirvelerde imzalanan sözleşmeler, demokratik meşruiyeti hayli şüpheli AB kurumları ve bu kurumların karar altına aldığı yönetmelik ve yönergelerle üye ülkelere dayatılan sosyal, ekonomik, malî ve askeri yaptırımların hepsi bu hedefe hizmet etmektedir.

Sistemati bir biçimde sürdürülen bu neoliberal uygulamalar, kapitalizmin yarattığı sorunlara çözüm getirememekle birlikte, Avrupa toplumlarında onarılması güç derin yaralar açmaktadır. Avrupa çapında kitlesel işsizliğin kronik hale gelmesi, sosyal, sendikal ve demokratik hak budanımının süregelenleşmesi, vergi adaletsizliğinin derinleşmesi ve ücretler ile çalışma koşulları üzerindeki baskıların artırılması, Avrupa toplumlarının geniş kesimlerinin partilere ve politikacılara olan güvensizliğinin artmasına ve toplumsal bölünmelerin derinleşmesine neden olmaktadır. Güvensizlik sonucunda burjuva demokrasisi darbeler almakta, seçimlere katılım oranı kimi yerlerde yüzde 30'lara düşmektedir.

Avrupa toplumlarının giderek daha hızlı bir biçimde dayanışma değerlerinden uzaklaşarak, rekabetçilik ve bireyselleşmenin egemen olduğu bir psikoloji içerisine girdiğine tanık olmaktadır. Aydınlanmanın eşitlik, adalet ve dayanışma gibi temel değerleri önemsizleşmekte, çıkarların bireyselleştiği telkininin etkisi ile işçi sınıfı içerisinde dahi her kısıtlama sonrasında nefret dolu bakışlar daha zayıf olanlara, en altakilerle çevrilir olmuştur. Elitlerin işsizlere ve sosyal yardıma muhtaç olanlara karşı »parazitler«, »çalışmayan yemek yemeyi de hak etmez« ve »edepli davranın, hakkınız olan herşeyi istemeyin« gibi söylemlerle saldırmaları, ayrımcı ve ırkçı tavırları körüklemektedir. Toplumun özellikle dargelirli kesimlerinin içerisinde yer aldığı yüzde 20-25'lik bir bölümünün sosyal, politik, ekonomik ve kültürel yaşama katılamaması, dışıdalanmaya maruz kalması, bağımlı çalışmaya rağmen yoksulluk sınırından kurtulanamaması, sadece Almanya'da sayıları 1,5 milyonu aşan çocuğun yoksulluk sınırında yaşadığı gerçeği artık kanıksanır olmuştur. Irkçılık, toplumun kenarında değil, merkezinde kök salmaktadır. Avrupa toplumlarında hep var olan ksenofobi ve refah şövenizmi, yoksulluğa itilme korkusu ve antisemitizmle birleşerek beyaz toplumun »köktenırkçılığına« dönüşmüştür. Polonya gibi yeni üye ülkeler de dahil, kimi bölgelerde neofaşist ve aşırı sağcı partiler yüzde 20'lere varan oy oranlarıyla, parlamenter yaşamın bir parçası haline gelmektedirler. Velhasıl, küreselleşen malî piyasalar kapitalizminde perversiyon

Avrupa'daki toplumsal yaşamın »normalitesi« haline gelmektedir.

Yeni çıkarlar ve yayılmacılık

AB'ne üyelik taraftarlarının bu gerçekler karşısında bir kez daha düşünmesi, kanımca doğru olacaktır. Düşünülmesi gereken bir diğer soru da, AB'ndeki egemen güçlerin neden Türkiye'yi AB'ne yakınlaştırmak istedikleridir. Burada bence göz önünde tutulması gereken, Çekirdek Avrupa'nın yeni çıkarlarıdır. Piyasalara, hammadde kaynaklarına, ucuz üretim mevkiilerine serbest girişi hedefleyen ve Hazer Denizi-Yakın Doğu bölgelerindeki enerji rezervlerine engelsiz ulaşabilmeyi arzulayan Çekirdek Avrupa için, bulunduğu bölgede üstün askeri yeteneklere sahip bir bölgesel güç olan Türkiye, »istikrarsızlıklar bölgesinde istikrar faktörü« olarak vazgeçilmez bir ortak konumundadır.

Neoliberalizmi ve militarizmi anayasal statüye getirme çabaları şimdilik engellenmiş olsa da, hedeflerde bir değişim söz konusu değildir. AB elitleri Almanya'nın 2007'deki konsey başkanlığı süresinde başlayacak yeni bir »no-logo-anayasasını« yürürlüğe sokma girişimlerini, Fransa'nın konsey başkanlığını üstleneceği 2008'de sonuçlandırmak istemektedirler. Ancak anayasa olsa da, olmasa da, AB'ni aşırı militaristleştirme ve müdahale savaşlarına sokabilme çabaları çoktan başlamış durumdadır.

Dış ve savunma politikası öncelikle Almanya, Fransa ve Büyük Britanya tarafından belirlenen AB stratejisi, »Dünya Gücü İdeolojisinin« çizgisinde yol almaktadır. Şu anda yürütülen en önemli proje de, Alman, Fransız ve Britanyalı silah tekellerinin faydalanacağı bir »AB silahlanma piyasası« yaratmaktır. Avrupalı silah tekellerinin sadece 2005'deki ciro artışlarının yüzde 25'in üzerinde olduğu düşünülürse, projenin ne denli ilerlemiş olduğu görülebilir.

AB Komisyonu'nun 21 Mart 2006'da kamuoyuna tanıttığı »Üye ülkeler Arasında Silahlanma Ürünleri Trafikğine Yönelik Konsültasyon Belgesi«nde »Avrupa silah sanayinin ekonomik açıdan ve teknolojik alanda rekabet gücünü artırmak için, AB içi silahlanma piyasasının yaratılmak istendiği« yazılıdır. Bu uğraşların politik arka planı »Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası (AGSP) hedeflerinin başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi« olarak açıklanmıştır. Komisyon, silahlanma ürünlerine, iç piyasa ürünleri olarak davranılmasını istemekte ve gerekçe olarak da »Avrupa'nın ülke iktisatlarını canlandırmak ve AGSP'nin uygulanabilmesi için güçlü ve rekabet yetisi yüksek bir savunma sanayine gereksinimi olduğunu« ileri sürmektedir. Komisyonun internet sayfalarında bu adımların, AB'nin 2010'a kadar dünyanın en güçlü ekonomisi mevkii olmasının ön koşulu olduğu açıkça yazılıdır.

AB Dış Politikalar Sorumlusu Javier Solana'nın dediği gibi, Avrupa »ışık hızıyla« militaristleşmektedir. Roma Zirvesinde Solana'nın sunduğu ve olduğu gibi kabul edilen belgede üç stratejik hedef anılmakta:

- 1.) Terörizme karşı mücadele
- 2.) Kitle imha silahlarının yaygınlaşmasını engelleme (yani satışların kontrolünü ele geçirme)
- 3.) »yıkılmakta olan devletlere« organize suçları engellemek için yardımda (!) bulunma.

2003 sonunda kabul edilen »Avrupa Güvenlik Stratejisi« de saldırı savaşlarına gerekçe olarak şu sözleri içeriyor: »Yeni tehditlere karşı ilk savunma çizgisi çoğunlukla yurtdışında olacaktır. [...] Erken, hızlı ve gerektiğinde güçlü müdahaleyi teşvik eden bir strateji kültürü geliştirmek zorundayız.« Gene aynı belgede »25 üyeli ve savunma için yılda 160 milyar Avro harcayan bir birlik olarak, aynı anda birden fazla askeri operasyonu yürütebilmeliyiz« denilerek, soğuk savaş dönemindeki doktrinin artık geçerliliğini yitirdiği belirtiliyor.

»İlk savunma çizgisi yurtdışında olacaktır« söylemi, uluslar arası hukuka aykırı, emperyalist saldırı ve istila savaşlarından başka bir şey değildir. Paris Stratejik Araştırmalar Enstitüsü'nün raporu bu savaşların hangi bölgelerde olacağını açıklıyor. 2004 Beyaz Kitabı'nın temelini oluşturan rapor, AB askeri operasyonlarının hedefinin, başta Yakın ve Orta Doğu olmak üzere, enerji rezervlerinin bulunduğu bölgeler olması gerektiğini belirtiyor. Raporda »Ticaret yollarını ve hammadde trafiğinin serbest akışını korumak amacıyla istikrar sağlayacak bölgesel savaşlar, Avrupa çıkarlarının savunulmasına yarayacaktır« denildikten sonra, »Avrupalı orduların ülke savunmasından, müdahale ve istila savaşı ordularına transformasyonu, Avrupa Güvenlik Stratejisi'nin etkinleşmesinin önkoşulu« olduğu belirtiliyor.

AB hükümet ve devlet başkanları Haziran 2004'de aldıkları kararla, küresel savaş yeteneğini kazanmak için üye ülkelerin önüne koydukları rota şöyle:

- 2004'den itibaren: AB Askerî Kurmaylığı çerçevesinde, Nato'dan bağımsız askeri operasyonları gerçekleştirecek bir »Planlama Hücresinin« kurulması ve büyük silahlanma projelerini teşvik ve koordine edecek bir »Silahlanma Ajansının« oluşturulması;

- 2005'den itibaren: Stratejik AB Askerî Nakliyat Koordinasyonu ve Avrupa Hava Nakliyat Kumandanlığı'nın (EAC) kurulması;

- 2007'den itibaren: 15 gün içerisinde dünyanın her yerinde konuşlandırılacak ve uzun süreli işgal operasyonlarının hazırlıklarını yapacak »savaş grupları« (battle groups) oluşturmak;

- 2008'den itibaren: dünya çapında operasyona girme yetisine sahip »Deniz Nakliyat Kumandanlığı'nın« kurulması;

- 2010'dan itibaren: Terrestik ve uydu iletişim araçları ağının oluşturulması ile, uzay dahil, geniş bir iletişim ağı savaşı yeteneğinin kazanılması.

Kısmen gerçekleştirilmiş olan bu hedefler için gerekli olan silahlanma projeleri tüm hızıyla devam etmektedir. Eurofighter savaş uçakları, A400M nakliyat uçağı, Tiger saldırı helikopterleri, Galileo uydu navigasyon sistemi, yeni savaş gemileri, denizaltılar, roketler, prezizyon cephaneleri, roket savunma sistemleri ve daha niceleri şu anda üretim aşamasındadırlar. AB ülkelerinde yürütülen en büyük 20 silahlanma projesinin toplam bütçesi 550 milyar Avro'dur. Avrupa'nın en büyük silah tekeli olan EADS'nin AB ülkelerinden aldığı siparişin toplamı 2002'den bu yana 22 milyardan 50 milyar Avro'ya çıkmıştır.

Karar altına alınan bu sürecin hedefleri, neoliberal düşünce üretim kuruluşları tarafından bir kaç yıldan

beri açıkça ifade edilmektedir. Örneğin dünyanın en büyük medya kuruluşlarından olan Bertelsmann tekelinin vakfı bünyesinde çalışan »Uygulamalı Politik Araştırmalar Merkezi« tarafından 2003 Mart'ında yayımlanan Strateji Belgesi'nde şunlar yazılıdır: »Büyük Avrupa objektif dünya gücü potansiyelinin hakkını sadece süper güç senaryosunu uygulamakla verebilir. [...] Fransa ve Büyük Britanya'nın nükleer silah cephanesini kullanma yetkisine sahip olan bir Avrupa Genelkurmayı emrinde oluşturulacak Birleşik Avrupa Stratejik Silahlı Kuvvetleri, AB'nin uluslar arası rolünü değiştirecektir.« ABD ile »güç paritesinin« ancak bu şekilde gerçekleştirilebileceğini belirten merkez, belgesinde şu tespiti de yapmaktadır: »Süper güç Avrupa, bir sivil güç olma düşüncesinden ebediyen kopacak ve uluslar arası güç politikası araçlarını kayıtsız şartsız kullanacaktır.«

Almanya'da eşi görülmemiş bir sosyal kıyım politikası olarak eleştirilen »Ajanda 2010« programını parlamentoda tanıtan eski Şansölye Schröder 2003 Mart'ında »Bu kısıtlamalar acı verebilir, ama Almanya'nın Avrupa'daki rolünü, Avrupa'nın da dünyadaki rolünü oynayabilmesi için olmazsa olmaz koşullardır« diyerek, neoliberal uygulamalar ile militaristleştirme politikaları arasındaki sıkı bağlantıyı göstermişti. Sosyal demokrat ve Hristiyan Demokratların taşıdığı şimdiki büyük koalisyon da bu politikaları katmerleştirerek devam ettirmektedirler.

Uygulamaların artık sadece AB sınırları içerisinde etkisini artırmakla kalmayacağı da görülüyor. AB ile komşu olan ülkeler de bu politikaların etki alanına sokulmak istenmekte. Bunun nasıl olacağını, Britanyalı muhafazakâr milletvekili Charles Tannock'un 19 Ocak 2006'da AP'nda kabul edilen raporundan okumak olanaklı. 2003 Mart'ından »Daha Büyük Avrupa« açıklamasıyla şekillenen »Avrupa Komşuluk Politikası (ENP)« hakkında verilen rapor, Çekirdek Avrupa'nın jeopolitik, jeostratejik ve jeoekonomik çıkarlarının nasıl insan hakları ve demokrasi kisvesi altında dayatılacağına dair güzel bir örnek teşkil etmektedir.

ENP'nin temel çizgilerini şöyle özetleyebilirim:

1.) ENP ile öncelikle AB'nin jeopolitik ve jeoekonomik etki alanı genişletilmek istenmekte. Bunun için, Güney Kafkasya dahil, AB ile sınırlı olan ülkelerle »imtiyazlı ortaklıklara« girilmesi favorize ediliyor.

2.) ENP'nin jeostratejik hedefinin hammadde kaynaklarının AB için güvence altına alınması olduğu açıkça ifade edilmekte. Rapor »AB'nin dünyanın en önemli petrol ve doğalgaz rezervlerinin olduğu bölgeler (Rusya, Hazar Denizi havzası, Orta Doğu ve Kuzey Afrika) tarafından çerçevelenmesi nedeniyle« enerji tedarikinin ENP'nin birincil konusu olması gerektiğine dikkat çekerek, Gürcistan ve Ermenistan gibi transit ülkelerinin önemini altını çiziyor.

3.) AB'nin etki alanlarının genişletilmesi için Beyaz Rusya gibi bazı komşu ülkelerde »rejim değişikliği çabalarının« teşvik edilmesi talep ediliyor. ENP'nin esnek politika uygulaması olması, komşuluk ilişkilerinin »reform adımlarına göre« düzenlenmesi ve »yükümlülüklerini yerine getiren ülkelere, iç pazara tam girişten, Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası'na katılıma kadar« mükâfat olasılıklarının sunulması isteniyor.

4.) Raporda, komşu ülkelerin askeri açıdan da AB'ne bağlanması gerektiği vurgulanarak, gene »komşuluk ilişkilerinin« derecesine göre komşu ülkelerin AB'nin gelecekteki askeri müdahalelerine ve temel askeri yapılanmalarına katılımlarının sağlanması talep ediliyor.

5.) AB'nin TACIS, MEDA gibi fon programlarını genişleterek ve yeni fonlar yaratarak komşu ülkelerdeki »demokratikleşme çabalarının« desteklenmesiyle birlikte, adalet, içişleri, insan hakları, göç, iltica ve vize politikaları ile uyuşturucu madde ve silah kaçakçılığı, terörizm ve örgütlü suçlarla mücadele konusunda –ortak sınırları ortaklaşa koruma dahil- sıkı bir işbirliğine girilmesi talep ediliyor.

Avrupalı ordu birliklerinin şu anda dünya çapında askeri operasyonlara katılıyor olmaları ve en son Mayıs ayı sonunda Kongo'ya müdahale kararı alınması, bu politikaların söylemde kalmadığını ve çoktan uygulamaya sokulduğunu kanıtlıyor. Çekirdek Avrupa, Kongo'ya müdahale gerekçesi olarak her ne kadar »demokratikleşmeye katkıda« bulunacağını söylese de, her ay açlık, yoksulluk ve zorunlu göç nedeniyle 31 bin insanın yaşamını yitirdiği ülkeye asker gönderişinin nedeni çok açık; toplam değeri 470 milyon Dolar'ı bulan hammadde kaynaklarından pay alabilmek, işbirlikçi bir yönetimi yerleştirmek, dosta düşmana Avrupa'nın yeni çıkarlarının savunulduğunu göstermek ve AGSP'nin vurucu gücünü ispatlamak.

Sonuç yerine

Açıkcası, Türkiye'de yaşayan bir kapitalizm karşıtı olsaydım, bu veriler karşısında Türkiye'nin AB'ne üyeliğine, salt kapitalist bir proje olmasından dolayı değil, emperyalist yayılmacılığı reddeden birisi olarak şiddetle karşı çıkardım. Böylesi bir AB'ne üye olacak bir Türkiye'nin, ne bağımsız ekonomi, mali ve sosyal politikalar uygulayabileceğine, ne de stratejik kaynaklarını ve ulusal zenginliklerini toplumun çoğunluğunun lehine koruyup, kendini uluslar arası mali piyasaların boyunduruğundan kurtarabileceğine inanırdım.

Ancak ben Türkiye'de yaşamıyorum. Buna rağmen Avrupalı bir solcu olarak, Türkiye'nin bugünkü AB'ne üye olmasına karşı çıkıyorum. Çünkü neoliberal deneylerin yapıldığı, özelleştirmelerin, güvensiz çalıştırmaların, sendikasızlaştırmaların, burjuva demokrasisi kurallarına dahi aykırı uygulamaların ve şiddet üreten bir politikanın egemen olduğu bir Türkiye'nin üyeliği, AB içerisinde ücretler, çalışma koşulları, sosyal ve demokratik haklar üzerindeki baskıları artıracak, Türkiye'nin Avrupalılaşması yerine, Avrupa'nın »Türkiyeleştirilmesine« katalizatör rolü oynayacaktır.

Neoliberaler böylesi bir tavır alış karşısında genellikle »karşıt olmak yerine, alternatifin nedir« sorusunu yöneltirler. Kanımca, alternatifler yeterince var. Avrupa solu, Rusya Yeni Sol Partisi sözcüsü Boris Kagarlitzki'nin »AB'yi parçalamak gerek« söylemi gibi radikal bir çıkışta bulunmasa da, başka bir Avrupa'nın, emekten yana dayanışmacı sosyal politikalar uygulayan, iktisatın ve bütün kurumların meşru demokratik kontrol altına sokulduğu, kapitalizmi aşma perspektifleri içeren ve barışı dış politikasının vazgeçilmez bir önkoşulu haline getiren bir Avrupa'nın olanaklı

olduğunu savunmaktadır. Bunu gerçekleştirmek için karşı karşıya bulunduğu en önemli görevi, tüm renkleri ve parçalarıyla beraber Avrupa politik ve toplumsal solunun, çoğulcu, emansipatif, katılımcı-paylaşımcı temelde ve kıta çapındaki birliğini gerçekleştirerek, politika değişikliğini yaşama geçirecek güce erişmek için mücadele vermektir. İnanırdır kalabilmesi içinse, önce eurozentrist yaklaşımları terk edip, en zayıfın perspektifinden işe başlamalıdır.

Ashında Kagarlitzki'ye bir konuda katılmamak haksızlık olur. Sol, şu andaki AB sonrası Avrupa üzerine düşünmek ve ulusal devleti sorgulayan alternatifler geliştirmek zorundadır. Bu görev, »hangi Türkiye« veya »hangi Avrupa« sorularını yanıtlama sorumluluğundan bağımsız olarak ve »başka bir dünya nasıl olanaklı olacaktır« sorusu temelinde, dünya sol güçlerinin ortaklaşa üstlenmeleri gereken bir görevdir. Bunun kategorik emrini ise bundan 150 yıl önce Karl Marx ifade etmiştir: »İnsanın aşağılanan, ezilen ve sömürülen bir varlık olmasına neden olan bütün koşulları alaşağı etmek!«.

NOT WELCOME, MR. BUSH!

8 TEMMUZ 2006

Önümüzdeki hafta Almanya barış hareketi için hayli sıcak ve hareketli geçeceğe benziyor. Barışseverler »dünyanın en tehlikeli adamı« olarak nitelendirdikleri ABD başkanını Doğu'nun tatil beldesi Stralsund'da karşılamaya hazırlanıyorlar. Ama protestolar sadece orayla sınırlı kalmayacak. 13 – 15 Temmuz günleri için bütün Almanya eylem alanı olarak ilan edilmiş durumda. Almanya barış hareketi »Not Welcome, Mr. Bush« başlığı altında düzenleyeceği eylemlerle ABD yönetiminin savaş politikalarını protesto ederek, ülkenin her köşesinde yaşayan insanları bu politikalara karşı çıkmaya çağırarak.

ABD başkanının Almanya ziyareti öyle sıradan bir devlet ziyareti değil elbette. Bush ve şahinlerinin son haftalardaki diplomatik yoğunlukları göz önünde tutulursa, geçen yılların da deneyimlerinden hareketle, emperyalist güçlerin yeni savaş hazırlıkları içerisinde oldukları tahmin edilebilir. Bana kalırsa özellikle Yakın ve Orta Doğu'da yeni bölgesel savaşların hazırlıkları yapılmakta.

Nostradamus olmaya gerek yok. Sadece son aylardaki gelişmelerin alt alta sıralanması, ABD ile Çekirdek Avrupa'nın örtüşen çıkarlarını ve bu çerçevedeki ortak planlarını aydınlatmaya yeterli olacaktır. Geçen Şubat ayında Münih'de düzenlenen »Güvenlik Zirvesi«nde gerek Alman Şansölyesi Merkel'in, gerekse de AB'nin dış politikalar sorumlusu Javier Solana'nın yaptıkları konuşmalar, Avrupa'nın giderek ABD pozisyonlarını üstlenmede kararlı olduğunu göstermekteydi. Münih'in hemen peşinden gündeme getirilen »orduların yurt içinde teröre karşı kullanılması« tartışmaları, »terörizme karşı içgüdüsel savunma anlayışının geliştirilmesine« yönelik talepler, daha sonra İran'a karşı ABD şahinleriyle ortak tavır alışı, AB kamuoyunun söylemde yumuşatılmış bir »no-logo-anayasasını« kabul etmesine yönelik adımlar, Kongo'ya asker gönderme kararları, İsrail'in girişimlerinin desteklenmesi, silahlanma projelerine yeni ivmeler kazandırılması ve yeni savunma belgeleri, Çekirdek Avrupa'nın Avrupa'yı ABD ile birlikte emperyalist yayılmacılık hedefiyle militaristleşme rotasına soktuğunu kanıtlamaktadır.

Daha iki hafta öncesinde Viyana'yı ziyaret eden Bush, Avrupa Konseyi başkanı ve Avusturya Şansölyesi Schüssel ve AB şahini Javier Solana ile yaptığı öngörüşmede, 14 Temmuz'da Stralsund'da gündeme gelecek konuların sondayını yapmış ve özellikle enerji rezervlerinin bulunduğu bölgeler üzerinde ortak stratejilerin geliştirileceği sinyalini almıştı. Almanya ziyareti de bunların resmen teyid edilişi olacak gibi görünüyor.

Ama Bush'un »yaşlı kıtaya« karşı genede dikkatli davrandığı görülüyor. Bir kaç gün önce Dışişleri Bakanını Türkiye'ye gönderen Bush, olası anlaşmazlıkların çözülmesinde rahatlatıcı faktörün yaratılması için Türkiye ile ABD ve İsrail arasındaki stratejik ortaklığı genişleten »Stratejik Vizyon Belgesini« cebine koydu bile. AB ve ABD arasında enerji rezervleri konusundaki çıkar örtüşmesine rağmen tedbirli davranan Bush, bu şekilde sadece herşeyi düşündüğünü göstermekle kalmadı, aynı zamanda vassalı Türkiye hükümetinin ABD için ne kadar güvenilir bir partner olduğunu da kanıtlamış oldu.

Türkiye'deki elitler de ikili oynamaya devam ediyorlar. Bir taraftan AB ile ABD arasındaki çelişkilerle dolu çıkar örtüşmelerinden olanaklı olan en fazlasını koparabilmek için kendilerine biçilen rolün gereğini yerine getiriyor, diğer taraftan da bölgesel güç kalabilme çabasını sürdürüyorlar. Ekonomi politikalarındaki uygulamalar, güya terörle mücadele için yasa çıkarma, orduyu sınırlara yığma, antidemokratik uygulamalar, kirli savaş uygulamasına geri dönüş, şiddet yaratan politikalar herhalde başka türlü açıklanamaz. Türkiye elitleri bölgede uygulanacak her türlü senaryonun içerisinde olanaklı olan en iyi rolü kapmaya hazırlar. Bunun faturasını da bölge halklarına ödetecekler.

Böylesine karmaşık gelişmelerin ışığında Alman barış hareketi içerisindeki bazı kesimlerin, sadece Bush yönetimine karşı tuhaf bir aksiyonizme girişerek, AB kurumlarından »barışçıl« adımlar beklemeleri, açıkça pek anlaşılır bir şey değil. ABD emperyalizmini, saldırı savaşlarını ve işgallerini lanetlemek ne kadar doğruysa, AB'nin savaş rotasına karşı çıkmak, AB ülkelerindeki sosyal kıyım politikaları ve neoliberal uygulamalarla, militarizm arasındaki bağlantıya dikkat çekmek de o derece doğrudur. Ve bence asıl önemli olan, aradaki bu bağlantıları göstererek barış hareketi ile işçi hareketinin ortak mücadelesini örgütlemektir. Salt Bush'a »tu kaka« demek bunun için yeterli olmayacaktır.

»1984« GERÇEKLEŞİYOR MU?

15 TEMMUZ 2006

Federal Hükümet geçen Çarşamba günü yaptığı toplantısında, 11 Eylül 2001 saldırılarından sonra, dönemin Federal İçişleri Bakanı Otto Schily'nin adına atfen »Otto-Paketleri« olarak nitelendirilen »Anti-Terör-Yasaları«nın geçerliliğini beş yıl daha uzattı. Nedense kamuoyunda, Sol Fraksiyon ve FDP'nin bir milletvekili-nin protestoları haricinde pek ses çıkmadı. Dünya Futbol Şampiyonası'nın verdiği rehavetten olacak, muhalif gruplar dahi »yahu ne oluyor, bu yasalar geçici değil miydi?« şeklinde soru bile sormuyorlar. Artık demokratik hakların yavaş yavaş yok edilmesi, gizli servislerin insanların yatak odalarına kadar gözetleme çılgınlığına girmeleri kanıksandığından, sessizlik hakim gibi.

Belki de muhalif grupların çoğu, Federal Parlamento'nun İçişleri Komisyonu başkanı SPD'li Sebastian Edathy gibi düşünüyor olabilirler. Edathy »Gözlem altına alınanlar, şiddet çağrısı yapan sol ve sağ aşırılarıdır« diyerek, genişletilen gizli servis yetkilerini önemsiz bir adım gibi göstermeye çalışıyor. Ancak gûya teröre karşı geliştirilen yasalara yakından bakıldığında, nasıl yasa yolu ile anayasal temel hak ve özgürlükler ile demokrasinin içinin boşaltıldığı, nasıl burjuva demokrasisinin polis devleti anlayışına yönlendirildiği görülebilmekte.

Yasaya göre Anayasayı Koruma Teşkilatı, Federal Haber Alma Teşkilatı BND ve Askerî Gizli Servis MAD doğrudan uçak şirketlerinden kimin, ne zaman, nereye uçuşuna dair bilgileri alabilecek. Bu şekilde polis teşkilatı ile yurt içi ve dışı gizli servislerin anayasa ve ilgili yasalara ters bir şekilde ortak çalışması kurumsallaştırılacak. Bilgi toplanması sadece uçuşlarla sınırlı değil. Yasa, örneğin telefonların dinlenmesi için gizli servisin bağlı olduğu bakanlığın izin vermesini yeterli görüyor. Aynı şekilde posta ve banka gizliliği kısmen ortadan kaldırılıyor. Sermaye sahiplerinin karşı çıkması nedeniyle Federal Anayasa Mahkemesi'nde görülen bir davanın sonuçlanmasından sonra, banka hesap numaralarının kontrol edilebilmesi büyük bir olasılıkla kolaylaştırılacak. Gizli servislerle ilgili yasalar, bu servislerin sadece belirli koşullar altında –gerçi bu koşulların oluşmasının tespiti için Almanya Federal Cumhuriyeti'nin dış politik çıkarlarının zedelenmesi tehlikesi gibi bir genelleştirici tanımla yasal boşluklar önceden de kullanılıyordu- yurtdışında çalışma yapabileceğini öngörüyordu. Anti-Terör-Yasaları ile yürürlükte olan yasalar değiştirilmeden, »aşırı« olma varsayımı ile gizli servislerin yurt içinde de çalışma yapması, telefonları dinlemesi, kişilerin özel bilgilerini toplaması olanaklı hale getirilmiş durumda. Küreselleşme karşıtı Prof. Peter Grottian'ın başına

gelenler göz önünde tutulursa, bundan sonra nelerin olabileceğini kestirmek olanaklı olur.

Gelişmeleri takip edenler, sosyalist yazar George Orwell'in »1984« adını taşıyan romanını hatırlıyorlardır. Orwell'in öngörülü bir biçimde 1949'da kaleme aldığı bilim-kurgu romanını okuduysanız, günümüz mali piyasalar kapitalizminde toplumların neoliberal dönüşümü için yürürlüğe sokulan yasal uygulamaların, »1984« romanındakilerle benzerlik taşıdığı hissine kapılabilirsiniz. »Big Brother is watching you« artık gerçek oldu. Yakında Orwell'in romanındaki »düşünce polisi« de gerçekleşirse hiç şaşmamak gerekir.

Aslında yıllar öncesinde göçmenlere yönelik bir çok yasal yaptırıma karşı çıkarken, bu yaptırımların toplum geneline geçerli hale getirileceğini ve önce toplumun en zayıfları üzerinde denendiğini belirtiyorduk. Almanya'daki demokratik güçler, Alman devletinin »ülkenin politik çıkarları tehdit altına girebilir« varsayımı ile göçmen örgütlenmelerini yasaklamasına, politik faaliyette bulunan göçmenlerin ve mültecilerin yurtdışı edilmesine neredeyse hiç tepki göstermemişlerdi. Alman vatandaşlık yasasının uygulama yönergesinde »ayrılıkçı Kürt örgütüne veya islamist örgütlere yakınlığı olabileceği tahmin edilenler vatandaşlığa alınmazlar« kategorik emrinin bulunması da çok az insanın tepkisini çekmişti. Eh, ne de olsa bu uygulamalardan etkilenenler kendileri değildi. Daha sonra sendikalar »Kürtler katılıp, yasak sembolleri gösterebilirler, toplantılarınızı kapalı salonlarda yapın« uyarısı ile 1 Mayıs eylemlerini meydanlardan çekmeye çalıştıklarında, gene geniş kesimlerden ses çıkmadı. Bugünlerde Bush'un Almanya ziyareti nedeniyle koskoca bir bölgede yaşayan insanların temel hak ve özgürlükleri kısıtlanıp, evlerinden dışarı çekmalarına, hatta camdan dahi bakmalarına izin verilmemesine tepki gösterenler, sadece küçük bir kesim.

İleride neoliberal ve militarist uygulamaları eleştirenler »terörist« diye damgalanır, cezaî yaptırımlara maruz kalırsa, kaç kişi tepki gösterecek acaba? Devlet gücüne sahip olan neoliberal güçler, salam taktiği ile burjuva demokrasisini belirleyen bütün değerleri ve kuralları teker teker ortadan kaldırıyor. Muhalif güçler »ben bundan etkilenmiyorum ki« yaklaşımıyla, kendilerinden daha zayıf kesimlere yapıları ses çıkartmadığı, demokratik hak budanımını kanıksadığı sürece, burjuvazinin işini kolaylaştıracaklardır. Kimbilir, belki de yıllar sonrasında, şimdinin muhalifleri Orwell'in romanının kahramanı Winston Smith misali »Büyük Biraderin« birer aşığı olacaklar. Korkarım ki »1984« beklediğimizden kısa sürede gerçekleşecek.

BARIŞSEVER YAHUDİLERİN ÇAĞRISI

22 TEMMUZ 2006

İsrail devletinin sürdürdüğü yoğun askerî şiddet, dünya kamuoyunda tepkilere yol açıyor. Federal Alman hükümetinin SPD'li Wiczorek-Zeul gibi bazı üyelerinin –çok çekimsiz olsa da- bu tepkilere katılmaları, Alman Yahudileri Merkez Konseyi'nin sert eleştirilerine neden oldu. Konsey başkanı Charlotte Knobloch ve başkan yardımcısı Dieter Graumann »İsrail karşıtı, hatta neredeyse antisemit« olmakla suçladıkları Federal İşbirliği Bakanı Wiczorek-Zeul'un istifasını istediler. 14 ve 16 Temmuz 2006 tarihlerinde yayınladıkları iki açıklamayla »Allah korusun, ya hergün Almanya'ya roket yağsaydı, ne yapardınız?« gibi sorularla, hükümet üyelerine çok sert eleştiriler yönelttiler.

Merkez Konseyi'nin bu tavrı ise »European Jews for a just Peace« adlı örgütün Almanya seksiyonu olan »Jüdische Stimme«nin sert tepkisine yol açtı. Barıştan yana tavır alan EJJ'P'li Yahudilerin bu onurlu tutumu nedeniyle, bu haftaki köşemi, biraz kısaltarak da olsa, EJJ'P'nin basın açıklamasına ayırıyorum:

»EJJ'P: Almanya Yahudileri Merkez Konseyi sorumsuz davranıyor

İsrail'in Gazze Şeriti ve Lübnan'daki savaşına hayır

(...) İsrail ordusunun sivil halka karşı saldırısı, elektrik santrallerinin, havalimanlarının, köprülerin, yolların ve yaşamsal önemi olan altyapının yok edilmesi nispetsiz ve kabul edilmezdir. Uluslararası halklar birliğinin müdahalesi olmaması durumunda, İsrail'in şu anda süren saldırıları, bütün bölgeyi kan gölüne çevirebilecek bir yangına dönüşebilir. Halen sürdürülebilir bir barışa giden yol açılabilir.

İsrail ve Filistin'in 1948'den bu yana süren tarihi şunu çok açık olarak göstermiştir: Sürekli barış, savaş ve yok etmeyle gerçekleştirilemez. Her silah kullanımı sadece kan dökülmesine ve son derece gerekli olan kaynakların kaybolmasına neden olmuştur. Sonucu ise her iki tarafta nefret ve acıdır.

Artık uluslararası hukukun, daha şimdiden kontrol dışına çıkan İsrail hükümetini savaştan geri dönmeye zorlama vakti gelmiştir.

Artık BM'in, boşa konuşmak yerine, bölgede yaşayan milyonlarca insanın yaşamını etkin bir biçimde koruyacak adımlar atmasının vakti gelmiştir.

Artık Avrupa'nın bütün hükümetlerinin, yaptırımlar da dahil olmak üzere İsrail hükümetini, Filistinlilerin meşru seçimiyle işbaşına gelen hükümetleri ile masaya oturmaya zorlamalarının vakti gelmiştir.

Artık, İsrail'de yaşayan altı milyon Yahudinin yaşamının korunması için tarihsel nedenlerden dolayı özel sorumluluk

taşıdığını iddia eden Federal Alman Hükümetinin, gerek İsraili gereksede Filistinli halkların korunması için somut adımlar atmasının vakti gelmiştir. Bunun yerine İsrail ordusu ile yürütülen silah kardeşliği ve silah satışları ateşe benzin katmaktadır.

Biz, »İsrail'e tek taraflı yöneltilen eleştiriyi sert bir biçimde reddeden« Almanya Yahudileri Merkez Konseyi'ni eleştirmekteyiz. Bu basın açıklaması İsrail hükümetine körü körüne destek çıkmaktadır. Bizce bu sorumsuz bir tavidir. Merkez Konseyi bu konuda Almanya'da yaşayan tüm Yahudiler adına konuşamaz.

Biz, konseyin başkan vekili Dieter Gauman'ın, bakan Wiczorek-Zeul'a »İsrail karşıtı refleks« suçlamasında bulunması nedeniyle sert bir şekilde eleştiriyoruz. Bir politikacının istifa etmesini isteyen bay Gauman gibi kişilerin, halkı, bakanın eleştirisinin her iki tarafa yönelik olduğunu açıklama görevi vardır. Aksi takdirde salt propaganda yaptığı suçlamasına maruz kalır.

Düşmanlıkların durması (...) ve sürdürülebilir bir çözüme ulaşılması için, İsrail hükümetinin, Filistin'in seçilmiş hükümetiyle görüşmeme ısrarından vazgeçmesini gerektirir. Bu nedenle uluslararası kamuoyunun asıl baskısı, uluslararası hukuku çiğneyerek, askerî şiddete yönelen İsrail'in politikasına yönelmelidir.

(...) İnsanlığın BM Şartı ile elde ettiği kazanımlar, İsrail hükümetinin BM'in kararlarına uymaya ve Filistin hükümeti ile görüşmelere başlamasına yönelik zorlama olmazsa ve İsrail'in 1967'deki sınırları kabul ederek, Filistin devleti ve diğer devletlerle barış içerisinde birarada yaşamayı reddederse, birer birer yok olacaklardır.

EJJ'P'nin Almanya seksiyonu olan »Jüdische Stimme« kendisini, Filistin'in kendi kaderini kendisinin tayin etmesi için verdiği mücadeleye dünya çapında destek çıkan dayanışma hareketinin ve İsrail'deki direniş ve barış hareketinin bir parçası olarak görmektedir. İnsanlığa çağrımız: Orta Doğu'daki yangını söndürmeye yardım ediniz, çünkü bu hâlâ olanaklı.»

Bu çağrıya katılmamak mümkün mü?

BARBARLIĞIN VASSALLARI

5 AĞUSTOS 2006

Siyonist İsrail devletinin, emperyalizm adına yürüttüğü savaş üçüncü haftasını doldurdu. Uluslararası toplum olarak nitelendirilen dünya ülkelerinin hükümetleri, çok uluslu silah tekellerinden aldığı bombalarla Gazze Şeriti'nde ve Lübnan'da çocuk, kadın, yaşlı, genç demeden Yahudi olmayan insanların bedenlerini paramparça eden, yüzbinleri kendi ülkelerinde mülteci durumuna düşüren ve bağımsız bir devletin altyapısını yok eden İsrail'i seyrediyor.

Siyonist rejim, emperyalist barbarlığın vassalı olarak, kurulduğu günden bu yana üstlendiği görevini Ortadoğu olarak adlandırılan bölgenin emperyalist talanının güvence altına alınmasını yerine getiriyor.

Hristiyan'ı, Müslüman'ı, Sünni'si, Şii'si ve Dürzi'si olsun, bölgenin çilekeş ana ve babaları, bebelerinin paramparça olmuş uzuvlarını yıkılan evlerinden toplamalarına haber değeri bile vermeyen Batı medyası ise, ısrarla bilgileri manipüle ederek kendi görevini yapıyor. Medya, Lübnan halkının büyük bir bölümünün destek çıktığı Hizbullah'ı ve Filistin'de halkın oyları ile meşru bir hükümet oluşturan Hamas'ı »terörist« ilan ederek, siyonist rejimin saldırılarını »meşru yurt savunması« olarak savunuyor, Batı Avrupa kamuoyuna bile bile yalan söylüyor. Hizbullah ve Hamas'ın ideolojilerini, uyguladıkları politikaları, sivil hedeflere saldırmalarını ve antisemitizm ile antiamerikancılıklarını tasvip etmem de, bu örgütlerin »terörist« olarak tanımlanmalarını da kabul edemiyorum. Sömürüye, yağma, talan ve işgale karşı örgütlü direniş yürüten hareketlerin »terörist« olarak damgalanması, emperyalizmin, sömürgecilerin bir icadıdır. Tanımlamayı emperyalist güçler yaptığı, söylem emperyalizmin demagojik söylemi olduğu müddetçe, asıl teröristlerin emperyalistler ve devletler olduğu görülemeyecektir. Benim gibi bir antikapitalist içinse siyonist rejim, emperyalizmin vassalı olan bir terörist devlettir.

Özellikle Almanya gibi bir ülkede bu tespiti yapmak hoş karşılanmamakta ve »antisemitizm« olarak damgalanmaktadır. Ancak ben, barışsever Yahudilerin söylediklerini tekrarlıyorum. Kaldı ki böylesi eleştirilerin »antisemitizm« olarak suçlanması da, bir emperyalist demagoji ve Avrupa merkezli bir yaklaşımdır. Siyonist rejimin rezil savaşına karşı çıkmanın, İsrail'in 1967'deki sınırlarına geri çekilip, mültecilere geri dönüş hakkını vermesini istemenin, İsrail'in elindeki onbine yakın ve aralarında bir çok kadın ve çocuk bulunan sivil esirlerin serbest bırakılmasını talep etmenin, Filistin ve Lübnan halklarının haklarının savunulmasının Yahudi düşmanlığı ile yakından uzaktan hiçbir alakası yoktur. Tam aksine ancak bu koşullar yerine getirildiğinde ve siyonist rejimin alaşağı edilmesiyle oluşacak barış ortamı, İsrail'in Yahudi nüfusu için de bir şans olacaktır.

Bağımsız, halkları barış içerisinde yan yana ve birlikte yaşayan, doğal kaynakları ile enerji rezervlerini kendi tasarrufuyla kullanıma açan ve demokratik bir »Ortadoğu« sadece emperyalizmin işine gelmemektedir. Bu nedenle ABD ve Çekirdek Avrupa İsrail'e dolaysız değil, doğrudan destek çıkmakta, artık emperyalizmin bir oyuncağı haline gelmiş olan BM'in İsrail'e zaman tanıyan kararlar almasını sağlamakta ve »kalıcı barış ve güvenlik« demagojisiyle bölge ülkeleri bir felakete sürüklenmektedir. Bu nedenle Batı medyası sadece Hizbullah'ın ne kadar »Katyuşa« attığını bildirmekte, ama İsrail ordusunun neredeyse bütün silahlarının, çekirdek bombalarının, roketlerinin, helikopterlerinin, tanklarının ve savaş uçaklarının Batılı silah tekellerinden aldığını gizlemeye çalışmaktadır.

ABDli tanınmış »World Policy Institute«ün saldırı savaşının 14. gününde yayınladığı bir rapora göre, İsrail ABD'den aldığı silahlar için tek Cent ödemiyor bile. Rapora göre, ABD'den ivedi olarak gönderilen silahların parası »askeri yardım« çerçevesinde ABD halkının cebinden çıkıyor. Paralar daha sonra Lockheed Martin ve Raytheon gibi ABDli silah tekellerinin kasasına akıtılıyor. İsrail'in askeri bütçesinin yüzde 20'si ABD tarafından karşılanıyor ve bütçenin yüzde 70'i ABDli silah tekellerine akıtılıyor. Bush yönetimi sayesinde ABD'nin İsrail'e yaptığı askeri yardım yıllık 6,3 milyar Dolar'a çıkartılmış durumda. İsrail'in Lübnan'ı yerle bir eden F-16 savaş uçaklarını Lockheed Martin, Tomahawk roketleri gibi yüksek teknoloji ürünü bombaları Raytheon ve F-18'ler ile F-14 uçaklarını Boeing gibi ABDli tekeller gönderiyor. Lübnan bombalanırken ABD, İsrail savaş uçakları için 120 milyon Dolar'lık uçak benzinini gönderdi.

Tüm bunları Batı medyasında bulmak neredeyse olanaksız. Kana'da yaşanan vahşetten sonra, BM'den dahi kınama almayan İsrail, efendilerinin kendisini kolladığı bilinci ile Türkiye gibi bölge ülkelerini de bataklığın içine çekmeye çalışıyor. ABD baskısı ile alınacak bir BM kararı çerçevesi dahilinde olsa dahi, Türkiye'nin bu savaşa katılması, bölgeyi sonu görülmeyen daha vahşi bir felakete sürükleyebilir. Emperyalist barbarlık, emellerine ulaşmak için taşeronluğu vassallarına teslim etmek istiyor. Bu planı ise ancak vassal ülkelerin halkları bozabilir. Ancak Yahudi düşmanlığına ve antiamerikancılığa dayanan köktendinci bağnazlık ile değil. Antiemperyalist ve antikapitalist içeriği olmayan bir hareket, eninde sonunda emperyalizmin kuklası haline gelecektir. Avrupa soluna düşen ise, bölge halklarının böylesi bir hareketini koşulsuz, şartsız desteklemek ve kendi emperyalistlerinin oyunlarını boşa çıkaracak Avrupalı bir direnişi örgütlemektir.

»STRATEJİK YENİLĞİ«

19 AĞUSTOS 2006

Lübnan'da 1200 insanın yaşamına mal olan, bir milyon insanı kendi yurdunda mülteci haline getiren, ülkenin alt yapısının yok etme derecesinde yıkılmasına neden olan siyonist rejim saldırısına nihayet »uluslararası toplumun« zorlamasıyla ara verilince, savaş kışkırtıcısı ABD yönetimi yenileni ve suçluyu açıkladı. Despot rejimlerin patronu, saldırgan sermayenin en yüksek memuru olan ABD başkanı, sanki boks maçının hakemiymiş gibi, Hizbullah'ın yenildiğini ilan etti. İnsanlığın gözlerinin içine baka baka yalan söyleyen Bush, savaşı Hizbullah'ın başlattığını iddia ederek, alınan BM Güvenlik konseyi kararının İran ve Suriye için »stratejik yenilgi« anlamına geldiğini buyurarak, bundan sonraki hedef ülkeleri ilan ediverdi.

Aslına bakılırsa söz konusu olan »stratejik yenilginin« sahibi, Fikret Başkaya'nın deyimiyle »kollektif emperyalizm«dir. Çünkü emperyalist güçlerin tüm desteğine, artık anlamını yitirerek dezenformasyon ve saldırganlara zaman tanıma merkezi haline gelen BM'in dünya kamuoyunun zihnini bulandırmasına, uluslararası hukukun ayaklar altına alınarak siyonist rejime silah ve mühimmat yığılmasına ve masif askerî saldırıya rağmen beklenen olmadı. Ne Hizbullah dağıldı, ne Litani ırmağının güneyi »teröristlerden« temizlenebildi, ne de Lübnan halkının Hizbullah'a desteği azaldı. Tam aksine: kadını, erkeği, genci ve yaşlısıyla tüm Lübnan halkı Hizbullah'ı »direniş«le eşdeğer görmeye başladı. Lübnan halkının direnişi de, ister şii ister sünnî isterse de musevî olsun, bölgedeki despot ve kukla rejimlerin baskı altında tuttuğu uluslara siyonist rejimin »yenilmez olmadığını«, emperyalizme karşı gösterilecek direnişin »şanssız olmayacağını« gösterdi.

Diğer taraftan emperyalist merkezlerin de artık başlaması muhtemel olan »büyük yangın«dan kurtulamayacakları da görülmekte. Büyük Britanya'da ortaya çıkartılan yoğun terörist saldırı planı ve ardından bütün Avrupa ülkelerinin üzerinde anlaştıkları »savunma tedbirleri« emperyalist yayılmacılığın ne gibi sonuçlara yol açabileceğini göstermekte. Yanlış anlaşılmanak için tekrar tekrar yazıyorum: sivil hedeflere yönelik şiddet kesinlikle tasvip edilemez. Ancak terörizm bir semptomdur. Terörün asıl sorumlusu, terörist örgütlerin ortaya çıkmasının asıl nedeni emperyalizmdir, sömürü ve baskıdır. Doğa yasasıdır: küçücük bir kediye köşeye sıkıştırdığınızda, can havliyle nasıl devleştiğini görebilirsiniz. Emperyalist emeller peşinde koşanlar bu nedenle yol açtıkları yangının kendilerini de yakacağını bilmelidirler.

Zaten terörü yaratan emperyalist güçler bunun farkında. Onun içindir ki günümüzdeki iç güvenlik stratejilerini belirlerken kendi ülkelerindeki insanları »güvenli yaşamak için biraz demokrasiden vazgeçmeli-siniz« demagojisiyle hem ülke içerisinde polis devleti uygulamalarına, hem de yurtdışında müdahale savaşlarına alıştırıyorlar. Yaratılan korku ortamında, neoliberal soygun politikaları sonucunda sosyal hakları budanmış olan Avrupalılar güvenlik gerekçesiyle en temel insan haklarından dahi vazgeçebiliyorlar. The Guardian gazetesinde yayımlanan bir karikatürde olduğu gibi, yakında uçak yolcuları uçağa ellerinde sadece biletle ve çıplak binerlerse şaşmamak lazım.

İşin asıl tuhaf yanı, Avrupa'daki demokratik kamuoyunun tavrıdır. 1970li yıllardan bu yana mütemadiyen hızlandırılan ve 1990lı yıllarda kazandığı ivme ile hegemonik güç haline gelen neoliberal program insanların zihnini öylesine bulandırmış ki, neredeyse demokratik haklarını kendi elleriyle egemen güçlere teslim edecekler. Avrupa'yı aydınlanmanın beşiği ve dünyanın merkezi olarak gören Avrupalılar, kuzu kuzu her emredilen güvenlik tedbirlerine uyacaklarına, asıl güvenliğin ülke yönetimlerinin müdahale savaşlarına katılmamaları ve emperyalist yayılmacılığı desteklememeleri ile sağlanacağını bilmeliler. Sömürünün, baskının, despotluğun ve işgal savaşlarının olduğu bir dünyada, ne kadar çok güvenlik tedbiri alınırsa alınsın, özgürlükler ne denli kısıtlanırsa kısıtlansın, hiç kimse güvende olmayacaktır. Avrupa isterse sınırlarına İsrail'in diktiği duvarın iki misli yüksekliğinde duvar diksın, gene güvende olamayacaktır. Avrupalıların kavramaları gereken gerçek budur.

Burada görev Avrupa toplumsal ve politik soluna düşmekte. Sol neoliberalizmin hegemonyasını yıkmak için, başta işçi sınıfı olmak üzere, toplumun belirleyici gruplarının bilincini rota değişimi yönünde inandırıcı bir biçimde etkilemek, yeni bir aydınlanma mücadelesi vermek zorundadır. Tüm yetersizliklerine rağmen, barbarlığı engelleyecek olan yegane güç soldur. Çünkü tarihin sonu gelmemiştir daha. Tüm kötülüklerin asıl nedeni sömürüdür, kapitalizmdir, emperyalizmdir.

KORKU TOPLUMU

26 AĞUSTOS 2006

Skandal gazeteciliği ile ünlü Alman Bild gazetesi geçen günkü sayısında kamuya açık alanlarda terörist olabilecek şüphelilerin nasıl teşhis edilebileceğini yazmış: »Şüpheli şahıslar: aşırı terleyen kişiler, büyük bavulla seyahat eden yolcular, hamile kadınlar, şapka ve güneş gözlüğü takan şahıslar«. Eh, tesadüfen bu şıklardan birisi size uyuyorsa, hele bir de Avrupalı olmayan bir görünümünüz varsa, vay halinize. Artık polisin sizi kontrol etmesine de gerek yok. Her yerde, her köşede kendine vazife biçen birisi tarafından »terörist« olma şüphesiyle rahatsız edilebilirsiniz. Hatta İngiltere’de olduğu gibi, İngiliz görünümlü olmamanız nedeniyle, sizden korkan Avrupalı yolcular tarafından uçaktan atılabilirsiniz. Kabin görevlileri ve sınır polisi de olayı sadece seyreder. Veya Perşembe günü Amsterdam’da bomba ihbarı yapılan uçakta tesadüfen yolcuysanız, tutuklanabilirsiniz. Hem de, »şüpheliler Arap veya Asyalı olabilirler« gerekçesiyle.

Siz neler düşünüyorsunuz bilemiyorum, ama ben sanki bir bilim kurgu filmi seyreliyor hisnine kapılıyorum. Üç buutlu, hayli reel bir korku filmi gibi. Avrupa toplumları giderek panik histerisinin ve çılgınlığın egemen olduğu bir korku toplumu haline getiriliyor. Peki bütün bunlar bir tesadüf mü? Hayır! Tam aksine, sistematik bir biçimde uygulanan politikaların bir sonucu. Kısaca ve sadece Almanya’da son günlerde yürütülen tartışmalara göz attığınızda bunun kanıtlarını görebilirsiniz.

11 Eylül saldırıları gerekçe gösterilerek yürürlüğe sokulan çözüm ona »Anti-Terör-Yasaları«nın beş yıl daha uzatıldığı Temmuz ayından bu yana, neredeyse her gün yeni güvenlik önerileri gündeme getiriliyor. Kime hizmet ettikleri pek muğlak olan iki kişinin (bomba bavullarına bir tek adreslerini bırakmaları kalmış), trenlerde patlatmak istedikleri varsayılan bomba çantalar, iktidar politikacılarının »güvenlik tedbirleri« konusundaki yaratıcılıklarını körüklemiş gibi. Hani derler ya, günahını almak istemem diye... Ama gene de insan Alman politikacılarının daha fazla sert tedbirler alabilmek için Almanya’da terör saldırılarını arzu ettiklerini düşünmeden edemiyor. Haber başlıkları şöyle:

...Alman kabinesi son toplantısında güvenlik güçlerine teröre karşı mücadelede daha fazla para ve yetki vermek istiyor... Federal İçişleri Bakanlığı internetin teröristler tarafından kullanılmasını engellemek için kısıtlamalar getirecek...Bavyera İçişleri Bakanı Beckstein, eyaletlerdeki meslektaşlarını terör zirvesine davet etti ve her kente daha fazla video kamerası yerleştirilmesini istedi...Şansölye Merkel şüphelilerin fişleneceği Anti-Terör-Bilgi Bankasının kurulacağını söyledi...CSU Genelsekreteri Söder rizikolu ülkelere seyahat eden müslümanların fişlenmesini istedi...Uçak ve trenlerde »güvenlik şerifleri«nin sürekli yolculuk etmesini isteyen CDUlu politikacılar, müslüman ülkelerinden gelenlere

vize verilmemesi talep ettiler...Federal İçişleri Bakanı Schaeuble, Almanya’da yaşayan »şüpheli grupların« daha sıkı kontrol edilebilmeleri için Anayasayı Koruma Teşkilatı’nın yetkilerinin artırılmasını istedi...

Öneri listesi daha uzatılabilir. Bu önerilerin toplumda nasıl bir etki yarattığını ise, Cuma sabahı Alman televizyonunda yapılan bir röportaj gösteriyor. Mikrofonun uzatıldığı yaklaşık on Alman, »güvenliğiniz için özgürlüklerinizden vazgeçer misiniz?« sorusuna istisnasız hepsi evet diyor. Ve ülkenin demokratik güçlerinden –parlamentodaki Sol Fraksiyon haricinde- çok cılız sesler çıkıyor.

Bielefeld Üniversitesi’nden Prof. Dr. Wilhelm Heitmeyer bir kaç yıldan beri »Alman Durumları« başlığı altında her yıl aynı sorularla tekrarlanan bir araştırma yapıyor. Bu yıl dördüncüsü yayımlanan araştırma sonuçları vahim bir gerçeği göz önüne sermekte: Almanya’da çok fazla yabancı yaşıyor düşüncesinde olan Almanların sayısı 2002’de yüzde 55,4 iken, 2005’de yüzde 61,1’e çıkmış. Yabancıları geri göndermek lazım diyenlerin sayısı 2002’de yüzde 27,7, 2005’de yüzde 36,1. Müslümanların Almanya’ya girmesinin yasaklanmasını isteyenlerin sayısı 2003’de yüzde 23 iken 2005’de yüzde 34’e çıkmış durumda. Heitmeyer’in önümüzdeki yıl açıklayacağı 2006 yılı sonuçlarının bu sayıları katlayarak açacağından şüphem yok.

Korku toplumu panik ataklarla, histeriler ve çılgın davranışlarla uğraşırken, Federal Hükümet dullara ödenen emekli aylıklarını kaldırmak, zenginlere yeni vergi hediyeleyi vermek, sağlık reformu adı altında sağlık alanını tam piyasalaştırmak, sendikal hakları budamak, orduya yurtdışı görevleri ile emperyalist paylaşıma katılmak gibi planlarla görevini, kısacası neo-liberal programın gereklerini yerine getirmek için gerekli bütün adımları atıyor. Halk da her türbanın altında, her köşede, her gettoda »terörist« arıyor.

Bu arada kamuoyu hukuk dışı bir uygulamayla tutuklanan Kürt siyasetçileri Muzaffer Ayata ve Rıza Erdoğan’ın akibetiyle hiç mi hiç ilgilenmiyor. Öyle ya, sosyaldemokrat DGB yönetiminin bile sıradan gerekçelerle Kürt örgütlerinin temsilcileri ile konuşmak istememesi, demokratik (!) Alman kamuoyunun zihniyetini göstermiyor mu? İlginen bir tek solcular. Halbuki bu konuyla ilgili çok önemli bir şüphe var: Acaba Kürt siyasetçiler, Almanya’nın Türkiye’ye satmak istediği yeni silahlarla ilgili olarak mı tutuklandılar? Politik mülteciliği kabul edilmiş insanların tutuklanmasının ardında yatan gerçek nedenler nedir? Abes bir soru değil mi? Büyük terör tehdidi altındaki bir ülkede böyle sorular sorulur mu, canım?

SOL »HİZBULLAH«I NASIL DEĞERLENDİRMELİ?

30. AĞUSTOS 2006

Berlin'de on yılı aşkın bir süredir aksatılmadan devam eden ve çeşitli sol akımlardan Türkiyelilerin katılığı »Çarşamba Platformu« tarihsel ve güncel olayların antikapitalist perspektiften değerlendirilmeye çalışıldığı bir yer. Allmende derneğine Berlin'de olduğumda her Çarşamba uğramak, vazgeçemediğim bir gelenek haline geldi. Gecen haftaki toplantının konusu Lübnan ve Hizbullah'tı. Bazı arkadaşlar Hizbullah'ı terörist örgüt olarak değerlendirdiklerinden, Yeni Özgür Politika'da yayımlanan bir makalemi eleştirdiler. Makalemden sömürüye, talana ve işgale karşı direnen örgütleri »terörist« diye damgalamanın, emperyalizmin bir icadı olduğunu ve Hizbullah'ı-ideolojisini, politik yaklaşımlarını, sivil hedeflere saldırmasını, yahudi düşmanlığını ve antiamerikanizmini tasvip etmemem de- »terörist« olarak nitelendiremeyeceğimi yazmıştım. Eleştiriler, İran ve Türkiye tarihinden örnekler verilerek, bu yönde olmuştur. Aynı gün hep birlikte başka bir toplantıya gideceğimizden, tartışmayı sonuçlandıramamıştık. Tartışma, gene de ne zamandan beri yazmak istediğim bu yazıya vesile oldu.

Çağımızın bir emaresi haline gelen dezenformasyon bombardımanının yol açtığı yoğun sis, olaylar arasındaki bağlantıları ve aralarında yatan gerçekleri görmemizi zorlaştırıyor. Aldığımız eğitim, sosyalizasyonumuz ve yıllar içerisinde kemikleşen önyargılarımız da işin cabası. Aslına bakılırsa, buradan çıkış yolu sol açısından çok basit: dünyadaki her gelişmeye antikapitalist pencereden bakmak! Ve tabii ki her olayı, tarihsel süreci ve bağlantıları ile birlikte analitik bir değerlendirmeye almak. Kanımca, o zaman işimizi kolaylaştırmış oluruz.

Türkiye'deki -bence hayli bağnaz- laisizm ve »muassır medeniyetler seviyesine ulaşma« arzusu olarak ifade edilen »Türk Aydınlanması«nın olumlu olduğu kadar, olumsuz da yanları var. Batı hayrancılığı ve Doğu'ya ait bir çok şeyin gericilik olarak algılanması gibi. Avrupa merkezci olan bu yaklaşımdan etkilenen (etkilenmememiz olanaklı mıydı?) biz solcular da, islami örgütlenmeler söz konusu olduğunda, benzer tavırlar geliştiriyoruz gibime geliyor. Doğrudur, solun, sosyalist ve komünistlerin islami ve islamist hareketlerle ilgili bir çok kötü anıları vardır. İran ya da Türkiye'deki olumsuz -hatta kanlı- deneyimler herhalde ciltler doldurur. Ancak bu doğru, solun islami örgütlerin hepsini tek tip olarak değerlendirmesini, Ortadoğu olarak nitelendirilen bölgeye Avrupa merkezci gözlükten bakmasını ve her sakallının, her türbanın ardında köktendinciliği görmesini mi gerektirir? Batı'nın değerlerine, medeniyetine (!) ve aydınlanma adına yaptıklarına »Doğu«luların her

karşı çıkışı hep köktendinci fanatizm, hep gericilik midir? Bu biraz fazlaca »beyaz« kokmuyor mu?

Soruların adresi sadece Türkiyeli değil, Avrupalı soldur aynı zamanda. Çünkü emperyalizmin vassalı İsrail devletinin Lübnan'a saldırısı, hâlâ solun gündemini işgal eden bir konu. Buna rağmen Avrupa solu, bir çok soruya verilmesi gereken yanıtları geliştiremedi. Solun, kendi özüne aykırı bir biçimde çeşitli konulara, örneğin İsrail devletinin varlığının veya siyonizmin sorgulanmasına dogmatik bir biçimde yaklaşmasından olsa gerek. Oysa hiç bir konu tabu olmamalı, İsrail devletini eleştiren her kişi antisemit olarak algılanmamalı. Avrupa'da durum böyle olunca, burada yasayan Türkiye kökenli solcuların benzeri yaklaşımları sergilemeleri doğal. Sonuçta, »sakallı mollaların« yönettiği Hizbullah »terörist«, »köktendinci« ve »fanatik« oluyor. Ama, neden-sonuç ilişkisinden bakıldığında, hiç te öyle değil.

Hizbullah'ın ortaya çıkışı

Adı Türkçe'ye »Allah'ın Partisi« olarak çevirilebilecek olan Hizbullah örgütünü değerlendirebilmek için, tarih sahnesine nasıl çıktığına ve Lübnan'ın son derece karmaşık politik yapısına bakmak gerekir. Lübnan çeşitli etnik ve dinsel kökenden olan toplumsal yapısıyla, bölgedeki bir çok ülke gibi, tarih boyunca büyük ülkelerin etkisi altında kalmıştır. Yakın tarihe bakıldığında, örneğin 19. Yüzyıl'da emperyalist güçlerin nasıl farklı toplumsal gruplara hamilik yaparak ülkeyi etki alanları altına almaya çalıştıkları görülebilir. Katolik olan Maruni'leri Fransa koruması altına alırken, Sünni'leri ABD, Dürzi'leri Büyük Britanya, Rum-Ortodoksları da Çarlık Rusya'sı desteklemekteydi. Büyük devletler tarafından koruma altına alınmayan tek grup Şii'lerdi. Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılmasından sonra Lübnan'a hakim olan Fransa ancak II. Dünya Paylaşım Savaşı esnasında toplumsal gruplar arasındaki ihtilaflardan rahatsız oldu. Fransa 26 Kasım 1941'de Lübnan Cumhuriyeti'nin kurulmasını sağladı ve 1943'de bir »Ulusal Antlaşma« dayatarak, devlet başkanının Maruni'lerden, başbakanın Sünni'lerden ve parlamento başkanının Şii'lerden seçilmesini sağlayan bir sistemi dikte etti. Bu statik yapılanma, Şii nüfusunun zaman içerisinde artmasıyla yeni ihtilaflara yol açtı. Ortadoğu'daki gelişmeler, bu ihtilafların derinleşmesine neden oldu. Özellikle tarihe »Kanlı Eylül« (veya Kara Eylül) olarak geçen ve Ürdün ordusunun 1970'de FKÖ'ye karşı giriştiği saldırı sonrasında Lübnan'daki Şii nüfusun sayısı arttı. FKÖ'nün Ürdün'den çıkarılıp, Lübnan'a yerleşmesi ve çok sayıda Filistinli mültecinin de ülkeye gelmesi sonunda, FKÖ ülkedeki en güçlü askerî güç

haline geldi. Bu durum, daha sonra 1975'de başlayan ve 15 yıl süren iç savaşın kıvılcımı oldu.

İsrail, kendine yakın gördüğü Maruni'lere yardım etmek, »Güney Lübnan Ordusu«nun kurulmasını desteklemek ve FKÖ'nü Lübnan'dan atmak için 1982'de Lübnan'a girerek iç savaşa katıldı. İsrail'in desteğiyle kurulan »Güney Lübnan Ordusu«nun Filistinli mülteci kamplarında binden fazla insanın ölümüne yol açması, İsrail'de dahi infiale yol açmıştı. İsrail demokratik kamuoyunun baskısı sonunda dönemin savunma bakanı Ariel Şaron istifa etmek zorunda kalmıştı. Başlangıçta İsrail'e direnen FKÖ güçleri 21 Ağustos 1982'de Tunus'a taşındı. Aynı yıl İran'ın desteğiyle kurulan Hizbullah bundan itibaren işgale karşı direnişin asıl yükünü taşımak zorunda kaldı. Şii nüfus, Hizbullah'ın kurulmasıyla ilk kez başka bir ülkenin desteğini alıyordu. Özellikle güney Lübnan'da örgütlenen Hizbullah kuruluşundan itibaren Lübnan politik yapılanmalarında geleneksel hal alan yolsuzluğa bulaşmamış, Şii nüfusun sosyal sorunlarıyla da ilgilenmeye başlamıştı. Kısa bir süre içerisinde Şii'lerin çıkar örgütü haline geldi ve komşu ülkelere örnek teşkil eden bir sosyal güvenlik ağı oluşturdu. İran'ın desteği olmadan bunu yapabilmesi muhakkak güç olurdu.

Şiddet kullanan dinci örgüt, ama...

Hizbullah, İran'daki dini yönetimin çizgisinde olan ve şiddeti, direnişinin aracı olarak kullanan dinci bir örgütlenme. Ancak, İran'daki Şii önderlerin tersine, ülkede dine dayalı bir sistem oluşturmak istemediğini açıklayan Hizbullah, Lübnan'daki etnik ve dini çoğulculuğu resmen tanımakta. Batı yönelimli Maruni'lerin aksine, kendisini Arap milliyetçisi bir parti olarak tanımlamakta ve Lübnan'ın, bir Arap ülkesi olarak Filistin halkının mücadelesini desteklemekle yükümlü olduğunu savunmaktadır. Zaten İsrail tarafından askerî saldırının nedeni olarak gösterilen iki İsrail askerinin esir alınmasını bu yükümlülüğün bir gereği olduğunu açıklayan Hizbullah yönetimi, askerlerin esir alınmasını İsrail'in Gazze Şeridi'ne saldırması ve çok sayıda Filistinli'nin öldürülmesi ile gerekçelendirmişti. Ateşkes sonrasında bir açıklama yapan Hizbullah genel sekreteri Hasan Nasrallah »böyle bir sonuca yol açacağını tahmin etseydim, askerlerin esir alınmasını emretmezdim« diyerek, özeleştiri yaptı.

İsrail ise 12 Temmuz'da başlattığı saldırısını, başta esir askerleri kurtarmak amacıyla gerekçelendirmişti. Ancak daha ilk günlerde İsrail'in gerçek amacının bu olmadığı, asıl amacının ülkenin alt yapısını toptan yok eden ve sivil halktan binden fazla insanın yaşamını kaybetmesine neden olan kütleli askerî operasyonla, Lübnan halkını Hizbullah'a karşı düşman etmek olduğu görüldü. İsrail bu planında başarılı olsaydı, Lübnan bir kez daha kanlı bir iç savaşa sahne olurdu. Ama bu plan da gerçekleşmedi. Yerleşim bölgelerinin, köprülerin, yolların, okul ve hastahanelerin bombalanması, sivil konvoylara saldırılması, Lübnan ve Suriye kıyılarında ekolojik felakete yol açılması, ispatlandığı gibi misket ve fosfor bombalarının kullanılması, halkın Hizbullah'a düşman olmasından ziyade, etnik ve dinsel kökene bakılmaksızın geniş kesimlerin desteğini almasına ve Hizbullah'ı »ulusal direniş örgütü« olarak kabul etmesine neden oldu.

Ortadoğu'daki insanların büyük bir kesimi artık

Hizbullah'ı, güçlü bir düşmana boyun eğmeyen bir örgüt olarak görmekte. Çünkü Hizbullah, otuzbini aşkın bir ordu gücü, deniz ve hava bombardıman desteği ve ABD ile AB'nin oluru ile saldıran, 1967'de altı günde üç Arap ülkesinin ordularını yenen İsrail'e direnebilmişti. 34 gün süren savaş sonrasında İsrail'in hedeflerinden hiç birine ulaşamadığını söylemek, yanlış olmaz. Bu bilanço karşısında İsrail hükümeti ülke içerisinde sert eleştirilere maruz kalmakta. Her ne kadar aşırı sağcı muhalefet, hükümetin müdahalede çok geç davrandığını ve ateşkesle çok çabuk karar verdiğini söyleyerek ateş püskürse de, hükümete yönelik en ciddi eleştiri ordu çevrelerinden geliyor. Yüksek rütbeli subaylar, Hizbullah'ın askerî saldırıyla yenilgiye uğratılamayacağını belirterek, Lübnan'ın işgal edilmesinin sadece Hizbullah'ı güçlendireceğini ve İsrail'in komşularıyla barış içerisinde yaşamasını zora sokacağını daha savaşın ilk günlerinde ifade etmişlerdi. Şimdi ise bu eleştirilerinde ne kadar haklı olduklarını ve Olmert hükümetinin, İsrail ordusunun »yenilmez« ünvanına zarar verdiğini söylemekte.

Bana kalırsa bu tespitte son derece haklılar. Çünkü bu direniş sadece İsrail'in yenilmez olmadığını kanıtlamakla kalmadı. Aynı zamanda emperyalist güçlerin planlarının da boşa çıkartılabileceğini bölge halklarına gösterdi. Savaşa sonuçları itibarıyla bakıldığında, Hizbullah'ın savaş öncesinden daha güçlü bir konuma geldiği söylenebilir. Almanya barış hareketinden bazı isimler, Hizbullah genel sekreteri Nasrallah'ın, Arap dünyasının yeni yıldızı haline gelebileceğini söylüyorlar. Bu görüşe katılıyorum, çünkü Nasrallah, 1956 Süveyş Krizi'ni politik zafere dönüştüren Mısır'ın efsane ismi Nasır'dan sonra İsrail'i geri püskürtebilen ilk Arap politikacı. Nasrallah, Hizbullah'ı BM Güvenlik Konseyi'nin 1701 nolu kararına -bu kararla aynı 1559 nolu kararda olduğu gibi, Hizbullah'ın dağıtılması talep edilmesine rağmen- onay vermesini sağladı. Çünkü bu karar ile uluslararası hukuk İsrail'in Lübnan'dan çekilmesini dayatıyordu. Nasrallah'ın bu tavır, uluslararası dış politikalar uzmanları arasında »Hizbullah, ihtilafın çözümünde güvenilir ve amacına uygun rasyonel davranan bir taraf olduğunu kanıtladı« yorumlarının yapılmasına neden oldu.

Lübnan'ın iç politik gelişmelerine bakıldığında da, Hizbullah'ın inisiyatif elinde tutmada başarılı olduğu görülebilir. Ateşkes başlar başlamaz ve daha uluslararası yardım kuruluşları lojistik hazırlıklarını yaparlarken, Hizbullah bombardımanlardan zarar gören bölge halkına yardım seferberliği başlattı. Aynı bombardıman sırasında olduğu gibi halka gıda maddeleri dağıtan Hizbullah, yıkılan kent ve kasabalara yardım gönüllüleri göndererek, sivil yaşamın yeniden olağan hale gelmesini ve yolların yapımına başlanmasını sağladı. Hizbullah, bu yardım çalışmalarını propagandasında da kullanarak, bölgedeki hakimiyetin hâlâ kendisinde olduğunu gösteriyor tabii ki. İsraili birliklerin geri çekildiği her yere, daha bir kaç saat geçmeden Nasrallah posterleri, Hizbullah'ın sarı renkli bayrakları yerleştirildi ve medyanın çekim yapabileceği tahmin edilen her yıkıntının üzerine »ABD işte eserin« veya »küçük, güzel Lübnan, İsrail'i yendi« yazılı pankartlar çekildi. Sadece bu çalışma, Hizbullah'ın bölgede ne denli güçlü olduğunu ve örgütsel yapılanmasının ne denli sağlam olduğunu göstermeye yetiyor.

Sonuçta, Hizbullah'ın –savaşı kazanamamış da olsa- bu ihtilaftan güçlenerek çıktığını tespit etmek durumundayız. Örgüt, adının çağrıştırdığı dinî yapılanmasını savaş esnasında geri plana itmeyi başarmış ve Lübnan'daki yaşamda toplumsal ve politik açıdan merkezî bir güç olduğunu kanıtlayabilmiştir. Savaş, Hizbullah'ın dünya çapında tanınmasını sağlayarak, Ortadoğu halkları arasındaki sempatisinin artmasına neden olmuştur. Bu gelişme örgütü, Ortadoğu'da ABD'ye bağımlı olan ülke yönetimlerinin nezdinde korkulu rüya haline getirmektedir.

Hizbullah, İran tarafından desteklenen bir örgüt. Ancak bu gerçek, Hizbullah'ın savaş sonrasında güçlenen otonomisinin ve bağımsız politika geliştirme yetisinin küçümsenmesine neden olmamalıdır. Sol, Hizbullah'ı salt Tahran'ın bölgedeki bir kolu olarak değerlendirme yanlışına düşmemeli bence. Çünkü böylesi bir değerlendirme, İran'a karşı gerçekleştirilmesi muhtemel bir saldırının ön hazırlığına, propagandasına ortak olmak anlamına gelecektir. Bu açıdan sol, dinî ve Arap milliyetçisi bir örgütlenme olan Hizbullah'ı, Lübnan'daki önemli bir toplumsal ve politik hareket olarak dikkate alarak değerlendirmelidir. Özellikle Türkiye solu, dış politika konusundaki stratejilerini geliştirirken bu gerçeği ve bulunduğu coğrafyadaki toplumsal gerçeklerin önemini göz önünde tutmalıdır. Aksi taktirde, bölge üzerinde oynanan çeşitli senaryolar da figüran olmaktan öteye gidilemeyecektir.

ALMANYA'NIN SORUMLULUĞU

9 EYLÜL 2006

Alman Şansölyesi Angela Merkel, canı Lübnan hükümetinin istemleri nedeniyle sıkın olsa da, her fırsatta Lübnan'a asker gönderme konusunda »Almanya'nın tarihsel sorumluluğuna« vurgu yapıyor. Sorumlulukla beraber kullandığı ikinci gerekçe ise »İsrail'in varlığını güvence altına alma hakkının korunması«. Yüzeyselleşmenin olağan hale geldiği Almanya toplumunun hafızasının zayıflığı da bu noktada işine geliyor elbette.

İki gerekçeye Lübnan bağlamında yakından bakıldığında, ikisinin de büyük yalan olduğu ortaya çıkıyor. İsrail Lübnan'a saldırdığında, devlet bütünlüğü tehdit altında değildi. Yok olma gibi bir tehlikeyle de karşı karşıya olduğu söylenemez. Kaldı ki bölgenin tek süper gücü olması nedeniyle, İsrail'in değil, komşu ülkelerin güvenliği tehdit altında. İkiyüzden fazla nükleer roket başlığına sahip olan ve hamisi ABD'nin her fırsatta »varlığını garanti ederiz« dediği İsrail'in askeri gücü, komşusu olan Arap ülkelerinin toplamından daha yüksek.

Zaten ABDli ünlü gazeteci Seymour Hersh'in belgeleyerek yazdığı gibi, İsrailli askerlerin esir alınmasından çok önce ABD ile işbirliğinde hazırlığı yapılan Lübnan savaşının asıl nedeni, İran'a yönelik saldırının bir provasını yapmak ve Hizbullah'ı, ABD İran'a saldırmadan önce etkisiz hale getirmektir. ABD ordusunun Irak'taki işkencehanelerini ortaya çıkaran Hersh bunları, ABD yönetimindeki kaynaklarına dayandırarak yazıyor.

Yani kısacası, sorun İsrail'in var olma-yok olma sorunu değil. Sorun, ABD dışişleri bakanı Rice'in ifade ettiği gibi, bölgeyi İsrail yardımıyla ABD kontrolü altına alma planının gerçekleştirilmesidir.

Merkel'in vurgu yaptığı »tarihsel sorumluluk« ise, İsrail saldırganlığını örtbas etmeye, meşrulaştırmaya çalışan propagandanın bir parçasıdır. Doğru, Alman faşizminin uyguladığı soykırım, Almanlara ebediyen vazgeçemeyecekleri bir sorumluluk, bir hassasiyet yüklüyor. Ancak bu doğru, Almanya'nın İsrail devletinin politikalarını kayıtsız şartsız desteklemesini zorunlu kılmaz. Günümüzde İsrail devletinin varlığını tehdit eden asıl unsur, siyonist rejimin saldırgan politikalarıdır. İşte trajik olan budur ve tarihsel sorumluluk Almanlara, Yahudilerin geleceğini gerçekten tehdit eden bu politikalarla karşı çıkma yükümlüğünü vermektedir.

Maalesef, ne Alman elitleri, ne de Almanya'daki Yahudileri temsil ettiği iddiasında bulunan Yahudi Ce-

maatleri Merkez Konseyi bu yükümlülüğe uygun davranmaktadırlar. Tam aksine, Lübnan bombalanırken, neoliberal sözcüler »Şimdi barış isteyen, aslında İsrail'in zayıflatılmasını, hatta yok edilmesini istemektedir« demekteydiler. Aynı 2002'de dönemin Yahudi Cemaatleri Merkez Konseyi başkanı Paul Spiegel'in »Barış çağrılarının ardında katiller saklanıyor« demesi gibi. Yani onlara göre, İsrail dahil, bölgede adil bir barışı savunanlar katil.

Emperyalist yayılcılık hırsı, neoliberallerin gözünü karartmış durumda. Almanya'nın Lübnan'a asker göndermesinin zorunlu olduğunu söyleyenler daha da ileri giderek, İsrail'in geleceğini garanti altına almak için (!), önleyici girişimler bile gereklidir demektedirler. Saldırı ve işgal savaşından başka bir şey olmayan bu önleyici girişimlerin hukuksal temeli çeşitli düzeylerde temellendirilmeye de çalışılmaktadır. Örneğin AB Komşuluk Politikası Raporu'nda »Avrupa'nın ilgi alanı içerisinde olan bölgelerde gerektiğinde sistem değişikliğinin desteklenmesi« yazılıdır. İran ile görüşmelerin tıkanıp iddia eden Alman neoliberaler de, İsrail'in varlığının savunulması için İran ve Suriye'de »sistem değişikliğinin« İsrail'in askeri gücüyle gerçekleştirilebileceğini açıkça ifade etmektedirler.

Aynı Schröder-Fischer Hükümetinde olduğu gibi, Merkel hükümeti de Almanya'da yeni bir savunma tanımını meşrulaştırmak istemekte. Bunun için yurtdışına asker gönderilmekte, uluslararası toplumun verdiği görevlerden bahsedilmekte ve »tarihsel sorumluluk« demagojisine başvurulmaktadır. Alman hükümeti, planlar gerçekleşir ve BM kararı çerçevesinde bölgeye asker konuşlandırılırsa, saldırgan siyonist rejimin yanında savaş tarafı olacaktır. Hizbullah'a silah nakliyatını denizden engelleme görevini üstlenmek isteyen Almanya, İsrail'e denizaltı, tank, bomba ve mayın vermeye devam etmektedir.

Alman hükümeti faşizme karşı verilen mücadelenin, Holocaust'un deneyimlerini gerçekten ciddiye alsaydı, farklı bir politika uygular, Ortadoğu'da adil bir barışın gerçekleşmesi için siyonist rejimin saldırganlığına karşı çıkardı. Bu nedenle, Merkel'in getirdiği gerekçeler inandırıcı değil, inandırıcı olması beklenilmemeli. İnandırıcı olan, Almanya barış hareketinin talepleri: »Orduya yurtdışı görevine hayır! İsrail'e silah satımı durdurulsun! Ortadoğu'da kalıcı ve adil bir barışı sağlamak için, bölge halklarının temsilcilerinin katılacağı Sürekli Güvenlik ve İşbirliği Konferansı oluşturulsun!«. Bence her Almanın görevi, bunları savunmak, bölgeyi kan gölüne dönüştürecek her türlü girişime karşı çıkmak olmalıdır. Tarihten gerçekten ders alındıysa...

DIŞINDALANANLAR CUMHURİYETİ

16 EYLÜL 2006

17 Eylül 2006 Pazar günü F. Almanya'nın iki eyaletinde, Berlin ve Mecklenburg-Vorpommern'de, eyalet parlamentosu seçimleri yapılacak. Bu iki eyaletin bazı ortak özellikleri var: aşırı işsizlik ve yoksulluk, sanayisizleştirilme, aşırı borçlanma ve finansman zorlukları, altyapı eksikliği ve sosyal sıkıntılar. Sadece başkent Berlin'de yaklaşık 500 bin insan sosyal yardım alıyor. Eyaletlerin bir diğer ortak özelliği de, her ikisinin SPD ve Sol Parti.PDS koalisyonları tarafından yönetiliyor olmaları ve her ikisinde de solun – WASG ve Sol Parti.PDS- birbirlerine rakip olarak seçimlere katılmaları.

Seçimler, her ne kadar Almanya'daki güç dengelerini değiştirmeleri beklenmese de, ülkenin toplumsal yapısı ve geleceği konusunda önemli ipuçları taşıyor. Kamuoyu araştırmalarına göre seçmenlerin büyük bir kesimi hâlen karar verebilmiş değil. Araştırmacılar, kararsız seçmen oranının Berlin'de yüzde 46, Mecklenburg-Vorpommern'de ise yüzde 43 olduğunu belirtiyorlar. Son tahminlere göre eyalet parlamentolarındaki büyük partileri yüksek oranda oy kaybı bekliyor. Haliyle, Sol Parti.PDS'in de içinde olduğu hükümetler bu gelişmeyi kaygıyla izliyor.

Ancak asıl kaygı duyulması gereken başka bir konu var: son derece düşük olması beklenen katılım oranı. Araştırmacılar Mecklenburg-Vorpommern'de seçimlere katılım oranının yüzde 40'ın altında olacağını tahmin ediyorlar. Bu tahmin gerçekleşirse, geçen ilkbaharda Saksonya-Anhalt'daki yüzde 44,4'lük eksi (!) rekor kırılacak. Ve bu da neofaşistlere yarayacak. Yani yarın akşam büyük bir olasılıkla neofaşist NPD'nin Saksonya'dan sonra ikinci kez bir eyalet parlamentosuna seçilmesinin yol açacağı »şok« reflekslerine tanık olacağız. Gene her zamanki yorumları dinleyecek, haberleri dramatize ederek sunan spikerlerin kaygılı gözlerine bakacağız. İki gün sonra da herşey tekrar unutulacak.

Aslında seçmenlerin en temel haklarını kullanmayarak, seçimden uzak kalmaları, neoliberal soygun politikalarının uygulandığı son 24 yılın en belirgin emarelerinden birisi ve toplumsal bölünmenin en önemli kanıtı. İmtiyazlılar ile imtiyazsızlar, zengin ile yoksullar ve toplumsal yaşamın içindekiler ile »dışındalananlar« arasındaki uçurumun bir göstergesi. Yapılan araştırmalar günümüzde Batı Avrupa toplumlarının yaklaşık yüzde 25'lik bir kesiminin sürekli bir biçimde toplumsal, politik, ekonomik ve kültürel yaşamdan pay alamadıklarını ve bu yaşamın dışında tutulduklarını göstermekte. Dışındalananların oranının daha artacağına da kesin gözüyle bakılıyor.

Bir kaç hafta önce Aşağı Saksonya eyaletinde –ki bu eyalet Doğu'ya oranla hayli zengin sayılır- yapılan yerel seçimler, seçmenlerin sadece yarısının seçime katılması ile sonuçlandı. Hatta bazı kentlerde sosyal sorunların derinleştiği mahallelerde katılım neredeyse tek haneli oranlara indi. Örneğin eski bir üniversite kenti olan Göttingen'in bir mahallesinde 1215 kayıtlı seçmenden sadece 195'i seçime gitmiş. Diğer kentlerde de benzer gelişmeler kaydedilmiş durumda. Görüldüğü kadarıyla demokratik haklarından feragat edenler genellikle »klasik sol seçmen« olarak tanımlanan gruplar. Bu grupların geniş bir kesimi oy kullanmayarak, izolasyona çekilirken, bir diğer kesimi de ırkçı ve neofaşist partilere kaymakta. O yüzden katılımın düşük olacağı seçimlerde, NPD gibi partilerin seçim barajını aşacak derecede oy almaları bu gelişmenin doğal bir sonucu sayılmalıdır.

Soruna burjuva demokrasisi açısından bakıldığında, sosyaldemokrasi ve yeşiller dahil tüm burjuva partilerinin demokrasiyi tehdit eden bu gelişmeyi kanıksadığı tespit edilebilir. Zaten neoliberalizmin farklı kanatlarını temsil eden politik güçlerden de daha değişik bir tavır beklenmemelidir. Üzücü olan ise Almanya toplumsal ve politik solun bu gelişme karşısındaki yetersizliğidir.

Ülkenin içinde bulunduğu ortamda sol, gerek bu yetersizliğini aşmak, gerekse de toplumun belirleyici kesimlerinin -başta işçi sınıfının- bilincini politika değişikliği yönünde etkileyebilmek için, çıkarları ve istemleri sermaye yönelimli partiler tarafından kaale alınmayanların lehine yanıtlar geliştirmeli, toplumsal solun örgütleri ile birlikte neoliberal politikalara karşı gerekli olan savaşı güçlendirmelidir.

Almanya'da solun birleşik partisinin kurulma girişimleri umut verici olmakla birlikte, sürdürülen »parti hukuksal olarak yeniden kurulmalı mı?« ya da »sol hükümetlere katılmalı mı?« tartışmalarının soyutluğu o denli hayal kırıcı. Sol içi programatik, ideolojik ve örgütsel tartışmalar gerekli gerekli olmasına da, adına politika yapıldığı söylenen kesimlerin derdi başka. Yanıtı 17 Eylül 2006 Pazar akşamı, saat 18.00'den sonra alacak ve »Dışındalananlar Cumhuriyeti«ne ne kadar yurttaşın daha katıldığını göreceğiz.

ADOLF'ÜN TORUNLARI PARLAMENTODA

23 EYLÜL 2006

»Neofaşist normalite« - 17 Eylül 2006 Pazar günü Berlin ve Mecklenburg-Vorpommern'de yapılan eyalet parlamentosu seçimlerini değerlendiren bir yazının başlığı böyleydi. Gerçekten de neofaşizmin Almanya'da bir »normalite« olduğunu söylemek olanaklı. Neofaşist NPD (Almanya Ulusal Demokrat Partisi) geçen Pazar Mecklenburg-Vorpommern'de yüzde 7,3 oranında oy alarak, Saksonya'dan sonra ikinci eyalet parlamentosuna girmeyi başardı. Berlin'de de, yüzde 2,6'lık oranla senatoya seçilemese de, bazı ilçe parlamentolarına girebildi. Seçim akşamı beklenildiği gibi medya ve parti temsilcilerinden, toplumsal kuruluşlardan böylesi durumlarda hep tekrarlanan, genel-geçer açıklamalar geldi. Söylemler rüzgâra yazıldığından, daha haftası dolmadan unutuldu.

Geçen haftaki yazımda bu seçimlerin ülkenin toplumsal yapısı ve geleceği konusunda önemli ipuçları taşıdığını belirtmiştim. Her ne kadar seçimlere katılmayanların oranlarını tahminde yanılmış olsam da, demokratik haklarından feragat edenlerin sayısı öyle küçümsenecek derecede değil. Ve bu, neoliberal değişim süreci içerisindeki Batı Avrupa burjuva demokrasilerinde artık demokrasiye katılımın azalmasının ve neofaşist-ırkçı parlamento temsilciliklerinin normal hale geldiğinin göstergesidir.

NPD'nin seçim zaferi yakından irdelendiğinde, bu gelişmenin olağan üstü bir hal olmadığı ortaya çıkıyor. 1964 yılında Hannover'de aristokrat subay Adolf von Thadden başkanlığında kurulan NPD, bugün bile, Alman faşizminin devlet partisi olan NSDAP'nin (Almanya Ulusal Sosyalist İşçi Partisi) tüzel devamı olmasa da, NSDAP ruhunun taşıyıcısı olduğunu söylemekte. Kimi dönemler –salt iç politik kaygılar nedeniyle- göstermelik kapatılma tehditlerine maruz kalan NPD ilk büyük zaferini daha 1969'da elde etmiş ve 1969 genel seçimlerinde Almanya çapında yüzde 4,3 oranında oy almıştı. NPD bunun ardından uzun bir süre, »Ren Kapitalizminin« sosyal devlet uzlaşısının doğal bir sonucu olarak, marjinal kalmış, ancak hiç bir zaman politika sahnesinden kaybolmamıştı. Bugün ülke çapında topu topu 5.500 üyesi olan parti, 1994 sonrasında stratejisini değiştirerek »sokaklara ve kafalara hakim olma« ilkesi çerçevesinde hem şiddet kullanarak, hem de –öncelikle taşrada- sivil toplumsal girişimlerle kendine yer edinmektedir.

Bugün ise, »geri kafalı ve hırçın« imajını yıkarak »normalleşen« NPD'nin uzun vadeli strateji değişikliğinin başarı örneklerine tanık olmaktadır. 17 Eylül seçimlerini tahlil eden araştırmacılar, bazı bilim

insanlarının uzun bir süredir ifade ettiklerini teyid ediyorlar: Bugünkü NPD seçmeni, çoğunlukla dünün klasik sol seçmenidir.

Seçimlerde kullanılan oyların analizi bu tespiti doğruluyor. NPD'ye oy verenlerin tablosu şöyle: 30 yaş altındaki toplam grubun yüzde 12'si; 30-44 yaş arasındakilerin yüzde 7'si. Seçmen gruplarına göre bakıldığında: ilk kez oy kullananlar yüzde 17, işçiler yüzde 11, memurlar yüzde 4, serbest meslek sahipleri yüzde 9, emekli yüzde 3, çırak yüzde 8 ve işsizler yüzde 17. NPD'ye oy verenlerin yüzde 95'inin en fazla yakındığı sorun ise toplumsal adaletsizlik. Sosyaldemokrasiye en fazla sırt çeviren seçmenlerin işçiler, işsizler, emekliler ve gençler arasında olduğu düşünülürse, durumun vehameti daha iyi anlaşılacaktır. İşte NPD'nin iyi eğitilmiş kadroları da bu klasik sol seçmenlere, içini boşaltarak milliyetçileştirdikleri sol söylemlerle yaklaşıyor, »Almanlar için toplumsal adalet«, »her Alman iş« benzeri sloganlar, sosyal girişimler ve »bizden biri« imajıyla sempati topluyorlar. Ancak buradan NPD'nin insanları aldattığı sonucunu çıkarmak, »normalite fenomenini« açıklamaya yeterli değil. Çünkü NPD seçmenlerinin çoğunluğu, »toplum çoğunluğunun düşündüklerini« ifade ediyoruz diyen NPD'nin ne olduğunu bile oy vermektedir.

NPD'nin elde ettiği seçim başarısının en önemli dayanakları, toplum merkezindeki köktenırkçılık ve sistem partilerinin genel yaklaşımlarıdır. Göçmenlerin sosyal kasalara yük olduğunu söyleyenler, »sosyal yardım alan yabancı yurtdışı edilmelidir« talebini ileri sürenler, işsizleri »parazitler« diye nitelendirenler, »çalışmayan yemek de yemesin« deyiverenler öncelikle sistem partilerinin temsilcileridir. Keza »Almanların kader birliğinden« dem vuran ve »sen Almanya'sın, daha fazlasını ver« kampanyasına öncülük eden bizzat Şansölye Merkel'dir.

Sonuç itibarıyla neoliberal program çizgisinde şekillenen mali piyasalar kapitalizmi, ayrımcılık, dışlama ve dışıdalanma ile toplumun bölünmesini derinleştirmekte ve neofaşizmin güçlenmesine neden olmaktadır. Adolf'ün torunlarının Alman parlamentolarına girmeleri, neoliberal politikaların bir sonucudur. Yani sorun kapitalizmdir. Neofaşizm de bir düşünce değil, insanlık suçudur. NPD ve benzeri örgütlenmelere karşı verilecek mücadelenin merkezine bu anlayış yerleşmelidir. Gerisi lafıgüzaftır.

IDOMENEO YA DA ALAMAN İSLAMI

30 EYLÜL 2006

Rivayete göre Girit kralı İdomeneo Truva savaşından dönerken müthiş bir fırtınaya yakalanır ve gemisi tam batmak üzereyken bir yemin eder: »Fırtınadan kurtulursam, sahilde rastlayacağım ilk canlı varlığı deniz tanrısı Poseidon'a kurban edeceğim« der, kurtulur. Talih bu ya, kralın sahilde karşılaştığı ilk kişi, kendisini merakla bekleyen oğlu İdamante'dir. Velhasıl iş çetrefilleşir ve 1781'de Wolfgang Amadeus Mozart'ın pembe dizi misali operasına dönüşür.

Antik Yunan'da rivayetler hep tanrıların gazabından bahsederdi. 21. Yüzyılın dünyası ise daha reel korkuları yaşıyor. Mozart'ın eserini sahneye uyarlayan Berlin Operası, bir sahnesinde İsa, Buda ve Poseidon'un yanısıra İslam peygamberi Muhammed'in de kesik başı gösterildiğinden »aman teröristler operamızı bombalar« korkusuyla operayı programından aliverdi ve medya ile politikacıların gazabına uğradı. Opera yönetiminin doğru mu, yanlış mı yaptığı tartışması bir yana, olay, yaratılan korku ortamının nelere muktedir olduğunu göstermeye yetiyor. Hoş, opera yönetiminin bu tavrıyla dünya medyasının ilgisini çekmesini »iyi pazarlamacılık« olarak değerlendiren de yok değil, ama İdomeneo tartışması tam da Alman devletinin örgütlediği »İslam Konferansı« ile örtüşünce, opera eleştirmenlerinin (!) sayısı artıverdi.

Alman devleti son yirmibeş yılın kemikleşmiş »Almanya göç ülkesi değildir« paradigmasını değiştiriyor mu acaba? Baksanıza, daha »Entegrasyon Zirvesinin« şaşkınlığı geçmeden, toplumun önemli bir çoğunluğunun »İslam Almanya'ya uymuyor« düşüncesinde olmasına rağmen bir de »İslam Zirvesi« düzenleyiverdiler. İçimde kötülük yok ama, düşünmeden de edemiyorum: hani bir laf vardır ya »bayram değil seyran değil, enişte beni niye öptü?« diye. İşte bu da ona benziyor. Onyıllar boyunca politikasının temel direklerinden birisi İslam ve yabancı düşmanlığı olan, kaba milliyetçi tutumuyla tanınan Hristiyan Birlik Partileri'nin yönetici ve bakanları ne oldu da birden bire »göç ülkesi olma gerçeğini« kabul ediyor, kaale almadıkları kesimleri resmi görüşmelere davet ediyorlar? Nedir bu değişimin ardında yatan nedenler?

Öncelikle şunun altını çizmekte yarar görüyorum: İşçi göçü yıllardan beri neoliberal politikaları uygulamak için enstrümentalize edilmektedir. Başta Birlik Partileri olmak üzere, sistem partileri ve Alman devletinin kurumları, ülkenin bir göç ülkesi olduğunun bal gibi farkındaydılar. Ancak bu gerçek ekonomik, sosyal ve politik sorunların gerçek nedenlerinin üstünü örtmek, demokratik ve sosyal hak budanımını gerek-

çelendirmek, toplumun bölünmesini derinleştirmek ve neoliberal programa yarayan korku ortamını yaratmak için reddedildi. Göçmenler, temel bir çok haktan mahrum, egemen politikanın istediği gibi kullandığı manevra kitlesi olarak tutuldular.

Eğer yıllarca böylesi bir politika uygulayanlar ve özellikle »Alman ulusunun kader birliğinden« bahsedip »ince« milliyetçi ve yabancı düşmanı bir çizgi izleyen Wolfgang Schaeuble bugün diyalogdan dem vuruyorlarsa, bunun ardında politika değişikliği falan aranmamalıdır. Bence egemen politika aynı çizgisini sürdürüyor. »İslamla diyalog« da bu çizginin güncelleştirilmiş bir şekli. Çünkü sorun, ülke gerçekliğini tanımak değil, Alman devletinin dış politik çıkarlarına uygun olarak, ülke içerisinde preventif önlemler alma çabasıdır.

Federal Hükümet gerek Lübnan'a asker gönderme, gerekse de Perşembe günü parlamentoda kabul edilen Afganistan askerî operasyonunu uzatma kararıyla İslam dünyasında tepki topladığının farkında. İşte en azından Almanya'da yaşayan yaklaşık 3,5 milyon müslümanın (resmî istatistiklere göre Almanya'da yaşayan müslümanların yüzde 80'i Sünnî, yüzde 17'si Alevî ve yüzde 3'ü Şîî. Ayrıca 3,5 milyonun yaklaşık 1,8 milyonu da Türkiye kökenli) kontrol altında tutulması sağlanırsa, bu tepkilerin Almanya'daki etkisi azaltılabilir ve iç güvenlik açısından preventif adımlar atılmış olur düşüncesinde. Bu benim uydurmam değil, aksine iç politikacılar tarafından yıllardan beri dile getirilen düşünceler.

Amaçlarına ulaşmak için aba altından sopa da göstermiyor değiller. Söylemlere dikkat edilirse hep »ya entegre olun, ya da..« veya »müslümanlar diyaloga açık olmalı ve terörü lanetlemeli, yoksa...« türünden hem dayatmalara, hem de tehditlere başvurulmakta. Bu açıdan gerek »Entegrasyon Zirvesi«, gerekse de yeni icad »İslam Konferansı«, proje pastasından pay alma kaygısında olan kimi »göçmen temsilcisinin« dediği gibi ileri bir adım değildir. Amaç »Alman İslamı« adında bir hilkat garibesi yaratarak, hem İslamî örgütlenmelerin etkisini kontrol altına almak, hem de müslüman göçmenleri dış politik çıkarlara stepne yapmaktır. Kısacası, Almanya'daki egemen politikanın İslam ve göçmenler konusundaki iyi niyetinden şüphe duyulmalıdır.

YENİ SAVAŞ SİNYALLERİ Mİ?

7 EKİM 2006

Bugünlerde Türkiye başbakanı Erdoğan'ın dış politika ajandası hayli dolu. Kısa bir süre önce ABD başkanı Bush ve Britanya başbakanı Blair ile görüşen Erdoğan, en son Almanya şansölyesi Merkel'i ağırladı. AB'nin genişlemeden sorumlu komiseri Olli Rehn'de geçen Çarşamba'ya kadar üç gün Ankara'daydı. Görüşmelerin iki ana konuda, AB üyeliği ve İran ile olan nükleer ihtilaf, yoğunlaştığını basından öğrenebildik. Ancak özellikle İran ile ilgili olarak görüşmelerde nelerin konuşulduğunun açıklanmaması, kafalarda bazı soru işaretlerine yol açtı.

Aslına bakılırsa bu soru işaretlerinin kısa zamanda ciddi kaygılara dönüşebilecekleri de söylenebilir. Çünkü gelişmeler, önümüzdeki bir kaç ayın çok sıcak geçeceğine işaret ediyor. İlginç olan ise BM Genel Kurul toplantısı öncesine kadar yaygara koparan ABD yönetiminin sessizliğe bürünmesi. Savaş karşıtlığı ile tanınan ABD Kongre üyesi Maurice Hinchey'in bir kaç gün önce söylediklerine bakılırsa, bu sessizlik fırtına öncesinin sessizliği. Demokrat Parti'li Hinchey, 7 Kasım'daki Kongre seçimleri öncesinde İran'a saldırılmasının söz konusu olduğunu söylemiş ve söylediklerine kanıt olarak da, arasında nükleer silah taşıyabilen uçak gemisi »Eisenhower«in de olduğunu büyük bir ABD filosuna harekât emrinin verilmesini göstermişti. ABD deniz kuvvetlerinden alınan bilgilere dayanılarak, filonun üç hafta sonra İran yakınlarında olacağını bildiren bazı gazete haberleri, Hinchey'in iddiasını teyid ediyor.

ABD başkanının beklenenin aksine BM Genel Kurul toplantısında İran'la ilgili olarak ılımlı bir söylemde bulunması, kimi gazeteciler tarafından ABD dış politikasında değişim olarak yorumlanmıştı. Hatta hükümete yakınlığı ile tanınan Washington Post gazetesi »İkinci Bush hükümeti İran'la savaş opsiyonunu terk ederek, sorunu diplomatik kanaldan çözmek istiyor« tespitini yapmıştı. Ancak Pentagon'daki hareketlilik ve Türkiye'nin içinde olduğu yoğun diplomasi trafiği daha farklı sinyaller veriyor.

Uluslararası medyanın yüzeysel olarak geçtiği bir kaç ayrıntı, bu sinyallerin yeni savaş sinyalleri olabileceği kaygısını artırıyor. Örneğin »Time« dergisi muhabiri Michael Duffy bir haberinde ABD mayın gemileri ve mayın arama botlarının mürettebatlarına, İran istikametine hareket etmek için bağlı bulundukları birliklere Ekim başında teslim olma emri verildiğini belirtiyordu. »Eisenhower« uçak gemisinin dahil olduğu filoya harekât emrinin verildiğini bildiren haftalık gazete »The Nation«, ayrıca Afganistan'daki hedeflere hâlen bombardıman uçaklarının kalktığı »Enterprise« uçak

gemisinin Ekim ayında bitecek olan görev süresinin uzatılabileceğini belirtiyordu. Gazeteye göre, ABD deniz kuvvetlerinin Kasım ayında göreve gönderilmesini planladığı »Eisenhower«e şimdiden harekât emri verilmesi tuhaf bir karar. Hatırlanacağı gibi ünlü gazeteci Seymour Hersh daha Nisan ayında Pentagon'un olası bir İran savaşı için kontenjan planlaması içerisinde olduğunu ortaya çıkartmıştı. Geçen ay ise, saygın bir magazin olan »The Raw Story« internet dergisi, Hersh'in ortaya çıkardığı birinci planın sonuçlandığını ve Pentagon'un somut operasyon ve operasyon sonrası planlarına geçtiğini ileri sürdü.

Bu ayrıntıları alt alta sıraladığımızda ortaya çıkan tablo gerçekten ürkütücü. Bush diplomatik çözüm hamlesi yaparken, Pentagon somut savaş hazırlığında. Tabii ki bundan hemen falanca tarihte yeni bir savaş çıkacak sonucunu çıkarmak doğru olmaz. Ancak Bush yönetiminin bugüne kadar attığı adımlar, söylemlerine şüpheyle bakmayı gerektiriyor. Hem ne demişler: »Ainesi iştir kişinin, lafa bakılmaz«. Bakalım Kasım ayı neler gösterecek.

Açık olarak görünen bir şey ise Çekirdek Avrupa'nın ihtilafta aktif rol almak istemesidir. Almanya dışişleri bakanı Walter Steinmeier »Die Welt« gazetesi ile yaptığı bir mülakatında bunu şöyle açıklıyor: »Değişen bir şey yok. Hareket noktamız, üç Avrupa devletinin, yani Almanya, Fransa ve Britanya'nın acil bir uluslararası sorunda sorumluluk üstlenmeye hazır olmalarıdır«. İşte Merkel'in Türkiye ziyaretine bu açıdan bakıldığında, farklı olan renkler görülebilecektir.

Peki, tüm bunlardan bizlerin çıkaracağı sonuç ne olmalıdır? Öncelikle savaş karşıtlarının, sol ve demokratik güçlerin şu soruya dürüst yanıt vermeleri gerekir: Tüm antidemokratik uygulamalarına, Kürtlere yönelik baskılarına ve gerici-köktendinci devlet ideolojisine rağmen, bağımsız bir devlet olan İran'a karşı düzenlenecek askerî saldırıya, nükleer silah ve santrallere sahip olan ülkelerin, başka ülkelerin nükleer enerjiden faydalanıp faydalanamayacaklarına karar verme hakkını kendilerinde görmelerine karşı nasıl bir tavır alınmalıdır? Bence bu soruya verilecek yanıtın dürüstlüğü, inandırıcılığımızın kıtası olacaktır.

NOBEL, SOYKIRIM VE İKİYÜZLÜLÜK

14 EKİM 2006

İnsan ancak yaptığı işle gurur duyabilir. Ama bazı olaylar vardır, başka insanların başarıları sizin için de bir gurur vesilesi olur. 2006 Nobel Edebiyat Ödülü'nün Orhan Pamuk'a verilmesi de böyle bir şey. Kuşkusuz bu haber Türkçe edebiyatı sevenleri son derece gururlandırmıştır. Ben de kendimi bir edebiyatsever olarak nitelendirdiğimden, bırakın kitabı gazete okuyan sayısının bile az olduğu bir ülkenin yazarının bu ödüle layık görülmesine son derece sevindim. Türkiye edebiyatının çınarı Yaşar Kemal'in dediği gibi »Sevgili Orhan hak ettiği ödülü aldı«.

Pamuk'un layık görüldüğü ödül Türkiye'de basit ve banal reaksiyonlara neden oldu. Köşe yazarlarının, kimi politikacıların gösterdikleri seviyesiz, milliyetçi, hatta ırkçı tepkiler, ülkedeki »entelijansiyanın« ne kadar aciz durumda olduğunu ve ne denli resmi ideolojinin kölesi haline geldiklerini kanıtıyor. Pamuk büyüdükçe, onlar küçülebiliyorlar.

Nobel Ödülü'nün açıklandığı aynı gün Fransa parlamentosu Ermeni Soykırımı ile ilgili bir karar aldı. Bu karar da Türkiye'de beklenen reflekslere yol açtı. Üretilen »düşünce soykırımı« türünden yeni ve suni terimlerle Türkçe ifal edilerek, Fransa Parlamentosu'nun aldığı karar topa tutuldu.

Öncelikle şunun altını çizmekte yarar görüyorum: kanımca Fransa Parlamentosu'ndaki çoğunluk Ermeni Soykırımı ile ilgili kararı ilk önce iç politik kaygılar nedeniyle aldı. Avrupa'nın emperyalist çizgide yeniden yapılanmasının mimarlarından birisi olan Fransa'nın Türkiye'de demokrasi, insan hakları veya azınlık hakları gibi düşüncelerle hareket ettiğine hiç inanmıyorum. Alınan karar, Türkiye'nin AB üyeliğine karşı olan Fransa kamuoyuna verilen bir sinyaldir. Aynı zamanda da Türkiye'deki karar vericilere aba altından sopa gösterilmektedir. Fransa soykırım konusunda inandırıcı olabilmesi için, önce kendi tarihiyle hesaplaşmalı ve kendi sömürgelerinde uygulanmış olan devlet terörünü ve vahşeti reddedenlere ceza verilmesini karar altına almalıdır. Böyle olsaydı neofaşist lider Le Pen çoktan hapsi boylar, demagojisini sürdürme şansından yoksun kalırdı. Fransa kendi tarihine aynı hassasiyetle yaklaşmadığı müddetçe, Ermeni Soykırımı konusunda söyledikleri ikiyüzlülük olarak algılanacaktır.

Fransa'nın bu ikiyüzlülüğüne rağmen, alınan karar bence doğru bir karardır. İşlenen insanlık dışı suçları reddetmenin, düşünce ve ifade özgürlüğü olmadığı, inkarın suça ortak olma anlamına geldiği ve suç işlemek olduğu 21. Yüzyıl dünyasında demokratik hukuk devleti

anlayışının olağan bir kuralı olarak kabul edilmelidir. Ki, bunun örneği de vardır: Almanya'da Holocaust'u inkar etmek bir suçtur ve demokrat olan hiç kimse bu suçun cezalandırılmasından rahatsız olmamaktadır.

Diğer taraftan Türkiye'deki tepkiler de ikiyüzlülüğün bir göstergesidir. Hani bir deyim var ya: »Dinime küfreden bari müslüman olsa« diye. Bu da ona benziyor. Sen muhalif sesleri »Türklüğe hakaret etme« zanyla susturmaya çalış, tarihe eleştirel bakanları mahkeme önlerine çek ve toplumsal linç kültürünü etabile etmeye uğraş, ondan sonra da Fransa Parlamentosu'nun kararını »ifade özgürlüğünü giyotine götüren karar« diye eleştir. Böylesi bir ikiyüzlülük hiç inandırıcı olabilir mi?

Aslına bakılırsa Türkiye'nin bulunduğu coğrafyada yaşayan halkların kendi tarihleri ile hesaplaşması, tarihten ders çıkartması için ne AB'ye, ne de sermaye çıkarları için hareket eden emperyalist güçlere ihtiyaçları var. Kaldı ki kendi tarihi ile hesaplaşmayan toplumlar sürekli kaybedenlerden olacakları için, hesaplaşma halkların kendi çıkarlarıdır. Ancak bu çıkarların savunulmasını devlet yönetimlerinden veya resmi ideolojilerin gönüllü temsilciliğine soyunmuş köşe yazarlarından beklemek yanlış olacaktır. Bu hesaplaşmayı yapacak olanlar halklar ve emek güçleridir. Şahsen ben tarihin sonunun gelmediğine inandığımdan, Türk, Kürt, Arap, Ermeni halklarının er ya da geç barış içerisinde yan yana ve birlikte yaşamak için kendi tarihleri ile hesaplaşacak ve bunun sonuçlarını çıkaracak güce erişeceklerine kesinlikle inanıyorum. Tarihi halklar ve emek güçleri yazabildiği ölçüde de ne sömürü kalacaktır, ne de soykırımlar. Bu inançla Orhan Pamuk'u tekrar gönülden kutluyorum. Sevgili Orhan Pamuk, beynine, yüreğine sağlık.

»ALT TABAKA« VE TİMSAH GÖZYAŞLARI

21 EKİM 2006

Almanya Sosyal Demokrat Partisi (SPD) başkanı Kurt Beck'in başlattığı »alt tabakalar« tartışması, tesa-düfen kamuoyuna sızan bir rapordan sonra curcurnaya döndü. SPD'ye yakın Friedrich-Ebert-Vakfı (FES) çalışmalarını optime etmek ve hedef kitlesini yeniden tanımlamak amacıyla Berlin'deki TNS Infratest sosyal araştırma kurumunu bir rapor yazmakla görevlendirmişti. TNS Infratest Şubat-Mart 2006'de 18 yaş üzeri 3000 Alman seçmenle, Almanya'daki toplumsal reformlar üzerine bir anket yaptı. »Reform süreci içerisindeki toplum« başlığını taşıyan bu çalışmadan alıntılar yapılırken, kıyamet koptu. SPD sol kanadı, özellikle milletvekili Ottmar Schreiner raporda yer alan sonuçların sorumlusu olarak Schröder Hükümetini göstererek SPD'yi topa tuttu. Siyaset bilimcisi ve yoksulluk araştırmacısı Prof. Dr. Christoph Butterwege de, SPD'nin göstermelik tepkilerini "timsah gözyaşları" olarak nitelendirdi.

Raporun yol açacağı tepkilerin büyümesinden korkan SPD yönetimi, raporu yıl sonunda kamuoyuna tanıtmayı planlayan FES yöneticilerini, bazı sonuçları kısmen basına açıklamaya zorlayınca, bizler de rapor sonuçlarından haberdar olabildik. Aslına bakılırsa rapordaki sonuçları bir köşe yazısı çerçevesinde aktarmak çok güç. Bu nedenle »Almanya'daki toplumsal durum« başlığı altında geniş bir yazıya başladım. Gene de bu köşede bazı ara başlıklarla rapora değinmek istiyorum.

Daha önceki yazılarımda Batı Avrupa toplumlarının giderek korku toplumu haline getirildiklerine ve bu durumun feci sonuçlara yol açabileceğine değinmiştim. Rapordaki veriler bu iddiamı teyid ediyorlar. Kısaca bir bakalım:

Rapora göre 18 yaş üzerindeki Almanların yüzde 63'ü vuku bulan toplumsal değişimlerden korkuyor. Yüzde 44'ü devletin kendilerini yalnız bıraktığı görüşünde. Yüzde 59'u »kemerleri daha da sıkma« zorunda kaldıklarını belirtirken, yüzde 61'i toplumdaki orta tabakanın yok olduğunu düşünüyor. Yüzde 56'lık bir kesim de, hangi parti gelirse gelsin, durumun değişmeyeceğini söyleyerek, partilere ve politikacılara duydukları güvensizliği belirtiyorlar.

Resmî verilere göre, ekonomik güç açısından dünyanın en zengin ülkelerinden olan, dünya ihracat şampiyonu Almanya'daki yoksulluk oranı 1998-2005 yılları arasında yüzde 12,1'den yüzde 13,5'e çıkmış durumda. Prof. Butterwege Almanya'da en aşağı 10 milyon insanın yoksul olduğunu söylüyor. İşsizleri, sosyal transferlere muhtaç olanları ve güvencesiz düşük ücretli işlerde çalıştırılanları alt alta toplarsanız, bu sayı daha da artabilir. Böylesi bir

gelişme karşısında, rapora göre yüzde 49'luk bir kesimin yaşam standartlarını koruyamayacağı korkusu ciddi bir tehdit olarak algılanabilir. Gelecek kaygısının reel duruma dönüştüğünü ise, yüzde 40'lık bir kesimin emeklilikte sosyal yardıma muhtaç kalacaklarına kesinlikle inanmalarında görebiliriz. Rapor sonuçları, gelir düzeyine bakıldığında, toplumun yüzde 42'sinin, eskiden »orta tabaka« olarak nitelendirilen seviyeye çıkma olasılığının kalmadığı bir »alt tabaka« oluşturduğunu gösteriyor. Alman olmayanların da içinde bulunduğu durumdan çıkarak, bu genel tabloya katılması durumunda, Almanya toplumunun yarısını –rapordaki deyimle- »alt tabaka« olarak nitelendirmek olanaklı. Ancak bu gelişme bölgesel olarak da büyük farklılıklar gösteriyor. Çünkü »alt tabaka«ya mensup olanların oranı Batı'da yüzde 38 iken, Doğu eyaletlerinde bu oran yüzde 58! Bu sayılardan çıkartılacak bir diğer sonuç da, iki Almanya'nın birleşmesinden bu yana geçen 16 yılda, toplumsal bölünmenin aşılamadığı, aksine derinleşmiş olduğudur.

Sosyal bilimciler, toplumun »alt tabaka« olarak nitelendirilen bu kesimleri üzerine konuştuklarında, genellikle, Türkçe'ye "güvencede olmayan, rizikolu ve tehdit altında olanlar" olarak çevirebileceğim Almanca »Prekariat« tanımını kullanıyorlar. Bu tanımdan ve toplumsal realiteden hareket edildiğinde, artan güvensizliğin ve »altlara kayma« tehditinin yeni tip bir egemenlik aracı haline geldiği sonucuna varmak gerekiyor. Çünkü Hartz IV gibi yaptırım yasaları ve para yardımlarının kesilmesine kadar varan cezalandırma uygulamaları sadece işsizler, sosyal yardıma muhtaç olanlar ve düşük ücretliler üzerinde baskı unsuru olmakla kalmıyor, aynı zamanda »olağan« iş ilişkisinde olanlar, hizmetliler, zanaatkarlar, küçük işletme sahipleri v.b. başta olmak üzere, toplumun geniş kesimleri üzerinde etkisi giderek artan baskı araçları haline geliyorlar.

Mali piyasalar kapitalizminin, neoliberal programlar ile gerçekleştirdiği aşırı sermaye birikimi sonuçta dağılım ilişkilerinin ve toplumsal yapılanmaların kütleli bir değişimine neden oluyor. Yeni mali rejim olarak nitelendirilebilecek uluslararası mali piyasaların baskısıyla gerçekleşmekte olan bu değişimler, toplumsal bölünmelerin ve ihtilafların sertleşerek derinleşmesine, dışıdalanmanın genişlemesine ve burjuva demokrasilerinin içinin boşaltılmasına yol açıyor. Kanımca rapor sonuçları bunları kanıtlıyor. Peki, bundan çıkaracağımız politik sonuçlar ne olmalı? Onu da bir dahaki haftaya bırakalım.

»PREKARIAT« VE SONUÇLARI

28 EKİM 2006

Yoksullukla ilgili yeni bir rapordan iki veri ile geçen hafta kaldığımız yerden devam edelim. Alman Sendikalar Birliği DGB'nin vakfı Hans-Böckler-Stiftung bu ay »Almanya'da Yoksulluk« başlığı altında bir rapor yayınladı. Bu rapor ile FES'in raporu arasında büyük benzerlikler var. Dikkatimi çeken iki veri ise şöyle: Sosyal yardım alma hakkı olmasına rağmen, genelde utandıklarından bu haktan feragat eden »gizli yoksulların« sayısı 2,7 milyon! Ve toplam sayıları on milyonu aşan yoksul insanların 2,8 milyonu 15 yaş altındaki çocuklar. 2004 yılında bu sayı 1,5 milyon olarak açıklanmıştı. Yani Hartz IV uygulamasıyla iki yılda 1,3 milyon çocuk daha yoksulluğa itilmiş oldu.

Görüldüğü gibi reel durum korkunç. Sermaye yönelimli Alman hükümetleri uygulamaya soktukları neoliberal yasalar ile resmen yoksulluk yaratıyorlar. Toplumun, başta işçi sınıfı olmak üzere, geniş bir kesimi sermaye birikimine kurban ediliyor. Neoliberal çılgınlık »alt« ve »orta tabakaların« içiçe geçerek, daha aşağılara kaymalarına ve sosyal bilimcilerin Almanca »Prekariat« olarak nitelendirdikleri güvencesiz ve rizikolu bir yaşamın, büyük bir çoğunluğun gündelik realitesi haline gelmesine neden oluyor.

Sadece düşük ücretle sınırlandırılmayacak olan ve işçiler, işsizler, sosyal transfer alıcıları, emekliler haricinde gazeteciler, öğretmenler, akademisyenler ve serbest meslek sahipleri gibi dünyanın iyi kazançlı kesimlerinin de çalışma ve yaşam koşullarının güvencesiz ve rizikolu hale gelmesi anlamını taşıyan »Prekariat«, bir politik strateji olarak yeni tip bir egemenlik aracıdır. Neoliberal elitler bu araç ile sosyal güvenlik »binasının« temelini dinamit koymakta, bir taraftan işsizler ve göçmenler gibi toplumun kenarlarında marjinalleştirilen gruplar üzerinde düşük ve daha düşük ücretli işleri kabul ettirme baskısını uygulamakta ve diğer taraftan da toplu sözleşmeli »olağan« iş ilişkilerine saldırmaktadırlar. İşsizlere yönelik yaptırımlar, iş yerlerinin ülke dışına düşük ücret ülkelerine taşınması ve kronikleşen kitlesel işsizlik, »iş« giderek azalan bir emtia haline getirmekte ve bu emtiaya »sahip« olanların, onu kaybetmemek için haklarından feragat etmeyi kabul etmelerine neden olmaktadır. Çalışma sürelerinin ücret ödenmeksizin uzatılması, tatil ve Noel paralarının kesilmesi, izin günlerinin azaltılması, hasta hasta işe gelinmesi, ücretlerde yüzde 30'lara varan indirimlerin kabul edilmesi, toplu iş sözleşmesi otonomisinin veya işçi hakları ile ilgili yasaların delinmesi örgütlü işçiler tarafından »işini kaybedip, toplum kenarına itilme« korkusu nedeniyle onaylanmaktadır.

Kısacası »Prekariat«ın sadece belirli ücret gruplarının karakteristiği olarak değil, kapitalizmin şekil değişimine ve bağımlı çalışanların çalışma ve yaşam koşullarının tümünden altüst oluşuna yönelik bir tandans olarak tanımlanabileceği görüşündeyim. Bu tandans Batı Avrupa toplumlarında özellikle 20. Yüzyılın 70li yıllarında elde edilen sosyal güvence garantisi ve yasal haklarla kısmen güvenli ve planlanabilir bir yaşamı olanaklı hale getiren »olağan« iş ilişkilerini tehdit etmektedir. Geçmişte alınan ücret işsizlik, hastalık, iş kazaları gibi durumlarda ve emeklilikte olası rizikoları azaltan bir sosyal güvencenin altyapısını oluşturuyordu. Bu kolektif hakları sağlayan eski »sınıf uzlaşısı« artık sermaye tarafından tek yanlı olarak fesh edilmiştir. Sermaye, ücretli emeği »atipik« iş ilişkilerine ve »Prekariat«a itmekte. Tüm bunlar ve son 20 yıldaki politik, sosyal ve kültürel altüst oluşlar kapitalizmin son transformasyonunun bir göstergesidir.

»Prekariat«a itilen Batı Avrupa toplumlarının ortak reaksiyonu korku ve protestodur. Korku ve protesto yatkınlığı kısmen egemenlere yönelen eylemliliğe yol açsa da, çoğunlukla resignasyona, apolitikleşmeye, izolasyona ve köktenırkçılığa neden olmaktadır. 2004-2006 yılları arasında sadece Almanya'da yapılan seçimlerin sonuçları ve katılım oranları bunu kanıtlamaktadır.

Ne yapmalı? (yazdıklarım eksik kalsa da) İçinde bulunduğumuz durum emek güçlerine, toplumsal ve politik sola bir meydan okumadır. Bu meydan okumaya yanıt verecek olan güçlerin önünde, toplumun geniş kesimleri ile birlikte, hem ulusal, hem de uluslararası düzlemde sosyal, demokratik, ekolojik, barışçıl ve kapitalizm ötesi bir gelişme yolu hedefinde güç birliği oluşturma görevi durmaktadır. Emek güçleri, toplumsal ve politik sol, çoğunluğun çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve kapitalizmi aşacak bir transformasyon sürecinin başlatılabilmesi için, hegemonik güç olmaya çalışmalıdırlar. Aksi takdirde Avrupa kapitalizmlerinin barbarlığa dönüşmesine ve emperyalist savaşların egemen olacağı bir çağa geçilmesine karşı ciddi bir alternatif kalmayacaktır.

AYAKTA ÖLEN ANTİFAŞİST

4 KASIM 2006

29 Ekim 2006 Pazar günü Frankfurt am Main kentinde tanınmış antifaşist direnişçi, ısrarlı enternasyonalist ve mücadeleci bir Alman komünisti olan Peter Gingold 90 yaşında yaşama gözlerini kapadı.

Yahudi kökenli olan Peter Gindold “Direniş- bütün bir yaşam boyunca!” şiarına uygun olarak yaşadı ve son nefesine kadar toplumsal mücadeleye destek vererek “ayakta öldü”. Bu dostun, vefakâr yoldaşın anısı önünde saygıyla eğilmeyi boynumun borcu olarak görüyorum.

Peter Birinci Dünya Paylaşım Savaşı yıllarında, 8 Mart 1916’da doğdu. Daha genç yaşlarında Weimar dönemi Almanya’sının ekonomik ve toplumsal kırılmalarına ve vahşileşen antisemitizmine tanık olmuştu. Bu nedenle daha çocuk denilecek yaşta sosyalist işçi gençlik hareketine katılmış ve güçlenmekte olan faşist tehlikeye karşı 1933 öncesinde ve sonrasında verilen antifaşist mücadelenin aktif katılımcısı oldu.

Hitler iktidara geldikten sonra, Haziran 1933’de yüzbinlerce sendikacı, sosyal demokrat, sosyalist ve komünist gibi, o da tutuklandı. Kısa süreliğine serbest bırakılmasını fırsat görüp, ailesinin de götüğü Fransa’ya kaçarak, örgütlü antifaşist mücadeleye Paris’ten katıldı. Paris’te partilerüstü bir örgüt olan “Özgür Alman Gençliği”nin kurucusu ve Almanya Komünist Partisi KPD’nin üyesi oldu. Gene Paris’te, altmış yıldan uzun bir süre boyunca yaşamının ve mücadelesinin yol arkadaşı olan eşi Ettie Stein-Haller ile tanışarak, 1940 yılında evlendi.

Peter ve Ettie, Alman faşizminin Fransa’yı işgal etmesinden sonra Fransız direniş örgütü “Résistance”ın silahlı mücadelesine katıldılar. Peter, Ağustos 1944’de Paris’in kurtuluşunu sağlayan başkaldırının katılımcıları arasında yer aldı. Ve Avrupa’nın faşist barbarlıktan kurtulduğu 8 Mayıs 1945 gününü, Turin’deki İtalyan partizanları arasında kutladı.

Savaşın bitiminde Almanya’ya geri dönen Peter ve Ettie çifti, KPD üyeleri olarak politik çalışmalarını burada yürüttüler ve antifaşistler birliği VVN’in Hessen eyalet örgütünün kurucuları arasında yer aldılar. Fransa ve İtalya’da verdiği antifaşist mücadele nedeniyle onurlandırılan Peter Gingold, anayurdu Almanya’da uzun yıllar süren ayrımcılığa maruz bırakıldı. Almanya Federal Cumhuriyeti, Peter Gingold ve eşini, direnişçi ve komünist oldukları gerekçesiyle uzun bir süre Almanya vatandaşlığına almayı reddetti. Hatta 1956 yılında KPD Alman devleti tarafından yasaklandığında, yeniden illegalliteye itildi. Tüm bunlar yetmiyormuş gibi, yıllar sonrasında kızı Sylvia’nın Almanya’da politik

görüşlerinden dolayı meslek yasağına maruz kalmasına tanık oldu.

Baskılar ve faşizmden kurtulması için mücadele verdiği Almanya’nın liyakatsiz tutumu, direnişçi ruhunu kaybetmeyen Peter Gingold’ün savaş ve sömürden kurtulmuş, daha sosyal ve insan onuruna layık bir toplum vizyonu uğruna çaba göstermesine engel olamadı. Tam aksine, tüm bunlar onun için kamçılayıcı nedenler oldu. İnancı ve düşüncesi uğruna mücadele vermenin zorlu ve yenilgi dolu bir yolda yürümek olduğunu toplantılarda ve konuşmalarında dinleyicilerine anlatan Peter, özellikle gençleri neofaşizme, ırkçılığa, toplumsal adaletsizliğe ve sömürüye karşı çıkmaya, kendi kurtuluşları için aktif olmaya davet etti hep. Bu karşı çıkışın ne kadar onurlu bir adım olduğunu da, ilerlemiş yaşına rağmen ülkenin her tarafında yapılan eylemlere sıradan bir nefer ve çoğunlukla konuşmacı olarak katılarak kanıtlamaktaydı.

Peter Gingold’ün deneyimleri, mücadelesi ve bir çağa tanıklık etmesi nedeniyle sendikalardan sosyal hareketlere, partilerden üniversitelere kadar sayısız örgüt ve kurum tarafından danışılan, saygı duyulan ve toplantılara konuşmacı olarak çağrılan bir aktivist olmasını sağladı. Uzun yıllar VVN federal sözcülüğü görevini üstlendi. Almanya Auschwitz Komitesi’ndeki çalışmaları, savaş suçlusu IG Farben şirketinin hissedarlarına karşı yürütülen davadaki aktiviteleri, Résistance üyesi Almanlar Örgütü, Antihitler Koalisyonu Silahlı Kuvvetler ve “Özgür Almanya” hareketi üyesi olarak tarihe geçti. 90 yaşında, Almanya’da son aylarda yapılan merkezî protesto eylemlerinin unutulmaz siması olarak hatıralara kazındı.

Ayakta ölmeyi becerebilen bu antifaşisti tanımış ve yaşamının küçük bir bölümünde beraber yürümüş olmanın onurunu taşıyan bir sosyalist olarak Peter’i selamlıyorum.

UZUN İNCE BİR AB YOLU...

11 KASIM 2006

AB Komisyonu bilindiği gibi geçen Çarşamba Türkiye'nin AB üyelik süreci konusunda hazırladığı "İlerleme Raporu"nu kamuoyuna açıkladı. Rapor, Batı Avrupa medyasında "Türkiye'ye sarı kart", "Ciddi uyarı", "Limanlar krizi" gibi başlıklar altında yorumlanmış olsa da, beklenen genel-geçer söylemleri içeriyor. Herhangi bir yaptırım önerisi yok. Sadece Komisyon çevrelerinden bazı başlıkların ertelenebileceği mesajlarının geldiği belirtiliyor. Türkiye'deki bir çok köşe yazarı rapordan "Komisyon Türkiye'yi kolladı" veya "İlerleme Raporu'ndan şikâyeteye gerek yok" sonucunu çıkartıyorlar. Haklılar da, çünkü Çekirdek Avrupa ve Türkiye'deki ekonomik, politik ve askerî elitlerin çıkarları bir çok noktada örtüşüyor.

Bu açıdan bakıldığında AB'ne demokratikleşme, insan hakları, sendikal haklar, azınlıklar gibi konularda güvenenlerin yanlış ata oynadıklarını söylemek gerekiyor. Çünkü rapor çok açık bir şekilde bir kez daha AB'ne bu konularda güvenilemeyeceğini teyid etmiş durumda. Gerçi rapor sivil-asker ilişkileri, TCK 301.maddesi, işkence ve kötü muamele, yerel dil ve lehçelerde yayın, dini özgürlükler, azınlıklar, Doğu ve Güneydoğu'daki olaylar (Kürt sorunu denmiyor) ve Şemdinli Olayları gibi konulara değiniyor, ama buradan çıkan bir yaptırım veya zorlama yok. Tam aksine, raporun diksiyonuna ve kullanılan dile bakıldığında, Komisyon'un Ankara'ya çok açık bir mesaj verdiği anlaşılabilir. Ve bu mesaj da "sen benim çıkarlarıma yarayan ekonomik yaptırımları yerine getir, gerisine de ben karışmam"dan başka bir şey değil.

Raporda yer alan ve Komisyon Başkanı José Manuel Barroso'nun bir basın açıklamasıyla altını çizdiği "Komisyon 14-15 Aralık'ta yapılacak olan AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'nden sonuçlar çıkarılmasını isteyebilir" tehdidi sadece ekonomik başlıklar için geçerli. Komisyon, Türkiye'deki karar vericilerin Kıbrıs, deniz ve hava limanlarının açılması, malların serbest dolaşımı, ulaşımın piyasalaştırılması, Gümrük Birliği ve uzun vadede dış ilişkilerde "AB Komşuluk Politikası"nın benimsenmesi gibi istemleri kabul etmelerini istiyor. Tehditler sadece bu alanlara yönelik. Çekirdek Avrupa için önemli olan stratejik çıkarlar ve adına "reform" denilen neoliberal programların uygulanmasıdır. Demokrasi, insan hakları gibi konular ise bu çıkarların savunulmasına yarayan ve ekonomik uyum paketlerinin kabul edilmesinden sonra feragat edilecek "şartlı rehin"den başka bir şey değildir.

Kıbrıs sorunu ise Türkiye'deki karar vericilerin "şartlı rehini"dir. Kıbrıs gibi yumuşak karın olarak nitelendirilebilecek bir dizi sorunun, Türkiye'deki ege-

menlerin çıkarları söz konusu olduğunda kısa sürede çözülebileceğinden hiç şüphem yok. Şüphem, bu çözümlerin Türkiye'de yaşayan çoğunluğun, özellikle de işçi sınıfı ile Kürtlerin çıkarına olup olmayacağı konusunda. Bu açıdan rapor ve AB konusunda Türkiye'deki kimi çevrelerin milliyetçi söylemlerine bakılmadan, örneğin Türkiye ekonomik elitlerinin ne söylediğine bakmak, daha doğru olur düşüncesindeyim. Çünkü sermaye AB konusunda daha soğukkanlı ve uzun vadede gerçekçi değerlendirmelerde bulunabiliyor.

Örneğin Doğuş Grubu yönetim kurulu üyesi Sabahat Poshor, rapordaki eleştirilerin abartılmaması görüşünde. Sabancı Holding'in stratejiden ve ticarî alan gelişiminden sorumlu müdürü Mehmet Yükselen "belki 20 yıl sürecek olan bir yolda böylesi aksamalar olabilir" yorumunu yaparak, yabancı yatırımları için ilişkilerde istikrar sağlanacağına inandığını vurguluyor. Turcas Petrol'ün yöneticisi Batu Aksoy ile eski TÜSİAD başkanı Erkut Yüceoğlu sanayicilerin reform sürecini hızlandıracaklarını söylerlerken, asıl tespiti Koç Holding'in enerji faaliyetleri koordinatörü Cüneyt Ağça yapıyor: "Böylesi uzun vadeli bir süreçte endişelenmeyi gerektiren bir şey yoktur. Ayrıca yatırım kararlarımız için bu raporun veya yıl sonunda olası bir krizin hiç bir etkisi olmaz". Yani sermaye gidişattan memnun. Şansölye Merkel'in, Dışişleri Bakanı Steinmeier'in ve AB Konseyi Başkanı Finlandiyalı Vanhannen'in Çarşamba günkü açıklamalarına bakılırsa, memnun olmamaları için bir neden yok.

Sorun bu süreç sonrasında Türkiye'deki emekçilerin, gençlerin, emeklilerin ve demokrasi güçlerinin memnun kalıp kalmayacaklarında. Gelişmeler giderek militaristleşen ve neoliberalizmin merkezî gücü haline gelen AB'nin, Türkiye'yi istediği şekle sokacağını gösteriyor. Bu bağlamda demokratik hakların teker teker budandığı, kitlesel işsizliğin, her an işini kaybetme korkusunun ve güvencesiz çalıştırılmaların büyük bir çoğunluk için gündelik yaşamın bir parçası haline geldiği ve kamusal başta olmak üzere, her türlü yaşam alanının sermaye birikiminin boyunduruğu altına sokulduğu bir AB'nin, Türkiye'deki insanlara demokrasi ve refah getireceğine inanmak tek kelimeyle naiflik değil mi? Uzun ince AB yolunda kimin kazançlı çıkacağı, kimin kaybedeceği şimdiden belli değil mi? Ve sonuçta, "hangi Türkiye'nin hangi AB'ne" sorusuna doğru yanıtı verip, daha demokratik, daha sosyal, daha barışçıl ve her türlü mülkiyetin çoğunluğun yararına kullanılacağı bir Avrupa ve bir Türkiye için örgütlenip, mücadele etmek en doğrusu değil mi? Ne dersiniz?

SURİYE VE İRAN'A YENİ ORTAKLIK TEKLİFİ

18 KASIM 2006

Britanya başbakanı Tony Blair yıllık dış politika konuşmasından bir gün önce, ABD yönetiminin pek hoşuna gitmeyen bir şekilde Suriye ve İran'a »Yeni Ortaklık« teklifi yaptı. Blair, Orta Doğu için bütünsel bir stratejinin peşinde. Suriye ve İran'ı bu stratejinin içine çekmek için alışılmamış bir biçimde İsrail-Filistin sorununun da bu strateji çerçevesinde ele alınması gerektiğini ve İran ile Suriye'nin kendi çıkarları doğrultusunda komşuları Irak'ın barışçıl ve istikrarlı yola girmesine yardımcı olmalarını söylüyor.

Bayram değil, seyrân değil, bu yakınlaşma arzusu da nereden çıktı denilebilir. Britanya iç politikası, Britanyalıların çoğunluk olarak Irak savaşına karşı çıkıyor olmaları ilk akla gelen nedenler. Ama bana kalırsa Blair ve ekibi Irak fiyaskosundan olanaklı olan en az zararlı kurtulmaya çalışıyorlar. Çark nedense öyle istedikleri gibi işlememeye başladı. ABD'nde neoconlara yakın duran medyada ve strateji dergilerinde dahi, Irak'taki kargaşadan kurtulmak için İran'la yakınlaşmak gerekir yorumları yapılıyor. Ancak görüldüğü kadarıyla ABD yönetimi »tükürdüğümü yalamam« tavrı içerisinde. Vaşington'daki köktendinci savaş çılgınının agresif yaklaşımları daha nelere yol açacak bilinmez ama, senato seçimlerinden sonra istediği gibi hareket etmekte zorlanacağını tahmin etmek hiç te güç değil.

Bush'un ABD'nde politik manevra olanağının daraldığı ve Irak'taki kaos ortamının derinleştiği bir dönemde, yakın dostu ve en sadık müttefiki Blair'in bu son çıkışı, ABD yönetiminin pek işine gelmiyor. Zaten eski dışişleri bakanı James Baker'in başkanlığında oluşturduğu Irak Uzmanlar Komisyonu ile nefes almaya çalışan Bush, nasıl olur da kaygan zeminden kurtulurum hesapları peşinde.

Peki, bu durumda yeni ortaklık önerisinin muhatapları nasıl bir strateji izleyecek? Önce Suriye'ye bir bakalım. Suriye, Irak'taki şiddet hareketini açık olarak desteklemiyor. Hatta arada sırada Irak'a terör eylemi gerçekleştirmek için geçmeye çalışanları tutuklayarak, bunu ispatlamaya çalışıyor. Suriye'nin, ABD ordusunu Irak'ta meşgul etmenin dışında, Irak kaosundan elde edebileceği bir çıkarı yok gibi. Kaldı ki Assad rejimi, Suriyelilerin Irak usulü bir »demokrasiyi« istememeleri nedeniyle konumunu ülke içerisinde daha da güçlendirmiş durumda. Suriye ayrıca Lübnan'daki direnişçilere destek çıkararak, bölgedeki etkisini arttırmaya da çalışıyor. Blair'in önerisine verilecek her olumlu yanıt, bu konumunu zayıflatacaktır. Bu nedenle öneri Suriye için pek çekici değil. Suriye'nin bu »ortaklığa« çekilebilmesi için Batı'nın çok daha yüksek bir bedel ödemesi gerekir. Golan Tepeleri'nin geri verilmesinin ve diplomatik izolasyonun kaldırılmasının söz konusu edilmediği hiç bir teklif Suriye'yi hareket ettiremeyecektir.

İran ise Suriye'den daha avantajlı bir durumda. Her ne kadar ABD güçlerinin Irak, Afganistan ve Hint Okyanusu'nda konuşlanması ve ABD-Pakistan antlaşması nedeniyle etrafı sarılı olsa da, özellikle Rusya ve Çin'in Güvenlik Konseyi'nde savaş çıkmaması için uğraştığını biliyor. Uzun vadede bakıldığında İran'ın, Irak'taki terör ve kaos ortamından çıkarı olmayacağı da görülebilir. Irak'taki Şii'lerin bölünmemiş bir ülkede daha güçlü bir pozisyona gelmesi, etkinlik stratejileri açısından İran'ın çıkarınadır.

Diğer tarafta İran, Irak değil. Bölgesel güç olmayı arzulayan, petrol ve doğalgaz gelirlerini ulusal ekonomiye aktarıp, belirli bir istikrar seviyesi yakalayarak otokratik-baskıcı rejime meşruiyet sağlayan ve savaştan çekinmeyen bir ülke. Nükleer enerji kullanımını ulusal hedef haline getiren İran'ın, nasıl sonuçlanacağı belli olmayan »yeni ortaklık« diyalogu uğruna bu avantajlı konumunu terk etmesi, şu an için pek olası gözüküyor kanımca.

Bu değerlendirmeye katılmayanlar olabilir. Özellikle bölgedeki diğer dinamikleri katmadığımı söyleyenler de olacaktır. Ancak görebildiğim kadarıyla uluslararası politika duygulara göre değil, çıkarlara ve güç dengelerine göre şekillenmektedir. Bu açıdan bakıldığında, Batı'nın – özellikle de Britanya'nın – özel çıkarları çerçevesinde Suriye ve İran'ı yenilenen bir Orta Doğu planına eklemlenmeleri için sunulan öneri çok yetersiz. Genel bir bakışla Blair'in çıkışının aynı zamanda bir çaresizlik işareti olduğunu da düşünüyorum.

Bu gelişmelerden ABD yönetiminin de yön değişikliğini kabul edeceğini çıkarmak ise son derece yanlış olacaktır. ABD, yaralanmış bir imparatorluktur ve bu durumda yeni çılgınlıklara başvurma tehlikesi vardır. Her ne kadar kara kuvvetleri Irak'ta sıkışmış olsalar da, bir çok açıklamadan ABD hava ve deniz komutanlıklarının »yeterince saldırı kapasitemiz vardır« yaklaşımında bulunduklarını biliyoruz. Kaldı ki tarihte, canı yanan imparatorlukların başvurduğu çılgınlıkların çeşitli örnekleri bulunmaktadır. İngiltere'nin Süveyş Kanalı macerası bunlardan birisi. ABD şu anda gerginliği bütün bölgeye taşıma yaklaşımında. Bunu daha önce de yapmışlardı. Vietnam'da savaşı kaybedeceklerini anladıklarında, Laos ve Kamboçya'yı savaş çemberinin içine çektiler. Gerçi bu da ABD'nin küçük Vietnam karşısında hezimete uğrayıp, evine dönmelerini engellemedi, ama savaş kurbanlarının sayısını katladı. Gelişmeler hiç iç açıcı değil. Bölge – Türkiye'de dahil olmak üzere – süresi ve sonuçları bilinmeyen kanlı bir yola girebilir. Bana kalırsa, halkların ve ulusların barış ve kardeşlik içerisinde yaşayacağı, bağımsız ve demokratik bir Orta Doğu ile ilgili tüm tartışmalarda bu tehlike göz önünde tutulmalıdır. Aksi, emperyalizmin planlarına istemeden de olsa, ortak olmak anlamına gelecektir.

HOLLANDA: POPÜLİZMİN ZAFERİ

25 KASIM 2006

Bu hafta Hollanda'da son dört yılın üçüncü genel seçimi yapıldı. Benzer bir gelişme Türkiye veya Rusya gibi ülkelerde olsaydı, herhalde herkes parlamenter sistemin krizlerinden bahsedirdi. Ama Merkez Avrupa'nın bir ülkesinde neredeyse her yıl bir genel seçim yapılınca nedense pek haber değeri olmadı. Halbuki Hollanda seçimleri de, geçen haftalarda değindiğim Batı Avrupa toplumlarındaki değişimi çok açık bir şekilde teyid ediyor ve neoliberal politikaların neden olduğu derin krizleri gösteriyor.

Önce seçim sonuçlarına kısaca bir bakalım. Hristiyan Demokratlar (CDA) ve Sosyaldemokratlar (PvdA) seçimlerin mutlak mağlupları. Sermaye kesimlerinin favorize ettiği büyük koalisyon bu sonuçlara göre oluşamayacak. CDA'nın aşırı sağla da bir koalisyon oluşturması olanaksız. Gözlemciler tek olasılığın CDA, PvdA ve 6 sandalyeye sahip olan Christenunie adlı Hristiyan-Sosyal Parti ile oluşturulacak bir koalisyonun olduğunu söylüyorlar. Böylesi bir koalisyon 79 milletvekili ile 150 sandalyeli parlamentoda gerekli olan çoğunluğu sağlayabilir – ne pahasına olacağını, Hollanda'da geleneksel olarak uzun süren koalisyon görüşmelerinin sonunda göreceğiz. Ama o ayrı bir konu.

Merkez sol ve sağdaki hezimetini bir yana bırakırsak, seçimin asıl galiplerinin popülist partiler olduğu görülür. Sağliberal VVD'den ayrılanların kurduğu ve islam düşmanı seçim propagandası yapan aşırı sağcı Özgürlük Partisi daha ilk denemesinde 9 sandalye kazandı. Diğer taraftan radikal sol müthiş bir sıçrama yaparak, oy oranını üç kat artırdı ve parlamentoda 26 sandalye ile ülkenin üçüncü büyük partisi durumuna geldi. Radikal sol da bu başarısını popülist yaklaşıma borçlu. Bu küçük partinin hikâyesi, sola örnek teşkil ettiğinden, biraz yakından incelemeye değer.

“Socialistische Partij” (SP) 1972 yılında Güney Hollanda'nın Oss kentinde kurulan maoist KP/ML'in devamı. Başlangıçta son derece dogmatik ve sekte bir çizgi izleyen SP, doksanlı yıllarda önce maoizmden, sonra da marksizmden uzaklaşıp, sol popülist bir rota izlemeye başladı. Örgütlenme yapısı hâlen hiyerarşik ve kadro partisi niteliğinde. Zaman içerisinde çeşitli kentlerde de örgütlenmeye başlayan SP, özellikle ücretsiz hukuk danışmanlıkları ve alternatif sağlık merkezleri ile halkın sempatisini toplamayı başardı. Neoliberal politikanın öncelikle sağlık alanında gerçekleştirdiği yıkım, üyelerinin neredeyse yüzde yirmisinin sağlık sektöründe çalıştığı SP'nin popüler olmasını sağladı. “Sokaktaki adamın” sözcüsü rolüne soyunan SP'liler, sağlık sektörüyle ilgili tüm protesto hareketlerinin aktif bir parçası olarak kendilerinden söz ettirdiler.

Ancak SP asıl gücüne protesto hareketlerini desteklemesiyle değil, stratejisini değiştirerek kavuştu. Doksanlı yıllara kadar her parlamento seçimine “Karşı çık, SP'yi seç” sloganıyla katılan SP, son yıllarda “anti” rolünü terk ederek, söylemini “varlık vergisi için oy ver” veya “ücretsiz sağlık için oy ver” gibi sistem içerisinde sosyal devlet söylemine dönüştürdü. SP, sosyaldemokrasi ve yeşiller de dahil, bütün burjuva partilerinin ilgilenmediği kesimlerle, yani bağımlı çalışanlar, işsizler, göçmenler, dışlanmışlar v.b. toplumsal konumları güvencesiz olan kesimlerle bağlarını koparmadı, aksine bu kesimlerin çıkarlarından hareketle politik çözümlerini ortaya koydu. Sonuçta sol sosyal devlet anlayışı ile sol popülizmi başarılı bir şekilde birbirine bağlayan radikal Hollanda solu, ülkenin üçüncü büyük partisi olmayı başardı. SP'nin şu anda 45.000 üyesi ve yerel parlamentolarda 350 milletvekili var.

Buna rağmen SP'nin en büyük avantajı ve aynı zamanda en büyük handikapi, başkanı Jan Marijnissen'in popülerliği. Nasıl Almanya'da Oskar Lafontaine sol popülist söylemle kitleleri etkileyebiliyorsa, Marijnissen'de aynı etkiyi Hollanda'da sağlıyor. Bana kalırsa radikal solun asıl zaafı burada başlıyor: başarının kıstasının liderin popüler olup olmamasına bağlılığı. Kaldı ki popülist söylem her zaman –istenilmese de– milliyetçi yan taşımaktadır. Aşırı sağın elde ettiği başarılar göz önünde tutulursa, bunun ne denli tehlike taşıdığı görülebilir. Doğru, popülist de olsa, güçlü bir solun varlığı, aşırı sağın hükümet oluşturmada belirleyici rol oynamasını engelleyebilir. Ancak, bu ilelebet böyle kalacak anlamına gelmez.

Radikal solun, sosyaldemokrasiden boşalan yeri alıp, hegemonik güç olana dek güncel politikasını popülerleştirmesine ben de –halihazırda başka bir reçete göremediğimden– pek karşı çıkamıyorum. Ama kanımca Batı Avrupa toplumlarındaki değişimleri ve neoliberal programın yarattığı derin sorunları göz önüne alan, verili koşulları gerçek anlamda aşmayı hedefleyen bir sol politika uzun vadeli hesaplarını salt sol popülizme bağlı kılmamalı. Sol, hedef kitlelerine yönelik geniş bir “yeniden aydınlatma hareketi” ve orta vadede kapitalist toplumların tümünden demokratik değişimini hedefleyen bir politika başlatamazsa, neoliberal hegemonyaya karşı etkin bir başarı elde edemeyecektir. Elde edilen bir başarıyı kötülemek veya küçümsemek gibi bir amacım yok, ancak kısmi seçim başarıları solun tereddüt, hep yeniden sorgulama ve özeleştirme gibi yaşamsal görevlerini unutmasına neden olmamalı. Şeytanın avukatı misali, bir hatırlatayım dedim.

SAVAŞLAR DÜNYASINDA BARIŞ STRATEJİLERİ

2 ARALIK 2006

Bu hafta Çarşamba günü Berlin'deki Allmende derneğinde hoş bir toplantı yapıldı. Konu 2003 yılında Tarık Ali ve Howard Zinn gibi aydınlar tarafından imzaya açılan bir metnin Türkiye'de de imzaya sunulmasıyla kurulan »Küresel Barış ve Adalet Koalisyonu« idi. Kısa sürede büyük bir hayran kitlesi yaratmayı başaran »Mor ve Ötesi« adlı grubun üyesi ve Türkiye savaş karşıtı hareketinin aktivisti Kerem Kabadayı son gelişmeler hakkında bilgi verdi. Açıkcası neoliberalizmin ve militarizmin böylesine kök saldığı bir dünyada, hele hele Türkiye gibi, şiddetin toplumsal kültürün bir parçası olduğu ülkede gencecik insanların antikapitalist motivasyonla bir savaş karşıtı harekette yer almaları, bana büyük keyif veriyor doğrusu – her ne kadar faaliyetlerin öncelikleri konusunda farklı düşünsem de...

Benzer girişimler Almanya'da da var elbette. Almanya barış hareketi örneğin bugün ve yarın Kassel'de 13. »Barış Politikaları Danışma Konferansı«nı düzenliyor. Konferansta çeşitli kentlerden gelen barış hareketi aktivistleri ve bilim insanları savaşlar dünyasında barış stratejilerini tartışıyorlar. Konferans üç merkezî kavram etrafında toplanıyor.

Birincisi »Görmezden mi geleceğiz?«. Bu kavram etrafında askerî operasyonları reddetmenin, güncel veya başlaması muhtemel şiddet ihtilaflarını görmezlikten gelme anlamına gelmediği açıklanacak. Tam tersine, askerî operasyonları (yani Alman ordusunun yurtdışında konuşlanmasını) reddetmek, şiddet ihtilaflarının gerçek nedenlerine bakmak ve asıl suçlularını bulmak demektir. Barış hareketi »görmezden mi geleceğiz« sorusunu »bilgilendirecek, aydınlatacağız« sözleriyle yanıtlıyor.

İkincisi »Müdahale mi edeceğiz?«. Kapitalist dünyanın egemenleri ve emperyalist güçler söz konusu olan her ihtilafla hep askerî müdahale ile reaksiyon göstermek istiyorlar. Tabii ki bunun ardında hammadde ve enerji kaynaklarına engelsiz ulaşma arzusu da yatmıyor değil. Zaten bunun içindir ki, hep ihtilafların yaratıldığı ülkeler askerî müdahalelerle demokrasi götürmekten (!) bahsedilmekte ve BM Güvenlik Konseyine başvurulmaktadır. Barış hareketi, egemenlerin müdahale etme mantığına, askerî operasyonların nelere yol açtığını, bunların hangi çıkarlara yaradığını ve sözde "teröre karşı savaşın" kendisinin terör olduğunu göstermek için kamuoyunun müdahale etmesi gerektiği yanıtını veriyor.

Üçüncü merkezî kavram da »Angaje olacağız!« söylemi. Almanya barış hareketi, askerî müdahaleler ve savaşçı yaklaşımın karşısına, şiddet ihtilaflarının barışçıl çözümü için insancıl yardıma, toplumların ve tarafların diyaloguna, ayrımcılık uygulamayan diplomasiye, neoliberal dünya ekonomisi ilişkileri ile mücadeleyle,

kollektif güvenlik yapılarının yaratılmasına, sömürü ve adaletsizlikle mücadeleye ve şiddet ile savaşı yaratan tüm koşulların alaşağı edilmesine yönelik politikalar geliştirilmesi için toplumsal demokratik güçlerin angaje olması yanıtını koyuyor.

Bu üç merkezî kavramı tartışacak olan konferansa Peter Strutyński'den, Norman Peach, Bahman Nirumand, Sabine Schiffer, Werner Ruf, Metin baraki, Erhard Crome ve daha nicelerine kadar bir çok bilim insanı katılarak, görüşlerini sunacaklar. Orta Doğu, Antisemitizm, AB'nin gelişme yönü, İran, İslam düşmanlığı ve bir çok konu katılımcıların derinlemesine ele alacakları ihtilaflar. 13. Konferansın sadece Almanya değil, Avrupa'daki barış hareketlerinin önümüzdeki dönemde geliştireceği barış stratejilerine önemli katkılar yapacağından hiç şüphem yok. Konferansın sonuçlarını da sizlerle paylaşmak için şimdiden hazırlık yaptığımı da belirtiyim.

Her defasında Almanya'da yaşayan Avrupalı bir sosyalist olduğumu vurguladığımdan, Türkiye'de savaş karşıtı faaliyetlerde bulunanlara akıl verme ukalalığında bulunmak istemem doğrusu. Ama, enternasyonalist bir yaklaşımla yapıcı eleştirde bulunma hakkını kendimde gördüğümü de söylemem gerekir.

Bana kalırsa Türkiye'deki savaş karşıtları Almanya barış hareketini örnek alabilirler. Almanya barış hareketi, dünyadaki ihtilaflarla ilgili bir laf etmeden önce Almanya politikalarını eleştirerek işe başlar. Bu mantıktan hareket edince, ben Türkiye'deki bir savaş karşıtı olsaydım, ne yapardım sorusuna kafamda şu yanıt oluşuyor:

Onbinlerce insanın yaşamına, ormanların, köylerin yakılıp boşaltılmasına, zorunlu göçe, demokratik hak ve özgürlüklerin baskı altına alınmasına, yaşamın her alanında şiddet anlayışının yerleşmesine ve militarist çözüm yaklaşımının kökleşmesine neden olan bir ihtilafla, yani Kürt sorununa duyarsız kalamazdım. Gelişmeleri görmezden gelemezdim. Politikanın değişmesi ve barış ortamının yaratılması için müdahale edilmesini talep eder, bu yönde angaje olurudum. Yaşadığım coğrafyanın, diğerleri ile ortak olan evimin barışçıl gelişimi için mücadele etmeyi, başka ülkelerdeki şiddetin sona ermesi için vereceğim mücadelenin önkoşulu sayardım. Aksi takdirde, bir şeyin eksik olduğu duygusundan kurtulamazdım.

Tabii ki bunlar »ben ne yapardım« sorusuna beim verdiğim yanıtlardır ve Küresel BAK'ın çalışmalarını reddetmek, karşı çıkmaz anlamına gelmemektedir. Onurlu bir mücadeledir verilen. Ama bazen eleştirmek de mücadeleye verilen bir katkıdır. En azından öyle algılanması gerekir diye düşünüyorum. Zaten eleştiriden çekinmek değil midir bizi zayıflatan?

SAVAŞLAR DÜNYASINDA BARIŞ STRATEJİLERİ (2)

9 ARALIK 2006

Geçen haftaki yazımda Alman barış hareketinin toplantısından bahsetmiştim. Kassel'de düzenlenen 13. Konferans sonuçlandı. Alman barış hareketi sonuç bildirgesinde 2007 yılı için önüne altı merkezî mücadele alanı koydu. Okurlara söz verdiğim gibi, bugünkü yazımda bu sonuçlara değineceğim. Mücadele alanları şunlar:

1. AB'nin militaristleştirilmesine karşı mücadele: Ocak 2007'de Almanya'nın AB Konsey Başkanlığı'nı üstlenmesi, yeni bir kampanyanın konusu olacak. Merkel, engellenen AB Anayasa Taslağı'nı yeniden gündeme getirmek istiyor ve ufak değişikliklerle, öngörülen militaristleştirmeyi hızlandıracak. Barış hareketi bundan hareketle AB Silahlanma Ajansı'nın kurulmasına, AB ordularının dünya çapında operasyonlara gönderilmesine ve Alman askerlerinin bu ordulara katılmasına karşı kampanyalar başlatacak.
2. Alman politikasının militaristleştirilmesine karşı mücadele: Federal Hükümetin yeni »Beyaz Kitabı« Alman ordusunun müdahale ordusu haline getirilmesini öngörüyor. Aynı şekilde, ordunun, sözde terörle mücadele çerçevesinde, yurt içindeki »gelişmelere« müdahale etmesi isteniyor. Bu nedenle Federal Ordu'nun yurt dışındaki tüm operasyonlarının bitirilmesi, »Beyaz Kitabı'nın geçersiz kılınması, hammaddelere serbest ulaşım adı altındaki emperyal politikadan vazgeçilmesi, silahsızlanmanın gerçekleştirilmesi ve anti-terör histerisinin son bulması, demokratik hakların militarizme kurban edilmemesi için kampanyalar geliştirilecek.
3. Orta Doğu ihtilafı için barışçıl katkılarda bulunmak: Orta Doğu'daki ihtilafların temel nedeni, Filistin topraklarının İsrail tarafından işgal edilmesi ve oradaki halka karşı yürütülen devlet terörü olduğunu açıklayan barış hareketi, Orta Doğu'da barışçıl bir ortamın yaratılması için girişimlerde bulunacak. Filistin ve İsrail barış güçlerinin de içerisine alınacağı ve bütün bölgeyi içeren bir barış girişiminin başlatılması için bir »Orta ve Yakın Doğu'da Güvenlik ve İşbirliği Konferansı«nın oluşturulması çalışmaları desteklenecek.
4. »Anti-Terör-Savaşının« durdurulması için mücadele: ABD'nin beş yıldan beri sürdürdüğü ve »terörle mücadele« adını koyduğu savaşın, terörü durdurmak yerine körüklediğini ve yeni ihtilaflar yarattığını söyleyen barış hareketi, G8 Zirveleri ve BM Güvenlik Konseyi kararlarıyla da desteklenen bu savaş spiralini durdurmak için küresel çapta geliştirilen direnişe destek çıkacak. Özellikle Almanya'nın bu savaşa verdiği lojistik desteğe karşı çıkılacak, İslam'ın »yeni düşman«

olarak gösterilmesi deşifre edilecek ve Haziran 2007'de Almanya'da düzenlenecek G8 Zirvesi'ne karşı geliştirilen protesto hareketi desteklenecek.

5. Dünyanın nükleer silahlardan arındırılması için mücadele: Barış hareketi nükleer tehditin, iddia edildiği gibi İran v.b. ülkelerden değil, eski nükleer dünya güçlerinden geldiği görüşünde. ABD nükleer doktrininin, nükleer silaha sahip olmayan ülkelere karşı da bu silahları kullanmasını öngörmesi, bu tehditin ne denli reel olduğunu gösteriyor. Bu nedenle hem küresel çapta uluslararası örgütlerle işbirliğinde »World Court Project II« gibi yeni kampanyalar, hem de Almanya ve AB içerisinde nükleer silahlardan arındırılma kampanyaları geliştirilecek. Almanya'daki ana kampanya, Almanya'da konuşlanan nükleer ABD silahlarının geri çekilmesine yönelik olacak.

6. Uluslararası hukukun üstünlüğü için mücadele: Uluslararası hukukun temel ilkelerinin yeniden geçerli hale getirilmesi, saldırı doktrinlerinin reddedilmesi, Alman silah ihracatının durdurulması, insanların su, sağlık, konut ve gıda gibi temel kaynaklara engelsiz ulaşımının sağlanabilmesi ve her türlü saldırı savaşlarının hemen durdurulması için kampanyalar geliştirilecek.

Alman barış hareketi bu kampanyalarını başarılı bir şekilde sürdürmek için küreselleşme karşıtı hareketlerle, sendikalarla, toplumsal muhalefetle ve göçmen örgütleri ile Almanya ve AB'nde verilen toplumsal mücadeleler içerisinde, neoliberalizm ile militarizmin içiçeliğinin bilincinde sıkı işbirliğine girecek.

Bir köşe yazısı çerçevesinde konuya geniş bir şekilde değinmek pek olanaklı değil. Ancak telegraf stilinde sıralamaya çalıştığım altı mücadele alanının, barıştan yana olan herkesi ilgilendirdiği düşüncesindeyim. Buradan da görüldüğü gibi 2007 hem sosyal mücadeleler, hem de barış mücadeleleri açısından hayli sıcak geçecek. Şimdiden hazır olalım.

ALMANYA'NIN EMPERYAL ARZULARI

14 ARALIK 2006

Federal Şansölye Angela Merkel, Perşembe sabahı Federal Parlamento'da yaptığı hükümet açıklamasında, Almanya'nın 2007 Ocak'ında başlayacak olan AB Dönem Başkanlığı'nı »ulusal arzu haline getirmeliyiz« diyerek, hükümet partilerini, muhalefeti ve eyalet hükümetlerini, politikasını desteklemeye çağırdı. Almanya tarihinde »bütün ulusu bir hedefe mobilize etme« girişimlerin nasıl sonuçlandığını bilenler, herhalde tuhaf duygulara kapılmışlardır. Gerçekten de, önümüzdeki yıl G8 Zirvesi Başkanı sıfatını da taşıyacak olan Şansölye Merkel, yaptığı bu konuşmayla Almanya'nın, daha doğru bir deyimle Alman sermayesinin emperyal arzularına tercüman oldu.

Sosyaldemokrasi ile ortak kurulan Merkel Hükümet'inin ekonomik, güvenlik (!), dış ve Avrupa politikalarına bakıldığında, dünya ihracat şampiyonu olan Almanya'nın, çizgisini kendisinin belirlediği bir AB çatısı altında bir numaralı »Global Player« olma hedefini takip ettiği görülür. Bu açıdan Almanya'nın AB Dönem Başkanlığı, AB'nin daha hızlı bir biçimde neoliberal ve militarist dönüşüme uğratılmasına sahne olacak.

Merkel, bu dönüşümü gerçekleştirme çabaları için Avrupa Birliği Genişleme Politikalarının bir manivela olarak kullanılması görüşünde. Aynı akşam Brüksel'de yapılacak olan AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'ne bu çerçevede yönlendirme vereceği muhakkak görünüyor. Açıklamasında, Türkiye ile yapılan üyelik görüşmelerinin bazı başlıklarının ertelenmesini »makul ve tutarlı bir karar« olarak nitelendiren Merkel, etki alanı içerisinde tutmaya çalıştığı Türkiye politikaları konusunda etkinliğini artırmak istiyor. AB'nin taşıyıcıları, özellikle Çekirdek Avrupa'nın diğer iki ülkesi olan Fransa ve Britanya, Almanya'nın onaylamayacağı bir »Türkiye çözümünün« olanaksız olduğunun bilincindedir. Hedef ve çıkarlarının da örtüşmesi nedeniyle Merkel'in, Türkiye'nin üyelik görüşmeleri sürecini uzatma yaklaşımına destek çıkacaklardır. Merkel de bunun bilincinde.

Merkel'in dönem başkanlığı, daha önce Fransa ve Hollanda'da yapılan halkoylamalarıyla reddedilen Avrupa Anayasa Sözleşmesi'nin yeniden gündeme getirilmesi için kullanılacak. Neoliberal programları ve militarizmi anayasal statü haline getiren bu sözleşmenin, ufak kozmetik rütuşlarla ve tartışmalı yönetmelikleri sözleşme kapsamından çıkarıp, onay gerektirmeyecek şekilde Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvelerinin kararlarına bağlı hale getiren değişikliklerle AB üyelerinin onayına sunması büyük bir olasılık. Merkel bu

işi Schröder'den daha ustaca kotaracak gibi görünüyor. Baksanıza, şimdiden Avrupa toplumlarında geniş kaygılara yol açan sözleşmenin »şirinleştirilmesine« yönelik kamuoyu çalışmalarına başladılar bile. Ve sonuçta, 2007 Haziran'ına kadar uygulanacak bir plan koyacağını söyleyen Merkel, Anayasa Sözleşmesi'nin 2009 Avrupa Parlamentosu Seçimleri öncesinde kabulünü sağlarsa, pek şaşırmamak gerekir.

Merkel'in konuşmasında ağırlık verdiği diğer konular ise, AB dış politikalarının tek sesli hale getirilmesi, 2007 Mart'ında yapılacak olan zirvede AB'nin Lizbon Stratejisi'ne uygun dönüşümünün hızlanmasına yönelik yenin kararların alınması, iç piyasanın genişletilerek, özellikle enerji sektöründeki özelleştirmelerin hızlandırılması ve G8 Zirvesi'nin AB'nin küresel pozisyon alışı için kullanılmasıydı.

Sonuç itibarıyla Merkel'in konuşması, başta Almanya olmak üzere Çekirdek Avrupa elitlerinin AB hüllesini neoliberal ve emperyalist politikalar için kullanmakta kararlı olduklarını bir kez daha ispatlamış oldu. Merkel her ne kadar »yurttaşların katılımı«, »çevrenin korunması« ve »özgürlük, adalet, demokrasi, hukuk devleti ve insan hakları« gibi lafları kullanmış olsa da, somutta uygulanan politika tüm bu söylemleri yadsıyan, hatta bu değerleri Avrupa'dan silen adımlar olacak. Merkel'in temsil ettiği çevrelerin Avrupa'sı, sosyal ve barışçıl bir Avrupa değildir. O Avrupa, tekellerin kârlarına kâr kattıkları, yaşamın her alanının sermaye birikimine kurban edildiği, saldırı savaşlarının politikanın aracı haline getirildiği ve ırkçılığın kökleştirildiği karanlık bir Avrupa'dır. Türkiye'ye de böylesi bir Avrupa'nın çepesinde jandarma rolü öngörülmektedir. Ne fazlası, ne de azı.

DÜNYAYI DEĞİŞTİREN KARARIN YILDÖNÜMÜ

23 ARALIK 2006

Bundan 15 yıl önce, 21 Aralık 1991'de Alma Ata'da bir araya gelen sovyet cumhuriyetleri temsilcileri, o günden iki hafta önce Beloveş Orman'ında »Minsk Üçlü İttifakı«nı oluşturan Rusya, Ukranya ve Beyaz Rusya'nın karar aldığı gibi, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ni dağıtarak »Birleşik Devletler Topluluğu«nu kurmuşlardı. »Dünyayı değiştiren on günün« yaşandığı coğrafyada, uluslararası işçi sınıfının, başlangıcında büyük umutlat bağladığı devlet sosyalizmi böylelikle bitmiş ve Batı »tarihin sonunun geldiğini« ilan etmişti.

Tarih sayısız tuzaklarla dolu olduğundan, ABDli siyaset bilimcisi Francis Fukuyama'yı yalanlamakta ve devam etmekte olduğunu kanıtlamakta geç kalmadı, ama sermaye çevreleri, özellikle neoliberal ideologlar, günümüz malî piyasalar kapitalizminin alternatifi olmadığını hâlâ söyleyip duruyorlar.

SSCB'nin dağılması gerçekten de bir tarihsel dönüm noktası oldu ve dünya yeniden değişti. Gerçek anlamda bir sosyalist demokrasiyi yaratamayan ve eşitlik ile sosyal güvenliğin tek başlarına insanı özgür kılmadığını, eşitlik, sosyal güvence, demokrasi ve özgürlüğün koparılmaz bir bütün olduğunu kabullenemeyen bürokratik devlet sosyalizminin yıkılması, hem dünya solunu, işçi ve özgürlük hareketlerini umutsuzluğa itti, hem de kapitalist hükümrânlığın alternatifsiz olduğu görüşünün yaygınlaşmasına neden oldu.

En uzun onyıllık olarak nitelendirilen 1990lı yıllar, neoliberalizmin ve militarist savaş çılgınlığının en fazla ivme ve güç kazandığı yıllar oldu. Kapitalizmin küresel çapta kazandığı tüm mevziilere rağmen, Chiapas direnişi, Dünya Sosyal Forumlar hareketi, küreselleşme ve savaş karşıtı hareketler, Latin Amerika'daki yeni deneyler, Hintli, Afrikalı, Çinli düşünürlerin başlattıkları tartışmalar ve Avrupa'daki arayışlar »başka bir dünyanın gerekli ve olanaklı olduğunu« ve böylesi bir dünyanın »sosyalizm« olabileceğini yeniden gündeme oturtular.

Ancak bir konuda Fukuyama'ya hak vermek gerekiyor: bu başka dünya, geleceğin sosyalizmi kesinlikle 20. Yüzyıl'ın tarih sayfalarında kalan devlet sosyalizmi olmayacak. Aynı tek bir ülkeyle sınırlı kalan dar ulusalcılık olamayacağı gibi. Geleceğe ilişkin tasavvurlar üzerine yürütülen tartışmalar henüz sonuçlanmış değil. Henüz kapitalizm ötesi bir dünya toplumunun nasıl şekilleneceğini, sömürsüz, savaşı, katılımcı-paylaşımcı, eşitlikçi, özgürlükçü ve en alt unsurlarına kadar tümünden demokratik bir yaşamın nasıl yapılacağını söylemek için çok erken. Ben, böylesi bir topluma uzun bir dönüşüm süreci sonrasında, öğrene öğrene, düşe

kalka, kuşaklar boyu devam edecek bir yolculuk sonunda ulaşılacağını düşünenlerdenim. Muhakkak ki bu da tartışmalı bir pozisyonudur. Ancak kanımca tartışmasız olan, günümüzün neoliberal barbarlığına ve emperyal savaş çılgınlığına karşı, etkin ve toplumsal katmanların geniş çoğunluğunu içeren bir direniş örgütlenemezse, değil başka bir dünyanın kurulamayacağı, su anki durumuyla üzerinde yaşadığımız gezegenin bile yok olabileceği tehlikesidir.

Egemenler, dünyanın yok olması için neredeyse ellerinden geleni ardlarına koymuyorlar. Bir taraftan bütün yaşam alanlarını sermaye birikiminin ve malî piyasaların kâr mantığının boyunduruğu altına sokmaya çalışırken, diğer taraftan da emperyal saldırı savaşları ile »Güney«i kan, açlık ve sefaletle boğuyorlar. Fosil enerji kaynaklarına ve hammaddelere engelsiz ulaşabilmek için, yüzbinlerce insanın yaşamını yok edecek adımlar atıyorlar. Zenginliğini, »Güney«in yoksulluğuna borçlu olan »Kuzey«, hem terör ateşini körüklüyor, hem de terör tehditi gerekçesiyle Batı demokrasilerinin için boşaltıp, özgürlükleri ve hakları teker teker yok ediyor. Kısacası, neoliberal çılgınlık, sapıklığı, malî piyasalar kapitalizminin normalitesi haline getiriyor.

Umutsuz bir durum mu? Hayır! Eğer hâlen 150 yıl önce Karl Marks ve Friedrich Engels'in yaptıkları »eski toplum içerisinde yeni toplum üyelerinin yaratılmış olduğu« tespitine katılıyorsanız, umutsuz olamazsınız. Yani başka bir dünyayı yaratacak olan unsurlar, bugünün dünyasında mevcuttur.Önemli olan bu unsurları, hep en zayıfın perspektifinden bakarak ve kurtuluşun ancak birlikte olacağı bilinciyle örgütlemeye, bugünden başlayan ve başka bir dünyayı kuracak, çağımızın meydan okumalarına yanıt verecek olan bir dönüşüm süreci için verilecek mücadeleye çekmektir. 74 yıllık bir sosyalizm denemesinin yıkılışının 15. yıldönümünde umudunu yitirmeyenlerin akıllarına getirmeleri gereken en önemli görevin bu olduğunu düşünüyorum.

AB, TÜRKİYE VE GENERALLERİN İKTİDARI

25 ARALIK 2006

AB devlet ve hükümet başkanlarının Noel Bayramı öncesi Brüksel'de gerçekleştirdikleri zirve beklenildiği gib AB dışişleri bakanlarının Türkiye politikaları konusunda vardıkları uzlaşmayı onayladı. Açık olan 34 başlıktan sekizi ertelendi. Ankara'nın bu uzlaşmaya gösterdiği tepki de aynen bekleniyordu. İslamist – neoliberal başbakan Erdoğan, sanki Temmuz 2005'de Ek Tutanağı imzalayan ve bu şekilde 1995 yılından beri yürürlükte olan AB Gümrük Birliği'nin AB üyesi (Güney) Kıbrıs'ı da içermesine yükümlü kılınan kendi hükümeti değilmiş gibi, »AB ile olan ilişkilerimizi ciddi bir biçimde gözden geçirmeliyiz« türünden göstermelik kızgınlık pozlarına girdi. Gelişmeleri yakından tanıyanlar, bu kızgınlığın iç kamuoyuna yönelik gösteri olduğunun bilincindedir. Kızgınlık – küskünlük gösterileri süre dursun, aslında »müzakere« olmayan, aksine Türkiye tarafından yerine getirilmesi gereken AB yaptırımları olan »Üyelik Müzakereleri« devam edecek. Yani tren yolculuğunu sürdürüyor – her ne kadar hızını yavaşlatmış olsa da, en azından AB'nin genişlemeden sorumlu komiseri Rehn'in korktuğu kaza olmadan, yoluna devam ediyor. Ancak trenin yolculuğunun nerede sonuçlanacağı sorusu daha yanıtlanamıyor.

Önemli olan, şu anda zaman kazanılmış olmasıdır. »Önce kendi evimizdeki durumu düzeltmeliyiz« diyen Avusturya başbakanı Schüssel, hem zamana ihtiyaç olduğunu vurguluyor, hem de 2007 Ocak'ından itibaren Almanya'nın üstleneceği Dönem Başkanlığı'nın, yerine getirilmesi gereken »ev ödevleri« üzerine uzlaşmanın sağlanmasına yardımcı olmasını umuyor. Böyle düşünmekte haklı da. Çünkü Alman şansöyesi Merkel, işi eski şansölye Schröder'den daha iyi kotarmak, AB'ni istediği gibi yönlendirmek istiyor. Merkel 14 Aralık 2006'da Federal Parlamento'da yaptığı hükümet açıklamasıyla Dönem Başkanlığı'nın hedeflerini şöyle tanımlamıştı: »başarılı bir AB genişleme politikası«, reddedilen AB Anayasa Sözleşmesi'nin kabulü için bir »yol planının« hazırlanması, »AB dış politikalarında tek sesliliğin« sağlanması ve AB iç piyasasının, »özellikle elektrik ve doğalgaz piyasalarının açılarak« daha fazla liberalleştirilmesi. Merkel, tüm bu hedeflerin »Almanya'nın ulusal arzuları« olarak algılanmasını istiyor.

Tabii böylesine ağır »arzular« söz konusu olduğunda, Türkiye konusunda ortaya çıkacak çatlak sesler rahatsız edici olur. Kaldı ki Türkiye'nin AB'ne yakınlaştırılmasının jeostratejik, jeopolitik ve jeoekonomik faydaları neredeyse tüm kesimler tarafından vurgulanmıyor mu? Çekirdek Avrupa'nın, ABD'nin

yanısıra dünya politikaları ve piyasalarında daha fazla önemli roller üstlenme arzusu, Türkiye'nin son derece karmaşık olan üyelik sürecinin fazla sorun çıkartmadan sürdürülmesini sağlayacak politikaları zorunlu kılıyor. Bu nedenle Aralık 2006'da AB dışişleri bakanlarının vardığı uzlaşma sayesinde kazanılan zaman, hem giderek Türkiye'nin AB'ne üyeliğine karşı olanların sayısının arttığı[1] AB kamuoyunu rahatlatan, hem de Türkiye'ye, AB'nin otoritesine uyması durumunda, müzakerelerin devam edeceği sinyali veren adımların atılmasını sağlayacağından, son derece önem taşıyor.

Kıbrıs çözümün »anahtarı« mı?

Şu günlerde Kıbrıs, Avrupa otoritesinin manivelası olarak görülmekte. Özellikle son dönemlerde gerek Avrupa'da, gerekse de Türkiye'deki ekonomik elitler arasında, Kıbrıs'ta sağlanacak makul bir çözümün, üyelik sürecinin önündeki en büyük engeli kaldıracağı ve hedefe kilitlenmeye yardımcı olacağı şeklinde görüşler yaygınlaşmakta. Türk Yatırım ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKKONFED) başkanı Celal Beysel bu görüşü şöyle ifade ediyor: »Komisyon önerileri ne kadar adaletsiz ve haksız olursa olsun, Türkiye'nin tam üyelik perspektifini hukuksal olarak sorgulamamaktadır. (...) Bir taraftan bu önerinin politik karar haline gelmesini engeller, diğer taraftan da limanların açılmasını kabul edersek, sürecin rengi hemen değişecektir.«[2]

Yalnız sorun, Beysel'in sermaye çıkarları açısından arzu ettiği kadar basit değil. Türkiye'de Kıbrıs ve limanlar üzerine yürütülen tartışmalar, Kıbrıs sorununun manivela olmaya hiç uygun olmadığını gösteriyor. Kıbrıs, olsa olsa, her iki tarafın da işine gelecek şekilde zaman kazanmaya yarar, daha fazlasına değil. Çünkü 2007 Türkiye'de son derece önemli bir seçim yılı. Yeni bir meclis ve yeni bir cumhurbaşkanı seçilecek. Bu bağlamda AB üyelik süreci Erdoğan hükümeti için yaşamsal önem taşıyor. Erdoğan, sırf AB masalı nedeniyle iktidarını koruyabilmekte. Ancak bu durum Erdoğan ve hükümeti açısından çözümü güç bir ikilemi de beraberinde getiriyor. Bir tarafta kemalist elitler ve ordu yönetimi tarafından AB konusunda tutarsız davranmak ve »ulusal çıkarları« savunmamakla suçlanan Erdoğan, diğer taraftan yeni cumhurbaşkanının ya kendisi, ya da yakın çevresinden birisinin olabilmesi için bastırıyor. Bu hedefe ulaşabilmek içinse, devlet bürokrasisi içerisindeki kemalist elitleri temsil eden ve »ulusalcıların« sözcüsü durumuna gelmiş olan cumhurbaşkanı Sezer ile açık çatışmayı göze alıyor. Erdoğan, sağ popülizmle soyunmuş olan Deniz Baykal yönetimindeki CHP'nin, iktidarı ele geçirmek için neofaşist MHP

ile dirsek temasına geçtiği bir dönemde, çok zor olan bir manevrayı deniyor: hem AB kördüğümünü çözen, hem de milliyetçi oyları toplayabilen bir güç olmak. Bu nedenle Kürt sorununda sertleşiyor, Kıbrıs sorunda dayatmacı ve AB reformlarını uygulamada yavaş davranıyor.

Türkiye toplumunda AB üyelik süreci konusundaki hoşnutsuzluğun artması, seçim atmosferi ve AB'nin belirgin iç çelişkileri, Erdoğan'ın Kıbrıs sorununu »şartlı rehin« olarak kullanmasına olanak sağlamakta. Çünkü Erdoğan ve çevresi, Türkiye'nin yerine getirmesi zorunlu olan Kopenhag Kriterleri'nin taşıdığı rizikonun farkında. Kopenhag Kriterleri'nin dördüncü noktası, Türkiye'nin politik ve ekonomik kriterleri yerine getirmesi durumunda bile, AB'nin daha fazla genişlemeye hazır olmadığı gerekçesiyle üyelik başvurusunun reddedebileceğini öngörmekte.

AB elitleri ise Erdoğan'ın şartlı rehinine karşı, kendilerinin şartlı rehinini gösteriyorlar: demokrasi, insan hakları ve azınlıklar. Türkiye'de AB'nin dayattığı neoliberal reformların uygulamaya sokulmasının yavaşladığı her dönemde bu kartlar oyuna sokuluyor. İşte o zaman Kürtlerin veya hristiyan azınlıkların haklarından veya düşünce özgürlüğünden dem vuruluyor. Ancak Türk tarafı da, içerisinde sosyal ve demokratik hakların mali piyasalar kapitalizmi lehine teker teker yok edildiği ve neoliberalizm ile militarizmin bir Avrupa'sına dönüşen bir AB'nin demokrasi ve insan hakları konusunda ciddi olmadığını farkında artık. Son İlerleme Raporu'nda Türkiye'deki sendikal haklar konusunu zar zor tek bir cümle ile geçiştiren bir AB'nin, bu hakları savunacağına Avrupa'da bile inanan yok. Ve böylelikle üyelik süreci, tarafların birbirlerine şartlı rehinler gösterdiği ve karşılıklı ikiyüzlülüğün sahnelendiği bir oyuna dönüşüyor.

Aslına bakılırsa oynayan da bunun farkında, seyreden de. Örneğin AB Komisyonu'nun sekiz müzakere başlığının ertelenmesini önerdiği günlerde bazıları, Komisyon'un böylesine »yumuşak« bir kararı alması için Avrupa silah sanayii lobisinin bastırdığını ileri sürüyor ve TSK için 2 milyar Dolar'lık 50 saldırı helikopteri alımı ihalesine dikkat çekiyorlardı. İhaleye MI29 helikopteri satmak isteyen Rusya ve İtalyan Mangusta'nın yanısıra Fransız-Alman ortak yapımı Tiger helikopterleri de katılmıştı.

Üniformalı kapitalistler mi?

Ama AB – Türkiye ilişkilerini salt silah satımı ile ilgili ayak oyunlarına indirgemek, çok basitleştirici olur. Çünkü asıl sorun çok daha karmaşık ve çok boyutlu. Türkiye'nin AB'ne üyelik sürecinin önünde yığıla sosyal, politik, ekonomik ve kültürel sorun[3] durmakta. Tüm bu sorunlar – zaman içerisinde – öyle ya da böyle bir çözüme ulaştırılabilecektir mutlaka. Ancak başka bir ihtilaf öyle kolay çözülebilecek cinsten değil.

Halihazırda AB üyeliğinin resmen devlet politikası olarak ilan edilmiş olmasına ve ordu yönetiminin resmi açıklamalarında »Atatürk'ün çizdiği bu yolu« desteklediklerini belirtmelerine rağmen, generallerin AB yönetmeliklerine ve yönergelerine bir çok alanda muhalefet ettikleri görülmektedir. Kamuoyu önündeki AB tartışmalarında genellikle »ülkenin toprak bütünlüğünün tehdit altında olmasından« veya »hükümetin ulusal çıkarları yeterince savunamamasından«

dolayı duyulan kaygı ve eleştiriler ifade edilirken, önemli bir ihtilaf arka planda içten içe kaynamaktadır: ordu yönetiminin özel iktisadî çıkarları. Çünkü ordu yönetimi, kârlılık ve verimlilikte Sabancı veya Koç gibi büyük holdingleri dahi geride bıraktığı iddia edilen, ülkenin en güçlü iktisadî teşekküllerinden birisine – Ordu Yardımlaşma Kurumu OYAK'a sahip. Sıradan bir yardım derneğini çağrıştıran ismin arkasında, yaklaşık 49 milyar Avro'luk (2005)[4] satış ve işlem hacmini yakalamış olan büyük bir sermaye – şirketler grubu durmaktadır.

OYAK, cumhuriyetin ilk askeri darbesinden dokuz ay sonra, 1 Mart 1961 tarihinde 205 sayılı yasa ile, Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) mensuplarının, özel hukuk hükümlerine bağlı »yardımlaşma ve emeklilik fonu« olarak kurulmuştur. Dönemin cuntası kurumun kuruluş amacını »TSK mensupları için bir sosyal güvenlik sisteminin oluşturulması« olarak beyan etmişti. »OYAK 44.Yıl 2005 Faaliyet Raporu'nda Kurumun Profili başlığı altında, mali ve idarî bakımdan özerk ve tüzel kişiliği olan OYAK'ın temel hedefinin »üyelerine en üst düzeyde nema ve hizmet sağlamak« ve »bu hedefine ulaşmak amacıyla varlıklarını finansal ve iştirak yatırımlarında değerlendirmek« olduğu belirtilmektedir. Sonuçta OYAK yasa ile kurulmuş, ama kamu mülkiyetinde olmayan ve kapitalist sermaye birikimi amacını güden özel bir iktisadî teşekküldür. Gene yasa ile muvazzaf subay ve astsubaylar ile Milli Savunma Bakanlığı ile Jandarma Genel Komutanlığı sivil memur ve müstahdemlerinin maaş tutarlarından yapılacak yüzde 10'luk kesintilerin OYAK'a aktarılması düzenlenmiştir. Anılan Faaliyet Raporu'na göre, 2005 yıl sonu itibarıyla OYAK'ın üye sayısı 227.296'dır. Bu sayının yüzde 86,5'ini görevdeki üyeler, yüzde 13,5'ini ise emekli üyeler oluşturmaktadır.

Orduya ait »yardımlaşma ve emeklilik fonunun« kârlılık derecesi neredeyse rekabetsizdir. Çünkü OYAK, 205 sayılı OYAK Kanunu'nun 35. maddesi gereğince her türlü vergiden muaftır. OYAK'tan ne kurumlar vergisi, ne veraset ve intikal vergisi, ne gelir, damga ve gider vergisi, ne de aidat tevkifatı gelir vergisi kesilmektedir. Sadece OYAK'ın, Türk Ticaret Kanunu'na göre faaliyet gösteren iştirakleri vergi ödemektedirler[5]. Türkiye'deki »vergi adaletini« göz önüne getirirseniz, bu iştiraklerin nasıl vergi ödediğini tasavvur edebilirsiniz.

Yasaya göre OYAK yönetim kurulunun yedi üyesinden dördü TSK'nin görevdeki mensuplarından seçilmek zorunda. Yönetim kurulunun oluşmasında yasa gereğince Genelkurmay Başkanı'nın doğrudan müdahale hakkı var. 2005 Faaliyet Raporu'na göre şu anki OYAK yönetim kurulu başkanı emekli koramiral Yıldırım Türker'dir. Yönetim kurulunda ayrıca aktif görevde olan iki tuğgeneral, bir jandarma tümgenerali ve bir tümamiral yer almakta. Genelkurmay Başkanı'nın OYAK genel kurulu ve temsilciler kurulunda son derece etkin bir konumu olduğunun vurgulanmasına herhalde gerek yoktur.

2005 Faaliyet Raporu'nda OYAK'ın »doğrudan ya da dolaylı 60'tan fazla iştiraki ile finansal hizmetler, sanayi ve hizmet dallarında faaliyet gösterdiği« belirtilmektedir. Bu iştirakler arasında örneğin OYAK Renault, Oyakbank, AXA-OYAK Holding, OYAK Savunma ve Güvenlik Sistemleri gibi güçlü ve uluslararası

teşekküller yer almaktadır. OYAK Grubu Türkiye'nin ekonomi politikalarında özelleştirmeye ağırlık verilmesini desteklemektedir. Örneğin OYAK 2006 başında, ülkenin ikinci en büyük endüstri kuruluşu olan ERDEMİR-EREĞLİ Demir Çelik'i, Özelleştirme Dairesi'nin açtığı ihale sonucunda 2,7 milyar Dolar'a satın almıştır. Böylelikle OYAK'ın çalıştırdığı personel sayısı 32.000'i aşmış durumda. 2005 Faaliyet Raporu'nda OYAK'ın 2,6 milyar Avro[6] (2004: 1,8 milyar Avro) tutarında özkaynaklara sahip olduğu ve 522,3 milyon Avro (2004: 507,6 milyon Avro) net dönem aktüeryal kârı elde ettiği belirtiliyor. Üyelere yönelik gerçekleştirilen zorunlu yardım ödemeleri tutarının ise 2005 yılında toplam 215 milyon Avro'ya ulaştığı da belirtilmiş.

OYAK Grup şirketlerinin 2005 birleşik sonuçlarına[7] göre ulaşılan yıllık 48,7 milyar Avro (2004: 33,7 milyar Avro) ciro ile toplam 695,4 milyon Avro (2004: 697,3 milyon Avro) kâr yapılmış. Grup şirketlerinin aktiflerinin tutarı olarak da 10,4 milyar Avro'luk (2004: 7,7 milyar Avro) bir meblağ verilmekte. 2006 yılı sonuçlarının çelik devi ERDEMİR sayesinde çok daha yüksek olacağını tahmin etmek güç değil. Faaliyet Raporu'nda dikkat çeken bir husus ise OYAK'ın, Moddy's Investors Service ve Standart Poor's tarafından ülke derecelendirilmesinde eşit kredi notu ile derecelendirilen ilk ve tek Türk şirketler grubu olduğunun vurgulanmasıdır. Zaten bu da OYAK'ın Türkiye iktisatı içerisindeki ekonomik gücünü açıklamaya yetmektedir.

Ordu yönetiminin doğrudan etkide bulunduğu iktisadi teşekkül tabii ki sadece OYAK değil. OYAK ile herhangi bir organik, tüzel ya da yasal bağı bulunmayan »Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı« TSKGV[8] da özel bir önem taşımaktadır. Mali açıdan hayli güçlü ve tabii ki vergi muafiyeti olan TSKGV 1987 yılında 3388 sayılı yasayla kurulmuş olan bir vakıftır. TSKGV'nın internet sayfalarında vakfın amacının »Millî Harp Sanayiiimizin geliştirilmesi, yeni harp sanayii dallarının kurulması, harp silâh, araç ve gereçlerinin satın alınması suretiyle Türk Silahlı Kuvvetlerinin savaş gücüne katkıda bulunmak« olduğu açıklanmaktadır. 31 Ocak 2001'de Millî Savunma Bakanlığı tarafından yapılan bir açıklamada, vakfın 14 şirkette iştiraki bulunduğu belirtilmektedir.

Kuruluşu için Türkiye'de özel bir yasa çıkartılan tek vakıf olan TSKGV'nın gelirlerinin »mevduat faizleri, kur farkları, iştiraklerden elde edilen kâr payları, kira gelirleri, bağışlar, sosyal faaliyet gelirleri, vakfın bizzat işlettiği tesislerden elde edilen gelirler, menkul kıymetlerden elde edilen gelirler ve fuarcılık faaliyetlerinden elde edilen gelirlerden«[9] oluştuğu belirtilmekte. TSKGV 3388 sayılı yasanın 6. maddesi uyarınca elde ettiği toplam gelirin yüzde 20'sini yönetim ve idame giderleri ile »harp sanayii faaliyetleri ve harp silâh, araç ve gereçlerinin alımına kaynak yaratabilecek getirisi yüksek ticari alanlara« harcanırken, kalan yüzde 80'i de »Millî Harp Sanayiiimizin geliştirilmesi, yeni harp sanayii dallarının kurulması, harp silâh, araç ve gereçlerinin satın alınması suretiyle TSK'nin savaş gücüne katkıda bulunmak için harcanmaktadır«. 64 ildeki şubeleri ile »silâh alımı« için bağış toplayan TSKGV, Ankara'da iki yılda bir düzenlenen »Uluslararası Savunma Sanayii Fuarı« İDEF'in işletmecisi olarak, uluslararası silahlanma tekellerinin Türkiye'de başvurduğu ilk adresler arasına girmiştir.

Gerek OYAK, gerekse de TSKGV ve bu kurumların yasal imtiyazları meşru ve demokratik kontrol altında

değil. Rekabet Kurulu halihazırda OYAK'ın statüsü ile ilgilenmemekte. Ordu yönetiminin doğrudan ya da dolaylı olarak kontrolü altında olan bu konsantre ve imtiyazlı iktisadi güç, Türkiye'deki ekonomik elitleri uzun yıllardan beri rahatsız ediyor. Ancak kamuoyu önünde ilk eleştiri denemelerini yapmaları için 2005 Eylül'üne kadar beklemişlerdi. Özel sermayenin homurdanması Genelkurmay Başkanlığı'nın yazılı bir emirle subay, astsubay ve erler ile sivil personelin maaş ödemelerinin sadece Oyakbank tarafından gerçekleştirilmesini istemesiyle söz konusu olmuştu. Tugay ve tümen seviyesindeki büyük askerî birliklerde özel bankalarla yapılan sözleşmelerin iptal edilmesi ve ülke genelindeki yüzlerce askerî birliğin maaş, harcırah ve diğer malî işlerinin sadece Oyakbank üzerinden yapılması başlanması, TSK ile geleneksel olarak iyi ilişkiler kuran Koç Grubu'nun üst yöneticisi olan Bülent Özyıldırım'yı bile isyan ettirmişti. Ancak Genelkurmay kulislerinden yayıldığı söylenen »OYAK'a yönelik eleştiri, orduya yönelik olarak algılanır ve gereği yapılır« fısıltısı, eleştirilerin fazla uzamadan sona ermesine neden oldu. Şimdi ise özel sermaye çevreleri AB'nin Rekabet Yönergeleri sayesinde bu imtiyazlı statünün sona erdirileceğini ummaktalar.

Kanımcı bu arka plan, generallerin, sermaye çevrelerinin aksine bir çok AB yönetmelik ve yönergelerine neden çekince koyduklarını açıklamakta. Ancak sorun sadece rekabet serbestisi veya imtiyazlı statünün tehlikeye girmesi ile sınırlı değil. AB üyelik süreci çerçevesinde düzenlemeye sokulacak olan tapu ve kadastro yasalarının da yeni ihtilafları yaratması söz konusu olabilir. Bu bağlamda »Ermeni sorunu« ile Anadolu ve İstanbul Rumlarının mübadele edilmeleri veya »Azınlık Vakıfları Sorunu«nun zaman zaman dile getirilmelerine karşı çıkılmasının sadece politik nedenleri yok. Ordunun ve OYAK'ın mülkiyetinde olan gayri menkul-lerin, zaman içerisinde eski mal sahipleri veya onların mirasçılarının açacağı tazminat davalarının konusu olmaları büyük bir riziko olarak algılanmakta. Her ne kadar bu algılama spekülatif bir karakter taşısa da, bu sorunun ne denli ciddi bir tehlike olarak görüldüğünü kanıtlamakta.

Sonuç yerine

Her ne ise; gayri menkul sorunu dikkate alınmasa da, ordu yönetimi gerek politika ve devlet yönetimi içerisinde, gerekse de iktisatta, ülkedeki yaşamı bütün alanları ile belirleyen hegemonik bir güç haline gelmiş durumda. Bu açıdan bakıldığında, Türkiye kapitalizminin, dünya kapitalist sistemleri içerisinde özel bir istisna teşkil ettiğini söylemek olanaklıdır. Neoliberal dönüşüme uğratan bir AB'nin, bu istisnaî durumdan doğan çelişkileri çözebilmesi hayli zor görünüyor. Türkiye'nin AB üyelik sürecinin zigzaglı ve iniş-çıkışlı yol alışının, söz konusu olan tüm çelişkilerin ardında bana göre bu istisnaî durum ya da ihtilaf yatmaktadır.

Henüz Türkiye'nin, belki 20 yıldan uzun sürecek olan üyelik süreci içerisinde AB'ne nasıl »yakınlaştırılacağı« belli değil. Henüz »AB treninin« hangi istasyonda duracağını söylemek için çok erken. Ancak Türkiye'deki bağımlı çalışanlar, köylüler, genç-yaşlı kesimler, öğrenciler, memurlar, kısacası çoğunluk için, neoliberal barbarlığın ortaçağ karanlığına yönelen bir Avrupa Birliği ile şu anki iki başlı erkli yapısını koruyan bir Türkiye arasında yapacağı seçimin, veba ile kolera arasında bir seçim yapmaya benzeyeceğini söylemek içinse münecim olmaya gerek yok.

YIL BİTERKEN

30 ARALIK 2006

Savaşlar, acılar, kan ve barut dolu bir yılı daha geride bıraktık. İnsanlık binlerce yıllık tarihine ve bu tarihin sayısız acı deneyimine rağmen barışı öğrenemedi hâlâ. Alman komünisti Bertolt Brecht »İnsanlığın hafızası çekilen acılar konusunda şaşırtıcı bir biçimde kısadır, gelecek olan acıları ise tasavvur dahi edemez« der. 2006'ya dönüp baktığımızda, Brecht'in ne kadar haklı olduğunu görürüz.

Ama içimiz kararmamalı. Gene Brecht'le devam edelim: »Ve buna rağmen hiç bir şey beni, düşmanlarına karşı akla destek çıkmanın başarısız olacağına ikna edemez. Binlerce kez söylenmiş olanı gene defalarca söyleyelim, ki bir kere eksik söylenmemiş olsun!...« Evet, Brecht'in dediği gibi, hiç bir şey bizi söylenmesi gerekeni söylemekten alıkoymamalı.

Yıl biterken gelenektir diye gönderilen mesajlara ya »güzel sözler« türünden alıntılar konulur, ya da kıssadan hisse niyetine bir hikâye eklenir. Ben de bana gelen bir mesaja eklenmiş olan bir hikâyeyi sizlerle paylaşmak istedim. Hikâye şöyle:

40 yıldan beri Şikago'da yaşayan yaşlı bir Arap, emek-li olunca meşgale niyetine bahçesine sebze ekmek ister. Gel gör ki, fabrikada çalıştığı yıllar onu iyice yıpratmıştır. Eli, kolu tutmaz, belini doğrultamaz. Aklına, Paris'te okuyan oğlu gelir. Yaşlı Arap çağının gereklerine uymanın verdiği gururla, bilgisayarının başına geçer ve oğluna bir e-mail atar.

»Sevgili oğlum Ahmed,

hiç sorma, vakit geçireyim, bahçede uğraşayım dedim, be-ceremedim. Yaşlılık işte, ne yaparsın. Ah oğlum, sen burada olsaydın, bahçeyi bir güzel kazar, sebzelerimi ekecek hale getirirdin. Ama ne yapayım, sen burada yoksun. Bense yalnız ve üzgünüm.

Seni seven baban.«

On dakika geçmeden yaşlı Arap'ın oğlu yanıt gönderir:

»Sevgili babacığım,

aman ha, sakın bahçeyle uğraşayım deme. Ben bahçede o şeyi sakladım. Sakın ha kimsenin haberi olmasın.

Ellerinden öperim. Oğlum Ahmed.«

Yaşlı Arap oğlunun yanıtını okuyunca heyecanlanır. Önce şaşkın şaşkın düşünür, sonra da herhalde bir bildiği var deyip geçirir. Tam paltosunu giyip, alışverişe çıkacakken, dışarıda gürültüler duyar. Siren sesleri, bağırışıp çağrışmalar, bir curcurnadır kopan. Ne görsün, dışarıda ABD ordusunun özel timleri, FBI, CIA ne varsa evin etrafını sarmış. Amerikalılar yaşlı Arap'ın

bahçesini didik didik ederler. Tersyüz edilmemiş bir karış toprak kalmamıştır. Ancak hiç bir şey bulamayınca kös kös çekip giderler.

Olup biteni anlayamayan yaşlı Arap, bari dışarı çıktım, alışveriş yapıp geleyim der. Eve döndüğünde ise bilgisayarında yeni bir mesajın olduğunu farkeder. Oğlu Ahmed bir mail daha atmıştır:

»Sevgili babacığım,

şimdi bahçen bir güzel kazılmıştır. Sen de istediğin gibi ekip biçersin. Kusura bakma, buralardan senin için yapabileceğim tek şey buydu.

Seni seven oğlum Ahmed.«

Özellikle Filistin'de yaygın bir şekilde anlatılan bu hikâye, ya da fıkra olumsuz durumdan çıkarılacak olumlu bir payı çok iyi gösteriyor. Öyle, çağımız olumsuzluklar çağı. İnsan gibi, insan onuruyla yaşamak isteyenler, daha bir çok olumsuzluğa, kötülüğe göğüs germek zorunda kalacaklar. Ama zıtların birliğidir di-yalektik kural; her olumsuzun, olumlu bir yanı vardır. Yılmamak, umudunu yitirmemektir önemli olan. »Güzel şeyler göreceğiz çocuklar, güneşli, güzel günler« diy-en Nazım'ın uslanmaz umuduyla, savaşlara, acılara, sö-mürü ve baskıya karşı etkin direnişin oluşturulmasını arzuladığım yeni yılda, sağlıklı ve aydınlık günler diler, inanların kurban bayramını kutlarım.

Sağlılıkla kalın.

AVRUPA SOL PARTİSİ

"BU SADECE BİR BAŞLANGIÇ" MI?

30 ARALIK 2006

Avrupa toplumları II. Dünya Paylaşım Savaşı'ndan bu yana en köklü değişim sürecini yaşıyor. Yaşamın neredeyse her alanında hegemonik etkinlik sağlayan sermaye ve sermaye yanlısı politik elitler, çevre ülkeleri de dahil olmak üzere Avrupa Birliği (AB) ülkelerinin iktisadi, toplumsal ve politik yapılarını, mali piyasalar kapitalizminin özüne uygun bir biçimde tüm hızlarıyla neoliberal çizgide yeniden şekillendiriyor. Devlet sosyalizmi deneyinin başarısızlıkla sonuçlanması da bu sürece ivme kazandırıyor.

Çekirdek Avrupa ülkelerinin emperyalist emellerine göre militaristleştirilen Avrupa, savaş sonrası tarihinde sosyal, sendikal ve demokratik hakların en şiddetli budanışına sahne oluyor. 1990'larda ulusal sınırlar içerisinde "var olanı savunma" pozisyonuna gerileyen ve elde edilmiş kazanımları teker teker kaybetmekte olan Avrupa solu, bu gelişmelere gerekli yanıtları vermekte hâlâ zorlanıyor ve arayışlar içerisinde bocalıyor.

Buna rağmen, kapitalist küreselleşmeye ve neoliberalizme karşı mücadele içerisinde gelişen yeni sosyal hareketlerin tabanının genişlemesi, bu hareketlerin kısmi başarılarına imza atmaları, geleneksel sol, sosyalist ve komünist partilerin kendi tarihleri ile hesaplaşmaları ve değişen koşullara uygun programatik ve yapısal değişim için tartışma süreçlerini başlatarak yeni deneylere girmeleri sol için bir umut yaratıyor.

Roma'da 8-9 Mayıs 2004'de oluşturulan "Avrupa Sol Partisi" (ASP) bu yeni deneylerden biri. ASP'ye şu anda 15 ülkeden 17 parti üye. Aralarında Türkiye'den ÖDP'nin de olduğu 9 parti de gözlemci statüsünde. Hem tüzel kimlikleriyle partilerin, hem de tek tek bireylerin üye olabileceği ASP, yeni bir enternasyonalin temel taşlarından biri olma iddiasında. Bileşenlerine bakarak ASP'nin böyle bir fırsat içerdiğini söylememek, haksızlık olur doğrusu.

Ancak kuruluş sürecinde ve sonrasında soldan ifade edilen eleştirilere ve ASP ile üye partilerin karşı karşıya bulundukları sorunlara değinmeden bu tespiti yapmak da, perspektiflerin analizinde tek yanlılığa neden olabilir. Kaldı ki ASP'nin neoliberal cepheye geçen sosyal demokrasiden boşalan yeri mi alacağı, yoksa gerçekten kapitalizmi aşmaya çalışan bir perspektifle solu yeniden mi kuracağına yönelik soruya verebildiği yanıt da henüz pek net değil.

Ortak sorun ve farklılıklar

Son yıllarda Avrupa toplumsal ve politik solu içerisinde sürdürülen tartışmalarda, sol akımların bir çoğunun Avrupa'daki sol partilerin üç ortak sorunla

karşı karşıya oldukları konusunda hemfikir oldukları görülebilir. Partilerin tüm farklılıklarına rağmen önlerinde duran bu ortak sorunları şöyle tanımlayabiliriz:

* Sol partiler, ülkelerindeki iktisadın, toplumlarının ve devletin neoliberal şekillendirilmesi ile karşı karşıyalar. Avrupa toplumsal ve politik solu, yeni teknolojik devrimin, geniş bireyselleşme eğilimlerinin ve savaş sonrası sistem krizlerinin yarattığı koşullara gerekli yanıtı geliştirmeyi beceremedi ve yapısal değişim projesini sermaye yanlısı elitlerin inisiyatifine bıraktı. Burjuvazi bu şekilde, 1970'lerde mütemadiyen hızlandırmaya başladığı programı ve 1990'larda kazandığı ivme ile kâr mantığının toplum, iktisat ve politik kararlar üzerine hâkimiyet kurmasını sağlayabildi. Toplumların ileri güçlerinin ifade ettiği bölgesel bütünleşme ve uluslararası istikrar arzusu artık egemen güçler tarafından müdahale savaşları ile emperyalist yayılmacılığın Avrupa politikalarının aracı olması anlayışı ile birebir bağlantılı hale getiriliyor. Piyasaların küreselleşmesini, eski ulusal sosyal uzlaşaların fesih edilmesine indirgeyen Avrupa politik solu, sermayenin etki alanının genişlemesine ve mali piyasaların ulusal ve AB düzeyindeki politik kararlar üzerinde egemen olmalarına karşı etkin direniş gösteremedi.

Sermaye, neoliberal programını sistematik bir biçimde hızlandırarak uyguladı. Bu programın bireysel özgürlükleri geliştireceğini ve kendilerini sosyal sorumluluğun "gereksiz yüklerinden" kurtaracağını sanan politik ve kültürel elitler ve orta tabakaların geniş bir kesimiyle ittifaka girebildi. "Her bireyin kendi kaderinden kendisinin sorumlu olduğu" demagogisiyle, neoliberal politikaların acı, ama alternatifsiz reçeteler olduğunu yaygın bir görüş haline getirebildi.

İstisnasız tüm toplumsal ve politik bileşenleri ile Avrupa solu, ortaya çıkan yeni koşullara sermayeden farklı, başka yanıtlar veren bir politika geliştirmekte ve toplumun, başta işçi sınıfı olmak üzere, belirleyici kesimlerinin bilincini rota değişiminin zorunluluğu yönünde inandırıcı bir biçimde etkilemede yetersiz kaldı. Gereğinden uzun bir süre ulusal çerçevede elde edilmiş kazanımların zayıf savunusuyla ilgilenen Avrupa solu enternasyonalist bir kapsam kazanamayan soyut eleştiri pozisyonunu aşamadı.

Nihayet ortak bir çatıya kavuşan Avrupa politik solu, kıt'a düzeyinde ve Avrupa toplumsal solu ile birlikte yeni, sosyal, demokratik, ekolojik ve barışçıl, aynı zamanda ileri ve adil olan ve antikapitalist, ama reel sistemin verili koşulları altında başlayabilecek bir gelişme yolu üzeri-

ne ortak tartışmayı başlatma yükümlülüğü altındadır. Aksi takdirde Avrupa kapitalizmlerinin barbarlığa dönüşmesine ve emperyalist savaşların egemen olduğu bir çağa geçilmesine karşı ciddi ve inandırıcılığı olan bir alternatif geliştiremeyecektir.

* Avrupa solu henüz, ulusal sınırlar içerisindeki görevlerini de yerine getirebilmek için, -bırakın enternasyonalleşmeyi- yeterince Avrupalılaşılmış değil. AB'nin bütünleşme ve genişleme süreci hep sermaye yönelimli elitlerin bir projesi olarak geliştiriliyor. Önceleri faşizm ve savaşın acılarından hareket eden Batı Avrupa toplumlarının, sonraları da devlet sosyalizmi ülkelerinin toplumlarının sempatisini kazanan "Birleşik Avrupa" düşüncesi, uzun bir süre refah, sosyal devlet ve genişletilmiş demokrasi beklentisi ile bağlantılıydı. Günümüzde ise Avrupa toplumlarının önemli bir kesimi, haklı olarak AB kurumlarının egemen güçler tarafından neoliberal projeleri geliştirmek ve ulusal devlet sınırları içerisindeki güç dengelerini lehlerine değiştirmenin aracı haline getirildiğine inanıyorlar. AB Anayasa Taslağı'na karşı geliştirilen direniş, Bolkestein Yönergesi'ne ve benzeri uygulamalara karşı oluşan muhalefet bunun bir göstergesi.

Ancak bu muhalefetin kapitalizm karşıtı perspektifi içermeyen ve mücadeleyi salt ulusal çerçevede sınırlı tutan bir çizgide kalması, toplumsal muhalefetin "milliyetçi kaygılara" teslim olmasına neden olacak ve sonucunda AB karşıtı söylemi kullanan sağ popülizmi güçlendirecek. Böylesi bir gelişmeyi ancak Avrupa düzeyinde kurumsallaşan Avrupa toplumsal ve politik solu engelleyebilir. Avrupa politik solu hem "Avrupa merkezci" bir bakış açısını terk eden bir anlayışla enternasyonalist bir kurumsallaşmaya gitmek, hem de Avrupa'daki toplumsal solun aktörlerinin kıt'a çapında işbirliğine girmelerini, kurumsallaşmalarını ve ortak mücadeleler geliştirmelerini desteklemek zorunda. Kurumsallaşmış bir enternasyonalist Avrupa politik solu, toplumsal sol güçlerin ağlarıyla birlikte, Avrupa'nın şekillendirilmesi ve AB'nin yapısal değişimi üzerine stratejiler geliştirme, sermaye yönelimli elitlere kapıtılan mevzileri geri alma ve kapitalist olmayan bir gelişme yolu için politik, sosyal ve kültürel etkinliğini artırma yükümlülüğü altında.

*Devlet sosyalizmi deneyinin başarısızlığından sonraki döneme sol güçlerin zayıflayıp gerilemesi ve geniş kesimlerin politik angajmandan geri çekilmesi damgasını vurdu. O dönemlerde sol arasında dahi mevcut kapitalist sistemin alternatifinin olmadığı inancı yaygınlaşmıştı. Burjuvazi, özellikle neoliberal kesimler on yıldan uzun bir süre boyunca yaşamın her alanını belirler oldular. Kimi ülkede hükümet ortağı olan, kimilerinde ise sosyal demokrat iktidarları dışarıdan destekleyerek hükümetin bir parçası haline gelen sol partiler, neoliberal projeleri destekleme suçlamasıyla karşı karşıya kaldılar. Solun kabuğuna çekilmişliği, toplumsal solun perspektifsizliği sağ popülizmin ve ırkçılığın gelişmesine ve giderek burjuva demokrasinin içinin boşaltılmasına neden oldu.

Ancak son yıllarda savaşlara ve Avrupa sosyal devlet anlayışının yok edilmesine karşı geliştirilen kitlesel gösteriler, yeni sosyal hareketlerin gelişmesi, Sosyal Forum'lar süreci ve sosyal demokrasinin cephe değiştirmesiyle ortaya çıkan kriz bu durumu değiştirdi. Sendikalar ve diğer geleneksel güçler ve sol partile-

rin ötesindeki yeni sosyal hareketler stratejik ittifak arayışları içerisinde girdiler. Bu durum solun alanının yeniden tanımlanmasını dayatıyor.

Neoliberal gelişmeye karşı mücadelenin başarılı olması ve kapitalizmi aşacak bir transformasyon sürecinin başlatılabilmesi için Avrupa toplumlarındaki güç dengelerinin değiştirilmesi gerekli. Bunun içinse politik alternatiflerin şekillendirilmesi zorunlu.

Sol, hegemonya mücadelesini başarılı bir şekilde yürütebilirse, var olanı koruma ve sistemin sonuçlarını hafifletme çabası yerine, toplumun ileri güçleri ile birlikte geleceği şekillendirme yetisini yeniden elde edecek. Bunu başarabilmesinin ön koşulu ise politika, politik mücadele ve avangart anlayışını sorgulamak, açık politik oluşumlar ve ittifaklar içerisindeki rolünü tanımlamak ve kendisini toplumun kurtuluşunu hedef gücü olarak yeniden kurmak.

Bu gücü kurma iddiasıyla yola çıkan ASP gerek ortak sorunlara ortak yanıtlar bularak geliştirmekte, gerekse bileşenlerinin farklılıklarını üretken, yaratıcı bir biçimde kullanmakta zorlanacak gibi görünüyor. Çünkü, AB'nin geleceği, küreselleşme ve ulusal devlet ve Doğu Avrupa gibi konulardaki görüş farklılıklarının da ötesinde, ASP'nin üye partileri arasında iki önemli farklılık söz konusu.

- İlki, partilerin faaliyette bulunduğu ülkelerin farklılıkları. Her ülkenin kendi tarihi, gelenekleri, sosyokültürel özellikleri var. Bunlar toplumsal yaklaşımlarda, kurumlarda, güç dengelerinde ve elbette sol yapılanmalarda kök salmış durumda. Öte yandan, örneğin Almanya'daki bazı sorunlara yönelik olarak geliştirilen çözüm önerileri, örneğin Yunanistan'da birebir uygulanamayacaktır. Sosyal güvenlik sistemlerinin neoliberal şekillendirilmesine veya işsizliğe karşı tek tip Avrupaî bir çözüm olanaklı gözüküyor. Aynı sorunlara farklı ülkelerde farklı çözüm önerilerinin geliştirilmesi zorunlu olabiliyor. Bu nedenle ASP ve bileşenlerinin ortak yanıtları ararken, ulusal farklılıkları göz önünde tutmaları, bu farklılıklarla üretken bir ilişki içerisinde olmaları gerekiyor. ASP bileşenleri arasında karşılıklı bilgi alış veriş ve farklılıklardan öğrenme yetisi yeterince gelişmemiş görünüyor. Bu darlık aşılmalı, çünkü Avrupa düzeyinde geliştirilecek politik stratejiler ancak farklılıkları göz önünde tuttuklarında başarı şansı elde edebilir. Böylesi bir yaklaşım aynı zamanda tek tek politika alanlarında ASP bileşenlerinin girecekleri işbirliğinin de ön koşulu.
- İkincisiyse, ASP bileşenlerinin tarihsel gelişme ve nitelik farkları. Nasıl her ülkenin kendine özgü tarihi varsa, partilerin de kendi tarihleri, gelenekleri ve kültürleri var. Antifaşist mücadelede pişen, savaş sonrasında Stalinizm'den kopan Batı Avrupa komünist partileri, 1990 sonrası dönüşüme uğrayan devlet sosyalizmi partileri, 1960'lı yılların alternatif oluşumları, Troçkist akımların oluşturduğu yapılanmalar, sosyalist ve komünist geleneğin gelip çevreci örgütlerle birleşen akımlar ve daha niceleri günümüz Avrupa politik solunun kültürünü, yapılanmalarını ve toplumsal bağlarını belirliyor.

Tüm farklılıklarına rağmen istisnasız tüm partilerin karşısında programatik, stratejik ve örgütsel yenilenme sorunu duruyor. Gelişmeler hiç bir partinin bugüne kadar olduğu gibi kalamayacağını göstermekte. Çünkü hiç birisi bulunduğu ülkede hegemonya kuracak güçte değil. Bu konumu değiştirmek isteyen her parti yenilenme sorusunu yanıtlamak zorunda. Gidişatın bu yönde olacağından eminim, ancak yenilenme tek biçimli, tek tip bir parti çıkarmayacaktır. Zaten hegemonya mücadelesinde başarı kazanmak isteyen, kurtuluşu hedefleyen bir sol, ister Avrupa düzeyinde, ister ulusal düzeyde olsun ancak çoğulculuk ve çeşitlilik temelinde, katılımcı-paylaşımcı, demokratik ve özgürlükçü olduğu taktirde var olabilecektir.

Sonuç yerine

Avrupa politik solu ASP'nin kurulmasıyla doğru yönde ilk adımını attı. ASP, kendisine çok ihtiyaç duyulan bir dönemde politika sahnesine çıktı. Çünkü mali piyasalar kapitalizminin neoliberal sonuçlarının gündelik yaşamda gün yüzüne çıktığı her yerde, bu politikalara alternatif arayışı da artıyor. On yıllarca politik angajmandan uzak duran insanlar dahi gelişmelere karşısında sessiz kalmıyor. Seçimlerde bilinçli olarak oy kullanmayarak protestolarını dile getiriyorlar. Yeni oluşan sol birliklere ilgi artıyor. Geleneksel toplumsal güçler yeni ittifaklar için bu sol birliklerle dirsek temasına giriyor. Gene de protesto hareketine katılmakla, siyasal mücadeleden çekilmek (resignasyon) ve/veya sağ popülizme kaymak arasındaki sınır çok ince. ASP ve bileşenleri böylesi bir gelişmeyi engelleyebilecek, son yıllarda ortaya çıkan toplumsal dinamiği, geniş kitleleri harekete geçirerek Avrupa'daki güç dengelerini zorlamaya ve toplumsal ve parlamenter çoğunluklar elde etmeye yönlendirebilecek güçte değiller henüz. Ancak –süresi yıllar değil, on yıllarla ifade edilse de- bir değişim dinamizmini başlatmak için koşullar uygun.

ASP sadece bir başlangıç. Bir deney. Bana kalırsa şimdiki aşamada yapılması gereken, ASP sürecine doğrudan müdahale etmektir. Geleneksel Avrupa politik solunun enternasyonalleşebilmesi ve Avrupa merkezci bakış açısının yıkılabilmesi için AB'nin çeperindeki ülkelerin sollarının ASP sürecine kendi gelenekleri, tarihleri, kültürleri ve özgün bakışları ile katılmaları gerekli. Sonuçta ASP dışındaki sol sosyalist parti ve akımların kaybedecekleri bir şey yok. En azından geleneksel Avrupa soluna, AB dışında da var olduğu öğretilir. Bu da solda zorunlu olan paradigma değişikliğine katkı sağlayabilir.

ALMANYA'DA İŞSİZLİK AZALIYOR MU?

6 OCAK 2007

Geçen Çarşamba günü Federal İş Ajansı aylık istatistiklerini açıkladı. Ajans şefi Frank-Jürgen Weise, Aralık ayında konjonktürel gelişme ve sıcaklığın mevsim ortalamasının üzerinde olması sayesinde kayıtlı işsizlerin sayısının »sadece« 12 bin civarında arttığını, ama 2005 Aralık'ına göre 597 bin civarında azaldığını söyledi. Sonuç itibarıyla 2006 Aralık'ında Almanya'daki işsizlerin sayısı dört milyonun, ya da oran olarak yüzde 9,6'nın üzerinde.

Açıklanan sayılar ve hükümet temsilcileri ile sermaye çevrelerinin »reformlar istenilen sonuçları veriyor« türünden demeçleri, işsizlerin sayısının açıklandığı günlerde Frankfurt Borsası'nda şampanyaların patlatılmasına alışkın Alman kamuoyunda »işsizlik azalıyor mu?« sorularına neden oldu.

Ancak sayılara dikkatlice bakıldığında, hem kronikleşen kitlesel işsizliğin gerilemediği, hem de ücrete rağmen yoksulluğun genişlemeye devam ettiği görülür. Sayıları detaylıca incelemeden önce şunun altı çizilmelidir: şirket ve sermaye kârlarının rekor seviyelere ulaştığı dünya ihracat şampiyonu olan bir ülkede, istatistik hesaplamalarında yapılan onlarca manipulasyonu görmezden gelsek bile, dört milyondan fazla insanın kitlesel olarak iktisadi ve dolayısıyla toplumsal, politik ve kültürel yaşamın dışına itilmesi tek kelime ile bir skandaldır. Aynı zamanda bu, alternatifsiz olduğu iddia edilen politikaların, toplum çoğunluğu açısından son derece vahim sonuçlara yol açtığı bir kanıttır da.

Gelelim sayılara: yıl ortalamasından bakıldığında, Almanya'daki işsizlik oranı, Batı'da yüzde 9,1, Doğu'da ise yüzde 17,3 olmak üzere, ülke genelinde yüzde 10,8 ile hâlâ kabul edilemeyecek derecede yüksek seviyededir. İşsizler arasında uzun süredir işsiz olan ve iş bulma şansı »sıfır« olarak gösterilenlerin oranı ise yüzde 36'dan (2005), yüzde 42'ye (2006) yükselmiştir. Resmî istatistiklerde »işsiz« olarak gözükmeyen ve sadece Federal İş Ajansı'nın istihdam tedbirleri olarak adlandırılan kurslarına katılanların sayısı da 1,6 milyona çıkmıştır. Tüm bu sayılara – o ya da bu nedenle – işsizlik parası veya Hartz IV ödenitisi alamayan insanlar eklenirse, ki işsizlik parası veya sosyal transferlerle geçinmek zorunda bırakılanların sayısı sekiz milyonun üzerindedir, Almanya'daki işsizlerin sayısının (resmî çerçevede) altı milyonun üzerinde olduğu görülür.

Açıklamasında işsizliğin genel olarak gerilediğini ileri süren ajans şefi Weise, Aralık ayında 797 bin açık işyerinin kayıtlara geçmiş olduğunu da sözlerine eklemişti. Kulağa hoş gelen ve medyanın »iş var,

ama çalışmak isteyen yok« iftiralarına gerekçe olan bu sayının ardında, açık işyerlerinin yarıdan fazlasının »işçi kiralayan şirketlerde« olduğu nedense sadece basına verilen yazılı açıklamada yer alıyor. Bilindiği gibi işçi kiralayan şirketler, ilgili yasa sayesinde işçilerini hem düşük ücrete, hem de güvencesiz bir biçimde çalıştırmakta ve toplu iş sözleşmeli işletmelerdeki ücretlerin düşürülmesi için bir baskı aracı olarak kullanılmaktalar. Sosyal sigortalı işlerde tam gün istihdam edilen yaklaşık iki milyon emekçinin, aldıkları ücret yaşamlarına yetmediği için yan işlere muhtaç oldukları göz önünde tutulursa, işçi kiralamaya yönelik yasanın ne denli yoksullaştırıcı ve toplumu bölücü etkileri olduğu anlaşılabilir.

Bu gerçekler karşısında Almanya'daki işsizliğin azaldığını ve sözde reformların meyve vermeye başladığını iddia etmek, tam anlamıyla güneşi balıkla sıvamaya çalışmaya benzer. Almanya'daki egemen politika neoliberal çılgınlık çizgisine devam ettiği ve Alman Sanayi Birliği BDI gibi sermaye örgütlerinin »yapısal reformlara hız verilmelidir« türünden taleplerini, kategorik emir olarak algıladığı müddetce, kitlesel işsizlik azalmayacak, yoksulluk yaygınlaşmaya devam edecek ve »gereksinim duyulmayanların« sayısı giderek artacaktır.

Halbuki verili koşullar altında bile, istihdamın olağan iş ilişkileri çerçevesinde yükseltilmesi için sayısız fırsatlar mevcuttur. Federal Parlamento'daki Die Linke. meclis grubunun verdiği bir öneride olduğu gibi, kamusal alanlarda yapılacak asgarî gerekliliği olan yatırımlara ve kamu tarafından teşvik edilen istihdam tedbirlerine yönelmesi dahi, kısa zamanda bir milyondan fazla insanın sosyal sigortalı ve toplu iş sözleşmeli işlerde çalıştırılmalarını sağlamak için yeterlidir. Ancak bu son derece makul adımın önünde tek bir engel durmaktadır: egemen politikayı rehin almış olan sermaye sahiplerinin »hep daha fazla kâr« hırsı.

SOYKIRIM TARTIŞMALARI VE ALMAN SOLUNUN POLİTİKASI

13 OCAK 2007

İnsanlık tarihi trajedilerle doludur: Anadolu Trajedisi bunlardan biridir: Türk, Yunan, Kürt ve Ermeni halklarının trajedisi. Yüzyıllarca komşu, akraba olmuşlar, ama gene de birbirlerine düşman edilmişler. Mülkiyete dayalı bir hukuk ve emperyal çıkarlar için, geçen yüzyılın oluşmakta olan ulusal devletlerinin kurbanları olarak katledilmişlerdir.

Ancak kim ki bunun geçmişte kaldığını ve sadece tarihçilerin bir meselesi olduğunu düşünüyorsa, yanılmaktadır. Tarihsel gelişmelerle ilgili her tartışma, günümüz toplumsal güçlerinin politik ve iktisadi çıkarları temelinde yürütülmektedir.

Eğer bugün, geçen yüzyılın başlangıçlarında meydana gelen bir cürüm yeniden tartışmalı bir biçimde tematische ediliyorsa, bu bir tesadüf değildir. Yüzbinlerce Ermeni sivilin ölüme itildiği ve öldürüldüğü bu olay, aynı geçenlerde Hollanda ve Belçika'da olduğu gibi, politik amaçlar için enstrümentalize edilmektedir. Ve Ermeni Sorunu Almanya'daki politik solun da gündemine oturtulmuştur.

Somutta ne oldu: Federal milletvekili Hakkı Keskin Almanya Federal Cumhuriyeti'nde de bir Ermeni-Rum ittifakının, yüzbinlerce Ermeninin yok edilmesini Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üye olmasına karşı bir gerekçe olarak kullandıklarını ileri sürmektedir. Keskin, 90 yıl önce yaşananların, bu olayları bilmeyen ve bunlarla ilgilenmek istemeyelerin önüne sorun olarak konulmasını doğru bulmamakta ve bunun demokratik bir tavır olmadığını söylemektedir.

Şimdi ne yapılmalı? Alman solu nasıl tavır göstermeli ve ne söylemelidir? Bu politik mayın tarlasında doğru adım hangisi olacaktır? »Objektif tarihsel-bilimsel aydınlanma yapılmasını« savunarak, tarafsız mı kalınmalı? Hiç zannetmiyorum. Solda durmak öncelikle zayıftan yana taraf olmayı ve mağdurun perspektifinden tutarlı bir politika geliştirmeyi gerektirir. 90 yıl öncesinde olmuş olsa bile, zayıf ile güçlü arasındaki bir ihtilafta tarafsız tavır almak, güçlüünün yanında durmak demektir. İkinci adım ise »... neyin ne olduğunu söylemek«tir (Lasalle). »Tarihsel ihtilaft gelişiminin otantik rekonstrüksiyonuyla, hukuksal ve bilimsel olarak kastı yok etme iradesinin olup olmadığının kanıtlanmasından« (Hakkı Keskin, Ocak 2007) bağımsız olarak nasıl tanımlanırsa tanımlansın, cürüm cürümdür, cinayet ise cinayet. Son olarak da, söz konusu olayın politik, iktisadi ve tarihsel bağlantılarının söylenmesi gereklidir.

Mesele nedir?

Türkiye'de de 1915 yılında »çok fazla sayıda Ermeninin« deportasyona uğradıkları ve bunun so-

nucunda yüzbinlercesinin yaşamını yitirdiği reddedilmemektedir. Günümüz Türkiye devletinin resmi söylemi bu bağlamda »savaş nedeniyle ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'ndaki askeri-stratejik durumunun dayattığı zorunlu göç«ten bahsetmektedir. Dünyanın başka bölgelerinde »ulusal kurtuluş mücadelesi« olarak adlandırılan, Türkiye'nin resmi görüşünde »vatanı aralarında bölmeye çalışan emperyalist güçlerle işbirliği«ne dönüşmektedir. Sanki Osmanlı İmparatorluğu başka ulusları zor kullanımıyla boyunduruk altına almamış gibi. Rusya'dan yardım uman Ermeni milliyetçilerinin silahlı başkaldırısı, Türk ve Kürt sivil halk arasında da bir çok insanın yaşamına mal olmuştur. Günümüz tartışmalarında bu gerçek, Osmanlı yönetiminin »savaş koşullarında anlaşılabilir« bir karşı reaksiyonuna neden olarak gösterilmekte ve Osmanlı devletinin suçunu izafeleştirmektedir.

Osmanlı'nın bu karşı reaksiyonu sonucunda Ermeni siviller aklıktan ölüme itilmiş ve cinayete uğratılmışlardır. Günümüz tartışmalarında ölüme itilen veya öldürülen insanların sayısı belirleyici soru değildir. Olay, sayıdan bağımsız olarak cürüm eylemidir. Bu bağlamda asıl sorulması gereken, tehciye uğratanların mal varlıklarına ne olduğu, kimin bunlara el koyduğu, Türk ulusal burjuvazisinin oluşumunda ne kadar payı olduğu ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda hangi rolü oynadığıdır. Türkiye'deki kararvericilerin, Ermeni ve Türklerin ortak bir tarihçileri komisyonu oluşturarak, olayların »bilimsel olarak araştırılıp, ebedi, tarihsel ve yalanlanamayacak sonuca varılması« önerisi, işte bu sorunun arka plana itilmesini hedeflemektedir.

Eğer bugün, AB üyelik süreci ile bağlantılı olarak, AB'nin Ermeni Sorunu'nu konulaştırarak »Ermenilerin dayanağı olmayan taleplerinin provoke edildiği« söyleniyorsa, bu, Türkiye'deki karar vericilerin reel korkularını ifade etmektedir. Mallara el koyanlar kimlerdir? Türk burjuvazisi nasıl oluştu? Nasıl tek tek bazı aileler dünya çapında büyük şirketler haline geldiler? Orduya ait olan OYAK'ın zenginliği neye dayanmaktadır ve orduya veya devlet kuruluşlarına ait olan gayri menkullerin eski sahipleri kimlerdir? Ve mübadele sonucunda göç ettirilen onbinlerce Anadolu Rumunun mal varlığına ne oldu?

Özellikle Türkiye kökenli insanların yoğun olarak yaşadıkları Avrupa ülkelerinde kamuoyunun dikkatini bu sorulardan çekmeye çalışan hedefli kampanyalar, Türkiye'deki karar vericilerinin bilinen stratejisidir. Burada hep aynı plana göre davranılmaktadır. Önce bazı politikacıların veya parti temsilcilerinin açıklamaları, Türk medyasına konu yapılmaktadır. Ardından her

defasında »Ermeni ve Rumlardan oluşan bir ittifakın, Türkiye'ye karşı kışkırtıcı propaganda« yaptığını ileri süren itham edici yayınlar başlamaktadır. Daha sonra da belirli dernek ve federasyonlar »Almanya Türklerini« buna karşı »demokratik protestolarını« ifade etmeye çağırırmaktadırlar. Sonunda da yürüyüşler ve mitingler düzenlenerek, bu şekilde Türkiye kökenli insanların bu kampanyaları kitlesel olarak destekledikleri görünümü yaratılmak istenmektedir. Türk basınına bugünlerde izleyebilenler, bu masterplanı görebilirler.

Ya öyle, ya böyle mi?

Bu oyun yıllardan beri sahnelenmektedir. Tabii bu arada »ifade özgürlüğü« de anılmakta. »Soykırım olmadığı« görüşünü ifade etme özgürlüğü sonuna kadar savunulmakta. Ancak tek bir kelime ile Türkiye'de Ermenilerin soykırımı uğradığını söylemenin 305. maddeye göre cezaî koğuşturmaya uğrayabileceği belirtilmemektedir. Türkiye'deki karar vericilere yönelik her eleştiri »Türk veya Türkiye düşmanlığı« olarak algılanmakta, Türkiyeli insanlar bu eleştiriyi yaptıklarında »bölücü« olarak karalanmaktadırlar.

Ancak tüm bunları söylerken, Ermeni Sorunu'nun Türkiye'nin AB üyeliğine karşı da enstrümentalize edildiği söylenmelidir. Sol, AB üyelik süreci ile ilgili tüm eleştirilerine rağmen, bu iç politikaya da yönelik olan yaklaşıma tahammül etmemelidir. Diğer kritik sorunlar gibi Ermeni Sorunu da AB'nin neoliberal dayatmalarını kabul ettirmek için kullanılmaktadır. Halbuki özellikle Avrupa toplumsal ve politik solu, üye ülkelerde sosyal ve demokratik hakları budayan ve AB'ni militarist bir müdahale gücü haline getirmeye çalışan günümüzün AB yönetiminin, demokrasiyi, insan haklarını ve ifade özgürlüğünü sadece şartlı rehin olarak kullandığını bilmektedir. Her kim ki AB gibi son yıllarda yüzbinlerce Kürdün zorunlu göç ettirilmesine, ormanların yakılmasına ve »kirli savaşa« ses çıkartmadıysa, onun için Osmanlı devletinin suçlarının tanınması sadece amaca yarayan bir araçtır.

Alman solu için şu geçerli olmalıdır: Ne milliyetçilikler, ne de Ermeni Sorunu'nun enstrümentalize edilme çabaları politik olarak kabul edilemez. Sol, sınırların ulusların arasından değil, aşağı ile yukarı arasından geçtiği bilinci ile, kendi liyakatli değerleri çerçevesinde pozisyon almalıdır. Ancak halklar kendi tarihlerini kendileri yazabildiklerinde, tarihsel tespitler ve kararlar gerçek anlamda kalıcı olacaktır. Eğer Alman solcuları, Almanya'nın Anadolu halklarının trajedesindeki sorumluluğunu eleştiren tek kişinin Karl Liebknecht olduğunu unuttularsa, o zaman susmalı ve dinlemeyi öğrenmelidirler. Belki o zaman Avrupa'nın dünyanın merkezi olmadığını ve tarih konusunda (AB) Avrupası dışındaki soldan öğrenebilecekleri olduklarını fark edebilirler.

»YOK ÖYLE, BURASI TÜRKİYE!«

20 OCAK 2007

Rosa Lüksemburg Vakfı iki yıldan bu yana DİSK'e bağlı Gıda-İş sendikasının bir projesini destekliyor. Proje kapsamında yapılan çalışmalar, özellikle sendikalı ve sendikasız emekçilerin Türkiye'nin AB üyelik süreci üzerine düşünceleri hakkında yürütülen bir saha araştırması son derece ilgi çekici gerçeklerin gün yüzüne çıkmasına vesile oldu.

Gıda-İş sendikası proje çalışmalarını uluslararası bir konferans ile taçlandırmanın doğru olacağını düşünmüştü. Sendika çalışanları bunun için aylar öncesinden başlayarak bugün ve yarın (20 – 21 Ocak 2007) düzenlenecek olan »Diyalog Birleştirir, Dayanışma Güçlendirir« başlıklı konferansın hazırlıklarını sürdürmüş, yabancı konukları davet etmiş ve salonları kiralamışlardı. Atölye çalışmaları ve »Dünya halkları barışlarını arıyor« başlıklı panel için İstanbul Teknik Üniversitesi'nin Gümüşsuyu Yerleşkesi tutulmuştu. Her şey tamamdı, ama unutulmuş Türkiye realitesiydi, ki o da kendisini kısa sürede hatırlattı.

Tanık olduğum bir telefon görüşmesinde İTÜ Makine Mühendisliği Fakültesi dekanı Prof. Dr. Taner Derbentli, Gıda-İş genelsekreteri Seyit Aslan'a »Bize yazılı olarak Kürt sorununu tartışmayacağınızı bildirirseniz, salonları veririz« diyordu. Sayın profesör iki ay önce yapılan sözleşmeyi, ödenen kirayı ve uluslararası konukların uçak biletlerinin alınmış olmasını hiçe sayarak, adeta »yok öyle, burası Türkiye« diyordu. İki gün süren telefon trafiğinden sonra Perşembe günü (18 Ocak 2007) saat 14.16'da Gıda-İş genel merkezine gönderilen bir faks mesajında, Üniversite Yönetim Kurulu'nun yapmış olduğu 718 sayılı toplantısında »... toplantı konusunun, üniversitemiz akademik ilgi alanları içerisinde yer almadığı endişesiyle İTÜ Yerleşkeleri içinde yapılmasının İTÜ'nün öz görevlerine uygun düşmediğine« karar verdiği açıklanıyordu.

Ben hep sosyal bilimlerin »parayı veren düdüğü çalar« misali, izafi olduğunu düşünürdüm. Sağ olsun sayın profesörümüz sayesinde mühendislik bilimlerinin de izafi olduğunu öğrenmiş oldum. Düşünebiliyor musunuz? Koskoca İTÜ yönetim kurulu sanki savcılıkmiş gibi Norman Paech, Mustafa Türkeş, Şükran Soner, Fulya Atacan, Mehmet Türkay veya Aydın Çubukçu gibi katılımcılar hakkında soruşturma açıyor. Hatta bir görüşmede, Rosa Lüksemburg Vakfı'nın NRW yönetim kurulu üyesi Kemal Bozay hakkında »bu adam bir Kürt enstitüsünün yöneticisiymiş, zaten Bozay isminden Kürt olduğu belli oluyor« deniliyor.

Bir kaç gün önce biten »Türkiye barışını arıyor« konferansı sonuç bildirgesinde »Barış dilde başlatılmalı;

ötekileştirici, yabancılaştırıcı ve düşmanlaştırıcı tüm söylemler terk edilmeli, siyasetin dili, şiddete yol açan ayrımcılıktan ve milliyetçilikten arındırılmalıdır« denilerek, ülkedeki farklı kültürlerin varlığının, tarihsel ve sosyolojik bir gerçek olarak kabul edilmesi, inkârın ve yasakların yol açtığı kültür yıkımına son verilmesi ve kültürel alanın kimlik gettolaşmasına yol açan kültürel ırkçılığın baskı ve saldırısından korunması talep edilmekte.

Bu taleplerin ne denli güncel ve yakıcı olduğu İTÜ yönetiminin tavrı ile bir kez daha kanıtlanmış oldu. Çünkü ayrımcılık, milliyetçilik ve yabancılaştırıcı, ötekileştirici anlayış, Türkiye siyasetiyle sınırlı kalmayıp, bilim insanlarının da yaklaşımlarını, düşüncelerini belirler hale gelmiş durumda. Halk arasında yaygın bir söylem vardır: »Okumakla adam olunmuyor«. Gerçekten de, geçmişte NATO ve sermaye çevrelerinin toplantılarına, hatta moda defilelerine ev sahipliği yapan İTÜ Yönetim kurulunun tavrı, üniversitede öğrenim veren koskoca profesörlerin sadece memur zihniyetinde davranmakla kalmadıklarını, aynı zamanda durumdan kendilerine vazife çıkaran ve iradelerini gönüllü olarak resmi ideoloji kalıbına sokan kapıkulu olmaktan kurtulamadıklarını göstermekte.

Aslına bakılırsa profflarımız güne uygun davranıyorlar. TBMM'nin Kerkük'e asker göndermeyi tartıştığı, sermaye medyasının barışseverleri »teröristleri korumakla« itham ettiği ve yaklaşan Cumhurbaşkanlığı ve TBMM Seçimleri öncesinde milliyetçi ve şoven dalganın böylesine körüklendiği bir dönemde, kalkıp ta halkların barış aradığı bir tartışmaya destek çıkaca değiller herhalde. Bilim insanı olduklarını iddia edenlerin »Barış« kelimesine dahi tahammül edemedikleri bir ortamda, barışı gerçekleştirmek, demokrasiyi güçlendirmek ve düşmanlığa karşı çıkmak isteyenlerin işi pek kolay değil. Evet öyle, burası Türkiye. Emekçiler, toplum çoğunluğu ülkelerine sahip çıkıp, tarihi kendileri yazmadığı müddetçe, meydan ırkçılara, milliyetçilere ve sermaye yanlılarına kalacak. Bazı profesörler de, devletin infaz memurları gibi davramaya devam edecek.

DOĞUMU: 1954 - ÖLÜMÜ: 1915

27 OCAK 2007

Hrant Dink'in öldürüldüğü haberini aldığımda, Kadıköy'de Versus Yayınevi'nde toplantıdaydım. Hepimiz şok olmuştuk. Kanım donmuş, beynim uğulduyordu. Apar topar »Agos«a koştuk hepimiz. İçimi kaplayan hüznün, daha sonra Taksim'den başlayan protesto yürüyüşüne katıldığımda, derin bir öfkeye dönüştü. Hemen herkes aynı görüşteydi: bu, faili belli bir politik cinayettir.

Evet, bu cinayetin faili belli. Hrant Dink'i öldürten »kutsal devlettir«. Bu yargısız infaz, aynı Musa An-ter ve nicelerinde olduğu gibi, Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmayı'nın emir ve komutası altındaki bir çetenin cinayetidir. Hiç kimse boşuna »soruşturma bitmeden hüküm verilmez« demesin. Tarih hükmünü çoktan vermiştir. »Devlet için adam öldürmeyi« istisna değil, kural haline getiren, 1895'lerde başlayıp, 1915'de yüzbinlerin kanına giren ve hâlâ devam eden utanç veri-ci devlet geleneğidir tetiği çektiren. Böylesine açıktır bu olay. Hrant Dink 1954'de doğmuştur, ama ölüm tarihi 1915'dir.

Hrant Dink'in ölümünde, Halaskar Gazi Caddesi üzerinde yatan cesedinden akan kanları kurumadan, »sözde Ermeni soykırımından« bahsedip, »devletin itibarına yöneliktir« diyerek ırkçılık yapan gûya dindar başbakan dahil olmak üzere, utanmadan solculuk satan »sözde ulusalcılardan« milliyetçi ve neofaşistlere kadar geniş bir kesimin de sorumluluğu vardır. Daha ilk saatlerde »Ermeni diasporası yapmıştır« ithamında bulunan Perinçek'ten, Bahçeli'ye ve Baykal ile Çiçekçi'ye kadar uzanan sivil militarist grup, cinayeti gûya kınarken bile, inkârı, kini ve nefreti körüklemektedirler. »Karanlık güçler« safsatası arkasına sığınan bu grup, anlaşıldığı kadarıyla Ermeni halkının son ferdini de binlerce yıl yaşadıkları Anadolu topraklarından atmadan rahat edemeyecek. İnsanın lanet okuyası geliyor bunlara.

Gelişmeler son derece kaygı verici. Bu sıradan bir politik cinayet değil. Hrant Dink, Ermeni ve solcu olduğu için öldürüldü. Doğru, ama asıl hedef başta Kürtler olmak üzere, yaşanan coğrafyada barış, eşitlik, demokrasi ve hak talep eden dinamiklerdir. Hrant Dink'e sıkılan kurşunlar aynı zamanda halkların kardeşliğine, enternasyonalizme, emekçilere ve ezilenlere sıkılmıştır. Gözdağı verilmek istenmektedir. Ülkenin her tarafına asılan futbol sahası kadar büyük bayraklarla, körüklenen milliyetçi duygular, inkâra dayanan ırkçı söylemler ve böylesi cinayetlerle gözdağı verilmek istenmektedir. Hrant Dink'in katli aynı zamanda inkârcı, ırkçı ve imhacı eğilimin bölgeyi ateşe saracak bir Türk-Kürt savaşı için verdiği açık bir sinyaldir.

»Devlet büyüklerinin« ve yıllardan beri militarist klik ile uzlaşmış olan sermaye medyasının, Cuma günü kitlesel protesto yürüyüşü ve yüzbinlerin katıldığı cenaze merasimi karşısında takındıkları tavır, göstermeliktir, inandırıcı değildir. Diğer taraftan kitlelerin attığı »Hepimiz Ermeni, hepimiz Kürdüz« sloganı, Türkiye egemenlerine verilen ve onların hiç beklemediği bir yanıttır. Rahatsızlıkları bundandır. Ancak şimdi bu sloganın devamı gelmelidir. Susurluk, Şemdinli ve daha nice olayda görülmüştür: Türkiye'nin barış ve demokrasiyenin yana olan dinamikleri, atılan doğru sloganların devamını getirmediğinde, hiç bir şey açıklığa kavuşmamakta, her şey olduğu gibi kalmaktadır.

Yargısız infazlarla, politik cinayetlerle hesaplaşmanın tek yolu, egemen politik kültürle ve devlete hakim zihniyetle hesaplaşmaktan geçer. Talepler, çetelerin, kontrgerillanın dağıtılması, komplo ve belgelerin açıklanması, bütün politik, idari ve askerî sorumluların yargılanıp, hapse tıkalmasına yoğunlaşmalıdır. Barış, demokrasi ve eşitlik talepleri ile birlikte, halkların kendi tarihleriyle hesaplaşması için, 1915 başta olmak üzere, tehcirlerin, zorunlu göçlerin, katliamların, cinayetlerin, kimin kimin malına el koyduğunun açıklığa kavuşturulması istenmelidir.

Ancak tüm bunları egemen güçlerden beklemek naiflik olur. Egemenlerin bu düzenden çıkarı vardır. Bunu yapabilecek olanlar, ulusu ve ulusalcılığı reddederek, emekçilerin, yoksulların, ezilenlerin çıkarları, halkların kardeşliğini savunan ve antikapitalist bir perspektiften, demokrasi, barış ve eşitlik için birleşmesi gereken güçlerdir. Yaklaşan seçimler öncesinde oluşturulacak böylesi bir birlik, hem doğru sloganların gerekli olan devamı, hem de inkârcı, ırkçı ve imhacılara verilecek en tutarlı yanıt olacaktır.

PAMUK VE ALMANYA ZİYARETİ

3 ŞUBAT 2007

Orhan Pamuk'un Alman Pen'inin davetlisi olarak yapacağı Almanya ziyaretini iptal etmesi, Almanya'daki politikacıların tepkisini çekti. Bir çok ünlü politikacı, Türkiye'nin ülkede yaşayan aydınların yaşamını koruması gerektiğini söyleyerek, ortaçağ zihniyetini yansıtan 301. maddenin kaldırılmasını istedi. Federal Parlamento başkanvekili SPD'li Thierse daha da ileri giderek »Türkiye'nin fiilen hukuk devleti olmadığı« söyledi. Almanya Türk Toplumu dai, Pamuk'u Almanya ziyaretini ertelememesi için cesaretlendirdi.

Eleştirilere katılmamak olası değil elbette. Ama tüm bunlar biraz fazlaca ikiyüzlü tavır değil mi? Öncelikle şunu söylemek lazım: Pamuk'un Almanya'ya gelmek istemeyişi anlayışla karşılanmalı. Çünkü muhalif bir Türkiye için Almanya güvenli bir ülke değil. Hrant Dink gibi sol-liberal bir aydının sokak ortasında öldürülmesini azmettiren güçlerin kolu, Almanya'ya kadar uzanmakta.

Amacım komplo teorisi falan üretmek değil. Anlaşılır olabilmek için biraz geriye bakalım. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra Türkiye'deki karar verici militarist klik, özellikle Almanya'da yoğunlaşan cunta karşıtı hareketin etkisini zayıflatmak ve Türkiye kökenli kitleyi kontrol altına alabilmek için »Huzur Operasyonu« olarak adlandırılan bir girişim başlatmıştı. Operasyonun bir illegal hedefi, iki de politik hedefi vardı. İllegal hedef, dönemin ASALA örgütü mensuplarının likidasyonuydu. Politik hedefleri ise, dönemin cunta şefi Kenan Evren şöyle açıklıyordu: »Milli Güvenlik Konseyi, ermeni teröristleri ve komünist bölücüleri yok etmenin yanı sıra, Batı Avrupa'daki devlet düşmanı grupların etkisini kırmayı ve Avrupa'da yaşayan Türk vatandaşlarının vatanlarına sahip çıkmalarını sağlamayı önüne hedef olarak koymuştur.«

Cunta yönetimi operasyonlarını yönlendirirken, en büyük desteği Alman gizli servisi BND'den almıştır. Türk ve Alman gizli servislerinin işbirliğinin uzun bir tarihi vardır. Savaş sonrası ilişkileri ise eski Nazi subayı ve BND'nin ilk şefi Gehlen'e dayanır. Hatta bu işbirliği daha sonraları 1993'de Berlin İdarî Mahkemesi'nin VG 19A 329.82 nolu kararıyla belgelenmiştir. Mahkeme, BND'nin Almanya'daki Türkiyeli ve Kürt muhalifler hakkında Ankara'ya düzenli olarak bilgi verdiğini kanıtlamıştır.

Alman yardımıyla MİT'in Avrupa'daki yapılandırmasını 1985 ve 1986'da yenileyen Ankara, »Huzur Operasyonu«nun hedefini »Türkiye taraftarı lobi« oluşturulmasına yönlendirmiştir. DİTİB'in, Koor-

dinasyon Kurulları'nın, »Gurbet-İş« adlı Türk sendikasının, Sedat Sezgin'in »Türk Partisi«nin, Atatürkçü Düşünce Derneklerinin, EATA ve sayısız benzeri derneğin kurulmaları bu dönemde başlamış ve bunlar, militarist kliğin belirlediği yönde, kısmen – aynı Almanya Türk Toplumu'nun bazı kesimlerinde olduğu gibi – gönüllülük temelinde lobi çalışmalarına başlamışlardır.

MİT'in ve MGK'na bağlı illegal yapılanmaların likidasyonlarının ise gerek Almanya'da, gerekse de Avrupa'nın diğer ülkelerinde devam ettiği ve bu illegal yapılanmaların uyuşturucu ticaretinden para kazandıkları hem Susurluk davasında, hem de Almanya'da gazetelere yansıyan haberlerde yeterince kanıtlanmıştır. Hâlen MGK Genel Sekreterliği ayda bir defa Almanya'ya gelerek, burada yürütülen çalışmaları koordine etmektedir. Avrupa'da yaşayan Türkiyeliler arasında, Türk sermaye medyasının da yoğun desteğiyle körüklenen ırkçı-milliyetçi yaklaşımların, Türkiye'dekilerden hiç bir farkı yoktur. Yani Almanya'da da bir Ogün Samast'ın kadrolanması hiç te zor bir olay değildir.

Peki, Alman devletinin ve iktidarda bulunan partilerin bu durumdan haberi yok mudur? Olmaz mı? Şimdi bu durumda, hem bu gizli ilişkileri sürdüren, hem de dernek, örgüt yasakları ve ev baskınları, yıldırma-tutuklama operasyonları ile özellikle Kürt hareketine yönelik baskı politikası uygulayan bu politikacıların, Orhan Pamuk'un ziyaretini iptal etmesinden ve Türkiye'deki antidemokratik uygulamalardan rahatsızlık duymaları ne denli inandırıcı olabilir? Murat Kurnaz olayında olduğu gibi devlet aparatının bütün aygıtlarına yalan söyleten, bir insanın suçsuz yere yıllarca işkence görmesinden hiç bir rahatsızlık duymayan Alman devletinin ve kararvericilerinin, hukuk devleti veya demokrasi gibi laflar etmelerine söylenecek tek şey var: Hadi canım sende!

ŞAHİNLER GENE MÜNİH'TE

10 ŞUBAT 2007

Dün başlayan »Münih Güvenlik Konferansı« her yıl olduğu gibi uluslararası şahinleri bir araya getirdi. Çeşitli ülkelerin dışişleri ve savunma bakanları, önde gelen silah tekellerinin temsilcileri ve lobiciler »uluslararası güvenlik« başlığı altında yeni savaş planlarını ve militarist işbirliğini görüşüyorlar.

Silah tekelleri açısından Münih bir El Dorado gibi. Sadece en büyük silah tekellerinin sıralaması bile, önümüzdeki dönemde söz konusu olacak yeni savaş tehlikelerini göstermeye yetiyor. Kapitalist kâr mantığından hareket edilirse, silah da üreten DaimlerChrysler, roket ve savaş uçağı üreten EADS, Boeing, Lockheed Martin ve Northrop Grumman Corp., tank üreticileri Krauss-Maffei Wegmann, Thales International ve Rheinmetall AG veya denizaltı üreten Howaldswerke – Deutsche Werft AG gibi tekellerin üst düzey yöneticilerinin Münih'te bira içmek için buluşmadıkları herhalde malumdur.

Münih'in bu yılki özelliği ise, politikacılar, lobiciler ve silah tekelleri ile birlikte sanayici ve bankacıları da bir araya getiriyor olmasıdır. Aynı tarihte Alman Bankaları Federal Birliği BdB ve Alman Sanayicileri Federal Birliği BDI'nin ortak davetiyle Münih'te »2. Kuzeyafrika - Orta Doğu Finansman Konferansı«nın toplanmış olması ve bu toplantıya katılan sanayi ve finans sermayesi temsilcilerinin »Güvenlik Konferansı«na da davetli olmaları bir tesadüf mü acaba? Finansman konferansına konu olan coğrafi alan Fas'tan İran'a kadar geniş bir bölgeyi içeriyor. İran aynı zamanda »Güvenlik Konferansı«nın da ana konularından birisi. Alt alta toplayarak sayı saymayı unutmadıysak eğer, emperyalist müdahale savaşlarının hazırlıkları yapıldığının bundan bariz bir göstergesi olabilir mi?

Egemenlerin yapacaklarının teminatı, daha önce yaptıklarıdır. Her »Güvenlik Konferansı« sonrasında dünya daha az güvenli olmuştur. Kapalı kapılar ardında bir araya gelen, başta ABD ve Çekirdek Avrupa olmak üzere, emperyalizmin temsilcileri, silah tekel-leri, sanayi ve finans sermayesi, jeopolitik, jeostratejik ve jeoekonomik çıkarlarını nasıl kollayacaklarını, dünya hammadde ve enerji kaynaklarına en kolay nasıl ulaşacaklarını görüşmektedirler.

Batı'nın politik ve ekonomik elitlerinin küresel çapta koordineli olarak uyguladıkları neoliberal ve militarist politikaların faturası ise, en başta hammadde ve enerji kaynaklarının bulunduğu ülkeler olmak üzere, dünya halklarına çıkartılmaktadır. Bu fatura da savaş, terör, işkence, yüzbinlercesine ölümler, sosyal ve demokratik hak budanmaları, ekolojik felaketler, otokratik ve des-

potik rejimler, yani kısacası barbarlıktan başka bir şey değildir.

Almanya'daki sol güçler bu nedenle şahinler konferansını protesto etmek için bir araya geldiler. Ancak protestolar gerçek anlamda »kitesellikten« uzaktırlar. Çünkü Alman toplumunun, emekçilerin çoğunluğu hâlen bu politikaların kendilerini yakından etkilemediğini düşünüyorlar. Ama yanıılıyorlar. Çünkü gelişmiş kapitalist ülkelerin dış politikalarının militaristleştirilmesi ve saldırı savaşlarının, Avrupa'da kronikleşen işsizlik, kökleşen yoksulluk, sosyal hakların kıyımı, demokrasinin içinin boşaltılması, çalışma ve yaşam koşullarının güvencesizleştirilmesi ve ücretler üzerindeki baskıların artması ile sıkı sıkıya bağlantısı var. Sistem alternatifinin olduğu yıllarda Üçüncü Dünya'nın sömürülmesinden elde edilen zenginlikten pay verilmesi nedeniyle görece bir refahı elde etmeye alışmış olan Avrupa toplumları, sözde »Teröre karşı savaşın« aslında kendilerine de karşı verildiğini, her yıl yüzbinlerce insanın yaşamına mal olan saldırı savaşlarının kendilerine terör, bitmek bilmeyen göç ve yaşam ve çalışma koşullarının kötüleşmesi olarak geri geldiğini görmüyorlar.

Alman toplumunun çoğunluğunun bu gelişmelere karşı verdiği yanıt, sadece refah şövenizmi, ırkçılık ve sağ popülizm ile sınırlı kalıyor. Batı toplumlarının »yeniden aydınlanmaya« böylesine gereksinim duydukları bir dönemde ise Avrupa toplumsal ve politik solu maalesef kafasını AB ve ulusal sınırlarının ötesine yeterince kaldıramıyor. Onun için şahinler Avrupa'nın göbeğinde rahat rahat toplanıp, kapalı kapılar ardında yeni savaş planları yapıyor.

Korkarım, uzun bir süre bu böyle devam edecek. Ta ki, Batı'nın çeperindeki ülkelerin emekçileri ve ezilenleri »Ya sosyalizm, ya barbarlık« diyene dek.

FALCIDAN TERÖR AVCISI OLURSA

17 ŞUBAT 2007

Perşembe günü ajanslar tam mizah dergilerine konu olacak cinsten bir haber geçtiler. Çarşamba akşamı Çek gizli servisi Prag havalimanına bir terör saldırısı yapılacağı ihbarını alınca, havalimanı panzerler ve özel tim elemanları tarafından abluka altına alınır. Tabii saldırı falan olmaz. Çünkü ihbarı yapan bir falcıdır. Evet, yanlış okumadınız. Bir falcı, falan saatte, falan uçağa saldırı yapılacaktır öngörüsünde bulunur ve güvenlik güçleri hemen harekete geçerler. Daha sonra bir basın toplantısı yapan Çek İçişleri Bakanı İvan Langer, kaygılı bir yüz ifadesiyle »yapılan ihbar, reaksiyon gösterilecek derecede ciddi. Bundan sonra güvenlik önlemlerinin artırılmasına alışmamız gerekecek« der.

Türkiye kökenli olduğumuzdan, terörle (!) mücadelede her türlü aracın mübah olduğunu biliyorduk, ama Çek İçişleri Bakanlığı sayesinde artık parapsikolojinin de yardımına gerek duyulduğunu öğrenmiş olduk. Bu satırları okurken »yahu bu kadarı da olmaz« diyerek gülümsediğinizi görür gibi oluyorum. Ancak itiraf etmeliyim ki, ben hayli kaygılanmaya başladım. Bir kadının telefonda »ben falcıyım ve bir terör saldırısının yapılacağını hissediyorum« demesini, güvenlik örgütlerini ve gizli servisleri alarma geçirmek için yeterli gören egemenler, korku toplumunu yaratmak ve korku ortamını politik amaçlarla kullanmak için bilim dışı yöntemlere dahi başvuracak hale geldilerse, vay halimize.

Devlet sosyalizmi deneyiminden, kapitalizmin neoliberal varyasyonuna yatay geçiş yapan Çekler, komşuları Almanya'dan tüyo alsalar, fena olmaz. Yoksa yarın öbür gün ülke güvenliğini rüya yorumcularına falan bırakmaya kalkıp, ele güne rezil olacaklar.

Almanya öyle mi? Rasyonallığın kalesi. Yüksek teknoloji, gelişmiş sanayi ülkesi. Öyle falcıya, parapsikolojiye falan gerek duymuyor tabii. Koskoca Anayasayı Koruma Teşkilatı, Federal gizli servis BND ve askerî haber servisi MAD ne güne duruyorlar? Çekler falcı kadının ciddi (!) ihbarına ciddi ciddi reaksiyon göstere dururken, Berlin'de uzman uzmana terör tehditleri tartışılıyordu. Hemen her köşede bir polis kamerasının yerleştirilmesine, her kara kafalının ardında bir terör şüphelisi aranmasına alışmış ve ülke güvenliği için özgürlüklerinden feragat etmeye hazır olan Alman kamuoyu, gene uzmanların ağzından islamcı teröristlerin ne gibi yeni marifetler planladıklarını duyuyordu.

Televizyona çıkan Anayasayı Koruma Teşkilatı başkanı Heinz Fromm, terör tehlikesinin önemli ölçüde arttığını söyleyerek, Federal Parlamento'nun 28 Şubat'taki oturumunda Afganistan'a on Tornado savaş uçağının ve

500 askerin gönderilmesini onaylaması durumunda, tehlikelerin daha da artacağını vurguladı. Hatta islamcı teröristlerin Almanya'ya bir »kirli bomba«, yani radyo-aktif parçalı bir bombayla saldırmalarından korktuğunu söyledi. Hem, Afganistan'daki Alman büyükelçiliği El-Kaide örgütünün Almanya'daki terör hücrelerini alarma geçirdiği duymamış mıydı?

Almanya'nın Hindukuş dağlarında savunulacağına ve gönderilecek olan Tornado savaş uçaklarının, bomba atmadan sadece gözlem uçuşu yapacaklarına inanan Alman kamuoyu, Anayasayı Koruma Teşkilatı başkanının uyarılarına inanmayacak değil herhalde? Zaten inamayacak olsa, Alman askerlerinin Hindukuş'ta işi ne diye sormaz mı? Afganistan'da konuşlandırılmış olan 3000 Alman askerinin orada tatil yapmadıkları herkese malum olmaz mı? Savaşa lojistik destek sağlamanın ve Amerikan uçaklarına bombalanacak hedefleri gösteren Tornado savaş uçaklarının gönderilmesinin, savaşa aktif katılmak anlamına geldiğini anlamaz mı? Saldırı savaşlarının ve yaratılan korku ortamının, Almanya'da sosyal hakların budanmasıyla, demokratik hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasıyla, çalışma ve yaşam koşullarının güvencesizleştirilmesiyle sıkı sıkıya ilişkili olduğunu görmez mi?

İşte, Çek İçişleri Bakanı sınırın ötesine baksa, öyle falcılara, rüya yorumcularına falan ihtiyacı olmayacağını görecektir. Nasıl olsa onun da medyası, uzmanları, gizli servisleri var. İşi onlara bıraksın. Almanya'da her gün tanık oluyoruz. Medya ve servisler falcılardan daha sağlam atıyorlar.

ASKER, YOLCULUK NEREYE?

TÜRKİYE'NİN YENİ KRİZİNİN TEHLİKELERİ ÜZERİNE
1 MART 2007

«Bugün Türkiye çeşitli sorunlarla karşı karşıya. Daha önce de açıkça söyledim. Türkiye Cumhuriyeti, 1923'den bu yana bu kadar büyük risk, tehdit ve sıkıntılarla karşı karşıya kalmadı. (...) Irak'ın toprak bütünlüğü tehlikede. Bunu kimse inkâr edemez, Irak'ın kuzeyinde bir terör örgütü var. Bu, Türkiye'nin bir sonucudur. Kafkaslar potansiyel risk bölgesidir. Yarın ne olacağını bilmiyoruz. İran'a olan sınırimız da potansiyel bir risk bölgesidir. (...) Hiç kimse, hiç bir kurum Türkiye'yi, anayasasıyla belirlenmiş rejimin dışına çıkartamaz.» [1]

Genelkurmay başkanı Yaşar Büyükanıt haklı: Türkiye ve böylelikle bütün bölge son derece tehlikeli bir durumla karşı karşıya. Türkiye Cumhuriyeti'nin 1923'de kurulmasından önce ve sonraları ülkeyi sarsmış olan bütün sorunlar, bugün çok daha güncel bir biçimde yeniden gündemde. Ancak bu sefer Anadolu halklarının cumhuriyet çatısı altında nispeten barışçıl bir şekilde yaşayıp yaşayamayacakları son derece şüpheli.

Şüphe götürmeyen gerçek ise, Türkiye'nin tarihinin en ağır krizine doğru yol almakta olduğudur. Devlet yapılanmasında ve devlet erkinin, anayasa ile kurumsallaşmış iki başlılığı arasında, üstü örtülmeyecek çatlaklar oluşmuştur. Politik, ekonomik ve askeri elitler korku içerisinde [2]. Kontrolleri dışında gelişen dinamiklerden korkmaktadırlar. Karar vericilerin, Avrupa'yı da yakından etkileyecek bir biçimde bölgeyi ateşe atacak irrasyonel eyleme yönelmeleri ciddi bir tehlikeye dönüşmüş durumdadır.

İstikrar faktöründen, tehdit potansiyeline

Türkiye Cumhuriyeti, laik - müslüman nüfusu ve formel demokrasisi ile uzun bir süre »istikrarsızlıklar bölgesinde bir istikrar faktörü« (Gerhard Schröder) olarak değerlendirilmekteydi. Özellikle Çekirdek Avrupa, askeri gücü yüksek olan Türkiye'nin, Avrupa'nın »yeni çıkarlarının« koruyucusu olacağını ummaktaydı. Ancak Türkiye'deki ordu yönetiminin Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası'na (AGSP) eşit haklı katılım talebi ve ABD ve İsrail ile kurulu stratejik ortaklık, çıkar çatışmaları ile aşılması zor çelişkilere yol açtı. Bu nedenle sırf Türkiye için bir »AB'ne yakınlaştırma süreci« icat edildi. Bu şekilde hem Türkiye, hem de AB yeni üye için »hazırlanacaktı«.

Şimdi ise bu yakınlaştırma süreci beklenenin aksi bir yol almış gibi görünüyor. Ermeni gazeteci Hrant Dink'in katledilmesi ve ardından yoğunlaşan tartışmalar, Türkiye'deki karar vericilerin, bilhassa ordu yönetiminin AB yoluna devam etmek istemediklerini açığa çıkarmıştır. Karar vericilerin bu yaklaşımının çeşitli nedenleri var.

Birincisi, devletin erk yapılanmalarındaki ağır sarsıntı. Türkiye kapitalizminin özgünlüğü, daha ulusal devlete geçişte ortaya çıkmıştır. Modernliğin ve aydınlanmanın doğum yeri olan Avrupa'daki ulusal devlet gelişiminden farklı olarak, Türk ulusal devletinin daha kuruluşunda »kutsal devletin« devamı olacağı belliydi. Yeni Türkiye'de »modern« olan ne varsa, »eski devletin« hizmetinde olacaktı [3]. Militarist elitler başka bir olanağa izin vermemişlerdi.

Başlangıçta illegal bir »cemiyet« olarak örgütlenen Talat ve Enver çevresindeki Jöntürkler, 1908'de bir darbe ile padişahı II. Meşrutiyet'e zorlamışlardı. Partileri İttihat ve Terakki, hükümet olmasına rağmen illegal kaldı. Yeni egemen klik »kutsal devleti«, gerektiğinde padişahı da korumak istiyor ve pantürkist bir politika güdüyordu.

Enver ve adamları daha Birinci Dünya Savaşı başlamadan Anadolu'da etnik temizliğe girişmişlerdi. Enver, önce Anadolu'nun demografik ve etnik yapısını değiştirmeye, daha sonra da imparatorluğu Kafkaslar ve Asya'daki »ırkdaşlar« ile birleştirmeye kararlıydı. Ermeni isyanları da 1915'de sivil Ermeni halkına karşı gerçekleştirilen Jenosid'e gerekçe oldu. Ermenilerin başına gelen sonraları Süryanilerin, Keldani ve Nasturilerin de başına geldi. Pantürkistler iğrenç »devletin yüksek çıkarları için ölme ve öldürme« geleneğini etabile etmişlerdi.

Genç Cumhuriyet bu geleneği devam ettirdi. 1919'da onbinlerce Pontus'lu Rum Kuzey ve Orta Anadolu'dan sürülmüştü. Ve 1923'de Lozan Konferansı'nda Mustafa Kemal'in görüşmecileri, yaklaşık 1,2 milyon Anadolu Rum'unun mübadele ile Yunanistan'a gönderilmesi kararını çıkarttırmayı başarmışlardı. Karşılığında da beşyüzbin müslüman Yunanlı ve Türk ülkeye geldi. Anadolu'nun »Türk'leştirilmesi« projesi 1960'lı yılların sonlarına kadar devlet politikası olarak sürdürüldü. Müslüman olmayan kesimler üzerindeki ülkeyi terk et baskısı, Kürt isyancılarına karşı girişilen kanlı askeri operasyonlar ve 6 Eylül 1955 olayları gibi devlet tarafından örgütlü pogromlar sayesinde fiilen artırılmaktaydı. Zorunlu göçler, »Türkçe konuş« kampanyaları ve »Türk nüfus oranının denkleştirilmesine« yönelik nüfus planlamaları bu politikanın enstrümanlarıydı.

Cumhuriyet'in kurulması ile devlet, parti ve hükümet bir bütün olmuştu. Ordu yönetimi ise aynı Enver döneminde olduğu gibi, özerk kaldı. 1946 sonrasında çok partili sisteme geçilmiş, ama 1960 askeri darbesi ile yeniden balans ayarı gerçekleşmişti. Ordu yönetiminin zaman zaman gerçekleştirdiği müdahaleler ve 1980

askeri cuntası, »kutsal devletin« ve kendi kendisini »kutsal devletin koruyucusu« ilan eden ordu yönetiminin erkini güçlendirdi. Böylelikle Türk usulü bir formel burjuva demokrasisi oluşmuştu.

Bugün bile parlamento (TBMM) ve seçilmiş hükümetler, ordu yönetiminin hukuksal, politik ve iktisadi imtiyazları ile yasa koyuculuktaki Anayasa tarafından kökleştirilmiş olan pozisyonunu aşamamaktadırlar. Bugün iktidarda olan Erdoğan hükümeti mutlak çoğunluğa sahip olmasına rağmen, bırakın militaristleri geri püskürtmeyi, YÖK'ün oluşumunu bile değiştirememektedir. Gerek generaller ve onları destekleyen devlet bürokrasisi, gerekse de milliyetçi – kemalist elitler demokratik bir biçimde oluşan bir çoğunluğun sağlayacağı meşruiyete ihtiyaç duymamaktadırlar. Son derece ırkçı olan devlet ideolojisini, kurumsallaşmış erklerini ve kendilerini devlet kurucusu Mustafa Kemal'le ilişkilendirmelerini, yeterince meşruiyet olarak görmektedirler.

Devlet erkinin iki başlılığı bugünlere kadar belirli bir denge içerisinde tutulabilmişti. Ancak yeni Cumhurbaşkanı'nın Erdoğan hükümetinin sıralarından seçilme olasılığı, bu hassas dengeyi önemli ölçüde sarstı. Çünkü böylece bir durumda, Meclis Başkanı, Başbakan ve Cumhurbaşkanı olmak üzere, devletin en yüksek makamları, nefret edilen »laiklik karşıtlarının«, AB bütünleşme sürecini görece devam ettirip, AB Rekabet Yönergeleri ile ordu yönetiminin iktisadi çıkarları sınırlamak isteyen bir takımın eline geçecek. Cumhurbaşkanı bugüne kadar – Süleyman Demirel haricinde – ya, aktif ya da emekli olsun, generaller arasından, ya da yüksek bürokratlar arasından seçilmekteydi. Parlamento ne zaman devletin başına bir sivil getirmeye yeltense, ordu yönetimi farklı müdahale biçimleriyle bunu engellemeyi bildi. Çünkü ordu yönetiminin kendinden başka bir efendiye tahammülü yok. Bu nedenle Cumhurbaşkanı makamı, ordu yönetimi için, geçilmesi olasılığında bile hemen müdahale edilecek derecede kalın bir kırmızı çizgidir. Zaten bu gelişmelerden dolayı Türkiye'deki sosyalist sol reel bir askeri diktatörlük tehlikesinden bahsetmektedir.

İkincisi, Türkiye nüfusunun önemli bir kesimini saran şovenist – milliyetçi yaklaşımlar. Türkiye'de »devlet düşmanı unsurların«, ordu yönetimi ile sıkı bağlar içerisinde oldukları defalarca kanıtlanan paramilitar veya gizli örgütler tarafından yargısız infazlarla katledilmelerinin uzun bir geleneği vardır. Hatta 1993 yılında dönemin Başbakanı Tansu Çiller, bir çok Kürt ve Türk muhalifin öldürülmesinden sonra, »devlet için kurşun atan da, kurşun yiyen de bizizdir« şeklinde bir açıklama yapmıştı. Sayısız sol entelektüel veya sol muhalefetin aktivistlerini böyle »susturma« görevi genellikle güvenlik güçlerinin eski elemanlarına veya neofaşistler arasından seçilmiş kriminal unsurlara bırakılmıştı.

Bütün yargısız infazlar şimdiye kadar aynı plana göre gerçekleştirildi. Ancak 19 Ocak 2007'de Hrant Dink'in öldürülmesi, yeni bir planın yürürlüğe sokulduğunu kanıtladı. Katil, işsiz bir gençti. Türkiye'deki demokratik güçlerin kitlesel reaksiyonu ve uluslararası kamuoyunun artan ilgisi, Erdoğan hükümetinin cinayeti açıklığa kavuşmasını sağlamak için girişimlerde bulunmasını sağladı. Ancak bu girişimler, devlet kurumlarının cinayetle aralarında bir ilişkiler yumağı olduğunu ortaya çıkardı.

Erdoğan ve hükümetini destekleyen güçler, ortaya çıkan bu durumu, »derin devlet« olarak adlandırılan konglomera ile hesaplaşma için bir şans olarak gördüler. Aynı önceleri Demirel ve Ecevit'in yaptığı gibi, Erdoğan da »derin devlete« karşı pozisyon almaya çalıştı. Hatta bir televizyon programında »Tabii ki derin devlet vardır. Osmanlıdan beri bu gelenek devam etmekte. Onu minimize etmek, mümkünse yok etmek, işte bunu başarmalıyız« dedi [4].

Ancak Erdoğan kendi kendine gelin güvey olmuştu. Devlet yanhısı medya sözlerini skandalize ederek, »devletin tehdit altında olduğunu« yorumlamaya başladılar. Dink'in, yüzbinlerce insanın katıldığı ve –Türkiye için bir ilk olan - »Hepimiz Ermeni'yiz« sloganlarının atılarak, cinayetin protesto edildiği cenaze merasiminden sonra, ülkedeki şovenist – milliyetçi hava sertleşmişti. Neredeyse – Kürtlerin yaşadığı bölgelerin haricindeki – bütün büyük kentlerde milliyetçilerin eylemleri gerçekleşti. Lig maçlarında futbol taraftarları ırkçı sloganlar attı. Bazı yerlerde isterik linç girişimlerine dahi dönüşen bu olayları yorumlayan polis şefleri, emekli istihbaratçılar veya subaylar »halkın anlaşılır ve millî duygularından kaynaklanan tepkilerinden« bahsettiler.

Bir kaç yıldan beri çeşitli kentlerde, neofaşist MHP'nin dahi aralarına mesafe koyduğu meşum »Türkçü« derneklerin türediği görülmekte. Kendilerini nasyonal-sosyalizmin Türkçe karşılığı olan »Milliyetçi Toplumcu Türkçü Dernek« [5] olarak nitelendirmekten çekinmeyen ve genellikle emekli subayların yönetiminde olduğu bu dernekler »Kürt bakkaldan alışveriş yapma« türünden kışkırtıcı kampanyalar düzenlemekte ve »Kürt nüfus artışı durdurulsun« talebi için imza toplamaktan geri kalmamaktadırlar. Erdoğan hükümetine yakın duran televizyonlarda kısa bir süre önce de, bayrak yemini yapan ve »Türk ana ve babadan doğma, soyunda dönme olmayan Türk oğlu Türk olarak devlet çıkarları için ölme ve öldürme« sözünü veren dernek üyelerinin video görüntüleri yayınlanmaktaydı.

Ancak bu gelişmeler, kendiliğinden olmadı. Erdoğan yönetimindeki AKP hükümetinin, körüklenen şovenist – milliyetçi havanın gelişmesinde hiç de küçümsenmeyecek sorumluluğu bulunmaktadır. Erdoğan daha geçen yıldan beri hızlı bir şekilde milliyetçi oyları kazanmak için neofaşist MHP ve CHP ile milliyetçilik yarışına girmiştir. Şimdi ise Erdoğan çağırduğu hayaleterden kurtulamamaktadır. Bu şekilde yürüttüğü AB politikaları da inandırıcılığını yitirmiş durumda. Şu anda Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde altmışı, Türkiye'nin AB üyeliğine karşı çıkmaktadır.

Bu yıl sadece yeni Cumhurbaşkanı değil, aynı zamanda yeni meclis de seçilecektir. Yapılan araştırmalar, olası bir MHP/CHP koalisyonunun güç kazanmakta olduğunu göstermektedir. Erdoğan kendisini, atacağı her adımın fiyaskoyla sonuçlanabileceği bir ikilem içerisine sokmuştur. Ayrıca ordu yönetiminin artan baskısıyla karşı karşıyadır. Bu durumda, yenilgi tehlikesini azaltmak için, milliyetçilik nehrinde yüzmeye devam etmekten başka çaresi de kalmamıştır.

Üçüncüsü, kemalist rejimin varlık krizi. Rejim bugüne kadar Washington'un hamiliği altındaydı. Hükümetler de ABD yönetiminin desteğine sahip olduklarını biliyorlardı. Ancak bugün haklı kaygılar, karar vericileri son derece rahatsız etmektedir. ABD'nin Büyük

Ortadoğu Projesi, kemalist rejimin devlet çıkarları ile kökten çelişmektedir. Bu çelişki, AB bütünleşme süreci biçiminde artan küreselleşme baskısı ve rejimin kontrol altına alamadığı Kürt Sorunu ile derinleşen varlık krizini ortaya çıkarmaktadır.

Görüldüğü kadarıyla ABD, İran üzerindeki baskıyı artırmak istemekte ve bir »rejim değişikliği« hazırlıklarını sürdürmektedir. Türkiye'deki ordu yönetimi, bu planlara aktif katılma yanlısı olduğunu gösteriyor. Ama aynı zamanda Tahran yönetimi ile, PKK kamplarına karşı İran ile ortaklaşa girişilecek askeri operasyonlar nedeniyle ilişki içerisinde. Daha geçenlerde İran Millî Güvenlik Konseyi başkanı Ali Laricani, Türkiye'ye, PKK'ye karşı koordineli ortak operasyon yapma çağrısında bulunmuştu.

Türkiye'deki ordu yönetiminin ikilemi, ABD'nin Kuzey Irak'taki özerk Kürt bölgesine verdiği destek nedeniyle daha da derinleşmekte. Başkenti Kerkük olabilecek bir Kürt devletin kurulması, Ankara'da ciddi bir tehdit olarak algılanıyor. Bu nedenle hem Dışişleri Bakanı Gül, hem de Genelkurmay Başkanı Büyükanıt, 2007 Şubat'ında yaptıkları Washington ziyaretlerinde bu sorunları dile getirdiler.

Türkiye medyasında verilen haberlere göre, gerek Gül, gerekse de Büyükanıt görüşmelerinde Kuzey Irak, PKK ve ABD Senatosu'na sunulan Ermeni Soykırımı karar tasarılarına ve bu konudaki beklentilerine değindiler. Görüldüğü kadarıyla – en azından Ankara'daki hava böyle gözüküyor – Ermeni Soykırımı tasarısının geriye çekilmesi veya PKK'ye karşı başlatılacak askeri operasyonlara verilecek politik destek benzeri bir çözüm olduğunda, bu adımlar Türk silahlı kuvvetlerinin İran'a karşı olası askeri müdahaleye katılımı ile mükâfatlandırılacak. Çünkü Türkiye'deki karar vericiler, Kürt Sorunundaki tüm kısa vadeli ortak noktalar rağmen, islamist bir nükleer gücün komşusu olunmasından rahatsızlık duymaktadırlar.

Kuzey Irak konusunda ise Bush hükümetinin öncelikleri, Türkiye'ninkilerden farklı. Bush hükümeti özerk Kürt bölgesini destekliyor, çünkü tersi Irak'taki istikrarsızlığın daha da derinleşmesine ve böylelikle İran'ın etkisinin artmasına neden olacak. Bu nedenle Türk tarafını, ABD, Türkiye ve Kürt yönetimi arasında olacak bir »Üçlü Kooperasyona« zorlamak. ABD Dışişleri Bakanlığı'nın girişimiyle, Fransa ve Belçika'da olduğu gibi Avrupa'daki Kürt örgütlerine karşı gerçekleştirilen operasyonlar [6] ile havanın düzeltilmesi amaçlanmaktaydı. Ancak Genelkurmay Başkanı Büyükanıt, bu »Goodwill aksiyonlarının« hem geç, hem yetersiz olduğunu söyledi. Avrupa'daki Kürt örgütlenmelerinin dağıtılmasını isteyen Büyükanıt Washington'daki ziyaretinde Avrupalılara güvenmediğini ve ABD yönetiminden daha ciddi adımlar beklediğini ifade etti.

Erdoğan ise ABD önerisine daha sıcak bakıyor. Kürt lideri Barzani'ye üstü kapalı olarak, belirli koşullarda görüşmeye hazırız sinyali vermez, Büyükanıt Washington'dan seslenerek: »Herkes herkesle konuşabilir. Ama ben asker olarak Kuzey Irak'ta kimseyle konuşmam. Hükümet bir karar almalı ve bize eyleme geçmek için bir direktif vermeli« [7] diye konuştu. Böylece açık olarak hükümetin, ABD planlarına karşı Kuzey Irak'a girmek için karar almasını talep etmekte-

dir. Büyükanıt'ın bu açıklamasına ise aynı gün Dışişleri Bakanı Gül'den, geri adım anlamına gelen bir yanıt geldi. Gül, askerinin silahlarıyla konuşmasından önce, siyasetin diplomatik yolları denemesi gerektiğini belirtti.

Sonuç: Her şey açık

Ordu yönetimi ve hükümet arasındaki bu diyalog, durumun ciddiyetini göstermeye yetiyor. Türkiye'deki krizi derinleştiren fazlaca ihtilaf konusu var. Ege'deki sorunlar, Kıbrıs Sorunu, Ermenistan ile ilişkiler, İran ihtilafı, Kuzey Irak, AB bütünleşme süreci ve tehdit altındaki egemenlik, demokrasi, insan hakları ve azınlıklar sorunları, Kürt Sorunu, laiklik tartışmaları – tüm bu sorunlar, Türkiye krizini patlamaya hazır bir barut fıçısı haline getirecek derecede birbirine girmiş durumdadırlar.

Elitler ve devlet kaygı içerisinde. Bölgedeki tüm planlara katılmak istiyorlar. Küreselleşme sürecine uyum sağlamak istemekte, ama ulusal devlet yapısının tehlikeye girmesinden çekinmekte. Ülke tarihinde ilk kez Cumhuriyet'in geleceği bu denli belirsizleşmiş durumda. Kürt muhalefetine dinamiği kontrol altına alınamayacak biçimde gelişmekte. ABD'den umulan yardım ise hâlen gelmemiş durumda. Tüm bunlar rejimin tüm yapılanmaları içerisinde ağır sarsıntılara neden olan bir deprem etkisinde bulunuyor.

Bu sarsıntılar ve aşırı bir şahinin başında bulunduğu ordu yönetiminin (Haluk Gerger'in deyişiyle) irrasyonel davranma yatkınlığı, ülke ve dolayısıyla bölge için önceden tahmin edilemeyecek tehlikeler taşımakta. Militarist karar vericilerin bir perspektif görememeleri durumunda atacakları adımlar, Türkiye'yi kaosa sürükleyebilir. Şüphesiz bu ABD'nin planlarına zarar verecektir. Ancak ABD'nin bu rizikoyu göze alıp almayacağı ve hangi tavizlerle bu rizikodan kurtulmaya çalışacağı pek öngörülebilir durumda değil. Çünkü zayıflamış olan Bush yönetiminin hareket opsiyonları hayli sınırlı. Ve AB Türkiye üzerindeki etkisini tamamen kaybetmiş durumda.

Böylesi bir durumda bütün gözler önümüzdeki aylara yoğunlaşıyor. Nisan'da yeni Cumhurbaşkanı seçilecek. Kürt gerillaları masif bir saldırı bekliyorlar – şu an Türkiye-Irak sınırında 250 bin asker konuşlandırılmış durumda. Herkes baharı bekliyor açıkcası. Bahar şüphesiz gelecek, ama beraberinde neleri getireceği pek açık değil. Açık olan bana kalırsa şu: Avrupa toplumsal ve politik solu hazır olmalı. Çünkü Anadolu halkları verebileceğimiz bütün yardıma muhtaç olacaklar.

[1] Yaşar Büyükanıt'ın Washington'da yaptığı bir konuşmadan. Kaynak: Anadolu Ajansı, 14 Şubat 2007.

[2] bkz. Haluk Gerger, Yeni Özgür Politika 1 Şubat 2007.

[3] bkz. Garbis Altınöğlü, »Demografi ve Siyaset: Bir başka açıdan Kürt-Türk çatışması sorunsalı«, www.koxus.org, 16 Şubat 2007.

[4] Kanal 7, 28 Ocak 2007 tarihli »İskele – Sancak« programı ve 29 Ocak 2007 tarihinde yayımlanan çeşitli günlük gazeteler.

[5] Örneğin İzmir'de kurulu olan »Türkçü Toplumcu Budun Derneği«. 12 Mayıs 2006 tarihinde ajanslar bu derneğin Türk devletinin düşmanı olarak bazı en-

telektüellerin, sanatçıların ve solcu örgütlerin listesini internette yayınladığını bildiriyorlardı. Türk milletine yapılan bir çağrıda ise şöyle denmekteydi: »Ey Türk kadını ve erkeği! Türklük için bir çocuk daha yap. Çünkü sen azalyorsun, hainler, kapkaççılar, uyuşturucu satıcıları çoğalıyor. Biz Arap ve Batı kültürü arasında sıkışan Türk insanına kendisini sevmeyi öğretecek tek yolun ta kendisiyiz. Biz Kürt ve Çingene çetelerine ve yobazlara hak ettiği cevabı verecek Türkçü Toplumcu buduncularız«. Ayrıca bkz. Garbis Altınoğlu, a.g.y. 1976 – 1977li yıllarda MHP lideri Alparslan Türkeş, yükselen eleştirileri hafifletmek için, parti örgütlerine gönderdiği bir direktifinde, »Milliyetçi-Toplumcu« (Alm. National-sozialismus) tanımını kullanmamalarını emretmişti.

[6] ABD Dışişleri Bakanlığı çalışanlarından olan Matt Bryza ve Dan Fried, Türkiye'deki basına verdikleri demeçlerinde, Avrupa'daki operasyonları bakanlıklarının örgütlediğini ifade etmişlerdi. Bkz. 18 Şubat 2007 tarihli Hürriyet gazetesi.

[7] 18 Şubat 2007 tarihli Hürriyet gazetesi.

GUANTÁNAMO VE ALMAN IRKÇILIĞI

24 ŞUBAT 2007

Alman basınına takip edenler, Murat Kurnaz olayının tam bir komedyaya dönüştüğü hissine kapılabilirler. Geçen Perşembe günü toplanan Federal Parlamento BND Araştırma Komisyonu, Anayasayı Koruma Teşkilatı'nın üst düzey yöneticilerinin ifadelerini dinledi. Büyük Koalisyonu temsil eden komisyon üyeleri, Kurnaz'ın ne kadar tehlikeli biri olduğunu ispatlamaya çalıştılar. Hatta Dışişleri Bakanı Steinmeier'i korumaya yeminli SPD temsilcisinin »Kurnaz Taliban'a katılıp, savaşmış olsaydı ve Almanya'ya geri dönsaydı, tehlikeli bir adam olmaz mıydı« sorusunu, Bremen Eyaleti Anayasayı koruma Teşkilatı başkanı bile komik buldu. Hani derler ya: »Ninemin cinsiyeti farklı olsaydı, dedem olur muydu« diye...

Aslına bakılırsa Kurnaz olayı sıradan bir komedyaya değil. Arka planında son derece karmaşık bağlantılar, Alman devleti açısından gizlenmesi gereken ilişkiler ve köktenırkçı bir anlayış var. Yanlış zamanda yanlış yerde olan Kurnaz'ın Pakistan'dan Guantánamo işkencehanesine, oradan Almanya'ya süren 5 yıllık Odise'si, köktenırkçılığın nasıl Alman devletinin yapılarına ve toplumun merkezine yerleştiğini kanıtlamaktadır.

Bu olay aynı zamanda emperyalist devletlerin çıkarlarını kollamak için neleri yapabileceklerini de göstermekte. Demokrasi, hukuk devleti ve insan hakları, »ulvî« çıkarlar söz konusu olduğunda, ayaklar altına alınmaktadır. Doğru, Kurnaz'ın komisyonda verdiği ifadede hangi işkencelerden geçtiğini anlatması, burjuva politikacılarını bile tedirgin etmiştir. Komisyonda liberal FDP'yi temsil eden Max Stadtler'in burjuva demokratik hukuk devleti kurallarını sonuna kadar savunması, gerçekten takdire değer bir davranıştır. Ama bu komisyondan gerçeklerin gün yüzüne çıkmasını ve başta Walter Steinmeier ve eski İçişleri Bakanı Otto Schily olmak üzere, sorumluların cezalandırılacağını beklemek bir illüzyondur. Çünkü burada söz konusu olan Alman devletinin çıkarlarıdır.

Diğer taraftan gerek sorumlu politikacıların konuyla ilgili verdikleri demeçler, gerekse de gazetelere gönderilen okur mektupları, köktenırkçılığın boyutlarına işaret etmektedir. Kod adı »yalancı baron« (!) bir gizli servis elemanının kulaktan dolma bilgilerle sunduğu rapora dayanarak, Kurnaz'ın »son derece tehlikeli birisi« olduğunu iddia eden Alman politikası, Alman halkının duygularına tercüman olmaktadır. Bild gazetesinin »Alman hükümeti bir Türk için neden sorumlu olsun« başlığı altında başlattığı iftira kampanyası, özellikle sosyaldemokrat politikacıların gönüllü katkılarıyla ırkçı bir cadı avına dönüşmüştür.

Aslına bakılırsa Kurnaz olayı, bir bütünü, medyatik olması nedeniyle popüler olan çok küçük bir parçasıdır – yani, buzdağının görünen ucudur. Artık Almanya'da »beyaz olmayanların« salt varsayım üzerine veya bir iftirayla, hüküm giymiş suçlu muamelesi görmeleri, gündelik yaşamın olağanlığı haline dönüştürmüştür. Almanya'da doğmuş olmak dahi, Almanların isteseler de işleyemeyecekleri suçlardan, örneğin ayırıcı ve dışlayıcı yabancılar hukukuna muhalefet etmekten dolayı sınır dışı edilmekten kurtaramamaktadır. »Beyaz olmayanlar« ve özellikle müslümanlar, suç işler varsayımı ile zaten yetersiz olan temel hak ve özgürlüklerini her an kaybedebilir durumdadırlar. Alman devlet kurumlarının herhangi bir şekilde dikkatini çeken ve statü itibarıyla AB üyesi olmayan ülkelerin vatandaşları, hem devlet, hem de çoğunluk toplumu tarafından istenmeyen subje olarak ilan edilebilmektedirler. İşte Almanya'daki »demokratik« hukuk devletin gerçeği bu kadar basittir.

Kurnaz olayı çok açık bir şekilde Alman devletinin kurumsallaşmış ırkçılığını ve »beyaz olmayanların« neo-liberal politikalar ve militarist dönüşüm için malzeme olarak kullanıldığını ve çoğunluk toplumunun, bugüne kadar olmamış bir biçimde »beyaz olmayanları« bir nevi »değersiz insanlar« olarak gördüğünü göstermektedir. Geçmişe nazaran tek farklılık, artık milliyetçiliğin olağan hal haline geldiği Almanya'da bunun açıkça ifade edilir olmasıdır.

RAF'LI KLAR VE MUHAFAZAKÂRLARIN HİDDETİ

3 MART 2007

Eski »Kızıl Ordu Fraksiyonu« RAF üyesi Christian Klar'ın 13 Ocak 2007 tarihinde Junge Welt gazetesi tarafından düzenlenen »Rosa Lüksemburg Konferansı«na gönderdiği bir selamlama mesajı, Alman medyasında aniden bir histeriye yol açtı. Federal Devlet Başkanı Horst Köhler'in masasında Klar'ın 24 yıl süren hücre cezasından sonra af talebini içeren dosyanın bulunması ve bununla ilgili olarak haftalardır süren tartışmalar böylelikle daha da körüklendi. Eski bir »terörist«, radikal solcuların bir toplantısına kapitalizmi eleştiren bir mesaj göndermişti – hem de 24 yıl tıkkı olduğu hücresinden! Bu olacak iş değildi.

Klar'ın kapitalizmi eleştirmesi, Avrupa'nın emperyal bir ittifak olarak sermaye kârlarının dağılımı için, dünyanın her ülkesine olağanüstü baskı uyguladığını söylemesi ve Latinamerika ülkelerinden gelen ilhamla »sermayenin planlarının yenilgiye uğratılıp«, başka bir gelecek için kapının açılması gereğinden bahsetmesi, özellikle muhafazakârları hiddetlendirdi. »Ölene kadar kapalı kapılar ardında« kalmasını isteyenlerden tutun, »akıllanmamış terörist canı serbest kalmamalı« diyenlere kadar, neredeyse bütün politikacılar kameraların önünde demeç verme yarışına girdiler.

Koparılan yaygaranın ara başlıklarına bakıldığında, tartışmanın pek sıradan bir tartışma olmadığı görülür. Öncelikle Ocak ayında yapılan bir toplantıya sunulan mesajın, aradan altı hafta geçtikten sonra, sanki yeni duyulmuş gibi skandalize edilmesi son derece tuhaftır. Her yıl, Rosa Lüksemburg ve Karl Liebknecht'in katledilmelerinin yıldönümüne rastlayan günün arifesinde düzenlenen konferans, RAF tartışmalarından önce ETA tartışmalarına neden olmuş, hatta Alman Dışişleri Bakanlığı konferansa davetli olan Basklı Batasuna Partisinin sözcüsü Arnaldo Otegi'nin Almanya'ya girmesini yasaklamıştı. Neoliberaler, Otegi'nin adı üzerinden sola karşı kapsamlı bir kampanya başlatmışlardı.

Şimdi ise aynı oyun Christian Klar üzerinden oynanmakta. Klar'ın hapiste tutulduğu Baden-Württemberg eyaleti Adalet Bakanı FDP'li Ulrich Boll, kapitalizm eleştirisini gerekçe göstererek, hukuken söz konusu olan tutukevi kolaylaştırmalarını, daha uygulamaya sokmadan kaldırdı. Böylelikle hem hukuki anlamda, hem de politik anlamda Devlet Başkanı'nın af konusunda alacağı karara etkide bulunulmak istenmekte.

Televizyon programlarında RAF'in eylemleri anlatılırken, tarih çarpıtılmakta ve geçmişteki eylemlerin faturası, kapitalizm karşıtlarına çıkartılmaya

çalışılmaktadır. Örneğin »demokratik« hukuk devleti olduğunu iddia eden Almanya'da, tecritin ve »beyaz işkencenin« 20 yılı aşkın bir süreden beri hâlen uygulanmakta olduğu bilinçli bir şekilde gizlenmektedir. Tabii ki 21. Yüzyıl'da sanayileşmiş ve belirli bir seviyede burjuva demokrasisini devam ettiren ülkelerde şiddete dayalı eylemlerin savunuculuğu herhalde yapılamaz. Zaten bu yolun yanlış olduğunu bizzat RAF'in eski üyeleri tarafından ifade edilmektedir. Ancak burada asıl sorgulanması gereken, sermaye çıkarlarını sonuna kadar savunan bir politikanın ve »demokratik« hukuk devletinin intikam duygularıdır.

Klar'ın af istemi geçerli olan hukuka dayanmaktadır. Yani şu anki uygulamalara göre, ömür boyu artı 15 yıl hapis cezasına çarptırılan Klar'ın en erken 26 yıl sonra, demekki ancak 2009 yılında serbest bırakılması söz konusudur. Hukuksal durum buyken, bir tutuklunun kapitalizme karşı olan görüşlerini açıkladı diye, tutukluluk halinin devam ettirilmesinin ısrarla savunulması, bir tarafta egemenlerin hukuk devletini nasıl keyfiyetlerine göre yorumladıklarını göstermektedir. Ama diğer tarafta bu, topluma verilen önemli bir sinyaldir.

Sosyal ve demokratik hakların budandığı, özelleştirmeler ve düzensizleştirmeler ile yaşamın her alanının sermaye oluşumunun boyunduruğu altına sokulduğu, çalışma ve yaşam koşullarının olağanüstü güvencesizleştirildiği, daha fazla kâr hırsı ile ekolojik dengenin altüst edildiği, dış politikanın militaristleştirildiği, dünyadaki enerji ve hammadde kaynaklarının saldırı savaşları ile yağmalandığı ve mali piyasaların ülke ekonomileri üzerindeki egemenliğinin arttığı bir Avrupa'da, kapitalizmi ve dolayısıyla emperyalist politikaları eleştirmekten daha mantıklı bir şey olmaz. Bu eleştiriye zamanında şiddet kullanan birisinin yapması da yanlış değildir. Çünkü o dönemde şiddete yol açan nedenlerin hepsi hâlâ kapitalizmin bağrında saklıdır. Sorgulanması gereken budur.

ALMAN SOLU VE AVRUPA BİRLİĞİ

10 MART 2007

Yeni bir birleşik parti oluşturma süreci içerisinde olan Almanya politik solu, Almanya'nın AB Dönem Başkanlığı sürecini, Avrupa politikalarına sosyal, demokratik, ekolojik ve barışçıl bir yön verme uğraşları için kullanmak istiyor. Dün Berlin'de başlayan ve Federal Parlamento Sol Meclis Grubu, Avrupa Parlamentosu GUE/NGL Grubu ve Rosa Lüksemburg Vakfı işbirliğinde gerçekleştirilen Avrupa Konferansı, AB'nin karşı karşıya kaldığı meydan okumalara soldan yanıtlar geliştirme çabasını güdüyor.

Alman solunun »Avrupalaşamamış« olmasına yönelik eleştirilerin yöneltildiği bir dönemde Avrupa sol partileri temsilcilerinin katıldığı böylesi bir konferansın Berlin'de yapılıyor olması, son derece anlamlı. Çünkü »Birleşik Avrupa« düşüncesinin içinde bulunduğu kriz, soldan geliştirilecek politikalar açısından önemli fırsatlar içeriyor.

Bugüne kadar başta Çekirdek Avrupa olmak üzere, AB elitlerinin ısrarla yürüttükleri neoliberal politikalar, bir zamanların »refah kıtasında« ciddi kırılmalara yol açıyor. AB genelinde ekonomik büyümede gerilemeler yaşanırken, kitlesel işsizlik ve yoksulluk mütemadiyen artmakta. Şirket, sermaye ve varlık kârlarından elde edilen gelirler rekor seviyelere ulaşırken, ücretler aşırı derecede reel kayıplara uğruyor, milyonlarca insanın yaşam ve çalışma koşulları güvencesizleştiriliyor. Kamusal hizmetler, var olma güvencesi ve sosyal güvenlik sistemleri başta olmak üzere, neredeyse bütün yaşam alanları kapitalist sermaye birikiminin hizmetine sokulmaya çalışılıyor. Sosyal ve demokratik haklar peş peşe budanırken, alışlagelmiş burjuva demokrasilerinin içi oyuluyor, tüm kararlar demokratik meşruiyeti son derece şüpheli ve sermaye yanlısı bürokratik kurumlara, devletler üstü yapılanmalara devrediliyor. Temsili parlamenter sistemlerin politik şekillendirme ve düzenleme olanakları, uluslararası mali piyasaların egemenliği altına sokuluyor. Hep daha fazla kâr mantığı ve sermaye çıkarları, AB politikalarını ve dolayısıyla AB üyesi ülkelerin iktisadî, sosyal ve ekoloji politikalarını belirleyen temel kıstaslar haline getiriliyor.

Diğer tarafta ise, faşizm ve emperyalist savaşlar deneyimlerinin acılarından »Bir daha asla!« sonucunu çıkaran Avrupa, giderek militarizmin, otoriter tandansların, uluslararası alanda hukuksuzluğun ve emperyal hırsların merkezi haline getiriliyor. Çekirdek Avrupa AB çatısı altında, 2000'de kararlaştırılan »Lizbon Stratejisi« temelinde, saldırgan ABD'nin yanında yer alarak, hammadde ve enerji kaynaklarının yağmalanmasına katılmak için, »Güney«in kan gölüne

dönüşmesine göz yumuyor veya katılıyor. İnsan hakları ve demokrasi gerekçeleriyle AB çeperindeki ülkelerde »rejim değişikliklerini« zorlayarak, etki alanındaki bir uydu devletler zincirini oluşturmaya çalışıyor.

Böylesi bir gelişmenin kök saldıği dönemde »Avrupa Sol Partisi« bileşenlerinin bir araya gelerek, »nasıl bir Avrupa« sorusuna yanıt aramaları tabii ki umut vericidir. Kaldı ki, gerek Anayasa Taslağı'nın Fransa ve Hollanda'da halk oylamalarında reddedilmesi ve »Bolkestein Yönergesi« gibi piyasa radikal uygulamalarına karşı etkin toplumsal muhalefetin örgütlenmiş olması, neoliberal politikaların geriye püskürtülebileceğini ve neoliberalizmin her şeye kadir olmadığını kanıtlamıştır. Asıl sorun, Avrupa solunun bunun devamını getirip getiremeyeceğinde yatmaktadır.

Lafontaine ve Gysi'nin »AB Memorandum«undaki gibi, ulusal devlet sınırlarını temel alarak geliştirilen politik çözüm önerilerinin 21. Yüzyıl kapitalizmine ve uluslararası mali piyasaların egemenliğine karşı gerekli yanıtları verebilecekleri, bana kalırsa hayli şüpheli. Sol, Avrupa'nın neoliberal yapılanmasına karşı etkin olabilecek fırsatlara sahip. Ancak sol bu fırsatları kıta düzeyinde ve ulusal devletler üstü alana yönelik politikalar geliştirebilirse kullanabilecektir. Ne Ren Kapitalizmi döneminin sosyal devlet anlayışı, ne de devlete odaklanarak sorunları çözme anlayışı bunun için yeterli olabilir. Avrupa solu paradigma değişimi ile, 19. ve 20. yüzyılların kalıntısı olan ulus ve ulusal devlet anlayışlarını temelden reddetmeden, küreselleşen mali piyasaların egemenliğini yıkmak için gerekli olan geniş toplumsal ittifakları oluşturamayacak ve sosyal güvencenin, katılımcı demokratik irade oluşumunun, iktisatın toplum lehine yönlendirilmesinin, ekolojik yenilenmenin ve dayanışmacı, barışçıl gelişme yolunun hakim olacağı bir topluma yönelik politikaları geliştiremeyecektir. Konferans bu yönde bir açılım getirebilirse, görevini fazlasıyla yerine getirmiş olacaktır.

EVROPA'DA BİR DOĞUM GÜNÜ

24 MART 2007

Tanrılar tanrısı Zeus'un boğa kılığında Girit'e kaçıracak işgal ettiği Finike prensesi Avrupa'nın adını taşıyan yaşlı kıta, tarihinde hep kanlı, tecavüzlü, zorbalı günler yaşadı. Ama aynı şekilde, sanki Yunan mitolojisindeki hikâyenin intikamını almak ister gibi, dünya halklarına da milyonlarca kez ölümü, sömürüyü, tecavüzü ve emperyalizmi tattırdı.

Bundan 50 yıl önce, 25 Mart 2007'de Roma Sözleşmelerini imzalayan Avrupalı devlet adamları bunları düşünmüş olabilirler mi acaba? Onu pek bilemeyiz, ama faşizmin ve dünya savaşlarının acı deneyimlerinden ders çıkartmak istedikleri pek âla söylenebilir. »In varietate concordia« (çokluk içerisinde birlik) şiarı altında »Birleşik Avrupa« düşüncesinin ifade edildiği o yıllarda, Avrupa'da savaşın »bir daha asla!« çıkmaması, Avrupa toplumlarının çoğunluğunun dile getirdiği yaygın bir istemdi. Hatta bugün bile Avrupa'nın birliği tartışıldığında, Lüksemburg başbakanı Jean-Claude Juncker'in söylediği gibi »her kim ki AB'nden şüphe duyuyorsa, bir askerî mezarlığı ziyaret etmelidir« yanıtı verilmektedir.

Bu açıdan bakıldığında 27 üye ülkesi, 493 milyona ulaşan nüfusu, toplam 9,5 milyarlık GSMH'sı, refahı ve sınırları içerisindeki savaşız durumuyla AB'nin bir başarı hikâyesi olduğu söylenebilir. AB elitlerinin de hep tekrarladığı bu zaten.

Biz ise, söylenmeyenlere bir göz atalım: AB seksenli yıllardan, ama özellikle 1989/90 devriminden bu yana giderek sosyal ve demokratik hakların budandığı, kitlesel işsizlik ile yoksulluğun kök saldığı, sosyal, ekolojik ve vergi asgarî standartlarını indirme yarışının vuku bulduğu, çalışma ve yaşam koşullarının güvencesizleştirildiği, bütün kamusal alanın sermaye birikimi boyunduruğu altına sokulmaya çalışıldığı, toplumların merkezlerine ırkçılık ve refah şövenizminin yerleştiği, dış politikasının militaristleştirildiği ve politik şekillendirme olanaklarının parlamentolardan, meşruiyetleri son derece şüpheli, bürokratik-otokratik kurumlara devredildiği bir Avrupa haline gelmiştir. Neoliberalizm ve uluslararası malî piyasalar iktisadî, sosyal ve politik yaşam üzerinde hegemonya oluşturmuşlardır.

Diğer tarafta Avrupa toplumları, »Birleşik Avrupa« düşüncesinin salt güçlülere ve zenginlere yarayan bir yapılanma haline gelmesi nedeniyle, AB'ne ve AB kurumları ile politik aktörlere artık güven duymamaya başlamışlardır. AB Anayasa Sözleşmesi'nin Fransa ve Hollanda'da yapılan halk oylamalarında büyük çoğunlukla reddedilmesi ve piyasa radikal AB yöner-

gelerine karşı geniş toplumsal direniş hareketlerinin ortaya çıkması, bu güvensizliğin bariz bir göstergesidir. Bunların yanısıra Çekirdek Avrupa'nın emperyalist müdahale savaşlarına katılması ve AB çerperindeki ülkeler üzerinde saldırgan bir etkinlik politikası uygulaması, Avrupa'nın barışçıl değil, savaş çıkaran bir güç haline geldiğini kanıtlamaktadır. İşte Roma Sözleşmeleri'nin 50. yılının kutlandığı bugünlerdeki AB'nin gerçek resmi budur.

Böylesi bir resmin oluşmasına neden olan aktörlerden birisi ise kuşkusuz Almanya'dır. Almanya'daki CDU, CSU, SPD, FDP ve Yeşiller'den oluşan fiili büyük neoliberal koalisyon, AB ve AB çerperindeki ülkeleri bu resim çerçevesinde şekillendirmeye kararlı. Almanya, AB'ndeki olumsuz gelişmenin motoru durumunda.

Bunun nedeni ise çok basit. Çünkü Avrupa, dünya ihracat şampiyonu olan Almanya'nın en önemli ve en büyük pazarıdır. Federal İktisat Bakanlığı'nın 22 Mart 2007 tarihli istatistiklerine göre Almanya'nın ihracatı şöyle dağılıyor: Avro bölgesi yüzde 43,2; Avro bölgesi dışındaki AB üyesi ülkeler yüzde 20,2; AB çerperindeki ülkeler yüzde 17,3; Asya yüzde 10,5 ve ABD yüzde 8,8. Yani sonuç itibarıyla Almanya'nın ihracatının yüzde sekseninden fazlası Avrupa'ya dağılmaktadır.

Alman sermayesi, neoliberal politikalar sayesinde AB çatısı altında dünya devi olma planlarını büyük ölçüde gerçekleştirmiştir. Federal Parlamento'da alınan kararların yüzde sekseni Brüksel'den yönlendirilmektedir. Brüksel'i ise Almanya ve Fransa'daki egemenler...

Kısacası Avrupa mitolojide olduğu gibi bugün de işgal edilmekten kurtulamamaktadır. Aradaki tek fark, Zeus'un yerini sermayenin almış ve işgal edilenlerin halklar olmasıdır.

NEOLİBERALİZMİN MANEVRA KİTLESİ

30 MART 2007

Almanya'daki sorumlu politika, 1955 yılında İtalya ile ilk »İşçi Mübadele Antlaşmasını« imzaladığında, sermayenin işgücü açığını tatmin etmekten başka bir şey düşünmediğinden, bu adımın sonraki yıllarda nelere mal olabileceğini hiç hesaplamamıştı. Hesaplamış olsaydı, 52 yıldan beri devam eden yeni tip işçi göçünün beraberinde getirdiği sosyal, kültürel, politik ve hukuksal sorunları öngörür, bunların çözümü veya en azından hafifletilmesi için gerekli uygulamaları planlardı.

Aslına bakılırsa, Alman devletinin ve dolayısıyla işbaşına gelen istisnasız bütün hükümetlerin işçi göçü ve göçten kaynaklanan sorunlar temelindeki politikaları hiç değişmedi. Göçmenler, yeni tip işçi göçü tarihi boyunca hep, belirli politik çıkarların gerçekleştirilmesi için kullanılan »günah keçileri« ve istenilen yöne manevra edilebilen bir kitle olarak tutuldular.

Bu nedenle, geçen Çarşamba günü Federal Hükümetin kamuya tanıttığı »Göç ve Kalma Hakkı« yasa tasarısına pek şaşırılmamak gerekiyor. Geleneksel çizgiyi devam ettiren yasa tasarısı sadece köktenırkçılığın neoliberal elitler arasında ne denli yer edindiğini göstermekle kalmıyor, aynı zamanda çoğunluk toplumuna yönelik yeni baskı mekanizmalarının yolda olduğunu da kanıtıyor. Çünkü göç politikaları, aynı Hartz yasaları gibi neoliberal egemenlik araçlarıdır ve göçmenler üzerine uygulananlar, zaman içerisinde çoğunluk toplumuna uygulanacaktır.

O nedenle yasa tasarısını salt göçmenlik bazında değerlendirmek, bana kalırsa yetersiz olur. Göç ve mülteci politikalarını, neoliberal program dışında ele almak, yapılanların sadece göçmenlere yönelik haksızlıklar olduğu yanılığına yol açar. Sorun, bu politikalar ile toplumsal bölünmelere, çalışma ve yaşam koşullarının güvencesizleştirilmesine, diğer bir deyişle, geniş toplumsal kesimlerin »proleterleştirilmesine« yol açan neoliberalizmin piyasa radikal barbarlığı ile bağlantılı hale getirilmeleriyle açıklığa kavuşacaktır. Bu çerçevede şu temel tespitlerin yapılması, kanımca doğru olacaktır:

Birincisi: Tasarıda ifadesini bulan göç ve mülteci politikası, toplumun neoliberal yapılanma programının bir parçasıdır. Göçmen kökenli toplumun hukuksuzlaştırılması, yani anayasa ile garanti edilen temel hak ve özgürlüklerinin kısıtlanması ve yasal yaptırımlar ile cezai uygulamalara tabi tutulmaları, genel anlamda »protelerleştirilmenin« en kaba biçimidir. Böylelikle Alman vatandaşı olmayan 7 milyonu aşkın insan, ayırıcı ve dışlayıcı yasaların tehdidi altında ve her an – işsizlik, sosyal yardım alma veya yabancılar

hukukuna muhalefetten – yasadışı kalabileceklerinden, uzun vadeli yaşam planından mahrum yaşamak zorunda bırakılmaktadırlar.

İkincisi: Etnikleştirilmiş bir istihdam piyasasında çoğunlukla ya düşük ücretle veya güvencesiz işlerde çalıştırılan ya da işsiz olan göçmen kökenliler, toplumsal ve kurumsal dışlamanın nesneleri olarak, çoğunluk toplumunun merkezine kök salan ırkçılığın mağdurlarıdır. Eğitim, sağlık, kültür ve sosyal alanda yapılan kısıtlamalardan en fazla etkilenen göçmen kökenliler, »en alttakiler« sıfatıyla toplumsal bölünmenin derinleştirilmesi, dolayısıyla ekonomik, sosyal ve politik sorunların gerçek nedenlerinin üstünün örtülmesi için stigmatize edilmektedirler.

Üçüncüsü: Göçmen kökenliler üzerinde deneneyen yasal sertleştirmeler, uygulamaların gerçekleştirilmesinden sonra zaman içerisinde toplum geneline yaygınlaştırılmaktadırlar. Dış politikanın militaristleştirilmesi bağlamında yaratılan terör korkusu, çoğunluk toplumunun »güvenlik« gerekçesiyle temel hak ve özgürlüklerinden feragat edecek hale gelmesini sağlamıştır. İslam düşmanlığının körüklenmesi bu bağlamda görülmelidir.

Bu tespitler daha da genişletilebilir şüphesiz. Ama bu üç tespit bile, sorunun sadece göçmen kökenlileri ve mültecileri değil, toplumun genelini ilgilendirdiğini göstermeye yetiyor. Yani Almanya'daki ve dolayısıyla Avrupa'daki göçmen toplumlarının sorunları, çoğunluk toplumlarının merkezi sorunları haline gelmiştir ve bu sorunlar çözülmeden, toplum genelinin durumunun iyileştirilmesi, daha sosyal, daha demokratik ve daha barışçıl bir gelecek olanaklı olmayacaktır. Asıl mesele, çoğunluk toplumunun bunu görebilmesidir.

PASKALYA YÜRÜYÜŞLERİ

6 NİSAN 2007

Aslında bugün, Avrupa'daki bazı Türkiye kökenli parlamenterlerin Kuzey Kıbrıs'a yaptıkları ziyaret ile tekrar gündeme gelen devlet yanlısı »lobicilik« faaliyetlerine değinmek istiyordum. Son dönemlerde hem Genelkurmay'ın, hem de Erdoğan Hükümeti'nin Avrupa'da yaşayan Türkiyelilere ve Avrupa kamuoyuna yönelik faaliyetlerinde niteliksel bir değişim göze çarpmakta. Ancak bu değişimi ve arka planını bir köşe yazısı çerçevesinde ele almaya çalışmak, fazlaca yüzeysel kalacaktır. Konuya daha geniş bir araştırma yazısında değineceğimi belirterek, bu hafta sonundaki eylemlere bir bakalım.

Cuma günü başlayan ve Pazartesi'ne kadar devam edecek olan Paskalya tatili, gene her yıl olduğu gibi Alman Barış Hareketi'nin geleneksel »Paskalya Yürüyüşlerine« sahne olacak. Almanya'nın bir çok kentinde sokaklara çıkacak olan barışseverler, sendikalar ve sosyal hareketlerle birlikte neoliberalizm ile militarizm arasındaki bağlamı vurgulayarak, savaş karşıtı gösterileri düzenleyecekler.

Alman Barış Hareketi'nin gündeminde Almanya dış politikasının militaristleştirilmesinin durması, Federal Parlamento'nun aldığı son kararlar çerçevesinde büyük önem taşımaktadır. Sol Parti haricindeki bütün partilerin desteklediği politik yaklaşımlar, Almanya'yı BM hukukuna aykırı olan saldırı savaşlarının hem tarafı, hem de körükleyicisi durumuna getirmiştir.

2007 Nisan'ı itibarıyla bakıldığında, yürürlükte olan Alman Anayasası'nı çiğneyerek Federal Ordu'yu bir »Müdahale Ordusu« haline getiren Almanya, dünyadaki çeşitli çatışma bölgelerine gönderdiği 9 binden fazla askeri ve teçhizatıyla, ABD'nden sonra sınırları dışına en fazla asker gönderen ülke haline gelmiştir. Bu durumun gerekçesi, Almanya'nın güvenlik siyaseti belgesi olan ünlü »Beyaz Kitap«ta şöyle belirtilmektedir: »Almanya, küresel çapta güvenli hammadde girdisi ve güvenceli nakliyat yollarına önemli ölçüde bağımlıdır. (...) Enerji sorunları gelecekte küresel güvenlik için giderek daha önemli rol oynayacaklardır. Bu nedenle enerji altyapısının güvenliği sağlanmalıdır. (...) Önleyici savaşlar, savunma politikasının özünü oluştururlar.« (Beyaz Kitap, Almanya'nın güvenlik politikası ve Federal Ordu'nun geleceği üzerine, S. 17-25)

Almanya'daki egemen politika, enerji ve hammadde tedariki gerekçesiyle dış politikasını militaristleştirerek, ABD'nin yanında emperyalist paylaşıma katılırken, bu politikaların yol açtığı terörü de korku faktörü olarak iç politikalarını sertleştirmede kullanmaktadır.

Bir tarafta Federal Ordu'nun ülke sınırları içerisinde »güvenlik görevleri« üstlenmesi istenirken, diğer tarafta yaratılan korku ortamı sayesinde temel hak ve özgürlükler budanmakta, burjuva demokrasisinin içi boşaltılmaktadır.

Ülke dışına gönderilen asker ve silah sayısının artmasıyla birlikte, Alman silah tekellerinin küresel çapta yürütülen savaşlardan ve silahlanmadan elde ettikleri kârlar da katlanarak artmaktadır. Almanya günümüzde silah satışından en fazla kâr sağlayan ülke konumundadır. AB Dönem Başkanlığı da bu konumu güçlendirmek ve AB'nin daha da silahlanarak, küresel müdahale gücü haline gelmesi için kullanılmakta, silahlanmayı anayasal zorunluluk haline getiren AB Anayasa Sözleşmesi'nin, bazı kozmetik rütuşlardan sonra, bütün AB üyesi ülkelerce kabul edilmesine çalışılmaktadır.

Toplam 27 bin nükleer başlığın insanlığı tehdit ettiği, silahlanma giderlerinin dünya çapında 1118 milyar ABD Dolar'ını aştığı ve zengin Batı'nın dayattığı neoliberal dünya ekonomik düzeninin yüzbinlerce insanın yaşamına mal olan hep yeni savaşlara yol açtığı bir dünyada, Alman silah tekelleri gene »ölümün ustası« rolünü oynamaktadırlar.

Bu nedenle Alman barışseverlerinin, küreselleşme karşıtı hareketler, sendikalar, göçmen örgütleri ve politik sol ile birlikte her şeyden önce Almanya'daki egemen politikaya direniş göstermeleri anlamlıdır. Almanya'da yaşayan göçmen kökenliler de, sosyal ve demokratik hak kısımlarından en fazla etkilenenler olarak, eşit haklar ve demokrasi mücadelesinin barış mücadelesi ile sıkı sıkıya bağlantılı olduğunu görüp, Alman Barış Hareketi içerisindeki yerlerini almalıdırlar.

SIRA BEYAZ ALMANLARDA

13 NİSAN 2007

Haklı çıkmak pek bir işe yaramıyor. Göçmen örgütleri onyıllardan beri sürekli olarak uyarıyorlardı: »Göçmenlerin haklardan mahrum tutulması, demokrasinin bir ayıbıdır. Göçmenler üzerinde uygulananlar, daha sonra çoğunluk toplumuna da uygulanacaktır«diye. Daha önce de yazmıştım – kapitalizm kendi özüne döndükçe, beyaz çoğunluk toplumu travma geçiriyor diye. Bu »öze dönüşün« enstrümanlarından bir tanesi de göçmenlere yönelik politikadır.

Federal İçişleri Bakanı Schaeuble geçen Perşembe günü yaptığı bir basın toplantısında, uzun süreden beri ağzında tuttuğu baklayı çıkarıverdi. Schaeuble, bakanlığının »acil yasa tasarısı« ile Alman vatandaşlarının fişlenmesine start vereceğini söyledi. Tasarı, seksen milyonu aşkın nüfusun fotoğrafları ve parmak izleri ile birlikte dijital bir biçimde fişlenmesini öngörüyor. Herhalde George Orwell hâlâ yaşıyor olsaydı, bilim-kurgu romanı »1984«dün adını gerçek olay romanı »2007« koyardı.

Peki, bu gelişme öngörülemez miydi? Pek tabii. Çünkü şu anda tartışılmakta olan ve güvenlik gerekçesiyle gerçekleştirilmek istenilen bütün tedbirlerin uzun bir geçmişi var. Ve bu geçmiş, doğrudan göçmenlerin varlığı ile ilgili. Şu anda uygulanılmak istenilen ne varsa, hepsi göçmenler ve sonradan Alman vatandaşlığını almış göçmen kökenliler için uygulanmakta. Örneğin merkezi Köln'de olan Federal Yabancılar Merkezi Kütüğü, Federal Cumhuriyet'in kurulmasından çok kısa bir süre sonrasında bugüne kadar Almanya ile herhangi bir şekilde ilişkisi olmuş bütün üçüncü ülke vatandaşlarının bilgilerini saklamakta. Bir kez bile vize başvurusunda bulunan bir yabancдан tutun, 40 yılı aşkın bir süredir Almanya'da yaşayan ve Alman vatandaşlığını almış olan göçmen kökenlilere kadar bütün »beyaz olmayanlar« fişlenen saydam insanlardır.

Federal Alman Anayasası'nda garanti edilen temel hak ve özgürlükler bu şekilde »beyaz olmayanlar« için izafileştirilmişlerdir. Polis teşkilatından, sigorta şirketlerine kadar sayısız devlet kurumu ve özel kuruluş, özel bir izin almadan bu bilgilere ulaşabilmekte ve istediği gibi kullanabilmektedir. Ayrıca devlet aygıtı fişlenme sayesinde göçmen kökenli kitlenin – ki bu kitle son Miktozensus anketine göre 15 milyon insanı kapsamaktadır – üzerinde istediği anda ve istediği gibi kullanabileceği bir kontrol mekanizması kurmuştur.

Şimdi ise sıra toplumun genelinde. Muhafazakârları bile kışkırtan eski Federal İçişleri Bakanı Otto Schily döneminde başlatılan kontrol ve izlenme tedbirlerinin

devamı peşpeşe geliyor işte. Parmak izlerini ve sağlık bilgilerini dijital ortama kaydeden mikroçipli kimlik ve sigorta kartları, ülke çapında toplumsal gruplara yönelik operatif koğuşurma tedbirlerini olanaklı kılan bilgi bankaları, terör bilgi bankası, video kamera sistemleri, polis ve gizli servislere verilen olanaklar ve daha nicesinden sonra, şimdi bütün Almanya nüfusu fotoğraflı bir şekilde dijital ortamda fişlenecek. Önceleri biyometrik bilgilerin sadece pasaportlarda kayıtlı kalacağı söylenerek, kamuoyunu aldatan devlet, şimdi bu bilgileri, güvenlik güçlerinin ve gizli servislerin »terörle mücadele« çerçevesinde tek bir tuşla ulaşabilecekleri ortama taşıyor.

Belki hatırlıyorsunuzdur, daha bir kaç hafta öncesinde polis teşkilatı ile gizli servislerin, evlerdeki özel bilgisayarlara hakim kararı olmadan ulaşma olanakları üzerine tartışma yaşanmıştı. Hatta Schaeuble bunun için anayasa değişikliği bile talep etmiş, kamyonlar için geliştirilen otoyol harç sisteminde kayıtlı olan bilgilerin dahi kullanılabilmesini istemişti.

Yani kısacası »bis brother« çok gerçekleşmiş durumda. Bugün 1 Mayıs'lara, G8 protesto yürüyüşlerine veya sendikal eylemlere katılanlar, kendilerini kamerayla takip eden polis ekipleri ile neredeyse içli dışlı oldular. Muhafif olan herkes telefonunun dinlendiğini, hakkında dosya açıldığını biliyor. Çok eleştirilen eski Doğu Alman Stasi örgütü, Federal Alman devletinin bu yaptıklarının yanında fazlaca amatör kalır doğrusu.

Sorun, toplumsal muhalefet de dahil olmak üzere, toplum çoğunluğunun bunu kanıksamış olmasında yatıyor. Yaratılan koru toplumunun bir sonucudur bu. Eğer şimdi sosyaldemokratlar ve bazı örgütler bu yeni girişimlere karşı çıkıyorlarsa, onlara şunu hatırlatmak gerekir: Aynısı onyıllardan beri göçmenlere uygulanırken niye ses çıkarmadınız, daha önceleri nelerdediniz?

»20 YAŞINDA AÇLIKTAN ÖLDÜ!«

21 NİSAN 2007

Speyer, İ.Ö. 10.Yüzyıl'da kurulan ve yedi Alman kayserinin mezarını barındıran roman mimarisinde inşa edilmiş dünyanın en büyük katedraline sahip, tarihi bir Alman kenti. İkibin yılı aşkın tarihinde sayısız trajedilere tanık olmuş, yakılıp, yıkılmış bir kent. Belediyedeki kent arşivlerini karıştıranlar şüphesiz açlıktan ölmüş bir çok Speyerlinin adını bulabilir.

Geçen gün bir gazetede »20 yaşında bir Speyerli açlıktan öldü« başlıklı haberi okuduğumda, acaba eski bir olaydan mı bahsediyorlar diye düşünmekten alıkoyamadım kendimi. Ama yanıldığımı hemen fark ettim. Geçen Pazar günü 20 yaşındaki bir genç, 21. Yüzyıl'ın en zengin coğrafyasında açlıktan ölmüştü. Gazete, resmi tutanaklarda ölüm nedeni olarak »aç kalma sonucu kalp yetmezliği« geçtiğini ve böylelikle Hartz IV yasasının yol açtığı bir ölüm vakasının ilk kez resmen kaydedilmiş olduğunu bildiriyordu.

Sosyaldemokrat Çalışma Bakanı Franz Müntefering'in 2006 Haziran'ında gûya şakayla karışık sarf ettiği »çalışmayan, yemek de yemesin« lafı böylelikle çok acı bir şekilde gerçek oldu. Gerçi, »yahu dünyada her gün onbinlerce çocuk açlıktan ölürken, Almanya'da da birisi ölmüş, bir şey ifade etmez« denildiğini duyar gibiyim. Ama, olay öyle pek basite alınacak gibi değil. Almanya gibi bir ülkede yoksul bir insanın açlık sonucu ölmesi, neoliberal vahşetin hangi düzeye çıktığını gösteriyor da ondan.

Olaya biraz daha yakından bakalım: Büyük bir olasılıkla psikolojik sorunları olan 20 yaşındaki genç, kendisi gibi işsiz olan annesiyle birlikte yaşıyor ve ikisinin eline ayda toplam 621 Avro Hartz IV yardımı geçiyor. Çalışma Ajansı yürürlükteki yasalar çerçevesinde gence yaptırımlar uyguluyor ve 2006 Ekim'inden itibaren bu yaptırımlar, yardımın kesilmesine kadar sürüyor. Ajans ana-oğulu açıkça kaderlerine terk ediyor. Sonucunda bir komşunun ihbarı üzerine eve gelen görevliler, açlıktan deri-kemik kalmış olan anneyi, oğlunun cesedi başında buluyorlar.

Ana-oğul, aç kalmak yerine dilencilik veya hırsızlık yaparak bu trajediyi engelleyemezler miydiler? Olabilir, ama yapmadılar. 1 Avro'luk işlerde çalışsalar, olmaz mıydı? Tabii, ama belki bunu onurlarına yediremediler. Belki de bunları düşünemeyecek derecede ağır psikolojik rahatsızlıkları vardı.

Bana kalırsa bunların hiç birisi önemli değil. Önemli olan zengin bir devletin yasalarıyla yurttaşlarını açlıktan ölecek duruma düşürmesidir. Yaşam ve çalışma koşullarını sermaye değerlendirilmesi lehine

güvencesizleştirerek, yoksulları gelecek perspektifsizliği, depresyon ve açlık sınırında yaşamaya itmesidir. Ama daha da vahimi, sözde terör senaryolarıyla refahlarının tehdit altında olduğuna inanan Batı toplumlarının, Ortaçağ karanlığını aratmayan bir olayı kanıksayacak duruma sokulmuş olmalarıdır.

20 yaşındaki bir gencin açlıktan ölmesi her ne kadar münferit bir vaka olarak tanımlansa bile, kapitalizmin 21. Yüzyıl'da ne denli barbarca bir değişime uğradığını kanıtlayan semptomatik bir göstergedir. Bu »münferit vaka« neoliberal dönüşüm, militarist saldırganlık ve emperyal hırslar ile doğrudan bağlantılıdır; yoksullaştırılmanın yasa ile kökleştiğinin kanıtıdır. Böylesi bir tespiti yapmak için illaki bir solcu veya marksist olmaya gerek yok – bilim insanları bunu yeterince dile getiriyor. Örneğin sosyolog Prof. Dr. Michael Hartmann gibi:

»Şu andaki gelişmeyi durduramazsak, çocukların yaşam yolu gelecekte, bugünden daha fazla bir biçimde doğdukları gün çizilecek. Zengin evde doğup büyüyenler, iyi bir eğitim ile kariyer şansına sahipken, yoksul doğanlar, yetişkin olduklarında makul bir iş bulamayacak durumdalar. Yani: yoksul doğan, yoksul ölüyor.«

Kısacası, neoliberalizm emekçilere şunu dayatıyor: »Ya düşük ücrete, kötü çalışma koşulları altında köle gibi çalışacaksın, ya da insan onuruna uygun bir yaşam hakkından mahrum kalarak, çocuklarına yoksulluktan başka bir miras bırakamayacaksın«.

Rosa Luxemburg, 90 yıl önce kapitalizmi barbarlık olarak tanımlarken, işte tam da bundan bahsediyordu.

SULANDIRILAN HUKUK

28 NİSAN 2007

Federal Kabine »transparan insana« ulaşmak için yeni bir adım daha attı. Perşembe günü sosyal-demokratlar ve muhafazakârlar, polisin acil durumlarda Almanya'da yaşayan her insanın bilgilerine tek bir tuşla ulaşabilmesini karar altına aldılar. Açıkcası bu hükümet bugüne kadar hiç bir hükümetin yapmadığını yapıyor: burjuva demokrasilerinin alışlagelmiş hukuk sistemi esaslı bir değişim ile karşı karşıya.

Almanya kamuoyunun tek tek tedbirler tartışıldığında haberi olduğu değişimlerin bütününe bakıldığında, Batı Avrupa demokrasilerinin örnek devleti olan Almanya'nın ciddi bir biçimde »önleyici güvenlik devleti« haline getirildiği görülebilir. Tedbirleri alt alta sıraladığımızda, ne demek istediğim daha iyi anlaşılır:

»Büyük Kulak« uygulamasıyla beraber telefonların dinlenmesi, yolcu uçaklarının düşürülmesine olanak sağlayan, ama Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen Hava Sahası Güvenlik Yasası, biometrik kimlik ve pasaportlar, geniş çerçeveli operasyon uygulamaları, Anti-Terör-Bilgi Bankası, bankaların dahi haberi olmadan 2005'den bu yana Anayasayı Koruma Teşkilatı'nın bankalardaki özel hesapların bilgilerine ulaşması, kent merkezlerine yerleştirilen video kamera kontrol sistemleri, kameralara alınanların yüzlerini otomatik tanıyan sistemler, otoyol geçiş ücreti sistemlerinin topladığı bilgilerin kullanılması, telefon ve internet bilgilerinin depolanması, parmak izleri ve fotoğraflara ulaşma olanakları, özel bilgisayarların online kontrolü ve daha niceleri.

Tüm bu tedbirler ve uygulamalar tek tek ele alındığında, büyük bir terör tehditi altında olduğuna inandırılan çoğunluk toplumu tarafından makul görülmekteydi. Ancak, on yıllardan beri Alman olmayan göçmenlere uygulanan muamelelerin, çoğunluk toplumunun bütünü için de uygulamaya sokulma planları, rahatsızlık yaratmaya başladı. Örneğin sol-liberal »Süddeutsche« gazetesinin başyazarlarından olan Heribert Prantl, 21 Nisan tarihli yazısında aynen şöyle yazmakta: »İçişleri Bakanı Schaeuble'nin planları uygulamaya sokulursa, her yurttaş kendi ülkesinde yabancı ülke vatandaşı gibi olacak.«

Prantl'ı hiddetlendiren, göçmenlerin on yıllardan beri hukuk dışı muameleyle transparan insanlar haline getirilmiş olması değil, aynısının Alman çoğunluk toplumu için de uygulanmak istenmesi. Gerçi Prantl son derece haklı olarak önleyici güvenlik devletinin en belirgin özelliği olan »potansiyel tehlikeli birey« kurgusunun, yabancılar hukukunda çizildiğini ve şimdi de iç

güvenlik gerekçesiyle genel hukuka yerleştirilmesini vurguluyor, ama bu yeni bir şey değil. Yeni olan çoğunluk toplumunun bunun farkına varmasıdır. Yaya da bu yüzden kopmaktadır.

Schaeuble çok sessiz, ama hayli titiz bir çalışmayla hukuk sistemini önce sulandırıp, ardından altüst etmeye kararlı. Bunu yaparken de, neoliberalizmin manipülasyon metoduna başvurmaktadır. Göçmenlerin potansiyel tehdit kitlesi olduğuna inanan Alman çoğunluk toplumuna, güvenlik için önleyici tedbirlerin alınması gerektiğini ve yurttaşları »korumak« için hukuk devletinin »suçsuz olma ihtimali« ilkesinin kaldırılmasının zorunlu olduğunu söylemek yetiyor. Aynı Almanya'da polisin işkence yapmasına karşı çıkıp, »başka ülkelerde işkence ile alınan ifadelerden ülke güvenliği için faydalanmak gerekir« demek gibi.

Zaten güvenlikleri için özgürlüklerinden feragat etmeye hazır olan çoğunluk toplumu tüm bunları kabul etmeye de hazır. Ama tek bir şartla: kendilerine uygulanmayacak! Almanya dışında işkence yapılabilir ve işkencecilerin elde ettiği bilgilerden faydalanılabilir. Göçmenlere potansiyel suçlu muamelesi yapılabilir – Bizi etkilemediği müddetçe!

Eğer bugün çoğunluk toplumu hukukun sulandırılmasına karşı çıkıyorsa, işçinin kendilerine batmaya başladığındandır. Ancak, bugüne kadar başkalarına yapılanlara sessiz kalanların, hukukun bitmesini ne denli engelleyebilecekleri ise hayli şüphelidir. Kısacası, Almanlar kendi ülkelerinde yabancı muamelesi gören transparan insanlar haline gelene dek, demokratik hukuk devleti ilkeleri teker teker yok edilecek. Olan, gene altsınıfların tortusu olan göçmenlere olacak.

UÇURUMUN KENARINDA

TÜRKİYE’NİN YENİ KRİZİNİN ARKA PLANI ÜZERİNE

1 MAYIS 2007

Türkiye egemenleri arasındaki kapişmada Perşembe’nin geleceği Çarşamba’dan belliydi. Türk generallerinin 27 Nisan 2007 gecesi başlattıkları topyekün saldırı ile, ülkeyi kaosa sürükleyebilecek bir süreç başlamış oldu. Gerçi Türk generallerinin müdahaleleri ve muhtıraları pek yeni bir şey değil. Yeni olan sadece biçimi: ordu yönetiminin sert içerikli muhtırası tam da bilgi çağına uygun bir biçimde internet üzerinden geldi ve anında Türkiye’deki politik gündemi değiştirdi.

AB yakınlaştırma sürecinin Türkiye’deki demokratikleşme çabalarını ileriye götüreceğini bekleyenler, hayal kırıklığına uğramış olmalılar. Gece vakti verilen bir muhtıranın, gerçek bir darbe gibi etkili olması tek başına Türkiye’nin – Batı tarafından övülen reformlara rağmen – hiçbir ilerleme kaydetmediğini göstermeye yetiyor.

Ne olmuştu? Uzun bir zamandır Cumhurbaşkanı seçilemeyeceğinin farkında olan Başbakan Erdoğan şapkasından sürpriz isim olarak Dışişleri Bakanı Gül’ü çıkarmıştı. Meclisteki büyük muhalefet partisi CHP bunu fırsat olarak görüp, meclisteki ilk seçim turunu boykot etmişti. AKP çoğunluğunu buna rağmen turları başlatması üzerine CHP Anayasa Mahkemesine başvurmuştu. Aynı gün, gece geç vakitlerde de Genelkurmayın internet sayfalarında muhtıra yayınlanmıştı. Muhtıranın yayınlanması üzerine olaylar hızla gelişti. 1 Mayıs 2007 tarihinde Anayasa Mahkemesi Cumhurbaşkanı’nın seçilebilmesi için mecliste 367 milletvekilinin bulunmasının zorunlu olduğuna karar verdi. AKP ise sadece 361 milletvekilini mobilize edebilmişti. Bunun ardından genel seçimlerin öne alınmasının sinyali geldi ve 458 milletvekilinin oyları ile 3 Mayıs 2007’de erken genel seçim kararı alındı.

Burjuva medyası bu kararı, ülkenin içine hapsediği devlet krizinden çıkış yolu olarak yorumlamakta. Ancak bu yorum, gerçekten çok, bir arzuyu, umudu ifade etmekte. Aslında »fırtına öncesi sessizlikten« bahsetmek bu bağlamda daha doğru olacaktır. Çünkü bu kriz Türkiye’nin kendi geçmişi ile yüz yüze kaldığını göstermekte. Çoktan aşıldığı zannedilen sorunların tümü şimdiye kadar olmamış biçimde güncel hale geldiler. Toplum derin bir bölünme yaşamakta ve ülke, kelimenin tam anlamıyla bir uçurumun kenarında. Ülke, kendisini bu durumdan kurtarıp, burjuva demokrasisine giden yolu mu bulacak, yoksa kanlı bir iç savaşa mı sürüklenecek – işte bunu önümüzdeki iki ay gösterecek.

Ordu neden müdahale etti?

Darbe tehditi AKP hükümetini ve AKP’ye oynayan ekonomik elitleri hazırlıksız yakaladı. Gerek Erdoğan, gerekse de sermaye örgütleri AKP’nin mec-

listeki çoğunluğu ve ABD ile AB’nin desteği nedeniyle kendilerini güvende hissediyorlardı. IMF, Dünya Bankası ve AB’nin dayatmaları yerine getirilmiş, ülke uluslararası mali piyasaların spekülasyonlarına açılmış ve demokratikleşme konusunda kozmetik rütuşlar yapılmıştı. Her şey yolunda gözüküyordu. Muhallif CHP ile milliyetçi kesimlerin yaklaşık bir yıldan bu yana AKP sıralarından seçilecek bir Cumhurbaşkanı’na karşı kampanya yürütmelerine rağmen, bir çok kişi her şeyin (AKP planı) plan çerçevesinde gideceğine inanmaktaydı. Ayrıca, Cumhurbaşkanlığı makamı konusundaki ihtilafın, bir yan savaş alanı olduğu bilinmekteydi

Ancak bu yan savaş alanının önemli bir sembol gücü bulunmakta. Cumhurbaşkanı makamı itibarıyla ordunun başkumandanıdır. Devlet içerisindeki, Anayasa hakimleri veya YÖK üyeleri gibi önemli makamlara atamaları yapmaktadır. Anayasa, Cumhurbaşkanı’na bir çok önemli yetkiyi tanıdığından, bu makam rejimin kontrolünü elinde tutan bir yetkili haline gelmektedir. Ayrıca Cumhurbaşkanı son derece yaptırım gücü olan »Milli Güvenlik Kurulu«nun başkanıdır. Cumhurbaşkanlığı, laik devletin, ordu yönetiminin hiç bir zaman kontrolü dışarısına çıkarmadığı sembolik kalesidir. Bu makamda bir islamistin oturması, ordu yönetimi açısından kolay yutulur bir lokma olmayacaktır.

Buna rağmen bu makam ikincil önemde bir sorundur. Generaller için önemli olan statü kodur, yani rejim ve devlet, politika ve ekonomi içerisindeki imtiyazlı erktr. Bu erke dokunulduğunda, kıyamet kopmaktadır.

Generaller müdahalelerini »laikliğin tehdit altında olması« ike gerekçelendirmektedirler. Aslında bu, toplum içerisindeki laik kesimleri mobilize etmeye yarayan göstermelik bir gerekçedir ve son haftalarda gerçekleştirilen kitlesel gösterilerde kanıtlandığı gibi, başarılı da olmuştur. Militarist klik, devlet yanlısı medyanın da yardımı ile kitleleri AKP hükümetine karşı sokaklara dökebilmiştir.

Aslında temel laik mutabakatı zedeleyenler ve politik islamı teşvik edenler militaristlerdir Türkiye yakın tarihinde ordunun zor kullanarak üç kez (1960, 1971 ve 1980) yönetime el koymasına tanık olmuştur. Defalarca yazılı müdahale olmuş ve darbe tehditi savrulmuştur. En son bir darbe hazırlığının yapıldığı öğrenilmişti. Ancak darbelerin ve müdahalelerin asıl hedefi hiç bir zaman islamist güçler olmamıştır. 1980 sonrasında İmam-Hatip Okullarının sayısını katlayarak artıran ve politik islam taraftarlarını devlet bürokrasisi içine alan, diktatör Evren yönetimindeki askerî cunta olmuştur.

Politik islam her defasında gelişmekte olan sendikal harekete ve sol muhalefete, özellikle Kürt hareketine karşıt güç olarak tasarlanmıştır. Son müdahalede de islamistler sadece görüntüde hedef sayılmalıdırlar. Kontrol edilebildikleri sürece istediklerini yapmalarına ve örgütlenmelerine göz yumulmaktadır. Ta ki Batı tarafından tek muhatap kabul edilmelerine dek.

Üçe bölünmüş toplum

Batı medyası verdiği haberlerde ihtilafın sadece laiklikle ilgili bölümünü verirken, nedense muhtıranın asıl adresini unuttu. Ordu yönetimi yanlış anlayışamayacak bir biçimde ülkenin Kürt nüfusunun ve sol, sosyalist muhalefeti devlet düşmanı ilan etti. Muhtırada yer alan »'Ne mutlu Türküm diyene' anlayışına karşı çıkan herkes Türkiye Cumhuriyeti'nin düşmanıdır ve öyle kalacaktır« cümlesi açık bir savaş ilanıdır.

Bu, bölünmüş olan Türkiye toplumunda karşılığını bulmaktadır. Yıllardan beri ırkçı-milliyetçi yaklaşımlar körüklenmektedir. Türkiye'nin Batı'sındaki nüfusun önemli bir bölümü açık olarak Kürt düşmanıdır. Güneydoğu'daki savaş nedeniyle köy ve kasabalarından göç ettirilen Kürtler, Batı'da zorunlu iç göçmenler olarak istenilmemektedirler. Sosyal sorunun ve büyük kentlerdeki kriminalitenin bilinçli olarak etnisize edilmesi, medyatik tehdit senaryoları, şehit askerler için yüksek rütbeli subayların katıldığı kitlesel cenaze merasimlerinin düzenlenmesi, antiemperyalist renge boyanmış bir milliyetçi propaganda ve Kürt ile sol-sosyalist partilerinin »bölücü« diye suçlanmaları, linç hukukuna varacak bir toplumsal hava yaratmaktadır.

»Öldürülerek ele geçirilen teröristlerin« kamu mezarlıklarına gömülmesine karşı protesto gösterileri, sezon işçisi Kürtlerin çalıştıkları kent ve kasabalardan kovulmaları, futbol statyularında Kürt düşmanı sloganların atılması, güya »PKK taraftarı« oldukları sanılan, aslında herhangi bir protesto eyleminde bulunan öğrencilerin kitlesel dayaktan geçirilmesi ve buna benzer sayısız olay günümüz Türkiye'sinin olağanlığı haline gelmiştir. Bu kitlesel psikoz, sivil halkın PKK güçleri ile yapılan silahlı çatışmalara seyirci olarak gitmelerine kadar varmıştır. Örneğin Hürriyet gazetesi 7 Mayıs 2007 tarihinde şu haberi veriyordu: »Hatay'da binden fazla sivil, terörist avında olan askerleri alkışladı. (...) Köylüler, imha operasyonundan sonra başarılı askerlere yemek verdi.« Bu haberi ayrıca yorumlamaya gerek var mı?

Skorsky savaş helikopterlerinin desteğiyle, beş-altı kişilik gerilla grupları 20 bin askerli ordu güçleri ile takip edilir ve »imha operasyonları« haberleri yayılırken, yasal ola tek Kürt partisi DTP küçük sol ve sosyalist partiler ile işbirliğinde erken genel seçimlere hazırlanmakta. Basında yer alan haberlere göre parti, bağımsız adaylık yolunu seçmiş. Kürtlerin yaşadığı bölgelerde hazırlıklar, örneğin birden fazla adayın seçilme şansı olan yerlerde kadın seçmenlerin bir adaya, erkek seçmenlerin de diğer adaya oy vermelerinin hazırlanmasına kadar hayli ilerlemiş durumda. Ancak Kürt-Türk birlikteliğinin bağımsız milletvekillerine kavuşma şansı pek büyük değil. Hem ne yüzde on barajı indirilmiş durumda, ne de bağımsız adaylıkların nasıl olacağı muğlaklıktan kurtarılamamış durumda.

Ayrıca TSK »silahlı seçim kampanyasına« başladı bile. Yoğun askeri operasyonlar ve Güneydoğu'da olası bir olağanüstü hal ilanı Kürtlerin seçim çalışmalarını önemli derecede engelleyecek görünüyor. Türkiye'deki analistler daha şimdiden TBMM'nde 22 Temmuz 2007'den sonra DTPlı vekillerin olmayacaklarını varsayıyorlar.

Türkiye'deki bazı sol kesimler ise, ülkedeki politik haritanın Türk ve Kürt olmak üzere çoktan ayrıştığı görüşünde. Hatta Kürtlerin yaşadıkları bölgelerde kendi parti örgütlenme faaliyetlerini dahi sürdürmüyorlar. Türkiye'deki Kürt nüfus da durumu kabullenmiş gözüküyor. Türkiye'de doğmuş olan bir çok Kürt genci, Kuzey Irak'taki Kürt otonomi bölgesine geçerek, Kürt üniversitelerinde okuyorlar. Zengin petrol kaynakların ve görece yüksek kişi başına gelire sahip olan Kuzey Irak Kürt otonomi bölgesi, Türkiye'nin gelişmemiş olan Güneydoğu bölgesinde yaşayan Kürt nüfus için bir çekim merkezi haline gelmiş durumda. Gerek otonomi bölgesi lideri Barzani, gerekse de, kendisi de bir Kürt olan Irak Devlet Başkanı Talabani Türkiye'deki Kürt nüfusuna sempatiilerini açıklıyorlar. DTP'de bu sempati gösterisini yanıtsız bırakmıyor.

Kuzey Irak'ta ortaya çıkan bu yeni durum, Orta Doğu'daki devrim süreci ve ABD'nin bölge hakkındaki uzun vadeli planları, Türk egemenlerinin çelişkilerini derinleştiriyor. Genelkurmay Başkanı Büyükanıt bu bağlamda ülkenin toprak bütünlüğünün stratejik korunmasının tehlikeye düşmesinden bahsediyor ve açıkça bu gelişmenin sorumlusu olarak ABD'yi gösteriyor.

Büyükanıt gerek Washington ziyaretinde, gerekse de Ankara'da 12 Nisan 2007'de düzenlediği basın toplantısında çekinmeden Kuzey Irak'a askeri müdahale talebinde bulunmuştu. Ardından bir çok gazete, Irak sınırında 400 km uzunluğunda ve 50-60 km derinliğinde bir tampon bölge gerçekleştirme planları üzerine spekülasyonlar yürütmüştü. Böylesi planların ordunun eli altında olduğu, Türkiye'de bilinen bir sır. Ancak generallerin bu riske girmeye henüz karar vermedikleri de belli.

Son 20 yılın politikaları ve bu yeni gelişmeler, Türkiye'deki Kürt nüfus ile diğer kesimler arasında derin bir uçurumun oluşmasına neden oldu. Ama toplumsal temelleri sarsan sadece bu bölünme değil. Toplumun tam ortasından başka bir bölünme, kültürel bir ayrışma geçmekte. Bu bölünmeyi geri çevirmek ise son derece büyük enerji gerektiriyor. Ayrışma, yaşam hikâyeleri, dünya görüşleri ve gelenekleri tamamen farklı olan iki toplumsal kesim arasında yaşanmakta ve sertleşen cepheleşmelere neden olmaktadır.

Ayrışmanın bir tarafında »modern« Türkiye'nin kurulduğu günden bu yana elitler tarafından dışlandıklarını hisseden bir kesim durmaktadır. Genellikle Anadolu kökenli, muhafazakâr, Türk-İslam dünya görüşüne sahip, büyüyen ekonomik kaynakları elinde tutan ve yeni orta tabakayı oluşturan insanlar bu kesimin içerisinde yer alırlar. Bunlar, »alt tabakanın« geniş bir bölümü ile birlikte AKP seçmenleri oluşturmak ve bu biçimde de küçümsenmemesi gereken bir politik güç haline gelmişlerdir. Son derece heterojen olan bu grup, paternalist baskı olarak algılanan devlet laisizmine karşı çıkma ve kendi sıralarından gelen yeni politikacı

»sınıfı« ile ülkenin politik ve iktisadi kaynaklarından kendi »paylarına« düşeni isteme konusunda birleşmektedirler.

Diğer tarafta ise eski »modern« orta ve üst tabakalar durmaktadır. Bu grup, genellikle Batı yönelimli, kendilerini aydınlanmış Türk olarak ifade eden ve AKP'nin güçlenmesini, yaşam tarzlarına yönelik bir tehdit olarak algılayan kesimlerden oluşmaktadır. Türkiye solunun bir kısmı tarafından »beyaz Türkler« veya »Türkiye İsviçresi« olarak nitelendirilen bu grup, »antilaik tehdite« karşı ordu ve rejimi göreve çağırmaktadır. Bu kendiliğinden olan bir gelişme değildir, çünkü hakimlerin savcılarının, subayların ve bürokrasinin önemli bir kesiminin kökeni »beyaz Türkler«dir.

Son haftalarda yaşanan ihtilaflar bu bölünmedeki paradoks durumu göz önüne çıkarmıştır: Batı yönelimli, laik »beyaz Türkler«, Batı demokrasilerinin değerlerinden uzaklaşır ve kısmen nasyonaldemokratik parolalarla askerî vesayet rejimine daha sıkı sarılırlarken, Batı yönelimli olmayan katmanlar ise, ekonomik ve politik çıkarlarını sadece böyle koruyabilme fırsatına sahip olacaklarını düşündüklerinden, parlamenter demokrasiye sahip çıkmaktadırlar. Bu nedenle, islami bir parti olan AKP'nin politik söyleminde kendisini en fazla Avrupa taraftarı parti olarak göstermesi, bir tesadüf değildir.

Ala Turka demokrasinin iflası

Toplumsal bu üçe bölünmüşlüğü, politikanın en minimal demokratik çözüm yolları gösterme beceriksizliği ile birleşerek, Türkiye'yi tek bir kılıcımla havaya uçacak ve bölgenin bütününe yangın yerine çevirebilecek bir barut fıçısı haline getirmektedir. Meclisteki tüm partilerin durumunun bu hale gelmesinde büyük suçları vardır.

Gerek hükümet partileri, gerekse de muhalefet partileri, 1982'de askerî cunta tarafından dayatılarak kabul ettirilmiş olan antidemokratik Anayasa'yı, burjuva demokrasininin gelişebilmesi yönünde değiştirilmesi için adım atmaktan çekinmişlerdir. Şu ana kadar AB üyelik süreci çerçevesinde uygulamaya sokulmuş olan »demokratik reformların« tümü, militaristlerin güçlerini dayandırdıkları Anayasa'nın özünde hiç bir değişiklikliği sağlamamışlardır.

Tam tersine: Erdoğan ve AKP uzun bir süre, güç dengelerini ellememeleri koşuluyla iktidara ortak olabileceklerini zannetmişlerdir. AKP Kürt Sorunu'nda diyalog ve politik çözüm yerine sertleştirme yolunu seçmiştir. AKP'nin hükümet politikalarını neoliberal iktisat, vergi ve mali politikalar, masif sosyal hak budanımı, sendikaların zayıflatılmasına yönelik yeni tedbirler ve iç politik baskının artırılması belirlemiştir. 1 Mayıs 2007'de İstanbul'da olduğu gibi polis şiddeti ile sendikalara, sosyal hareketlere ve sol muhalif gruplara saldırırken, bürokraside kadrolaşma girişimleri ile laik kesimlerin tepkisini provoke etmişlerdir.

AKP hükümeti muhtıradan sonrada beceriksizliğini gösterdi. Milliyetçi ve sağpopülist propagandanın baskısı altında sadece kısa vadeli iktidar kaygıları ile gerçekleştirdikleri seçim yasaları ve Anayasa değişikliği kararları ötesinde bir varlık gösterememişlerdir. Cumhurbaşkanlığı seçimlerine yönelik Anayasa değişikliğinin büyük bir olasılıkla görevdeki Cumhurbaşkanı tarafından veto edileceği biline bi-

line, meclisteki AKP çoğunluğu bu yönde bir karar alınmasını sağlamıştır. Yüzde onluk baraja ise hiç dokunulmamıştır. Görüldüğü kadarıyla – seçimlerin öne alınmasının haricinde – bu mecliste mutabakat bulunması olanaksızdır. Türkiye böylece kutuplaşan ve zehirlenen bir atmosferde seçim dönemine girmiştir.

Ne olacak / olabilir?

Seçimlerin öne alınması nedeniyle bir çok gözlemci : »Askerî müdahale durumunda bir sertleşme beklenmemelidir« görüşünde birleşiyor. Doğru, ama sadece seçie kadar. Seçim sonrasında ne olacağı, seçim sonuçlarına bağlıdır. Yüzde on barajı partileri birleşmeye zorlamaktadır. DYP ve ANAP »Demokrat Parti« de birleşmiş, CHP ve DSP'nin de aynı yolu seçmesi muhtemel gözüküyor. Neofaşist MHP ise milliyetçiliğin körüklenmesinde yeni fırsatlar görüyor. Güçlü sermaye örgütü TUSİAD ise, generallerin AKP'yi sıkıştırmasından sonra bekleme pozisyonuna geçti.

Bu durumda AKP'nin 2002'de elde ettiği sonuçları alması zor gibi görünse de, olanaksız değil. »Beyaz Türkler« her ne kadar AKP'nin içinde olmadığı bir hükümeti arzu etseler de, bu ancak meclise dördüncü bir partinin girmesi ile olanaklı olacak gibi gözüküyor. Eğer Kürt ve Türkiye solunun oluşturacağı ittifakla meclise bağımsız adayların girmesi durumunda, bunların dengeleri belirmesi söz konusu olacak. Ancak bağımsızların seçilmesi, militaristlerin pek kabul edebileceği bir sonuç olmayacak. 22 Temmuz 2007 seçimleri hangi sonucu verirse versin, belli olan tek şey, bu seçimlerin demokratik ve adil olmayacağıdır.

Peki generaller? Ordu yönetiminin bundan sonraki tavırlarını etkileyen çok sayıda iç ve dış politik etken söz konusudur. Güçlerini kaybetmeme iradesi herhalde en güçlü motivasyondur. Bu nedenle ege-men genel kanının tersine, Türkiye'deki krizin bu yıl içerisinde derinleşeceğini düşünmekteyim. Generaller hem tükürdüklerini yalamak istemeyeceklerinde, hem de militan bir sivil yapıya hükmettiklerinden, özellikle Kürt Sorunu'nda bir geri adım atılması söz konusu değil gibi. Kürt nüfus da şimdiye kadar olduğu gibi yönetilmek istememektedirler. Zorla parlamentonun yolu kesilirse, Kürtlerin gideceği yer silahlı mücadele olabilir. Bu ise, bölgenin tamamını, hatta Avrupa'yı da etkileyecek bir biçimde krizi tırmandıracaktır. İşte o zaman hiç te arzu edilmemesi gereken kanlı, savaş dolu yıllar bizi bekliyor demektir.

HEPİMİZ TERÖRİSTİZ!

12 MAYIS 2007

Türkçe okuyup yazabilen bir Alman arkadaşım, geçen Pazartesi günü »Hürriyet« gazetesinde çıkan bir haberi okuduktan sonra beni aramıştı. Telefonda, haberi okuduğunda dehşete düştüğünü söylüyordu: »Düşünebiliyor musun, 5-6 kişilik gerilla gruplarını 20 bin asker ile çevreleyip, imha ediyorlar ve binden fazla sivil Hatay dağlarındaki çatışma alanına gelip, futbol maçı izler gibi askerlere tezahüratta bulunuyorlar. İnanamıyorum.« Ona Türkiye'deki son gelişmelere bakarak bunun beklendiğini, toplumsal bölünmüşlüğü had safhaya ulaştığını, imha ve inkâra dayanan politikaların daha da sertleşmesinin söz konusu olduğunu ve krizin bölgeyi de ateşe sarabilecek tehlikeler içerdiğini söyledim, »Yahu, allahın Almanyada yaşıyoruz« deyiverdi.

Güldüm. Türkiye'de olanların, daha farklı bir biçimde burada da olabileceğini anlatmaya çalıştım. Merak etmemesi gerektiğini, nasıl olsa Almanyanın da nur topu gibi »terör sorunu« olduğunu ve »terörist« sayılabilecek milyonlarca insanın yaşadığını söyledim. Pek ikna olmuşa benzemiyordu arkadaşım. Ne de olsa aydınlanmanın, refahın ve demokrasinin beşiğinde yaşıyordu.

Sağolsun Alman devleti iki gün sonda imdadıma yetişirverdi. Alman Ceza Yasası'na, »terörizmle mücadele« için 1976'da, Kızıl Ordu Fraksiyonu (RAF) döneminde yerleştirilen 129a maddesini gerekçe gösteren Federal Savcılık, Çarşamba günü G8 karşıtlarının çeşitli kentlerde bulunan 40'dan fazla merkezine baskın yaptırmış ve bir çok kişiyi »terörist eylemde buluncaklar« savıyla tutuklatmıştı. 19. Yüzyıl'dan beri ceza yasasında yer alan 129. madde önceleri işçi hareketine, sosyalist ve komünistlere karşı kullanılırken, 1976'daki yeni düzenlemeyle RAF'lilere, sempatizanlarına, daha sonda ev işgalcilerine ve son yıllarda Kürtlerle, »terörist« olduğu tahmin edilenlere karşı kullanılan bir balyoz. Devletin ne zaman bir iç tehdite ve düşmana ihtiyacı olsa, bu balyoz çıkartılır.

Mesele neydi? Dünyanın önde gelen kapitalist ülkelerinin devlet ve hükümet başkanları her yıl G8 Zirvesi olarak adlandırılan toplantılarda bir araya geliyor ve dünyanın karşı karşıya bulunduğu ekonomik ve politik sorunları görüşüyorlar. G8 Zirvesi'nde her ne kadar dünya nüfusunun sadece yüzde 13'ü temsil ediliyor olsa da, dünya ekonomisi, kaynakların kullanımı ve »güvenlik« gibi konularda bir tek onların borusu ötüyor. Bu yıl 6-8 Haziran'da Heilingendamm'da yapılacak olan zirvenin ev sahibesi de şansölye Merkel.

Şimdiye kadar gerçekleştirilen zirvelerin ardından yoksulluğun artması, sömürünün yoğunlaşması, emperyalist müdahale savaşlarının yaygınlaşması ve çevre felaketinin derinleşmesi söz konusu olduğundan, küreselleşme karşıtlarından, sendikal ve barış hareketlerine kadar geniş bir kesim zirveleri haklı olarak eleştirmekte. Zirvenin yapılacağı ve etrafına kilometrelerce uzunlukta dikenli telli çitlerin çekildiği Heilingendamm ile çevresinde sayısız protesto gösterisi yapılacak. Protestocular, fiilî dünya hükümetinin gerçek amaçlarını deşifre etmek ve alternatif politikalara dikkat çekmek istiyorlar.

Alman devleti ise Çarşamba günü eylemiyle, haklı protestoları kriminalize ve terörize etmeye kalkıştı. Baskınlar, »devlet gücünün« gösterilmesi ve protesto eylemlerini şiddete yöneltmek, yeni yasal sertleşmelerin ve demokratik hak budanımının önünü açmaya çalışmaktan ibarettir. Ancak devletin en azından protestocuları bölme amacına ulaşamadığı söylenebilir. Çünkü Çarşamba akşamı Almanyanın 15 kentinde oluşan spontane ve kitlesel gösteriler, protestocuların daha da kenetlendiklerini kanıtladı. Provokasyon ve şiddet ihtimaline rağmen, Heilingendamm'a gidecek protestocuların sayısı artacak gibi gözüküyor.

Bu sefer arkadaşımı Çarşamba akşamı ben aradım: »N'aber Helmuth, ne demiştin?« O da akşamki eylemlere katılmıştı: »Bunlar hepimizi kriminalize ederek susturmaya çalışıyorlar, ama başaramayacaklar. Heilingendamm'daki protesto eylemlerine katılmayı düşünmüyordum. Şimdi kesin kararlıyım, gidiyorum. Artık belli oldu: bundan sonra hepimiz teröristiz!«

KÜRTLERE MECLİS YOLU KAPATILIRSA...

19 MAYIS 2007

Türkiye'deki askerî vesayet rejimi içinde bulunduğu krizi çözmek için tek yolu imha ve inkâr politikasını derinleştirmekte görüyor. TBMM'ndeki partiler hiç bir konuda anlaşamazken bağımsız adayların seçilmesini engelleme konusunda eylem birliği içerisine giriyorlar. Cumhurbaşkanı bağımsız adayların birleşik oy pusulasında yer almalarını onaylamasıyla birlikte, Yargıtay Leyla Zana ve diğer arkadaşlarının, bırakın milletvekilliği adaylığını, DTP üyesi bile olamayacaklarına karar verdi. Yüksek Seçim Kurulu da bu karara uyacak gibi görünüyor.

Anlaşıldığı kadarıyla rejim, yasama, yürütme ve yargısı ile Kürtlerin ve muhalif sol – sosyalist kesimlerin meclise girmelerini kesinlikle engelleme kararlılığında. Yüzde on seçim barajı zaten bu amaçla yürürlüğe sokulmuştu. Şimdi de yürürlükte olan seçim yasalarının tanıdığı tek olanak yok edilmeye çalışılıyor.

Seçim kulvarında bunlar olurken, ordu yönetimi »silahlı seçim kampanyasına« çoktan başladı bile. Yürütülen »imha operasyonları«, Hatay'da olduğu gibi bine yakın sivilin tezahüratı altında yapılan »terörist avı«, koruculuk sisteminin yaygınlaştırılması ve Kürt nüfusa yönelik yıllardır sürdürülen sindirme politikasının sertleştirilmesi, hem bu silahlı seçim kampanyasının bir parçasıdır, hem de askerî vesayet rejiminin ne denli irrasyonel davranışlar içerisine girdiğini göstermektedir.

Bazı okurlarımız hatırlayacaklardır: bir yazımda Haluk Gerger'in, ordu yönetiminin »irrasyonel davranışlarda bulunabileceği« kanısında olduğunu ve benim de bu kaniya katıldığımı yazmıştım. Her ne kadar bazı tartıştığım arkadaşım, ordu yönetiminin aslında çok rasyonel davrandığını ve sivil taban yaratarak bu rasyonelliğini kanıtladığını söylese de, ben militarist kliğin köşeye sıkıştığına ve bu nedenle irrasyonel davranmaya devam edeceğine inanıyorum. Çünkü son haftalardaki gelişmeler ve Büyükanıt'ın açıklamaları, askerî vesayet rejiminin varlık tehditi karşısında olduğunu göstermektedir. Açıkcası militarist klik, köşeye sıkışmış bir hayvanın hırçınlığını göstermektedir. Daha sıkışsın, neler yapabileceği belli değildir.

Böylesi bir durumda Kürtlere meclis yolu kapatılırsa ne olacaktır? Görebildiğim kadarıyla Türkiye'deki Kürt nüfusu şimdiye kadar olduğu gibi yönetilmek istememektedir. En temel demokratik hak ve özgürlükleri talep eden, politik, toplumsal, ekonomik ve kültürel kaynaklardan haklı olarak eşit pay isteyen ve defalarca barışçıl çözümden yana olduğu açıklayan bu nüfus, meclise

temsilci gönderemezse, çözümünü dağlarda arayacaktır. Bu da gemilerin yakılması anlamına gelen bir kopuş sürecinin başlangıcı olacaktır.

Eğer bu süreç sayesinde askerî vesayet rejiminin ayakta kalabileceği düşünülüyorsa, bu büyük bir yanılgı olacaktır. İttihat ve Terakki soyu, »çağırdığı hayaletlerden« kurtulamayacaktır. Ve bunun sonucunda da, hem Orta Doğu'yu bütünüyle sarsacak, hem de etkileri Avrupa'ya kadar yayılacak büyük bir deprem olacaktır.

1923'den bugüne kadar ülkenin kaynaklarının başında oturan »beyaz Türkler«, Türkiye burjuvazisi ve laisizm karşıtı yeni orta tabakalar akıllarını başlarına almahdılar. Militarist İttihat ve Terakki soyunun imtiyazlarına dokunmadan, gerçek iktidara ortak olabileceklerini zannedenler, 27 Nisan'da bunun olanaksız olduğunu görmüş olmaları gerekir. Mecliste mutlak çoğunluğa sahip olsanız da, 1982'de askerî cunta tarafından dayatılarak kabul ettirilen antidemokratik Anayasa yürürlükte olduğu, ırkçı ve şövenist resmi ideoloji terk edilmediği sürece, militaristlerin yamağı olmaktan kurtulamayacaksınız. Biraz bağımsız hareket etmeye kalkıştığınızda, her zaman olduğu gibi ordu yönetiminin şaplağını yiyeceksiniz.

Çözümün demokraside olduğunu görmelisiniz. Tam anlamı ile demokratik bir Anayasa, engellerin olmadığı ve ülke nüfusunun genelinin temsil edilmesine olanak tanıyan seçimler, yasamanın, yürütmenin ve yargının barışçıl ve eşitlik temelinde yeniden yapılanması, sizin geleceğiniz için de olmazsa olmaz koşuldur. Toplumu üçe bölünmüş Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu sorunların ülkeyi bir yangın yerine dönüştürmesini engelleme sorumluluğuna sizler de sahipsiniz. Unutmayın, yangın eninde sonunda evlerini- zin bacasını sardığında artık çok geç olacaktır.

DÜŞÜNCE TERÖRİZMİ

26 MAYIS 2007

Federal Parlamento'daki Sol Parti meclis grubu eşbaşkanı Oskar Lafontaine bir televizyon programında, şiddetin hukuk dışı bir biçimde kullanılması nedeniyle Bush ve Blair'in terörist sayılması gerekir deyince, politik arenada kıyamet koptu. Hele hele Lafontaine'nin »bu Afganistan için de geçerli olduğundan, Federal Ordu'nun Tornado savaş uçakları ile terörist eylemlere katılması söz konusudur« tespiti neoliberal savaş çığırtkanlarını çileden çıkardı. Sosyaldemokratlarından muhafazakârlarına kadar önde gelen ne kadar politikacı varsa, tek bir ağızdan Lafontaine'i ve Almanya solunu topa tutuyor.

Lafontaine sahiden demagoji mi yapıyor, yoksa gerçekleri mi söylüyor? Nedense Lafontaine'e ve sola »popülizm« suçlaması yapan politikacılar ve sermaye medyası, Federal Parlamento'nun kendi terör tanımına hiç değinmiyorlar. Federal Almanya Parlamentosu terörü »politik hedeflerin gerçekleştirilmesi için hukuk dışı şiddeti araç olarak kullanmak« diye tanımlamıştı. Lafontaine bu tanıma dayanıyor ve parlamentonun aldığı bir karar olarak, yasa gücünde olduğunu savunuyor. Bu çerçevede de hiç kimsenin ABD ve Britanya ordu güçlerinin Irak'taki saldırı savaşında hukuk dışı şiddet uygulamakta olduklarını reddedemeyeceklerini söyleyerek, savaşın politik sorumluları olan Bush ve Blair'in terörizm suçu işlediklerini vurguluyor.

Gerçekten de Irak'ta uygulanan terör aynı şekilde Afganistan'da da uygulanmaktadır. Sözde teröre karşı savaşta öldürülen suçsuz sivillerin sayısı her geçen gün artmaktadır. Lafontaine, »Operation Enduring Freedom« olarak adlandırılan askerî şiddetin uluslararası hukuka aykırı olduğunu ve Federal Parlamento'nun terör tanımına tamamiyle uyduğunu savunuyor. Alman ordusu Tornado savaş uçaklarının çektiği arazi fotoğraflarını OEF kumandasına iletmesi nedeniyle dolaylı olarak teröre katılmaktadır. Kaldı ki barışçıl bir girişim olarak kamuoyuna tanıtılan ISAF birlikleri, barışı sağlamak yerine uzun zamandan beri OEF kumandası ile ortak hareket etmektedir. NATO'nun Afganistan'da politik temsilciliğini yapan Hikmet Çetin ISAF ve OEF birliklerinin sıkı işbirliği içerisinde çalıştıklarını bundan iki yıl önce itiraf etmişti zaten.

Lafontaine'e saldıran neoliberal aktörler ve sermaye medyası ise, Federal Parlamento'nun yaptığı terör tanımını görmezlikten gelerek, düşünce terörizmini uygulamaktalar. Almanya'nın güvenliğini »Hindukuş dağlarında« savunmak isteyen sosyaldemokratlar, muhafazakârlarla birlikte emperyalist yayılcılığı ve saldırı savaşlarını »terörle savaş« kisvesi altında, korku-

dan tir tir titreyen Batı Avrupa toplumlarına yutturmaya çalışıyorlar. Federal Parlamento'nun terör tanımını temel alırsak, ki doğru bir tanımdır, Federal Hükümeti terörü desteklemek suçuyla mahkeme önüne çıkartmak gerekir.

Ancak mahkeme önüne çıkartılanlar barış taraftarları ve küreselleşme karşıtları oluyor. Federal Hükümet G8 zirvesine karşı protesto gösterilerini düzenleyenleri kriminalize etmek için elinden geleni ardına koymuyor. Daha geçenlerde protestocular hakkında »koku bilgi bankası« oluşturulduğu açıklandıktan sonra, bugün polis ve gizli servis elemanlarının Hamburg'daki bir posta merkezinde onbinlerce mektubu kontrol ettikleri ortaya çıktı. Bilindiği gibi Mayıs ayı başında bir çok kentte protestocu örgütlerin merkezleri basılmış ve bir çok kişi tutuklanmıştı. Hükümetin yarın, gene »terör tehditi« gerekçesiyle hangi temel hak ve özgürlükleri ayaklar altına alacağı belli değil. Belli olan, düşünce terörizminin daha da sertleşeceğidir.

Neoliberalizm ve saldırgan militarizm, başta Almanya olmak üzere AB'nin resmi ideolojisi haline gelmektedir. Sermaye için bütün sınırları açan, koruma yasalarını kaldırarak, ücretler ve çalışma koşullarını esnekletiren, sosyal devletin ve demokrasinin içini boşaltan egemen güçler, ülke (AB içi de denilebilir) dışında emperyalist yayılma savaşlarını körüklemekte, ülke sınırları içerisinde de otokratik – polis devleti uygulamalarıyla sindirme politikaları uygulamaktadır. Bu gelişmeleri eleştirenleri veya Lafontaine gibi haklı olarak asıl teröristlerin adlarını verenleri »popülist çığırtkan« olarak ilan etmektedirler.

Egemenler düşünce terörizmine, barış ve demokrasi taraftarlarını kriminalize etmeye devam etsinler. Gerçeklerin üstünü örtmeyeceklerdir. Güneş balçıkla sıvanmaz çünkü. Gün gelecek, dünya halkları emperyalizmin, sömürünün, savaşların ve terörün hesabını soracaklardır. Bundan zerre kadar şüphem yok.

GAYRİMEŞRU DÜNYA HÜKÜMETİ

2 HAZİRAN 2007

Dünya egemenleri Şansölye Merkel'in başkanlığı altında, 120 milyon Avro harcanarak bir kale haline getirilmiş olan Heilingendamm'da bir araya geliyorlar. Bu yılki G8 Zirvesi'nin parolası »büyüme ve sorumluluk«. Egemenlerin »sorumluluktan« ne anladıkları, alt başlıklarda belli oluyor:

Denkleştirilmiş küresel büyüme ve istikrar için G8 ajandası; Yatırım özgürlüğü, yatırım iklimi ve sosyal sorumluluk; Yenilenmeyi hızlandırmak ve korumak; İklim değişimini ve enerji etkinliğini dünya ekonomisi için bir meydan okuma olarak algılamak ve hammadde için sorumluluk: saydamlık ve sürdürülebilir büyüme.

Yalanlar ve kelimelere yüklenen demagojik anlamlarla yapılmaya çalışılan, kapalı kapılar ardında yürüttükleri paylaşım kavgalarını dünya kamuoyuna şirin göstermeye çalışmaktır. Aynı zamanda zirveye karşı örgütlenen haklı gösteriler kriminalize ederek, sözde terörle mücadelenin gerekliliği (!) telkin edilmektedir.

Dikkat edilirse ev sahibi Federal Hükümet G8 Zirvesi'nin ne kadar büyük bir tehdit altında olduğunu göstermek için elinden geleni ardına koymuyor. Basın özgürlüğü dahi fiilen kaldırılmış durumda. Zirveye katılacak olan gazetecilerin Federal Kriminal Dairesi'nden veya gizli servislerden onay almaları gerekiyor. Öyle ya da böyle G8 Zirvesi hakkında eleştirel haber yazmış olan gazetecilere Heiligendamm'a girişi yasağı getiriliyor. Gerekçe olarak da resmi belgelerde »Kürdistan İşçi Partisi PKK veya Fransız National Front gibi örgütlere üye olanların zirveye sızmalarının engellenmesi« belirtiliyor. Böyle-sine gülünç gerekçelerle ve onbinlerce polis memurunun, sınır koruma görevlilerinin ve özel timlerin yoğun güvenlik önlemleri altında yeni bir zirve daha başlıyor. Temel demokratik hak ve özgürlüklerin rafa kaldırıldığı ortamda yapılan zirvenin dünya çapında demokrasiyi korumak için düzenlendiği savunusu ise tam bir zırva olarak tarihe geçiyor.

G8 ülkelerinin devlet ve hükümet başkanlarının bir araya geldiği bu zirvenin demokrasiyi, barışı veya adil bir dünya ekonomisini korumakla hiç bir ilgisi yok. Zirve, gayrimeşru bir dünya hükümeti gibi hareket ederek, uluslararası sermayenin çıkarlarını kollayan, paylaşım kavgalarını denetleyen, yönlendiren bir organ konumunda. 15 Kasım 1975'de Paris yakınlarındaki Rambouillet kasabasında ABD, Britanya, Fransa, Almanya, İtalya ve Japonya devlet ve hükümet başkanlarının bir araya gelmesiyle oluşturulan zirve, önce 1976'da Kanada'nın katılımıyla G7 haline gelmiş, daha sonra

1998'de Rusya'nın katılımıyla G8 Zirvesi adını aldı. Kurulduğu ilk günden beri emperyalist yayılmacılığı ve sermaye çıkarlarını savunan bir politika ile neoliberal dünya ekonomik düzeninin motoru durumundadır.

Sadece silahlanma giderlerine bakıldığında, G8 ülkelerinin dünya çapında savaşı körükleyen baş aktörler oldukları görülmekte. BM'in sayılarına göre her yıl dünya çapında 1 trilyon ABD Doları silahlanmaya harcanmaktadır. G8 ülkeleri bu meblağın yüzde 75'ini, yani 750 milyar ABD Doları'nı harcamaktadırlar. ABD tek başına dünya çapındaki silahlanma giderlerinin yarısını harcamaktadır. G8 ayrıca nükleer güçlerin bir birliğidir. ABD, Rusya, Fransa ve Britanya nükleer süper güçlerdir. Bu gerçekler dünyanın karşı karşıya bulunduğu savaş, çevre, iklim felaketleri, işkence, hukuksuzluk ve sömürü gibi sorunlardan kimlerin sorumlu olduğunu göstermeye yetiyor.

Bunun farkında olan toplumsal ve politik sol, küreselleşme karşıtı hareketler, sendikalar ve barış hareketleri dünya genelinde G8 zirvelerine karşı dirençli örgütlenmektedirler. Zapatistaların başkaldırısıyla dünya kamuoyunun dikkatini çekmeye başlayan direniş hareketleri, 1998 Birmingham, 1999 Seattle, 2001 Cenova gösterileri üzerinden Dünya Sosyal Forumu hareketlerine kadar geniş kesimleri bir araya getirmektedir. Zaten egemenlerin 2007 zirvesine karşı gelişen protesto hareketlerini terörize ve kriminalize etmeye çalışmalarının temel nedeni de budur. Küresel adalet, barış ve çevre korunması şiarı altında bir araya gelen kesimler, tüm engellemelere rağmen yaratıcılıkla eylemlerini gerçekleştirecekler. Bu eylemler, G8 Zirvesi katılımcılarına, kâr hırsı ve hammaddeye ulaşım politikalarının yüzbinlerce kez ölümlere, milyonlarca insanın yurdundan edilmesine, işkencelere, felaketlere neden olduğunu hatırlatacaktır. Direnişi engellemeye yönelik her girişim ise, her defasında protestoların haklılığını bir kez daha kanıtlayacaktır.

»EN ALTTAKİLER« - DAHA AŞAĞISI YOK

TOPLUMSAL HİYERARŞİNİN EN ALT BASAMAĞINDAKİ GÖÇMENLER
ROSALUX DERGİSİ, HAZİRAN 2007 SAYISI

Günter Wallraff'ın »misafir işçilerin« yaşam ve çalışma koşullarını yakından tanımak için Türk kılığına girip, çalışmaya başlamak karar verdiği yıl 1983'dü. »En alttakiler« başlıklı kitabı çoğunluk toplumunu hayli sarsmıştı. Medya »misafir işçilerin« ne kadar da »skandala yol açıcı koşullarda« tutulduklarını eleştiriyor ve »misafirlerimize« uygulanan muamelenin değiştirilmesi gerektiğini vurguluyordu.

Bu kitabı hatırlayanlar, çeyrek yüzyıl sonra çok şeyin değiştiğini söyleyeceklerdir. Ancak aydınlanmanın, refahın ve Batı demokrasilerinin beşiği olan Avrupa'nın göbeğinde, durumlarını düzeltebilenler sadece imtiyazlı olanlar ve yüksek gelirli kişilerdir. Her kim ki toplumsal hiyerarşinin en alt basamağında tutuluyorsa, kendisini buradan kurtarma olanaklarına sahip değildir. En alttakiler, ya sistemin sorunlarının günah keçileri olarak stigmatize edilmeye ya da toplumsal ortanın korkularını derinleştirmek için tehdit potansiyeli olarak kullanılmaya yaramaktadırlar. Düşük ücrete ve her koşul altında işgüçlerini satmaktan başka çareleri olmadığından da, neoliberalizmin ücretli emeğin statüsüne karşı yürüttüğü topyekûn saldırısının nesneleri olarak kullanılmaktadırlar. En altta, göçmen varlığında, küreselleşen mali piyasalar kapitalizminin çirkin yüzü göz önüne çıkmaktadır.

Güvencesiz yaşam mı? Yeni bir şey değil ki

»Güvencesizlik« üzerine yürütülen tartışmalarda genellikle göç ile olan bağlantının altı çizilmektedir. Sefaletleşmenin en belirgin örneği olarak, haklı bir biçimde kayıtdışı göçmenlerin, seks işçilerinin veya evlerde çalıştırılan hizmetçilerin yaşam ve çalışma koşulları gösterilmektedir. Diğer tarafta fordizmin liberal eleştirisi, kayıt dışı göçmenlerin çalışma yaşamına ilk adımlarını attıkları güvencesizliğin »olumlu özelliklerinin« altını çizmektedir. Güvencesiz işlerde çalıştırılan göçmenler düşük ücret sektöründe çalıştırılmaktadırlar, ama daha kötü koşullara alışık olduklarından (!) bu durumlarını »güvencesiz« saymadıkları varsayılmaktadır.

Böylelikle »göçün otonomisi« ulusal sınırlara ve sosyal hakların sınırlandırılmasına karşı bir strateji olarak ilan edilmekte ve göçmenler »güvencesizliğin« otonom aktörleri olarak ilahlaştırılmaktadırlar. Halbuki göç, »her zaman tekrar edilen, uzun bir hikâye« (I. Wallerstein) olarak »aşağılanan, horlanan, ezilen ve köleleştirilen« bireylerin bir yaşam stratejisidir. Yani yeni bir şey değildir. Yoksa, »güvencesizlikte« yeni olan, S. Karakayalı'nın iddia ettiği gibi »esnek, göçmen ve hibrid öznelerin«

yerleşik işçi – yurttaşın yerine geçecek olması mıdır? »Güvencesizlik«, her defasında haksızlık ve boyunduruk altına alınma ile birlikte gerçekleşmesine rağmen, gerçekten kurtarıcı ve ekonomik bağımsızlığı sağlayan bir fırsat olarak mı algılanmalıdır?

Kanımcı önce »güvencesizliğin« sosyolojik – kültürel, iktisadi, tarihsel, politik ve hukuksal açıdan nasıl tanımlandırılması gerektiği sorusu yanıtlanmalıdır. Yanıtın pek açık olarak verilemeyeceği bellidir, çünkü (Avrupa'daki) güvencesizlik tartışmaları eski (ama hâlen geçerli olan) egemenlik ilişkilerini postmodern bir »güvencesizler« tanımı içerisine yorumlama denemesi olduğundan, tanımlamayı zorlaştırmaktadır. Ve tartışmalarda göze batan, ulaşılmaya değer görülen stratejilerin hep bireysel stratejiler olarak algılanmasıdır. Yani sosyal koşulların bireyselleştirilmesi gibi.

Ayrıca kimileri günümüz güvencesizlik tartışmalarının, özünde Avrupa merkezci tartışmalar olduğunu söylemektedirler. Çok sert, ama hiç yadsınamayacak bir eleştiri. Çünkü dünyanın geri kalan kısmı Batı'nın egemenliğinde sömürüyü ve böylelikle güvencesizleştirme süreçleri hep yaşamıştır. Günümüz güvencesizlik tartışmalarının bir benzeri, Batı'nın medeniyeti ve barbarlığı üzerine sürdürülmüş olan tartışmadır. Avrupa modernliğinin barbarlık da olabileceği gerçeği ancak Holocaust ile görülmüştü. Halbuki Avrupa gerçekleştirdiği en büyük insanlık suçunun, Amerika kıtasındaki yerlilerinin neredeyse yok edilmesinin sorumluluğunu bugüne kadar hâlâ üstlenmemiştir.

Bu açıdan bakıldığında, Avrupa'daki güvencesizleştirme tartışmalarının ancak Batılı toplumların imtiyazlı statülerinin kırılması ile başlamış olduğu iddia edilebilir. Başka bir deyişle: Çoğunluk toplumlarının travması, ancak kolektif algılamayla başlamıştır. Bu, Berlin Cumhuriyeti'nde öncelikle Ren Kapitalizmi'nin transformasyonu ile bağlantılı olarak görülmelidir. Beyaz yurttaşın imtiyazlarının sorgulanması, kökleşmiş eşitsizliğin ve sınıf toplumu gerçeğinin herkes tarafından görülmesini sağlamıştır.

»Ve o zaman herkes kendi ülkesinde yabancı olacaktır «

Bu da bizi toplumsal hiyerarşiler konusuna getirir. Güvencesizleştirme tartışmalarının temel varsayımı, farklı toplumsal kesimlerin güvencesizleşme süreçlerinden etkilenmesidir. Bu, özünde doğrudur, ancak yakından bir bakış büyük farklılıkları gün yüzüne çıkarır. Bunlardan iki tanesine burada değinelim.

Birincisi; kalifiye kesimlerin çalışma yaşamlarındaki

esnekleşmeler, çalışma altyapılarının bir değişimidir ve bunun »güvencesizleştirmenin« asıl anlamı ile fazla bir bağlantısı yoktur. Daha çok monoton ve güvenli çalıştırılma biçimi, değişken bir yaşam hikâyesine dönüşmektedir. Güvencesiz, ama istihdam piyasasında imtiyazlar ve verili haklarla dolu bir çalışma yaşamı haline gelmektedir. Bu nedenle iyi eğitilmiş olan kalifiye kesimler »güvencesizlikte« doğal olarak »gelişmiş bağımsızlık momentleri« görmekte ve »kendi kendine sorumlu hareket eden ve bir iş adamı gibi düşünen bağımsız bireyler olarak« çalışma koşullarını bireysel görüşmelerle iyileştirebilecekleri hayaline kapılmaktadırlar. Ancak bu yaklaşım, bireysel hakların sadece kolektif hakların garanti edildiği durumlarda kökleştirilebileceği gerçeğini yadsımaktadır. Bireyin kurtuluşu her zaman kolektif, toplumsal mücadelelerin sonucunda olmuştur, tersi değil.

İkincisi olarak da beyaz ve beyaz olmayan alttabakalar arasındaki farklılıklardır. Gerçi neoliberal korku stratejisi ve sosyal güvence sistemlerinin kütesel değişimi bu alttabakalar arasındaki rekabet koşullarını aynı seviyelere çekmektedir, ama beyaz alttabakaların var olan imtiyazları, bir eşitlenmeyi engellemektedir. İstihdam piyasası araçlarının etnizise edilmesi nedeniyle beyaz alttabakaların göçmenlere nazaran hiç te küçümsemeyecek ön hakları bulunmaktadır. Bu tabii ki yoksulluk ve sefaletin beyazlar için yabancı kavramlar oldukları anlamına gelmez, ancak kurumsal ve toplumsal dışlanma alanları ile ikâmet statüsünü her an kaybetme tehlikesini içeren hukuksal güvencesizlik, göçmenlerin »güvencesizliğini« kat be kat artırmaktadır.

Göçmenler, mülteciler ve illegalize edilerek kayıt dışı bırakılanlar toplumumuzda her zaman en az imtiyazlı olanlar olarak var olmuşlardır. Toplumun geneli bu kesimlerle eşitlenmeye çalışıldığında bunun farkına varılmıştır. Heribert Prantl'ın sözleriyle söylenecek olursa: Almanlar'ın kendileri, kendi ülkelerinde yabancı gibi muamele görmeleri söz konusu olduğunda, »güvencesizlik« gerçek bir sorun haline gelmiştir.

Tüm bunlara rağmen: Korku ve güvencesizlik toplumun geniş kesimlerini etkilemekte ve toplumsal bölünmeyi derinleştirmektedir. Malî piyasaların baskısı sonucu dayatılan çalışma koşullarının esnekleştirilmesi, sosyal devlet düzenlemelerinin erozyonu ve ücretli emek ile sosyal güvencenin giderek birbirinden koparılması, sadece alttabakaların değil, bağımlı çalışanların çoğunluğunun da korkudan donmalarına neden olmaktadır. Böylelikle »güvencesizleştirme«, neoliberalizmin herkese yönelik olan bir egemenlik aracına dönüşmektedir.

Bu gerçek karşısında böylesi bir gelişmenin alternatifi salt bireysel stratejilere yoğunlaşmak olamaz. Tam tersine gerekli olan, toplumdaki en zayıfların perspektifinden sosyal devletin yeniden icad edilmesine yönelik ve cinsler arası değişen rolleri, yaşam hikâyelerini ve emansipatif beklentileri dikkate alarak ücretli emek ile sosyal güvenceyi yeni bir temel üzerine kuracak olan bir politika geliştirmektir. Böylesi bir politika için bugün ve buradan verilecek uğraş, başka bir dünya mücadelesi ile sıkı sıkıya bağlı olan küresel sosyal haklar talebi için en iyi temel olacaktır.

Bunun gerçekleştirilmesi için geniş toplumsal ittifakların sağlanması ve politik şekillendirme yetisinin tekrar ele geçirilmesi gereklidir. Aynı Joachim

Bischoff'un dediği gibi: »Sendikaların, küreselleştirmeyi eleştiren hareketlerin ve politik solun karşı karşıya olduğu temel meydan okuma, neoliberal elitlerin ulusal ve uluslararası çapta gerçekleştirdikleri değişimlere karşı var olan protesto potansiyelini birleştirmektir. Bu görevin üstesinden ancak sınıf toplumunun yeniden fark edilmesinin toplumsal ve politik çelişkilerini dik-kate alabilirsek gelebileceğiz«.

KÜRTLER ZORU BAŞARMALIDIR

9 HAZİRAN 2007

Yazılarımı okuyanlar bilir. Genellikle Avrupa ve dünya gündemindeki konulara değinmeye çalışırım. Türkiye politikaları ve Kürt Sorunu'nda benden çok daha ehil kalemler olduğundan, bu konulara ender değiniyorum. Kaldı ki, Avrupa'da yaşayan bir sosyalist olarak, demokrasi güçleri, emekçiler ve ezilen halklarla dayanışma çerçevesi dışında tavır almanın, hatta muhatap gördüğüm hareketlere akıl vermenin politik etik açısından doğru olmadığı kanaatindeyim.

Ancak bazı gelişmeler insanı, inandırıcılığını yitirmek istemiyorsa eğer, tavır almaya zorlarlar. Özellikle Türkiye'deki bütün Orta Doğu'yu yakından etkileyecek olan gelişmeler, barıştan, demokrasiden, halkların eşit haklı yaşamından yana olan herkesi kaygılandırmaktadır. Böylesi bir ortamda fikir üretmek, gelişmelerin arka planını gün yüzüne çıkarmaya yarayan analizler yapmak ve öneriler geliştirmek öncelikle eli kalem tutanların görevidir düşüncesindeyim.

Bunları niye yazıyorum? Bugün Demir Küçükaydın'ın bir yazısı elime geçti. Demir, ordu yönetiminin müdahalesi ve erken seçimlere gidiş sürecini değerlendirerek, bir öneri yapıyor. Önerisi şöyle:

»(...) Genelkurmayı tecrit etmek için bu gün oldukça elverişli koşullar bulunmaktadır. Yapılan ve süren darbeye karşı en liberal ve korkak güçlerin bile bir karşı duruşunu ve en geniş cepheyi sağlamanın hayati önemi bulunmaktadır. Bu gün esas vuruş yönü, şu an fiili bir darbe yapan ve anayasa dışına düşmüş bulunan Genelkurmay'dır ve ona karşı en geniş cepheyi sağlamak; güçlerin en irisini bu en güçlü ama aynı zamanda en yaralanabilir noktaya yığmaktır.

Genelkurmay'ın hareket alanını daraltmak, onu tecrit etmek, ona karşı geniş bir cephenin oluşumunu kolaylaştırmak için, bu yeni durumu göz önüne alarak, PKK seçimlere ve yeni seçilenler Meclis'te yerlerini alıncaya kadar, devam edip etmeyeceğine o zaman karar vermek üzere, derhal bir tek tarafı ateşkes ilan edip, sadece savunmada kalacağını ilan etmelidir.« (Demir Küçükaydın, www.koxus.org, a.b.ç. MÇ)

Bazı okurların kaşlarının çatıldığını görür gibiyim. Elli bin askerle imha operasyonlarının yapıldığı, nasyonal-sosyalizm dönemine benzer pogromların körüklendiği ve toplumsal bölünmenin böylesine derinleştiği bir süreçte bu öneri saçma gelebilir, »bugüne kadar ilan edilen ateşkeslere hep imha ve inkârla yanıt verildi« denilebilir. Evet, bu yadsınamayacak bir gerçek, ama gelişmeler uluslararası boyutlarıyla birlikte değerlendirildiğinde, yapılan önerinin ne denli önemli olduğu ortaya çıkıyor.

Türkiye'nin içinde bulunduğu derin kriz ortamından yegâne çıkış yolu demokrasidir. Çünkü güncel tablo, sayılarını tasavvur etmek dahi istemediğim sayıda insanın yaşamına mal olabilecek bir yola girildiğini göstermekte. Erki elinde tutan militarist klik içerisinde, her şeyi göze alan bir anlayışın egemen olduğu görülüyor. Son derece açıkları olan demokrasiyi rafa kaldırma, savaş macerasına atılma ve stratejik cephe değişikliği yaklaşımları, Türkiye toplumunun küçümsenemeyecek bir kesiminde taraftar buluyor. Bir tarafta Pakistan'ı da içerisine çekme olasılığı olan Rusya, Çin, İran ve Türkiye eksenli bir cephe oluşturulması konusunda ciddi tartışmalar yürütülürken, diğer taraftan da seçimlerin ertelenmesine yönelik görüşer ortaya atılıyor. Bütün bunlar askerî vesayet rejimini ayakta tutmaya, militarist kliğin devlet, politika ve iktisat içerisindeki meşru olmayan imtiyazlı konumunu sağlamlaştırmaya yarayan – veya yaradığına inanılan – adımlar olmakla birlikte, erk sahiplerinin emperyal şehvetlerinin de bir ifadesidir.

Bu nedenle militarist kliğin etkisini kırmak, açıkları olsa da parlamenter demokrasinin meşruiyetini güçlendirmek ve savaş olanaklarını olabildiğince azaltmak yaşamsal önem taşımaktadır. Bağımsız adayların seçilerek oluşturacakları meclis muhalefeti, savaş konseptini kırma ve geniş kesimleri bir toplumsal muhalefet hareketi etrafında toplama olanaklarını yaratabilir.

Demir Küçükaydın'ın önerisi, böylesi bir perspektifi açmaya yarayan bir yola işaret etmektedir. Meşru savunma ötesinde silahlı mücadeleyi tasvip etmeyen bir sosyalist olarak bu öneriyi sonuna kadar desteklediğimi vurgulamalıyım. Önerinin, içinde bulunulan ortamda zor kabul edilebilir olduğunun bilincindeyim, ama bence Kürtler bu zoru başarmalıdır.

DEMOKRATİK REFLEKS

23 HAZİRAN 2007

Almanya ve Avrupa'da gündem hayli yoğun. Geçen haftasonu Oskar Lafontaine ve Lothar Bisky'nin eşbaşkanlığına seçildiği birleşik Sol Parti'nin Almanya partiler yelpazesini ve politik gündemini altüst etmesi, büyük koalisyonun içine girdiği kriz ortamı, kökten ırkçı göç yasasındaki sertleştirmeler, AB Zirvesi'nin ve dolayısıyla AB Anayasa projesinin çözümsüzlük batağına saplanmış olması gibi bir çok gelişme kafa yormaya, görüş geliştirmeye değer. Ancak bunları daha sonraları da yapmak olanaklı olduğundan, en azından seçimlere kadar Türkiye üzerine yazmak gerekecek.

Şimdi acil olan, Avrupa'daki Türkiye kökenlilerin gündemini belirleyen konulara değinmektir. »Yegâne çözüm demokrasidir« anlayışında olan Türkiye kökenli göçmenlerin şimdi yanıtlamaları gereken, tek tek ya da örgütlü olarak »demokrasi için ne yapabilirim« sorusudur. İnkârcı ve imhacı gûrühun talep ettiği »kitlesel refleks« demokratik refleksle yanıt vermektir.

TBMM'nde büyük çoğunluğa sahip olan başbakan Erdoğan, askerî vesayet rejimine dokunmadan iktidara ortak olamayacağını görmüş olmasına rağmen, inkârcı ve oportünist bir politika sürdürmekte ısrarlı görünüyor. Rejimin kendisini şamar oğlanına çevirmesine gıkını çıkaramayan külhanbeyi edasıyla kâh »kabile reisi« söylemiyle Kürtlere hakaret ediyor, kâh bağımsız adayların meclise girmelerini engellemek için çaba sarf ediyor. Halbuki bağımsız adayların kendi partisi için de yaşamsal önem taşıyan parlamenter demokrasiye nefes vereceklerini ve dengelerin – en azından parlamentoda – demokrasi lehine değişmesine katkı sağlayacaklarını ve bütün açıklarına rağmen parlamenter demokrasinin askerî vesayet rejiminden bin kat daha iyi olduğunu herkesten iyi bilmesi gerekiyor.

Başbakan böyle davranmaya devam ede dursun, Bin Umut bağımsız adayları körüklenen linç ve düşmanlık ortamına, tüm engellemelere, darbe ve savaş tehdidi-ne rağmen çalışmalarını sürdürüyorlar. Erdoğan'ın »bağımsızlara oy vermeyin« çağrıları, antidemokratik yasalar, fiili sıkıyönetimler, inkâr ve imha politikaları ve militarist tedbirler, seçimler yapıldığı takdirde, TBMM'ne Bin Umut adaylarının girmesini engellemeyecektir. Bağımsız adaylara verilen her oy, askerî vesayet rejiminin gölgesi altındaki TBMM kürsüsünden barıştan, demokrasiden, eşitlikten yana, neoliberalizme ve militarizme karşı olan seslerin duyulmasını destekleyecektir. Böylelikle bu oylar ezilenlerin, yoksulların, emekçilerin, itilmiş ve dışlanmışların sesi haline dönüşecektir.

Aslına bakılırsa bu seçimler Türkiye'nin demokratikleşmesi, barışçıl bir geleceğe yönelik adımlar atması için son şans anlamına da gelmekte. Çünkü Türk ve Kürt nüfus arasına »kin« duyguları yerleşmektedir. Bu »kin« kirli savaşın başaramadığını, belki de on yıllarca telafi edilemeyecek acılara neden olacak bir düşmanlığı ortaya çıkarabilir. Türkiye böylesine tehlikeli bir ortamda seçimlere gitmektedir.

O halde yapılması, daha doğrusu yapmamız gereken, barışın, demokrasinin ve eşitliğin, sosyal bir Türkiye'nin sesi olacak adayların TBMM'ne girmelerini desteklemek, var gücümüzle – burjuvazinin yapmadığını yaparak – burjuva demokrasisinin, hukukun üstünlüğünün tesis edilmesi için uğraş vermek ve bu amaçla eşimize, dostumuza, akrabalarımıza oylarını bu yönde kullanmaları için çağrıda bulunmaktır.

Ahmet Türk ve diğer DTP'li adayların yanısıra Diyarbakır'dan Akın Birdal'ın, İstanbul'dan Ufuk Uras'ın, İzmir'den Levent Tüzel'in, Konya'dan Ayhan Bilgen'in ve diğer bağımsız adayların gireceği bir meclis, Türkiye'de yaşayan nüfusun geniş bir kesiminin çıkarıdır. Türkiye'deki yakınlarımıza bunu anlatmalı, seçimlerde oylarını Bin Umut adaylarına vermeye çağırmalıyız.

Ben bir köşe yazarına tanınan imtiyazla Kürt seçmenlere de seslenmek istiyorum. Birden fazla adayın seçilebilmesi için yaratıcı çözümler geliştiren seçmenler ve ortak irade, yaratıcılığını daha da geliştirmeli ve örneğin Baskın Oran gibi ortak bağımsız adaylardan olmayan demokrat seslerin de parlamentoya girebilmesi için yollar aramalıdır. Unutulmamalıdır ki, milliyetçi, ırkçı, rejimle uzlaşan, sermaye taraftarı bir vekil yerine TBMM'e girecek her demokrat ses, hatta liberal bir kişi dahi barıştan yana olanların güçlenmesine katkı sağlayabilir. Hele hele sadece kendine demokrat olan AKP'nin çıkaracağı vekilden on kat daha iyidir. Kürt sorunu çözülmeden demokrasi olamayacağı gibi, demokrasi olmadan da Kürt sorunu çözülemeyecektir. Hepimiz bu bilinçle adımlarımızı atmalıyız.

SAVAŞ PARTİLERİ VE BARIŞ ELÇİLERİ

30 HAZİRAN 2007,

Okuduğum kadarıyla son sözleri »...önce barış diyeceğiz« olmuş. Her ölüm zamansızdır elbette, ama son sözü »barış« olan ölümler enderdir. Antimilitarist inançları nedeniyle katledilen Rosa Lüksemburg ve Karl Liebknecht geleneğinde kendini ifade eden bir savaş karşıtı olduğumdan, Orhan Doğan bu son sözleri ile hafızama kazındı. Kinin, düşmanlığın kök saldığı kan dökülen ortamlarda »önce barış« diyebilmek cesaret işidir. Orhan Doğan'ın ailesine, dostlarına ve yol arkadaşlarına baş sağlığı diliyorum.

Barışı savunanları kaybettiğimiz Türkiye'de savaş çıkırtkanları düşmanlık zehirlerini saçmaya devam ediyorlar. Seçim meydanları sanki savaşı en iyi kim yönetir kavgalarının verildiği arenalara dönmüş durumda. Seçim pusulaları ne kadar uzun olursa olsun, kesin olan, seçimlere sadece iki partinin katıldığıdır: savaş partileri ve barış elçileri. Militarizmin, sermaye çıkarlarının, ırkçılığın, refah şövenizminin ve emperyal hırsların temsilcileri bir tarafta yer almış durumda. Karşılarında ise bağımsız adaylarıyla, sol ve sosyalist partileriyle barışın, eşitliğin, insan haklarının, emek eksenli çıkarların korunmasının, sosyal ve demokratik bir geleceğin oluşturulmasının zorunlu olduğunu söyleyenler.

Gerçi hiç bir şey salt siyah – beyaz değildir, ama demokrasiye demokrasiye, seçimi seçime benzemeyen Türkiye'de meydanlarda söylenenleri işitip, medyada yazılı olanları okuyunca, böylesi bir görüntü ortaya çıkıyor.

Askerî vesayet rejimi »güvenlik« gerekçesiyle ordu yapılanmalarını profesyonelleştirip, demokratiklerin olmazsa olmazı »parlamento ordusu« anlayışına tamamen ters bir örgütlenmeye gider ve »sınır ötesi operasyon« deyip, ülke içerisinde uzun ve kanlı bir savaşa hazırlanırken, meclisteki partiler »kim daha milliyetçi, kim daha savaş taraftarı« kavgasını veriyorlar.

Başbakanlığı, tescilli Genelkurmay memurluğuna indirgenmiş olan Recep Tayyip Erdoğan ise masal okumaya devam ediyor. Geçen gün Niğde'de yaptığı bir konuşmada »Kürt kökenli vatandaşlarım« diye başlayıp, »derdiniz özgürlükse, gelip bunu demokratik parlamenter sistem içinde Meclis'te yaparsınız« demesi, bana »atma Recep atma, din kardeşiyiz« sözünü anımsattı.

Hangi demokratik parlamenter sistem? 12 Eylül 1980 cuntasının dayattığı 1982 Anayasa'sı mı değişti? Halkın iradesine set çeken ve aslında »Kürt kökenli vatandaşlarım« dediklerini, sosyalistleri ve emek

yandaşlarını engellemeye yarayan yüzde on barajını mı kaldırdın? Recep bey kardeşim, meclisteki çoğunluğunla temel hak ve özgürlükleri, hukukun üstünlüğünü mü tesis ettin de böyle konuşuyorsun? İşine gelince kendine demokrat (!) kesilip »arşlan« gibi kükrediğin CHP ile işbirliğinde beş dakikada bağımsız adayların önünü kesmek için mecliste yasa değiştiren kendi hükümetin değil miydi? Hani, nerede »demokratik parlamenter sistem«? Vardı da, »sözde vatandaşların« mı yedi?

AKP ve AKP'nin temsil ettiği zihniyet, tüm AB taraftarı, demokrasi yanlısı söylemlerine rağmen inandırıcılıklarını yitirmişlerdir. Erdoğan ve partisi statükocudur, askerî vesayet rejimi ile uzlaşma arayan ve dar çıkarlarını kollamaya çalışan bir savaş partisidir. Türkiye usûlü laisizmi paternalist baskı aracı olarak algılayan, inanç ve vicdan özgürlüğünü savunan dindar seçmenlerin AKP'ye verecekleri her oy, kayıp oy olacaktır. Dindar kesimler gerçekten inanç ve vicdan özgürlüğünü tesis etmek istiyorlarsa, demokrasiye sarılmalıydılar. AKP yanlış adrestir. Doğru adres ise, Konya'dan aday olan Ayhan Bilgen Bilgen gibi barış ve demokrasi taraftarlarından oluşan Bin Umud bağımsız adaylarıdır. 22 Temmuz'da en doğru tavır, barış elçilerini meclise yollamaktır.

Peki, 22 Temmuz sonrasında ne olacak? Bana kalırsa bundan sonra tartışılması gereken temel konulardan birisi bu olmalıdır. Bağımsız milletvekillerinin olduğu bir mecliste nasıl bir politika geliştirilecek? Meclisteki muhalif politika, toplumsal hareketlerin, toplumsal muhalefetin çıkarlarıyla nasıl birleştirilecek, geniş toplumsal ittifaklar nasıl sağlanacak? Dahası, barışçıl ve demokratik bir gelecek için gerekli olan adımlar, sadece ulusal sınırlar içerisinde mi atılabilecek, yoksa, Irak'ı, İran'ı, Suriye'si, Lübnan'ı, İsrail ve Filistin'i, hatta Azerbeycan ve Ermenistan'ı ile birlikte, tüm Ortadoğu'yu ilgilendiren bir politik vizyona mı gereksinim olacak? Sadece 2008'e değil, 2050 ve sonrasına yönelik bir politik perspektif nasıl geliştirilecek? Bunlara da, 22 Temmuz 2007'yi unutmadan, sonraki yazılarda değinelim.

KİN VE NEFRET

7 TEMMUZ 2007

Dil düşüncemizin aynasıdır derler. Türkiye'deki seçim meydanlarında, medyada, hatta internetteki tartışma gruplarında söylenenlere ve yazılanlara bakınca, insandan ve akıldan umut kesmemek olanaksız gibi.

AKP, CHP, MHP ve diğer partilerin liderlerinin meydanlarda sarf ettikleri sözleri »seçim heyecanıdır, salt oy kaygısı ile böyle konuşuyorlar« veya neoittihatçı gürûhun sözcüsü durumundaki ordu yönetiminin savaş çıkırtkanlığını »ülke güvenliğinden duyulan aşırı kaygıdır« diye geçiştirme yanılgısına düşülmemeli bence. Ne parti liderlerinin, ne Genelkurmay başkanının, ne de diğer elit kesimlerin söylemleri, basitçe sarf edilmiş laflar değil, aksine egemenlere hakim olan düşüncelerin dışı vurumudur.

Dikkat edilirse son günlerde seçim meydanlarında öne çıkan savaş ve ölümdür. Ha çıktı, ha çıkacak tezkere tartışmaları, »sen asarsın, ben asarım« iğrençliği, »gündüz imam, gece terörist« demagojisiyle yargısız infazlara davet çıkarmalar ve daha nice, yangına körükle giden egemenlerin rasyonelliği ve akli bütünüyle terk ettiklerini göstermektedir. Ülkeyi yönetenler ve yönetmeye aday olanlar, politikalarını kin ve nefret üzerine kurmakta, çıkardıkları yangının milyonları ateşe atacak olmasından hiç mi hiç rahatsızlık duymamaktadırlar.

Tarihi az çok bilenler, Türkiye'deki bu gelişme ile 1933 öncesi Almanya'daki nasyonsosyalizmin gelişmesi arasında birçok paralellikler görebilirler. Hitler faşizminin, iktidarını halk kitleleri içerisinde kökleştirmek ve emperyalist emellerini teşvik etmek amacıyla kullandığı araçlardan bir tanesi de, dildi. Naziler, Yahudilerin ve kendilerinden olmayanların »kökünü« sanayileşmiş imha yöntemleriyle, kitlesel bir biçimde »kurutmadan« önce, kurbanlarına »lağım fareleri, parazitler« ile eşanlıklar yükleyerek, insan olmaktan çıkarmışlardı. Alman halkının büyük bir kesimi, toplama kamplarında insanların fırınlara atıldığını bilmelerine rağmen, seslerini çıkartmadı. Yok edilenler insan değildi ki. Sonucu biliniyor: 50 milyon ölü, cehenneme dönen bir kıta ve son ana kadar Führer'i için kurşun sıkan Alman halkı.

Söylenideki manipölasyon, kullanılan dilin propaganda aracı haline getirilmesi, kavramlara egemenlerin çıkarlarına yarayan yeni anlamlar yüklenmesi, toplum bilincine nüfuz etmektedir. Böylelikle »terör« propagandası ve sunî laik-antilaik çatışması bir egemenlik ve yönetme aracına dönüşmektedir. Aslına bakılırsa, Türkiye'deki egemenlerin irrasyonelliklerinde belirli bir rasyonellik unsuru da bulunmakta. Örneğin

büyük kentlerdeki - asayiş yöntemleri ile üstesinden gelinebilecek - kriminalitenin etnikleştirilmesi, »geri kalmış« Kürtler arasındaki aşırı nüfus artışı suçlaması, Kürtlere potansiyel suçlu ve "terörist" muamelesi yapılması, Türk milliyetçiliğinin »iyi« ve »makul«, ama etnik milliyetçiliğin »kötü« ve »bölücü« olduğu söylemi, v.s. bilinçli bir »ötekileştirme«, insan olmaktan çıkarma politikasıdır. Bu da, »hain mahlûkatın« ve ona »yataklık eden sözde vatandaşın« kökünün »kurutulmasına« giden yolu açmaktadır.

Körüklenen kin ve nefret ortamı, cellatlığa soyunmuş egemenlerin savaş naraları, ülkenin ve dolayısıyla Ortadoğu'nun karşı karşıya olduğu sorunların gerçek nedenlerinin görülmesini engellemektedir. Halbuki tarihten çıkarılacak onca ders var. Nasıl nasyonsosyalizmde egemenlerin çıkarları, halkın çıkarları ile bir değil idiyse, bugün de Türkiye'deki egemenlerin çıkarları, Türki, Kürdü, Arabıyla bölge halklarının geniş kesimlerinin çıkarlarıyla örtüşmemektedir. Asıl önemli olan, kan, barut ve dezenformasyon dumanları arasından bu gerçeği görebilmektir.

Bunu görebilmenin yegâne yolu demokrasidedir. Demokrasinin tüm kurumları ile kökleştiği, hukukun her alanda üstünlüğünün tesis edildiği bir Türkiye, hem kendi sorunlarının çözümüne, hem de Ortadoğu'da barış ve refahın sağlanmasına yönelik adımların atılmasını olanaklı kılabilir. Böylesi bir gelişme yolunu arzulayanlar, 22 Temmuz'da oylarını, dillerinden barış ve demokrasiyi düşürmeyen bağımsız adaylara vermelidirler.

STATÜKOCULAR ÇÖZÜM ÜRETEMEZ!

14 TEMMUZ 2007

Nerede okuduğumu tam hatırlayamıyorum, ama »DTP adaylarının seçilme şansının az olduğu yerlerde AKP'ye oy verilmeli« çizgisinde bir yaklaşım dikkatimi çekti. Solda ve DTP çevrelerinde bu yaklaşımı »taktiksel bir adım« olarak değerlendirenler var elbette. Bu, aynı vakıflar konusunda verdiği vaatlerden dolayı Türkiye Ermenilerinin yüzde 60'ının AKP'ye oy vermek istemesi gibi, anlaşılabilir bir tutum denilebilir. Bana kalırsa bu büyük bir yanılgıdır ve kimi kafaların hayli karışık olduğunu göstermektedir.

Öncelikle şunun altını kalın çizgilerle çizmek istiyorum: ben Erdoğan ve AKP'nin, tüm parlamenter demokrasi yanlısı söylemlere rağmen, statükocu ve ikiye bölme-işbirlikçi bir zihniyeti temsil ettikleri kanaatindeyim. Bir akademisyen arkadaşımın doğru tespit ettiği gibi, AKP »siyasal şizofrenik bir kimliğe« sahiptir. Erdoğan hâlâ askerî vesayet rejimine dokunmadan iktidara ortak olabileceğini, rejim ile bütünleşip, erke paydaş olabileceğini zannetmektedir. Son haftalardaki kararları ve seçim meydanlarındaki söylemleri buna işaret ediyor. Ayrıca demokratiği sadece kendisinedir.

Her fırsatta barış ve demokrasi taraftarı, her türden milliyetçilik karşıtı söylemi yazılarına döken yazar dostum Günay Aslan, bir makalesinde »3 Kasım seçimlerinde Türkiye'nin değişim ve demokratikleşme umutlarını sömürerek iktidara gelen, ancak her önemli olayda halka karşı 'takiye' yapan, Şemdinli'de havlu atan, Diyarbakır'da tükürdüğünü yalamak zorunda kalan, Hrant Dink cinayetinde çuvallayan AKP, umarım bu kez sağduyulu davranır. AKP'ye güvenmekte zorlanıyorum« diyor. Günay haklı, AKP barış ve demokrasi taraftarlarının güvenebileceği bir parti değil. Hele hele Baskın Oran hocanın – neye dayanarak ileri sürdüğünü hâlâ anlayabilmiş değilim – dediği gibi »solda« duran bir parti hiç değil.

AKP'nin hükümet dönemini telgraf stilinde değerlendirecek olursak: AKP, 1982 darbe anayasasına, illegal paramiliter ve açık odaklarıyla, yasa ve karar-namelerle güçlendirilmiş, devlet, politika ve iktisat-taki müthiş imtiyazları olan neoittihatçı gürûh emrindeki askerî vesayet rejimine karşı tek bir etkin adım atmamıştır. Aksine, AB üyelik sürecindeki kimi etkisiz kozmetik rütuşlar haricinde, özellikle uygulamada temel hak ve özgürlüklere, sendikal örgütlenme hakkına darbe indirmiş, Kürt sorununda inkâr ve imha politikasına ortak olmuştur. AKP, ülke iktisatını uluslararası mali piyasaların boyunduruğu altına sokan, dış borç yükünün 240 milyar ABD-Doları'na çıkmasını, yoksulluğun yaygınlaşmasını, istihdamın gerilemesini

sağlayan, finansman politikalarını stratejik kamusal varlıklar ile kaynakların sermayeye peşkeş çekilmesine dayandıran neoliberal programın mimarıdır. Ayrıca kadrolaşma politikaları ve gerici-köktenci tavırlarıyla toplumsal bölünmenin derinleşmesinin ana sorumlularındandır.

Bu gerçekler, salt rejime karşı değil, temsil ettiği seçmenlere karşı da ikiye bölme, sinsi bir politika izleyen AKP'nin, emekçiler, yoksullar, adalet duygularını yitirmemiş dindarlar, barış ve demokrasi yandaşları ile, başta Kürtler ve Ermeniler olmak üzere, ezilenler açısından seçilebilir bir alternatif olmadığını kanıtlamaktadır. Milliyetçi-toplumcu, yani nasyonsosyalist olmakta birbirleri ile yarışan CHP, MHP, GP, İP ve diğerlerinin idam ve savaş çılgınlıkları bu gerçeği değiştiremez.

1982 darbe anayasasının değiştirilmesini, askerî vesayet rejiminin yerine tam demokrasi ve hukuk devleti anlayışının yerleştirilmesini, sosyal, barışçıl ve eşitlikçi gelişme yoluna girilmesini arzulayanların 22 Temmuz'daki tek adresleri Bin Umut adaylarıdır. Doğru, 30-40 bağımsız milletvekili bu sayılanları gerçekleştirmek için yeterli bir güç olamayacaklar. Ancak onyıllar sonrasında TBMM kürsüsünden ilk kez emekçilerin, yoksulların, ezilenlerin ve demokrasi güçlerinin sesi duyulacaktır. Parlamenter olanakların, barış, emek ve demokrasi eksenli bir mücadeleyi yükseltmek için gerekli olan en geniş toplumsal muhalefetin kurulması yönünde kullanılması, yepyeni bir perspektifi ortaya çıkaracaktır. İşte o zaman kartlar yeniden dağılacak ve doğru taktiksel adımların atılmasının olanakları doğacaktır. Sol cenah ve DTP çevresinden AKP'ye gidecek her oy, bu perspektifi boğacak akıntıyı güçlendirecektir. Her açıdan bir »son şans« olan 22 Temmuz'da bu sorumlulukla tavır konulmalıdır.

Kürt yazar Haydar Işık'ın Almanya'da tutuklanması, kesinlikle tasvip edilemez. Başta politik ve toplumsal sol olmak üzere, ifade özgürlüğünden, demokrasinin geliştirilmesinden yana olan herkes Alman hükümetine, Haydar Işık, Muzaffer Ayata ve diğer Kürt aydınlarının hemen serbest bırakılması için baskı yapmalı, dayanışma eylemleri geliştirmelidir. Kürt yazarlarının »terörist« olarak ilan edilmesi, Alman hükümetinin ne denli bağnazlaştığının bir kanıtıdır. Kınıyorum.

SEÇİM KRİZİ ÇÖZECEK Mİ?

22 TEMMUZ 2007

Artık engellenemeyeceği kesin olan 22 Temmuz seçimleri, Türkiye'nin kaderini belirleyecek yola girmiş durumda. Ancak, her açıdan Türkiye için bir »son fırsat« olarak görülmesi gereken bu seçimlerin, ülkenin içinde bulunduğu derin krizi çözebilir beklentisi yanıltıcı olacaktır. Seçim tek başına krizi çözemeyecektir. Ama kriz, askerî vesayet rejiminin krizi haline dönüşürse, işte o zaman yeni fırsatlar doğacaktır. Bu açıdan, TBMM'ne girecek olan bağımsız milletvekillerinden şahsi beklentim, rejim krizini derinleştirecek adımlar atmalarıdır. Bu hayli yüksek bir çıta ve neden çitayı böylesine yüksek koyduğumu ara başlıklarla açmaya çalışayım.

İlk başta bu seçimlerin antidemokratik 1982 Anayasa'sının getirdiği kısıtlamalar ve militarist neoittihatçı gürûhün bilinçli bir biçimde körüklediği ırkçı-şövenist ve savaş yanlısı bir havada gerçekleştiğini hatırlatmak istiyorum. Bununla birlikte, askerî vesayet rejimi sahiplerinin, yani egemenlerin güçlü olan kısmının, TBMM üzerinde, görünmez, ama her an inmeye hazır olduğu şiddetle hissedilen »darbe balyozunu« salladıklarını da unutmamak gerekiyor. Görünürde üçe bölünmüş, aslında Türk – Kürt ayrışmasına maruz kalan Türkiye toplumu, bu koşulların esareti altına oyunu kullanacak.

Sağduyu ve usun devre dışı bırakılmış olduğu kamuoyuna açık tartışmaları bir yana bırakır, seçim anketlerinin politik yönlendirmelerden arındırılmış saf halini değerlendirirsek, TBMM'nde büyük bir olasılıkla 7 parti, ama iki cephenin temsil edileceği sonucunu çıkartabiliriz. AKP'nin birinci parti olmasına kesin gözüyle bakılıyor. CHP ve özellikle de MHP'nin oy patlaması yapması bekleniyor. Bin Umut bağımsız adaylarının seçilmesi durumunda DTP, ÖDP ve EMEP ilk kez TBMM'nde temsil edilecekler. Ayrıca BBP'li Muhsin Yazıcıoğlu ile eski başbakan Mesut Yılmaz'ın seçilmeleri de kesin gibi. İşte 14 parti ve toplam 764 bağımsız adayın katıldığı erken genel seçimden böylesi bir tablo çıkacak görüşündeyim.

Böylesi bir tablo »parti ve görüş çeşitliliği« olarak nitelendirilebilir elbette. Ancak bu çeşitlilik içerisinde belirleyici olan sadece iki cephe olacaktır: bir tarafta emek, barış ve demokrasi eksenindeki »bağımsız« irade temsilcileri, diğer tarafta da, öyle ya da böyle, inkâr ve imha çizgisindeki statükocular. Elimizi vicdanımıza koyarak, böyle biçimlenmiş bir parlamentonun, Türkiye'nin içinde bulunduğu derin krizin nedenlerini ortadan kaldıracabilecek kudrette olduğunu ileri sürebilir miyiz? Hiç zannetmiyorum.

Ege, Kıbrıs, AB üyelik süreci, ABD'nin uzun vadeli Ortadoğu planları, demokratikleşme, insan hakları ve ifade özgürlüğü, hukukun üstünlüğünün tesis edilmesi, Ermeni Soykırımı tartışmaları, Azerbaycan – Ermenistan ihtilafı, İran ve bunlara benzer uzun sorunlar listesini bir yana koyalım. Meclis daha ilk oturumunda, Genelkurmay'ın göstereceği tepkinin derecesine göre elektrikleenecek, Meclis Başkanı seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri konularında ise karışacaktır. Hele hele bir sınırötesi operasyon söz konusu olduğunda, ülkenin eskisi gibi yönetilemeyeceği gerçeği çok açık bir şekilde ortaya çıkacaktır.

Tabii ki egemenler herhangi bir koalisyon ile – ki bu AKP/MHP ve hatta »ülke bekaası için« AKP/CHP koalisyonları da olabilir – krizin derinleşmesini belirli bir süre için erteleyebilirler. Ancak krizin çözülmesi söz konusu olamayacaktır. İşte tam da burada bağımsızların izleyeceği politika anahtar rolünde olacaktır. Kimi kesimlerde DTP adaylarının AKP'yi desteklemesi gibi bir senaryoya olumlu bakıldığını, hatta kimilerinin »iktidara ortak edilebiliriz« düşüncü gördüklerini tahmin edebiliyorum. Bu gerçekleşmeyecek bir rüyadır.

Bağımsızların görevi kriz çözmek değil, rejim krizini derinleştirmektir. Ülkenin krizi ancak bu şekilde çözüm yoluna sokulabilir. Çok anılan »ezber bozma« lafı, askerî vesayet rejiminin yerine demokrasiyi getirecek kriz çıkarılırsa bir anlam kazanır. Bağımsızlar, geniş toplumsal ittifakı sağlamaya yarayan, bu ittifakı teşvik eden, emekten, barıştan ve demokrasiden yana ısrarlı bir »siyaset« geliştirebilirler, meclis kürsüsünü bunun için kullanır ve »kör sultanın« dahi görebileceği bir saydamlıkta çalışırlarsa, egemenleri köşeye sıkıştırabilirler. İşte seçimlerin asıl fırsatı burada yatmaktadır.

KRİZ VE KRİZ

4, 18 VE 25 AĞUSTOS 2007

TBMM'nde bugün milletvekili yemin töreni yapılacak. Milletvekilleri 12 Eylül cuntasının dikte ettiği antidemokratik anayasaya göre yemin ettikten sonra »olağan« görevlerine başlayacaklar. Peki, bu bir »Happy End« mi? Batılı bir ülkeden bahsediyor olsaydık, görece olağanlıkları içerisinde »olağan« kelimesini tırnak içerisine almak gerekmecekti. Ancak Türkiye, sıradan burjuva demokrasisinin dahi oluşturulmadığı, askerî vesayet rejimi ile yönetilen bir ülke. Burjuva demokrasisi adına »olağan« hiç bir şey olmadığı için, kimilerinin 22 Temmuz seçimlerine yükledikleri »önemi« anlamakta güçlük çekiyorum doğrusu.

Evet, şu anda TBMM'nde seçmenlerin küçümsenemeyecek bir kesimi temsil edilmekte. Kimliklerini reddetmeyen Kürtlerin temsilcilerinin de meclise girmiş olması hafife alınacak bir sonuç değil. Topyekûn savaşı şimdilik engelleyen bir sonuç olması nedeniyle, »son fırsatın« doğru yönde kullanılmış olduğu da söylenmeli. Ancak bu seçimlerin demokratik, eşit ve adil olmadığı da unutulmamalı. 1,5 milyon oyun geçersiz sayılmasını ve 6,7 milyon seçmenin sandığa gitmemesini kast etmiyorum. Yüzde on barajıyla, yurtdışındaki göçmenlerin seçme hakkının gasp edilmesiyle, TSK'nin silahlı seçim kampanyasıyla, yasal engellemeler ve daha niceleriyle bu seçimlerin gerçek anlamda demokratik, eşit ve adil olmadığı kanıtlanmıştır.

Ayrıca seçimlerin Türkiye'nin içinde bulunduğu yönetim krizini de çözemeyeceği aşîkârdır. Çünkü askerî vesayet rejimi, kontrolü altında tutamadığı bir partinin yüzde 80 oyla seçimi kazansa dahi meşruluğunu tanımamakta, anayasa, yasalar ve bürokratik geleneklerce kendisine tanınan imtiyazlarla kendi iradesini dayatmaya devam etmektedir.

Böylesi bir durumda meclise giren DTPlilerin ve sosyalist Ufuk Uras'ın mecliste »yapabileceklerini«, atılması gereken adımların sadece bir kaçı olarak değerlendirmek doğru olacaktır.

Kanımcı meclise seçilen Bin Umut adayları ile ortak iradeyi temsil eden güçlerin ilk yapmaları gereken, saydam bir biçimde eleştiri ve özeleştirî ateşi içerisinde seçim sonuçlarını analiz etmek, 2002 seçimlerinde elde edilen sonucun (mutlak sayı) neden gerilediğini ve AKP'nin aldığı Kürt oylarının gerçek nedenlerinin ne olduğunu yanıtlamaktır. Bazı bağımsız adayların bir kaç yüz oy farkıyla seçilememesinin ve – bence – Konya'da ortaya çıkan hezimetin nedenlerini acemilikle veya seçimlerin erkene alınmasıyla açıklamak pek yeterli olmayacaktır.

Şahsen DTPlilerin AKP'ye güvenmelerinin çok büyük bir yanılgı olacağını düşünüyorum. Gerek AKP'nin, gerekse de rejimin en ufak bir çıkar söz konusu olduğunda DTP grubuna biçecekleri rol şimdiden bellidir. Bu açıdan DTPlilerin – deyim yerindeyse - uyum için »ağızlarıyla kuş tutmaları« yeterli olmayacaktır. Her defasında edilen yemine olan »sadakatları« sorgulanacak, en ufak aykırılık saldırılara yol açacaktır.

DTPlilerin kamuoyuna yansıyan »meclise çözüm için geldik, pürüz yaratmayacağız« söylemini, son derece iyi niyetli, ancak kendi kendini yanıltan bir söylem olarak değerlendiriyorum. İstenildiği kadar uyumlu davranılsın, asıl pürüzün farklı kimlikleri ile DTPlilerin meclisteki varlığı olarak algılandığı görülmelidir. Bu nedenle mecliste gösterilmesi gereken tavrın, radikal bir tavır olması gerektiğine inanıyorum. Partizanlık biçimde değil, kelimenin tam anlamıyla sorunların köklerine inen bir tavır konulmalıdır.

Ülkenin içinde bulunduğu kriz, ancak rejim krizine dönüştürülürse, yani demokrasi ve hukukun üstünlüğünün tesis edilmesi için gerekli olan adımların zorlanması, geniş toplumsal ittifakın sağlanması, neoittihatçıların var olan bütün politik, iktisadî ve bürokratik imtiyazlarının kaldırılmasının dayatılması, Kürt Sorunu'nda demokratik ve barışçıl çözüm yollarının gösterilmesi, sosyal ve her açıdan demokratik bir devlet yapısı için mücadele ile çözüm yoluna girecektir. Bu anlamda DTP grubuna gerçekten önemli görevler düşmektedir.

Kürtlerle önkoşulsuz bir dayanışma içerisinde olan, ancak her türlü ulusçuluğu şiddetle reddeden bir sosyalist olarak, DTPlilere bu koşullarda önerebileceğim, »ayrı örgütlenme hakkında« feragat etmek, demokrasiden, emek ve barıştan yana geniş bir toplumsal ittifakın çatısını oluşturmak için adım atmak olacaktır.

Kriz ve kriz (2)

İki hafta önceki yazımı »...DTP'lilere bu koşullarda önerebileceğim, ayrı örgütlenme hakkında feragat etmek, demokrasiden, emek ve barıştan yana geniş bir toplumsal ittifakın çatısını oluşturmak için adım atmak olacaktır« cümlesi ile bitirmiştım. 22 Temmuz seçimlerinin tekrar gün yüzüne çıkardığı çıplak toplumsal gerçeklere dayanarak bunu neden gerekli gördüğümü biraz açmak istiyorum.

Seçimler iki gerçeği tescil etti: Birincisi, tüm etnik, dinî ve sınıfsal farklılıkları ile Türkiye toplumunun ne denli muhafazakâr olduğunu ve ikincisi, - her çağda görüldüğü gibi - toplumların ne denli pragmatik

davrandıklarını. Türkiye toplumu da, ciddi bir dönüşüm olanağının ve bu olanağı kullanabilecek güçlü bir sol alternatifin olmadığı ülke koşullarında, son derece pragmatist davranarak, gündelik yaşam koşullarını iyileştireceğine, yani kısa vadede refah ve kısmi de olsa, demokratik ferahlık sağlayacağına inandığı partilere yöneldi. AKP'nin 81 seçim bölgesinin 72'sinde birinci parti olmasının temel nedeni bence bu iki gerçeğe dayanmaktadır.

Bu açıdan »Bin Umut Adaylarının« 2002'de elde edilen sonucun gerisinde bir başarı elde etmelerinin ve »Kürt seçmenlerin« ülke çapında neredeyse yüzde 75'lik bir kesiminin sistem partilerine yönelmesinin asıl nedeninin de bu gerçekler olduğu söylenebilir.

Bu toplumsal gerçekler, Kürt hareketinde yaygın olan bir anlayışın da aslında bir yanılgı olduğunu ortaya koymakta: Kürt toplumu, »imtiyazsız, sınıfsız ve kaynaşmış bir kitle« değildir. Hele hele Yeni Özgür Politika'daki yazılarını okuduğum Ahmet Kahraman'ın iddia ettiği gibi hiç de sırt sırta vermemiştir. Kahraman »Hangi Türk Solu?« başlıklı yazısında, haklı bir biçimde Türkiye solunu ve »sol« ile âlâkası olmayan CHP, DSP ve İP'ni eleştirdikten sonra, »her katman ve sınıftan Kürdün sırt sırta verdiği bir dünya«dan bahsediyor.

Marksizmi »çağ dışı görmek«, yanlışlığı defalarca kanıtlanmış olan bir görüş olduğundan, Ahmet ağabeye klasikleri tekrar gözden geçirmesini önerebilirim en fazla. Kürtlerin »her katman ve sınıftan sırt sırta vermiş olması« konusunda söyleyebileceğim ise, bu görüşün maddi yaşamdan ve bilimsellikten uzak bir yanılgı, gerçek olduğu varsayılan bir arzu olduğudur. Kürtlerin »katman ve sınıfları« ile bütünsel hareket eden bir toplum olduğu görüşü doğruysa, bundan tek bir sonuç çıkar: Türkiye'deki Kürt nüfusun meşru ve gerçek temsilcisi AKP'dir. Çünkü en az 100 Kürt milletvekiline sahiptir.

Tabii ki bu doğru bir tespit olamaz. Nasıl Kürt halkının gerçek temsilcisi demokrasi, barış ve eşitlik temelindeki çıkarlarını savunan Kürt ulusal hareketiyse, işçi sınıfının ve emek hareketinin gerçek temsilcisi de – tüm renkleri ile – soldur. Türkiye solunun seçimlerde »binde bir« oranında oy alması, sol savununun haklılığını ve Kürt hareketinin doğal müttefikinin »sol«da olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz. Ayrıca tarihin, bittiği veya »terörist« olduğu iddia edilen güçlerin sonraları iktidar dahi olabildiği sayısız örneklerle dolu olduğu unutulmamalıdır.

Buradan çıkarak şu tezi savunuyorum: Türkiye'de bugünkü koşullara karşı burjuva demokrasinin oluşturulması ve hukukun üstünlüğünün sağlanması, etnik, dinî ve sınıfsal farklılıkları ile toplumun çok büyük bir kesiminin çıkarınadır. Bunun gerçekleştirilmesi içinse askeri vesayet rejiminin aşılması zorunludur. Bu zorunluluğun üstesinden ancak geniş bir toplumsal ittifak gelebilir. Kürt ve Türk emekçileri, zanaatkarları, esnafı, tekelleşmeden zarar gören küçük ve orta ölçekli işletme sahipleri, topraklı – topraksız çiftçileri, entellektüelleri, sosyal hareketleri ve hatta Türkiye usûlü laisizmi paternalizm olarak algılayan muhalif dinî kesimlerini de içeren, barış, demokrasi ve sosyal adalet hedefli bir toplumsal ittifak.

DTP meclis grubu ve sosyalist milletvekili Ufuk Uras,

meclisteki olanaklarını böylesi bir ittifakın yaratılması için seferber etmelidirler. Partiler amaç değil, araçtır. Aslolan amaç, yani barış, demokrasi ve eşitlik olduğundan, bu ittifakın parlamentoda ve dışında etkin bir sosyal ve politik mücadele yürütecek bir araca kavuşturulması gereklidir. Böylesi bir hareket, seçilebilir gerçek bir alternatif olarak Türkiye'yi demokrasiye götürecektir yolu açan rejim krizine yol açabilir. İşte, Türkiye'deki Kürt nüfusu ülkede tutan ve özünde kadın ve yoksul hareketi olan Kürt ulusal hareketinin bağrından doğmuş DTP'den bu sorumluluğu üstlenmesini bekliyorum.

Kriz ve kriz (3)

22 Temmuz seçimleri, ülkenin içinde bulunduğu yönetim krizine ve neoliberal AKP karşısında bir »sol« alternatif ihtiyacına rağmen, Türkiye toplumsal ve politik solunun *) etki gücü zayıflığını bir kez daha kanıtladı. Bu açıdan solda birlik tartışmalarının hararetlendiği bu günlerde sol güçlerin ciddi bir özeleştiri yaparak, şapkalarını önlerine koymaları gerekiyor.

Önce somut duruma bir bakalım: Bağımsız adaylarla yüzde on barajını diskalifiye etme girişimi başarılı oldu. Ancak bu başarının DTP olmaksızın gerçekleşmesi de olanaksızdı. Bin Umut ittifakının özellikle metropollerdeki seçim kampanyalarına baktığımızda, bu kampanyalarda aktif görev üstlenen bir çok insanın, duyarlı, ama sol partilerin tek başına harekete geçiremedikleri insanlar olduklarını görmekteyiz. Egemen güçlere alternatif bir bütünsel yapıya olan ihtiyacı göstermektedir bu gerçek.

Bana kalırsa sol, inandırıcılığını yeniden kazanabilmesi için önce geçmişiyle – bilhassa kemalist özülle – hesaplaşmalı, özeleştiri mekanizması ile yöneticilerin sorumluluk üstlenme ilkesini işletmelidir. Yani başarısızlıkta sorumluluk payı olanların, yerlerini kendi istekleri ile başka gönüllülere bırakmaları gereklidir. Kemalist CHP lideri Baykal'dan istenilen, önce solda gerçekleşmelidir. Türkiye solu onyıllardan beri bölük pörçük haliyle ciddi ve etkin bir alternatif haline gelemediyse, bunda seçilmiş ya da seçilmemiş »kanaat liderlerinin« payı büyüktür. Modernliğe direnen büyük bir çoğunluğun bulunduğu bir ülkede, özünde modernist bir proje olan solu etkin kılmaya çalışmak çok zor elbette. Ancak bu gerçeğin, »kanaat liderlerinin« veya yönetici kadroların ilelebet aynı kişilerden oluştuğu sol akımların marjinal ve etkisiz kalmaya mahkûm olacakları gerçeğini de değiştirmeyeceği apaçık ortadadır.

İkincisi, Türkiye toplumsal ve politik solu, soldaki bir bütünleşmenin Kürt hareketini içermekten güdük olacağı gerçeğini kabullenmelidir. Nasıl DTP'den ayrı örgütlenme hakkında feragat etmesini bekliyorsam, aynı şekilde soldan da, hem Kürtlerin ayrı örgütlenme haklarını önkoşulsuz sonuna kadar savunup, ezen ulus milliyetçiliğine karşı etkin mücadele vermesini, hem de örgüt fetişizmlerini aşmasını bekliyorum. Partilerin amaç değil, araç olduğunu, artık sol da kavramalıdır.

Üçüncüsü, toplumsal ve politik sol, etkin siyaset yapabilme yeteneğini elde etmelidir. Bugün ve buradan başlayacak, insanların gündelik sorunlarını sahiplecek, toplumsal yapıyı dikkate alacak özgürlükçü, sosyal adalet, barış ve demokrasi eksenli bir siyaset, solun önünü açabilir ve antikapitalist mücadele için önemli

fırsatlar sunabilir. İdeolojik farklılıkları yadsımadan, ama bunları da öne çıkarmadan tüm sol birikimi kapsayıcı bir anlayış, sola etkin siyaset yapabilme yeteneğini verecektir.

22 Temmuz seçimleriyle Türkiye’de yeni bir fırsatın ortaya çıktığını görebilecek böylesi bir solun, Kürt hareketiyle birlikte geniş bir toplumsal ittifakın motoru olabileceği düşüncesindeyim. Yani Seyfi Öngider’in yazdığı gibi, »Kürt hareketinden 10 Aralık hareketine kadar geniş bir yelpaze« bir araya gelebilir ve »bütünlüklü bir gelecek projesi« hazırlayabilirse, neoliberalizmin, kapitalizmin ve inkâr politikalarının mağduru olan geniş kesimlerin sesi olabilir, sosyal adalet, barış ve demokrasi mücadelesine bugün için belki de tasavvur edilemeyen bir katkı sunabilirler.

Sol, uzun yıllar marjinal kalabilir, bugün olduğu gibi hegemonik olmayabilir. Ama toplum, hatta işçi sınıfı bunun farkında olmasa bile, solun varlığı her zaman bir toplumsal ihtiyaçtır. Yaşam öylesine dinamikler yaratabilir ki, bir anda hiç beklenmeyen toplumsal dönüşümler oluşabilir, ilelebet hüküm süreceği zannedilen imparatorluklar alaşağı edilir. Kısacası tarihin sonu yoktur. Kendini hep yenilemek, her defasında yeniden kurmak zorunda olduğuna inandığım sol, işte bu bilinçle geleceğe hazırlanmalıdır. Gelecek bugünden kurulacaktır. Bugünün Türkiye’sinin temel gereksinimi barış ve demokrasidir. Barış ve demokrasi mücadelesini yürütecek geniş bir toplumsal ittifakın etkin aracını yaratmak için uğraş vermek ise, demokrat, solcu, sosyalist ve marksist olmanın gereğidir.

*)Politik sol kavramıyla, tüm renkleri ile sol parti ve hareketleri kast etmekteyim.

1 EYLÜL YENİDEN

1 EYLÜL 2007

Bugün, Alman barış hareketinin geleneksel eylem gününün 50. yıldönümü. Bir çoğumuzun Dünya Barış Günü olarak tanıdığı 1 Eylül, Federal Almanya'da Hitler ordularının 1 Eylül 1939 sabahı Polonya'ya saldırısıyla başlayan 2. Dünya Savaşı'nın yıldönümü vesilesiyle, 1957'den bu yana »Antikriegstag«, yani antisavaş günü olarak anılmakta.

Toplumun tarih hafızası unutkan olduğundan, hatırlatmada yarar var: İlk Dünya Barış Günü girişimlerini 1845'lerde İngiltere'deki pasifist din adamları başlatmışlardı. Daha sonraları, 22 Şubat 1896'da İngiliz ressam Felix Mascheles'in atölyesinde bir araya gelen Bernhard Shaw gibi pasifistler, adada büyük bir dalgaya neden olmuşlardı. 22 Şubat 1906'da Britanya'nın yaklaşık 600 kentinde mitingler gerçekleştirilmiş ve savaşlar lânetlenmişti.

Almanya'da da, 1918/1919 »Kasım Devrimi«nden sonra Karl Liebknecht ve Rosa Lüksemburg'un antimilitarist düşüncelerinden etkilenen Bertha von Suttner'in girişimiyle ve sonraları sosyaldemokratlar ile sendikaların da katılımıyla, 1. Dünya Savaşı'nın başlangıç günü olan 1 Ağustos »Bir daha savaş, asla!« şiarı altında antisavaş günü olarak anılmaya başlandı. 1921'de Almanya'nın 250 kentinde yarım milyonu aşkın insanın katıldığı mitinglerle antisavaş günü kitlesel bir hareket haline geldi. Ancak bu kitlesel hareket, özellikle Almanya'nın yeniden silahlanmasının başladığı 1928'den sonra Nazilerin iktidara yürüyüşünü engellemeyemedi.

2. Dünya Savaşı'ndan sonra gençlik örgütlerinin oluşturduğu »Antimilitarist Aksiyon«un girişimi ve Alman Sendikalar Birliği DGB'nin sahiplenmesiyle, 1 Eylül antisavaş günü olarak gelenekselleşti. Dönem dönem yüzbinlerce savaş karşıtı sokağa dökülen bu eylem günü, bugün 50. yılında.

Yıldönümünü vesile sayarak başlara, yani 1845'lere dönüp bugüne kadar geçen süreye baktığımızda, kitleselleşen, hatta Irak Savaşı'na karşı olduğu gibi en güçlü dönemlerinde dünya çapında milyonları bile sokağa dökülen barış hareketlerinin önemli bir handikapı ile karşılaşmaktayız: Salt savaşa karşı olmak, savaşları engelleyememektedir. Antisavaş gününün 50. yılında da dünyamızda barış değil, savaş hüküm sürmektedir.

Bu, barış hareketlerinin başarısız veya savaşa karşı yapılan yürüyüşlerin gereksiz olduğu anlamına gelmiyor elbette. Tam aksine, barış hareketleri, toplumların farklı kesimlerinin savaşa karşı olan kaygılarını

artırmış, hatta birbirlerine düşman olan ülkelerin 1945 sonrası Avrupa bütünleşmesi düşüncesini ilk başlarda »kıtamızda savaş olmamalı« ilkesinin çerçevesinde biçimlendirmelerine katkı sunmuşlardır.

Amma velâkin, savaşların gerçek nedenlerini dikkate almayan bir savaş karşıtlığı, bunun ötesine gidememekte ve savaşları engellemede etkin olamamaktadır. Almanya örneğinde bunun sorumluluğunu ilk başta sendikalar da aramak gereklidir. Yani hem dünyanın her tarafına silah satarak kan ve yıkım üzerinden kâr yapan silah tekellerinin varlığını »işyerlerinin korunması« gerekçeyle savunacaksınız, hem de savaşa karşı çıkacaksınız. Bu ne kadar inandırıcı olabilir ki? Ya da, emperyalist yayılcılığın yarattığı zenginlikten pay alarak, görece refahını sağlayan Batı Avrupa toplumlarını neoliberalizmin kısılcına sokan uluslararası malî piyasaların dayatmaları ile »önleyici savaşlar« arasındaki bağlantıyı görmeden, barışı savunacak, ama aynı zamanda da sözde »teröre karşı verilen savaş« destekleyeceksin. Ardından da defalarca barbarlığa dönüşmüş olan Batı modernizminin değerlerini evrenselleştireceksin. Neyin barışı olabilir ki bu?

Ya da Türkiye örneğine bakalım: savaş karşıtları olarak – son derece haklı bir biçimde – dünyanın çeşitli ülkelerinde süregiden savaflara karşı kitlesel olarak sokaklara döküleceksin, ama kendi kapının önünde yürütülen kirliliğe, imha ve inkâra kayıtsız kalacaksın. İşte, daha bir kaç gün öncesinde hemen yanıbaşında, Şırnak'ın Uludere ilçesinde paramparça edilen bedenler gördün. Silahlı mücadeleye karşı çıkabilir, pasifist olabilirsin. Ama bugün 1 Eylül Dünya Savaş Günü'nü hatırlatmak için çıktığın Türkiye sokaklarında bu vahşete nasıl tepki vereceksin?

Mesele işte burada. Salt savaşa karşı olmak yeterli değil. Sömürüye, ezilmeye, yayılcılığa, kısacası kapitalizme karşı olmayan savaş karşıtlığı, barışı sağlamıyor. Savaşın da, faşizmin de yeşerdiği toprak kapitalist sömürü olduğundan, barış ancak antikapitalist mücadeleyle savunulabilir. Sizleri bilemiyorum, ama 1 Eylül'ün bana yeniden hatırlattığı bu gerçektir.

ZENGİN ÜLKENİN YOKSULLARI

8 EYLÜL 2007

Bilirsiniz, Bertolt Brecht'in kaleminden çıkmadır: »... ve yoksul adam zengin adama dedi ki: Ben yoksul olmasaydım, sen zengin olamazdın!«.

Önümde iki rapor duruyor. Birisi Federal Alman Merkez Bankası'nın aylık raporu, diğeri ise Almanya Çocukları Koruma Birliği başkanı Heinz Hilgers'in basına sunduğu rapor. Diyeceksiniz, ne âlâka. Okuma-ya devam edelim, âlâka ortaya çıkar.

Federal Alman Merkez Bankası, Ağustos 2007 itibariyle Almanya'da hane başına düşen toplam mal ve para varlığının dokuz trilyon Avro'ya yükseldiğini ve 1,6 trilyonluk borcun düştükten sonra, özel net mal ve para varlığının 7,7 trilyon Avro olduğunu açıkladı. Şaka maka değil, oniki sıfırlı bir rakamdan bahsediyoruz.

Bu rapora dayanarak haber yapan sermaye medyası, tasarruf hesaplarında, hisse senetlerinde, hayat sigortalarında v.s. menkul kıymetlerde 4,5 trilyon Avro'ya ve gayri menkullerde 4,8 trilyon Avro'ya sahip olan Almanların 1991'den bu yana istatistikî ortalama zenginliğini iki katına çıkaran ekonomi politikalarına övgüler dizdi. Öyle ya 16 yılda hane başına düşen ortalama mal ve para varlığı 60 bin Avro'dan 115 bin Avro'ya çıkmıştı ve bu sayılar kapitalizmin nimetlerini gözler önüne sermekteydi.

Demek ki kapitalizm kötü bir şey değildi. Reel sosyalist baskı altından kurtarılan Doğu Almanların bunu anlamaması zaten çok tuhaftı. Eğer hane başına düşen bu zenginlikten faydalanabilenler yoksa, onların kendi kabahatiydi. Çalışsınlar, onlar da kazanırdı...

Gazete sütunlarında kullanılan bunlara benzer gerekçeleri buraya yazarken bile sinirden ellerim titriyor. Bu haberleri yapanları örneğin Federal İstatistik Dairesi'nin başka diğer sayıları hiç ilgilendirmiyor. Örneğin aylık geliri 1.000 Avro veya daha altında olanların, bırakın tasarrufu, borçtan dahi kurtulamadıkları. Veya Almanların yarısından fazlası toplam mal ve para varlığının sadece yüzde 4'üne sahipken, toplumun yüzde onluk bir kesiminin ise toplam zenginliğin yüzde 48'ine sahip olması gibi. Veyahutta devletin bir taraftan en zengin kesime yeni vergi hediyelediğini, diğer taraftan da bu hediye, yani yeni sermaye birikim olanaklarını finanse etmek içinse, toplumun geniş kesimlerinin aleyhine sosyal giderleri kısıtlamasını.

Heinz Hilgers'in açıklamalarına bu bağlamda bakmak gerekir. Hilgers, Federal İş Ajansı'nın Almanya'daki yoksul çocuk sayılarını açıklamasından sonra basının önüne geçmişti. Ajans'ın verilerine göre bu yılın

Mart ayı itibariyle Almanya'da 15 yaşın altında olan toplam 1.929.000 çocuk yoksulluk sınırının altında yaşamaktaydı. Bu sayı 2005 yılında 1,5 milyondur, yani iki yılda 400 bin artmıştı.

Hilgers ise bu sayının gerçekleri vermediğini, düzeltilmesi gerektiğini ve 15 yaş yerine, reşit olma yaşı olan 18'in sınır alınmasının zorunlu olduğunu söylüyor. Böyle olunca – ki doğru olan da budur, çünkü aileler çocukların 18'e girene kadarki masraflarını taşımakla yükümlüdürler – bu sayı 600 bin artarak 2,6 milyona ulaşılıyor. Yani dünyanın en zengin ülkelerinden biri olan Almanya'da 2,6 milyon çocuk yoksulluk sınırının altında yaşamak zorunda bırakılıyor.

İtirazları duyar gibiyim. Almanya'da yoksul olarak yaşamak için yaşamını tehlikeye atan yüzbinlerce Afrikalı, Asyalı var. Doğru, hatta yaşamını tehlikeye atarak Avrupa'ya yasal olmayan yollardan girmeye çalışanlar, Afrika'nın Asya'nın en yoksulları bile değil. En yoksulları seyahat dahi edemiyorlar. Ve Almanya'nın, Avrupa'nın zenginliğinin ön koşulu, Afrika'nın, Asya'nın yoksulluğudur. Doğru, ama yaşam koşulları temel alındığında, bu doğru, 2,6 milyon çocuğun yoksulluk sınırında yaşıyor olması skandalını bertaraf etmez.

Göstermek istediğim çok basit bir gerçek: 9 trilyon Avro zenginliğe sahip olan bir ülkede, 2,6 milyon çocuk yoksulluk sınırında. Bu basit gerçek kapitalizmin ne memnuniyet vermediğini göstermeye yetmez mi?

EKOLOJİK BOMBA?

14 EYLÜL 2007

Ne tuhaf değil mi? Ne zaman dünyanın herhangi bir yerinde savaş karşıtı gösteriler düzenliyor olsa, sanki özellikle hazırlanmış gibi kaygı verici silahlanma haberleri gündeme oturuyor. Aslında bugün Berlin’de gerçekleştirilecek olan büyük barış yürüyüşü ile ilgili bir yazıyı kaleme almayı düşünüyordum.

Alman barış hareketi, toplumsal ve politik solu 15 Eylül yürüyüşüyle hem Alman ordu birliklerinin Afganistan’dan çekilmesini talep edecek, hem de sözde »teröre karşı savaş« ile bağlantılı olarak demokratik ve sosyal hak budanımını protesto edecek. İşte bu çerçevede »terör ve islam« başlığı altında Almanya’da hararetle yürütülen, en son »islam dinine geçen Almanların fişlenmesi« zırvasıyla devam eden tartışmalara değinmek istiyordum.

Ama yazımı kale aldığım Perşembe günü okuduğum küçük bir haber, yazının içeriğini değiştirdi. Okumuşsunuzdur, haber şöyle: »Rusya, bombaların babasını yaptı. (...) Genelkurmay başkan yardımcısı Alexander Rukschin:... dünyanın en güçlü vakum bombasının ilk denemesi başarıyla sonuçlanmıştır. (...) Bizim, bombaların babası adını verdiğimiz silah Amerikan bombasından dört kat daha güçlü olmasına rağmen, ondan bir kaç kat daha hafif. İnfilak ettiği anda yarattığı ısı da iki misli daha fazla. (...) Yeni silahın nükleer esasa göre çalışmaması da büyük ekolojik önem taşıyor.« Sevsinler. Militaristlerin ekolojiyi bu kadar düşünebilecekleri hiç aklıma gelmezdi doğrusu. Hani Rus militaristlerinin »ekoloji sicilini« bilmesek, inanacağız neredeyse. Üretilen vakum bombasını silah uzmanları »aerosol bombası« olarak da nitelendirmektedir. İşte bu »aerosol bombasının« daha az etkin olanını Rus militaristleri Çeçenya’da defalarca kullanmışlardı. Çeçenya’nın »ekolojisi« hepimizce mâlum olduğundan, Rukschin Tavarış’in ekolojik önemden ne kastettiği anlaşılır.

Ama gelin »bombaların babasının« işleyişine bakarak, nelere kadir olduğunu bir görelim: »Uçaktan atılan vakum bombasının birinci haznesi belirli bir irtifada patlıyor. Bu patlamadan yayılan patlayıcı toz imha edilecek alanın üzerine seriliyor. İkinci aşamada ise bombanın ikinci haznesinde bulunan patlayıcı aerosol, ateş alarak çevredeki patlayıcı tozu tetikliyor. Oluşan kapsamlı vakum dalgası tahribat alanındaki basıncı aşağı çekiyor. Etki alanı içinde kalan tüm canlılar, tıpkı mikro dalga fırına konmuş çiğ yumurta gibi içten parçalanıyor«. 40 ton TNT gücündeki vakum bombasının etkisi bu. Eğer mikro dalga fırında çiğ yumurtanın nasıl patladığını görmediyseniz, dene-me-

nizi salık veririm. Ardından gözünüzü kapatıp, yumurta yerine bir insanoğlunu, bir hayvanı, bir canlı varlığı tasavvur edin. Nano teknoloji yardımıyla üretilen bu »baba bombanın« yaratacağı dehşet gözünüzün önüne gelecektir.

Rukschin Tavarış, bombanın nerede kullanılacağını da şöyle açıklıyor: »Bu yeni bomba, orduya ulusal güvenliği koruma ve terörist saldırılara herhangi bir yerde ciddi karşı koyma gücü verecek«. Aslında general Rukschin’in bu söylediklerinden, Rusya’nın önümüzdeki dönem savunma ve güvenlik politikasının nasıl bir yön alacağı belli olmakta. Enerji devi olup, dünyadaki konumunu güçlendirmeye çalışan Rusya da, aynı ABD ve AB gibi yayılmacı bir politikanın yol açacağı sonuçlara karşı kendisini hazırlıyor anlaşılır. Sözde »teröre karşı savaş« nasıl saldırı savaşlarına ve işgale yol açıp, işgal altındaki ülkelerdeki direnişi tetiklediyse, Rusya’nın etki alanında bulunan ülkelerdeki gelişmeler de benzeri bir yön izleyebilir. Bu durumda da, olası »terörist direniş hareketlerine« karşı kullanılacak uygun (!) silahlar şimdiden hazır.

Okurlarımız belki de, »yahu 50 milyon ton TNT gücündeki nükleer silahların yanında bu vakum bombanın ne önemi olabilir ki« diye sorabilirler. Haklı bir soru, ama nükleer silahların kullanılma olasılığının pek büyük olmadığı, ancak konvansiyonel silahların kullanıldığı bölgesel ve süreli savaşların günümüzün bir realitesi olduğu düşünülürse, üretilen silahın önemi ortaya çıkar. Yani kısacası, Türkiye’de görüp neredeyse kanıksadığımız »kirli savaş« ve enstrümanları dünya çapında olağan hâl alıyor. Kaygı verici olan bence bu.

TERÖR HİSTERİSİ

21 EYLÜL 2007

Hani derler ya, »delinin biri kuyuya taş atmış, elli akıllı çıkaramamış« diye. Son günlerde Almanya'da sürdürülen »terör« tartışmalarını izleyenlerin benzer duygulara kapıldığını zannediyorum. Arka plandaki sorun bu kadar ciddi olmasa hadi canım sende denir, amma velakin tartışma ne deli saçması, ne de önemsiz laf kalabalığı.

Federal Savunma Bakanı Franz-Josef Jung bu hafta, ortada hiç bir neden yokken, »olağanüstü durumlarda terör saldırısı amacıyla kaçırılan yolcu uçağını vurma emri veririm« deyince kıyamet kopuverdi. Hemen her kesimden eleştiri yağmuruna tutulan bakan Jung, söylediklerinden geri adım atmadı, hatta anayasal değişiklik dahi talep etti. Genelkurmay başkanı ise – federal ordu geleneklerine uymayan bir biçimde – bakanına karşı çıkarak, »savaş pilotlarınıza böylesi bir emre itaat etmemeyi öneririm« dedi.

Aslına bakılırsa bu konu o kadar da yeni bir konu değil. Federal ordunun yurt içinde göreve çağırılması kadar eski. Federal Hükûmet geçen yıl Hava Sahasını Koruma Yasası ile savunma bakanına böyle bir yetki vermek istemişti. Ancak Federal Anayasa Mahkemesi 15 Şubat 2006'da aldığı bir karar ile tartışmaları bitirmiş ve bir yolcu uçağının vurularak düşürülmesinin Anayasa'nın çeşitli maddelerine aykırı olduğunu açıklamıştı. Almanya gibi gelişmiş burjuva demokrasilerinde bir savunma bakanının Anayasa Mahkemesi'nin aldığı kararların hükûmet için bağlayıcı olduğunu bildiği pek âlâ varsayılabilir. Hele hele bakanın kendisinin bir hukukçu olduğu düşünülürse. Peki, bakan Jung buna rağmen neden böylesi bir açıklamaya gerek görüyor? Ünlü yazar ve hukuk profesörü Bernhard Schlink'in dediği gibi aptal ve pervasız olduğundan mı?

Bana kalırsa 1999 Hessen Eyalet Seçimleri öncesinde karapara aklama skandalından sabıkalı olan Jung öyle aptal falan değil, aksine son derece bilinçli davranıyor. Aynı, Almanya'nın nükleer saldırı tehditi altında olduğunu iddia eden Federal İçişleri Bakanı Wolfgang Schäuble gibi. Yapılmak istenilen, toplumu korku toplumu haline getirerek, neoliberal program ve emperyalist yayılmacılık çizgisine çekmek ve demokratik hak gaspının devamına gerekçe yaratmaktan başka bir şey değildir.

Bununla birlikte toplumun dikkatini asıl sorunlardan, muğlak ve absürd tehditlere çekmek amaçlanmaktadır. Geçen hafta kamuoyuna açıklanan bir araştırmadan bazı başlıklar konuyu daha da aydınlatacaktır. Bu araştırmaya göre Alman toplumunun yüzde 70'i enflass-

yonun artmasından korkmaktadır. Süt ürünlerine ve ete yapılacağı açıklanan yüzde otuzluk fiyat artışı bu korkunun ne denli reel olduğunu göstermekte. Gene toplumun yüzde 64'lük bir kesimi, elde edilen zenginliğin adil dağıtılmadığı düşüncesinde ve gelecek korkusu taşımakta. Kronikleşen kitlesel işsizlik ve kökleşerek yaygınlaşan yoksulluk nedeniyle, emekli olduğunda yaşam standartını kaybedip, yoksullaşacağından korkan kesimlerin sayısı da aynı düzeyde. Buna karşın – tüm tehdit senaryolarına ve korku üretimine rağmen – olası bir »terör saldırısından« korkanların oranı ise yüzde 46'yı geçmemekte.

Orduya, sermayenin dünya çapındaki çıkarlarını koruma ve enerji rezervleri ile hammadde piyasalarına ulaşımını kollama görevini resmî olarak veren bir hükûmetin, emekçilerin, genç – yaşlı geniş toplumsal katmanların gerçek korkuları ile gidermeye çalışacağını beklemek hayli naiflik olur. Terör histerisi, daha farklı bir korku toplumu yaratmak için kullanılıyor. Bu tartışmalar, başta Almanya olmak üzere Batı burjuva demokrasilerinin içinin nasıl boşaltıldığını da göstermekte. Mali piyasalar kapitalizmde Anayasa, hukuk devleti, demokratik kurumlar birer birer neoliberal ve militarist çıkarların hizmetine koşuluyor. Bir tarafta sözde »terör« gerekçesi ile islam dinini seçen Almanların fişlenmesi veya Afganistan gibi ülkelerde »terör kamplarına« katılma olasılığı olanların cezaî yaptırıma tabi tutulmaları istenirken, diğer tarafta Alman Ceza Yasası'nın 211. maddesinde açıkça yazılı olan »suça teşvik etme« suçunu işleyen sabıkalı bakan kafa karıştırmaya devam ediyor. Eh, günümüz dünyasında sermaye çıkarlarını savunmak mükâfatsız kalacak değil ya.

PARALAR NEREDE?

28 EYLÜL 2007

Yarın Leipzig kentinde Avrupa'nın üye sayısı açısından en güçlü sendikalarından olan hizmetli-ler sendikası ver.di'nin (Birleşik Hizmetliler Sendikası) kurultayı başlıyor. Toplam 2,4 milyon (aidat ödeyen!) üye-ye sahip olan ver.di sendikası, 18 Mart 2001 tarihinde kamu, posta, medya, banka, sigorta ve benzeri sektör-lerde çalıştırılan emekçilerin örgütlendiği beş hizmetli-ler sendikasının birleşmesiyle kuruldu. Kurulduğu gün 3 milyondan fazla üyeye sahipti.

Adı, ünlü İtalyan bestekârı Guiseppe Verdi'yi çağrıştıran sendika, Guiseppe Verdi'nin ülkesinin birliği için verdiği mücadeleyi örnek alarak, hizmet sektöründeki işçilerin birliğini sağlamak için bu adımı attığını vur-guluyor. Hiç şüphesi yok, ver.di güçlü bir sendika – ancak, en son Haziran 2007'de Alman Telekom'unda 50 bin işçinin taşeron şirketlere aktarılması olayında olduğu gibi, bu gücünü sermaye saldırılarına karşı yeterince kullanamıyor. Yani açıkcası, ver.di mücadelec-i sınıf sendikacılığı yerine, Ren kapitalizminin kalıntısı olan ve ne tuhaftır ki sendika yöneticilerinden başka hiç kimsenin varlığına inanmadığı »sosyal partnerliği« yeğlemekte. Hani kocasının hiç eve gelmeyip, yaşamını başka bir kadınla sürdürmesine rağmen, hâlâ evliliğinin devam ettiğini zanneden kadınlar vardır ya (tabii bunun tersi de geçerli), Alman sendika yönetimlerinin duru-mu da buna benziyor. 140 yıldan beri göbekten bağlı oldukları Alman sosyaldemokrasisi cephe değiştirecek ve sermaye yukarıdan sınıf savaşını dayatacak, sendika-lar da hâlâ hiç bir değişim olmamış gibi »sosyal part-nerlikle« işçi haklarını savunacak. Olacak iş mi bu? Nelerin olduğunu ise gene ver.di'nin iktisat politikaları departmanının yayımladığı bir bildiride okuyabilirsiniz. »Brüt skandalı« başlıklı bildiride, işçilerin bugün on yıl öncesinden daha az net ücret aldıkları belirtilerek, paralar nerede diye soruluyor. Resmî açıklamalara göre 1996'da ayda 1.367 Avro alan bir işçinin eline bugün sadece 1.320 Avro geçiyor.

Bildiride, aynı zaman dilimi içerisinde her yıl dağılıma gi-ren zenginliğin 85 milyar Avro'ya çıktığı da vurgulanmış. Gerçekten de son on yıl karşılaştırıldığında, özellikle son aylardaki fiyat artışları da göz önünde tutulursa, bağımlı çalışanların eline geçen para önemli ölçüde azalmış du-rumda. Rakamlara göre Almanya'da 1996'da toplam 519 milyar Avro olan net maaş ve ücretler (brüt: 802 mi-lyar Avro), 2006'da 516 milyar Avro'ya (brüt: 790 mi-lyar Avro) düşmüş. Buna karşın kâr ve varlıklardan elde edilen gelir ise 1996'da 460 milyar Avro'dan, 2006'da 557 milyar Avro'ya yükselmiş. Sayılar 1990 sonrasında çalıştırma koşullarının esnekleştirilmesi, sosyal dev-

let düzenlemelerinin erozyona uğratılması ve ücretler ile sosyal güvenlik arasındaki bağın koparılması biç-i-minde sürdürülen neoliberal dönüşüm politikalarının, kimlere ve nelere mal olduğunu açıkça göstermekte. Ama aynı zamanda da, sendika yönetimlerinin son 17 yıl içerisinde uyguladıkları politikaların da iflasını kanıtlamakta.

Gerçi sendikalar, egemen medyanın da desteğiyle yeniden başlatılan »vergiler ve sosyal ödentiler azaltılmalı« kampanyasını, sağlık, emeklilik, işsizler, eğitim, çevre koruması ve diğer birçok alan için daha az bütçe gerekçesiyle reddetmede ve ücretlerin artırılmasını istemede haklılar. Hatta ver.di örneğinde olduğu gibi »yeterli yasal asgari ücret« uygulamasının yürürlüğe sokulması için mücadele de etmelidirler. Ancak tüm bunların »sosyal partnerlikle« olacağını zannediyorlarsa, hiç bir şey öğrenmemişler demektir. Sendikal hak mücadelesinin, kapitalist sermaye biri-kimine, sömürüye, yoksulluğa, savaşlara, sosyal ve demokratik hak gaspına karşı uluslararası bağlamda verilmesi gereken iktidar mücadelesi ile sıkı sıkıya bağlantılı olduğunu göremeyen sendikaların, bırakın daha fazla ücreti, elde edilmiş kazanımları dahi koruya-bilmeleri olanaklı değildir. Hele hele Almanya'daki gibi salt işletmelerdeki çekirdek kadrolara yoğunlaşan, güvencesizlere ve dışlanmışlara hitap etmeyen ve sınıf eksenli politik mücadele yerine, menecer mantığı ile üy-elerini »müşteri« olarak nitelendiren sendikaların bunu başarması söz konusu olamaz.

80'li yıllarda feminist bir şarkı vardı: »Ülkenin yeni erkeklere ihtiyacı var«. Bugün yazılsaydı, sözleri her-halde »ülkenin yeni sendikalara ihtiyacı var« olurdu.

EMEKLİLERİN GÜNDEMİ

5 EKİM 2007

Almanya'daki gazetelerin birinci sayfalarını okuyanların gözünden kaçmamıştır. Bu haftanın gündemi işçiler ve sendikalar. Gündemi tek belirleyen, hizmetliler sendikası ver.di'nin sonuçlanmakta olan kurultayı değil. Bir tarafta işsizlik sigortası üzerine sürdürülen tartışmalar, diğer tarafta da Alman demiryollarında çalışan lokomotif sürücülerinin 3 saatlik grevi gündeme damgasını vurdu.

Ver.di kurultayında belirgin olan, şimdiye kadar üyelerinin yaklaşık yüzde yirmisini kaybeden bu »mega sendikanın« hala kendi kendisiyle uğraşmamasıydı. Yönetimdeki sosyal demokrat çoğunluk sendikanın içerisindeki etkinliğini kaybetmemek için kurultayı dört gün boyunca yeni yönetime girecek olan isimler üzerinde tartıştırdı. Gerçi Yeşiller Partisi'nin üyesi olan sendika başkanı Frank Bsirske, Alman sendikaları için de pek olağan olmayan bir sonuçla, yüzde 94.3'lük bir oyla yeniden başkan seçildi, ama diğer 13 yönetici üzerindeki sayısı ayak oyunu nedeniyle kurultayda tartışılması gereken yaklaşık 1.600 karar tasarısı arka plana düştü.

Yönetim ve sendika kadroları çoğunluğunu ellerinde tutan sosyal demokratlar, birlik sendikası anlayışına ters bir biçimde Sol Parti'ye yakın bir adayın seçilmesini başarıyla engelleyebildiler. Kurultay rejisi ise son derece önemli olan kimi karar tasarılarını kısmen sendika organlarına naklederek, kısmen de »zaman kaygısı« gerekçesi ile tartıştırmadan geçiştirerek gündem maddelerini yönetti. Kurultayda göze çarpan bir diğer önemli husus ise yaklaşık bin kurultay delegesi arasında topu topu 8 göçmen kökenli delegenin bulunmasıydı. Doğal olarak yönetime göçmen kökenli birisinin seçilmesi tartışma konusu bile olmadı. Bu, göçmenlerin yoğun bir şekilde çalıştırıldıkları hizmet sektöründe emekçilerin haklarını savunan bir sendika açısından pek olumlu bir resim olmamakla birlikte, Avrupa sendikalarının »toplumun çevresindeki« gruplara bakış açısını da göstermektedir.

Kısacası, dört yılda bir yapılan bir sendika kurultayından beklenen pek çok sinyal verilememiş oldu. Özellikle Alman sosyaldemokrasisi içerisinde sendikalar hakları ve »Ajanda 2010«nın revize edilmesine yönelik hararetli tartışmaların sürdüğü bir dönemde, ver.di gibi bir sendikanın daha somut ve kararlı talepler ile gündemi belirlemesi gerekiyordu. Kurultay tartışmalarının – özellikle kurultay molalarında – merkezinde, lokomotif sürücülerinin grevi hayli konuşuldu. Alman demiryollarında şu anda üç sendika teslim hakkına sahip. Bunlardan birisi, sadece lokomotif sürücülerinin üye olduğu GDL sendikası. GDL, doktorların

üye olduğu Marburger Bund veya sadece pilotların üye olduğu Cockpit gibi tek bir meslek grubunun sendikası. Ver.di başkanı Bsirske, Cuma günü kurultayda yaptığı konuşmasında bence son derece haklı bir biçimde bu tip »meslek grubu sendikaları«nı eleştirdi. GDL veya diğer »meslek grubu sendikaları« mücadelelerini bir şirket çatısı altında çalışan tek bir meslek grubu lehine veriyorlar. Gerekçeleri ise örneğin lokomotif sürücülerinin konusunda, bu meslek grubunun diğer emekçilerden »daha fazla sorumluluk« taşıyor olması. Doktorlar da benzeri söylemlerle (ve uzun süren öğrenim gerekçesiyle) mesai dışı zamanlarında yaptıkları mitinglerle daha fazla ücret talep etmişlerdi. Aynı işyerinde çalışan diğer emekçilerin durumu ile hiç mi hiç ilgilenmemişlerdi. Lokomotif sürücülerinin durumu da aynı. Haklı istemlerini, tek bir meslek grubunun maksimum istemi haline getirip, emekçiler arası dayanışmayı yıktıklarından, haksız duruma getirmekteler. Sermaye egemen olduğu süre boyunca her zaman işçilerin, emekçilerin birliği bozmak, aralarındaki dayanışmayı yıkmak ve onları bu şekilde güçsüz bırakmak için uğraş verdi. Görüldüğü kadarıyla refah devleti alışkanlıklarını Avrupalı kimi emekçi grubunun bencilliği, burjuvazinin bunca yıl beceremediğini başaracak. Üzücü olan da bu değil mi zaten?

ALMAN SONBAHARININ HATIRLATTIKLARI

19 EKİM 2007

1977 yılı Almanya'da güvenlik histerisinin zirveye çıktığı yıldır. »Kızıl Ordu Fraksiyonu« (RAF) eylemleri, burjuva demokratik hukuk devletinin sınırlarını göstermekteydi.

Bugün »Alman sonbaharının« 30. yıldönümü ve Alman medyası konuyu enine boyuna işlemekte. Tabii bu arada da gizli kalmış detaylar, yanıtlanmamış onlarca soru kafaları kurcalamaya devam etmekte. Gerçeklerin gün yüzüne çıkmasını isteyenler, eski RAF aktivisti Helmut Pohl veya efsanevi RAF yöneticisi Gudrun Ensslin'in kardeşi Gottfried Ensslin gibi, o günlerin resmi açıklamalarını sorguluyor ve devleti suçluyorlar.

18 Ekim 1977 sabahı RAF üyeleri için özel olarak inşa edilmiş olan Stuttgart – Stammheim hapisanesinde Gudrun Ensslin, Andreas Baader ve Jan-Carl Raspe hücrelerinde ölü olarak bulunmuşlardı. Daha önceki günlerde de yoldaşlarıyla arası açılan Ulrike Meinhof'un intihar ettiği söyleniyordu. Alman devleti »teröristlerin, kendilerini kurtarma eylemlerinin başarısızlıkla sonuçlanması nedeniyle intihar ettiklerini« açıklıyordu. 17 Ekim'i 18 Ekim'e bağlayan gece, »Komando Sigfried Hausner« adını taşıyan bir RAF grubu, 43 gün esir tuttukları işverenler birliği başkanı Hanns Martin Schleyer'i öldürmüşlerdi. Aynı saatlerde de kaçırılmış olan bir Lufthansa uçağı Mogadişu havalimanında kanlı bir baskın sonrasında »kurtarılmıştı«.

O gün bugündür hep şu sorulmakta: »Nasıl oldu da, dünyanın en güvenli hapisanesi olduğu iddia edilen bir binada RAF kadroları silahlarla intihar edebildiler?« Gerek aynı geceyi hücrelerinde ağır yaralı olarak atlatan RAF üyesi Irmgard Möller'in açıklamaları, gerekse de Pohl ve Wagner gibi eski RAF üyelerinin söylemleri, Alman devletinin intihar süsü vererek RAF'tan »öç aldığı« iddialarını güçlendirmekte.

Ama soruların ve iddiaların yanıtı ne olursa olsun, »Alman sonbaharının« asıl sonucu, Batı Avrupa burjuva demokrasilerinin ciddi bir kırılma yaşamış olmaları ve bu kırılmanın bugün dahi etkisini sürdürmesidir. Doğal olarak »Alman sonbaharı« radikal Avrupa solu arasında »şiddet« ve »silahlı mücadelenin« sorgulanmasına yol açtı, ama bu tartışma sol mücadelenin tarihinde güncelliğini hiç yitirmedi. Muhtemelen de güncelliğini korumaya devam edecektir. »Alman sonbaharı« bugün de yürürlükte olan birçok totaliter yasanın uygulamaya sokulmasına gerekçe oldu. Örneğin 1976'da Ceza Yasası'nda yürürlüğe sokulan 129 a maddesi, günümüzde eleştirel bilimi dahi »terör zanı« altına almaya yaramakta. Daha bundan bir kaç hafta öncesinde

Berlin'li sosyolog Andrej Holm, kent yerleşiminde sosyal konutların özelleştirilmesi üzerine yaptığı bir araştırmada, »radikal solun kullandığı sözcükleri kullanmış olduğu« suçlamasından hareketle Federal Savcılık tarafından tutuklanıp, hapse tıklmıştı. Andrej, ancak uluslararası bilim insanlarının protestosu sonucu serbest bırakıldı. Ancak davası daha düşürülmedi.

Diğer bir örnek G8 Zirvesi'ni protesto eylemlerinden verilebilir. Protesto eylemlerine hazırlanan bazı gruplar, zirveden günler öncesinde »terör saldırısı yapabilirler« ihtimali ile polis baskınlarına ve tutuklamalara maruz kaldılar. Federal Savcılık bu ihtimali öne sürerek ve salt varsayımlardan hareketle kişileri veya grupları »terörist« suçlamasıyla tutuklayabilmekte. Nasıl seksenli yıllarda nükleer santral karşıtları »terörist« ilan edildilerse, bugün de radikal sol ihtimal üzerine koğuşturmalarla uğratılmakta.

Tüm bunlar demokratik hukuk devleti esasları (!) ve yürürlükteki yasalar çerçevesinde gerçekleşmekte. Bundan sadece solcular etkilenmiyor elbette. Örneğin PKK sempatisi olduğu varsayımı veya »Afganistan, Pakistan gibi ülkelerde terör eğitimi alma ihtimali« göçmenlerin »terörist« sayılmalarına yeterli olabilmekte. Kısacası »sonbahar« daha bitmiş değil. Nasıl bitsin ki? Küreselleşen mali piyasalar kapitalizmi sermaye birikimini yoğunlaştırmak, hammadde ve enerji kaynaklarına engelsiz ulaşabilmek, sömürüyü sürdürmek ve hep daha fazla kâr mantığını egemen kılmak için emperyalist savaflara, ülke içinde demokratik ve sosyal hak gasplarına, sendikal haklara saldırmaya devam ettiği ve ezilen halklar ile işçi sınıfı güneşin sofrasında yer almak için yeterince direniş göstermedikleri sürece, »sonbahar« hiç bitmeyecek.

»ASIL DÜŞMAN KENDİ ÜLKEMİZDE!«

26 EKİM 2007

Şiddetin, kin ve nefretin insan aklını esir aldığı dönemlerde, sağduyuya hitap etmek, doğru olduğuna inanılanı söylemeye çalışmak pek kolay değil. Hele hele bugünlerde çılgınlık seviyesine varan bir savaş histerisinin egemen olduğu Türkiye gibi ülkelerde savaş yerine barış, kin yerine kardeşlik, eşitlik ve özgürlüğe vurgu yapmak, »hain« olarak adlandırılma pahasına felakete giden yolun üzerinde engel teşkil etmeye çalışmak çok zor.

Halbuki asıl şimdi bu zorun üstesinden gelinmelidir. Gerekli olan budur. Tianmen meydanında elindeki poşetiyle koskoca tankların önünde dimdik duran o küçücük Çinli'nin cesareti örnek alınarak, egemen söylemlere karşı çıkılmalıdır. Gazetemiz yazarlarından Günay Aslan Çarşamba günü köşesinde ne yazacağını bilemediğini belirterek başladığı yorumunu şöyle bitiriyordu: »... Ve bu gidişin Kürtler açısından da hayırlı sonuçlar doğurmayacağını düşünüyorum. Zira Kürtlerle Türklerin ancak eşit koşullarda birlikte varolabileceklerine inanıyorum. Kürtler olmadan Türklerin, Türkler olmadan da Kürtlerin ayakta duracağına ve kendilerine özgür bir gelecek kuracaklarına inanmıyorum. Bu nedenle bu halkların kanlı bıçaklı hale getirilmesine ve yollarının ayrılmak istenmesine karşı çıkıyor, bunu durdurmak isteyen; Türk-Kürt herkesle birlikte olmak, bir şeyler yapmak istiyorum. Sağduyulu bir ses duymak, o sese katılmak istiyorum...« Sevgili Günay öylesine haklı ki. Açıkcası ben de aynı duygular içerisindeyim. Ama sınıfsal konumlanışım bana uslanmaz antimilitarist ve canı pahasına enternasyonalizminden fire vermeyen Karl Liebknecht'i anımsatıyor. Aklıma, Liebknecht'in Birinci Dünya Savaşı'nın o kan ve barut kokan günlerinde, 1915 Mayıs'ında kaleme aldığı »Asıl düşman kendi ülkemizde!« başlıklı bildirisi geliyor.

»Alman ulusunun asıl düşmanı Almanya içerisinde: Alman emperyalizmi, Alman savaş partisi, Alman gizli diplomasisi. Alman ulusu kendi ülkesindeki bu düşmana karşı mücadele vermelidir; diğer ülkelerde kendi emperyalizmlerine karşı mücadele eden proletarya ile omuz omuza, politik mücadele ile geri püskürtmelidir. Savaş başladığında kitlelerin nasıl egemen sınıflar tarafından cezbedici melodilerle kapitalist savaş amacı için avlandıklarını gördük. Demagojinin parlak sabun köpüklerinin sonra nasıl patladıklarını, Ağutos'un o aptal hülyalarının nasıl dağıldığını, halka mutluluk yerine nasıl sefalet ve feryadın getirildiğini; savaş dullarının ve öksüzlerin gözyaşlarının nasıl oluk oluk akan nehirlerle dönüştüğünü; (...) yarı absültizmin-Junker egemenliğinin-militarizmin-polis key-

fiyetinin nasıl acı gerçek haline geldiğini yaşadık. Bu deneyimler bizi – her şeyi öğrenmeye, hiç bir şeyi unutmamaya ikaz ediyor!«

Evet, böylesi dönemlerde hiç bir şey unutulmamalıdır: savaşların sadece ve sadece egemenlere yaradığı, faturayı yoksulların, ezilenlerin ve emekçilerin ödediği; militarist kışkırtmaların bir tuzak olduğu, emekçilere egemenlerin top ve tüfeklerine kurşun olmaktan başka rol tanınmayacağı; yalan ve demagoji üzerine kurulu savaş yönetiminin yeni baskı ve ekonomik yıkımlara yol açacağı, demokrasinin anlamsızlaşacağı ve sorunların gerçek nedenleri ile sorumlularının asla gün yüzüne çıkamayacağı unutulmamalı.

Ve her defasında yeniden şu öğrenilmeli: militarist gürüh ile iktidarına ortak olmaya çalışan burjuvazinin çıkarları ile halkın, emekçi yığınlarının çıkarları birbirlerine terstir. Savaşta kaybeden, hep halk olacaktır. Dayatılan uğursuz oyuna karşı Türkler ile Kürtlerin, emekçi yığınların ve toplumun geniş kesimlerinin eşitliğe, demokrasiye, özgürlük ve barışa dayalı ittifakının dile getirilmesi, bu ittifakın örülmesi için mücadele verilmesi günümüzün en temel görevidir. Ancak böylesi bir ittifakın örülebilmesi için sürdürülebilir bir güven ortamının yaratılması önkoşuldur. Ve bence bunun ana sorumluluğu Kürt olmayan kesimlerde. Çünkü ülkenin parçalanmaya giden yolunun başlangıç noktası olan Kürt sorununun çözümü ilk başta Türk emekçi yığınlarının çıkarıdır. Ayrıca bugün görüldüğü gibi, yaratılan linç ortamında Kürtlerin yanı sıra demokratik güçler ve Türkiye solu da hedef haline getirilmektedir. Asker ve gerilla cenazelerini durdurmanın yegâne yolu, silahların susması, barışın ve gerçek anlamda demokrasinin sağlanması ile bulunacaktır. Bence dile getirilmesi gereken budur. Tarih, bu cesareti gösterenlerin haklılığını teyid edecektir.

»HER ŞEY VATAN İÇİN« Mİ?

3 KASIM 2007

Savaş tamtamlarının çıkardığı gürültü, toplumsal histeri ve medya tekellerinin milliyetçi-şovenist çığırkanlığı tüm dikkatleri tek noktaya toplamış durumda: Sınırötesi operasyon. »Mevzuu bahis vatan ise gerisi teferruattır« yaklaşımı, kategorik emir olarak yaşamın her alanını belirlemekte.

Duygusalığın tonlarca ağırlığı, ölüm haberleri ve ağzlarından, kalemlerinden kan akanların egemen söylemi, mantıklı düşünmeyi zorlaştırıyor. Halbuki tam da böylesi bir dönemde en çok gereksinim duyulan şey, toplumsal sağduyuyu teşvik edecek bir yaklaşım değil midir?

Görüldüğü kadarıyla Türkiye'deki politik, askerî ve iktisadî elitler – Haluk Gerger'in deyimiyle – çılgın bir irrasyonelite içerisinde. Cumhuriyetin kurulduğu günlerden bu yana sayısız acıların yaşandığı, Kürt Sorunu'nun askerî ve şiddete dayalı yöntemlerle çözülemeyeceği ve bunda ısrarın yeni acılara yol açacağı gerçeğini duymak dahi istemiyorlar. Çünkü duyarlarsa, belirli sorulara yanıt vermek zorunda kalınacak.

Savaş kıskırtıcıları kulaklarını kapatsalar da, gelin biz sorulması gerekenlerden bazılarını formüle edelim:

Türkiye'deki egemenler, amaçlarının »terörü« bitirmek için »PKK'yi yok etmek« olduğunu söylüyorlar. Peki, PKK'nin örgütsel olarak yok edildiğini varsayalım: »Sorun« gerçekten çözülmüş olacak mı? Çok basit, ama çok da zor yanıtlanabilir bir soru. Demagojik söylemlere de açık olduğundan, bu soruyu bir yana bırakıp, başka sorular soralım.

Egemenlerin amacı gerçekten »terörü« durdurmak mı, yoksa rejimi güvence altına alıp, ülke sınırlarını değiştirmek mi? Yani, bazı yürüyüşlerde söylendiği gibi, Musul'un 82. ve Kerkük'ün 83. il olması mı isteniyor? Uluslararası hukuk açısından yayılcılık olarak nitelendirilecek bu macera, başbakanın bölgede görmek istediği »istikrarı« nasıl sağlayacak? İstikrar, ABD'nin Irak'ta sağladığı »istikrar« gibi olacaksak, vay halimize. Kuzey Irak'taki »soydaşlarımızı« pek düşünen vatanperver gazetecilerin zaman zaman belirttiği »bölgesel güç olma« hedefi, Türkiye'deki karar vericilerin gerçek hedefleri ile ne kadar örtüşüyor? Peki, her türlü »bedeli ödemeye hazır« olanlar, maceranın faturasını kime öde-tecekler?

Hükümet son toplantılarından birisinde »ekonomik yaptırımlar« kararını aldı. Kuzey Irak'ta küçüm-senemeyecek yatırımlarda bulunan OYAK ile Türkiye sermayesinden, zarar görüleceği bilinmesine rağmen çıt çıkmıyor. Burjuvazinin kârında en ufak

bir kaybı gördüğünde, her zaman yaygara kopardığı düşünülürse, milyonlarca doları bulacağı söylenen zarara rağmen, Türkiye sermayesinden neden ses çıkmıyor, hatta askerî operasyonu desteklediğini söylüyor? Yoksa bu sessizliğini olası bir yağmadan pay alma hayali mi gerekli kılıyor?

Türkiye'nin silahlanmasının kaymağını, gene üniformalı kapitalistlerin yediği herkesce malum. 2005'de 49 milyar Avro ciro yapan ve uluslararası tekel-leri bile kısıklandıracak imtiyazlara sahip olan OYAK tekelinin bu savaştan kârı ne olacak? Askerî vesayet rejiminin sağladığı olanaklarla, militarist-sanayi kompleksine sahip olan bu finans devinin ülkenin geleceği ile ilgili alınan kararlardaki rolü ne kadar?

Veya medyayı ele alalım. Hürriyet gazetesinin şefi Ertuğrul Özkök günlerden beri birilerine »haddini bildirmekten«, »hedef Barzani'dir« diyerek rejimin sözcülüğünü yapmaktan geri durmuyor. Millet'in vicdanına »celp« çıkartan (ama nedense şehit askerlerin her defasında yoksul ailelerin çocukları olmasına söz söylemeyen) bu »gazeteci« bey, gerçekten iddia ettiği gibi »vatanperver« mi, yoksa patronunun doğal gaz ve petrol işlerinin tıkrında kalması için lobicilik mi yapıyor? Doğan Holding gibi medya tekellerinin olası bir savaşta kaybedecekleri ile kazanacakları nedir acaba? Peki, galeyana getirilen halkın, yoksulların, emekçilerin, genci ve yaşlısıyla geniş toplumsal kesimlerin kaybedecekleri?

Ya, cep telefonlarına »şehitler ölmez, vatan bölünmez« sloganlarını fon müziği ile süsleyip, tanesini 3,99 Avro'ya sunan, »asgari sipariş beş adetten« bayraklar satan şark kurnazı uyanıkların mantar gibi bitmesini nasıl yorumlayalım? Her soru, beraberinde yeni sorular getiriyor. Bunları herkes kendince yanıtlayabilir. Ama asıl yanıt bekleyen soru, sınır ötesi operasyonun ve çıkması muhtemel savaşın kimin çıkarına olduğudur. Bu sorunun yanıtı, tüm diğer soruları da yanıtlayacaktır.

Başlığa dönersek: Nazım'ın deyimiyle, vatan cepleri doldurmaksa eğer utanmazca, »her şey vatan içindir« öyleyse...

KÜRTLERİ SEVMEK Mİ?

17 KASIM 2007

Bugün iki yazı okudum. Bir tanesi Bianet sayfasında sayın Mustafa Sönmez'in »Ey Türk! Kürdünü sev, koru, güven...« başlıklı yazısı. Diğeri ise koxuz.org adlı websayfasında, değerli katkılarından her zaman faydalandığım Demir Küçükaydın'ın »Liberallerin intiharı ve PKK« başlıklı yazısı. Açıkcası Demir'in yazısını herkese önerebilirim, çünkü gerçekten »cuk« oturmuş.

Sayın Mustafa Sönmez'i tanımıyorum. Düşüncelerini kaleme alırken iyi niyetli davrandığından şüphe etmiyorum elbette, ama yazısını okurken, dilin düşüncelerin aynası olduğunun bu kadar güzel bir örneği olamaz diye düşünmekten kendimi ala koyamadım. Sayın Sönmez'e de Demir'in yazısını okumasını salık veririm, çünkü Demir Türkiye soluna ve liberallerine ayna tutuyor.

Bianetsayfasındaki yazıya gelince: Sayın Sönmez teşbihte hata olmaz diyerek, kısaca despot (devlet) babanın zavallı kızına (Kürtlere) hoyrat davranmamasını öneriyor ve Türklerden Kürtleri sevmelerini, korumalarını ve onlara güvenmelerini istiyor. Eh bir de yoksulluğu ortadan kaldırdık mı, sorun morun kalmaz diyor. Sorun emek mücadelesidir tespiti yapılarak, sınıfsal bakışını (!) gösteriyor.

»Söz gider, yazı kalır« derler. Gerçekten de sayın Sönmez'in yazısı »beyaz« efendinin söylemi için kalıcı bir örnek olabilir. Sorunlara »sınıfsal« bakarak yorum getirenlerden, en azından seksist örnekler vermemelerini beklemek gerekir. Solcular, kadın hareketini bir nebze olsun anlamışlar ise, despot babaların kızlarına »kötü« davranmalarının gerçek nedenlerini öğrenmiş olmalıdırlar. Kötü davranılan kızın sorunu, bir gün işine gelip despotluğunu bırakacak olan babayı sevmek değil, kendi kaderini kendisinin tayin edebileceği kurtuluşudur.

Verilen örnekte devamla »kötü davranılan kızın« başkaları tarafından »ayartılmasına« vurgu yapmak ise, kadının »saçı uzun, aklı kısa« paradigmasının dışı vurumudur. Aynı zamanda bu örnekle »zavallı Kürtlere kötü davranmaz, refahtan biraz pay verilirse, ne kızlarını dağa, ne de mafyaya satarlar« denilmektedir. Öyle ya, »kuyruklu, aptal« Kürtler yoksul olunca ne onur tanırırlar, ne de namus!

Pes yani. Hiç mi tarih okunmamış. Hiç mi kapitalizmin nasıl işlediği, sömürünün nasıl gerçekleştiği öğrenilmemiş. Sınıfsal bakış, egemen söyleme bu kadar yakın olabilir mi? Sayın Sönmez'e sormak gerekiyor: madem soruna sınıfsal açıdan bakıyorsunuz, o halde metropollerdeki kriminalitenin gerçek nedenlerini ele

almadan, nasıl etnikleşme vurgusunu yapabilirsiniz? Kürtleri dağa – ki gönüllü olarak – çıkmaları bir neden mi, yoksa sonuç mu? Hadi PKK'yi bir yana bırakalım: sorunların gerçek nedenlerine dikkat çeken sayısız yazıdan birisini dahi okumadınız mı?

Sorunun ekonomik temeline gelince: temel çelişkinin çözülmesinin, yan çelişkilerin çözülmesi anlamına gelmediği, özgürlük, demokrasi ve sosyal refahın birbirlerinden kopmaz bir bütün oldukları yıkılan devlet sosyalizmi örneğiyle yeterince kanıtlanmadı mı? Ekonomik sorunlar çözülünce, Kürt Sorunu kendiliğinden mi çözülecek?

Felakete doğru yol alınmış bu ortamda iyi niyet, belki vicdanı rahatlatır, ama hiç yeterli değildir. Sorunun asıl adı konmadan, çözüm bulunamaz. Ayrıca mesele Türklerin Kürtleri sevmesi değildir. Kölelerini seven çok efendi var. Birilerinden başkalarını sevmelerini istemek, »Türk-Kürt kardeşdir« lafı gibi apolitik bir söylemdir.

Söylenmesi ve savunulması gereken ise kabullenmedir. Politik, ekonomik, kültürel ve hukuksal alanlarda gerçek eşit haklı, devletin baba değil demokratik kontrol altına alındığı, yaratılan zenginliğin kapitalist sermaye birikimi yerine halkın hizmetine sunulduğu ve bireylerin kendi kaderlerini kendilerinin belirleyebileceği kurtuluşcu bir zihniyetin egemen olduğu bir gelecek için Kürtlerin varlığı kabullenilmelidir. Bunun içinse »beyaz efendi« gözlüğünü çıkarmak gereklidir.

İşte o zaman emekçilerin, yoksulların, genç ve yaşlıların, kadın ve erkeklerin gerçek düşmanının kim olduğu, Kürt sorununun da bir egemenlik aracı olarak kullanıldığı açık seçik görülecektir. Beyazlar belki o zaman, paternalist yaklaşımla geleceklerini garanti altına alamayacaklarını ve Kürtlerin (Demir'in deyiimiyle) çoktan »Tom amcalıktan« istifa ettiklerini görebileceklerdir.

Kürtleri sevmekmiş. Varlıklarını kabul et, o bile yeter canım kardeşim, o bile yeter.

YİNE YEŞİLLENDİ FINDIK DALLARI...

24 KASIM 2007

Dün Nürnberg’de Alman Yeşillerinin kurultayı başladı. Yarın da Türkiye Yeşilleri »Nasıl bir yeşil politika?« başlıklı bir toplantı düzenliyorlar. Bu tesadüf, Yeşil hareketin eleştirisel bir dökümünü yapmak için iyi bir fırsat.

Alman Yeşilleri ilk ortaya çıktıklarında, gerek muhafazakâr akımların, gerekse de geleneksel sol akımların çevre koruması, bireysel özgürlükler, kadının kurtuluşu, militarizm gibi çeşitli politik alanlardaki tutuculuğuna tepki olarak kendilerini »Yeni Sol« diye nitelendirmekteydiler. Sadece reaksiyoner kesimler değil, aynı zamanda devlet sosyalizmi çizgisindeki komünist partileri ve bir çok marksist akım, yeşil hareketin pasifizmini, özgürlükçü – paylaşımcı ve ekolojik yaklaşımlarını başlangıçta pek ciddiye almadılar. Ancak zaman içerisinde Yeşil Düşünce geniş toplumsal kesimler arasında etkisini artırınca, hemen her politik akım programına çevre koruma ve ekoloji ile ilgili bölümler almaya başladı. Bu açıdan bakıldığında, Yeşillerin bir toplumsal paradigma değişimine önemli katkıları olduğunu teslim etmek gerekir.

Böylesi bir köşe yazısında Yeşil hareketin tarihini genişlemesine ele almak olanaklı olmadığından, okurdan özür dileyerek, Yeşillerin günümüzdeki konumuna değinmek istiyorum. Aslına bakılırsa Alman Yeşillerinin hem tarihi, hem de güncel politikaları neoliberalizmin ne denli esnek davranabildiğini ve özü »sol« olan bir çok istemi nasıl kendi programatığına özünü değiştirerek entegre edebildiğini kanıtlamaktadır.

Almanya’da 1998 yılında toplumsal dinamikler 16 yıl süren Helmut Kohl iktidarına son verme ve ciddi bir politika değişikliği gerçekleştirme fırsatı yaratmışlardı. O dönemlerde bir çok insan gibi ben de gerek mitinglerde yaptığım konuşmalarla, gerekse de temsil etme onuruna kavuştuğum örgütler içerisindeki çalışmalarım, »kırmızı-yeşil projeye« destek sunmuş ve büyük umutlar bağlamıştım. Hepimiz ırkçı göçmen politikalarının değişeceğini; sosyal devlet alanında kaybedilen mevzilerin geri alınıp, yeni mevziler kazanma fırsatlarının çıkacağını; AB’nin sosyal, demokratik ve barışçıl bir Avrupa olma yönünde önemli adımlar atılacağını; sosyal ve ekoloji politikalarının birbirine bağlanıp, sürdürülebilir politikaların inşasına başlanacağını ve tüm bunların işçi sınıfı hareketine yeni ivmeler katabileceği umuyorduk.

Tam tersi oldu. Sosyaldemokrat ve Yeşillerin kurduğu hükümet başlangıçta gerçekleştirdiği bir takım kozmetik rütuşlardan – özellikle Oskar Lafontaine’in

ayrılmasından – sonra tam anlamıyla bir »U-Dönüşü« gerçekleştirdi. Bir burjuva devleti için hayli ilerici sayılabilecek Alman Anayasası’nın sosyal devlet, demokrasi ve barışı savunma ilkeleri birer birer çiğnenerek, Almanya neoliberal programı en etkin uygulayan ülke haline getirildi. Alman orduları 1945’den sonra ilk kez, hem de uluslararası hukuku bile bile ezerek, komşu ülkelerin topraklarına saldırdı. Kosova savaşı, Irak savaşlarının lojistik desteklenmesi ve ABD’den sonra en fazla askeri yurtdışında konuşlandıran ülke olma »başarısı« sosyaldemokrat-yeşil hükümetin iktidarında gerçekleştirildi.

Şimdi Kuzeyren Vesfalya eyaleti başbakanı olan hristiyan demokrat Jürgen Rüttgers’in 1999’daki bir görüşmemizde bana söyledikleri, hafızama kazıldı: »Çakır, biz iktidarda olsaydık ve bunların yaptığı yapsaydık, bırak sendikaları, dünya ayaklanırdı«. Gerçekten de Schröder – Fischer hükümetleri, muhafazakârların denemekten bile korktuklarını gerçekleştirdiler. 1998 yılında Yeşillerin programında ne yazıyorsa, kırmızı-yeşil hükümet, Yeşil Parti Kurultaylarının da onayı ile, tam tersini uyguladı.

Bugün ise, kendi politikalarının sonucunda ortaya çıkan protesto hareketlerinin göbeğinden doğan Sol Parti’nin mecliste temsil edilmesi, gerek SPD’nin, gerekse de Yeşillerin yeniden »sol söylemi« hatırlamalarına neden oldu. Muhalefetteki Yeşiller, dün hükümetteyken yaptıklarının tam tersini savunur oldular. Hatta Afganistan’a asker gönderme konusunu bile artık eleştiriyorlar – her ne kadar milletvekilleri kurultay kararlarına »vicdanî gerekçelerle« uymasalar da.

Yerse. Ama yemiyor artık. Yeşiller, tam anlamı ile bir eko-liberal parti durumundalar. Ekolojinin kapitalist özelleştirmelerle korunabileceğini savunan, göç politikalarında »beyaz Avrupalı« yaklaşımları sergileyen ve silah zoru ile »demokrasinin« ihraç edilebileceğine inanan bir sistem partisidirler. Türkiye’deki Yeşiller bu tarihe iyi bakmalı, statükoyu sorgulamadan ne yeşil politika yapılabileceğini, ne barışın sağlanıp, sürdürülebilirliğin gerçekleşeceğini kavramalıdır. Bu, fındık dallarının yeşillenmesi kadar apaçık ortadadır.

SEHHULİ, SAMURA VE AMARA

1 ARALIK 2007

Bir olay, üç isim, üç yaşam. Üçü de Fransız toplumunun bir parçası. Ve yine Paris banliyölerinin sokakları. Halbuki ne kadar da çabuk unutmuştuk oraları. Yangın yerinin kokusu burnumuza gelmeden, yangının farkına varamıyoruz anlaşılan.

Muşin Sehhuli (16) ve Lakami Samura (15), Paris'in bir banliyösünde motorsikletleriyle polis otosuna çarpıp, yaşamını yitiren iki genç. İsimleri Ahmet, Mehmet, Hamid ya da Mahmud olabilir. Çünkü onlarla aynı »kaderi« paylaştan milyonlarca genç var Avrupa'da. Onlara Avrupa'nın yeni »lanetlileri« de diyebilirsiniz. İşte »lanetliler« gene sokaklara çıktılar.

Paris banliyölerindeki gelişmeler, malî piyasalar kapitalizminin cenderesi altında bulunan Batı Avrupa toplumlarının genel durumu açısından semptomatiktir. Beyaz Avrupalılar, alışlagelmiş sosyal güvenlik sistemlerinin erozyona uğraması, neo-liberal politikaların dayatmasıyla olağan iş ilişkilerinin güvencesizleştirilmesi ve burjuva demokrasilerinin içinin boşaltılması karşısında derin bir travma geçiriyorlar.

Bu travma, hiddetli bakışların hep daha zayıf ve çoğunluk toplumuna ait olmadıklarına inanılan kesimlere kaymasına neden oluyor. Beyaz toplumun köklerine işlemiş olan ırkçılık ve refah şövenizmi, ekonomik ve toplumsal sorunların gerçek nedenlerinin görülmesini engelliyor ve kapitalizmin her gün yeniden ürettiği sömürü, baskı ve eşitsizliğin sorgulanmadan kabul edilmesine neden oluyor. Böylelikle banliyölerdeki başkaldırının ardında derin sosyal bir sorunun yattığı görülemiyor, görülmek istenmiyor.

Kent gelişimi politikasından sorumlu devlet müsteşarı Fadela Amara, siyahî teniyle muhafazakâr Sarkozy Hükümeti'nin göçmen kökenli bir üyesi. Ancak Fadela Amara ile ölen iki genç arasında –ten renklerinin dışında– hiç bir benzerlik yok. Amara, ten rengine rağmen tam bir »beyaz« Avrupalı. Çocukluğunda ten rengiden dolayı ırkçı ayrımcılığa maruz kalmış bir insanın, günümüzdeki olaylara bakışının çoğunluk toplumunkinden farklı olması gerektiğini düşünebiliriz. Ama müsteşar Amara, Başkan Sarkozy'den farklı düşünmüyor.

Amara, Marx'ın »varoluş bilinci belirler« tespiti doğrular biçimde, banliyölerde göçmen kökenli toplumun zorlu yaşam koşullarına, istihdam piyasalarının etnikleştirilerek emek sömürüsünün derinleştirilmesine, banliyöde doğup büyüyen bir gencin gelecek perspektifinden yoksun oluşuna ve

yoksul doğanın, yoksul öldüğü gerçeğine –bilmesine rağmen– değinmiyor. Ne yapıyor? Banliyölerdeki »krizin« polis devleti metodlarıyla çözüleceğini söyleyip, isyankâr gençlere karşı daha sert cezai ve yasal tedbirler talep ediyor.

Açıklamalara bakılığında, Avrupa merkezci bakıştan kurtulamamış olan sol da, »şiddeti« eleştiriyor. Ancak banliyölerdeki isyanın başka bir yüzü daha olduğunu nedense unutuyoruz: Başkaldırı, banliyö gençliğinin ezik kişiliğini yok edip, kendine ve kendi gibi olanlara güven duyan yepyeni bir insan olarak doğmasına ve eskisi gibi yaşamak istemediğini kanıtlayan bir irade sergilemesine yol açmaktadır. Bundan sonra ne kadar sert tedbirler getirilirse getirilsin, kriz çözülemeyecek, yangın söndürülemeyecektir. Ta ki, çoğunluk toplumunun sömürülen bireylerinin, işçi örgütlerinin, sosyal hareketlerin ve politik solun onlarla birlikte örgütlenip, en zayıfın perspektifinden geliştirilecek politikalar ve bunlarayönelik eylemlerle, sömürü, baskı ve eşitsizliği üreten koşullar sorgulanana ve bu koşulların alaşağı edilmesi kararlılığı gösterilene dek.

Başkaları bu olaylar karşısında neleri anımsıyor bilemiyorum, ama banliyölerdeki yangın bana Frantz Fanon'un »Yeryüzünün Lanetlileri« adlı eserini anımsattı. Ve kitabın önsözünü yazan Jean Paul Sartre'nin »İyileşebilecek miyiz? Evet. Çünkü şiddet, Aşıl'ın topuğu gibi neden olduğu yaraları iyileştirebilir« sözünü. Kimbilir, belki banliyölerdeki bu şiddetli yangın, Batı Avrupa ülkelerinde giderek daha çok proleterleşen beyaz çoğunluğa, en zayıf olanın kurtuluşu olmadan, kendi kurtuluşlarının gerçekleşemeyeceği gerçeğini anımsatır.

AVRUPA'DAKİ APOLETLİ DERNEKÇİLER

8 ARALIK 2007

Artık kanıksadığımızdan olacak, günlük gazetelerde ki skandal sayılacak haberleri öylesine okuyup geçiyoruz. Hani Almanca'da bir deyim var ya »Ağaçların çokluğundan, ormanı görmüyor« diye, biraz da ona benziyor.

Başkonsolosların nezdinde bayrağa el basıp »...Türk milliyetçiliğine sadakatle bağlı kalacağıma« andımı içen ve Alman okullarında görev yapan Türk öğretmenlerden tutun, Türkiye kökenli göçmenleri temsil ettiğini ileri süren onlarca sözüm ona »Sivil Toplum Örgütü'nün »Türk düşmanlığına« veya »PKK terörüne« karşı »Avrupa Türk'nün protestosunu« dile getirmesine veya »Almanya Almanlarındır denilerek ırkçılık yapıyor« cümlelerini büyük puntolarla yazan, ama baş sayfasında »Türkiye Türklerindir« logosunun olmasından hiç rahatsızlık duymayan gazetelere kadar sayısız örnek vermek olanaklı.

Yazının başlığında anlatmak istediğimi bir örnekle açmak istiyorum. Son günlerde Türk gazetelerini takip edenler, Berlin'deki bir derneğin, »Berlin Türk Cemaati'nin (TGB) adının çokça anıldığını görmüşlerdir. Neredeyse her yıl yönetim kurulunda çıkan bir anlaşmazlık nedeniyle gazetelere haber olan bu dernek, hem Avrupa'daki sözüm ona Türk »Sivil Toplum Örgütleri'nin bir çoğu açısından, hem de Türkiye'deki karar vericilerin Avrupa'daki Türkiyeli göçmenleri nasıl kendi politikalarına alet ettikleri açısından iyi bir örnektir.

Bu dernek yıllardan beri Berlin Senatosu'ndan mali destek almakta, çeşitli platformlara »Berlinli Türkleri« temsil etme iddiasıyla katılmakta ve »Türk düşmanlarına« karşı düzenlenen kampanyalarda yer almakta. Bu derneğin yönetim kurullarındaki kavgalar hiç eksik olmuyor.

Diyeceksiniz ki, bir derneğin olağan kavgalarının ne gibi bir haber değeri olabilir ki? O zaman biraz geriye bakalım: Yanılmıyorsam 1997 yılında bu derneğin yönetim kurulu seçimlerinden mağlup çıkan eski başkan Mustafa Turgut Çakmak oğlu ve o zamanki yeni başkan Sabri Atak arasındaki sert tartışmalar basına da yansımıştı. Kavga'nın asıl nedeninin, dernek paraları olup olmadığı konusu sadece bir dedikodudan ibaret (!), ama kavga'nın, Hürriyet gazetesinin küçük bir haberle verdiği çözümü hayli ilginç.

Dönemin yüksek rütbeli bir general olan MGK genel sekreteri bizzat Berlin'e geliyor, tartışmaya el koyuyor ve sorun çözümleniyor. Düşünebiliyor musunuz? Türkiye'nin en üst karar organlarından birinin yürüt-

mesi hiç üşenmiyor, Ankara'dan kalkıp Berlin'e geliyor, ufak bir derneğin iç sorununu çözüyor ve tekrar Ankara'ya dönüyor.

Nasıl oluyor da, hergün binlerce derneğin kurulup, kapatıldığı Almanya'da faaliyet gösteren bir Türk derneğinin sorunu, Türkiye'nin millî güvenlik meselesi haline geliyor? Kişisel kaygılarla hareket etmediğini varsayacağımız MGK genel sekreteri hangi »ulvî« amaçların tehlikede olduğunu gördü de, Berlin'e gelme ihtiyacını hissetti? Ve neden yabancıların kurdukları dernekleri son derece sert önlemlerle takip eden Almanya'daki devlet kurumları, yabancı bir ülkenin güvenlik kurumu temsilcisinin – bugün bile – her ay Almanya'ya gelip, derneklerin çalışmalarını »koordine« etmesine sessiz kalıyorlar? Dernekler de sanki önemli hiç bir şey olmamış gibi »olağan« faaliyetlerine devam edip, Berlin Senatosu'ndan veya Almanya'nın başka devlet kurumlarından ödenekler almaya devam ediyorlar.

Buna benzer örnekler çok. Öyle zannediyorum ki, şiir yarışmalarında binlerce Avro dağıtan, Türkiye ve K. Kıbrıs'a bedava uçak kaldıran, protesto kampanyaları örgütleyip, Avrupa'daki »Türk Toplumu« adına asıp-kesen kimi »Sivil Toplum Örgütü'nün finansman kaynakları ve nerelerden »direktif« aldıkları saydamlaşırsa, apoletli sivil dernekçilerin hangi amaçlara hizmet ettikleri ortaya çıkacaktır.

Tüm bunlar 12 Eylül 1980 cuntasının başlattığı »Huzur Operasyonu'nun tüm hızıyla ve yeni kalitede devam ettiğini, hükümet ve partilerden bağımsız olması gereken kurumların, Türkiye'deki karar vericilerin dış politikalarına eklemlendiklerini ve sonuç itibarıyla, Türkiye kökenli göçmenlerin manipüle edilen bir kitle olarak tutulmaya çalışıldığının göstergesidir.

»Derin devlet« tartışmalarının hâlen sürdüğü ve her türlü demokratik kontrolden uzak gizli örgüt ve çetelerin var olmaya devam ettiği bir ülkenin karar vericilerinin emri altında faaliyet gösteren apoletli dernekçilerin kimler olduğu bilinmelidir. Bilinmelidir ki, kamuoyuna yapılan »Sivil Toplum« açıklamalarının ardında hangi politik çıkarların durduğu öğrenilebilir, ki sonradan kimse »bilmiyordum« diyemesin.

BARIŞIN DİLİNİ KONUŞMAK İÇİN

15 ARALIK 2007

Uzun zamandan beri katıldığım toplantılarda, yaptığım sohbetlerde hep aynı serzenişe tanık oluyorum: bir şeyler yapmak gerek! Açıkcası, ben de hep aynı lafı tekrarlar olmuştum.

Avrupa'da yaşıyor olmamız, Kürt Sorunu'nun, adaletsizliğin, demokrasi açıklarının ve insan haklarının zedelenmesinin Türkiye'de yarattığı ortamdan bire bir etkilenmemizi engellemiyor. Seyrettiğimiz Türk televizyonlarını kapatsak, Türkçe gazete almaktan vazgeçsek bile bundan kurtulamıyor, gündelik yaşamımızda Türkiye'deki gelişmelerden kaynaklanan ırkçı, düşmanca ve şiddet yanlısı söylemlerle her an karşılaşabilmekteyiz.

Bırakalım milliyetçi ve şoven yürüyüşleri, Berlin'de, kullandığı taksiye binen Türkiyeli gençlerin »nere-lisin« sorusunu, Iraklı bir Kürdüm diye yanıtlayan taksi şoförünün dövülmesinden, başka bir kentte aynı derneğin üyesi olmalarına rağmen, birbirlerine silah çekecek derecede düşmanlaşan insanlarımıza veya yıllardır aynı işyerinde sendikal çalışma yapan işçilerin birbirlerine düşman gözüyle bakarak, ayrışmalarına kadar, endişe verici bir toplumsal travma ile karşı karşıyayız.

Bu gelişmenin nedenlerini burada tekrarlamaya gerek yok. İşte tam da böylesi bir ortamda suskun kalmak, görmezden gelmeye çalışmak, travmanın derinleşmesine katkıda bulunmanın yanı sıra, şiddet ortamının tırmandırılmasına ortak olmak anlamına gelecektir. Yaşadığımız bu günler, savaş dili yerine, barışın dilini konuşacak olan insanlara olan gereksinimin arttığı günlerdir.

Gazetemiz yazarlarından, dostum Günay Aslan katıldığı bir panelde, »Avrupa'da barış meclisleri kurulmalıdır« tespitini yapmıştı. Daha sonraları onun bu önerisi üzerine Türkiye'deki gelişmelerden kaygı duyan bir kaç kişi bir araya geldik. Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu başkanı Turgut Öker, Demokratik İşçi Dernekleri Federasyonu Hüseyin Avgan, Günay Aslan, Kemal Uzun hoca, yazar ağabeyimiz Ömer Polat ve ben.

Yaptığımız tartışmalar sonunda, geniş kesimleri kucaklayacak, örgütlerden değil kişilerden oluşacak, Türkiye Barış Meclisi'nin programı çerçevesinde ve onunla sıkı işbirliği içerisinde faaliyet gösterecek olan bir »Avrupa Barış Meclisi«nin oluşturulması konusunda hem fikir olduk. Kuruluş çalışmalarına 13 Aralık itibarıyla resmen başlamış bulunuyoruz. Önümüzdeki haftalarda çeşitli kesimlerden isimlerle ilişkiye geçmek için de bir çağrı yayınladık.

»Avrupa Barış Meclisi« sadece Kürt ve Türklerden oluşmayacak elbette. Ne kadar Türkiye kökenliyse, o kadar da Avrupalıyız ve Avrupa'daki milistarist politikalara karşı o denli karşı çıkmalıyız. Şimdiye kadar yaptığımız görüşmelerde, Avrupa'daki barış hareketi temsilcilerinin bu meclise geniş destek vereceklerini gördük. »Avrupa Barış Meclisi« o açıdan, Avrupa'daki insan hakları ve barış hareketlerinin kopmaz bir parçası olarak kendi yerini yaratacaktır.

Daha çalışmaların başındayız henüz. Ancak girişimciler olarak yaptığımız bütün çalışmaları olanaklı olduğunca anında demokratik kamuoyu ile paylaşmak istiyoruz. Gerek köşe yazılarımızda, gerekse de yayınlayacağımız basın açıklamaları ile kamuoyunu bilgilendireceğiz. Bu, »Avrupa Barış Meclisi«nin program tartışmaları, önüne koyacağı hedefler ve pratik çalışmaları için de geçerli olacak.

Görebildiğim kadarıyla bugünlerde Almanya'nın çeşitli kentlerinde barış ve demokrasi girişimleri oluşturulmakta. Umarım bu girişimler, »Avrupa Barış Meclisi«nin oluşumuna katılıp, mutfağında yer alırlar. Çünkü barış için herkesin yapabileceği bir şeyler var.

Çağrımızda dediğimiz gibi: »Barışın ince uzun yolunun gelecek aşamalarını planlamak süreçleri ve kurumları gözlemlemek, yeni önerileri, girişimleri toplumla paylaşacak genişliğe ve işlev zenginliğine kavuşturmak ve Avrupa'daki barış hareketleri ile birlikte barışa katkı sunmak için herkesi göreve davet ediyoruz«.

TEK ŞANSIMIZ BARIŞ!

22 ARALIK 2007

Onur, adalet, hak, hukuk – silahlar konuştuğunda gölgeleri bile kalmaz. Gereksiz teferruatlılar artık. Kan, gövdeyi götürmeden, söyleme karışmıştır bile. »Kana kan, intikam«dır söz konusu olan. Kan namus, namus vatan olur, vatan ise her türlü barbarlığı mübah kılan mukaddesat.

Milliyetçi-şövenist kasırmanın esir aldığı toplum, yoksul kitleler, bu mukaddesatın aslında kendilerinin olmadığını, kapitalist sömürüye dayanan egemenliğe ait olduğunu göremezler. Namuslarından başka savunacak bir şeyleri kalmayan yoksul kitleler, asgarî ücretle kıt kanaat yaşatabildikleri bedenlerini militarizmin cehennem ateşine atmaya hazırdırlar.

Egemenler mukaddesatı korumak için her bedeli ödeyeceklerini ilân ederler. Bedeli halkın ödeyeceğini söylemezler elbette. Savaşın acımasız çarkları işler işlemez, insanı insan yapan ne kadar değer varsa, kaybolur gider. Konu komşu, kardeş, arkadaş düşmandır artık. Düşman, yok edilecek, kökü kazınacaktır. Kökü kazınacak olanın da insan evladı, öldüğünde yasını tutacak acılı bir ailesi olduğu unutulur. Onun da bir işçi, bir köylü, bir aydın, bir emekçi olduğunun farkına varılamaz bir türlü. Ya ölecektir, ya da boyun eğip, teslim olacaktır – başka seçenek tanınmaz ona.

Sonra? Sonrası mâlum: geçmişin muharebe meydanları, türküler, marşlar ve çiçeklerle mukaddesatı savunmaya uğurlanan işçilerin, köylülerin, emekçilerin cesetleriyle doludur. İsimsiz milyonlar, egemenlerin çıkarları uğruna bedel ödemişlerdir. Kutsal ulusal devleti yaratan Avrupa modernizmi, barbarlığa dönüştüğünü ancak iki dünya savaşı, soykırımlar, gaz odaları, toplama kampları, fırınlar ve onmilyonlarca ölüm sonrasında görebilmiştir.

Acaba Avrupa modernizminin bir ürünü olan Türkiye de bu gerçeği milyonların ölümünden sonra mı görecektir? Güncel gelişmeler, egemenlerin topyekûn savaş kararlılığı ve başta işçi sınıfı olmak üzere, toplumun basiretsizliği bunun tersini tasavvur etmeyi engelliyor ne yazık ki. Savaş çığırtkanlığının, linç kültürsüzlüğünün hâkim olduğu; sağduyulu, mantıklı seslerin »vatan hainliği« ile suçlandığı bir dönemden geçiyoruz. Almanya'nın eski şansöyelerinden Helmut Schmidt, »hiç savaş görmeyenler, savaşçı kesiliyor« derken, ne kadar da haklıymış. Kanı, mürekkep haline getirmek o kadar kolay oldu ki.

Tüm bunları görünce, insanoğlu hiç mi tarihten öğrenemeyecek diye ümitsizliğe kapılmamak elden bile değil. Oysa tarihten öğrenecek o kadar çok şey var. Her

şey bir yana, savaşın hiç bir zaman halkların çıkarına olmadığı öğrenilebilse bile yeter.

İşte o zaman ekonomik, politik ve toplumsal sorunların gerçek nedenlerini görmeyi engelleyen sis dağılacaktır. Sis dağıldığında militarizmin, savaş naralarının aynı zamanda yurt içinde totaliter, antidemokratik uygulamaların, baskı ve kapitalist sömürünün devamının sağlanması anlamına geldiği; bireyin ve dolayısıyla toplumun kurtuluşunu engelleyen egemenlik aracı olduğu; »düşmana« atılan bombaların, aslında kendi halkına atıldığı görülecektir. Ve bu görüldüğünde de, Türklerin, Kürtlerin ve Ortadoğu denilen bölgedeki bütün halkların ortak çıkarları olduğu, asıl düşmanlığı egemenlerin emperyal hırslarının körüklediği ve halkları köleleştiren, sömüren, birbirlerini öldürmeye iten bütün koşulların alaşağı edilmesinin zorunlu olduğu ortaya çıkacaktır.

Bunların bilincinde olanların ümitsizliğe kapılma gibi lüksleri yoktur. Aksine, en ümitsiz durumda bile, Karl Liebknecht gibi tek başına, yaşamı pahasına da olsa, egemenlerin savaşına karşı çıkma; eşitlik, adalet ve demokrasi temelindeki bir barışı savunma görevi ile yükümlüdürler.

Bu görevi yerine getirmek, akıntıya karşı yüzmek haliyle kolay değil. Ama başka şansımız da yok – barışın ancak düşmanla yapılabileceğini, eşit ve adil olması gerektiğini söylemekten, bu uğurda mücadele etmekten başka. Mahatma Gandhi'nin dediği gibi: »Barışa giden bir yol yok. Yol, barışın ta kendisidir.«

İnsanın ve doğanın, egemenlerin çıkarlarına kurban edilmediği bir dünyaya olan sarsılmaz inancım, bayramınız kutlu olsun.

UMUT OLMASA İNSANDA...

29 ARALIK 2007

Yeni bir yıla girerken, hep olumlu şeyler düşünmeye çalışır insan. Yeni yıl için temiz sayfalar açılır, her yıl konulmuş, ama bir kaç hafta sonrasında unutulmuş olan hedefler gene en başa konulur, »ama, bu sefer mutlaka« ümidiyle yeni yıl beklenir.

Umutlar daha yeni yıla henüz girerken tükenmeye başlar. Milyonlarca insanın renkli piyango rüyaları bir anda sabun köpüğü gibi yok olmuştur. »Kahretsin!«, »bizde şans olsa« yılbaşı gecesinin belki de en fazla sarf edilen sözleri olur. Gecekonducularda »aptal kutusunun« cıfcaflı, şatafatlı yılbaşı programları biraz hüzün, biraz kıskançlık, hayli ümitsizlikle izlenir. Yarın, sabahın köründe gene işe gidilecektir. Ekmek kavgası ne zaman mola vermiştir ki?

Yoksullar bunu düşünürken, zengin sofralarında neşe ile şampanyalar, kahkahalar patlatılır. Yeni yıl, yeni fırsatlar, kâra kâr katacak yeni atılımlar getirecektir.

Yoksullar yoksullaştıkça, onlar zenginleşecektir.

Kapitalizmin doğa yasasıdır bu. Onlar bunun bilincindedirler, neşeleri ondandır.

Sınıf bilinci bu olsa gerek.

Heyhat, bir de lanetliler kurtuluşun tek başına olamayacağını bilinçlerine çıkartabilseler!

İşte, nice umutların mezarı haline gelen bir yılı daha geride bırakıyoruz. Son günlerinde bile kan kokusundan kurtulamadık bu yılın. Pakistan'da, Afganistan'da, Irak'ta gene bombalar patlıyor, parçalanmış bedenler etrafa saçılıyor. Nasıl kanlı başladıysa 2007, öylesine kanlı bitiyor.

2008'de kan kokuyor. Egemenler egemenliklerini korudukça; hükümranlıklarına boyun eğenler, boyun eğmeye devam ettikçe, her yeni yıl kan kokmaya devam edecek öylesine.

Yok, böyle yazıyorum diye umutsuzluğa kapıldığımı sanmayın hiç. Tam tersine: gerçekleri görenlerin, bilinçlerine çıkartanların sayısının her geçen gün arttığını gördüğüm; tarihin sonunun gelmediğine inandığım için son derece ümitliyim. Firavunların, imparatorların, diktatörlerin, cani despotların hükümdarlıklarının ebedi olmadığını kanıtlayan tarihe tanık olduğumuz için umudumu yitirmedim henüz.

Bugün de, bireysel kurtuluş hülyasından başka, umudumuzu yitirmek için bir neden yok. Milliyetçi-şövenist saldırganlıklara, emperyalist hırsların dayatmalarına, savaş çığırtkanlıklarına, körüklenen düşmanlıklara, baskılara, sömürüye, »... ipin, kurşunun yağmına«,

barış, adalet, gerçek demokrasi diyenler oldukça ümitsizliğe kapılmam. Onların çıkartacağı kıvılcımın, sonsuzluklar için kurulduğu zannedilen tapınakları er ya da geç yerle bir edecek özgürlük ateşini yakacağına olan inancımı kaybetmediğim için umudumu yitirmem. Kendimi parçası olduğum sınıfın bilincinde, işçi, barış ve özgürlük hareketlerinin sıradan bir neferi gördüğüm için umutluyum hâlâ.

Bu uslanmaz umudumla tüm okurlarımızın, dostlarımın,yoldaşlarımın yeni yılını kutluyorum.

KLAVUZU KOCH OLANIN...

5 OCAK 2008

Almanya'da bu yıl yeni bir seçim maratonu başlıyor. Toplam yedi eyalette 4 Eyalet Parlamentosu Seçimleri ve 5 yerel seçim yapılacak. Federal Eyaletler Meclisi'ndeki çoğunluğu ve dolayısıyla federal devletin yasama sürecini doğrudan etkileyecek olan Eyalet Parlamentosu Seçimleri Alman politikalarının yönü açısından hayli önemli.

Seçimler, Alman politik solu için de son derece önem taşıyor. 2005 Genel Seçimleri'nde Federal Parlamento'ya yüzde 8,7 oyla giren, ilk batı eyaleti başarısını 2007'de Bremen'de gösteren Sol Parti, ciddi bir sınav verecek. Özellikle Hessen'de Sol Parti'nin yüzde 5 barajını aşması büyük bir olasılık olarak gözüküyor.

Sol Parti'nin Federal Parlamento'daki tek gerçek muhalefet partisi olma rolü, tutarlı ve ısrarlı bir biçimde neo-liberalizme karşı sosyal adalet ve militarizme karşı barış istemlerini dillendirmesi, başta sendikalar olmak üzere, toplumsal hareketler ile olan bağlarını güçlendirmesi, CDU/CSU, SPD, FDP ve Yeşiller'den oluşan fiili neo-liberal koalisyonu sürekli zora sokuyor. Sol Parti'nin varlığı, büyük koalisyonun, politikalarındaki bütün kozmetik rütuş denemelerine rağmen, oy oranını azaltıyor.

Şimdi ise neoliberal ekipler tüm dikkatlerini 27 Ocak'ta Hessen ve Aşağı Saksonya'da başlayacak olan seçim maratonuna yoğunlaştırmış durumdadır. Sosyal politikaları ile Alman halkı arasında yaygınlaşan huzursuzluğu giderememiş olan Hristiyan demokratlar kaybettikleri oyları geri alabilmek için hemen her seçimde yardımına başvurdukları bir hayaleti yeniden hortlatıyorlar: göçmen korkusu!

1999 yılında yürüttüğü ırkçı seçim kampanyası ile Hessel Eyaleti Başbakanı olmayı başaran CDU'lu Roland Koch, aşırı sağ popülist kampanyanın sözcülüğünü üstlenmiş durumda. Koch, Sol Parti'nin Eyalet Parlamentosu'na girmesi durumunda koltuğunu kaybedebileceğinin bilincinde. Sol Parti'nin baskıları karşısında »yasal asgarî ücret« gibi »sol« sloganlara başvuran Hessen SPD'si de bu fırsatı kullanarak, Koch'un alaşağı edilmesini seçim hedefi olarak ilân ettiğinden, CDU hükümetinin tek başına iktidar kalması pek olası gözüküyor.

Koch bu durumda basit, ama bir o kadar etkin bir adım atmıyor tek çıkar yol olarak görüyor: Alman toplumunun köklerine yerleşmiş olan ırkçı yaklaşımları kullanarak, göçmen karşıtı politikayı seçim kampanyasının merkezine yerleştirmek. Münih metrosundaki dayak olayını gerekçe gören Koch, »Almanya'da çok fazla kriminal genç yabancı var« diyerek, genç göçmenlere karşı sert yasal tedbirler talep ediyor. Buna paralel olarak, »Alman

gelenek ve göreneklerine sahip çıkılmasını« isteyerek, milliyetçiliği körükliyor.

»İffet, disiplin, çalışkanlık, intizam ve görev bilinci« gibi »geleneksel Alman (!) değerlerine« vurgu yapmak, »burada yaşayan herkes Almanların kuralına uymalıdır« ıkkelliğine başvurmak, maalesef Almanya'da pek yaygın olan uğursuz bir gelenektir. »Şairlerin ve düşünürlerin ülkesinde« bu geleneğin kolaylıkla seçim sandığına yansması ile ayrı bir gerçek.

Bu açıdan bakıldığında Koch bu kampanyası ile kaybettiği bazı mevzileri geri alabilecek. Ancak bu sefer bu oylar tek başına iktidar olması için yeterli olmayacak gibi görünüyor. Eğer Sol Parti yüzde 5 barajını aşabilirse – ki, öyle gözüküyor –, parlamentodaki dengeler değişecek ve Koch hükümeti tarih olacak. Gerçi bu durumda büyük koalisyonun kurulması söz konusu, ama Hessen Parlamentosu'nda savaş sonrasında ilk kez emekçilerin, yoksulların ve göçmenlerin taleplerini kürsüye taşıyan bir muhalefet olacak.

Sol Parti'nin Federal Parlamento'daki varlığı nasıl federal politikalarda yön değişikliğini zorluyorsa, Eyalet Parlamento'larındaki varlığı da benzer gelişmelere yol açacaktır. Koch'un klavuzluğundan kurtulmak, var oluşlarının ırkçı politikalarla alet edilmemesi isteyen her göçmen kökenli seçmen, 27 Ocak'ta neoliberelelere kırmızı kart göstermeli ve oyunu gerçek muhalefeti parlamentoya taşıyacak olan Sol Parti adaylarına vermelidir. Koch, Ypsilanti ve benzerlerinin karşısında göçmenlerin tercihi Sol'un adayı Yıldız Köremezli-Erkiner olmalıdır.

SOĞUK SAVAŞÇI ROLAND KOCH

26 OCAK 2008

Yarın Hessen ve Aşağı Saksonya eyaletlerinde Eyalet Parlamentosu Seçimleri yapılacak. Aşağı Saksonya'da bir hükümet değişikliği olmayacağı görüşü hayli yaygın. Araştırmacılar, Christian Wulff hükümetinin kolay alaşağı edilemeyeceğini belirtiyorlar. Ancak aynı tespiti Hessen başbakanı Roland Koch için yapmak pek olanaklı değil.

1999 yılında yürüttüğü ırkçı seçim kampanyasıyla iktidarı ele geçiren Koch ve Hessen CDU'su bu sefer zor durumda. Koch'un iktidar bilançosu özellikle emekçiler, yoksullar, işsizler, gençler ve emekliler için bir sosyal yıkım anlamını taşıyor. Özelleştirmeler, kamuda binlerce kişinin işten çıkartılması, kamu çalışanları üzerinde düşük ücret ve çalışma koşullarının kötüleştirilmesi ile baskının artırılması, sosyal ve demokratik hak budanmaları, eğitim ve öğrenim sistemindeki gerici adımlar, öğretmen sayısının azaltılması ve okulların sürekli mali dar boğazlara sokulması gibi sayısız neoliberal adım Roland Koch'un »başarı« listesinde yer alıyor.

2004 yılından bu yana neoliberal politikalarla karşı artan toplumsal direnç, federal düzeyde Sol Parti'nin başarısı ve Hessen'de de nihayet sendikaların hareketlenir olması, Koch hükümetine karşı ciddi bir kamuoyu oluşmasına neden oldu. Seçim tahminlerinde oy oranlarının açık bir biçimde düşüşe geçmesi ise Hessen CDU'sunda panik ataklara yol açıyor. Gösterdikleri reaksiyon da açık ırkçılık ve soğuk savaş döneminin antikomünizminden başkası değil.

Aslına bakılırsa soğuk savaşçı Koch ve yandaşlarının bu reaksiyonu ve muhalefet partilerinin bu reaksiyona gösterdikleri tavır, Alman politik elitleri ve çoğunluk toplumu için semptomatiktir.

Koch'un göçmen kökenli gençlere karşı sert ceza tedbirleri alınmasını isteyen söylemleri ile seçim afişlerine taşıdığı »Hessen, Ypsilanti, Al Wezir ve komünist gürûha bırakılamaz« sloganının ırkçı ve antikomünist olduğu konusunda burjuva basını bile hem fikir. SPD'li Andrea Ypsilanti ile Yeşillerin adayı Tarık Al Wezir'in isimlerinin, eşten veya babadan kalan isimler olma dışında saf Alman oldukları bilinmesine rağmen, öne çıkarılması, Alman politik elitleri arasında ahlaki değerlerin ne denli yozlaştığını gösteriyor.

Koch bilinçli olarak Batı Alman toplumunda yaygın olan antikomünist yaklaşımları ve toplum merkezinde kökleşmiş ırkçılığı kullanıyor. Belirli bir başarı sağlaması bu nedenle olanaksız değil. Çünkü asıl sorun Koch'da değil, Koch'un gerçek duygularına tercüman olduğu çoğunluk toplumundadır.

Bunu muhalefetin tepkisinden de okumak olanaklı. Gösterilen tepki tipik Avrupa merkezci »moralist antiırkçılık«tır, politik değil. Irkçılığa temel oluşturan toplumsal ve yasal ayrımcılıklar ile ırkçılığın temellendiği üretim ve egemenlik ilişkilerine değinilmeden, ırkçılık münferit bir olay, demokrasinin »işleyiş bozukluğu« olarak gösterilmektedir. Göçmenler, vatandaşlığa alınma gibi gerici ulusalcı baskılara maruz kalmadan, toplumsal, politik, yasal ve kültürel anlamda eşit haklı bireyler olmadan hiç bir şey değişmeyecektir.

Gerek SPD'nin, gerekse de Yeşillerin bu temel konuda CDU ve liberal parti FDP'den farklı oldukları söylenemez. Her ne kadar Koch'a karşı olsalar, her ne kadar »yasal asgarî ücret« gibi sol söylemleri kullansalar da, ırkçılığı ve ayrımcılığı ortaya çıkaran neoliberal politikaları ve koşulları değiştirme niyetleri kesinlikle yok.

Göçmen kökenli seçmenlerin sayısı her iki eyalette de küçümsenecek kadar az değil. Onların kullanacağı oylar, belki temel değişimi sağlamayacaktır, ama örneğin – tüm açıklarına rağmen – Sol Parti lehine sandığa atılması durumunda, Hessen Parlamentosu'na istemlerini dile getirecek ve savunacak bir muhalefetin girmesini sağlayabilirler.

Bu koşullarda göçmenlerin taraf olmama, »hepsi aynı« gibi yaklaşıma girme lüksleri yok. Koch'un gitmesini, çıkarlarının parlamentoda doğrudan savunulmasını isteyen her göçmen kökenli seçmenin adresi bence belli: Sol Parti ve aday, bizden birisi olan Yıldız Köremezli-Erkiner.

Hani, bir hatırlatayım dedim.

SEÇİMLERİN ARDINDAN

2 ŞUBAT 2008

Geçen Pazar günü yapılan Hessen ve Aşağı Saksonya Eyalet Parlamentosu Seçimleri, Federal Almanya partiler sisteminin kalıcı bir biçimde değişmekte olduğunu kanıtladı. Parlamentolardaki dört partili yapılanma artık tarih oldu. Seçimler aynı zamanda savaş sonrası Almanya'sında, 1980lerde çevreci ve barış hareketlerinin bağrından doğan Yeşillerden sonra, ikinci kez sosyaldemokrasinin solunda yeni bir partinin kalıcılaştığını kanıtlamakta.

Sol Parti'nin her iki eyalette, yüzde beş barajını aşarak parlamentoya girmesi, bundan sonra koalisyon hükümetlerinin – büyük koalisyon haricinde – ancak üçlü ittifaklarla oluşacağını göstermekte. Seçimler, en azından teorik olarak, hristiyan demokrat ve liberalerin oluşturduğu cephenin karşısında, sosyaldemokrasi, yeşiller ve Sol Parti'den oluşan bir sol cephe için çoğunluk elde edilebileceğini gösterdiğinden, ayrı bir anlam taşıyor. Hessen'de yeni hükümetin 5 Nisan'dan önce kurulamayacağı gerçeğinden hareket eden ve Hamburg'da 24 Şubat'ta yapılacak olan parlamento seçimlerinde CDU'yu alaşağı etmeyi hedefleyen SPD, her ne kadar Sol Parti'yi kaale almadığını ifade eden bir taktik uygulasa da, en geç 2009 Genel Seçimleri'nden sonra kırmızı-kızıl-yeşil hükümet opsiyonunu ciddi ciddi göz önünde tutmak zorunda. Kısacası, önümüzdeki aylar ve gelecek yıl Almanya politik arenasında önemli gelişmelere gebe olabilir.

Hemen her seçim değerlendirme yazısında bu ortak tespiti okumak olanaklı. Doğal olarak burjuva medyası »Almanya toplumsal olarak sola kayıyor« yaygarası altında, »burjuva güçlerin birleşerek, bu tehlikeye karşı toplum çoğunluğunu kazanması gerektiğine« dikkat çekerken, SPD ve Yeşillere yakın olan medyada ise »atılacak yeni adımlarda Sol Parti realitesi dikkate alınmalıdır« söylemleri çoğalıyor.

Diğer yandan, gene hemen herkesin başka bir tespit hem fikir olduğunu görüyoruz: »Artık Almanya'da göçmen düşmanı politikalar prim yapmıyor!«. Sadece gözlemciler değil, bazı CDUlular politikacılar ve hatta CDU'ya yakın olan Konrad-Adenauer-Vakfı dahi, Hessen başkanı Roland Koch'un göçmen düşmanı söylemle büyük hata yaptığı görüşünde birleşiyor.

Almanya'da ırkçı seçim propagandasının prim yapmadığı sahidan doğru bir tespit mi? Bana kalırsa bu büyük bir yanılgı ve bu tespiti doğrulamaya çalışan gerekçelerin kendileri bizzat ırkçıdır. Koch sadece taktiksel bir hata yapmıştır. Aşırı söylemlerini yanlış zaman ve yerde ve de inandırıcı olmayan bir biçimde

kullanması nedeniyle başarısız oldu. Neoliberal politikalara karşı gelişen toplumsal direnci yanlış okuması ve denize düşenin yılana sarılması gibi yeniden sol söyleme sarılan sosyaldemokratların kampanyasına acemice karşılık vermesinin faturası aldı. Ama bu, toplum çoğunluğunun Koch gibi düşündüğü gerçeğini değiştirmiyor.

Çünkü çoğunluk, göçmenleri – burada doğan ve kısmen vatandaşlığa alınan kuşaklar da dahil – yerleşik topluma ait olmayan unsurlar olarak görmektedir. Geçen Yüzyıl'ın geleneksel göç ülkelerinde bir nevi »eritme potası« olan »ulus«, mali piyasaların hakimiyetindeki Avrupa ülkelerinde farklı unsurları eriterek bütünleştiren bir pota değildir artık.

Bu böyle olunca »göçmen«, eninde sonunda »geldiği yere dönecek«, aksi takdirde »döndürülecek« ve alışlagelmiş sınıf uzlaşısının sermaye tarafından fesh edilmesiyle yeniden görünür olan sınıf toplumu gerçeği karşısında travmaya uğrayan çoğunluk toplumunun hiddetinin hedefi olan bir yabancı unsur olarak kalmaya devam etmektedir.

1992-93 yıllarında olduğu gibi, pogroma varan aşırılıkları ateşleyen bu ırkçı hiddet, Alman politik elitlerinin ve neoliberal güçlerin her zaman politik hedefler için kullanacakları bir araç vazifesi görmektedir. Bu araç zaman zaman kontrol edilemez hale de gelip, egemenleri rahatsız edebilmektedir. Burjuva toplumu, bu durumlarda »balans ayarı« yapabilecek esnekliktedir, ki Koch'un başına gelen bundan ibarettir. Sol Parti'nin bir alternatif olarak ortaya çıkması, »proteso oylarının« neonazi partilere yönelmesini her ne kadar engellemişse de, bu tehlike hiç kaybolmamıştır. ırkçı söylemin, »doğru« zaman ve yerde kullanıldığında, harekete geçirebileceği kitlelilik, son derece ürktüdür. Avrupa modernizminin âniden barbarlığa dönüşebileceği gerçeği, hiç bir zaman unutulmaması gereken tarihsel bir uyarıdır.

Göçmenlerin varlığı, Avrupa burjuva demokrasileri için hem kurtarıcılık, hem de mezar kazıcılık potansiyeli taşımaktadır. Potansiyelin yönünü tayin edecek olan ise, Avrupa toplumsal ve politik çözümün bundan sonra atacağı adımlar olacaktır.

GÖÇMENLER: AVRUPA DEMOKRASİLERİNİN KURTARICILARI MI, MEZAR KAZICILARI MI?

»SOZIALISMUS« DERGİSİNİN 2/2008 NOLU NÜSHASINDA YAYIMLANAN MAKALENİN ÇEVİRİSİ

Immanuel Wallerstein'a göre göç »sürekli tekrarlanan bir hikâyedir«. Gerçekten de öyle: Göç hareketlerinin tarihi insanlık tarihi kadar eskidir. Bilhassa, salt insanların sınırlar üzerinden hareketlerini değil, sınırların da insanlar üzerinden hareket edişini defalarca gören (K.J. Bade) »yaşlı kıtada«.

Doğru, göç sürekli tekrarlanan eski, ama malî piyasalar kapitalizmi çağında geçen yüzyıllardan çok farklı karakterde devam eden bir hikâyedir. Küreselleşen sermaye sadece dünyayı küresel bir fabrikaya çevirmekle kalmamış, aynı zamanda milyonların selini, kapitalizmin merkezlerine doğru harekete geçirmiştir. Aynı 1960lı yıllarda olduğu gibi, 21. Yüzyıl'da da istihdam piyasalarının ucuz yedek ordusu Batı'ya akın etmektedir. Gelenler sadece kalifiyesizler değil – Asya'nın, Doğu Avrupa'nın, Yakın ve Orta Doğu'nun kalifiye elemanları ile Afrika'nın »göç şebekesi ücretini« ödeyebilen ve günde 1 Dolar'dan az geliri olan yüz milyonlarca yoksuldan nispeten daha şanslı olan kesimleri, yaşamları pahasına Avrupa ülkelerine akın etmekte.

Faruk Beskisiz'in yazdığı gibi, »sınıfların bir tür küresel buluşması« bu yaşanan. Çok uluslulaşan sermaye, artık kendi merkezlerinde de çok uluslu işçi sınıfı karşısında. Ancak çok ulusluluk, sermayeyi birleştirirken, işçi sınıfının ve böylelikle burjuva toplumlarının parçalanmasına, bölünmesine neden oluyor. Yaman bir kısır döngü yaşıyor Avrupa: bir taraftan piyasalar ıskık hızıyla küreselleşir, ulusal devletler, »ekonomi mevkileri« ve çalışma koşulları üzerindeki baskı artarken, demografik değişimle, Batı Avrupa toplumları giderek daha çok yaşlanıyor. Demografik değişim sonucu ortaya çıkan işgücü açığını telafi etme zorunluluğu ve piyasaların hep daha ucuz, daha taze ve istekli işgücüne olan açlığı, Batı'nın merkezlerine yönelik olan göçü tetikliyor. Avrupa modernizminin sonuçlarının yol açtığı küresel iklim felaketleri, açlık, sefalet, yoksulluk ve savaşlar, küresel göç hareketlerini hızlandırıyor. Her yeni göç dalgası, Batı Avrupa ülkelerindeki göçmen kitlesinin büyümesine, göçmen kitlesinin büyümesi de Batı Avrupa toplumlarının temellerinin çatırdamasına neden oluyor. Çünkü ne göçmenler geçen yüzyılların göçerleri, ne de Avrupa 1960lı yılların »Sosyal Devlet Avrupa'sı«.

Yaşamın her alanını kapitalist sermaye birikiminin boyunduruğu altına iten küresel malî piyasalar, hukuk dışı savaşları, militarizmi, terörü, baskıyı, kitlesel sürgünleri, milyonların acılar içerisinde kıvrınmasını ve daha nice olumsuzluğu gündelik yaşama dönüştürüyor. Tüm bu olumsuzluklar, Avrupa'yı da etki alanı içeri-

sine alıyor. Ve zenginliği, dünyanın diğer kesimlerinin yoksulluğu üzerine kurulu olan Batı, barbarlığının sonuçlarını kendi evinde yaşamaya başlıyor.

Bu gelişmenin özellikle Almanya'da toplumsal travmalara yol açtığını görebiliyoruz: Ren Kapitalizmi'nin tamamlanan transformasyonu, çalışma koşullarının son derece esnekleşmesi, sosyal devlet düzenlemelerinin erozyonu ve giderek daha geniş toplumsal kesimlerin fiilen proleterleşmesi, sınıf toplumunu yeniden herkes için görünür hale getiriyor. Ancak felaket senaryoları ve korku sanrıları ile gerekçelendirilen iç ve dış »güvenlik politikası«, bilinçli bir biçimde derinleştirilen »terör histerisi« ve tehditten korunma anlayışı çerçevesinde konsipe edilen göç politikaları, sınıf çelişkilerinin gerçek nedenlerinin ve egemen politikanın neoliberal programı, dış politikanın militaristleştirilmesi ile sosyal ve demokratik hak budanımı arasındaki bağlantının algılanmasını engelliyor. Tüm bunlar aynı zamanda, çoğunluk toplumunun merkezinde kökleşmiş olan ırkçılık ile uyuyor ve toplumsal bölünmeleri derinleştiriyor.

Kuşkusuz; korku toplumu temelinde geliştirilen neoliberal stratejiler ve sosyal güvenlik sistemlerinin parçalanması, yerli işçiler ile göçmen işler arasındaki rekabet koşullarının ve imtiyazsızlıklarının belirli ölçüde düzlenmesine neden olmaktadır - »Hartz IV« olarak anılan sosyal transfer, sermayenin yeni bir egemenlik aracı haline gelmiştir. Sömürü, yoksulluk ve sefalet, yerli işçiler için de yabancı kavramlar değiller artık. Ancak, kurumsal ve toplumsal dışlama mekanizmaları, istihdam piyasası hukukunun etnikleştirilmesi ve her an ikâmet iznini kaybedebilecek bir hukuksal statü temelinde yaşıyor olmak, göçmenlerin durumunu katmerleştirerek kötüleştirir. Bu durum ve göçten kaynaklanan meydan okumaların temel toplumsal sorunların merkezî unsurları olduğu gerçeği, Avrupa'nın burjuva toplumlarının geleceği açısından ciddi riskler oluşturmaktadır. Çünkü, Avrupa modernizminin kısa sürede barbarlığa dönüştüğünü kanıtlayan bir çok örnek bulunmaktadır.

Değişen dünyanın değişen göçmenleri

Günümüz göçmenlerinin – geçmiş yüzyılların göçerleri gibi – ne göç ettikleri bölgelerdeki ulusların veya ulusal devletlerin kurucu öznesi olma şansları var, ne de göç edilen ülkenin »ulusunun« aslı unsurları olarak kabullenilme umutları. Paternalist devlet baba [»Nanny-State« (M. Horx)] tarafından bireysel özgürlükleri teker teker kısıtlanan ve kapitalist dönüşüm süreçleri sonu-

cunda şoka giren çoğunluk toplumu, göçmenler için »ulusa« giden yolu kesmiş durumda.

Göçmenler, Batı Avrupa ulusal devletlerinin kurucu öğeleri arasında olmamalarına rağmen, yerleşik Batı toplumlarının ayrılmaz bir parçası olmuşlardır. Ancak, göç edilen ülkelerin politik yapılanmaları, toplumsal örgütlenişleri ve hukuksal temelleri, bu toplumların ulus çerçevesinde belirlenen yurttaşlardan oluştuğu anlayışı üzerine kurulu olduğundan, yurttaşlık hakları sadece yasaya göre vatandaş olana tanınmaktadır. Vatandaş olmayanlar, yabancı unsur olarak tanımlanmakta ve sadece uyum sağladıklarında – ki, o da belirli bir sınıra kadar – kabullenilmektedirler.

Toplumsal realite ise bu anlayışla örtüşmemektedir artık. Bir kaç yıllığına Avrupa'ya gelip, »biriktirdikleri« ile tekrar »vatana« dönecek olanlar, kalıcılaştırmışlardır. Bir kaç kuşak ile birlikte yerleşik olanlar, artık »geriye dönmek« üzere buralıdır. İster yasal, isterse yasadışı ikâmet etsinler; ister vatandaşlığa alınmış, isterse de hâlen yabancı ülke vatandaşı olsunlar, sürekli artan ve en dinamik grup olan göçmenler, Batı Avrupa ulusal devletlerinin paradoksonu durumundadırlar. Salt varlıkları dahi burjuva toplumlarını, alışıl gelmiş ulusal devlet araçları ile baş edemedikleri karmaşık sorunlarla karşı karşıya bırakıyor.

Bu nedenle – zorlayıcı veya iyi niyetli – her türlü entegrasyon çabaları (aslında uyum veya asimilasyon demek daha doğru olacak) boşa çıkmaktadır. Dayatılan »katılım için ya uyum sağlarsın, ya da dışlanırsın« formülü, sorun çözücü olamamakla birlikte, ırkçı muamelelerin meşrulaştırıcı temelini oluşturmaktadır. Göçten kaynaklanan sorunları, zorlayıcı veya katılımcı anlayışta çözüme ulaştırmayı ciddi olarak isteyen her politik akım, bu formülden kopmadığı takdirde, başarısız kalacaktır. Sorunlar, göçmenlerin sayısı bir kaç yüzbin olsaydı, belki daha kolay çözülebilirdi. Ancak söz konusu olan milyonlardır. Sadece Almanya'da – son Mikrozensus araştırmasına göre – göçmen veya göçmen kökenli olan toplam 15,9 milyon insandan bahsediyoruz.

Göçten kaynaklanan sorunların »çözümünü« zorlaştıran diğer bir olgu da göçmen topluluklarının karmaşık bir grup yapılanmasına sahip olmalarıdır. Homojen bir grup olmayan göçmenlerde de hiyerarşiler söz konusudur. En aşağıda, toplumsal piramidin en alt basamaklarında, çıkış yolları hemen hemen olmayan hiyerarşiler ve »kast sistemleri« mevcuttur.

Diğer yandan, »göçmen« kimliği de tek boyutlu değildir. Örneğin Türkiyeli göçmen hangi ülkede yaşarsa yaşasın, Türkiye'den bakıldığında bir »gurbetçidir«. »Gurbetçilik«, Türkiye koşullarından bakıldığında, »orta sınıf« yaşamına dek düşüyor. Avrupa'da ise klasik işçi – alt katman yaşamından ibaret – dünyanın yoksul bölgelerindeki insanların ise hiç ulaşamayacağı bir kategori. Her ne kadar göçmen toplulukları arasında »şirket sahibi« olarak, küçük burjuva katmanlarına terfi edenler olsa da, bu kesimlerin ezici çoğunluğunun ekonomik temelini »göç sektörü« oluşturuyor. Araştırmacı Franz Walter'in dediği gibi: »Göçmenler arasında büyük burjuvazi ve geleneksel eğitilmiş burjuva kesimleri yok«. Kaçak işçiler, kalifiyesizler, yasa dışına itilenler, mülteciler, politik sığınmacılar, yani kısacası olağan ikâmet izninden ve sosyal haklardan mahrum tutulanlar göçmen toplumunun en alt »kast«ını oluşturuyorlar.

Kendi hiyerarşileri içerisinde hangi basamakta olursa olsunlar, hem geldikleri, hem de yaşadıkları ülkelerden çıkan gerici ulusculuk baskısı altındadırlar. Her iki cepheden de aynı sinyal gelmektedir: »Olduğun gibi kal!«. (Örn. eski Cumhurbaşkanı S. Demirel: »Alman olun, ama anavatanı unutmayın.«) Göç veren ülkeler için »gurbetçiler«, gerek dünya çapında milyarları bulan döviz transferlerinin devamını sağlamak, gerekse de »anavatandan« gelen malların tüketicileri olarak kalmaları için, vazgeçilmezdirler. Ayrıca – özellikle Türkiyeliler örneğinde olduğu gibi – »anavatanın etkin lobicileri olmaları« gerekçesiyle, göç veren ülkenin gönüllü dış politika elçileri rolünü üstlenmek durumundadırlar. Göç edilen ülkeler ise, yurttaşlık haklarına kavuşmanın önkoşulu olarak »vatandaşlığa alınmayı« dayatmaktadırlar. Böylece kuşaklar sonrasında dahi çapraz gerici ulusculuk baskısı artarak devam eder.

Bu gerçek ve reel dışı daldanma [Exklusion], içinde yaşanan ve kopulan toplumlara ait olmama hissi ise izolasyon tandanslarını güçlendirir. Gönüllü izolasyon ortamında da, özellikle göçmenleri temsil ettikleri iddiasında bulunan uluscu örgütlenmeler aracılığıyla, içinde yaşanan çoğunluk toplumu ile aralarına kalın duvarlar örülür. Böylece dışı daldanma ve izolasyon spirali hep daha hızlı döner.

»Üç katlı zamanda yaşar göçmen. Birincisinde aravistik-atalardan kalma güdülleri ve geleneklerinden örülü kültürün dayandığı eski zaman, ikincisinde tüketim toplumunun öznesi haline geldiği, çekirdek ailesini kurduğu, kısa bireysel çıkışlar yaptığı modernizm vardır. Üçüncü zaman bugündür. 1960larda ve 1980lerde gelenler birinci ve ikinci zamanda yaşarlar. Avrupa'nın üçüncü kuşak göçmeni ise bugün geç modernizm veya »post-modernizm« zamanında yaşar. İkinci kuşak, modernizmi henüz içine sindiremezken üçüncü kuşağın soluduğu geç modernizmin yüksek oktavlı; her şeyin yüksek hız, hacimde döndüğü zamanı sormadan çıkar gelir.

Göçmenin yüzündeki maskenin arkasında taşıdığı kaygıların sonu gelmez. Sanki hep ayakları yere basmıyormuş gibi gelir. Göçtüğü ülkenin atmosferinde, kopmuşluk duygusuyla yaşamaya alıştırır kendini. Avrupa'nın orta yerine atılmış bedeninin anlamını kavramaya çalışır. Beyhude. Kendi kendinin üzerine gitmekten en kolay, kimlik referanslarına yapışıp kalır. Kimlik zırhlarını; aile, gelenek, dil, ulus zırhlarını delip geçen zamanın ruhuna teslim olmaz. Korkunun ittiği yerde gelişkin birey olma, Avrupa'yı özümseyip, evrenselliliği de yakalama olanakları vardır ama o, onları istemez, dahası onlardan da korkar. Benliğinin diplerine hapseder tüm özgürlük istemlerini.

Göçmen, sınıflar arasında bir kast olmaya karar verdi mi, onu kim söküp yerinden özgürlüğe fırlatabilir ki? Ya da kendini fırlatabilir mi?

Göçmenliğin setleri niye yıkılsın ki durup durduk yerde, eğer o setlerin altında kalınacaksa?» (Faruk Beskisiz)

Göçmenler, aynı anda farklı coğrafyaları ve kültürleri yaşama yetisine sahip olmalarına ve bu yetinin kurtuluşçu potansiyeller taşımasına rağmen, Beskisiz'in vurguladığı gibi »yeni evrensel birey« olma olanaklarını taşısalarda da, her defasında en kolay yolu seçmektedirler: olanaklı olduğunca uyum sağlamak, koşullara

boyun eğmek, yarattığı dünyaya çekilmek, toplumsal ve politik çatışmalarda görünmemek ve başka olanak kalmadığında »illegal« yaşamak. Ancak elde ettikleri statü gerçekten tehlikeye düştüğüne mobilize olabilmekte, kısmi direnç gösterebilmektedirler. Ve genelde aynı çoğunluk toplumu gibi davranırlar: çalışma ve yaşam koşullarını kötüleştiren her gelişme karşısında hiddetli bakışları kendilerinden daha zayıf ve daha savunmasız olanlara yönelir.

Bununla birlikte göçün Avrupa toplumları için üretken ve yenilikçi özler taşıdığını (F. Walter) ve burjuva demokrasilerinin geleceği açısından sadece riskler değil, aynı zamanda yeni fırsatlar da içerdiğini, 2007 Sinus Araştırması gibi sayısız araştırma sonucu kanıtlamaktadır. Franz Walter, Sinus Araştırması bağlamında, »entellektüel-kozmopolit ve çok kültürlü-yaratıcı göçmen kesimleri arasından, 21. Yüzyıl'ın yeni elitlerinin çıktığına« işaret etmektedir. Avrupa toplumlarının yararına olacak olan salt bu elit formasyon değildir. Göç, »yaşlı kıta« için serinletici bir esinti, gençlik iksiri etkisinde bulunan ve yeni dinamiklere yol açabilecek bir fenomendir.

Ufukta paradigma değişikliği yok

Burjuva toplumları, bilhassa »Berlin Cumhuriyeti« bu gerçeği bilince çıkartmanın çok ötesinde henüz. Tam aksine: artık tersine döndürülmesi olanaksız olan göç süreçleri kabullenme ve bu kabullenmeye uygun tepkime gösterme yerine, ısrarla gerçekleri reddeden bir anlayış politik adımları belirlemektedir. Politik olarak istenilip istenilmemesinden bağımsız olarak – Federal Anayasa ve AB hukuku geçerli olduğu sürece – yasal ve yasadışı göç devam edecek, aile birleşiminden, kısmi serbest dolaşıma, mülteci akımına kadar göçmen dalgaları kapitalizmin merkezlerine akacaktır. Şimdiye kadar gerçekleştirilen ve planlanan yasal engeller ise bu gerçeği değiştiremeyecektir. İspanya'nın sahillerine yayılan kaçak göçmenlerin cansız bedenleri, her zaman ve her yerde, engelleri yaşamları pahasına aşmaya çalışanların olacağını kanıtlamaktadır. Kaldı ki, AB ülkelerinin sınırları Meksika-ABD veya İsrail-Filistin sınırında olduğu gibi reel duvarlarla çevrilse dahi, şimdiye kadar sürmüş olan göçün yol açtığı sorunlar çözülemeyecektir.

Son haftalarda sürdürülen »genç göçmen suçlular« tartışması, burjuva toplumlarının göç sorunlarının altından kalkamayacağını göstermekte. Tartışmaları başlatan Hessen Başbakanı Roland Koch seçim hesapları yapmaktaydı elbette. Ve böylesi bir seçim propagandasının ırkçı olduğu da şüphe götürmez bir gerçek. Ama bu tartışmalarda ortaya çıkan paradigmanın, bir kişinin gösterdiği anormallik veya burjuva demokrasilerinde arada sırada söz konusu olan »işleyiş kazası« olduğunu da söylemek, yanlış olur.

Tam aksine: bu ırkçı ve sağ popülist yaklaşım, Almanya'daki politik elitler açısından semptomatiktir. Çoğunluk toplumu tarafından yabancı unsur olarak görülen göçmen kitlesi, toplumsal bölünmenin derinleştirilmesi için her zaman başvuru bir araç haline gelmiştir. Göçmenlerin, iktisadi ve sosyal sorunların günah keçileri olarak stigmatize edilmeleri bilinçli ve sistematik bir biçimde uygulanan neoliberal stratejidir.

Bana kalırsa Batı Avrupa burjuva demokrasilerinin karşı karşıya kaldıkları tehlikelerden bir tanesi tam da bu noktada durmaktadır: şimdiye kadar gerçekleştirilmiş olan ve burjuva demokrasilerinin içini boşaltan tüm sosyal ve yasal sertleştirmeler, önce göçmenlere uygulanmış, ardından da çoğunluk topluma genişletilmiştir. Bunun en yakın örneği, Federal Anayasa tarafından güvence altına alınan temel hak ve özgürlüklerde görülebilir.

Göçmenler, Almanya'ya geldikleri ilk günden – hatta konsolosluk gibi makamlarla olan ilk ilişkilerinden – itibaren fişlenmekte ve »saydamlaştırılmaktadırlar«. Yaşamları, yerli yurttaşların hiç bir zaman karşılaşmadıkları yasaklar ve kurallar zinciri ile belirlenmektedir. Temel hak ve özgürlükler bütünsel anlamda onlar için geçerli değildir – Federal Anayasa'da yer alan temel hak ve özgürlüklerin önemli bir kısmı sadece Alman vatandaşları için geçerlidir. Bu kurumsal ayrımcılık politik bir karardır ve şimdiye kadar sadece marjinal politik gruplar tarafından skandalize edilmişlerdir. Bu ayrımcılık belki de ilk kez, »Almanlar kendi ülkelerinde yabancı muamelesi görecekları zaman« (H. Prantl) çoğunluk toplumunun dikkatini çekebilmiştir.

Bu açıdan bakıldığında, Ocak 2008'de Roland Koch'un başlattığı kampanyanın basit bir seçim manevrası olmadığı görülebilir. Koch sadece kampanyasını yanlış zamanda başlatmakla hata etmiştir. Ayrıca, çelişkilerin derinleştiği ve küçük de olsa, egemen politikalara karşı toplumsal muhalefetin oluşmaya başladığı dönemlerde milliyetçi ve ırkçı-popülist söylemler zirve yapmaktadır. Egemenler her zaman olduğu gibi, toplumun en zayıf kesimleri üzerinden egemenliklerini güvence altına almaya çalışmaktadırlar. Göçmenlerin varlığı, temel hak ve özgürlüklerin, sosyal ve demokratik hakların budanması, otokratik tedbirlerle burjuva demokrasinin içinin boşaltılması ve kapitalist sömürünün katmerleştirilmesi için atılan politik adımların bahanesi olarak kullanılmaktadır. Neoliberal çılgınlığın pençesindeki burjuva toplumları, Batı Avrupa demokrasilerinin bütün medenî kazanımlarını sermaye çıkarları için kurban etmeye başlamışlardır.

Burjuva demokrasinin demokratikleştirilmesi

Bunu görmek, bu yöndeki gelişmelere karşı direnç geliştirmek ve bir yön değişimi için mücadele etmek, Avrupa toplumsal ve politik solunun öncelikli görevidir. Solun, bu görevin gereğini yerine getirmesi için sadece geniş toplumsal ittifaklar kurması ve politik biçimlendirme gücünü ele geçirmesi yeterli değildir. Aynı zamanda ve özellikle paradigma değişikliğini önce kendisinde gerçekleştirmesi ve politik eylemindeki Avrupa merkezci yaklaşımlardan vazgeçmesi zorunludur.

Avrupa toplumsal ve politik solu çok uzun bir süre göçten kaynaklanan sorunları önceliği olmayan konular olarak görmüş ve göç politikasındaki söylemlerini basit bir »vazifeyi yerine getirme« anlayışı ile kullanmıştır. Göçün ve göçten kaynaklanan sorunların Batı Avrupa toplumlarının merkezi sorunlarına dönüştüğü dikkate alınmamıştır.

Tam bu noktada Marx'ın ne kadar haklı olduğu ortaya çıkıyor: »Varoluş, bilinci belirler«. Bir toplumun en ileri kesimleri, politikalarını toplumun en zayıflarının perspektifinden geliştiremedikleri ve toplumun en zayıf ke-

simleri, bu politikaların belirlenmesinde eşit haklı aktör olma olanağından mahrum oldukları sürece, toplumun bütününe ilgilendiren sorunlar marjinal konular olarak ele alınmaya devam edeceklerdir.

Eleştiriyi somutlamak için iki örnek verelim: »Moralist antiırkçılık« ve »güvencesizleşme tartışması«.

Her ırkçı saldırı sonrasında alışılan görüntüler gözlemlenir. Kısa bir süre için sendikalar, sosyal hareketler, kiliseler ve tabii ki antiırkçı girişimler – son derece haklı olan – »neonazi örgütleri yasaklansın« talebini yükseltirler. Koroya daha sonra burjuva kesimler de katılır ve düşündüklerini rahatsız edici bir biçimde gündeme sokan »aşırılara« karşı tavır alırlar. Ardından, çoğunluk toplumunun görece harmonisini rahatsız eden ırkçı saldırganlar kast edilerek »yanlış yönlendirilen gençlerin« aşırı sağ bataklıktan kurtarılımları için adımlar atılması talep edilir ve »namusluların ayaklanması« çağrıları yaygınlaşır. Solun da kurtulamadığı bir »moralist antiırkçılık« kısa süre gündemde durduktan sonra, haberlere konu olacak bir dahaki ırkçı saldırıya kadar rafa kaldırılır.

Her ne kadar saldırılardan gerçekten rahatsızlık duyarak, iyi niyetli bir biçimde ırkçı saldırganlığa karşı protesto gösterilerine katılanlara ve ırkçı söylemlerin kamuoyunda kınanmasını isteyenlere saygı duyulsa da: »moralist antiırkçılık«, ırkçılığın toplumun merkezine yerleşerek, kökleşmesine karşı etkin bir direnci hiç bir zaman gösterememiştir. ırkçılığın bireyselleştirilmesi, münferit suç olarak lanse edilmesi / algılanması, kurumsal dışlama mekanizmalarının görmezden gelinmesi ve ırkçılığın yapısal köklerinin yadsınması, çoğunluk toplumunu temize çıkartmaya ve ırkçılığı toplum dışı, anormal bir fenomen olarak göstermeye yaramaktadır – ki, bunun kendisi bile ırkçılıktır.

ırkçılık, »modernize mağluplarının« sosyalpedagojik yöntemlerle iyileştirilecek bir hastalığı değildir. Nazilere karşı mücadele etmek için de antifaşizminin yeniden icad edilmesine gerek yoktur. ırkçılık, egemen üretim, mülkiyet ve güç ilişkileri üzerinde kuruludur. ırkçılığı teşvik edenlerin toplumsal olarak kınanmasını veya ırkçı saldırganların asayiş tedbirleri ile kontrol altına alınmasını istemekten başka bir adım atmayan »moralist antiırkçılık«, ırkçılığa karşı etkin bir karşı duruş olamayacaktır. ırkçılık ile mücadele, ancak egemen koşullara karşı, daha adil iktisat ve sosyal politikalarının, daha fazla demokrasi ve barışın gerçekleştirilmesi ve ulusculuktan arındırılmış, eşitlikçi ve katılımcı bir göç politikası için verilen mücadele ile birleştirildiği takdirde başarılı olabilecektir. Toplumun tüm kesimlerinin gerçek eşitliği, ırkçılığın en etkin panzehiridir.

Avrupa solu, »güvencesizleşme« tartışmalarında da ulusal devlet ve uluscu yaklaşımlardan kurtulamamıştır. Hatta radikal solun bazı kesimleri »güvencesizleştirme« süreçlerinde olumlu yanlar da görmekte, böylelikle toplumsal hiyerarşileri yadsımaktadırlar. »Güvencesizleştirme« tartışmalarının temel varsayımı, farklı toplumsal kesimlerin »güvencesizleşme« süreçlerinden etkilenmesidir. Bu, özünde doğrudur, ancak yakından bir bakış büyük farklılıkları gün yüzüne çıkarır. Bunlardan iki tanesine burada değinelim.

Birincisi; kalifiye kesimlerin çalışma yaşamlarındaki esnekleşmeler, çalışma altyapılarının bir değişimidir

ve bunun »güvencesizleştirmenin« asıl anlamı ile fazla bir bağlantısı yoktur. Daha çok monoton ve güvenli çalıştırılma biçimi, değişken bir yaşam hikâyesine dönüşmektedir. Güvencesiz, ama istihdam piyasasında imtiyazlar ve verili haklarla dolu bir çalışma yaşamı haline gelmektedir. Bu nedenle iyi eğitilmiş olan kalifiye kesimler »güvencesizlikte« doğal olarak »gelişmiş bağımsızlık momentleri« görmekte ve »kendi kendine sorumlu hareket eden ve bir iş adamı gibi düşünen bağımsız bireyler olarak« çalışma koşullarını bireysel görüşmelerle iyileştirebilecekleri hayaline kapılmaktadırlar. Ancak bu yaklaşım, bireysel hakların sadece kolektif hakların garanti edildiği durumlarda kökleştirilebileceği gerçeğini yadsımaktadır. Bireyin kurtuluşu her zaman kolektif, toplumsal mücadelelerin sonucunda olmuştur, tersi değil.

İkincisi »beyaz« ve »beyaz olmayan« alttabakalar arasındaki farklılıkların göz ardı edilmesidir. Göçmenlerin eşitsiz konumlarına rağmen »göçün otonomluğu« göklere çıkartılmakta ve »güvencesizleştirme süreçlerinin göçmenler için olumlu yanları olduğu« iddia edilmektedir. Avrupa solunun bir kısmı son derece »beyaz« ve Avrupa merkezci bir yaklaşımla, bireysel çözümleri favorize etmektedir. Aslında yeniden proleterleşmeden başka bir şey olmayan »güvencesizleştirme« süreçlerine verilen yanıtlar da bireysel stratejilerdir. Örneğin »önkoşulsuz toplumsal maaş« gibi. Postfordizmin meydan okumalarına karşı vizyoner bir yanıt olarak görülen bu talep, yakından bakıldığında son derece sorunlu ve özünde gerici bir yaklaşımdır. Herkesin »önkoşulsuz« aylık »toplumsal maaş« aldığı Batı Avrupa toplumları, kendilerini bu ülkelere gelmekte olan ve bu paylaşıma katılmak isteyen göçmen kitlelerine karşı nasıl koruyacaktır? Sınırları yoksullara kapatan ve göçü engellemeye yarayan şimdikinden daha sert bir »göç rejimi« olmaksızın, bu olanaklı olabilir mi? Sadece ulusal devlet sınırları içerisinde gerçekleştirilmek istenen bu yenilikçi(!) talep, »önkoşulsuz toplumsal maaş«, gene ulusal devletin vatandaşlık yasaları ile belirlenen yurttaşların alacağını vurgularken, - bırakın yeni gelecek olan göçmenleri - yurttaş olmadan bu ülkede yaşayan milyonlarca göçmenin bu haktan nasıl yararlanacağı konusunda tek kelime bile etmemektedir. Böylesi bir talep, ilerici olabilir mi?

ırkçılığa ve »güvencesizleştirmeye« karşı geliştirilen bu politik yaklaşımlar, Avrupa solunun kendisini hâlen uluscu ve Avrupa merkezci yaklaşımlardan kurtaramadığını göstermektedir. Avrupa toplumsal ve politik solu bu açmazı ancak göç süreçlerini merkezî toplumsal meydan okuma olarak algıladığı ve sistem sorusunu sorarak, bu algılamaya uygun yanıtlar verdiği takdirde aşabilecektir. Kesin olan bence şudur: toplumun bütün kesimlerinin gerçek anlamda eşitliği olmadan, çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için atılacak olan her adım fiyasko ile sonuçlanacaktır. Bu nedenle, burjuva demokrasisinin demokratikleştirilmesini bir ilk adım olarak anlayıp, bu adımın gereğini yeni bir toplumsal sözleşme ile yerine getirmek, Avrupa solunun öncelikli görevleri arasında durmaktadır. Toplumun neoliberal biçimlendirilmesine karşı verilecek tek yanıt: »herkes için eşit hak – politik, sosyal ve hukuksal alanlarda« olmalıdır. Avrupa solu 21. Yüzyıl'ın meydan okumalarına gerekli olan yanıtları veremediği tak-

dirde, göçmenlerin varlığını, Avrupa demokrasilerinin mezar kazıcısı haline getirmek isteyen neoliberalizmin önünde etkin hiç bir engel kalmayacaktır.

Ayrıca bakınız:

Immanuel Wallerstein, »Migration: Reaktion auf die Reaktion?«, in www.binghamton.edu

Klaus J. Bade, »Homo migrans: Wanderungen aus und nach Deutschland: Erfahrungen und Fragen« (Homo migrans: Almanya'dan ve Almanya'ya göçler), 1994, ISBN 3884740962

Faruk Beskisiz, »Göçmenlik ve Örgütlenme – Bir Elestiri«, 2000, www.kozmopolit.com

Demir Küçükaydin, »Marksizmin marksist eleştirisi«, 2007, www.koxuz.de

Matthias Horx, in: http://de.news.yahoo.com/ap/20071227/twl-zukunftsforscher-warnt-vor-kofaschis-ibe00ca_1.html (»Gelecek araştırmacısı ekofaşizm tehlikesini görüyor« başlıklı haber)

Franz Walter, »Einwanderer-Elite beflügelt Deutschland« (»Göçmen elitler Almanya'yı kanatlandırıyor« başlıklı makale), 16 Ekim 2007, <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/0,1518,511474,00.html>

Heribert Prantl, 21. / 22 Nisan 2007 tarihli Süddeutsche Zeitung

Murat Cakir, »Ganz unten, tiefer geht's nicht« (En alttakiler, daha aşağısı yok), RosaLux Nr. 2/2007

KOSOVA KÜRTLERE BİR ÖRNEK Mİ?

20 ŞUBAT 2008

Priştina'daki Kosova Parlamentosu'nun geçen Pazar günü karar altına aldığı »bağımsızlık ilânı« eski Yugoslavya'nın çözülüş sürecindeki son nokta oldu. Kosova'nın »bağımsızlığı« salt bölgesel önem taşımadığı için, detaylıca incelenmeye değer. Çünkü Kosova ve eski Yugoslavya'nın çözülüş süreci, gerek emperyalist saldırı savaşlarına meşruluk kazandırma çabaları, gerekse de dünyanın diğer bölgelerindeki etnik çatışmaların alacağı yön açısından belirleyici potansiyel taşımakta.

Kosova Arnavutlarının »bağımsızlıklarını« ABD, Almanya veya AB bayrakları ile kutlamaları yadırgansa da, Sırp yönetiminin katliamları akıllara getirilince, anlaşılır bir davranış. Amma velâkin Kosova parlamentosu'nun, ABD bayrağına yeni bir yıldız olmaktan başka bir anlama gelmeyen kararının, gerçek bir »bağımsızlık« olduğu ise hayli şüpheli.

Bunu açmadan önce, bir noktanın altını çizmeyi gerekli görüyorum: Kosova Parlamentosu'nun kararına eleştirel gözle bakmak, 1990 sonrası Yugoslavya'sındaki katliamları yadsımak değildir. Aksine, Sırp yönetiminin katliamları insanlığın hafızasına bir utanç abidesi olarak kazınmıştır ve bu cinayetleri haklı kılacak hiç bir gerekçe yoktur. Buna rağmen, katliamların her şeyin üstünü örtmeye yarayan bir paravan olarak kullanılması da sorgulanmalıdır.

Bunu vurguladıktan sonra konuyu açalım. Sekiz yıldan beri NATO'nun egemenliği altındaki Kosova'nın »bağımsızlık ilânı« uluslararası arenada beklenen bir adımdı. Dahası ABD ve AB tarafından hazırlanmıştı.

Bu boş bir iddia değil. AB'nin 15 Şubat 2008 Cuma günü, yani »bağımsızlık ilânından« iki gün önce »EULEX misyonu« başlığı altında Kosova'da polis ve yargı teşkilatının kurulması için polis memurları, hakim ve savcılar, gümrük ve idare memurlarından oluşan 2.200 kişilik bir ekibi gönderme kararı alması, bunun bir kanıtıdır.

Diğer taraftan, Ocak ayında basına sızdırılan bir belge, ABD'nin nasıl bir rol oynadığını kanıtıyor. Belge, 1 Ocak 2008'de AB Konsey Başkanlığı'nı üstlenen Slovenya'nın Dışişleri Bakanlığı politik müdürü Mitja Drobnič ile ABD Dışişleri Bakanlığı ve Ulusal Güvenlik konseyi temsilcileri arasında Aralık 2007'de Washington'daki Slovenya Büyükelçiliği'nde yapılan bir toplantının tutanağı.

Tutanakta ilk göze çarpan, kullanılan terimler: Örneğin »koordineli bağımsızlık ilânı« gibi. Toplantıya katılanlar Rusya'nın baskısının nasıl boşa çıkarılacağını,

Slovenya'nın başkanlık sürecinde Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası (AGSP) çerçevesinde Kosova'nın statüsü konusunda neler yapması gerektiğini ve Kosova hükümetinin BM Güvenlik Konseyi'nin 1244 nolu kararı bağlamında hükümranlığını »International Civilian Office« (ICO) ile nasıl paylaşacağını tartıştıktan sonra, Kosova Parlamentosu'na verilecek direktifleri konuşuyorlar.

Bu direktiflerden birisi şöyle: »...Kosova parlamentosu bağımsızlık ilânının karar altına alınacağı toplantıyı bir Pazar günü yapmalı, çünkü bu şekilde Rus Federasyonu'nun BM Genel Kurulu'nu toplantıya çağırmak için zamanı olmaz. Hem bu arada ilk tanınma kararları da alınmış olur.« Tutanakta ABD'nin eleştirilere kulak asılmaması gerektiğini söyledikten sonra, Japonya, Türkiye ve Arap ülkelerinde Kosova'nın tanınması için nasıl »güçlü lobi çalışması« yapacağını da okuyoruz.

24 Aralık 2007 tarihli ve VWA070767 nolu tutanağı bu köşede olduğu gibi vermek olanaklı değil. Ancak bu dehşet belge, Urosevac kasabası yakınındaki Bondsteel Kampı'nda Avrupa'daki en büyük askeri üssünü kuran ABD için Kosova'nın ne denli stratejik önem taşıdığını göstermekle birlikte, emperyalist Batı'nın boyunduruğu altında gerçek anlamda bir bağımsızlığın olamayacağını da tartışmasız bir biçimde kanıtlamaktadır.

Çekilen tüm acıları unutmamakla birlikte: Halklar arası kini derinleştiren milliyetçi motivasyonla, emperyalizmin dikte ettiği koşullar altında ilân edilen bir »bağımsızlık«, ulusların kendi kaderini tayin ilkesini iğfal eden bir referanstır. Bence Kosova, Kürtler için bir örnek değil, ibret olarak algılanmalıdır.

TÜRKLERİN ZORLU İMTİHANI

1 MART 2008

Tarih her halkı zaman zaman zorlu bir imtihana sokar. Kolay değildir bu imtihandan geçmek, ayakta kalabilmek, sinmeden onurlu duruş sergileyebilmek. Korkaklık, basiretsizlik, çıkarıcılık sarıp sarmalar insanları. Bataklık gibidir ortam. Karşı koyarsam, batar giderim zanneder insan.

Kan ve savaşın uğultulu gürültüsü, tek sesliliğin ağırlığı ve dezenformasyon bombardımanı kör ve sağır eder çoğunluğu. Militarizm, savaş mekanizmasının en güçlü silahını kullanmaktadır: Vatan! Bayrak! Namus! Şovenizmin sarhoş ettiği beyinler, düşünmez »Neden?« diye sormayı. Unutulmuştur, geçmişin muharebe meydanlarını, bir zamanlar çiçekler, marşlar, şarkılar eşliğinde savaşa yollanan milyonlarca emekçinin, yoksulun cesetlerinin kapladığı. Unutulur, savaşın yalnızca egemenlere yaradığı; külfetini, yükünü işçinin, yoksulun, sıradan halkın taşıdığı.

Ama egemenlerin kanlı kadehinin sarhoşluğu çabuk geçer. Savaş sürdükçe, yirmi yaşının baharındaki oğulların bedenleri bayrağa sarılı çinko tabutlarda geri gelmeye başladıkça, uzaklardaki şiddetin kapının önüne gelme tehlikesi baş gösterdikçe, duman dağılır. »Düşmana« sıkılan her kurşun, atılan her bomba, daha fazla yoksulluğa, daha fazla baskıya, artan ekonomik krize ve hatta »teröre« dönüşerek geri geldikçe, akıllar başa gelir. Vatan, bayrak, namus adına yapılanlar birer birer ortaya çıkınca, sarhoşluğun yerini utanç alır.

Yaşadığım Almanya bunun bir ibret âbidesidir. 1933'de iktidarın teslim edildiği Nazileri Alman halkının büyük bir çoğunluğu destekliyordu. Komünistler, sosyaldemokratlar, Nazi karşıtları tutuklandığında, sinagoglar yakılıp, Yahudiler toplama kamplarına tıkıldığında, karşı çıkan çok azdı. 1939'da Polonya'ya saldırıldığında »Üçüncü Rayh bin yıl yaşayacak« naraları atılıyordu. Almanlar öylesine sarhoştı ki, 1945'de Alman kentlerinin bombalandığı, savaşı kazanma olasılığının bariz bir biçimde bittiği günlerde, Goebbels'in »topyekün savaş« çılgınlığını kendilerinden geçerek alkışlamışlardı. Onmilyonlarca insanın yaşamına mal olan Alman faşizmi yenilip, vahşeti görüldüğünde, bunun utancı Alman halkının alınına bir daha silinmemek üzere kazanmış oldu. Alman halkı, tarihin bu zorlu imtihanından geçer not alamamıştı.

Günümüz Türkiye'si ile 1933 Almanya'sı arasında korkunç benzerlikler görüyorum. Türklerin küçümsenemeyecek bir kesiminde gelişen Kürt düşmanlığının, linç girişimlerinin, savaş ve şiddet yatkinliğinin, »dişe diş, kana kan, intikam« havasının, 1933 Almanya'sındaki

toplumsal ruh hâlinde pek büyük bir farkı yok. İnternetteki haberlere yapılan binlerce »sıradan vatandaş« yorumlarını okursanız, bu benzetmeyi siz de yaparsınız.

İnkâr üzerine kurulu, 84 yıldır ırkçı devlet ideolojisini güden, yaşamın her alanına hakim bir Cumhuriyet'in kendi vatandaşlarına özgürce düşünme fırsatı vermediği, yani asıl suçun halkta olmadığı söylenebilir. Doğru, ama madende bayrak açan işçisiyle, şehit cenazelerini intikam mitinglerine çeviren kitleleriyle, gazeteciliğin tüm kurallarını bilen, ama Genelkurmay açıklamalarını sorgulamadan haber olarak veren medyası ve her şeyi bilmelerine rağmen »üç maymunu« oynayan aydın kesimiyle, Türk toplumunun hiç mi kabahati yok?

Yürütülen kara harekâtı, Türklerin karşı karşıya oldukları zorlu imtihanda, doğru yanıt verebilmeleri için bir fırsat. Bu yazıyı kaleme aldığım saatlerde harekâtın bitirmek üzere olduğuna dair haberler geliyordu. Harekâtın bitmesi, verilmesi gereken yanıt ertelemiyor, çünkü harekâtla birlikte Kürt sorunu bitmiş olmuyor.

Günümüzün, pek de uzak olmayan bir gelecekte utanç duyulan bir geçmiş olmasını istemeyen herkes şimdi tavrını açıkça sergilemeli. Askeri vesayet rejimi ile emperyalizmle kolkola giren AKP hükümetini tecrit etmek, saldırganlıklara karşı etkin adım atabilmek ve savaşa karşı çıkıp, Kürt sorununun barışçıl, demokratik, eşit çözümü için taraf olmak gerekmektedir. Bu taraflılık, ortak örgütlenme ile taçlanırsa, demokrasi ve barış yolunda en önemli adımı atarak, tarihin zorlu imtihanından geçer not almak olanaklı olacaktır.

ŞİMDİ TARAF OLMA ZAMANI

8 MART 2008

TSK'nin gerek Türkiye, gerekse de dünya kamuoyu nezdinde bir fiyasko olarak algılanan »kara harekâtı«, başlama ve bitirilme biçimiyle Türkiye egemenlerinin Kürt Sorunu'ndaki politik hezimetlerini ilân etmiş oldu. Tabir caiz ise, devasa buz dağında çatlaklar, derin yarıklar oluştu. »Güneş« açtı. Buzullardan kopup, denize düşen parçalar büyüyebilir.

Askerî uzman olmadığımın, bombardımanların ve »kara harekâtının« değerlendirilmesini yapacak değilim. Zaten bu konuda söylenebilecek olanları ehil kalemler yeterince söylediler. Bu açıdan sadece vurgulanması – daha doğrusu tekrarlanması gereken iki noktanın altını çizmek istiyorum.

Birincisi ve herşeyden önce; savaşa ara verilmesidir. Bir antimilitarist, ekolojik kaygılar taşıyan bir sosyalist ve her türden milliyetçilik karşıtı bir enternasyonalist olarak TSK'nin geri çekilmesine çok sevindim. En azından asker ve gerilla cenazelerinin çoğalması, savaş mekanizmasının doğayı ve yaşam alanlarını mahvetmesi ve kin ile nefreti körükleyen savaş ortamının devam etmesi – geçiçi de olsa – ertelenmiş oldu.

İkincisi; bir kez daha, yani 25'inci kez, Kürt Sorunu'nun militarist yöntemler, baskı ve şövenizm ile çözülemeyeceği inkâr edilemez bir biçimde kanıtlanmış oldu. Demokratik, eşit, adil ve barışçıl bir çözüm için yeni fırsatlar doğdu. Bu bağlamda Kandil'den gelen »... biz gerillayı yüceltmiyor, TSK'ni de küçümsemiyoruz« sözlerinin açılım getirici sinyaller olarak algılanması doğru olacaktır.

Harekât gerçek anlamda ezberleri bozmuştur. Gerçekler ayyuka çıkmış, kimin AB destekli ABD emperyalizminin güdümünde olduğu – Ruşen Çakır'ın – deyimiyle »sıradan halkın« gözleri önüne serilmiştir. Üniformalı kapitalistler ile islami kapitalistleştirmeye çabalayan neoliberal dönme AKP'nin, milliyetçi intikamcılıkta uğursuz bir yarışa giren CHP ve MHP'nin, asalak varlıklarını rejime borçlu olan TÛSİAD patronlarının maskeleri düşmüştür. Kanı ve savaşı »kâr, daha çok kâr« aracı haline getiren medya tekellerinin çirkefliliği, üstü örtülemez pislik yığını haline dönmüştür.

Egemenlerin, mahalle kavgasını aratmayacak derecede birbirlerine girmeleri, ekonomik ve sosyal sorunlar karşısındaki acizlikleri ve harekâtın bitmesiyle halkın arasında egemenlere – aynı zamanda devlete de – karşı oluşan derin güven bunalımı, askerî vesayet rejiminin şimdiye kadar olmamış bir biçimde ciddi bir krizin içine düştüğüne işaret etmektedir. Mayıs-Haziran aylarında, spekülasyon yabancı sermayenin bir bölümünün çekilme

olasılığı ile bağlantılı olarak beklenen malî dar boğaz, bu krizi derinleştirecektir.

Bu bariz durum egemenlere zor anlar yaşatırken, demokrasi, emek ve özgürlük güçlerine etkin olabilmek, inisyatif geliştirebilmek ve dönüşüm koşullarını hazırlamak için yeni fırsatlar yaratmıştır. Ancak ülkenin içinde bulunduğu durum, böylesi fırsatların yanısıra – ve bilhassa muhalif güçlerin basiretsizliği devam ettiği takdirde – toplumun geniş kesimlerinin daha da sağa kayma riskini içermektedir.

İşte bu nedenle: Şimdi taraf olma zamanıdır! Tüm çelişkilerine rağmen demokrasi ve barış karşısında bütünsel bir blok oluşturan egemenlere, askerî vesayet rejimine karşı bir taraf. Özgürlükten, emekten, sosyal adaletten, eşitlikten, gerçek anlamda demokrasi ve barıştan yana olanların, ideolojik farklılıklarını yadsımadan, ama geri plana iterek bir araya gelme, buz dağında oluşan çatlakları yarmaya yoğunlaşan bir taraf olma zamanı gelmiştir.

Solun çeşitli renkleri, emek hareketinin temsilcileri, barış yanlısı aydınlar, Alevisi-Sünnisiyle farklı muhalif kesimler ve Kürt hareketinin dinamikleri ortaklaşmanın sorumluluğunu üstlenmeli, parlamento dışı ve içi mücadeleyi birbirleriyle kenetleyerek, emek-barış-demokrasi eksenindeki bir alternatifi örececek politik aracı şekillendirme iradesini göstermelidirler. Bunun irade dışındaki koşulları, tüm zorluklara rağmen bugün olgunlaşmıştır.

Aslonan şimdi o iradeyi gösterebilmektir. Cesaretli olunmalıdır. Tarih, küçücük kıvılcımların, doğru zamanda ortaya çıkması durumunda nasıl milyonları harekete geçiren ateşe dönüşebildiğini defalarca kanıtlamıştır. Doğru zamanda, doğru iradeyi gösteren en küçük azınlık bile, tarih yazma şansını elde edebilir.

Türkiye'deki emek, demokrasi ve barış güçlerinin böylesi bir iradeyi gösterebileceklerine dair olan uslanmaz umudumla, emekçi kadınların Dünya Kadınlar Gününü kutluyorum.

YEREL BARIŞ MECLİSLERİ İŞE BAŞLAMALI!

15 MART 2008

Avrupa Barış Meclisi girişimi için ilk adımları attığımızdan bu yana bir kaç ay geçti. ABM resmen kurulmuş değil, ancak olanaklar dahilinde basın açıklamaları, çağrılar ve toplantılarla kuruluş sürecini hızlandırmaya çalışıyoruz. Çağrılarımıza çıkan destek, başta bilim insanları, sanatçılar, parlamenterler ve sendikacılar olmak üzere çeşitli kesimlerden gelen imzalar, ilginin ne denli büyük olduğunu gösteriyor. Haliyle sorular da çoğalıyor. Hem bazı soruları yanıtlamak, hem de atacağımız her adımı kamuoyu ile paylaşarak, saydamlık yaratma sözümüzü yerine getirmek amacıyla bugünkü köşemi bu konuya ayırmak istiyorum.

ABM'nin 5 Nisan 2008'de Berlin'de düzenlenecek olan bir Barış Kongresi ile kurulmasını planlıyorduk. Ancak gerek Paskalya tatilinin uzunluğu, gerek zamanın kısıtlı olması, gerekse de Almanya dışından katılacak olanların ulaşım sorunları nedeniyle bu planımızı ertelemek zorunda kaldık. Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden gelecek olanlara kolaylık olması için Nisan ayının sonlarına doğru Köln'de veya Köln'e yakın bir kentte kongrenin toplanmasına çalışacağız. Girişim komitesi 28 Mart'ta yapacağı toplantıda gerekli olan kararları alıp, starta basacaktır. Alınan kararları da en kısa zamanda kamuoyu ile paylaşacağız.

Girişim komitesi, Türkiye Barış Meclisi Sekreteryası ile sürekli ilişki içerisinde. Bizce, ABM Türkiye Barış Meclisi ile eşgüdümlü çalışmalı, ortak adımlar atabilmeli ve karşılıklı dayanışma içerisinde birbirlerini desteklemelidir. Benim görüşüme göre, ABM'nin Türkiye Barış Meclisi'nin bir şubesi veya yan kuruluşu olması doğru olmayacaktır. Aksine, eşit göz hizasında, dayanışma içerisinde ve eşgüdümlü çalışan iki farklı yapılanma söz konusudur. Çünkü her ne kadar Türkiye ve Kürdistanlı isek, bir o kadar da Avrupalıyız ve Avrupa'daki militarist gelişmelerden, neoliberal politikardan, ırkçılıktan doğrudan etkilenmekteyiz. Bu durumumuz da bizleri, Avrupa'daki politik, ekonomik ve toplumsal gelişmeler karşısında bir tavır almaya zorlayacaktır. Ayrıca kendisini Avrupa barış hareketinin bir parçası, bir öznesi olarak gören bir yapının, Türkiye barış güçlerine desteği çok daha büyük olacaktır.

Bunlar tabii ki benim şahsi görüşlerim. ABM kurulduktan ve çalışmalarına resmen başladıktan sonra, bu ve benzeri konuları beraberce tartışıp, ortak çizgimizi belirleyeceğiz mutlaka. Şu ana kadar karşılaştığımız teknik ve maddi zorluklar, genel tartışmaların başlamasını engelledi tabii.

Tüm bu zorluklara rağmen ABM çalışmalarına giderek artan ilginin hacmi bizleri hayli umutlandırmakta. Stockholm'den, Lozan ve Cenevre'ye, Londra'dan

Paris ve Strasburg'a, Brüksel'e, Rotterdam'a, Berlin, Hamburg, Köln, Mannheim ve daha nice kente kadar, ABM'nin yerel girişimlerinin kurulması yönünde istemler ve haberler geliyor. Kürt, Türk veya diğer kökenlerden bir çok insan ABM'ne omuz verme, çalışmalarına katılmak istiyor.

Bu gelişmeler son derece sevindirici ve alınan kararın doğruluğunu kanıtlayıcı. Farklı politik kesimlerden, kökenlerden insanların, uzun zamandan beri aktif politik çalışmadan uzak kalmış dostların böylesi bir proje çerçevesinde harekete geçmeleri, heyecan verici olmakla birlikte, halklarımızın barışa olan özlemini de ifade etmektedir. Çözümü konusunda söz konusu olan tüm farklılıklara rağmen Kürt Sorunu, barıştan, demokrasi, eşitlikten yana olan dinamikleri birleştirici olmaya başlamaktadır.

Zaten bence doğru olan da budur. Kürt Sorunu'nun militarist yöntemlerle, şiddeti körükleyen milliyetçi söylemlerle çözülemeyeceği giderek daha geniş kesimlerce kabul görmektedir. Özlenen gerçek anlamda demokrasi ve barış ortamının yaratılması içinse, Kürt Sorunu'nun demokratik ve barışçıl bir biçimde çözülmesi olmazsa olmaz koşuldur.

Bu anlayışın yaygınlaştırılması, barıştan, demokrasi, eşitlikten yana olan bir kamuoyunun oluşturulması, barışın önünde engel olan koşulların göz önüne çıkartılıp, alaşağı edilmesi için uğraş verilmesi sadece merkezî çalışmalar yapabilecek olan bir Meclis'in görevi olarak görülmemelidir. Aslolan, tek tek kentlerde, bölgelerde ABM'ne destek çıkanların birer barış elçileri olarak çalışacakları, barışın, demokrasi ve eşitliğin vücut bulacağı platformların yaratılacağı Yerel Barış Meclisleri ağıının örülmesidir. Bulduğumuz her ülkede, her bölge ve her kentte böylesi girişimlerin oluşturulması için çalışmalara başlanılmalıdır. Herkesin barış için yapabileceği bir şey vardır.

Bunun örneklerini bir çok yerde görmekteyiz. Örneğin Berlin'de belki de bu şekilde ilk kez Ermeni, Süryani, Helen, Kürt ve Türkiye kökenli göçmenler Barış için bir araya gelmektedirler. Mannheim'da veya Berlin'de ABM çalışmalarını duyan Alman barışseverler, yerel oluşum için kollarını sıvamaya başladılar. Diğer kentlerden ve ülkelerden de benzer haberler gelmekte. Bence, haklılar da. ABM'nin kuruluşunu beklemeden, bu meclisin tabanını yaratacak hareket oluşturulmalıdır. ABM ancak geniş bir barış hareketi yaratabilirse, anlam kazanacaktır. Böylesi bir hareketin koşulları olgunlaşmış, hatta zamanı gelmiştir. Ünlü bir düşünürün dediği gibi: »Hiç kimse zamanı gelmiş olan bir düşüncenin önüne set kuramaz!«. Zamanı gelmiştir, Yerel Barış Meclisleri işe başlamalıdır.

AYRIŞARAK KURTULMAK MI?

29 MART 2008

2008 Newroz'u çok açık bir biçimde Türkiye egemenlerinin Kürt halkına nefes aldirmek istemediklerini, bunca acılı yıldan sonra bile hâlen şiddet ve inkâr politikalarına devam etmekte kararlı olduklarını göstermiştir. Resmî ideolojinin ötesinde erk odaklarının politikasını belirleyen »Millî Güvenlik Siyaseti Belgesi« , askerî vesayet rejiminin hangi sorunları egemenlik aracı haline getirdiğini, bunları göbeğinden bağımlı olduğu emperyalist merkezler karşısında nasıl pazarlık unsuru olarak kullandığını kanıtlamaktadır. Newroz bunu bir kez daha açığa çıkarmıştır.

Diğer taraftan 2008 Newroz'u Kürt hareketi açısından sağlam ve onurlu bir duruşun sergilendiği, Kürt hareketinin nasıl, başta kadınlar ve gençler olmak üzere, yoksul ve emekçi kitleler tarafından taşındığını, ortak iradeye kimlerin sahip çıktığını ve Kürtlerin barış, eşitlik, özgürlük olmaksızın artık eskisi gibi yönetilmeyi kabul etmeyeceklerini de »dosta, düşmana« göstermiştir. 2008 Newroz'u aynı zamanda Türkiye ve Avrupa'daki rejim muhaliflerinin, barışseverlerin yüreğine su serpmiş, umutların yeşermesine neden olmuştur.

Güvenlik güçlerinin, insanı insan olduğundan utandıran saldırganlıkları, kirli savaşta ısrar edilmesi, din istismarcısı AKP'nin üniformalı kapitalistler ve »büyük ağabey« ile uzlaşarak sürdürdüğü tasfiye girişimi, neofaşist MHP'nin fırsatçılığı, statükocu CHP'nin leş gibi savaş kokan söylemi, medya tekelinin kan ve savaş tellallığı ve tüm bunlar karşısında başta emek hareketi olmak üzere, çeşitli muhalif kesimlerin zayıf kalışı, hatta kimilerinin basiretsizliği, doğal olarak kimi Kürt kesimi arasında ciddi hayal kırıklığına yol açmakta, birlikteliğin »kurtuluşu« engelleyeceğini düşünmelerine neden olmaktadır. Aslında onlara hak vermemek elde değil. Onlarca, yüzlerce kez tersi kanıtlanmış olmasına rağmen, inkârcı ve militarist yöntemlerde, »tek millet, tek vatan, tek bayrak« ırkçılığında ısrar etmek ve milliyetçi-şöven söylemle Türkler ile Kürtler arasında kin ve nefreti körüklemek, Kürtlere »sen ötekisin, ya bana boyun eğersin, ya da yok olursun« demekten başka bir şey olarak algılanabilir mi?

Bu açıdan »biz ve onlar« ayırımını yapanları, örneğin gazetemiz yazarlarından Ahmet Kahraman gibi »birbirimizden ayrıştık, bütünüyle koptuk, gündemimiz bile farklı« diyenleri anlayabiliyorum. Anlayabiliyorum anlamasına da, gene de »dost acı söyler« misâli, bazı noktalara dikkat çekmeyi gerekli görüyorum.

Kürtlerle, bilhassa Kürt emekçileri ve yoksulları ile

önkoşulsuz dayanışma içerisinde olan, bu dayanışmanın gereğini yerine getirmeye çalışan ve asıl sınırların halklar arasından değil, aşağı ile yukarı arasından geçtiğine inanan bir sosyalist olarak, Kürtler ile Türklerin »fiilen« birbirlerinden koptuklarını, birbirinin »ötekisi«, »biz ve onlar« olduğunu iddia etmenin, anlaşılır olmakla birlikte, ülke ve bölge gerçeklerinden uzak, milliyetçi lafazanlık olduğunu düşünüyorum. Dahası »Türk'ün, Türk'ten başka dostu yok« ırkçılığının aynadaki resmi olarak, kin ve nefreti körüklediğini, »keskin sirke« misâli, kendi ulusuna zararlı söylem olduğuna inanıyorum.

Egemenleri, medya tekellerinin çirkefliliğini, milliyetçi-şöven etkinin esareti altındaki çoğunluk toplumunun basiretsizliğini göstererek ayrışmadan bahsetmek, milliyetçiliği milliyetçilik ile yok etmeye çalışmak kadar anlamsızdır. Hiç ezen – ezilen ulus milliyetçiliklerinin farklı olduğundan bahsedilmesin. Bu safsataya hiç inanmadım, inanmıyorum. Milliyetçilik, her yerde ve her koşulda aynıdır; 21. Yüzyıl'ın koşullarında mutlak gerici unsur, insanlığın geleceğini tehdit eden saf kültürde virüstür.

Kürtlerin »yol ayrımını« geçtikleri, tek amaçlarının bir arada kalmak değil, kurtuluş olduğunu yazan sayın Kahraman, sayıları az da olsa İstanbul ve başka kentlerde »kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber, ya hiç birimiz« diye haykıran emek hareketi temsilcilerini, halkların kardeşliği için canlarını veren devrimciler olduğunu, idam sephalarında dahi son sözlerinde »yaşasın Kürt ve Türk halklarının kardeşliği« diyebilen yiğit insanların bir zamanlar var olduğunu yadsımakta, unutmaktadır. Barış, düşmanla yapılır. Türkleri kazanmadan, Kürtleri kurtaracaklarını zannedenler büyük yanlış içindedirler.

Halkların gündemi farklı değil, aynıdır. Gündemin başında duran, emperyalizme, sömürüye, milliyetçiliğe ve savaşa karşı mücadeledir. Kurtuluş ayrışarak değil, ancak birleşerek olanaklı olacaktır. Başta yoksullar ve kadınlar olmak üzere, emekçi halkların gündemleri ve çıkarları ortaktır; halklardan asıl farklı olanlar ve ayrışması gerekenler, hangi ulustan olursa olsun milliyetçiler ile sınıf çıkarları söz konusu olduğunda rahatça kendi ulusunun çıkarlarını satan burjuvazidir. Gün artık karar verme günüdür. Örneğin Türkiye'de Kürt hareketi ile birlikte yola çıkmaya hazırlanan ve çatı partisini oluşturacak dinamiklerin yanında durup durmama kararını verme zamanıdır. Şahsen ben bu hareketin tarafı olma, emekçi halkların birlikteliğini, ortak çıkarlarını ortaklaşaşılan mücadele ile savunma yönünde karar verdim. Ya siz?

ÇATI PARTİSİ (1)

5 NİSAN 2008

Türkiye'deki egemen güçler arasındaki güncel çatışmalar ve çelişkiler, bir tarafta ülkenin ve dolayısıyla vesayet rejiminin içine düştüğü derin yönetim krizinin boyutunu ve bu krizin yol açtığı tehlikeli süreci gösterirken, diğer taraftan da uluslararası düzeydeki, bilhassa Ortadoğu'daki gelişmelerin dayatmasıyla söz konusu olan yeni stratejik arayışlara işaret ediyor. Ama tüm bu çatışma ve çelişkiler, laiklik – antilaiklik gibi karşıt noktalarda görünen egemen güçlerin bir bütün olarak aynı cephede kalmaya devam ettikleri gerçeğini de değiştirmiyor.

Aslına bakılırsa askerî ve sivil bürokrasinin, AKP hükümetinin, CHP ve MHP'nin, sermaye kesimleri ile milliyetçi – şovenist unsurların farklı akımlarını oluşturdukları bir »tek cephe partisinden« bahsetmek olanaklıdır diye düşünüyorum. Çünkü, erk sahipleri ve muhalifleri (!) ve bütün farklılıklarına, karşıtlıklarına rağmen, bu güçleri »tek millet, tek vatan, tek devlet« anlayışı ile emperyal hırslar ortaklaştırmakta; başta Kürt halkının olmak üzere, tüm ezilen ve sömürülen kesimlerin özgürlük ve demokrasi arayışları onları »tek çatı« altında, bir nevi »Falanj Türk« etrafında birleştirmektedir.

Türk »falanjistleri« çeteler, ultramilliyetçi-şoven kalemşörler, militer yapı, yasama-yürütme-yargısı dahil tüm açık ve gizli kurumlarla hem kendi aralarında erk kavgaları vermekte, hem de toplumun geniş kesimlerini psikolojik savaş yöntemleri ve ırkçılığa varan propaganda ile egemen politikanın sosyal dayanağı haline getirmektedir. Bu egemen cephenin karşısında ise barıştan, sosyal adaletten ve özgürlük içinde gerçek demokrasiden yana alternatif olabilecek bir ortak aracın olmaması, egemen politikanın toplumu esir almasını kolaylaştırmaktadır.

Halbuki ülkenin içinde bulunduğu derin kriz ortamı, egemen politikayı geri püskürtebilecek, daha farklı bir gelişme yolunu açabilecek güçlü bir toplumsal muhalefet için son derece uygun koşullar yaratmıştır. Kronikleşen kitlesel işsizlik, yoksullar ve zenginler arasındaki uçurumun devasa büyümesi, iç göç ve iç göçün beraberinde getirdiği sayısız sorun, sosyal güvenlik sistemlerine yönelik topyekûn saldırı, kamu varlıklarının sermayeye peşkeş çekilmesi, antidemokratik hukuksuzluk, düşünce-ifade etme-örgütlenme özgürlüklerinin yok edilmesi, ekolojik felaketlerin devlet ve hükümet kararlarıyla teşvik edilmesi, kirli savaşta ısrar, etnik ve dinsel çatışmalara yol açabilecek toplumsal bölünme ve yolsuzluklar, egemen politikanın alternatifsiz tek doğru olmadığını gözler önüne sermektedir.

Bununla birlikte Kürt özgürlük hareketinin TSK'nin »kara harekâtının« fiyasko ile sonuçlanmasına yol açan ve Newroz'da kanıtlandığı gibi milyonlarca Kürdün sahiplendiği duruşu, Kürtlerin büyük bir kesiminin bugüne kadar olduğu gibi yönetilmek istemediklerini ve özgürlükler ve haklar konusunda kararlı bir direniş sergileyeceklerini göstermektedir. Kürtlerin bu kararlılığı, gayri memnun olan, ezilen ve sömürülen tüm diğer kesimler için büyük bir fırsat yaratmaktadır. Diğer tarafta – cılız olarak nitelense dahi – emek hareketi içinde de neoliberal politikalara karşı pek küçümsenmemesi gereken bir hareketlilik başlamıştır.

Egemenlerin işini kolaylaştıran temel faktörün, demokratik güçlerin yarattığı boşluk olduğunu gören ve merkezinde DTP, EMEP ve SDP ile tutarlı aydınların yer aldığı kesimler, toplumsal muhalefeti örebilecek, barış, emek ve demokrasi güçlerinin geniş birlikteliğini kurma potansiyeli taşıyan bir siyasî araç tartışmasını başlattılar. Kamuoyunda »çatı partisi« olarak nitelendirilen bu girişim, özellikle DTP genel başkanı Nurettin Demirtaş tarafından dile getiriliyordu. Bununun her ne kadar kamuoyunda geniş bir biçimde tartışılmamasına rağmen, demokratik kesimlerde ciddi bir hareketlilik yarattığı söylenebilir.

DTP yönetimi bu çerçevede »Halkların kardeşliği temelinde oluşturulacak bir emek, barış, demokrasi ittifakıyla, geniş güçleri kapsayabilir, ezilen Kürt ve Türk yığınlarına ulaşarak, ırkçı, milliyetçi, şoven ideolojik hegemonyayı kırmak için yaygın bir çalışma gerçekleştirebilirsek, hem bu imhacı ve tasfiyeci dalgayı geri püskürtmek mümkün olabilir, hem de halkların özgürlüğü ve emeğin kurtuluşunun devrimci demokratik yolu açılabilir« tespitini yapmakta. Bu tespiti katılmamak için hiç bir ciddi gerekçe göremiyorum doğrusu.

Türkiye'deki bu tartışma doğal olarak Avrupa'da bizleri de etkileyecektir. Hatta etkilemelidir de. Avrupa'da yaşayan Kürtlerin, Türkiye kökenlilerin, Avrupa'daki yaşamlarını doğrudan belirleyen Türkiye'nin gelişme yolunu halklar ve ezilenler lehine değiştirebilecek her tartışmanın içerisinde yer almaları gerektiğine inanıyorum. Bizler de buradan olası bir birlikteliğin oluşumuna katkıda bulunma, ortaklaşmanın birer öznesi olma kararını vermeliz. Bu nedenle gazetemizdeki köşemi önümüzdeki haftalarda ortak siyasi araç konusundaki düşüncelerime ayırmak istiyorum. Barış ve demokrasi kaygısı taşıyan herkesi bu tartışmaya katılmaya çağırıyorum.

ÇATI PARTİSİ (2)

11 NİSAN 2008

Geçen haftadan devamla: Aslında, söz konusu olan projeyi tanımlamak için kullanılan »Çatı Partisi« terimini pek yeterli bulmadığımı belirtmeliyim. Önemli olanın, önceki yıllarda olduğu gibi salt dönemsel »yan yana gelmelerin« değil, ortaklaşmayı, güçleri birleştirmeyi ve birlikte mücadeleyi olanaklı kılacak bir toplumsal hareketi örmek olduğuna inanıyorum. Ama bunun için de, var olanların ötesinde, birleşik bir siyaset aracının yaratılması son derece anlamlıdır.

Bir – yerleşmiş olan terimi kullanmaya devam edersek – »Çatı Partisi«nin oluşması, bu açıdan anlamlı olmasının yanısıra, yaşanan coğrafyada barışçıl, demokratik, eşit ve sosyal adaletli bir geleceğin kurulması yolunda hiç te küçümsenemeyecek bir adım olacaktır diye düşünüyorum.

Türkiye'deki egemen güçler arasındaki çatışmalar ve derinleşen yönetim krizi açısından bakıldığında, böylesi bir siyaset aracının toplumun geniş kesimleri için ciddi bir alternatif haline gelebileceğini, hatta her alanda köklü politika değişikliğine yol açabileceğini söylemek olanaklıdır. Nasıl Almanya'da sosyaldemokrasinin solunda oluşan bir parti, sendikaların ve sosyal hareketlerin güçlenmesini tetikleyip, neoliberalizme karşı toplumsal hassasiyet yaratarak, karşılıklı etkileşimlerle egemen partilerin politikalarını revize etmelerine neden olduysa, Türkiye'de oluşturulacak bir »Çatı Partisi« de benzer etkileşimlere yol açabilecek, yerelde ve ülke çapında yeni parlamenter olanaklar yaratabilecek ve en önemlisi milliyetçi-şöven-militarist spirali tersine çevirebilecek bir potansiyele sahip olacaktır. Kanımca da, böylesi bir partinin oluşması için gerekli olan toplumsal koşullar olgunlaşmış ve yeni olanaklar yaratacak bir »zaman penceresi« açılmış durumdadır.

Ancak toplumsal koşulların olgunlaşması, bu siyaset aracının işlevini kazanabilmesi için tek başına yeterli değildir. Toplumsal koşulların yanısıra, partiyi oluşturacak olan dinamiklerin kararlılığı ve ısrarcılığı belirleyici olacaktır. »Çatı Partisi«nin öznesi olabilecek kesimlerin tereddüt etmesi, solun kronikleşen ayrışma yatkınlığı, »dükkâncılıklar«, tek renklilik, tek doğruya sahip olma iddiaları, milliyetçi yaklaşımlar, örgüt egoizimleri ve sayısız başka örnek gibi geçmişin deneyimleri göz önünde tutulduğunda, anlaşılır bir tavidir. Bu açıdan ortak siyasal payda arayışlarının kolay olmadığı çok açık.

Ülkenin karmaşık sorunlarına bir de böylesi zorluklar eklenince, doğal olarak tartışmaları sürdürenlerin dışında kalan, ama partinin öznesi olması gereken

kesimlerde bir tevekkül havası yaygın oluyor. Halbuki, tarihte defalarca kanıtlandığı gibi, karamsar ve ikircimli olmak yerine, cesaretli ve kararlı davranmanın kazandıracağı çok şey var.

Bana kalırsa – tüm zorluklara ve yanıtlanması gereken tüm sorulara rağmen – Türkiye gibi bir ülkede toplumsal ve politik gerçeklikleri dikkate alan, yani Kürd'ü Türk'üyle henüz modernizmi içine sindirememiş, iktisadi-politik-etnik ve dinsel anlamda bölünmüş bir toplum gerçeğinden hareketle, temel sorunların olabildiğince geniş bir toplumsal ittifakla çözülmesini hedefleyen bir siyasal ortak payda, en doğru adım olacaktır. Kelime anlamı ile radikal, yani sorunların köküne inen ve toplumun geniş kesimlerini kucaklayan çıkarlara tercüman olan temel politik-sosyal-kültürel talepler için mücadele edecek bir hareketin örülmesi hedeflenirse, ortaklaşmanın yolu açılabilir, zorlukların üstesinden gelinebilir.

Öncelikle böylesi bir toplumsal ittifak hareketinin örülebilmesi için mutlak doğruları içeren, ideolojik anlamda »hatasız«, dünyayı, bölgeyi ve ülkeyi en ince ayrıntılarına kadar analiz eden ve nasıl olacağına daha solun dahi dilbirliği içinde karar veremediği bir sosyalizmi hedefleyen »sınıf partisi programına« ihtiyaç olduğuna inanmadığımı vurgulamalıyım.

Tam aksine; böylesi bir partinin bileşenlerinin, olanaklı olduğunca öz ve kısa/orta vadeli bir programatik belge üzerine anlaşmalarının en kolaylaştırıcı yöntem olacağı kanısındayım. Bu belgenin köşe taşlarının »hemen barış«, »demokratik sosyal ve hukuk devleti esaslarının uygulanması«, »demokratik, katılımcı, sosyal, özgürlükçü ve eşitlikçi yeni bir anayasa«, »tam istihdamı sağlamaya yönelik sosyal içerikli iktisat, istihdam ve adil vergi politikaları« ve »barış temelinde militarizmden arındırılmış onurlu ve bağımsız dış politika« gibi talepler etrafında örülmesi, geniş toplumsal kesimleri bir araya getirmeye yarayan araç olabilir.

ÇATI PARTİSİ (3)

18 NİSAN 2008

Görüldüğü kadarıyla, ki son günlerde yayımlanan haberler bu yönde, »Çatı Partisi« konusundaki tartışmalar hızlanmış durumda. Mayıs ayında »Çatı Partisi öncü girişim grubunun« oluşturulmak istenmesi ve konunun kamuoyu ile paylaşılması sevindirici bir gelişme. 16 Mart 2008 tarihli Yeni Özgür Politika'nın başyazısında vurgulandığı gibi, belki dün erkendi, zamanı gelmemişti, ama şimdi tam da »Çatı«nın zamanıdır.

Gazetede yayımlanan haberde nedense »solda birlik« söylemi gözüme çarptı. Bence bu noktayı biraz açmakta yarar var. Ülkedeki toplumsal gerçeklik, özellikle de ulaşmaya çalışılan hedef kitle göz önünde tutulduğunda, acaba »solda birlik« söylemi ne denli kapsayıcı olacaktır?

Kanımca böylesi bir partinin siyasal söyleminin geleneksel sol / sosyalist terminoloji içerisine hapsedilmesi pek doğru olmayacaktır. Oluşturulmak istenilen »Çatı«nın marksist anlamda bir »sınıf partisi« olmayacağı, olamayacağı çok açık. Kaldı ki, »Sol« olabilmek için mutlaka sol terminolojinin kullanılması bir zorunluluk değildir. Aksine, bilhassa kuruluş aşamasında daraltıcı olabilir ve gereksiz yere tökezletici ideolojik tartışmaların önünü açabilir görüşündeyim. Türkiye gibi bir ülkede şoven-milliyetçi bir devlet yapısının onyıllar boyunca elindeki egemenlik araçlarıyla yönlendirdiği ve biçimlendirdiği bir toplumu kazanmanın yolunun, bu toplumun temel gereksinimlerinin, çıkarlarının ve istemlerinin politize olmaması geniş kesimlerin anlayabileceği, gerçekleri bilinçlerine çıkarmaya yardımcı olacak bir dilde ifade edilmesinden geçtiğine inanıyorum.

Solun kendi kendini tatmin edecek bir söylem, her ne kadar ideolojik ve teorik doğruları içerse de, solun, adına hareket ettiğini iddia ettiği kitlelere ulaşamıyorsa, lafazanlıktan başka bir şey olamayacaktır. Solun varoluş gerekçesi olan kapitalizm eleştirisi ve »insanın esirleştirilen, hor görülen, aşağılanan ve sömürülen bir varlık olmasına neden olan tüm koşulları alaşağı etme« hedefi elbetteki solun gündeminden düşmemelidir. Ama ortaklaşmayı hedefleyen bir »Çatı« salt solun birlikteliği anlamını taşıyacaksa, yetersiz kalacaktır.

Bu nedenle, başta emekçiler ve ezilenler olmak üzere, geniş kesimlerin taleplerine tercüman olacak, kitleleri sarsacak, onları kucaklayıp harekete geçirecek bir söylemin seçilmesi gerektiğine inanıyorum. »Çatı« bunun için en başta inandırıcı olmalı, güven kazanmalı, bu güveni koruyabilmeli; gerçekçi olmalı, yapılabilecek

olanları yapabileceğini ve yapabilme ısrarı ile kararlılığında olduğunu kanıtlamalıdır.

Bunu kanıtlamak için uygun bir »zaman penceresi« ile karşı karşıya olunduğuna inanıyorum. Böylesi bir dönemde kararlılıkla harekete geçmenin; muhtemel yenilgilerden, yapılacak hatalardan ve sayısız engelden çekinmeden, deneye deneye, düşe kalka da olsa ortak çatının kurulması; muhalefet hareketinin örülmesi, alternatif olunduğunun ilan edilmesi bugünün en ivedi görevidir.

Doğru zamanda atılan doğru adımın, çakılan en küçük kıvılcımın dahi egemen koşulları sarsabilecek ve değiştirebilecek potansiyelleri uyardığını tarih defalarca kanıtlamıştır. İşte bu noktada »sol«a önemli görevler düştüğü kanısındayım. Öncelikle örgüt egoizmlerini ve »dükkancı« yaklaşımları aşmanın olmazsa olmaz bir koşul olduğunu düşünüyorum. »Çatı Partisi« gibi bir siyaset aracını oluşturmanın, herkesten önce »başka bir dünya« inancında olan ve o dünyayı gerçekleştirme arzusunu taşıyan sol için, sosyalistler, devrimciler, marksistler için bir temel görev olduğu inancındayım. Solun göstereceği özveri, tarihsel yanlışların ve yenilgilerin etkisini giderecek, kitlelerin güvenini sağlayacak, kapitalizmin tilsimini bozacak ve solun inandırıcılığını yeniden örecektir.

Bence, egemen odaklara karşı bir alternatif olacak ve güçlü bir toplumsal muhalefet hareketinin motoru olma görevini üstlenecek bir »Çatı«nın oluşturulması, bugünkü koşullarda en devrimci, en marksist, en ileri tavidir. Alman işçi hareketinin önderlerinden Ferdinand Lassalle'in dediği gibi »en devrimci eylem, neyin ne olduğunu söylemektir«. »Çatı«yı oluşturmak isteyen dinamiklerin bunun gereğini yerine getirmemeleri için hiç bir neden yok – kendi basiretsizliklerinin haricinde.

ÇATI PARTİSİ VE DEZENFORMASYON MEKANİZMALARI

21 NİSAN 2008

Geçen haftasonu Ankara'daydım. DTP Genel Merkezi'nde parti yöneticileri ile bazı milletvekillerinin katıldığı bir toplantıda, Almanya'daki Sol Parti deneyimleri üzerine bir sunuda bulundum. Bu, bana da çok şeyler öğrenme, Ankara'daki havayı soluma, dostları görme fırsatını verdi. Ama başka bir fırsatla daha tanışma fırsatı buldum.

Türkiye'de kamuoyuna yönelik ne tür manipülasyonların olduğunu, psikolojik dezenformasyon yöntemlerinin ne denli çok kullanıldığını bir çok kişi gibi bende biliyordum, ama nasıl yapıldığına yakından hiç tanık olmamıştım. Hafta sonu bunu da öğrenmem için bir vesile oldu.

Toplantı Cumartesi yapılmıştı ve öğleden sonra sona ermişti. Akabinde, Pazar günü Radikal gazetesinde »Türkiye'de bir sol geleneği: Birleşmeden bölünmek« başlıklı bir haber yayımlandı. Katıldığım toplantı ve adım da geçtiği için hayli şaşırmıştım. Ancak haberi okuduğumda şaşkınlığım daha da arttı.

Çünkü haber başlığı ve içeriği, tanık olduğum ve gözlerimle gördüğüm hiç bir şeyle uyuşmuyordu. Orada olmasaydım, haberi okuduktan sonra »gene beceremeyecekler« hissine kapılırdım, ki kanımca haber ile amaçlanan da zaten budur.

Gece vakti misafir olduğum dostlarımla sayesinde haberle ilişkili olan bir gazeteci arkadaşla ulaştık ve buluştuk. Tabii ki serzenişte bulundum ve haberin tipik bir psikolojik daire haberi olduğunu söyledim. Ama gazeteci arkadaş üzerinde etkili olabildim mi, onu bilemeyeceğim.

Zaten bu yazıyı kaleme alışıma da bununla ilgili değil. Çünkü bugün Berlin'e geri döndükten sonra işim gereği internetteki haberlere bakarken, bu haberin – özellikle muhalif sayılabilecekler de dahil – başka internet sayfalarında da yayınlandığını gördüm. Tanığı olduğum bir olayın böylesine çarpıtılarak verilmesine itiraz etmezsem, yalan haber gerçek olur düşüncesiyle klavyenin tuşlarına sarıldım.

Bu ufak ve özünde üzerinde durulmaya değmeyen bir mesele bile, »Çatı Partisi« fikrinin ne denli etkili olmaya başladığını kanıtlamaktadır. Eğer daha henüz işin başındayken dezenformasyon yöntemlerine başvuruluyorsa, yeni bir alternatifin ortaya çıkmak üzere olduğu görülüyor demektir. Bununla birlikte bu küçük haber bile, önümüzdeki haftalarda ve aylarda daha ne gibi haberlerin yayılacağına da işaret etmektedir. Kuruluş çalışmalarına katılanlar hakkında asılsız iddialar, provakatif söylemler,

kişilerin hedef gösterilerek sindirilmeye çalışılması, kampanyalar, çamur atmalar v.s. yalan yanlış haberler kamuoyunu bekliyor. Hani derler ya: »Perşembe'nin gelişi Çarşamba'dan bellidir«, aynen bu atasözünü kanıtlanacak gibi.

Öncelikle şunun altını çizmeliyim: haberde yer alan »DTP'de görüş ayrılığı çıktı« cümlesi küllü yalandır. Kürtler arasında »çatı partisi« tartışmalarına uzak olan, bunu anlamlı bulmayan insanlar; Türkiye sosyalistleri arasında böylesi bir girişimi eksik ve yetersiz bulan kesimler, yanıtlanması gereken onlarca sorusu olanlar var elbette. Ancak DTP yöneticilerinin bir bütün olarak barış ve demokrasi için bir toplumsal muhalefet yaratmak üzere böylesi bir siyasi aracın arkasında durdukları ve bunu salt örgüt egoizmi ile yapmadıkları gerçeğinden kesinlikle şüphe duymamak gerekiyor. Kürtlerin gösterdiği özveriyi görmeyenler, görmek istemeyenler, artıynetli oldukları suçlamasına maruz kalacaklarını bilmelidirler. Medyanın böylesine yozlaştığı, gazetecilik etiğinin ayaklar altına alındığı dönemde, bilinen merkezlerden yayılan dezenformasyon bilgilerini sorgulamadan gazeteye almak, objektiflikten uzaklaşmak doğal bir tavır olarak kabul edilebilir. Geçim koşullarının zorluğu altında »akıntıya karşı kürek çekmek« son derece zor olabilir. Ama, gazeteciliği gazetecilik yapan temel koşul dürüst ve doğru haber vermektir – hele hele serde »demokratlık« olduğu söyleniyorsa.

Tartışmalar devam edecek. Tartışmalara katılanlar, haber yapanlar, haberleri izleyenler dezenformasyon mekanizmalarının yoğun bombardımanı altına gireceklerini şimdiden bilmeliler. Doğru bilgiye ulaşmak için fazla bir çabaya gerek yok: önyargısız bir biçimde, yetkili ağzların söyledikleri dikkate alınır, yakında oluşturulacak olan öncü girişim grubunun çalışmaları takip edilirse, herkesin kendi görüşünü kendisinin oluşturması için temel yaratılmış olacaktır. Bu kadar basit bir çabanın üstesinden »Radikal« gazetesi dahi gelebilir. Yeterki eğriye eğri, doğruya doğru denilebilsin.

ÇATI PARTİSİ (4)

25 NİSAN 2008

Geçen haftasonu DTP Genel Merkezi'nin davetlisi olarak Ankara'daydım. DTP MYK üyeleri ile bazı milletvekillerinin katıldığı bir toplantıda, Almanya Sol Partisi'nin birleşme sürecindeki deneyimleri ve çatı girişimleri üzerine konuştuk. Oradaki havayı solumanın yanı sıra, çok şey öğrendim diyebilirim.

Öncelikle DTP'nin ortaklaşma, kalıcılık ve kapsayıcılık konusunda çok açık ve net olduğunu söylemeliyim. »Herkesin olan, ama aynı zamanda hiç kimsenin olmayan bir yapı« çerçevesinde örgütlenilmesini söyleyen DTP yöneticileri, öyle hiç te öne çıkmayan, kitlesel güçlerini öne sürmeyen özverili bir tavır sergiliyorlar.

Başta Emine Ayna ve Mustafa Sarıkaya olmak üzere tanıştığım bütün yöneticilerin ve milletvekillerinin, olanaklı olan en geniş birliktelikten yana kararlı oldukları bariz bir biçimde görülüyor. O açıdan, Türkiye solunun kimi çevrelerinde dile getirilen »tarafar arasındaki güç dengesizliği« kaygısına pek anlam veremiyorum doğrusu.

Kürt hareketi, yarattıkları toplumsal dinamiğin bütün gücüne rağmen, »Batı«yı, yani emek hareketini, demokratik güçleri, sosyalistleri ve »gayri memnunların« temsilcilerini, hatta vesayet rejimine muhalif liberal kesimleri kapsayan geniş bir birlikteliği yaratmadan, Türkiye'nin temel sorunu olan Kürt Sorunu'nun barışçıl ve demokratik bir biçimde çözümünün olanaksız olduğunu bilincinde. Bu noktada Kürt Sorunu'nun çözümünün de tüm diğer sorunların çözümü için yepyeni olanaklar yaratacağını ayrıca vurgulamaya gerek yok sanırım.

Gerek bu anlayış, gerekse de Kürt hareketi içerisinde karar verici pozisyonlarda olan genç kuşağın tartışmalara ve çatı partisinin oluşturulmasına bakış tarzları, bu yönde gösterdikleri özveri bir avantaj, bugüne kadar gerçekleştirilememiş olanı gerçekleştirmek için bir fırsat olarak algılanmalıdır düşüncesindeyim.

Bunun yanı sıra Mustafa Karasu'nun »1 Mayıs ve Newroz bütünleştirilmelidir« talebinin de, milliyetçiliklere karşı verilen anlamlı bir yanıt olmakla birlikte, ortaklaşma iradesini kolaylaştırıcı ve güven verici bir »el uzatma« olarak görülmesi gerektiğine inanıyorum.

Bu nedenle çatı formülasyonun olmazsa olmaz bileşeni olan Kürt hareketi ile diğer dinamikler arasındaki toplumsal güç dengesizliğinin bir sorun olarak algılanması için hiç bir neden görmüyorum. Kanımca asıl sorun, Newroz'da Kürt halkının ortak yaşama temelinde ortaya koyduğu net iradeye »Batı«dan verilecek yanıtın gecikmesinde yatmaktadır. Daha

önce de belirtmiştim; toplumsal koşulların böyle-sine olgunlaştığı dönemlerde gösterilecek ikircimin, demokratikleşme ihtiyacının örgütsel ve siyasî ifadesini geciktirecek adımların yol açacağı sonuçlar ağır olacaktır.

Güçlü bir demokratik alternatifin olmadığı koşullarda, başka alternatiflerin aranacağı ve bu arayışların kopuşa ve modern demokrasi dışı »çözümlere« neden olacağı büyük bir olasılıktır. Böylesi farklı »çözümlerin« ise, Türkiye dahil bütün Ortadoğu için pek hayırlı olmayacağı, bence, muhakkaktır.

Görebildiğim kadarıyla Kürt hareketi içerisinde ayrılmadan yana olan kesimler ağırlıkta değil. Tam aksine, söylemler demokratikleştirilmiş Cumhuriyet içerisinde ortak yaşam üzerine yoğunlaşıyor. »İmralı«, Kandil ve DTP yönetimi açıkça milliyetçiliğe prim verilmemesinden yana tavır alıyorlar. Tüm bu yaklaşımlar, ülkenin demokratikleştirilmesi ve Kürt Sorunu'nun barışçıl çözümü yönündeki taleplerle tam olarak örtüşüyor.

Ama bu ilelebet böyle kalmayabilir. Bunun için »Batı«ya önemli görevler düşüyor. »Batı« empati geliştirebilmeli, Diyarbakır'da, Şırnak, Hakkari veya Şemdinli'de doğduğu günden bu yana hep savaş ortamında yaşayan genç insanların duygu dünyasını anlamaya çalışarak, beklenen yanıtı çekinmeden vermelidir.

Örgütsel modeller, parti yapıları, örgütsüz kişilerin katılımı ve temsili veya hangi sınıfsal temellere dayanacağı konusunda var olan sorular, çözümsüz gibi gözükebilir. Ancak her çözümsüzlük, kendi çözümünü içinde taşır. Bu gerçekten hareketle ve »kervanın yolda kurulacağı« pragmatizmi ile artık karar verilmelidir. »Batı«nın göstereceği cesaret ve kararlılık, tıkanmışlık yolundan çıkışı olanaklı kılacaktır.

ÇATI PARTİSİ (5)

9 MAYIS 2008

Diyarbakır Bağlar Belediyesi ile Toplumsal Araştırmalar ve Eğitim Merkezi TAREM'in ortaklaşa düzenledikleri ve Rosa Luxemburg Vakfı'nın desteklediği »Uluslararası Yerel Yönetimler ve Kadın Konferansı«na katılan bir delegasyona eşlik ettiğim için, gazetede ki köşem geçen hafta boş kalmıştı. Konferans vesilesiyle gittiğim İstanbul ve Diyarbakır'dan hayli izlenimle geri döndüm. Fırsat bulunca okurlarımızın da ilgisini çekeceğini sandığım izlenimlerimi kaleme alacağım. Şimdilik iki hafta önce kaldığım yerden devam edeyim.

Son köşe yazımda asıl sorunun, Newroz'da Kürt halkının ortak yaşama temelinde ortaya koyduğu net iradeye »Batı«dan verilecek yanıtın gecikmesinde yattığını vurgulamıştım. Diyarbakır'da »Batı«nın göstereceği ikircimin, demokratikleşme ihtiyacının örgütsel ve siyasî ifadesini geciktirecek adımların ne denli ağır sonuçlara yol açabileceğini gördüm diyebilirim.

Kuzey Kürdistan'da 1 Mayıs etkinliklerinin kitlesel bir biçimde kutlanmış olması ve Kürt hareketinin karar verici merkezlerinden gelen ve birlikte mücadele eden yana olan söylemler, Kürt halkı arasında »Batı«ya karşı yaygınlaşan bir güvensizliği ne yazık ki pek engellemiyor. Diyarbakır'da sohbet etme fırsatını bulduğum bir çok kişi, Kürt'lerin bir nevi »duygusal ayrışma« hissiyatında olduklarını belirtti.

Bunun yukarıda yazdıklarım ile çelişkili olduğunu düşününler olabilir. Bence bu bir çelişki değil, sadece son yılların doğal sonucu olan bir paradokstur. Rasyonel ortak yaşama iradesi ile »duygusal ayrışma« hissiyatının yan yana var olmasını anlayabilmek içim Diyarbakır'ı, hatta bölgeyi ziyaret etmenin gerekli olduğu düşüncesindeyim. Kaldı ki bunu bilhassa Türkiye soluna ısrarla öneririm. Çünkü pek sözle, yazıyla anlatılabilecek bir olgu değil bu.

Aslına bakılırsa bu paradokstan çok, paradoksu yaratan nedenler üzerine düşünmek daha doğru olacaktır. Açıkcası ben de Diyarbakır'dayken kendi kendime »acaba olağan hâl görmemiş sıradan bir Kürt vatandaşı olsaydım, nasıl bir duygu denizi içerisinde yüzyürürdüm?« diye düşünmedim değil. Bırakalım geçmiş, en son Newroz'da, örneğin Yüksekova'da, Van'da, Hakkari'de gelişen olaylara, ölümlere tepkisiz kalan »Batı«ya, her gün defalarca kafasının üstünden geçen savaş uçaklarının gürültüsü altında yaşayan bir insan olarak güven duyabilir miydim? Hiç sanmıyorum.

Bu açıdan bakıldığında, Kürt hareketinden uzatılan ortaklaşma eli bence özel bir anlam kazanmaktadır.

Ortaklaşmaya yönelik olan bu yaklaşımın, Kürt halkının çözümü başka yerlerde, yani fiziki kopuşta veya modernizm öncesi yollarda aramasının önündeki tek engelin Kürt hareketi olduğunu kanıtladığı düşüncesindeyim.

Türkiye solu, »Batı«da yaşayan demokratlar, hatta liberal çevreler dahi, olabildiğince geniş bir toplumsal ittifakın ifadesi olacak bir siyaset aracının, yani Çatı Partisi'nin, özlemini çektikleri demokratikleşme ve özgürleşmenin teminatı olduğunu ve bu aracı yaratacak yolun Kürt hareketi ile ortaklaşmadan geçtiğini artık görmelidirler. Kanımca 1 Mayıs bu zorunluluğun altını yeterince çizmiştir. Çünkü İstanbul'da işçiler, gençler, sendikacılar ölesiye dövülürken, aynı saatlerde TSK'nin savaş uçakları Kürdistan dağlarına bomba yağdırıyorlardı. »Falanjist cephe« tek devlet çatısı altındaki iki farklı sosyopolitik bölgede kimleri »ortak düşman« olarak gördüğünü açıkça gösteriyordu.

1 Mayıs, kimbilir kaçınıcı kez, egemenlerin »ortak düşman« olarak gördükleri kesimlerin birlikte hareket etmelerinin zorunlu olduğunu gösterdi. Eğer sendikalar, Kürt Sorunu barışçıl bir biçimde çözülmeden diğer sorunlarını çözmelerinin olanaksız olduğunu görüp, Şemdinli'yi, savaş suçlarını, ölümleri, militarizmi kanıksamayıp, tepki göstereceklerdi, hangi güç onları Taksim'e çıkmaktan alıkoymalıydı ki? Irak'taki işgale karşı çıkan, ama kendi ülkesinde, hemen yanibaşında her gün gerçekleşen militarist zorbalığa gıkını çıkarmayan Türkiye solu ve demokratları, bu kadar basiretsiz kalabilir miydi? Böyle olmasaydı, Kürtler bu paradoksu yaşar mıydı?

İşte yaşam bu denli basit, ama aynı anda o denli acımasız gerçeklere sahip. Gene de fırsatlarla dolu. Örneğin 1 Haziran eylemi gibi. 1 Haziran, 1 Mayıs'ta olması gerekeni gerçekleştirmek, geniş toplumsal ittifakı örececek bir siyaset aracının mayasını hazırlamak için bulunmaz fırsat. »Yeter. Kürt Sorunu'nda Demokratik Çözüm İstiyoruz« mitingi, gerçekleri gören ve bilincine çıkaran her yapı, tek tek her kişi için bir imtihan olacak. Hissiyatları değiştirmek, güven kazanmak şimdi »Batı«nın görevi. Söylenmedi demeyin.

Gazeteci arkadaşımız Ziya Yener Orkunoğlu Türkiye'de tutuklanıp, serbest bırakıldı. Kendisine karşı dava açılacak. Hemen hemen aynı günlerde Almanya'da Kürt gazetecilerine ve medya kurumlarına karşı polis baskınları düzenlendi. Tüm bunlar, önümüzdeki günlerde kapsamlı saldırılar olacağına işaret etmekte. Bu nedenle başta demokratik kurum ve kuruluşlar olmak üzere, eli kalem tutan herkesi bu saldırıları protesto etmeye, bu girişimlere karşı tepkisiz kalınmaması için herkesi kendi çapında göreve davet ediyorum.

ÇATI PARTİSİ (6)

16 MAYIS 2008

SDP genel başkanı Filiz Koçali, partisinin internet sayfasında okuduğum bir yazısında »Çatı Partisi hakkında çok konuştuk. Çok tartıştık. Artık iş yapma zamanı« diyor. Sayın Koçali gerçekten haklı. Şimdi kararlılık sergileyerek, harekete geçmek gerekiyor.

Çatı Partisini oluşturmaya çalışan dinamiklerin gözden kaçırılmaları gereken bir gerçek var: açılan »zaman penceresi« gelişmelerin etkisi ile kısa bir süre içerisinde kapanabilir. Ülkenin içinde bulunduğu derin yönetim krizi, egemenler arası çatışmalar, siyasetin aynı cephenin iki karşıt kutbu arasında bocalaması, bugünlerde beklenen ekonomik ve mali dar boğaz ve kirli savaşın tımandırılması, demokrasi güçlerinin yeni bir perspektif yaratacak olan yanıtı vermelerini acilen zorunlu kılıyor. Çatı Partisi oluşum sürecinde bundan sonra gösterilecek her tereddüt, her geri adım, »Falanjist cephe«ye alternatif olabilecek bir »demokratik cephe«nin örülmesini zorlaştıracak, hatta olanaksız kılacaktır.

Bence Çatı Partisini oluşturabilecek kesimlerin kimler olması gerektiği artık netleşmiştir: Bu kesimler askerî vesayet rejimine ve Kürt Sorunu'nda çözümsüzlüğe son vermek, dinin siyasete alet edilmesinden kurtulmak ve demokrasi ile barışı tesis etmek isteyen güçlerdir. Yani başta Kürt hareketi olmak üzere, emek hareketinin ve »gayri memnunların« temsilcileri, sosyal ve liberal demokratlar, AKP'nin »İslamî kapitalistleştirmesinden« rahatsız olan muhafazakâr kesimler ile demokratik Alevi hareketinin temsilcileri ve sol sosyalist kesimler, Çatı'nın temel dinamikleri, bunların taraftarları ise Çatı'nın hedef kitesidir.

Hâlâ »çekinceleri« olan, soyut ilkeler bazında tartışmalara ve solda yeni »arayışlara« devam eden kesimlere sorulacak tek soru ise, Kiraz Biçici'nin deyiimi ile »var mısın, yok musun«dur. Açık olarak söylemek gerekirse: ÖDP içerisindeki »ana damar« ile yurtseverlik savıyla gûya »antiemperyalist« pozisyonda olduklarını iddia eden, ama Çatı tartışmalarını ısrarla gündemlerine almayan sosyalist kesimlere, artık renginizi belli edin demek gerekiyor. Var mısınız, yok musunuz?

Kürt Sorunu'nu »PKK olmadan çözmek istemek« tabii ki meşru bir görüş. Gerçi ben bu görüşün gerçekçi olmadığını ve demokratik çözümden ziyade çözümsüzlüğü derinleştirdiğini düşünüyorum, ama bu görüşü savunanlarla dahi birlikte hareket etmeye hazırım. Yalnız, bu görüşte olunmasına rağmen, bunu açıkca ifade etmemek için binbir türlü takla atılmasını da o denli yanlışı buluyorum. Açıkca söylene, renkler

belli olsa, herkes rahat edecek. Kimse kimseye gıcunmadan saflar belli olacak ve kimin haklı olduğunu tarih, hem de pek uzak olmayan bir gelecek belirleyecek.

Farklı görüşlerden insanların bir araya geldiği Sol Parti ve Avrupa Barış Meclisi gibi yapılanmaların oluşum süreçlerinde yer alan birisi olarak, ortaklaşmanın denli zor olduğunu biliyorum. Kişi olarak benim bu deneyimlerden öğrendiğim temel yaklaşımlar: kabullenme, samimi olma, görüşlerinde açık ve net olma, somut talepler çerçevesinde birlikte çalışma iradesini gösterme ve yürütülen çalışmalarda son derece saydam olmaktır. Bu temel yaklaşımlardan birisi eksik olursa, ortaklaşma gerçekleşmiyor.

Halbuki Türkiye'de bir Barış Meclisi deneyimi de var. Çeşitli politik yapılar, partiler ve kişiler ideolojik yaklaşımlarını diğerlerine dayatmadan, kendi doğrularının »tek doğru« olarak görülmesini öne sürmeden bir araya gelebildiler. Somut barış talebi etrafında bir araya geliş son derece ilgi uyandırdı, sempati topladı. Benzer deneyimleri Avrupa Barış Meclisi sürecinde de yaşadık. Hiç bir tüzel kişiliği olmayan bir yapılanmanın böylesi refleksleri uyandırdığı düşünülürse, gerektiğinde iktidar alternatifi olabilecek ve Türkiye ile bölgenin barışçıl ve demokratik gelişimini tetikleyebilecek güçlü bir toplumsal hareketin ve onun ifadesi olan bir siyaset aracının uyandırabileceği potansiyeller, haliyle çok daha güçlü olacaktır. Zaten bu gerçek yüzünden egemen medyada Çatı Partisine karşı marjinalleştirme kampanyaları başlatılmış, psikolojik haberlere başvurulmuştur. Çünkü gerçekten güçlü bir alternatifi oluşturmakta olması söz konusudur.

O nedenle Çatı Partisini oluşturmaya çalışan dinamiklerin, ikircimli yaklaşanları artık beklememeleri gerektiğine inanıyorum. Kürt Sorunu'nun barışçıl çözümü ile ülkenin demokratikleşmesi arasında bire bir ilişki olduğuna, Kürt Sorunu çözülmeden diğer sorunların çözülemeyeceğine inanan kim varsa, artık ortak hareket etme iradesinin gereğini yerine getirmelidir. Oluşturulacak olan »Çağrıcılar Grubu« daha önce andığım kesimlerin temsilcilerinden oluşabilirse, Çatı daha ilk hamlede kurulmuş olacaktır. Ardından örgütlenme modelleri, üye sayısı v.s. gibi sorunlar da kolayca aşılabilecektir.

Eşit haklı, barışçıl, demokratik, çevrenin korunduğu, adil ve emeğin esas alındığı bir gelecek için: Şimdi Çatı zamanıdır!

1 HAZİRAN VE SONRASI

24 MAYIS 2008

Türkiye’de tarihe geçebilecek bir günün hazırlıkları tam hızıyla sürüyor. Gazetelerden okuduklarımıza, dostlarımızdan aldığımız duyumlara göre, ülkenin her tarafında solda duran siyasî partiler, emek örgütlerinin temsilcileri, meslek birlikleri ve tek tek barış aktivistleri, Türkiye Barış Meclisi’nin 1 Haziran’da İstanbul Kadıköy İskele Meydanı’nda gerçekleştireceği büyük barış mitinginin görkemli geçmesi için kollarını sıvamış durumdadılar.

Ülkenin bir çok köşesinden yükselen barış mitingine destek sesleri, umut veriyor elbette. Aynı şekilde Avrupa Barış Meclisi de eyleme omuz veriyor ve olanakları ölçüsünde »Yeter! Kürt Sorunu’nda demokratik çözüm istiyoruz!« talebini Avrupa kamuoyuna taşımaya çalışacak. Aynı gün ve hemen hemen aynı saatlerde Köln Dom Meydanı’nda bir barış etkinliği düzenleyecek. Aldığım haberlere göre, Avrupa’nın başka kentlerinde de benzer etkinlikler hazırlanıyor.

Avrupa Barış Meclisi olarak, Avrupa’da yaşayan barışsever göçmenleri, olanakları varsa, Kadıköy’deki mitinge katılarak ve Türkiye’deki eş, dost ve akrabalarının katılmasını sağlayarak, barış içerisinde bir arada yaşama isteğimizin güçlü bir sesle ifade edilmesine katkıda bulunmaya çağırıyoruz. Benim gibi Kadıköy’e gidemeyecek olanları ise 1 Haziran’da ya bulundukları yerlerde ya da saat 12.00’den itibaren Köln Dom Meydanı’na gelerek desteklerini sunmaya davet ediyoruz.

Aslına bakılırsa 1 Haziran barıştan, emekten ve demokrasiden yana olanlar için büyük bir umuda vesile olmakta. Akla karanın, laf ebesi ile gerçekten mücadele etmek isteyen, ayrışma ya da birliktelikten yana olanların ortaya çıkacağı bir dönüm noktası, safların netleşmesi açısından da son derece önemli bir tarih olacaktır.

Amma velakin; kanımca daha önemli olan tarih ise 2 Haziran’dır. Bunca çağrıdan sonra mitinge katılacak örgüt ve parti sayısı mutlaka yüksek olacaktır. Bir yerde işin en kolay bölümü mitinge katılmaktır. Ama asıl belirleyici olan, mitinge katılan güçlerin ne kadarının 1 Haziran’da haykırılacak olan taleplerin siyasî ve örgütsel, kültürel ve toplumsal ifadesine katılıp katılmayacağıdır. Yani hangilerinin 2 Haziran’dan itibaren örülmeye başlayacak toplumsal muhalefet hareketinin asli öğeleri olup olmayacağıdır.

Şöyle bir geri dönüp baktığımızda – ki, öyle çok geri gitmeye de gerek yok –, 1 Haziran’a, 8 Mart, SSGSS eylemleri, Newroz, 1 ve 6 Mayıs gibi duraklardan geçerek

gelindiğini görüyoruz. Aynı farklı yataklardan akmaya başlayan derelerin, tek ve büyük bir yataktaki çağlayan bir nehre dönüşmesi gibi. Henüz o çağlayan nehre dönüşmedi akan dereler. Farklı toplumsal hareketlerin tek yataktaki gürül gürül akan, suyu ile ülkenin en uçra köşelerini dahi yeşillendirip, bereketlenmesini sağlayan ve sonunda uçsuz bucaksız bir özgürlük denizine ulaşacak olan büyük bir nehre dönüşüp dönüşmeyeceği, maalesef sadece doğaya değil, en başta insanoğluna / insankızına bağlı. Ya tek tek akmaya başlamış olan derelerin, büyük bir nehre dönüşmesi için gerekli olan kanalları kazıp açacağız, ya da bu derelerin bir çoğunun denize kavuşmadan, egemen güçlerin çöllerinde teker teker kuruyacaklarına şahit olacağız.

Bu açıdan 1 Haziran ve sonrası başta Türkiye solu olmak üzere, »Batı«, emek örgütleri, meslek birlikleri, demokratlar ve devrimciler için bir yol ayrımı anlamını taşımaktadır. Artık herkes kararını vermelidir. Bundan itibaren hiç bir gerekçe samimiyetsizliğin, sahte »kardeşlik« söylemlerinin, ikinci, ama belirleyici bölümü »ama«larla başlayan cümlelerin üstünü örtemeyecektir. »Varım« ya da »yokum« demenin, karar vermenin vaktidir.

1 Haziran ve sonrası tarihsel açıdan bir imtihandır. Ancak bu seferki imtihanın notu, ya özgürlük denizine doğru akacak olan nehrin yollarını açan kardeşliğin onurlu yaşamı, ya da – gönüllü veya gönülsüz, bilinçli veya bilinçsiz – ırkçı ve şoven egemen cephenin yedeğindeki onursuz yer olacaktır.

Türkiye Barış Meclisi çağrısında denildiği gibi, ortak bir geleceğe umutla sarılmak için yazgılarımızın birbirine sıkı sıkıya bağlı olduğunu gören, aynı acıları, aynı kaygıları paylaşan ve birbirlerinin gözlerinin içine utanmadan bakıp, kardeşçe ortak gelececeklerini kurmak isteyenler, yarından itibaren barış ve demokrasi imecesine çıkıyorlar. Bu yolda ne kadar başarılı olunacaktır, bilinmez, ama en azından tarihin onurlu sayfalarındaki yerlerini alacaklardır. Geride kalanların yeri ise, tarihin utanç sayfalarıdır.

»EM ÇARESİYÊ DIXWAZIN!«

7 HAZİRAN 2008

Kadıköy mitinginden bu yana henüz bir hafta geçmiş olmasına rağmen, mitingin barış mücadelesi açısından bir dönüm noktası olduğunu söylemek doğru olacaktır. Bundan itibaren yapılacak olan bütün ülke çapındaki barış ve demokrasi etkinlikleri için Kadıköy mitingi katılımı ve içeriğiyle bir çıta olarak görülmelidir.

Mitingi değerlendiren kimi çevrelerde, katılım konusunda serzenişler, hatta hayal kırıklığı olduğu görülüyor. Köln'de sembolik dayanışma etkinliğine katılan bazı arkadaşlarda da benzer duygulara rastladım.

Öncelikle hayal kırıklığına kapılmanın yersiz olduğunu belirtmeliyim. Çünkü ülkenin ve muhalif dinamiklerin içinde bulundukları koşullar dikkate alınır, 50 bin gibi bir rakama ulaşılması kesinlikle bir başarı olarak değerlendirilmelidir. Kürt Sorunu kapsamında bir ilk olan böylesi bir mitingin farklı kesimlerden onbinleri bir araya getirebilmiş olması, öyle hiç te küçümsenecek bir olay değildir – bazı sendikaların ve örgütlenmelerin »sadece« temsilci düzeyinde katılmış olmalarına rağmen.

Katılım sayısı bir yana, mitingin yarattığı politik ve psikolojik etki de hiç küçümsenmemeli. Avrupa basınında yer alan bir yorumda denildiği gibi, »ciddiye alınacak bir barış hareketinin tohumlarını filizlendiren« bu miting, »duygusal ayrışma« yaşayan Kürt'ler ile »Batı«nın demokratik güçlerinin birbirlerinden uzaklaşmasını, kopmasını engelleyecek bir yolun önünü açmıştır. Gerek bu açıdan bakıldığında, gerekse de Kürt Hareketi'nden gelen »Kürt ve Türk halklarının ortak sesi olan 1 Haziran mitinginin verdiği mesajı dikkate alacağız« açıklamasından hareketle, Kadıköy'ün Newroz'a verilen anlamlı bir yanıt olduğunu düşünüyorum.

Ama, sonuçta bu bir »ilk« adımdır, »tohumların filizlenmesidir«. Asıl önemli olan bundan sonrası olacaktır. Yani, 1 Haziran'da bir araya gelme başarısını gösteren dinamiklerin bundan sonra ortaya koyacakları tavır, Türkiye Barış Meclisi'nin »Barış Programlama« hedefine gösterecekleri hassasiyet ve »Em Çaresiyê dixwazin – Çözüm istiyoruz!« talebinin kitleselleşerek, ülkenin dört bir yanına taşıma görevinin üstesinden gelip gelemeyecekleridir. Özellikle »Batı«da, emekçiler ve yoksullar arasında var olan barış yanlısı potansiyelin – ki bu potansiyelin Kadıköy katılımının çok üstünde olduğuna inanıyorum – ne denli uyarılabilip, harekete geçirilebileceğidir önemli olan.

Tabii Avrupa'da yaşayan birisi olarak, Türkiye'deki muhalif kesimlere ve barışseverlere bu potansiyeli harekete

geçirmek için nelerin yapılması gerektiği konusunda akıl verme ukalalığına girecek değilim. Türkiye'de barışın sağlanabilmesi ve demokrasinin tesis edilebilmesinin temel önkoşulunun, Kürt Sorunu'nun demokratik, adil ve barışçıl çözümü olduğuna inananlar, Kadıköy'ün yarattığı zemin üzerinde ve bu yönde verilecek mücadelenin gereğini yerine getirecek basireti göstereceklerine inanıyorum – daha doğrusu, inanmak istiyorum.

Ancak, »onlar gereğini yapacaktır« demek, Avrupa'da yaşayan biz barışseverlerin hiç bir şey yapmayacağı anlamına gelmez elbette. Kadıköy mitinginden bizlerin de çıkaracağı hayli dersler ve görevler var: öncelikle Türkiye barış ve demokrasi yanlısı muhalif kesimlerle dayanışma göstermek ve Avrupa'daki demokratik kamuoyunu, sosyal hareketleri, sendikal kesimleri ve barış hareketini bu dayanışmanın öznesi yapmak, Türkiye'nin – dolayısıyla Avrupa demokrasi güçlerinin de – temel sorununun çözümüne katkıda bulunmalarını sağlamak.

Bu görevleri yerine getirmenin temel koşulu örgütlenmektir. Avrupa Barış Meclisi'nin kurulması ile yakalanan ivme, hızla kurumsallaşarak kitleselleşmeye yönlendirilmelidir. Kürdü-Türkü-Ermenisi-Asürisi ile, Alevisi-Sünnisi, demokrasi-sosyalisti-yeşilcisiyle geniş kesimlerin katılacağı, hem kendi içimizde, hem de Avrupalı kesimler arasında barış için diyalogun, ırkçılığa-milliyetçiliğe-gericiliğe karşı çıkışın, demokratik çözüm ve barışa olan inancın örüleceği Yerel Barış Meclisleri kurulmalı, tek tek ülkeler bazında ABM ülke seksiyonları oluşturulmalı ve »Barışın Programlanması« hedefine uygun çalışmalara hız verilmelidir. Örgüt egoizmleri bir yana bırakılarak, ortak aklın ve ortak sesin ifadesi olan güçlü bir barış hareketi oluşturulmalıdır. Bunu yapabildiğimiz ölçüde Kürt Sorunu'nun demokratik çözümüne anlamlı bir katkı sunmuş olacağız. Benim Kadıköy'den çıkardığım en önemli ders ve görev budur.

ALMANYA'DA NEOFAŞİZM OLAĞANLAŞIYOR MU?

14 HAZİRAN 2008

Geçen Pazar günü Saksonya'da yapılan yerel seçimlerin sonuçları, ancak ölümle veya yaralanma ile sonuçlanan ırkçı saldırılar söz konusu olduğunda konuyu gündemine alan burjuva basınının dahi aynı soruyu sormasına neden oldu. Neofaşist NPD'nin Saksonya eyaletindeki bütün yerel meclislere girmesi, bir iki gün skandalize edildikten sonra, her zamanki gibi gündemden düştü.

Yaklaşık 4,2 milyon insanın yaşadığı ve 2,9 milyon seçmenin olduğu Saksonya'da NPD'nin oylarını dörde katlayarak, 160 bin oy alması (yüzde 5,1), 2009 genel seçimlerinde neofaşistlerin aynı başarıyı gösterecekleri anlamına gelmez elbette. Ancak NPD'nin kimi kentlerde yüzde 25 ile SPD'yi dahi geride bırakması, Alman toplumunun genel travmasına ve neofaşizmin toplumun çeperinden, toplum merkezine yerleşerek »olağanlaştığına« dikkat çekmektedir. Kaldı ki bu, Almanya gibi uğursuz bir geçmişe sahip olan bir ülkede son derece düşündürücüdür.

Seçim sonuçlarını analiz eden kimi burjuva yorumcusu, NPD'nin başarısının bir »Doğu Almanya fenomeni« olduğunu ısrarla vurguluyor. Hatta bu başarıyı »devlet sosyalizmi« deneyi ile birebir ilişkilendiren de var. Bu ideolojik manipülasyonu bir yana bırakacak da, neofaşistlerin neden Doğu eyaletlerinde böylesine başarılı olduklarını araştırmak gerekiyor – hele hele, buraları Sol Parti'nin ikinci büyük parti olduğu bölgeler ise.

Öncelikle seçime katılım oranının neredeyse yarıya düşmesinin, kimi yerlerde seçmenlerin yüzde 70'inin seçime katılmamış olmasının, protesto seçmeninin NPD'ye yönelmesinde önemli bir etken olduğunu vurgulamak gerekiyor. Ama salt seçimlere katılım oranı ile »fenomeni« açıklamak olanaklı değil.

Kanımca tüm diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, Almanya'da da neofaşizmin kök salmasında neoliberal politikaların, yaratılan korku ortamının, ırkçı göçmen yasalarının ve elbette refah şövenizminin etkisi büyük. Sol Parti'nin bu haftaki anketlerde yüzde 15'lik (2005: yüzde 8,7) bir orana yükselmiş olması, nasıl neoliberalizme karşı bir toplumsal direnç oluşmakta olduğunu gösteriyorsa, NPD'ye kayan oylar da aynı hassasiyete dikkat çekiyor.

NPD'nin bilhassa işçiler, işsizler, yoksullar ve emekliler arasında bu kadar taraftar bulmasının en önemli nedenlerinden biri de, politik söylemlerinde yaptığı niteliksel değişimde yatıyor. Gerek NPD, gerekse de diğer aşırı sağ ve Nazi örgütlenmeleri, Sol Parti'nin 2005'de Feder-

al Parlamento'ya girmesinden bu yana »sağdan antikapitalizm eleştirisi« yapıyorlar. Neofaşistler bir kaç yıldır artan bir biçimde antikapitalist, küreselleşme karşıtı ve sosyal adalet taraftarı bir söylem ile propagandalarını yürütmektedir.

Bu yeni bir strateji değil tabii ki. Hitler'in NSDAP'si de – Türkçesi: Milliyetçi Toplumcu (Nasyonal Sosyalist) Alman İşçi Partisi – benzer »antikapitalist« söylem ile iktidara gelmişti. Hitler'in günümüzdeki torunları da »iş ve sosyal adalet« talebini »ama sadece Almanlar için« diyerek ulusalcı bir kılıfa sokuyorlar. Özellikle Doğu eyaletlerinde de sözde »ulusal sosyalizm« talebini öne sürüyorlar. Küreselleşmenin »ulusal çıkarlara« ters düştüğünü söyleyerek, kapitalist küreselleşme mağdurlarının sempatisini toplamayı başarıyorlar.

Diğer taraftan, bilhassa yerel seçimlerde gösterdikleri »sıradan vatandaş« adayları ile, saldırgan dazlak Nazilerden »farklı« bir kadroya sahip olduklarını, mahalledeki komşunun, doktorun, bakkalın, avukatın veya işyerindeki meslekdaşın da NPD'li olduğunu, dolayısıyla »halkın içinden« çıktıklarını telkin ediyorlar.

Muhakkak ki tüm bunlar neofaşizmin iğrenç ve insanlık dışı bir ideoloji olduğu gerçeğinin üstünü örtmüyor. Ama neoliberalizmin cenderesi altındaki ve geleneksel Alman şövenizminin etkisinden kurtulamamış insanları, sosyal sorunları ırkçı yaklaşımları ile tematize eden NPD'ye yaklaşıyor.

Egemen politikanın neofaşizmin ekmeğine yağ sürdüğünü söylemek için siyaset bilimcisi olmaya gerek yok. Gene bu hafta Alman vatandaşlığına alınmak için zorunlu hale getirildiği açıklanan »vatandaşlık testi«, Nazilerin »haklı« olduklarını tecil etmek için kullanacakları ırkçı yaklaşımın Alman devletinin tepesinden yapıldığını kanıtıyor. Ve böylelikle de neofaşizmin olağanlaşmaması, sıradanlaşmaması için hiç bir neden kalmıyor.

ALMANYA'DA NEOFAŞİZM OLAĞANLAŞIYOR MU? (2)

21 HAZİRAN 2008

Neofaşist ve aşırı sağcı partilerin güçlenmekte olması, sadece Almanya'da görülen bir fenomen değil – Avrupa'nın diğer ülkelerinde de ırkçılık, neofaşizm ve aşırı sağcılık artık olağan bir durum. Irkçı yaklaşımlar ve faşizan beklentiler öyle burjuva yorumcularının iddia ettiği gibi, salt toplum çeperinde değil, aksine Avrupa toplumlarının merkezinde kökleşmişlerdir. Bu gerçek, Avrupa toplumsal ve politik solu için de geçerlidir.

Prof. Christoph Butterwegge NPD'nin başarısıyla ilgili olarak »Sol Parti, NPD'nin daha başarılı olması önünde bir engel teşkil ediyor« diyor. Aslında bu çok doğru bir tespit, ama bu hangi anlama gelmektedir? Sol Parti, politikasıyla toplumdaki faşizan yaklaşımları kırıyor mu, yoksa bizzat NPD'yi engelleyerek faşizan toplumsal paradigmanın yeniden üretilmesine bir katkı mı sağlıyor?

Daha önceki bir yazımda belirtmiştim: Holocaust ve iki Dünya Savaşı sonuçlarına dayanarak, Avrupa modernizminin barbarlığa dönüşebileceği tespitini yapan Avrupa solu (örn. Frankfurt Okulu gibi), ne Amerika kıtasının yerli halkına uygulanan soykırımın, ne de sömürgeci tarihin sorumluluğuna değiniyor. Batı Avrupa kapitalizmini eleştiren Batılı antikapitalistlerin dünyanın diğer bölgeleriyle olan ilişkilerini belirleyen hâlen paternalist yaklaşımlarıdır. Ve bunlar bence son derece de doğal, çünkü Batı'da egemen olan paradigma Avrupa merkezci ve »beyaz«dır. Paradigma böyle olunca, yani »varoluş bilinci belirlediğinden«, Batı »Sol«unun yaklaşımı da farklı olmuyor.

Buradan çıkarak yukarıdaki soruya geri dönersek; Sol Parti'nin NPD'yi engelleyerek, gene NPD ve diğer faşizan örgütlenmelerin propagandalarına temel aldıkları toplumsal paradigmanın yeniden üretilmesine katkı sağladığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Şunun altını çizerek, olguları anlamakta zorlanmayız diye düşünüyorum: Avrupa toplumsal ve politik solu, Batı'da egemen olan sosyopolitik ve kültürel tasavvurları genel anlamda paylaşmaktadır. Köxüz dergisi (www.koxuz.org) yazarlarından Rozsa'nın da doğru tespit ettiği gibi, faşizm, ancak Batı'nın ayrıcalıklarını tehdit ettiğinde kaale alınmaktadır.

Bu nedenle de üyesi olduğum Sol Parti'nin politikalarında son derece sorunlu yaklaşımlara rastlanmasına pek şaşırılmamalı. Uluslararası mali sermayeyi, antisemitizmi hatırlatacak şekilde »çekirgeler« olarak eleştirip, »ulusal devlet mekanizmalarıyla« kontrol altına alınmalarını talep etmek ve salt ulusal devletin sınırları içerisinde gerçekleştirilecek »sosyal devleti«

hedeflemek, her ne kadar neoliberalizm ve uluslararası mali piyasalar kapitalizmi döneminde özünde antikapitalist unsurlar taşısalar da, genelde aşırı sağdan yapılan ve ulusalcı taleplerle bezenen »kapitalizm eleştirisi« ile örtülebilmektedir.

Prof. Wolfgang Dressen'in vurguladığı gibi, anti-kapitalist söylem, ulusal sınırlar içerisinde tutulduğu müddetçe, Batı'nın refahının dünyanın diğer bölgelerinin yoksulluğu üzerine kurulu olduğu gerçeğinin üzerini örterek, »iş ve sosyal adalet önce Almanlara« yaklaşımının ve ulusal sınırlar içerisindeki refahın dışarıya karşı korunma güdüsünün geniş bir toplumsal tabana yayılmasına neden olmaktadır. Bu da doğal olarak »küreselleşme asosyaldır« ve »sosyal ancak nasyonal olandır« söylemini taşıyan neofaşizme yaramaktadır.

Mülkiyet ve artıdeğeri sorgulamayan, kilit sanayi kompleksleri başta olmak üzere, kamulaştırmayı gündemine almayan, ulusal sınırlar içerisindeki »sosyal korunma alanını« göç dalgalarını »kontrol ederek« savunmayı ve Çekirdek Avrupa ülkelerindeki göçmenleri eşitlemeyi değil, ehlileştirmeyi hedefleyen bir »entegrasyon« politikasını güden bir Avrupa solu, en fazla neofaşist partilerin daha fazla güçlenmelerini belirli bir süre için engelleyebilir – neofaşizmin olağanlaşmasını ise hiç.

Neofaşizm ve ırkçılığa karşı radikal, yani sorunların köküne inen bir yaklaşımı ve egemen zihniyeti reddetmeyi temel alan bütünsel mücadele gereklidir. Çoktan soğuyarak, donmuş bir »eritme potası« olan ulus yerine, en zayıfın, yani Frantz Fanon'un deyimiyle »yeryüzünün lanetlilerinin« perspektifinden geliştirilecek ve Batı'nın feragatı ile zenginliklerin paylaşılmasını temel alacak kapitalizm karşıtı bir politika neofaşizmin panzehiridir. Maalesef işsizlerin haklarını emek mücadelesinin temeline almaktan aciz bir sendikal yaklaşımı taşıyan ve parlamentarizmi öncelleyen, antiemperyalizmi rafa kaldırmaktan çekinmeyen ve başını ulusal-AB-sınırlarının ötesine kaldıramayan Avrupa solunun böylesi bir politikayı hayata geçirebileceğinden pek ümitli olduğumu söyleyemeyeceğim.

YANGIN YERİ

28 HAZİRAN 2008

Sivas'ta, uğursuz Madımak Oteli'nde ordu birlikleri, güvenlik güçleri ve »aslan sosyaldemokrat« katılımlı hükümetin gözleri önünde gerçekleştirilen katliamdan bu yana 15 yıl geçti. 15 yıl önce 33 aydın insan, 33 can vahşice öldürüldü ve Sivas hâlâ yanmaya devam ediyor.

Son günlerde »Taraft« gazetesi tarafından her nasılsa ortaya çıkartılan gizli belgelere, devleti çeteleştiren militarist kliklere ve ülkeyi, Cumhuriyet kurulduğu günden bu yana söndürülemeyen bir yangın yerine çeviren politikalara bakılınca, Sivas vahşetinin gerçek sorumlularının hâlâ ortaya çıkarılmamış olmalarına pek şaşırılmamak gerekiyor. Bence ortaya çıkarılmalarına da gerek yok. Vahşetin faileri belli: askerî vesayet rejimi ve toplumun ta kendisi.

Eğer bir ülkenin başbakanı dahil, iktidar partileri, başka zamanlar onbinlerce insanı dağıtan güvenlik güçlerini ve ordu birliklerini harekete geçirmekten aciz kalıyorlarsa; binlerce insan kana susamış aç kurtlar gibi galeyana gelebiliyorsa; tespit edilen tetikçi sanıklar ellerini kollarını sallaya sallaya ülke dışına çıkıp, Almanya'da işyeri açabiliyor ve devlet bunların iadesi için kılını kıpırdatmıyorsa, başka delile ihtiyaç olabilir mi daha?

Sivas yanmaya devam ediyor hâlâ. Altı yıllık iktidarı boyunca katliamı aydınlatmak istemeyen, Alevilerin taleplerini karşılamak yerine, sözde »Alevi açılımıyla« Alevileri oy deposu haline getirmeye çalışan, diğer taraftan da »Madımak Sanıklarının« parti üyesi yapan AKP iktidarı görevde olduğu, Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay yalan söylemeye devam ettiği müddetce, Sivas yanmaya devam edecek. Sünnileri Alevilere, Alevileri de Sünnilere karşı kışkırtan, tek tipleştirici, dışlayıcı, ayırmacı, imha ve inkârcı anlayış vesayete egemen olduğu müddetce; Aleviler bir kaç Alevi önde gelenini vitrinine koyan, ama Alevilerin hiç bir sorununa çözüm getirememiş olan şoven CHP'ye ümit bağladıkları müddetce yangın sönmeyecektir.

Sivas yanmaya devam ediyor hâlâ. Sünnisi ve Alevisiyle toplumun geniş kesimleri kendi geçmişleriyle yüzleşmediği, rejim karşısındaki konumlarını sorgulamadıkları müddetce Sivas ve Türkiye yangın yeri olmaktan kurtulamayacak.

Halbuki Sivas yangınının alevleri, yarattıkları tüm acılara rağmen çözümsüzlükten çıkış yolunu ve boğazlaşmanın asıl kışkırtıcılarının yüzlerini gösteriyor – o yöne bakma cesareti gösterilebilirse eğer. O yöne bakılırsa Sünnileri Alevilere karşı kışkırtanlar ile, Alevileri »laiklik« hassasiyeti üzerinden vesayet rejiminin

stepnesi haline getirmeye çalışanların aynı güçler olduğu görülebilecektir. Ve sonuç itibarıyla vesayet rejiminin, Sünni veya Alevi olsun, inançlı kesimleri salt rejim sahiplerinin egemenlik çıkarları doğrultusunda kullanmak istediği gün yüzüne çıkacaktır.

Alevlere değil, alevlerin aydınlatıldığı noktalara bakılırsa, Alevilerin demokratik taleplerinin haklılığını en kolay anlaması ve sahiplenmesi gerekenlerin özgürlükçü dindar kesimler olduğu ve Kürtlerin onyıllardır çektikleri acıları yüreklerinde en iyi hissedebilecek olanların da, bin yıllık ayrışmanın mağduru olan Alevilerin olması gerektiği görülecektir.

Doğru, toplumsal travmalar, katliamlar, linçler, kutuplaştırmalarla birbirine düşman edilen insanlar, önyargılar, milliyetçilik ve şiddet sarmalının önünün alınamaması, insanı umutsuzluğa düşürebilir. Ateş düştüğü yeri yakıyor elbette. Ama alevlere değil, aydınlığa bakan isimlerin çoğalmasa da umut veriyor bir o kadar.

Örneğin Turgut Öker. Turgut Öker, Avrupa'daki Alevi toplumunun önde gelen isimlerinden. Aynı zamanda Avrupa Barış Meclisi girişimcisi ve koordinasyon üyesi. Kürt Sorunu'nun demokratik çözümünün, barışın olmazsa olmaz koşulu olduğunu söyleyen bir Alevi aydını. Örneğin Ayhan Bilgen. Bir dönemler Mazlum-Der genel başkanı olan Bilgen, şimdi Türkiye Barış Meclisi sözcülerinden. Sünni, dindar ve özgürlükçü ve »ezber bozucu«. Ayhan Bilgen »bin yıllık hafıza kaybından kurtulmak, Kerbela'dan bu yana geçmişimizle yüzleşmek ve ezberi en azından kendi çapında bozmak adına« 2 Temmuz'da Sivas'ta olacak, acıları paylaşıp, talepleri sahiplenecek.

Evet, ezber bozmak, barış ve demokrasinin tesis edilmesi, geçmişimizle yüzleşip geleceği birlikte kurabilmek için aydınlığa bakma cesareti gösterilmeli. Aydınlığa bakanlar ve oluşturacakları yeni hareket, yangını söndürmek için »Hızır gibi yetişeceklerdir«. Yeterki inananlar birer Turgut, birer Ayhan olabilsinler.

28 Haziran 2008

ÇATIDA CAMBAZLAR OYNARSA

»SOL İTTİFAKLARIN« DAYANILMAZ HAFİFLİĞİ ÜZERİNE BİR POLEMİK DENEMESİ
27 HAZİRAN 2008

İlginçtir, Türkiye solunun bazı kesimleri ne zaman çözümsüzlükten çıkış yolunu gösteren, ya da göstermeye aday olan ciddi bir öneri gündeme gelse, dengesi bozulmuş bir robot misali yalpalamaya başlıyorlar. Böylesi yalpalanmaları son günlerdeki »Çatı Partisi« tartışmaları ekseninde de izlemek olanaklı.

Polemige başlamadan önce yapılan »Çatı« önerisini tekrar ele alalım: Türkiye'nin en temel sorunu olan Kürt Sorunu'nun barışçıl ve demokratik çözümü başta olmak üzere, vesayet rejimini aşmak, sadece seçimler için bir araya gelmek değil, sisteme topyekûn karşı çıkan ve olanaklı olan en geniş kesimleri kucaklayacak bir toplumsal muhalefet hareketini yaratmak için uzun vadeli stratejik adım olarak bir siyaset aracını oluşturmak. Var olan partilerin kapatılmasına gerek görülmeden, tek çatı altında ortak iradeyi dillendirmek. Anlayabildiğim kadarıyla öneri sahibi dinamiklerin ifade ettikleri aşığı yukarı buydu.

Bugüne kadar »Çatı Partisi« tartışmalarını olabildiğince izlemeye, zaman zaman kaleme aldığım yazılarla »cümrum kadar« katkı sunmaya çalıştım. Zaman içerisinde »neden-niçin« yerine »nasıl« tartışılmaya başlandığı içindir, artık »iş yapma« zamanının geldiğine inanmıştım. Herhalde bu inanca kendimi fena kaptırdığımdan olacak, nasıl olsa sol dinamiklerin çoğunluğunun kafası genelde açıktır, acaba diğer kesimler nasıl kazanılabilir diye kendimce düşünüp durdum. Heyhat, kör inanca kapılmışım besbelli.

Diyeceksiniz ki, yahu kardeşim bazı dükkân sahiplerinin, pardon... solun bazı kanaat önderlerinin böylesi bir birlikteliğe muhtelif nedenlerden dolayı karşı olduklarını bilmiyor musun – ne de olsa Almanya'da da benzer bir deneyimi yaşadın ya diye... Bittabii, bal gibi biliyordum. Tartışmaların ta başından itibaren sosyalist terminolojinin allı pullu söylemleri ile süslenmiş itirazların geleceği gün gibi ortadaydı. Bu nedenle, yıllardır »sınıftan« kopuk yaşadıklarını unutup (ya da, unutturduklarını zannedip) »işçi sınıfı olmadan asla!« nidalarıyla yeniden soyut sınıfçılığa soyunanları, »siyasi demokrasilik« suçlamasıyla -bence- sapla samanı karıştıranların itirazlarını, hatta aslen Kürt hareketine karşı olan, ama bunu açıkça söylemekten ısrarla çekinip, »canım, birlik olmak iyidir, ama...« diye başlayarak, »40 yıldır sağlanamayan birliği oluşturmaya çalışmak anlamlı değil« diyenleri doğal karşılıyordum.

Amma velakin, tüm aksaklıklarına rağmen Bin Umud Adayları deneyiminin başarı elde etmiş olması, Kürt hareketinin »Çatı«ya önkoşulsuz destek sunması, sos-

yalist kesimlerin çalışmalarını içine girmesi, açıkcası bende olağan itirazların dışında önemli bir adım atılabileceği kanısını uyandırmıştı. Yani bu iş olacak diye düşünüyordum. Ve yazının başında altını kalın kalemle çizerek vurgulayayım: »Çatı«nın oluşturulabileceğine dair inancımı hiç kaybetmedim, kimi dostları, yoldaşları bu polemik ile hiddetlendirsem bile.

Aslında örgütlenme yöntemleri ve modelleri üzerine yazılar yazmayı, Türkiye dışında yaşayanların bu sürece nasıl katkı sunabileceklerine ve dayanışmanın örgütlenmesine yönelik öneriler geliştirmeyi gerekli görüyordum. Ancak – açıkça öyle ifade edilmese de – özünde »Çatı« düşüncesinin karşılığı olan »sol ittifak« samimiyetsizliği dile getirilir olduğundan, bir iki eleştirel söz söyleme zorunluluğu doğdu. Ayrıca bu polemikle »yaraları kaşımak« ve böylece »söylenmeyenlerin söylenmeye başlanacağı« bir tartışmayı ateşlemek istediğim de söylenebilir. Eh, bir de soldaki statükocu egemen düşüncüyü bir nebze olsun çatlatabilirsem, değmeyin keyfime...

Sosyalistler görevlerini yapsınlar, yeter

Doğaldır ki bir polemik yazısında, dikkat edilmezse eğer, eleştiri kolayca hakarete dönüşebilir. Eleştiri-özeleştiri, ne kadar şiddetli olursa olsun, temizleyicidir, ama hakaret düşüncüyü kirletir. Bu nedenle önce hem yanlış anlaşılmalara meydan vermemek, hem de olası çarpıtmaları engellemek için bazı noktaların altını çizmek istiyorum.

Birincisi: sosyalistlerin birliği, bu birliğin işçi sınıfı ve sınıf mücadelesi ile nasıl buluşacağı, bir »sınıf partisinin« kurulup kurulamayacağı veya var olup olmadığı, kapitalizm eleştirisinin pratik politik mücadelede nasıl hayat bulacağı, sosyalist devrim ve iktidar mücadelesi gibi temel sorular esas itibarıyla sosyalist hareketin, marksistlerin, komünistlerin sorunudur. Bu yöndeki tüm teorik ve ideolojik tartışmalar öncelikle onların tartışmalarıdır ve »sistem içi« çözüm tartışmalarının dışındadırlar. Yani, »Çatı«lar kurulsun da kurulmasın da; irili ufaklı ittifaklar oluşsun da oluşmasın da, bu konular partili-partisiz sosyalistlerin, marksistlerin, komünistlerin gündeminden hiç düşmemesi gereken var oluş nedenleridir.

İkincisi: kapitalizmi aşmak için mücadele vermek; emperyalist savaşlar, neoliberal politikalar ve kapitalist sömürü mekanizmaları ile ırkçılık-milliyetçilik arasındaki bağlantıları açığa çıkarmak; sınıf hareketini örgütlemek, devrimci mücadeleyi örmek ve kapitalizmin tarihin sonu olmadığını, başka bir dünyanın, yani

sosyalizmin olanaklı olduğunu göstermek gene sosyalistlerin, marksistlerin, komünistlerin birincil görevidir. Bu görevin gereğini onlardan başka hiç bir kesim yerine getiremeyecektir.

Ama, üçüncüsü: bunların yanısıra ve bunlara paralel olarak, burjuva demokrasisinin ve barışın tesis edilmesi; işçilerin, emekçilerin, yoksulların, halkın geniş kesimlerinin çalışma ve yaşam koşullarının bugünden itibaren iyileştirilmesi; etnik, dinsel, cinsel ve sosyal kökenine bakılmaksızın herkesin eşit kültürel, demokratik ve sosyal haklara kavuşması için mücadele vermek, hatta »sistem içi« araçları bu uğurda kullanmak, birincil görev ile hiç çelişmemektedir.

Kısacası, sosyalistler öğretileri gereğince verili olan görevlerini yerine getirsinler, yeter. Tabii bunu İstanbul'un tuzu kuru mekânlarında yapılan ve »senben-bizim oğlanın« katıldığı panellerle yeterince yapılamayacağını, sınıfın olduğu yerlerde, sınıfın içinde ve Karl Marx ile Friedrich Engels'in 1848'de durdukları – ve ilkesel olarak ölünceye kadar ayrılmadıkları – noktadan hareketle olacağını ayrıca belirtmeye gerek yok sanırım.

Platform mu, kaygan zeminde dans mı?

Bu polemik kaleme almamın nedeninin ÖDP cephesinden geliştirilen söylemler ve son günlerde ÖDP genel başkanı, bağımsız milletvekili sayın Ufuk Uras'ın dile getirdiği düşünceler olduğunu dikkatli okuyucu anlamıştır sanırım. Önce basından ve internet üzerinden takip edebildiğim söylemleri not edeyim:

25 Haziran 2008 tarihli Evrensel gazetesi, ÖDP genel başkan yardımcısı Alper Taş'ın »AKP eliyle yürütülen neoliberal politikalarla karşı mücadeleyle ilişkin, Kürt sorununun çözümü için emperyalist politikalarla karşı mücadeleyle ilişkin, AKP tarafından yürütülen muhafazakârlaşırma politikasına karşı ama en önde de neoliberal politikalarla karşı, solun en geniş kesimleriyle; sendikalar, demokratik örgütlerle bir sol zemin oluşturma, emek ve demokrasi platformu oluşturma fikrimiz var. (...) Çatı partisi bizim açımızdan daha sonra yapılan bir tartışma. Emek ve demokrasi güçleriyle birlikte mücadele etmeyi önemsiyoruz, bu konuda partimizin bir kuşkusu yok« (a.b.ç.) diye konuştuğu bildiriyordu. Ufuk Uras ise düzenlenen iki panelde »geniş sol koalisyon« ve »AKP'ye karşı sol seçenek« çağrılarını yapıyordu. Sayın Uras Milliyet gazetesiyle yaptığı bir söyleşide de (www.timeturk.com/news_print.php?id=14507) düşüncelerini biraz daha açarak belirtmekteydi. Ara başlıklarla söylediklerinin bir çizgisini vermek gerekirse, şunların altı çizilmeli diye düşünüyorum:

Soru: Peki ama o yıllardır bulunamayan "tek adres" olmanın formülü ne?

Ufuk Uras: Cebimizde hazır bir model yok, ancak esnek koalisyon tipinde bir yan yana diziliş olabilir. Tıpkı Latin Amerika'da, Avrupa'da olduğu gibi...(a.b.ç.)

Soru: solda birlik modeli mi?

Ufuk Uras: Birlik demesek de, daha geniş ve gevşek yapıda bir'sol koalisyon' oluşturabiliriz. Üstelik bunun tam da şimdi zamanı. Daha öncesi erken olabilirdi, biraz geciktirsek geç olabilir, ama Anayasa Mahkemesi'nin kararı ve sonrasının takvimi belli olduğu anda hemen harekete geçmek gerekiyor.

Soru: Yani Temmuz-Eylül arası yapmak şart?

Ufuk Uras: Mutlaka, çünkü Türkiye'nin yeniden yapılanmasıyla solun yeniden yapılanması ilk defa bu denli örtüştü. Bu bir fırsat. Aynı şekilde Türkiye'nin demokratik dönüşümüyle Avrupa'nın geleceğini de senkronize etmek lazım. Bu ikisinin de örtüşen bir yanı var. Yani Türkiye'nin bu yol ayrımından siyasetin alanını genişleterek, krizin rejim krizine dönüşmesini ve Türkiye'nin felce uğramasını önleyerek, demokrasiye çıkmak mümkün. Bunu da yaparsa bir tek sol yapabilir. (a.b.ç.)

(...) Soru: Sizce bu formül Başsavcı Yalçınkaya'nın iddianemesinden daha mı etkili sonuç alır?

Ufuk Uras: Tabii, AKP'yi çökertecek asıl formül budur. Yasakçı anlayış tam tersine güçlendirir AKP'yi, ama güçlü bir sol koalisyon çökertir. Zaten dikkat edin birden bire sokak muhalefetine bile ciddi bir düşüş oldu. Niye? Çünkü insanlar AKP'nin düştüğünü görüyorlar, ama çok statükocu düzen güçlerine de sıcak bakmıyorlar. O yüzden bizim ne yapıp edip, demokrasiden, gerçek ve özgürlükçü bir laiklikten, sosyal politikalardan yana, yüzünü sola dönmüş bütün sosyal demokratları, Ale-vileri, şiddetle sorunun çözilemeyeceğini gören Kürt muhalefeti, solun bütün renkleriyle bir sol koalisyon-da toplamamız lazım. Türkiye'nin tek çözüm yolu bu. (a.b.ç.)

Sayın Taş ve sayın Uras'tan böylesine uzunca alıntı yapmamın nedeni, »dil düşüncenin aynasıdır« tespitinden hareketle, yaklaşımlarının arkasındaki mantığı açmak ve eleştirilerimi söylenenlere yöneltmektir. Ve başka bir tespiti, yani tüm karşıtılarına rağmen ÖDP içerisindeki ana damarların temel konularda ne denli örtüştüklerini göstermek için. Sayın Uras ve sayın Taş'ın söylediklerinden benim ilk çıkardığım, parti içindeki iktidar kavgalarına rağmen, partideki ana damarların Kürt hareketi ve »Çatı Partisi« karşıtlığı konusunda ÖDP olarak bütünsel bir yaklaşıma sahip olduklarıdır.

Yanlış anlaşılmasın, ben böyle düşünülmesin, Kürt hareketi eleştirilmesin demiyorum – ama asıl düşüncenin, temel yaklaşım mantığının açıkça ifade edilmemesini, sanki öyle düşünülmüyormuş gibi konuşulmasını yadırgıyorum. Asıl düşünceyi söylemeden, sözde pragmatist, ama özünde çıkarıcı bir yaklaşım sergilenmesini ise hiç mi hiç etik bulmuyorum.

Neyse, lamı cimi bırakıp alıntılara dönelim: »Kürt sorununun çözümü için emperyalist politikalarla karşı mücadeleyle ilişkin...« diyerek başlayan ve güya farklı kesimleri ifade ederek »şiddetle sorunun çözilemeyeceğini gören Kürt muhalefeti...« çerçevesinde devam eden yaklaşımlar, özünde Kürt halkının geniş kesiminin desteğini elde etmiş olan Kürt özgürlük hareketini tanınamamak, kabullenmemek anlamına gelmektedir. Yani »PKK'siz çözüm arayışdır«, ki böylelikle – istenilmediğini varsayarak vurguluyorum – egemen güçlerin tasfiye politikasına ortak olunmaktadır. Aynı şekilde bu yaklaşımla »PKK ve taraftarları, emperyalistlerin maşasıdır« demagojisine temel üretildiği düşüncesindeyim.

PKK'ye karşı çıkılabilir, DTP eleştirilebilir, silahlı mücadele yöntemlerinin ne kadar yanlış olduğu söylenip, tek taraflı silah bırak, hatta teslim ol talepleri ileri sürüle-

bilir, dahası Kürt Sorunu'nun ancak ve ancak sosyalizmle çözülebileceği iddia edilebilir. Bunlar – kimilerine katılmasam da – meşru görüşlerdir ve görüşlere, karşı görüşle eleştirme dışında kimse karşı çıkmaz herhalde. Ama düşünce bu olup, milletvekili seçilebilmiş olmanın hangi dinamiklerin yarattığı olanaklar sayesinde gerçekleştiğini unutup, Kürtlere kayıtsız şartsız oy vermekle yükümlü sürü muamelesi yapmak da o denli ciddi bir ahlaki sorundur bana göre.

Diğer yandan çıtayı salt »AKP'yi çökertmekle« sınırlayarak ve Kürtler başta olmak üzere çeşitli toplumsal kesimlerin yıllardır ödemek zorunda bırakıldıkları bedelleri kaale almayarak önerilen bir »sol zemin« umut edilen »emek ve demokrasi platformu«ndan ziyade, şeytanın sofrasında yer alıp, kaygan zeminde dans etmeye çalışmaktan başka bir şey olmayacaktır.

»Sol birlik« olacaktı da, Kürtler mi engelledi?

Yapılan »sol birlik« veya »sol ittifak« önerilerine baktığımda, sanki yeni bir şey söyleniyormuş gibi bir havaya girildiğini görüyorum – hoş, uzağı iyi göremeyen bir miyopum, ama kulaklarım da iyi duyar yani. Neyse, polemikçi sulandırmayayım. Şimdi, aylardan beri çeşitli sosyalist dinamiklerin, Kürt hareketinin, aydınların v.s. »Çatı« tartışmalarını sürdürdüğü bir ortamda, gökten zembille iner gibi »sol ittifak« önerilmesi ne anlama geliyor acaba?

Öncelikle şunu sormak gerekiyor: sayın Taş'ın dediği gibi neoliberalizme, emperyalist politikalara karşı emek ve demokrasi güçleriyle birlikte mücadeleyi sol, sosyalistler, devrimciler yapmayacak da, burjuvazi mi yapacak? Bu mücadele solun varlık nedeni değil mi? Eğer öyleyse, bunca yıldır var olan örgütler, sol partiler niye solda birliği bir türlü oluşturamadılar? Demezler mi, yahu yoldaşım solda birlik olacaktı da, Kürtler mi bunu engelledi, diye? Madem »Çatı Partisi«ni tartışmak için önce solun ve işçi sınıfının birliği sağlanmalıydı da, niye bugüne kadar beklendi, engel neydi? »Emek ve demokrasi güçleriyle birlikte mücadele etmeyi önemsiyoruz« demek, bugüne kadar emek ve demokrasi güçleriyle birlikte mücadele edilememiş olmanın itirafı değil midir? Bugüne dek ortak mücadele edecek bir sol platform oluşturulamadıysa, bunun sorumlusu ilk başta Türkiye sol-sosyalist hareketidir. Sorumluluğu başka yerlerde aramak, eski deyim ile, abesle iştigâl olacaktır.

»Sol« gösterip, ulusalcı vurmak

Türkiye'deki sol-sosyalist hareket en başta külâhları öne koyup, neden marjinal kaldığını, neden kitleselleşemediğini etrafla düşünüp, kendi hatalarıyla yüzleşme cesaretini gösterebilmelidir. Bunu onun-bunun için istediğimden veya Avrupa'dan solcu ukalalığa kalkıştığımdan değil, bizzat sol-sosyalist hareketin kendisi için gerekli gördüğünden vurguluyorum. Sol-sosyalist hareketler, devrimciler kendilerini »sınıfın en mücadelecisi, en devrimci, en aktif, en..., en..., en... unsurları olarak« dev aynasında görüp, özeleştirme mekanizmasını işletmeden, »sınıfın önderliğine« soyundukları andan itibaren tükenmeye mahkûm olurlar. Sınıf adına söylenenler, sınıfa ulaşmıyorsa, lafazanlıktan başka bir şey olamaz.

Yoldaşlarım hiç kızmasın. Dost acı söyler. Kusuruma bakmayın, biraz da aklıma geldiği gibi yazıyorum. Örneğin kendi kendime hep düşünmüşümdür: bir kere

– ister seçimle, ister seçilmeden – solun kanaat önderi olunduktan sonra, neden ebediyen hep öyle kalınır diye. Hiç mi hata yapmaz kanaat önderlerimiz? Hareketin, örgütün, partinin kaderi hep bu »eleştirilemez« yoldaşların iki dudağı arasında mı kalmalıdır? Yahu yoldaşlar, hep demokrasi demokrasi diye bağıryoruz da, kendi içimizde demokrat olmanın gereğini ne kadar yerine getiriyoruz diye sormaz mı hiç kimse? Hep ötekiler mi yanılır? Öteki fraksiyon, öteki parti, öteki grup, hareket? Ve tek doğrunun tapusu sadece bizde mi acaba?

Hoş görün a dostlar, her soru yeni soruyu doğuruyor, bende kendimi kaptırdım, gittim. Gene sadede geleyim. Sayın Uras »geniş sol koalisyon« derken, »tıpkı Latin Amerika'da, Avrupa'da olduğu gibi esnek koalisyon tipinde bir yan yana diziliş olabilir« diyor.

Eh yani, olabilir elbette. Olabilir olmasına da, bunun Türkiye'nin toplumsal, siyasî, kültürel ve iktisadî koşullarıyla örtüşüp örtüşmediği ayrı bir konu. Latin Amerika'daki veya Avrupa'daki – özünde ulusalcı olan – örneklerden mutlaka faydalanılabilir, faydalanılmalıdır da, ancak Türkiye'nin özgün koşullarının statik-modernist şablonlara uygun olmadığı gerçeği unutulmazsa. Avrupa ve Latin Amerika toplumları, modernliği benimsemiş olan toplumlardır. Türkiye toplumu ise, ilelebet sürmesi arzu edilen bir jakobenvarî diktatörlük tarafından yukarıdan aşağı dayatılan bir modernlikle karşı karşıyadır. Yani – yeni bir terimi kullanacak olursak – Türkiye toplumunun büyük bir kesimi ile modernizm »kompatibl« değildir.

Hal böyle olunca, bugüne kadar »solun« Türkiye'de neden başarısız olduğu, toplum nezdinde karşılık bulamadığı ve tabii ki modernist bir proje olan sol söylemin neden »beyaz adam« söylemi gibi yadırgandığı doğal bir sonuç olur. »Sınıfın« hali ortada. Burjuva devletin hukuku ile cemaat hukuku yan yana var olabiliyor. Toplumdaki muhafazakârlığın derecesi de belli. E bu durumda salt seçime endeksli, koşulları kaale almayan, ülkenin en temel sorunu olan Kürt Sorunu'nda »ne şiş yansın, ne kebab« misâli renksiz-tarafsız-samimiyetsiz bir »esnek sol koalisyon« önerisi, olsa olsa en fazla »sol« gösterip ulusalcı vurmaktır, ki bana kalırsa ÖDP'deki kanaat önderlerinin asıl sorunu da budur.

Radikal ve demokrat olunmadan, sosyalist olunabilir mi?

Hani derler ya »herkes gider Mersin'e, bu gider tersine« diye; benim durumum da biraz ona benziyor. Yani anlayamadığım bir tuhaflık sarmış beni. Genellikle insan – en azından Avrupa'da böyle – gençliğinde radikaldır, anarşisttir, komünisttir, egemen düşünceye ve koşullara muhaliftir. Ama yaşlandıkça, yaşam ile barışılıp, tuzu kurutunca, bir o kadar sistemle uyumlu olunur, sosyal demokratikleşilir, tutuculaşılır, devrimcilik »gençlik işte« diye küçümsenir. Marx boşuna tespit etmemiş ya, »varoluş bilinci belirler« diye. Ben ise, tam tersi yaşlandıkça radikalleşiyorum. Laz olduğumdan olsa gerek, hep daha tersine, muhalifliğe meyil gösteriyorum.

Belki bu yüzden sayın Uras'ın »... krizin rejim krizine dönüşmesini ve Türkiye'nin felce uğramasını önleyerek, demokrasiyle çıkmak mümkün. Bunu da yaparsa

bir tek sol yapabilir» sözü çok tuhafıma gitti. Yanılıyor olabilirim, ama yanlış anımsamıyorsam solun, hele hele sosyalistlerin »rejim krizini önleme« diye bir görevleri yoktu. Hani bizim derdimiz başka bir dünya, yani sosyalizmdi? Hani devrim, kapitalizmi yani rejimi alaşağı ederek aşmak filan? Yoksa yanlış mı anımsıyorum?

Peki, uslanmaz bir sosyalist olarak, bir yoldaşımın – hem de üyesi olduğum Sol Parti'nin kardeş partisi olan ÖDP'nin genel başkanının – söylediği tuhafıma gidiyor da, muhafazakâr ve dindar birisinin, Ayhan Bilgen'in söylediklerini neden kendime bu kadar yakın buluyorum? Dedim ya, bir tuhafılık var bende. Ne diyor Ayhan Bilgen: »Toplumsal farklı ezilen, sömürülen yani farklı kesimini sisteme entegre edecek bir alternatif değil, tam tersi onların talepleri doğrultusunda sisteme dönüştürecek, sistemi değiştirecek alternatif ihtiyacı var«.

Haydi kardeşim, gel de şaşırma. Bir sosyalist »rejim krizini önlemekten« bahsederken, bir muhafazakâr »sisteme talip A veya B partisine değil, topyekûn sisteme muhalif bir formül geliştirmekten«, »her türlü militarizme karşı Kürt Sorunu'nun demokratik barışçıl çözümünden yana bir yaklaşımı merkeze koymaktan«, »laikliği demokratikleştirmekten« ve »Kürtler ile Türkleri, Aleviler ile Sünnileri, bütün ezilenleri, haksızlığa uğrayanları, dışlanmışları birleştirmekten« bahsediyor. Hem radikal, hem demokrat, hem de muhafazakâr ve dindar. Sayın Uras ve sayın Taş ise sosyalist. Yok, olmuyor işte. Radikal, yani sorunların köküne inilmeden ve demokrat, lafta değil, ısrarlı, enerjik, kararlı ve hep en zayıfın perspektifinden hareket eden demokrat olunmayınca, sosyalist olunamıyor bence.

Sonuç yerine...

Ülkenin yangın yerine dönüştüğü, milliyetçi-şöven histerinin geniş kesimlerin beyinlerini esir aldığı, toplumsal bölünmelerin kanlı bir iç savaşa dönüşebilecek derecede derinleştiği, egemen güçler arasındaki çatışmaların fırtınaya dönüştüğü; Ortadoğu'nun emperyalist güçlerce kaos bölgesi ve kan gölüne çevrildiği, uluslararası sosyalist hareketin basiretsizliğinin ayyuka çıktığı bir dönemde ve bölgenin en gerici askerî gücünün ilmiği içindeki bir ülkede, devrim ve sosyalizm kavgası vermek elbette kolay bir iş değil. Ancak böylesine olağan dışı koşullar altında salt seçime endeksli ve politik olarak da son derece geri bir öneriyle kamu önüne çıkmak, bırakın solda birliği sağlamayı, çatıda cambazlık yapmaktan öteye gidemeyecektir.

»Sol« olunabilmesi için »sol« olunduğunun söylenmesi yeterli değildir. Sol olabilmenin, sosyalist olabilmenin bence en temel koşulu, esaslı olan ile tali olanı, öz ile tesadüfî olanı ayırt edebilmektir. Uğursuz koşulların dayattığı hataları, daha 20. Yüzyıl'da sönüp, donmuş bir »eritme potasından« ibaret olan ulusçu yaklaşımları, dar grup egoizmleri ile gündelik çıkar arayışlarını sol politika olarak yansıtmakla, en başta aşkı ile tutuşulan, uğruna nice bedeller ödenilen sosyalizm idealine olabilecek en büyük kötülüğün yapıldığı unutulmamalıdır.

Türkiye sosyalistlerinden mucize beklemiyorum tabii ki. Ama, bütün eleştirilerime, farklılıklarımıza rağmen sonuna kadar dayanışma içerisinde olacağım Türkiye sosyalist hareketinden »beyaz« paradigmadan

kendilerini kurtarmalarını, demokrat olmalarını, Kürtlere ve ezilen, haksızlığa uğratılan bütün kesimlere karşı empati geliştirmelerini ve Marx'ın kategorik emri olan »insanın esirleştirilen, sömürülen, hor görülen ve aşağılanan bir varlık olmasına neden olan bütün koşulları alaşağı etme« görevinin gereğini yerine getirmelerini beklemek, en doğal hakkımdır diye düşünüyorum.

Bence Türkiye'de ülkenin demokratikleştirilmesi, sorunların çözülmesi ve barışçıl bir geleceğin kurulabilmesi için, en geniş kesimlerin içinde yer bulacağı, vesayet rejimine topyekûn muhalif, iktidarı hedefleyen, yurttaşlığı tek dil, tek etnisite ile sınırlamayan ve böylelikle sınıf mücadelesinin, sosyalizm kavgasının önünü açabilecek bir toplumsal hareketi örmek ve bunun siyasî aracını yaratmak, günümüzün en esaslı, en ivedi görevidir. »Sınıf« adına hareket eden bir yönetici azınlığın değil, halkın eseri, her an ve her adımda halk kitlelerinin içinden çıkıp, onların doğrudan tesiri altında olan, saydam ve radikal demokrat bir hareketin oluşmasına katkıda bulunmak, bence en marksist, en devrimci, en solcu tavidir. Ve bu anlamda gelecek her yerde bu basireti gösteren solun olacaktır.

»HOSTİS HUMANİ GENERİS«

19 TEMMUZ 2008

1960 Aralık'ında İsrail ajanları Nazi Almanya'sının sorumlu isimlerinden Adolf Eichmann'ı yakalayıp, mahkeme önüne çıkarmaya hazırlandıklarında, Hannah Arendt bir »hostis humani generis«in, yani insan soyunun bir düşmanının yakalandığını yazıyordu. Ünlü filozof, insanlığa karşı işlenen suçlardan, bireyin insan olma hakkının bütün meşru düzenlerin ve yasaların üstünde ve öncelikli olarak korunması gereken bir hak olduğu sonucunu çıkartıyordu.

Hannah Arendt'in vurgu yaptığı »hostis humani generis« Alman faşizmini yargılayan Nürnberg Mahkemesi'nin oluşmasına dayanmaktaydı. Batı, Holocaust ile Avrupa modernizminin barbarlığa dönüştüğünü görmüş ve – her ne kadar kendi tarihi ile tam olarak yüzleşmese de – jenosid ve insanlığa karşı işlenen suçlar tanımını uluslararası hukuk terminolojisi içine almıştı.

Bu çerçevede »Uluslararası Askerî Mahkeme Statüsü«nün (Nürnberg 1947) 6 c maddesine şu tanım yerleştirilmişti: »İnsanlığa karşı suç tanımı, hükümet üyelerine, iktidar yetkisi olan memurlara veya başka yetkililere, savaş öncesinde veya esnasında herhangi bir sivil halka karşı katliama, yok etmeye, zorunlu göçe veya diğer insanlık dışı muamelelere tabi tutmaya kalkışmayı, siyasî, ırkî veya dinsel nedenlerden dolayı koşturmalaları [...] bu yapılanların ilgili ülke hukukuna aykırı olup olmamasından bağımsız olarak, yasaklar.«

Gerçi günümüzde Batı, savaş galiplerinin koyduğu bu tanımı kendisi de kaale almamaktadır, ama en azından bir bütün olarak insanlığın her zaman referans alacağı bir suç tanımı hâlen yürürlüktedir. Diğer taraftan Eichmann örneği, zalimler hangi deliğe girerlerse girsinler, yıllar sonra dahi yakalanıp, cezalandırılacaklarını göstermektedir.

İnsan soyunun düşmanlarının, zalimlerin yakalanıp cezalandırılması ise ancak »koşulların olgunlaşması« ile olanaklıdır. Koşullar da savaşlar sonrasında veya halkın egemenliği kurulduğunda olgunlaşır. Ama bazen de egemenler arasındaki çatışmaların derinleştiği dönemlerde de kimi olanaklar ortaya çıkar. Tıpkı Türkiye'de olduğu gibi.

Türkiye'nin içinde bulunduğu derin yönetim krizi, egemen cephenin iki ucunun çatışması, ama herşeye rağmen »Ergenekon Davası« çerçevesindeki danışıklı dövüşleri ve toplumsal bölünmeler, barış ve demokrasi yanlısı güçlerin önüne ciddi fırsatlar koymaktadır. Görebildiğim kadarıyla, geniş kesimlerin kafalarının

karışık olduğu bu dönemde, vesayet rejimini aşmayı, barışı, eşitliği, özgürlüğü ve demokrasiyi hedefleyen yeni bir toplumsal sözleşmeyi hazırlamak ve kendi tarihimize hesaplaşmak için ciddi bir çıkış yapma fırsatı doğmuştur.

»Taraftan« ve »tarafsızlık« tartışmalarının sürdüğü bugünlerde yanlış anlaşılacak için bir noktanın altını çizmeyi gerekli görüyorum: »Ergenekon« olarak adlandırılan davanın iddianamesinde yer alan suçlamaları – ki bunları sol, Kürt hareketi, Aleviler, demokrat müslümanlar yıllardan beri »herkesce bilinen gizli gerçekler« olarak dile getiriyorlardı – insanlığa karşı işlenen suçlar kategorisinde görüyorum. Davanın, egemen cephenin bir kesiminin işine gelse de gelmese de, insan soyu düşmanlarının cezalandırılması ile sonuçlandırılmasını umuyorum.

Ancak, »Ergenekon« iddianamesi temel alınarak da ülke tarihi ile bütünsel bir hesaplaşmanın zorunlu olduğuna inanıyorum. 1915 olaylarından başlayarak, İstiklâl Mahkemeleri, kanla bastırılan isyanlar, zorunlu göçler, 6-7 Eylül olayları, 27 Mayıs, 12 Mart, 15-16 Haziran, öğrenci cinayetleri, Maraş, Çorum, Malatya, 12 Eylül, kirli savaş, yakılan köyler, işkenceler, faili belli cinayetler, Sivas, 28 Şubat, 19 Ocak vs. vs. gibi sayısız hunharlığın sorumluları açığa çıkartılmalı, cezalandırılmalı ve tarih yeniden yazılmalıdır.

Tüm bunları salt »Ergenekon« davasının görüldüğü mahkemeden beklemek budalalık olur elbette. Bana kalırsa bunun bir yolu var: Halk Tribünalleri. Resmî tarihin tüm mağdurları, sol, demokratik kamuoyu, Kürt hareketi, emek örgütleri, aydınlar, kısacası geniş bir toplumsal muhalefet hareketinin olası özneleri vakit geçirmeden davaya paralel olarak ve olmasını istediğimiz demokratik hukuk devleti kurallarına uygun halk mahkemeleri oluşturmalıdır.

Kamuoyuna açık, hiçbir şeyin gizli kalmayacağı, şeffaf »duruşmalar zincirleri« ile sürece müdahale edilmeli, gerçekler gün yüzüne çıkarılmalıdır. Böylece gerçekten ezber bozulacak, halk, kamuoyu müdahil edilecek, tarih yeniden yazılacak ve ortak geleceği kurma olanakları yaratılacaktır. Ve bence böylesi bir kampanya »Çatı«nın sağlam temellerini oluşturacaktır.

GENE REFLEKS

26 TEMMUZ 2008

Yazılarımı takip edenler bilir: kurucuları arasında olduğum Sol Parti hakkında genelde olumlu sözler sarf ederim. Hatta Sol Parti kuruluş sürecindeki deneyimlerin, Türkiye’de bir »Çatı Partisi« oluşumuna örnek teşkil eden zenginlikte olduğunu da vurgulamışım. Sol Parti, Almanya’daki neoliberal saldırganlığa verilen ve kısa zamanda kitleselleşebilen önemli bir yanıt olduğundan içerisindeyim.

Beklenilmeyen bir hızla Doğu ve Batı eyaletlerindeki politik kültürü, sosyaldemokrat sendikacısından mark-sistlere, komünistlerinden radikal sola kadar, solun çeşitli kesimlerini bir çatı altında toparlayabilmiş olmak; toplumsal adalet, emek ve barışa odaklı bir söylem ile ciddi bir parlamenter güç haline gelmek ve parlamento dışı muhalefet ile eşgüdümlü bir mücadeleyi belirli bir çerçevede örebilmiş olmak, öyle pek de küçümsenecek bir başarı değil elbette.

Ancak madalyonun salt bu yüzüne bakarak Sol Parti’yi övmek, basit bir savurcanlıktan öteye gitmeyecektir. Aslolanın eleştiri ve özeleştirme mekanizmasının temizleyici şiddeti olduğuna inandığımdan, zaman zaman yoldaşlarımın yüzüne aynayı tutmaya çalışacağım. Gerçi bazı yoldaşlarım beni »kendi yuvasını pisletmekle« eleştirecektir – hem de süper seçim yılı öncesinde –, ama o kadarlık da olsun artık.

Eleştirim, Alman dağcılarının kaçırılması nedeniyle partide yürütülen tartışmalar ekseninde ifade etmeye çalışayım. Çünkü bu tartışmalarda ortaya çıkan bir kaç – bazılarınca pek önemsiz gözükecek – detay, özünde Alman ve dolayısıyla Avrupa solunun genel paradigmasını açığa çıkarmaktadır.

Önce birinci detay: Sol Parti’nin Federal Parlamento’daki grubu, Kürt Sorunu’nun çözümü ve Almanya’nın yerine getirmesi gereken görevleri çerçevesinde Federal Parlamento’da tartışılıp, oylanmak üzere bir tasarı hazırlamıştı. Tasarıda şiddet ve militarizm ile sorunun çözülemediğinden, Kürtlere haklarının tanınıp, demokratik adımlarla barışın tesis edilmesine ve Almanya’nın bu sürece PKK yasağını kaldırıp, Kürt kurumlarına yönelik baskıcı tutumundan vazgeçerek katkıda bulunmasına kadar bir dizi olumlu istem yer almaktaydı. Ancak Ağrı’da Alman dağcılar kaçırılınca, parti ve grup yönetimi »bu durumda PKK’yi savunacak bir girişim doğru olmaz« gerekçesiyle, tasarıyı geri çekti.

Şimdi bazı yoldaşlarım kaçırılma olayının ertesinde böylesi bir tasarının, Sol Parti karşıtlarının eline verilen bir koz olacağını söylediklerini duyar gibiyim. Öncelikle şunu vurgulamak gerekir: tasarı PKK’yi savunmak için değil, Kürt Sorunu’nun çözümünde

doğru olan adımları tartışmak, kamuoyu yaratmak için hazırlanmıştı. İkincisi, Sol Parti karşıtlarının tasarıyı koz olarak kullanacakları, dağcılar kaçırılmasa da söz konusuydu. Kaldı ki Sol Parti »ağzıyla kuş tutsa« karşıtlarının desteğini alamaz, yaygın medyada taraftar bulamaz. Bu sadece Kürt Sorunu’ndaki tutumuyla ilgili değil, diğer pozisyonları için de geçerlidir. Ve aslında Alman solunun temel sorunlarından birisi de burada yatmaktadır: parti içindeki çoğunluk akımlar sistem ve egemenler tarafından »kabullenilmek« istemektedirler. Halbuki solun derdi sistem tarafından »kabullenilmek« değil, »değişim« olmalıdır ve Sol Parti’nin şimdiye kadarki başarısının temelinde egemen düşünceye karşı olan muhalefet yatmaktadır. Salt parlamenter düzeyde değil, parlamento dışı güçlerle birlikte değişim istenmesi, parlamenter başarıyı sağlamıştır.

Diğer taraftan üzerinde mutabakat sağlanan bir tasarının geri çekilmesi, Alman atasözünde dendiği gibi »kuyruğunu bacakları arasına almaktan« başka bir şey değildir. Dağcılarının kaçırılması eyleminin gereksizliğini tartışmaya gerek yok. Kaldı ki Kürt hareketi bunu benden daha iyi bilmektedir. Ama bir »sonuç« olan bu eylem, Kürt Sorunu konusunda söylenen doğruları geçersiz hâle mi getirmektedir?

Almanya’da Kürtler üzerine süren baskıcı yaklaşıma, ROJ TV’nin yasaklanmasına bir kaç kişi haricinde ses çıkarmayan bir Sol Parti’nin tasarısını geri çekmesi basit bir reflektir. Bu da eksik olan özgüvene ve Avrupa merkezci bakıştan kurtulanamamış olmasına işaret etmektedir.

İkinci detay da dağcılarla ilgili yayınlanması istenilen bir basın açıklaması tartışmasından. Açıklamanın gerekçesindeki naif yaklaşımları bir yana bıraksak da, bir cümle hayli göze çarpıyordu: »aptal ve Almanya’nın gündeminden bihaber eylem«. Sanki Almanlar herhangi bir eylemde diğer dünyanın gündemini hiç dikkate alıyormuş gibi, Avrupa dışındaki hareketlere öğretmen edasıyla akıl verilmesi, beyaz adamlıktan kurtulanamadığının bariz bir göstergesidir.

Kısacası Alman solunu »beyaz adamlıktan« kurtarmak gerek. İşin acı olan yanı, bunu da ancak beyaz olmayanların yapabileceğidir. Bu nedenle sayıları binleri bulan Türkiye ve Kürdistan kökenli Sol Parti üyeleri, parti politikalarını ve paradigmasını değiştirmek için kendi aralarında örgütlenmeli, parti tüzüğü’nün öngördüğü biçimde bir akım haline gelmelidirler. Belki bu şekilde Alman solu, dünyanın merkezinin Avrupa olmadığını, Avrupa dışında sadece Avrupa’nın yardımına muhtaç mağdurların olmadığını öğrenebilecektir – öğrenmek istiyorsa tabii.

GERÇEK ÖNCE ÖLÜR

2 AĞUSTOS 2008

Dünya tarihi örnekleriyle doludur – çiçekler ve coşkulu marşlarla savaş alanlarına ölmeye ve öldürmeye gönderilen insanoğlundan önce ilk ölen hep gerçek olmuştur. Salt savaş dönemlerinde değil elbette, egemenlerin egemenliklerini sürdürdükleri her dönemde. Dün olduğu gibi bugün de değişen bir şey yok. Çünkü gerçek öldükten sonra insan öldürmek işin en kolayı.

Ölüm tabii ki acı. Ateş düştüğü yeri yakıyor sonunda – hem de nasıl. Aniden, hiç umulmayan bir anda bir yakınımın, sevilen bir insanın yaşamdan koparılıp alınmasını ancak yaşayan bilir. Ama bence bilinmesi gereken başka bir şey ise, Güngören’de, Kerkük’te veya başka yerlerde katledilen insanların ve olası yeni saldırılarda ölecek olan daha nice insanın, bombaların patlatıldığı tarihlerde değil, gerçeklerin tahrif edilmeye başlandığı andan itibaren öldükleridir. Onların asıl katilleri, gerçekleri öldürmüş olanlardan başkaları değildir.

Buna rağmen ve hiç lamı, cimi yok: Güngören katliamı, insanın en temel hakkı olan olan yaşama hakkına yönelik bir terör eylemidir. Eylemi haklı çıkarabilecek hiç bir gerekçe olamaz. Amasız, fakatsız nefretle lânetlenmeli, kınanmalıdır. Tetikçilerin ve azmettiricilerin en kısa zamanda ortaya çıkarılıp, hak ettikleri cezaya çarptırılmaları için herkes elinden geleni yapmalıdır.

Gene de »qui bono?«, yani »kime yarıyor« diye sormaktan kendimi alıkoyamıyorum. Bu eylem »Taraf« gazetesi yazarı Etyen Mahçupyan’ın iddia ettiği gibi, gerçekten de PKK’ye mi yarıyor? Öyle değilse, böylesi iddiaların ortaya atılması kimin işine geliyor? Nasıl oluyor da, Hrant Dink gibi doğuştan azıllı milliyetçiliğin potansiyel kurbanı olan bir yazar böylesi bir iddiada bulunabiliyor?

Peki, daha katliamın dumanları dağılmadan »PKK’dan sivil katliam« başlığını atan devlet gazetesi »Hürriyet« ve diğer müneccimler niye şimdi suskun? Anayasa Mahkemesi’nin AKP hakkında aldığı karar, yaşamları yok edilen çocuklardan, kadınlardan, erkeklerden çok mu daha önemli ki, gündem değişiverdi, katliam unutuluverdi? İnfial yaratan eylemin sorumluları tespit edildiyse, neden üzerinden daha bir hafta geçmeden suskunluk hakim oldu?

Öyle ya, egemenler arası kavgada rauntlardan birisi tamamlandıktan sonra, insan yaşamının önemi mi kalır? Vesayet rejimi AKP’yi rehin almış, komutanların atamalarına imza atılma günü gelmiş, uzlaşmalar yapılmış ve yeni askerî operasyonlar üzerine anlaşılmışken, insan yaşamının korunmasının, »Ergenekon Davası«nın asıl sorumlularının bulunmasının, gerçeklerin gün yüzüne çıkmasının kime yararı olur? Herhalde egemenlere değil.

Bana kalırsa »Ergenekon«, »AKP Davası« ve Güngören katliamı bağlamına iki noktadan bakmak doğru olacak. Bir Türkiye içerisinden, bir de Ortadoğu’daki gelişmeler üzerinden.

Türkiye içerisinden baktığımda, »Ergenekon« ve »AKP Davası«nın egemen cephenin birbirleri ile mücadele eden iki ucunun, tüm karşıtlıklarına (ve de tarafların heterojenliklerine) rağmen birbirleri ile uzlaşmakta oldukları, daha »ulvî« çıkarlar uğruna çatışma şiddetini erteledikleri kanaatine varıyorum. »Ergenekon« kapsamında açığa çıkan çetecilerin cezalandırılacakları konusunda şüphem yok. Kaldı ki, insanlık düşmanı kategorisinde gördüğüm zanlıların cezalandırılmalarından da son derece memnun olacağım. Ama bu davayla »Fırat’ın doğusunda« olanlar meşrulaştırılacağından, resmi kurumların işlediği insanlık suçları »münferitleştirileceğinden«, asıl sorumlular ortaya çıkarılmayıp, vesayet rejimine dokunulmayacağından tahrif edilen gerçeklerin gün yüzüne çıkacağına inanmıyorum. AKP de bunu yapamayacağından, »statükocu-yenilikçi« anlayışı ile »tarafar« olmanın demokrasi ve barış beklentilerine hiç bir yararı olacağını zannetmiyorum.

Ortadoğu’daki gelişmeler ışığında bilhassa Güngören’e baktığımda ise, verilen »sinyal«in Türkiye egemenlerinin Ortadoğu’da ABD’nin taşeronluğuna soyunmalarına ve emperyal heveslerine yönelik bir »ikaz« olabileceği kaygısını taşıyorum. Her ne kadar spekülatif bir düşünce olsa da, bombalamanın biçimi, eylemin bugüne kadar olanlardan farklı olması, bu kaygımı güçlendiriyor. Türkiye egemenlerinin Ortadoğu’ya yönelik politikaları yeni »Güngören«lere davet çıkartıyor.

Bu iki bakış açısından hareketle, gerçeklerin gün yüzüne çıkmasını ancak egemen cephenin karşısında, resmi tarihin mağdurlarının, demokrasi, barış, özgürlük ve emek yanlısı güçlerin, tüm ezilenler ve dışlanmışlarla birlikte oluşturacakları bir ortak cephenin başarabileceğine inanıyorum. Ayhan Bilgen’in dediği gibi, egemenlerden birinin taraftarı olmaktansa, bataklığı kurutmaya çalışacak olan güçlü bir »Çatı«dan yana taraf olmak, gerçeğin yaşatılması için en doğru adım, en acil görevdir.

ÇATI'YI AVRUPA'YA TAŞIMAK GEREK

9 AĞUSTOS 2008

Türkiye egemenlerinin mağduru olan kesimlerin kurtuluş amacı için kullanılabilecek politik bir araç ve barış, demokrasi, adalet, eşitlik yolunda ciddi bir adım olma potansiyelini taşıyan »Çatı Partisi« tartışmalarında son devreye girildi. Gelen haberler, ay sonunda girişimci heyetin kamuoyuna tanıtılacağı ve hareketin start alacağı yönde.

Defalarca böylesi bir »Çatı«nın ülkede bir değişim-dönüşüm dinamizmini tetikleyecek bir oluşum olabileceğini savunduğumdan, bu haberler beni umutlandırmakta, heyecanlandırmakta. Türkiye'de oluşturulacak bir toplumsal muhalefet hareketinin, Avrupa'da yaşayan kamuları de çeşitli biçimlerde etkileyeceği çok açık. Pek açık olmayan ise, bizlerin bu etkilenmeye hangi tepkiyi vereceğimizdir.

Yaşadığımız kıta kuşkusuz dünyanın en imtiyazlı coğrafyalarından birisi. Ama refahı, zenginliği, özgürlüğü ve »demokratikliği« dünyanın diğer bölgelerinin yoksulluğu, bağımlılığı ve esareti üzerine kurulu olan Avrupa'da da kırılmalar yaşanmakta, neoliberalizmin ve militarizmin yaşamın her alanını esaret altına alması hızlanmakta.

Avrupa kapitalizminin dönüşümü, toplumsal yaşamı derinden belirlemekte ve beyaz ırkçılığın her biçiminin toplumun merkezinde daha da kökleşmesine neden olmaktadır. Bu gelişmeden en fazla etkilenen kesimlerin »beyaz olmayanların«, yani »yasal ve yasal sayılmayan« göçmenler ile mülteciler olduklarını ayrıca vurgulamaya gerek yok sanırım. Gene de bu coğrafyada yaşayan »beyaz olmayanların« dünyanın diğer bölgelerindeki ezilenlere nazaran en imtiyazlı »beyaz olmayanlar« olduklarını söyleyebiliriz.

Gerek bu imtiyazlılığımız, gerekse de – özünde büyük bir avantaj olan – ikili »kimliğimiz« bizlere önemli örgütlenme ve mücadele fırsatları sunmaktadır. Bu fırsatlar ve AB üyesi ülkelerin bütünsel bir mücadele alanı olarak sunduğu olanaklar, »Demokratik Cumhuriyet« anlayışını taşıyanlar ile doğal ittifak güçleri olan dinamiklerin önüne önemli görevler koymaktadırlar. Bence bu fırsat ve görevleri bilincimize çıkarma ve gereğini yerine getirmeye başlama zamanı gelmiştir.

Türkiye'de Kürt Sorunu'nun barışçıl çözümü, askeri vesayet rejiminin aşılması, kendini tek dil, etnisite, din ve tarihle tanımlamayan eşitlikçi ve özgürlükçü bir »Demokratik Cumhuriyet«in inşası için verilecek mücadeleye biz »imtiyazlıların« sunacağı katkılar hiç te küçümsenecek ölçüde değildir. Ve bu, yaşadığımız coğrafyadaki antineoliberal, antikapitalist, antimilitarist

eşit haklar ve demokrasi mücadelesinden de kopuk, bağımsız ele alınmamalıdır.

Ancak bu belirttiklerim barış mücadelesi ile karıştırılmamalıdır. Örneğin Avrupa Barış Meclisi, yapısı itibarıyla böylesi bir adres olarak görülmemelidir. Tam aksine; başta Türkiye olmak üzere, gelinen coğrafyadaki barış ve demokrasi mücadelesiyle dayanışan, destek veren, müdahil olan ve aynı zamanda yaşadığımız coğrafyada eşit haklar ve demokrasi mücadelesini hep en zayıfın perspektifinden bakışla tetiklemeye uğraş verecek, uzun vadede dünya nüfusunun çoğunluğunu oluşturan yoksullar ve ezilenlerin ortak çıkarlarını ifade eden mücadelenin parçası olmaya aday bir özne, bir siyasi adres olmalıdır.

Yaşadığımız ülkelerde onyıllardan beri çeşitli göçmen örgütlenmeleri faaliyet gösteriyor. Her örgütlenmenin bir varlık nedeni vardır ve genellikle bunlar gelinen ülkelerdeki siyasi hareket ve partilerin buraya yansımalarıdır. Şüphesiz bu örgütlenmeler bundan sonra da var olacaklardır, çünkü göçmen olmaktan, belirli bir dinsel veya etnik »azınlık« olmaktan kaynaklanan nedenler böylesi örgütlenmeleri var etmektedir. Ama şimdi asıl önemli olan, var olan örgütlenmelerin ötesinde, daha geniş kesimleri kucaklayan, bilhassa Türkiye'deki »Çatı Partisi«nin öznesi olan parti ve hareketlerin buradaki taraftarlarının birlikte oluşturacakları bir örgütlenmeye gitmektir. Yani »Çatı'yı Avrupa'ya taşımak gereklidir.

Köşe yazarı olmanın sunduğu olanağı kullanarak buradan Avrupa'daki göçmen örgütlenmelerine, herhangi bir yapı içerisinde olan veya olmayan demokrat, solcu – sosyalist, marksist ve devrimcilere, »Demokratik Cumhuriyet« anlayışını savunanlara, Türkiye'deki »Çatı Partisi«nin öznesi olan tüm yapılanmaların buradaki temsilcilerine, Sünnisi ve Alevisi ile coğrafyamızdan gelen tüm »beyaz olmayanlara« birlikte »Göçmenlerin Çatısı«nı oluşturma önerisi yapmak istiyorum. Gelin ortak mücadelenin, varoluşumuzun gereğini yerine getirelim. »Beyaz olmayanların« başkaldırısının, Avrupa'yı da sarsacak ateşin kıvılcımı olalım. Bunun koşullarını nasıl yaratacağımızı tartışalım.

Var mısınız?

»... BİR NEVİ İMPARATORLUK«

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN DEĞİŞEN YÜZÜ ÜZERİNE
13 AĞUSTOS 2008

İkinci Dünya Savaşı'nın yarattığı yıkım ve aydınlanmanın merkezi olan bir medeniyetin toprakları üzerinde yaşanan Yahudi Soykırım'ının yol açtığı travma, modernizmin çok çabuk bir biçimde barbarlığa dönüşebileceği tespiti yaygın olarak kabulüne neden olmuştu. 41 yıllık bir zaman diliminde iki Dünya Savaşı ve yüzmilyonlarca ölüm, Batı Avrupa ülkelerinin bütünleşme sürecini tetiklemişti.

Savaş sonrasında özgürlük, demokrasi, hukuk devleti ve insan hakları gibi temel değerler ile temel hak ve özgürlüklerin her türlü politik kararı belirlediği bir kıta yaratılacaktı. Yeni Avrupa'nın mimarları, bir zamanların düşman ülkelerinin ebediyen barışarak, önce iktisadi alanda, sonra da politik olarak birbirlerine bağlanmalarını öngörüyorlardı. Gerçi »Soğuk Savaş'ın dayattığı güvenlik politikaları da belirli bir rol oynamaktaydılar, ama bazı yöneticiler daha 1950'lerde »Birleşik Avrupa Devletleri« adı altındaki bir devleti dahi hayal etmeye başlamışlardı.

Gerisi biliniyor: 27 ülkenin üye olduğu Avrupa Birliği (AB), yaklaşık yarım milyarlık nüfusu ile (AB sınırları içerisinde) dünyanın en yüksek Gayri Safi Yurtiçi Hâsılası'nı yaratan dev bir »ekonomi mevkii« haline geldi. Doğal olarak bugünkü AB hem yeryüzünün yoksulları, hem de çeper ülke yönetimleri ile sermayesinin çekim merkezi oldu.

AB üyeliği hedefinin bir devlet politikası olduğu Türkiye'de, içerisinde bazı sol akımların da bulunduğu muhalif kesimler, ülkenin AB'ne üye olmasının başta demokratikleşme olmak üzere, bir çok sorununu çözeceğini, refah toplumunun ve bireysel özgürlüklerin yaratılmasında büyük adımlar atılacağını savunuyorlar. Kapitalizm karşıtı kesimler ise AB'nin kapitalist bir proje olması gerekçesiyle, buna karşı çıkıyorlar. Parti kapatma davalarının, Ergenekon tartışmalarının, katliamların, egemenler arası çatışmaların gündemi belirlediği bu dönemde – hele hele toplumdaki »AB üyeliği taraftarlığının« hayli azaldığı günümüzde – AB tartışmaları doğal olarak arka plana itiliyor.

Buna rağmen zaman zaman AB hakkında görüşler belirtiliyor; Ergenekon, hatta Kafkasya'daki savaş bağlamında »AB'nin çekiciliği« dile getiriliyor. Örneğin Nabi Yağcı 11 Ağustos 2008 tarihli Referans gazetesindeki köşesinde: »AP, AGİT üyesi ülkelerin girişimiyle tıpkı Balkan ülkelerinin güvenlik, istikrar ve refahı için yapılan pakt [1] gibi bir girişim acilen Kafkasya için de yapılmalı. (...) [Bu adım] ayrıca enerji politikalarımızın güvenliği [2] açısından da önemli

dir« diyerek, »barışçı bir tek dünya rüyası«nın Avrupa tarafından gerçekleştirileceğini imâ ediyor. Veya Prof. Baskın Oran Taraf gazetesinde yayımlanan bir söyleşisinde »AB emperyalist olamaz ki« tespitini yapıyor. Yağcı ve Prof. Oran'ı okuyunca »sahiden mi?« demekten kendimi alıkoyamadım.

Şüphesiz tartışmalı bir konuda fazlaca polemığe kaçan bir yazı, yazarını, inandırıcı olmayan ideolojik yaklaşım suçlamasına maruz bırakabilir. Bu açıdan AB'nin 2000'den bu yana değişen politikalarına – bilhassa dış politikasının askeri boyutuna – veriler ve son gelişmeler ışığında bakmak yararlı olacaktır. Okumakta olduğunuz bu analiz, Almanya'nın Tübingen kentindeki (verilerinin ciddiyetinin AB kurumları tarafından dahi kabul edildiği) »Militaristleşme Hakkında Enformasyon Merkezi« IMI'nin raporlarına dayanarak kaleme alınmıştır. AB ve Türkiye'nin AB üyeliği konusunda hangi sonuçların çıkarılacağına okur kendisi karar vermelidir. Bu yazı konuyla ilgili fikir üretmeye bir katkı sağlayabilirse, amacını fazlasıyla yerine getirmiş olacaktır.

AB'nin emperyal hırsları

AB üzerine, olumlu veya olumsuz, görüş bildirenlerin öncelikle AB politikalarında köklü değişimlerin yapıldığı gerçeğini teyid etmeleri gerekmektedir. AB'nin merkezindeki karar vericiler bu köklü değişimleri, AB'nin »küreselleşmenin meydan okumalarına karşı güçlü olma zorunluluğu« ile gerekçelendirmekteler.

Bilindiği gibi bu değişimin startı 2000 Zirvesi'nde karar altına alınan »Lizbon Stratejisi« ile verildi. ABD, Çin ve Hindistan ile giderek sertleşmekte olan rekabet konumu nedeniyle, AB'nin on yıl içerisinde dünyanın »en fazla rekabet yetisine ve gücüne sahip ekonomi mevkii haline getirilmesi« karar altına alınmıştı. Bu kararı pratikte uygulayabilmek için içeride, yani AB üyesi ülkelere radikal bir neoliberal dönüşüm süreci başlatıldı [3]. AB sınırları içerisindeki neoliberal dönüşüme paralel olarak ise dışarıda – özellikle AB genişleme stratejisi ve Komşuluk Politikası aracılığıyla – giderek agresifleşen bir liberalleştirme ve militaristleşme ajandası uygulamaya konuldu.

2004'de gerçekleştirilen AB Zirvesi, Doğu Avrupa ülkelerine yönelik genişleme kararıyla, AB'nin temel mutabakatlarında esaslı bir değişimi de sağladı. AB'nin Genişlemeden Sorumlu Komiseri Olli Rehn'in AB'ni »iyi niyetli imparatorluk« olarak nitelendirmesi veya AB Komisyon Başkanı José Manuel Barroso'nun »AB... bir nevi imparatorluk« tanımını yapması bu bağlamda bir tesadüf değil elbette.

Rehn ve Barroso'nun söylemleri özünde AB'nin gerçekliğine işaret etmektedir. AB, 2000lere kadar üye ülkeler arasında hiyerarşileri az ve temel yaklaşımı eşitlikçi olan bir devletler üstü yapılanma iken, günümüzde tam anlamıyla bir emperyal dokuya bürünmüştür. İmparatorluklar (ve elbette emperyalizmler) için karakteristik olan belirgin hiyerarşi yapılanmaları, merkez-çeper arasındaki ciddi farklılıklar ve sürekli yayılma güdüsü AB'nin karakteristiği haline gelmiştir. Aynı şekilde karar vericilerin »emperyal« düzeni devamlı kılabilmek için giderek daha saldırgan bir biçimde (bir de »insan haklarını savunma« gerekçesiyle) askerî şiddeti kullanmaya artan hevesle yatkın oldukları aşikârdır.

Bugünün Avrupa Birliği, bir çekirdeğin etrafında kurulu ve karar mekanizmalarının giderek meşruiyetten uzaklaştığı bir Avrupa'dır. Almanya, Fransa, Britanya ve kısmen İtalya'nın oluşturduğu »Çekirdek Avrupa« merkezi oluştururlarken, bu merkez etrafında farklı güç ve etkinlik olanaklarına sahip »eski« üyeler, 2004 Zirvesi'nden sonra AB'ne katılan ve imtiyazları sınırlı yeni üye devletler ve AB Komşuluk Politikası'nın nesnesi olan ülkeler, bütün itibarıyla değiştirilmesi olanaksızlaşan bir hiyerarşi daireleri birliğini oluşturmaktadırlar. Dış daireden, içerideki dairelere geçiş bütünüyle olanaksızdır.

AB'nin »emperyal« dönüşümünü en iyi biçimde gözler önüne seren, Doğa Avrupa ülkelerine yönelik genişleme stratejisidir. Doğa Avrupa ülkelerine, AB üyeliğinin önkoşulu olarak, henüz üyeliğe kabul edilmeden iktisadî yapılanmalarını Brüksel'de belirlenen »reformlara« göre yeniden düzenlemeleri zorunluluğu getirilmişti. Neoliberal iktisat politikasının yansıması olan bu dönüşüm sonucunda bu ülke ekonomileri bütünsel olarak Çekirdek Avrupa ülkelerindeki büyük tekellere karşı savunmasız hale getirildiler.

Brüksel'den dayatılan neoliberal dönüşüm, Doğu Avrupa'nın genç kapitalist ekonomilerini büyük tekeller ve küreselleşen malî piyasalar karşısında tamamıyla rekabet ve savunma yetisinden yoksun bırakırken, özelleştirme politikalarıyla kamunun elindeki büyüme olanağına sahip bütün güçlü işletmeler Çekirdek Avrupa sermayesine satıldı. Aynı zamanda, gene Çekirdek Avrupa yönetimlerinin zorlamasıyla değiştirilen AB Yapılanma Teşvik Programı'ndan yeni üye ülkelerin faydalanmalarına olağanüstü kısıtlamalar getirildi.

Aslında AB'nin kurulduğu günden bu yana önüne koyduğu temel hedeflerden bir tanesi, AB sınırları içerisinde adım adım gelir farklılıklarının dengelenmesiydi. Üzerinde uzun yıllar mutabakat sağlanmış olan bu temel hedef, Doğu Avrupa ülkelerine yönelik genişleme süreciyle iptal edildi. AB'nin yeni üye ülkelerinin şu andaki verili koşullar altında ekonomik açıdan eski üyelerle aynı seviyeye gelebilmeleri ve sonucunda »Avrupa«nın çeper ülkesi olma konumundan kurtulabilmeleri olanaksız hale geldi. AB'nin günümüzdeki realitesi, AB'ne yeni üye olan Doğu Avrupa ülkelerinin uzun bir zaman boyunca Çekirdek Avrupa'nın ve küreselleşen malî piyasalar kapitalizminin – kısmi imtiyazlar tanınan, ama iktisat-sosyal-»güvenlik« politikalarında merkezî iradenin boyunduruğu altına sokulan – taşeron ülkeleri olmaktan öteye gide-meyeciklerini göstermektedir.

Artık kemikleşmiş olan bu ekonomik hiyerarşinin yanı sıra, yeni üye ülkelerinin politik olarak da Çekirdek Avrupa'nın çıkarlarının boyunduruğu altına sokulmak istenmesi de ayrı bir göstergedir. »Lizbon Sözleşmesi« tam da bunu hedeflemektedir. Çünkü sözleşme AB içerisindeki iktidar ilişkilerini iki temel mekanizma üzerinden Çekirdek Avrupa lehine değiştirmeyi öngörmekte.

Birincisi, »Çifte Çoğunluk« başlığı altında en yüksek – ve aynı zamanda en az meşruiyeti olan – karar organı Zirve'de oy çoğunluğunun büyük ülkeler lehine değiştirilmesi. Buna göre, örneğin Almanya'nın oy oranı yüzde 8,4'den yüzde 16,72'ye çıkacak. Aynı şekilde Fransa ve Britanya'da bu değişimden faydalana-caklar. Böylelikle farklı imtiyazlara sahip diğer üye ülkelerin AB içerisinde kendi çıkarlarını savunabilmeleri, örneğin AB genelinden daha sosyal ve daha barışçıl bir politikayı yürütmek, engellenmiş olacak.

»Lizbon Sözleşmesi« ayrıca, ikincisi, »Sürekli Yapısal İşbirliği« adlı bir yapılanmayı öngörüyor. Bu yapılanma ile »güvenlik« ve savunma alanında, yani askerî alanda küçük bir grubun tüm üye ülkeler için geçerli olacak kararlar alması olanaklı olacak. Bu ayrıcalıklı grubun içerisinde yer alabilmenin kriterleri ise son derece yüksek: AB'nin bütün silahlanma programlarına katılıyor olmak ve AB'nin vurucu askerî birliklerine (Battlegroups) asker vermek. AB Silahlanma Ajansı'nın ve Doğu Avrupa ülkelerinin AB'ne üye olmalarıyla cirolarını daha ilk yılda yüzde 25 artıran büyük silah tekellerinin kimin elinde olduğu, bu karar verici grubun AB adına alacağı kararların kimin lehine olacağına yeterince işaret ediyor. Zaten şimdiki AB Dönem Başkanı Nicolas Sarkozy bu yapılanmanın ardında yatan amacı geçenlerde açıklamıştı: altı büyük AB üyesi ülkenin oluşturacağı ve dış politika ile askerî alanda tek başına karar almaya yetkili bir »Müdürler Kurulu«.

Yayımlıclığın yeni aracı: Komşuluk Politikası

Küresel çapta derinleşen enerji krizi, enerji ve ham madde kaynaklarına ulaşım zorluğu, küresel piyasalarda ABD, büyümekte olan Çin ve Hindistan ile süren sert rekabet, Çekirdek Avrupa'nın AB'ni yeni adımlar atmaya zorlamasına neden oldu. Çünkü genel durum beraberinde önemli bir ikilemi de getiriyordu.

Çekirdek Avrupa bir taraftan AB'nin tüm çeper ülkelerini bağımlı kılmak ve bu ülkelerdeki neoliberal dönüşümleri hızlandırmak istiyor, ama diğer taraftan da AB'nin sınırsız genişlemesinin olanaksızlığını görüyordu. AB'nin sınırı olduğu diğer komşu ülkeleri üye olarak alması, hem iç politikada gösterilen »Avrupa'nın sınırları bellidir« yaklaşımına ters düşüyor, hem de güç oranlarının Çekirdek Avrupa aleyhine değişmesi tehlikesini içeriyordu.

Bu ikilem »Avrupa Komşuluk Politikası« adı verilen bir adımla çözülmeye çalışılıyor şimdi. Aslında »genişleme olmadan yayılma« olarak adlandırılabilir bu adım yeni bir fikir değil. Lizbon sonrasında ortaya atılan ve daha sonra AB Komisyonu'nun 2002'de resmen kabul ettiği bir stratejidir. »Avrupa Komşuluk Politikası« özünde, ilişkiye geçilen ülkelerin AB'ne üyelik perspektifine sahip olmadan, Türkiye ile 1963'de imzalan »Ankara Antlaşması« benzeri sözleşmelerle AB'nin çeperini genişletmeyi, »Büyük Avrupa Ekonomi

Bölgesi«ni kurmayı ve Doğu Avrupa'nın yeni AB üyesi ülkelerindeki neoliberal dönüşümü diğer ülkelerde de gerçekleştirmeyi hedeflemektedir.

Avrupa Parlamentosu'nda konuyla ilgili Komisyon Raporu tartışılırken basına yansıyan »Avrupa Komşuluk Politikası gerektiğinde komşuluk ilişkisine girilen ülkelerde rejim değişikliğini teşvik eder« cümlesi, AB karar vericilerinin bu strateji ile nasıl bir »komşuluk« izleyeceklerini açıkça gösteriyor. Şu anda toplam 16 ülkeye karşı uygulanan bu strateji, salt Avrupa ile sınırlı kalmayacak. »Avrupa Dış İlişkiler Konseyi« müdürü Mark Leonard stratejinin bu kadarla sınırlı kalmayacağını ve »Avrupa'nın çıkar alanının« toplam 80 ülkeyi kapsayacağını, görevine başlarken açıkladı bile.

Ancak yayılmacılığın açık bir kanıtı olan »Avrupa Komşuluk Politikası« artık Çekirdek Avrupa açısından yeterli bir açılım olarak görülmemektedir. Bu nedenle çeşitli stratejik adımlar üzerine kafa yorulmakta, farklı senaryolara alternatif çözüm önerileri hazırlanmakta. AB Komisyonu bu çerçevede 2005'de »Lizbon Stratejisi«nin dış boyutlarıyla ilgili bir strateji belgesi hazırlamış ve belgeyi üye ülkelerde tartışmata açmıştı. Sonuçta Ekim 2007'de AB devlet ve hükümet başkanları belgeyi onayladılar.

AB Komisyonu'nun 3 Ekim 2007 tarihinde kamuoyuna açıkladığı strateji belgesi, AB'nin neoliberal yayılmacılığının nasıl küresel çapta uygulamaya sokulacağını açıklıyor. Komisyon, »Avrupa'nın çıkarları – Küreselleşme çağında başarı« başlığını taşıyan belgesinde, »AB, küreselleşmeyi, örneğin küresel piyasa düzeninin yaratılmasını aktif olarak biçimlendirmelidir« hedefini koyarak, bunun yerine getirilmesi için gerek önkoşulları şöyle saptıyor:

»AB iç pazarının en uygun biçimde kullanılması (güçlü, yenilikçi, rekabetçi sanayii temeli; hizmetler iç pazarı; Avrupa normları); Avrupa'nın yeni sosyal durumuna reaksiyon gösterme; Küreselleşmiş Avrupa'ya göç (yeni bir bütünsel strateji; yasal göçten faydalanan, ama yasal olmayan göçü engelleyen politikalar); Karbonsuz bir gelecek için sürdürülebilir enerji politikaları ve Mali istikrarın güvence altına alınması.«

Yüzeysel bakıldığında akılcı gelebilecek bu tedbirlerin özünde gerek AB içerisinde, gerek »komşuluk« ilişkisinde olunan ülkelerde, gerekse de »azgelişmiş« ve »gelişmekte« olan ülkelerde yoksulluğu ve adaletsizliği derinleştireceğini ayrıca vurgulamaya gerek yok sanırım. Asıl vurgulanması gereken, AB'nin bu çizgiyi takip etmekteki kararlılığı. Bu nedenle AB Dönem Başkanı Sarkozy ve Fransa Hükümeti bu agresif neoliberal programı başkanlık döneminin temel belgesi olduğunu açıklıyorlar.

»Emperyal istikrar gücü AB«

Çekirdek Avrupa'nın karar vericileri AB tarafından uygulamaya sokulan bu neoliberal politikaların nelere yol açacaklarının gayet iyi farkındadırlar. Zaten bu nedenle iktisat ve »güvenlik« politikalarının bütünsel bir bakış açısıyla yönlendirilmesi gerektiği hemen her Zirve'de belirtilmekte. Çünkü uygulanan politikaların ve yayılmacılığın AB içerisinde ve dışarısında tepki çekmesi ve sonuçta bu tepkinin bir dirence dönüşmesi ciddi bir risk olarak görülmektedir.

Doğal olarak bu risk, »AB Komşuluk Politikası«nın ilgi alanı olan ülkelerde akut bir hâl alıyor. AB merkezin-

de karar verici mekanizmaların bir parçası haline gelmiş olan tekellerin temsilcileri yıllardan beri bu tehlikelere dikkat çekmekte. Brüksel'deki salonlarda »küreselleşmenin meydan okumaları« üzerine yapılan hemen her toplantıda gündeme şu soru getirilmekte: »Küresel şirket yapılanmaları, AB üyesi olmayan ve politik ya da sosyal kargaşalarla boğuşan ulusal devletlerde nasıl korunabilir?«

Gerek AB, gerekse de Çekirdek Avrupa yönetimleri bu soruya »askerî çözüm« yanıtını getirmekte. Örneğin Almanya'nın »güvenlik« politikalarını belirleyen »Beyaz Kitap« adlı belge, Federal Anayasa'da »Savunma Ordusu« olarak tanımlanan Bundeswehr'in (Federal Ordu) temel görevlerinden birisinin »Almanya ve AB'nin dünya piyasalarına serbest girişini ve hammadde rezervlerine engelsiz ulaşımı ile serbest dünya ticaretini korumak« olduğunu belirtiliyor. Bu nedenle Federal Hükümet, Almanya'nın çıkarlarının ta »Hindukuş'ta savunulması gerektiğini« vurguluyordu.

Aynı şekilde AB de »çıkarlarını« ordularla koruma gereğini savunuyor. Bu açıdan »Lizbon Sözleşmesi« emperyalist çıkarların nasıl »korunabileceğine« dair çeşitli tedbirler öngörmekte. Örneğin Sözleşme'de yer alan »Dayanışma Şartı«. Buna göre olası »terörist tehditleri engellemek için« ilk defa AB toprakları üzerinde orduya görev verilebilecek. 2006'da kurulan »European Gendarmerie Force« EGF, yani bir paramiliter polis gücünün kurulmuş olması tam da bu »Dayanışma Şartı«nın gereği olarak gösterilmekte. EGF birliklerinin temel görevi »ayaklanmaların engellenmesi«dir. »Lizbon Sözleşmesi«nin yürürlüğe girmesi durumunda AB üyesi ülkelerin hükümetleri sosyal ayaklanmaların, daha doğrusu »ayaklanma« veya »terörizm« olarak nitelendirilen toplumsal muhalefet hareketlerinin neoliberal politikalara karşı geliştirdikleri direnişleri bastırabilmek için AB ordu birliklerinden veya paramiliter polis gücünden yardım isteyebilecekler.

Kendisini »emperyal istikrar gücü« olaran tanımlayan AB, militarist çözümlere başvurmayı salt kendi sınırları içerisinde öngörmekle kalmıyor elbette. »Lizbon« AB'nin militaristleşmesi ve küresel çapta askerî gücünü kullanabilmesi için sayısız yasal gerekçeler sunmakta. Ve bu yasal gerekçeler, »Avrupa Komşuluk Politikası«nın öngördüğü »...gerektiğinde rejim değişikliğini teşvik etmek« ve küreselleşen tekelleri yapılanmaları »AB dışındaki ulusal devletlerde gelecek ayaklanmalara karşı korumak« için AB ordularının dünyanın her yerinde saldırı savaşlarını başlatmalarının yolunu açmaktadır.

IMI aktivistlerinden Jürgen Walter »attac 2008 Yaz Akademisi«ne sunduğu bir tebliğde,[4] AB'nin açıktan sömürge politikalarına yöneldiğini ve »AB imparatorluğu«nun emperyalist yayılmacılığı orduları ile güvence altına alma stratejisini izlediğini vurgulayarak, AB Dış Politika Sorumlusu Javier Solana'nın danışmanı Britanyalı Robert Cooper'in söylediklerine dikkat çekmişti. AB Güvenlik Stratejisi'ni kaleme alanlardan birisi olan Cooper'in söyledikleri hayli açıklayıcı olduğundan, alıntı olarak buraya eklemek istiyorum [5]:

»Postmodern emperyalizmin iki temel unsuru vardır. Birincisi, küresel ekonominin gönüllü emperyalizmidir. [Gönüllü emperyalizm] normalinde IMF ve Dünya Bankası gibi uluslararası mali kurumların oluşturduğu

bir uluslararası konsorsiyum tarafından uygulanır. [...] Postmodern emperyalizmin ikinci boyutu olarak ise komşunun emperyalizmi anılabilir. Hiç bir devlet komşu ülkede söz konusu olan istikrarsızlığa duyarsız kalmaz. Balkanlar'daki politik yolsuzluk ekonomisi, etnik şiddet ve kriminalite Avrupa için bir tehlike oluşturmaktaydı. Bu tehlikeye verilen yanıt, Kosova ve Bosna'da bir nevi gönüllü BM himâyesi yaratmaktır. [...] Çifte standartlar fikriyle yaşamak, postmodern dünyanın bir meydan okumasıdır. Kendi aramızda yasalar ve açık kooperatif güvenlik temelinde ilişki kuruyoruz. Ama söz konusu olan, postmodern kıta Avrupa'nın dışındaki geleneksel devletler olduğunda, o zaman geçmiş dönemin sert metodlarına – şiddet, önleyici saldırılar, aldatma gibi gereken her sert tedbire başvurmak zorundayız; hâlâ her devletin kendi başına var olabildiği 19. Yüzyıl'da yaşayanlarla başa çıkmak için. Kendi aramızda yasalara uyuyoruz, ancak bir ormanda operasyona giriştiğimizde, aynı şekilde ormanın yasalarını uygulamalıyız.»

Dikkat edilirse »orman yasalarını uygulayan«, sayın Prof. Oran'ın »...emperyalist olamaz ki« dediği AB'dir. Yani sözüm ona Türkiye'ye demokrasi getirmeye yarayacak devletler üstü kurum. Olursa da, ne demokrasi olur ama!

AB çok demokratik (!) bir biçimde »küresel ekonominin gönüllü emperyalizmini« son derece anlaşılır nedenlerle reddeden ülke ve toplumlara askeri gücü ile doğru yolu(!) gösterecek. Kendi coğrafyasında görece refah, zenginlik ve demokrasi, ama diğer bölgelere diktatörlük, zorbalık, yoksulluk, şiddet ve sömürü. Kendine gelince demokratik hukuk devleti kuralları, diğerlerine ise orman yasaları!

Sonuç yerine yok

AB elitlerinin kendi ağızlarından çıkanlar ile karar verici mekanizmaların aldıkları kararları (sadece bir kısmını) – pek derinlemesine olmasa da – burada belirttikten sonra, kalkıp sonuç yerine başlığı altında derin tespitler yapmaya çalışmak saçma olurdu. Bence okur kendisi karar vermelidir: Sayın Nabi Yağcı'nın beklentisi olan »barışçıl tek bir dünya« bu AB ile olanaklı mıdır, değil midir? Ya da; sayın Prof. Baskın Oran'ın »AB emperyalist olamaz ki« tespiti doğru mudur, değil midir? Gerçekler bu denli barizken, karar vermek pek zor olmasa gerek.

[1] Aslında bu »pakt«ın kendisi son derece tartışmalı. Balkan ülkelerinin – AB'ne üye olanlar dahil – bugünkü durumuna bakıldığında, Slovenya ve Hırvatistan'ın ekonomik gelişmesini dışarıda tutarsak, hangisinde istikrar, güvenlik ve refahın sağlanmış olduğu gösterilmeli. Aksi takdirde bu boş bir iddia olmaktan öte gidemeyecektir.

[2] Gene bir not düşmek zorunda hissediyorum kendimi. TKP ve TBKP yöneticiliği yapmış bir kişinin egemen neoliberal söylemi içselleştirmiş olduğunu görmek, beni yadırgatıyor. Sanki günümüz Türkiye'sinde enerji politikalarını meşru demokratik bir kurum, halk lehine belirliyoruz gibi »enerji politikalarımız«dan bahsetmek ve de »enerji politikalarının güvenliği« söyleminin günümüzdeki yayılmacı savaşların ve işgallerin gerekçesi olduğunu unutarak, ayrıca Rusya ve Gürcistan arasındaki savaşın gerçek nedenlerini kaale almayarak »güvenliğe« vurgu yapıyor olmak, bence son derece düşündürücü bir durumdur.

[3] Öyle zannediyorum ki, Türkiye'ki liberal anlayış sahipleri de, aynı Avrupa'daki muhafazakâr, sosyal-demokrat ve liberal kesimlerin kabul ettiği gibi, bu ekonomik ve sosyal tedbirlerin, temel paradigması »özelleştirme, esnekleştirme, özgülleştirme« olan neoliberal politikalar olduğunu teslim ediyorlardır. (Burada »liberalliği« kimilerinin yaptığı gibi bir hakaret anlamında kullanmıyor, sadece Marx'ın »varoluş bilinci belirler« tespiti temelinde değerlendiriyorum)

[4] Bkz.: <http://www.imi-online.de>

[5] Bkz.: Robert Cooper, »The new liberal imperialism«, 7 Nisan 2002 tarihli The Observer

PANDORA'NIN KUTUSU AÇILIYOR

16 AĞUSTOS 2008

Olacağı buydu: küreselleşen malî piyasaların tükenmek bilmeyen kâr hırsı, emperyalist güçlerin 21. Yüzyıl'ın fosil enerji kaynakları üzerine yürüttükleri hakimiyet kavgası ve milliyetçiliğin küresel sermayenin paylaşım politikalarının temel aracı haline getirilmesi, Pandora'nın kutusunu açmaya başlıyor. Kutunun içinden çıkacak olan »enerji savaşları çağı«. Savaşlar kaynakların bulunduğu bölgelerde, taşeronlar arasında olacak gibi. Enerji savaşlarının galibinin kim olacağını söylemek çok güç, ama mağlubu şimdiden belli: yeryüzünün yoksulları ve ezilen halklar.

Hani »Perşembe'nin gelişi Çarşamba'dan bellidir« derler ya, Kafkasya'da halkların birbirine girmesi bunun gibi beklenen bir şeydi. Maceraperest Saakaşvili'nin adımına Rusya'nın ordusuyla yanıt vereceği gün gibi açıktı. Bu nedenle Kafkasya'daki savaş pek şaşırtıcı bir gelişme değil.

Tiflis, Kosova'da ayrı, Osetya ve Abhazya'da ayrı politikalar güden ABD'ye güvenerek bu maceraya atıldı, ama hepsi ikiye bölünmüş olan emperyalist güçler arasındaki kavgada »filler ve çimen« misâli ezileceğinin farkında değil galiba. Doğru, Batı Gürcistan'ı önemsiyor, ancak zenginliğine, refahına ortak etmek için değil elbette. Gürcistan Batı için, Rusya ve İran'ı ekarte edecek bir enerji koridoru. BTC-Boruhattının korunması gerekiyor. O nedenle Batı Gürcistan'ı diplomatik ve askeri alanda destekliyor. Rusya da çıkarlarını korumak için Osetlere ve Abhazlara sahip çıkıyor – sevdiğinden değil, çıkarları gerektirdiğinden. Rusya da ikiye bölünmüş, çünkü ulusların bağımsızlığına taraf olsaydı, Çeçenya'da kirli bir savaş yürütmezdi.

Gürcistan Batı'nın, özellikle de ABD'nin bir piyonu durumunda. ABD yönetimi stratejisini Irak ve Afganistan'ın sonrasına bakarak geliştiriyor. Gerek Pentagon, gerekse de »Neocon« Analiz ve Strateji Merkezleri, enerji ve hammadde kaynakları üzerine çıkan ihtilâfların, ABD'nin uzun vadeli stratejik çıkarlarını tehlikeye soktuğu görüşünde. Rusya'nın Avrupa'ya yönelik enerji nakliyatını kontrol etmesi ve Çin'in artan enerji açlığını gidermek için farklı yollar araması, ABD açısından ciddi bir tehdit oluşturuyor. ABD Dışişleri Bakanlığı'nın 2008 ilkbaharında yaptığı »Merkez Asya ve Hazar Denizi ülkelerine özel enerji danışmanları gönderilecek« açıklaması, ABD stratejilerinin bu tehdit üzerine kurulu olduğunu gösteriyor.

Aslına bakılırsa ABD politikalarında »enerji« oldum olası sabit bir çizgi olmuştur - »Soğuk Savaş« dönemlerinde bile. Örneğin gerek 1957'deki »Eisenhower

Doktrini«, gerekse de 1980'deki »Carter-Doktrini« ABD'nin enerji politikalarını, »İran Körfezi'ndeki petrol kaynaklarına ulaşım ve bu ulaşımın askeri açıdan güvence altına alınması« hedefiyle belirleyen belgelerdir.

Günümüzde de işin özü bu. Yalnız şimdi Rusya ve özellikle Afrika'daki girişimleri ve »Şanghay İşbirliği Örgütü« çerçevesinde Merkez Asya'daki atımları ile Çin, bilhassa ABD'nin, ama genel olarak Batı'nın daha da güçlenmiş olan rakipleri konumundalar. Çin'in »Şanghay« ülkeleri ile ortak askeri manevralara girmesi veya Putin'in »Çok Kutuplu Dünya« çağrısı, ABD'yi rahatsız edersine rakiplerinin yeni özgüvenine işaret ediyor.

Aynı şekilde AB'nin de, hem hâmisî hem rakibi ABD ile ortak cephede yer alarak, Kafkasya'da geliştirdiği politikalar, barut fıçısına konan fitil etkisini gösteriyor. AB'nin militarist ve yayılmacı çizgisini belirleyen »Çekirdek Avrupa«, sözde »Avrupa Komşuluk Politikaları« ve hammadde kaynaklarına ulaşımın »askeri güvenliğine« katılma hevesiyle, bölgede bir aktör olmak istiyor ve böylece çatışmaların derinleşmesine neden oluyor.

Tüm bu gelişmeler, ne Rusya veya Çin'in, ne de içerisinde Türkiye'nin de bulunduğu AB-ABD cephesinin, çıkabilecek büyük yangını kontrol altına tutabilecek durumda olduklarını gösteriyor. Çünkü asıl tehlike büyük güçlerin doğrudan askeri çatışmaya girmesinde yatmıyor. Böylesi bir savaş ne o, ne de bu cephe şu an için göze alabilir. Asıl tehlike, bölgesel savaşların kızışma potansiyelinde yatıyor. Kafkasya-Orta Doğu ve nakliyat merkezi olarak Balkanlar'ın bulunduğu bölgede çıkacak olan bir yangın, tasavvur edemeyeceğimiz sonuçlara yol açabilir. Asıl tehlike bence budur.

Bir Laz olarak, Kafkasya'daki savaşa özel ilgi göstermem doğal elbette. Akrobalarımın birbirini kırmaları nedeniyle içim kan ağlıyor. Ama bilhassa bu nedenle Osetler/Abhazlar veya Gürcüler taraftarlığı yapmanın, daha büyük acılara yol açacağını düşünüyorum. Evet taraf olmak gerek, ama her türden milliyetçiliğe ve işbirlikçi egemenlere karşı, Osetler-Abhazlar-Gürcüler başta olmak üzere, bölgemizde yaşayan tüm halkların özgür, eşit, barışçıl bir geleceğinden yana taraf olmak. Emperyalizme, yayılmacılığa, militarizme ve yaşamın, sermaye birikiminin boyunduruğu altına alınmasına karşı mücadele etmenin, bu şekil taraf almanın gereği olduğu bilinciyle.

»ALTERNATİF« GAZETESİ İLE YAPILAN RÖPORTAJ

19 AĞUSTOS 2008

1. Çatı Partisi oluşumu hakkında ne düşünüyorsunuz?

»Çatı«yı iki bakış açısından ele almanın doğru olacağı kanısındayım. Birincisi; verili koşullar, yani antidemokratik bir anayasa ve seçim yasaları, askerî vesayet, savaş, ekonomik kriz ve toplumsal parçalanmışlık koşulları altında egemen politikanın alternatifini yaratmakla mükellef bir »siyaset aracı« açısından. İkincisi de, çoğunluğu muhafazakâr olan toplum gerçeğini dikkate alarak söylemlerini geliştiren, şimdiye kadar birbirinin zıddı olarak gösterilen/görülen kesimlerin biraraya gelişlerini sağlayarak ezber bozan, özgürlükler ve sosyal adaleti bir bütün olarak görerek, insanların yaşam ve çalışma koşullarının »bugün ve burada« iyileştirilmesini temel amacı haline getiren bir »sosyal hareket« açısından.

Bence ülkenin içinde bulunduğu durum, bir siyasi partiden daha fazlasını gerekli kılıyor. »Çatı«nın bugüne kadar öne çıkan dinamiklerinin yürüttüğü tartışmalar, geniş kesimlerin temel hak ve özgürlükler, barış, kapsamlı bir demokrasi, sosyal adalet ve demokratik hukuk devleti temelinde birlikte hareket etmenin zorunluluğunu kavradıklarını gösteriyor. Bununla birlikte Kürt Özgürlük Hareketi'nin, giderek hızlanan askerî şiddet sarmalının koşulları altında olmasına rağmen, uzattığı el ve gösterdiği kararlılık ortaklaşmaya güçlü bir ivme katmaktadır.

Tüm bu gelişmeler bir değişim ve dönüşüm süreci açısından son derece olumlu. Ancak gelişmeler salt bir »siyasî parti« kapsamında sonuçlanacaksa, bence yetersiz olacaktır. Cumhuriyet'in demokratikleştirilmesi için köklü bir dönüşüm sürecinin başlatılması gerekiyor. Bu da sadece parlamenter düzeyde verilecek mücadele ile gerçekleştirilemeyecektir. AKP örneği, yani TBMM'nde çoğunluğa sahip bir iktidar partisinin – biraz da kendi basiretsizliği nedeniyle – gerçek anlamda iktidar olamaması, parlamenter temsiliyetin yetersizliğine işaret etmektedir. Geniş halk kesimlerinin oluşturulacak politikalarla katılımını, politik temsilcilerin ve bilhassa »vekillerin« denetimini gerçekleştirecek, politik karar mekanizmaları ile doğrudan ilişkilerini sağlayacak ve gerektiğinde parlamento dışı baskı araçlarını – kendi temsilcilerine karşı da – kullanacak bir toplumsal muhalefet hareketi örülebilirse, »Çatı« gerçek anlamına kavuşacaktır.

2. Çatı Partisi nin katılımcı bileşimi nasıl olmalı, bu konuda sınırlarınız var mı?

Bana kalırsa sınır belli: ırkçı, şövenist, antideokratik, ayrımcı, otoriter-dayatmacı, seksist, mili-

tarist ve şiddet yanlısı görüşleri savunanların »Çatı Partisi«nde yeri yoktur, olmamalıdır. Bunların dışında katılımcı bileşimin olanaklı olduğunca geniş tutulması gerektiğine inanıyorum. Ancak geniş katılımcı bileşimin de bazı olmazsa olmazları vardır. Bunların başında bence gerek politikalarını tanımlarken, gerekse de kendi içerisindeki ilişkileri ifade ederken hep en zayıfın perspektifinden hareket etme duyarlılığı gelmektedir. Eşitlikçi, özgürlükçü, katılımcı, demokratik, dayanışmacı, her aşamada şeffaf olan ve gönüllülük temelinde ortaklaşmayı kabul edenlerin bileşimi bunun üstesinden gelebilir. Prof. Dr. M. Cengiz Güleç'in bu çerçevede yaptığı »çadır metaforu«nun »Çatı«nın bütünlüğünü en iyi şekilde tarif ediyor.

3. Çatı Partisi oluşumunda aydınlara büyük bir rol düştüğü belirtiliyor. Sizce böyle bir Çatı Partisi saflarında bağımsız aydınların kendi rollerini oynayabilmelerinin ön koşulları nelerdir?

Bağımsız aydınlara bu oluşum içerisinde büyük roller düştüğüne ben de inanıyorum. Aydınlar, herhangi bir örgütsel yapı içerisinde olmadıklarından, örgütsel yapılar açısından önemli bir korektif işlevi görebilirler. Ancak bunun için karşılıklı olarak bir güven ortamının yaratılması gerekmektedir. Eleştiri ve özeleştirme mekanizmasının temizleyici şiddetine inandığımdan, halkın geniş kesimlerini temsil etmeye aday olan bir yapılanmanın bağımsız aydınların eleştirilerine – ne kadar acıtırca acıtsın – açık olmaları gerektiğine inanıyorum. Bence aydınların kendi rollerini üstlenmeleri için oluşacak bir partiye mutlaka üye olmaları da gerekmiyor. Tam tersine, siyasî partilerin nasıl halk tarafından denetlenmesi gerektiğini savunuyorsam, aynı şekilde aydınların da parti politikalarını eleştirmeleri, önerilerde bulunmaları, uzmanlık alanlarındaki bilgilerle karar mekanizmalarına etkide bulunmaları o denli önemlidir. Tabii ki parti üyeliğini gerekli gören aydınlara kapılar açık olmalıdır, ama, örneğin parti ve harekete danışmanlık / eleştirmenlik yapacak kurullarda yer almaları için böylesi bir ön koşul olmamalıdır diye düşünüyorum.

4. Bundan önceki işbirliği, seçim ittifakları deneyimini nasıl değerlendiriyorsunuz? / 5. Çatı Partisi bu deneyim açısından sizce nasıl ele alınmalı? Salt seçim işbirliğinin geçici örgütü olarak mı, yoksa uzun erimli bir yanyana geliş ve birlikte yürüyüşün örgütü olarak mı?

Bundan önceki deneyimleri Avrupa'dan takip ettiğim için, pek fazla bir şey söyleyebilme olanağım yok.

Ama görebildiğim kadarıyla sadece üst düzeyde karar altına alınan, ama parti tabanlarının ittifak oluşumları sürecine geniş bir biçimde katılmadıkları biraraya gelişler oldu. Seçimlerin hemen öncesinde kurulan, ancak sonrasında tekrar dağılan ittifakların günümüzün koşullarına uygun olmadığı görüşündeyim. Bana kalırsa »Çatı Partisi« bir seçim ittifakından çok, seçimleri de önemseyen, ancak »Çatı«yı oluşturan öznelerin üyelerinin ötesinde farklı kesimleri yanına çekerek, parlamento içi ve dışı mücadeleyi birbiriyle kenetleyerek, ülkede köklü bir değişim – dönüşüm sürecini tetikleyen uzun vadeli bir ortaklaşma olmalıdır. Ülkenin tüm sorunlarının temelinde yatan Kürt Sorunu'nun barışçıl ve demokratik çözümünü amaçlayan bir ortak irade, gerçekçi olursak eğer, amacına tek bir seçimle ulaşamayacaktır. Egemen güçler tarafından körüklenen milliyetçi-şövenist spirali tersine çevirmek, toplumsal bölünmenin yaralarını sarmak ve eşit haklı barışçıl bir geleceğin ilk adımlarını atmak, geçici örgütlülüğün üstesinden gelebileceği bir iş değildir.

Kaldı ki ülkenin üzerini boğucu bir sisle örten askeri vesayeti aşabilmek için salt seçime odaklı bir mücadele yetersizdir. Sadece temsil edilen kitlelerin adına değil, onlarla birlikte, kitlelerin doğrudan etkisi altında ve kontrolünde olan uzun vadeli bir toplumsal muhalefet hareketi hedeflenmelidir. Bunun içinse önce alışlagelmış »parti paradigmarından« ve iktidar ilişkilerinden kurtulmak gereklidir. Toplumsal gerçekleri görebilen, toplumla barışık, farklılıklarını birlikteliğin harcı olarak görececek bir siyasî yapı, özveri ve uzun soluğu zorunlu kılmaktadır. »Çatı« bunu becerbildiği ölçüde toplum nezdinde »rüşünü« ispatlamış olacaktır. »Çatı«yı kuracak olan dinamiklerin bunun gereklerini yerine getirme kararlılıklarını, daha işin başında göstermeleri gereklidir diye düşünüyorum.

6. Çatı Partisi tartışmalarına dünyadaki benzer deneyimler ışığında neler söyleyebilirsiniz?

Benzeri deneyimleri dünyanın çeşitli ülkelerinde takip etmek olanaklı. Her ne kadar her ülkenin ve bölgenin koşulları farklı olsa da, ortaklaşma çabalarının bazı deneyimleri örnek olarak alınabilir. Bu çerçevede, içinde yer aldığım, Almanya'daki »DIE LINKE«nin oluşum sürecine bakmak yararlı olabilir diye düşünüyorum. DIE LINKE en başta kendisini bir »sınıf partisi« olarak nitelendirmeden, bir toplanma ve ortak hareket odağı olarak tanımladı ve geniş kesimlerin istemlerine tercüman olan bir »programatik köşe taşları belgesiyle« siyaset arenasına çıktı. Parlamento dışı güçlerle birlikte hareket edip, farklı toplumsal katmanların ve hareketlerin taleplerine sahip çıktı. Temel hedefler çerçevesinde farklı akımların, parti içinde ve dışında, ortak mücadelesini olanaklı kılmasıyla, Almanya'daki siyasî yelpazenin değişmesine neden oldu. Seçim zaferleriyle, egemen cephenin alternatifsiz olmadığını göstererek, sendikalardan sosyal hareketlere, geniş toplumsal muhalefet güçlerinin mücadelesine ivme kazandırdı.

DIE LINKE deneyimi, muhalif bir hareketin kendi zorluklarını aşabilmesi ve farklılıkların birlikte hareket edişinin hazır bir reçetesi değil elbette. Buna rağmen bir başarı hikâyesi olabildiyse ve bu başarının bir anahtarı olduğu söylenecekse, bu »anahtarın« tahammül, kabullenme, saydamlık, ortak hareket etme iradesi, kendi geçmişi ile hesaplaşabilme, sorumluluk üstlenme,

paylaşım, katılım, devrimci-değişimci idealizm, özveri, kurtuluşçu ve özgürlükçü demokrasi anlayışı, hep en zayıf olanın perspektifinden bakarak hareket etme gibi solun sayısız »erdemini« bütünselliği olduğu söylenebilir. Ve deneyerek öğrenme – yenilgilere, hatalara rağmen, »partinin« bir amaç değil, sadece ve sadece bir »araç« olduğunu unutmadan. DIE LINKE'nin örgütlenme sürecindeki bu deneyimler bence »Çatı« tartışmaları için yol gösterici olabilir.

7. Çatı Partisinde yeni bir birliktelik kültürünün olmazsa olmazları hakkında görüşlerinizi açıklar mısınız?

Bence en temel kriter demokrat olunmasıdır. Şeffaf, herkesin süreçleri zahmetsiz takip edebileceği, açık, hiyerarşiden uzak, temsil edilmesi düşünülen geniş kesimlerin tartışmalara katıldığı bir yapılanma süreci, böylesi bir birliktelik kültürü için gerekli olan sağlıklı zemini hazırlayacaktır. Doğru, Türkiye'deki siyasî parti yasaları belirli şablonlar dayatmaktadır. Bana kalırsa, yasal şablonlara uyularak, ama çeşitli biçimlerde, salt parti üyelerinin değil, kitlelerin ve bağımsız aydınların eleştiri ve kontrolüne açık, katılımcı demokrasiyi esas alan, her an ve her yerde hesap vermeye hazır, gerektiğinde seçilenlerin, seçenler tarafından geri çağırılmasına uyan yönetici (daha doğrusu kolaylaştırıcı) kadroları olan, her düzeyde cinsiyet eşitliğini ilke kabul eden, mücadeleci, hedeflerinde kararlı ve karar mekanizmalarında mutabakat ahlakını benimseyen bir parti yapılanması, birliktelik kültürünü yeşertecek, kitlelerin güvenini kazanacaktır. Eski alışkanlıkları terk etmek, kanaat önderleri veya »öncü«lerin yönlendirmesi olmaksızın, aşağıdan yukarıya olan katılımcılığı gerçekleştirmek elbette kolay değil. Ancak »Çatı«ya temel olan hedeflere ulaşmak, o uğurda mücadele vermek için önce »aracın« inandırıcı bir biçimde amaca uygun olması gereklidir. O zaman mücadelenin önü açılacak, belki de bölgemizdeki halklara örnek teşkil edecek bir dönüşüm sürecinin kıvılcımı olunabilecektir.

KÜRESELLEŞMEDEN KORUNMANIN ALMANCASI

22 AĞUSTOS 2008

Geçen yıl eski SPD başkanı Franz Müntefering'in uluslararası finans fonlarını »çekirge gibiler« diyerek suçlamasıyla alevlenen »ulusal iktisatı koruma« tartışmaları bugünlerde yeniden gündeme gelecek gibi. Çünkü Federal Hükümet, Maliye Bakanı Peer Steinbrück'ün girişimiyle »kilit sanayi sektörlerini yabancı sermayeden koruma« hedefi olan bir yasa değişikliği tasarısını Federal Parlamento'nun onayına sunma kararı aldı.

Doğal olarak bu adım malî piyasalar ve sermayenin küreselleşmesi karşısındaki »engelleri« kaldırmak için en yoğun çabayı sarf eden Almanya'da »acaba geriye dönüş mü var?« sorusuna neden oldu. Hatta bazı yorumcular Deutsche Bank'ın yönetim kurulu başkanı Josef Ackermann'ın geçen yılki »devlet kapitalizmi« uyarısını hatırlatarak, sermayeden tepki gelecektir öngörüsünde bulundular bile.

Aslına bakılırsa Federal Hükümet'in bu adımı alışılacelmiş söylemlerin dışında pek büyük bir tepki çekmeyecek. Çünkü Almanya, emperyalist olmanın gereğini yerine getirmek istiyor. AB ve ABD dışındaki ülkelere »sınırları kaldırın, yabancı sermaye girişini kolaylaştırın, uluslararası tahkimi kabul edin, özelleştirmeleri hızlandırın« dayatması yapan emperyalist güçler, Batı'nın refah ve zenginlik merkezlerini her yönden korumak ve küresel egemenliklerini pekiştirmek istiyorlar.

Ve aynı zamanada ebeliğini yapıp, büyüttükleri »küresel canavarın« beraberinde getirdiği tehlikelerin çok iyi farkındalar. Sermayeye ve büyük devletlere danışmanlık yapan »Ernst&Young« veya »Morgan Stanley« gibi şirketlerin verilerine göre ağırlıklı olarak Rusya, Çin ve petrol üreten Arap ülkelerinin kontrolü altındaki ve küresel malî piyasalarda ganimet avına çıkan devlet fonlarının ellerindeki yağma gücü 3,9 Bilyon Dolar'a ulaşmış durumda. Bugünlerde satışa sunulan Alman Postbank'ı için biçilen 10 Milyar Avro ile karşılaştırıldığında meblağın devasallığı ortaya çıkıyor. »Morgan Stanley«in hesaplarına göre bu fonlar 2015'de 12 Bilyon Dolar'lık bir güce ulaşmış olacaklar. Kontrol mekanizmalarından arındırılmış malî piyasalarda böylesi bir gücün neler yapabileceğini özellikle Almanya sermayesi çok iyi biliyor.

Ancak Federal Hükümet'i harekete geçiren meblağın yüksekliği değil. Almanya, kilit sanayi sektöründeki büyük tekellerin bu dev fonların eline geçmesinden ve böylece Rusya ve Çin gibi rakiplerinin çoğunluğunu elde ettiği tekeller üzerinden politik yaptırım olanaklarına

kavuşmalarından korkuyor. Yani sözün kısası, başka ülkelere yaptıklarının kendilerine yapılmamasını istiyorlar.

Bu nedenle yasa tasarısı »yönetim merkezleri Avrupa iktisadî bölgesinin dışındaki ülkelere olan fonların, AB menşeli şirketlerdeki hisse oranları yüzde 25'i geçtiğinde, Federal Ekonomi Bakanlığı'nın ulusal çıkarların veya Almanya Federal Cumhuriyeti'nin güvenliği ile iç düzeninin zedelenip zedelenmediğini inceleyip, gerektiğinde hisse alımını engellemesini« öngörmekte. Federal Hükümet, politik çıkarlarının en ufak tehlikeyle karşılaşması durumunda, o çok göge çıkartılan »serbest rekabete« doğrudan müdahale etmek için belirli sektörleri »stratejik önemine« göre sınıflandırmaya başladı bile.

Almanya'daki yaygın medyada bu yasa tasarısının liberal ekonomi politikalarıyla (neoliberal demek herhalde daha doğru olur) çeliştiğini ve yasanın yabancı sermaye üzerinde sallanan bir »Demokles kılıcı« olduğunu yazanlar çoğunlukta. Aslında bu adımda hiç bir çelişki yok, çünkü Almanya, aynı ABD ve Britanya'da olduğu gibi, yürürlükte olan ve şimdi değiştirilmek istenilen »Dış Ekonomi Yasası« ile başta silah sanayii olmak üzere, bir çok sektöre doğrudan müdahale edebiliyor. Yapılmak istenilen değişiklik sadece bu müdahale olanaklarına, »güvenlik ve iç düzenin tehlikeye girmesi« gerekçesiyle yeni bir nitelik kazandırıyor.

Almanya'nın bu adımını, AB'in ekonomi ve »güvenlik« politikalarındaki değişimlerle bir arada değerlendirsek, Çekirdek Avrupa'nın küresel rakiplerine karşı »savunmasını« ve dolayısıyla paylaşım kavgalarındaki konumunu daha da güçlendirmek istediğini söyleyebiliriz. Emperyalistler küresel çapta şiddetlenen rekabet fırtınasına karşı kendilerini giderek daha iyi koruyabiliyorlar. Korumasız olanlar gene yeryüzünün yoksulları ve ezilenlerinden başkası değil.

YOKSULLUK VE BARIŞ

30 AĞUSTOS 2008

Yüzbinler Pazar günü Türkiye’de, Pazartesi ise dünyanın bir çok yerinde 1 Eylül Dünya Barış Günü etkinliklerinde barış talepleri için sokağa çıkmaya hazırlanırken, bilinen, ama bilhassa Kuzey kürede duyulduğu anda unutulmuş bir gerçek bütün çıplaklığı ile bir kez daha haberlere konu oldu: yoksulluk. Dünya Bankası’nın küresel çapta yoksulluk üzerine yaptırdığı bir araştırmaya göre, günde 1,25 ABD Doları’ndan daha az gelire sahip olan insanların sayısı 985 milyondan (2004) 1,4 milyara (2005) fırlamış.

Araştırmayı yaptıran, Britanyalı Robert Cooper’in deyimiyle »komşu emperyalizmi«nin yürütücüsü ve yaptırımlarıyla sömürü mekanizmalarını hep yeniden üretilip, derinleşmesini sağlayan Dünya Bankası gibi bir kurum olduğundan, açıklanan sayıya inanmakta güçlük çekiyorum doğrusu. Gene de – sayı 1,4 milyardan fazla olsa bile – bu dehşet verici bir rakamdır. Sadece bir an için 1 Dolar 25 Cent ile yaşayıp, gündelik yaşamımızda nelerden mahrum kalacağımızı tasavvur edersek, felaketin boyutunu gözlerimizin önüne getirebiliriz.

Gazeteler, Dünya Bankası şef ekonomisti Justin Lin’in »Üçüncü Dünya tahmin ettiğimizden daha yoksul« başlığını taşıyan araştırmanın sonuçlarını açıklarken iyimser bir perspektif çizdiğini bildiriyorlar. Aylık maaşının 38 Dolar’dan fazla olduğu pek muhtemel şef ekonomiste göre Dünya Bankası’nın yardımıyla yeryüzü yoksullarının sayısını 2015 yılında (1990’a oranla) yarı yarıya indirmek olanaklıymış! Ama bunun için »Üçüncü Dünya«nın bugünden itibaren iki kat daha fazla uğraş göstermesi gerekiyormuş.

Dünya Bankası veya IMF’nin terminolojisine göre bu söylemin Türkçe’sinin ne anlamı geldiğini Y. Özgür Politika okurları biliyorlardır: özelleştirmeleri, sermayenin at koşturma olanaklarını, sömürü ve bağımlılığı ikiye katlamak! Hem Dünya Bankası’nın »yardımlarıyla« yardım alan kim yoksulluktan kurtulmuş ki, 2015’de yoksulların sayısı yarıya düşsün? Kaldı ki günde 1 Dolar 25 Cent ile geçinen 1,4 milyar insanın dışında kalan milyarlarca diğer insan sanki çok mu zengin? Örneğin açlık sınırının 720 YTL olduğu Türkiye’de veya dünyanın en zengin ülkelerinden olan Almanya’da, günde 1 Dolar 25 Cent’ten fazla kazanan, ama yoksul olmayan kaç milyon var?

Bertolt Brecht boşuna yazmamış: »ve yoksul adam zengin adama dedi ki: ben yoksul olmasaydım, sen zengin olamazdın!«. Yoksulluktan bahseden, hele hele yoksulluğu azaltmayı amaçlayan, madalyonun öbür yüzünden, yani zenginlikten bahsetmek zorundadır.

Yoksullukla mücadelede inandırıcı olabilmek için, yoksulların sayısının karşısına, zenginliği elinde tutanların oranını yazmak zorundasınız. Aksi takdirde denklem çözülmez olur.

Ama böylesi bir denklem çözümünü de Dünya Bankası’ndan beklemek, keçiye bahçevanlık yaptırmak gibi bir şey. Dünya Bankası ve IMF gibi kurumların varlığı, yeryüzünde yoksulluğu yaratan nedenlerden birisi. Neoliberalizm ve militarizmin kolkola dünyayı kasıp kavurduğu günümüzde belirli coğrafyalarda ve küçük bir azınlığın elinde yoğunlaşan zenginliği sorgulamadan, yoksullukla mücadele olanaksızdır.

Öte yandan yüzbinlerin barış talebiyle sokaklara döküldüğü bu günlerde bilincimize çıkarmamız gereken bir diğer gerçek te, kronik yoksulluğun var olmaya devam ettiği, halkların yaşadıkları topraklarda bulunan hammadde kaynakları üzerinde tasarruf hakkından mahrum bırakıldıkları ve bunları sorgulamak yerine, bağınaz milliyetçilik tarafından beyinlerinin esaret altına alınmasına izin verdikleri müddetce, yeryüzünden savaş illetinin yok olmayacağı, gerçek barışın sağlanamayacağıdır.

Bu açıdan bakıldığında 1 Eylül Dünya Barış Günü’nde, barış talebinin, sosyal adalet ve eşit haklı paylaşım talepleriyle birleştirilerek şiarlaştırılması, daha fazla anlam kazanmaktadır. Gerçek barışa ihtiyacı olanlar yoksullar ve ezilenlerdir. Adana’da, Diyarbakır’da, İstanbul’da veya dünyanın başka metropollerinde sokağa çıkanların çoğunluğuna bakarsanız, onları görürsünüz. Onların gözünden bakınca da »iş-ekmek-eşitlik-özgürlük ve barış« bütünsel bir taleptir. Radikal, yani sorunların köküne inen ve savaşların asıl nedenini, kapitalizmi sorgulayan bir barış mücadelesi de bunun bir ifadesidir. 1 Eylül’e asıl anlamını verenlerin, »yeryüzünün lanetlileri« olduğunu gören savaş karşıtları, kapitalizm karşıtı olmanın barış mücadelesinin olmazsa olmazı olduğunu bilenlerdir.

»ALMANYA İÇİN ÖLMEK«

6 EYLÜL 2008

Eski Federal Savunma Bakanı Struck'un ünlü »Almanya Hindukuş Dağları'nda savunulur« lafından bu yana hayli zaman geçti. Bugün Alman ordu birlikleri Almanya'yı Afganistan'da »savunuyor«, Alman özel timleri ABDli birliklerle beraber »Batı'nın evrensel değerlerini ve medeniyetin kazanımlarını« tehdit eden »teröristleri« Hindukuş Dağları'nda kovalıyorlar. Buna rağmen Alman kamuoyu hâlâ Alman askerlerinin savaşmadıklarını, sadece »sivil yeniden yapılanmaya yardım ettiklerini« zannediyor.

Alman toplumunun büyük bir çoğunluğunun buna inanmaması için bir neden yok, çünkü zayıflamış bir barış hareketi ile Sol Parti haricinde herkes, yaygın medya, Federal Hükümet ve sözde muhalefet partileri hep aynı teraneyi tekrarlıyorlar: »Almanya, Afganistan'da demokrasi ve insan haklarının tesis edilmesi için yardım ediyor, askerler sadece kendilerini korumak için hafif silahlar taşıyorlar«. Hatta bazı yorumcular Federal Ordu'yu küçümseyerek, »yahu bizim çocukların savaş deneyimi yok, hem çatışmalara da katılmıyorlar, silah ve teçhizatları da yetersiz« türünden yazılar yazıyorlar.

Alman askerlerinin kendilerini nasıl »koruduklarına« daha bir kaç gün önce tanık olduk: Alman askerleri, bulundukları yerden uzaklaşan bir arabaya ateş açarak, bir kadın ve iki çocuğu öldürdüler. Müttefikleri ve en son Herat'ta 90 köylüyü bombardımanla katleden ABDli askerlerden geri kalacak değiller ya. Gene de Federal Savunma Bakanı Jung telaşlanan Alman kamuoyunu, »yanlışlıkla olmuş« diyerek sakinleştirmeye çalışıyor.

Ancak bu »yanlışlıkla olan« olayların sayısı son dönemde hayli arttığından olacak, Afganistan'a giderek Alman askerlerinin moralini yükseltme gereğini de duyuyor. Geçenlerde öldürülen bir Alman askeri nedeniyle »vatan cephesinde« başlayan tartışmalar ise kızışacak gibi görünüyor. Çünkü Jung'un Afganistan gidişinin ertesi günü Federal Ordu adına açıklama yapan Albay Gertz, bakanının »askerimiz yaşamını kaybetti« lafına üzüldüğünü belirterek, söz konusu olan askerin »Almanya için öldüğünü« ve bu nedenle »şehit« sayılması gerektiğini söyledi.

Böylece Nazi döneminden sonra unutulduğu sanılan »şehit retoriği« 21. Yüzyıl Almanya'sının terminolojisine tekrar girmiş oldu. Ancak Albay Gertz önemli bir şeye daha işaret etti: »Halkımız Alman ordusunun Afganistan'da neden olduğunu anlaması için hükümetimiz halka savaşta olduğumuzu söylemelidir«. Öyle ya, adam asker, savaş halini o bilmeyecek de, kim bilecek?

Gertz haklı. Almanya savaşta. Ama Gertz de Almanya'nın neden savaşta olduğunu söylemiyor. Almanya'nın

Afganistan'da hangi çıkarları için bulunduğunu, Afganistan'ın petrol boru hatları için gerekli olduğunu, Batı'nın ülkeye, Rusya ve Çin'i »çember içine almak« için jeostratejik önem biçtiğini ve »terörü bitirme« söyleminin asıl gerekçelerin üstünü örtmeye yarayan boş bir iddia olduğunu tek bir kelime ile söylemiyor. Hoş, »terör« gerekçesine, yedi yıldır süren savaşta, bırakın bitirilmeyi, terörün daha da artması nedeniyle, Almanya'da çocuklar bile artık inanmıyor. Peki, bugüne kadar hükümetin politikalarına açıktan karışmayan Alman ordusunun bu eleştirisinin asıl amacı ne?

Kanımcı Gertz'in vermek istediği mesaj belli: Almanya savaşta ve bu nedenle savaşı kazanmak için herkesin elinden geleni yapması gerekir! Hükümet daha fazla silah, teçhizat ve asker göndermeli, »vatan cephesi« Almanya için »şehit« düşen askerlerin moralini önkoşulsuz yükseltmeye çalışmalı ve Almanya, halkı ve askeri ile bu savaştan galip çıkmalı.

Bir askerin »ölmeyeceği«, sadece »şehit« düşeceği retoriği, toplumun bütünüyle militaristleştirilmesi için gerekli olan bir söylem. Gertz emperyalist savaşı »şehit« retoriği ile toplum nezdinde meşru kılmaya çalışmaktadır ve bu çabasında o çok eleştirdiği bakanıyla uyum sağlamaktadır. Her ikisi de Almanya'yı hem içte, hem de dışta militaristleştirmek istemektedirler.

Doğru, Almanya'da eskisi gibi kitlesel askerî gösteriler, okullarda »Millî Güvenlik Dersleri« veya üniforma fetişizmi yok. Ama günümüzün militaristleşen toplumları için bunlar gerekli de değil. Yeterki toplum emperyalist savaşları sorgulamasın, her şeyi bilen (!), Almanya'nın çıkarlarını en iyi savunabilen (!) devlet güçlerine karşı çıkmasın ve »Almanya için ölmeye« hazır olunsun. Gerisi, yeryüzünün ganimetlerini yağmalama amacıyla çıkardıkları emperyalist savaşları »demokrasi ve insan hakları mücadelesi« olarak gösteren egemenler için kolay. Bence Gertz'in söylemediği, ama söylediklerinden anlaşılması gereken asıl budur.

SOSYALDEMOKRASİNİN UĞURSUZ GELENEĞİ

13 EYLÜL 2008

Almanya işçi hareketinde ünlü bir söz vardır: »Kim sattı bizi? Sizi gidi sosyaldemokratlar sizi« biçiminde Türkçe'ye çevrilebilecek »Wer hat uns verraten? Die Sozialdemokraten«. Özüne ters düşmek, darbecilik, ihanet – tüm bunlar Almanya sosyaldemokrasisinin uğursuz geleneği olarak bugün de devam etmekte.

Bismarck'ın »Sosyalistler Yasası«na karşı başarıyla 12 yıl direnen ve 20. Yüzyıl'ın başında Almanya Sosyal Demokrat Partisi'ni işçi sınıfının dünya çapında en güçlü örgütsel yapılanması haline getiren dönemin marksist önderleri, ideallerinin geldiği son noktayı görsellerdi, herhalde utançtan yerin dibine girerlerdi.

Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht örneğinde olduğu gibi cinayetler, şöven savaş kıskırtıcılığı ve ihanetlerle dolu bir geçmişe sahip olan SPD'ye hâlâ kelime anlamı ile »sosyal« ve »demokrat« bir parti olarak umut bağlayan kimi solcuya pek şaşıyorum doğrusu. Hoş, geçenlerde SPD'nin 60 ünlü »solcusunun« ismini, partinin neoliberal dönüşümüne karşı çıkarak, »Ajanda 2010« politikalarından vazgeçilmesi için yapılan çağrının altında okuduğumda, »acaba?« diye düşünmedim değil. Ne de olsa kimi sol söylemi diline dolamaya başlamış bir Kurt Beck'in başkanı olduğu ve Hessen eyaletinde Sol Parti'nin desteğini alarak, eyalet başbakanını seçmeye hazırlanan bir SPD görünümü vardı. Hatta medya ve muhafazakârlar, SPD'nin »sola kayması« ile Garp cephesinde güneşin batacağı ke-hânetinde bulunmaktaydılar.

Amma velakin, Marx gene haklı çıktı: »Her şeyden şüphe etmek lazım«. Hiç bir şey görüldüğü gibi değil elbette. »Ajanda 2010« politikalarına karşı hissedilen bir toplumsal direnç olmasaydı ve bunun ifadesi olarak Sol Parti güçlenmeseydi, ne Kurt Beck, ne de SPD »solu« söylemlerinde değişime gitmeye gerek duyacaklardı. Buna rağmen, politik anlayışında »insanların yaşam ve çalışma koşullarının bugün ve burada iyileştirilmesini« öncelikli hedef olarak görenler, SPD'yi politika değişikliğine itecek bir ortamın olgunlaşacağını ümit ediyorlardı. Bu bilhassa Batı eyaletlerinde de güç kazanmakta olan Sol Parti yönetimi için geçerlidir.

Ama SPD, kendisine güvenenleri hayal kırıklığına uğratmasaydı, zaten SPD olamazdı. Nitekim 7 Eylül 2008 Pazar günü beklenen darbe gerçekleşti ve »Ajanda 2010« politikasının mimarları, partinin asil sahiplerinin kim olduğunu şüphe götürmez bir biçimde gösterdiler. Bu bir yerde 60 naif SPD solcusuna verilen ve bir tokat niteliğinde olan yanıt oldu. Federal Dışişleri Bakanı Walter Steinmeier'in Şansölye adaylığı tahtına oturtulması

ve Franz Müntefering'in yeniden SPD başkanlığına getirilmek istenmesi, SPD solunun var olduğu zannedilen etkinliğinin son atom parçacıklarının da yok olduğunu kanıtladı.

Bana kalırsa bu gelişmeyi iki noktadan değerlendirmek doğru olacaktır. Bir kere sosyalistlerin »sosyaldemokrasi reformisttir« efsanesinden kurtulmaları gerekiyor. SPD belki savaş sonrası yapılan »Godesberg Kurutayı«na kadar »reformist« sayılabilirdi. Ancak günümüz SPD'si ne sosyal, ne demokrat, ne de klasik anlamda reformist bir partidir.

SPD, marksistlerin eleştirdiği gibi kapitalizm karşıtı pozisyonundan, sistemle bütünleşerek, sistemin »aşırılıklarını« törpüleyen reformcu bir anlayışa geçmekle kalmadı, aynı zamanda bir »postdemokrat« parti haline geldi. Günümüz SPD'si, bir çok diğer sosyaldemokrat parti gibi, ekonomik ve sosyal alanlardaki politik karar yetkilerini küreselleşmenin sözde »anonim« güçlerine bırakan ve sadece ulusal çaptaki partiler rekabetinde medya karşısında »iyi not« almaya çalışan teknokratlar partisi olarak egemenlerin cephesindeki yerini aldı.

Zaten, ikincisi, Pazar günkü darbenin ardında yatan da SPD'nin AB ve Almanya'nın neoliberal ve militarist dönüşümünde üstlendiği görevin gereğini yerine getirmek yatmaktadır. Steinmeier ve Müntefering, sosyal ve demokratik hak budanımını, içte ve dışta agresif bir militarizmi, yaşamın her alanını sermaye birikimi ve kâr mantığı hükümlerine altına sokmanın »sosyaldemokratça« ifadeleridir. FDP ve FDP ile liberallik konusunda yarışa giren, ama ekolojik maskeli bir neoliberal güç olan Yeşiller, »Sol«un olmadığı bir »iktidar« rüyasını görmeye başladılar bile. Ama bence ufukta asıl görünen, 2000'de Lizbon'da alınan kararları uygulayacak bir sermaye hükümetidir. Şansölyenin SPDli veya CDulu olması bu gerçeği değiştirmeyecektir. Bu neden SOL, adımlarını buna göre atmalıdır, yeni bir SOSYALDEMOKRASİ olmaya çalışarak değil.

MESELE İNSAN OLMAKTA...

4 EKİM 2008

Çocukluğumdan beri severim bayram günlerini. Bayram deyince aklıma şekerlemeler, güler yüzlü insanlar, sarılıp öpüşmeler gelir. Gündelik hengamelerden bir an için kurtulunup, eş dost akrabalara bakılması, hasret giderilmesi, unutulanların anımsanması gelir. Aslında bilirim bunların çoğunun sahte, gülen yüzlerin birer maske, öpüşmelerin göstermelik olduğunu. Bilirim bilmesine de, gene de severim bayram günlerini.

Öyle ya, »bayramdır, küskünler barışmalıdır« denir. Akla paylaşım, sevgi, barış ve dostluk gelir. Maddiyatçı çıkarlar bir yana bırakılır, kısa bir an için para kazanma hırsı dahi önemli değildir. Ruhani huzuru bulanların kötü şeyler yapması pek beklenmez ya.

Böyle olmadığımı bile bile severim bayram günlerini. Çünkü her şeye rağmen insandaki iyiyi anımsatır bayram günleri. Hoş, solculuğumdan olsa gerek, bir dostumun yazdığı gibi »ne kutsal kitap, ne de kurtarıcıya« umut bağladığım olmamıştır; derdim »bu taraf« olduğundan »öbür tarafı« da düşünmem hiç, ama gene de severim bayram günlerini. Belki de mülkiyet denilen şeytanı kısacık bir an için unutturup, bütün meselenin insan olmak olduğunu anımsattığındandır. O kısacık anda hiç bir hırs, maddî çıkar, kâr yapma derdi esir almaz insanı. Sırf o kısacık anın kapitalizm öncesi barbar, insan olunduğu için barbar olunan dönemlerinin geleneklerini yaşatmasından dolayı severim bayramları.

Maalesef çok uzun sürmez o anlar. Bir tek bilinçli olanlar fark eder o kısa, göz açıp kapayana kadar geçen anı. Çoğunluk ise başka dünyadadır. Ruhunu mülkiyet denilen şeytana teslim etmiş, düşmanlıkların, hırsların esiri olmuştur.

Başka türlü izah edilebilir mi Balıkesir-Altınova'da olanlar? Nasıl olur da binlerce insan, hem de bir bayram günü ve de bir cenaze sonrasında, »Kürtlere ölüm!« çığlıklarının peşine düşer? Yağmalanan dükkânlar, yıkılan cemevîler, kırılan pencereler, galeyana getirilen onca insan nasıl izah edilebilir?

Doğru, büyükleri onlara örnek olmaktadır. Bayram dahi artık bombaların atılmasına, silahların konuşmasına engel değildir. 10 günde 3 gazete yasaklayan zihniyet örnek olmaktadır o pek vatanperver, inançlı, dini bütün bireylere. Bir kaç faşist provakatörün itelemesi tek başına yeterli değil elbette. Kin ve nefreti körükleyenler, inkâr ve imhayı dayatanlar gurur duymalıdır. Altınova onların eseridir. Devamı gelecektir, korkum ondan. Ama hiç mi o galeyana gelenlerin kabahati yoktur? Sokaklara dökülen binlerce insan, kötüler tarafından kullanılan iradesiz varlıklar mıdır? Bilmezler midir yaptıklarını?

Ne söylenir bu durumda artık, Nazım'ın 1949'da yazdığı bir şiiri anımsatmaktan başka?

»DÜNYANIN EN TUHAF MAHLÛKU

Akrep gibisin kardeşim,

korkak bir karanlık içindesin akrep gibi...

Serçe gibisin kardeşim,

serçenin telâsı içindesin.

Midye gibisin kardeşim,

midye gibi kapalı, rahat

ve sönmüş bir yanardağ ağzı gibi korkunçsun kardeşim.

Bir değil,

beş değil

milyonlarcasın maalesef.

Koyun gibisin kardeşim,

gocuklu celep kaldırıncı sopasını

sürüye katıverirsin

ve adetâ mağrur koşarsın salhaneye.

Dünyanın en tuhaf mahlûkusun yani,

hani şu derya içinde olup,

deryayı bilmiyen balıktan da tuhaf.

Ve bu dünyada, bu zulüm

senin sayende.

Ve açsak, yorgunsak, alkan içindeysen

ve hâlâ şarabımızı vermek için

üzüm gibi eziliyorsak,

kabahat senin

demeğe de dilim varmıyor ama,

kabahatin çoğu senin, canım kardeşim!«

Nazım Hikmet Ran

ZURNANIN ZIRT DEDIĞİ NOKTA

11 EKİM 2008

Geçen haftaki köşe yazıma bir hayli tepki aldım – çoğunlukla olumlu tepkiler diyebilirim. Görüşlerini çok önemseydiğim bir arkadaşım »Türk milliyetçiliğini eleştiriyorsun, ama Kürt milliyetçiliğini de eleştirmen doğru olmaz mı? Hem aynı toplumsal sınıfın üyelerini birbirlerini kırma noktasına getiren kapitalist toplumsal ilişkilerin bütünü değil mi?« şeklinde bir uyarıda bulunmuştu. Kimi dostumun da benzer düşünceler taşıdığını biliyorum.

O yüzden bu haftaki köşe yazımı bu bakış açısıyla ilgili olarak kaleme almaya hazırlanıyordum ki, bianet’te sevgili Hakan Tahmaz’ın »Hükümet de PKK de çözüm yolunu tıkıyor« başlıklı söyleşisini okudum. Özünde aynı olan yaklaşımları orada da gördüğümünden, söylemek istediklerim için söyleşide belirtilenler »cuk« oturdu diye düşündüm. Her ne kadar bir köşe yazısında derinlemesine değinilemese, biraz da eklektik olsa da, gene de düşüncelerimi sıralamak istiyorum.

Önce konuyu milliyetçilikten açalım: Yazılarımı okuyanlar bilir, her türden milliyetçiliğe temelden karşı çıkmaktayım. Milliyetçiliğin, modern çağın vebası olduğuna ve kökü kurutulmadan, insanlığın esenliğe kavuşamayacağına inanıyorum. Ezen ve ezilen ulus milliyetçilikleri konusundaki yaklaşımım da biliniyor. Ancak militarizmin beslediği şöven Türk milliyetçiliği ile Kürtlerin özgürlük taleplerinin aynı »milliyetçilik« kefesine konulmasına da o denli karşıyım. Kaldı ki Kürt Sorunu’nun kaynağı »Türk ve Kürt milliyetçilikleri« değildir. Peki, Kürd milliyetçiliği yok mu? Var elbette, ama onlara asıl yanıt veren de bizzat Kürt özgürlük hareketidir. Kandi’den ve İmralı’dan gelen milliyetçilik karşıtı söylem bence bunun açık kanıtıdır. Bu nedenle »Türk ve Kürt milliyetçilikleri« genellemesinin son derece yanlış olduğunu düşünüyorum.

Kapitalist toplumsal ilişkilerin bütünü aynı sınıfın öznelere, birbirlerine kıyma noktasına getiriyor. Bu da doğru. Kaldı ki salt Türkiye’de değil. Küresel çapta savaşları körükleyen, ekolojik felaketleri yaratanın, sömürü ve yoksulluğu her gün yeniden üretenin kapitalizm olduğu, daha adil, barışçıl, demokratik ve eşit bir gelecek için kapitalizmin aşılması gerektiği konusunda da hem fikirim. Amma velâkin, ezilen sınıflar arasında yaygınlaşan şöven-milliyetçiliği toplumsal bilinçe çıkartmak için salt kapitalizm karşıtlığı veya kapitalizm eleştirisi yeterli midir? »Beyaz« egemen düşüncenin, erkek egemenliğinin, bırakın işçi sınıfını ve ezilenleri, solcular, sosyalistler ve hatta komünistler arasında edindikleri yer, bunun yeterli olmadığını göstermiyor mu? Ayrıca söz konusu olan Türkiye, modernizmi hâlâ içine

sindirememiş bir toplum yapısına sahip, birden fazla »hukuk« ve otoritenin yanyana var olduğu bir ülke değil mi? Böylesi bir ülkenin çetrefil toplumsal sorunlarına, Batı Avrupa’nın gelişmiş kapitalist toplumlarına yönelik çözüm önerileriyle çözüm getirilebilir mi?

Bu iki noktadan hareketle, sevgili Hakan Tahmaz’ın ifade ettiği, ama kanımca »Batı«daki solun geniş kesimlerinde yaygın olan görüşlere gelelim. Hakan Tahmaz, PKK’nin kendisini »Ortadoğu gücü« olarak tanımladığını ve bu nedenle Kürt Sorunu’nun Türkiye’nin kendi iç dinamikleriyle çözme ihtimalinin zayıfladığını söyleyerek, PKK’nin DTP’nin elini serbest bırakması gerektiğini savunuyor. Benzer yaklaşımları sol-liberallerde de duymak olanaklı.

Şimdi, birincisi, her kim Kürt Sorunu’nun sadece Türkiye sınırları içerisinde çözüleceğini düşünüyorsa, yanıldığını bilmeli. Dört ülkede farklı yoğunlukta süren bir sorun ile karşı karşıyayız. Türkiye’de çözüm için atılacak adımlar dolayısıyla bütün Ortadoğu’yu etkileyecektir. Türkiye’nin iç dinamikleri, ülkenin emperyalizmin taşeronu olmasını engellemek için en başta Kürt Sorunu’nda çözüme uğraş vermek zorundadırlar. Kürt Sorunu, emperyalizmin stratejik müttefiki olan Türkiye egemenleri için bir egemenlik aracıdır. AKP hükümeti de egemen cephedeki yerini almıştır – bazı noktalarda farklı düşünse de. Ve bu denklemde tek aykırı hesap, egemenlerin kontrol altına alamadıkları güç, Kürt özgürlük hareketidir – bu nedenle de PKK bir Ortadoğu gücü olmuştur.

Bu tespitten hareketle, ikincisi, milliyetçi ve şöven tepkiyi PKK değil, hükümeti, ordusu, medyası, bürokrasisi ve sözde sivil kurumlarıyla askeri vesayet rejimi kabartmaktadır. Nasıl Almanya’da zamanında nasyonal sosyalizmi iktidara taşıyanlar Yahudiler değildiyse, günümüz Türkiye’sinde de »nasyonal sosyalist« havayı yaratanlar Kürtler veya eylemleri değil, egemenlerdir. Bu ince ayırımı görmeden verilen barış mücadelesi anlamsız olur.

Fazla uzatmadan, üçüncüsü, çözüm yolunu asıl »tıkayan«, savaşa tutarlı bir biçimde karşı çıkmayan, barışı salt söylemde tutan, ama örneğin bir sivil itaatsizlikle bunun gereğini yerine getiremeyen »Batı«nın basiretsizliğidir. Taraf gazetesi yazarı Rasim Ozan Kütahyalı’yı pek tutmam. Ama yiğidi öldür, hakkını ver misali, cesaretini kutlamak lazım: liberaler de, solcular, devrimciler, aydınlar da onun yaptığı gibi »bu çözüm-süz ve kirli savaş sürdükçe askere gitmeyeceğim, bu devlete itaat etmeyeceğim« deseler, çözüm yolları pek çabuk açılır. Bence temel mesele, yani zurnanın zırt dediği nokta işte buradadır.

»KALP SOLDA ATAR...«

ALMANYA SOLUNUN DENEYİMLERİ ÜZERİNE
18 EKİM 2008

Almanya'da tam 16 yıl boyunca neoliberal bir fırtına estiren Helmut Kohl hükümeti 1998 yılında yapılan genel seçimlerden yenilgi ile çıktığında, geniş kesimlerde »nihayet sosyal ve ilerlemeci reformlar başlayacak« umudu hakim olmuştu. Şansölye Gerhard Schröder ve Dışişleri Bakanı Joseph Fischer tarafından yönetilen »Kırmızı-Yeşil« federal hükümet sadece sendikaların ve sosyal hareketlerin değil, orta ve üst gelir gruplarının da desteğini almıştı. Britanya başbakanı Tony Blair ile Almanya şansölyesi Gerhard Schröder'in genel seçimlerden önce kaleme aldıkları »Üçüncü Yol Belgesi« yaygın medyada genel seçimlerdeki başarının anahtarı olarak gösterilir olmuştu. Ancak 11 Mart 1999'da Oskar Lafontaine hem SPD başkanlığından, hem de Federal Maliye Bakanlığı'ndan istifa edince, Almanya sosyal-demokrasisinin nasıl bir yol ayrımına geldiği gözler önüne serilmişti.

Lafontaine istifasından bir kaç ay sonra yayımladığı »Kalp solda atar« başlıklı kitabında istifasının gerekçelerini anlatıyor, Schröder-Fischer ikilisini ve SPD ile Yeşiller'in parti yönetimlerini yerden yere vuruyordu. Federal hükümetin seçim programına aykırı davrandığını ve seçmenleri yanılttığını söyleyen Lafontaine, SPD ve Yeşiller'in ruhlarını neoliberalizme esir etmekle suçluyordu.

Gerçekten de büyük umutlar yaratarak iktidara gelen SPD-Yeşiller hükümeti daha ilk yılında muhafazakârları dahi şaşırta[n]1 politikaları imza atmış, hatta 1945 sonrasında Alman ordularını ülke sınırları dışında savaşa gönderen ilk hükümet olma ünvanını elde etmişti. 1982 yılında iktidara gelen Helmut Kohl hükümeti ile başlayan restorasyon süreci ve neoliberal dönüşüm, 1999 sonrasında yepyeni bir ivme kazanarak, on yıllarca »Alman mucizesi« olarak gösterilen »Ren kapitalizmi«ne vurulan öldürücü darbe oldu. 1990'a kadar iki kutuplu dünyanın sistemler arası cephe ülkesi olan Almanya Federal Cumhuriyeti, »Ren kapitalizmi«nin sınıf uzlaşısı koşulları altında gelenekselleştirdiği »sosyal devlet« anlayışından uzaklaştıkça, toplumsal travmalar derinleşti. SPD ve Yeşiller'in muhafazakâr ve liberal muhalefet partilerinin doğrudan desteği ile hızlandırdıkları neoliberal dönüşüm, sosyal güvenlik sistemlerini erozyona uğrattırken, iç politikada giderek otoriter, dış politikada ise artan bir biçimde militarist adımların önünü açtı.

2000li yıllara geldiğinde ise Almanya artık yeniden biçimlendirilen AB »İmparatorluğu«nun lokomotif olmuştu. Eski düşman, yeni müttefik Fransa ile birlikte oluşturulan »Çekirdek Avrupa« AB'nin »dünyanın en

fazla rekabet yetisine sahip ve en hızlı büyüyen ekonomik mevki«ne dönüşmesinin startını veriyordu. 2000'de gerçekleştirilen AB Lizbon Zirvesi'ne neoliberalizmin damgasını vuranlar, başta Almanya olmak üzere Avrupa'daki sosyal-demokrat hükümetler oldu – onlarla birlikte hareket edip, yayılmacı bir militarizme start verenler ise maalesef bir zamanlar pasifizmin ve antimilitarizmin parlamenter temsilciliği olarak kurulan Yeşiller oldu.

Bir zamanlar dünya işçi sınıfı hareketinin en güçlü örgütü olan Almanya sosyal-demokrasisi, 1869'da Eisenach'da başlayan programatik yolculuğunda çeşitli dönüm ve bölünme[2] noktalarını geçerek, önce 1959'da Bad Godesberg'de marksist köklerinden kopmuş, daha sonra 1989'da yeni sosyal hareketlere dayanmak istemiş, en sonunda da cephe değiştirerek, egemenlerin cephesindeki yerini almıştır. Günümüz SPD'sinde sosyal-demokrasiden kalan tek programatik söylem, artık »ayıbı« örtmeye yarayan bir incir yaprağından başka hiç bir rolü kalmayan »demokratik sosyalizm« söylemidir[3].

Yeni arayışlar

Almanya sosyal-demokrasisi içinde ve dışında SPD'nin bu dönüşümüne karşı çıkanlar olmadı değil. Hatta Yeşiller kurulduktan sonra dahi SPD'nin solunda bir sosyal-demokrat / sol-sosyalist parti[4] kurma denemeleri de oldu. Ancak bu denemeler, 1914'den bu yana solun bölünmüşlüğü'nün kökleşmişliği ve sendika yönetimlerindeki neredeyse 140 yıldan beri süren SPD egemenliği nedeniyle başarısızlıkla sonuçlandılar. SPD'nin solunda birleşik bir sol partinin kurulması ancak »Ren kapitalizmi«nin dönüşüm süreci sonrasında olanaklı oldu.

Burada 2003 yılı bir dönüm noktasıdır.

14 Mart 2003 tarihinde şansölye Schröder'in Federal Parlamento'da yaptığı konuşma ile Almanya tarihinin en büyük sosyal kısıtlamalar paketi start aldı. Dönemin Volkswagen şirketi yönetim kurulu üyesi Peter Hartz'ın[5] başında olduğu bir komisyon ünlü »Hartz Yasaları«nın uygulanmasını isteyen bir rapor sundu. Federal hükümet raporu olduğu gibi kabul ederek, Ajanda 2010 politikası olarak açıkladığı »Hartz Yasaları« ile alışlagelmiş olan sosyal güvenlik sistemlerini temelden değiştirmeye başladı. Sosyal güvenlik ağlarında oluşan delikler, çalışma koşulları ve ücretler üzerinde masif baskıların artması, dış politika saldırı savaşlarına katılınması ve işsizliğin olağan üstü düzeylere sıçraması toplumsal travmayı derinleştirdi. Yaygınlaşan

yoksulluk[6], olağan iş ilişkileri içerisinde olanların ve zanaatkarlar ile küçük işyeri sahiplerinin dahi her an yoksulluk sınırına düşebilme tehlikesi ve gündelik yaşamın realitesinden uzaklaşmış olan politik elitlere karşı duyulan derin güvensizlik, çok kısa bir zaman içerisinde egemen politikalara karşı direnci tetikledi.

Özellikle iki Almanya'nın birleşmesinin getirdiği sarhoşluğun geçtiği yıllardan itibaren Alman toplumunda gözle görülür bir biçimde politik katılımdan uzaklaşmalar söz konusu olmuştu. Siyaset araştırmacıları yaptıkları anketlerde, bilhassa 1996'dan itibaren, Alman toplumunun en az güvendikleri grubun »politikacılar« olduğunu tespit ediyorlardı. »Politika bezginleri«nin sayısı giderek artıyor ve seçimlere katılım oranlarında ciddi düşüşler yaşanıyordu. Bu 1998 seçimlerinden sonra kısa bir süre için düzelmiş olsa da, SPD'nin çark etmesiyle eski haline döndü. Kimi bölgeler yerel seçimlere katılım oranları yüzde 25'lere düşerken, eyalet parlamentosu seçimlerine katılım kısmen yüzde 50'lere kadar iniyordu.

Seçime katılım oranının düşmesi öncelikle aşırı sağcı ve ırkçı partilere yaradı. Ortaya protesto seçmeninin gücü çıkıyor, etabile partiler de onların oylarını alabilmek için iç politikada giderek daha popülist söylemlere başvuruyorlardı. Ancak inişler ve çıkışlar sonrasında popülist söylem dahi politikaya duyulan güvensizliğin azalmasını sağlamadı. 2003'den itibaren bir Çin işkencesi gibi giderek artırılan sosyal kısıntılar, kamu bütçelerinde »konsolidasyon« baskısı, özelleştirmeler ve istihdam piyasasındaki esnekleştirmeler ile 4 milyon sınırını aşan işsizlik sayısı, sosyaldemokrasiye göbekten bağlı sendikal hareket içerisinde nihayet kıpırdanmalara yol açtı. »Hartz Yasaları«na karşı olan direnç, geleneksel olarak küreselleşme karşıtı gruplar gibi yeni sosyal hareketlerden uzak duran sendikaların, bunlarla ortak eylemlere gitmelerine neden oldu.

Ortak eylemlerin – sendika yöneticileri tarafından – beklenilmedik kitleselliği, sendika kökenli veya sendikalara yakın duran kesimlerdeki politik arayışları hızlandırdı. 2003 yılında SPD solundaki resim şöyleydi: »Demokratik Sosyalizm Partisi« (PDS) Doğu eyaletlerinde güçlü destek buluyordu. Ancak Doğu'daki beş eyalette nüfus giderek azalıyor, PDS'in üye bileşiminde yaş ortalaması 60'ın üzerine çıkıyordu. PDS sadece Berlin'de ve Doğu eyaletlerinde yerel düzeyde ve eyalet parlamentolarında bir varlık gösterebiliyordu. 2002 genel seçimlerinde Federal Parlamento'ya sadece iki milletvekili sokabilmiş olan PDS, Batı eyaletlerinde Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin devlet partisi olan »Sosyalist Birlik Partisi« SED'nin bir devamı olarak görüldüğünden, sadece yüzde 1 dolayında destek bulabiliyordu. Alman Komünist Partisi (DKP)[7] ve diğer sol-sosyalist parti ve grupların ise etkileri son derece kısıtlıydı.

Bu koşullar altında var olan parti veya örgütlenmelerden sosyaldemokrasi üzerinde baskı uygulayacak ve politika değişikliğini talep edebilecek güçlü bir oluşum yaratılması olanaksızdı. İşte tam bu dönemde (2003 sonu – 2004 başı) Almanya'nın Kuzey'inde ve Güney'inde birbirinden bağımsız iki girişim oluştu. Kuzey Almanya'da bazı marksist aydınlar ile PDS'den ayrılmış olan bir kaç sosyalist »Seçim Alternatifi«adı altında bir girişim başlatmışlar ve politika değişikliği

üzerine teorik yazıları kaleme alıyorlardı. Hemen hemen aynı günlerde Güney'de SPD üyesi sekiz IG Metall[8] yöneticisi ile emekli bir öğretim görevlisi »Emek ve Toplumsal Adalet Girişimi« adında bir araya gelmeye çalışıyorlardı. Her iki girişim de birbirlerinden habersiz işe başlamış, ama kısa bir zaman içerisinde bir araya gelinmesinin gereğini görmüştü.

Yeni partiye doğru

Bu satırların yazarının da içlerinde yer aldığı yaklaşık 40 kişi Mart 2004'de bir araya gelerek »Emek ve Toplumsal Adalet Girişimi – Seçim Alternatifi« (WASG) başlığında bir bildiri yayımlayarak SPD-Yeşiller hükümetinden politika değişikliği talep ettiler. WASG bildirinin internette yayınlanması ve imzaya açılması ile kamuoyunda ilgi çekmesi bir oldu. Dört hafta gibi bir süre içerisinde onbin kişi bildirinin altına imza atmış ve daha fazlasını talep eder olmuştu.

Kamuoyunun büyük ilgisi ve imza atanların örgütlenme talebi girişimcileri sıkıştırmıştı. Girişimcilerin önemli bir kesimi hâlen SPD üyesiydi ve bildirilerinde »SPD politikalarını değiştirmezse, yeni bir parti kurarız« tehditini savurmuşlardı. Tehdit yanıtsız kalmadı. Nisan 2004'den itibaren SPD yönetimi girişimde yer alan üyelerini birer birer partiden atmaya başladı.

Partiden atılma, örgütlenme için bir katalizatör etkisi yapmıştı. Çoğunluğu IG Metall ve ver.di[9] sendikalarının orta düzey yöneticileri olan girişimciler hemen eyaletler bazında örgütlenme çalışmalarına başladılar. WASG 2004 Temmuz'unda dernekleşti. Aynı tarihlerde »Hartz Yasaları«na karşı kendiliğinden oluşan yürüyüşler başlamıştı. Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin son günlerinde gelenekselleşen »Pazartesi Yürüyüşleri« yeniden start almıştı. Önce Doğu'da 60 kişiyle başlayan »Pazartesi yürüyüşü« bir hafta sonra 6.000 kişiye, 2004 Ağustos'unda da Doğu ve Batı'nın çeşitli kentlerinde 250.000 kişiye ulaşmıştı. »Pazartesi Yürüyüşleri« ve WASG artık bir anılır olmaktaydılar. 1980'lerde barış ve çevre hareketinin Yeşilleri oluşturmaya benzer bir dinamik ortaya çıkmıştı. Temmuz 2004'de 40 kişi ile kurulan WASG derneği, 2004 Ekim'inde Nürnberg'de yaptığı ilk Federal Kurultayı'nda toplam 12.000 üyeye sahipti. Ve üyeler yönetimden partileşme için adımların atılmasını talep ediyorlardı.

Eski parti kurma deneyimlerinin başarısızlığını bilen WASG-Yönetim Kurulu, partileşme macerasının en azından bir kaç bin kişilik bir ekiple başlatılması taraftarıydı. Bu nedenle üyeler arasında oylama yapıldı. Yazılı oylama sonucunda WASG derneği üyelerinin yaklaşık yüzde 90'ı partileşme yönünde oy kullanınca, 22 Ocak 2005'de Göttingen'de kurultay gerçekleştirildi. WASG derneğinin 9.000 üyesi bir kaç ay içerisinde WASG partisinin üyesi oldu. Diğer katılımlarla birlikte yaklaşık 15.000 üyeye ulaşan WASG, 22 Mayıs 2005'de (parti üyelerinden alınan 250.000 Avro borç ile) Kuzeyren-Vesfalya Eyalet Parlamentosu'na katıldı ve yüzde 2,2 oy aldı[10].

Tüm Almanya için Sol Parti

22 Mayıs 2005 eyalet seçimleri, kurulduğu günden beri – büyük bir sanayi bölgesi olması nedeniyle de – SPD'nin kalesi olan Kuzeyren-Vesfalya'da hristiyan demokratların ilk kez iktidara gelmesi ile sonuçlandı.

Böylece Federal Eyaletler Meclisi'ndeki denge muhafazakâr muhalefet lehine değişmişti. Federal Anayasa gereğince çıkartılan yasaların büyük bir bölümünün Federal Eyaletler Meclisi'nin onayını alması zorunlu olduğundan, Schröder-Fischer hükümetinin konumu zayıflamıştı. Gerhard Schröder ve dönemin SPD başkanı Franz Müntefering daha seçim sonuçlarının açıklanmasının üzerinde 15 dakika geçmeden erken genel seçim kararını aldıklarını açıkladılar. Müntefering, 18 Eylül 2005'de yapılan genel seçimler öncesinde yaptığı bir konuşmada, erken seçim kararını »Sosyaldemokrasinin daha fazla kan kaybetmesini engellemek için« aldıklarını itiraf etmişti.

Gerçekten de SPD »Ajanda 2010 politikası« sonucunda ciddi şekilde üye kaybetmekteydi. 1990 yılında 950.000 üyesi olan SPD 2005 seçimlerine kadar 350.000 üye kaybetmişti[11]. Üye kaybı aynı şekilde seçimlerdeki oy oranlarına da rastlamaktaydı. SPD 1998 – 2005 arasında yapılan tüm eyalet parlamentosu seçimlerinde ve yerel seçimlerde dramatik bir biçimde oy kaybetmekteydi. Gidişat SPD ile sendikalar arasında 140 yıldan beri süren evliliğin çatırdadığını da göstermekteydi.

Kuzeyren-Vesfalya seçimlerinde yüzde 5 barajını aşamayan, ancak kamuoyunun dikkatini üzerine çeken WASG yönetimi, bir tarafta çeşitli sol akımların ve sendika üyelerinin üzerindeki ilgisini artırıyor, ama diğer taraftan da bir kaç ay sonra yapılacak olan genel seçimlere nasıl katılacağını düşünüyordu. Batı'da ve Doğu'da iki sol partinin genel seçimlere girmesi oyları bölecekti. Ayrıca seçimlerde lokomotif görevini üstelenecek bir isim zorunlu görülmekteydi.

Çeşitli görüşmelerin ardından eski SPD başkanı Oskar Lafontaine ile Gregor Gysi'nin »WASG ve PDS birlikte hareket ederlerse, seçime katılırız« şeklinde açıklama yapmaları, Almanya politik gündemine bomba gibi oturdu. Her iki partinin yönetimi, ayrı ayrı seçime girilmesine taraftar değillerdi, ortak bir liste üzerine anlaşılması gerekiyordu. Federal Almanya seçim sisteminin zorunlulukları nedeniyle, aralarında Oskar Lafontaine de bulunan WASG üyelerinin Linkspartei. PDS[12] adını alan partinin listesinden aday olmaları kararlaştırıldı. Bu karar her iki partide bölgesel parti toplantılarında ve parti kurultaylarında tartışıldıktan sonra, parti üyelerinin oylarına açıldı. Her iki partinin üyeleri ortalama olarak yüzde 80 ile bu kararı onaylayınca, Linkspartei.PDS'in seçim kurultayında ortak liste oluşturuldu[13]. Fiilen ortak liste, resmen ama Linkspartei.PDS'in olan aday listesi 18 Eylül 2005 tarihinde yapılan erken genel seçimde yüzde 8,7'lik bir oy oranıyla (4,1 milyon seçmen) 54 milletvekilini Federal Parlamento'ya sokmayı başarıyordu.

Birleşik ama, nasıl bir parti?

Erken genel seçimlerde alınan bu başarı, birleşik bir sol parti projesinin ne kadar gerçekçi koşullara ulaştığını göstermişti. Almanya Federal Cumhuriyeti tarihinde ilk kez sol-sosyalist bir parti SPD ve Yeşiller'e rağmen parlamentoya giriyordu. Sol, seçimler öncesinde verdiği sözünü – SPD ve Yeşiller'den oluşan hükümeti alaşağı etmek ve muhafazakâr-liberal bir hükümeti engellemek – başarıyla yerine getirdi. 1980'ler sonrasında kemikleşen 4 partili sistem kırılmış, »bir büyük – bir küçük parti koalisyonları« dönemi sona ermişti. Seçimler öncesinde Ajanda 2010 politikaları ve neo-

liberal dönüşüm konusunda fiilen var olan »büyük koalisyon«[14], seçimler sonrasında CDU/CSU[15] ve SPD arasında, CDU başkanı Angela Merkel'in şansölyeliği altında resmen kurulmuş oldu.

Ortak listenin başarısı beraberinde »bundan sonra ne olacak?« sorusunu da getirmekteydi. Çünkü, birleşik bir parti yoktu, ama ortak bir meclis grubu vardı ve bu grubun politikalarını belirleyecek bir siyasi yapı gerekliydi. Her iki partinin seçim öncesinde birlikte karar altına aldığı bir seçim programı vardı, ancak birleşik bir partinin temelini oluşturacak program henüz oluşturulmamıştı.

Tartışmalarda, WASG partisinin kuruluş sürecindeki tartışmaların benzeri yaşandı: Parti klasik bir »sınıf partisi« olmalı mıydı? Yoksa daha geniş kesimleri içerecek bir »toparlanma ve ortak hareket odağı« mı olmalıydı? Bu çerçevede yürütülen tartışmalarda haliyle partinin kapitalizmi aşmayı, marksist ideal-leri savunmayı ve sosyalizmin kurulması için gerekli olan adımları atmayı hedeflemesi gerektiği talep edildi. Hatta bazı akımlar, bilhassa »IV. Enternasyonal«i temsil eden akımların temsilcileri, partinin bütünüyle marksist ve devrimci bir programı kabul etmesinde ısrarcı oldular. Buna karşı özellikle SPD kökenli olan sendikacılar, sosyaldemokrasiyi »uğursuz neo-liberal yoldan« geri çevirerek, Yeşiller'in de yardımıyla yeniden sosyal devlet anlayışının yerleştirilmesi için kazanmanın gerektiğini savunmaktaydılar. Böylece, kapitalizmin dizginleştirilerek, kontrol altına alınıp, sosyalist dönüşüm sürecinin takip edilmesini savunanlardan, kapitalizmin ancak bir devrim ile alaşağı edilmesi gerektiğini savunan akımlara kadar geniş bir yelpazenin ortak bir »sınıf partisi programı« üzerine anlaşılabilmesinin olanaksızlığı çok kısa sürede ortaya çıkmış oldu.

Aslında Almanya solu içerisinde, ki bu sol-sosyaldemokratlardan marksistlere ve hatta komünistlere kadar geçerlidir, devlet sosyalizminin yıkılmasından sonra nasıl bir yol izlenebileceğine dair tartışmalar sürmekle birlikte, tam bir teorik karmaşa söz konusuydu. Almanya solu – belki de bunu dünya solu için de söylemek olanaklıdır – »reel sosyalizmin« ağır krizlerden sonra yıkılmasının ardından, büyüyen çelişkileri, artan eşitsizliği ve kriz yatkınlığı ile değişen kapitalizme inandırıcı bir yanıt verme zorluğu içindeydi. Bir çok ülkede olduğu gibi Almanya solu da 21. Yüzyıl'da demokratik olması konusunda artık şüphe duyulmayan bir sosyalizmin gerçekleştirilebilir perspektifinin nasıl olabileceğini ifade edememişti.

Tartışmalarda şu üç nokta ağırlıklı olarak ortaya çıkmıştı:

Devlet sosyalizmi deneyinin temel yanlış gelişmeleri ile açıklarının aşıldığı bir sosyalist toplum formasyonu nasıl gerçekleştirilebilecek?

Erkek egemenliğine dayan ezici yapılanmaların ortadan kaldırıldığı ve doğal kaynak kullanımının sürdürülebilir bir biçimde gerçekleştirileceği yeni bir toplumsal gelişme seviyesine nasıl ulaşılabilecek?

Batı'nın çeperindeki ülkelerin kendilerini baskı boyunduruğundan kurtarabilecekleri ve uluslararası ilişkilerin barışçıl bir biçimde düzenlenmesinin garanti altına alındığı »başka bir dünya« nasıl olanaklı olacak?

Bu sorulara verilen yanıtların farklılığı, oluşacak birleşik parti için ciddi bir programatik meydan okuma olmasına rağmen, partiyi oluşturacak olan kesimlerin farklı deneyim zenginliği ve geride bırakılan yüzyılın bölünmeleri ile politik kültür deformasyonlarından kurtulma kararlılıkları, umut verici bir gelişme olarak not edilmektedir.

Her ne kadar tartışmalara katılan bütün kesimler uzun vadeli programatik hedefler konusunda tamamen farklı düşünüyor olsalar da, bir noktada: radikal bir kapitalizm eleştirisi konusunda birleşiyorlardı. Birleşilen bir diğer nokta da, çeşitli toplumsal kesimlerin ifade ettiği »bizlerin gerçekleştirilebilecek bir gelecek vaa-dine ihtiyacımız var« beklentisiydi. Bu beklenti partinin programatik irade oluşumunu belirler hale geldi ve Oskar Lafontaine ile Gregor Gysi'nin pozisyonlarını güçlendirdi. Oskar daha 2005'de devlet sosyalizmi deneyinden hareketle şöyle yazmaktaydı: »Tabii ki esas itibarıyla kapitalist düzenden farklı başka iktisat düzenleri tasavvur edilebilir. Ancak bunların bugünkü Batı dünyasında reel bir temeli yoktur – ve politika realitenin temelini terk etmemelidir. Gelecek kuşaklar kapitalist esaslara göre iktidat edeceklerine mi, yoksa daha iyi alternatifleri arayacaklarına mı karar vereceklerdir. Bizim kuşağımız içinse karar çoktan verilmiştir: 1990'a kadar reel var olan devlet sosyalizmi kesinlikle iyi bir alternatif değildi ve şu anda hiç bir yerde esas itibarıyla daha iyi olanı gözükmemektedir. Bu nedenle politik olarak kapitalist iktisat düzeninin yıkılması için değil, aksine onun sosyal yönlendirilmesi, piyasaların herkesin lehine düzenlenmesi için mücadele ediyorum.«[16]

Oskar ile birlikte Sol Meclis Grubu'nun eşbaşkanlığını yapan Gregor Gysi de benzer yaklaşımları taşıyordu. Gysi de kökleşmiş sosyal devlet normları nedeniyle »kapitalizmin 21. Yüzyıl'da sosyal açıdan regüle edilmesi gerektiğini« savunmaktaydı. Ön saflardaki – seçmen açısından lokomotif görevi gören – aktörlerin bu yaklaşımı, Doğu'da sosyalize olmuş solun devletçi geleneği ve SPD kökenli sendikacıların sosyal devletçi gelenekleriyle birleşince, oluşacak partinin sosyalistleri ve marksistleri de içeren geniş yelpazeli reformist bir programatiğin oluşacağına işaret etmekteydi. Nitekim de öyle oldu. Radikal sol akımların varlığı kabul edilerek bir parti programı yerine, eylem programı olarak da kabul edilebilecek »Programatik Köşe Taşları«[17] üzerine anlaşıldı. Metin de, parti içerisinde farklı yaklaşımların olduğu, hatta bazı noktalarda tartışmaların sonuçlanmadığı belirtilerek beş temel nokta yer alıyordu:

Toplumsal yaşamın şekillendirilmesinde herkese eşit olanaklar garanti edecek bir toplumun demokratikleştirilmesi. Ataerkin baskıya, ırkçılık, antisemitizm ve aşırı sağcılığın her şekline karşı mücadele bunun bir parçasıdır.

Çalışmanın ve iktisatın sosyal şekillendirilmesi. Bu hedefin merkezinde her zaman olduğu gibi, herkesin gelir getiren bir çalışmaya ve bunun sosyal şekillendirilmesine katılım olanaklarının sağlanması durmaktadır. Bu, çeşitli diğer faaliyetlerin koşulu ve temelidir.

Mülkiyetin her türlü şeklini sosyal kriterlerin hükümlerine altına sokan bir iktisat demokrasisi. Var olma güvencesinin kamusal mülkiyette ve sorumluluk-

ta olmasını, dayanışmacı bir toplumun vazgeçilmez bir temeli olarak görmekteyiz.

Çağdaş kamusal hizmetler, dayanışmacı güvence sistemleri ve toplumun ekolojik yeniden yapılanması temelinde, güvenli bir biçimde kendi kaderini tayin hakkının dayanağı olan yeni dayanışma.

Barışın, kolektif güvencenin ve dayanışmacı gelişimin, değişen bir Avrupa Birliği'nin katkı sunacağı uluslararası bir düzen.

Böylelikle solun çeşitli akımlarının bu temel hedefler çerçevesinde ortaklaşa mücadele vermeleri olanaklı hale geldi. Linkspartei.PDS ve WASG yönetim kurullarının 10 Aralık 2006'da yaptıkları ortak toplantıda karar altına alınan »Programatik Köşe Taşları« parti üyelerinin tartışmasına açıldıktan sonra, 24-25 Mart 2007 tarihlerinde Dortmund'da paralel yapılan kurultaylarda büyük bir çoğunlukla karar altına alındı. »Programatik Köşe Taşları«nın her iki partinin kurultaylarınca kabul edilmesi, partilerin birleşme yolunu da açmış oldu. Ve 16 Haziran 2007 tarihinde Berlin'de gerçekleştirilen kuruluş kurultayı ile »DIE LINKE« (Sol) partisi kuruldu. Lothar Bisky ve Oskar Lafontaine'nin parti eşbaşkanı olarak seçildikleri kurultayda 44 kişilik yönetim kurulunda cinsiyet eşitliği tam olarak sağlandı. Yönetim kurulu Linkspartei.PDS ve WASG kökenli üyelere yarı yarıya oluşturulmuştu. »DIE LINKE« böylelikle toplam 75.000 üyesi ile Almanya Federal Cumhuriyeti'nin üçüncü büyük partisi haline geldi.

Birleşik sol partinin kurulması, peşinden eyalet seçimlerinde yeni başarıları beraberinde getirdi. 2007'de, Yeşiller'in kurulmasından bu yana ilk kez SPD'nin solunda duran bir parti Batı eyaletlerinde yapılan bir seçimde[18], Bremen'de, yüzde 8,6 oy ile parlamentoya giriyordu. »DIE LINKE« daha sonra 2008 Ocak'ında Hessen'de yüzde 5,1, Aşağı Saksonya'da yüzde 6,7 ve 2008 Şubat'ında Hamburg'da yüzde 6,4 ile eyalet parlamentolarına girdi. Bu arada çeşitli eyaletlerde yapılan yerel seçimlerde binlerce sol aday belediye ve kaymakamlık meclislerine seçildiler. En son 2008 Eylül'ünde yapılan Baviera Eyalet Parlamentosu seçimlerinde yüzde 4,7 oy alan »DIE LINKE«, barajı geçememiş olmasına rağmen, Almanya Federal Cumhuriyeti'nin alışlagelmiş olan dört partili parlamenter sistemini kalıcı bir biçimde değiştirdiğini kanıtlamış oldu.

»Sol«un etkileri

»DIE LINKE«nin kurulması ve peşpeşe gelen seçimlerde gösterdiği başarılar, doğal olarak sosyaldemokratları ve yeşil yöneticileri etkiledi. SPD hem üye, hem de oy kaybetmekteydi. Yeşiller, muhalefette olmaları nedeniyle SPD'ye nazaran oy oranlarını koruyabiliyorlardı. CDU/CSU'nun da etkilenmekte olması söz konusuydu, çünkü CDUlular bazı eyalet başkanları »daha sosyal politikalar« yönünde taleplerde bulunuyorlardı.

Bu açıdan bakıldığında »DIE LINKE«nin neoliberalizme karşı ciddi bir toplumsal karşı çıkışı örmenin temel koşullarını yarattığı söylenebilir. »DIE LINKE« daha henüz resmen kurulmadan, bilhassa meclisteki grubunun yarattığı popüler etki ile CDU/CSU, SPD, Yeşiller ve FDP'den oluşan fiili neoliberal büyük koalisyon kendi politikalarını revize etmeye başladı. Sol,

erken genel seçimde sadece neoliberal mihrin iki cephesinin, yani CDU/CSU-FDP ve SPD-Yeşiller birliklerinin hükümet olma olanaklarını yok etmekle kalmadı. Aynı zamanda, CDU/CSU-SPD'den oluşan hükümeti, peşpeşe gelen eyalet parlamentoları ve yerel seçimlerde oy kaybetmeleri nedeniyle politikalarına daha sosyal (!) bir renk katmaya zorladı. Hristiyan demokratlar arasında »fazlaca sosyaldemokratlaşıyoruz« tartışmaları sürerken, SPD »Sol Parti ile işbirliğine evet mi, hayır mı[19]« tartışmalarına sürüklendi ve 1949'dan bu yana ilk kez yüzde 24'lere düşen oy oranıyla, varlık krizine girdi.

Toplumsal açıdan bakıldığında »DIE LINKE«nin oluşumuyla gerek sendikal hareket, gerekse de sosyal hareketler ile barış hareketinin önemli ölçüde özgüven kazandığı, bu hareketlerin politik taleplerinin kamuoyunda daha fazla tartışılır olduğu tespit edilebilir. Şimdiye kadar seçilmiş olan bütün meclis grupları kendi sorumluluk alanlarında »sosyal hareketlerle ilişki büroları« kurarak, partinin »parlamento dışı muhalefeti destekleme« kararını yerine getirdiler. Parlatenter mücadele ile parlamento dışı mücadelenin eşgüdümli hale getirilmeye çalışılması, özellikle sendikaların işveren örgütleri ve hükümet karşısındaki konumlarını güçlendirdi. Toplu sözleşme görüşmelerinde sendikaların ücret artışları ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi yönünde kararlı adımlar atmaları[20], taleplerine güç kazandırmak için daha sık grvlere gitmeleri ve kamuoyunda artan desteğe sahip olmaları kanımca bunun en belirgin göstergesidir.

»DIE LINKE«nin politik ve toplumsal arenada neden olduğu tartışmalar, özellikle sendika hiyerarşilerindeki orta düzey kadronun ve işyeri işçi temsilcileri arasından geniş bir kesimin parti üyesi olması ve parlamento dışı muhalif harekette partinin belirleyici rolü, yaygın medyada hakim olan »DIE LINKE'yi kaale almama« tavrını da kırdı. Partinin önde gelen aktörlerine yönelik olan »belden aşağı« medyatik saldırıların beklenen etkiyi yapmaması, aksine seçimlerde peşpeşe başarılar elde edilmesi, saldırıları durdurmasa da, »DIE LINKE«nin kalıcılığının tartışmasız olduğunu yaygın medyanın da ifade etmesine neden oldu.

2008 Ekim'inde yapılan bir araştırma[21] »DIE LINKE«nin giderek protesto partisinden bir »halk partisine« dönüşmekte olduğunu kanıtladı. Alman İktisat Araştırmaları Enstitüsü DIW'nin yaptırdığı araştırmada »DIE LINKE« seçmenin sadece işçiler arasında değil, hizmetliler, memurlar, serbest meslek sahipleri ve orta katmanlardan geldiklerine işaret ediyor. DIW sorumluları partinin »Doğu'da ve Batı'da bütün sosyal katmanlardan seçmen kazandığını« belirtiyor.

Bu gelişme bir taraftan partiye olan ilgiyi artırırken, diğer taraftan da doğal olarak programatik sorunların üstünü daha çok açıyor. Gerçi kökleşmiş antikomünizm ile solun bölünmüşlüğü'nün gelenekselleştiği Almanya gibi zengin bir Avrupa ülkesinde, sosyaldemokratlardan komünistlere, marksistlerden çeşitli sol akımlara ve hatta Katolik işçi hareketinin kimi kesimlerine kadar uzanan farklı kökenlerden insanları bir araya getirebilmiş olmak, pek küçümsenecek bir başarı değildir. Kaldı ki dünya çapında solun bütün renkleri için neredeyse kalıtsal bir hastalığa dönüşmüş olan bölünme yatkinliğini reform ağırlıklı pragmatik politika yürüten

Almanya solunun aşabileceğini beklemek, mucize beklemekle eşanlamalı olur. Ancak, yeni bir »sosyaldemokrat parti«nin Almanya'nın neoliberal dönüşümünü ne derece durdurabileceği de henüz yeterince kanıtlanabilmiş değildir.

Henüz yanıtlanmamış olan bir dizi soru, »DIE LINKE« açısından hayli sorun yaratacağına benziyor. Özellikle başarının yaratacağı sorunların çözümü konusunda, örneğin »iktidar ortağı olunması« konusunda parti içinde ciddi görüş farklılıkları bulunmaktadır. Bunlar ve temel hedeflere yönelik çözüm önerileri parti içi tartışmalarda belirleyici olmakta. Partinin yönetim organlarında farklı akımların, olanaklar ve temsil gücü çerçevesinde temsil edilmeleri, parlatenter çalışmalar içerisinde yer almaları, tartışmaların ideolojik ayrılmalara neden olmasını engellese de, parti içi demokrasi, profesyonel ve gönüllü kadrolar arasındaki bilgi yoğunluğu farkları, azınlıkta olan toplumsal katmanların parti politikalarını belirleme ve politik karar merkezlerinde yer alabilmeleri, parlamento içi veya parlamento dışı mücadelenin mutlaklaştırılma eğilimleri, avangardist yaklaşımlar, çözüm arayışlarının ulusal devlet sınırı içerisinde yeterli görme yatkinliği, sosyal hareketleri veya işçi sınıfını »ululaştırma« yaklaşımları gibi, dünyanın her yerindeki solun gündeminde duran ve ayrışma potansiyeli taşıyan onlarca sorun, »DIE LINKE«nin içinde boğuştuğu sorunlar olarak varlıklarını sürdürüyorlar. Bunlarla birlikte bir »parti« olma, parlatenter sistem içerisinde ve parlatenter sistemin bürokratik kurallarına göre »politika« yapma gerçeği, bir siyaset aracı olan partinin yapısal sorunlarını beraberinde getiriyor. Ancak kurtuluşçu, katılımcı-paylaşımcı, hiyerarşisi yatay ve mücadelecı bir siyaset aracını kısıtlayan tüm unsurlar, partinin bürokratik yapısını belirlese de, gene de »DIE LINKE«nin geniş katılımlı üye toplantıları, üye oylamaları, sosyal hareketlere danışma, her düzeyde kurtlay, geniş temsiliyet ve meşruiyet ile bu sorunları – tabii ki etabile olmuş diğer partilerle karşılaştırıldığında – en aza indirgemiş olduğu söylenebilir.

Alman solu deneyinden çıkarılabilecek ders çok

»DIE LINKE« deneyimi, muhalif bir hareketin kendi zorluklarını aşabilmesi ve farklılıkların birlikte hareket edişinin hazır bir reçetesi değil elbette. Buna rağmen bir başarı hikâyesi olabildiyse ve bu başarının bir anahtarı olduğu söylenecekse, bu »anahtarın« tahammül, kabullenme, saydamlık, ortak hareket etme iradesi, kendi geçmişi ile hesaplaşabilme, sorumluluk üstlenme, paylaşım, katılım, devrimci-değişimci idealizm, özveri, kurtuluşçu ve özgürlükçü demokrasi anlayışı, hep en zayıf olanın perspektifinden bakarak hareket etme gibi solun sayısız »erdeminin« bütünselliği olduğu söylenebilir. Ve deneyerek öğrenme – yenilgilere, hatalara rağmen, »partinin« bir amaç değil, sadece ve sadece bir »araç« olduğunu unutmadan. »DIE LINKE«nin örgütlenme sürecindeki bu deneyimler bence Türkiye'de de devam eden »Çatı partisi tartışmaları« gibi yeni parti arayışları için yol gösterici olabilir.

Doğru Türkiye ile Almanya'nın koşulları birbirinden son derece farklı. Jakobenvari diktatörlüğün hâlen süregeldiği, ama modernite öncesi »hukukların« burjuva devleti hukuku ile aynı anda ve yan yana var olabildiği ve de her şeyden önemlisi, ülkenin en temel

sorunu olan Kürt Sorunu'nun tüm etkileri ile var olmaya devam ettiği bir ülke ile, dünyanın en zengin ülkelerinden birini karşılaştırmak pek doğru olmasa da, »DIE LINKE«nin oluşum sürecinden çıkartılabilecek hayli ders olduğunu düşünüyorum. Ancak bunun için en başta Türkiye'de geçerli olan »parti paradigmasını« terk etmek gerekli olacaktır.

Örneğin Türkiye'deki siyasî parti yasalarının dayattığı şablonlara rağmen ve bu yasaları çiğnemedenden demokrat, şeffaf, herkesin karar alma süreçlerini takip edebileceği, açık, hiyerarşiden uzak, temsil edilmesi düşünülen geniş kesimlerin katılımının sağlandığı bir parti yapılanması bence olanaklıdır. Bana kalırsa, yasal şablonlara uyan, ama çeşitli biçimlerde birliktelik kültürünü yaratıp yaşatan, salt parti üyelerinin değil, kitlelerin ve bağımsız aydınların eleştiri ve kontrolüne açık, katılımcı demokrasiyi esas alan, her an ve her yerde hesap vermeye hazır, gerektiğinde seçilenlerin, seçenler tarafından geri çağırılması ilkesine uyan yönetici – daha doğrusu kolaylaştırıcı – kadroları olan, her düzeyde cinsiyet eşitliğini kabul edip yerine getiren, lider kültürüne yerine kolektif yönetimi ve lokomotif olabilecek öncü aktörleri tercih eden, mücadeleci, hedeflerinde kararlı ve karar mekanizmalarında mutabakat ahlakını benimseyen bir parti yapılanması, sadece solun Almanya deneyiminden ders çıkartmış olmakla kalmayacak, Türkiye'de bir ezber bozup, bölge halklarına örnek teşkil edecek bir siyaset aracı haline gelecektir.

Eşitlikçi, özgürlükçü, katılımcı, demokratik, dayanışmacı, her aşamada şeffaf olan ve gönüllülük temelinde ortaklaşmayı kabul edenlerin bileşimi Türkiye gibi bir ülkede de yaratılabilir. Asıl önemli olan, bu aracı yaratacak olan dinamiklerin göstereceği basiret ve kararlılıktır.

Murat Çakır Emek ve Toplumsal Adalet Partisi – Seçim Alternatifleri WASG'nin kurucu yönetim kurulu üyesi ve 2006 Nisan'ına kadar parti sözcüsüydü.

[1] 1999 yılında Federal Yabancılar Meclisi başkanı sıfatıyla görüştüğüm CDU/CSU Meclis Grubu başkan yardımcısı Jürgen Rüttgers bu politikalar bağlamında bana »eğer SPD ve Yeşillerin yaptıklarını biz yapsaydık, bırakın sendikaları, toplumun yüzde sekseni bizi taşta tutardı« diye karşılık vermişti.

[2] Bu bölünmelerin en önemlisi 1914 yılında oldu: 1914'de SPD yönetiminin »savaş kredilerini« onaylayarak Almanya'nın Birinci Dünya Savaşı'na katılmasını sağlamasını protesto eden Karl Liebknecht ve daha sonra ona katılan milletvekillerinin SPD'den atılmasıyla başlayan süreç. 1915'den itibaren Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht etrafındaki »Gruppe Internationale« (sonraları »Spartaküs Grubu« adını aldılar) başlangıçta SPD'nin bölünmesine karşı çıkıyorlardı. Ancak 15 milletvekilinin partiden atılmasından sonra 1917'de Gotha'da USPD'yi (Almanya Bağımsız Sosyaldemokrat Partisi) kurdular. Spartaküs Grubu daha sonra 1 Ocak 1919'da diğer sol gruplarla birlikte Almanya Komünist Partisi KPD'yi kurdular. SPD yönetimindeki, Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht'in katledilmesine kadar varan düşmanlık, Almanya işçi hareketinin tamamen bölünmesine ve 1933'de Nasyonsosyalist diktatörlüğe yenilmesine neden oldu.

[3] 28 Ekim 2007'de Hamburg'da gerçekleştirilen Program Kurultayı'nda kabul edilen programda tek bir cümle geçiyor: »SPD gururla demokratik sosyalizm geleneğine bağlıdır«.

[4] SPD'nin NATO'nun Pershing II roketlerinin Almanya Federal Cumhuriyeti'nde konuşlandırılmalarını kabul etmesini protesto eden bazı SPD milletvekilleri ve partililer önce parti içinde »Demokratik Sosyalistler Girişimi«ni oluşturmuşlar, ardından bu milletvekillerinin partiden atılması üzerine 28 Kasım 1982'de Münster'de »Demokratik Sosyalistler« adlı partiyi kurmuşlardı. Bu parti 1991'e kadar aktif kaldı.

[5] Peter Hartz'ın adı daha sonra yolsuzluk olaylarına karıştı. 7 Ekim 2005'de Hartz'ın 44 davada rüşvet verdiği ve sendika yöneticilerine paralar ödediği bildirildi. 17 Ocak 2007'de yapılan bir duruşmada Peter Hartz suçlamaları kabul etti. Hartz'ın buna rağmen sadece 576 bin Avro para cezasına çarptırılması ve başka ceza almaması kamuoyunda sert eleştirilere neden oldu.

[6] Federal hükümetin son »Yoksulluk Raporu«na göre dört Alman'dan bir tanesi yoksulluk tehditi altında. 2008 sayılarına göre Federal Alman toplumunun yüzde 13'ü yoksul. Yoksulluk sınırının altında yaşayan (reşit olmayan) çocuk sayısı 2,8 milyon – ki bu sayılar dünyanın en zengin ülkelerinden birisi olan Almanya'da tespit edilmiş durumda.

[7] Alman Komünist Partisi DKP, 1956 yılında »Almanya Komünist Partisi« KPD'nin yasaklanmasından yıllar sonra 25 Eylül 1968'de Frankfurt am Main kentinde kuruldu. 1989'a kadar SED tarafından maddi ve politik açıdan desteklendi. İki Almanya'nın birleşmesinden sonra bir hayli üye kaybeden DKP, Nisan 2006'da düzenlediği kurultayda yeni programını kabul etti. DKP bugün yaklaşık 20 yerel mecliste temsilciye sahip. 2005'den bu yana Sol Parti ile kısmi eylem ve seçim birliklerine giriyor. 2008'den bu yana Sol Parti listesinde Aşağı Saksonya Eyalet Meclisi'ne bir milletvekili sokmayı başardı.

[8] IG Metall: Maden işçileri sendikası, üye sayısı yaklaşık 2,5 milyon.

[9] Ver.di: »Vereinigter Dienstleistungsgewerkschaft« (Birleşik Hizmetliler Sendikası). İlk kurulduğunda 3 milyon üyeye sahipti. 2008'deki üye sayısı 2,6 milyon civarında.

[10] Aynı seçimlerde Demokratik Sosyalizm Partisi (PDS) sadece yüzde 0,9 oy alabildi.

[11] Bkz.: http://www.bpb.de/popup/popup_grafstat.html?url_guid=2YZPCO. Der Spiegel dergisinin internet sayfası 11 Ekim 2008 tarihinde SPD'nin üye sayısının 525.647'ye düştüğünü ve CDU'nun 530.533 üye ile Almanya tarihinde ilk kez SPD'yi geçtiğini bildiriyordu.

[12] Linkspartei.PDS (Sol Parti.Demokratik Sosyalizm Partisi) bu partinin dördüncü ismi oluyordu. 1949'da Doğu'daki SPD ile KPD'nin zorunlu birleşmesi ile kurulan SED (Sosyalist Birlik Partisi), 1989-1990 döneminde önce SED-PDS, sonra da sadece PDS ismini kullanıyordu. 2005 genel seçimleri öncesinde PDS'in üye sayısı 60.000 civarındaydı.

[13] Federal Almanya seçim yasalarına göre, genel seçimlere katılacak olan her partinin milletvekili aday

listesi parti kurultaylarında gizli oylama, açık sayım esasına göre tespit edilir.

[14] Federal Parlamento'daki muhalefet grupları CDU/CSU ve FDP, SPD-Yeşiller hükümetinin »Ajanda 2010« çerçevesinde karar altına aldığı tüm sosyal kısıntı paketlerini, bütçe konsolidasyon programlarını ve askeri operasyon kararlarını olduğu gibi desteklediler.

[15] CDU/CSU: Hristiyan Birlik Partisi/Hristiyan Sosyal Birliği ortak meclis grubu. CDU Almanya'nın 15 eyaletinde örgütlü iken, CSU sadece Bavyera eyaletinde örgütlü. Her iki parti birbirlerini kardeş parti olarak görmekteler. CSU 2008 yılına kadar Bavyera'da devlet partisi gibi hep tek başına hükümeti kurabiliyordu. 2008 Eyalet Parlamentosu seçimlerinde yüzde 20'ye yakın oy kaybetti ve tarihinde ilk kez Bavyera'da bir koalisyon hükümeti kurmak zorunda kalacak.

[16] Oskar Lafontaine, »Herkes için politika. Adil bir toplum için tartışma yazısı«, Berlin 2005.

[17] Programatik Köşe Taşları'nın Türkçe çevirisi için bkz.: http://www.kozmopolit.com/2007/thema/02_2007/eckpunkte_tr.html

[18] Federal Almanya'da eyalet parlamentosu seçimlerinde yüzde 5 barajı geçerlidir. Yerel seçimlerde ise bu baraj hemen hemen bütün eyaletlerde kaldırılmıştır.

[19] SPD, 2008 Ekim ayında tüm Sol Parti karşıtı söylemlerine rağmen Hessen eyaletinde Sol Parti'nin desteğini almaya ve bu şekilde SPD-Yeşiller Eyalet Hükümetini oluşturmaya çalışıyordu.

[20] Eylül 2008'de metal sektöründe başlayan Toplu İş Sözleşmeleri'nde IG Metall yaklaşık 20 yıldan bu yana ilk kez yüzde 8'lik ücret artışı talep etti.

[21] DIW-Studie zur Wählerstruktur der Partei DIE LINKE, Bkz.: www.jungewelt.de; www.tagesspiegel.de

GÖREV YERİ DÜNYA, MARŞ MARŞ!

18 EKİM 2008

Mali piyasalar kapitalizminin içine düştüğü büyük kriz ve günümüzün neoliberal hükümetlerinin muhtemel olan buhranı engellemek için devlet müdahaleleriyle krizi kontrol altına almaya çalışmaları dünya gündemini meşgul ederken, Türkiye’de »gazeteci-asker kavgası« biçiminde yeni bir ivme kazanan egemenler arası çatışma fena kızışacağı benziyor. Liberallerin umduğu gibi »gazeteci-asker kavgasından« demokrasi çıkacak mı, işte o pek şüpheli.

Hoş, Türkiye’de süregiden bu kavga üzerine bir şeyler »çiziktirmek« hayli çekici, ama – benden ehil kelimeler konuya yoğunlaştıklarından – bu hafta dikkatinizi Almanya’ya çekmek istiyorum. Daha doğrusu Almanya’nın askerî politikalarına.

Bütçe konsolidasyonu gerekçesiyle sosyal alanda milyarlarca Avro kesinti yaparak, Alman toplumunun yüzde 13’ünü resmen yoksulluğa iten hükümet, ne hikmetse »bankalar arasındaki güveni yeniden tesis etmek için« 500 milyarcığı hemen buluverdi. Aslında bu öylesine şaşılabilecek bir olay değil, çünkü Alman egemenleri istedikleri anda milyarlarca Avro’yu istenilen alana seferber etmede bir hayli ustalaştılar. Aynı silahlanma ve yurt dışına asker gönderme bütçelerine seferber edilen milyarlar gibi.

Hâlen yürürlükte olan Federal Anayasa’ya göre bir »Savunma Ordusu« olarak inşa edilen Bundeswehr (Federal Ordu) bu sayede bugün ABD ordularından sonra yurt dışına en fazla birlik gönderen ordu haline getirildi – Federal Anayasa’yı kaleme alanların deklare ettikleri »Savaş, bir daha Almanya’dan, asla!« ilkesine rağmen. Şu an itibarıyla, başta Bosna-Hersek, Kosova, Makedonya, Afganistan ve Gürcistan olmak üzere, binlerce Alman askeri dünyanın çeşitli ülkelerinde »ulvi amaçlar« uğruna »görev« yapmaktadırlar. Sadece Lübnan kıyılarında devriye gezen sekiz Alman savaş gemisinde yaklaşık bin denizci »görevlidir«.

Bu elbette kendiliğinden olan bir gelişme değil. Bir dönemler »reel sosyalist ülkelerden« gelebilecek olası tehlikelere karşı biçimlenen Alman dış politikasının 1990lardan itibaren mütemadiyen militaristleştirilmesi, bugünü hazırlamıştır. Aralarında sosyaldemokrat ve yeşillerin de olduğu Federal Hükümetler, Bundeswehr’i »dünya çapında müdahale yeteneğine sahip bir ordu« haline getirdiler. »Soğuk Savaş‘ın bitimiyle geliştirilen strateji değişimi, ülke içerisinde karargâhların büyük bir bölümünün kapatılıp, personel sayısının yarıya indirilmesiyle kendisini göstermişti. 1990larda »profesyonelleşme« gerekçesiyle 500 bin olan asker

sayısı, yaklaşık 250 bine indirilmiş, silah sistemleri yenilenmeye başlanmış ve ordu birlikleri »Beyaz Kitap« olarak anılan güvenlik siyaseti belgesinde ifade edilmiş olan stratejiye göre yeniden biçimlendirilmişlerdi.

Bundeswehr, geleneksel ordular gibi önceleri kara, hava ve deniz kuvvetleri biçiminde bir yapılanmaya ve bu yapılanmaya uygun bir hiyerarşiye sahipti. Bugün ise bu yapılanma tamamıyla değişmiş durumda: kuvvetler artık Müdahale Kuvvetleri, Stabilizasyon Kuvvetleri ve Destekleyici Kuvvetler biçiminde örgütlenmiş durumdadır. Karacılar, havacılar ve denizciler de bu yapılanma içerisinde merkezi Berlin olan »Operasyon Yürütme Komutanlığı«na bağlılar. Komutanlık »göreve« göre hangi kara, hava ve deniz birliklerinin, hangi kuvvetlerde yer alacaklarına karar veriyor.

Bu karar, yani kuvvetlerin yapılanmasını belirleyen ise söz konusu »misyon«. Örneğin Müdahale Kuvvetleri’nin görevi – hükümet jargonu ile ifade edilirse – sadece ve sadece »barışı zorunlu kılan tedbirleri« gerçekleştirmek. Yani, bir müdahale savaşı çerçevesinde başka bir ülkedeki »düzeni« yıkıp, emperyalizmin çıkarlarına uygun bir »düzene« sokmak için, o ülkedeki silahlı kuvvetleri »nötralize« etmek. Müdahale Kuvvetleri söz konusu bölgeyi veya ülkeyi silah zoruyla »nötralize« ettikten sonra görevi Stabilizasyon Kuvvetleri’ne devrediyor. Stabilizasyon Kuvvetleri’nin görevi ise »barışı kalıcı güvence altına alacak adımları«, örneğin kontrol altında tutulabilecek bir işbirlikçi hükümetin işbaşına gelmesi sağlayacak adımları atmak. Şu an için toplam 210 bin askere sahip olan Bundeswehr’de, 35 bin asker Müdahale Kuvvetleri’nde, 70 bin asker Stabilizasyon Kuvvetleri’nde ve 105 bin asker de Destekleyici Kuvvetler’de görev yapıyorlar.

Bundeswehr’in »misyonuna« uygun yapılanması, Federal Anayasa’da belirtilen »parlamento ordusu« ilkesine temelden aykırı, ama onun da kılıfı hazır: Federal Parlamento’nun yurt dışı misyonlarını onaylaması. Hükümet tarafından yaratılan fiili duruma, buna genellikle »teröre karşı savaş« da deniyor, parlamentodaki CDU/CSU, SPD, Yeşiller ve FDP gruplarının oluşturduğu çoğunluk tarafından, bozacının şahidi şıracı misali, sözde demokratik meşruiyet kazandırılıyor. Aynen geçen Perşembe günü Afganistan’daki Alman askerlerinin sayısının 3.500’den 4.500’e çıkartılmasının onaylanması gibi. Öyle ya, ne diyordu »Beyaz Kitap«: »Bundeswehr’in öncelikli görevi, dünyadaki hammadde ve enerji kaynaklarına serbest ulaşımı korumaktır«. Arif’e – pardon, emperyalizme başka tarif gerekir mi?

GÖREV YERİ DÜNYA, MARŞ MARŞ! (2)

25 EKİM 2008

Dünyanın hammadde kaynaklarına ve enerji rezervlerine serbest ulaşımı korumak (!) görülebildiği gibi pek kolay olmuyor. Federal Parlamento'nun Afganistan'daki Alman askerlerinin sayısını 3.500'den 4.500'e artırması kararının hemen arkasından iki Alman askerinin öldürüldüğü haberi geldi. Batı'nın ısrarla yedi yıldan beri sürdürdüğü savaş ve işgal, ne Afganistan'a barış getirdi, ne de ölümleri sona erdirdi. Tam aksine; Afganistan ölü toprağına döndü.

Federal Savunma Bakanı Franz-Josef Jung, son iki ölümlü »Almanya için şehit düştüler« diye yorumlayarak, »Afganistan'daki angajmanımızı artırmalıyız« tespitini yaparken, savunma giderlerinin artması gerektiğine de gönderme yapıyordu.

Son yıllara bakıldığında Bundeswehr'in yeni »misyonlara« uyumlu hale getirilmesiyle birlikte, bütçeden »savunmaya« ayrılan payların da nasıl arttığı görülebilmekte. Sadece donanmanın modernleştirilmesi dahi hem silahlanma giderlerindeki devasa artışa, hem de yayılmacılığın nasıl Alman dış politikasının değişmez bir ayağı olduğuna işaret ediyor.

Denize sadece Kuzey'de kıyıları olan Almanya, Bundeswehr'in yeni göreviyle, kıyı savunmasından, dünya denizlerinde operasyon yetisine sahip güçlü bir donanmaya kavuştu. Bundeswehr'in bu dönüşümünden ilk etapta en fazla kazananlar doğal olarak silah tekelleri oluyor. Örneğin bu yıl sonunda donanmaya beş adet modern Korvet teslim edecek olan Blohm&Voss tekeli hükümete toplam 7,5 milyar Avroluk hesap çıkartacak. Çünkü radar ve enfrastruktur siperler tarafından görünmez özelliklere sahip olan K 130 tipi Korvetlerin bir tanesinin silahlarla donatılmış olarak fiyatı 1,5 milyar Avro. 90 metrelik K 130'lar küresel çapta yürütülecek saldırı savaşları (emperyalistler bunlara »önleyici savaş« diyor) için konsipe edilmişler.

Hükümet ve hükümeti destekleyen politikacılar »teröre karşı savaşta uluslararası yükümlülüklerimizi yerine getirmeliyiz« şeklinde gerekçelerle kamu önüne çıkarırken, amiraller asıl hedefin ne olduğunu açıkça ifade etmekten çekinmiyorlar: »Uluslararası düzeydeki kriz çözümü gelecekte kara, hava ve deniz kuvvetlerinin ortak girişimlerini daha çok gerekli kılacak. Burada herhangi bir kara sınırı olmayan donanmamıza kilit görev düşmektedir« (Amiral Wolfgang Nolting).

Nolting donanmanın karadaki kuvvetleri denizden destekleyerek, operasyonlarda »öncü rol« üstlenmesi gerektiğini söyleyerek, hammadde alıcısı olan Almanya'nın denizden ulaşımına bağımlı olması nedeniyle »uluslararası deniz yollarının kontrol altında

tutulmasını« sağlamak zorunda olduğunu vurguluyor. Yani, asker açısından da, Batı'nın sanayileşmiş ülkeleri için yaşamsal önemdeki hammadde ve enerji nakliyatının korunması, Bundeswehr'in birincil görevi olarak algılanıyor. Böylelikle Alman donanması I. Wilhelm döneminde geliştirilmiş olan emperyal askeri stratejiye geri dönmüş oluyor.

Donanmanın modernleştirilmesi, Alman dış politikası için yepyeni fırsatları yaratıyor. Alman egemenleri bu yüzden donanmanın çok daha güçlü hale gelebilmesi için kesenin ağzını açmaktan çekinmiyorlar. Bu yüzden Federal Hükümet geçenlerde, FDP'nin de desteğini alarak yeni fırkateynler için bir ihale verdi. 150 metre boyundaki Marathon tipi fırkateynler hem karadaki hedefleri vurabilecek, hem de iki yıl boyunca bir limana uğramadan dünya denizlerinde devriye gezebilecek kapasitede olacaklar. Askerlikten en bir haber kişi bile bu fırkateynlerin yurt savunması için konsipe edildiklerini anlar herhalde.

Yeni fırkateyn programından Thyssen-Krupp tekeli faydalanacak. Thyssen-Krupp, Almanya'nın her savaşa girişinden kâr edebilmiş bir tekelle ve savaş deneyimine sahip. Ancak Thyssen-Krupp bu ihaleyle maddi kâr yapmakla kalmıyor. Aynı zamanda Avrupa'da geliştirilmekte olan Avrupa Tersane Programı çerçevesinde güçlü bir aktör olma fırsatını elde ediyor.

Bu modernleştirme operasyonu kamuoyunun nasıl manipüle edilmeye çalışılmasına da iyi bir örnek. Bu yıl teslim alınacak olan K 130 tipi Korvetlerin ihalesi 2001 yılında açılmıştı – henüz politik olarak strateji çizimi parlamentoda kabul edilmeden. Stratejiyi 2004 yılında ordu yönetimi çizmiş ve parlamenter meşruiyetini 2006 yılında karar altına alınan »Beyaz Kitap« sağlamıştı. Yani SPD ve Yeşiller hükümeti döneminde kamuoyu savunma amaçlı giderler (!) söylemiyle uyuturken, yayılmacı saldırganlığın silahları satın alınmaya başlanmış ve »terör tehdidi« artırılarak, yeni stratejiler meşru hale getirilmeye başlanmıştı.

Öyle olmak zorundaydı, çünkü yeni stratejilerin getirdiği zorunlu giderler başka türlü savunulamayacak. Sözde savunmaya ayrılan bütçe payı 2007'de 28,4 milyar Avro ile beklentileri çok daha fazla aştı. Planlara göre 2008, 2009 ve 2010'da bu artış devam edecek – sosyal giderlerde kısıtlamalar ile fatura gene halka çıkartılacak.

Salt donanmanın modernleştirilme öyküsü, AB'nin temel direklerinden olan Almanya'nın nasıl bir şevkle emperyalist politikaya soyunduğunu kanıtlamaya yetiyor. Ve Paul Celan'ın şiirinde yazdığı gibi »ölüm, Almanyalı bir usta« olmaya devam ediyor.

İSRAİL KARŞITLIĞI, ANTİSEMITİZM MİDİR?

15 KASIM 2008

Biliyorsunuzdur: 9 Kasım Alman ulusu için utanç verici bir tarihin sembolüdür. 1938 Almanya'sında 9 Kasım'ı 10 Kasım'a bağlayan gece yaklaşık 400 Yahudi'nin öldürüldüğü, onbinlerce dükkân, ev ve sinagogun kundaklandığı ve bir günde 30 bin Yahudi'nin toplama kamplarına tıklandığı Reichskristallnacht (Rayh Kristal Gecesi) yaşanmıştı. Bu pogromla başlayan yolun sonu biliniyor: 6 milyon Yahudi'nin hunharca katledildiği Holocaust.

Doğaldır ki böylesine bir soykırımı gerçekleştiren ve gerçekleştirilmesine – dolaylı olarak veya doğrudan – olanak sağlayan Alman ulusu tarih karşısında bu utançtan kurtulamayacaktır. Holocaust, zaman aşımına uğramayan insanlık suçudur ve bence kimi ezen ulus fertleri için ibret verici olmalıdır.

Savaş sonrası Almanya'ları ve 1990 sonrası Birleşik Almanya resmi söylemde her zaman nazizim ve antisemitizm konusunda tarihi ile hesaplaştığını, sorumluluklarını üstlendiğini iddia etmişlerdir. Sahiden de Holocaust'u yalanlamak Almanya ceza yasalarına göre bir suçtur. Nasyonsosyalist parti ve sembolleri yasaktır. Holocaust'un unutulmadığı her yıl çeşitli vesilelerle dile getirilmektedir. Aynı, 70. yıldönümünü geride bıraktığımız 9 Kasım anma toplantılarında olduğu gibi.

Federal Parlamento'daki CDU/CSU, SPD, FDP ve Yeşiller meclis grupları DIE LINKE'yi (Sol Parti) dışlayarak bir antisemitizm karşıtı açıklamayı oyladılar. DIE LINKE grubu da uyanık davranıp, açıklamayı harfi harfine alıp kendi açıklaması haline getirdi. Böylelikle Parlamento neredeyse tek ses halinde »antisemitizmi kınayan« bir açıklamada bulunacaktı. Neredeyse, çünkü 11 DIE LINKE milletvekili oylamaya katılmayacaklarını açıkladılar ve sözüm ona »antinazi« ve de pek »demokrat« burjuva partileri ile sözcüleri yaygın medyanın hedefi haline geldiler. Hatta Almanya Yahudiler Merkez Konseyi'de onları sert bir eleştiriye maruz tuttu.

Hoş, Almanya Yahudileri Merkez Konseyi'nin antisosyal sermaye yanlısı politikaları ve örneğin Rusya'dan Almanya'ya göç etmiş Yahudilere karşı cemaatler içerisinde uyguladığı ayrımcı yaklaşımları fazlaca soru işareti hak etse de, tarihten gelen bir hak ile Alman politikacılarının her söylediklerini sorgulamalarına pek bir şey söylenemez doğrusu. Ancak sözüm ona demokratların sola yönelik eleştirileri ise hayli ikiye bölün.

Bir kere burjuva partileri, Avrupa Yahudilerinin fiilen yok olmalarını başlatan tarihi parti taktikleri ve seçim propagandası için kullanarak 9 Kasım'ın anlamına ters

davranmaktadırlar. Bundan bir kaç yıl önceki kara para skandalını örtbas etmek için »paralar, vefat eden Yahudilerin partimize bıraktıkları mirastır« yalanını söyleyen Hristiyan Demokratlar, antisemitizm konusunda hiç inandırıcı olamayacaklar.

Diğer taraftan Parlamento'da kabul edilen açıklamanın kendisi hayli sorunlu, çünkü başta her İsrail eleştirisini Yahudi düşmanlığı ile eş görmekte. ABD'nin, Nato'nun ve İsrail'in savaş politikalarına karşı çıkanlar »antisemit« ve »antiamerikancı« olarak nitelendirilerek, Federal Hükümet'in militarist politikaları meşru hale getirilmeye çalışılmaktadır. İsrail devletinin varlığının korunması Almanya'nın »hikmet-i hükümet-i« ve »devletin bekası için gerekli olan önkoşul« ilân edilerek, İsrail'e yönelik her türlü eleştiri gayri meşru hale getirilmek istenmektedir.

Oylamaya katılmaya 11 Sol milletvekili yaptıkları bir açıklamada, Parlamento'ya getirilen ortak açıklamanın »sözde teröre karşı savaşı reddedenlerin veya İsrail'in Filistinlilere yönelik politikalarını eleştirenlerin, demokratik yapılar dışında kaldıklarını telkin ettiğini« ve bu yaklaşımın son derece antidemokratik olduğunu vurguluyorlar.

Bence de son derece haklılar. Gerçi demokrasinin içini boşaltanlardan pek demokratlık beklenemez ya, ama göstermelik de olsa burjuva demokrasisinin kurallarını göstere göstere çiğneyen egemen politika bir taraftan uygulamalarıyla içeride ırkçılığı, dışarıda da militarizm ile şiddeti körüklerken, diğer taraftan ırkçılık ve antisemitizm karşıtı söylemi bir de bu politikaları meşrulaştırmak için kullanıyor. Bana kalırsa bu 11 milletvekili, burjuva partilerinin demagogisinin çarpıtamayacağı biçimde doğru bir tavır gösterdiler. Gönül isterdi ki, DIE LINKE grubunun diğer üyeleri de aradaki bu ince farkı görüp, demokratlık oyununa girmeselerdi.

Bugünkü yazıyla Yeni Özgür Politika'daki köşeme ve diğer yazılarıma ara veriyorum. Yakında bir beyin ameliyatı geçireceğim ve muhtemelen 2009 Şubat'ına kadar dinlenmeye çekilmem gerekecek. Ama »düşmana inat, bir gün daha fazla yaşayacağız!« diyenlerden olduğum için, iyileştikten sonra mücadeleye kaldığım yerden devam edeceğim. Bir dahaki sefere kadar:

Sağlıkla, dostlukla kalın.

YENİDEN MERHABA!

5 ŞUBAT 2009

Beş aydan fazla süren zorunlu istirahatten sonra yeniden merhaba, sevgili dostlar. Bu yazıdan itibaren gene her hafta bu köşeden düşüncelerimi sizlerle paylaşacağım. Gündemi uzun süre yakından takip edememek insanı hantallaştırıyor doğrusu. Ama yeniden gündeme bakınca, – dökülen kanların, ölen suçsuz insanların, onca acının artması haricinde – pek fazla bir değişimin olmadığını görmek, »nerede kalmıştık« sorusunu anlamsız kılıyor. Hatırlayacaksınızdır, 2008'deki son köşe yazıma »İsrail karşıtlığı antisemitizm midir?« başlığını koymuştum. Son ayların gelişmelerine bakınca, »antisemitizm« tartışmalarının hâlâ güncelliğini koruduğunu görüyorum. Bilhassa Almanya'da.

Almanya bu günlerde antisemitizm bağlamında Papa XVI. Benedikt'i tartışıyor. Somutta ne olmuştu: XVI. Benedikt 24 Ocak 2009'da aşırı muhafazakâr ve yahudi düşmanı olarak bilinen Pius X Kardeşliği'ne mensup dört başpiskoposun kiliseden atılma kararını geri almıştı. Gerçi aynı tarihlerde İspanya'daki bazı faşist rahipleri de »aziz« ilân etmişti ama, Almanya kamuoyunu meşgul eden bu olmadı. Almanya, Papa'nın »yanlış« kararlar aldığını tartışmaya başladı.

Öncelikle geriye dönüp bazı noktaları açmakta yarar var: Bildiğiniz gibi XVI. Benedikt aynı zamanda bir Almanya vatandaşı ve selefi Papa Paul'un göreviyle Kardinal Ratzinger adı altında Vatikan'ın »İnanç Kontrolörlüğü«nü yapıyordu. Bu makamın görevi katolik dünyasında kim herhangi bir yazıyı kaleme alıyorsa, o yazıyı kilisenin dogmaları açısından kontrol etmekti, yani bu makam kilisenin resmî sansür dairesidir. İlginçtir, başında bulunduğu makam bir zamanların ünlü Büyük Engizisyon Ustası Kardinal Don Fernando Niño de Guevara'nın binasında konuşlanmıştı. Tarihin bir cilvesi mi, yoksa Vatikan'ın geleneğini sürdürmek istemesi midir, bilemem ama, bildiğim kadarıyla »İnanç Kontrolörlüğü« makamının kilise içerisinde bile hayli eleştirildiğidir. Böylesi bir makamdan gelen yeni Papa'nın tutuculuk konusunda selefenden pek geride kalmayacağı da, seçildiğinde yapılan yorumlar arasında yer alıyordu.

Bu nedenle Pius X Kardeşliği gibi aşırı muhafazakâr kesimlerin kiliseye yeniden kazanılmış olması şaşırtıcı bir gelişme olmadı. Sorun XVI. Benedikt'in yeniden kiliseye aldığı başpiskoposlar arasında İngiltereli Richard Williamson'un bulunması. »Monsinyör« daha bir kaç hafta önce verdiği bir röportajında »Nazi Almanya'sının Holocaust'u gerçekleştirdiğine inanmadığını« söylediği ortaya çıkınca, kıyamet koptu. XVI. Benedikt Papa seçildiğinde »Biz Papa'yız« başlığını atarak, şöven sarhoşluk içine giren Bild gazetesi bile, XVI. Benedikt'in

bu kararını geri almasını istemeye başladı. Yetmedi, tartışmaya Şansölye Merkel de katıldı. Devlet katında ve Kilise içerisinde de »çatlak« sesler çıkmaya başlayınca, 1870 Temmuz'undan bu yana Papa'nın aldığı kararların »yanlış olamayacağı« dogmasına rağmen, XVI. Benedikt'in »tarihsel bir hata« yaptığı eleştirileri karşısında Vatikan, başpiskoposlar hakkındaki kararını ızafileştirmeye başladı. Yapılan bir açıklamada Richard Williamson'un Holocaust konusunda söylediklerini geri alması istendiği bildirildi.

Buna rağmen tartışmalar dinmek bilmiyor. Vatikan, antisemitizm suçlaması karşısında savunma pozisyonundan kurtulamıyor. »Monsinyör« Williamson'un faşizan ruhlu bir yahudi düşmanı olduğundan şüphem yok. Ayrıca Almanya gibi, insanlığın hafızasına bir utanç abidesi olarak kazılmış olan emsalsiz caniliğin gerçekleştiği bir ülkenin, bilhassa antisemitizm konusunda hassas olmasından daha doğal bir şey olamaz elbette. Zaman aşımına uğramayacak bir suç olan Holocaust hiç bir zaman unutulmamalıdır.

Ancak Almanya egemenlerinin tarihten kaynaklanan sorumlulukları yerine getirdikleri de bence pek şüpheli. Süren güncel tartışma bile, ikiyüzlülüğü bariz bir biçimde gösteriyor. Faşist rahiplerin »aziz« ilân edilmesine tepki göstermeyen, Almanya'da hâlen Hitler'i fahri hemşeri olarak kayıt altında tutan onlarca kenti ve yüzlerce okulun nazi büyüklerinin isimlerini taşıyor olmasını unutan Almanya egemenleri, dünyaya antisemitizm dersi vermeye kalkmamalıdır. Yapılan araştırmalar Almanya toplumunun büyük bir kesiminde hâlâ antisemit tasavvurların hakim olduğunu kanıtlamaktadır. Bu bilinmesine rağmen Almanya egemenleri antisemitizme karşı gûya mücadele ve İsrail ile dayanışmayı hikmet-i hükümet ilân etmektedirler. Eh, hibe edilen Dolphin denizaltılarının ve koşulsuz politik dayanışma sayesinde de İsrail egemenleri, Almanya'daki yaygın antisemitizmi konu yapmayınca, »al gülüm, ver gülüm« örneği güzelce sergileniyor.

İnsanlık düşmanı bir ideoloji olan antisemitizmin gerek İslam dünyasında, gerekse de Batı Uygarlığı'nın merkezlerinde yaygın olduğu şüphe götürmez bir gerçek. Her alanda antisemitizme karşı çıkmak da insanım diyen herkesin görevi olmalı. Ama, İsrail devletinin politikalarına yönelik her eleştiriye antisemitizm suçlaması yapıştırılmasının da, ABD'nin, AB'nin, NATO'nun ve İsrail devletinin yayılmacı savaş politikalarına ve militarizmlerine karşı çıkanlara iftira atmaya yaradığı da unutulmamalıdır. Almanya egemenleri başkalarının kapısı önünde çöp aramak yerine, önce kendi kapıları önündeki pisliği görmelidirler.

ŞAHİNLER ZİRVESİNİN ARDINDAN

14 ŞUBAT 2009

Geçen haftasonu gerçekleştirilen 45. Münih Güvenlik Konferansı'na katılan şahinler, her yıl olduğu gibi bu yıl da geniş güvenlik (!) önlemleri altında küresel askeri stratejiler, yeni saldırı savaşları ve silahlanmalar üzerine olan planlarını karşılaştırdılar, yeni »vizyonlar« geliştirdiler. Yüksek rütbeli askerlerin, dünyanın önde gelen silah tekellerinin, AB ve NATO üyesi ülkelerin üst düzey devlet ve hükümet temsilcileri ile Afganistan Devlet Başkanı Karsai gibi emperyalizmin vassallarının katıldığı toplantının adı gûya »Güvenlik Konferansı«. Gûya, çünkü toplantı sonuçları dünyaya güvenlik adı altında yeni savaşlar müjdeliyor!

Hoş, ABD Başkan Yardımcısı Biden konferansta yaptığı konuşmada, yeni ABD yönetiminin »bundan itibaren ihtilafları »diyalog« yoluyla çözmek istediğini» söyleyerek, yaygın medyanın »ABD değişiyor« manşetlerine uygun bir resim sergiledi, ama kelimelerin arasındakileri okuyabilenler, öngörülen »diyalogun« yeni savaşlara gebe olduğu görmekte zorlanmamışlardır. Dahası: Biden, ABD'nin »küresel görevlerini yerine getirmeye devam edeceğini«, ama bunun için »müttefiklerimizin daha fazla katkıda bulunması gerektiğini« vurgulayarak, Obama Hükümeti'nin AB ve NATO üyesi ülkelerden beklentilerini sıraladı.

Görüldüğü kadarıyla ABD ve Çekirdek Avrupa, dünya piyasalarına, hammadde kaynaklarına ve enerji rezervlerine engelsiz ulaşımı güvence altına almak ve ekonomik çıkarlarını küresel çapta korumak için önceliği NATO'ya veriyorlar. Biden'in Afganistan'daki savaş ve işgal bağlantisında müttefiklerinden daha fazla katkı istemesini, AB ve NATO üyesi ülkelerin saldırı savaşlarına daha fazla asker, daha fazla silah ve daha fazla para ile katılmalarını istemek olarak okumak gerekiyor.

Zaten yeni ABD yönetiminin istemleri, hem NATO'nun 1991'den bu yana mütemediyen geliştirilen konseptine ve stratejilerine, hem de AB'nin, 2000 Lizbon Zirvesi'nde ifadesini bulan militaristleştirilme adımlarına da uymaktadır.

4 Nisan 1949'da imzalanan »Washington Sözleşmesi« ile oluşturulan ve kurulduğu ilk günden beri dünya çapında savaşları ve ihtilafları körükleyen NATO, 1991 Kasım'ında Roma'da yapılan zirvede yeni stratejik mimariye karar kılmıştı. »Roma Açıklaması« adını taşıyan konsept, Soğuk Savaş'ın ardından yeni tehdit unsurlarını belirliyordu. Buna göre yeni tehditler: »... bir çok Orta ve Doğu Avrupa ülkesinin karşı karşıya olduğu etnik rekabet ve sınır tartışmaları dahil, ciddi iktisadi, sosyal ve politik zorlukların yol açtığı

istikrarsızlıklardan« kaynaklanmaktaydı. Ayrıca kitle imha silahlarının yaygınlaşması, »yaşamsal önemde« olan kaynaklara ulaşımın engellenmesi ve »terörizm« de küresel çapta yeni tehditler olarak algılanmalıydı.

Tüm bu »tehditler« daha sonra NATO'nun bütün strateji belgelerini, üye ülkelerin ve AB'nin güvenlik (!) politikalarını belirler oldu. Eh, Batı medeniyeti de insan haklarını koruyabilecek yegâne merkez olduğundan, »insanî müdahaleler« de NATO görevleri arasına girdi.

Böylelikle 1999'da Yugoslavya'ya karşı başlatılan savaş, NATO'nun »insanî« gerekçelerle yürüttüğü ilk savaş; »Operation Enduring Freedom« adı altında Afganistan'a karşı yürütülen ve hâlen devam etmekte olan savaş, NATO'nun »İstekliler Koalisyonu« ile birlikte »terörizm« tehdidine karşı başlattığı ilk savaş ve Irak Savaşı ve işgali de ABD ve bazı NATO üyesi ülkenin »kitlemel imha silahlarının yayılmasını engelleme« gerekçesiyle giriştikleri ilk savaş olabildi.

Soğuk Savaş sonrası dünyadaki bu gelişmelerin en ürkütücü yanı, »komünist tehdite« karşı kurulan NATO'nun, bu tehdit ortadan kalmış olmasına rağmen yürüttüğü politikalar ve adımlar sonucunda dünyadaki askeri ihtilafların sayısını ve şiddetini artırmış olmasıdır. Yeni konseptin buna neden olmadığını söylemek, naiflik olacaktır. Münih'teki »Şahinler Zirvesi«nde yapılan konuşmalar »teröre karşı savaşın« yeni terör savaşlarıyla kızıştırılacağına işaret etmekte.

Bu yıl Nisan ayında 60. kuruluş yıldönümünü Strasbourg ve Baden-Baden'de yapacağı »etkinliklerle« kutlayacak olan NATO, günümüzde dünya barışını (her ne kadar pek »barışçıl« bir dünyadan söz etmek doğru olmasa da) tehdit eden en önemli faktör haline gelmiştir. Sadece NATO üyesi ülkelerin küresel çapta söz konusu olan silahlanma giderlerinin yüzde 75'ini harcıyor olmaları, bunu yeterince kanıtlamaktadır. İran roketlerinden korunma gerekçesiyle Avrupa'ya yeni nükleer silahların yerleştirilmek istenmesi, yeniden »nükleer ilk vuruş stratejisi«nin tartışılır olması ve Doğu Avrupa'ya ve Kafkaslar'a kadar genişleme planları küresel çapta yeni bir militaristleşme sarmalına yol açacaktır. Hiç kuşkusuz Türkiye'nin payına da buradan yeni acılar düşecektir.

Avrupa barış hareketi şimdiden NATO'nun 60. kuruluş yıldönümünü »layıkıyla« kutlamaya hazırlanıyor. Nisan ayının ilk günleri NATO'ya karşı direniş günleri olarak ilân edildi. Strasbourg ve Baden-Baden ile birlikte aynı günlerde New York ve İstanbul'da da eylemler olacak. NATO olduğu müddetce, insanlığın geleceğinin olamayacağını düşünenler sokaklarda olacaklar: »60 yıl NATO, artık yeter – NATO'ya hayır« demek için.

KOSOVA: AB'NİN İLK SÖMÜRGESİ

21 ŞUBAT 2009

Büyük umutlarla kurulan »Bağımsız Kosova«nın birinci kuruluş yıldönümü hayli sessiz kutlandı. Almanya'da bazı gazetelerin haricinde bir kaç televizyon kanalı kutlamaları kısa haber olarak geçtiler. Öyle ya, küresel krizin dumanları arasında haber önceliği Kosova'nın kuruluş yıldönümünde olacak değildi. Ancak 17 Şubat akşamı gördüğüm bir haber, daha doğrusu haberi sunan muhabir dikkatimi çekti. »Avrupa'nın en genç devletine« özgür dünyanın »ah ne kadar çok yardım ettiğini« ballandırarak anlatan deneyimli muhabir, Kosova'daki sorumlu kurumları sıralarken dili dolanıverdi. Belli ki kafası karışmıştı.

Nasıl karışmasın ki kafası garibimin; hükümlerlik konusundaki karmaşa nedeniyle Kosova'daki resmi otoriteler bile egemenlik hiyerarşisini ezbere sayamıyorlar. NATO, KFOR, UNMIK, ICO, EULEX ve sayısız »NGO« küçük devlete doluşuvermişlerken, zavallı muhabir 45 saniyelik habere hangisini yerleştirsin?

Gerçekten de Kosova'da kimin söz sahibi olduğunu öğrenebilmek için bayağı uğraşmak gerekiyor. Hiyerarşinin en başında, ABD'nin Avrupa kıtasındaki en büyük askerî üssü olan Camp Bondsteel'de konuşlanan ve NATO komutası altında bulunan KFOR askerî gücü duruyor. Ardından KFOR'un koruması altındaki kurumlar geliyor: BM'in idarî örgütü UNMIK ve onunla aynı yetkilere sahip iki AB kurumu ICO ve EULEX. Egemenlik hiyerarşisinin en altında da Kosova Hükümeti ve Kosova Sırpları'nın koruyucu gücü sıfatıyla Belgrad Hükümeti yer alıyor.

Bu karmaşık yapı, NATO bombalarıyla kurulan küçük devletin henüz kuruluş aşamasında bir sömürgeye dönüştüğünü gösteriyor. Aslına bakılırsa Kosova yeryüzünün ezilenleri açısından önemli bir deney, hatta bence bir ibret abidesidir – milliyetçiliğin çağımızın vebası olduğunu, ulusal sınırların hep kanla çizildiğini, emperyalizmin eliyle kurtuluşun olamayacağını, tek bir dil, din, soyla tanımlanan toplum anlayışına dayanan ulusal devletin ırkçı ayrımcılığın bir aracı olduğunu ve daha bir çok olumsuzluğu gösterme açısından.

Kosova diğer taraftan BM Örgütü'nün de acizliğini göstermekte. Güvenlik Konseyi'nin kalıcı üyelerinin boyunduruğu altındaki BM, birbirleriyle çelişen iki pozisyonu, yani Sırbistan'ın Kosova üzerindeki hükümlerliğini tanıyan 1244 nolu karar ile Kosova'nın »bağımsızlığını« fiilen tanıma anlamına gelen UNMIK misyonunu aynı çatı altında yürürlükte tutuyor. Dahası, BM, herhangi bir Genel Kurul kararı olmaksızın hükümlerlik yetkilerini AB ile paylaşıyor.

AB ise hem EULEX kurumuyla Kosova devletinin »hukusal otoritesini desteklemek ve bağımsız, çok etnili adalet, polis ve gümrük sistemini geliştirmek için« gûya hukuk devleti misyonunu yürütüyor, hem de »Uluslararası Sivil Ofis« ICO ile yasama-yürütme-yargı yetkilerini kullanıyor. Bence ICO temsilcisinin yetkilerini »sömürge valisi« yetkileri ve idarî yapılanmayı »sömürge idaresi« olarak nitelendirmek pek yanlış olmayacak. Çünkü 15 Haziran 2008'de yürürlüğe giren Kosova Anayasa'sı, ICO temsilcisine Kosova Parlamentosu'nun aldığı kararları geçersiz kılma ve seçilmiş milletvekilleri ile bakanları görevden alma yetkisini tanıyan »Ahtisaari Planı« ile neredeyse kelimesi kelimesine aynı. Kosova Başbakanı'nın kariyeri, eski NATO diplomatı olan ICO temsilcisi Hollandalı Pieter Feith'in iki dudağından çıkacak sözlerle bağlı.

Görüldüğü kadarıyla Kosovalılar bu gelişmeden hoşnut değil. Nasıl hoşnut olsunlar? »Bağımsızlığın« kaymağını 50 yabancı ülkenin görevlileri yerken, Kosovalılara kırıntı dahi kalmıyor! Örneğin Priştina'da görev yapan Kosova'lı bir doktor ayda ortalama 300 Avro maaş alırken, EULEX göreviyle Kosova'ya hukuk hizmeti (!) veren bir Alman hukukçu devlet bütçesinden ayda 5000 Avro alıyor.

Ortalama gelirin ayda 100 Avro civarında olduğu Kosova'da işsizlik oranı yüzde 50'yi geçmiş durumda. Emekliler ayda 50 Avro maaş alabilirken, halkın yüzde 15'i günde 1 ABD Doları'ndan az miktarda geçinmek zorunda. Priştina'daki Riinvest Enstitüsü Kosova sanayi üretiminin 1989'dan bu yana üçte iki azaldığını belirtiyor. Enerji darlığı had safhada. Buna karşın yolsuzluk, silah ve uyuşturucu ticareti başını almış gidiyor. Kosova Anayasası ne işçi haklarını tanıyor, ne de sendikal özgürlükleri. Sosyal güvenlik sistemleri ise iflasın eşiğinde.

Kısacası Kosova toplumsal olarak parçalanmış, ekonomik açıdan sonuna kadar bağımlı ve bütünsel anlamda AB sömürgesi olan bir devlet haline gelmiş durumda. Geçen yıl aynı günlerde yazdığım bir köşe yazısında »Kosova Kürtlere bir örnek mi?« sorusunu başlık olarak koymuş ve hayli eleştiri almıştım. Bugün Kosova'ya yeniden baktığımda ise, hiç tereddütsüz aynı sonuca varıyorum: Kosova hiç bir halka örnek olmamalı!

ALMAN SOLU ÜZERİNDEKİ İSRAİL GÖLGESİ

28 ŞUBAT 2009

Kısa sürede gösterdiği seçim başarıları ile dikkatleri üzerine çeken DIE LINKE partisi, bugün ve yarın Essen'de gerçekleştireceği »Avrupa Kurultayı«nda Avrupa Parlamentosu'na göndereceği adayları ve seçim programını belirleyecek. AB'nin neoliberal dönüşümüne ve militaristleştirilmesine karşı aldığı pozisyonlarla yaygın medya ve egemen elitler tarafından »Avrupa düşmanı« ilân edilen DIE LINKE, bir türlü ulusalcılık ve antisemitizm tartışmalarından kurtulamıyor.

İsrail'in Gazze saldırısıyla parti içerisinde başlayan, ama sonuçlanmadan biten »İsrail ve antisemitizm tartışması« bugün yeniden alevlendi. DIE LINKE'nin Duisburg Kent Meclis Grubu Başkanı ve Büyükşehir Belediye Başkan adayı Hermann Dierkes, bir panelde İsrail'in saldırgan ve ayrımcı politikalarından vazgeçmesi için Belem'de yapılan 2009 Dünya Sosyal Forumu'nun başlattığı »silah ambargosu, yaptırımlar ve İsrail ürünlerine boykot« kampanyasına dikkat çekince, büyük tepki aldı. CDU, SPD ve Almanya Yahudiler Merkezi Konseyi Dierkes'i yahudi düşmanı, DIE LINKE'yide nazi sloganları kullanan İsrail düşmanı parti olarak suçladılar. Dierkes kendi parti yönetiminden de ağır eleştiriler alınca, Perşembe günü bütün görevlerinden istifa etti. İstifaya rağmen basında yaygın ateş devam ediyor.

Öncelikle şunu vurgulamak gerekir: DIE LINKE'ye antisemitizm suçlaması yapan CDU, SPD ve antisemitizm konusundaki tüm haklı hassasiyetine rağmen Almanya Yahudiler Merkezi Konseyi iki yüzlü davranmaktadırlar. Suçlamaların ardındaki politik ve ideolojik artniyet fazlasıyla belirgindir. Defalarca yazdım, gene tekrarlamak istiyorum: İsrail devletini ve uygulamalarını eleştirmek, Filistinlilerin mağduriyetine dikkat çekmek antisemitizm değil, antimilitarizmin ve barış savunusunun günümüzdeki olmazsa olmaz koşuludur.

Diğer tarafta Dünya Sosyal Forumu'nun başlattığı ve Güney Afrika'daki apartheid rejimine uygulanan kampanyanın bir benzeri olan kampanyayı, Nazi Almanyası'nın »yahudilerden satın almayın!« ırkçılığı ile eş tutmak, demagojik bir söylemden başkası değildir. Kampanyaya Guardian gazetesindeki köşesinden destek çıkan Kanadalı yazar Naomi Klein'in dediği gibi, »boykot İsrail ekonomisine yöneliktir, İsrail'lilere değil«. Kaldı ki 2009 Ocak'ında 500 İsrail'li sanatçı ve entellektüel yaptıkları bir açıklamada, »İsrail'in uluslararası hukuku çiğnediği müddetçe yaptırımlara maruz bırakılmasını meşru bulduklarını« söylüyorlardı. Eğer buna rağmen, aralarında Naomi Klein gibi yahudile-

rin de olduğu İsrail devletini eleştirenler ve haklı taleplerde bulunanlar Alman medyası ve CDU, SPD gibi partiler tarafından Alman nasyonsosyalizmi ile benzeştiriliyorsa, bu tartışmaların hiç bir ahlâki yanı kalmamış demektir.

Doğru; Almanya'da »boykot« lafı kullanıldığında, akıllara nasyonsosyalizmin iğrençliği gelmektedir. Bu nedenle İsrail söz konusu olduğunda, soluyla sağıyla Almanya toplumu hassas davranmak zorundadır. Ama aslına bakılırsa, İsrail ve yahudiler konusunda en son konuşması gerekenler Alman'lardır. Holocaust, Alman'ların bu konularda ilk konuşan olma hakkını ellerinden almıştır. Özellikle antisemitizm suçlamasının emperyalist yayılmacılığı ve saldırı savaşlarını eleştirenleri diskredite etmeye yarayan bir silah haline getirildiği günümüzde Almanya politikacılarının susması en dürüst tavır olacaktır.

DIE LINKE özelinde ise, parti içerisinde İsrail ile önkoşulsuz dayanışmayı »solun uyması gereken hikmet-i hükümet« olarak algılayıp, antiemperyalizmi »geçen Yüzyıl'ın kalıntısı ve geçersiz bir dünya görüşü« diye nitelendirerek, hükümetlere katılmaya hazırlanan akımların belirleyici oldukları bir ortamda »susulmaması«, parti profilini ciddi biçimde zedelemektedir. Hele hele egemenlerden gelen »ulusalcılık ve antisemitlik« eleştirilerine İsrail devletinin politikalarını sorgulamadan yanıt vermek, solun değerler temelini terk etmeye varabilir.

»Emperyalizm tanımlamasının artık geçersiz olduğunu« savunmayı, hiç katılmadığım bir görüş olsa da, gayri meşru ilân edecek değilim. Dünya realitesi bunun yanıtını yeterince vermektedir. Ancak, dünya nüfusunun yüzde 7,5'ini oluşturan, buna karşın dünya çapındaki zenginliğin neredeyse yarısını elde tutan bir coğrafyada yaşayanların, emperyalizm konusunda felsefi söylemlerde bulunmalarının ve Batı'nın sömürüsü altında inleyen dünya yoksullarına antiemperyalizm konusunda akıl vermelerinin de, ezilen halklar tarafından edepsizlik olarak algılanacağını hatırlatmak isterim.

Sol, mazlumun ve ezilenlerin perspektifinden bakışla hareket edebildiği zaman sol olur - Avrupa merkezci ve »beyaz« yaklaşımla ise en fazla solun karikatürü. Umarım Almanya politik solu bunun farkına varma ve İsrail devletinin gölgesinde kurtulma basiretini gösterebilir.

ULUSAL SANAYİ POLİTİKASI?

7 MART 2009

Bugünlerde Alman Şansölyesi Angela Merkel'i dinleyenler, küreselleşme aşkının neoliberaler arasında da sınırlarına ulaştığına tanık olabilirler. Bir dönemler solun talep edip durduğu »kilit noktadaki sanayi teşekküllerinin kamulaştırılması«, »kamu altyapı yatırımlarının artırılması«, »yurtiçi konjonktürü tetiklemek için satın alma gücünü artırıcı tedbirlerin alınması« gibi sayısız önlem her ne hikmetse, neoliberaler tarafından da ifade edilir oldu. Keynesyen tedbirler konusunda bir garip yarıştır gidiyor.

Aslında küresel malî krizin reel sektörü daha hızlı bir biçimde cendereye sokmasıyla birlikte neoliberalizmin hegemonya krizinin ne denli derinleştiği de ortaya çıkıyor. Henüz bir kaç ay öncesine kadar Almanya ekonomisinin »küresel aktör olarak küresel piyasaların kurallarına uymak zorunda« olduğunu savunan Merkel, bugün »ulusal sanayi politikaları« güdülerek, krize karşı »ulusal korunma alanlarının« yaratılması gerektiğini vurguluyor. Federal Hükümet Alman bankaları için oluşturduğu 500 milyar Euro'luk kurtarma paketi ve 30 milyarlık konjonktür paketinden sonra, şimdi de zor durumdaki otomotiv sektörünü »kurtarmayı« planlıyor. Tartışmalar şu an için ABD'li otomotiv devi GM'a ait olan ve Almanya'da toplam 26 bin işçiyi çalıştıran OPEL üzerine yoğunlaşmış durumda.

Bu yıl Almanya'da Avrupa Parlamentosu, Federal Parlamento ve bazı Eyalet Parlamento seçimlerinin yapılacağı olması, Alman politikacılarının »işyerlerini kurtarmak« için bir canhıraş öneriler yarışına girmelerine neden oluyor. Ama örneğin OPEL'in kurtarılması için yapılan önerilere yakından bakıldığında, hepsinin özde aynı oldukları göze çarpıyor: »kurtarma masraflarının« kitlesel işten çıkarmalar, ücretlerin düşürülmesi, çalışma sürelerinin artırılması ve emeklilik güvencesinin kısıtlanmasıyla finanse edilmesi öngörülmekte. Sermaye sahiplerine yardım için oluşturulan yüz milyarlık bütçelerin yeni devlet borçlarına yol açması ise, işin cabası.

Bankalar gibi otomotiv sektörünün de »kurtarılmaya« alınması doğal. Çünkü otomotiv sanayi, aynı petrol ve kimya sanayii gibi dünya ekonomisinin merkezi branşlarından birisi. Ama otomotiv sanayi, sermayenin tekeli karakteri için de iyi bir örnek: dünya piyasası günümüzde ABD, Japonya, Almanya ve Fransa'daki bir kaç büyük tekelin hakimiyeti altında. Yılda 55 milyon otomobil ve yaklaşık 10 milyon ticari araç üreten 6 – 7 büyük tekel, dünya çapındaki otomotiv üretimini ellerinde tutuyorlar.

Otomotiv sanayi aynı zamanda, çokca iddia edilen »ulusaşırı sermaye« olgusunu da yalanlıyor. Otomotiv tekelleri hiç şüphesiz dünya piyasalarında hem üretici, hem de satıcı olarak faaliyet gösteriyorlar, ancak hepsi de bir emperyalist ülkede kök salan ve malî sermaye ile bir çok alanda içiçe geçmiş tekelldir. GM, OPEL, VW, Toyota, Peugeot, Renault v.b. tekelldir, sıradan şirketler değil, emperyalizmin önde gelen sermaye gruplarıdır. Bu nedenle Obama Hükümeti ABD'li tekelldir, İtalya »bizim FIAT'ı«, Sarkozy »Grand Nation ile özdeşleşen Fransız markalarını«, Almanya da OPEL'ini »kurtarmaya« çalışmaktadırlar. Sorun iktisadî müdahale değil, emperyalist rekabetin dayattığı mevzileşmedir.

Ayrıca Alman Hükümeti'nin OPEL ile bağlantılı olarak öne sürdüğü »işyerlerini koruma« gerekçesi milliyetçi bir refleksdir. Asıl sorun, yani işin kötüsü, Almanya işçi sınıfının ve sendikaların da aynı refleksi gösteriyor olmasıdır. IG Metall sendikası ve OPEL işyeri işçi temsilciliği, OPEL'in ancak »Avrupai çözüm« ile kurtarılabileceğini savunuyor. Geçen hafta sokaklara dökülen 15 bin OPEL çalışanı da bunu istiyordu. Ancak gerek sendikacılar, gerekse de mitinge katılan işçiler, »Avrupai çözümü« sadece kendileri için istiyor. Gene GM tekeline ait olan SAAB fabrikasında çalışan İsveçliler için tek kelime yok. Demek ki »işçi sınıfı dayanışması« sadece ülke sınırına kadarmış.

»Avrupai çözüme« yakından bakınca, »tedbirlerin« de ne derece fos olduğu görülür. Bir kere OPEL'in ürettiği bütün araçların patenti GM'a ait. Yani OPEL devlet yardımıyla »Almanlaştırılma« bile, üreteceği bütün araçlar için GM'a lisans ücreti ödemek zorunda. İkincisi, favorize edilen »çözümün« faturasını ödeyecek olanlar işçiler ve dolaylı olarak vergi mükellefleri. OPEL işyeri işçi temsilciliği başkanı Franz, ücret indirimi ve çalışma sürelerinin artırılmasının yanısıra, »OPEL'in kurtarılması için bazı işçilerin işten çıkartılmasını kabul etmek zorundayız« diyor. Geçen gün basında yer alan haberlere göre, şimdilik (!) 7.600 işçi kapı dışarı edilecek.

Velhasıl, emperyalist devletlerin »ulusal çözümlerle« son yılların en derin krizinden kurtulmaları pek şüpheli. Kaldı ki reel bir ikileme karşı karşıyalar: hem serbest dünya ticaretini savunma, hem de yüz milyarlık bütçelerle kendi sermaye gruplarını güvence altına alma zorunluluğu. Yani kendi pazarlarını koruyup, başka ülkelerin pazarlarını talan etmek. Bu, yeni savaşlar yaratmadan mümkün olabilir mi?

ÖLÜM MELEĞİ NATO

14 MART 2009

Fransa Devlet Başkanı Nicolas Sarkozy'nin geçen Çarşamba günü yaptığı NATO açıklaması, savaşan şahinleri, ama bilhassa silah tekellerini pek sevindirmişe benziyor. Avrupa'nın en büyük silah tekeli olan EADS, Fransa'nın NATO Komuta Kademesi'ne geri dönmesinin »yeni silah sistemlerinin geliştirilmesi ve üretimi artırma çabalarını kanatlandıracağı« müjdesini (!) verdi bile.

Aslına bakılırsa Sarkozy, 1995'den bu yana her NATO operasyonuna katılan Fransa'nın fiili konumuna resmiyet kazandırmaktan başka bir şey yapmıyor. 1966'da Charles de Gaulle'ün zorlamasıyla NATO Komuta Kademesi'nden geriye çekilen Fransa, bugün dünyanın önde gelen nükleer güçlerinden birisi olarak – »ulusal çıkarlarımızı korumak için« (Sarkozy) – yeniden geriye dönüyor. Hoş, Fransa Hükümeti bu adımını onaylatmak için gelecek hafta güven oyu isteyecek, ama Nisan'da Strazburg'daki NATO »yaş günü kutlamalarının« gündeminde şimdiden »Fransa'nın tam üyelik seremonisi« şeklinde bir madde yer aldığından, Fransa Parlamentosu'nda çoğunluğu elde tutan UMP'nin gücüyle güven oylaması kozmetik bir rütuş olacak.

Diyeceksiniz ki, 1995'den bu yana Bosna'dan Kosova'ya, Kosova'dan Afganistan'a kadar NATO'nun bütün saldırı savaşlarına katılan Fransa'nın NATO Komuta Kademesi'ne katılmasıyla ne değişecek? Görünüşte, fiili duruma resmiyet kazandırmaktan başka hiç bir şey. Ancak Fransa'nın bu adımını NATO içerisinde tartışmaya açılan yeni stratejik konsept bağlamında ele aldığımızda, arka planın önemi ve dünyanın geleceği açısından taşıdığı tehlikeler ortaya çıkıyor.

Öncelikle bu adımı Çekirdek Avrupa'nın uzun bir süre boyunca ABD ile birlikte hareket etmeye karar vermesi olarak okumak gerekiyor düşüncesindeyim. De Gaulle ile başlayan ve Soğuk Savaş'ın iki kutbu arasında bağımsız hareket edebilmek için alınan devlet kararı değişikliğe uğramış durumda. Belirli bir dönem boyunca Fransa, »nükleer şemsiyesi altında« birleşecek olan Avrupa'yı gerektiğinde »müttefiklere karşı dahi« koruyacaktı. Fransa ve Almanya bu şekilde AB çatısı altında dünyanın nükleer devlerinden olmayı planlıyorlardı.

Ancak bugün ne iki kutuplu dünya, ne de Soğuk Savaş'ın öcüsü »komünizm tehditi« var. Ayrıca AB hâlen ABD'den bağımsız ve ABD'ye rağmen adım atabilecek (silahlı) güce erişebilmiş durumda değil. Görünen o ki, »ihtiyar kıtanın« kaderi, tüm çelişiklere ve çıkar farklılıklarına rağmen ABD ile olan işbirliğine sıkı sıkıya bağlı.

Zaten bu nedenledir ki, gerek AB kurumlarından, gerekse de NATO merkezinden Sarkozy'ye iltifatlar yağıyor. AB'nin Dış Politikalar Sorumlusu Javier Solana, Paris'in aldığı bu kararın »suni kırmızı çizgiler dönemini bitirdiğini« ve Komuta Kademesi'ne katılan Fransa'nın »NATO ve AB'nin dünya çapındaki krizlere daha çabuk reaksiyon göstermesini sağlayacağını« söyleyerek, AB hüllesi altındaki Çekirdek Avrupa'nın küresel paylaşımda söz sahibi olacağını ima ediyor. NATO Genel Sekreteri Jaap de Hoop Scheffer ise, bu adım sonucunda »hem Avrupa'nın NATO içindeki etkisi artacak, hem de bir bütün olarak Kuzey Atlantik İttifakı güçlenecek« yorumunu yapıyor.

Fransa'nın Komuta Kademesi'ne tam NATO içerisinde yeni stratejik konseptlerin tartışıldığı bir dönemde geri dönüyor olması, NATO üyesi devletlerin parlamentolarının hâlen bihaber oldukları planların çoktan biçimlendiğine işaret ediyor. Üye ülkelerin bazı eski Genelkurmay Başkanları'nın kaleme aldığı ve Avrupa basınında »Belirsiz bir dünyada bütünsel stratejiye doğru. Transatlantik ortaklığı yenileme« başlığı altında haber olan bir belge, NATO'nun gelecekte izleyeceği yolu tanımlıyor. Belge, »asimetrik tehditler ve ulusaları terörizm ile mücadelede şimdiye kadar yapılan deneyimler ışığında« NATO'nun yetkilerinin artırılmasını ve karar mekanizmalarının »üye devletlerin veto haklarından arındırılmasını« öneriyor.

Önde gelen burjuva ekonomistlerinin dahi on yıldan az sürmeyeceğini tahmin ettikleri kriz karşısında kendi coğrafyalarını devlet müdahaleleri ve »ulusal politikalarla« koruma altına alan Batı, NATO'nun yeni stratejisi ile yoksul dünyanın başına yeni felaketler açacağı benziyor. Her türlü demokratik kontrolden muaf ve temel görevi »enerji ve hammadde kaynaklarına ulaşım ile serbest dünya ticaretini korumak« olan NATO, yeryüzünün yoksullarına savaşı ve yok oluşu tebliğ eden ölüm meleğine dönüşmek üzere. Kriz yıllarının hayli sıcak geçeceğini söylemek için müneccim olmaya gerek yok – her şey ortada.

KÜRT'LER KÜRDİSTAN'A!

21 MART 2009

14 Mart 2009 Cumartesi günü yayımlanan Günlük gazetesinin »Kürtler Moskova'ya!« manşeti bana ister istemez 1980 öncesini anımsattı. 12 Eylül Darbesi'nden sonra cezaevinde ağır işkenceler gören bir yoldaşım, darbe öncesi yıllarda ne zaman »Komünist'ler Moskova'ya« yaygarasını duysa, »heyhat, bir kere gidebilsek de, Nazım'ın mezarını ziyaret edebilsek« diye hayıflanırdı. Aradan otuz yıl geçti, ne o yoldaşım, ne de ben gidebildik Moskova'ya. Nâzım hâlâ bizi bekliyor orada.

Hani, Günlük'ün sorumlularından olsaydım, bugünkü manşeti »Kürt'ler Kürdistan'a!« olarak atmak isterdim. Yanlış anlaşılmasın: bugün Newroz'dur diye veya salt Kürdistanlıları kast ederek değil. Yalnızca 29 Mart 2009 Barış Referandumu'na ve o coğrafyada barışı, demokrasiyi, adaleti, eşitliği, dayanışmayı ve kurtuluşu gerçekleştirme kaygısını taşıyan insanlara görevlerini hatırlatmak, onları sarsmak için.

Bence bu kaygıları taşıyan herkes bu seçimlerde »Kürt« olmalıdır. Hoş, örneğin benim gibi bir Laz'ın veya bir Türk'ün istense de Kürt olması olanaksız. Zaten derdim de bu değil. Söylemek istediğim Kürt olmayanların en azından bir günlüğüne, yani 29 Mart 2009 Pazar günü »Kürtleşmeleri«, böylelikle »ötekileşmeleri«dir. Korkarım ki, Kürt olmayanlar »Kürtleşmeden«, Kürt'lerin »ötekileşmeleri« aşılamayacak, barışın sağlanacağı ortam yaratılamayacaktır.

Avrupa'dan bakışla ve görebildiğim kadarıyla 29 Mart'ta yapılacak olan yerel seçimler, egemenlerin attıkları adımlarla artık irademizden bağımsız olarak bir Barış Referandumu haline dönüşmüştür. Dahası, sadece DTP ve AKP'nin karşı karşıya geldiği seçim bölgelerinde elde edilecek olan sonuçlar, Ortadoğu olarak adlandırılan coğrafyanın geleceği açısından belirleyici önem taşımaktadırlar. Yani, sonuçta ya barışa doğru bir adım daha atılacak, ya da bölgenin, halklar açısından bir felaket anlamına gelen emperyalist paylaşım süreci ivme kazanacaktır.

Türkiye egemenlerinin bu paylaşıma katılmak istediklerini ve »şeytanla dans etmekten« çekinmediklerini sağır Sultan bile duymuştur herhalde. Bu nedenledir ki, referans aldığını iddia ettiği İslamı kapitalistleştirmeye çalışan ve neoliberal politikalarına kılıf olarak kullanan AKP, erk sahiplerinin desteği ve elindeki hükümet gücüyle »bölgeye« yükleniyor. Sadece kendine müslüman ve kendine demokrat olan Erdoğan, bölgedeki yerel seçimlerin bir genel seçim karakteri taşıdığını bildiğinden, seçmeni satın almaya kalkışıyor.

Anketler ve araştırmalar Erdoğan'ın bu hesabının tutmayacağını gösteriyor. Egemenler de bunun farkında. Görüldüğü kadarıyla »bölgedeki« Kürt seçmen hükümet ve devlete sadece bir uyarıda bulunmaya değil, çözüm politikalarına zorlamaya hazırlanıyor.

Peki, ya Batı? Batı'da örgüt egoizmlerinin, »dükkâncılığın« ve dar yaklaşımların aşılammış olduğunu görmek insanı hayal kırıklığına uğrattırıyor doğrusu. DTP'nin sadece »bölgede« kalmasını uman – hatta isteyen de denilebilir – ve seçim çalışmalarını salt »mümkün olan yerlerde ortak aday çıkartmaya« indirgeyen güçlerin, bu seçimlerin asıl önemini kavrayamadıklarını, talî olan ile esas olanı karıştırdıklarını düşünüyorum.

Oysa konulacak tavır bence çok açık: uluslararası planda etkili olan Kürt Sorunu'nun adil, barışçıl ve demokratik çözümünü dayatmak, karar vericileri çözüme zorlayacak seçim sonuçları için mücadele etmek.

İşte Kürt olmayanlar bunun için »Kürtleşbilmelidirler« - Kürt'lere yardım etmek için değil, kendi kurtuluşları için »Kürt« olabilmelidirler. Geline bu aşamada böylesi bir tavır ve çözümü meşru muhataplarıyla birlikte ifade etmek, kanımca en marksist, en devrimci, en demokrat tavır olacaktır.

»Peki sen ne yapıyorsun?« dersanız, açıkcası Kürdün bir »deniz görmüşü« olarak, karınca kararınca misâli DTP'ye oy verilmesi, tabii ki ortak adayların da desteklenmesi için kişisel çabamı sürdürüyorum. Türkiye'de seçme hakkım yok, ama bir oy bile önemlidir diyerek, İstanbul'daki akraba, eş-dost-tanıdıkları telefonla arayarak, DTP adayı Akın Birdal'a oy vermeye çağırıyorum. Adım şimdiden »telefon teröristine« çıktı bile. Hiç hayıflanmam, yeterki Barış Referandumu kazanılsın, egemenlerin çarklarına kum tanecikleri atılabilsin. Benden hatırlatması; Avrupa'da yaşayıp, »Türkiye'de seçme hakkım yok, ne katkı sunabilirim ki?« diyenler, Türkiye'nin emperyalist savaşlar kervanına katılmasını, ne olacağı belirsiz bir serüvene sürüklenmesini istemiyor, barışı arzuluyorlarsa, buradan da DTP'ye destek çıkmak, omuz omuza dayanışma göstermek için çok şey yapabilirler. Siyasî mücadele aracı olarak telefon hemen yanı başımızda.

»Newroz piroz be!« diyerek bitirmeden, »Kürt'ler neden Kürdistan'a«nın yanıtını haftaya vereceğimi belirtiyim.

KÜRT'LER NEDEN KÜRDİSTAN'A?

28 MART 2009

Geçen haftaki köşe yazımın başlığı, olası bir hukuksal yaptırımı engellemek amacıyla Günlük gazetesince değiştirilmişti. Bu nedenle yazının tüm esprisi kaybolmuştu. Ama artık Cumhurbaşkanı Abdullah Gül dahi resmen »Kürdistan« tanıdığını kullandığına göre – eğer hukuk herkes için eşit oranda geçerliyse –, benim de bu tanıma kullanmamın bir sakıncası yoktur herhalde. O zaman »Kürt'ler neden Kürdistan'a?« sorusuna kendimce yanıt vermeye çalışayım.

Köşe yazılarında bir düşüncüyü kısa, anlaşılır cümlelerle ve sözü dallandırıp, budaklandırmadan öze getiren yazarlara, kıskançlık derecesinde hayranımdır. Herhalde asıl politik dilim Almanca olduğundan bunu genellikle becerememekteyim. Öyle zannediyorum ki, bir yazar için, okunmaya değer bulunmamasının yanı sıra, en rahatsız edici şey, yanlış anlaşılmasıdır. Onun için baştan »dilim sürçer ise, af ola« diyeyim.

Öncelikle 2009 Newroz'unun, daha doğrusu yoksul Kürt halk kitlelerinin gösterdiği irade doğru okunursa, 29 Mart 2009 Barış Referandumu'nun sonucunun şimdiden egemenlere tebliğ edildiğinin ve Kürt Sorunu'nun ABD patentli ve salt »silahsızlandırma« ya indirgenmiş konferanslarla çözülemeyeceğinin görüleceği düşüncesinde olduğumu belirtmeliyim. Her sorun eninde sonunda muhataplarıyla çözüme ulaştırılır. Kürt halkı, muhatapın kimler olduğunu söyledi. Bu kitlesel mesajı görmeyi ve gerçeği kabul lenmeyi reddetmek, sorunu derinleştirmek istemekle eş anlamlıdır. Umarım devlet kurumları içerisinde ya felakete gidecek ya da barışa açılacak olan yolları dikkat çekme cesaretini gösterecek akıllı selim insanlar vardır. Varsa, en geç yarından itibaren bu görevlerini hatırlamalıdır.

Yarın yapılacak olan yerel seçimlerden DTP'nin başarıyla çıkacağından hiç şüphem yok. Kanımca DTP'nin başarısı, barış ve demokratik çözüm yönünde yeni, belki de daha ileri adımların atılmasının önünü açacaktır.

Peki ama, çuvaldızı kendimize batırarak soralım, 30 Mart'tan itibaren ne olacak? Gene »köylü köyünde, Kürt'ler evlerinde, bizler dükkânlarımızda« ötekenden bihaber gündelik yaşama devam mı edeceğiz? Sözde toz kondurmadığımız kardeşliğe pratik yaşamda nasıl biçim vereceğiz – salt »political correct« basın açıklamaları veya toplumsal muhalefeti örmesini umduğumuz bir siyaset aracı üzerine bitip tükenmez tartışmalarla mı? Kuşkusuz bunlar ve daha niceleri gereklidir ve sürdürülmelidir. Ama, eğer eşitlik, kardeşleşme, ortaklaşma,

dayanışma gibi savunageldiğimiz değerlerin sözde kalmamasını istiyorsak, o zaman bu değerlere gündelik pratiğimizde de yaşam vermek zorunda değil miyiz?

İşte, tam da bu nedenle ve açıkça Kürt'leri ve Kürtleşebilenleri kast ederek »Kürt'ler Kürdistan'a« yı öneriyorum. »Hoppala, bu da nereden çıktı?« demeyin, gayet ciddiym. Şöyle ki; »Kürt'ler Kürdistan'a« dayanışma, ortaklaşma, katılım, paylaşım ve birbirini anlamının bir sloganı olabilir. Yani damdan düşeni, en iyi damdan düşen başka birisinin anlayabileceği, açın halinden tokun anlamayacağı deyişlerinde olduğu gibi, Batı'ya damdan düşmeyi ve açlığa – sembolik bir süre için de olsa – ortak olmayı, »yerinde« ötekileşmeyi denemeyi öneriyorum.

Somut bir örnek vermek gerekirse: Örneğin Çatı Partisi bileşenleri, ortaklaşa »Ötekileş, tatilini Kürdistan'da yap!« kampanyası geliştirebilir, konularında uzman veya uzmanlaşmakta olan insanları, bilhassa çevre mühendislerini, mimarları, şehir planlamacılarını, hukukçuları, belediyecileri v.s. v.s. DTP'li belediyelerde bir kaç haftalığına, gönüllü çalışmaya, bir nevi imeceye motive edebilirler. Bu çerçevede sivil girişimlerin, kadın hareketinin, sosyal kuruluşların aktivistleri »bölgede« benzer çalışmaları yapan kuruluşlarda gönüllü çalışmalar yapabilirler. Sendikalar genel kurullarını İstanbul veya Ankara yerine Diyarbakır'da, bilim insanları konferans ve sempozyumlarını bölge Üniversite'lerinde, öğrenciler stajlarını bölgedeki işletmelerde, odalar ve meslek birlikleri yönetim kurulları toplantılarını herhangi bir Kürt kentinde yapabilirler. İnanın bana, Beyoğlu'nun keyfinin, aynısı olmasa da, farklı bir tatda olanını, orada da bulabilirsiniz.

Bu dayanışmayı göstermeyi, Kürt'lere yardım etmek için değil, kendi kurtuluşumuz için gerekli görerek öneriyorum. Batı'da, imtiyazlı coğrafyalarda Kürt'ler ile değil, Kürt'ler üzerine yapılan değerlendirmeler yerine, doğrudan, hiç bir günü olağan olmayan »o« bölgede kendi gözüyle ötekileşmek, »ötekiyi« anlamak, barışın dilini geliştirmek için önemli bir fırsata dönüşeceğine inandığımdan bunu öneriyorum. Ayrıca Batı'da geliştirilecek böylesi bir kampanya, Kürdistan'lılar arasında sıkça rastladığım hayal kırıklıklarını ve yaşanmakta olan »duygusal ayrışmayı« azaltacak bir etki yaratacaktır.

Bilmem derdimi anlatabildim mi?

NATO'DAN BİZE NE?

4 NİSAN 2009

Her yıl olduğu gibi, bu yılda içinde bulunduğumuz günler egemenlerin zirvelerde bir araya geldikleri ve dünyanın geleceğine ilişkin görüşlerini paylaşıp, »ortak düşmanlarına« karşı tedbirler planladıkları günler. Baksanıza, zirveler peşpeşe yapılıyor: Katar'ın başkenti Doha'da Arap Ligi olarak adlandırılan Arap ülkeleri zirvesi yapıldı. Ardından, 2 Nisan'da Londra'da G 20 olarak tanımlanan dünyanın en güçlü sanayi ülkeleri ile eşik ülkelerinin buluşması gerçekleştirildi. Bugün ve yarın ise Strassburg ve Kehl'de (Baden Baden) NATO'nun 60. yıl kutlamaları yapılacak.

Kapitalizm ve savaş karşıtları ise zirve sahiplerini yalnız bırakmıyor. Gerçi Katar'daki Arap Ligi'nde dışarıdan aykırı sesler gelmedi ama, sağolsun Libya'nın ebedi şefi Muammer Gaddafi »ben İngiliz ve Amerikan emperyalistlerinin ürünü olan işbirlikçi kral, prens ve şeyhlerle neyi tartışacağım« diyerek, gene yapacağını yaptı. Küresel mali ve ekonomik krizi tartışan G 20 zirvesi, Londra, Berlin ve Frankfurt'ta yapılan kitlesel eylemlerle, herhangi bir olay çıkmaksızın protesto edilmişti. Ancak NATO karşıtı eylemlerin olaysız geçeceği pek şüpheli.

Anlaşılan NATO ülkeleri, Batı'nın ah o medeni çıkarlarını korumak için savaşan örgütleri NATO'nun yaş gününü olanaklı olduğunca »cızırtılı seslerden« uzak kutlamak istiyorlar. Daha şimdiden temel hak ve özgürlükler askıya alınmaya başladı bile. Strassburg'da Barış yazılı bayrakların yasaklanıp, asılı olanlarının polis tarafından toplanmasından sonra, Almanya sol aktivistlerin eylemlere katılmalarını engellemek için polisiye tedbirler alıyor: NATO karşıtı eylemlerin hazırlık toplantılarına katılan kimi aktivistler, kutlamalar bitene kadar her gün karakola giderek, ikâmet ettikleri yeri terk etmediklerini kanıtlamak zorundalar – aksi takdirde tutuklanacaklar. Sanki aktivistlerin pek umrundaymış gibi.

Diğer taraftan kutlamaların yapıldığı kentlere ulaşım zorlaştırılmakta. Örneğin hafta başında kamuoyuna bir açıklama yapan Alman Demiryolları AŞ, 3 – 5 Nisan 2009 tarihleri arasında Almanya ve Fransa arasındaki tren seferlerinde önemli aksaklıklar meydana geleceğini bildirdi. Stuttgart veya Münih'ten Paris'e gidip gelen trenler, Strassburg'dan geçmeyecek. Trafik sıkışıklığı nedeniyle Strassburg'dan geçmek zorunda kalan trenler olsa bile, hiç birisi Strassburg garında durmayacak. Kehl ve Strassburg arasında kamuya ait bütün yakın-ulaşım araçları çalışmayacak. Fransa ve Almanya sınırında, gene aynı tarihlerde pasaport kontrolü yapılacak. Yani kısacası egemenler rahatsız edilmeden yaş günü partisini kutlamak istiyorlar. Bunun için birazcık demokra-

tik hak ve özgürlükler kısıtlanmış, ulaşım aksatılmış, zirveyi korumak için kamu bütçesinden bir kaç yüz milyon Avro'cuk harcanmış olsun, n'olur ki? Millete rahat mı battı, evlerinde oturup TV-dizisi seyretseler fena mı olur?

Öyle ya, egemenler dünyanın zenginliklerini paylaşırlarken, sosyal refah devleti, medeniyet, dünya ortalamasının çok üstünde gelir, seyahat özgürlüğü (herhangi bir zirve olmazsa eğer), sağlık sigortası, sendikalaşma hakkı, ekolojik koruma, tüketim toplumu v.s. değişik biçimlerde Avrupalı halka pay vermiyorlar mı? Eh, imtiyazlı coğrafyada yaşamının da bir bedelini isteyecekler elbette. Bir kaç günlüğüne anayasal haklar rafa kaldırılsa, dünyanın, pardon, Avrupa'nın sonu gelecek değil herhalde.

Belli ki savaş karşıtı aktivistler işi azıtmışlar. İllâ NATO'cuları rahatsız edecekler. Hani getirdikleri eleştiriler de öyle yutulacak cinsten değil. Neymiş, dünya nüfusunun topu topu yüzde 16'sını oluşturan NATO ülkeleri, dünya çapında savaş ve silahlanmaya yatırılan yıllık 1.300.000.000.000 (yazı ile: bir virgül üç trilyon) ABD Doları'nın yüzde yetmişini harcıyorlarmış. Canım paralar başka bir yere gitmiyor ki; silah tekelleri kimlerin ülkesinde? Hem, silah tekelleri işyeri yaratmıyorlar mı? Neymiş, Almanya bütçesinin 31,1 milyarını silahlanmaya harcıyormuş. Ne yani, batık kredileri üstlenip, bankaları kurtarmak için 500 milyar bulmadılar mı? Hem, sadece Alman silah tekelleri geçen yıl cirolarını yüzde 28 artırmadılar mı? Nerede yüksek ciro, orada yüksek vergi – efendim? Vergi muafiyeti? E kardeşim, adamlar binlerce işçi çalıştırıyor ya. Sendika başkanlarının dediği gibi, işyeri yaratana devletin yardım etmesi gerekmiyor mu?

Bu arada yılda 10 milyon çocuk açlıktan ölüyormuş, yani günde 27.397, yani saatte 1.141, yani her dakika 19 çocuk aç ve hasta olduğu için yaşamını yitiriyor; her yıl 15 milyon yetişkin açlık, hastalık ve savaşın yol açtığı çeşitli sorunlar sonucu ölüyormuş. Afrika ve Asya'nın bir çok ülkesinde insanlar günde 1 Dolar'la geçinmek zorundaymış. Ekolojik sorunlar, çölleşme, etnik temizlik, milyonlarca insanın göçe zorlanması, doğal kaynakların tüketilmesi v.s. v.s. almış başını gidiyormuş. E canım, zengin ülkeler, yoksul ülkelere yılda 350 milyar Dolar yardım yapmıyor mu? Ne yani, dünyayı Batı tek başına mı kurtaracak?

Ne diyeyim, bu savaş karşıtları hepten azıtmış. En iyisi, ben gidip dizimi seyredeyim. Dışarı çıkmak, NATO'yu protesto etmek neyime, polisle molisle uğraşamam şimdi.

HEY AHBAP, ONE MINUTE!

11 NİSAN 2009

Bazen insan kuşkuya düşüyor doğrusu: »yahu aralarında bir çok eski yoldaşının olduğu ve aklı başında sandığın insanlar mı yanlış düşünüyor, yoksa sen mi?« diye. Perşembe günü »Taraf« gazetesinde Cem Sey'in »Değişmesi Gerekenler« başlıklı yazısını okuduğumda, gene ben de bir tuhafılık var herhalde diye düşündüm.

Cem, Almanya'dan eski bir yoldaşım. Bugün »Taraf« gazetesine Washington'dan yazı yazıyor. Yazısında »Obama fenomeninin en kayda değer yönünün ideolojik saplantılardan arınmış bir pragmatizm olduğu görüldü« deyip, Obama'nın »taviz vermediği« ilkelerini »insan haklarına, demokrasiye, farklı kültürlere, farklı bakış açılarına ve emeğe [peh, pehl!] saygı. Tamamı sol ilkeler« olarak tanımlayarak beni dumura uğrattı. Olabilir, Cem »Obama'nın temel yaklaşımlarının doğruluğundan ve samimiyetinden« kuşku duymayabilir. Hatta, siyah tenli »beyaz« Obama'nın bir solcu olduğuna da inanabilir. Ama solu »dünyaya ayak uydurmaya«, daha doğrusu hizaya sokmaya kalkışırsa, kötü senkronize edilmiş Hollywood filmlerindeki gibi »Hey ahabap, one minute!« derler.

Liberalerin solcu gibi rol kesmelerine alıştık ama, bir de insan zekasına hakaret etmeseler bari. Cem, yazısında Obama'nın ah ne kadar solcu olduğunu kanıtlamak için, »bizzat Batı dünyasının kendi elindeki [nükleer] silahları ortadan kaldırarak başkalarına örnek olmak« istediğini iddia ediyor. Obama'nın güya solcu politikaları hakkında çok söz söylenebilir, ama ben, NATO'nun yeni konseptinin nükleer ilk vuruş opsiyonunu içerdiğini hatırlatarak, sadece nükleer silahlar konusundaki politikasına değinmek istiyorum.

Obama'nın nükleer silahların sınırlandırılmasından bahsettiği doğru. Ama bir de somut adımlarına bakalım: Birincisi; nükleer silahlar ABD askerî stratejisinde, gerektiğinde nükleer silaha sahip olmayan ülkelere karşı da kullanılmak üzere, merkezî rol oynuyor. Obama bu stratejiyi – müttefikleri daha çok işin içine katmak hariç – değiştirmeyeceğini açıkladı.

İkincisi; Obama'nın SSCB ile imzalanan, 1994'de yürürlüğe giren START I Antlaşması'nı yenilemek istediği de doğru. Bunun nedeni de bu antlaşmanın 5 Aralık 2009'da sona ereceğidir. Ayrıca 2002'de imzalanan, 2003'de yürürlüğe giren SORT Antlaşması, nükleer silah sayısını daha da azaltmayı hedefleyen ve daha ileri bir antlaşmadır.

Üçüncüsü; Obama nükleer testleri yasaklayan CTBT Antlaşması'nı Kongre'ye imzalatmak istiyor. Bu da doğru, ki zaten Rusya 1991'den beri, ABD'de 1992'den

beri test gerçekleştirmediler. Ama bu adımın ardındaki asıl amaç, yeni nükleer güçlerin ortaya çıkmasını engellemek. Çünkü test yapamayan hiç bir ülke nükleer silah geliştiremez.

Dördüncüsü; Obama, nükleer silahlar için gerekli olan her türlü materyalin üretilmesini uluslararası çapta yasaklatmak istiyor. Ancak bu adım, dünyadaki nükleer silahların yüzde 95'ini elinde tutan Rusya ve ABD lehine bugünkü durumu dondurmaktan başka bir işe yaramayacak. Yani nükleer tehdit tekelleşecek.

Beşincisi; Obama nükleer silahların yayınlaşmasını engelleyen NPT Sözleşmesi'ni sertleştirmek istiyor. Böylelikle sözleşmeyi imzalayan ve nükleer silaha sahip olmayan bütün ülkelere uran zenginleştirme işlemleri, nükleer enerji için kullanılma amacıyla dahi de olsa yasaklanacak. Bu durumda BM'e bağlı Uluslararası Nükleer Enerji Dairesi (IAEA) her türlü nükleer enerji taşıyıcı üretiminin tekeli kontrol edecek.

Altıncısı; NPT Sözleşmesi'nin kurallarına aykırı davranış, önceden belirlenen şema çerçevesinde »ceza-ya« maruz kalacak. Buradaki amaç, ABD'nin İran veya Kuzey Kore gibi ülkelere karşı girişeceği bir askerî saldırı karşısında Rusya ve Çin'in karşı çıkışlarını engellemek.

Detayları çoğaltmak olası, ama Obama'nın sadece nükleer silahlar konusunda attığı adımlar, atacağı diğer adımların neler olabileceğini gösteriyor. NPT Sözleşmesi'nin imza atan ülkeler arasında iki sınıf yaratması, yani 1 Ocak 1967'ye kadar başarılı biçimde nükleer silah üretmiş ve en az birini test etmiş olan nükleer güçler ve gelecekte nükleer silah üretmeme tahaddütünü veren diğer ülkeler gerçeği de işin cabası.

Şu an için ABD, Arjantin, Almanya, Brezilya, Britanya, Çin, Fransa, Hindistan, Hollanda, İran, Japonya, Pakistan ve Rusya uran zenginleştirme işlemlerini gerçekleştiriyorlar. Nükleer programını gizli bir şekilde yürüten İsrail'i ayrıca saymak gerekir. Böylesi bir durum karşısında Obama'nın NPT Sözleşmesi'ni sertleştirmek istemesinin »sol« politika olmadığını, aksine sözleşmenin yürürlükte olduğu 40 yıldan beri NPT altıncı maddesinin yükümlülüğünü yerine getirmeyen ABD'nin emperyalist politikalarını güya değişim rüzgârı olarak lanse etmeye çalıştığını görmek için solcu olmaya gerek yok. Bu gerçeklere ve Irak'a, Afganistan'a rağmen Obama politikalarını solun örnek alması gereken bir »ilke« diye tanıtanlara, arkadaşım da olsa, tek söz söylenir: Hadi canım sende!

KIZILELMA MI, NABUCCO MU?

18 NİSAN 2009

Obama ziyaretinden sonra başlayan tartışmalar ve güncel diplomatik girişimler, Türkiye egemenlerinin bedeli hayli yüksek olması muhtemel bir »jeopolitik pokere« oturdıklarına işaret ediyor. Ülke içerisinde yürütülen operasyonlar, askeri şiddetin tırmandırılması, bilhassa DTP'ye yönelik sindirme girişimleri dikkatleri iç politikaya çekse de, dış politikada atılacak olan adımlar hayli şamata çıkaracak gibi görünüyor.

Türkiye-Ermenistan ilişkileri bağlamında yürütülen tartışmaların çıkardığı toz-dumana pek aldanmamak lazım. Her ne kadar tartışmaların odağında »Dağlık Karabağ« ve sınır açma sorunları duruyor gibi görünse de, asıl mesele enerji kaynakları. Yani asıl belirleyici olan, jeopolitik, jeostratejik ve tabii ki jeoekonomik çıkarlardır.

Önce kavganın arka planına bakalım (somutlamak için Almanya örneğini ele alıyorum): Dünya ihracat şampiyonu olan Almanya enerji gereksiniminin büyük bir bölümünü yurtdışından sağlıyor. Yıllık doğalgaz ihtiyacı 500 milyar kubikmetre. Bunun yüzde 42'sini Rusya'dan, yüzde 26'sını Norveç'ten, yüzde 18'ini Hollanda'dan ve yüzde 14'ünü de kendi topraklarından karşılıyor. Yapılan araştırmalar, Avrupa'daki rezervlerin çok kısa bir süre içerisinde tükeneceğini gösteriyor. Almanya'nın durumu, diğer Batı Avrupa ülkeleri içinde aynen geçerlidir.

Bu nedenle Çekirdek Avrupa enerji ihtiyacının karşılanmasını garanti altına almak için var gücüyle uğraşiyor, yeni konseptler geliştiriyor. Bunlardan birisi Alman hükümetinin »Avrupa'da dayanışmacı gaz tedarik politikası« başlıklı konsepti. Federal iktisat Bakanı zu Guttenberg konseptin içeriğini »esnek tedbirlerle ve altyapıya daha çok yatırımla gaz tedarikini güvence altına almak« cümlesiyle özetliyor. »Nakliyat güvencesi« konseptin en çok öncelik verdiği bir konu. (Güvenenin sivil ve askeri yöntemlerle nasıl karşılandığı ayrı bir yazının konusu olabilir)

Öncelik vermek zorunda, çünkü doğalgazın neredeyse yarısını sağlayan Rusya, yüksek teknolojisini geliştirmeyi ihmal ettiğinden, jeopolitik çıkarlarını »gaz vanası politikası« ile savunuyor. Ukranya ile olan gaz kavgası Avrupa'yı yeterince ürkütmüş durumda. Ayrıca Rusya, AB ve ABD'nin yeni enerji nakliyat yolları aramalarından ve »Hinterland«ı gördüğü bölgelerde hegemonya kurmaya çalışmalarından da son derece rahatsız. Bu nedenle »Hinterland«ında yeni antlaşmalar peşinde.

İşte, enerji kaynakları üzerindeki hakimiyet kavgasının kızıştığı bu dönemde, Hazar Denizi havzasından, Kaf-

kaslardan ve Orta Doğu'dan Batı'ya çekilen ve çekilecek olan boru hatları ağının tam merkezinde olan Türkiye'ye önemli roller düşüyor. Devlet erkini paylaşan güçler bunun bilincinde ve stratejilerini »pastadan« olabildiğince büyük pay almaya odaklanmış durumdadır.

Bu nedenledir ki, hem AB-ABD cephesinde, hem de Rusya ve İran cephelerinde at koşturmaya çalışılmaktadır. Bir tarafta Rusya ile İsrail'e gidecek olan »Blue Stream 2« ve Karadeniz'den Avrupa'ya yönelen »South Stream« boru hatları üzerine anlaşmaya çalışılmakta, diğer tarafta da AB'nin önem verdiği ve Rusya'yı ekarte etmeye yarayan »Nabucco Projesi« gerçekleştirilmek istenmektedir.

Görüldüğü kadarıyla yıllık 31 milyar kubikmetre kapasiteye sahip olacak »Nabucco Projesi« bir hayli yol almış durumda. Son AB Zirvesi projeyi »AB'nin öncelikli altyapı projesi« olarak ilân etti. AB Güney Kafkasya ve Orta Asya Sorumlusu Semneby, Mayıs ortasında bir konferans düzenleneceğini ve Haziran'da antlaşmanın imzalanacağını söylüyor. Türkiye de projeyi AB üyeliğinden daha önemli görüyor. Hükümet Temsilcisi Selim Kunalp »AB üyelik görüşmelerinden bir sonuç çıkmasa da, Türkiye projeyi destekleyecek« garantisini verdi bile. Azerbeycan, Türkmenistan, Kazakistan, Uzbekistan ve belki de İran'dan doğal gaz nakledecek olan boru hattının inşasına 2011'de başlamak istiyorlar.

Ama bu arada Rusya da boş durmuyor. Türkiye'nin boru hattının güvenliğini sağlayamayacağına inanan Azerbeycan, Rusya ile masaya oturdu. 27 Mart 2009'da Azeri SOCAR şirketi başkanı Abdullayev Moskova'da Gazprom şirketi yönetimi ile buluştu ve Azeri doğal gazı üzerine bir »Niyet Antlaşması« imzaladı. Niyet tartsa, Nabucco zora düşebilir. Benzer bir antlaşmanın Türkmenistan ile de imzalanması bekleniyor. Perşembe günü Dışişleri Bakanı Babacan Ermenistan'a giderken, Azerbeycan Devlet Başkanı İlham Aliyev Moskova'ya uçuyordu. Medvyedev ile çay içmeye gitmiyor herhalde.

Yani sözün kısası, devlet aklı farklı işliyor. Söz konusu ekonomik çıkarlar olunca, o uğruna bolca kan dökülen »ulusal değerler« beş para etmiyor. Azerbeycan Türkiye'ye »Kızilelma dersem çık, Nabucco dersem çıkma« sinyali veriyor. Ermenistan bahane.

KEÇİDEN BAHÇEVAN OLURSA...

25 NİSAN 2009

Almanya'nın önde gelen iktisadî araştırma enstitülerinin geleneksel olarak bu tarihlerde kamuoyuna açıkladıkları »İlkbahar Tahminlerine« göre, Almanya'yı 1949'dan bu yana en şiddetli konjonktür gerilemesi ve en ciddi işsizlik sorunları bekliyor. Genellikle sermaye yanlısı »araştırmalarla« dikkat çeken 8 enstitü, hazırladıkları 96 sayfalık raporda hayli karanlık bir resim çiziyorlar.

Rapora göre iktisadî büyüme bu yıl yüzde 6 ile rekor düzeyde gerileyecek. Bunun sonucunda sadece 2009'da bir milyondan fazla insanın işsiz kalması bekleniyor. İhracatın yüzde 22,6 düşmesine ve 2010'da resmî işsizlik sayısının 5 milyonu geçeceğine kesin gözüyle bakılıyor. Toplumun yüzde 13,5'inin yoksulluk sınırında yaşadığı ve yaklaşık bir milyon insanın tam gün çalışmalarına rağmen sosyal yardıma muhtaç olacak derecede düşük ücret aldığı Almanya'da bu gelişmelerin nerelere varacağını tahmin etmek, insanı ürkütüyor doğrusu.

Baksanıza IMF, Federal Hükümet ve enstitüler ağız birliği etmişcesine, Almanya'nın 1930'lu yıllardan bu yana en derin iktisadî krizi içerisinde olduğunu söylüyorlar. Ve gerek SPD'nin Federal Cumhurbaşkanı adayı Gesine Schwan olsun, gerekse de Alman Sendikalar Birliği başkanı Michael Sommer veya Sol Parti başkanı Oskar Lafontaine olsun, hepsi sosyal patlamaların baş gösterebileceğine dikkat çekiyorlar. Lamı cimi yok; 1930-1931-1932'li yıllarda benzer bir kriz ve altı milyon işsiz olduğunda, peşinden Nazi diktatörlüğünün geldiğini unutmamak henüz.

Aslına bakılırsa, Almanya'da, Fransa'daki direnişlere benzer bir gelişme beklenilmemeli. Ne sendikal hareket oradakine benziyor, ne de toplumsal yapı Fransa'dakine benzer bir direniş kültürüne yakın. Bu nedenle ufukta bir düzelme görülmez ve işçi, hizmetliler ve zanaatkarların klasik kesimlerinin toplum çeperine itilmeleri devam ederse, toplumun önemli bir kesiminin daha önceleri olduğu gibi, kendilerini politikadan daha da geri çekmeleri ve ırkçı motivasyonla, savunmacı tedbirler anlamında radikalleşmesi söz konusu olabilir. Radikalleşme de, Almanya'nın özgün koşulları nedeniyle öncelikle aşırı sağa oy potansiyeline dönüşebilir ve 1992-93 yıllarının toplumsal kırılmalarına benzer ırkçı saldırı ve cinayetleri gündeme getirebilir. Şu an için yüzde 10'luk bir oy potansiyeline sahip olan ve ulus devlet sınırları içerisinde savunmacı tedbirleri ifade eden DIE LINKE'nin, radikalleşmenin aşırı sağa kaymasını ne denli engelleyebileceği de pek belli değil. Yani demem o ki, bir kaç ay içerisinde ortalık karışabilir.

Araştırma enstitüleri de benzer görüşlerde olsalar gerek, çünkü hükümete sundukları raporda, »halk arasındaki tüketimi de engelleyen korkuların giderilmesi için tedbirler« alınmasını, ama yeni konjonktür paketlerine para yatırmaktansa, »iktisatın işlemesi için banka sektörünün sağlığına kavuşmasını sağlamasını« öneriyorlar. İktisat politikasının önceliğinin banka sektörü olduğunu belirten enstitü temsilcileri, »gerekirse bankalara zorla para yardımı yapılmalıdır« diyerek, neoliberal doktrini teyid etmeye devam ediyorlar.

Ne diyeyim, keçiden bahçevan olursa, bu kadar olur işte. Ama bu öneri aynı zamanda egemenlerin izledikleri/izleyecekleri yola da işaret etmektedir. Banka sektörünün »sistemsel öneme« sahip olduğunu muhalefeti ve hükümetiyle bütün güçler ifade ediyor. Ama ifade edilmeyen, sistemin neden korunmak zorunda olduğudur. Bence bankaları kurtarma operasyonu, neoliberalizmin gerçek yüzünü bir kez daha ortaya çıkarmakta ve aynı zamanda iktisadî kriz vesilesiyle kendi egemenlik krizinin üstesinden gelme ustalığını göstermektedir. Burjuva demokrasilerinin sosyal ve hukuk devletini, kökten karşı çıkışla eleştiren neoliberalizm, devletin yasalarla adaletsizliği temellendirdiği ve sermaye kârlarını otoriter devlet garantisi altına aldığı bir ekonomiyi gerçekleştirmeye çalışıyor.

Bu açıdan bakıldığında, Alman devletinin gûya konjonktürü rayına oturtmak ve »sistemsel önemi« olan bankaları kurtarmak için bütçe vanalarını sonuna kadar açmasının klasik bir »devlet müdahalesi« olmadığı, aksine devletin, malî sermayenin varlığını ve kârlarını – bilhassa malî sistem iflasın eşliğine geldiğinde garanti altına alacağını ilân etmesi olduğu görülebilir.

Sosyaldemokrasi ve onunla yatağa girmekten bir türlü bıkmayan Alman sendika yönetimi bunların farkında. Sermaye kârlarını garanti etmek için uygulanan politikaların, işsizliği artıracığını, satın alma gücünü azaltacağını, yoksulluğu derinleştireceğini ve de en önemlisi, sınıf toplumunun tüm çelişkilerinin herkes tarafından daha net görüleceğinin farkındalar. Ve bana kalırsa şunu da çok iyi biliyorlar: »koyunun olmadığı yerde keçiye Abdurrahman Çelebi demişler« misâli, temsil ettiklerini iddia ettikleri kesimin yarın öbür gün »orijinali« isteyebileceklerini.

ALMANYA'NIN ÖLÜMCÜL KÂRI

2 MAYIS 2009

Dün, Büyükçekmece'deki Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi'nde sona eren »Uluslararası Savunma Sanayii Fuarı« IDEF'09, küresel iktisadî krizin ulus aşırı silah tekellerini hiç etkilemediğini kanıtlıyor. IDEF'09 fuarının her gününde okuduğum haberlerde, silah tekellerinin kasalarına akan paraların seslerini duymuş gibi oldum dersem, pek abartılı olmaz sanırım.

Bilindiği gibi IDEF, »Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı«na ait. Bu vakıf da – bildiğim kadarıyla – kurulması için Türkiye'de özel yasa çıkartılan tek vakıf. Yasayla kurulan özel bir vakıf, bir ülkenin »savunması« için yaşamsal öneme sahip olan savunma sanayiinde baş rolü oynuyor (Vakıf hakkında www.tskgv.org.tr adresinde detaylı bilgi edinebilirsiniz).

Tabii 45 ülkeden toplam 464 silah şirketi ve tekelinin katıldığı ve dünyanın önde gelenleri arasında sayılan bir »savunma sanayii fuarı«nda yeni silahlanma anlaşmalarının yapılması da doğal. Bunlardan bir tanesi, Türkiye ile Almanya arasında imzalanan işbirliği antlaşması – daha doğrusu, ortak silahlanma işbirliği konusundaki bir »Çerçeve Antlaşması«. Anlaşılan IDEF'09, 15 silah tekeliyle fuara katılan Almanya'ya hayli yaradı.

Tam da kriz döneminde Almanya iktisatına »ilaç« gibi iyi gelen antlaşma kamuoyunda duyulunca, DIE LINKE milletvekili Norman Paech sesini yükseltti. Adam solcu, illâ pişmiş aşı su katacak! Parlamento'da Almanya barış hareketinin dili ve kulağı olan Norman, Federal Hükümeti kendi koyduğu kuralları çiğnemekle suçluyor. Yani haksız da değil doğrusu: yurtiçinde silahlı ihtilafları olan ve satılan silahları kendi yurttaşlarına karşı kullanma riski bulunan ülkelere silah satışı hükümet tarafından yasaklanmış durumda. Norman, Türkiye'nin de böylesi bir ülke olduğunu iddia ediyor ve hükümetin İstanbul'da antlaşma imzalamasını »ikiyüzlülük« olarak eleştiriyor.

İlâhi Norman! Mesele kâr olunca, kural mı kalır be yoldaşım? Ama adam hukuk ve anayasa profesörü, hukuka uyulmasını istiyor haklı olarak. Görüldüğü gibi haklı olmak yetmiyor: hafta başında kamuoyuna açıklanan SIPRI Raporu, silah ticaretinde hukukun bizzat hukuku korumakla mükellef hükümetler tarafından »guguk« haline getirildiğini kanıtlıyor.

1966 yılında İsveç'te kurulan ve yaptığı barış ve ihtilaf araştırmalarıyla bağımsız bir otorite olarak kabul gören Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü SIPRI, Almanya'nın dünya çapındaki silah ticaretindeki payını son beş yılda yüzde 70 artırdığı tespitini

yapıyor. Almanya böylece, ABD (yüzde 31'lik pay) ve Rusya'nın (yüzde 25'lik pay) ardından yüzde 10'luk bir pay ile üçüncü sıraya yerleşmiş. Dünya çapında silahlanma için yılda 858 milyar Avro (1,34 milyar Dolar) harcadığını düşünürseniz, yüzde on iyi para – yeme de yanında yat!

SIPRI, Alman silah tekellerinin en iyi müşterilerinin Türkiye ve Yunanistan olduğunu bildiriyor. Buna göre sadece Türkiye ve Yunanistan'a satılan silahlar, Almanya'nın silah ihracatının yüzde 30'dan fazlasını oluşturmaktadır. En çok tutulan ürünler ise Leopard-2 saldırı tankı ve 214 tipi denizaltılar. Almanya, NATO üyesi kardeş ülkelere kıyak geçmeyecek de, kime geçecek? Elbette bi çıkarı... pardon, bir bi bildiği vardır herhalde!

Çıkar deyince aklıma geldi, SIPRI Raporu'na bakıverdim, sonra da kendi kendime kızdım, yanlış meslek seçtim diye. Öyle ya, dünyanın neresine gidersen git, para silahda. Kanıtı SIPRI Raporu: Dünya çapındaki silahlanma giderlerinin neredeyse yarısını (yüzde 45) ABD harcıyor. Sadece 2007'de harcanan para 547 milyar Dolar. 2001 İkiz kuleler saldırısından bu yana silahlanma giderlerinde yüzde 59 artış olmuş (hani, El-Kaide saldırganlarının silah tekellerinden hisse senedi satın almış olduklarını da düşünmedim değil).

İkinci sırayı, yılda 59,7 milyar Dolar ile Britanya, üçüncü sırayı da Çin (58,3 milyar Dolar) alıyor. Almanya ise 36,9 milyarla altıncı sırada. Bu arada bir sayı daha: Almanya'nın sadece Avrupa'daki ülkelere silah satışı 2003-2008 yılları arasında, bir önceki beş yıla nazaran yüzde 123 artmış.

Asıl ürkütücü olan ise dünya çapında yaklaşık 25 bin nükleer başlığın kullanıma hazır olması ve geliştirilmekte olan yeni NATO-Konsepti'nde, nükleer ilk vuruş opsiyonunun olasılık olarak kabul edilmesi. Hoş, nükleer silah kullanılmasını silah tekelleri de istemez herhalde – nükleer savaş sonrasında silah satacak insan bulamazlar da ondan. Ama konvansiyel silahlar da yeterli kâr yapmak için – Bkz. Almanya. Boşuna dememişler: »Ölüm, sen bir Almanyalı ustasın« diye. Ölümcül kâr söz konusuysen, kim takar kuralı, dimi ama?

AVRUPA (İÇİN) EYLEM GÜNLERİ

16 MAYIS 2009

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ETUC 14-15 ve 16 Mayıs 2009'u Avrupa Eylem Günleri olarak ilân etti. »Krizle mücadele. Avrupa için sosyal anlaşma. [Krizle] neden olanlar ödesin« başlığı altında 14 Mayıs'ya Madrid ve 15 Mayıs'ta Brüksel'de gerçekleştirilen yürüyüş ve mitinglerden sonra bugün Berlin ve Prag'da düzenlenecek yürüyüşlerle eylem günleri sona erecek.

Avrupalı sendikalar küresel mali ve iktisadi krizin »iktisat ve sosyal sistemlerimizi« tehdit ettiğini ve bu durumdan »saygısız ve düşüncesiz bankaların, borsa spekülasyonlarının ve kumarhane kapitalizmini olanaklı kılan politikaların suçlu olduğunu« söylüyor ve faturanın işçilere çıkartılmasını protesto ediyorlar. Talepleri de şöyle:

»1.Yoksulluk, işsizlik ve dışlanmayla aktif mücadele eden ve iyi kamusal var olma güvencesini garanti eden bir sosyal Avrupa için genişletilmiş konjonktür programı.

2.Sadece fiyat istikrarından değil, büyüme ve tam istihdamdan da sorumlu olan Avrupa Merkez Bankası.

3.Zenginliği adilce dağıtmak ve kumarhane kapitalizmine son vermek için mali piyasaların daha katı düzenleme altına alınması.

4.Daha yüksek ücret ve emekli aylıkları, güçlü sosyal devlet ve yüksek satın alma gücü.

5.Sosyal temel haklar her yerde öncelik kazanmalı ve her yerde:»aynı yerde eşit işe eşit ücret« kuralı geçerli olmalı!«

Yüzeysel bakıldığında taleplerin hepsi kulağa hoş gelen ve çok geniş kesimlerin altına çekincesiz imza koyabilecekleri talepler. Ama sadece yüzeysel bakıldığında. Her zamanki gibi »şeytan detayda saklı«.

Öncelikle ilk akla gelen soru şu: işçi sınıfının (gerçi Avrupalı sendikaları işçi sınıfı demiyor ve »işalan« tanımını kullanıyorlar ya) çıkarlarını temsil ettiği iddiasında bulunan sendikaların, küresel bir krizle neden sadece Avrupa için öne sürülen taleplerle mücadele etmek istedikleridir. Yani, haklıklarından zerre kadar şüphe duymadığım talepler Avrupa'da yerine getirildiğinde, küresel kriz ortadan kalkacak mı? Hadi Avrupa'da krizi engelledik diyelim, Avrupa kadar zengin ve imtiyazlı olmayan coğrafyalarda küresel krizin etkilerini bütün şiddetiyle – savaşlar, ekolojik felaketler, artan kitlesel yoksulluk, açlıktan ölmeler, daha da diktatörleşen rejimler, sefaletle yol açan sömürünün derinleşmesi v.s. – iliklerine kadar hissedener ne olacak? Diyelim Almanya'da Opel işletmeleri devletin

vergilerden ayırdığı yardımlarla kurtarıldı. Bu, henüz bir kaç gün önce Bangladeş'te Alman METRO şirketi için üretim yapan bir fabrikada bir kadın işçinin 15 gün boyunca günde zorla 15 saat çalıştırdıktan sonra yorgunluktan bitap düşüp, oracıkta can vermesi gerçeği karşısında hangi anlamı taşıyacak?

Tekrar hatırlatmakta yarar görüyorum: BMÖ'nün 7 Nisan 2009 tarihli Genel Kurul toplantısında BM'in beslenme hakkından sorumlu sözcüsü Olivier De Schutter, 1 milyarı aşkın insanın kronik açlık çektiğini, 700 milyondan fazla insanın günde 1 Avro'dan daha az parayla geçinmek zorunda bırakıldığını ve her 6 saniyede 1 çocuğun açlıktan öldüğünü söyleyerek, bunun sorumlusunun Batı'nın lehine gelişen uluslar arası ticaret olduğundan dert yakınmamış mıydı? Böylesi bir gerçek karşısında dünya nüfusunun yüzde 75'ini oluşturan, ama dünya çapındaki zenginliğin neredeyse yarısına sahip olan Avrupa ile sınırlı olan talepler, kapitalizmin küresel krizine verilebilecek yegâne yanıt olabilirler mi?

Evet, kapitalizm krizlerinin faturasını her zaman işçilere ve halklara çıkarmaktadır. Ama sadece Avrupalı işçi ve emekçilere değil. Eğer Avrupa'nın zenginliğinin, özgürlüğünün ve görece demokrasisinin, »yeryüzünün lanetlilerinin« sömürülmesi, açlıktan inim inim inlemeleri, sefaletleri ve esirleştirilmeleri üzerine kurulu olduğu söylenilmeden, salt Avrupa için sosyal anlaşmalar talep edilirse, ne küresel krizlerle başa çıkabilecek bir dönüşüm için mücadele örgütlenilebilir, ne de Avrupa'nın refahını tehdit eden »terör« biçiminde geriye dönecek olan emperyalist savaflara karşı gerekli direnç oluşturulabilir.

Bu açıdan Alman barış hareketinin ETUC eylem günlerine barış ve silahsızlanma talepleri bağlantılarında destek verdiğini açıklamasını, neoliberal politikaların yol açtığı küresel mali ve iktisadi kriz ile emperyalist savaşlar bağlamını göstermesi nedeniyle, hayli anlamlı buluyorum. Velhasılı, Avrupa'da »zenginliği adil dağıtma« yerine, »zenginliğimizden yoksullar lehine birazcık feragat etmeliyiz« deme cesaretini gösteren sendikacılar olmadığı müddetce, sınıf dayanışması Avrupa sınırlarını aşamayacak gibi görünüyor.

ALMANYA'NIN OTONOM MİLLİYETÇİLERİ

23 MAYIS 2009

Her yıl bu haftalarda Almanya politika sahnesinde bilindik bir ritüel tamamlanır: Federal İçişleri Bakanı ile Anayasayı Koruma Teşkilatı Başkanı basın önüne çıkarlar ve Almanya'nın karşı karşıya bulunduğu iç tehditleri sıralarlar. Ertesi gün de yaygın medya verilen bilgileri skandalize ederek manşetlere taşır.

Geçen Salı günü gene yıllık Anayasayı Koruma Teşkilatı Raporu basına tanıtıldı. Muğlak sayılar ve korku toplumu yaratmaya hizmet eden bir yaklaşımla Almanya'yı tehdit eden en önemli unsurun »islamî terör« olduğu anlatıldı. İçişleri Bakanı Wolfgang Schäuble ile »anayasa koruyucularının« şefi Heinz Fromm'u dinleyen bir yabancı, her başörtülü veya esmer sakallının potansiyel canlı bomba olarak Alman kentlerinin sokaklarında kurban aradığını zannederdi herhalde. Büyük bir ciddiyetle, neredeyse bir »islamî terör ordusunun« ülke kapılarına dayandığını anlatır gibi felaket tellallığı yapan Schäuble'yi dinlerken, nedense aklıma Celal Bayar geldi. Bayar'da her yıl »bu kış komünizm gelecek« demiyor muydu?

Alman egemenlerinin iç politikayı, dış politik çıkarlar çerçevesinde şekillendirmeleri, emperyalist saldırı savaşlarını meşru kılmak için sürekli »islamî terör« tehditini öne sürmeleri, artık alıştığımız bir ritüel. Alıştığımız diğer bir yaklaşım ise, ülke içerisindeki aşırı sağcı ve neonazi tehditinin ulaştığı boyutların küçümsemerek anlatılması.

Basına tanıtılan raporda »islamî terör« tehdidi hakkında varsayımlar ve şişirilmiş sayılar öne çıkarken, aşırı sağcılık ve neonazizm hakkındaki verilerin geçirtilerek aktarıldığı göze çarpıyor. Ancak sayılar, ki bana kalırsa buz dağının tepesi sayılır, bir hayli ürkütücü. Bir kaç örnek:

2008'de Almanya'da politik motivasyonlu toplam 31.800 suç işlenmiş (yani ayda 2.650, günde 88, saatte 4 suç). Bu kayıtlara geçen suçların 20.422'si aşırı sağcılarının işlediği suçlar. Aşırı sağcılar tarafından saldırıya uğrayan insan sayısı binlerle anılıyor – sonucunda da 5 cinayet ve 4 cinayet denemesi kayda geçiyor. Aşırı sağcılar 2004'den bu yana yeniden cinayet işlemeye başlamışlar. En dikkat çekici saldırı, 400 neonazinin 1 Mayıs 2009'da Dortmund'da 1 Mayıs yürüyüşüne yaptıkları saldırı. Çeşitli tarihlerde ve yerlerde, otoyol park alanlarında, garlarda ve sokaklarda sendikacı ve solculara yönelik saldırılar da göz önünde tutulursa, neonazilerin yeni bir taktiğe başvurdukları sonucuna varılır. Zaten Fromm da bu tip saldırıların »yeni bir fenomen« olduğuna dikkat çekiyor.

Gerçekten de yeni bir »fenomen«den bahsetmek olanaklı. Yeni olan, aşırı sağcı ve neonazi kesiminde boy gösteren ve saldırganlıklarıyla dikkat çeken »otonom milliyetçiler« adlı grup. Grubu, kullandıkları kıyafetler ve semboller açısından sol otonomlardan ayırt edebilmek hayli zor. Che Guevara resimli tişörtler de giyen »otonom milliyetçiler« kendiliğindenci eylemleri gerçekleştiren bir genç neonazi kültürünü yaşıyor.

NPD gibi, ihtiyar ve tozlu olarak nitelendirdikleri partilerden uzak duran »otonom milliyetçiler«, kendilerini otantik neonazi protesto kültürünü kullanan »sağ-devrimciler« olarak tanımlıyor ve antisemitizme dayanan bir antikapitalist söylem kullanıyorlar. Söylemlerinde, Hitler'in SS-tugaylarına duyulan özlem yer alsada, »sosyal devrim« gerekliliği öne çıkıyor. Yürüyüşlerinde gerek polisle, gerekse de karşıt göstericiler ile doğrudan çatışma arayan »otonom milliyetçiler«, yerleşik aşırı sağcı ve neonazi partilerin üye kaybetmesinin aksine giderek daha çok genç insanı aralarına katabiliyorlar.

Diğer tarafta ise NPD ve DVU gibi aşırı sağcı ve neonazi partilerin kent ve kasaba meclislerine soktukları temsilci sayısı artmakta. Özellikle yoksulluk kısıncı altındaki Doğu eyaletlerinde aşırı sağcı ve neonazi belediye meclisi üyelerinin sayısında bir patlama var. Hafta başında Alman Sosyal Yardım Kuruluşları Birliği DPWV tarafından kamuoyuna tanıtılan »Yoksulluk Haritası«nın gösterdiği gibi, yoksulluğun aşırı derecede arttığı bölgelerde neonazilerin güç kazandıkları görülüyor. Gerçi istatistiklere göre en fazla neonazi saldırısı Kuzeyren Vesfalya'da tespit edilmiş, ama »yabancıardan arındırılmış bölge« olarak ilân edilen kent ve kasabaların büyük bir bölümü Doğu eyaletlerinde.

Örnekleri çoğaltmak mümkün. Ancak sadece bu kadarı bile Almanya'daki burjuva refah toplumunun içinde taşıdığı gerçek »tehdit potansiyelini« göstermeye yetiyor. Toplum merkezinde kökleşmiş ırkçılığı saymıyorum bile. Velhasıl rapor, bu ay 60. yıldönümü kutlanacak olan Almanya Anayasası'nı (Bonn Temel Yasası) korumakla yükümlü teşkilatın ve egemen politikanın »islamî terör« safsatısıyla gelişmeleri hangi gözle okuduğunu kanıtıyor. Görülen o ki, egemenler gerçekten ilerici bir burjuva anayasası olan Almanya Anayasası'nın temel felsefesinden hiç bir şey öğrenememişler.

KUZEY KORE NİRE?

30 MAYIS 2009

Yanlış anımsamıyorsam, 1995 Kasım'ında Wiesbaden'de yapılan bir toplantı esnasında SPD'nin ünlü güvenlik politikaları stratejisti Egon Bahr ile tanışmıştım. O günler de Fransa'nın Pasifik Denizi'nde yaptığı nükleer deneme (2 Ekim 1995) tartışmaların odağına oturmuştu. Kahve molasında bir kaç Genç Sosyalist üyesiyle Fransa'nın Force de Frappe (Vuruş Gücü Politikası) ve nükleer denemelerinin gereksizliği üzerine tartışıyorduk ki, bizi dinleyen Bahr lafa karıştı: »Ben de nükleer silahlara karşıyım, ama günün birinde deli bir kowboyun ABD'nin nükleer cephanesi üzerinde tek başına karar verme yetkisine sahip olabileceğini düşündükçe, komşumuz Fransa'nın nükleer şemsiyesi altında olduğumuzu bilmek, beni rahatlatıyor.«

Willy Brandt'ın yakın danışmanı olan ve 1966 sonrasında Avrupa'daki yumuşama politikasının mimarları arasında sayılan kurt politikacı, bize iki cümle ile jeostrateji ve reel politika konusunda ders vermişti.

Yıllar sonra, 25 Mayıs 2009'da Kuzey Kore'nin nükleer deneme yaptığına dair haberleri okuduğumda, yeniden Bahr'ın sözlerini anımsadım. 1980'li yıllardan beri Alman barış hareketinin eylemlerine katılan bir barış aktivisti olarak nükleer silahlar ve »Savunma ve Güvenlik Politikaları« olarak adlandırılan alanlara hep özel bir ilgi duymuşumdur. Bu nedenle Bahr'ın sözlerinden hareketle, ne zaman yeni bir gelişme olsa, konuyu egemen reel politika açısından da değerlendirmeye çalışırım.

Nükleer silahların ve denemelerin insanlığın geleceğini tehdit eden en büyük »reel« tehlikelerden biri olduğu konusunda sanırım herkes hemfikir. Egemenler de. Zaten bu nedenle BMÖ 1996'da nükleer denemelerin durdurulması için bir antlaşma hazırlamıştı. ABD ve SSCB arasındaki antlaşmaları saymıyorum bile. Bilindiği gibi 1996 Antlaşması'nı ABD, Çin ve İsrail imzaladı, ama hâlen tasdik (ratifikasyon) etmediler. Hindistan, Pakistan ve Kuzey Kore ise imza bile atmadılar. Nükleer silah görüşmelerinin, »nükleer cephanelerin dondurulması« bağlamında nükleer silah tekelinin tek yanlı olarak nükleer güçlerin elinde kalmasına yönelik adımlar olduğu ayrı ve uzun bir konu.

K. Kore özelinde ise, büyük güçlerin iki yüzölçüğü bariz bir biçimde göze batmakta. ÖDP'li Alper Taş'ın dediği gibi »emperyalist ülkeler kendilerine hak gördüklerini başka ülkelere hak görmüyor«. Konunun detayına girmeden önce şunun altını çizmeliyim: Kore »Demokratik Halk Cumhuriyeti«ni otokratik ve antidemokratik bir ülke olarak görüyorum. Kore yarımadasındaki »sosyalizm« denemesini, gerçek sosyalizmin nasıl

olmamasını gösteren bir ibret olarak algılıyor ve yönetimini, kendi halkını ezen militarist bir diktatörlük olarak nitelendiriyorum. Ayrıca, bırakın nükleer silahları ve denemelerini, silahlanma ve militarizmi tümünden reddettiğimi, Kore dahil, dünyadaki bütün nükleer silah gücünün imha edilmesinin zorunlu olduğunu özellikle vurgulamayı gerekli dahi görmüyorum.

Ancak Kore özelinde konuyu değerlendirirken, bazı noktaların da göz ardı edilmemesi gerektiğine inanıyorum. Bir kere »denemeler dünyanın tepkisini çekiyor« derken, hangi dünya sorusunu yanıtlamak gerekiyor. Doğru, Batı, emperyalist ülkeler tepki gösteriyor. Peki, emperyalizmin cenderesi altındaki »yeryüzünün lânetlileri«? Emperyalist dayatmalar, sömürü, saldırı savaşları ve işgaller karşısında yoksul K. Kore'nin dünya egemenlerine diklendiği düşünülemez mi? Batı dışındaki dünyada hiç böyle düşünülmediğini söylemek hayli güç.

Diğer yandan, Pyöngyan propagandalarının tüm irrasionalitesine rağmen, K. Kore yönetiminin uluslararası realiteyi son derece gerçekçi değerlendirerek adım attığı söylenmelidir. K. Kore, Irak deneyiminden hareketle, ancak nükleer güç olduğunda ABD ile eşit göz hizasında görüşebileceğinin bilincinde. Öyle ya, Irak'ın elinde sahiden kitle imha silahları olsaydı, ABD Irak'la savaşa kalkışabilir miydi?

Öte yandan K. Kore, Batı'nın şu an için yeni bir savaş cephesi açamayacağını da biliyor. Irak ve Afganistan'daki çözümsüzlük, harcanan milyarlarca Dolar'a ve işgale rağmen hâlâ devam eden savaş, ABD ve NATO için engelleyici faktörler. Bu açıdan bakıldığında K. Kore'nin, denemeyi hükümrانlığını koruyan bir güvenlik antlaşması yapılana dek bir baskı aracı, bir şartlı rehin olarak kullanmak istediği anlaşılıyor. Bence böylesi bir antlaşma, dünya barışına giden yolun çıkarmadır.

O nedenle Uluslararası Doktorlar Örgütü IPPNW'nin çağrısı bana hayli anlamlı geliyor: »Şimdi gerekli olan askerî yanıt değil, (...) Kuzey Kore ve İran'la olan nükleer ihtilafların acilen diplomatik girişimlerle çözüme ulaştırılmasıdır. Güvenliklerinin tehlikede olduğunu düşünen [ülkeleri] tehdit etmek, son derece yanlıştır.«

Türkiye'de özünde haklı olarak »sosyalistler kaynaklarını silaha değil eğitime ve sağlığa harcarlar« diyerek K. Kore'yi eleştiren sosyalistlerin, dünyadaki reel durumu göz önünde tutmaları bence doğru olur. Yoksa, egemenlerin eleştirisiyle, sosyalistlerin eleştirisi arasındaki fark nasıl belli olacak?

AVRUPA PARLAMENTOSU: DIŞSİZ KAPLAN!

6 HAZİRAN 2009

Yarın imtiyazlılar coğrafyasında seçmenin pek ilgisi- ni çekmeyen bir seçim yapılacak: Avrupa Parlamentosu Seçimleri. 27 ülkenin üye olduğu ve yaklaşık 500 milyonluk bir nüfusa sahip olan AB'nde, büyük bir iktisat ve mali kriz dönemi içindeyken, Doğu Avrupa'yı içeren 2005 genişlemesinden ve Lizbon Stratejisi'ni anayasal zorunluluk haline getirecek »Avrupa Anayasa«sının reddedilmesinden sonra, 375 milyon seçmen toplam 785 üyesi olan Avrupa Parlamentosu'nu seçmeye hazırlanıyor.

Gerçi Avrupa sokaklarını dolaşanların seçim olacağını tahmin etmeleri hayli güç. Partilerin, alışlagelmiş ürün reklamlarının arasında kaybolan seçim afişleri, haberlerden sonra yayınlanan iki dakikalık seçim reklamı ve alışveriş merkezlerinin bulunduğu yerlerdeki parti standları olmasa, seçimden bihaber olacağınız anlayacağınız. Oskar Lafontaine bile seçim mitinglerine bir kaç yüz kişiden fazlasını toplayamadıktan sonra, gerisini siz düşünün.

Uzmanlar Pazar günü yapılacak olan Avrupa Parlamentosu(AP) seçimlerine yüzde 40'dan az bir katılım olacağını tahmin ediyorlar. Tanıdık bir gazeteciden duyduğuma göre, büyük gazetelerin politika redaksiyonlarında girilen bahislerde, oranın yüzde 30'lara kadar ineceğine dair iddiaya girenler varmış. Son seçimlere katılım yüzde 43 civarındaydı.

AP'nun seçmenin ilgisini çekmemesinin bir kaç nedeni var. Bir kere parlamentonun dışsız bir kaplan olduğunu vurgulamak lazım. AB Komisyonu'nun aldığı bazı önemli kararlara katılma hakkı var, o kadar. Kararların alındığı asıl merciiler, devlet ve hükümet başkanlarının oluşturduğu AB Zirveleri, AB Konseyi ve AB Komisyonu'dur.

AB'ne üye olan ülkelerdeki sosyal, iktisadî, politik ve kültürel tüm kararların neredeyse yüzde 80'inin, demokratik meşruiyeti meçhul kurumlarca alınması, parlamentonun »cazibesine« mal oluyor. Kısa bir kaç bilgi vermek gerekirse, AB politikaları şöyle belirleniyor diyebiliriz:

En güçlü kurum AB Komisyonu. Önemli konularda bağımsız karar alma hakkı var. Üyeleri, AB üyesi ülkelerin hükümetlerince belirlenir. AP, hükümetlerin Komisyon'a gönderdiği üyeleri kabul etmek zorunda. Ancak üçte ikilik bir çoğunlukla Komisyon'un istifasını isteyebilir, ki bu AP'ndaki politik çoğunluklara bakıldığında olanaksız sayılmalı. Komisyon, AB idaresinden ve yasa tasarıları hazırlamaktan sorumlu ve »ortak politikalar« geliştirmekle yükümlü. Ulusal hükümetlerin AB kararlarına ve sözleşmelerine

uymalarını kontrol eder, uluslararası sözleşmeler imzalar.

Ardından AB Konseyi'ni saymak gerekiyor. Konsey, AB üyesi ülkelerin ulusal bakanlarından oluşur ve AB'nin temel politikalarını belirler. Vergi politikaları, göç ve mültecilik ile dış ve güvenlik politikalarında oy birliği gereklidir. Konsey'de her ülke, büyüklüğüne göre oy hakkına sahiptir, ancak bu uygulama küçük ülkelerin lehine biçimlendirilmiştir.

Asıl söz sahibi olan kurum ise Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'dir. Yılda dört kez toplanır, AB stratejilerini belirler ve Komisyon'un önerilerini kabul eder. Komisyon doğrudan Zirve'ye karşı sorumludur. Kısacası Zirve karar alır, Komisyon uygular ve hükümetler de bu kararları ülkelerinde »AB istiyor, uygulamak zorundayız« gerekçesiyle ulusal politika haline getirir.

AP ise, belirli yasa karakteri olan kararlara AB Konsey'i ile katılma hakkına sahiptir, Komisyon'un hazırladığı bütçeyi onaylar ve Komisyon'un çalışmalarını denetler. Komisyon'u seçme ve temel politikalar ile stratejileri belirleme hakkından mahrum bir parlamentonun, Avrupa'lı seçmenin pek ilgisini çekmemesi bu nedenle eşyanın tabiatına uygundur.

Diğer tarafta küresel krizin etkilerini de göz önünde tutmak gerekir. Yeni üyeler iflasın eşiğinde. Macaristan 2008'de verilen 20 milyar Avro ile iflastan kurtarılmıştı, ancak yeniden iflasın eşiğine gelmiş durumda. Romanya, Letland, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Bulgaristan gibi ülkelerde ekonomik krizin yanı sıra, politik krizler de yaşanmakta. İşsizlik kimi ülkede yüzde 20'ye (Estonya yüzde 20, İspanya yüzde 19) dayanmış durumda. AB yurttaşlarının yüzde 58'i kişisel ekonomik durumlarının kötüleşeceğini tahmin ederken, yüzde 83'ü AB'nin krizle yeterince mücadele edemediğini düşünüyor (Eurobarometre).

Peki, böylesine bir ortam içerisinde ve AB'nin giderek neoliberal ve militarist bir imparatorluğa dönüştürüldüğü dönemde seçimlerde oy kullanmak için tek bir neden var mı? Bence var: Parlamento'yu neoliberalizme, emperyalist yayılmacılığa ve militarizme karşı bir kürsü olarak kullanan birleşik sol güçleri desteklemek, AB'nin demokratikleştirilmesini savunmak, ırkçı ve neofaşist güçlerin parlamentoya girmelerini engellemek ve daha sosyal, barışçıl, eşitlikçi, demokratik bir Avrupa için verilen mücadelenin parlamenter ayağını güçlendirmek – bence bunlar yeterli nedenler. Evet, kaplanın dişleri yok, ama bu koşullar karşısında en azından gürleyebilir. O bile önemli. Ben de oyumu gürleyebilsin diye kullandım.

»BATI'DA DEĞİŞEN BİR ŞEY YOK«

AVRUPA PARLAMENTOSU SEÇİMLERİ, İMTİYAZLILARIN, İMTİYAZLARININ KORUNMASINI İSTEDİKLERİ GERÇEĞİNİ BİR KEZ DAHA KANITLADI

8 HAZİRAN 2009

7 Haziran 2009'da sona eren Avrupa Parlamentosu seçimleri, son derece düşük bir katılım oranıyla, AB elitlerinin emperyalist projeleri için aradıkları demokratik meşruiyetin daha da zorlaşacağını gösterdi. Genel olarak seçimlere katılım oranı yüzde 43 seviyesinde olsa da, özellikle işsizlik oranının yüksek olduğu yoksul bölgelerde bu oranın yüzde 20'lere kadar gerilemesi, Avrupa Parlamentosu'nun öncelikle kentli burjuva kesimler için bir anlam taşıdığına işaret ediyor. Küreselleşen kapitalizmin Avrupa'daki mağdurları, imtiyazlı bir coğrafyada yaşamakta olsalar da, AB projesinin elitlerin bir projesi olduğunun farkındalar.

Seçim sonuçlarını politik güçler açısından kabaca değerlendirdiğimizde şöyle bir tablo ile karşılaşırız: Muhafazakâr sağ partiler, AB'nin en güçlü politik formasyonu olma konumlarını koruyabildiler. Avrupa sosyaldemokrasisi ve – sadece adları sosyalist olan – sosyalist partiler, 2000 Lizbon Zirvesi'nden bu yana sürdürdükleri merkeze ait olma politikalarının faturasını ağır bir bedelle ödediler ve Avrupa genelinde şimdiye kadarki en düşük oy oranına sahipler. AB'nin merkez ülkelerinde, özellikle Almanya ve Fransa'da kent burjuvazisinin geniş desteğini liberaller ile eko-liberal Yeşiller elde ederken, bilhassa çeper ülkelerinde ırkçı, faşizan, milliyetçi-şoven partiler umulmadık destek elde edebildiler. Küresel kapitalizmin içerisine düştüğü derin kriz döneminde güçlenmesi beklenen radikal sol, sosyalist ve komünist partiler ise Avrupa genelinde oy kaybettiler.

375 milyon seçmenin yarısından fazlasının seçmediği parlamentodaki resim ise şöyle: Avrupa Halk Partisi Fraksiyonu (muhafazakârlar): yüzde 35,7 yani 263 sandalye; Avrupa Parlamentosu Sosyaldemokrat Fraksiyonu: yüzde 22,1 yani 163 sandalye; Avrupa için Liberaller ve Demokratlar Birliği Fraksiyonu: yüzde 10,9 yani 80 sandalye; Yeşiller Fraksiyonu/Özgür Avrupa Birlik: yüzde 7,1 yani 52 sandalye; Uluslar Avrupası Birliği Fraksiyonu: yüzde 4,8 yani 35 sandalye; Birleşmiş Avrupa Solları Konfederatif Fraksiyonu/Kuzeyin Yeşil Solu: yüzde 4,5 yani 33 sandalye; Bağımsızlık Fraksiyonu/Demokrasi: yüzde 2,6 yani 19 sandalye ve Britanya muhafazakârları veya İtalyan Demokratik Partisi gibi herhangi bir fraksiyona ait olmayanlar yüzde 12,4 yani 91 sandalye.

Aşırı sağ yükselişte

AB projesinin yoksul veya yoksulluğa düşme tehdidi altında olan kesimler üzerinde yarattığı olumsuz etki, AB'nin bir çok üye ülkesinde aşırı sağa giden oya dönüşüyor. Örnek vermek gerekirse:

Macaristan: »Asıl sağcılar« olarak tercüme edilebilecek Jobbik Partisi, paramiliter yapılanmalarıyla ülkeyi »çingene kriminalitesinden« ve »yahudi boyunduruğundan« kurtarma (!) vaadiyle üç milletvekili çıkardı.

Romanya: Romanlara, hemcinsellere ve Macarlara karşı düşmanlık yapan ve »Büyük Romanya« hayali kuran Romania Mare üç milletvekili ile Avrupa Parlamentosu'nda.

Bulgaristan: Yahudileri »veba taşıyıcısı, tehlikeli ırk« olarak nitelendiren ve Romanlar ile hemcinselleri çalışma kamplarında toplamak isteyen Ataka Partisi iki milletvekili.

Avusturya: Bir trafik kazasında ölen ünlü sağ popülist Jörg Haider'in partisi olan FPÖ-Avusturya Özgürlükçü Partisi oy oranını ikiye katlayarak, yüzde 13 ile iki milletvekili çıkardı.

Danimarka: Ülkeyi »kriminal yabancılardan korumak için« sınır kontrollerini yeniden uygulamaya sokmak isteyen Danimarka Halk Partisi oy oranını ikiye katladı. AP'na iki milletvekili gönderiyor.

Britanya: Militan neonazi grupları ile sıkı ilişkiler içerisinde olan ve aşırı sağcı terör grubu Combat 18'i desteklediği iddia edilen Britanya Ulusal Partisi ilk kez iki milletvekiliyle temsil edilecek.

Fransa: Aşırı sağ arasında tek oy kaybeden parti Jean-Marie Le Pen'in Ulusal Cephe'si. Yüzde 6,4 ile eskiden yedi olan sandalye sayısı üçe düştü. Gözlemciler bunda Sarkozy'nin popülerliğinin rol oynadığını belirtiyorlar.

Hollanda: İslam düşmanlığı ile tanınan Geert Wilders'in Özgürlük Partisi seçimlerde yabancı düşmanlığını ve İslam karşıtlığını kullanarak, Hollanda'nın ikinci güçlü partisi haline geldi. AP'na dört milletvekili gönderiyor.

Belçika: Aşırı sağcı ve yabancı düşmanı Flaman Çıkarları partisi iki milletvekili çıkardı.

Finlandiya: Finlandiya'daki bütün partiler oy kaybederken, ırkçı Gerçek Finler partisi, yüzde 0,5 de olsa, oyunu artırmayı başaran tek parti. Bir milletvekili çıkardı.

Yunanistan: Bir kaç aşırı sağcı partinin birleşerek oluşturduğu Ari Ortodoks Tüm Hareketi yüzde 7,2 ile iki milletvekili çıkardı.

AB'nin merkez ülkelerinde aşırı sağcı ve neofaşist partilerin izafen başarısız olmalarının ardında, AB karşıtı duyguları olan seçmenlerin sandığa gitmemelerinin yattığını söylemek doğru olur. Bununla birlikte, özellikle Almanya ve Fransa'da bir tarafta muhafazakâr ke-

simlerin aşırı sağın hareket alanını daraltmasının, diğer tarafta da sosyaldemokrasi ve Yeşiller'in solundaki politik formasyonların, aşırı sağcıların yöneldiği kesimler üzerinde etkide bulunmasının bu başarısızlığa neden olduğu da söylenebilir.

Kriz, Avrupa Solu'na yaramadı

Daha önce 41 sandalyeye sahip olan Avrupa Solu, bundan itibaren 33 sandalye ile AB elitlerine karşı parlamenter mücadele verecek. Genel bir bakışla Avrupa Solu'nun zayıfladığı söylenebilir de, ülkeler bazında elde edilen seçim sonuçları çok farklı.

Örneğin Kıbrıs'taki Emekçi Halkın İlerleme Partisi AKEL yüzde 34,9 oy oranıyla iki milletvekili çıkarabildi. Çek Cumhuriyeti'ndeki üçüncü güçlü parti olan Böhmen ve Maehren Komünist Partisi yüzde 14,5 ile dört milletvekili gönderebiliyor. Portekiz'de ise iki sol ittifakın başarılı olduğu söylenebilir: Yeşiller ile Portekiz Komünist Partisi'nin ittifakı yüzde 10,64 ile iki milletvekili çıkartırken, Sol Blok yüzde 10,67 ile üç milletvekili çıkarabildi. Yunanistan'da KKE-Komünist Partisi yüzde 7,85 ile iki milletvekili ve sol birlik SYRİZA yüzde 4,55 ile bir milletvekili çıkarabildi. İspanya'da Birleşik Sol yüzde 3,73 ile iki, İsveç'teki Sol Parti bir milletvekili çıkardılar. İrlanda'daki Sinn Féin yüzde 11,24 ile bir milletvekiline sahip oldu. Fransa'daki Sol Cephe yüzde 6,3 üç ile dört sandalye kazanırken, yüzde 7,5 oy alabilen Almanya DİE LİNKE partisi sekiz sandalye kazandı. Buna karşın İtalya'daki sol partiler, Rifondazione comunista italiani (yüzde 3,2) ve Sinistra e libertà (yüzde 2,9) yüzde dört barajını geçemediler. Aynısı Luxemburg'daki Komünist Partisi (yüzde 1,44) ve Sol Partisi (yüzde 3,23) için de geçerli.

Solun istediği başarıyı elde edememesi açısından Almanya semptomatik bir örnek. Alman sosyaldemokrasisinin 1949'dan bu yana yapılan seçimlerde böylesine düşük oy (yüzde 20,8) almasına rağmen DİE LİNKE bundan faydalanamadı. Bununla birlikte küresel krizin de etkisiyle Almanya toplumunda AB'ne karşı olan hava da sol tarafından kullanılamadı. Öncelikle DİE LİNKE örneğinde Avrupa Solu'nun, Avrupa toplumları tarafından demokratik meşruiyeti sorgulanan, kamusal mülkiyetin özel mülkiyete devredilmesinin, kamu bütçelerinin zora düşmesinin, ücretler ve çalışma koşulları üzerindeki baskıların artmasının ve sosyal kazanımların birer birer yok edilmesinin ana sorumlusu olarak görülen Avrupa Birliği'ne sahip çıkar bir tavır içerisine girmesi, oy kaybetmesinin ana nedenlerinden birisidir denilebilir.

Seçmenler, asıl kararların başka merkezlerde alındığı biliyorlar ve yaptırım gücü olmayan bir parlamentoyu yaşadıkları güncel sorunları çözebilecek bir güç gibi yansıtan sola güven duymadıklarını gösterdiler. Her ne kadar Almanya'da sol geçen seçimlere nazaran oyunu yüzde 1,4 artırmış olsa da, 2005 genel seçimlerine göre yüzde 1,2 ve Nisan ayındaki tahminlere göre yüzde 5 civarında oy kaybetmiş sayılmalıdır.

Solun, »Tekellerin Avrupa'sını« daha demokratik, daha sosyal, daha barışçıl ve daha eşitlikçi bir Avrupa haline dönüştürme vaadi kabul görmemektedir. Başta Almanya ve Fransa toplumları olmak üzere, Avrupa toplumları bir dünya gücü haline dönüşmüş olan ve ABD ile birlikte dünyanın zenginliklerini paylaşmaya

hazırlanan AB'nin zenginliğini daha geniş dağıtmasını beklemektedirler. Sorun, dünyanın diğer bölgelerindeki yoksulluğun ve sömürünün aşılması olarak değil, imtiyazlı coğrafyadaki imtiyazların korunması olarak görülmektedir. Bu nedenle imtiyazları korumaya yönelik politika yapan muhafazakârlar ile çeper AB üyesi ülkelerde emperyalist politikalara karşıtlığın bir sembolü haline gelmiş olan AB karşıtlığını yabancı düşmanı, ırkçı ve islam karşıtı söyleme dönüştüren aşırı sağcılar oy kazanabilmektedirler.

Avrupa Solu »Avrupalı« olmaktan vazgeçmediği, yani imtiyazların imtiyazlılar lehine korunmasını değil, küresel barış ve adalet için imtiyazlardan gönüllü feragat edilmesi temelinde küresel sol politikalar geliştiremediği sürece, kuşkusuz neoliberal ve militarist bir AB'ne karşı AB içerisinde var olan karşıtlık ve direnç gücü, refah şovenizmine ve ırkçı, yabancı düşmanı, neofaşist »fare avcılarına« oy desteğine dönüşecektir. Böylesi bir gelişmeden faydalananlar ise, emperyalist bir AB imparatorluğu oluşturmak isteyen egemen güçler olacaktır. Kısacası Avrupa Solu »neyin ne olduğunu« söyleyemediği ve »insanın esirleştirilen, hor görülen, korkutulan bir varlık olmasına neden olan koşulları alaşağı etmek« için gereken basireti gösteremediği sürece, »Batı cephesinde değişen bir şey« olmayacaktır. Avrupa Parlamentosu seçimleri bu gerçeğin altını bir kez daha çizmiştir.

SADAKA KÜLTÜRÜNÜN ALMANCA'SI

13 HAZİRAN 2009

Yıllar önce, 1993 başında Berlin'de yapılan ve konusu »Başkentin yoksulları« olan bir toplantıya katılanlar, ABD'de yaygın olan ve zamanı geçtiğinden veya başka nedenlerden dolayı satılamayan gıda maddelerini toplayıp, yoksullara bedava dağıtma fikrini bayağı tutmuşlardı. Katılımcılardan bazıları düşünceyi pratiğe geçirerek, 1993 Şubat'ında Berlin'de Türkçe'ye »sofra« olarak çevrilebilecek Almanya'nın ilk »Tafel«ini kurmuşlardı.

Geçen Perşembe günü yapılan bir basın toplantısında, Alman Sofraları Federal Birliği başkanı Gerd Haeuser, artık Almanya çapında toplam 847 yerde »sofra« kurulduğunu ve yaklaşık 40 bin gönüllünün hergün 1 milyondan fazla insana gıda maddeleri ve günlük gereksinimlerini karşılayacak eşyalar dağıttığını açıkladı. »Sofra«ları en çok destekleyenler de ALDI ve Lidl gibi alışveriş mağazası zincirleri. Kuşkusuz onbinlerce gönüllünün yılın her günü kaliteli, ama satılamadığından çöpe gidecek olan gıda maddelerini toplamaları ve bolluk içinde yokluk çekenlere dağıtmaları, insanî duygular, vicdan ve dayanışma değerleri açısından son derece onurlu bir iş. Onursuzluk, şüphesiz bu durumu yaratan sistemde.

Söz konusu olan ülke, dünyanın en zengin ülkelerinden biri. Sayılarla örnek vermek gerekirse: Federal İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, özel kişilerin sahip olduğu para miktarı 4,56 Bilyon Avro (sayı ile: 4.560.000.000.000!). Yetmedi: özel mülkiyette bulunan mal varlığı ise brüt 8 Bilyon Avro. Toplam 1,4 Bilyon tutan özel borçları çıkardığımızda, net miktar 6,6 Bilyon Avro gayri menkul değeri.

Matematiksel olarak hesaplandığında, Almanya'da yaşayan her yetişkinin bu durumda 88 bin Avro'ya sahip olması gerekir. Ama, matematiksel olarak! Reel durum ise apayrı. 2007 verilerine göre, toplumun yüzde onluk bir kesimi, toplam zenginliğin yüzde 61,1'ine (2002: yüzde 57,9) sahip. Bunların arasındaki en zengin kesim ise (yüzde 1), toplam zenginliğin yaklaşık yüzde 25'ini elinde tutuyor. Yetişkin Almanların yaklaşık yüzde 9'u ise beş Cent'e bile sahip değiller. Yaklaşık yüzde 70'lik bir kesim, toplam zenginliğin yüzde 9'una sahip. Buna karşın yetişkin Almanların başına ortalama 38 bin Avro özel borç düşmekte (devlet borçları bu miktarın içinde değil).

»Manager-Magazin« adlı derginin bildirdiğine göre, Almanya'da 122 kişi en az 1 milyar Avro veya daha fazlasına sahip – en zengin aile ise 36 milyar Avro'luk servete. İşin ilginç, en zengin beş aileden, dördü

alışveriş mağazası zincirine sahip. Bu brans, en düşük ücretli ve en kötü çalışma koşullarının olduğu bir alan. En zengin iki aile de, ALDI mağazaları sahibi iki kardeş ile Lidl mağazaları sahibi Schwarz ailesi. Her yıl miras yoluyla aktarılan para ise ortalama 130 milyar Avro.

Sayılarla örnek vermeye devam edelim: Almanya nüfusunun yüzde 13'ten fazlası yoksulluk sınırında yaşıyor. Resmî yoksulluk sınırı, ortalama gelirin yüzde 60'ı. Buna göre dört kişilik bir aile için yoksulluk sınırı 1.798 Avro. 1 milyonu aşkın çalışan, tam gün çalışmalarına rağmen Hartz IV olarak anılan sosyal yardım almak zorunda. Bu özellikle çocuklar için tam anlamı ile bir felaket anlamına geliyor. Yetişkinlere ayda 347 Avro verilirken, 14 yaşın altındaki çocuklara 208 Avro, 15 yaşın üstündekilere de 278 Avro yeterli görülüyor.

Bu durumda Hartz IV yardımı alan bir ailenin on yaşındaki çocuğuna kahvaltı, öğle yemeği ve akşam yemeği için günde 2,55 Avro; ayakkabı alabilmek için ayda 3,65 Avro; kitap, okul malzemeleri, kırtasiye için ayda 12,77 Avro ve boş zamanlarında bol bol harcayabilmesi için ayda 1,36 Avro düşüyor.

Hemen ertesi gün, 11 Haziran'da Nürnberg'deki Federal İş Ajansı'nın yaptığı bir açıklamada, (traşlanmış istatistik verilere dayanarak) 2010 yılında işsiz sayısının en az 800 bin artarak, 4,5 milyona çıkacağı belirtiliyordu. İşsiz kalacak olanların önemli bir kesimi henüz 12 ayı doldurmadıklarından, ortalama gelirlerinin yüzde 65'ini tutan işsizlik parası yerine, aylık 347 Avro'luk Hartz IV yardımına muhtaç olacaklar.

Bu nedenle Sofralar Birliği başkanı Haeuser, boşuna durumun vehametini dikkat çekerek, devletin gerekli adımları atmasını istemiyor. Öyle ya, adam günde 130 bin ton yardım dağıtan kuruluşların başında. Ve deneyimlerinden hareketle, devletin ancak sosyal patlamalar tehlikesi olduğunda harekete geçeceğini de biliyor.

20.Yüzyıl'ın başında »Barınakta« başlıklı makalesini kaleme alan Rosa Luxemburg, bir Noel bayramı öncesinde gıda maddelerinden zehirlenerek ölen evsiz barksızların hikâyesini anlatırken, kent doktorlarının o zavallıların bağırsaklarında hangi bakteri kültürü nedeniyle öldüklerini araştırdıklarını alaya alıyor ve şöyle diyordu: »Hiç boşuna aramayın. Fail belli. Virüs, saf kültürde kapitalizmdir!«. Bu gerçek 21.Yüzyıl'ın başında da hâlâ geçerli.

ÇATI PARTİSİ TARTIŞMALARI, GİZLİ IRKÇILIK VE MUMIA ABU-JAMAL

13 HAZİRAN 2009

Demir Küçükaydın'ın »Türk >Sosyalistleri«nde ve Ertuğrul Kürkçü'de Irkçılık« başlıklı polemiğini okuduğumun ertesi günü, Almanya'da yayımlanan günlük sosyalist Junge Welt gazetesinde, ABD'nde hâlen idam hücrelerinde tutulan Mumia Abu-Jamal'in bir köşe yazısı dikkatimi çekti. Okuduktan sonra, tartışma ile ilgisi olacağını düşündüğümünden, Türkçe'ye çevirmek istedim. Gerçi çeviri »tavşanın suyunun suyu« gibi oldu, çünkü İngilizce'den Almanca'ya çevrilen metni çevirdim. Ama gene de ilginizi çeker umuduyla bu yazının sonuna ekledim.

Aslında Demir Küçükaydın'ın eleştirdiği gizli (latent) ırkçılık benim de ilgi alanımda olduğundan, uzun bir dönemdir Türkiye'de gözlemlediğim ve Kürt Sorunu bağlamında sürdürülen her tartışmada kelimelerin arasından, aynı çatal batırılan baklavadan sızan şerbet gibi yapışkan yapışkan akan gizli ırkçılık konusunda ne zamandır ben de bir şeyler yazmayı düşünüyordum. Ama sağolsun Demir benden hızlı çıktı.

Demir Küçükaydın'ın yazısını okuduktan sonra kendi kendime »demekki açık beyaz ırkçılığın coğrafyasında yaşayan ve her gün gündelik yaşamın her alanında ince, ama o denli iğrenç bir gizli ırkçılığa maruz kalanlarda aynı hassasiyetler ortaya çıkıyormuş« dedim. Öyle zannediyorum ki, bahis konusu olan yazıdaki »Türk« tanımlaması yerine »Alman« yahut »Avrupalı« tanımlaması konsa veyahutta Ertuğrul Kürkçü yerine, örneğin Almanya'nın önde gelen sosyalistlerden birisinin adı anılsa ve söz konusu olan nesne »Kürtler« yerine »göçmenler« olarak tanımlansa, Demir Küçükaydın'ın yazısının altına, şimdi Kürkçü ve »Türk Sosyalistleri«ne yönelik olan eleştiriye içgüdüsel nedenlerle karşı çıkanlar – bilhassa Avrupa'da yaşayan Türkiye kökenli sosyalistler, hiç düşünmeden ve içgüdüsel olarak imzalarını koyarlardı. Çünkü»varoluşlarının belirlediği bilinç« bunu gerektirir. Sadece bu bile Mumia Abu-Jamal'in doğru koyduğu gibi, »ırk« ve »etninin« ulusal düşüncenin belirlediği bir kosntrüksiyon olduğunu göstermiyor mu?

Şüphesiz eleştiri, insan doğası gereği acıttıcı, rahatsız edicidir. Hiç kimse, eğer kendimizi aldatmıyorsak, eleştirilmeyi sevmez. Hele acı eleştiri, insanın kendisine yakın gördüğü yerlerden geliyorsa. Ama unutulmaması gereken de bir nokta var. Metin Ayçiçek'in dediği gibi »acımasız olan dostun eleştirisi değil, gerçeğin ifadesinin kendisidir!«. Bununla birlikte eleştiri polemik biçiminde olunca, yıllardır siyasî hicvin ve polemikğin »tu kaka« haline getirildiği Türkiye sol kültüründe, Demir Küçükaydın'ın eleştirilerinin »itici« bulunması da bence

doğal. Şahsen polemikğin hem edebî, hem de güçlü bir politik mücadele aracı olduğunu düşündüğümünden ve politik sosyalizasyonumda eleştiri ve özeleştirisinin temizleyici, düzeltici olduğunu öğrendiğimden, tarihsel arka planı nedeniyle Türkiye sol kültüründe doğal karşıladığım bu tavrın yanlış ve aşılması gereken bir tavır olduğu kaanatındeyim. Zira eleştirildiğim takdirde, bana ve düşüncelerime değer verildiğini düşünür ve değer verdiklerimi de polemik tarzında, tüm açıklığımla ve acımasızca eleştirmem gerektiğine inanırım.

Elbette polemik, o görünmez sınırı geçerse eğer, eleştiri olmaktan çıkıp, hakarete dönüşme rizikosunu taşır. Bu nedenle eleştiri, kendi düşüncesine özgüveni, ama aksi kanıtlandığında düşüncesini değiştirebilme olgunluğunu, dürüst olmayı, çıplak gerçeğe dayanmayı, sorunun köklerine inmeyi ve – bilhassa sosyalistler ve marksistler arasında – amasız, fakatsız yoldaşca dostluğu gerektirir. Eleştiri ve özeleştiri, koşulları sorgulayan, yüreğinde dünyayı değiştirme ve biçimlendirme duygusunu, cesaretini ve kararlılığını taşıyan her insan için vazgeçilmez bir »ince ayar mekanizmasıdır«. Nasıl bir keman virtüözü, belki başkalarının duymadığı, ama kendisinin duyduğu en ufak farklı sesi, kemanının ayarını düzeltmek için bir neden olarak görüyorsa, herhangi bir siyasî iddiada bulunan insanlar da, her ne kadar saçma, ne kadar acımasız, hatta haksız ve itici bulurlarsa bulsunlar, her eleştiriye, salt kendi ince ayar mekanizmalarını işler halde tutabilmek, kendini geliştirebilmek ve ileriye görebilmek için, dikkate almalı, yalan yanlış bir iddia varsa, aksini kanıtlayarak eleştirinin gereğini yerine getirmelidirler.

Muhakkak ki kimse her gelen eleştiriye yanıtlamak zorunda değil – hele hakarete varıyorsa eğer. Ancak eleştirilenler – eleştirilenlerin iradesine bağlı veya bağımsız olsun – belirli kesimler arasında, örneğin Türkiye sosyalist hareketinin içerisinde ve de kamuoyunda belirli bir düşüncenin, bir akımın veya vicdanın temsilcisi, hatta otoritesi hâline gelmişler ise, onların bence ayrı bir sorumluluğu vardır. Onlar, bir düşünce virtüözü gibi davranmalıdırlar. Yazıya konu olan eleştiri, iki kişi arasında süren bir tartışma değil, tüm yelpazesi içerisinde Türkiye sosyalist hareketini ilgilendiren bir konudur ve eleştirilenler, ya özeleştiri, ya da eleştirinin yanlışlığını kanıtlayan karşıt eleştiri yapmalıdırlar. Bu, otorite olmanın bir gerekliliğidir aynı zamanda. Lamı cimi yok; gizli ırkçılık eleştirisi, ciddi bir eleştiridir ve gerektiği gibi yanıtlanmadığı takdirde, yani özeleştiri veya karşıt eleştiri, eleştiriye maruz kalanların eleştiriyi ciddiye alıp almamalarından bağımsız, eleştirinin haklılığı kanıtlanmış olacaktır.

Açıkcası, Demir Küçükaydın'ın gizli ırkçılık eleştirisinin altına ben de imzayı koyuyorum. Demir düşüncelerime tercüman olan bu yazıyı kaleme almasaydı, muhtemelen ben de benzer ifadeleri içeren bir polemik yazardım. Hoş, ateş olsam, cümrum kadar yer yakarım. Ama öyle de olsa, söz gider, yazı kalır misâli, yazacağım o yazıda günü birinde anlamını bulurdu. Bu bağlamda, dilimiz sürçtü ise af oluna diyerek, gizli ırkçılık konusunda düşünmeye teşvik edeceğini ve olası tartışmalar için esin kaynağı olabileceğine inandığım Mumia Abu-Jamal'e sözü bırakıyorum. Sağlıkla, dostlukla kalın.

Mumia Abu-Jamal

Gizli ırkçılık

ABD'de »beyaz« ten rengi, bir renk değil, imtiyazlı bir egemenlik aracıdır

13 Haziran 2006 tarihli *Junge Welt* gazetesi, S. 6

Almanca'ya çeviren: Jürgen Heiser

Çevirini Türkçe'si: Murat Çakır

ABD Başkanı Barack Obama Mayıs ayı sonunda, hâlen New York'taki Federal Temyiz Mahkemesi'nde hakim olan hukukçu Sonia Sotomayor'u, ABD Yüksek Adalet Divanı adayı olarak açıkladı. [Sotomayor] görevini gönüllü olarak bırakan hakim Davids Souters'in halefi olacak.

Yüksek Adalet Divanı'nın 220 yıllık tarihinde 107 beyaz erkek ve 2 beyaz kadından sonra, ilk siyahî ABD Başkanının isteğiyle ABD hukuk ilminin Olymp [Dağı'na], New York Bronx'ta doğan, ama anne ve babası Puerto Rico kökenli olan bir hukukçu tırmanmış olacak. Puerto Rico, İspanyol-Amerikan Savaşı'nın sömürge ganimetiydi ve bizzat Sotomayor'un Ekim ayından itibaren üyesi olacağı Adalet Divanı'nın kararına göre, »ABD'nin parçası değil, mülküdür«.

Politik sağ güçler 54 yaşındaki hukukçuğu aşağılayarak, »tersinden ırkçılık yapan bir ırkçı« olarak nitelendiriyor ve kökeni nedeniyle »önyargılı« olduğunu iddia ediyorlar. Eğer böylesi tanımlamalar kullanılıyorsa, o zaman söz konusu olan tirajı veya izlenme oranlarını artırmaktan daha fazlasıdır. Gerçekte ise bu kampanya ile Sotomayor'un resmen ABD'nin en yüksek mahkemesine hakim olarak atanması için önkoşul olan Senato İstiması'na uygun cephanedir.

Aşırı sağcıların radyodaki sesi olan Rusj Limbaugh ve Obama'nın 2012'deki olası rakip adayı Newt Gingrich ile Cumhuriyetçi arkadaşı Tom Tancredo'nun Sotomayor'a yönlendirdikleri »ırkçılık« suçlamalarını ele almak gerçekten zoruma gidiyor. [Çünkü] her üçü de Meksikalı göçmenlere karşı yabancı düşmanı söylemlerle ünlendiler ve bu nedenle de Latino olarak adlandırılan ve ABD'nde en büyük halk topluluğunu oluşturanların büyük kesiminin Cumhuriyetçi Parti'den uzaklaşmasını sağladılar.

Sonia Sotomayor ile ilgili olan konu, ABD'nde etni için yanlış biçimde kullanılan »ırk« kavramının gerçekten »Latino«lar için geçerli olup olmadığını dikkatli bir biçimde araştırmak için önem taşıyor. Yanıt çık kısa: Hayır. ABD'ndeki »Latino«lar veya »Hispanic«ler özgüvenleri hayli artmış olan bir dilsel ve kültürel halk grubu haline gelmişlerdir, ama inanılmaz geniş bir çeşitliliği temsil etmektedirler. Gerçekte bahsettiğimiz Latino'lar, yüzyıllar boyunca gelişmiş olan çok çeşitli etniler ve kül-

türler konglomerasıdır.

Aralarında, ortalama Afroamerikalılar'dan çok daha koyu tenleri olanlar vardır. Onlar Puerto Rico, Dominik Cumhuriyeti veya Meksika gibi ülkelerden gelmektedirler, ama »Latino«lar« başlığı altında toplanmaktadırlar. Bu gerçekten önce, »ırk« veya »etni«nin, ulusal düşüncenin belirlediği ve salt bir devlet sınırının aşıldığında değişebilen bir konstrüksiyon olduğu öğretisi çıkartılmalıdır.

Bugünkü bakıştan, sanki onyıllarca önce ABD'nde »Latino«lar« veya imtiyazlı bir egemenlik alanı olan »Hispanic«ler« hiç olmamış gibi görünebilir. Burada en azından doğru olan, bu terimlerin kullanılmamış olduğudur. Göçmenler, köken ülkeye göre tanımlanmışlardır. Ancak insanların yaşamları, deneyimler ve rüyaları, ailelerinin Puerto Rico, Panama, Ekvador, Arjantin veya Küba'dan gelmiş olmalarına bağlı olarak çok farklı olabilir. Hepsi bir biçimde »Latino«dur, ama dış görünüşlerinde bile beyaz, kırmızı, kahverengi veya siyahîdirler. Onların ailevi çizgileri ve genetik tarihleri İspanya'ya, İtalya'ya, Latin Amerika ve Afrika'ya kadar uzanır. Yani sonuçta »Latino«lar, ABD'ndeki anlamıyla bir »ırk« değiller, aksine dil ve çok kültürlü etkilerle belirlenmiş ve nefes kesici çeşitliliğe sahip olan bir halk grubudurlar.

Yüksek hakim makamına aday olan hukukçu bağlamında sürdürülen tartışmanın ironisi şudur; Sonia Sotomayor Bronx'da değil de, herhangi bir Latin Amerika ülkesinde doğsaydı, doğum kâğıdında beyaz tenini dokumente etmek için »blanca« yazılırdı. Ancak ABD'nde »beyaz« tanımı çok dar tutulan ve imtiyazlı bir egemenlik alanı olduğundan, o »person of color«, yani »renkli kişi« haline getirilmektedir.

ALMANYA'DA SICAK SONBAHARA DOĞRU MU?

20 HAZİRAN 2009

Bu hafta Almanya sokakları öğrenim alanındaki skandala varan durumu protesto eden orta ve yüksek öğrenim öğrencileriyle doldu, taştı. Öğrenim boykotu haftası ülkenin her tarafını sarmış durumda. Kapanma tehlikesi altında olan Opel fabrikasının işçileri, öğrencilerle dayanışma içerisinde olduklarını açıklayarak, egemen politikaların her kesimi etkilediğini ve ancak birlikte hareket edilebilirse, politika değişikliğine yol açılabileceğine dikkat çektiler.

Katılımın, demokratik olduğunu iddia eden bir ülke için feci düşük olduğu Avrupa Parlamentosu Seçimleri'nden üç hafta sonra, yerküreyi sarmış derin iktisat ve mali krizin ortasında ve içerisindeki sınıf çelişkilerinin böylesine bariz biçimde ortaya çıktığı Almanya toplumunun »bahçesini keçiye teslim ettiği« bir ortamda DIE LINKE partisi bugün Berlin'de Federal Kurultayı'nı topluyor. Kurultay, Eylül ayında yapılacak olan Federal Seçimler için hazırlanan bir »Seçim Programı«nı tartışıp, onaylayacak.

Her ne kadar parti içerisindeki akımların üzerinde anlaşarak hazırlandığı belli olan program, Almanya'da gerekli olan bir politika değişikliği yönünde doğru tespitler yapmış ve talepler koymuş olsa da, şu an için asıl dikkat çeken, parti içerisindeki akımların ortak program çerçevesinde seçime odaklanmaları değil, yaygın medya üzerinden uğursuz bir kavgaya girişmiş olmalarıdır.

Tartışmalarda ve yaygın medyanın hoşnutsuzlukla kullandığı »jurnalleyici« sözüm ona eleştirilerde, oklar partinin önde gelen isimlerine yöneltilmiş durumda. Kuşkusuz medya kullanılarak en fazla eleştirilen, partinin eşbaşkanı Oskar Lafontaine'dir. Başta Berlin Eyalet Hükümeti'nde (Berlin Senatosu) yer alanlar olmak üzere, genellikle Doğu'daki eyalet örgütlerinde güçlü olan »demokratik sosyalistler«, Lafontaine'i »kökten muhalefetçi« ve »sol popülist« olarak suçluyorlar ve partinin »realist ve pragmatik bir anlayışla, toplumun temel sorunlarının çözümü için sorumluluk alması gerektiğini« savunuyorlar.

Hani, Lafontaine'i savunmak benim görevim değil, ama alınacak »sorumluluk«, Berlin'de SPD ile girilen koalisyon hükümetindeki gibi bir sorumluluk ise, vay halimize. Bu »sorumluluk« nedeniyle partinin son Senato Seçimleri'nde yüzde 10'dan fazla oy kaybedilmesine neden olduğu pek çabuk unutuluyor doğrusu.

Her neyse, asıl sorun, bu tartışmalarda açıkça söylenmeyenlerdir. Pragmatik yaklaşım savunucularının gönlünde bir »kırmızı-kırmızı-yeşil koalisyonu« yatmaktadır. Yani son yılların en asosyal ve neoliberal

politikalarını uygulamış olan SPD ve Yeşiller ile ortaklık aranmakta, »matematiksel« olarak var olan bir »sol çoğunluktan« bahsedilmektedir. Yasa yolu ile yoksulluk yaratan, sosyal güvenlik sistemleri ve sağlık alanı başta olmak üzere kamusal varlıkları özel sermaye birikiminin hizmetine sokan, AB üzerinden Çekirdek Avrupa'yı kurup, eşik ülkelerini »Hinterland«ı haline getirecek biçimde, AB'nin neoliberal ve militarist dönüşümüne destek veren ve 1945'den sonra Alman ordularının ilk kez saldırı savaşlarına katılmalarını sağlayan ve bugün de bu politikaların doğruluğundan zerre kadar şüphe duymayan bu partilerle oluşacak bir »çoğunluk«, olsa olsa en fazla solun içini boşaltmaktan başka bir şekilde sol ile alâkalı olmayacaktır.

Görüldüğü kadarıyla yaygın medya, özellikle muhafazakâr basın, DIE LINKE'nin bir tarafta »realist«, diğer tarafta da »akıllanmayacak biçimde sekte ve aşırı« akımlara bölündüğü propagandası için, kişiler üzerinden yürütülen bu tartışmayı kızıştırmayı beceriyor. Aslında üzerinde düşünmeye değer yanları da olan eleştiri yazılarının, hem de seçimler öncesinde DIE LINKE'ye karşı yayıncılık savaşı ilân etmiş dergi ve gazetelerde yayımlanması, Almanya politik solu açısından öyle hiç te övünülecek bir resim sergilemiyor.

Gerçi genelde partinin bir bütün olarak davrandığını söylemek güç. Zaten gerek bu yüzden, gerek sorunların köküne inen bir söylemle politika geliştiremediğinden, gerekse de planlı medya kampanyasından dolayı, partinin oy oranı gerilemiş durumda. Hoş, Federal Parlamento seçimlerine katılım, üç hafta öncesinin çok üzerinde olacaktır ve bu da oy oranlarını artırabilir. Ama parti, kendi seçim programında ortaya koyduğu talepleri daha güçlü bir sesle savunamaz, bunun için hazır duran toplumsal muhalif dinamiklerini harekete geçiremezse, seçmenin gazabına uğrayabilir.

Egemenlerin başa çıkmakta zorlandıkları kriz, resmi sayılarla 4,5 milyon çizgisini geçeceği söylenen kitlesel işsizlik, ücretler ve çalışma koşulları üzerinde artan baskılar, sağlık, öğrenim ve sosyal haklar alanlarında kronikleşen finansman açıkları, kapanan fabrikalar ve geniş kesimlerin artan hoşnutsuzluğu, sol taleplerin radikal bir biçimde ifade edilmesini ve parlamento ile »sokağın« kalp atış ritminlerini birbirleriyle uyumlaştırılmasını gerekli kılıyor. Bu başarılabılırsa, her yıl umutla beklenen »Sıcak Sonbahar« Almanya'ya da gelebilir. Bunun koşullarını yaratmak için uğraşmak, bence DIE LINKE'nin üstlenmesi gereken asıl ve en önemli »sorumluluk«tur.

ASLOLAN NİYETSE EĞER

27 HAZİRAN 2009

İnsan yaşlanınca, alışkanlıktan olsa gerek, bildiği ve tanıdığı şeylerin değişmesine bir türlü alışmıyor. Alışamayınca da, yeni olanı anlamakta güçlük çekiyor. Herhalde ben de artık 50 yaşımdan gün aldığımdan olacak, Türkiye solunun önde gelen isimlerini anlamakta zorluk çekiyorum. Hoş diyeceksiniz ki, »hem uzaktasın, hem miyop, Türkiye’de olanı görmekte zorlanırsın«. Öyle, öyle olmasına, ama bildiğimiz, tanıdığımız sol değerler bu kadar da çabuk mu değişiyor? Yoksa ben mi hâlâ eski kafalıyım acaba?

Yanlış hatırlamıyorsam, uzun bir süredir Çatı Partisi tartışmaları sürüyor. Bugün de Ankara’da »Demokrasi İçin Birlik« başlığı altında bir toplantı yapılıyor. Farklı kesimlerin geniş birlikteliği, yani Kürdü, Türkü, Alevi-si, Sünnisiyle, solcusu, sosyalistiyle geniş bir birlikteliği oluşturmak için insanlar bir araya geliyor. Ve gene yanlış hatırlamıyorsam Bin Umut Adayları’ndan bağımsız milletvekili Ufuk Uras da bu tartışmaların içerisindeydi. ÖDP içerisindeki tartışmalarda arkasında Çatı Partisi opsiyonuyla çoğunluk akımı arasında açmıştı.

Şimdi ise, basından takip ettiğimize göre, tam da 27/28 Haziran 2009 toplantısının arifesinde başını Ufuk Uras’ın çektiği ve »Kürtleri, Alevileri, Sosyalist ve Sosyaldemokratları kucaklayacak olan Demokratik Vicdan Hareketi« adlı bir partinin Eylül’de kurulacağı açıklandı. Hatırlayacaksınız, 21 Aralık 2008’de İstanbul’da yapılan Çatı Partisi girişim toplantısında Ufuk Uras da bulunmuştu. Basın ise Uras’ın »Çatı Partisi modelini de bıraktıklarını« söylediğini ve »artık solda gerçekten yeni şeylerin, yeni çözüm önerilerinin ifade edilmesinin kazım« olduğunu belirttiği bildiriyor.

Gerçi bildiğim kadarıyla DTP hâlâ Çatı Partisi’nin kurulması taraftarı. En azından şimdiye kadar aksi bir açıklama yapılmadı. Herhalde Uras’ın bir bildiği olsa gerek, yoksa yeni partisinde niye Kürtler’inde olacağını söylesin ki? Yoksa Kürt halkının büyük bir çoğunluğunun özgür iradesiyle belirlediği temsilci olan DTP’nin dışındaki bir gruptan mı bahsediyor acaba? Neyse zamanı geldiğinde kimin »Kürtler’inden« bahsedildiği ortaya çıkar.

Bu yazdıklarımdan sonra, »e kardeşim sende, adamlar Türkiye’deki muhalif solun omuz omuza mücadele ettikleri bir yapı amaçlıyor ve Türk solunda yeni bir seçenek yaratmak istiyorlar, niye karşı çıkıyorsun?« denildiğini duyar gibiyim. Ne haddime, karşı çıktığım falan yok, ama anlamadığım bir takım şeyler var.

Hadi »Türk solu« tanımlamasının basının uydurduğunu düşünelim. Peki daha düne kadar en azından

tartışmaların içerisinde gibi görünen, uzun zaman-dan beri hazırlıklarının yapıldığı bilinen ve Kürtler, Aleviler, sosyalistler, sosyaldemokratlar ve daha değişik onca kesimin içerisinde yer alması düşünülen bir Çatı Partisi tartışmasının önemli durağı olan bir toplantının arifesinde, »biz Çatı modelinden de vazgeçtik, yeni bir şey kuruyoruz« diye açıklama yapılmasının mantığı ne olabilir? Bugün ve yarın yapılacak olan toplantıya katılanlara hangi mesaj verilmek isteniyor? Örneğin kamuoyuna böyle bir açıklama yapılmadan, Ankara’daki toplantıya katılıp, »yahu arkadaşlar, bu sizin Çatı fikri bizi pek açmadı, biz başka bir parti kurmak istiyoruz, aynı kesimleri toparlamak istediğimizden hadi siz de bize gelin« denilseydi, daha dürüst olunmaz mıydı?

Hariçten gazel atıp, kimsenin parti kurmaya çalışmasını eleştirecek değilim. İsteyen, istediği gibi parti kurabilir. Binde 8’lik oran, ikiye bölünür veya çoğalır. Birleşilir, ayrılır. Bunlar olağan şeyler, hele hele Türkiye gibi bir ülkede. Asıl sorunun zamanlama ile ilgili. Yoksa Aydın Engin’in »Bu yaz sıcak geçecek« yazısından beri, biraz matematik bilen herkes, neler olabileceğini tahmin edebilirdi. Beni düşündüren bir diğer nokta niyet. Tam da bugünlerde böyle bir açıklama ile kamuoyunun önüne çıkılmasını pek etik bir davranış olarak görmediğimi itiraf etmeliyim.

Diğer yandan, Türkiye’deki çetrefil sorunlar ve verili koşullar altında solun salt seçime endeksli bir parti kurma yarışına girmesinin de ülke gerçekleri ile pek bağdaşmadığını düşünüyorum. Eğer kangren olmuş ve toplumu ta ortasından bölen savaş ve şiddet sorununun çözülmesi, demokratikleşme, barış ve toplumsal adaletin sağlanacağı bir yola girmek için vesayet rejiminin aşılması gerektiği konusunda geniş bir mutabakat varsa, ki var, bunun salt seçimlerle olamayacağı, geniş bir toplumsal muhalefet hareketinin örülüp, egemen politikalara alternatif yaratılarak güçleri birleştirmenin zorunlu olduğu herhalde görülüyordur.

Böylesi bir durumda, halk kitlelerine dayanan, onların içinden çıkan demokratik ve gönüllü bir birliktelik yerine, »kanaat önderi olabilecek, sözü geçen insanlarla« halk kitlelerine oy sürüsü rolünü veren elitist ve seçimlere odaklanmış bir parti kurmaya soyunmak, yeni bir şey olmamakla birlikte, asıl niyetin ne olduğunu gösteriyor bence. Eh, aslolan niyetse eğer, gerisi lafıgüzahtır.

RADİKALLİĞE DAVET

ÇATI PARTİSİ VE BÜYÜK DEMOKRATİK CUMHURİYET KOALİSYONU ÜZERİNE 27 HAZİRAN 2009

GİRİŞ

Çatı Partisi Girişimi, gönderdiği bir davet ile 27-28 Haziran 2009 tarihlerinde Ankara'da »Demokrasi İçin Birlik« başlığı altında bir toplantı yapılacağını ilân ederek, »ortak bir demokrasi mücadelesi geliştirme ihtiyacını« kendisine gündem edinen »çevre ve bireyleri« toplantıya katabilmek için çalışmaya başladığını açıkladı. Geçici Koordinasyon üyesi olmama rağmen, çalışmalara yeterince katılamamış olmanın ezikliğini yaşayan, böylesi bir siyaset aracının kurulması gereğine inanan bir birey olarak – maalesef toplantıya katılamayacağımdan – davet metnine uyararak, tartışmalara düşünsel bir katkıda bulunmak, bundan sonra atılacak adımlara da karınca kararınca destek vermeyi taahhüt etmek amacıyla bu yazıyı kaleme aldım.

Geçici Koordinasyon, yapılacak olan toplantının dört oturumunda sırası ile »Nasıl bir demokrasi«, »Nasıl bir demokratik birlik?«, »Nasıl bir parti yapılanması?« ve »Nasıl bir yol haritası?« sorularına yanıt aranmasını öneriyor. Toplantıda bu çerçevede yanıtların aranacağı tartışmaların, Çatı Partisi Girişimi Program ve Tüzük Komisyonu'nun hazırladığı yönlendirici metinde talep edildiği gibi, aynı zamanda Nasıl bir program? sorusuna da yanıt getirilmeye çalışılacağını varsayıp, görüşlerimi bu sorular etrafında toparlayarak, tartışmaya sunuyorum.

Çatı Partisi tartışmaları ve çalışmaları içerisinde herhangi bir örgüt, parti, çevre, hareket veya bir akımı temsil etmiyorum. Sadece girişimi oluşturan bileşenler ile benzer kaygıları taşıyan, benzer umutları olan ve kendisini sosyalist olarak tanımlayan bir bireyim. Ayrıca şunu da belirtmeliyim: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı değilim ve Avrupa'da yaşıyor olmamdan dolayı, Türkiye'de yasalara göre kurulacak olan bir siyasi partinin en fazla »hariçten gazel okuyan« misali, düşünsel katkı sunan bir sempaticanı, bazı işlerin yükünün altına omuz koyabilecek bir destekçisi olabilirim. Buna rağmen olası bir Çatı Partisi'nin birey olarak beni de doğrudan ilgilendirdiği düşüncesindeyim. Türkiye'deki politik, sosyal, kültürel, hatta ekonomik tüm gelişmelerin, Avrupa'daki biz Türkiye kökenlilerin gündelik yaşamını tüm şiddetiyle doğrudan etkilediği ve büyük bir olasılıkla uzun bir süre daha etkileyeceği bir durumda, Kürt Sorunu'nun barışçıl çözümü ve ülkenin demokratikleşme sürecine önemli katkılarda bulunacağına inandığım böylesi bir politik formasyonun oluşumuna, bizlerin buradaki politik ve sosyal mücadelelerimizin önünü açacağı umuduyla, özne olarak müdahil olmaya çalışmam, bu nedenle »eşyanın doğası gereği«dir.

Bu bilinç ve motivasyonla ve de üyesi olduğum DIE LINKE partisinin benzeri deneyimlerini paylaşmak amacıyla, Çatı Partisi düşüncesinin ifade edildiği günlerden bu yana, olanaklı olduğunca pratiğe yönelik görüş geliştirmeye çalışıyorum. Gerek Almanya'da yayımlanan Yeni Özgür Politika gazetesindeki »Çatı Partisi« başlıklı köşe yazılarımda, gerek bir polemik denemesi olarak kaleme aldığım »Çatıda cambazlar oynarsa« başlıklı makalemden, gerekse de çeşitli gazete, dergi ve internet sayfalarında yayımlanan söyleşi ve yazılarımda, geniş bir demokratik toplumsal muhalefet hareketinin ve böylesi ittifakı ifade eden bir siyaset aracı olarak Çatı Partisi'nin oluşturulmasının, günümüz koşullarında ne denli gerekli olduğunu savunmaya çalıştım. Bu yazıda yer alan görüşlerim, bugüne kadar paylaştığım görüşler ile doğrudan bağlantı içerisinde.

Görüşlerimi, 27-28 Haziran toplantısının katılımcılarına ve yazımı gönderdiğim çevre ve dostlarıma dört bölümde aktarmak istiyorum. Yazının başlığına atıfta bulunarak »radikallikten« neyi kast ettiğimi belirttikten sonra, I.Bölüm'de, daha çok telgraf stilinde, ülkedeki temel ihtilaf kaynakları ve toplumsal ayrışmalar üzerine olan düşüncelerimi paylaşmaktayım.

II.Bölüm'de ise, »Programatik Köşe Taşları« başlığı altında Geçici Koordinasyon'un sorduğu »Nasıl bir demokrasi?« sorusuna kendimce bir yanıt getirmeye çalışarak, Program ve Tüzük Komisyonu'nun yönlendirici metninde sorulan »Nasıl bir demokrasi mücadelesi?« sorusu kapsamında, programa yönelik görüşlerimi aktarmaktayım.

»Büyük Demokratik Cumhuriyet Koalisyonu ve siyaset aracı Çatı Partisi« başlıklı III.Bölüm'de, Almanya'daki deneyimlerimden ve örneklerden hareketle »Nasıl bir parti yapılanması?« sorusu çerçevesinde öneriler geliştiriyor, hegemonik otorite olması ve savunduğu görüşleri yapılanmasının en küçük birimde dahi yaşatması gereken partinin nasıl oluşturulabileceğine dair önerilerimi sıralıyorum.

Ardından, son bölümde »Kilometre Taşları« başlığı altında izlenebilecek yol haritası ile ilgili önerilerimi sıraladım. Biz, Avrupa'da yaşayan Türkiye kökenlileri de doğrudan ilgilendirdiğinden, Çatı Partisi'nin neden Avrupa'da da örgütlenmesi ve nasıl bir çalışma yapması gerektiğine dair daha önce gönderdiğim önerileri de hatırlatmak istiyorum.

Şimdiye kadar yapılan tartışmalarda, Çatı Partisi Girişimini başlatan ana akım partilerinde ve çeşitli ke-

simlerin yaptıkları açıklamalar ve değerlendirmelerde, olası bir Çatı Partisi'nin »sosyal dokusunu«, her ne kadar »bilimsel bilgiyi üreten aydınların, yazarların, akademisyenler ile kentlerin kıyısına sürülmüş işçilerin, emekçilerin, yoksulların, mağdurların, dışlanmışların, yani tüm ezilenlerin« oluşturulacağı öngörülse de, partinin, geleneksel ve marksist anlamda bir »sınıf partisi« veya bir »sosyalist parti« olmayacağı ve kendisini politik olarak genel anlamda geniş bir »cephe olmayan demokrasi cephesi« biçiminde konumlandırması gerektiği konusunda yaygın bir görüş birliği olduğu görülmektedir. Bu görüşe ben de büyük ölçüde katılıyorum ve geleneksel »sınıf partisi« bağlamında yöneltilen Çatı Partisi eleştirilerinin »yanlış adrese« gönderildiğini, tüm renkleriyle ve en geniş yelpazesi içerisinde Sol'un asli görevlerinin Çatı Partisi'ne yıkılmasının doğru olmadığını düşünüyorum. Elbette bir sosyalist olarak, içinde yaşadığımız toplumsal ve iktisadi sistemin »tarihin sonu olmadığını«, nasıl tanımlanırsa tanımlansın, başka bir dünyanın olanaklı olduğunu ve bunun için de işçi sınıfına dayanan, sınıfın içinden doğan, olanaklı olan bu başka dünyayı kurma mücadelesini verecek bir partinin gerekli olduğuna inanıyorum. Ancak bu, Çatı Partisi'nin görevi değildir, yapısı gereği olamaz da. Bu nedenle tartışmalarda kullanılan terminolojinin ve politik söylemin, bahis konusu olan politik formasyona uygun konulmasının doğru olacağı inancındayım.

Kurulabilirse eğer, Çatı Partisi, dünyanın diğer bölgelerinden, bilhassa gelişmiş sanayi ülkelerinden çok farklı, çetrefilleşmiş, karmaşık ve aşırılaşmış sorunlar ile boğuşan, çelişkilerle dolu bir ülkenin, bir coğrafyanın partisi olacaktır. En temel görevlerinden birisinin barış ve demokratikleşme sürecinin taşıyıcısı ve itici gücü haline gelmeye çalışmak olduğuna inandığım Çatı Partisi bu nedenle kelimenin tam anlamıyla, yani sorunların köküne inen ve kökünden çözmeye uğraşan anlamında, radikal olmak zorundadır.

Ancak önerdiğim bu radikallik, genellikle erk sahiplerinin ve çıkar endeksli yaygın medyanın »aşırılık, sekterlik, uyumsuzluk« olarak jurnallediği, kavramın içini boşaltarak, halka böyle olduğunu telkin etmeye çabaladığı bir »radikallik« değil şüphesiz. Önerdiğim radikallik, »yarının« nüvelerinin »bugünün« içinde olduğu bilinciyle, bugün ve burada sorunların çözümüne yönelen, gerçekçi, kısa vadede olanaklı olan çözümler geliştiren, en küçük hücrelerine kadar temsil edilen kesimlerin yaşamlarına dayanan ve koşullara uygun siyaset üreten ve aynı zamanda »yarın« ile »bugün« arasında köprü kurarak, özlenen geleceğe ulaşmanın reel ve olanaklı olduğunu gösterip, yarının bugünden yaşanabileceğini kanıtlayarak, sorunları kökünden çözmeye odaklanmış bir radikalliktir.

Böylesi bir anlayış, karşı karşıya bulunulan sorunların üstesinden gelinebilmesi için radikal reelpolitikayı zorunlu kılmaktadır. Bu anlayışa dayanan bir siyaset, hem radikal, hem de reel olmalıdır. Yani radikalliği ve gerçekçiliği birbirlerine kopmaz bir biçimde bağlayan bir irade gereklidir. Bugün ve burada insanların yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi, ülkenin içinde boğuştuğu sorunlar yumağının çözüm sürecinin başlatılması için geliştirilecek olan reelpolitika, demokratik bir cumhuriyeti hedefleyerek ve bu hedef için gerekli olan reformları gerçekleştirme amacıyla geniş toplumsal ittifaklar kurup, parlamentere mücadeleyi

yerelden ülke çapına kadar her alanda parlamento dışı mücadele ile bağlantılı hale getirerek radikalleşmelidir.

Radikal reelpolitikanın temeli ise koşulların radikal eleştirisi. Barışçıl, eşit haklı ve demokratik bir geleceğin önüne aşılabilir gibi görünen set çeken engeller ve bu engellerin üzerine kurulu olduğu egemen mülkiyet ve iktidar ilişkileri, bunların yarattıkları koşullar sorgulanmalıdır. Türkiye özelinde tek tipçi ulus anlayışını, buna dayanan devlet ve laiklik anlayışını ve her ikisini de egemenlik aracı olarak kullanan askerî ve sayet rejimini aşmak için radikal eleştiri mekanizması, halkın anlayabileceği, ikna ve sonunda taraftar olabileceği biçimde işletilmelidir.

Ancak, koşulların radikal eleştirisine dayanarak geliştirilecek olan radikal reelpolitika, acımasız bir radikal özeleştirisi olmadığı takdirde anlamsızlaşacaktır. Radikal özeleştirisi öncelikle ortak siyasî aracın, yani Çatı Partisi ve oluşum sürecinin kendisine, durduğu noktaya, pratiğine ve elbetteki Çatı Partisi bileşenlerine yönelerek ifade edilmelidir. Hiç bir siyasî araç, hiç bir oluşum betona dökülmüş değildir. Bir parti veya bir hareket hızla değişen günümüz dünyasının koşulları karşısında, yapılanmışlığı ve politikası dahil, kendisini her gün yeniden gözden geçirmeden, yenilemeden, dışarıdan gelecek eleştirilere açık olmadan, düzeltmeler yapmadan ve gerektiğinde tamamiyle farklı bir yapıya dönüşmeden, toplumsal değişim için yönlendirici olma iddiasını ayakta tutamaz. Temsil edildiği iddia edilen kesimlerin arasında ve bizzat bu kesimlere de yönelik radikal özeleştirisi ile aklı ve yürekleri kazanmak olanaklı olacaktır. Partiyi, politikanın bir aracı, aracı da kolektif ve kolaylaştırıcı yönetimin, aşağıdan yukarıya belirleyiciliğin, yukarıdan aşağı saydamlık ve paylaşımın, ortaklaşma ve çoğulculuğun, bilginin süzgeçten geçmeden dolaşımının sağlanmasının ve parti dışı toplumsal hareketlerin eleştirisi ve katkısına açık olunmasının yansıması olarak gören bir anlayış, böylesi bir politikanın garantörü olabilir.

Bunların önkoşulu ise radikal demokrat olunabilmesinde yatmaktadır. Kurulacak olan Çatı Partisi, önce kendi içerisinde en geniş, sınırsız, engelsiz demokrasiyi gerçekleştirmeli ve aynı zamanda da kurulduğu coğrafya ve ötesi için radikal demokrasiyi bayraklaştırmalıdır. Radikal reelpolitika, en önce bu politikayı yapanlardan başlayarak radikal bir demokratikleşme hedefliyorsa, esaslı bir değişim ve dönüşümün koşullarını yaratabilecektir. Tüm bu gerekçelerle reelpolitika, demokrasi, eleştiri ve özeleştirisi bağlamında Çatı Partisi bileşenlerini radikalliğe davet ediyorum.

Berlin / Kassel, Haziran 2009

I.BÖLÜM

Üzerinde yaşadığımız yerküre iki büyük savaşın ve faşizmin vahşetinin acı deneyimlerine rağmen hâlen barıştan uzak, onca zenginliğe rağmen hâlen yoksul ve aç yüz milyonlarca insanın kaderine kayıtsız ve adletsiz, savaşlar, sömürü, kitlesel göçler, ekolojik felaketler, baskı ve zulüm dolu bir dünya olmaya devam etmektedir. Ekonomik, mali ve sosyal krizlerin yükü altında ezilen insanlık, küreselleşen mali piyasaların ve sermayenin hep daha fazla kâr mantığı ile tek tek ülkelerin ve bölgelerin derin buhranlara düşmesine neden olması, saldırı savaşları, işgaller, toplumsal par-

çalanmalar, etnik, dinsel ve cinsel ayrımcılık, gelecek güvencesizliği ve masif sosyal sorunlar karşısında, tüm insani değerlerini yitirme tehlikesi ile karşı karşıyadır.

1970'li yıllardan bu yana mütemadiyen hızlandırılarak geliştiren ve bilhassa 1990'lı yıllardan itibaren küresel çapta uygulanmaya başlatılan ve düzensizleştirme, esnekleştirme ve özelleştirmeye dayalı iktisat politikaları, günümüzde sadece eşik ülkelerini ve azgelişmiş olan ülkeleri ekonomik ve politik bir batağın içine sokmakla kalmamış, aynı zamanda sanayileşmiş ülkelerde de toplumsal çelişkilerin barizleşmesine, görece refahın azalmasına, kitlesel işsizliğin kronikleşmesine ve alışıl gelmiş sosyal devlet yapılanmalarının yok edilmesine neden olmuştur. Hep daha fazla kâr anlayışı, sermaye, ürünler ve hizmetlerin önündeki sınırların kaldırılışı, doğal kaynakların daha sistematik bir biçimde sömürülmesi, tüketimin, nakliyat ve ulaşımın katlanarak artması, bir tarafta yaratılan zenginliklerin az sayıda elde yoğunlaşmasına yol açarken, diğer tarafta da ekolojik felaketleri körüklemektedir. Dünya nüfusunun küçük bir kesiminin dünya çapında yaratılan zenginliklerin büyük bir kısmını elinde tutması, Kuzey-Güney ve Batı-Doğu ihtilaflarını körüklemekte, etnik, dinsel ve kültürel farklılıkların toplumlar arası düşmanlıklara ve çatışmalara, hatta sivil halkın yaşamına mal olan şiddete neden olmaktadır. Yoksulluk, ekolojik felaketler, savaşlar, ihtilaflar, baskılar, etnik temizlikler ve salgın hastalıklar dünya çapında milyonlarca insanı göçe zorlamakta, bireysel ve kitlesel trajedilere yol açmaktadır; dünyanın sanayileşmiş merkezlerine doğru yönelen göç hareketleri ve farklı coğrafyalardaki iç göçler, erki elinde tutan politik güçlerin çıkarları doğrultusunda yerleşik nüfusun ksenofobik yaklaşımlarını, milliyetçiliği ve refah şovenizmini körüklemek için araç haline getirilmekte ve bu araç ırkçılığın her gün yeniden üretilmesine neden olmaktadır.

Devlet sosyalizmi deneyinin başarısızlıkta sonuçlanmasından sonra tek kutuplu hâle gelen dünya, başını ABD ve Çekirdek Avrupa egemenlerinin çektiği ve uluslararası tekeller ile mali sermayenin yönlendirdiği bir kesim tarafından yeniden biçimlendirilmeye çalışılmaktadır. Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu gibi uluslararası finans kurumları, hatta Birleşmiş Milletler Örgütü, »Yeni Dünya Düzeni« olarak adlandırılan ve dünyanın en ücra köşesine kadar yaşamın her alanını özel sermaye birikiminin ve kâr mantığının boyunduruğu altına sokmayı hedefleyen bu yeni biçimlendirmenin araçları haline getirilmişlerdir.

Hammadde ve enerji kaynaklarına doyumsuz bir açlık çeken Batı'lı sanayileşmiş ülkeler, bilhassa 1990'lı yıllarda ve özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra, dış ve güvenlik politikalarını daha da militaristleştirerek, uluslararası tekeller ve sanayileşmiş ülkeler lehine düzensizleştirme, esnekleştirme ve özelleştirmeye dayalı iktisat ve mali politikalarını küresel çapta hakim kılmak, dünya piyasaları ile hammadde ve enerji kaynaklarına engelsiz ulaşımını güvence altına alma hedeflerine yönlendirmişlerdir.

Gerek ABD'nin sözde »teröre karşı savaş«, gerekse de 2000 yılında karar altına alınan »Lizbon Stratejisi« ile AB'nin militaristleşen »Güvenlik ve Savunma Politikası« dünya çapında saldırı savaşlarının, işgallerin, BM

Hukuku'nun çiğnenmesinin ve şiddetin yaygınlaşmasına neden olmakta, başta NATO üyesi ülkeler olmak üzere, tüm dünyada silahlanma giderlerinin artmasına yol açmaktadır. Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü SIPRI'nin verilerine göre sadece 2008 yılında dünya çapında silahlanmaya harcanan para miktarı 1,5 trilyon ABD Doları'nı bulmaktadır. İnsan başına 217 ABD Doları harcama anlamına gelen bu meblağ, silahlanma harcamalarının 1999'dan bu yana yüzde 45 arttığını kanıtlamaktadır. Hammadde ve enerji kaynaklarının bulunduğu coğrafyaların, bir tarafta ABD ve AB başta olmak üzere Batı'nın sanayileşmiş ülkelerinin, diğer tarafta da küresel ekonomiye bir enerji devi olarak müdahale etmeye çalışan Rusya ile devasa ekonomik büyüme gerçekleştiren ve bu nedenle enerji gereksinimi had safhaya çıkan Çin'in etki alanları içerisinde sokulma çabaları, şimdilik bölgesel çapta sürdürülen çatışmaların ve savaşların, küresel bir savaşa dönüşme tehlikesini içinde barındırmaktadır.

Yenilenemeyen fosil kaynaklar üzerine olan rekabet, peşi sıra yeni savaşları ve şiddeti getirmektedir. Derinleşen iktisat, enerji ve iklim krizleri, tıpta ve teknolojiye elde edilen bütün yeniliklere rağmen, dünya çapında yeni felaketlere yol açmakta, geniş alanların çölleşmesine neden olmakta ve milyarlarca insanın yeterli gıdaya, suya, konuta, sağlık hizmetlerine, öğrenim ve sosyal güvenceye ulaşmasını engellemektedir. BMÖ'nün sayılarına göre, dünya çapında 1 milyar insan günde sadece 1 Avro ile geçinmek zorundadır ve 700 milyon insan açlık çekmektedir. Her 6 saniyede 1 çocuğun açlık, hastalık veya savaştan dolayı ölüyor olması, böylesi bir dünya düzeninin insana düşman olduğunu feci bir biçimde kanıtlamaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti'ndeki temel ihtilaf kaynakları

Balkanları, Hazer Denizi havzasının Doğu'su dahil Kafkasları ve Ortadoğu'yu içeren bölge, hammadde ve enerji kaynakları üzerindeki hakimiyet arayışları ve egemen güçler arası rekabet çekişmeleri nedeniyle, özel bir önem taşımaktadır. İnsanlığın çeşitli kültürlerinin ortaya çıktığı bölge, bir felaket üçgeni gibi yüzyıllardır konumundan kaynaklanan kanlı ihtilaflara sahne olmaktadır. Diğer tarafta ise, gene tarihsel gelişimi ve farklı din ve kültürlerin binlerce yıldır komşu olarak yaşaması gerçeğinden hareketle, bölgenin, halkların ortak ve barışçıl bir geleceği birlikte kurabilme potansiyelini de taşıdığı görülmelidir. Böylesi bir potansiyelin filizlenebilmesinin önündeki temel engellerin, dünyadaki egemen güçlerin, bölgedeki egemenlerle işbirliği içerisinde yürüttükleri politikaların ve halklar arasında ekilen düşmanlık tohumlarının olduğu aşîkârdır.

Türkiye Cumhuriyeti, gelişimine göre bir refah ve barış coğrafyası olabilecek, ancak bugünkü koşullar altında daha çok bir felaket üçgenini andıran bölgenin tam merkezindedir. Ülke güncel gelişmelere göre, var olan (Tiflis-Bakü-Ceyhan hattı) ve planlanan (Nabucco, Blue Stream, South Stream gibi) boru hatları sayesinde, enerji nakliyat yolları ağının ortasında durmakta ve bu nedenle Batı ülkelerinin (İsrail dahil) enerji tedariki için son derece önemli bir konum kazanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti, jeostratejik, jeopolitik ve jeoekonomik nedenlerden dolayı, egemen güçler için hammadde ve enerji kaynakları rekabetinde yaşamsal öneme sahip olan bir ülke haline gelmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti'ndeki karar vericilerin ve karar verici kesimler ile olan ilişkileri üzerinden doğrudan nemalanan özel sermaye çevrelerinin, bilhassa büyük tekellerin, ülkenin stratejik konumunu kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaya çalıştıkları bariz bir biçimde görülmektedir. Özellikle son 25 yıl içerisinde Silahlı Kuvvetler'in »modernizasyonu«, operatif yetenekleri ve »vuruş gücü« için yapılan devasa harcamalar, karar altına alınan stratejik konumlanışın askerî açıdan korunmasının amaçlandığını göstermektedir.

Bugüne bakıldığında, ülkenin bu rotayı sıkı bir biçimde takip etmekte olduğu görülebilir. Bir tarafta ABD ve İsrail ile girilen stratejik ortaklık, AB ile süren ilişkilerin aldığı yeni biçimler, bu çerçevede Nabucco boru hattı projesi ile Çekirdek Avrupa'nın enerji tedarikini, Rusya'yı ekarte ederek sağlama çalışmasına çıkılan destek, ama diğer tarafta da Blue Stream ve İsrail'e doğru yönelen South Stream boru hatları projesiyle Rusya ve değişik biçimlerde İran ile aranan partnerlikler, her ne kadar bağımsız bir dış politika veya enerji ve iktisat politikaları uygulanıyormuş görüngüsünü verse de, özünde hammadde ve enerji kaynaklarının olduğu coğrafyaların yeni biçimlendirilişinden pay alma ve küçük ortak olma çabalarından başka bir şey değildir. Askerî gücünü ülkenin en önemli ihracat ürünü haline getirmek, bölge halklarına kan kusturan bir politikanın ortağı olmak, ekonomik ve mali açıdan doğrudan ABD ve AB'ne bağımlı, NATO üyesi ve yakın komşuları ile çeşitli ihtilafları olan Türkiye Cumhuriyeti gibi bir ülke için vahim bir durum ve bölge bütünü açısından ciddi tehlikeler içeren bir konumlanıştır. Saldırganlığa ve yayılmacı bir anlayışa yol açması muhtemel böylesi bir dış ve güvenlik politikası anlayışı, ülkenin temel ihtilaf kaynaklarından birisidir.

Temel ihtilaf kaynaklarından birisidir, çünkü böylesi tehlikeli bir politikanın uygulanabilmesinin en temel garantörü, ülkenin her alanda askerî ve sivil bürokrasinin vesayeti altında olmasıdır. Vesayet ve böylesi bir politika hem birbirlerini gerekli kılmakta, hem de karşılıklı olarak birbirlerini güçlendirmekte, yeniden birbirlerini üretmektedirler. Vesayet yürürlükteki Anayasa ve uygulanmakta olan yasalarla kurumsallaştırılmıştır. Hâlen yürürlükte olan Anayasa'nın, 12 Eylül 1980 askerî cuntası tarafından silah zoruyla kabul ettirilen bir metin olması, Türkiye Cumhuriyeti'nde demokratik bir rejimin olmadığının en önemli kanıtıdır.

Genel seçimlerin, yerel seçimlerin yapıyor, sivil bir iktidarı kuruluyor olması, askerî vesayet rejiminin belirleyici olmadığının göstergesi değildir. Yaşamın her alanı, muğlak bir biçimde tanımlanan ve akla gelebilecek her şeyi içeren bir »millî güvenlik« anlayışını ilgilendirdiği iddia edilerek, Kuvvetler Ayrılığı İlkesine aykırı bir biçimde ve halkın her türlü demokratik kontrolünden uzak olarak, askerî ve sivil bürokrasinin keyfi, çıkar yönelimli ve baskıcı egemenliği altına alınmıştır. Demokrasinin, göstermelik te olsa, bir çok ülkede egemenliği »halkın egemenliği« diye tanımlayarak ifade edilmesine rağmen, Türkiye Cumhuriyeti'nde »egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir« ilkesiyle, soyut bir »millet« kavramı kullanılarak, gerçek egemenlik Anayasa, yasalar ve içtüzüklerle vesayet rejimine bırakılmıştır.

Halkın oylarıyla seçilmiş vekillerin kıyafetlerinin dahi tek tip olmasına ses çıkarmayan sivil politik güçler,

iktidarı ve muhalefetinin büyük bir kısmı ile, demokratik işleyişlerin gereğini yerine getirmek ve kendi iradelerinin de önünde engel olan vesayeti aşmak yerine, ortaklaşma ile ülke üzerindeki egemenlikten pay alma anlayışını koruya gelmişlerdir. Bu açıdan bakıldığında, günümüzdeki AKP iktidarını ve TBMM'ndeki CHP ve MHP muhalefetini vesayet rejimi madalyonunun sivil tarafı olarak nitelendirmek doğru olacaktır. AKP, TBMM'ndeki çoğunluğuna rağmen Bakanlar Kurulu kararıyla dahi atabileceği en basit demokratik adımları atmamakta, muhalefet ise, milliyetçi ve şoven bir söylem ile sadece AKP'nin yerine geçmeyi amaçlamaktadır. Her iki taraf ta, demokratik hukuk ve sosyal devleti olmanın en temel gereklerini yerine getirmekten, Kuvvetler Ayrılığı İlkesi'nin demokratik bir biçimde uygulanmasının sağlanmasından ve vesayet rejiminin aşılması için adım atmaktan, dar çıkarları için feragat etmektedirler. Sorunları kangren olmuş ülkenin demokratikleşmesinin önünde engel teşkil eden askerî vesayet rejimi, Türkiye'deki temel ihtilaf kaynaklarından birisidir.

Vesayeti, Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana sürekli kılan, soyut bir »millet« ya da »ulus« kavramına dayanan tek tipçi ulus anlayışdır. Vesayet rejimi, bu anlayışı var olmasının en önemli gerekçesi olarak görmekte ve her fırsatta »ulus adına« ve »millî güvenliği« tesis etme iddiasıyla politik, kültürel, toplumsal ve iktisadî yaşama doğrudan müdahale etmektedir. Tek tipçi ulus anlayışı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulu olduğu Anadolu ve Mezopotamya coğrafyasını ve bu coğrafyada yerleşik halkları milliyetçi, inkarcı ve asimilasyoncu bir hegemonya altına zorlamaktadır.

Bu anlayış ve zora dayalı devlet yönetimi, hiç bir sorunun çözümünde başarılı olamadığı gibi, milliyetçi, inkarcı ve asimilasyoncu hegemonyaya karşı başkaldırıların ve kanlı ihtilafların bir Cumhuriyet geleneği hâline gelmesine neden olmuştur. Cumhuriyet tarihi, karar vericilerin, politik ve iktisadî imtiyazlarının devamını sağlamak için ısrarla zora dayalı çözüm yollarına başvurmaları nedeniyle, hep aynı filmin usandırıcı biçimde tekrarlandığı bir sinema salonuna benzemektedir. »Ulus«a ait görülmeyen yerleşik halk unsurları, en başta Kürt halkı olmak üzere, Ermeni, Rum, Süryani halkları ve niceleri, sürekli olarak »düşman« muamelesine tabi tutulmuş, Anadolu ve Mezopotamya'nın zengin kültürü ve kimlikleri yok edilmeye uğraşılmış, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan insanlar hem birbirlerine, hem de komşu ülkelerin halklarına düşman yapılmaya çalışılmıştır.

Vesayet rejiminin egemenlik aracı haline getirdiği tek tipçi ulus anlayışı, ülke içerisindeki güvenliği sağlamak ve en basit devlet yönetimini güvence altına almak bakımından da başarısız olmuş, insanî açıdan tam bir fiyaskoyla sonuçlanmıştır. Vesayet rejimi, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının can ve mal güvenliğini korumaktan aciz kalmış, tek tipçi ulus anlayışı ve buna dayanan yöntemlerle onbinlerce yurttaşın yaşamına mal olan, ülkenin kaynaklarını heba eden sonuçlara yol açmıştır. Seksen yıl boyunca »asayiş sorunu« olarak telkin edilmeye çalışılan sorunların gerçek nedenleri bilinçli olarak örtbas edilmiş, başkaldırıların askerî yöntemlerle, kan ile, zorunlu göçler ile çözülemeyeceği, aksine Kürt Özgürlük Hareketi ile çeyrek asırdır

süren ihtilafın kanıtladığı gibi, savaşta ve şiddet politikalarında ısrar etmenin, sorunları hep yeniden ve çoğaltarak ürettiği gerçeği, karar vericiler tarafından kabul görmemiştir, kabul görmemektedir. Bu gerçeğin karar vericiler tarafından kabul edilmemesi, vesayet rejiminin egemenliğini devam ettirmek için savaşı ve şiddet politikalarını kullandığını kanıtlamaktadır. Ülkeyi militarist şiddet sarmalına sokan, toplumsal travmaları derinleştiren ve tüm diğer sorunların çözümünün önünde bir engel olarak duran en güncel sorun olarak tek tipçi ulus anlayışı, Türkiye'nin temel ihtilaf kaynaklarından birisidir.

Tek tipçi ulus anlayışı, »aydınlanma« gerekçesiyle bir diğer egemenlik aracını, özünde Avrupa modernliğinin temel kurucu taşı olan sekülerizm ile hiç bir bağı olmayan ve vicdan özgürlüğünü paternalist baskı altında tutan bir »statükocu laiklik« anlayışını beraberinde getirmektedir. Anadolu ve Mezopotamya coğrafyasındaki farklı inançları dışlayarak, statükoyu, yani tek tipçi ulus anlayışına dayanan vesayeti, tek merkezden belirlenen ve gerektiğinde tek tip Cuma vaazları ile toplumsal yaşama müdahale aracı haline getirilen bir inanç yorumu ile korumaya yarayan böylesi bir anlayış, »laik« olduklarını iddia eden karar vericilerin İslam'ın Sünnî yorumunu kendi egemenlik çıkarları çerçevesinde belirlemelerini sağlamaktadır.

Statükocu laiklik bunun ötesinde, zorunlu din dersleri ile çocuklardan başlayıp, toplumu tek tip bir inanç korsesi içine sıkıştırarak, kontrol altına almaya ve aynı zamanda modern yaşam tarzını seçmiş toplumsal katmanlar, farklı inançlar ve toplumsal çoğunluğu oluşturan Sünnî mezhebi mensubu insanlar arasına nifak sokmaya çalışarak toplumu bölmeye ve sonunda da vesayet rejimini kurtarıcı olarak göstermeye yaramaktadır. Anadolu ve Mezopotamya coğrafyasında yerleşik ve başta Aleviler olmak üzere, farklı inanç grupları ile Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği'nin doğrudan etki alanındaki bir devlet kurumu olan Diyanet İşleri Başkanlığı üzerinden Sünnî çoğunluğa tek tip ulus ve tek tip inanç üniforması giydirilmekte, örneğin Rum Ortodoks Kilisesi'nde olduğu gibi Müslüman olmayan inanç gruplarına »içimizdeki düşman« muamelesi gösterilmektedir.

Statükocu laiklik, diğer taraftan vesayet rejimi ile iktidarı paylaşmaya çalışan ve İslam'ı siyasetlerine referans gösteren politik güçler tarafından da çıkar amaçlı olarak kullanılmaktadır. Bu güçlerin başında, bir koalisyon olduğu belli olan AKP ve AKP Hükümeti'ne yakın duran bazı örgütlenmeler gelmektedir. Statükocu laikliği, yaşam biçimine ve inançlarına devletin karışması olarak algılayan Sünnî çoğunluğun hassasiyetlerini ustaca kullanarak hükümet olan AKP, toplumsal kamplaşmalara yol açan »laiklik karşıtı« söylemine rağmen, tek tipçi ulus ve tek tipçi inanç anlayışlarını koruyarak, yeniden üretmekte ve referans aldığını iddia ettiği İslam'ı, ekonomik çıkarların, yeni mülkiyet ve iktidar ilişkilerinin bir aracı olarak kullanmaktadır. Statükocu laiklik, Cumhuriyet tarihinde farklı inançların yan yana ve çoğunluk-azınlık ilişkisi içerisinde var olmalarının yarattığı sorunların hiç birisini çözmemiş, aksine bu sorunların daha da derinleşmesine, hatta zaman zaman kanlı çatışmaların meydana gelmesine neden olmuştur. Statükocu laiklik, Türkiye'nin temel ihtilaf kaynaklarından birisidir.

Gelişmiş sanayi ülkelerine olan bağımlılığından hiç bir zaman kurtulamayan Türkiye Cumhuriyeti, dünya genelinde Şili ile birlikte, neoliberal iktisat politikalarını askeri şiddet yardımıyla uygulamaya başlayan ilk iki ülkeden biri olma ünvanına sahiptir. 12 Eylül 1980 askeri darbesi, sadece temel hak ve özgürlükleri yıkmakla ve ülke genelini bir mezar sessizliğine sokmakla kalmamış, aynı zamanda Türkiye'yi düzensizleştirme, esnekleştirme ve özelleştirmeyi temel alan iktisat ve mali politikaların hoyratça uygulandığı bir laboratuvar haline getirmiştir. 12 Eylül 1980 sonrasında, bugüne kadar işbaşına geçen istisnasız bütün hükümetler, bağımlılığı artırarak sürdüren aynı iktisat ve mali politikalarını devam ettirmişler, bütçe konsolidasyonu veya »darboğaz« veya »krizi« aşma bahaneleriyle, halkın geniş kesimlerinin aleyhine ülkenin kaynaklarını, kamuya ait teşekkülleri özelleştirilmiş, kentlisi ve köylüsüyle çalışanların zaten az olan sosyal haklarını sürekli budamış ve ülke ekonomisini küreselleşen mali piyasaların boyunduruğu altına sokmuşlardır.

Bugün de aynı politikalar hızlandırılarak AKP Hükümeti'nce devam ettirilmekte, kamu kaynaklarıyla hükümete yakın çevreler zenginleştirilmekte ve üretime dayanmayan gelirler üzerinden özel sermaye birikimi teşvik edilmektedir. Başta eğitim-öğrenim, sağlık hizmetleri, sosyal güvenlik ve su olmak üzere, halkın geniş kesimleri için yaşamsal önem taşıyan temel kamu hizmetleri ticaretleştirilmekte, askeri ve sivil bürokrasinin ekonomik imtiyazları korunmakta, halkın satın alma gücü kredi kartları ve benzeri tedbirlerle borçlandırma üzerinden suni bir seviyede tutulmakta, büyük tekellere ve alışveriş merkezleri zincirlerine öncelik verilerek esnaf ve zanaatkarlar ile küçük ve orta ölçekli işletmeler darboğaza sokulmaktadır. Spekülasyonları teşvik eden mali ve para politikalarının yanı sıra, tarım ve hayvancılık sanayileştirilerek, yerli ve ulusaşırı tekellerin ellerine terk edilmektedir. 500 milyar ABD Doları'nı aşan borçlanma, bağımsız iktisat ve mali politikalar yapma olanağını yok etmekte ve Dünya Bankası veya Uluslararası Para Fonu gibi kurumların, şimdiye kadar sorunları derinleştirmekten başka bir işe yaramayan dayatmalarının boyunduruğu altında kalınmasına neden olmaktadır.

Türkiye, kronik kitlesel işsizliği, kayıt dışı ekonomisi, yaygın düşük ücretler ve uzun çalışma süreleri, düşük yan giderler ve tekellere yarayan teşvik politikalarıyla ucuz işgücü cenneti haline gelmiş, zenginler ve yoksullar arasındaki uçurum daha da derinleşmiş ve tekeller lehine yürütülen politikalarla ekonomik ve mali krizlerin yükü halkın sırtına yüklenmiştir. Buna karşın meslek örgütleri ve sendikal hareketin önüne yasal engeller çıkartılmakta, toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde ortaya çıkan işveren-sendika ihtilaflarına güvenlik güçleri ve jandarmanın tek yanlı olarak karışmasıyla, kozmetik rütuştan ileri gitmeyen yasa değişiklikleri ile çalışanlara verilmiş olan hakların kullanılması dahi engellenmektedir. Sosyal adaletsizlik, kitlesel işsizlik, yaygınlaşan yoksulluk ve ekonomik bağımlılık anlamını taşıyan neoliberal iktisat politikası, Türkiye'nin temel ihtilaf kaynaklarından bir diğeridir.

Bu kaynaklardan beslenen ihtilaflar ülkenin geleceğini karartmakta, çelişkilerini derinleştirmekte, halkın özgürlük, barış, eşitlik, demokrasi ve refah içerisindeki yaşamının önünde engel teşkil etmektedirler.

Toplumsal ayrışmalar

Ülkenin temel ihtilafları, bölgesel gelişme farklılıkları ve toplumsal ayrışmaların da etkisiyle, sorunların katmerleşerek artmasına neden olmaktadır. İhtilafları ve yarattıkları sorunları aşmak isteyen her siyasi hareket, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisindeki toplumun farklı ve çelişkili yapısını dikkate almak, çözüm önerilerini buna göre geliştirmek zorundadır.

Öncelikle görülmesi gereken bir gerçek, Cumhuriyet'in kurulmasıyla başladığı iddia edilen »aydınlanmanın« modern bir toplumu kuramadığı, aksine yukarıdan aşağı dikte edilen ve toplumun geniş kesimlerinin bugüne kadar içine sindiremediği bir imtiyazlılık modernitesi olduğudur. Üretim ilişkilerinin çarpık gelişmesi ve devlet eliyle özel sermaye birikiminin teşvik edilmesi bir yana, ulus devlet hukuku ile modernite öncesi cemaat hukukunun yanyana var olabilmesi, bunun en bariz kanıtıdır. Adalet sarayları önlerinde işlenen cinayetler, alacaklıların hukuk yoluna başvurmak yerine kriminal yollardan arayışlara girmeleri, Anayasa Mahkemesi dahil mahkeme kararları üzerinde politik ve bürokratik baskı oluşturma, halkın da, elitlerin de hukukun üstünlüğü ilkesine güvenmediklerini göstermektedir. Bu ciddi ve aşılması zor bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir.

Bununla birlikte dikkate alınması gereken bir diğer gerçek, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan toplumun, insanların birbirlerine düşman kesilmelerine yol açacak derecede ayrışma yaşamakta olduğudur. En son 29 Mart 2009 tarihinde yapılan yerel seçimlerin sonuçlarını gösteren haritadan da okunabileceği gibi, toplum iki ayrışma çizgisinde üç ana kesime ayrışmaktadır.

İlk iki ana kesimi »Laik-antilaik« çatışması çerçevesindeki toplumsal ayrışma çizgisinde görmek olanaklıdır. Çizginin bir tarafında modern yaşam tarzını sürdüren kentli kesimler durmaktadır. Kendilerini modern ve laik olarak tanımlayan bu kesimlerin, sadece orta katmanlardan oluştuğu söylenemez. Aksine, Aleviler gibi çeşitli inanç gruplarının da yer aldığı bu kesim içerisinde sayıları hiç te küçümselemeyek düzeyde olan çalışanlar ve yoksul kesimler de yer almaktadır. Bu kesim, yaşam tarzının ciddi bir tehdit altında olduğuna inanmaktadır. Vesayet rejiminin statükocu laikliği ve tek tipçi ulus anlayışını kullanarak yarattığı korku ortamı, bu kesim üzerinde müthiş etki bırakmakta, bu kesimde yer alan insanları, aslında kendi çıkarlarına da ters düşmesine rağmen, örneğin »köktendincilik ve bölünme tehlikesine karşı ordu müdahale etmelidir« anlayışına yakınlaştırmakta, bu anlayışın militan bir savunucusu olmalarını sağlamaktadır. Modern yaşam tarzının tehlikede olduğuna inanan bu kesimlerin korkuları ve kaygıları dikkate alınmalıdır.

Ayrışma çizgisinin diğer tarafında ise, laikliği gene kendi yaşam ve inanç biçimi üzerindeki paternalist bir baskı aracı olarak algılayan ve çoğunluğunu yoksul kesimlerin oluşturduğu muhafazakâr ve Sünni mezhebine mensup büyük bir kesim yer almaktadır. Bu kesimin, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde toplumsal çoğunluğu oluşturduğu gene son yerel seçimlerin sonuçlarına bakılarak söylenebilir. AKP ve politik İslam olarak da nitelendirilebilecek bazı yapılanmalar gibi güçler, bu kesimin, kendisini yukarıdan aşağıya bir

baskı aracı olarak ifade ettiğini ve geleneklerine, tarihlerine ve yaşam tarzlarına daha çok uyan cemaat hukukunu geriye ittiğine inandıkları ulus devlet hukukuna karşı çıkışlarını, yeni mülkiyet ve iktidar ilişkilerini kurmak, tam anlamıyla yönetimden pay almak için kullanmakta ve manipüle etmektedirler. AKP hükümetinin işbaşına gelmesinden bu yana muhafazakâr sermaye sahipleri arasında başdöndürücü hızda ortaya çıkan zenginleşme bunun kanıtıdır. Muhafazakâr yoksul kesimler, çalışanlar ve orta katmanlar ise bu zenginleşmenin dışında tutulmalarına rağmen, alternatifsizlik ve statükocu laiklik nedeniyle, kendi çıkarlarına ters düşen bir biçimde vesayet rejiminin sivil kanadını desteklemektedirler. Muhafazakâr çoğunluğun içinde bulunduğu bu durum dikkate alınmalıdır.

»Laik-antilaik« çatışması çerçevesinde tuhaf bir tezat ortaya çıkmıştır. Modern yaşam tarzını sürdüren kesimler, temsili parlamentarizm, temel hak ve özgürlüklerin sağlanması gibi savunmaları gereken değerler yerine, vesayet rejiminin devamını, hatta Silahlı Kuvvetlerin doğrudan yaşama müdahale etmesini savunur durumdayken, muhafazakâr kesimler, hem alışla geldikleri yaşam biçimi ile cemaat hukukunun devamını sağlamak, hem de iktidardan pay alabilmek, yeni mülkiyet ve iktidar ilişkilerini kurabilmek için çıkar yolu temsili parlamentarizmde görmektedirler. Bu tezatın temelinde vesayet rejiminin egemenlik araçları olan tek tipçi ulus anlayışı ve statükocu laiklik yatmaktadır.

Toplumun ortasından geçen ve Çatı Partisi Girişimi Program ve Tüzük Komisyonu'nun yönlendirici metninde de »sorunların sorunu« olarak tanımlanan »Kürt Sorunu« ikinci ve toplumu bir daha birleşmemek üzere kanlı bir biçimde parçalama potansiyeli taşıyan ayrışma çizgisidir. Aslında tek tipçi ulus anlayışının ve seksen yılı aşkın bir süredir devam eden milliyetçi, inkarcı ve asimilasyoncu politikaların bir sonucu olarak oluşan Kürt Ulusal Hareketi'ni ve taleplerini »Kürt Sorunu« olarak tanımlamak, ülke gerçeklerine uymayan bir tanımlamadır. Sorun Kürtler veya Türkler değil, ayrışmayı derinleştiren tek tipçi ulus anlayışı ve milliyetçi, inkarcı, asimilasyoncu ve zora dayalı politikaları var oluşunun gerekçesi olarak sürdüren askerî vesayet rejimidir.

Ayrışma çizgisinin bir tarafında, verili koşullar altında artık yaşamak istemeyen, duygusal olarak diğer kesimlerden bir kopuş yaşayan ve son derece politize olmuş Kürt halkı dururken, çizginin diğer tarafında, »laik-antilaik« ayrışmasının anında arka plana kaydığı, milliyetçi-şoven yaklaşımların belirleyici olduğu ve Kürt halkına karşı açık düşmanlıkların belirginleştiği bir birleşme ortaya çıkmaktadır.

Araya kan girmiştir. Çeyrek asırdır tüm şiddetiyle devam eden bu ihtilaf, yol açtığı sonuçlar, ortaya çıkan can ve mal kaybı, yarattığı toplumsal parçalanma ve neden olduğu bireysel ve kitlesel trajediler açısından dünya genelinde emsalsizdir. Bunda muhakkak ki Kürt halkının dört farklı ulusal devlet sınırları içerisinde yaşamak zorunda bırakılmış olması ve bölgenin özel durumunun payı da önemlidir.

Bu toplumsal ayrışma, ülkenin tüm diğer sorunlarının üzerinde ve hepsini belirler durumdadır. Bu ayrışma, son dönemlerdeki »açılım« girişimlerine, Kürt halkının temsilcilerinin muhatap alınması olasılığına rağmen,

hâlen ülkeyi sosyal, politik ve kültürel, hatta ekonomik olarak içerisinde bir daha çıkılamayacak olan bir cehennem ateşine sokacak bir tehlikeyi içerisinde barındırmakta ve bölgeyi, tek bir kıvılcımla yangın yerine dönüştürebilecek bir barut fıçısı olmaya devam etmektedir. Bu toplumsal ayrışmanın aşılması için harekete geçmek, vicdan sahibi her insan, demokratikleşmeyi öncelleyen, eşitlik, adalet ve barış özlemini çeken her kesim için günümüzün en acil görevi olarak algılanmalıdır.

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisindeki toplumun yaşadığı ayrışmalar, farklı yaşam tasarıları, egemen mülkiyet ve iktidar ilişkileri, farklı sosyal, iktisadi, kültürel, etnik, inançsal ve cinsel yönelimler, arayışlar, çelişkiler üzerine kuruludur. Toplumsal ayrışmaların aşılması, tek tipçi bir toplum anlayışını değil, bütün farklılıkların eşit haklı, adil ve özgürlükçü çoğulculuğunu, çeşitliliğin bütünlüğünü ve gönüllü bir demokratik birliği esas aldığı, şu anki ayrışmaların yol açtığı sorunların çözülmesi yönünde adımlar atılmasını sağlayacaktır.

II.BÖLÜM

Programatik Köşe Taşları

Böylesi temel ihtilaf kaynaklarına, bu kaynaklardan beslenen çetrefil sorunlara ve ayrışmalar yaşayan karmaşık bir toplumsal yapıya sahip olan Türkiye Cumhuriyeti'nde »nasıl bir demokrasi?« ve »nasıl bir demokrasi mücadelesi?« sorularına verilecek olan yanıtlar, demokrasiyi kendini hep yenileyen bir demokratikleşme süreci olarak gören bir anlayış çerçevesinde, en başta bu ihtilaf kaynaklarını kurutmaya yarayan çözüm önerilerini içermeli ve karşı karşıya olunan dünya, bölge ve ülke gerçekleri bağlamında, sürdürülebilir bir demokratikleşme hedeflemelidirler. Bu demokratikleşme, halk adına değil, halk kitlelerinin doğrudan katılımı, halk kitlelerinin doğrudan kontrolü, farklı kesimlerin eşit haklı, özgürlükçü ve gönüllü birlikteliği ile barışçıl ve adaletli bir geleceği kurma süreci olarak algılanmalıdır.

Böylesi bir demokratikleşme, barış ve adalet sürecini başlatabilmek için, verili koşulların sonuçlarının tüm mağdurlarının, gayri memnunların, farklı yaşam tasarılarını gerçekleştirmek isteyen insanların ve tek tek bireylerin buluşacağı, birlikte ortak paydalarını belirleyecekleri, bu ortak paydalar için ortak adımları koordine edecekleri, ortak iradenin de gönüllü birlikteliğin niteliğini belirleyeceği bir katılımcı, paylaşımcı koalisyon gerektirir. Bir »Büyük Demokratik Cumhuriyet Koalisyonu« olarak tanımlanabilecek bu gönüllü birliktelik, Demokratikleşme-Barış-Adalet başlıkları altında, demokratikleşme, barış ve adalet sürecinin programatik köşe taşları üzerinde anlaşarak, »nasıl bir demokrasi?« sorusunun geniş halk kitlelerinin katılımıyla yanıtlarını aramalıdır. Programatik köşe taşları, bir program olarak değil, gönüllü birlikteliğin ortak paydalarının birlikte ortaya çıkarılmasının, Büyük Demokratik Cumhuriyet Koalisyonu'nun dayanacağı temel oluşturulmasının ve alternatif bir siyaset aracının belirlenmesinin genel bir çerçevesi olarak algılanmalıdır. Programatik Köşe Taşları, Büyük Demokratik Cumhuriyet Koalisyonu'nu oluşturacak farklı kesimlere ve halk kitlelerine, bu koalisyonun amaç ve hedeflerini birlikte oluşturma teklifi olarak deklare edilmelidir.

Demokratikleşme

Demokratikleşme süreci, en başta tek tipçi ulus anlayışının, statükocu laikliğin ve vesayet rejiminin reddi üzerine kurulu olduğunda başarılı olabileceği bir rotaya oturtulabilir. Bunun içinse geniş bir toplumsal mutabakatın sağlanmasına çalışılmalıdır. Toplumsal mutabakat da yeni bir toplumsal sözleşme ile taçlandırılmalıdır. Türkiye Cumhuriyeti'ndeki farklı politik ve toplumsal kesimlerin, 12 Eylül askeri cunta anayasasının değiştirilmesi konusunda büyük ölçüde hemfikir oldukları görülmektedir. Bu nedenle bir »Demokratik Cumhuriyet Anayasası«nın aşağıdan yukarıya, tüm toplumsal kesimleri içeren bir tartışma süreci sonunda hazırlanıp, halk oylaması ile kabul edilmesi için adımlar atılmalıdır. Programatik Köşe Taşları bunun da temel çerçevesini oluşturabilir.

Demokratikleşme süreci açısından Programatik Köşe Taşları'nda ulaşılması arzulanan hedefler olarak şu taleplerin ifade edilmesi kanımca gereklidir:

Biz, ülke sınırları içerisinde yaşayan her bireyi, bireylerin kendilerini hangi etnik ve inanç sıfatlarıyla tanımlamalarından, cinselliklerinden ve yaşam biçimlerinden bağımsız, eşit haklı yurttaş olarak kabul edeceği; ulusal, dilsel ve inançsal farklılıkları koruyan ve güçlendiren; bireyin özgürleşmesi ve refahını, herkesin özgürleşme ve refahının önkoşulu haline getiren; en geniş vicdan, düşünce ve basın özgürlüğünü garanti altına alan ve bu nedenle kendisini herhangi bir etnik veya inanç sıfatıyla tanımlamayan, aksine kurulu olduğu Anadolu-Mezopotamya bölgesine atıfta bulunup, bu coğrafyadaki yerleşik halkları ve inançları bütünsel olarak içeren bir anlayışla tanımlayan ve cinsiyetler ile cinsel yönelimler arası eşitliğin garantörü olan, demokratik bir cumhuriyet oluşturulmasını istiyoruz.

Biz, eşitliği, adaleti ve özgürlüğü temel alan; Diyanet İşleri Başkanlığı'nı lağv ederek, tüm inanç farklılıklarına devlet ve hükümet kurumlarının eşit mesafede davranacağı, devlet ve hükümetlerin hiç bir inanç grubuna imtiyaz tanımayacağı, inançlar ile mali, politik ve idari hiç bir bağın olmayacağı; inanç ve yaşam biçimleri üzerinde olası her türlü baskının demokratik hukuk devleti ilkesi çerçevesinde engelleneceği, inanç farklılıkları ile kültürel mirasın korunacağı demokratik ve özgürlükçü bir laikliğin sağlanmasını istiyoruz.

Biz, demokrasilerin olmazsa olmaz koşulu olan Kuvvetler Ayrılığı İlkesi'nin engelsiz ve önkoşulsuz olarak uygulanmasını; askeri ve sivil bürokrasinin demokratik kontrol altına alınmasını; yasaların ve devlet idaresinin her koşulda yurttaşların temel hak ve özgürlüklerini koruma ilkesinin boyunduruğu altında olmasını; hukukun ve demokratik hukuk devleti önceliğinin yaşamın her alanında geçerli olması için geniş bir toplumsal tartışma başlatılmasını ve bunu güvence altına alacak olan yasal adımların atılmasını; silahlı kuvvetlerin tam anlamıyla bir demokratik parlamento ordusu haline getirilerek, savunma haricinde başka hiç bir amaca hizmet etmemesini ve güvenlik güçlerinin halk polisi esaslarına göre yeniden yapılandırılmasını, paramiliter tüm yapıların ve gizli servislerin dağıtılmasını istiyoruz.

Biz, egemenlik kayıtsız şartsız halkındır ilkesi çerçevesinde temsili demokrasinin demokratikleştirilmesini, seçim barajlarının ülke genelinde ve her düzeyde sıfıra indirilmesini ve parla-

mento ile tek tek parlamenterlerin kontrol haklarının genişletilmesini, her düzeyde saydamlığın ve demokratik kontrolün sağlanmasını; halkın, her düzeyde halk oylamaları üzerinden önemli bütün kararlara katılım hakkının sağlanması ve korunmasını; seçenlerin, seçilenleri geri çağırma hakkı ilkesinin geçerlilik kazanmasını ve yüksek düzeydeki memurların, valilerin, kaymakamların, hakim ve savcılarının seçimle işbaşına getirilmelerini istiyoruz.

Biz, ülkenin farklı bölgelerindeki eşitsiz gelişimin aşılması, farklılıkların çoğulculuğu içerisinde bölgelerin sosyokültürel dokusunun korunup geliştirilmesi hedefi ile yerel yönetimlerin güçlendirilmesini; merkezi idarenin, yerel yönetimlerin kendi sorumluluk alanlarında sadece destek veren ve yerel yönetimler arasındaki dayanışma, işbirliği ve deneyim paylaşımı ağını koordine eden bir konuma indirgenmesini; doğrudan ve katılımcı demokrasinin gerçekleştirilmesi için yerel yönetimlerin ve idarelerin işbirliği içerisinde olacakları yerel yurttaşlar meclislerinin oluşturulmasını; yerleşim ve sanayi bölgelerinin planlanması, planların uygulanması ve idaresinde saydamlık ve demokratik kontrolün sağlanması için yurttaşlar meclislerine hak ve yetkilerin verilmesini ve yerel yönetimlerin görevlerini yerine getirebilmeleri için devlet bütçesindeki paylarının artırılarak adil, gereksinime uygun bir biçimde ve dayanışmacı bir anlayışla dağıtılmasını istiyoruz.

Barış

Barış, sadece halkların bir arzusu değil, aynı zamanda garanti altına alınıp, korunması gereken bir kolektif ve bireysel hak olarak algılanmalıdır. Türkiye Cumhuriyeti'nde geçerliliğinden şüphe duyulmadığı iddia edilen »Yurtta sulh, cihanda sulh« sloganı, tüm devlet ve hükümet kurum ve kuruluşları ile tüm politik ve toplumsal yapılanmaları yönlendirecek bir anayasal yaptırım haline dönüştürülerek, içi doldurulmalı, ülke içerisinde, bölgede ve dünya çapında barışın sağlanması için uğraş vermek, devlet ve toplum görevi haline getirilmelidir. Bunun için en başta milliyetçi, inkârcı, asimilasyoncu ve yayılmacı politikalar reddedilmeli, toplumsal kesimler arasında yakınlaşma ve barışma adımları teşvik edilmelidir.

Barış süreci açısından atılması gereken adımlar ve ulaşılması arzulanan hedefler Programatik Köşe Taşları'nda şu taleplerle ifade edilebilir:

Biz, çeyrek asırdır süren ve onbinlerce insanımızın yaşamına mal olan ihtilafı ebediyen bitirecek onurlu, adil ve kalıcı bir barışı sağlayabilmek için, silah ve şiddete dayalı her türlü adımın durdurulmasını; güvenlik gerekçesiyle gerçekleştirilen tüm operasyonların sonlandırılıp, ordunun ülke savunmasını garanti altına alacak noktaya çekilmesini; inkârcı ve asimilasyoncu tüm tedbirlerden vazgeçileceğinin inandırıcı bir biçimde ilân edilmesini ve Kürt halkının kendi özgür iradesiyle belirlediği temsilcilerin, hâlen tutuklu olup olmamalarından bağımsız, muhatap alınarak, Kürt Özgürlük Hareketi'nin silahları bırakacağı koşulların oluşturulacağı adımların atılmasını istiyoruz.

Biz, toplumsal çoğunluk arasında bugüne kadar kıskırtılarak teşvik edilmiş düşmanlıklar ile savaş, şiddet politikaları ve tek tipçi ulus anlayışı nedeniyle Kürt halkı

arasında yaşanmakta olan duygusal kopuşun aşılması için toplumsal grupların yakınlaşma ve barışma süreçlerinin desteklenmesini, barışın gerçekleştirilmesi için atılacak olan adımlara halk kitlelerinin katılımının sağlanmasını; alınacak tüm kararların ve atılacak tüm adımların saydam bir süreç içerisinde herkesin görüp, anlayabileceği ve sonunda ikna olup, destekleyebileceği bir biçimde gerçekleştirilmesini; barışçıl bir resosyalizasyon için tüm politik tutukluların önkoşulsuz serbest bırakılmalarını ve ceza hukuku infaz sisteminin demokratikleştirilmesini; toplumsal grupların gönüllü ve barışçıl birlikteliği için gerekli olan bütün adımların atılmasını istiyoruz.

Biz, geleceği barışçıl bir biçimde kurabilmek ve barışı gelecekte de garanti altına alabilmek için, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan tüm toplumsal kesimlerin kendi tarihleriyle hesaplaşabilmelerini ve halkların ortak tarihi birlikte yazabilmelerini olanaklı hale getirecek koşulların yaratılmasını; geçmişteki karar vericilerin resmen ardılı olan günümüzün siyaseti, devleti ve bürokrasisi içerisindeki karar vericilerin bugüne kadar yaşanmış olan büyük acı ve felaketlerin mağdurlarından özür dileyerek, tarihsel sorumluluk ve hesaplaşmanın başlamasının önünü açmalarını istiyoruz.

Biz, coğrafyamızda yaşayan insanların demokratik, gönüllü ve barışçıl birlikteliğini gerçekleştirmek için, herkese kendi ana dilinde eğitim, öğrenim ve basın-yayın haklarının sağlanmasını; yöre ve bölgelere göre kamusal hizmetlerin çok dillilik esasına göre örgütlenmesini; ülke çapında ortak dil ile birlikte çok dilliliğin her alanda teşvik edilmesini; komşu ülkelerle birlikte ortak coğrafyanın ortak tarihi kültürel mirasına sahip çıkmak ve korumak için bilateral ve multilateral antlaşmalarla adımlar atılmasını ve ortak coğrafyada yaşayan tüm halkların ve inanç gruplarının gönüllü kardeşleşmelerini teşvik eden bir politika uygulanmasını istiyoruz.

Biz, ülke içinde ve bölgemizde militarizmin ve savaşların son bulması, komşu ülkeler arası ilişkilerde ve dış politikada barışın esas alınması için, komşu ülkeler ile olan ilişkilerin saldırgan, yayılmacı ve tehdit edici söylemlerden arındırılıp, karşılıklı güven verici adımların atılması için ön ayak olunmasını; ülkenin jeostratejik konumunun, bölge üzerinde yürütülen egemenlik elde etme çabalarına alet edilmeyip, bölgede barışın kalıcı hâle getirilmesini sağlayacak adımların lehine kullanılmasını; ABD ve İsrail ile sürdürülen stratejik ortaklığın fesh edilip, yerine tüm bölge ülkeleri ile birlikte barış için stratejik ortaklıklar aranmasını; yayılmacı saldırganlığa alet olmamak için NATO'dan çıkılmasını; Kıbrıs dahil, yurtdışına göreve gönderilmiş ordu birliklerinin hemen geri çekilmesini ve bölgemizdeki komşular ve diğer ülkelerle karşılıklı olarak adil, barışçıl ve bölge bütünü için refahı teşvik edici sosyal, kültürel, iktisadî ve politik işbirliğinin aranmasını istiyoruz.

Biz, ülkenin uluslararası kurumlarda ve ilişkilerde güçlü, saygın ve itibar edilen bir barış tarafı olabilmesi için, BMÖ'nün demokratik reformunun ve uluslararası hukukun önceliğinin savunulmasını; Karadeniz, Ege Denizi ve Akdeniz'in birer barış denizi olabilmesi için teşvik edici politikalar uygulanmasını; ülke içerisinde-

ki tüm yabancı üslerin kapatılmasını; sürmekte olan savaşlara ve işgallere hiç bir şekilde lojistik, maddî ve askerî destek verilmemesini; komşu ülkelerle barışı teşvik eden resmî ve sosyal dialogların başlatılması için ön ayak olunmasını; yayılmacı saldırı savaşlarının, hammadde ve enerji kaynakları üzerinde egemen olmak için yürütülen tüm siyasî ve askerî tedbirlerin tel'in edilmesini ve küresel çapta barışı savunan ülkelerle işbirliğinin aranıp güçlendirilmesini; yoksul ülkelerin sorunlarının çözümünde dayanışmacı bir anlayışla destek olunmasını ve küresel sorunların aşılması için uluslararası işbirliğinin geliştirilmesini istiyoruz.

Biz, »Yurtta sulh, cihanda sulh« söyleminin gerçek anlamda içinin doldurulması için, savunma bütçelerinin azaltılarak, barışı teşvik eden ve olası ihtilafları başlamadan bertaraf etmeye yarayan bir savunma politikasının hizmetine konulmasını; silahlı kuvvetlerin, salt savunma amaçlı bir ordu haline gelmesi için küçültülmesini ve silahsızlanmanın teşvik edilmesini; silahlı kuvvetler yönetiminin Kuvvetler Ayrılığı İlkesi'ne göre hükümete sorumlu olmasını ve şu anki biçimiyle Millî Güvenlik Kurulu'nun lağv edilip, yerine demokratik ve parlamenter kontrol altında olan bir Savunma ve Güvenlik Koordinasyonu'nun yerleştirilmesini; silahlı kuvvetler yönetiminin elindeki ekonomik ve malî imtiyazların geri alınıp, profesyonel asker ve subayların sosyal güvenlik sistemine prim ödeyerek entegre edilmelerini ve OYAK'a ait özel şirket ve holding yapılanmalarının kamusalallaştırılarak kamuyararına iktisat etmelerinin sağlanmasını ve askerî-sınai kompleksin meşru demokratik kurumların kontrolü altına alınmasını; okullardaki militarist derslerin kaldırılarak, toplumun militarizmden arındırılması için adımlar atılmasını; zorunlu askerliğin kaldırılmasını ve vicdanî red hakkı dahil olmak üzere, isteyen askerlik görevini kamuyararlı işlerde, eğitim, sağlık ve sosyal yardımlaşma alanlarında yerine getirebilmelerinin olanaklı olmasını; ordu mensuplarının haklarını, rütbe eşitliği çerçevesinde sendikal özörgütlenmeyle savunabilmelerinin ve »üniformalı yurttaşlar« olarak politik katılım haklarının güvence altında olmasını istiyoruz.

Adalet

Bir toplumun geniş kesimleri adil bir düzen içerisinde yaşadıklarından şüphe duyuyor, zengin ile yoksul kesimler arasındaki uçurum giderek derinleşiyor, tam gün çalışmasına rağmen yoksulluk sınırından kurtulanamıyor, kitlesel işsizlik, yaygınlaşan yoksulluk, düşük yaşam standartları, bölgeler arasında bariz refah farklılıkları devam ediyor ve sosyal hak gaspı, vergi adaletsizliği, yolsuzluklar, meşruiyeti olmayan imtiyazlar, yerli ve yabancı tekellere yarayan uygulamalar, istihdam yasaları ve ekonomik tedbirlerle tek yanlı olarak küçük bir azınlığın zenginleştirilmesi sürüyorsa, o zaman o ülkede ne demokrasi, ne de barış kalıcı olarak sürdürülebilir. Bu nedenle hep en zayıfın perspektifinden hareketle, toplumsal adalet ve refahın sağlanması, halk yararına iktisat edilmesi ve insanların çalışma ve yaşam koşullarını iyileştirmeyi hedefleyen bir sosyal devlet, anayasal zorunluluk haline getirilmelidir.

Programatik Köşe Taşları'nda, demokratikleşme ve barışı tamamlayacak olan adalet sürecine yönelik hedefler şu taleplerle ifade edilebilir:

Biz, ülke iktisatının halkın geniş kesimlerinin yararına olması, tam istihdamın teşvik edilmesi ve bölgesel gelişme farklılıklarının aşılab, ülke genelinde refahın sağlanması için, iktisatın demokratik kontrol altına alınmasını; özel banka sektörünün kamusalallaştırılıp, malî sektörün kamu kontrolü altında toplum yararına ve istihdamı teşvik edecek şekilde işlenmesini; yerli ve yabancı tekeller yerine, esnaf ve zanaatkarları, küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesini temel alan bir teşvik programının uygulanmasını; kayıt dışı ekonominin vergi adaletinin sağlanması üzerinden geriye püskürtülmesini; kamu bütçelerinden öncelikle eğitim-öğrenim, sağlık hizmetleri, konut, kitle ulaşımı, alt yapı teşvikleri, sosyal güvenlik, yoksullukla mücadele, bölgesel gelişme farklılıklarının aşılması, toplum ve iktisatın ekolojik yönelimi, kamu yararlı hizmetler ve bilginin toplumsallaşması alanlarında geleceğe yönelik yatırımların yapılmasını ve eğitim-öğrenim, sağlık, su, elektrik, doğalgaz gibi temel gereksinimleri karşılayan hizmetlerin özelleştirilmelerine son verilip, tekrar kamusallaştırılmalarını ve toprak reformu ile tarımdaki sanayileşmenin engellenip, köylülüğün teşvik edilmesini, tarım-kredi kooperatiflerinin demokratikleştirilmesini, ekolojik tarıma öncelik verilmesini, kentler, kasabalar ve köylerde eşit yaşam koşullarının yaratılması için kamu yatırımlarının yönlendirilmesini istiyoruz.

Biz, gelirlerin ve varlıkların adil bir biçimde dağılımının sağlanması için, spekülasyonların yasaklanmasını; zenginlerin ve büyük varlıklılar ile tekellerin aleyhine adımlarla vergi adaletinin sağlanmasını ve dolaysız vergilerin dar gelirli lehine değiştirilmesini; yasal asgarî ücretin yoksulluk sınırının üstüne çekilerek, ülke içindeki gelirler ortalamasının yüzde 60'ına yükseltilmesini; çalışma süreleri ve koşullarının en az ILO-standartlarına göre iyileştirilip, bu standartların sürekli yükseltilmesini; çocuk işçiliğinin yasaklanmasını; meslek eğitiminin standartlaştırılıp, teşvik edilerek, eşit haklarının koruma altına alınmasını; eşit işe eşit ücret ilkesi çerçevesinde, kadınlara uygulanan ücret ayrımcılığının sona erdirilmesini ve kadınların yeniden üretimdeki rolleri göz önünde tutularak, ev içi ve bakım emeklerinin en azından sosyal güvence altına alınmasını; bilhassa kamu alanında sözleşmeli işlerin sınırlandırılarak, çalışılmış olan her saatin sosyal sigorta kapsamına alınmasını; çalışanların sendikal örgütlenme haklarının güvence altında olması için, sendikal örgütlenme önündeki tüm engellerin kaldırılmasını, ülke çapında toplu iş sözleşmesi zorunluluğunun getirilmesini, çalışanların özellikle büyük işletmelerde kararlara katılımlarının sağlanmasını, işçi haklarının korunması ve politik baskı araçlarının sağlanması için grev ve genel grev haklarının güvence altına alınmasını istiyoruz.

Biz, ülkenin her yöre ve bölgesinde fırsat eşitliğinin, eşit yaşam ve çalışma koşullarının ve refah dengesinin sağlanması için, dayanışmacı bir ekonominin teşvik edilmesini, tarımda, sanayide ve hizmetler alanında çalışanların kooperatiftel birliklerinin sağlanmasını; bölgeler arasındaki gelişme farklılıklarının aşılması için ekonomik tedbirler alınmasını, bu adımların demokratikleştirilerek bölge planlamasına yurttaşların, meslek birliklerinin, sendikaların ve odaların katılımının sağlanmasını; yerel

yönetimlerin ve benzer koşullar altında olan yörelerin birbirlerini dayanışmacı anlayışla desteklemeleri, sorunlarının çözümünde ortak adımlar atabilmelerinin merkezi ülke idaresi tarafından teşvik edilmesini; başta boşaltılan köyler olmak üzere, az gelişmiş olan bölgelerin gelişiminin sağlanması için sosyoekolojik yeniden yapılanma programlarının planlanıp uygulanmasını; iç göç nedeniyle ortaya çıkan sorunların üstesinden gelinebilmesi için istihdam ve yatırım politikalarında göç veren bölgelere öncelik tanınmasını ve kültürel ve tarihsel dokunun korunup, altyapı yatırımlarıyla yurtiçi ve yurtdışı turizm olanaklarının güçlendirilip, bölge ekonomisine ve istihdamına katkıda bulunmasının sağlanmasını istiyoruz.

Biz, sadaka kültürü yerine, dayanışmacı bir sosyal devlet anlayışı ile insan onuruna uygun bir yaşam sürdürülebilmesi için, sosyal güvenlik sistemlerinin esaslı bir biçimde reformunun gerçekleştirilmesini; her düzeyde eğitime, öğrenime, sağlık hizmetlerine, kültüre ve bilgiye ücretsiz, ülke çapında eşit ve kaliteli bir biçimde ulaşımın sağlanmasını; sosyal hakların anayasada garanti altına alınmasını; cinsel yönelim ve yaşam biçimi çeşitliliğinin yasal ve toplumsal olarak tanınması, cinsiyetler arası eşitliğin ve cinsiyet demokrasisinin bütün yaşam alanlarında gerçekleştirilmesi için adımlar atılmasını; gelirine ve bulunduğu bölgeye bakılmaksızın, herkesin kültüre ve sanata eşit, kaliteli ve engelsiz ulaşımının güvence altına alınmasını; kronik hastalar ile engeli olan insanların toplumsal, kültürel, politik ve ekonomik yaşama engelsiz erişebilmelerinin anayasal bir hak haline gelmesini ve yoksulluğun sürdürülebilir bir biçimde engellenmesi için, toplumsal dayanışma anlayışı çerçevesinde ortalama yaşam standartını olanaklı hale getiren emeklilik aylıklarının ve gereksinime uygun, önkoşulsuz sosyal yardımın güvence altına alınmasını istiyoruz.

Demokratikleşme, barış ve adalet sürecini temel alan Programatik Köşe Taşları, »nasıl bir demokrasi?« sorusuna verilecek yanıtta temel olmakla birlikte, geniş toplumsal kesimlerin tartışmasına açılarak, Programatik Köşe Taşları'nda ifade edilen hedeflere ulaşmak için her politika alanında somut olarak nelerin yapılabileceği detaylandırılmalıdır.

III.BÖLÜM

Büyük Demokratik Cumhuriyet Koalisyonu ve siyaset aracı Çatı Partisi

Verili koşullar, yani antidemokratik bir anayasa, vesayet rejimi, tek tipçi ulus anlayışı ile statükocu laikliğin temel oluşturduğu milliyetçi, şoven, inkârcı bir politik iklim, savaş, şiddet, ekonomik kriz ve toplumsal parçalanmışlık koşulları altında egemen politikanın alternatiflerini yaratma arayışları bizleri bugünkü noktaya getirdi. Farklı muhalif güçler bugüne kadar ne tek başlarına, ne de salt seçimler için oluşturulan dönemsel ve noktasal birlikteliklerle alternatif ve geniş kesimleri kucaklayabilen, gerçek bir değişim ve dönüşümü teklileyebilecek bir siyaset aracını oluşturamamışlardır. Böylesi bir siyaset aracına büyük bir toplumsal gereksinim duyulmasına rağmen, ortaklaşmaya yönelik güçlü bir ivme ortaya çıkarılamamıştır. Bunun çeşitli nedenleri vardır ve ortak payda arayanlar olarak bunların bilincindeyiz.

Bugün ise, uzun süreden beri devam eden Çatı Partisi tartışmaları sonucunda yeni bir umudun doğduğunu görmekteyiz. 27/28 Haziran Ankara »Demokrasi için birlik« toplantısı, ortaklaşmaya doğru yeni bir adımın atılmasını sağlayabilirse, bu umutların, kapanmakta olan bir zaman penceresi içerisinde ete ve kemiğe bürünmesini olanaklı hale getirebilir. Ancak ortaklaşmaya yönelik adımlar salt alışıl gelmiş bir »siyasî parti« kapsamında sonuçlanacaksa, yetersiz olacaktır. Halbuki Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratikleştirilmesi, temel ihtilaf kaynaklarının kurutulması, en temel sorunlarının çözüm sürecinin başlatılabilmesi ve toplumsal ayrışmaların gönüllü bir birliğe dönüştürülebilmesi için, sıradan bir partiden daha fazlasına, köklü bir dönüşüm sürecine gereksinim var. Bu açıdan Çatı Partisi Program ve Tüzük Komisyonu'nun yönlendirici metninde sorulan »Nasıl bir demokratik birlik?« ve »Nasıl bir parti yapılanması?« sorularına iki açıdan, yani egemen politikanın alternatifini yaratacak olan bir »siyaset aracı« ve toplumsal realiteleri dikkate alan, şimdiye kadar birbirinin zıddı olarak gösterilen/görülen kesimlerin bir araya gelişlerini sağlayarak ezber bozan, demokrasi, barış ve sosyal adaleti bir bütün olarak gören ve insanların yaşam ve çalışma koşullarının bugün ve burada iyileştirilmesini temel aracı haline getiren bir »toplumsal hareket« açısından yanıt verilmelidir.

Her iki soruya verilmesi gereken yanıtı, geniş kesimleri demokratikleşme-barış-adalet başlıkları altında bir araya getirecek olan »Büyük Demokratik Cumhuriyet Koalisyonu« ve bu koalisyonun siyaset aracı olan, alışılmış parti paradigmalarının ötesinde oluşturulacak Çatı Partisi verecektir. Yani asıl yanıtlar, oluşum, değişim, dönüşüm süreci içerisinde hep yeniden verilmek zorunda olacaktır.

Büyük Demokratik Cumhuriyet Koalisyonu, Türkiye Cumhuriyeti'ndeki temel ihtilaflarından kaynaklanan sorunlarının mağdurlarının, gayri memnunların, kısacası verili koşullardan rahatsız olan tüm toplumsal kesimlerin, farklılıkları yaşatan, çoğulculuğu ve çeşitliliği demokratikleşme, barış ve adalet hedefli verilecek ortak mücadelenin zenginliği ve gücü olarak gören ve arzulanan demokratik bir toplumu bugünden yaşamayı ve yaşatmayı kendine amaç edinen demokratik ve gönüllü ittifakı olmalıdır. Koalisyon, hem halk kitlelerinin katılımıyla altı doldurulacak olan Programatik Köşe Taşları çerçevesinde siyasete ve yaşama müdahale etmeli, hem de geniş bir »sosyal hareketler ağı« kurup, bizzat bir toplumsal hareket olarak davranarak, herkesin yeteneğine göre, herkese gereksinimi kadar dayanışmayı temel alan toplumsal yardımlaşmayı yaşama geçirmelidir. Eleştirilen koşullar, olması gereken, arzulanan bir toplumsal yaşam tarzının önüne set çekse de, yasal sınırlar zorlanarak bu yaşam tarzı gerçekleştirilebilir. Bunun için oluşturulacak koalisyon, her sosyal alanda, her değişim ve dönüşüm gerektiren alanda var olan ve kurulması gereken yardımlaşma kuruluşlarını, sosyal hareketleri, barış hareketini, çevre hareketini, küreselleşme ve kapitalizm karşıtlarını, cinsel yönelimleri nedeniyle ayrımcılığa uğrayanların örgütlenmelerini, farklı kadın hareketlerini, öğrenci ve gençlik örgütlenmelerini, emek örgütlerini, inanç kurumlarını, insan hakları örgütlenmelerini, farklı ulusal ve bölgesel örgütlenmeleri, özcesi yaşamın her alanında faaliyet gösteren, toplumsal dayanışma ve yardımlaşmayı gerçekleştiren,

teşvik eden ve halkın gündelik sorunlarına tercüman olan tüm hareket, kurum ve kuruluşları ortak paydalar da yanyana getirmeyi hedefleyen gönüllü birlikteliğe dönüşmelidir.

Oluşturulacak koalisyon, sadece ülke içerisinde değil, aynı zamanda bölgeye ve uluslararası alana yönelik bir barışma ve kardeşleşme diyalogunun da başlatıcısı olmalıdır. Öncelikle bölgemizdeki komşu ülkelerin toplumsal güçleri, sosyal hareketleri, emek güçleri, inanç grupları ve etnik yapıları ile ilişkilere geçilmesi; bölgenin »felaket üçgeni« olma özelliğini aşılıp, barışın ve refahın bir coğrafyası için halkların ortaklaşa mücadele ve dayanışmasının temellerini kurmak için adımlar atmalıdır. Oluşturulacak olan koalisyon, arzuladığı barışçıl ve karşılıklı dostluk ilişkilerine dayalı olan bir dış politikanın aşağıdan yukarıya doğru yaşam bulmasını, halkların kendi geçmişleri ile hesaplaşıp, tarihi yeniden ve birlikte yazmalarının koşullarının hazırlanmasını amaç edinen bir gönüllü birliktelik olmalıdır.

Böylesi bir gönüllü birliktelik siyasete müdahale- nin biçim ve araçlarını da belirleyecektir. Bir kere milliyetçi-şoven sarmalı tersine çevirmek, toplumsal parçalanmanın yaralarını sarmak, toplum kesimlerinin barışmasını sağlamak ve demokratik ve eşit haklı barışçıl bir geleceğin ilk adımlarını atmak, geçici bir örgütlenmenin üstesinden gelebileceği bir iş değildir. Demokratikleşme, barış ve adalet süreci uzun soluklu, halk kitleleri ile birlikte, onların doğrudan etkisi altında ve halkın karar mekanizmalarına doğrudan katıldığı bir örgütlenmeyi zorunlu kılmaktadır.

İkincisi, koalisyonun, şimdiye kadarki Çatı Partisi Girişimi'nin bileşenlerinin bir araya gelerek kurulmasından sonra, genişlemesi, gerçek anlamda bir Büyük Demokratik Cumhuriyet Koalisyonu olabilmesi için, bileşenlerin üzerinde mutabakat sağlamaları gereken çerçevenin, yani Programatik Köşe Taşlarının doğrudan halkın görüşlerine açılması gereklidir. Bunun içinse örgütlü veya örgütsüz farklı kesimlerin, grupların, siyasî partilerin ve tek tek bireylerin, doğrudan ve katılımcı demokrasi, eşit haklı birliktelik anlayışı temelinde yerel, bölgesel ve ülke düzeyinde »Yurttaşlar Meclisleri« kurulmalıdır. Bu meclisler, oluşturulacak koalisyonun programatik taleplerini, siyasetini ve temel ilkelerini belirleyecek mutabakatı sağlamalıdır. Yurttaşlar meclisleri, her düzeyde katılımcı/paylaşımcı demokrasinin, saydamlığın, demokratik kontrolün, eşitlik ve özgürlüğün yaşatıldığı, her türlü hiyerarşinin yok sayıldığı, kolektif çalışmanın esas alındığı, seçenlerin, seçilenleri geriye çağırma ilkesinin yaşam bulduğu ve halkın egemenliğinin gerçekleştiği alanlar olmak zorundadırlar. Camiide, cern evlerinde, kilise veya sinagoglarda; sokakta, mahallede, köylerde, semtler ve kentlerde; fabrikalar ve okullarda, farklı yer ve düzeylerde, halkın olduğu her yerde böylesi meclislerin kurulup, demokratikleşme-barış-adalet süreci başlatılmalıdır.

Böylece koalisyonun siyaset aracını Yurttaşlar Meclisleri ve üzerinde mutabakat sağlanan Programatik Köşe Taşları belirleyecektir. Mevcut Siyasî Partiler Yasası'nın dayattığı antidemokratik şablonlara rağmen demokrat, şeffaf, üye olsun-olmasın, geniş kesimlerin karar alma süreçlerini takip edebileceği ve bu süreçlere katılabileceği, açık, hiyerarşilerden uzak bir »parti«

yapılanması olanaklıdır. Yasal sınırları her defasında zorlayan, kararlarında, uyguladığı siyasette, söyleminde ve parti içi yaşamında koalisyonun ilkelerine ve yönelimine bağlı olan bir parti kurulmalıdır.

Siyasî Partiler Yasası'nın öngördüğü biçimde ve ülke çapında il, ilçe ve belde örgütleri kurmak için yasal olarak gerekli olan asgari sayıda kurucu üye ile böylesi bir parti kurulabilir. Parti, koalisyonun bir siyaset aracı olacağından ve siyaseti asıl belirleyen koalisyonu oluşturanlar olacağından, kimin parti üyesi, kimin başkan veya yönetici sıfatı taşıdığı hiç önemli olmayacaktır. Yani parti tam anlamıyla halkın içinden çıkan iradeyi temsil eden ve halka ait olan bir parti olmalıdır. Parti, kuruluşunda bu ilkeyi deklare etmelidir.

Ancak siyaset aracının da inandırıcı olabilmesi için partinin üye bileşiminde, en başta her düzeyde cinsiyetler eşitliğinin gerçekleştirilmesi, yani üyelerin ve yöneticilerin yarısının kadın, yarısının da erkek olması ve koalisyonu oluşturan farklı kesimlerin kendi tespit edecekleri bireylerle temsili güvence altına alınmalıdır.

Parti örgütlenmeleri, oluşturulacak Yurttaşlar Meclisleri üzerine kurulu olmalıdır. Her düzeydeki Yurttaşlar Meclisi il, ilçe ve belde örgütleri için yasal açıdan gerekli olan asgari kurucu üyeyi kendileri belirlemeli, partinin kurultaylarına gönderilecek delegelerin, yönetim organlarında görev almak isteyenlerin, yerel veya ülke düzeyinde parlamenter çalışmalara katılmak, aday olmak isteyenlerin hepsi tek tek Yurttaşlar Meclisleri üzerinden halkın oyu ile tespit edilmelidirler.

Yasal şablonlara uyan, ama çeşitli biçimlerde birliktelik kültürünü yaratıp yaşatan, salt parti üyelerinin değil, Yurttaşlar Meclisleri üzerinden kitlelerin ve bağımsız aydınların eleştiri ve kontrolüne açık, katılımcı demokrasiyi esas alan, her an ve her yerde hesap vermeye hazır yönetici – daha doğrusu kolaylaştırıcı – kadroları olan, her düzeyde cinsiyet eşitliğini kabul edip yerine getiren, lider kültü yerine kolektif koordinasyonu ve lokomotif olabilecek aktörleri tercih eden, mücadeleciler, hedeflerinde kararlı ve karar mekanizmalarında mutabakat ahlakını benimseyen bir parti yapılanması en başta aktörlerin birbirlerine karşılıklı güvenini ve halk kitlelerinin sağduyusuna olan güveni gerektirmektedir. Bu güven hem ortak paydalar etrafında yürütülen gönüllü çalışma içerisinde, hem de halkın içinde ve halk kitleleri ile beraber belirlenen ilkeler temelinde oluşturulacaktır.

Parti, belediye meclisleri, belediye başkanlıkları veya TBMM'indeki milletvekillerinin parlamenter çalışmalarını, koalisyonun her düzeyde yürüttüğü parlamento dışı mücadele ile birleştiren; parlamento kürsülerini, komisyonları ve yasal her türlü kurumu olanaklı olduğunca halkın denetimine açan; koalisyonu oluşturan kesim ve bireylerin iradesinin taşıyıcısı olan kolaylaştırıcı bir araç olarak algılanmalı, yapılanmalı ve çalışmalıdır.

Bunun içinse kurulacak parti ilk başta alışılmış »parti paradigmalarından« ve iktidar ilişkilerinden arındırılmalıdır. Eski alışkanlıkları terk etmek, kanaat önderleri veya »öncülerin« yönlendirmesi olmaksızın, aşağıdan yukarıya olan katılımcılığı gerçekleştirmek elbette kolay olmayacaktır. Ancak mutabakatla belirlenmiş olan amaç, hedef ve ilkelere uyan, her an ve her yerde

halk kitlelerine dayanan, toplumsal dayanışma ve yardımlaşmayı gerçekleştiren, hedeflediklerini bugün ve burada yaşama geçiren, inandırıcı, tutarlı, özgürlükçü, eşitlikçi, mücadeleci, demokratik ve gönüllü birliktelik anlayışı üzerine kurulu olan bir siyaset aracı ve onun taşıyıcısı Büyük Demokratik Cumhuriyet Koalisyonu, sadece demokratikleşme, barış ve adalet sürecini Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde başlatmakla kalmayacak, aynı zamanda bölgemizdeki halklara örnek teşkil edecek bir dönüşüm sürecinin kıvılcımı olabilecektir. Çatı Partisi Girişimini oluşturan bileşenlerin bu sorumluluğu üstlenmeleri ve bu sorumluluktan çıkan görevleri yerine getirmek için harekete geçmeleri, günümüz koşullarında tarihsel bir ödev haline gelmiştir.

III.BÖLÜM

Kilometre taşları

27/28 Haziran 2009 Ankara toplantısı yeni bir başlangıç olarak kabul edilmeli ve katılımcılar, ülkenin temel ihtilaf kaynakları, sorunları ve olası Programatik Köşe Taşları üzerine mutabakat sağlayabilip, sağlayamayacaklarını tespit etmelidirler. Bu tespitler ve »Nasıl bir demokrasi, nasıl bir demokratik birlik ve nasıl bir parti yapılanması« soruları üzerinde anlaşıldığı takdirde, yapılması gerekenler bellidir:

Önce üzerinde anlaşılan mutabakat ve hedefler kamuoyuna açıklanmalı ve geniş kesimlerin tartışmasına açılmalıdır. Bu tartışmayı ve gönüllü katılımı gerçekleştirmek için ülke genelinde ve halk kitlelerinin içerisinde meclislerin oluşturulması amacıyla toplantılar gerçekleştirilmeli, gönüllü birlikteliği oluşturacak bütün kesim ve bireylerin sürece müdahil olmaları sağlanmalıdır. Toplantı katılımcıları ve Çatı Partisi Girişimi bileşenleri, bu geniş toplumsal tartışmanın yapılabilmesi ve halk kitlelerinin güvenini kazanabilmek için kolaylaştırıcılık görevini üstlenmelidirler. Alınan bütün kararlar, yapılan bütün toplantılar ve tartışmalar kamuoyunun açıkça izleyebileceği, gerekli gördüğünde doğrudan katılıp, etkileyebileceği bir saydamlıkta gerçekleştirilmeli, hedeflenen oluşumun henüz daha kuruluş aşamasında bütün ilkeleri yaşatan, bunlara uyan ve gereğini yerine getiren bir süreç olduğu kanıtlanmalıdır. Siyasete, dayanışmacı ve yardımlaşmacı bir anlayışla ve üzerinde mutabakat sağlanan programatik çerçeve temelinde müdahale edilmeli, müdahale somut işe dönüştürülmeli, her ihtilaf alanında görünülmesi ve egemen politikaya alternatifin oluşmakta olduğu ısrarcı bir biçimde gösterilmelidir.

Bu sürece paralel olarak ve üzerinde mutabık olunan parti yapılanmasının, kısa sürede siyasete müdahil olabilecek bir konuma gelebilmesi için kamuya açık bir biçimde, şeffaf, herkesin görüp, izleyebileceği, anlayabileceği ve her kesim ve bireyin her an müdahil olabileceği bir süreç içerisinde, oluşturulacak koalisyonun siyaset aracının kurulabilmesinin ön hazırlıkları yapılmalıdır. Çatı Partisi Girişimi'nin bileşeni olan parti ve hareketler, gösterecekleri özveri ile Büyük Demokratik Cumhuriyet Koalisyonu ve siyaset aracının oluşumuna destek çıkmalı, bu süreç içerisinde üstlenecekleri koordinasyon görevinin geçici olduğunu deklare ederek, güven vermelidirler.

Atılan her adımın, nerede olursa olsun, yapılan her toplantının kendisi yol haritasını çizen bir kilometre

taşı olacaktır. Böylesi bir biçimde, »canlı bir organizma« misali kendisini sürekli yenileyerek, düzelterek, düşe kalka, deneye deneye, gönüllülüğü ören bir yapılanma, halk kitleleri içerisinde bir daha koparılmamak üzere yerini bulacaktır. Çatı Partisi Girişimi'nin bileşenlerinin, toplumsal gerçekleri görebilen, toplumla barışık, farklılıklarını gönüllü birlikteliğin harcı olarak algılayan bir potansiyele sahip olduklarına ve ülkedeki dinamikleri bunun için harekete geçirebileceklerine kesinlikle inanıyorum. 29 Haziran 2009 sabahını geleceğe olan yeni bir umut ve mücadele azmi ile karşılayabilmemiz için, herkesi sorumluluğunun gereğini yerine getirmeye çağırıyorum.

»IRKÇILIĞIN ÇAĞDAŞ BİÇİMİ«

4 TEMMUZ 2009

Bu hafta, 14 yıl aradan sonra Almanya'ya yeniden gönderilen bir BM Irkçılık Özel Raportörü on gün süren gezisini tamamladı ve ülkeden ayrılmadan önce Almanya'ya ırkçılıkla mücadele konusunda kötü not verdiğini açıkladı. Basın, BM Raportörü Githu Muigai'in bu süre içerisinde hükümet, eyalet ve yerel yönetimleri, mülteci ve göçmen örgütlerinin temsilcileri ve yolda tesadüfen rastladığı göçmenler ile görüşerek, gelecek yıl sunacağı rapor için notlar aldı.

2008 Ağustos'undan bu yana »Irkçılığın çağdaş biçimleri, ırkçı ayrımcılık, yabancı düşmanlığı ve hoşgörüsüzlüğün benzer biçimleri« konusunda BM'in Özel Raportörü olan Muigai, Nairobi Üniversitesi'nde öğretim üyesi ve avukat. Bir siyah Afrikalı olarak, ırkçılığın ve »beyaz« dünyanın ne anlama geldiğini in iyi bilen insanlardan birisinin bu göreve getirilmiş olması, bence bu makama ayrı bir önem katıyor.

O nedenle Almanya'da toplumun merkezinde kökleşmiş olan ırkçılık konusunda kolayca aldatılabilecek bir kişi değil. Buna rağmen, belki de bu yüzden, Muigai'nin ziyaretinin Almanya medyasında bir nevi »susuş kumkuması« ile karşılaştığını söylemek gerekir. Okuduğunuz bu köşe yazısı için bilgi toplamak maksadıyla karıştırdığım gazete sayfalarında ve gözden geçirdiğim internet sitelerinde konuyla ilgili ya kısa ve kıyıda-köşede duran bir haber bulabildim, ya da izine bile rastlayamadım. Sosyalist gazetelerin dahi konuyu kısaca geçıştirdiklerini söylersem, gerisini siz düşünün artık.

Bu hafta, 14 yıl aradan sonra Almanya'ya yeniden gönderilen bir BM Irkçılık Özel Raportörü on gün süren gezisini tamamladı ve ülkeden ayrılmadan önce Almanya'ya ırkçılıkla mücadele konusunda kötü not verdiğini açıkladı. Basın, BM Raportörü Githu Muigai'in bu süre içerisinde hükümet, eyalet ve yerel yönetimleri, mülteci ve göçmen örgütlerinin temsilcileri ve yolda tesadüfen rastladığı göçmenler ile görüşerek, gelecek yıl sunacağı rapor için notlar aldı.

2008 Ağustos'undan bu yana »Irkçılığın çağdaş biçimleri, ırkçı ayrımcılık, yabancı düşmanlığı ve hoşgörüsüzlüğün benzer biçimleri« konusunda BM'in Özel Raportörü olan Muigai, Nairobi Üniversitesi'nde öğretim üyesi ve avukat. Bir siyah Afrikalı olarak, ırkçılığın ve »beyaz« dünyanın ne anlama geldiğini in iyi bilen insanlardan birisinin bu göreve getirilmiş olması, bence bu makama ayrı bir önem katıyor.

O nedenle Almanya'da toplumun merkezinde kökleşmiş olan ırkçılık konusunda kolayca aldatılabilecek bir kişi değil. Buna rağmen, belki de bu yüzden, Muigai'nin

ziyaretinin Almanya medyasında bir nevi »susuş kumkuması« ile karşılaştığını söylemek gerekir. Okuduğunuz bu köşe yazısı için bilgi toplamak maksadıyla karıştırdığım gazete sayfalarında ve gözden geçirdiğim internet sitelerinde konuyla ilgili ya kısa ve kıyıda-köşede duran bir haber bulabildim, ya da izine bile rastlayamadım. Sosyalist gazetelerin dahi konuyu kısaca geçıştirdiklerini söylersem, gerisini siz düşünün artık.

Ashına bakılırsa bu durumun Almanya toplumu, politikası ve elbette medyası için semptomatik olduğunu vurgulamak lazım. Irkçılık, adıyla-sanıyla ve asıl arka planıyla anıldığında, suskunluk ve kaale almama gösterilen tipik reaksiyon oluyor.

Githu Muigai, on gün içerisinde ve öyle hiç te zorlanmadan asıl sorunu kavramış: Her ne kadar aşırı sağcılık ve neonazizme karşı belirli bir hassasiyet geliştirilmiş ve Almanya'nın bir göç ülkesi olduğu, eh nihayet birazcık kabullenilmiş olsa da, kurumsal ve toplumsal ırkçılık son 14 yılda daha da kök salarak, kronikleşmiş durumda. Irkçılığa ve ayrımcılığa karşı söylemlerin geliştirilmesi, genelde sosyopedagogik ve kültüralist olmanın ötesine gidemeyen iyi niyetli projelerin desteklenmesi ve Genel Eşitlendirme Yasası'nın (o da 2006'da) yürürlüğe sokulması, bu gerçeği hiç değıştirmiyor.

Irkçılığı, sadece aşırı sağın ve neonazilerin yarattığı bir sorun olarak görmek, politik ve toplumsal sol da dahil, Avrupa çoğunluk toplumlarının içerisinde yaygın olan bir yaklaşım. Halbuki göçmen ve mültecilerin, çoğunluk toplumun bireyleri olan gay, lezbiyen, transgenderler ve engellilerin, kronik hastaların, siyah derili Almanların, Yahudilerin, evsiz-barksızların ve Sinti-Roman halkının gündelik yaşamda, işyerinde, okulda, sokakta, oturdukları apartmanlarda ve devlet kurumları ile olan ilişkilerinde karşılaştıkları ırkçılığın, aşırı sağ ve neonazilerle ilgisi neredeyse yok. »Beyaz« ırkçılık, topluma ait olmayan, farklı ve yabancı olan her bireye, her yaşam biçimine ve her toplumsal gruba karşı her gün yeniden üretilerek, yaygınlaşıyor.

Toplum merkezinde yerleşik olan bu »beyaz« ırkçılığın, tarihsel yahudi düşmanlığının ve aşırı derecede var olan yabancı düşmanlığının, refah şovenizmi ile birleşerek oluşmasının yanısıra, devamını, kalıcılışmasını ve genişlemesini sağlayan en büyük etken, egemen mülkiyet ve iktidar ilişkilerinin üzerine kurulu olan kurumsal ırkçılıktır. İstihdam piyasasını etnik hiyerarşi içine sokarak, ücretler ve çalışma koşulları üzerinde bir baskı aracı haline getiren; ikametgah yönetmelikleri veya açık ayrımcılığın bir ifadesi olan Yabancılar Yasası'na

muahalefetten Alman olmayanları yurtdışı edilmek üzere hapse tıkan ve bu vesile ile »Abschüblinge«, yani »[yurtdışına] itilecekler« tanımını hukuk diline sokan; temel hak ve özgürlükleri »Almanlar« ve »insanlar« için diye ikiye ayıran; doğumunun arifesinde olan hamile kadınları ve tek başına çocukları dahi savaş ve ihtilaf bölgelerine zorla göndermekten geri kalmayan; mültecileri insan onurunu zedeleyecek biçimde kamplara tıkan; alkollü araba kullanmayı cezayı ağırlaştırıcı faktör olarak gören, ama göçmenlere yönelik saldırılarda alkölü hafifletici gerekçe sayan; Anayasa'sı, yasaları, yönetme ve yürütmelikleri ile ayrımcılık ve ırkçılığı kurumsallaştıran Alman ulusal devleti ve ulus anlayışı, ırkçılığı körükleyen en temel faktördür.

İrkçılık ve ayrımcılık, malî piyasalar kapitalizmi çağının küresel çapta etkinliği olan bir egemenlik aracıdır. Malî piyasalar kapitalizminin, Batı'nın sanayileşmiş merkezlerinde yol açtığı kırılmalara, sosyal sorunlara ve gündel krizin geniş halk kesimlerini toplumsal travmalara ve yoksullaşmaya itmesini engellemek, en azından neoliberalizmin hegemonyasını geriletmek isteyen Avrupa'nın toplumsal ve politik güçleri, mızraklarının ucunu inandırıcı bir biçimde toplumsal ve kurumsal ırkçılığa karşı yöneltmedikleri sürece, daha çok özel raportör gelecek ve gözleri görmeyenlerin dahi net bir şekilde gördükleri gerçekleri tekrarlayacaklardır. Ta ki, günün birinde »yeryüzünün lânetlileri« ayağa kalkana dek...

AFRİKA'YA YARDIMMIŞ

11 TEMMUZ 2009

Sağolsunlar, L'Aquila'lı felaketzedeler, Nisan başındaki depremin başlarına yıktığı evlerinden canlarını kurtardıktan sonra, şimdi de herşeye rağmen esprilerini kaybetmediklerini kanıtladılar: Medya imparatoru başbakan Silvio Berlusconi'nin dünya kamuoyuna ve bilhassa seçmenlerine şirin görünmek için G8 Zirvesi'ni afet bölgesinde toplamasını fırsat bilen felaketzedeler, Barack Obama'nın seçim sloganı olan »Yes, we can«i, hâlâ yardım alamamalarını protesto etmek için »Yes, we camp«e çevirdiler. Ve böylece dünyanın dikkatini, kısa bir süre için de olsa, çadırlardaki yaşamlarına çekebilme ustalığını gösterdiler.

Dikkatleri istedikleri yöne çekme ustalığını asıl gösterenler, oldum olası hep dünya egemenleri olmuştur. Bu sefer öyle: siyah tenli »beyaz« ABD başkanının popülaritesinin parlaklığı, G8 Zirvesi'ni »dünyayı kurtarmaya çalışan aslanlar« ışığı altında göstermeye yetiyor gibi. Baksanıza, Batı'nın yaygın medyası günlerdir »zengin ulusların, dünyanın yoksullarını ve doğayı« ah ne kadar düşündüklerini anlatıp duruyor.

Basın, Zirve gündeminin ana maddelerinden birisini, iklim koruması ve mali krizin yanı sıra, Afrika'da artan yoksulluğun oluşturduğunu ve G8 ülkelerinin yardım için 8,7 milyar Avro ayırdıklarını belirtiyor. Gerçi 2005'de İskoçya'nın Gleneagles kasabasında yapılan G8 Zirvesi de, Afrika'ya yılda 14,5 milyar Avro yardım yapılmasını karar altına almıştı, ama olsun, 8,7 milyar da az para değil doğrusu.

Göz boyamak için haydi haydi yeterli. Adı yardım, ama kendi kendilerine yardım adını koysalar daha dürüst olacak. Çünkü yardımın en büyük kalemleri gıda maddeleri ve tarım. Eh, gıda maddelerinin Batı'lı ülkelere ihrac edildiği ve Afrika'daki tarım ile hayvancılığın sanayileştirilerek ulusaşırı tekellere devredildiği düşünülürse, yardımların aslen Batı'ya geri dönen iktisadi teşvik oldukları rahatlıkla söylenebilir. Gene de, tek tek G8 ülkelerinin sadece yıllık silahlanma için harcadıkları yüzlerce milyar karşısında, GSMH'nin binde 3'ünü oluşturan bu »yardım« deve de kulak sayılır.

Dünyayı kendi istedikleri gibi biçimlendirmeye çalışan; düzensizleştirme, esnekleştirme ve özelleştirmeye dayalı, yaşamın her alanını özel sermaye birikimi ve kâr mantığının boyunduruğu altına sokan iktisat politikalarını yerkürenin her tarafında egemen kılmak isteyen; aşırı tüketim, küresel nakliyatlar, fosil enerji taşıyıcılarının kullanımı, sanayi atıkları ve savaşlarla dünyayı cehenneme çevirebilecek felaketlere yol açan ve emperyalist politikaları ile yoksulluğu, açlığı ve göçleri

yaygınlaştıran Batı, dünyayı kurtarmaya soyunuyormuş.

Batı'nın ikiyüzlülüğü bu kadar değil tabii. Bilhassa Avrupa uyguladıkları politikaların sonuçlarını kendi coğrafyasından uzak tutmak için elinden geleni yapıyor. Bunun en son örneğini Avrupa Sınır Koruma Ajansı Frontex bağlamında görmek olanaklı.

Frontex'in kuruluş amacı, AB'nin güneydeki deniz sınırlarını Afrika'dan gelen mültecilere karşı korumak. Mültecileri »Afrika'ya geri püskürtmek« için (AB belgelerinde tam bu kavram kullanılıyor) Malta'ya karakol görevi verilmiş durumda. Alman sınır koruma polisi de bu nedenle iki Puma tipi helikopterini Malta'da konuşlandırdı. Helikopterler, Frontex'in Akdeniz'de devriye gezen hücumbotlarına mülteci gemilerini bulmada yardımcı oluyorlar – sürekli batma tehlikesinde olan mülteci gemilerini kurtarmak için değil elbette!

AB, oluşturduğu sınır koruma rejimi ile Cenevre Mülteciler Konvansiyonu'nu çiğneyerek, mültecileri »geri püskürtüyor« ve imtiyazlı coğrafyayı, imtiyazlıların yol açtığı küresel sorunlardan başarılı (!) bir biçimde koruyor.

Bu »ulvi« amaçlar uğruna İtalya, denizin ortasında topladığı mültecileri, BM hukukuna aykırı biçimde yapılan bir antlaşma çerçevesinde, gene denizin ortasında Libya gemilerine verip, Afrika'ya geri gönderirken, Almanya da kendi anayasasını yok sayarak, polis teşkilatı ile gizli servislerini »mülteci tehditini savmak« amacıyla tek çatı altında topluyor.

2006 Mayıs'ında kurulan İllegal Göçe Karşı Ortak Analiz ve Strateji Merkezi GASIM çatısı altında Federal Kriminal Daire BKA, Anayasa'yı Koruma Teşkilatı, Federal Haberalma Servisi BND ve askeri gizli servis MAD mülteci ve göçmen akınının yol açacağı »tehditlere« karşı ortaklaşa savunma hattı oluşturmuş durumdadır. Bir de bu bağlamda »Beyaz Kitap« çerçevesinde Federal Ordu'ya verilen görevleri göz önünde tutarsak, AB'nin etrafına ördüğü ve Türkiye dahil, çeperindeki ülkeler tarafından korunmasını istediği duvarın karşısında, bir zamanların Berlin Duvarı'nın esamesinin okunmayacağı görülür.

Sahillerinde mültecilerin sadece cesetlerini görmeye tahammül edebilen AB, bu politikasıyla Batı'nın ikiyüzlülüğünü kanıtlamıyor mu? G8 ülkeleri dünyayı kurtarmaya soyunmuşlarmış; Afrika'ya yardımış. Peh, peh! Enayiyez ya, biz de inandık!

ORTAK ÇIKARLAR

18 TEMMUZ 2009

Almanya ile Rusya arasındaki ilişkiler kamuoyunda oldum olası hep »sorunlu ilişkiler« diye anılır. Almanya'nın 20. Yüzyıl'da iki kez Rusya'ya savaş açmış olması ve Alman faşizminin dönemin SSCB vatandaşlarının 20 milyonunun yaşamına mal olması, kuşkusuz Ruslar tarafından öyle pek unutulabilecek bir olgu değil. O yüzden Almanya basını bugünlerde henüz bir kaç hafta öncesinin Rus karşıtı söylemleri yerine, Rusya ile olan ilişkilerin önemini vurgulayan ve Almanya-Rusya dostluğunu öne çıkaran bir dil kullanmasını buna bağlayanlar olabilir.

Böylesi bir değişiklik dönemseldir ve kendiliğinden olmuyor. Ne de olsa Rusya Başkanı Dimitri Medwedew Perşembe günü 11. Alman-Rus Zirvesi'ne katılmak için Münih'e geldi. Medwedew, 2001'de Wladimir Putin ile dönemin Federal Şansölyesi ve bugünün Rus enerji tekelci GAZPROM'un maaşlı danışmanı olan Gerhard Schröder'in ortaklaşa başlattıkları »Petersburg Dialogları« toplantısına katılacak.

Ziyaret konusunda basına yapılan resmî açıklamada, Almanya ve Rusya'nın kriminalite ile mücadele, ortak enerji ajansının kurulması ve araştırma işbirliği başlıkları altında atılacak ortak adımlar ve dış politikada da İran'ın nükleer programı, Kuzey Kore, Orta Doğu ve yıl sonunda Kopenhag'da yapılacak olan Dünya İklim Konferansı üzerine görüşmeler yapılacağı bildirildi.

Uzmanlar ise iki ülke arasındaki görüşmelerin asıl gündem maddesini enerji ve iktisat politikalarının oluşturacağını söylüyorlar. Bu görüşe ben de katılıyorum, çünkü asıl söz konusu olan ortak çıkarlardır. Bir kere Almanya, Rusya'nın en büyük enerji müşterisi. Rusya'da, Almanya'nın en önemli ticaret partneridir. Toplam 4.500 Alman şirketi doğrudan Rusya'da ve Rusya ile ticaret yapıyorlar. Sırf Rusya'ya olan ihracatın güvence altına alınabilmesi için bu yıl 500 milyon Avro'luk devlet kredisi açıldı. Baltık Denizi Boru Hattı, Rus Sberbank ile otomotiv devi GAZ'ın Almanya'daki Opel şirketine ortak olma olasılığı ve gene büyük bir Rus bankası olan Wneştorgbank'ın AIRBUS tekeline katılması, iki ülke yönetimini pragmatik davranmaya zorluyor.

Görüldüğü kadarıyla ABD Başkanı Obama'nın Doğu Avrupa'ya konuşlandırılan ABD roket savar şemsiyesi konusunda ve Rusya ile olan ilişkilerde eski Başkan Bush'tan farklı bir dil kullanması, NATO ve Rusya'nın Gürcistan ihtilafı konusunda yakınlaşmaya başlamaları ve ABD ile Rusya'nın küresel çaptaki sorunlarda birbirleri ile paslaşarak adım atmaları, en başta Almanya'ya yarıyor.

Bir zamanlar Rusya'nın düşünce özgürlüğüne, hukuk devleti anlayışına ve insan haklarına uymadığını gündemden düşürmeyen Alman basınının, Rus insan hakları aktivisti Natalya Estemirowa'nın Çeçenistan'da hunharca – ve büyük olasılıkla devlet güçleri tarafından – katledilmiş olmasını, kısa bir haber başlığıyla geçiştirmiş olması bu yüzden bir tesadüf değil.

Alman ve Rus demiryolları şirketlerinin karşılıklı olarak birbirlerinden hisse satın almaları, Alman ticaretinin Rusya'da olası ödeme zorluklarına karşı birlikte güvence altına alınması, Rus ekonomisinin »modernizasyonunda« Almanya'ya aslan payının öngörülmesi ve milyarlarca Avro'luk doğal gaz ticareti söz konusu olduğunda, ne insan haklarından, ne demokrasi ve barıştan söz etmenin bir anlamı kalıyor.

Her ne kadar Almanya, Çekirdek Avrupa'nın itici gücü olarak, Nabucco Projesi gibi alternatif ve Rusya'dan bağımsız enerji kaynakları nakil yolları arasa da, Desertec Projesi gibi Kuzey Afrika'da Sahra Çölü'ne yerleştirilecek devasa güneş kolektörleri ile Avrupa'ya elektrik akımını garanti etmek için 400 milyar Avro'luk bir yatırım planı yapsa da, göbeğinden iktisadi bağımlılık içinde olduğu Rusya ile olan ve ortak çıkarlar üzerine kurulu »mantık evliliğini« devam ettirmek zorundadır.

Nabucco gibi alternatif yollar, evlilik sürecinde özel çıkarların daha iyi korunabilmesi ve fiyat istikrarının sağlanması, kâr marjının yüksek tutulabilmesi için gerekli olan »jokerlerdir«. Bu nedenle Nabucco sayesinde büyüklerin enerji pokeri masasında alacaklarını zannettikleri »manonun« yüksekliği üzerine hesap yapan Türkiye egemenleri, mantık evliliği devam ettiği sürece ayak işlerine koşulmaktan kurtulamayacaklardır. Ve ortak çıkarlar söz konusu olduğunda ilk bırakılacak el, angaryacı Türkiye egemenlerinin eli olacaktır.

»VATAN CEPHESİ«

25 TEMMUZ 2009

Hitler faşizminin Propaganda Bakanı Goebbels'in, her fırsatta Almanya'nın »iki farklı cephede« savaştığını söyleyerek, »ordularımızın zafere ulaşması için, askeri başarının yanısıra vatan cephesinde her gün zafer kazanmak zorundayız« vurgusunu yaptığını tarih kitaplarından okumak olanaklı. Faşist propagandanın »vatan cephesinde« nasıl bir zafer kazandığını, Kızıl Ordu ülke sınırına dayandığında gene Goebbels'in »mutlak savaşı istiyor musunuz?« soruna onbinlerce Alman'ın canhıraş haykırışla »evet« deyişleri gösteriyordu.

»Olağanüstü koşullarda olağanüstü tedbirleri meşru kılan« reaksiyoner devlet anlayışının 20. Yüzyıl'da kaldığını düşünenler yanılıyorlar. Günümüzde de Alman egemenleri yeni bir »vatan cephesi« yaratma çabası içerisinde. Her geçen gün ve alıştırma alıştırma »Almanya için şehit düştüler«, »askerlerimiz zor durumdayken, eleştiri yapılmaz«, »demokrasimizi savunan askerlerimize destek çıkmalıyız« gibi söylemlerle toplumsal manipülasyon mekanizması hız alarak yaygınlaşmakta.

Militarist söylemi olağanlaştırarak toplumun gündelik yaşam dilinin içerisine yerleştirme çabalarından birisi de, yeni mezun olan askerlerin yemin törenlerinin kamuoyuna açık alanlarda yapılmasıdır. Geçen Salı günü böylece »yemin törenlerinden« birisi başkent Berlin'de yapıldı. 1.500 polis ve askerî güvenlik görevlilerinin koruduğu törende konuşan Şansölye Angela Merkel ve Federal Savunma Bakanı Franz-Josef Jung, mezunların »Almanya'nın güvenliğini ve istikrarını korumak için gerektiğinde ülkeden çok uzak bölgelerde savaşmaya hazır olmalarını« istediler.

Henüz bir kaç gün önce üç Alman askerinin çinko tabutlarda Afganistan'dan geri döndüklerini öğrendikleri muhtemel yeni mezunların bu istem karşısında ne düşündüklerini bilemiyorum, ama yaygın medyasıyla birlikte Almanya egemenlerinin »vatan cephesini« sağlama almak için kararlı oldukları çok açık. 1996 yılından bu yana ilk kez yemin törenlerine karşı protesto gösterisi yapmak yasaklandı. Savunma Bakanlığı'nın hazırladığı gerekçe metinleri, artık neredeyse kelimesi kelimesine Yüksek İdarî Mahkeme'nin protesto gösterilerinin »kamuoyu güvenliği için tehdit oluşturuyor« gerekçesiyle yasaklanmasını onaylayan kararlarında yer almaya başladı bile. Savaş cephelerinde gençlerini kurban veren Almanya, »vatan cephesine« de demokrasisini kurban etmeye hazırlanıyor.

Ve işin iğrenç olan yanı ise, kurulacak olan »vatan cephesinin« destek vereceği Afganistan savaşının »ülkeye

demokrasiyi getirme« iddiası ile sürdürülüyor olması. Çarşamba günü Rheinische Post gazetesi, hükümetin »savaş« olarak adlandırmadığı Afganistan savaşı çerçevesinde yaklaşık bin Afgan askeri ile birlikte Alman Hızlı Müdahale Birliği'nin »eldeki bütün silahlarını kullanıp, olağanüstü askeri şiddet uygulayarak Taliban'la çatışma içerisine girdiğini« bildiriyordu. Bu haber üzerine Federal Savunma Bakanlığı, ağır silahlara, tanklara ve teçhizata sahip olan ve Quick Reaction Force olarak adlandırdığı birliğin, bu saldırıyla Taliban'ı Kunduz bölgesinden def ederek »güvenliği sağlamak hedefini güttüğünü« açıklamak zorunda kaldı.

Afgan ordusunun komutanlarından olan Yakubî ise, Federal Savunma Bakanlığı kadar üstü kapalı konuşmuyor. Yakubî'ye göre ortak saldırının temel amacı, toplam 105 köyden oluşan ve dağlık bölge olması nedeniyle zor ulaşılan bir yer olan Kunduz bölgesinin, 20 Ağustos'ta yapılacak olan Başkanlık Seçimlerine kadar Taliban'dan »temizlenmesi«dir. Yakubî ayrıca operasyona, aralarında TSK mensuplarının da bulunduğu ISAF birliklerinin katıldığını da belirtiyor.

Çatışmalar tüm hızıyla sürerken Bakan Jung ısrarla »Almanya'nın savaşta olmadığını« vurguluyor. Federal Ordu'nun üst düzey komutanlarının dahi »savaşta değiliz diyerek kendimizi kandıramayız« diye demeç vermelerine rağmen hükümetin bu ısrarı, aslında kamuoyunu oyalamaya çalışmaktan başka bir şey değil. Ama aynı zamanda da, »savaş« kavramından çekinen Almanya çoğunluk toplumunun vicdanını rahatlatmaya ve yeni bir »vatan cephesi« oluşturmaya yarayan bir söylem.

Görülen o ki, toplumsal manipülasyon mekanizması önümüzdeki dönemde daha da hız kazanacak. Şimdilik, Eylül sonunda yapılacak olan genel seçimleri dikkate alarak, »savaşta değiliz« söylemi kullanılmaya devam edilecektir. Ancak seçimlerden sonra ve yeni çinko tabutların gelmesiyle birlikte »vatan cephesi« hızla inşa edilecek, toplum Batı Avrupa'nın görece refahını, zenginliğini ve istikrarını korumak için yeni savaşlara hazır hale getirilmeye çalışılacaktır. »Vatan cephesi« karşısında barış hareketinin bir »barış cephesi« oluşturup oluşturamayacağını ise zaman gösterecektir.

SOL, MÜDAHİL OLMAYI UNUTURSA EĞER...

BİR ELEŞTİRİ

28 TEMMUZ 2009

Bir kaç haftadır Türkiye mediasında bugüne kadar tabu olarak ilân edilen »Kürt Sorunu« tartışılıyor. Genel olarak tabloya baktığımızda, milliyetçi-şöven çevreler ile statükocu kesimlerin haricinde, farklı görüş sahiplerinin çoğunda olumlu yaklaşımlar görmek olanaklı. Daha düne kadar ifade edildiğinde ya Terörle Mücadele Yasası, ya da TCK'nun çeşitli maddeleri çerçevesinde cezaî koşturma nedeni olabilecek düşünceler önde gelen gazetelerde tartışılmakta, hatta Abdullah Öcalan'ın muhatap kabul edilmesi veya fiili olarak muhatap kabul edildiği belirtilmekte. Bu çerçevede Ahmet Altan, Oral Çalışlar, Murat Yetkin, İsmet Berkan, Cengiz Çandar, Ertuğrul Özkök veya Yasemin Çongar gibi gazetecilerin köşe yazılarını, röportajlarını veya analizlerini okuduğunuzda ve okuduklarınızı hükümet çevrelerinin açıklamaları ile karşılaştırdığınızda bir çok şeyin değişmekte olduğunu, »devlet aklının« değişime zorlandığını görebilirsiniz.

Büyük usta Yaşar Kemal'in, aslında Cengiz Çandar'ın dediği gibi yıllardır, defalarca tekrarladığı görüşleri, Radikal gazetesinde bu sefer sürmanşetten yayımlanarak tartışmalara bir olumlu ivme daha katıyor. Görüldüğü kadarıyla Abdullah Öcalan'ın açıklayacağını ilân ettiği »Yol Haritası« beklenen etkiyi yapmış durumda. Ok yaydan çıktı. Cinler, artık tekrar şişelere sokulamayacak. 15 Ağustos 2009'un Türkiye, hatta Orta Doğu için tarihsel bir dönüm noktası olacağı kesinleşti. Bundan sonrası Türkiye'deki karar vericilerin, küresel önemi nedeniyle dünya egemenlerinin, savaşan tarafların ve çeşitli dinamiklerin alacakları kararlara, atacakları adımlara göre şekillenecek. Son derece politize olmuş Kürt halkı ile meşru temsilcileri gelişmelere müdahil olacaklar. Ancak, ülkenin »Batı«sı ve bilhassa tüm renkleri ile Türkiye solu sürece müdahil olabilecek mi, işte onu söyleyebilmek hayli güç.

Son iki haftadan beri yoğun bir şekilde Türkiye basınına takip ediyor, farklı internet sayfalarında yayınlanan yazıları okumaya çalışıyorum. Tatilde olduğumdan 4-5 saatimi buna ayırabiliyorum. Her gün sırasıyla Günlük, Taraf, Radikal, Birgün ve Sabah gazetelerini didik didik ediyor, biantet.org, sendika.org, koxuz.org, emekdunyasi.net, müslümanisol v.b. internet siteleri ile üyesi olduğum Yahoo ve Google gruplarında yayınlanan yazıları gözden geçiriyor, Fırat News başta olmak üzere çeşitli ajansların haberlerini okumaya çalışıyorum. Olanaklı olduğunca da Alman gazetelerinin ve ajanslarının Türkiye ve Orta Doğu bağlamında yayınladıkları haber, makale ve analizlerine bakmaya çalışıyorum. Bu iki hafta içerisinde genel olarak farklı

çevrelerin görüşlerini ve yaklaşımlarını, sürece hangi çıkarlar çerçevesinde baktıklarını, varsa uzun vadeli politikalarını ve stratejilerini okuyabilme fırsatını buldum. Bilhassa reel politika konusunda çok şey öğrendiğimi de söyleyebilirim. O açıdan tatilim hayli öğretici geçiyor.

Bu arada olanaklı olduğunca da farklı katmanlardan insanlarla sohbet ediyor, yüzeysel olsa da, »sıradan« halkın duygularını, kaygılarını, düşüncelerini, umutlarını, ümitsizliklerini, kaygısızlıklarını, kısmen de vurdum duymazlıklarını ve bencilliklerini öğrenmeye, anlamaya çalışıyorum. Velhasılı, daha bir yıl öncesine kadar »zor gerçekleşir« diye düşündüğüm bir tartışmaya tanık oluyorum. Ve görebildiğim kadarıyla da insanlar, hangi görüşten, katmandan veya kesimden olurlarsa olsunlar – şu an için – Türkiye'nin en temel sorununun »Kürt Sorunu« olduğunu konusunda büyük ölçüde hemfikirler. Gerçi ben Türkiye'nin en temel sorununun »vesayet rejimi« olduğunu ve statükocu laiklik ile tek tipçi ulus anlayışının, bu çerçevede de »Kürt sorunu«nun birer egemenlik aracı olduğunu düşünüyorum, ama sonuçta aynı kapiya çıkıyor. Kılı kırk yarmaya da gerek yok, öyle değil mi?

Peki, ya Türkiye solu?

Böylesine bir ortamda Türkiye solunun ne yaptığına bakmaya çalıştığımda ise hayli zorlanıyorum diyebilirim. »Türkiye solu farklı parçaları ile konu hakkında yıllardır yazıp, çiziyor, illa da şimdi bir şeyler mi söylemesi lazım?« itirazlarını duyar gibiyim. Gerçekten de tüm renkleri ile Türkiye solunun yıllardan beri çok şeyler söyleyip, yazdığını biliyorum. Hiç kimseden ses çıkmazken, bugünün demokrasi havarisi kesilenler faili meçhul cinayetlere, kirli savaşa, köy yakmalara, zorunlu göçlere, işkencelere ve baskıya kayıtsız kalırlarken, sözünü yükselten elbette Türkiye soluydu.

Öyle, öyle olmasına, ama bugün ne yapılıyor sorusunu sorduğumuzda verilecek yanıtı bulmak kolay değil. Sosyalistler olarak kendi aramızda ne kadar »doğru« tespitlerde bulunsak, ne kadar çok yazıp çizsek, ne kadar en »hatasız« örgütü kurmaya çalışsak ve mallelerimizle ne kadar »en geniş« dayanışmayı yaşatsak da, güncel gelişmelere ve biçimlendirilen siyasete müdahil olmadığımızda, yapılanların hiç, ama hiç bir anlamı kalmıyor.

Çuvaldızı başkalarına batırmadan, iğneyi kendimize batıralım: Önceleri »Çatı Partisi Girişimi« adını taşıyan oluşumun içerisindeyim. 27-28 Haziran 2009 Ankara toplantısından sonra çalışmalar yeni bir hız kazandı.

Hadi diyelim daralarak bir adım daha ilerledik. Ancak güncel gelişmelere ne denli müdahil olabiliyoruz diye kendi kendime soruyorum. Unutmadan anımsatayım: »Çatı Partisi« oluşturulmasının en önemli gerekçesi, »Kürt Sorunu«nun barışçıl çözümü ve demokratikleşme için geniş kesimleri içeren bir muhalefet hareketinin inşa edilmesi idi. Bir hareket ve onun siyasi aracını kurmak için yola çıkılmıştı. Bugün, siyasetin biçimlendirildiği, kuruluş motivasyonumuz olan barış ve demokratikleşme konularının hararetle tartışıldığı anlara neresinden katılabiliyoruz? Veysi Sarısözen'in bir yazısında belirttiği gibi, çatışmasızlık sürecini hangi eylemlerle barış sürecine dönüştürmek için katkıda bulunabiliyoruz? Yerelerde »nasıl bir siyaset aracı?« tartışması yerine, siyaset yapıp, yapılan siyasete müdahil olup koşulların gerektirdiği bir siyaset aracını yaratmaya hangi katkıyı sunuyoruz? Dünya âlem çözüm yolları, »açılımlar«, muhataplar üzerine tartışa dururken, bu tartışmanın öznesi olma potansiyelini taşıyan ve gerçek çözüm olacak radikal demokrasiyi bayraklaştırabilecek bir oluşumun, iki ayağı ile yaşamın, halk kitlelerinin içerisinde olamayışının nedenlerini neden ortadan kaldıramıyor, harekete geçemiyoruz? Neden »Tu kaka liberaller« diye küçümsediğimiz kesimler kadar demokrasi taleplerini yükseltmemiz? Ve neden hareketsiz kalarak DTP'ye ile Kürt halkına ve dolayısıyla Türkiye ve bölge halklarına kötülük yaptığımızın farkında değiliz?

Hadi diyelim biz tartışma klübü olduk. Ya bizden iddialı isimlerle solu kucaklayacak olan vicdanlı kesimler? Hani Alevisi, Sünnisi, Kürdü, Türkü, Sosyaldemokrati ve Sosyalistlerle Türkiye'nin iktidar alternatifi olacak partiyi kuracak olan dostlarımız? İşte adını kullandığınız Yaşar Kemal bangır bangır konuştu. Onun söylediklerini yalnızca bugünün demokrasi havarisi kesilenlerin yorumlamalarına mı bırakacaksınız? Sizler nereden sürece müdahil oluyorsunuz? Oluyorsunuz da, biz mi göremiyoruz? Özgürlükçülük ve solculuk, »bırakın, tartışınlar« özgürlüğü mü? Peki, »emeğin dilini« ortaklaşmanın olmazsa olmazı gören veya »işçi sınıfı olmadan asla!« kategorik emrini atacağı her adımın temel direği olarak ilân eden yoldaşlarımız, kendi gruplarımızın ötesinde toplumsal aktör olma, müdahalede bulunma ve tartışmaların içeriğini belirleme açısından neler yapıyorlar? Hadi toplumsal etki aramayı bir yana bırakalım, Kürt hareketi içerisindeki sosyalist, emekten yana, sınıf perspektifi ile hareket eden kesimlerin elini güçlendirmek, Kürt hareketinin taşıyıcısı olan yoksulların, gençlerin ve kadınların bu tartışma süreci sonunda konumlarının zayıflamaması için hangi katkıda bulunuyorsunuz? Akıl vermek kolay. Onun ötesinde, pratikte ve somut olarak? Solun geniş birikimi, süren güncel tartışmaların »sokağın« etkisiyle barışın, demokratikleşmenin ve sosyal adaletin rotasına sokulması için hepimiz teker teker sosyalistler olarak neler yapıyoruz sorusuna elimiz vicdanımızda hangi yanıt verebiliyoruz? Ve herşeyi biliyoruz da, bu engin bilgi hazinemiz ile neden tartışmaları burjuvazinin ve egemenler ile onlara yakın kesimlerin biçimlendirmelerine izin veriyoruz?

Birgün gazetesinden bir örnek

Sorular yeni soruları açıyor ve soru sordukça kendimi »mukaddesata küfreden dinden dönmüş« konumundaymış gibi bir hisse kapılıyorum. Halbu-

ki tatildesin, otur otuduğun yerde, keyfine bak. Laf sokuşturmak illâ sana mı düştü? Açıkçası insan bazı yazıları okuyunca, öyle oturduğu yerde oturup, hiç bir şeye karışmamanın ne kadar zor olduğunu da görüyör.

Yazılarımı paylaştığım dostlarım hatırlayacaklardır: »Çatı Partisi, Gizli Irkçılık ve Mumia Abu Cemalet« başlıklı bir yazı ve çeviri kaleme almıştım. Demir Küçükaydın'ın »Türk Sosyalistlerinde Irkçılık« başlığı ile yazdığı bir makaleye atıfta bulunarak. Yazdığım yazının içeriğini eleştirmek yerine, hakarete varan bir mektup aldıktan sonra, gizli ırkçılık konusunun Türkiye solu içerisinde ne denli kök saldığına ve bu sorunun tartışılmasının bile çok zor bir şey olduğuna kanaat getirmiştım. Antiırkçılık ve ayrımcılık karşıtlığı konusunda yaklaşık otuz yıldır aktif mücadele içerisinde olan birisi olarak, hem öğrendiklerimi paylaşmak, hem de bu alanda yazılıp çizilen önemli makaleleri çevirerek »cümrum kadar« katkıda bulunmamam, Türkiye solundan örnekler vererek eleştiri yapmaktan daha kolay ve anlamlı olacağına inanıyordum.

Güncel tartışmalar konusunda ise sadece izleyici olmaya, söylenenleri dinlemeye, yazılanları okumaya ve öğrenmeye çalışmaya karar vermiştim. Ne de olsa Türkiye'de yaşamayan bir insan olarak, hariçten gazel atma ukalalığına düşmemek gerekir diyordum, kendi kendime. Avrupa'da yaşıyorsun, tuzun kuru, 30'den veya başka maddelerden ceza almamışsın, Türkiye'de solcu olma gerçeğini bilmiyorsun derlerse, ne derim diye düşünüp durmuşumdur hep.

Ama günlerden beri Taraf'ın, Radikal'in, Sabah'ın ve tüm diğer gazetelerin köşelerinde yer alan, TRT dahil çeşitli televizyonlarda konu olan ve gündemi kilitleyen tartışmada, Türkiye solunun (istisnalar kaideyi bozmaz babında söylüyorum) müdahil olmadığını görünce, rahatsız oldum (Müdahil olmanın, gündemi belirleyici konuma gelmenin ve bunun gereklerinin ne olduğunu ayrıca yazmaya gerek yok sanırım). Gene de, solun sahibi var, onlarca örgüt içinde birileri eleştirir elbet diyordum. Ancak 28 Temmuz 2009 tarihli Birgün gazetesinde Enver Aysever'in »Kürt açılımı /saçılımı üstüne deneme« başlıklı ve gizli ırkçılık ile çok bilmiş bir arrogantliğin daniskası yazısını okuyunca dayanamadım a dostlar. Eh, yazıyı eleştireyim derken, sonradan söyleyeceğimi önceden söylemiş oldum. Kusurum af ola. Şimdi ise gelelim o yazıya.

Öncelikle şunu belirtmeliyim: Birgün gazetesini sıradan bir gazete olarak ele almıyorum. Türkiye solunun hiç bir zaman küçümsemediğim ve küçümsememesi gereken bir akımına yakın bir gazete olarak görüyorum. Her ne kadar »yazarın yazıları kendisini bağlar« dense de, Türkiye solunun bu kadar »geniş« olamayacağını ve bir şekilde yazarların genel çerçeve içerisinde birbirlerine yakın olduklarını bildiğimden, eleştirim Birgün'ü taşıyanların bütünüdür aynı zamanda.

Aysever, AKP iktidarını eleştireyim derken, DTP'ye de, Kürt halkına da »teslimiyetçi« damgasını yapııştırıyor. Şöyle yazıyor: »...AKP iktidarı kaç zamandır zikzaklı bir Kürt politikası sürdürüyor. Bölge oylarını alabilmek için, üstelik DTP'yi de kandırarak, söz de sivil bir siyaseti ortaya koydular. Tarikat, cehalet ve cinayet bataklığında savrulan bölge halkı hemen teslim oluverdi bu yeni sivil duruşa! Allah selamet versin...«

Dil düşüncenin aynasıdır derler. Şu kadarlık bir alıntı dahi, Birgün yazarı Aysever'in paradigmasını ortaya çıkartıyor. Hadi diyelim DTP'nin kandırılması söylemini DTP'ye bir eleştiridir. Öyle ya, yazar DTP'nin politikalarını doğru bulmak zorunda değil. DTP'nin böylesi bir politika için de verdiği kurbanları, gösterdiği özveriyi ve meşru temsiliyetinin gereği olduğunu da görmeyebilir. DTP solcu değil, liberaldir de diyebilir. Amma velakin, el insaf be birader! Demek ki Birgün gazetesinin penceresinden bakınca, (Kürt halkı dememek için) »bölge halkının, tarikat, cehalet ve cinayet bataklığında savruldukları« ve böyle »cahil olduklarından« hemencecik »teslim oluverdikleri« görülüyormuş. Tipik bir »beyaz Türk« yaklaşımı. Öyle ya, Kürtler »cahil«, ne istediklerini bilmiyorlar, birisi çıkıp iki laf edince hemencecik »teslim« oluveriyorlar. Hem zaten Türkiye metropollerindeki kriminalitenin suçlusu da onlar değil mi? Aysever'in söylemini Avrupalılaştırsak, Avrupalı antiürkçiler buna »postkolonyalist söylem« derler. Ben daha doğrusunu söyleyeyim: bu, gizlisi mizlisi kalman açık ırkçı yaklaşımın dışı vurumudur.

Devam edelim: »... Uzun sürmedi, Erdoğan bey, hemen dengeledi kendini, bu kez de MİLLİYETÇİ, MİLTARİST bir söylemle çıktı ortaya... Esasen, ne dediğini tam olarak bilmediği ve danışmanların yazıp, çizdiklerini okumaktan öte siyasi bir yetisi olmadığı için bu savrulmalar doğallı« (imlâ hataları yazara ait). Belliki yazar arkadaşımız polemiğe yapmaya çalışıyor. Ama polemiği aynı zamanda edebî bir türdür, dalga geçmenin bile siyasi olması gereken, bunu yaparken aydınlatıcı olan bir tür. Güya Erdoğan'ı küçümseyerek eleştiriyor. Ve bu cümlelerde de »beyazlığını« ortaya koyuyor. Sahiden sormak lazım, Erdoğan ne dediğini bilmiyor mu? Erdoğan'ı günahım kadar sevmem, ama siyasi eleştiri, hele hele soldan geliyorsa, bu kadar kahvehane sohbeti seviyesine düşmek zorunda mı?

Aslında yazının bütünü, sadece Türkiye solununun belirli bir kesiminde geçerli olan değil, aynı zamanda Kemalist ve ulusalcı kesimlerin de arasında geçerli olan ve »antiemperyalizm« adı takılan bir kurgu üzerine kurulu, ki bana göre bunun antiemperyalizm ile uzaktan yakından ilgisi yok: Kürtler cahil ve emperyalizmin piyonları. Erdoğan'ın toplumsal ve sınıfsal bir temeli yok, o sadece esasen ne dediğini tam olarak bilmeyen ve devletin istediği türden neoliberal bir dönek. Hem devletin adamı, hem de Ergenekon'u başlatarak ülkeyi emperyalizmin boyunduruğu altına sokmaya çalışan bir piyon. ABD artık bölgede kendi askerinin ölmesini istemiyor. Bunun için bizimkileri kafakola alıp, ikna etmiş. Erdoğan da ABD'nin adamı. Zaten ordumuz da yorgun, yalın ve canı sıkın. Ne için savaştıklarını bilmiyorlar. Aslında ordu da antiemperyalist, ama onlar daha bunun farkında değil. Hem Kuzey Irak'taki YENİKÜRT'ler artık bölgenin mazlum halkı değil, yeni bir sosyetik duruşla Amerika'nın piyonları olmuşlar. Bunlar güçlü Türkiye istemiyorlar, onun için ülkeyi eninde sonunda bölecekler. DTP de milliyetçi, başka bir söylemleri yok. Apo bekledi bekledi ve rol çaldı, şimdi konuşup, serbest bırakılmak istiyor. Zaten toplumu da buna hazırladılar. Yarın öbürgün Apo'yu meclise de sokarlar. Bütün dünya bize karşı. Bir Türk cihana bedeldir. Hem Amerika aya çıkmadı, Hollywood stüdyolarında çektikleri filmle milleti uyuttular. Elvis yaşıyor ve Miami'de yaşlılığının keyfini çıkartıyor. Merihliler de aramızda...

Diyeceksiniz ki bu deli saçmasını sen uyduruyorsun. Aya çıkma, Elvis ve Merihliler meselesini çıkartın, Aysever'in yazısını okuyun ve bu kurguyu görün. Bırakın yazıyı, çıkın dışarı, konuşun tanıdığınız insanlarla. O zaman devrimci gördüğünüz kimi insanların nasıl bu basit mantıkla hareket ettiklerini göreceksiniz. Hem de en devrimci, en antiemperyalist, en marksist söylemle bu paradigmanın hakim olduğunu.

Gene yazıya dönelim: »DTP mecliste yer buldu ama, bu büyük uzlaşıda oyun dışı kaldı. Bunu anladıklarında işi ten geçmişti ve ne kadar yaygara yapsalar da seslerini duyuramaz vaziyetteydiler. DTP'li vekillere bire bir söyleşilerde sorduğum "Bu milliyetçi söylemi nereye kadar taşıyabilirsiniz?" sorusuna aldığım yanıt, esasen başka politikaları olmadığını da açıklıkla ortaya koydu.

Bu değişim sürecinde içerde ömrünü çürütmek istemeyen APO rol çalarak, geleceğe dair ne yakalarını diye bekliyordu, şimdi konuşacak. Belli ortak bir uzlaşı var ve APO'nun sesi duyurulacak. Bir GENEL AF olabilmesi için, toplumun ikna edilmesi ve dahası psikolojik olarak sürdürülebilir bir durum yaratılması gerekiyor. Kısmen başardılar...« (imlâ hataları yazara ait).

Sosyalist bir gazete, solda durduğunu iddia eden bir yayıncı kendisine, yakın durduğu ana akıma ve okuyucusuna biraz saygısı varsa, en azından ciddi olmalı, sayfalarında yayımlanan iddiaların kanıtlanabilir ve gerçeğe uygun olmasına dikkat etmelidir. Ben DTP'li değilim, ama DTP'liler hakkında yazdıklarını hakaret olarak algılıyorum. Yazar, bir okur olarak bana hangi DTP'li vekille konuşup, nasıl olupta DTP'li vekillerin milliyetçi söylemden başka politikaları olmadığını açıklıkla ortaya çıkarttığını kanıtlamalıdır. Aysever'in bunu yapmasından bağımsız, aynı kanıtı Birgün gazetesini göstermelidir. Bu yapılmadığı sürece kişi olarak Aysever'i ve Birgün gazetesini »yalancı« olarak itham etmeye devam edeceğim.

Olabilir ya, Aysever'in parapsikolojik yetileri vardır. Yoksa, İmralı'da tutuklu bulunan Abdullah Öcalan'ın nasıl »rol çaldığını«, gelecekle ilgili neler beklediğini nereden bilecek? Osmanlı saraylarında böylesi insanlara münecim denirmiş diye duydum. Kimbilir belki de münecim yetenekleri vardır Aysever arkadaşımızın, olamaz mı yani? Öyle ya yoksa »ortak bir uzlaşımın« belli olduğunu, yani belirli güçlerin Abdullah Öcalan'ı da ayarlayarak, zaten cahil olan ve Abdullah Öcalan'ın kendi iradesini temsil ettiğini ilân eden milyonlarca »ahmak« Kürdün emperyalizmin emrine koşacaklarını nereden bilebilirdi? Abartıyorsun demeyin, Aysever'in kendi sözleriyle »Belli ortak bir uzlaşı var ve APO'nun sesi duyurulacak« cümlesi sizce hangi anlama geliyor?

Sonuç yerine

Türkiye solunun farklı renkleri güncel gelişmeyi önemli bulmayabilirler. Yukarıda belirttiğim gibi, DTP'yi, Kürt halkını, Abdullah Öcalan'ı ciddiye almayabilirler. Tek yol »devrim« olduğunu, »kapitalizmde gerçek bir demokrasi olamayacağını«, sosyalizmde tüm çelişkilerin ortadan kalkabileceğini savunabilirler. Bunların gerekçeleri vardır elbette ve kendi açılarından bakıldığında, haklılık payları da. Ama Aysever ve Birgün gazetesinin yaptığı gibi, bir halkı ve meşru temsilcilerini (inanmıyorsanız seçim sonuçlarına bakınız!) solculuk adına aşağılar, özgürlükçülük adına da gazete de yayımlarsanız, benim gibi birisi de çıkar »Çüşüş!« der. Hoş, diyeceksiniz ki, se-

nin de yaptığın ayıp, insan çüş der mi, diye. Der, der, hem de bal gibi der. Çünkü çüşş denmesi değildir mesele, çüşşş dedirten konudur asıl sorun.

Bir diğer sorun ise, bunca ırkçılığa, bariz postkolonyalist söyleme, eleştiri kisvesi altında yapılan aşağılamaya gösterilmeyen tepki, kayıtsızlıktır. Görebildiğim kadarıyla, insanları, bilhassa karşıtlarını küçümseyen, ırkçı ve »beyaz adam« yaklaşımları Türkiye solu içerisinde pek sorun edilmemekte. Açıkcası böylesi söylemden rahatsız olunmamasını anlayabilmiş değilim. Belki de Avrupa'da yaşıyor olmamdan ve hergün, her yerde açık ve gizli ırkçılığın hedefi olan bir göçmen oluşumdan dolayı aşırı derecede hassasımdır. Ama siz söyleyin be kuzum; »beyaz adamlardan« hiç mi rahatsız olmuyorsunuz? Yoksa ben mi öküz altında buzağı arıyorum?

Bana göre tüm yelpazesi içerisinde sol düşünce günümüzde ciddi bir yol ayrımı karşısında duruyor. Tarihsel değişimlerin yol açtığı bir çığ, geçmişin »şüphesiz gerçeklerinin«, değişmez doğrularının, dogmatizminin ve alışla gelmiş genelleyici saptamalarının üzerine kurulu olduğu tabanı sarsmış, bir ölü toprağı gibi üzerine yığılmış durumda. Sosyalist ve komünist hareket dünya çapında kendi tarihini sorgulamak göreviyle karşı karşıya. Yeniden 1848'lere, 1907, 1909, 1917'lere dönüp bakmak, iki ihtiyar adamın, Marx ile Bakunin'in tartışmalarıyla başlayan ilk bölünmeden, Rosa Luxemburg'un Lenin ve Troçki ile ulusal sorun, demokrasi ve toprak reformu tartışmasına, devlet sosyalizmi deneylerine, Budapeşte, Prag, Kamboçya, Afganistan'a, 1989'a ve sonrasına, Marx'ın »insanın esirleştirilen, aşağılanan, hor görülen ve sömürülen bir varlık olmasına neden olan bütün koşulların alaşağı edilmesine« yönelik kategorik emrinin uygulanış biçimlerine ve günümüzün dünyanın çeşitli bölgelerinde gerçekleşen yeni deneylerine kadar her şeyi sorgulamak, gözden geçirmek, değerlendirmek ve kendisini her gün yeniden kurmak göreviyle karşı karşıya. Ve »neden« sorusunu yanıtlamak zorunda. Neden geriye dönüşü olmadığını zannettiğimiz tarih, öngördüğümüz gibi ilerlemedi? Neden başarısız olundu dünya çapında? Neden, adına konuştuğumuz, karar aldığımız, hep onun iyiliği için davrandığımızı zannettiğimiz işçi sınıfından bu denli uzak kaldık? İşçi sınıfı neden verdiğini zannettiğimiz vekâletini geriye aldı? Ve neden Türkiye gibi sınıf çelişkilerinin bu denli bariz olduğu bir ülkede halk nezdinde, işçiler arasında, diğer kesimlerin yanında solun esamesi okunmaz, toplumsal bir etkisi kalmaz oldu?

Solun eleştirisel düşüncesinin ve entellektüel ufkunun üzerine kurulu olduğu teorik ve politik temellerini sarsan değişimlerin, hep yan çelişki olarak gördüğümüz sorunların, yeni feminizmin, çevre hareketinin, vicdan ve inanç özgürlüğünü savunanların, cinsel ayrımcılığa karşı oluşumların, sendikal hareketin çelişkilerinin ve karşı karşıya bulunduğu sorunların, toplumsal ayrışmaların, coğrafyamızdaki gelişmelerin ve Türkiye özelinde Kürt Özgürlük Hareketinin, daha özgür, daha demokratik ve daha eşitlikçi bir toplumu yaratabilecek bir ilerlemenin potansiyeli olabilecek geniş mücadeleler alanı olarak algılanması yerine, neden salt ekonomizme takılı kaldık?

Kaptırdım gene gidiyorum. Başa dönersek yine: »neden« sorusunu şöyle ifade etmek gerekir diye düşünüyorum:

»Neden, kendi tespitimizin, yani Türkiye'nin temel ihtilaf kaynaklarından olan Kürt Sorunu'nun çözülmesi konusunda oluşan geniş mutabakat karşısında, siyasete müdahale edemiyoruz?«. Sırası değil midir, asıl şimdi radikal olmanın, radikal demokrasiyi savunmanın, talep etmenin? Şimdi tam zamanı değil midir, tüm politik tutukluların, başta Abdullah Öcalan olmak üzere, serbest bırakılmasını talep etmek, savunmak, toplumun geniş kesimlerini buna ikna etmek için uğraşmak? Sırası değil midir, 12 Eylül Anayasa'sını tarihin çöplüğüne atmak ve yeni bir toplumsal sözleşme olarak, demokratik hukuk devletine, kuvvetler ayrılığına, sosyal devlet anlayışına dayanan, ülke sınırları içerisinde yaşayan her bireyin özgür ve eşit olacağı demokratik bir anayasanın hazırlanması için uğraş vermenin? Resmi tarihle hesaplaşıp, halkların tarihini yeniden yazmanın, vesayet rejimini sonlandırmak için harekete geçmenin, Demokratik Cumhuriyeti kurmak için kolları sıvamanın zamanı değil midir? Ve en başta kendimizden başlayarak özgürlükçü, eşitlikçi, radikal demokrat olunmanın, ırkçılığa, ayrımcılığa ve postkolonyalist söyleme acımasızca karşı çıkmanın?

Zamanıdır, hem de tam zamanı.

AFGANİSTAN'DA SEÇİM MUHAREBELERİ

1 AĞUSTOS 2009

Almanya hükümeti bir taraftan ısrarla kendi kamuoyuna Afganistan'daki savaşın bir »barış operasyonu« olduğunu ve Alman askerlerinin Afganistan'da – gerçi Almanya için şehit olduklarını – ama savaşmadıklarını anlatırken, diğer taraftan da Afganistan'daki birliklerine yeni ofansif askerî operasyonlar için açık çek vermeye başladı. Hafta başında basına sızan bilgilerden öğrenebildiğim kadarıyla, resmî söyleme göre sadece »insani yardım amacıyla« Afganistan'da bulunan Alman birliklerine hükümet kararıyla »saldırı planladığı, hazırladığı, desteklediği ve başka tür düşmanca tavırlar içerisinde oldukları tahmin edilen kişi ve gruplara karşı önleyici saldırı operasyonları başlatma hakkı« verildi.

Afganistan'daki militarist şiddet sarmalına hız kazandıracak olan bu kararların alınması elbette kendiliğinden gelen bir gelişme değil. 20 Ağustos 2009 tarihinde Devlet Başkanlığı Seçimleri yapılacak. Ve demokrasi (!) ihracatçısı Batılı müttefikler, »teröre karşı savaş« koşulları altında Afgan usulü demokratik seçimlerin istenilen sonuçları çıkartması için kollarını sıvamış durumdalar.

Alman Dışişleri Bakanlığı'nın kamuoyuna aktardığı Afganistan raporlarını okuyanlar, Afganistan'a demokrasinin çoktan geldiğini zanneder. Alman Savaş, pardon Savunma Bakanı Franz-Josef Jung her fırsatta – ve en son »Almanya için şehit düşen Alman askerlerinin« cenaze töreninde, Federal Ordu'nun Afgan demokrasisi için nasıl özveriyle çalıştığını anlatmıyor mu? Eh, seçimler de yapılacağına ve aralarında iki kadının da bulunduğu 41 adayın başkanlık yarışına katıldıklarına, bölge parlamentolarındaki toplam 420 koltuk için de 3.195 kişinin aday olduğuna göre, söylenenlerden kim şüphe duyacak?

Dışişleri Bakanlığı »Almanya'nın Afganlar arasında büyük güven yarattığını ve Federal Hükümet'in Afganistan'ın istikrara kavuşması ve yeniden inşası için elinden geleni yapmaya devam ettiğini, Başkanlık Seçimleri'nin huzur içinde geçmesi için tüm desteklerini seferber edeceğini« açıklayadursun, Afganistan'daki gerçekler başka şeyler anlatıyor.

19 Temmuz'dan beri 300 Alman askeri »Kartal Operasyonu« kapsamında yaklaşık bin Afgan askeriyle birlikte, elde ağır silahlar ve teçhizatla »seçim çalışması« yapıyorlar. Federal Ordu komutanlarının deyişiyle »yüksek vuruş gücü« ile seçimlerin »demokratik, demokratik« geçmesi için »teröristlerin seçimlere müdahale etmelerini engelliyorlar«. Tabii bunlar hep Afgan halkının iyiliği için.

»Teröristlerin« bir türlü kurulamayan, ama bir gün mutlaka kurulacak olan Afgan demokrasisini ne denli tehdit ettiklerini sadece Alman askerlerinin mücadelesini göstermiyor. Diğer Batılı müttefikler de harıl harıl seçim çalışması yapıyorlar. Kuzey Afganistan'da Belçikalı birliklere saldırı emri verildi. Peşlerinden de İsveçli ve Finli birlikler hazırlanıyor. Güney'de, Hermand bölgesinde ise Britanyalı, Danimarkalı ve ABD'li birlikler daha atak çıktı. Birliklerin komutanı olan Britanyalı Orgeneral Tim Radford, »Panter Pençesi« adı altında yürütülen operasyonu iki gün önce »düşmana psikolojik ve fiziksel olarak ağır kayıplar verdirerek bitirdiklerini« açıkladı. Yani müttefikler Afgan demokrasisi için canla başla çalışıyorlar. Ama bu arada Türk Silahlı Kuvvetleri'ne bağlı birliklerin seçimlere nasıl bir katkıda bulunduklarını bir türlü öğrenemediğimi de belirtmeliyim. Nedense hiç bir yerde TSK birlikleri hakkında haber okuyamadım. Herhalde konspiratif demokrasi görevindedirler.

Velhasılı Batı, Afganistan'a demokrasiyi getirebilmek için »elinden geleni« yapmaya devam ediyor. Hoş, bunca bombardımandan sonra 20 Ağustos'ta seçim sandıklarını koyacak bina ve seçim görevlileri bulabilecek mi pek bilemiyorum, ama ah ne kadar demokratik Başkanlık Seçimleri olduğunu yaygın medyamızda okuyacağımızı şimdiden söyleyebilirim.

Bu arada Afganistan'da seçim muharebeleri sürerken Almanya'da da yeni bir tartışma başladı: yurtdışında görev yapan askerlerin çoğunluğu niye Doğu Alman diye. Sayılar sahiden ilginç: Toplam 6.391 Alman askeri yurtdışı görevinde. General ve amirallerin hepsi Batı Almanyalı. Toplam 456 yüksek rütbeli subayın sadece 59'u (yüzde 16,6'sı) Doğu Alman. Diğer 586 subayın 214'ü. Erlerin ise yüzde 62,5'i Doğu Alman. Görüldüğü kadarıyla Alman hükümeti sosyal sorunun bir kısmını da savaş yoluyla çözecek. Doğu eyaletlerinde yaşayan gençler arasındaki işsizlik oranının yüzde 40'lara ulaştığı düşünülürse, belirli bir mantık görülebilir. Ne diyelim; savaş olmayan Afganistan savaşı, sen nelere kadırsın. Almanya'yı Hindukuş dağlarında savununca, işsizlik sorununa dahi çözüm getiriyorsun.

»YA SİZ HANGİ İRKTANSINIZ?...«

8 AĞUSTOS 2009

Bir kaç gündür Türkçe'ye çevirmek için üzerinde çalıştığım bir metne yoğunlaşmıştım. Alman İnsan Hakları Enstitüsü, yasa metinlerinde kullanılan »ırk« kavramının silinmesi için başlattığı bir çalışmaya temel oluşturan ve hukukçu Hendrik Cremer'in kaleme aldığı »Ya siz hangi ırktansınız? Yasalarda »ırk« kavramı sorunsalı üzerine« başlıklı siyasi-hukukî bir belge.

Bu arada, 5 Ağustos 2009 tarihli Radikal gazetesinde Namık Kemal Zeybek'in »O karamanların ırkı üzerine« başlıklı köşe yazısı gözüme ilişti. Hoş, Zeybek'in yazısını kendiniz okuyup, kendi fikrinizi oluşturun, karar sizin derim, ama bu yazı, hazır »aidiyetler«, »millet«, »Kürt-Türk aynı köken« diye tartışılabilirken – çeviriyi henüz bitirememiş olsam da – çevirinin reklamı yapmak için vesile oldu.

Cremer bir hukukçu ciddiyeti ile kaleme aldığı belgede, bence son derece haklı olarak, AB'nin ve üye devletlerinin »her ne kadar yasa metinlerinde farklı insan ırklarının« varlığını kanıtlamaya çalışan teorileri reddetseler ve »ırk« kavramının kullanılabilir olmasının, böylesi teorilerin kabullenildiği anlamını taşımadığını ilân etmiş olsalar da« yasa metinleri ve yönergelerde kullanılan söylemin »ister istemez farklı insan ırkları« üzerine kurulu bir insan resmini aklara getirmesini« eleştiriyor.

»Irk« kavramının tarihsel olarak aşırı derecede sorunlu olduğu çok uzun zamandan beri bilinen bir gerçek. Onyıllardan beri gerek uluslararası, gerekse de ulusal devlet metinlerinde resmi olarak »ırk« kavramının kullanılmaması, bu kavramın kullanılmasından feragat edilmesi istenir durulur. Cremer'in dikkat çektiği gibi UNESCO bile daha 1950'de »Statement on Race« başlıklı açıklamasında »ırk« terminolojisinin müthiş derecede şiddete neden olan bir toplumsal miti oluşturduğunu söylüyordu.

Buna rağmen, »ırk« teorileri konusunda belirli bir sorun bilincinin olduğu ve resmen ırkçılığa karşı mücadelenin devlet politikası olduğu açıklanan Batı demokrasilerinde hâlen »ırk« kavramı – bilhassa antiırkçı mücadele bağlamında absürd bir görünüm sergileyerek – kullanılmaktadır.

Görebildiğim kadarıyla Türkiye'de de »ırk« kavramı, üzerine düşünülmeden, rahatlıkla kullanılmakta ve güncel »açılım« tartışmalarındaki milliyetçi-soven söylemi temellendirebilmektedir. Zaten yıllardan beri düşünür dururum: neden Türkiye'nin ulusal marşında yer alan »...kahraman ırkıma...« ile başlayan cümleden veya »damarlarımızda dolaşan asil kan« söylemle-

rinden kimse rahatsız olmaz diye. »Irk« kavramının kullanımının, farklı insan ırkları« olduğu varsayımına dayandığı ve bu varsayımın hiç bir bilimsel dayanağı olmadığı genel kabul görüyorsa, neden »İstiklâl Marşı«nın metni sorun yapılmaz diye.

Cremer'e dönersek: Cremer »ırk« teorilerinin 18. Yüzyıl'da başladığını ve aydınlanma döneminde farklı ve hiyerarşileri olan insan ırklarının« bulunduğunu ve bu hiyerarşilerin tepesinde de »beyaz ırkın« durduğunu savunan, bilimsellik iddia eden teorilerin hakim olduğunu yazıyor. Bu teorilerle sömürgecilik ve emperyalizmin gerekçelendirildiğini, daha sonraları da bu teorilerin nasyonsosyalist vahşetin ideolojik temelini oluşturduğunu hepimiz biliyoruz (sanırım).

Bilim insanları 13. Yüzyıl'dan beri, bilhassa roman kökenli dillerde »razza« (İtalyanca), »raza« (İspanyolca), »raca« (Portekizce) ve »race« (Fransızca) olarak kullanılan ve 16. Yüzyıl'da İngilizce »race« olarak genel kabul gören kavramın o dönemlerde belirli bir aileye, »asilzade« topluluğa veya »egemen aileye« ait olma anlamında kullanıldığını ve »saf kan« anlamında politik anahtar kavram haline geldiğini yazıyorlar. 1492 İspanyol Reconquista'sının Yahudi'leri İspanya toplumundan dışlamak için bir araç haline getirilen kavram, 17. Yüzyıl'da bitkiler ve hayvanların türleri ayıran bilimsel çalışmalara dayanarak, 18. Yüzyıl'da aydınlanma ile birlikte insanları kategorize etmeye kullanılıyor.

Gerçi »race«in Türkçe'de »ırk« olarak kullanılan kökenini Sevan Nişancıyan gibi konunun ehli kalemler anlatabilir, ama kısaca özetlersek: insanların farklı ırklara« bölünmediği bilimsel olarak kanıtlanan günümüz dünyasında, hâlen bir devletin tek tip soy, sop, dil, din, köken ile tanımlanıyor olması garip değil mi? Onlarca yıl öncesinde ifade edilen »vatanım yeryüzü, milletim insanlık« şiarı karşısında, »kahraman ırk«, »damarlardaki asil kan« söylemlerinin saçmalığı göze batmıyor mu? Ya, bunu bile bile saçmalığa göz yuman bizlerin çelişkisi?

Neyse, en iyisi ben çeviriye devam edeyim. Belki birimize, en azından bana faydası olur.

»TARİHİ ÖNEM« Mİ DEDİNİZ?

22 AĞUSTOS 2009

Batılı ülkelerdeki yaygın medyanın 20 Ağustos 2009 Perşembe sabahı saat 7.00'de başlayan Afganistan başkanlık seçimleri ile ilgili haberlerini okuyanlar, ülkenin güllük gülistanlık bir ortamda pek demokratik bir seçim yaptığını zanneder. Öylesine cafcacı bir anlatım varki, sanki »yakışıklı Afgan« ve eski ABD-vatandaşı Hamit Karzai ülkeyi cennete çevirmiş. Allahtan internet var da, dezenformasyonun sisleri arasından bazı şeyleri görebiliyoruz.

Açıkcası yaygın medyanın her sözünden kuşku duymaya başladım, çünkü her haberde mutlaka bir manipülasyon var. Muhalif medya bile bu tuzağa düşebiliyor. Baksanıza Günlük gazetesi, Fırat News ve diğer bazı alternatif iletişim araçları dahi »17 milyon seçmen« masalını ajanslardan gerçek veri gibi almışlar. O nedenle önce sayıları ve ardındaki gerçekleri gün yüzüne çıkartmakta yarar var.

Bir kere BM tarafından 28 – 30 milyonluk nüfusu olduğu tespit edilen ve gene BM sayılarına göre nüfusun yüzde 60'ının 18 yaşın altında olduğu bir ülkede nasıl olurda 17 milyon seçmen olur sorusunu sormak gerekiyor. 2004 yılında bizzat BMÖ aşiret reislerinin reşit olmayan çocuklara dahi seçmen kartı çıkarttıklarını ve hem çocuklar, hem de kadınlar adına oyları çuvala seçim sandığına attıklarını tespit etmişti. Buna rağmen Batı »Afganistan'ın demokratik hükümetle yönetilmeye başlandığını« ilân etmişti.

Batılı güçler bu sefer de Afganistan'daki seçimlerin demokratik olduğu masalını yaymaya devam ediyorlar. Ancak sadece seçmen sayısındaki tutarsızlıklar bile bu seçimlerin demokratik ve meşru olmadığını kanıtıyor. Gardez'deki bağımsız insan hakları komisyonundan Rafiullah Bedar'ın bildirdiğine göre, 17 milyon olduğu iddia edilen seçmenlerin yaklaşık 4,5 milyonu ya hayal ürünü isimler, ya da reşit olmayan çocuklardan oluşuyor. Seçimlerin meşruiyetini sorgulayan bir diğer gerçek de, seçmenlerin büyük bir bölümünün can güvenliğinin sağlanamaması nedeniyle seçimlere katılamayacak olmaları. Gerçi Paktika valisi Abdulkayyum Katavazay gibi yöneticiler »seçimlerin güvenliğinin sağlandığını« iddia ediyorlar ama, 34 ilin 17'sinde valiler ve polis müdürleri dahi korkudan sokağa çıkamıyorlar.

Bununla birlikte seçmen kartlarının dağıtımında da sayısız manipülasyon yaşanmakta. Eşek sırtında, ama yüksek teknolojik donanımlı askerlerin korumasında en ücra köşelere kadar götürülen seçim sandıklarında oy kullanmak için gerekli olan seçmen kartları, örneğin Daykundi bölgesinde olduğu gibi sadece başkan

Karzai'yi seçeceğini açıklayanlara verildiği ve diğerlerine de »git, seçmen kartını seçeceğin adamdan al« uyarısı yapıldığı bildiriliyor.

Hamit Karzai, makama getirdiği ve yolsuzluklarına göz yumarak ortağı haline gelen vali, polis müdürü ve diğer devlet memurlarından şimdi diyetini istiyor. Gerek insan hakları komisyonunun, gerekse de bağımsız uluslararası kurumların temsilcileri, kimi gözlemci ve Almanya'daki sosyalist günlük gazete Neues Deutschland gibi gazetelerin Afganistan'daki muhabirleri, valilerin, ilçe yöneticilerinin, polis müdürlerinin, öğretmenlerin ve devlet memurlarının seçim sandıklarında dahi Hamit Karzai'nin propaganda milisleri gibi çalıştıklarını bildiriyorlar. Eh, nede olsa mesele eninde sonunda »al gülüm, ver gülüm« meselesi.

Emperyalistler, Afganistan savaşına »tarihi önem« atfediyorlar. Başta ABD değil miydi sözde teröre karşı savaş ile her yere »demokrasiyi« götüreceklerini iddia edenler? Şimdi de 100 bin askerle, bombardımanlarla, sivil halka yönelik saldırılarla »Taliban'a karşı başarısız olduk« diyecek değiller herhalde. Batılı ülkelerin kamuoyunda Afganistan savaşına ve işgaline karşı muhalif tutum yaygınlaştığından ve yeni birliklerin gönderilmesi sorgulanır olduğundan, »başarı hikâyeleri« sahiden Batılı egemenler için önem kazanıyor. Öyle ya, kendi halkını bile doğruluğundan ikna edemediğin bir savaşta, işgal ettiğin ülkenin halkını nasıl kazanacaksın?

Velhasılı, demokratik hukuk devleti esasların esamesinin okunmadığı, halkın can güvenliğinin ve sosyal güvencesinin olmadığı bir ülkede silahların gölgesi altında yapılan ve sonuçları şimdiden belli olan bir seçimin »demokratik« olduğunu ileri sürmek, akla, mantığa tecavüz etmekle birdir. Emperyalistler, 200 bin gözlemcinin ve toplam 300 bin asker ve polisin gözetimi altında yapılacak olan seçimlere harcanan 223 milyon ABD-Doları'nı, seçimler için değil, halkın beslenmesi için harcasalardı, sahiden anlamlı bir iş yapmış olurlardı. Halk en azından »Allah razı olsun« derdi. Şu anda ise ne dediklerini düşünebiliyorum da, yazmaya terbiyem müsaade etmiyor.

ABSÜRDİSTAN SEÇİMLERİ

29 AĞUSTOS 2009

Bir ülke düşünün, resmî işsizlik sayısının bir kaç ay sonra 4,5 milyona çıkacağı tahmin edilsin (gayri resmî sayının 8 milyon olduğundan bahsetmiyorum bile); halkının yüzde 13,5'i – 2,9 milyonu çocuk olmak üzere – yoksulluk sınırında yaşasın; yaşlılıkta yoksul olma rizikosuna altına girenlerin oranı hergün artsın; tek »ham-maddesi« bilgi olmasına rağmen, bilim ve öğrenimi tasarruf tedbirleri altında inlesin; vergi adaletsizliği ve kriz (!) fonları ile zenginlere, büyük tekellere ve bankalara yüz milyarca Avro dağıtılsın; askerleri dünyanın muhtelif bölgelerinde savaşlara katılsın; toplumu ırkçılık girdabında boğulmaya yüz tutsun ve parlamento seçimleri böylesine ruhsuz, heyecansız geçsin. Evet anladınız, Almanya'dan bahsediyorum.

Dikkatli okurun haberi vardır: bu yıl sona erdiğinde Almanya'da 1 Avrupa Parlamentosu (AP) Seçimleri, 1 Genel Seçimler ve 4 Eyalet Parlamentosu Seçimleri yapılmış olacak. Ama Almanya'ya şöyle dikkatlice de olsa dışarıdan bakan birisi bunu çok zor anlar. Çünkü seçim mi yapılıyor, yoksa partiler haftasonu partisi mi veriyor, belli değil. Heyhat! Nerde bizim o caf cıfı, curcunalı, şamatalı, her söylemin ülke gündemini kilitlediği Türkiye seçimleri? Bir rehavet ki, sormayın gitsin.

AP seçimleri geldi geçti, pek bir şey anlamadık. Hadi diyelim seçmen AP'nu dişsiz kaplan olarak görüp, değer vermedi. Yarın Saarland, Saksonya ve Thüringen de Eyalet Parlamentosu Seçimleri yapılacak, gene sessiz sedasız bir süreç işliyor. Saarland'da başbakan olmak isteyen Oskar Lafontaine sayesinde Die Linke'nin ikinci büyük parti olması bekleniyor. Batı eyaletlerinde 1945 sonrasında bu bir »ilk« olacak. Doğu eyaletleri olan Saksonya ve Thüringen de Die Linke zaten yerleşik bir halk partisi durumunda.

Thüringen'de de ilk kez bir Die Linke başbakanı seçilebilir. Böyle bir fırsat var. Aynı gün Almanya'nın en yoğun nüfusuna sahip olan Kuzeyren-Vesfalya eyaletinde Yerel Seçimler yapılacak. Yerel seçimlerde baraj olmadığından Die Linke'nin eyalet çapında yerel meclislere grup düzeyinde girmesi söz konusu.

Genel Seçimler ise, aynı Brandenburg Eyalet Seçimleri gibi 27 Eylül'de yapılacak. Die Linke'nin hem Brandenburg da, hem de ülke çapında oylarını artırması bekleniyor.

Buraya kadar iyi güzel de, değişen ne olacak dersiniz, Die Linke'nin tek gerçek muhalefet partisi olarak güç kazanmasının ötesinde pek değişecek bir şey olmaz derim. Hristiyan Demokratlar, her ne kadar liberal FDP ile

ortak olmak isteseler de, seçim sonrasında gene SPD ile büyük koalisyonu devam etmek zorunda kalacaklarını tahmin ettiklerinden ve SPD'liler de aynı tespitten hareket ettiklerinden, her iki taraf da seçim retoriğini sivirtmemeye çalışıyor.

Devlet kasasından verilen teşviklerle uzatılan kısa çalışma süreleri, hurda primi, tekellerin işten çıkartmalar için seçim gününü beklemleri, hükümetin sosyal giderlerdeki kısıtlamaları seçim sonrasına erteleme ve diğer bazı tedbirler nedeniyle küresel krizin sonuçlarının ülke içerisinde, dünyanın diğer bölgelerine kıyasla, toplumun gündelik yaşamına tüm şiddetiyle yansımaması ve yaygın medyanın oluşturmaya başardığı beklenti atmosferi Almanya'daki seçmenin, aynı en aptal koyunlar, kendi kasaplarını kendileri seçer misali, umutlarını, ülkeyi ve dolayısıyla Avrupa kıtasını neoliberal yağma ile militarist saldırganlık boyunduruğu altına sokan güçlere bağlamış görünüyorlar. Eh, politik ve toplumsal sol da görevinin gereğini yerine getiremeyince, ortaya böyle ruhsuz ve heyecansız bir seçim maratonu çıkıyor. Acaba kabahat kimde?

Kabahat deyince, Nâzım'ın ünlü şiiri geldi aklıma. Baksanıza, Berlin'deki bir araştırma kurumu Almanya'da yaşayan Türkiye kökenli göçmenlerin seçimlerde kime oy verebileceklerini ortaya çıkarmış. Lamı cimi yok, söz konusu olan toplam 690 bin seçmenden bahsediyoruz. Araştırmaya göre partilere göre oylar şöyle dağılılabilmiş: SPD yüzde 55,5; Yeşiller yüzde 23,3 (C. Özdemir faktörü); CDU/CSU yüzde 10,1; Die Linke yüzde 9,4 ve FDP yüzde 0,9'cuk!

Biraz mantıklı düşününce, hem SPD ve Yeşiller, hem de CDU/CSU ve FDP çeşitli kereler Federal Hükümeti oluşturdular. Şimdi de büyük koalisyon işbaşında. Tamam, Die Linke'de yetersiz, ama buna rağmen kurumsallaşmış ırkçılık, ayrımcılık, yabancı düşmanı yasalar hâlen var ve en temel hak olan seçme seçilme hakkından göçmenler (Alman vatandaşları olmayanlar haricinde) mahrum. Bu politikaların sorumluları da belli. Ona rağmen SPD, Yeşiller, CDU/CSU ve FDP'ye bu kadar oy çıkıyorsa, herkes hak ettiği gibi yönetilir demekten başka ne yapılabilir? Dilim varmıyor ki, diyeyim kabahat kimde.

MİLİTARİSTLEŞTİRİLEN ALMAN İÇPOLİTİKASI

5 EYLÜL 2009

»Bonn Temel Yasası« olarak adlandırılan ve anayasa görevini yerine getiren metni kaleme alanlar, nasyonal-sosyalist vahşet ile peş peşe iki dünya savaşı deneylerinden hareketle, Almanya'nın »bir daha asla!« savaşı çıkaran bir ülke olmamasını sağlamak istiyorlardı. Bu nedenle »Bonn Temel Yasası« Federal Ordu'nun sadece ülke savunması için hazır olacağını ve kesinlikle ülke içerisinde görev alamayacağını belirlemektedir.

Çağımızda yasa ve anayasaların nasıl egemenler tarafından çiğnendiğine, hatta anayasa metninin üzerine basılı oldukları kâğıt kadar değerleri kalmadığına defalarca tanık olduk. Zaten son yıllarda Almanya egemenlerinin emperyal hırsları ve neoliberal politikaları gereğince Federal Ordu'yu dünyanın muhtelif bölgelerinde saldırı savaşlarına gönderdiklerine de alışmıştık. Görünen o ki, şimdi de Federal Ordu'nun ülke içerisinde »görev« yapmasına alışacağız, çünkü hazırlıklar bir hayli ilerlemiş durumda.

Die Linke Federal Milletvekili Ulla Jelpke'nin soru önergesine Federal Hükümetin verdiği yanıt, Almanya içpolitikasının militaristleştirilmesinin ne denli ilerlediği konusunda ürktücü gerçekleri gün yüzüne çıkartıyor.

Federal Hükümet 2007 Ocak'ından bu yana Almanya'nın bütün kent ve kasabalarında »Sivil-Askeri-İşbirliği (ZMZ)« yapılanmaları olarak nitelendirdiği askerî kumandanlıkları oluşturmuş durumda. Yapılanmalar ülke çapında bir ağ haline gelmiş olmakla birlikte, Doğu eyaletlerindeki bazı sorunlar nedeniyle henüz görevli subayların kapasitesi sadece yüzde 80'nde kalmış. Hükümet, çoğunlukla yedek subay ve assubaylardan oluşan yapılanmayı »afet durumlarında korunmanın artırılmasını sağlamak« gerekçesiyle oluşturduğunu açıklıyor. Aslında, son derece yaygın bir sivil afet koruma ağına sahip olan Almanya'da – ki, bu ağ en ücra yerleşim bölgelerine dahi hızla ulaşabilecek kapasitede –, ordunun »yardımına« hiç ama hiç gereksinim yok.

Zaten – gene hükümetin yanıtından da okunabildiği gibi – ZMZ yapılanmaları salt afet bölgelerinde görevlendirilmekle kalmayacaklarından, »ordu yardımına« gereksinim olup olmamasının da pratikte hiç bir önemi yok. Asıl mesele, bu yapılanmaların görev alacağı diğer alanlara bakıldığında ortaya çıkıyor.

Ulla Jelpke ZMZ yapılanmalarının görev alanının »sınır« tanınamasını uzun zamandan beri eleştiriyor. Çünkü 2007'den bu yana görev alınan »yardım alanları« 2007 Heiligendamm G8-Zirvesi'nin korunmasından,

Baden-Baden ve Strasburg'da 2009'da yapılan NATO-Zirvesi'ne kadar ulaşıyor. Sonuç itibarıyla ZMZ askerleri, doğal afetler, »terörist saldırılar« ve kitlesel toplantılar gibi »ülke güvenliğinin alanına giren« her yerde görev yapabilirler.

Federal Hükümet, soru önergesine verdiği yanıtta, ZMZ yapılanmalarının »gerektiğinde yürüyüş ve mitinglerde, iç kalkışmalarda ve bilhassa nakliyat, enerji, sağlık ve çöp sektöründe olası grevlerde de« görev alabileceklerini, ancak her »münferit« olayda yetkili eyalet kurumlarının buna »anayasa hukuku çerçevesinde kalmak şartıyla« karar vereceklerini açıklıyor. Eh, anayasa denilen metnin ne denli esnek olduğunu düşünürsek, verilecek kararların hangi yönde olabileceğini tahmin edebilirsiniz.

Ancak sorun sadece ordu birliklerinin tek başına ülke içerisinde görev alması değil. Federal Hükümetin kontrolü altına olan »Kriz Yönetimi, Planlama ve Sivil Korunma Akademisi«, ZMZ yapılanmalarının birlikte çalıştığı itfaiye gibi sivil kurumlar ve polis teşkilatı mensuplarına »ideolojik« alt yapıyı veriyor: »Almanya'nın yeni güvenlik stratejisinin gerekleri«. Nasıl Türkiye'de yaşamın her alanı »Millî Güvenlik« denen egemenlik aracının boyunduruğu altına sokulduysa, Almanya'da da »yeni güvenlik stratejisi« her şeyi belirler hale gelecek.

ZMZ yapılanmalarında görevli olan ordu mensupları şimdiden ülke çapında sivil idarî yapılanmaların içerisinde yer alıyor, afet durumu planları dahil olmak üzere, iç güvenlik alanında komutayı ele almak için hazırlıklarını yapıyorlar. Genellikle şaka yollu söylenip dururdum, bu gidişle Türkiye Avrupalılaşmayacak, Avrupa Türkiyelileşecek diye. Ne şakası, atı alan Üsküdar'ı geçmiş, iş ciddiye binmiş bile. Bu sefer anayasa sayfaları asker botlarıncı çiğnenecek. »Yardıma« koşan askerler, grevci işçilerin anayasal haklarını koruyacak değiller ya!

»FÜZE KALKANI« GELECEK BAHARA MI KALDI?

19 EYLÜL 2009

Eski ABD Başkanı Bush 2006 yılında Polonya ve Çek Cumhuriyeti'ne yerleştirilecek roketsavar sistemi ile »haydut devletler« olarak nitelendirdiği Kuzey Kore ve İran'ın nükleer saldırılarına karşı savunma kalkanı oluşturulacağını açıklamıştı. Ancak bu girişim Rusya tarafından kendisine yönelik bir tehdit olarak algılanmış, Rusya'nın »gerekli adımları atarız« biçiminde karşı çıkışı sonucunda da Rusya-ABD ilişkilerinde ciddi pürüzlere yol açmıştı.

ABD'nin »Füze Kalkanı« projesi sadece Bush ile başlamadı elbette. Soğuk Savaş döneminden, bilhassa Ronald Reagan'ın 1983'de ilân ettiği »Stratejik Savunma Girişimi«, kısaca SDI'dan bu yana, kıtalar arası füzelerle karşı savunma sistemlerinin oluşturulması zorunluluğu ABD'nin temel askerî planlarının merkezinde duruyordu.

Yeni Başkan Obama ise, daha işbaşına gelir gelmez, Polonya ve Çek Cumhuriyeti için öngörülen »Füze Kalkanı« projesini gözden geçireceğini açıklamıştı. Geçen Temmuz ayında da ABD Savunma Bakanlığı'nın uluslararası güvenlik ve NATO ilişkilerinden sorumlu Başkan Yardımcısı Alexander Vershbow, »Başkan Obama yaz sonuna kadar Avrupa'da planlanan savunma sistemleri projesinin revizyonunu tamamlayacak« diyerek, ABD'nin strateji değişiminin nasıl bir yol alacağına işaret etmişti.

Vershbow'un 1998 – 2001 arasında ABD'nin NATO Büyükelçisi, 2001 – 2005 arasında Rusya'daki büyükelçisi ve 2008'e kadar da Güney Kore'deki büyükelçisi olarak görev yaptığı düşünülürse, »Füze Kalkanı« projesi ve savunma stratejilerindeki değişimin asıl mimarlarından biri olduğu görülebilir. Zaten gerek NATO'nun, gerekse de Rusya-ABD ilişkilerinin sertleşmesinden açıkça rahatsız olan AB'nin projeden şimdilik vazgeçilmesinden duydukları memnuniyet, Obama'nın savunma stratejisinin »ortaklaştırılma« girişiminin hayli başarılı olduğunu da göstermektedir.

Bush tarafından hararetle savunulan ve özellikle İsrail'in kendi dış politik çıkarları açısından desteklediği »İran nükleer füze tehdidine hazırlanıyor« tezi, »Füze Kalkanı« projesinin ileri bir tarihe ertelenmesiyle resmen çürütüldü. »Füze Kalkanı« oluşturulması için silah tekellerinin desteği ile kurulan lobi örgütü Missile Defence Advocacy Alliance dahi, ABD gizli servislerinin »İran şu an için kıtalar arası nükleer başlıklı füze yapabilecek yeteneği elde etmemiş durumdadır« tespitini doğruladığından, projenin en önemli gerekçesi de yok olmuş durumda.

Ancak bu adım sonucunda ABD yönetiminin »barışçıl akıl« ile hareket ettiğini düşünenler yanılıyor. Çünkü

kararın ardında yatan asıl nedenler, ABD'nin politik hesaplarıdır. Obama yönetimi, kendi ajandasını küresel çapta uygulayabilmek için bir tarafta Rusya'ya, diğer tarafta da savunma giderlerine ortak olacak AB'ne gereksinim olduğunun çok iyi bilincinde. İran üzerindeki baskının da sonuç verebilmesi, ancak Moskova'nın »tekneye« alınması ile olanaklı.

Diğer taraftan ABD'nin Afganistan politikası için de Rusya'nın desteği gerekiyor: Afganistan'daki savaşın planlandığı gibi yoğunlaştırılması için ABD ve NATO güçlerinin eski Sovyet cumhuriyetleri üzerinden lojistik tedarikinin güvence altında olması zorunlu. Ve Afganistan konusunda günün birinde gerekli olacak bir uluslararası konferansın ABD'nin çizgisini kabul etmesi, Rusya olmadan olanaksız olacak.

Kaldı ki »Füze Kalkanı«nın ertelenmesinin askerî planlar açısından büyük bir önemi yok – elbette şu an için. Askerî stratejistler, ABD'nin kısa ve orta menzilli füzelerle karşı savunma sistemlerine yönelmesini daha önemli görüyorlar. Çünkü Ortadoğu'daki statükonun korunabilmesi açısından ABD'nin bölgedeki müttefiklerine »güvencede oldukları« duygusunu vermesi gerekiyor. Örneğin MEADS Savunma Sistemleri için ilk başta Türkiye ve İsrail'in düşünüldüğü olması işte tam da bu planları deşifre etmekte.

Peki, bu gelişmenin Türkiye'nin merkezinde bulunduğu bölgedeki halklar açısından getirisi-götürüsü ne olacak dersiniz, bölgenin mazlum halklarını hiç te iyi bir geleceğin beklemediğini söyleyebiliriz. Emperyalist güçlerin enerji ve hammadde kaynakları üzerindeki egemenliği söz konusu olduğundan, Ortadoğu'daki halkları bekleyen, savaş, işgaller, yoksulluk ve sömürüden başkası olmayacak. »Füze Kalkanı« projesinin ardında yatan bir diğer ve acı gerçek de maalesef budur.

ALMANYA: SEÇİM SONRASI TUFAN!

26 EYLÜL 2009

Almanya, belki de tarihinin en heyecansız geçen bir seçim kampanyasının ardından, yarın yapılacak olan Federal Parlamento Seçimleri sonrasında »eski tas, eski hamam« diyecek gibi görünüyor. Hoş, daha »münecimlik« mertebesine erişmedim henüz, erişecek gibi de değilim ya, ama »görünen köy, klavuz istemez« misâli, bugünden yarın akşam söylenecekleri görmemek için sahiden kör ve sağır olmak lazım diye düşünüyorum. Yani sonuç itibarıyla Almanya politikasında dönüşüm olmasını beklemek için pek neden yok.

Büyük bir olasılıkla, şu an iktidardaki CDU/CSU ve SPD koalisyonunun devam edeceğini zannediyorum. Gerçi Şansölye Merkel her fırsatta, »gönlümüzde asıl yatan FDP ile ortaklıktır« diyor ve liberallerin bir kaç gün önce yapılan olağanüstü parti kurultayı da muhafazakâr-liberal koalisyonundan başka bir birlikteliğin önünü kapatıyor, ama CDU/CSU ve FDP'nin iktidara gelebilmesi için gerekli olan toplumsal destek ufukta pek gözüküyor. Küresel ekonomik ve malî krizin oluşturduğu toplumsal atmosfer, parlamenter desteği geniş olan bir iktidardan yana.

Bununla birlikte Almanya'nın dış politikadaki konumlanışı, Afganistan'daki savaşın daha da yoğunlaşma evresine girmesi ve bu bağlamda ABD ile müttefiklerinin Almanya'dan savaşa daha fazla destek vermesini istemeleri, ayrıca da Alman ordu birliklerinin savaşa daha fazla angaje edilmeleri için oluşturulması zorunlu olan »vatan cephesi«, Federal Parlamento'daki ezici çoğunluğu elinde tutan bir iktidarı gerekli kılıyor. Böylesi bir iktidar da ancak CDU/CSU ve SPD tarafından kurulabilir.

Diğer tarafta olası bir muhafazakâr-liberal hükümet, o zaman muhalif olacak ve böylelikle »sola« kayacak bir sosyaldemokrasi ile sendikalar, kitle örgütleri ve tabiatıyla Yeşiller ve DIE LINKE'den oluşan geniş bir muhalefet cephesiyle karşı karşıya gelecek, bu durumda oluşacak toplumsal cepheleşme, Alman devletinin öngördüğü politik kararların alınmasını son derece zora sokacaktır. Yani Alman hikmet-i hükümeti »Büyük Koalisyonu« istiyor.

Elbette, matematiksel olarak bakıldığında başka koalisyonlar da olanaklı. Örneğin SPD, Yeşiller ve FDP'nin »Jamaika Koalisyonu« denilen »Kırmızı-Yeşil-Sarı« hükümetini oluşturmak için yeterli oy alabilecekleri söyleniyor. Gerçi FDP iktidar ortağı olabilmek için bir hayli esneyebilir, ama seçimlere »sadece muhafazakârlarla ortak oluruz« kararı ile giren liberaller, Hessen Eyalet Parlamentosu seçimlerinde »yalancılıkla«

suçladıkları ve politik kariyerini bitirdikleri Andrea Ypsilanti'nin durumuna düşmemek için kararlı görüyorlar. Gene de liberallerin esnekliğini düşünce, »zor, ama belki« diyebilirim.

2013'e kadar olanaksız olduğunu düşündüğüm bir diğer konstelasyon, SPD-Yeşiller-DIE LINKE birlikteliği. Aslında programatik söylemlerine bakıldığında, tabii ki dış politika ve sosyal güvenlik politikaları dışında, aralarında en fazla ortak nokta bulunan partiler bunlar. Ancak gerek Alman sosyaldemokrasinin DIE LINKE başkanı Oskar Lafontaine'e duyduğu derin nefret, gerekse de savaş politikaları konusundaki müthiş uyuşmazlık, böylesi bir hükümeti, matematiksel olarak olanaklı olsa da, pratikte olanaksız kılıyor. Belki DIE LINKE içerisindeki »pragmatik solcuların« yönetimdeki çoğunluğu ele geçirerek, partinin temel çizgisinde bütünlüklü bir revizyon gerçekleştirirler ve Oskar Lafontaine'i ekarte edebilirlerse, SPD ve Yeşiller ortaklığa sıcak bakabilir. Ama bu, Lafontaine ile birlikte giderek güçlenen DIE LINKE içerisinde en düşük olasılık olarak görünüyor.

Durum böyle olunca, yeni Federal Parlamento, DIE LINKE ile tek gerçek muhalefet partisi karşısında, CDU/CSU, SPD, FDP ve Yeşiller'den oluşan bir neoliberal cepheden oluşacaktır. Muhtemelen DIE LINKE oyunu önemli ölçüde artırarak, güçlenecek. Böyle bir durumda oluşacak olan »Büyük Koalisyon«, DIE LINKE'nin daha geniş toplumsal kesimler arasında kökleşmesine neden olacak. Böylece (belki yeni yasama dönemi daha bitmeden) en geç 2013'de yapılacak olan seçimlerde iktidara ortak olabilme gücüne ulaşacaktır. Bunun iyi mi, kötü mü olacağı ise başka bir tartışma konusudur.

Seçimler nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, bugünden belli olan, yeni hükümetin göreve gelir gelmez yapacağı ilk iş, bütçe konsolidasyonu gerekçesiyle, krizin faturasını halka çıkartmak olacak. Hükümetin maliye ve ekonomi bakanları bu adımı son günlerde daha çok telaffuz ediyor oldular. Bakanlıklardan sosyal alanlarda yapılacak olan tasarruf planlarının bir hayli ilerlediğine dair haberler gelmeye başladı bile. Yani seçimden sonra tufan olacak. Ama başka ne beklenebilirdi ki? Spekülatör- lere, sermayeye, »çekirgeler« diye küftedikleri küresel malî kurumlara bir gecede kriz gerekçesiyle dağıtılan yüz milyarlarca Avro'nun birilerinin cebinden çıkması gerekiyor. Genelin refahı için sermaye sahiplerinin fedakârlıkta bulundukları nerede görülmüş? Elbette faturayı halk ödeyecek – koyunlar kendi kasaplarını seçme özgürlüğünü kullandıktan sonra.

AĞZINDAN SALYALAR AKMAYA GÖRSÜN...

10 EKİM 2009

Duymuşsunuzdur: »Lettre International« adlı dergi, Berlin Duvarı'nın yıkılışının 20. Yılı vesilesiyle yayımladığı sayısında, eski Berlin Maliye Senatörü ve şimdiki Federal Alman Merkez Bankası Yönetim Kurulu üyesi Thilo Sarrazin ile yaptığı söyleşiye yer verdi. Sarrazin, burjuva toplumlarının kurallarını boş vermişcesine ve ağızından ırkçı salyalarını akıta akıta, içindekileri olduğu gibi kusmuş.

Kusuruma bakmayın, ama bu adamın söylediklerini başka türlü ifade edemezdim. Öylesine iğrenç, öylesine ırkçı, öylesine itici yaklaşımlar ki, değil »iki ucu«, bütünüyle »pisliğe bulaşmış bir değnek« misali, neresinden tutacağını şaşıyor insan. Adam »political correctness« falan dinlemeyip, düşüncelerini açıklayıvermiş. Hoş, diyeceksiniz ki, Almanya'nın sözümlerine ona elitleri arasında konuşurken politik dürüstlüğü dikkat eden kaç kişi kaldı diye. Öyle, öyle olmasına da, gene de bu kadar açıkca ırkçılığını afişe eden üst düzey memur az bulunur.

Aslına bakılırsa Sarrazin pek öyle yalnız falan değil. Tam tersine: Almanya'daki çoğunluk toplumunun arasında yaygın olan düşünceleri ifade ediyor ve eğer gazetelerin internetteki sayfalarında konuyla ilgili olarak yürütülen tartışmaları bir izlerseniz, nasıl binlerce kişinin Sarrazin denilen herife sahip çıktıklarını görürsünüz.

Ayrıca Sarrazin'in Türkiye ve Arap kökenli göçmenler için söyledikleri, yani »topluma yük olan, çok çocuklu, obez, IQ'su düşük, hatta geri zekâlı, çalışmaları için sopyayla terbiye edilmesi gereken, v.s. v.s. beyaz olmayanlar« iddiası öyle yeni bir şey değil. Bu bildiğimiz, alışılmış tipik bir beyaz adam ırkçılığı.

Ancak, beyaz adam ırkçılığında şöyle bir farklılaşma var, ki bu son dönemlerde sanayileşmiş ülkelerde sıkça ifade ediliyor: ayrımcılığa maruz kalan kesimin mutlaka »yabancı«, »siyah« veya başka ulustan olması gerekmiyor. Her kim ki insanı tanımlayan norm konstrüksiyonunun dışında kalıyorsa, yani »sağlıklı, üretken ve erkek« değilse bir şekilde ayrımcılığın subjesi oluyor.

Sarrazin'in »Berlin'de doğan çocukların yüzde kırkı toplumun alt tabakalarına ait ailelerin çocukları olarak doğuyor ve bunlar, üretken olmayan ve ekonomik açıdan gereksinim duyulmayan toplumsal fazlalığı oluşturuyorlar« söylemi bu nedenle sadece Türkiye ve Arap kökenlileri hedef almıyor. Sarrazin, »insanların yetenekleri sosyal kökenlerine göre değişiyor« diyerek, bir zamanlar nasyonsosyalist diktatörlük altında »yaşamaları için yeterince değerli olmayan varlıklar« söylemine hayli yaklaşıyor ve bu şekilde kendisinin de Eyalet Maliye Senatörü olarak uygulamaya sokulmasına

katkıda bulunduğu neoliberal politikaların kurbanlarını – ister Alman, ister göçmen olsun – »topluma yük olan gereksiz varlıklar« haline getiriyor.

Sağolsun, bu duruma karşı çözümünü de geliştirmiş: Eh, yoksul ve bu nedenle IQ'su düşük, tembel, ekonomiye katkısı olmayanlar »doğumla çoğalarak, gelişmiş zekâlı ve üretime katkıda bulunabilecek olanların sayısını azaltıyorlarsa«, işte o zaman dahiyane bir adımla »zekî ve üretken elitlerin Berlin'e taşınmaları teşvik edilerek, demografik dönüşümün sağlanması« gerekiyormuş. Büyük toplum mühendisi Sarrazin beyefendi yarın öbürgün zihinsel engellilerin, toplumsal sağlığın korunması amacıyla kamplarda toplanmalarını veya hadım edilerek, yavaş yavaş »demografik yöntemlerle« sayılarının azaltılmasını da önerirse, hiç şaşırmam doğrusu!

Şaka bir yana, neoliberal dönüşüm sürecinin yol açtığı travmalardan kurtulamamış olan sanayileşmiş ülkelereki toplumlar, şimdi de küresel ekonomik ve mali krizin yarattığı histeri ortamında giderek daha çok »sosyaldarvinist« eğilimler göstermeye başlıyorlar. Refah şövenizmi, »bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın« anlayışı, bireyselleşme ile toplumsal dayanışma mekanizmalarının aşılması, sendikaların dahi işyerlerini kurtarma gerekçesiyle mücadelelerini ulusal sınırlar içerisinde tutmaları, beyaz ve Avrupa merkezci bir yaşam beklentisi ve daha nice faktör, aydınlatma ve demokrasinin beşiği olan Avrupa'yı, egoist insan topluluklarının kıtası haline getiriyor. Kuzey İtalyalının, Güney İtalyalıya, Polonya'da olduğu gibi katoliklerin homoseksüellere veya Çek Cumhuriyeti'ndeki gibi halkın Romanlara, nihâyet Almanya'da da elitlerin yoksullara düşman olduğu bir bölgeye dönüşüyor Avrupa.

Elbette egemen mülkiyet ve iktidar ilişkileri, yani sonuçta kapitalist toplum tüm bunların temelini oluşturuyor. Faşizmi lânetleyen, tabii ki kapitalizmden bahsetmelidir. Ama, bu Avrupalılarda da hiç mi kabahat yok be kardeşim – Avrupalıların büyük çoğunluğu, Sarrazin gibi düşünüyorsa?

AB İLERLEME RAPORU'NUN SÖYLEMEDİKLERİ

17 EKİM 2009

»Bazı şeyler vardır, onlarsız sonbahar, sonbahar olmaz. Sararan yaprakların dökülmesi, yağmurlu günler, soğuk geceler – ve Türkiye'nin olası AB üyeliği üzerine hararetle tartışmalar. AB Komisyonu ne zaman bu ülke hakkındaki yıllık İlerleme Raporu'nu yayımlasa, CDU ve CSU temsilcileri hemen Ankara ile sürdürülen üyelik görüşmelerinin durdurulmasını talep ederler. İşte dün de böylesi bir gündü.«

Bana kalırsa, Perşembe günü Frankfurter Rundschau gazetesindeki başyorumu kaleme alan Thorsten Knuf'un bu sözleri, Avrupa'da Türkiye'nin AB üyeliği konusunda yaygın olan paradigmayı çok güzel özetliyor. Yani her yıl aynı terane.

Türkiye'deki egemen kesimler ve hükümet, Çarşamba günü Olli Rehn'in kamuoyuna tanıttığı raporu »olumlu« ve »dengeli« diye nitelendirerek, daha çok »teknik değerlendirmelerin« yer aldığı raporun »Türkiye'nin AB'ne ne kadar yakınlaştığının, sürecin olgunlaştığının bir göstergesi« olarak değerlendirdiler. Bu değerlendirmenin özünde Türkiye kamuoyuna yönelik bir rahatlatma çabası olduğunu söylemek gerekir, zira raporda söylenenlerden çok, söylenmeyenlerin asıl önemli noktalar olduğunu herhalde konuyla ilgilenen herkes iyi biliyor.

Aslına bakılırsa »suya, sabuna dokunmayan« rapor, Türkiye'nin AB üyelik süreci ile ilgili yeni bir şey söylememekte. Hukukun üstünlüğüne toplumun geniş kesimlerinin ve bizzat yönetenlerin güvenmediği; Kuvvetler Ayrılığı İlkesi'nin uygulanmadığı ve askeri vesayet rejiminin devamını garantiye alan bir cunta anayasasının yürürlükte olduğu bir ülkenin AB standartlarına uyum sağlayamayacağını, bu temel konularda esaslı bir değişim olmadan kısmi yasal düzenlemelerle kozmetik rütuşların yapılmasının bu gerçeği değiştiremeyeceğini tespit etmek için AB uzmanı olmaya gerek yok.

Şu an için AB-Türkiye ilişkilerini belirleyen asıl nokta, Türkiye'nin jeostratejik, jeopolitik ve jeoekonomik konumudur. Olli Rehn'in Brüksel'de raporu açıklarken sarf ettiği tek aslı astarı olan cümle bunu kanıtıyor: »Türkiye, AB için bölgesel güvenlik, enerji tedariki ve medeniyetler diyalogu bağlamında anahtar rol oynuyor«. Rehn bu çerçevede Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin »normalleştirilmesi« çabalarını ve Nabucco Projesini olumlu adımlar olarak değerlendiriliyor. Bu açıdan bakıldığında, Türkiye'ye biçilen rolün ne olduğu ortaya çıkıyor. Böylesi bir rol içinse, Türkiye'nin AB'ne üye olmasına gerek yok.

Zaten Almanya, Avusturya ve Fransa hükümetlerinin Türkiye'nin üyelik sürecine yönelik aldıkları tavır da

bunun bir diğer göstergesi. Üç ülke de Türkiye'nin »bekleme odasında« daha uzun bir süre tutulması gerektiği görüşündeler. Oluşmakta olan yeni Alman hükümetinin bu noktada son derece pragmatist bir pozisyona girdiği de söylenebilir.

Alman basınında İlerleme Raporu ile ilgili haberlerin yer aldığı gün, CDU/CSU ve FDP temsilcilerinin koalisyon görüşmelerinde »şaşırtıcı« bir şekilde Türkiye'nin AB üyelik süreci konusunda uzlaşmaya vardıkları da bildiriliyordu. Uzlaşma şaşırtıcıydı, çünkü aynı gün CDU'lu ve bilhassa CSU'lu politikacılar, her yıl olduğu gibi »Avrupa'ya ait olmayan Türkiye'nin AB üyeliğine kabul edilmemesi gerekir« talepleriyle kendilerinden söz ettirmişler, hatta CSU'lu temsilciler, bu noktayı yeni hükümetin koalisyon tutanağına yerleştirmeye çalışmışlardı.

Ancak CDU'nun Dış Politika sözcüsü Ruprecht Polenz Alman devletinin aldığı pragmatist pozisyonu savunarak, bu taleplerin reddedilmesini sağladı. Polenz, »koalisyon sözleşmesi tek bir yasama dönemi için geçerlidir. Türkiye'nin AB üyeliği konusunda önümüzdeki dört yıl içerisinde bir karar alınması söz konusu olmadığından, bu konuyu koalisyon sözleşmesine koymak için esaslı hiç bir gerekçe yoktur« diyor.

Polenz her ne kadar Hristiyan Birlik Partileri içerisinde, özellikle iç kamuoyuna yönelik yaklaşımlarda azınlık görüşünü temsil ediyor görünse de, bu konuda Alman devlet aklını temsil ve sözleriyle de Rehn'in Türkiye'nin rolü konusunda söylediklerini teyid etmekte. O nedenle yeni Alman hükümetinin koalisyon sözleşmesinde Türkiye'nin AB üyeliği konusunda genel geçer sözlerin sarf edildiği ve »üyelik görüşmelerinin sonucunun şimdiden tahmin edilemeyeceği« tespitini yapan 16 satırlık bir bölüm yer alacak.

Ama biz raporda söylenmeyenlerden hareket edersek; AB egemenlerinin, daha doğrusu Çekirdek Avrupa'nın Türkiye'nin gelecekte kendi çıkarları doğrultusunda oynamasını istedikleri rolü üstlendiğinde, bu sürecin sonunda Türkiye'nin demokratikleşmesinin ve AB üyeliğinin değil, emperyalist çıkarların şekillendirdiği yeni Ortadoğu'da jandarmalık görevinin çıkacağını tahmin edebiliriz. »Bölgesel istikrarı« ve Batı'nın enerji tedarik yollarını korumakla mükellef bir ülkede de, demokrasi mi, yoksa despotik bir rejim mi hakim olacaktır, artık onu da siz tahmin ediverin.

YOLUN YARISI İLK ADIMLA ALINIR, AMA...

24 EKİM 2009

Biliyorsunuzdur, ünlü bir Çin atasözü »yol ne kadar uzak olursa olsun, ilk adımla yarısı alınmış demektir« der. Yani çıkılacak yol ne kadar uzak, ne kadar meşakkatli ve engebeli olursa olsun, »yola çıkma iradesidir mesafeyi kat etmeyi sağlayan« anlamında kullanılır bu deyiş. Bu açıdan bakıldığında, hafta başında Türkiye'ye gelen Barış ve Demokratik Çözüm Grubu üyeleri, bir kez daha Kürt Özgürlük Hareketinin sorunun barışçıl bir biçimde çözümünde ısrarlı olduğunu kanıtlamışlardır.

Bence bu gelişme bir kaç noktanın daha göz önüne çıkmasını beraberinde getirmektedir. Birincisi; »Abdullah Öcalan Kürt halkının önderidir« söylemi artık tartışılmaz bir gerçeklikte kendi meşruiyetini ilân etmiştir. Her kim ki barışın tesis edilmesini ve demokratikleşme sürecinin gerçek anlamda başlamasını ciddiyle istiyorsa, bu meşru konumu dikkate alarak adımlarını atmak zorundadır. Abdullah Öcalan'ın içerisinde olmadığı bir sürecin başarı şansını artık kalmamıştır.

İkincisi; Kürt halkı, Kürt Özgürlük Hareketinin kendisine dayandığını, hareketi Kürt halkının büyük çoğunluğunun bizzat taşıdığını göstermiştir. »PKK halktır, halk PKK« sloganı, basit bir ajitasyon değil, Kürtler açısından günümüzün en önemli gerçeğinin bir ifadesidir. Her kim ki »son terörist kalıncaya kadar...« ile başlayan söylemleri sürdürmeye devam ediyorsa, o, 21. Yüzyıl'da yeni bir jenositte sonuçlanmasını istediği bir savaşın kıskırtıcılığını yapıyor demektir. Şu koşullarda PKK'yi »yok etmek«, ancak Kürt halkını yok etmekle olanaklıdır.

Üçüncüsü; Kürt Özgürlük Hareketi bu girişimi ile »dağdan ovaya inmek«, barışmak, siyaset yapmak istediğini kanıtlamış ve tıkanmışlık içerisinde boclayan »karşıtına«, tıkanmışlığı siyasetle aşma, savaş baltalarını bir daha bulunmamak üzere gömme ve hiç kimsenin onuru zedelenmeden, barışçıl bir merkezde buluşma olanağını yaratmıştır. Vicdan sahibi olan, hakkaniyet duygusu körelmemiş hiç kimse, bu olanağın heba edilmesine izin vermemelidir.

Ancak dördüncüsü; »yolun diğer yarısını« alacak adımın, Türkiye'deki toplumsal çoğunluğun kazanılmasıyla atılabileceğinin ortaya çıkmasıdır. Doğru, Türkiye'ye gelen grubun tutuklanmaması ile devlet olumlu bir tavır sergiledi. Türkiye'deki karar vericiler Orta Doğu'nun yeniden düzenlenme çabaları ile uluslararası durum ve bölge dinamiklerinin yönelimleri karşısında, rejimin sürdürülebilirliğinin sağlanması ve yeni bölgesel stratejik hedeflerin bekası uğruna bazı pragmatist adımlar atmaya yanaşabilirler. Ama bu, lai-

klik-antilaiklik ayrışma çizgisinde birbirlerinden kopan, ancak Kürt Sorunu bağlamında milliyetçi reflekslerde birleşen toplumsal çoğunluğun çelişkili ve karmaşık duygu dünyasına ne denli tercüman olabiliyor? Kaldı ki maddî yaşam koşullarının ağırlığı altında giderek daha çok bunalan ve alışlagelmiş imtiyazlarını kaybetme his-sine kapılan çoğunluk toplumu bireylerinin, sicili zaten temiz olmayan egemen politikaya daha az güvenmekte olduğu bir ortamda?

İşte son beş günün gelişmelerine Türkiye dışından baktığımda bu çıkarsamaları yapıyor ve Avrupa'daki basının şaşırtıcı bir derecede gelişmeye »sıradan bir haber« mantığıyla yaklaştığını gördüğümde de, »yola« sayısız »mayın« döşenmekte olduğunu düşünmeden edemiyorum.

Avrupa'da geçirdiğim 40 yıl ve Avrupa siyaseti içerisinde edindiğim deneyimler bana, Avrupa'nın kendi çıkarları söz konusu olduğunda, Avrupa'yı Avrupa yapan değerleri bile çiğnediğini, demokrasi, barış ve insan haklarını sermaye çıkarlarının gölgesi altında tuttuğunu öğretti. Türkiye egemenlerinin de aynı şekilde davrandıklarına / davranacaklarına ismim gibi eminim. Bu nedenle egemenlere güvenmemek benim için bir siyasî kıstas haline geldi.

Tarih bize, egemenleri düşündüklerinin tersini yapmaya itenin, iyi veya kötü olmalarının değil, halk kitlelerinin mücadelesi olduğunu gösteriyor. Ancak, gene insanlık tarihi toplumsal çoğunluğu oluşturan kesimlerin bilinçaltında kök salmış utanç ve öfkenin, zedelendiği zannedilen onurun ne denli trajik olaylara yol açtığını da göstermekte. Egemenlerin onyıllardır toplumu yönlendirmek için körükledikleri düşmanlıkların derinleşerek artması durumunda ortaya çıkabilecek bir cinnet sarmalı, yönetenleri »halka rağmen« yönetemeyecek bir konuma sürükleyerek, şiddetin azgınlığına boyun eğmeye zorlayabilir, âniden oluşan cinnet seli herşeyi ve herkesi önüne katıp sürükleyebilir.

Bu nedenle sadece Kürtlerin »yola çıkma iradesi, yolun alınması için« yeterli olmayacaktır. »Yolun« diğer ucunda duranlar da »yola çıkma iradesini« göstermelidirler. Son gelişme, solu, liberalleri, demokratları, entellektüelleri ve muhafazakârlarıyla Türkiye'nin demokratikleşmesini arzulayan bütün kesimlerin toplumsal çoğunluğu kazanmak için canla başla uğraş vermelerini, barıştan yana cesaretli adımlar atmalarını zorunlu kılıyor.

Hani, şeytanın avukatı misâli, bir hatırlatayım dedim

DOMUZ GRİBİ VE İLAÇ TEKELLERİ

28 EKİM 2009

Bu hafta başında Almanya'da domuz gribine karşı aşılama başlandı. Daha aşı kampanyasının hacmi tam ortaya çıkmadan yayılan bazı haberler, insanların tepkisini çekti. Haberlere göre hükümet üyeleri, polis memurları, ordu mensupları ve bürokratlar, yani devlet erkânı halka yapılacak olan aşıdan farklı bir aşı alacaklardı. Yayılan haberler ve bunlara karşı gelişen tepkiler üzerine Şansölye Merkel başta olmak üzere, popülist bir çok politikacı »yok canım, halka hangi aşı yapılıyorsa, bize de ondan yapılacak« biçiminde açıklamalar yaptılar. Medya da bu gösterilen »alçak gönüllüğü« öve öve bitiremedi.

Süren tartışmalarla birlikte, »domuz gribi« konulu haberlerde önemli bir artış görüldü. Benzer bir haber yoğunluğunu Türkiye medyasında da görmek olanaklı. Birden bire okullar kapatılmaya, bakanların ağzından »ölümlerin olmasını istemiyorsanız, sorumlu davranıp, aşı olmalısınız« biçimde açıklamalar duyulmaya başlandı.

Tabii durum böyle olunca, benim gibi hepten şüpheli muhalif tiplerin kafalarına çeşitli sorular takılmaya başladı. Acaba neden medyası ve hükümeti ile birlikte bütün egemenler halka »aşı olun« telkinini bu yoğunlukta yapıyorlardı? Sorular soruları kovalarken, bu sabah Junge Welt gazetesinde okuduğum bir söyleşi birden bire sisi yarıp, gerçek resme yaklaşılmama yardımcı oldu. Tıp doktoru ve eczacı olan Wolfgang Becker-Brüser söyleşisinde »domuz gribi« olarak adlandırılan grip türünün olağan bir grip türü olduğunu ve paniğe kapılmaması gerektiğini söylüyor.

Öncelikle yapılacak olan aşı türlerine bakmak gerekiyor. Becker-Brüser, ki kendisi aynı zamanda doktorlar ve eczacılar için bağımsız bir enformasyon ağının temsilcisi, iki tür aşı olduğunu ve bunların GlaxoSmithKline ve Baxter adlı ilaç tekelleri tarafından üretildiğini söylüyor. Aşılarından birisi Pandemrix. Bu aşı maddesi konvansiyonel olarak tavuk yumurtasından kazanılıyor ve etki artıcı maddelerle besleniyor. Ancak bu etki artırıcı maddelerin istenmeyen yan etkileri de var: iğnenin yapıldığı yerde aşırı ağrılar (yüzde 90), yüksek baş ve eklem ağrıları ve titremeler (yüzde 20). Aşı yapılan kolun şişmesi ve hareket ettirilememesi söz konusu. Baxter'in ürettiği diğer aşı ise Celvapan ve hayvanî hücre kültürlerinden üretiliyor. Buradaki sorun, bu aşının Sağlık Bakanlığı'ndan izin alıp, üretime geçmesinden bu yana sadece 800 kişide denenmiş olması. Yani yan etkilerinin tam olarak bilinmemesi. Politikacılar ve ordu mensuplarına bu aşı yapılacaktı. Ancak ABD'nde bu maddeleri içermeyen ve konvansiyonel yollarla

üretilen olağan grip aşılarının kullanıldığına dikkat çeken Becker-Brüser, Almanya'da kullanıma sokulan her iki aşıyı da tıbbî kaygılarla öneremeyeceğini söylüyor. Pandemrix'ten 50 milyon adet alan Alman hükümeti ise, masrafları çıkartmak için neredeyse sağlık sigortalarına ve sigortalılara aşı olma zorunluluğunu getirecek. Çünkü şimdiye kadar Almanya'da bu aşıları yaptıranların oranı son derece düşük.

Diğer taraftan Transparency International adlı lobicilik karşıtı örgüt, aşı olunmasını öneren uzmanların genellikle uluslararası ilaç şirketleri ile bağlantılı oldukları iddiasını ortaya attı. Basından ve internetten öğrendiğim kadarıyla bu iddianın doğru olduğuna kanaat getirdim. Örneğin Almanya'da hükümetin atadığı ve ünlü Robert-Koch-Institutü'nde konuşlandırılmış olan »Sürekli Aşı Komisyonu« üyelerinin neredeyse hepsi, öyle ya da böyle uluslararası ilaç tekelleri ile ilişki içerisindeler. Wolfgang Becker-Brüser, komisyon üyelerinin işleri gereği ilaç tekelleri ile ilişki içerisinde olmalarının bir noktaya kadar anlaşılır olduğunu, ama asıl kararların verildiği noktalarda büyük olasılıkla tekellerden yana tavır alacaklarını söylüyor. Adam nazık, hani parayı bastıran düdüğü çalar demiyor da, »bal tutan parmağını yalayabilir« mealinde eleştiri yapıyor. Benim gibi bir patavatsız olsaydı açıkça »ilaç tekellerinin kontrolü altında olan bir komisyona güvenilemez« derdi herhalde.

Elbette grip aşısı, bilhassa belirli yaş grupları için son derece önemli. Ancak politikacıların ve medyanın »aşı olunmazsa domuz gribi binlerce insanı katledecek« biçiminde kopardıkları yaygaranın bizleri paniğe sokmasına da izin vermemeliyiz düşüncesindeyim. Doğru grip öldürüyor, hem de (Almanya'daki istatistiklere göre) yılda 30 bin kişiyi. Ama bu sayılar sözüm ona domuz gribi ortaya çıkmadan önce de vardı. Resmî istatistiklere göre domuz gribi nedeniyle yaşamını yitirenlerin sayısı Almanya'da bir elin parmakları kadar, ki sahiden mi domuz gribi yoksa olağan grip mi şüpheli. Çocukların veya yaşlıların yaşları nedeniyle rizikolu gruplar arasında olmalarından dolayı, gribin yaşamsal tehlikesi olabileceğini zaten yıllardır doktorlardan duymaktayız. O nedenle birden bire artan »domuz gribi vakaları«ndan hayli şüphe duymaya başladım açıkçası.

Diyeceksiniz ki, kardeşim doktor değilsin, eczacı değil. Dünya Sağlık Örgütü bile aşı olunmasını salık veriyor, sen onlardan daha iyi mi bileceksin? Doğru, bir doktordan, eczacıdan daha fazlasını bilemem, ama sağlıklı bir şüphelilik ile soruna yaklaştığımızda, rizikolu sayılan yaş gruplarının aşı olmaları gerekiyorsa, olağan grip

aşısı yaptırmalarının ve paniğe kapılmamasının daha doğru olduğunu görmez miyiz?

Bir cümle de Dünya Sağlık Örgütü'ne: Afrika'da AIDS salgınına karşı uluslararası ilaç tekellerinin çıkarlarını savunan, yoksul ülkelerin değil domuz gribi aşısı, sıradan aşı için bile para ayıramadıklarını bile bile dünya kamuoyunu skandalize açıklamalarla tereddüte düşüren bir örgüte, kusura bakmayın ama, günahım (ya da grip virüsüm) kadar güvenmiyorum. Bu nedenle, size de salık veririm: korunalım korunmasına da, aptalca değil. Bunun için alternatif tıp insanlarına ve onbinlerce yıllık deneyime dayanan insan zekâsına güvenmek yeterlidir.

DUYARLILIĞINIZI SEVSİNLER!

14 KASIM 2009

Hani derler ya, »Sezar'ın hakkını Sezar'a vermek gerek« diye, muhafazakâr-liberal Alman hükümetinin de sağlam demagoji yaptığını teslim etmek gerekiyor. Tekellere ve banka sahiplerine verilen vergi hediyelerini, »verimli olanların hakkıdır«, sosyal alanlardaki kısıtlamaları da »istihdam teşviki« olarak paketleyip sunar, demokrasiyi koruma gerekçesiyle demokratik hakları teker teker budarken, şimdi de »aşırılıkla mücadele« başlığı altında »aşırı sol veya aşırı sağ, antisemitizm ve islamizme karşı« savaş açtı.

Gençlik uzmanları »aşırılıkla mücadele« olarak lanse edilen hükümet programının, açıklanan hedefin tam tersine neonazileri destekleyeceğini ve nazilere karşı çıkan sivil girişimlerin, genç antifaşistlerin ve neonazi saldırılarının mağdurlarının »aşırılık« suçlamasına ve sonucunda güvenlik güçlerinin koğuşturmasına maruz kalacaklarını belirtiyorlar. Son 16 yılda neonazilerin 141 insanı katletmelerine rağmen, sanki sadece radikal sol ve müslümanların küçük bir kesimi arasında kök salan antidemokratik yaklaşımların, demokrasiyi ve insan haklarını tehdit ettiğini telkin edebilmek öyle az buz bir şey değil. Sağlam demagojidir.

Alman egemenlerinin ustaca kullandıkları bir başka alan ise, antisemitizme karşı olan duyarlılık. Öyle ki, antisemitizme karşı çıkılarak, daha rafine, daha ince antisemitizm yapılmakta, bununla birlikte »antisemit« suçlaması, savaş politikalarına karşı çıkanları ve İsrail devletini eleştirenleri diskredite etme, karalama için kullanılmaktadır.

Örnek mi istiyorsunuz? Buyrun: 2007'den bu yana Britanya'daki Exeter Üniversite'sinde öğretim üyeliği yapan İsraili tarihçi Prof. Dr. Ilan Pappé, geçenlerde Selam Şalom Filistin/İsrail Çalışma Grubu tarafından bir konuşma yapmak için Münih'e davet edilmişti. Toplantı, belediye ait bir salonda yapılacaktı. Ancak belediye Pappé'ye yasak koydu. Gerekçesi de gûya »antisemitizme karşı mücadele«ydi – yanlış okumadınız, İsrail'in Hayfa kentinde doğan bir Musevî'nin yapacağı konuşma, antisemitizme karşı olan duyarlılık nedeniyle yasağa maruz kaldı.

Pappé, Münih'in SPD'li Belediye Başkanı Christian Ude'ye yazdığı mektubunda, »1930'lu yıllarda babam Almanya'da benzer bir yasakla susturulmuştu, şimdi, 2009 yılının Almanya'sında aynı sansürün tanığı olmak son derece üzücü« diyerek, şaşkınlığını ve kızgınlığını dile getirdi. Nasıl şaşırıp, kızmasın adamcağız? Holocaust mağduru bir ailenin çocuğu, »Holocaust'la, tarihimize hesaplaştık. Ders çıkardık, şimdi demokratikiz« iddiasında olan Almanya'da sansüre uğruyor.

Bence kabahat Ilan Pappé hocanın kendisinde. Kendisiyle tanışık olsaydım, aramızda muhtemelen şöyle bir diyalog geçerdi:

- »Yahu hocam, bence kabahat sende. Almanya'da konuşmanı yasaklamaları normal.«

- »Niye ki?«

- »Etme hocam, sen kalk 2006 yılında »Filistin'in etnik temizliği« başlıklı kitap yayınladı ve İsrail devletinin planlı bir şekilde Filistin'deki yerli halkı yerinden etmeye çalıştığını, hatta başta Ben Gurion olmak üzere siyonist önderlerin bu hedefi sistematikmen takip ettikleri tespitini yap; bunun üzerine İsrail'de sana karşı çıkılsın ve sen kalk Almanya'da konuşma yapmak iste. E, olmaz tabii.«

- »Yok daha neler. Kardeşim ben tarihçiyim ve tarihsel gerçekleri yazıyorum. Ne yani, musevîyim diye, İsrail'i eleştiremeyecek miyim? Yahu, Goldstone Raporu'nda mı yalan!«

- »Tamam hocam, bana göre haklısın elbet. Ama örneğin Almanya Yahudi Cemaatleri Merkez Konseyi genellikle her İsrail eleştirisini antisemitik olarak nitelendiriyor. Eh, Alman devleti de...«

- »Canım olur mu öyle şey. Bir grup kalkacak, Yahudi deneyiminin ve büyük felaketin tek temsilcisi olduğunu iddia edecek ve neyin antisemitik olup olmadığına karar verecek. Sen işin asıl arka planına bak.«

- »Nedir hocam o?«

- »İsrail'deki egemenler sürekli tehdit altındayız gerekçesiyle ülkeyi barut fıçısına döndürdüler. Her dört İsrailiden birisi yoksulluk sınırı altında yaşarken, onlar milyarları silahlar için harcıyor. Eh, Almanya Dolphin denizaltılarını, ABD de F35 savaş uçaklarını İsrail'e satarken, bölgedeki en önemli müttetiklerini bir kaç milyon Filistinli için rahatsız edecek değiller ya. Antisemitizme karşı duyarlılık mı? Duyarlılığınızı sevsinler. Demagoji yapıyor bu hıyarlar. Hem silah sat, hem saldırı savaşlarına katıl, hem de hammadde ve enerji kaynaklarını sömür, sen dünya piyasalarına serbest girerken, kendi piyasalarını yoksul ülkelere kapa, iç politikanda ırkçılığın daniskasını yap, ondan sonra kalk, beni, bir musevîyi antisemitizme karşı çıkmak bahanesiyle sansüre kalkış. Hadi ordan, densiz!«

- »Aman hocam dur, sinirlenmene değmez. En iyisi mi, ben ikimize birer ada çayı yapayım. Sıcak sıcak içeriz....«

9 KASIM 1989'UN ANIMSATTIKLARI...

15 KASIM 2009

»İşçi sınıfının tarihsel görevi, hele bir iktidara gelsin, sosyalist demokrasiyi kurmaktır, her türlü demokrasiyi yok etmek değil.«

Rosa Luxemburg, *Rus Devrimi Üzerine*, 1918 (yayınlama tarihi 1922)

»Sosyalizmin gidişatını ne ökü, ne de eşek durdurabilir!«
SED Genel Sekreteri, Erich Honecker, 6 Ekim 1989

Bazı tarihler vardır, müthiş etkisini onlarca yıl sonra dahi dünya çapında sürdürürler. Büyük Ekim Devrimi kuşkusuz bunlardan birisidir. Ancak günümüzde bu tarih başka bir tarihin, 9 Kasım 1989'un gölgesi altında kalmaktadır – daha doğrusu, ne zaman 1917 dense, karşısına 1989 çıkartılmaktadır.

Ve bazı insanlar vardır, öngörülerıyla daha sonra olacakları herkesten fazla tahmin edebilmiş, önceden olası gelişmelere dikkat çekebilmişlerdir. Bu insanlardan bir tanesi şüphesiz Rosa Luxemburg'tur. Sanki yetmiş yıl sonra olacakları sezmiş gibi Lenin ve Troçki ile girdiği ateşli polemğinde, Bolşeviklere sonuna kadar sahip çıkarak, onları eleştirmişti. Öyle zannediyorum ki Ekim Devrimcileri Rosa'nın demokrasi, toprak reformu, parti anlayışı ve Ulusal Sorun konusunda getirdiği eleştirileri bir biçimi ile dikkate alsalardı, tarihin gidişatını etkileme olanaklarını yaratabilirlerdi. Kanımca Rosa'nın »Rus Devrimi Üzerine« başlıklı makalesi hâlen öğretici olabilir.

Gelelim günümüze: Sosyalist Birlik Partisi (SED) Genel Sekreteri Erich Honecker'in, Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin 40. kuruluş yıldönümü kutlamalarında yaptığı konuşmada, sosyalizmin durdurulamayacağını vurgulamasından sadece 33 gün sonra »reel sosyalizm« olarak anılan devlet sosyalizmi deneyi tarih oldu. Bu yazının kaleme alındığı tarihten kısa bir süre önce de, 9 Kasım 2009'da emperyalist dünyanın baş aktörlerinden olmaya çabalayan Almanya egemenleri, cafacalı şenliklerle »Berlin Duvarı'nın yıkılışının 20. yıldönümünü« kutladılar.

Günümüzün sosyalistleri, marksistleri ve komünistleri kuşkusuz konu hakkında çok yazdılar, çok şey söylediler. Gene de 1989 hakkında söylenecek daha çok sözün olduğunu, öncelikle bu tarihten çıkartılacak dersleri yeniden anımsatmanın gerekli olduğunu düşünüyorum.

Devlet sosyalizmi deneyinin başarısızlıkla sonuçlanmasının en önemli nedenlerinden birisi, bence devlet sosyalizminin 20. Yüzyıl'ın büyük meydan okumalarına yanıt geliştirememeye yeteneksizliği olmuştur. Elbette küreselleşme, teknolojik devrim ve bilişim sektörünün gelişimi bu meydan okumaları

arasındadırlar. Ama devlet sosyalizmi deneyinin asıl yanıt veremediği meydan okuma, demokrasi sorunuydu. Devlet sosyalizmi, insanların kaderlerini kendilerinin özgür ve eşit bir biçimde belirlemelerini, kendilerini ilgilendiren kararları yerel, ulusal ve uluslararası alanda kendilerinin vermelerini engelledi; gerçek anlamda bir sosyalist demokrasiye yaşam alanı tanımadı.

Devlet mutlaklaştırıldı, sosyalizm bürokratikleştirildi ve otokratik yönetim, hem insan merkezli demokrasi ve özgürlüklerin yok edilmesine, hem de çağın gereklerinin arkasında kalan ekonomik ve stratejik kararların alınmasına yol açtı. Bence buradan sosyalistler için çıkartılacak en büyük ders, Rosa'nın dediği gibi, en geniş demokrasinin kullanımından ibaret olan Proletarya Diktatörlüğü'nün sınıfın kendi eseri olmadığı; her an ve her adımda halk kitlelerinin katılımının içinden çıkmadığı; halk kitlelerinin doğrudan tesiri ve kamuoyunun kontrolüne tabi olmadığı; sadece ve sadece küçük bir yönetici azınlığın herkes üzerindeki diktatoryası haline dönüşeceği. Yani kısacası, sosyalizm ya demokratik olacaktır, ya hiç!

9 Kasım 1989, halk kitlelerinin »öncü partinin« öncülüğünü sokaklara çıkarak reddettiğini; sınıfın, verdiği zannedilen vekâleti, »antifaşist setti«, yani DAC sınırını aşarak geriye aldığı gösterdi. Bu nedenle sosyalistlerin bu tarihten çıkartmaları gereken ikinci büyük ders, partinin, insanların kendi kaderlerini kendilerinin tayin edebileceği bir özgür yaşam yolunda sadece bir »araç« olabileceği, asla »amaca« dönüştürülmemesi gerektiğidir.

Başına hangi sıfat konursa konsun, sınıf adına hareket ettiği iddiasında bulunan bir parti, sınıfa ve halka ait olmadığı, kitlelerin ve bağımsız kamuoyunun eleştiri ve kontrolüne kapalı olduğu; bürokratik, hiyerarşik, hantal, farklı düşünene tahammülü olmayan, karar mekanizmalarını hep daraltmış ve örgüt yaşamını salt emir-komuta zinciri olarak algılayan bir yapılanma olarak kaldığı müddetce, iddiasını hiç bir zaman inandırıcı kılamayacaktır. Özgür ve eşit yaşam için siyaset aracı, gönüllülerin demokratik birliği olduğu takdirde, kendisinin gereksiz olacağı bir toplum için mücadele ettiğini inandırıcı bir biçimde iddia edebilecektir.

Ve 1989'dan çıkartılacak üçüncü önemli ders de, tarihin sonunun gelmediğidir. Sistem rekabetinin sona erdiğinin ilân edilmesinden bu yana geçen 20 yıldan sonra, kapitalizm kendi alternatifini hâlâ gerekli kılmaktadır. Saldırı savaşları, sömürü, dünya çapında açlık, yoksulluk, küresel sosyal, ekolojik ve ekonomik

felaketler, derin buhran içerisinde olan kapitalizmin aşılması gerektiğini her zamankinden daha açık bir biçimde gözler önüne sermektedir.

Devlet sosyalizminin tarih oluşundan bu yana geçen 20 yıl, gerek sosyal liberal, gerekse de neo-liberal politikaların, kapitalizme has olan krizleri durduramadığını, aksine daha da derinleştirdiklerini kanıtlamıştır. Bugün, tek bir kişinin kurtuluşunun, herkesin kurtuluşunun önkoşulu olarak kabul edildiği; iktisatın her yönü ile demokratik kontrol altında tutulduğu; tüm zenginliklerin temel kaynağı olan insan emeğinin ve insanın kendisinin merkezde tutulduğu, eşit, barışçıl, dayanışmacı, adil ve özgürlükçü bir toplum, dünyanın ve insanlığın geleceği açısından her zamankinden daha gerekli hale gelmiştir.

Böylesi bir toplum olanaklıdır – ama, böylesi bir toplum için mücadele verecek olanların tarihten ders çıkartmış olmaları koşuluyla. Başkalarını bilemem ama, 9 Kasım 1989 bana anımsattıkları bunlar oldu.

SKANDAL GAZETECİLİĞİ VE POLİTİK MÜCADELE

21 KASIM 2009

Günümüzün yaygın medyasının kamuoyunu yanıltmak, sorunların gerçek nedenlerinin üstünü örtmek, sermaye yanlısı adımları meşru kılmak için kitlesel telkinde bulunmak ve egemenler lehine toplumsal muhalefeti karalamak için güçlü bir silah haline geldiği konusunda bu gazetenin okurları arasında kuşkusuz geniş bir görüş birliği vardır. Yalan haber, propaganda, kişilerin özel hayatını skandalize etmek, bilgilerin çarpıtılması, kısacası indoktrinasyon, yani görüş aşılama yaygın medyanın en önemli aracı.

Türkiyeli okur bunun örneklerini hergün bizzat yaşıyor. Bu, görece demokratik Avrupa'da da farklı değil elbette. Örneğin Almanya'da: Almanya yaygın medyası »tarafsız gazetecilik« kisvesi altında toplumsal muhalefeti ve bilhassa Sol Parti'yi karalama misyonunu başarıyla yerine getiriyor. Ama artık o kadar ileri gidildi ki, yaygın medya temsilcileri bile durumu eleştirmeye başladılar.

Bunun en yeni örneğini Sol Parti eşbaşkanı Oskar Lafontaine ile ilgili haberlerde görmek olanaklı. Neo-liberal söylemin amiral gemisi »Der Spiegel« dergisi, kısa bir süre önce Oskar'ın, Sol Parti'deki Komünist Platform akımının sözcüsü Sahra Wagenknecht ile bir ilişkisi olduğunu, hatta bu nedenle eşi ile arasının açıldığını yaymaya başladı. Böylelikle diğer medya gruplarının da belden aşağı vurmaya başlamalarını tetikledi. Oskar'ın ve dolayısıyla solun görüşlerine karşı verilen politik mücadele artık kişisel saldırılara dönüştü.

Tüm bunlar elbette Sol Parti ve partiye yakın duran kesimlerin »komünist diktatörlük« özlemleri içerisinde oldukları, savunulan politikaların gerçekleştirilemeyecek hayalci »saçmalıklar« oldukları, »zaten solun bütünüünün kullanma süresinin geçtiği«, parti içinde uyumsuzluklar olduğu v.s. biçiminde manipülatif haber bombardımanına paralel yürütüldü.

Oskar, Saarland Eyalet Parlamentosu Seçimleri'nden sonra, Federal Parlamento Grup başkanlığına aday olmadığını açıkladığında, sermayenin megafonları artık »solun bittiğini« ilân etmeye başlamışlardı.

Halbuki Oskar bu kararını, prostat kanseri olduğu teşhisi yapıldığında vermiş, ama hastalığını henüz açıklamamıştı. Ardından başlayan spekülasyon haber bombardımanı sonuçta öylesine rezil bir hâl aldı ki, Oskar'ın kanser ameliyatı olacağı açıklandıktan sonra bazı gazeteciler »yahu bu kadar saldırı da artık ayıp« demek zorunda hissettiler kendilerini.

Kuşkusuz aralarında gazetecilik etiği açısından hareket edenler yok değil. Ama gene de insanın aklına şu soru

geliyor: »acaba şimdi meslektaşlarını eleştiren gazeteciler ameliyat haberi gelene kadar yazılıp çizilenlere neden kayıtsız kaldılar, yoksa »takke düşüp, kel görününce« yaygın medyanın inandırıcılığını mı yeniden sağlamak istiyorlar?« diye.

Hadi muhafazakâr basını ve egemenlerin sözcüsü olanları bir yana bırakalım. Sözde sol-liberal geçinen »taz« gibi gazeteler niye sansasyon medyası düzeyinde koroya katılmışlardı? Hani 1968'in Rudi Dutschke'leriyle yola çıktıklarını her fırsatta söyleyen demokrasi havarileri (!) ne diye, gene her fırsatta sola belden aşağı saldırmaya devam ediyorlardı? Bana kalırsa bunun sadece tek bir yanıtı var: egemen kültür, egemenlerin kültürüdür ve »egemen sınıfların düşüncelerini dile getiren megafonların« (R.W. Connell) görevi toplumsal muhalefeti karalamaktır. Bu kadar açık.

Türkiye'deki okurlar, medya kullanma yetisine sahip oldukları ölçüde, sol-liberal basının aynı yaklaşımı nasıl ince ve rafine yöntemlerle gerçekleştirdiklerine tanık oluyorlardı. Örneğin Taraf gazetesini ele alalım: Taraf, statükoya muhalefet adı altında Kürt Özgürlük Hareketi hakkında aslı astarı olmayan ve araştırmacı gazetecilik etiğinden bihar yorum ve haberlerle bunu çok usta bir biçimde yapmaktadır. Evet, egemenler arası mücadelede Taraf'a karşı saldırıda bulunulmaktadır. Ve evet, bu tip saldırılara karşı Taraf'ın yanında yer almak, dayanışma göstermek en başta Türkiye solunun ve Kürt Özgürlük Hareketinin görevidir. Ama doğruya doğru, eğriye eğri demek de, eleştirel dayanışmanın bir gereğidir.

Kaldı ki, Taraf gazetesi ve tüm diğer basın-yayın organlarının özgür bir biçimde düşüncelerini ifade etmesi, basın özgürlüğünün amasız-fakatsız savunulması, demokrasinin savunulmasının en temel kıstasıdır. Gönül isterdi ki, Taraf'da özgür basın olmanın, objektif haber vermenin sorumluluğunu amasız-fakatsız yerine getirebilse.

Bunları görünce insan, defalarca kapatılan, binaları bombalanan, çalışanları öldürülen, ama gene de gerçekleri yazmaktan vazgeçmeyen özgür basın geleneğinin, solun çeşitli yayınlarının yaşamsal önemini bir kez daha anlıyor. Ve yazılıp çizilenlerin satır aralarındakileri doğru okumanın da politik mücadelenin bir gereği olduğunu.

FAŞİZM KANIKSANIRSA EĞER...

28 KASIM 2009

Bilinen bir hikâyedir: Afrika'da sayıları hayli yüksek olan bir öküz sürüsü, sürekli aslanların saldırısına uğramaktan gına getirmişlerdi. Ne yapalım, ne yapalım diye düşünürlerken, genç bir arslan onlara teklifte bulunmuş: »Siz siz olun, kendiliğinizden bize aranızdan birini verin. Hasta, yaşlı veya zayıf olanlardan birisini verebilirsiniz. Hem biz size saldırmaktan vazgeçeriz, hem de siz strese girmez, sürekli korku içerisinde olmazsınız.« Öküzler aralarında teklifi konuşmuşlar ve olumlu bulmuşlar. Öyle ya, arslanların her saldırısında zaten en zayıf olan onların eline geçiyormuş, ama arada diğerlerinden bazıları da yaralanıyormuş. Böylece arslanlara her hafta en zayıf olanlarından birisini vermeye başlamışlar. Gel zaman, git zaman bir de bakmışlar ki, o büyük sürüden azıcık öküz kalmış. Aralarında konuşuyorlarmış, »yahu, nerede hata yaptık acaba?« diye. Yaşlıca bir öküz demiş ki: »asıl hatayı, ilk öküzü vermeyi kabul ettiğimizde yaptık!«

Son günlerde Türkiye'deki toplumsal cinnet görüntülerini televizyonlardan izlediğimde, hep bu hikâye geliyor aklıma. Genellikle Avrupa ağırlıklı yazıları kaleme alıyorum, ama bu sefer redaksiyondaki arkadaşlar darılmasın, kısaca Türkiye'ye değineceğim – Avrupa ile bir bağlantı kurmadan değil tabii ki.

1945 yılında Alman faşizminin yenilmesinden sonra Baviera'ya gelen ABD askerleri, Dachau kentinde yaşayan Almanları silah zoruyla Dachau Toplama Kampına götürmüşlerdi. Onca yıl, yaz kış demeden kar gibi başlarına yağan küllerin, insanların yakıldığı krematoryumlardan geldiğini bal gibi biliyorlardı. O günlerden kalan bir filmde de görüldüğü gibi, toplama kampında cesetler arasında dolaşan Dachau sakinleri, gördükleri manzara karşısında kapıldıkları dehşeti gizleyemiyorlardı. Nitekim, Nasyonsosyalizmin yarattığı dehşet, Almanların hafızasına, bir daha silinmeyecek bir utanç damgası olarak kazındı. Ha, bundan ders çıkartıldı mı, o ayrı bir konu.

Nasyonsosyalistlerin iktidara gelmesindeki en önemli etkenlerden birisinin, kitlesel işsizlik ve müthiş yoksullaşma olduğunu söylersek yanılmayız sanırım. Yahudilere karşı kökleşmiş olan sosyal kışkırtılı ve ırkçı karşıtlık, daha sonraları Yahudilerin malları aryanlaştırıldığında, yani Almanlar tarafından el konulduğunda da hiç hafiflemedi. Aksine, elde edilen imtiyazlar sonucunda faşizm kanıksanmaya başladı – ta ki müttefiklerin bombaları başlarına düşene dek. İşte o zaman kimi Alman sormaya başlamıştı: »Yahu, nerede hata yaptık acaba?« diye.

Günümüz Türkiye'sine şöyle bir baktığımızda, yoksulluğun giderek kitleselleştiğini, 687 milyar Dolarlık

milli gelire rağmen, aşırı derecede dağılım eşitsizliğinin kök saldıığını, sosyal sorunların kronikleştiğini, açık-gizli işsizliğin derin yaralar açarak büyüdüğünü, alt ve orta sınıfların devlet bütçesindeki açıkların ve borçlanmanın faturasını doğrudan ve dolaysız vergilerle ödediğini, bölgeler arası ekonomik ve sosyal eşitsizliğin giderek daha büyüdüğünü, ama farklı toplumsal katmanlara tanınan imtiyazların ve enformel sektörün sosyal patlamaları engellediğini görürüz.

Bununla birlikte, hiç kimsenin, yani halkın ve elitlerin hukuka güvenmediklerini, hukukun üstünlüğü ilkesinin gerçekleştirilmediğini; militarist şiddet sarmalıyla birlikte, bireyler arası ve toplumsal şiddetin yerleşik cinnet hâline geldiğini, geniş kesimlerin »hak gasp etmekten« rahatsız olmadıklarını; ekonomik, politik ve toplumsal yaşamda »orman kanunlarının« geçerli olduğunu; ölümün, trajedilerin, doğa katliamlarının kanıksandığını; şövenliğin, ırkçılığın, ötekileştirmenin had safhaya ulaştığını; küçük bir azınlık haricinde hiç kimsenin hâlimden memnun olmadığını; korku toplumunun yaşamın her alanında yarattığı travmaları görebiliriz. Ve aslında herkesin herşeyi bildiğini!

Bugün Kürtleri linç etmeye kalkışan Akyazılılar, Arifiyeliler, Konyalılar, İpsalılılar, Hayrabolular, Afyonlular, İzmirliiler, Bayramiçliler ve diğerleri, bu gerçekleri, dağlara yağdırılan bombaların her Cent'ini kendilerinin ödediklerini; tarihte olduğu gibi, egemenlerin çıkarları için savaş meydanlarında gencecik bedenleri gömdüklerini; dedelerinin canlarına kıydıkları Ermeni'lerin malına-mülküne el koyulduğunu; »zenginlerin cüzdanından ibaret olan« vatan-millet-sakarya için insanlıktan çıkılmasına tahammül ettiklerini; »komşusu aç bitâpken« sıcak yataklarında uyuduklarını ve egoistce davrandıklarını bilmiyorlar mı? E, Allah akıl-fikir vermiş. Okuma yazmaları da var. Biliyorlar elbet, hem de bal gibi!

Asıl sorun da bu ya. Peki, ya çıkış yolu? Bugüne kadar söylenenleri tekrara ne gerek? O da biliniyor. Belki tek bir nokta eklemek gerekir: toplumsal gruplar, kendi çıkarlarını ancak kendilerinden farklı, kendilerinden zayıf olanların haklarını savundukları zaman koruyabileceklerini öğrenmeleri gerekir. Alevi, baş örtüsü özgürlüğünü savunduğunda; inananlar, inanmama hakkını sahiplendiklerinde; Türk, Kürdün eşitliği için sokağa çıktığında; emek hareketi, tekil talepler yerine, örneğin demokratikleşme için genel grev örgütlemeyi düşündüğünde; sosyalist, demokrat olmayı becerebildiğinde yeni ufuklar açılacaktır. Yani herkes, hep en zayıfın perspektifinden düşündüğünde, yarın öbürün birisinin çıkıp, nerede hata yaptığımızı söylemesi engellenir. Haksız mıyım, ne dersiniz?

BİR YAZARIN EN ÇOK HOŞUNA GİDEN ŞEY...

7 ARALIK 2009

... yazdığı yazının düşündürmesidir. Demokrasi ve Özgürlük sayfasında da yayımlanan »Faşizm kanıksanırsa eğer...« başlıklı haftalık köşe yazıma sayın Koray Pehlivanoglu'nun üşenmeyerek uzun bir yanıt yazması, açıkca beni sevindirdi. Ancak yazının ana fikriyle bir sorunum yok diyerek, getirdiği argümanlar bana hayli sorunlu geldi.

Özellikle alıntı yaptığı ekonomik verilere sayfayı okuyan sosyalistlerden bazı itirazların yükselmesini beklerdim. Hani, şu an işlerim yoğun, birisi yanıtlarsa ben de biraz vakit kazanırım dedim, ama olmadı. Sayın Pehlivanoglu'nun yazısına ancak yanıt verebilmemi, zaman darlığı ile gerekçelendirmemi anlayacağımı umuyorum.

Gelelim sayın Pehlivanoglu'nun itirazlarına. Özellikle yaptığı »Türkiye tarihi boyunca ilk kez normalleşiyor, demokratikleşiyor« tespitine, sürecin tuzaklarına da işaret ederek pek katılmadığımı belirtmeliyim – bir fark ile: evet, demokratikleşme yönünde önemli bir fırsat çıkmıştır, ama bu mutlaka demokratikleşme olacaktır sonucunu çıkarmaz. Her ne kadar mutlaka her şey kötü olacaktır demesem de, bu tehlikenin son derece akut bir biçimde söz konusu olduğuna inanıyorum.

Ama önce, okurun müsaadesi ile sayın Pehlivanoglu'nun yazdıklarına değinmek istiyorum.

Sayın Pehlivanoglu »ilk olarak Türkiye gerçekten Alman faşizmi öncesine benzer karanlık ve kaotik bir süreç mi yaşıyor« sorusunu sorduktan sonra, »tam tersi olduğu fikrindeyim« diyor. Hatta »ülkenin üstüne 86 yıldır bir karasaban gibi sızan diktatörlüğün ilk kez çatlaklar verdiğini« ve »o çatlaktan sızanın tap-taze güneş olduğunu« düşündüğünü vurguluyor. Beni »AKP eliyle faşizm geliyor diyorsun« diyerek eleştiren sayın Pehlivanoglu, aslında »AKP eliyle demokrasi geliyor« diyor ve ardından AKP'nin »oligarşik diktanın en korktuğu şeyin: AB ve reformlarının takipçisi olduğunu« belirterek, AKP'nin ah ne kadar demokrasi havarisi olduğunu kanıtlamaya çalışıyor.

AB süreci, reformlar (!) ve AKP'nin demokratlığına gelmeden önce, sayın Pehlivanoglu'nun hukuk ve yoksulluk üzerine söyledikleri ile örnek verdiği sayılara bir kere değinmek gerek.

Öncelikle halkın »gerçekten elitlerin hukukuna güvenmemesinin kötü bir şey olmadığını« biraz açalım. Hukukçu değilim, ama birazcık olan tarih bilgimle burjuva demokrasisinin en temel dayanağının hukukun üstünlüğü ilkesi olduğunu öğrendim diyebilirim. Yani hukukun üstünlüğünün olmadığı yerde, demokrasi –

hangi biçimi ile olursa olsun – olanaksızdır. Bu bir.

İkincisi, ki sayın Pehlivanoglu tezimi teyid ediyor, hukukun üstünlüğü ilkesine halk da, elitler de inanmıyorsa, sorun daha da derinleşmiş demektir. Sayın Pehlivanoglu »ergenekonla birlikte hukuk kastının kırılmaya başladığını« iddia ediyor. Peki, bu sahiden öyle mi? Önce gerçeklere bir bakalım: bahis konusu olan Türkiye'de adliye saraylarının içinde ve dışında – bilhassa karar verildikten sonra – cinayetlerin işleniyor olması; ticaret yaşamında icra hukuku yerine, çek-senet mafyasına başvurulması; medenî kanunun gereği yerine cemaat hukuku veya arkaik aile düzeni yöntemlerinin uygulanması ve karar vericilerin – sivil ve askerî bürokrasi ile hükümetin – her düzey ve alanda itisafda bulunması, hukukun üstünlüğü ilkesine ne halkın geniş kesimlerinin, ne de elitlerin bütünsel olarak güvenmediklerinin, bu ilkeye inanılmadığının kanıtıdır.

Maalesef durum sayın Pehlivanoglu'nun iddia ettiği gibi hayra alamet değil. Yapılmaya çalışılanın, garip olan bir hukuk kastının yerine, bir başka garip hukuk kastının yerleştirilmeye çalışılmasıdır. Kaldı ki demokratik hukuk düzeninin en temel ilkesi olan itisaf yasağı düşünülün.

Günümüz Türkiye'sinde, bence en temel ihtilaf kaynaklarından biri bu noktada kökleşmiştir. Bununla birlikte halkın ve elitlerin özünde birbirleriyle çelişen burjuva hukuku ile cemaat hukukunun yan yana yaşıyor, hatta bazı durumlarda içiçe geçiyor olmasından rahatsız dahi olmamaları, Türkiye kapitalizminin istisnâî durumuna işaret etmekte ve bir diğer sorunun, yani tepeden inme İttihat-Terakki tipi modernliğin, modernizmin sadece bir karikatüründen ibaret olduğunu göstermektedir. Geniş toplumsal kesimler ve yöneticiler tarafından içselleştirilmemiş olan İttihat-Terakki tipi modernizm, vesayet rejiminin bir egemenlik aracı haline getirilmiştir. Bu da üç.

Dördüncü olarak sayılabilecek bir diğer önemli nokta da, Türkiye'de Kuvvetler Ayrılığı İlkesi'nin geçersiz olmasıdır. Sayın Pehlivanoglu öyle pek savunduğu AKP'nin politikalarına doğru bakarsa, AKP'nin bu durumdan hiç rahatsız olmadığını ve özünü değiştirmek için de hiç bir şey yapmadığını görebilir.

Gelelim sayın Pehlivanoglu'nun bilimsellik kaygısı ile yaptığı veri alıntılarına. Haftada bir yayımlanan bir köşe yazısında örnek olarak gösterilen verilerin uzun uzadıya kaynaklarını yazmak hem yer sorunu yaratan,

hem de köşe yazısı formatına uygun olmayan bir metod. Bu nedenle ben bu metodu pek az uyguladım. Okurun da benim gibi gazetelerin verdikleri haberleri ve internet sayfalarında bulunabilecek analizleri okuduğunu varsayalım. Ancak aynı zamanda okurun benden yazdığım sayı ve verileri doğru vereceğime güvendiğini bilir, bu sorumlulukta yazmaya çalışırım. O nedenle sayın Pehlivanoglu'na önerim, resmi verileri mutlak doğru olarak kabul etmek yerine, hemen her gün Bianet gibi internet sayfalarında bulabileceği çeşitli ekonomik analiz yazılarını okuması ve resmi söylemle karşılaştırmasıdır (en azından Mustafa Sönmez hocanın yazılarını okusa yeterlidir).

Onları okursa eğer, hem benim sayıları nereden alıp, hangi gözlemleri yaptığımı görebilir, hem de resmi verilerin gerçekte nelere işaret ettikleri konusunda daha geniş fıkirlere sahip olabilir. Öyle olunca da, gerek TÜİK'in gerekse de IMF'in verilerinden görülebileceği gibi yüzde 15 civarında olan işsizlik sayısının düştüğünü iddia kalkışmaz. (Unutmadan yazayım: sanki köyden kente göç olmazsa işsizlik düşecek midir? Tarımdaki istihdamın yüzde 45'lerden yüzde 25'lere gerilediği Türkiye'de insanlar köyde yaşadıkları için işsiz sayılmayacaklar mı? Ya istatistiklere alınan işsiz tanımlamaları, bunları olduğu gibi kabul mu edeceğiz?) Ekonomiye biraz eleştirel bakan ekonomi hocalarının yazılarını öğrenmeye açık bir anlayışla okusaydı, işsizliğin neden arttığını, gelir dağılımındaki eşitsizliğin ne anlama geldiğini, AKP'nin uyguladığı neoliberal politikaların halkın geniş kesimleri arasında ne gibi sonuçlar yarattığını öğrenebilir, »reel ücret endeksinde... bir azalma olmamış ama iyileşme de olmamıştır« söylemiyle pembe tablolar çizmeye kalkışmazdı herhalde. Sayın Pehlivanoglu'nu okuyunca, güllük gülistanlık bir Türkiye varmış da, ben – miyop olduğumdan dolayı olsa gerek – bunu göremiyormuşum hissine kapıldım.

Neyse, bırakalım verileri, bir noktaya daha açıklık getirilim: sayın Pehlivanoglu acaba Maastricht kriteri olan yüzde 3 bütçe açığı sınırının halk katmanları açısından ne anlama geldiğini biliyor mu acaba? Çekirdek Avrupa egemenlerinin, AB'nin neoliberal dönüşüm süreci içerisinde dikte ettikleri Maastricht Kriterleri, özellikle »bütçe açıklarına izin verilmemesi« sözde bütçe konsolidasyonu gerekçesiyle Avrupa tarihinin en şiddetli sosyal politika kıyımına yol açmıştı. Türkiye'de de aynı gerekçelerle sosyal kıyım politikaları uygulanmaktadır. Bugün, bilhassa küresel ekonomik ve mali krizin de dayatmasıyla burjuva ekonomistleri bile bütçede kısıtlamalara gidilmesini eleştirirlerken, sermaye lehine olan »konsolidasyonları«, militarizme ayrılan bütçelerin kat be kat artmasına rağmen, sosyal giderlerin kısıtlanmasını savunmak, bunu olumlu bir gelişme olarak değerlendirmek, kanımca solda olduğunu iddia eden birisi için son derece düşündürücü olmalıdır. Sayın Pehlivanoglu bu soruyu kendine sormalı ve biraz insafı ise, benim sosyal değerlendirmeleri niyetler üzerinden yaptığım eleştirisinin haklı olup olmadığını düşünmelidir.

Şimdi gelelim diğer noktalara: sayın Pehlivanoglu »ben normalleşmenin ve demokratikleşmenin sınıf mücadelesini kendi rotasına sokacağı fikrindeyim. Karamsarlığın hiç zamanı değil« diyor. Doğru,

karamsarlığa gerek yok, karamsarlığa mücadele etmeyenler kapılır, mücadele verenler değil. Ancak soyut bir sınıf mücadelesi beklentisi içerisinde olunca, ne sınıfın içinde bulunduğu durum doğru tahlil edilebilir, ne de ülkenin özgünlüğü içerisinde sınıf mücadelesinin hangi politik mücadeleler ile bağlantılı olması gerektiği görülebilir.

Sayın Pehlivanoglu »2002 seçimleri milat oldu« diyerek AKP'nin »oligarşik diktaya« karşı bir direniş sergilediğini iddia ediyor ve bu iddiasını, sınıf mücadelesini kendi rotasına sokacağını ileri sürdüğü »normalleşme« ile bağlıyor. Bunu yaparken de, »oligarşik diktanın en korktuğu şey:« diye AB ve reformlarını adlandırıyor.

Bir ülkeyi salt kendi sınırları içerisinde olan gelişmelerle irdelediğinizde ve uluslararası bağlantılarını bir yana bıraktığınızda, resmin bütününe göremez, deyim yerindeyse »kuyunun dibindeki kurbaganın, kuyunun deliğinden gördüğü gökyüzünün bir bölümünü bütün evren zannederemmiş« misali değerlendirmelerde bulunabilirsiniz. Sayın Pehlivanoglu sahiden »oligarşik diktanın« en korktuğu şeyin AB olduğuna inanıyor mu bilemem, ama sahiden inanıyorsa kendisini daha doğru bilgilendirmesini salık veririm. Çünkü yanılıyor.

Öncelikle AB'nin ve AB üyelik sürecinin soldan yapılan eleştirilerine bir göz atmalı. AB'nin, Almanya ve Fransa eksenindeki Çekirdek Avrupa tarafından bir tarafta meşruiyeti son derece zayıf (Hükümet ve Devlet Başkanları Zirvesi ile Komisyon'un üye ülkeleri bağlayıcı kararları gibi) organlar kanalıyla neoliberal çizgide biçimlendirildiğini, diğer tarafta da, gerek AB Komşuluk Politikası, gerekse de Avrupa Savunma ve Güvenlik Politikası çerçevesinde militaristleştirerek, küresel askerî güç haline getirildiğini, Avrupa'lı liberal güçler dahi eleştirmekte. Çeperindeki ülkelere ve »ilgi ve çıkar alanı« olarak gördüğü bölgelerdeki (Orta Doğu, Kafkaslar gibi) ülkelere stratejik ve politik çıkarlarını korumakla mükellef işbirlikçi (bunun adına da Güvenlik Kooperasyonu diyerek) olarak yaptırımlarda bulunmaya çalışan AB'nin, kendi sınırları içerisinde de güya »terörle« mücadele gerekçesiyle demokratik hakları teker teker ortadan kaldırdığı, gene sol ve liberal kesimler tarafından açıkça eleştirilmektedir.

Brüksel veya Strasburg'daki AB kurumlarında çalışan sıradan memurlar bile, Çekirdek Avrupa'nın Türkiye'yi »enerji nakil hatlarını koruyacak bir partnerden öte konumda« görmediğini söylerler, Avrupa'nın önde gelen yaygın medya temsilcileri Türkiye'nin, »tek önemli ihracat ürününün ordusu« olduğunu söylerler ve AB yöneticileri sadece »istikrarsızlıklar bölgesindeki istikrar faktörü« olarak Türkiye'ye biçilen rolü tanımlarlarken, nasıl oluyor da solda durduğunu iddia eden sayın Pehlivanoglu gibi insanlarımızın, AB ile Türkiye'nin demokratikleşeceği umuduna kapılabiliyorlar, anlayabilmiş değilim. Elbette, AB'nin egemenlik alanına girilmesi, yani üye kabul edilmesi, Türkiye'deki karar vericileri belirli standartlar altına zorlayacaktır, ancak gelişmeleri gerçekçi gözle izleyen her gözlemci, üyelik sürecinin üye kabul edilme ile sonuçlanma olasılığının son derece az olduğunu söylemektedir.

Kaldı ki, sivil iktidarı ve sivil ve askerî bürokrasisi ile Türkiye karar vericileri, emperyalist paylaşımdan pay al-

abilmek, bölgesel güç haline gelebilmek amacıyla, açık bir şekilde AB karar vericilerinin biçtikleri rolü üstlenmeye hazır olduklarını göstermektedirler. Aksi olsaydı, şimdiye kadar uygulamaya sokulan sözde reformlar çoktan kökleştirilir, sendikal hakları, insan haklarını gerçekleştirecek, askerî vesayeti ortadan kaldıracak Batı Avrupa demokrasileri benzeri bir anayasa ve demokratik hukuk devleti esasları yerine getirilmiş olurdu. Bırakalım bunu, AKP gerçekten demokrat olsaydı, parti kapatmalar konusunda 1952’de yürürlüğe giren ve Türkiye’nin 18 Mayıs 1954’de onayladığı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin gereklerini yerine getirirdi. Parlamentoda yeterli çoğunluğu var. Ama yapmıyor, aynı antidemokratik olan seçim barajını indirmek için bir şey yapmadığı gibi. Hadi bunu da yapmasın, ya TMK mağduru çocukların durumu? Hani o 14 yaşında olup da 20 yıl hapis cezası alan çocuklar için, bırakalım demokratikliğini, müslüman vicdanı nerede? AKP’nin demokratlığı işte bu kadar.

Bugüne kadar uygulamaya sokulan reformları ele aldığımızda, bunların önemli bir kesiminin iktisadî alanda özelleştirmeci, esnekleştirici, düzensizleştirici uygulamalar olduklarını pek rahat görebiliriz. Ne sendikaların örgütlenme özgürlüğü yönünde bir adım atılmıştır, ne de işçi hakları ile sosyal güvencenin AB üyesi ülkelerle kıyaslanabilecek iyileştirilmesi gerçekleştirilmiştir. Elinizi vicdanınıza koyarak söyleyin lütfen, Türkiye bu reformlarla mı demokratikleşecek?

Ashına bakılırsa, ki Avrupa’daki gelişmeler biraz ona işaret ediyor, Türkiye Avrupa’ylalaşmayacak, Avrupa Türkiye’leşecek kaygısını taşıyorum. Oldum olası neoliberal iktisat politikalarının bir laboratuvarı olan Türkiye’deki (dünyada neoliberal uygulamaların askerî darbe ile uygulamaya sokulan iki ülkeden birisi Türkiye - 12 Eylül 1980 – diğeri der Şili’dir) suyun, eğitimin, sağlığın ve sosyal güvencelerin büyük bölümünün özelleştirilerek özel kapitalist sermaye birikiminin egemenliği altına sokulması, Avrupa’daki bir çok muhafazakâr ve neoliberal politikacı tarafından AB’ne örnek olarak gösterilmektedir. Otokratik yönetimi, göstermelik parlamenter demokrasi ve yaşamın her alanını »Millî Güvenlik« cenderesi altına alan vesayet rejimiyle Türkiye, kimi neoliberalin »ıslak rüyalar« görmesine neden oluyor.

Doğru; günümüzün küresel kapitalizmi, örneğin G20 çerçevesinde sanayileşmiş ülkelerin, uluslararası tekel-lerin ve eşik ülkelerinin şu an için ortaklaşarak, kazançlı çıktıklarını göstermekte. Irak, Afganistan ve Pakistan gibi ülkelerde süren bölgesel savaşlar, NATO, ISAF veya BMÖ kurumları çerçevesinde ortaklaşa sürdürülme-kte, enerji ve hammadde kaynaklarına ulaşım, kısmen kooperatif güvenlik anlayışı çerçevesinde birlikte ko-runmaya çalışılmaktadır. Ancak küresel malî krizin gösterdiği gibi, anında kendini korumaya yönelik ted-birler alan emperyalist güçler, krizin derinleşmesi durumunda hem yanlarına çektikleri eşik ülkelere dirsek gösterecek, hem de kendi aralarındaki çıkar çatışmaları nedeniyle savaşların daha da yayılmasına neden olacaklardır. Böylesi bir durumda, Batılıların deyimiyle »kedi masasında« oturup, kırıntılardan pay alırım umuduyla tetikçi rolünü üstlenmek isteyen Tür-kiye egemenleri, ülkeyi son derece tehlikeli girdapların yakınına yaklaştırmaktadırlar. Burada, özellikle Türkiye’nin en temel ihtilaf kaynaklarından birisi olan

Kürt Sorunu karşısında AKP ile sivil ve askerî bürokra-sinin mutabakat içerisinde olması, tüm çelişkilerine rağmen uluslararası arenada rol oynama heveslerine kapılmaları, sayın Pehlivanoglu’nun »AKP eliyle de-mokrasî gelecek« tezini açık bir biçimde çürütmekte-dir. Bu koalisyonun demokrasi değil, bütün bölgeyi yangına çevirebilecek bir devlet politikası çıkması çok daha olasıdır.

Sayın Pehlivanoglu, AKP sayesinde Türkiye’de ilk kez mecliste Kürt Sorunu’nun tartışıldığını söylüyor. El in-saf! Allah aşkına, kim bunun sadece AKP istedi diye olduğunu ileri sürebilir? Kürt Özgürlük Hareketinin, bu hareketi taşıyan yoksul Kürt halkının, Kürt kadınlarının verdiği mücadele olmasaydı, bütün engel-lemelere rağmen meclise Kürtlerin meşru temsilciliği sokulmasaydı ve evet PKK’nin olası bir iç savaşı engel-leyici yaklaşımları ile tecritte tutulan PKK lideri Abdul-lah Öcalan’ın çıkışları olmasaydı, mecliste Kürt Sorunu tartışılabilir miydi?

Uluslararası konjonktürü ve Orta Doğu’daki gelişmeleri biraz yakından izleyebilen herkes, bir halk hareketi haline gelmiş olan Kürt özgürlük Hareketinin bölgede emperyalist güçler tarafından kontrol edilemeyen tek güç olduğunu; Türkiye’de yaşayan Kürtlerin büyük bir çoğunluğu için bu hareketin kendilerini koruyan güç olarak algılandığını ve »PKK’yi bitirmenin« ancak yeni bir jenosid ile olanaklı olacağını biliyorlar. Böyle-si bir gerçek karşısında, Kürt Sorunu, AKP istedi diye tartışıldı iddiasında bulunmak, tam anlamı ile abesle iştigal olmaktadır.

Kürt Özgürlük Hareketi, bizlerin isteğinden, duygularından, beklentilerinden ve arzularından bağımsız olarak, Kürtlerin geniş kesimlerinin meşru temsilcisi olmuştur. Demokrat olmanın temel kıstası, bir halkın kararına saygı göstermektir, soyut sınıfcılık (ki o da mailler kanalıyla »dayanışma açıklaması« imzalamaktan ibaret olduğu müddetce) değil.

Sayın Pehlivanoglu’nun »İzmir, Bayramiç bizzat tezgâhlanmış eylemlerdir« tespitine katılmıyorum. Evet eylemi tezgâhlayanlar vardır, ancak spontane bir biçimde eyleme, öyle ya da böyle destek çıkanların olması, ırkçı ve şöven histeri karşısında Batı’daki çoğunluğun sessiz kalması, hatta moralman destek çıkması öyle planlanmış veya tezgâhlanmış bir iş değildir. Hiç üşenmeyin, bakın etrafınıza, sorun yakınlarınıza: Kürtler hakkında neler düşünüyorlar? Metropollerdeki kriminaliteyi nasıl etnisize ediyorlar, bir öğrenin. Ondan sonra »tezgâhtan« bahsedin.

Yunanistan ile, Ermenistan ile yakınlaşmanın arka planını, nelerin gerekleri olduğunu bir düşünüp, uluslararası stratejileri gözden geçirin, ondan sonra bu adımların »AKP’nin BARIŞ adımları« olduğunu iddia edin bakalım, nereye çıkacaksınız.

Evet doğru, Weimar Cumhuriyeti sonrasında, Büyük Buhran altında kıvranıp, büyük burjuvazinin desteğiyle faşizmin iktidar olduğu Almanya ile günü-müz Türkiye’si karşılaştırılmaz. 1848’lerde sanayi devrimini tamamlamış, modernizmi içselleştirmiş, em-peryalist deneyimlerini yaşamış, Ortaçağ’dan itibaren antisemitizmi halk geleneği haline getirmiş, askerî-sanayi kompleksini hep yeniden kurabilmiş 1930’lar

Almanya'sı ile, İttihat-Terakki çetresinin daha Cumhuriyet kurulduğundan itibaren askerî vesayetin kökleştiği Türkiye elbette karşılaştırılmaz.

Ancak, toplumsal yaşamda çoğunluk toplumunun imtiyazlarının tehlikeye girdiği dönemlerde ortaya çıkan şöven iklim her zaman birbirine benzer. Alman Nasyonsosyalizmi ile müthiş benzerlikler taşıyan Türkleştirme politikaları, »arî ırk« ile dil ve tarih teorileri, vatan-millet-sakarya temelli tedrisat ve Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana süren tek tipçi ulus anlayışı, Türkiye çoğunluk toplumunu biçimlendirmiştir. Egemenler, toplumsal kesimler arasına günümüzde sonuçlarını gördüğümüz kin ve nefreti yerleştirmişlerdir. Şimdi ise bu kin ve nefret, egemenlerin dahi kontrol edemeyeceği, herkesi ve her şeyi önüne katıp sürükleyecek olan bir cinnet seline dönüşme tehlikesini taşımaktadır. Neredeyse yarısının silahlı olduğu Türkiye toplumu, geriye dönüşü olanaklı olmayacak bir yol ayrımına gelmiştir. Böylesi bir durumu, »faşizmin bittiğinin resmidir« şeklinde değerlendirmek, bence son derece naif bir tutumdur.

Abartıyorsun diyebilirsiniz, ancak Türkiye'deki toplumsal olayları ülke dışından izlediğinizde bu tehlikeyi çok bariz bir biçimde görebilirsiniz. Böylesi bir ortamda kendine solda duruyorum diyenlere, bilhassa sosyalistlere büyük görevler düşmektedir.

Önce »neyin ne olduğu« söylenmelidir. Sınıf mücadelesi ile demokrasi ve özgürlük mücadelesinin birbirinden kopmaz bütünlüğünü temel alan radikal bir reelpolitika geliştirilmek zorundadır. Bunun olmazsa olmazı, Kürt halkının taleplerinin desteklenmesi, egemen politikaya karşı geniş toplumsal kesimlerin, hiç kimsenin etnik, dini, dili, soyu, soku veya cinsel tercihi nedeniyle ayrımcılığa uğramayacağı, ama imtiyaz da görmeyeceği; sosyal adalet ve hakkaniyeti gerçekleştirmeyi, barışçıl, eşit haklı, tek bir bireyin kurtuluşunun herkesin kurtuluşunun önkoşulu haline geldiği bir geleceği hedefleyen; ekonomiyi demokratik kontrol altına alan; halkın geniş kesimlerinin doğrudan katılımını sağlayan, halk kitlelerinin kontrolünde olan; bölgedeki komşuları ve uluslararası alandaki ülkelerle barışa ve karşılıklı dayanışmaya dayanan bir dış politikayı temel alan; her türlü ırkçılığı, gerici ulusçuluğu, milliyetçilik ve şövenizmi reddeden; demokratik ve özgürlükçü bir laisizmi savunan; hukukun üstünlüğü ve kuvvet ayrılığı ilkesini yerine getiren Demokratik Cumhuriyet amacıyla bir araya gelmesi için mücadele vermektir. Yani radikal demokrat olunmalıdır.

Radikal demokratlık, demokratikleşmenin yukarıdan aşağıya bir lütufla olmayacağını, aksine halk kitlelerinin kendi mücadelesi ile gerçekleştirebileceğini bilmek, buna göre davranmaktır. Radikal demokratlık, bana göre solda durmanın, sosyalist olmanın en temel kıstasıdır. AKP'nin veya başka bir egemen kesimin demokrasiyi getireceğini zannetmek, hatta bunu pembe tablolar çizerek savunmak, sayın Pehlivanoğlu alınmasın ama, en hafif terimle çocuksu yanılıdır.

Ben de hiç karamsar değilim, çünkü Kürt halkının verdiği mücadelenin sonucunda Türkiye'ye demokrasi geleceğine inanıyorum. Kürt olmayan bir sosyalist, bir radikal demokrat olarak da Batı'daki emek hareketinin, solcuların, sosyalistlerin, demokratların, hatta liberallerin dahi içinde yer alacağı benzer bir demokrasi

ve özgürlük hareketinin oluşması, bunun Kürtlerin verdiği demokrasi, barış ve özgürlük mücadelesi ile bağlanması için üzerime düşeni yapıyorum. Toplumsal gerçeklere gözümü kapamadan, tehlikelerin farkına varmaya çalışarak, en zayıfın perspektifinden hareketle sosyalist olmanın gereğini yerine getirmeye çalışıyorum. Çünkü hâlâ tarihin sonunun gelmediğine olan inancımı kaybetmedim. Sayın Pehlivanoğlu'na bu bağlamda vereceğim nacizane tavsiye: bir kez daha düşünmektir. Karl Marx'ın dediği gibi, hiç bir zaman şüphesizliği kaybetmeden düşünmek!

Eh, bu yazım buna vesile olursa, ne mutlu bana.

İNTİKAMIN ESİRİ OLMAMAKTA BÜTÜN MESELE...

12 ARALIK 2009

Haberlerde Tokat'ta gerçekleşen eylemi duyduğumda, ilk aklıma gelen düşünce »bu bir provokasyon olmalı« oldu. Gerek DTP eşbaşkanı Ahmet Türk'ün eylemi tel'in eden açıklaması, gerek hükümet yetkililerinin »şaibe«den bahsetmeleri, gerekse de PKK'nin genellikle kendi gerçekleştirdiği eylemlere hemen ardından sahip çıkıyor, ama bu eylemde günlerce hiç bir açıklama gelmemiş olması, bu kanımı doğrular gibiydi.

Ancak, bir panel vesilesiyle bulunduğum Londra'da Perşembe günü okuduğum bir haber, ne kadar yanlışlığı kanıtladı. Fırat Haber Ajansı, HPG anakarargahının, Tokat eylemini kendisine bağlı olan bir birimin anakarargahtan talimat almadan gerçekleştirdiğini, onayladığını bildiriyordu. HPG anakarargahının haftalarca süren olayların akabinde, kendine bağlı bir birimin koyduğu eylemi kabul edilmesi, silahlı mücadele yöntemini seçen bir yapı için doğal ve beklenen bir gelişme. Özellikle, Barış Grup'larının Habur'dan Türkiye'ye giriş yaptıkları günden bu yana tırmandırılan düşmanlık ortamı, devletin PKK'nin tüm ateşkes açıklamalarına ve barış çağrılarına rağmen ısrarla ordu birliklerine operasyon yaptırması, Kürtlerin bütün hassasiyeti bilinmesine karşın, kasten yapıldığını göstere göstere Abdullah Öcalan'ın tecrit koşullarının ağırlaştırılması ve bu durumu protesto eden Kürt göstericilere karşı güvenlik güçlerinin ileri sürülerek Diyarbakır'da bir gencin bilerek sırtından vurulması sonrasında, bir grubun misilleme eylemine kalkışacağı gün gibi açıktı. Ve sonunda kimi çevrelerin, savaşın sürmesinden medet umanların bekledikleri oldu. İntikam duygusuyla hareket eden bir grup, eylemi gerçekleştirdi.

Burada HPG anakarargahının bu »misilleme eylemine« sahip çıkmış olması talidir, çünkü bir sonuçtur. Yani, bizlerin doğru bulup bulmamasından bağımsız, silahlı mücadele yönteminin ve bu yöntemin gereğinin bir sonucudur.

Esas olan ise neden-sonuç ilişkisi temelinde »misilleme eylemine« yol açan nedenlerden kimin sorumlu olduğudur. Soğukkanlı düşünebilen herkes, elini vicdanına koyar ve gelişmeleri bütünselliği içerisinde değerlendirirse, asıl sorumlunun ısrarla sürdürülen devlet politikası olduğu sonucuna varır. Barut, dış etki olmadan, yani ateş veya kıvılcım olmaksızın patlamaz. Patlama bir sonuç ise sorumlu kıvılcımı çakandır. Bana göre kundaklanan otobüste yaralanarak yaşamını yitiren genç kızın, Diyarbakır'da sırtından vurulan gencin, Tokat'taki 7 askerinin ve bugüne kadar yaşamını yitiren onbinlerce insanın faili, tek tipci ve inkarcı devlet politikalarıdır.

Sivil ve askeri bürokrasinin bir kesimi ile mutabakat halinde hareket eden AKP hükümeti ve insanlığından şüphe duyulması gereken yaklaşımlarla güya muhalefet yapan CHP ve MHP, bugünkü devlet politikasının ve süregiderek, kitlesel cinnet haline dönüşme tehlikesi altında olan toplumsal iklimin sorumlularıdır. Ama velakin, Tokat eylemi, hangi duygularla gerçekleştirilmiş olursa olsun, savunulabilecek hiç bir yanı olmayan ve barış çabalarını tökezleten bir eylemdir! Bir kere eylem savunma amacıyla gerçekleşen bir eylem değildir. İkincisi ve daha da vahimi, kin dürtüsünün doğurduğu intikam duygusuyla gerçekleştirilmiştir. Bunun başka izah tarzı olacağını hiç zannetmiyorum.

İntikam, hiç bir zaman akıllı bir yol gösterici olmamıştır. İntikam duygusu, insanı insan yapan değerleri uyuşturarak, insanı esir alıp, kendi kendine zarar verdiren bir köle taciridir. Tarih kanıttır: özgürlük, eşitlik ve kurtuluş hedefiyle yola çıkan hareketler, ne zaman intikam duygusuna kapılırsa, o denli mevzii kaybetmiş, o denli inandırıcılıklarını yitirmişlerdir.

Ve üçüncüsü, bu eylem Bingöl ve Başbağlar gibi, haklı olunan davaya haksızlık eden bir eylemdir. Bu nedenle savunulabilecek hiç bir yanı yoktur. Kürt Özgürlük Hareketinin daha önceleri olduğu gibi, bu sefer de eylemin eleştirel değerlendirmesini yapacağını ve sonuçlarını kamuoyu ile paylaşacağını tahmin ediyorum.

Şimdi önemli ve gerekli olan, Fırat'ın Doğusu ve Batısında onurlu bir barış ve demokratikleşme sürecinin gerçekleştirilmesi için mücadele verenlerin, soğukkanlılık içerisinde dik durabilmeleridir. Bilinçli veya bilinçsiz, dışarıdan etkiyle ve etkilenmeden gerçekleşen Tokat eylemi, bu süreç için uğraş verenlere geri adım attırmamalıdır. Hele hele bir Türkiyeli sosyalistin yazdığı gibi »CHP, MHP ve PKK« talihsiz yorumuna hiç mi hiç düşülmemelidir. Öyle olursa intikam duygusu hepimizi esir alır. Şimdi her noktada intikam duygusuna esir olunmamasında yatmaktadır bütün mesele.

DTP'NİN KAPATILMASI VE FIRSATLAR

16 ARALIK 2009

Anayasa Mahkemesi'nin, Demokratik Toplum Partisi'ni hem anayasal mevzuatları çiğneyerek, hem de demokratik hukuk devleti ilkelerini gözardı ederek kapatma kararı, dökülen timsah gözyaşlarının üstünü örtemeyen bir biçimde, Türkiye siyasetinin ve egemenlerinin çıkmazına işaret etmektedir. Türkiye'deki karar vericiler ve vesayet rejimi bu kararla bir kez daha Kürt Sorunu'nu yönetemediklerini teyid etmişlerdir. Ama aynı şekilde de, gerek radikal bir biçimde politize olmuş Kürt halkının protestoları, gerekse de Kürt halkının yasal siyasî temsilcilerinin tutarlı tavırları ile, yönetilenler böyle yönetilmeyi istemediklerini kanıtlamışlardır.

Sürecin gelineen noktasında Anayasa Mahkemesi'nin kararını hukuksal açıdan değerlendirmek bence gereksiz. Çünkü böylesi bir yaklaşım, sadece yürürlükte olan 12 Eylül cunta anayasasının bir kısım değişikliklerle »demokratikleştirilebileceği« yanlıgısına düşürmekle kalmaz, aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti'nin en büyük handikapı olan sivil ve askerî bürokrasinin oluşturduğu ve tüm çelişkilerine rağmen AKP hükümeti ile kısmî uzlaşısı içerisinde olan vesayet rejimini kabullenme sonucuna da yol açar. Bir ceza yasasından pek farklı olmayan T.C. Anayasası ve yürürlükteki onca yasaya rağmen, bunları kökten değiştirmeden ülkenin »demokratikleşebileceğini« inanan varsa, buyursun kararı hukuksal olarak değerlendirsın.

Bu çerçevede belki de bir noktanın altını çizmekte yarar var: Kürt hareketi, bilhassa DTP, vesayet rejiminin baskısına, tüm antidemokratik uygulamalara, TBMM'nin şüpheli meşruiyetine rağmen, gönüllü birlikteliği istediklerinin altını kalın çizgilerle çizerek bağımsız adaylarla genel seçime katılmış ve TBMM'nde grubunu oluşturmuştur. Bu, meşruiyetsizliği, başta Anayasa olmak üzere antidemokratik yasaları ve Türkiye Cumhuriyeti'nin »demokratik« bir ülke olduğunu tanımak değil, demokratik dönüşümü gerçekleştirmek, herkes için onurlu ve adil bir barışı sağlayacak bir sürece girmek ve gönüllü birlikteliği teşvik edecek bir atmosfer yaratmak için, herşeye tahammül ederek sivil bir yol izleme iradesiydi. Türkiye'deki karar vericiler ile çoğunluk toplumunun, emek hareketinin, demokratların, solcuların ve liberallerin önemli bir kesimi bu iradeye gereken olumlu yanıtı verememişler, tarihsel bir fırsatı kullanabilme basiretini gösterememişlerdir.

Şimdi hiç kimse kalkıp Kürt hareketine akıl verme ukalalığına düşmemelidir. AKP hükümeti elindeki parlamenter çoğunluk, arkasındaki toplumsal destek

ve askerî yönetimi köşeye sıkıştırmışlığı ile parti kapatmalarını önleyebilecek adımları atabilir, barışa yönelik umutlara yanıt verebilirdi, ama yapmadı. Türkiye'deki sol hareketlerin önemli bir bölümü, Kürtlerin yasal siyasî temsilcilerinin TBMM'nde bulunmalarını sınıf mücadelesinin önünü açmak için bir olanak olarak görebilir, bu olanağın kaybedilmemesi ve demokrasi mücadelesinin öncellenmesi için parlamento dışı mücadeleyi, geniş toplumsal ittifaklar örme-ye çalışarak yönlendirebilir, bütün eleştirilerine rağmen Komünist Partisi Manifestosu'nun kategorik emri olan »tek bir bireyin kurtuluşunun, herkesin kurtuluşunun önkoşulu« olmasını ilke olarak benimseyip DTP'ye sahip çıkabilirdi, ama çıkmadı. Taraf gazetesi başta olmak üzere, liberaller ve sol liberaller, tutuklanan yüzlerce DTP yöneticisinden, Fırat'ın doğusundaki bütün gelişmelerden, Kürt halkının Abdullah Öcalan ve Kürt Özgürlük Hareketi konusundaki hassasiyetinden, TMK mağduru çocukların durumundan, DTP'lilere yönelik tezkerelerin hukukî değil, siyasî olmalarından ve daha nicesinden haberdar olduklarından, »iyi Kürtler, kötü Kürtler« ayrımına karşı çıkabilir, sivil bir yol izleme iradesini kabullenerek, DTP önünde devlete karşı kendilerini siper yapabilirlerdiler, ama yapmadılar.

Aslında yapmadıklarının, sonucunda salt Kürtlere değil, başta kendilerine zarar vereceğini biliyorlar, ama ah o tuzu kuruların iktidar hırsı olmasa... O »dükkâncılık«, gizli ve rafine ırkçılık, Kürtleri »oy sürüsü« olarak görme yanlıgısı, »varoluşunun bilincini belirlemekte olduğu« realitesini kabullenmeme olmasa... Belki çok şey farklı olabilirdi. Şimdi ise kim Kürtleri yönlerini »dağa« çevirmekten alıkoyabilir ki – Kürtlerin kendilerinden başka?

Böylesine bir ortamda Ufuk Uras, Hüseyin ergün, Baskın Oran, Ali Balkız ve Gencay Gürsoy başta olmak üzere ünlü aydın ve siyasetçiler DTP'lilere »Çözümün Adresi TBMM'dir« başlığı altında bir çağrı yapıyorlar. Çağrıcıların çoğunun iyi niyetinden kesinlikle şüphe duymuyorum elbette, ama »çözümün adresi« gerçekten bu haliyle TBMM mi? Hiç zannetmiyorum.

Bana kalırsa çözümün adresi bellidir. Abdullah Öcalan, Kandil, DTP ve Kürt halkının sivil toplum kuruluşları onca zamandır, tüm Türkiye'yi kucaklayacak, solcusundan demokratına, liberalinden müslüman demokratına kadar geniş toplumsal kesimleri içine alacak bir toplumsal muhalefet hareketinin gerekliliğini, bunun taraftarı olduklarını açıklıyorlar. Çatı Partisi tartışmalarında, Ufuk Uras'ın başını çektiği partileşme sürecinde ve bir çok farklı alanda da »Türkler, Kürtler, demokratlar, Ale-

viler, Sünniler birleşmelidir» çağrısı yapılmakta, bunun zorunluluğunun altı çizilmektedir.

DTP'nin kapatılmasıyla şimdi yeni bir fırsat daha doğmuştur. Şu an itibarıyla DTP'lilere »mecliste kalın« çağrısı yerine, var olan ve kurulma sürecindeki bütün oluşumlar örgütsel egoizmlerini geride bırakarak Kürtlere »gelin, oluşturduğunuz Demokratik Toplum Kongresi'ni tüm Türkiye'ye yayalım, bu ortak kongreyi siyaset aracına dönüştürelim« çağrısını yapmalıdırlar. Aydınlar, siyasetçiler, örgüt temsilcileri: bırakın halklar karar versin. Tepeden inmeci yaklaşım yerine, geniş toplumsal kesimlerin içerisinde yer alacağı, gerçek anlamda »Edirne'den Ardahan'a« herkesin sayısal çoğunluğuna bakılmaksızın eşit haklı katılacağı bir halklar hareketi yaratılsın. Hiç merak etmeyin; sağduyu galip gelir, hak eden milletvekili olabilir, katılımcı yönetici olabilir.

Şimdi, radikal demokrasiyi gündelik yaşamda gerçekleştirme, egemenlere karşı gerçek bir alternatif yaratma fırsatı doğmuştur. Partinizi, örgütünüzü, gazetenizi, derneğinizi, »dükkanınızı« bir kerecik düşünmeyin. Ortak siyaset aracını yaratma teklifi ile Kürtlere giderseniz, Kürt halkının sizleri ellerinin üstünde taşıyacağına emin olabilirsiniz. Gerçek anlamda Demokratik Cumhuriyet'in, hiç kimsenin soyu, soyu, dini, dili, etnik kökeni veya cinsel tercihi nedeniyle dışlanmayacağı, ama imtiyaz da görmeyeceği adil, eşit haklı, barışçı, sosyal, ekolojik kaygılı ve demokratik bir ülke, herkesin, ama herkesin yararınadır. Tekil çıkarlar yerine, ortak demokratik çıkarların savunulmasına amasız fakatsız var mısınız?

Görebildiğim kadarıyla Kürtler buna hazır, ya siz?

KAPİTALİZM SAĞLIĞA VE DOĞAYA ZARARLIDIR

19 ARALIK 2009

Bazen TV-kanallarının çokluğu işe yaramıyor değil: izlediğim bir belgesel kanalında konuşan bir çevre uzmanı »yerküre, biz insanlar olmadan da var oldu, var olacak. Ama biz, yerküre olmadan nasıl var olacağız?« diye sorarak, izleyicilerin vicdanına hitap ediyordu. Başka bir programda ise, dünyanın, insanlık yok olduktan sonra nasıl kısa bir süre içerisinde kendi kendisini tekrar doğal haline sokabileceği anlatılıyordu.

Belki naif bir düşünce, ama Kopenhag İklim Zirvesi ile ilgili haberleri dinlediğimde, ister istemez bunlar aklıma geliyor. Kopenhag'a baktığımızda, 192 ülkeden 15 bine yakın delegenin bir türlü sorunun özüne gelemediklerini görmekteyiz. Öyle ya, Batılı ülkeler yapacaklarını yaptıklarında ne beklenir ki?

Aslında Kyoto Zirvesi de iyi niyetli olarak formüle edilmiş sözüm ona »tedbirler kataloğu«nun sarsılmaz bir duvara: kapitalist ekonominin ve emperyalizmin realitesine çarptığını göstermişti. Anımsayacaksınız: büyük şatafatla başlayıp, hayal kırıklığı ile sona eren Kyoto'da sanayileşmiş dünyadan sadece AB ve Rusya, Kyoto Tutanağı'nın hedeflerine uymayı kısmen kabul etmişlerdi.

Ancak bu kabul ediş, hedeflerin doğru olduğunu kabulden dolayı değil, zaten Avrupa ve Rusya ekonomileri ile üretimin dönüşümünün 1990'dan bu yana sera gazları emisyonunu azaltmış olduğu gerçeğinden hareketle gerçekleştirilmişti.

Ayrıca AB ile Rusya arasında yapılan ve her fırsatta çok övülen »emisyon ticareti« de, hem iklim değişimini piyasalaştırmak, hem de AB üyesi ülkelerin emisyon bilançosunu çarpıtmak için kullanılmaya başlamıştı. Bununla birlikte Kyoto Tutanağı'nın »Clean Development Mechanisms« olarak adlandırılan ve gelişmekte olan ülkelerin »emisyon ticareti« ile elde edilen gelirlerle çevre koruyucu yeni teknolojilere geçmelerini sağlayacağı iddia edilen mekanizmaların, sadece Batılı ülkelere yarayan ve yeni sosyal ve doğal felaketlere yol açan baraj yapımları ve »biyo-yakıt« çılgınlığının sübvansiyonuna dönüştüğü görüldü.

Sonuçta, Kyoto'dan bu yana dünya çapındaki emisyon azalmadı, aksine arttı. Bilim insanları 1990'dan 2000'e kadar yüzde 46 artış olduğunu tespit ediyorlar (1990: 1.5 ppm; 2000: 2.2 ppm). Bu açıdan 2020'ye kadar bir geri dönüşün başlaması olanaksız gibi görünüyor.

Görüldüğü kadarıyla da Kopenhag Zirvesi de Batılı ülkelerin aklanmasından, küresel gerçeklerin çarpıtılmasından ve asıl faturanın, dünyanın yoksullarına çıkartılmasından başka bir işe yaramayacak.

Kopenhag'da az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin kimi temsilcileri ile çeşitli örgüt temsilcilerinin protestolarını yükseltmesi bu nedenle anlamlı ve de gerekli. Ancak bu protestolar »ahlaki çağrılar«dan ibaret kaldığı ölçüde, pek bir şey değişmeyecek.

Protestoların hedefi gerek enerji sektöründe, gerek otomotiv sanayiinde, gerekse de ziraat alanında tekel durumuna gelmiş olan uluslararası şirketler ile kapitalizmin kendisi olmadığı sürece, insanlık iklim değişikliğinin sonuçları ile başa çıkmakta zorlanacak.

Küresel krizlerle boğuşan kapitalist iktisat tarzı, ne insan için, ne de doğa için makul ve sürdürülebilir koşullar yaratabiliyor. Kapitalizm, çalışanların ve dünya nüfusunun büyük bir bölümünü sefalete, yoksulluğa, sömürü baskısı altına itmekle birlikte, doğal yaşam koşullarını da yok etmeye devam ediyor. Dahası, emperyalist güçler iklim değişiminin dünya çapında kitleler için yol açacak ve doğal kaynaklar üzerine süren küresel mücadeleleri sertleştirecek olmasından dolayı, şimdiden iklim değişimini »güvenlik rizikosuna« olarak ilân ettiler bile.

Yaşamın her alanını, gıdayı, suyu, insan genlerini, enerjiyi, sağlığı, eğitimi, haberleşmeyi, sosyal güvenlik sistemlerini ve daha nicelerini ticarileştiren ve küresel hegemonya kurmak için hep yeni savaşlar çıkartan emperyalizm, kendi politikalarının sonuçlarını dahi egemenliğini pekiştirecek önlemler ve yeni savaşlar için gerekçe olarak kullanacak.

Ne diyelim; Kyoto, Kopenhag veya başka bir yer olsun. Kentler değişiyor, ama bir gerçek değişmiyor: Kapitalizm, sağlığa ve doğaya zarar vermeye devam ediyor hâlâ.

SAVAŞ VE YALANLAR

26 ARALIK 2009

Yalan, hele hele savaş dönemlerinde, öylesine tatlı bir zehirdir ki, insanın tadıkça tadası gelir – hem yalan söyleyen, hem de dinleyen için. Bir de bakmışız ki, yalan gerçek olmuş, gerçek ise tahammül edilemeyen bir yalan. Ama bunun daha da kötüsü, artık insanların olup bitenle hiç ilgilenmeyip, yalana gereksinim dahi duyulmamasıdır. Bu durumda söylenenlerin yalan ya da doğru olması fark etmez, çünkü herşey kanıksanmıştır artık.

Batı Avrupa toplumlarının henüz böyle bir durumda olduğunu genelleme yaparak söyleyemesek bile, önemli bir kesiminin kendileri adına dünya çapında yapılan kötülükler, katliamlar ve savaşlarla ilgilenmediklerini, »bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın« misali, imtiyazlı coğrafyalarındaki görece refahlarına dokunulmadıkça, »yeryüzünün lanetlilerinin« durumunu kaale bile almadıklarını iddia edebiliriz.

Aksi olsaydı, örneğin Almanya’da savaş partileri seçimleri kazanabilirler miydi? Son genel seçimlerin sonuçları aslında absürd bir toplumsal duruma işaret ediyor. Çünkü yapılan araştırmalar halkın geniş bir kesiminin Afganistan’daki savaşa karşı olmasını göstermesine rağmen, seçimi kazananlar, Afganistan’daki savaşı daha da yoğunlaştırmak isteyenler oldu. Dahası, gene yapılan araştırmalara göre, »savaştan şahinler«, yani Almanya’nın dünya çapında savaşlara girmesini isteyen, bütçeyi buna göre şekillendiren politikacılar şu anda seçmenin en çok beğendiği ve güvendiği isimler.

Örneğin Der Spiegel dergisinin yaptırdığı 17 Aralık 2009 tarihli son ankete göre, Alman seçmeni başta Cumhurbaşkanı Horst Köhler (yüzde 82) olmak üzere, en fazla Şansölye Angela Merkel ile Federal Savunma Bakanı Karl-Theodor zu Guttenberg’e (her ikisi de yüzde 73) güveniyor. İşin ilginç tarafı, araştırmayı yapan şirketin Bakan zu Guttenberg’in neden bu kadar çok sevildiğini »Savunma Bakanı savaşın adını anarak gönülleri feth etti« diyerek açıklaması. Başka bir araştırma şirketinin yaptığı ayrı bir ankete göre de »Almanların çoğunluğu, zu Guttenberg’in daha önemli roller oynamasını istiyor«.

Savunma Bakanı zu Guttenberg’in böylesine »sevilen politikacı« durumuna gelmesini sağlayan Kunduz Bombardımanı tartışması oldu. Anımsayacaksınız: 4 Eylül 2009 tarihinde bir Alman albayının emri ile Afganistan’ın Kunduz kenti yakınlarında, iki benzin tankerinin etrafında toplanan insanların üzerine atılan bombalar sonucunda 142 insan yaşamını kaybetmişti; yaralıları saymıyorum bile. Sonradan bu bombardımanın NATO kuralları çerçevesinde bile hukuksuz olduğu, savaş suçu işlendiği ortaya çıktı ve tartışmalar Alman Genelkurmay Başkanının istifasına yol açtı.

Şimdi ise Araştırma Komisyonu hâline dönüştürülen Federal Parlamento Savunma Politikaları Komisyonu Kunduz olayını araştırarak. Ancak araştırma konusu, olayın savaş suçu olup olmadığı değil, Savunma Bakanı’nın sivillerin öldürülmesini hangi tarihte öğrendiği ve parlamentoya yalan söyleyip söylemediği. Zu Guttenberg, Eylül’de bombardımanın »askeri açıdan gerekli olduğunu« savunurken, detaylar ortaya çıktığında bombardımanı eleştirmiş ve Genelkurmay Başkanını suçlamıştı. Muhalefet partileri bakanın kısa zamanda görüş değiştirmesi nedeniyle istifasını isterken, seçmen bakana sahip çıkmaya başladı.

Forsa Araştırma Şirketi yöneticisi olan Manfred Güllner bu durumu şöyle açıklıyor: »Alman yurttaşları için bakanın nelerden, ne zaman haberdar olduğu önemli değil. İnsanlar bunu bürokratik bir sorun olarak görüyorlar. Ve yurttaşlar, politikacıların her zaman doğruyu söylemesi gerektiğine zaten inanmıyorlar. Yalan söylediği iddiası bakanın imajını zedelemeyecektir, aksine Afganistan’daki askeri tedbirleri savaş olarak nitelendirdiği için, yurttaşların gözünde puan kazanmıştır.«

Tavsiye ederim, Güllner’in bu tespitini bir kez daha okuyun. Zu Guttenberg savaşa, adıyla sanıyla savaş dediği için puan topluyor! Bu konuda zu Guttenberg’e halktan gelen tek eleştiri ise, Savunma Bakanlığı’nın bombardımanda ölenlerin yakınlarına tazminat ödemek istemesi üzerine yoğunlaşıyor. Çeşitli internet sayfalarında yaygın olan genel tenor şu: »Teröristlerin yakınlarını biz mi besleyeceğiz?«.

Zu Guttenberg artık yalan söylemeye gerek duymadan Alman seçmenin nezdinde puan toplarken, Federal Cumhurbaşkanı Horst Köhler de başka bir »gerçeği« dile getiriyor: Köhler 18 Aralık 2009 akşamı yayınlanan geleneksel Noel Konuşması’nda, savaşın bir diğer yüzüne değinip, »Afganistan’daki askerlerimizi düşünüyorum. Vatandan bu kadar uzakta güvenlik ve barışçıl kalkınma için uğraş verenlerin görevinin bizim için hangi anlama geldiğini biliyor muyuz?« diyerek, vatan cephesinin »sağlam durmasına« atıfta bulunuyordu.

Köhler uzun bir süreden beri hükümet politikacılarından »halka Afganistan’daki angajmanımızı doğru anlatmalarını« istiyordu. Görüldüğü kadarıyla Federal Hükümet Alman halkına artık »doğruları« söylüyor ve puan topluyor. Yalana bile gerek kalmadığına göre, vatan cephesi kurulmuş demektir. Alman halkı »sevgi ve kardeşliğin bayramı« Noel’i huzur ve refah içinde kutlarken, Afganlara bomba atılmış, siviller ölmüş – ki-min umrunda?

BASKIN ORAN HOCAYA AÇIK MEKTUP

25 ARALIK 2009

Değerli hocam,

20 Aralık 2009 tarihli Radikal gazetesinde yayımlanmış olan yazınızı okudum. Açıkçası, Türkiye’de Kürt olmayan ve kendisini sol cenahta tanımlayan geniş bir kesimin genel yaklaşımlarını ifade ettiğinden – kaale alıp almayacağınızdan bağımsız – size yazmak istediğim. Doğrudan mail adresinize sahip olmadığım için, bununla birlikte şahsınız üzerinden bahsettiğim sol kesime de seslenme gereksinimiyle açık mektup biçimini tercih ettim. Yazı elinize geçer, fırsat bulup yanıt verirsiniz, bu diğer okurlar için de geçerli, belki olumlu ve ufuk açıcı bir tartışmaya gireriz ümidindeyim.

Öncelikle şunu belirtmeliyim; ben Kürt değilim, gerçi »kimliğim« sorulduğunda sosyalist olduğumu söylerim, ama gelenektendir diyerek Laz olduğumu söyleyeyim. PKK’li de değilim. Ama bir sosyalist, bir radikal demokrat olarak Kürt Özgürlük Hareketi ile eleştirel dayanışma içerisinde olduğumu, Kürt halkının kurtuluşunun, birey olarak kendi kurtuluşumun önkoşulu olduğuna inandığımı vurgulamalıyım. Hani, aşağıda yazdıklarımı »tarafar Kürt’sün, doğaldır söylediklerin« demeyesiniz diye belirtiyorum.

Şimdi değerli hocam, sonunda söyleyeceklerimi başta söyleyeyim de, meramım anlaşılsın. Hoş, dostlarımdan kimi »yahu çok patavatsızsın, akım derken bokum dememeye çalış« diye çokça beni uyarır, ama öyle zannediyorum ki söyleyeceklerim benim patavatsız oluşumdan bağımsız, sizin ve içerisinde olduğunuzu düşündüğüm geniş kesimlerin realitesinden dolayı rahatsız edici olacaktır. Evet, sizi latent ırkçılıkla ve yazıp-çizdikleriniz, söylediklerinizle, aldığınız pozisyonla – isteğiniz öyle olmasa da – Türkiye’deki vesayet rejimine destek olmakla itham ediyorum.

»Hoppala, bu da nereden çıktı?« diyebilirsiniz tabii ki. Ama gerekçelerimi okursanız, size çamur atmaya çalışan bir zırdeli olmadığımı, aksine sizi ve sizin gibi düşünenleri adil, sosyal, eşit haklı ve barışçıl bir geleceği sağlayacağına inandığım gerçek anlamda bir demokratikleşme süreci için kazanmak, ortaklaşmak, tüm farklılıklarımıza rağmen birlikte mücadele koşullarını yaratmaya katkıda bulunmak istediğimi anlayacağınızı umuyorum. Rosa Luxemburg’un dediği gibi »temizleyici olan eleştiri ve özeleştiriyi« tüm şiddetiyle bu amaçla kullandığımdan emin olabilirsiniz.

Size, bir bilim insanına »latent ırkçılığı« tanımlamama gerek yoktur sanırım. Almanya’da yaşadığım ve açık ve latent ırkçılığa yaşamımın her alanında, neredeyse her

an maruz kaldığımdan olacak, »beyaz olanların« haklar temelinde kendinden zayıf olanlara akıl vermelerine, onlara »yardıma muhtaç zavallılar« muamelesini yapmalarına, onlar adına konuşmalarına karşı aşırı bir hassasiyetim var. Tanınmış bir akademisyen, bir yazar olarak toplumsal kesimler arasında saygın bir yeri olan, gelir düzeyi ortalamanın üzerinde bir insansınız. Lütfen eleştiri olarak algılamayın, sadece bir tespit yapıyorum. Sonuç itibarıyla elindeki hakları geniş bir biçimde güvencede olan ve düşüncelerini neredeyse engelsiz olarak yaygın medyada ifade edebilen bir elitisiniz. Eğer böylesi bir konumdayken, haklarınıza, konunuza ulaşabilmeleri – şu an itibarıyla – olanaksız olan bir toplumsal gruba nasıl düşünceleri gerektiğini söylediğiniz, örneğin kendi deyiminizle »Kürtlerin neyi, nasıl içlerine sindireceklerine« siz karar verdiğiniz andan itibaren, muhtemelen eleştiri ile hor görme, küçümseme, reşit olmayan muamelesine tabi tutma arasındaki ince sınırı geçmiş olursunuz. Anımsarsanız, DTP’nin TBMM Grubu’nda yaptığınız bir konuşmada da »sizi (Türk ve Kürt) milliyetçiliklerinden koruyacağız« biçiminde bir konuşma da yapmıştınız. Yani sonuçta uzun zamandan beri sürdürdüğünüz çizginizde tutarlısınız. Ama bu tutarlılık, maalesef bir »beyaz adam« tutarlılığıdır.

ELMAYLA ARMUT MESELESİ

Öyle zannediyorum ki, Kürtlerin »kurtarıcıya« ihtiyacı yok, hele hele neyi nasıl yapacaklarını söyleyip, konuşması gerektiğinde susanlara, neden-sonuç ilişkisini göz ardı edip, güçlü ile zayıfa »eşit mesafede« durup, haksızlığa ses çıkartmadan ortak olanlara hiç. Görebildiğim kadarıyla Kürtler, kurumları ve örgütlü halk hareketiyle yeterince siyasî rüşvetlerini ispatlamış durumdalar. Paternalist akıl vericilik bu noktadan itibaren ince ve rafine ırkçılığa yol açar. Bunu bir düşünmenizi isterim.

Yazınıza, İsa peygambere atfedilen bir söz ile tanık göstermeden önce ilginç bir tespit ile başlamışsınız. Sizin deyiminizle »bir takım rahatsız edici paralellikler« kuruyor, TSK ile Kürt Özgürlük Hareketini aynı kefeye koyuyorsunuz. Buna gerekçe olarak da, aslında tüm TSK’nin »darbeci« olmadığını, sadece bir bölümünün, »cuntaların« darbeleri emrettiğini belirtiyorsunuz. Hocam ne çabuk unutuyorsunuz? Hadi bırakalım İttihat ve Terakki geleneğinin Cumhuriyetin kurulduğu günden bu yana devam eden vesayetini, 12 Eylül 1980 sabahı Pentagon’dan yapılan »our boys« açıklamasında mı unuttunuz? Elbette TSK homojen bir yapı değil, ama bugüne kadar yapılan darbelerin hesabını soran,

sorumlularını eleştiren veya askerlik mesleğinde meşru bir tavır olan »kanunsuz emre itaat etmeyen«, darbelerle karşı çıkan kaç tane subay tanıyorsunuz? »Tüm TSK'ya darbeci olmakla suçlamıyoruz. Neden? Çünkü bu rezilliği Genelkurmay emretmedi« diye yazıyor ve TSK içinde gayrimeşru olan bir veya bir kaç grubun darbe yaptığını belirtiyorsunuz. Etmeyin hocam, bu kadar naif olamazsınız.

TSK'nin »gayrimeşru gruplarca yapılan darbelerle« aslında bir ilişkisi olmadığını, Genelkurmay'ın günahsız olduğunu iddia ettikten sonra, Tokat eylemini örnek göstererek, PKK'nin de benzer bir durumda olduğunu kanıtlamaya çalışıyorsunuz. Ege-menlerin, yaygın medyanın uzunca bir süreden beri sürdürdüğü bilinçli dezenformasyon enstrümanlarını kullandığının farkında değilsiniz herhalde. Farkında olsaydınız, kullandığınızı »ölçütün« yanlış olduğunu ve tutarlı olmadığını görürdünüz. Kaldı ki »iki tarafa karşı« tavır alındığını iddia etmek, Veysi Sarısözen'in bir yazısında doğru tespit ettiği gibi »sahtecilik« olmakla birlikte, gücünün yanında taraf olmak anlamına gelmektedir.

Size devletin ne olduğunu anlatmama gerek olmadığını düşünüyorum, bu bir. İkincisi, bir bilim insanı olarak kullandığınız terimlerin en azından uluslararası hukukta nasıl tanımlandığını bildiğinizi varsayıyorum. Üçüncüsü, literatürde silahlı mücadele hakkında yazılı olanları okuduğunuzu, en azından haberdar olduğunuzu düşünüyorum.

Öncelikle »terör« tanımını soğukkanlı bir biçimde bir kez daha düşünmenizi salık vereceğim. Umarım bir bilim insanı olarak ideolojik hegemoni kurma amacıyla – bkz. Irak İşgali, Afganistan/Pakistan Savaşı ve diğerleri – kullanılan »terör« tanımını sorgulamadan kullanmaktan siz de rahatsız oluyorsunuzdur. Hadi diyelim Tokat eylemini yanlış bulduğunuz için bu tanıma kullandınız. Ama bu eylem gökten inmedi ya? Hadi sizin deyiminizle »PKK içinde bir grup açılımı sabote etmek için« bu eylemi yaptı. Peki bunun öncesi? PKK içinde bir grubun »boş durmaktan sıkıldık, bir kaç asker öldürelim de vakit geçirelim« diye eyleme kalkışdıklarını düşünmüyorsunuzdur herhalde.

Tokat eylemi gibi bir misillemenin geleceği gün gibi açıktı. Sizin pek övdüğünüz »açılım« süreci boyunca PKK'nin tüm ateşkes açıklamalarına ve barış çağlarına rağmen 80'den fazla gerilla öldürülmüş, ısrarla operasyonlar devam ettirilmiş, DTP'liler üzerindeki baskılar artırılmış, özellikle Batı illerinde kin ve nefret ortamı körüklenmiş, Kürtlerin bütün hassasiyeti bilinmesine karşın, kasten yapıldığı gösterile gösterile Abdullah Öcalan'ın tecrit koşulları ağırlaştırılmış, bu durum protesto eden Kürt göstericilere karşı güvenlik güçleri ileri sürülerek, Diyarbakır'da bir genç öldürülmüş ve devletin bu politikalarla, Kürt Özgürlük Hareketini tasfiye etmek istediği açıkça ilân edilmişti. Yani tüm bunlar bir »misilleme eylemine« açık davetiyeydi. Savaşın sürdüğü bir ortamda başka nasıl bir sonuç çıkartabiliriz ki?

Burada HPG anakarargâhının bu »misilleme eylemine« sahip çıkmış olması talidir, çünkü bir sonuçtur. Yani, bizlerin doğru bulup bulmamasından bağımsız, silahlı mücadele yönteminin ve bu yöntemin gereğinin bir sonucudur. Esas olan ise neden-sonuç ilişkisi temelinde

»misilleme eylemine« yol açan nedenlerden kimin sorumlu olduğudur. Soğukkanlı düşünebilen herkes, elini vicdanına koyar ve gelişmeleri bütünselliği içerisinde değerlendirirse, asıl sorumlunun ısrarla sürdürülen devlet politikası olduğu sonucuna varır. Barut, dış etki olmadan, yani ateş veya kıvılcım olmaksızın patlamaz. Patlama bir sonuç ise sorumlu kıvılcımı çakandır. Bana göre kundaklanan otobüste yaralanarak yaşamını yitiren genç kızın, Diyarbakır'da sırtından vurulan gencin, Tokat'taki 7 askerinin ve bugüne kadar yaşamını yitiren onbinlerce insanın faili, tek tipci ve inkarcı devlet politikalarıdır.

Bana kalırsa bunları siz de çok iyi biliyorsunuz. Kirli savaşı, işkenceleri, yargısız infazları, baskıları, Kürtlerin kendilerini ifade etmelerinin engellenmesini, köy yakmaları, zorunlu göçleri, reşit olmayan çocukların nasıl mağdur edildiğini, darbe anayasasının ve anti-demokratik onlarca yasanın hâlâ yürürlükte olduğunu ve TSK yönetiminin bu gelişmelerde bütünsel olarak taşıdığı sorumluluğu bal gibi biliyorsunuz. Maalesef son günlerde çokca moda olan »iyi Kürt, kötü Kürt« ayrımını siz de yapıyorsunuz.

İyi niyetli olmadığınızı söylemiyorum, kuşkusuz iyi niyetlisiniz. Ama unutmayınız ki, cehenneme giden yollar iyi niyet taşlarıyla döşelidir.

»GÜNAHSIZ OLANLAR İLK TAŞI ATSIN« MI?

DTP'yi eleştirebilirsiniz. Buna karşı çıkacak değilim. Ama lütfen elinizi vicdanınıza koyarak bu eleştirileri yapın. Bakın, yazınızda eleştiriyi Kürtlere söylüyor, Avrupa Kürdistan Dernekleri Federasyonu KOMKAR'dan bir alıntı yapıyorsunuz. KOMKAR'dan bir çok arkadaşı şahsen tanırım. Bu arkadaşların kendileri dahi »tüm Kürtler« adına konuşmazlarken, sizin sanki Kürtlerin çoğunluğu böyle düşünüyormuş gibi alıntı yapmanızın, kusura bakmayın ama, bilimsellik, objektiflikle hiç bir âlâkası yok.

Kürtlerin bir bütün olarak aynı siyasî görüşü taşımadığı elbette malûm. Çeşitli örgütler, kurumlar, çeşitli kesimler var. KOMKAR bunlardan sadece bir tanesi. Ancak örgütlerin yanısıra halkın görüşlerini neden alıntılamıyorsunuz? Milyonlarca Kürdün »Abdullah Öcalan siyasî irademdir« demesini neden es geçiyorsunuz? Sokaklara dökülen onbinlerce insanın asıl isteminin salt »17 santimetrekareden« ibaret olmadığını neden kaale almıyorsunuz?

KOMKAR'ın bildirisinde yer alan cümleleri alıntıyla, DTP'nin asıl muhatabı işaret etmesini yanlış bulduğunuz teyid ediyorsunuz. Ama neden gerçek bir demokratın, bir liberalin, bir solcunun söylemesi gereken şeyleri, yani başta Abdullah Öcalan olmak üzere, bütün politik tutukluların serbest bırakılmasını neden talep etmiyorsunuz? DTP'ye »kendini inkâr edercesine kalkıp Öcalan'ı muhatap gösterdi« diye kızıyor, DTP'nin var olma gerekçesini, Kürt halkının kendi kurtuluşunun sembolü haline getirdiği Abdullah Öcalan gerçeğini, aynı egemenlerin yaptığı gibi asıl siz inkâr ediyorsunuz.

Kusuruma bakmayın ama, nasıl DTP'nin kapatılmasında sözüm ona »güvercin, şahin ayrımı« rol oynadıysa, sizin yazdıklarınız da aynen Kürtlere yönelik tasfiye politikalarını, daha dün Barış ve Demokrasi Partisi BDP üyesi olan eski DTP'lilerin tutuklanmalarında

devlet güçlerine destek olmaktadır. Siz ve sizin gibi iyi niyetli demokratların bir türlü gerçek demokrat olamaması, elmayla armutu karşılaştırması, »iki tarafa karşı olarak« tarafsızlık kisvesi altında, bilinçli ya da bilinçsiz taraf olması, AKP hükümetinin vesayet rejimi ile ortaklaşarak sürdürdüğü saldırgan politikaların en büyük destekçisi olmaktadır.

Unutmadan şunun da altını çizeyim: Devleti eleştirerek »şimdi bütün bu durumlar karşısında, barışçı Kürtler PKK'ya nasıl karşı çıksın? Ben Kürt hareketine nasıl daha fazla yükleneyim? "Devlet" bırakmıyor ki!« diye yazıyorsunuz. İlahi hocam, bir de devlete şöyle bir yüklenseniz nasıl olur? PKK'nın en yetkili ağızlarından barış, ateşkes, demokratik çözüm diye diye çağrılar, açıklamalar yaptığı hiç mi okumadınız? Hem sahi kimdir bu »barışçı Kürtler«? Onu da bir açıklasınız da, aydınlansak. Peki, Fırat'ın doğusunda sokaklara dökülen onbinlerce Kürt, »PKK halktır, halk burada!« diyerek savaş mı istediklerini düşünüyorsunuz? Abdullah Öcalan'ın Demokratik Cumhuriyet çağrısında mı savaşkan olan?

Sevgili hocam,

Kürtlere akıl vermek yerine, bir kere empati geliştirmeyi denesiniz, nasıl olur? Belki o zaman, PKK'yi yok etmenin ancak yeni bir jenosid ile olanaklı olacağını; savaşa karşı çıkmanın kıstasının, savaşın nedenlerini ortadan kaldırmaya çalışmak olduğunu; Kürtlerin paternalist avukatlara değil, kendi iradelerini ifade ederken önkoşulsuz dayanışmaya ihtiyacı olduklarını ve Kürt halkının da tahammülünün bir sınırı olduğunu göreceksinizdir.

Sizin barışı, demokrasiyi, eşit haklı bir geleceği özlediğinizden zerre kadar şüphem yok. Zaten bu nedenle biraz gecikerek de olsa, size yazma ihtiyacını hissettim. Ama barış, demokrasi, eşit haklı bir gelecek kendiliğinden, biz öyle arzuluyoruz diye oluşmayacak. Uğruna mücadele verilmezse eğer, bedelini ödemeyi göze alamazsak, herşey olduğu gibi kalacak. Ama bunun için önce realiteleri kabullenmemiz, »neynin, ne olduğunu« söylememiz gerek.

DTP kapatıldı. Kapatılan kaçınıcı parti, saymadım bile. Ama önümüzde hâlâ fırsatlar var. Belki BDP'de kapatılacak. Gene bir sürü politikacı göz altına alındı, hiç şüphesiz sırada daha onlarcası var göz altına alınacak olan. Peki biz, Kürt olmayanlar ne yapacağız? Siz, sayın hocam, bundan sonra ne yapacaksınız? »Bağımsız ve tarafsız« kalmayı daha ne kadar içinize sindireceksiniz?

Gelin, şimdiye kadar olduğundan farklı davranalım. Demokrasiyi, barışı radikal bir biçimde gündelik yaşamımızda gerçekleştirmek, geleceği birlikte yeniden kurmak için vesayeti, kirli savaşı, AKP sahteciliğini, bariz taraftarlık olan »tarafarsızlığı«, ayrımcılığı içimize sindirmeyelim. Gelin kendimizi örgütlü halkın kucağına bırakalım, Kürt halkının politizasyonunu, örgütlülüğünü tüm ülkeye yayalım. Tuzu kuru konumumuzu, ayrıcalıklarımızı, imtiyazlarımızı, »dükkanlarımızı«, tekil çıkarlarımızı bir süreliğine de olsa, bir yana bırakalım. Gelin beraberce BDP'ye katılalım, BDP'nin sıradan neferleri olalım, kendimizi barışçıl ve demokratik çözüm isteyen Kürtlerin önüne siper edelim. Gelin Kürtlerin kendi yazgılarıyla başbaşa kalmalarına engel olalım, egemenlerin körükledikleri

iç savaş potansiyelinin, cinnet selinin önüne barikat olalım. Hiç kimsenin soyu, sopu, dini, dili, etnik kökeni veya cinsel tercihi nedeniyle dışlanmayacağı, ama imtiyaz da görmeyeceği adil, eşit haklı, barışçıl, sosyal, ekolojik kaygılı bir gelecek, gerçek anlamda demokratik bir cumhuriyet için gücümüz ölçüsünde, verebileceklerimizi verelim. Gelin barış için, demokrasi için, özgürlük için gökyüzünden ateşi yeryüzüne indirelim!

Başarısız olsak da, en azından bizden sonraki kuşaklara, yüzümüz ak, hiç olmazsa zincire vurulan Prometheus gibi yapabileceklerimizi yapmaya çalıştık, verebileceğimiz verdik diyebiliriz. Bu kadarcığı bile uğruna mücadele etmeye değer sevgili hocam, fazlasıyla değer!

Ortak özlemlerimizin hatırına sivri dilimi hoş göreceğiniz ümidi ve barışın, demokrasinin, özgürlüğün esas olduğu bir geleceğe olan sarsılmaz inancım ile yeni yılınızı kutlar, sağlıklı ve aydınlık günler dilerim.

Dostlukla, sağlıklı kalınız.

PİSKOPOZUN »MAKAM SUİSTİMALİ«

9 OCAK 2010

Almanya tarihinde, bilhassa savaş dönemlerinde kiliselerin rolü pek temiz olmadı. Almanya egemenleri ne zaman askerlerini savaş meydanlarına gönderse, kiliselerin »ruhanî subaylar« ile »askerlerimizimizin savaşıma morallerini yükseltmede« verecekleri destekten hep emin olmuşlardır. Modern çağın bütün savaşlarında bu destekten mahrum kalmadılar şimdiye değin.

Ancak kilise içerisinde »çatlak sesler« de çıkmadı değil. Ama ne zaman »çatlak sesler« çıksa, bunlara karşı her defasında susturma operasyonları başlatılmış, »cemaatin genel kanısına aykırı münferit görüşler« olarak itham edilmişlerdir.

Almanya Protestan Kilisesi Konsey Başkanı Piskopoz Margot Kaessmann'ın 4 Ocak 2010'da verdiği »yeni yıl vaazı« Almanya egemenleri ve yaygın medyasında benzer, ama daha şiddetli reflekslere yol açtı. Ne de olsa Piskopoz Kaessmann sıradan bir din kadını değil. Almanya'nın ikinci büyük dinî cemaatinin lideri. Aynı zamanda, 2003'den bu yana başkanlığını yaptığı Savaş Hizmetlerini Reddetme Merkezi Örgütü çerçevesindeki çalışmalarıyla da gösterdiği gibi, tutarlı bir savaş karşıtı insan.

Böylesi bir konumda olan bir dinî cemaat liderinin, verdiği »yeni yıl vaazında« Almanya'nın Afganistan savaşındaki angajmanını eleştirmesi, egemenler için pek kolay yutulur lokma olmuyor elbette. Kaessmann, Afganistan savaşının başından beri Almanya'nın savaşa katılmasına karşı çıkan birisi olarak tanınıyordu. »Yeni yıl vaazında« de Almanya'nın askerlerini geri çekmesini istemesinden, »bütün stratejilerin silahla çözüm olmadığını gizlediğini« söylemesinden sonra bütün hafta boyunca süren tartışmalarda ve gazete sütunlarında iktidar partisinden, yaygın medyaya kadar geniş bir kesim piskopozu – deyim yerindeyse – topa tuttular.

Eleştiriler, »piskopoz, Protestan Kilisesi'ne mensup insanların çoğunluk görüşünü yansıtmıyor« dan, »piskopoz hanımefendi bu sözleriyle, Afganistan'da ülkemiz için görev yapan askerlerimizin moralini bozuyor« a kadar gidiyor. Savaş taraftarlarının böylesi ithamlarda bulunması doğal karşılanabilir. Ama bana göre doğal karşılanmaması gereken en sert eleştiri, bir zamanlar barış partisi olduğunu iddia eden Yeşiller'den geldi.

Yeşiller'e yakın politik vakıf olan Heinrich-Böll-Vakfı'nın başkanı Ralf Fücks, Kaessmann'ı »her kim ki, hristiyan değerlere atıfta askerî gücün kullanılmasına ilkesel olarak karşı çıkıyorsa, o, meydanı ulus, tanrı

veya devrim adına insan öldürmekten çekinmeyenlere bırakıyordur« diyerek eleştirdi. Fücks bu çıkışıyla, gerçekleri tersyüz etmekle kalmayıp, Yeşiller'in artık geleneksel bir Alman Savaş Partisi olduğu gerçeğini bir kez daha teyid etmiş oldu.

Yapılan eleştiriler üzerine basına bir demeç veren Kaessmann ise, »Protestan Kilisesi olarak biz Almanya'nın Afganistan'a daha fazla savaş birlikleri göndermesine karşıyız« açıklamasını yaparak, sözlerinin münferit görüş olmadığını ve güncel bir politik gelişmeye kilise olarak müdahalede bulunduklarının altını çizdi. Muhafazakâr Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesini, Kaessmann'ın kullandığı »Einsatztruppen« (herhalde Türkçe'ye »müdahale birlikleri« olarak çevrilebilir) kavramının fazlaca nasyonsosyalist SS-birlikleri kavramını andırdığını vurgulayarak, iktidar partilerinin piskopozu »makamını suistimal ettiği« ve »popülist davrandığı« suçlamasını yaptıklarına dikkat çekti.

Diğer taraftan Federal Savunma Bakanı Karl-Theodor zu Guttenberg piskopozu hizaya getirmek için 11 Ocak'ta başkanlığında görüşmeye çağırdı. Zu Guttenberg »bayan Kaessmann'ı bu düşüncesine nereden ulaştığını öğrenmek için davet ettim« diyor ve ekliyor, »umarım bayan Kaessmann askerlerimize moral veren askerî ruhanî destek kurumunu aşağılamak istemiyordur.«

Kiliselerin yıllarca savaşa sessiz kalması ve böylelikle destek olmasının ardından, Piskopoz Kaessmann gibi bir kilise liderinin Afganistan savaşına açıkça karşı çıkması, sadece Sol Parti'de olumlu karşılanmıyor tabii ki. Hamburg Piskopozu Maria Jepsen ve Katolik Kilisesi Askerî Piskopozu Walter Mixa gibi önde gelen din insanları da artık Kaessmann'a destek çıkıyorlar.

Görüldüğü kadarıyla kiliselerden Almanya egemenlerini rahatsız edecek »çatlak sesler« çoğalarak çıkacak gibi. Gerçi gelecek ay Londra'da yapılacak olan Afganistan Konferansı'nda Almanya'nın 4.500 asker daha göndermesi kararını açıklayacak olmasını engeller mi pek zannetmiyorum, ama rahatsız ederler. Hoş, bu »çatlak sesler« sadece Pazar ayinlerinde veya yılbaşılarda verilen vaazlarla kısıtlı kalırsa, oluşturulmaya çalışılan »vatan cephesi'nin baskısı altında münferitleşebilirler. Ama gene de Kaessmann'ın çıkışı beni sevindirdi açıkcası. Tek tük de olsa, çıkacak »çatlak sesler« egemenleri işini zorlaştıracaktır.

Sayın Piskopoz: siz siz olun, vicdanınızın sesini dinleyin ve »makamınızı suistimal« etmeye devam edin.

ALMANYA SOLUNA NE OLUYOR?

16 OCAK 2009

2005 yılında 4,1 milyonu aşkın seçmenin oyunu alan ve 2009 genel seçimlerinde oylarını artırarak, Almanya siyasi partiler yelpazesini kalıcı olarak değiştiren DIE LINKE partisinin bugünlerde içerisinde bulunduğu durum, büyük umutlarla kurulan partinin son derece kırılğan bir zemin üzerine hareket etmekte olduğunu gösteriyor. DIE LINKE son haftalardaki personel tartışmalarıyla kendi kendini gereksiz ve ciddi tehlikeler içeren bir konuma soktu.

Oskar Lafontaine'nin kanser ameliyatı nedeniyle Federal Meclis Grubu başkanlığından ayrılması ve yaygın medyanın, »Lafontaine solu yüz üstü bırakıyor« yaygarasıyla birlikte, parti içerisinde, şimdiye kadar açık olarak yürütülmemiş olan »yeni yönetim kim olacak?« tartışması, Der Spiegel gibi yayın organlarının da körüklemesiyle düzensiz bir biçimde alevlendi. Tartışmanın kişiselleştirilerek ve kısmen parti yönetimi içerisinde yayılan dedikodularla süslenerek sürdürülmesi, partinin seçmenler nezdindeki imajını ciddi bir biçimde zedeledi.

Almanya'da parlamentoda ve siyasi arenadaki tek gerçek muhalefet partisinin, Almanya ve Avrupa çapında sosyal, ekonomik ve politik gelişmeler alanında bir çok olumsuz adımların atıldığı, sistem krizinin derinleştiği, sınıf toplumu çelişkilerinin daha da belirginleştiği ve toplum içerisinde ırkçı eğilimlerin gün be gün arttığı bir dönemde böylesi bir örgüt içi sürtüşmeye girmesi, sadece DIE LINKE üyelerini değil, aynı zamanda parlamentoda güçlü bir muhalif sese her zamankinden fazla gereksinim duyan toplumsal ve demokratik kesimleri de zora sokuyor.

Benim de üyesi olduğum parti, son aylarda, dayanışmacı bir ekonomiyi hedefleyen geçiş talepleri gibi konular bağlamında gerekli olan temel programatik bir tartışmayı örgütleyemedi. Bu muğlak duruş, partinin bir tarafta vizyonsuz gündelik iyileştirmeler tandansı, bir tarafta da artık aşılmış olması gereken ve geçen yüzyılda kalan sosyalizm tahayyülleri arasında daralmaya girmesine yol açabilir.

Aslına bakılırsa bugüne kadar partinin stratejik yönelimlerinin sadece parti başkanlığı veya dar yönetici gruplarından geliyor olması, partinin programatik-entellektüel zayıflığına işaret etmekte. Maalesef parti yönetimi ve örgütleri geniş bir stratejik-programatik tartışmayı, kapitalizmin son dönemlerdeki gelişimini analiz etmeyi ve partinin temel politik yönelimlerini belirlemeyi başaramadı.

Lafontaine'nin hastalığının, yaygın medyanın da körüklemesiyle, yönetim sorunu ve Doğu-Batı arasında ihtilaf gibi gösterilmesi, elbette egemenlerin işine gelmekte. Bu durum, yeniden yapılanmaya gitmek isteyen sosyaldemokrasi ile Yeşiller açısından da,

2013'den sonra olası bir kırmızı-kızıl-yeşil ittifakının ancak DIE LINKE'nin olmazsa olmaz temel taleplerinden vazgeçmesini kabul etmesiyle oluşturulabileceği tartışmalarını hızlandırıyor. Yani, DIE LINKE içerisinde bulunduğu durum itibarıyla – ve kısa zamanda bunu çözemezse – sosyal hareketler, sendikalar, barış hareketi başta olmak üzere genel anlamıyla toplumsal sol içerisindeki inandırıcılığını yitirme, kuruluş motivasyonu olan talepleri gerçekleştirmek için zorunlu olan baskı gücünü kaybetme tehlikesiyle karşı karşı.

Solun değişmez görevi, ki bu sadece Almanya solu açısından geçerli değil, sürekli kendini tekrarlayan kriz koşullarının ötesini gösteren siyasi projeler hazırlamak ve bunların gerçekleştirilmesi için geniş toplumsal ittifaklar örmektir. Ayrıca, tarihsel deneyimlerinden hareketle reformlar ve burjuva toplumunun aşılması arasında var olduğu iddia edilen karşıtolumu ortadan kaldırma, hem radikal, hem de gerçekçi olan bir siyaseti yapabilme yetisine sahip olmalıdır.

Almanya solu özelinde, böylesi bir parti, içerisindeki farklı akımları ve aralarındaki ihtilafları yapıcı bir tartışma ve siyaset yapma kültürüne akıtma yeteneğine sahip olmalı, farklı akımların, söz konusu olan farklı siyasi kültürlerin varlığını ve birlikteliğini, ortak partinin zenginliği olarak algılamalıdır.

DIE LINKE'nin kurulduğu günden bu yana en büyük avantajı, karar oluşum süreçlerini partinin tüm dallarından ve aşağıdan yukarı örgütlenme potansiyeline sahip olmasıydı. Kişiselleştirilen yönetim tartışmalarının yol açacağı sonuç ise bu potansiyeli körelten, yani yukarıdan aşağıya dikte edilen programatik söylem olacaktır, ki bu da solu, aştığını zannettiğimiz zaafı içerisinde zayıf düşürecektir.

Bu çerçevede şimdi gerekli olan, solu sol yapan değerleri yeniden anımsamak, yeniden yaşam bulmasını sağlamak ve sosyal adalet, dayanışmacı ekonomi ve barış temelinde geliştirilmiş olan temel talepleri, esaslı ve geniş bir toplumsal değişim stratejisi ile bağlantılı hale getirmektir.

Günümüz koşulları altında DIE LINKE içerisindeki istisnasız bütün akımlar, bu sorumluluğun farkına varmalı ve henüz formel olmanın ötesinde tamamlanmamış olan bütünleşme sürecinin, parti içi çoğulculuğu büyük bir fırsat ve vazgeçilmez bir potansiyel olarak kabul ederek, parti içi dar iktidar kavgalarına kurban edilmesini engellemelidirler. Müdahaleci, radikal reelpolitika yetisine sahip ve çoğulcu bir sol, Almanya ve Avrupa'nın sosyal ve barışçıl geleceği açısından her zamankinden daha fazla gereklidir. DIE LINKE'nin, böylesi bir sol olabileceğini göstermek için, ne yazık ki fazla da zamanı kalmadı.

HAİTİ'Yİ YIKAN DEPREM DEĞİL

23 OCAK 2010

Kolomb'un Hispaniola adasına ulaştığı 1492 yılının hemen ertesinde başlayan katliamlarla hemen hemen yok edilen yerli Taino halkının »dağlık ülke« (Ayiti) olarak adlandırdığı Haiti, tarihi boyunca büyük acılara sahne olan bir coğrafya. 12 Ocak 2010'da meydana gelen ve tahminlere göre ikiyüz binden fazla insanın yaşamına mal olan deprem, bu coğrafyada yaşayan halkların çekekleri acıların daha bitmediğine işaret ediyor.

Küresel medya kuruluşları deprem haberlerini verirken, dünyanın en yoksul ülkelerinden olan Haiti'nin devlet olarak yetersiz olduğuna ve zengin ülkelerin yardımı olmadan ülkenin sorunlarını hiç bir zaman çözemeyeceğine dikkat çekiyorlar. Genel tenor, »yolsuz yöneticiler nedeniyle ülke yoksul kaldı ve depreme dayanıklı binalar yapılmadı« biçiminde özetlenebilir. Ancak Haiti'deki yıkımı algılayabilmek için bu kısa tespit yeterli mi?

Haiti'ye bir yakından bakalım: 1492 sonrasında yok edilen yerli halkın yerine, bilhassa 17. Yüzyıl'dan itibaren Afrikalı kölelerin yerleştirilerek, beyaz adamların şeker pancarı tarlalarında ölesiye çalıştırıldığı Haiti, 1697 yılında İspanya tarafından Fransa'ya verildikten sonra, 1791'de başlayan köle isyanı sonucunda 1 Ocak 1804 yılında köleler tarafından kurulan ilk bağımsız ülke. Haiti, sadece kendi sınırları içerisinde köleliğe son vermedi, aynı zamanda Latin Amerikalı devrim önderleri Bolivar ve Miranda'nın Venezüela, Peru ve Kolombiya'daki bağımsızlık mücadelelerine destek çıkarak, Latin Amerika'da köleliğin kaldırılması için katkı sağladı.

Ancak Fransa, diğer emperyalist güçlerin de yardımıyla, Haiti'de köleliğin kaldırılması sonucunda »mallarından« olan beyazlara tazminat adı altında Haiti'yi 150 milyon Altın Frank ödeme yükümlülüğü altına soktu. Haiti'nin böylesine yoksul bir ülke olmasının temel nedeni 1822'den itibaren yüzyılı aşkın bir süre bu »borcu« ödemesidir.

Diğer taraftan ABD'nin 1902'den itibaren Haiti ile »ilgileneceği« de ülkenin kaderini önemli ölçüde belirledi. ABD'nin ilk işgali 1915'den 1934'e kadar sürdü. ABD, 1957'de iktidarı ele geçiren François »Papa Doc« Duvalier'in diktatörlüğü ve daha sonra oğlu Jean-Claude »Baby Doc« Duvalier'in iktidarını destekledi. 1957-1986 yılları arasında süren baba-oğul diktatörlüğü, ülkeyi sadece ABD tekellerine peşkeş etmekle kalmadı, aynı zamanda Küba'ya karşı »antikomünist bariyer« görevini üstlendi.

1987'deki askerî darbeden sonra 1990'da yapılan seçimlerde başkan seçilen »Yoksulların Papazı« Jean-Bertrand Aristide, ABD'nin yardımıyla 1991'de önce askerî darbe ile alaşağı edildi, ardından 1994'de ABD'nin Operation

Uphold Democracy adlı işgali sonrasında, ülkeyi IMF ve Dünya Bankası kontrolü altına sokması şartı ile yeniden iktidara getirildi. Haiti'liler tarafında »ölüm planı« olarak adlandırılan neoliberal reformları kısmen yerine getiren Aristide, sonradan ABD'nin dayatmalarına baş kaldırıncı, ABD ülkeye ambargo uygulamaya başladı.

2004'de ABD, Duvalier taraftarlarının oluşturduğu ölüm mangalarını destekledi ve onların Aristide'i kaçırıp, kanlı bir iç savaşı körüklemelerine yardımcı oldu. Kanlı olaylar gerekçe gösterilerek ülke BM askerlerinin kontrolü altına alındı. İktidara ABD'nin desteklediği Gérard Latortue getirildi. Latortue, Aristide'in halka yardım olarak yürürlüğe soktuğu bütün uygulamaları kaldırarak, neoliberal politikaları derinleştirdi. 2006 seçimlerinde Aristide'in yakın arkadaşı René Préval başkan seçilmesine rağmen, ABD-BM-IMF ve Dünya Bankası aksinin cenderesi altında olan ülke, ABD'li tekellerin son derece düşük ücretli istihdam piyasası haline geldi.

Bugün Haiti'nin dokuz milyon nüfusunun yüzde 80'i yoksulluk sınırının altında yaşıyor. 2007'de kişi başına düşen yıllık gelir 600 ABD Doları iken, 2009'da günde 2 Dolar'dan az gelire yaşamak zorunda olanların oranı yüzde 80'i aştı. Ülke nüfusunun yarısından fazlası işsiz ve okuma yazması yok. Yaklaşık 2 milyon insan kronik açlık çekiyor. Halkın yüzde 3'ünü aşkın bir oran AIDS'e yakalanmış.

Deprem sonrasında ABD »yardım« gerekçesiyle Port-au-Prince Havalimanı'nı işgal etti. Ancak diğer ülkelerden gelen yardımlara havaalanı kapalı. Obama Perşembe günü 4.800 asker daha göndereceğini açıkladı. Gúya yardım için Haiti kıyılarında demirleyen »USS Carl Vinson« uçakgemisinin 55 doktoru bugüne kadar sadece 7 Haiti'li ile 3 ABD yurttaşını tedavi etti. Nedeni ise basit, ABD Kıyı Koruma Kumandanı Christopher O'Neil'den dinleyelim: »Görevimiz, Florida'ya kaçak girmek isteyen Haiti göçmenlerini denizde yakalamak ve geriye götürmektir.« Basından okuduğumuza göre, deprem mağdurlarına izin verilen tek yer Guantánamo! O da tutuklu halde.

Görüldüğü gibi emperyalistler doğal afetleri dahi kendi çıkarlarını korumak için kullanmaya devam ediyorlar. BM kararları olmadan, »yardım« gerekçesiyle ülkeler işgal edilebilmekte, »yolsuz ve şer iktidarlar« suçlamasıyla, rejim ve hükümet değişiklikleri, yeni sınırlar ve savaşlar dünya kamuoyu nezdinde meşru kılınmaya çalışılmaktadır.

Hayır, Haiti'yi yıkan deprem değil, dünya çapındaki zenginliklerin küçük bir azınlığın elinde toplanmasını sağlayan, savaşları, sömürüyü, sefaleti, açlığı ve ırkçılığı devamlı kılan emperyalizm, dolayısıyla kapitalist özel sermaye birikimidir. Deprem işin cabasıdır.

AFGANİSTAN'DA STRATEJİ DEĞİŞİKLİĞİ YALANI

30 OCAK 2010

Bonn yakınlarındaki Petersberg'de yapılan ilk »Uluslararası Afganistan Konferansı«ndan dokuz yıl sonra, Perşembe günü Londra'da 60 ülkenin ve on uluslararası kuruluşun temsilcileri ikinci »Afganistan Konferansı«nda buluştular. Konferansın BM Genel Sekreteri Ban Ki Moon, Britanya Başbakanı Gordon Brown ve Afganistan Başkanı Hamid Karsai başkanlığında yürütülmüş olması, konferansın aslında savaş yürüten ülkelerin ortak toplantısı olması gerçeğinin üstünü örtmemiyor.

1990'lı yılların ortasından bu yana uygulanan politikalar, BM Örgütü çerçevesinde dünya ülkelerinin ortak girişimi yerine, giderek daha yaygın bir biçimde sanayileşmiş ülkelerin küresel çıkarları çerçevesinde oluşturulan birliktelikler ve NATO gibi insanlığın sadece küçük bir azınlığını temsil eden militarist kurumlar tarafından küresel politikaların belirlendiğini, yerine göre de çeper ülkelerin egemenlerinin »ortaklaştırılması« Batı'nın – siz bunu emperyalizm olarak okuyun – dünyanın geri kalan kesimine kendi çıkarlarını dayattığını göstermektedir.

Bu açıdan bakıldığında, Londra'daki konferansın, değil Afgan halkının çoğunluğunun, dünya halklarının çoğunluğunun dahi yararına olacak sonuçları çıkartmayacağı görülebilir. Petersberg Konferansı ile Londra Konferansı arasındaki tek fark, Batılı ülkelerin nüfusunun büyük bir kesimi arasında Afganistan Savaşı'na karşı olan bir atmosferin yerleşmesi nedeniyle kullanılan »yumuşak« dildir.

Batı medyası bu »yumuşak« dili yaygınlaştırarak, savaş borazanlığını zirveye çıkartmaktadır. Örneğin Badische Zeitung, tam da Federal Şansölye Angela Merkel'in Federal Parlamento'da yaptığı »Alman askerlerinin sayısını artıracakız« açıklamasının ertesi günü »Afganistan'dan askerler geri çekilecek« manşetini atıyordu. Gerek iktidar, gerekse de SPD ve Yeşiller gibi sözde muhalafet politikacıları da son günlerindeki söylemlerinde, »Afganistan'da sonsuza kadar kalamayız« demagojisiyle güya bir »geriye çekilme perspektifinin açıldığını« savunarak, savaşa karşı yükselen eleştirileri törpülemeye çalışıyorlar.

Londra Konferansı'nda yapılan konuşmalarda da ön plana çıkartılmaya çalışan böylesi bir retorik. Açılış konuşmasını yapan Gordon Brown, »konferans, birliklerimizin eve dönmesi için iyi bir temel hazırlayabilir« diyerek aynı söylemi kurgulamaya çalıştı. Sadece bu yıl içerisinde Afganistan'daki Batılı askerî birliklerin sayısının 100 binden 140 bine çıkartılacağına kararlaştırıldığı bir dönemde buna inanmak için fazlaca naif olmak gerekiyor.

Yaygın medya, Alman hükümetinin yaptığı »askerî araçlardan çok, sivil araçları öncelemeliyiz« açıklamasını da bu bağlamda »Afganistan'da yeni strateji« olarak propaganda etmeye çalışıyor. En fazla övülen plan ise, »ılımlı Taliban üyelerini reentegre etme planı«. Sadece Alman hükümeti bunun için oluşturulan »Reentegrasyon Fonu«na yılda 10 milyon Avro ödeyecek. Hamid Karsai de, yalancı çoban misâli, fondan yapılacak ödemelerin yolsuzluk kanallarına akmasını »engellemeye çalışacaklarını« vaad ediyor. Aslında bu fon ile, Afgan direnişinin feodal grupları arasında »satın almalar« ile ayrışma yaratılmak istendiğinin temel araç olduğunu nemenem »ılımlı Taliban« da öğrenmiş durumda.

Diğer taraftan uygulamaya sokulacağı iddia edilen »yeni stratejinin« eskisinin devamı olduğu çok açık. Savaş ve işgal başladığı günden beri NATO güçleri, çeşitli NGOları, medya temsilcilerini ve kimi uluslararası kuruluşları, »askerî tedbirleri desteklemesi gereken güçler« olarak nitelendirmekteydi. Batılı ülkelerin sivil tedbirler için ayırdığı »yardım« paraları bu koşulla veriliyordu. Nitekim FDP'li Federal İşbirliği Bakanı henüz bir kaç hafta önce yaptığı bir açıklamasında, »eğer Afganistan'daki sivil kuruluşlar, teröre karşı verilen mücadeleyi desteklemezlerse, paraları keserim« tehditini savurmuş, yayınladığı bir genelgede de, bakanlık çalışanlarının proje başvurusu yapanları bu çerçevede değerlendirmeye almalarını emretmişti.

Savaşın derinleştirilmesi, egemen politika ile yaygın medyanın işbirliği içerisinde »savaşın bitirilmesi için en kestirme yol« olarak gösterilmeye çalışılıyor. Afganlı güvenlik güçlerinin eğitimine ağırlık verilmesi, Taliban içerisinden para ve makam vaatleriyle belirli kesimleri çekmek için rüşvete başvurulması ve sivil yardımların, cephe arkasını güvence altına alma çalışmalarına yönlendirilmesi, yıllardan beri uygulanan, ama başarısız kalan denemeler. Yani savaş stratejilerinde, iç kamuoyunu rahatlatmaya yarayacak yumuşak söylemin dışında değişen bir şey yok.

Pardon, değişen bir şey daha var: eski Şansölye Gerhard Schröder'in »tarihsel adım« diye pohpohladığı 2001 Petersberg Konferansı bir buçuk hafta sürmüştü. Londra Konferansı için biçilen süre ise sadece 7 saattir. Savaşta başarı gösteremeyen dünya egemenleri, bir noktada başarılılar: kamuoyunu yanıltmak için günlere değil, bir kaç saatlik toplantılara ihtiyaçları var artık. Görece refahı olan imtiyazlı coğrafyalarda yaşayan insanların savaşa daha kararlı bir biçimde karşı çıkmamaları durumunda, yanıltma için gerekli olan süreler daha da kısılacak gibi. Ne dersiniz, yanıltıyor muyum?

ÇEKİRDEK AVRUPA'NIN 2020 AJANDASI

6 ŞUBAT 2010

Almanya ve Fransa arasındaki ilişkilerde göz alıcı semboller oldum olası önem taşımıştır. O nedenle Almanya ve Fransa hükümetlerinin geçen Perşembe günü gerçekleştirdikleri ortak kabine toplantısının Angela Merkel Hükümetinin işbaşına gelişinin 100. gününe rastlamasının, yaygın medya tarafından »bu tarih, Alman-Fransız dostluğuna ne kadar önem verildiği gösteriyor« pohpohlamasıyla manşetten verilmesi, pek şaşırtıcı olmadı.

AB çatısı altında »Çekirdek Avrupa«yı, yani asıl karar mercii oluşturulan Almanya ve Fransa 1963 yılından bu yana hükümetler düzeyinde konsültasyonlar gerçekleştiriyor. Almanya ve Fransa arasındaki – savaş sonrası – ilişkilerin 40. yıldönümüne rastgelen 2003 konsültasyonu, daha doğrusu 2003 Elysée Sözleşmesi »Ortak Bakanlar Kurulu Toplantıları« başlığı altında kurumsallaşmayı sağlamıştı. Ortak toplantı o tarihten bu yana altı ayda bir yapılmaktadır.

20. Yüzyıl'ın iki »ezeli düşmanının« bu yakınlaşması, kuşkusuz savaş sonrası Avrupa'sının barışçıl bir biçimde bütünleştirilmesi yönünde atılan en önemli adım olarak nitelendirilebilir. Fiili olarak Almanya ve Fransa vatandaşlarının »çifte vatandaş« statüsünde görülmesi, iki dilli televizyon kanallarının kurulması, iki ülke arasında gençlik mübadelesinin yapılması veya şimdi planlandığı gibi iki ülke sınırında iki dilli kreşlerin oluşturulup, gene iki dilli ortak ders kitaplarının kullanılması, ortak coğrafyadaki toplumların barış içerisinde yanyana var olmaları açısından örnek teşkil etmekte.

Söz konusu olan işbirliği sadece bunlarla sınırlı kalsaydı, muhakkak diğer ülkeler için gıpta edici bir örnek olurdu. Öyle değil, çünkü bu işbirliğinin temel motivasyonu AB kisvesi altında yayılmacı bir hegemonya kurmak ve küresel paylaşım mücadelesinde »Global Player«, yani dünya gücü olarak rol oynamaktır.

Ancak, ki bunu Perşembe günkü toplantı da kanıtlıyor, iki ülkenin işbirliği pek sorunsuz yürümüyor. Fransa özellikle son küresel mali ve iktisadi krizin de etkisiyle, uluslararası mali piyasalar ve küresel stratejiler üzerinde tek başına değil, sadece Alman-Fransız omuzdaşlığına dayanan bir Avrupa çatısı altında et-kide bulunabileceğine inanıyor. Fransa Başkanı Nicolas Sarkozy bu nedenle ortak Alman-Fransız askerî oluşumunu, Afganistan'da savaşa katarak önemini artırmak ve silah tekellerinin daha hızlı bir biçimde birleşmelerini gerçekleştirmek istiyordu. Böylelikle NATO'nun komuta kademesine geri dönmüş olan Fransa'nın küresel karar alma mekanizmalarındaki ağırlığı artmış olacaktı.

Almanya'nın bu konularda ağır davranması doğal olarak Elysée Sarayı'nda hayal kırıklığı yarattı. Hatta güçlü bir etkisi olan »Club Economique Franco-Allemand« (CEFA) adlı sermaye birliği, her iki hükümete de gönderdiği bir mektubunda, »Almanya ve Fransa arasındaki ilişkilerin zayıflığı, Avrupa'nın zayıflığı olacaktır. Her ülkenin tek başına davrandığı bir geçmişe dönmek, herkes için zararlıdır« tespitini yaparak, karar vericileri uyarmak ihtiyacını hissetmişti.

1990 sonrası gelişmeler, Almanya devlet aklında önemli değişikliklere yol açtı. Bugün, gene mali krize karşı geliştirilen müdahaleci tedbirler örneğinde de görüldüğü gibi, Almanya küresel çapta yeniden önemli bir aktör olabileceği hesaplarını yapmaktadır. Gerek Federal Ordu'nun, Afganistan başta olmak üzere, dünya çapındaki ihtilaf bölgelerinde daha çok görev alması, gerekse de tek başına Rusya, İran ve Çin ile enerji tedariki ve ekonomik işbirliği arayışlarına girmesi, eski düşman-yeni dost Fransa'nın »ekarte edilme« korkusuna kapılmasına neden oluyor. Alman dış siyasetinin bir geleneği hâline gelmiş olan ve yeni göreve gelen Dışişleri Bakanı'nın ilk yurtdışı ziyareti açısından özel anlam taşıyan »Paris Ziyareti«, uzun bir süre sonra yeni bakan Guido Westerwelle tarafından terk edilmişti. İlk resmî ziyaretini Varşova'ya yapan Westerwelle, Almanya'nın tek başına hareket etme eğiliminde olduğunun işaretini veriyordu.

Elbette Almanya hâli hazırda bunu yapabilecek güce sahip değil. Bu nedenle ve Fransa'nın hayal kırıklığını bir nebze olsun gidermek için son toplantıya sembollerle özel anlam yüklenildi. Toplantı, iktisattan, kültür ve eğitime, güvenlikten, sanayi ve araştırma politikalarına kadar 80 başlıkta yeni işbirliği kararlarını aldı.

Alınan kararlar öncelikle her iki ülkenin AB içerisindeki konumlarını güçlendirmelerini sağlayacak. Diğer tarafta da, iç politikada özellikle sosyal kısıtlamalar nedeniyle zor durumda kalan Başkan Sarkozy'ye, »dış politika başarısı« getirerek, zaman kazanmasını sağlayacak. Ancak kararların asıl etkisi kendisini AB'nin neoliberal ve militarist dönüşüm sürecinde gösterecek. Çünkü Çekirdek Avrupa efendileri kararlaştırdıkları »2020 Ajandası« ile bu dönüşüme ivme katmak, küresel paylaşımında daha fazla rol oynamak için ellerinden geleni göstermekte kararlılar.

Büyük bir olasılıkla bundan sonra Almanya ve Fransa'nın AB içerisindeki konumları güçlenecek, gelişmeler ona işaret ediyor. Ama 2020 Ajandası'nın Avrupa halkları arasında yaratacağı tepki henüz belli değil. Başka bir Ajanda, eski Şansölye Gerhard Schröder'in »2010 Ajandası« Almanya'da yeni bir sol partinin kuruluşunu tetiklemişti. Ya 2020 Ajandası da benzer bir sonuç yaratırsa? Olmaz olmaz demeyelim hiç.

KAÇIŞ SINIFTAN MI, YOKSA GÖREVDEN Mİ?

13 ŞUBAT 2010

TEKEL işçilerinin haftalardır süren direnişinin yarattığı moral dalgası, sadece tüm renkleriyle Türkiye sosyalist hareketini sarmakla kalmadı, aynı zamanda Avrupa'daki Türkiye kökenli sosyalistleri de heyecanlandırdı. Almanya'da yapılan dayanışma gösterileri, Almanya DIE LINKE partisi ile Avrupa Solu'nun verdikleri dayanışma mesajları ve çeşitli sol-sosyalist gazete ve internet sayfalarında konuya değinilmesi, TEKEL işçilerinin direnişinin Avrupa'daki etkisini anlatıyor sanırım.

Bu bağlamda Türkiye'deki çeşitli kesimlerin, ki bunu yaygın medyada da kaleme alınan yazılar ve yapılan çağrılardan okuyabiliriz, TEKEL işçilerini sempatiyle karşıladıkları görülüyor. Özellikle sosyalistler arasında TEKEL direnişinin »sınıf perspektifinin« ve »sınıf mücadelesinin« gündeme oturduğu, »yeniden önem kazandığı«na dair yorumlar yapılmakta.

Gerçi sosyalist olduğumdan, »sınıf mücadelesinin« hiç bir zaman önemini yitirmedigine inanıyorum, ama sosyalistlerin bu yorumlarında da ciddi iki sorun görüyorum. Bunu, yazılarını özel bir ilgi ile okuduğum Ertuğrul Kürkçü'nün Bianet sitesinde yayınlanan »Sınıftan Kaçış Bitti« başlıklı yorumu bağlamında açıklamaya çalışayım.

Kürkçü, yorumunda TEKEL direnişinin »meşruiyetini emekçilerin mücadeleleriyle buluşarak yeniden üretmek, varlık nedenini hergün yeniden doğrulamak için çok daha elverişli bir dönemin kapısı açılırken, sosyalist hareket bu dönemin toplumsal mücadelelerine dahil olabileceği kanalları yeniden kurmak, bir politik merkez haline gelmek ve sermaye siyasetlerine karşı bir işçi sınıfı siyasetini işçilerin sınıf mücadelesi içinden geçirerek inşa etmek sorumluluğuyla karşı karşıya« olduğunu gösteren »muazzam bir yeniden kuruluş momenti« anlamına geldiğini vurguluyor.

Elbette, toplumsal mücadelelerin yükseldiği dönemlerin sosyalist hareketlerin önüne »muazzam« fırsatlar çıkardığı tespitine katılmamak elde değil. Ancak, bu »muazzam« fırsatların sonuç alıcı olabilmesi için, sosyalist hareketin bu fırsatlar ortaya çıkmadan önce doğru ve radikal konumlanışını sağlamış olması gerekmez mi? Türkiye sosyalist hareketi özelinde, bugüne kadar, bırakın toplumsal etkisini, işçi sınıfı üzerindeki etkisini artıramamış olan bir sosyalist hareket için, örneğin egemen politikanın direnişin belirli bir evresinde U-dönüşü yapıp, TEKEL işçilerinin taleplerini belirli ölçüde karşılaması, nasıl bir momentum etkisi yaratacağı acaba?

Bu direnişi doğrudan barış ve demokratikleşme mücadelesi ile bağlantılı hâle getirememiş, TEKEL işçilerini ve diğerlerini sokağa döken nedenlerin, yani neoliberal dönüşümün, özelleştirme ve liberalleşmelerin, kirli savaş, vesayet rejimi ve Kürt Sorunu ile birbirini tamamlayan bütünsel bir siyaset olduğunu, kendileri de inanmadıkları için gösteremeyen Türkiye sosyalistleri, talepleri karşılanan emekçileri nasıl daha fazlasını istemek için sokakta kalmaya ikna edebileceklerdir?

Kürkçü'nün yazısında bir diğer sorunlu nokta da, ki bunun Türkiye solu için semptomatik olduğunu düşünüyorum, BDP'ne gönderdiği »çiçeklerdir«. BDP'nin yeni yönetiminin bütünsel bir yaklaşımla toplumsal talepleri siyasetine sokmaya çalıştığını, kapılarını, başta Türkiye sosyalistleri olmak üzere, geniş kesimlere sonuna kadar açtığını ve emek hareketi ile organik bir bağ kurmaya çalıştığını söylemi ve pratiğiyle göstermesine rağmen, Kürkçü »toplumsal taleplerin BDP siyasetinin sistematik bir ögesi halini aldığını söylemek için çok erken« diyor ve bunun BDP'nin ana muhalefet partisi konumu hedefiyle »çok güçlü gerilimler« yaratacağı kehanetinde bulunuyor.

Sevgili Ertuğrul Kürkçü ve onun şahsında ona yakın düşünen sosyalistler kusuruma bakmasınlar ama, gönderdikleri çiçekler fazlasıyla zehirli. Bu yaklaşım fazlasıyla ucuz bir yaklaşım. Türkiye sosyalist hareketi bence Kürtlere akıl vermek yerine, önce kendi görevini yerine getirmelidir. Sınıf mücadelesi içerisinde yer almak, bu mücadeleyi sosyalist hareketin politik merkez haline gelmesi için kullanmak, sosyalist hareketin hiç kimseye devredemeyeceği bir özgövidir. Ve sınıf mücadelesinin, Anadolu-Mezopotamya halklarının en ivedi sorunu olan barış ve demokratikleşme mücadelesiyle bütünleştirilmesi, en az bunun kadar önemli ve bence sınıf mücadelesinin özü olan bir görevdir.

Tek devlet sınırları içerisinde birbirlerinden farklı iki ülkeyi ve ayrışmalar yaşayan bir toplumu barındıran Türkiye Cumhuriyeti'ndeki en önemli güncel meydan okuma, egemen politikaya karşı geniş toplumsal kesimleri barış, demokratikleşme ve adalet hedefiyle ortak mücadelede buluşturmadır. Muhakkak ki sosyalistler bu ortak mücadelenin önemli bir bileşeni olacaklardır, ama kendi görevlerini yerine getirdikleri, »beyaz«lıklarını ve gizli ırkçılığı aşabildikleri ölçüde.

Kimse merak etmesin, sınıftan kaçan falan yok. Ama sınıf lafazanlığı ile güncel görevlerinden kaçanlar var.

ENTELLEKTÜEL AHLÂK VE ELEŞTİRİ SINIRI

13 ŞUBAT 2010

Düşüncelerimi paylaştığım çeşitli yazılarda defalarca radikal eleştiri ve özeleştirisinin genel anlamda temizleyici etkisi olduğunu, tartışmaları öze yönlendirdiğini söyleyip dururum. Ve, elbette, dikkat edilmezse eğer, eleştiri ve hakaret arasındaki ince çizginin çabucak geçilebileceğini, istemeden de olsa farklı düşünenin aşağılanmasına varacağını ve bu nedenle de eleştirinin radikalliğini tüm insanî hassasiyetlerle kullanmak gerektiğine inanırım.

Kuşkusuz hiç kimse doğrunun tapusunun kendinde olduğunu iddia edemez. Benim de böylesi bir iddiam yok. O nedenle yazılarımı kaleme alırken, üzerinde yoğunlaştığım konuyu elimden geldiğince etraflıca araştırmayı, karınca kararınca düşüncelerimi toparlayıp, paylaşmaya çalışırım. Yazılarıma gelen eleştirileri de, yanlışlarımı düzeltmek, yeni bilgilere ulaşmak, öğrenmek ve yeniden arayışlar içerisine girmek için bir motivasyon olarak algılarım.

Bilhassa sosyalistler arasında yapılan tartışmalarda, kullandığım dilin tüm sivrilğine rağmen, incitici olmamasına özen gösteririm. Hoş, asıl politik dilim Almanca olmasından dolayı Türkçe’de belki bu özenin hakkını tam olarak yerine getirmiyor olabilirim, ama en azından çaba sarfettiğimi söyleyebilirim. Sosyalistler arasında böyle bir çabanın son derece gerekli olduğuna inanıyorum, çünkü tarihimiz, yani cinayetler, aforozlamalar, işkenceler ve ihanetlerle dolu olan 20. Yüzyıl’ın hâlâ solun sırtında bir kâbus gibi durduğunu düşünüyorum. Bu nedenle dostum Jörn Schütrumpf’un dediği gibi, »geçmişteki ve günümüzdeki kendi eylemine karşı dürüstlük; kendi düşüncelerinde samimi olmak – bilhassa rahatsız edici olduğunda ve karşıtlarına karşı da hilekâr olmamanın« sosyalistlerin sahip çıkmaları gereken erdemler olduğuna inanmaktayım.

Eleştirinin rahatsız edici olması son derece doğal. Ne de olsa hepimiz insanız ve doğru olduğuna inandığımız eylem ve düşüncenin başkaları tarafından eleştirilmesi, yanlış olduğunun söylenmesi, dürüst olursak eğer, hepimizi rahatsız eder. Ancak rahatsız oluşumuz, acı olan gerçeği değiştirmiyor ne yazık ki. Bana kalırsa, en acımasız eleştiri karşısında bile soğukkanlılığı kaybetmeden ve esasta kalınarak ya karşı eleştiri yapıp söylenenler çürütülmeli, ya da özeleştiri verilmelidir. Tartışmaların öğretici, yapıcı, ileriye götürücü olması için bence bu bir zorunluluktur.

Ama diğer taraftan da yapılan eleştirinin inandırıcı bir temele ve örneklemelere oturtulmasının, şahsileştirilmemesinin de gerekli olduğu

düşüncesindeyim. Aksi takdirde eleştiri, altı boş bir itham, gerekçesiz bir suçlama ve kişiye yönelikse, hakaret haline gelir.

Bunları niye yazıyorum? Anımsayacaksınız, bazı yazılarımda Türkiye sosyalist hareketinin bazı kesimleri arasında gördüğüm »beyaz« duruşu ve gizli, yani latent (latens) ırkçılığı eleştiriyorum. En son kaleme aldığım »Kaçış sınıftan mı, görevden mi?« başlıklı köşe yazımda da bu vurgu var.

Belki bir tekrar olacak, ama neden bu eleştiriye yönelttiğimi bir kez daha gerekçelendireyim: Bir kere »beyaz« olmak, salt bir ten rengi değildir. »Beyaz« olmak, bir egemenlik alanıdır. Bu tanımlı açıklayan sayısız eser mevcut ve tanım antiırkçı literatür ile diskursta yerleşiktir. Gizli, yani latent ırkçılık ise açık, faşizan ırkçılıktan farklı, bilinçaltına yerleşmiş bir yaklaşımdır. Sosyolojide, işlevler ve motiflerin açıklanmasında, psikoanalizde ise bilinçaltına dayalı davranışları açıklamakta kullanılır. Gizli ırkçılık da, aynı ksenofobi, yani yabancı korkusu / yabancı düşmanlığı gibi antiırkçı diskursta yerleşmiş olan, hatta Almanya’da mahkeme karar ve karar gerekçelerine yerleşmiş olan bir tanımdır. »Beyaz« olmanın ve gizli ırkçı davranışların en önemli ortak özelliği de paternalist yaklaşımlardır.

Okuduğum yazılardan, tartışma metinlerinden, programatik belgelerden ve yapılan yorumlardan, »beyaz« lığın ve gizli ırkçılığın Türkiye sosyalist hareketi içerisinde göze çarpan bir biçimde kökleşmiş olduğu sonucunu çıkartıyorum. Kimbilir, belki de Almanya’da yaşadığımdan ve gündelik yaşamımda en az üç öğün gizli ırkçılıkla karşılaştığımdan bu konuda biraz fazla hassasımdır. Ama uzun yıllar göçmen hareketinde ve antiırkçı mücadele içerisinde aktivist oluşumdan dolayı, bilhassa kendimi yakın gördüğüm Türkiye sosyalist hareketine bu konuda eleştiri yapma hakkımın olduğunu düşünüyorum.

Evet, bir akademisyen, bir entellektüel olmadığım doğru. Otodidakt bir aktivist olarak düşüncelerimi paylaşmak istiyorum, sadece o kadar. Düşüncelerimde, yazdıklarımda yanlışlarımı, tespitlerimin doğru olmadığını söyleyebilirsiniz. Belirttiğim gibi, doğrunun tapusunun bende olduğunu iddia etmiyorum. Ama ayrıca da bu saatten sonra müthiş bir bilgi birikimi olan Türkiye sosyalistlerine de gizli ırkçılık ile ırkçılık arasındaki farkı anlatmamın bir anlamı olmadığını düşünüyorum.

Şimdi gelelim sadede: Bugün sizlerle Almanya’daki Yeni Özgür Politika ile Türkiye’deki Günlük gazetelerinde

Cumartesi günü yayımlanacak olan »Kaçış sınıftan mı, görevden mi?» başlıklı köşe yazımı paylaştım. Yazımı, sayın Ertuğrul Kürkçü'nün Bianet sitesinde yayınlanan »Sınıftan kaçış bitti« başlıklı yazısıyla bağlantılı olarak kurguladım.

Yazıda kişisel bir hakarete bulunmadığımı düşünüyorum. Her ne kadar bir köşe yazısında bir konu tüm detayları ile verilemezse de, ana düşünceyi hakaret sınırını aşmadan özetlediğim inancındayım.

Yazılarıma öyle ya da böyle tepki alırım, ki eleştiri olsun, destek olsun bu beni sevindirir, çünkü her defasında kendimce öğreneceklerimin olduğunu düşünürüm. Ancak bu sefer büyük bir hayal kırıklığına uğradığımı belirtmeliyim. Sayın Kürkçü'den aldığım yanıtlar, dermanımı anlatamamış olduğum kanısını uyandırdı bende. Açıkcası sayın Kürkçü'nün Türkçe'ye benden çok daha iyi hakim olduğunu bildiğimden, düşüncelerimi hakaret, hatta »insanlık suçu izafe ettirmek« olarak değerlendirmiş olmasını hiç ama hiç anlayamadım.

Aramızdaki kısa mesajlaşmayı, sosyalistler arasındaki tartışmalara kötü bir örnek olduğu düşüncesiyle paylaşmak istiyorum. Mesajlar şöyle:

E. Kürkçü: 12.02.2010-13:41 = »Sen ahlaksız bir insansın... ve hep öyle kalacaksın«

Yanıtım: 12.02.2011:58 = Eğer aşağıdaki mesajı gerçekten Ertuğrul Kürkçü yazdı ise, yaşamım boyunca unutamayacağım bir hayal kırıklığına uğrarım. Bilemiyorum, internet ortamında kişilerin isimleri ve mailadresleri kullanılarak hakaretlerin yapılmasına çok ca tanık oldum, o yüzden mesajı başkası yazmış olabilir mi. Tanıma fırsatını bulduğum Ertuğrul Kürkçü'nün böyle bir tepki verebileceğini düşünemiyorum doğrusu.

O satırları yazan kisiden ahlâk üzerine öğreneceğim pek fazla bir şey yok. Aksine öğretebileceğim çok şey olduğunu zannediyorum.

Sahiden Ertuğrul Kürkçü bana bu satırları yazdıysa, özür dilemesini bekliyorum. Aksi takdirde şahsıma yapılan terbiyesizliği teşhir edeceğim.

Murat Çakır

E. Kürkçü: 12.02.2010-14:26 = »Bu mesajı ben yazdım. Senin entellektüel ahlâktan nasibini almamış bir insan olduğunu düşünmeye devam ediyorum ve hep böyle kalacağımı görüyorum. O yüzden sana ahlâksız diyorum. Ne isen o olduğunu sana söylemiş olmamı kime duyurmak istersen duyur. Ağzına geleni söylemenin serbest olmadığını insanlar çok küçük yaşta öğreniyorlar, sen ise bunca yaş yaşadktan sonra bana bir insanlık suçu izafe etmekte serbest olduğunu sanıyorsan, bunu sadece ahlâken ifsat etmiş olduğun için yapabilirsin. Aramızda özür dilemesi gereken biri varsa o da sensin. Ama bunu da senden talep etmiyorum. Ne halin varsa gör.«

Yanıtlar hakkında bir yorum yapmayacağım, okurun kendisi yorumlayabilir. Ama bir noktanın altını çizmeyi gerekli görüyorum: Bu kısa mesajlaşma bana ne kadar açık ve kanayan bir yaraya parmak bastığını teyid ediyor. Sayın Kürkçü'nün hakkımda neler düşündüğü, beni pek ilgilendirmiyor. Hakkımdaki düşüncelerini değiştirme gibi bir derdim de yok. Ama sosyalist hareketin önde gelen isimlerinin genel olarak ne düşündükleri, sadece benim değil, sosyalist hareketin bütünü için önemli olmaya devam edecektir.

»ANTİSEMITİZM VE TARİH RÖVANŞİZMİ«

20 ŞUBAT 2010

Bazen insanın düşünesi geliyor, yahu Almanya'daki toplumsal ve politik solunun rahatı çok mu yerinde diye. Tam da bugün Berlin'de yapılacak olan »Federal Ordu Afganistan'dan Dışarı!« başlıklı büyük mitingin arifesinde, bana göre hayli uğursuz bir tartışma yeniden alevlendi. Sanki başka önemli işleri yokmuş gibi, »antisemitiklik ve rövanşistlik« yeniden gündeme oturtuldu.

Tartışmanın odağında olan isim Yahudi yazar Norman Finkelstein. Merkezi Berlin'de olan »Orta Doğu'da Adil Bir Barış İçin Yahudi Sesi« adlı ve Yahudilerden oluşan bir örgüt Finkelstein'ı »İsrail ordusunun Gazze'ye saldırısından bir yıl sonra; Almanya hükümetinin, Filistin halkının açlığa terk edilmesindeki sorumluluğu« başlıklı bir toplantıya davet etmişti. Toplantı Berlin'deki Rosa-Luxemburg-Vakfı'nda yapılacaktı. Ancak Berlin DIE LINKE eyalet örgütünde bir çalışma grubu olan LAK Shalom'un başını çektiği bir kampanya sonucunda, vakıf yöneticileri toplantıyı iptal ettiler. Buna rağmen günlerce süren kampanya hâlen devam ediyor.

Ne var bunda diyebilirsiniz. Ne de olsa Finkelstein yazı ve kitaplarından dolayı hayli tartışmalı. İsrail'in devlet politikasına karşı geliştirdiği sert eleştiriler, kısmen ve kırılarak neonaziler tarafından da propaganda malzemesi olarak kullanılıyor. Peki, bu gerçek kampanyanın asıl motivasyonunun üstünü örtmeye yeterli mi?

Bence hayır, çünkü asıl sorun Finkelstein değil. Toplantıyı düzenleyen Yahudi örgütünün başkanı Prof. Rolf Verleger, Finkelstein'ı »kendisini Yahudi kan ve toprak milliyetçiliğine karşı savunan bilinçli bir Yahudi« olarak nitelendiriyor. Aynı zamanda bir tiyatro sanatçısı da olan ve iktidar ve egemenlik ilişkilerini araştıran yazılarıyla tanınan Th. Immanuel Steinberg ise, Finkelstein'ın ABD'ndeki Harvard Üniversitesi profesörü olan Alan Dershowitz'in linç kampanyasının kurbanı olduğunu yazıyor.

Peki, Dershowitz'in arkasında kimler var? Ünlü silahlanma ve savaş lobicisi AIPAC, ki kendi açıklamalarında kendilerini »American Pro-Israel Lobby« olarak tanıtır; Anti-Defamation-League (ADL); American Jewish Committee ve ABD'li köktendinciler. Bu örgütlerin pratikleri bir gözden geçirirseniz, kimin kime saldırdığını daha iyi anlayabilirsiniz.

Peki, bilhassa Almanya solunun antisemitizm konusunda hassas olması gerekmez mi? Elbette, hem de tutarlı bir biçimde ve nasyonsosyalizmin utanç tarihini unutmadan! Ancak, LAK Shalom ve benzeri akımların eleştirilerine biraz daha yakından bakmak gerekiyor. Çünkü Finkelstein'a karşı yürütülen kampanyanın temelinde, »İsrail devleti korunmalıdır« ve »İsrail devletini koruyan ABD desteklenmelidir« anlayışı yatmak-

ta. LAK Shalom, »Almanya bir savaş ile Hitler'den kurtuldu, bu nedenle biz savaşa karşı değiliz« yaklaşımını defalarca savunmuş ve örneğin Gazze-Savaşı esnasında Almanya'da sokaklara dökülen savaş karşıtlarının ve Filistinli göçmenlerin yürüyüşlerine karşı »İsrail'le dayanışma mitingleri« düzenlemiş, dayanışmanın sembolü olarak ABD ve İsrail bayraklarını üyelerine taşıtmıştı.

Sol içerisinde yapılan tartışmalarda »islamo-faşizme karşı Batı'nın yürüttüğü savaşın öneminden« ve »antiemperyalizm kavramı aslında antisemitik olan solcuların kavramıdır, emperyalizm yoktur« görüşlerini savunan, savaşa, baskıya, ayırmacılığa ve adaletsizliğe karşı olan ve İsrail'in devlet ve hükümet politikalarını eleştiren her kişiyi »Yahudi düşmanı« ve »tarih rövanşisti« olarak tanımlamaktan geri durmayan LAK Shalom'cular, ulusal devlet savunucusu bir konumdan geri adım atmamaktalar. Aralarında neredeyse hiç bir Yahudi'nin olmadığı bir grubun, Yahudi olan, ama İsrail devletini eleştirenlere karşı aldığı bu tutumu nasıl değerlendirebiliriz?

Bir kere, imtiyazlı coğrafyada, görece refah, özgürlük ve demokrasi içerisinde yaşayanların, küresel adaletsizlik, küresel savaşlar ve küresel sömürü nedeniyle yoksulluk, açlık, ölümler, iklim felaketleri ve daha nice si nedeniyle yaşamları cehenneme çevrilen milyarlarca insana bakarak, »artık emperyalizm yoktur« savunusunu yapmaları, emperyalist savaşların »vatan cephesi« propagandasından başka bir şey değildir.

Diğer taraftan da, ikincisi, Gazze saldırısını »İsrail ulusal devletinin kendisini savunmasının gereği« olarak tanımlamak, milyonluk bir açık hava hapishanesine dönüşmüş Gazze'deki bütün insanlık dışı uygulamaların ortağı haline gelmektir. Hamas örgütüne yönelik haklı eleştiriler, ne savaşı, ne de apartheid uygulamalarını savunmayı haklı kılabılır.

Üçüncüsü, solun görevi ne zamandan beri milliyetçilik ve şövenizm üreten ulusal devleti korumak oldu? Açık İslam düşmanlığını körükleyerek ve tarihsel gerçekleri göz ardı ederek, İsrail ulusal devletini tek doğru olarak savunmak, Almanya özelinde solculuk değil, tersinden Almanya milliyetçiliğinin dışı vurumu ve açık neoconculuktan başka bir şey değildir.

Velhasılı »antisemitizm« diye diye gerçek antisemitiklik yapıldığına, solculuk kisvesi altında emperyalist savaşların savunulduğuna eminim. Bir şeye daha: o da bugün yapılacak olan mitingte sözde »antisemitizm karşıtlarından« kimsenin olmayacağına. İnanmazsanız, gelin beraber bakalım.

İKİ ÜLKE, TEK PARTİ

BARIŞ VE DEMOKRATİKLEŞME MÜCADELESİNDE ORTAKLAŞMA ÜZERİNE 21 ŞUBAT 2010

Türkiye Cumhuriyeti'nin, küresel çapta geliştirilen politikalar ve stratejiler çerçevesinde, yeni bir biçimlendirilme sürecine girmiş olması, bu çerçevede bir yönetim krizinin ortaya çıkması, egemenler arasındaki iktidar çatışmasının çelişkilerle dolu olarak yol alması ve AB üyelik süreci ile yeşeren demokratikleşme umutlarının hayal kırıklığına dönüşmesi, toplumsal muhalefet gruplarının, gerek birlikte, gerekse de tek tek yeni örgütlenme biçimleri arayışlarını tetiklemektedir.

Sadece son beş-on yıllık sürece bakıldığında, salt sol da değil, aynı zamanda muhafazakâr ve liberal kesim arasında da yeni yapılanmaların kurulup, dağıldığı, ama arayışların hâlâ devam ettiği görülebilir. Buna rağmen Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisindeki farklı toplumsal muhalefet güçleri, hâlen egemen politikaya öyle ya da böyle alternatif bir güç yaratamamışlardır. Bunun temel nedenlerinden ikisinin, arayış içinde olan güçlerin öncelikle dar grup veya tekil çıkarlarını ön plana getirerek, oluşturulması düşünülen yapılanmalara bu tekil çıkarları dayatmaları ve genel anlamıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin en önemli ihtilaf kaynağı olan Kürt Sorunu'nun barışçıl çözümü konusunda ortak bir irade oluşturamadıkları olduğunu düşünüyorum.

Tekil çıkarların önplanda tutulması, hem geniş toplumsal birliktelikler ve bunun ifadesi olan siyasî araçların oluşturulabilmesini engellemekte, hem de toplumun geniş kesimlerini kucaklayacak bir siyaset yapabilmek yetisini körleştirmekte ve böylelikle de, özünde muhalif olan kimi kesimleri – kendi iradelerinden bağımsız olarak – genel anlamda egemen güçlerin »taşeronu« hâline getirebilmektedir. Böylelikle farklı toplumsal muhalif güçleri esir alan bir kısır döngü, kendi kendini sürekli yenilemektedir.

Halbuki toplumlar tarihi, değişim ve dönüşümlerin her defasında farklı toplumsal kesim, sınıf ve katmanlar tarafından verili koşullardan duydukları memnuniyetsizliğin verdiği motivasyonla ortaklaşa kurulan ve kısa ve orta vadeli ortak hedefleri merkezinde tutan söylemi, eylem pratiği ve politikası olan koalisyonlar / ittifaklar / birlikler tarafından tetiklendiğini kanıtlamaktadır. Böylesi koalisyonlar / ittifaklar / birlikler başlangıçtan sonuna kadar geniş halk kitlelerinin desteğine sahip oldukları durumlarda pek az yenilgiye uğramış, ülke içi ve dışından gelen yoğun askeri şiddet karşısında bile gerilemeyerek, hem kendi toplumlarında, hem de yakın-uzak ülkelerin toplumlarındaki değişimi gerçekleştiren süreçlerin başlamasını sağlayabilmişlerdir. Değişim ve dönüşüm süreçleri sonrasında yeni egemen güçlerin ortaya

çıkması, koalisyon / ittifak / birlik güçlerinin kimilerinin gericileşmiş olması ve daha önce beraber olunan kesimler üzerinde – bazen de eski düşmanla birleşerek – baskıcı hakimiyet kurmuş olmaları, değişim ve dönüşüm süreçlerinin nasıl başlatıldığı gerçeğini değiştirmemektedir.

Diğer taraftan, ki bunu dünyanın çeşitli bölgelerinde yapılan araştırmalar da kanıtlamaktadır, değişim ve dönüşüm süreçlerini tetikleyen siyasî hareketlerin bilhassa parlamenter çoğunlukları elde edebilmeleri için, farklı toplumsal muhitlerde kök salmaları, ittifak yetisini elde etmeleri, koalisyonlar oluşturma esnekliğini göstermeleri ve çoğunluk toplumunun bireyleri arasındaki ana akım düşüncenin yerleşmesinde etkisi olan hegemonik güçlerden birisi hâline gelmeleri yaşamsal önem taşımaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan toplumda, verili koşullardan memnun olmayanların oranının son derece yüksek olmasına rağmen ve özellikle son dönemde görüldüğü gibi yönetenlerin küçümselemeyecek bir yönetim krizi ile boğuştukları bir ortamda, toplumsal muhalefet gruplarının ortak çıkarlar temelinde bir araya gelememiş olmaları, ciddi bir zaaf olmakla birlikte, aşılamayacak bir olgu değildir. Barış ve Demokrasi Partisi, Demokrasi İçin Birlik Hareketi ve Yeni Sol Hareketi başta olmak üzere, çeşitli kesimler arasında alevlenen »birlikteleşme« çabaları – ki, bunlar nasıl değerlendirilirse değerlendirilsin – ortaklaşma için kafa yoranların ve belirli bir isteğin var olduğunu, ortaklaşmayı gerçekleştirebilecek bir potansiyelin varlığını göstermektedir.

Okumakta olduğunuz bu yazı, sürdürülen tartışmalara karınca kararınca katılma, deneyim ve görüşleri paylaşma, barış ve demokratikleşme mücadelesine bir katkıda bulunma kaygısıyla kaleme alınmıştır. Daha önceleri, DBH oluşum süreci çerçevesindeki tartışmalara katkı olarak kaleme aldığım »Radikalliğe Davet« başlıklı (<http://www.koxuz.org/anasayfa/node/3551> adresinden ulaşabilirsiniz) yazıma atıfla bulularak, düşüncelerimi okurun ilgisine sunuyorum.

Ülke ve toplum gerçeklerini kabullenmek ön koşuldur

Türkiye Cumhuriyeti'nin karşı karşıya bulunduğu temel ihtilaf kaynakları, bölgesel gelişme farklılıkları ve toplumsal ayrışmalar, fiilen iki farklı ülkenin tek devletin sınırları içerisinde yan yana var olduğunu gösteren bir resmi karşımıza çıkartmaktadır. Bir tarafta, ekonomik olarak görece gelişmiş merkezleri; sanayileşmiş alanları; modern ve muhafazakâr yaşam

biçimlerinin içiçe geçtiği ve çelişkili biçimde yaşadığı toplumsal yapısı; ülke ortalamasının üzerindeki gelir ve refahı; siyasî örgütlülüğü çok parçalı ve apolitik halk katmanlarının çoğunluğu oluşturduğu, tek tipçi ve milliyetçi ulus algısında olan toplum çoğunluğu; olağanlaşan linçleri ile ve temsili demokrasinin bazı unsurlarının yaşatılmasına kısmen izin verildiği Fırat'ın Batısı.

Diğer tarafta ise kronik kitlesel işsizliğin katlanarak arttığı yoksulluğu; ekonomik açıdan geride kalmışlığı; feodalılığı; onyıllarca süren imha politikalarının ve kirli savaşın acıları ve travmaları; boşaltılan ve yakılan binlerce köyü; zorla yerlerinden edilen milyonları; binlerce faili meçhul (!) cinayetleri; Cumhuriyet'in ilânından beri devam eden etnik ve dinî trajedileri; yasaklanan gazete ve partileri, tutuklanan politikacıları ve belediye başkanları; fiili olağanüstü hâlleri; hapse tükılan çocukları; farklı etnik ve dinî grupları, örgütlü kurumları ve direnç deneyimleri sayesinde politize olmuş halkıyla Fırat'ın Doğusu.

Bununla birlikte Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan toplum, insanların birbirlerine, komşunun komşuyu linç cinneti içerisinde boğazlayabilecek derecede düşman kesilmekte olduğu ayrışmalar yaşamaktadır. Bu ayrışmalar hem bütünüyle siyasî söylemi sertleştirmekte, hem de tersinden kullanılan siyasî söylemler ile ayrışmaların derinleşmesi körüklenmektedir.

Görebildiğim kadarıyla toplum iki ayrışma çizgisinde üç ana kesime ayrılmaktadır. İlk iki ana kesimi »Laik-antilaik« çatışması çerçevesindeki toplumsal ayrışma çizgisinde görmek olanaklıdır. Diğer ayrışma çizgisi, ki toplumun tam ortasından geçmekte ve »sorunların sorunu« olarak toplumu bir daha birleştirmemek üzere kanlı bir biçimde parçalama potansiyeline sahip olan Kürt Sorunu'dur. Kürt Sorunu, birinci ayrışma çizgisinde karşı karşıya gelenleri Kürt toplumunun taleplerine karşı birleştirmekte ve toplumsal ayrışmaları perçinlemektedir.

Fırat'ın Batısı ve Doğusundaki gerçeklik, »vatanı ve milleti ile bölünmez bir bütün« olduğu iddia edilen Türkiye Cumhuriyeti'nin, teritoryal anlamda olmasa bile, çoktan bölünmüş bir coğrafya ve fiilen ayrılmış bir toplum olduğunu kanıtlamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nin bütünsel olarak karşı karşıya olduğu temel ihtilaf kaynaklarını ve bunların yarattıkları sorunları aşmayı hedefleyen her siyasî hareket, bölünmüş coğrafya ve toplumun farklı ve çelişkili yapısını dikkate almak, çözüm önerilerini buna göre geliştirmek zorundadır.

Teritoryal sınırları içerisinde birbirinden farklı iki ülkeyi barındıran Türkiye Cumhuriyeti, Balkanlar, Hazer Denizi havzasının Doğu'su dahil Kafkaslar ve Ortadoğu'dan oluşan ve hammadde ve enerji kaynakları üzerindeki hakimiyet arayışları, bu bağlamda küresel rekabet çekişmeleri ve yeniden biçimlendirilme çabaları nedeniyle küresel ekonomiler açısından yaşamsal önem kazanan bir coğrafyanın tam ortasında bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nin jeostratejik, jeopolitik ve jeoekonomik açıdan kazandığı konum, karar vericilerin ve karar verici kesimler ile olan ilişkileri üzerinden doğrudan nemalanan özel sermaye çevrelerinin, merkezinde bulunulan coğrafyanın yeniden biçimlenişine katılma, bu biçimlenmeden pay

alma ve küresel güçlerin küçük partneri olma yönündeki politikalarını gerçekleştirmek için kullanılmakta; dış politika ile bilhassa savunma ve güvenlik politikası anlayışını, devlet çıkarlarını askerî gücüyle dayatabilen bir bölgesel güç olma hedefine kilitleyen bir devlet siyasetini önplana çıkartmak için gerekçe hâline getirilmektedir.

Böylesi bir devlet siyaseti, ekonomik ve malî açıdan doğrudan ABD ve AB'ne bağımlı, NATO üyesi, yakın komşuları ile çeşitli ihtilafları olan ve hâlâ tarihsel sorunlarını çözmekte direnen Türkiye Cumhuriyeti gibi bir devlet için vahim bir durum ve bölge bütünü açısından ciddi tehlikeler içermektedir. Çünkü böylesi bir devlet siyaseti, sadece saldırganlığı ve yayılmacılığı teşvik eden dış ve güvenlik politikalarına yol açmakla kalmamakta, aynı zamanda da bu politikaların devamlılığının temel garantörü olan askerî ve sivil bürokrasi vesayetinin – kısmi yumuşamalarla da olsa – sürekliliğini sağlamaktadır. Sonuçta vesayet ve böylesi bir devlet siyaseti hem birbirlerini gerekli kılmakta, hem de karşılıklı olarak birbirlerini güçlendirmektedirler.

Vesayet, 12 Eylül 1980 cuntası tarafından silah zoruyla dikte ettirilen bir anayasa ve yürürlükteki yasalarla kurumsallaştırılmıştır. Böylelikle vesayet rejimi, sorunları kangren olmuş Türkiye Cumhuriyeti'nin bu sorunları çözüme götürmesinin ve demokratikleşmesinin önünde duran en önemli engel haline gelmiştir. Şu anda iktidarda olan AKP'nin kamuoyuna yansıyan kimi girişimlerle, »vesayetin kaldırılması adımlarını attığı« iddiası ve bu çerçevede »EMASYA Protokolü« gibi bir takım uygulamaların kaldırılmaları, kurumsallaşmış olan vesayet rejiminin varlığını tehdit etmemekte, aksine AKP'nin askerî ve sivil bürokrasinin belirleyici kesimleri ile girdiği ittifak sonucunda görüngüleri değişmiş ve formel temsili demokrasinin bir kısım unsurlarını meşruiyet sağlamak için kullanan, ama otoriter devlet yapısından zerre kadar fire vermeyen bir vesayetin kökleşmesini teşvik etmektedir.

Bu açıdan bakıldığında, günümüzdeki AKP iktidarını ve TBMM'ndeki CHP ve MHP muhalefetini vesayet rejimi madalyonunun sivil tarafı olarak nitelendirmek doğru olacaktır. AKP, TBMM'ndeki çoğunluğuna rağmen Bakanlar Kurulu kararıyla dahi atabileceği en basit demokratik adımları atmamakta, muhalefet ise, milliyetçi ve şoven bir söylem ile sadece AKP'nin yerine geçmeyi amaçlamaktadır. Her iki taraf ta, demokratik hukuk ve sosyal devleti olmanın en temel gereklerini yerine getirmekten, Kuvvetler Ayrılığı İlkesi'nin demokratik bir biçimde uygulanmasının sağlanmasından ve vesayet rejiminin aşılması için adım atmaktan, dar çıkar kaygıları nedeniyle feragat etmektedirler.

Anayasa, yasalar ve içtüzüklerle kurumsallaşmış olan vesayet rejimi, Türkiye Cumhuriyeti'ndeki yaşamın istisnasız her alanının, muğlak bir şekilde tanımlanarak, akla gelebilecek her konuyu içeren ve kurgulanması her türlü demokratik kontrolden uzak olan bir »Millî Güvenlik Siyaseti«nin ilgi alanında olduğu gerekçesiyle, askerî ve sivil bürokrasinin keyfi, çıkar yönelimli ve otoriter egemenliği altına sokulmasını sağlamaktadır. Askerî ve sivil bürokrasi, her fırsatta »ulus adına« veya »millî güvenliği tesis etme« iddiasıyla siyasî, toplum-

sal, iktisadî ve kültürel yaşama doğrudan müdahale etmek için, soyut bir »millet« kavramına dayanan tek tipçi ve inkârcı ulus anlayışı ile gerçek sekülerizm ile ilgisi olmayan statükocu bir laiklik anlayışını egemenlik araçları olarak kullanmaktadır.

Anadolu ve Mezopotamya coğrafyasında yerleşik olan kadim halkları ırkçı, şöven, inkârcı, hatta imhacı bir hegemonya altına zorlayan egemenlik araçları, aynı zamanda küresel krizlerin faturasını geniş halk kitlelerine yükleyen, sosyal adaletsizliği üreten, kitlesel işsizliği kronikleştiren, yoksulluğu yaygınlaştıran ve ülkeyi küresel mali piyasaların diktası altına sokarak, ekonomik bağımlılığı derinleştiren neoliberal iktisat politikalarının kurgulanması ve uygulanması için de kullanılmaktadırlar.

Gelişmiş sanayi ülkelerine olan bağımlılığından hiç bir zaman kurtulamayan Türkiye Cumhuriyeti, dünya genelinde Şili ile birlikte, neoliberal iktisat politikalarını askeri şiddet yardımıyla uygulamaya başlayan ilk iki ülkeden biri olma ünvanına sahiptir. 12 Eylül 1980 askerî darbesi, sadece temel hak ve özgürlükleri yıkmakla ve ülke genelini bir mezar sessizliğine sokmakla kalmamış, aynı zamanda Türkiye'yi düzensizleştirme, esnekleştirme ve özelleştirmeyi temel alan iktisat ve malî politikaların hoyratça uygulandığı bir laboratuvar haline getirmiştir. 12 Eylül 1980 sonrasında, bugüne kadar işbaşına geçen istisnasız bütün hükümetler, bağımlılığı artırarak sürdüren aynı iktisat ve malî politikalarını devam ettirmişler, bütçe konsolidasyonu veya »darboğaz« veya »krizi« aşma bahaneleriyle, halkın geniş kesimlerinin aleyhine ülkenin kaynaklarını, kamuya ait teşekkülleri özelleştirilmiş, kentlisi ve köylüsüyle çalışanların zaten az olan sosyal haklarını sürekli budamış ve ülke ekonomisini küreselleşen malî piyasaların boyunduruğu altına sokmuşlardır.

Bugün de aynı politikalar hızlandırılarak AKP Hükümeti'nce devam ettirilmekte, kamu kaynaklarıyla hükümete yakın çevreler zenginleştirilmekte ve üretime dayanmayan gelirler üzerinden özel sermaye birikimi teşvik edilmektedir. Başta eğitim-öğrenim, sağlık hizmetleri, sosyal güvenlik ve su olmak üzere, halkın geniş kesimleri için yaşamsal önem taşıyan temel kamu hizmetleri ticaretleştirilmekte, askerî ve sivil bürokrasinin ekonomik imtiyazları korunmakta, halkın satın alma gücü kredi kartları ve benzeri tedbirlerle borçlandırma üzerinden suni bir seviyede tutulmakta, büyük tekellere ve alışveriş merkezleri zincirlerine öncelik verilerek esnaf ve zanaatkarlar ile küçük ve orta ölçekli işletmeler darboğaza sokulmaktadır. Spekülasyonları teşvik eden mali ve para politikalarının yanı sıra, tarım ve hayvancılık sanayileştirilerek, yerli ve ulusaşırı tekellerin ellerine terk edilmektedir. 500 milyar ABD Doları'nı aşan borçlanma, bağımsız iktisat ve malî politikalar yapma olanağını yok etmekte ve Dünya Bankası veya Uluslararası Para Fonu gibi kurumların, şimdiye kadar sorunları derinleştirmekten başka bir işe yaramayan dayatmalarının boyunduruğu altında kalınmasına neden olmaktadır.

Türkiye, kronik kitlesel işsizliği, kayıt dışı ekonomisi, yaygın düşük ücretler ve uzun çalışma süreleri, düşük yan giderler ve tekellere yarayan teşvik politikalarıyla ucuz işgücü cenneti haline gelmiş, zenginler ve yoksullar ve de bölgeler arasındaki uçurum daha da

derinleşmiş ve tekeller lehine yürütülen politikalarla ekonomik ve malî krizlerin yükü halkın sırtına yüklenmiştir. Buna karşın meslek örgütleri ve sendikal hareketin önüne yasal engeller çıkartılmakta, toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde ortaya çıkan işveren-sendika ihtilaflarına güvenlik güçleri ve jandarmanın tek yanlı olarak karışmasıyla, kozmetik rütuştan ileri gitmeyen yasa değişiklikleri ile çalışanlara verilmiş olan hakların kullanılması dahi engellenmektedir. Sosyal adaletsizlik, kitlesel işsizlik, yaygınlaşan yoksulluk ve ekonomik bağımlılık anlamını taşıyan neoliberal iktisat politikaları, »demokratikmiş« görüntüsü verilen otoriter bir yönetim anlayışını zorunlu kılmakta, yayılmacı bir devlet siyaseti ve vesayet rejimi ile doğrudan bağlantılı ve küresel malî piyasalar ile dünya egemenlerine bağımlı olarak yürütülmektedir.

Bölünmüş toplumu, iki farklı coğrafyası, kurumsallaşmış vesayet rejimi, kuruluşundan bu yana çözülememiş sorunları, dışa bağımlılığı ve neoliberal dönüşümü ile Türkiye Cumhuriyeti son gelişmelerle yaşamsal bir yol ayrımı karşısında bulunmaktadır. Bundan sonra hiç bir şeyin eskisi gibi kalmayacağı konusunda sanırım mantıklı düşünebilen herkes hemfikir. Kürt Sorunu açısından bakışla, Türkiye Cumhuriyeti'nin ve sınırları içerisinde yaşayan insanların önünde bariz iki seçeneğin kaldığı iddia edilebilir: Ya, uygulanmakta olan egemen politikalar nedeniyle, sonucunda bütün bölgeyi yangın yerine dönüştürecek ve muhtemelen uzun ve kanlı bir sürece girilecektir, ya da, Anadolu ve Mezopotamya coğrafyası içerisindeki farklı toplumsal kesimlerin müdahil olacakları, halklara ve eşitliğe, komşu ülkelerdeki bütün özgürlükçü muhalif güçlerle dayanışmacı birlikteliğe dayanan ve sonucunda bütün bölgeye örnek olabilecek bir Demokratik Cumhuriyetin oluşturulma fırsatını verecek olan barış ve demokratikleşme sürecine girilecektir. Bugün egemenlerin statükoyu kısmî değişikliklerle de olsa, koruma ve teritoryal bütünlüğü sürdürme kaygılarından, farklı kesimlerin istemlerinden ve genel olarak irademizden bağımsız olarak böylesi bir realite ile karşı karşıya bulunmaktadır.

Ülke ve toplum gerçeklerini kabul etmek, »Gordon Dügümü« gibi görünen çözümsüzlüğü çözüme ulaştırmanın önkoşuludur. Her çözümsüzlük, kendi çözümünü içerisinde taşımaktadır. Nasıl çıkmaz sokaktan çıkışı bulmak için, önce çıkmaz sokak içerisinde olduğunun kabul edilmesi gerekiyorsa, Türkiye Cumhuriyeti ve sınırları içerisinde yaşayan insanların sorunlarının çözümü için de, karşı karşıya bulunulan realitenin kabul edilmesi gerekmektedir.

Çözümsüzlükten çıkış çabaları

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu günlerden bu yana, başta Kürtler, Aleviler, Gayrimüslimler, çeşitli Sünni grupları, işçi ve sendika hareketleri, sosyalistler/komünistler ve demokratlar başta olmak üzere, farklı kesimler sürekli arayış içerisinde olmuşlar, haklarını elde etmek, özgürleşmek, hatta yeni bir toplum kurabilmek hedefiyle çeşitli biçimlerde mücadelelere girmişlerdir. Bugün de bu kesimler ve bilhassa derinleşen toplumsal çelişkilerle birlikte kadın hareketinin, gençliğin, romanların, gay-lezbiyen ve transgenderlerin ve yeni sosyal hareketlerin de içerisinde olduğu geniş bir toplumsal çoğunluk, Türkiye Cumhuriyeti'nin gayrimemnunlarını oluşturmaktadırlar.

Toplumsal çoğunluğu oluşturan gayrimemnunların tekil çıkarlarının haricinde, bunu bilinçlerine çıkarmamış olsalar dahi, hepsini birleştiren, insanın doğuştan sahip olduğu hakları kullanabildiği, eşit, özgür, bireyin kendi kaderine kendisinin karar verebildiği, sosyal güvenceli ve çocuklarının da geleceğini garanti altına alan refah bir yaşam kaygısıdır. Ve böylesi bir yaşamın, yüz yıl sonra değil, bugün ve burada gerçekleştirilmesi istemidir.

Bu açıdan bakıldığında:

sınırları içerisinde yaşayan her ferdi ulusal, etnik, dini kökenine, cinsiyetine ve cinsel yönelimine bakılmaksızın eşit haklı yurttaş olarak kabul eden ve yurttaşlarının doğuştan elde edilen hak ve özgürlüklerini korumayı ve bu hak ve özgürlükleri kullanma koşullarını yaratmayı taahhüt eden;

bunun için adil bir barış gerçekleştirip, kurumlarını ve yaşamın her alanını militarizmden arındırmış, komşu ülkeler ve komşu halklar ile barış ve eşit haklı işbirliği anlayışı ile yanyana yaşamayı, dış politikasını bu esaslara göre düzenlemeyi hedefleyen;

barışçıl, demokratik, sosyal, ekolojik ve hukuk devleti anlayışını, toplumdaki her kesimin doğrudan katılımı ile oluşturulacak ve Türkiye Cumhuriyeti'nin realitelerini dikkate alan demokratik bir anayasayı yeni toplumsal sözleşme hâline getirerek kurumsallaştıran;

sosyal adaleti asgari ölçüde gerçekleştirip, azâmî seviyede sağlama perspektifini devlet görevi olarak önüne koyan, bölgeler arası eşitsizliği inandırıcı bir çaba ile gidermeye çalışan ve iktisat, sosyal ve istihdam politikalarını demokratik kontrol altında uygulamayı kabul eden;

gerçek anlamda vicdan özgürlüğünü sağlamak için, bir tarafta inancı, devlet kontrolü altındaki konumundan çıkartıp, her türlü inanca eşit mesafede duran, ama diğer tarafta da hiç bir inancın diğerlerini, bilhassa azınlık olanları baskı altına almasını engelleyen çağdaş ve özgürlükçü sekülerizmin garantörü olan ve

demokrasiyi tamamlanmış bir olgu olarak değil, sürekli gelişen ve kendini yenileyen bir demokratikleşme süreci olarak algılayıp, her düzeyde en geniş katılımın sağlanacağı, doğrudan demokrasi olanaklarının kullanılabilmesi, yerel ve bölgesel yönetimlere etkin sorumlulukların ve olanakların verileceği ve her türlü vesayetin engellenmesinin kurumsallaştırıldığı

bir devlet yapısının Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan ezici çoğunluğun çıkarına olduğu, yani barışın, demokratikleşme ve adaletin devletin kurumları, yasama, yargı ve yürütmesiyle bütün alanlarını ve toplumsal yaşamı belirlediği demokratik bir cumhuriyetin bütün toplumsal kesimlerin lehine olduğu iddia edilebilir.

Böylesi veya benzer içerikli bir Demokratik Cumhuriyet'in oluşturulma hedefini programı hâline getiren, bu programı pratiği ve siyaset aracı içerisinde her düzeyde yaşatan, ülke ve toplum gerçeklerini dikkate alan ve tekil çıkarların, genelin çıkarlarının önüne geçmeden savunulmasını sağlayarak, geniş kesimlerin katılımını gerçekleştiren bir siyasî hareket, Türkiye Cumhuriyeti'nin bütün gayrimemnunlarını kucaklamasının yanı sıra, hem günümüzün egemen politikalarına gerçek bir alternatif olabilecek, bu şekilde

orta katmanlar için de çekici olabilecektir, hem de komşu ülke halklarına örnek teşkil edebilecek bir iktidar olasılığını ortaya çıkarabilecektir.

Türkiye Cumhuriyeti'ndeki güncel durum ve muhalif kesimlerin geldikleri aşama, yeni tür bir siyaset tasarısı için zamanın olgunlaştığını göstermektedir. Egemen politikanın alternatifsiz tek doğru olmadığı yeterince kanıtlanmış, karşı karşıya olunulan sorunların, özellikle Kürt Sorunu'nun makul çözümü konusunda söylenmesi gerekenler yeterince söylenmiştir. Ancak egemen politikanın alternatifi kendiliğinden oluşmayacaktır. Alternatifler, farklı toplumsal muhalefet kesimlerinin göstereceği birliktleşme iradesinin kararlılığı, arayışların ortaklaştırılması, farklılıklara tahammül ve farklılıkları ortaklaşmanın zenginliği ve gücü olarak kabul etme, karşılıklı güveni oluşturmaya çaba gösterme, eşit göz hizasında hareket edebilme yeteneği, denemeler ve pratikteki uygulamalar ile geliştirilebilecektir.

Alternatifin adresi neresi?

Demokratik Cumhuriyet'in temel unsurlarını, hatta kapitalist toplumun ötesine işaret eden talep ve tasavvurları savunan, bu hedefle örgütlenen bir çok parti, hareket, yapılanma ve örgüt bulunmaktadır. Türkiye sosyalist hareketinin bütün unsurlarını içerisinde gördüğüm – sıralama yaparak, alfabetik dahi de olsa, hiyerarşik bir adlandırmaya girmeden bu tanımlamayı kullanıyorum – radikal solun; sol-liberallerin, sosyal-demokrasi taraftarlarının, özgürlükçü solcuların, sendikal hareketin kimi kesimlerinin, Yeni Sol Hareketi'nin aktörlerinin; Alevî örgütlerinin bir kesiminin, demokrat müslüman çizgiyi temsil edenlerin, entellektüellerin, sosyal hareketlerin aktivistlerinin ve Kürt Özgürlük Hareketinin ana akımının, program ve söylemleri bütünsel olarak değerlendirildiğinde, öyle ya da böyle barışın sağlanması ve demokratikleşmenin gerçekleştirilmesi konusunda çizgileri kesişen oluşumlar olarak tanımlamak olanaklıdır. Hepsi geleceğin şekillendirilmesi konusunda barış ve demokrasiyi içeren söylemler kullanmakta, ancak egemen politikanın gerçekçi bir alternatifinin adresi olamamaktadırlar.

»Adres olunamamasını« bir olumsuzluk, değişmeyen yetersizlik olarak tanımlamak yanlış olacaktır. Çünkü, birincisi, her örgüt, hareket, parti ve yapılanmanın kendini öyle ya da böyle meşru kılan varolma gerekçeleri vardır. Diğer taraftan, ikincisi, kitlesel büyüklüklerine ve toplumdaki marjinal yansımalarına bakılmaksızın, radikal solundan, sol-liberallerine kadar sınıf-emek-demokrasi eksenli mücadele veren örgüt, hareket, parti ve yapılanmaların bilgi ve deneyim birikimi, toplum çoğunluğunu ilgilendiren değişim ve dönüşüm süreci için küçümsenemeyecek bir hazine sayılmalıdır. Ve üçüncüsü, »doğrunun tapusu« hiç kimsenin elinde değildir. Toplum çoğunluğunun ana akım düşüncesi, günümüze kadar mutlak ve tek doğru olmamıştır, olamayacaktır. Başlangıçta marjinal olan, ama toplumun genelinin çıkarlarını savunan görüşlerin tarihsel süreç içerisinde doğrulandıkları ve kabul gördükleri kanıtlanmıştır.

Elbette bu gerçekler, var olan örgüt, parti, hareket ve yapılanmaların teorik yaklaşımlarına, ideolojik duruşlarına, siyasî söylemlerine ve pratiklerine eleştirel yaklaşımı engellememelidir. Tam tersine, kelimenin

tam anlamıyla radikal eleştiri ve özeleştir, birliktleşme ve ortaklaşma sürecinde dahi vazgeçilmemesi gereken ve »temizleyici«, yani »temel amaca« yoğunlaşmayı sağlayacak bir mekanizma olarak algılanmalıdır.

Şahsen böylesi bir eleştirisel bakışla radikal sol veya genel tanımıyla Türkiye sosyalist hareketinin bugünkü konumuyla egemen politikanın alternatifinin adresi olmadığını düşünüyorum. Çünkü bence Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan insanların ezici çoğunluğunun en ivedi sorunu, tanımlanmasında sosyalistlerin bile kendi aralarında nasıl olacağı konusunda anlaşılmadıkları bir »sosyalist devrim« değil, barışın, demokratikleşmenin ve adaletin sağlanmasıdır. Her ne kadar sosyalistler kendi açılarından haklı olarak sosyalist devrimin güncel olduğunu savunsalar da, ezici çoğunluğun gündemi bu değildir.

Kanımcı sosyalizm hedefi ve/veya sınıf perspektifi ile yürütülen mücadele, bu mücadeleyi yürütenlerin birliğini sağlayamadığı sürece, geniş toplumsal kesimlerin ittifakı olduğu takdirde gerçek alternatif olacak bir siyaset aracının birleştirici, çekici, yönlendirici merkezi olamayacaktır. Gerçekçi düşünüldüğü takdirde günümüz itibarıyla Türkiye sosyalistlerinin farklı toplumsal kesimleri etraflarında toparlayacak bir konumda olmadıkları görülebilir. Elbette bu gerçek, Türkiye sosyalist hareketini, özgevi olan sosyalizm hedefi ve/veya sınıf perspektifi ile mücadeleyi sürdürmekten, »sınıf partisi« olmanın / »sınıf partisini« inşa etmenin gereklerini yerine getirmekten alıkoymaz. Ancak, farklı toplumsal kesimlerin barış, demokratikleşme ve adalet hedefiyle birliktleşme ve ortaklaşmasını sağlaması arzulan siyaset aracı, sınıf partisi anlamında kurgulanmaya başlandığında, dar bir çatı olmaktan ileri gidemeyecektir.

Sınıf perspektifi ve »sol« söylemle birliktleşme çabalarının arzulan genişlikte olmadığını gösteren bir örnek, Çatı Partisi Girişimi ve sonrasında kurulan Demokrasi İçin Birlik Hareketi'dir (DBH). Radikal solun çeşitli gruplarının Kürt Hareketi ile birlikte ve ortak bir çatı altında toplanma çabasının son derece anlamlı olduğunu düşünüyorum. Yaratılmaya çalışılan ortak dil, ortak mücadele koşulları ve ortak arayışlar, anlamlı olmakla birlikte gereklidir de. Ancak, henüz daha başlarda EMEP ve bazı başka kesimlerin fiilen ayrılımları ve bugüne kadar da radikal sol ile DTP (BDP) dışından, özellikle farklı toplumsal kesimlerden katılım olmaması, DBH'nin tek başına alternatif siyaset aracı olamayacağını göstermektedir. Bu elbette DBH'nin lağv edilmesi gibi bir sonucu çıkartmıyor bence – dediğim gibi her örgütün bir varlık gerekçesi vardır ve DBH'nin geleceği ile ilgili kararları, DBH'ni oluşturanlardan başkaları alamayacaktır.

Diğer taraftan, aralarından 10 Aralık Hareketi'nin ana akım temsilcileri ayrılmış olsa da, Ufuk Uras, bazı entelektüeller, çeşitli sol-liberal kesimleri temsil edenler ve SHP'nin birlikte oluşturmaya çalıştıkları Yeni Sol Parti veya Hareketi'nin de, böylesi bir süreçte önemli rol üstlenmeleri gerektiğine inanmama rağmen, alternatif siyaset aracının merkezi olamayacağı kanısındayım. Bir kere Yeni Sol Hareketi'nin, her ne kadar formel olarak ülke çapında örgütlü olduğu düşünülse bile, iddia edildiği gibi »Kürtlerin, Türklerin, Alevilerin, emekçilerin.....« partisi anlamında kabul edilecek bir konumda

olmadığı görülmekte. Elbette, gerek tanınmış isimlerin, entelektüellerin, sosyalistler arasındaki bazı akımların ve sosyal demokrasi taraftarlarının bir araya gelerek sol vurguyu yapan bir parti kurmaları ve gerekse de bu partinin oluşum süreci çerçevesinde hazırladıkları programatik bir belgede »adalet« talebini yükseltmeleri anlamlıdır. Kaldı ki, radikal soldan farklı bir söylemi kullanan, özgürlükçü, demokrat, dönüşümcü bir sol, bilhassa Fırat'ın Batı'sındaki kentlerin orta katmanlarını barış ve demokratikleşme sürecine kazandırabilecek bir güç olabilir ve bence sadece bu bile önemlidir.

Ancak görüldüğü kadarıyla Yeni Sol'un diğer tarafta, yani Fırat'ın Doğu'sunda kökleşmesi hayli zor olacak. Zaten takip edebildiğim kadarıyla da Yeni Sol bileşenlerinin pratikte böylesi bir iddiası da yok. Daha çok Kürt Hareketi ile olası bir ittifak durumunda, Batı'da toparlayıcılığı olan bir yapı izlenimi veriyor düşüncesindeyim. Bunu olumsuzlama anlamında vurgulamıyorum, katılmamakla birlikte meşru bir düşünce olduğuna inanıyorum. Ama bu da Yeni Sol Hareketi'nin »merkez« olamayacağını, aksine en fazla bir »bölge partisi«, Batı'nın partisi olacağını kanıtlayan bir diğer göstergedir.

Genel anlamıyla ve yelpazesindeki tüm renkleriyle Sol, Anadolu ve Mezopotamya halklarının barış, demokratikleşme ve adalet hedefiyle birleşmesi, ortaklaşması sürecinde, geniş bir toplumsal muhalefet hareketinin ve yeni bir iktidar alternatifinin örülmesinde kuşkusuz büyük rol oynayacaktır. Ancak bunun için »Sol«un kendisini dev aynasında görmesinden vazgeçmesi, gerektiğinde »dükkânlarından« feragat etmesi, radikal demokrasiyi içselleştirmesi, kendi geçmişi ve güncel pratiğini sorgulaması ve salt sınıf partisi iddiasının iktidar alternatifinin yegâne merkezi olmak için yeterli olamayacağını görmesi gerektiği kanısındayım. Sol, asıl o zaman oluşturulacak geniş ittifakın içerisinde oynaması gereken rolü üstlenebilecek, bu rolün gereğini hakkıyla yerine getirebilecek ve »daha fazlası« için inandırıcı bir çekim merkezi olabilecektir.

Peki, ya Fırat'ın Doğu'su? Kürt Hareketi içerisindeki bazı kesimlerin, »sol ile birlik bir sonuç vermedi, kendimizin, bölgemizin partisi olarak kalalım« yaklaşımında olduklarını görüyoruz. Elbette bu da meşru bir görüştür ve Kürt olmayan bir kişi olarak, hele hele yaşanan onca trajedinin tanığı olarak benim gibi birisinin bu konuda bir değerlendirme yapması yakışık almaz. Ancak bunun da, salt »Kürtlerin« veya »Bölgenin Partisi / Hareketi« olarak kalacak bir yapının, egemen politikaya alternatif merkezi olabilir mi sorusunu kendimce yanıtlamaya çalışmamı engellemez düşüncesindeyim.

Gerçekçi olur, kurulan ve kapatılan bütün partilerin deneyimlerini dikkate alırsak eğer, salt Kürtlerin Partisi veya Bölge Partisi olunmasının, en başta Kürt halkının çıkarına olan barış, demokratikleşme ve adalet sürecinin başlatılıp, ivme kazanmasının önünde küçümsenmeyecek bir engel olacağını, Kürt halkının önemli bir çoğunluğunun desteği alınsa bile, farklı, bilhassa Kürt olmayan kesimleri yanına alacak ve değişim-dönüşüm sürecini tetikleyecek bir alternatif yaratamayacağı açık olarak görülecektir. Yanlış anlaşılacak için altını çizmekte yarar görüyorum: tüm kurumları, yapılanmaları ve örgütleri ile politize olmuş Kürt

halkının kendi kaderini tayin hakkını ve bu uğurdaki örgütlülüğünü yadsımıyorum. Artık bir halk hareketi haline gelmiş olan Kürt Özgürlük Hareketinin nasıl bir örgütlenmeye gitmesi gerektiği konusunda da akıl verecek değilim. Sadece bir tespitte bulunuyorum.

Kanımca, ki Mezopotamya'daki tek siyasî güç olursa, bölgedeki bütün yerel yönetimler seçimlerde bu siyasî gücün eline geçse bile, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan toplumsal çoğunluğun gayrimemmnunlarını ve bunları temsil eden örgüt / hareket / yapılanma ve partileri yanına almakta zorluk çekeceği şimdiden belli ve farklı toplumsal kesimlerle eşit haklı ittifakı oluşturmakta zorlanacak olan bir Kürt partisinin tek başına bir çekim merkezi olması da pek olanaklı gözüküyor. Tüm haklı taleplere ve Fırat'ın Doğu'sundaki özgün duruma rağmen, Bölge Partisi anlayışıyla yürütülecek bir siyaset, Fırat'ın Batı'sını kucaqlayamayacak ve sonucunda »tepki / protesto partisi« olarak kalınmasına yol açacaktır görüşündeyim.

Görebildiğim kadarıyla »Kürt partisi olarak kalma« görüşü, Kürt Hareketi içerisinde de ana akım durumunda değil. Tam tersine, İmralı görüşmeleri ve Kandil'den yapılan açıklamalar doğru okunursa, gerek Abdullah Öcalan'ın, gerekse de PKK yönetiminin temel görüşlerinin, »içerisinde sosyalistlerden, radikal demokratlara, Alevilerden, demokrat müslümanlara ve liberallere kadar farklılıkları barındıran bir Türkiye partisi«nin oluşturulması yönünde olduğu görülür. Barış ve Demokrasi Partisi'nin yaptığı açıklamalarda da benzer bir yaklaşım görmek olanaklıdır. Bence de doğru olan budur.

Ancak burada, »taban aynı taban« tespitine katılsam da, BDP ile Demokratik Toplum Kongresi başta olmak üzere diğer Kürt örgütleri arasında net bir ayrımı koymak gerekir düşüncesindeyim. BDP öncelikle – yasalar ne kadar antidemokratik olsa da – yasal bir partidir. »Demokratik Siyaset İçin Demokratik Katılım« şiarıyla olağanüstü kongresini yapan BDP, yasal zeminin sınırlarını da daha fazla demokrasi anlayışı ile sürekli zorlayarak, yasal parti olmanın ve kongre şiarının gereğini yapmak zorundadır. Kürt Özgürlük Hareketinin ve Kürt halkının var olan ve/veya gelecekteki örgütlülüğü BDP'nin ana görevi veya temel sorunu olarak görülmemelidir.

İki ülke, tek parti – iki taktik, tek strateji – iki dil, ortak mücadele

Bence BDP bugünkü haliyle bile, egemen politikanın alternatifini yaratacak bir siyasî merkez olmaya adaydır. BDP'nin TBMM'indeki temsiliyeti, yerel yönetimlerdeki küçümsenemeyecek gücü ve kitlesel desteği ile vesa yet rejimine karşı dik duran asıl ana muhalefet partisi olduğu iddia edilebilir. BDP yönetiminin »kapıları açık tutma« çağrısı radikal sol, Yeni Sol hareketi ve diğer kesimlerde yankı bulur, onların da BDP'ne katılmaları gerçekleşirse, müthiş bir muhalefet dinamiğinin ortaya çıkması ve egemen politikanın alternatifinin tek adresi olunması olasıdır. Bu nedenle BDP'nin gerçek anlamda bir Çatı Partisinin somut olanağı hâline geldiğine inanmaktayım.

Bazı aydınların dayanışma amacıyla BDP'ne üye olmaları, BDP'ni bir Çatı Partisi hâline getirmenin yollarının arandığını göstermektedir. BDP yöneti-

minin bu üyeliklere yaklaşımı da, en azından yönetim düzeyinde »Türkiyelileşme« olarak adlandırılacak bir ortaklaşma yatkinliğinin olgunlaştığını kanıtlamaktadır. Bu nedenle bundan sonraki üye olunmaların, salt dayanışma anlayışı ile değil, BDP'ni hepimizin partisi, bütünleştirici bir siyaset aracı yapma anlayışı ile gerçekleştirilmesi gerektiği kanısındayım.

Elbette bu anlamda BDP'nin de kendini değiştirmesi, bilhassa duygusal ayrışma algısında olan BDP üyelerinin anlaşılır reflekslerinin giderilmesi ve »Türkiyelileşmeye« kazanılmaları için çabalar da gerekli olacaktır.

Bu nasıl yapılacak? Çatı Partisi olarak BDP'nde birliktleşme ve ortaklaşma için hazır bir reçete yok. Hele hele BDP'ni sürekli bir baskı, gözaltılar ve tutuklamalar furyası, saldırılar ile gerilimde tutan bir devlet ve hükümet politikasının koşulları altında; Fırat'ın iki yanında da var olan karşılıklı güvensizliğin henüz aşmadığı bir ortamda bu pek kolay olmayacaktır. Deneye deneye, yenilgilerden yılmadan güveni tazeleye tazeleye çabalamadan başka bir yol gözüküyor gibi.

Bence bu noktada özellikle Veysi Sarısözen ile Delil Karakoçan'ın önerilerinin dikkate alınması gerekiyor. Yani iki farklı ülkenin (veya buna siz bölge deyin) tek partisi olabilmeyin; tek ve ortak stratejide birleşip, iki farklı taktiği uygulamanın ve iki dil kullanıp, ortak mücadeleyi öne çıkarmanın yolları aranmalıdır.

BDP'nin böylesi bir bütünselliği kapsayacak bir siyaset aracına dönüşmesinin olanaklı olduğunu düşünüyorum. BDP Olağanüstü Kongresi'nde seçilen yeni yönetimin, yapılan tüzük değişikliğinin bu dönüşüm için iyi bir temel oluşturduğu kanaatindeyim. Ayrıca yukarıda belirttiğim anlamda bir Demokratik Cumhuriyeti oluşturma hedefiyle barış, demokratikleşme ve adalet sürecinin Program olarak farklı kesimleri ortaklaştıracak bir siyaset aracı için yeterli olduğuna inanıyorum.

Diğer taraftan BDP içerisinde yer almak, var olan örgütlü yapıların fesh edilmesi / dağıtılması anlamına da gelmiyor bence. Veysi Sarısözen'in belirttiği gibi BDP içerisindeki »örgütlü çeşitlilik«, BDP'ne katılan birey ya da örgütlü yapıların tekil çıkarlarının savunulmasını veya ortak programatik hedeflerin ötesine giden mücadelelerini engellemektedir. Tam tersine, hem BDPLi olmak, hem de başka bir örgütlü yapı içerisinde mücadele etmek, birbirini yadsınamakta, aksine bugünkü koşullar altında birbirini tamamlamaktadır.

Farklı kimlikler, hem ortak mücadelenin zenginliği ve gücü, hem de Türkiye Cumhuriyeti'ndeki koşullardan rahatsız olan tüm kesimlerin barış, demokratikleşme ve adalet hedefiyle oluşturulması gereken demokratik ve gönüllü ittifakının garantörü olacaklardır. BDP'nin böylesi bir demokratik ve gönüllü ittifaka dönüştürülmesi; mevcut Siyasî Partiler Yasası'nın dayattığı antidemokratik şablonlara rağmen en geniş demokrasiyi yaratan, bütünüyle şeffaf, üye olsun – olmasın, geniş kesimlerin karar alma süreçlerini takip edebileceği ve bu süreçlere katılabilecekleri, açık, hiyerarşilerden olabildiğince uzak, yasal sınırları her defasında zorlayan, siyasetinde, eyleminde, pratiğinde ve parti içi yaşamında barış, demokratikleşme ve adaleti bugünden yaşatan bir parti hâline getirilmesi olanaklıdır.

Bunun için öncelikle alışlagelmiş »parti paradigmalarından« ve iktidar ilişkilerinden kurtulunması gerektiğine inanıyorum. Siyasî parti ancak bir araçtır. Hiç bir örgüt betona dökülmüş/ değişmez değildir. Nasıl demokratikleşme tamamlanmamış bir süreç olarak görülmesi gerekiyorsa, demokratikleşmenin aracı da doğduğu anda olgunlaşmış, tamamlanmış bir yapı olarak görülmemelidir. Tam aksine siyaset aracı bir canlı organizma gibi yaşatılmalı, sürekli geliştirilmeli, kendini değişen koşullar karşısında yenileyebilmesi, gençleştirilmesi, yeni yaşam kaynakları bulması sağlanmalıdır.

Elbette eski alışkanlıkları terk etmek, kanaat önderleri veya »öncülerin« yönlendirmesi belirleyici olmadan, »kolaylaştırıcı« olarak algılanacak asgari hiyerarşi içerisinde katılımcılığı gerçekleştirmek kolay olmayacaktır. Ama, bu olanaksız da değildir.

Her an ve her yerde halk kitlelerine dayanan, halk kitlelerinin doğrudan kontrolüne açık, onlara hesap vermeye hazır; toplumsal dayanışma ve yardımlaşmayı gerçekleştiren; hedeflediklerini önce kendi içerisinde yaşama geçiren; inandırıcı, tutarlı, özgürlükçü, eşitlikçi, mücadeleci, demokratik ve gönüllü birliktelik anlayışı üzerine kurulu hâle getirilecek olan bir parti, sadece barış, demokratikleşme ve adalet sürecini bulunduğu coğrafyada başlatmakla kalmayacak, aynı zamanda da bölge halklarına örnek teşkil edecek bir dönüşüm sürecinin kıvılcımı olabilecektir.

Bu nedenle barış, demokratikleşme ve adalet sürecinin Anadolu-Mezopotamya coğrafyasında yaşayan çoğunluğun çıkarına olduğuna, bunun için katkı sunmak, bu uğurdaki mücadeleyi ortaklaştırmak gerektiğine inanan her birey ve örgütlü yapının Barış ve Demokrasi Partisi'ne katılmasının ivedi bir görev olduğuna inanıyorum. Bu katılımlarla Barış ve Demokrasi Partisi kendisini sürekli yenileyen, düzelten, deneye deneye ve yılmadan çabalayan, gönüllüğü ören bir »canlı organizma« hâline gelebilir ve halk kitleleri içerisinde bir daha koparılamayacak şekilde yerini alabilir. Bu yazıda andığım farklı kesimlerin ülke ve toplum gerçeklerini görebilen, toplumla barışık, farklılıklarını demokratik ve gönüllü birlikteliği harcı olarak algılayan bir potansiyele sahip olduklarını ve Anadolu-Mezopotamya coğrafyasındaki dinamikleri bunun için harekete geçirebileceklerine olan inancımı yitirmedim henüz. Barışçıl, demokratik, adil ve gönüllü birliktelik içerisindeki bir geleceği kurmak için muhalif kesimlerin ortaklaşma sorumluluğunu üstlenmeleri ve bu sorumluluğun gereğini yerine getirmek için harekete geçmeleri, günümüz koşullarında ertelenemeyecek bir tarihsel görev hâline gelmiştir. Fırat'ın iki yakasını bir araya getirebiliriz – yeterli basiretli davranalım.

İÇİMDEKİ KÖTÜ ADAMIN SESİ

BİR POLİTİK HİCİV DENEMESİ

23 ŞUBAT 2010

Cuma sabahı kalktığımda, ofise gitmeyip işten uzak bir gün geçireceğimi düşünmenin keyfi ile, yarı uykulu, yarı uyanık bir hâlde banyoya girdim. Geç yattığımdan olsa gerek sarhoş gibi sallanıyordum. Tam eğilip yüzümü yıkayacaktım ki, bir baktım aynada kel kafalı bir herif, kalan saçları darmadağınık, gözleri şiş, alaylı bir gülümsemeyle bana bakıyor. Herif bir de konuşmaya başlamaz mı...

»Tamam« dedim kendi kendime, »en sonunda kafayı yedin«.

Beyin ameliyatından sonra her şeyi çift görüyor, LSD yutmuş, rengarenk bir âlemde yaşıyormuş gibi aylak aylak yatıyordum, ama bu sefer fena bir şizofreni durumuyla karşı karşıyaydım. Allah allah, herif de tanıdık geliyordu.

Açtı ağzını, yumdu gözünü: »Len oğlum, sana mı kaldı elin adamlarına akıl vermek. Otur oturduğun yerde. Tuzun kuru, rahatın, keyfin yerinde. Sen Almanya'da yaşa, sonacığımıza kalk Türkiye'de tanımadığın adamlarla siddik yarışına giriş. Ne işin var, rahat bi yerine mi battı?« Eliyle hareket çekip »nasıl, aldın mı cevabını dümbük« demez mi?

»Hoppala, çattık. Yahu kardeşim, sana ne? Hem el kol hareketi yapma, bak fena olur!«

»Nol'cak mış? Hööt, alırım valla ayağımın altına...«

Başıma sancılar girmişti. Halüsinasyon görüyorum herhalde diye düşündüm ve banyodan çıktım. »Yok yok, olmayacak, en kısa zamanda bir doktora görünmem lazım« dedim kendi kendime. Banyodan sesler gelmeye devam ediyordu...

»Huoop, gel oğlum gel, korkma, bi şey yapmam gel, heh heh. Gel, gel. Gel de sana biraz akıl vereyim«.

Mutfağa girdim, bir bardak su içtim ve toparlanmaya çalıştım. »Kendine gel Murat, yorgunsun, uykulusun, olur böyle şeyler« diye kendi kendime cesaret vermeye çalışıyordum. Ama olmuyordu, böğürtülü sesini hâlâ duyuyordum.

»Hışt, şapşal oğlan, altına mı kaçırdın? Korkma gel, gel«.

Altıma kaçırarak mı? Ne zannediyordu bu herif kendini. Hışımla doğru banyoya daldım.

»Ne var, ne bağıırıyorsun?«

»Huah hah ha... Şu hâline bak, ah ulan, bi kameram olacaktı şimdi.«

»Bırak terbiyesizliği, ne istiyorsun?«

»Bak koçum, yanlış yapıyon. Efendi ol, akıllı ol! Etim budum nedir diye sormadan, ensesi kalın, arkası güçlü adamlara dikleniyon, laf sokuşturuyon. Amcadan da küfrü yiyince, bıdı bıdı yapıp, bilgiçlik taslıyosun. Hiç düşünmüyön, adam kimdir, nedir, etrafı ne kadardır. Al işte, yazanlar yazacağını yazıyo. Yedin mi raconu, öyle sus pus ederler adamı. Dünya küçük olm, yok beyazlıkmiş da, vay gizli ırkçılıkmiş da, bi dayak ye de gör gününü... Sana mı kaldı len doğrucu Davut olmak! Alırsın böyle cevabını.«

»Bi dakka, bi dakka... Sen yazılanları mı okudun?«

»Kör değiliz ya. Okuduk elbette. Maşşallahın var, yazdıkça yazıyon, ama yazdıkça da batıyon. Len oğlum, adam ol adam. Laf atacaksan, ne o ööle alengirli laflar felan. Errrkek ol koçum, söyleceğini bodoslama-dan girerek söyle. Söveceksen doğrudan söv de, millet elinde büyüteç satır arasında küfür, hakaret aramasın. Delikanlı olcan koçum, delikanlı...Bak abinin oğluna, nasıl delikanlı olunmuş gör.«

»Buyur burdan yak. Bak kardeşim, benim kimseye küfür müfür ettiğim yo...«

»Bırak bu işleri, devlet su işleri koç. Sen değil misin, ne dediğin önemli değil, milletin ne anladığı önemli diye. Neydi o arkadaşın adı? Neyse o arkadaş yazmış işte, »bi anket yapsak grupta kimse gizliyi mizliyi, latenti matenti bilmez, okuyucu muhtemelen onu görmez, yok sayar, geriye ırkçılık kalır, bu anlaşılır« diye. Len, millet senin yazılarını okumak için yanında sözlük mü gezdirecek dümbük? Hem o ne öyle, tek bi cümleden bu sonuç mu çıkar? Sınıftan kaçış bitmişmiş, Sana ne len, bittiyse bitti, sana mı kaldı »yok öle değil, böyle« diye ahkâm kesmek? Otur! Sıfır! Sınıfta kaldın!«

»Madem tartışmak istiyorsun, öyle olsun. Ben kims-eye hakaret makaret etmedim. Bu birincisi. Hem bana edilen hakaret ve küfürlerle ne diyeceksin? Baksana, »şerefsiz«, »tırşıkçı süprüntü« gibi lafl...«

»Huah hah hay, tırşıkçı süprüntü! Bak bunu ben de bilmiyodum. Huahhah hay... Okey atmış gibi zevke geldim lan. Yaratıcı olcan olm, yaratıcı!«

»Bir sus da dinle be kardeşim, bir sus! Allah allah, neyse ne. Ben sadece hakaret etmedim diyecektim...«

»Kıh, kıh! Tamam, tamam.«

»İkincisi, ne Türkiye'deki, ne de Almanya'daki okur aptal değil. Evet, önemli olan insanların ne anladığıdır, ama bir yazıyı kaleme alırken »acaba okur bunu anlar mı, anlasın diye ilkökul Türkesi'yle mi yazayım« diye baştan düşünmeye kalkarsan, işte asıl o zaman insan

zekâsına hakaret etmiş olursun. Önemli olan okura nasıl düşünmesini öğretmek değil, konu hakkında kendi kendine bir hüküm sahibi olmasına yardımcı olmaktır. Kalkıp slogan atar gibi yazarsak, ne anlamı kalır ki yazdıklarımızın?»

»Entel ayaklarına yatma olm, nesi varmış slogan atmanın? İşçiler kardeş, patron kalles dediymiydin herkes anlar...«

»Hah, bir agit-prop elemanı eksikti, onu da tamamladın, bravo yani. Unuttun mu, Sabancı'nın bir fabrikasında çalışan işçi ne demişti? »Allah razı olsun patrondan, ekmek paramı, çoluk çocuğumun rızkını çıkarıyorum. Sendikaya mendikaya girip, babaya hainlik mi edeceğim?« diye. Hadi git, yetiyorsa slogan at da ikna et adamı.«

»He ya.«

»He ya tabii. Hem yazdığım yazı Türkçe, yabancı kelimeler falan kullanmamışım. Bir daha düşün, ne yazmışım »Muhakkak ki sosyalistler bu ortak mücadelenin önemli bir bileşeni olacaklardır, ama kendi görevlerini yerine getirdikleri, »beyaz«lıklarını ve gizli ırkçılığı aşabildikleri ölçüde« diye. Bu cümlede kişiye özel olarak bir hakaret mi var. Doğrudan birisinin ismini kullanarak küfür mü ediyorum?»

»Len olm, hâlâ akıllanmıyon. Te baştan isim kullanıyon, ondan sonra da »yok efendim« de, »kişiye özel hakaret« yok da, bilmem ne de. Sen milletin aklının kâhyası mısın? Millet nasıl okursa, okur. Ne var yani, kestirmeden gitmişler, ismi görünce aşağıya bakmışlar, ahan da küfür demişler. Sana ne? Sen tek bi cümleden nah boyun kadar yazı çıkarıyon da, milletin yazıdan ne anladığına ne karışıyon, tırşıkçı süpürge...küh, küh.«

»Süprüntü, şey aman süprüntü işte!«

»Ha?»

»Süprüge değil, süprüntü.«

»Haa, eksküze mua bayım... Küh, küh...«

»Bir cümle meselesine gelince; sana bunu bir fıkrayla anlatayım.«

»Hehhee, erotik olsun da gülelim...«

»Anlaşılan sen susup dinlemeyi beceremeyeceksin. Neyse, fıkra ya da hikâye şöyle. Fransız asilzadenin birisi ünlü bir ressama gitmiş ve demiş ki »Üstat, her asil ailenin bir arması var. Bizim hanım da tutturdu, ben de isterim diye. Bir zahmet bize bir arma yapiver« Ressam da hâliyle sormuş »İyi, yapayım da, sizin aile ne iş yapar? Armayı ona göre hazırlayayım«. Asilzade »biz horozlarıyla ünlü bir aileyiz, o zaman horozlu bir arma yap«. Anlaşmışlar. Yalnız ressam »tasarım zaman alır, bir yıl sonra gel« demiş. Bir yıl sonra ressama giden asilzade hayal kırıklığına uğramış, çünkü ressam armayı hâlâ hazırlamamış ve bir yıl daha süre istemiş. Neyse bir yıl daha geçmiş, asilzade bakmış ressam hâlâ işi bitirmemiş. Yapışmış yakasına, »yahu iki yıl oldu, yeter artık, yapacaksan yap!« diye bağırılmış. Ressam bunun üzerine »peki« demiş ve bir kâğıda iki dakika içerisinde bir horozlu arma çizivermiş. Asilzademiz köpürmüş, »yahu« demiş, »beni bu iki dakika için mi iki yıl beklettin be adam!«. Ressam da...«

»Uyanıkmiş aga, uyanık. Şipşak halletmiş işi...«

»Şşşt... Sonunu dinle de, espriyi kaçırma. Asilzade küplere binince, usta ressam tutmuş onu kolundan, içerideki daha büyük bir odaya götürmüş. Odada binlerce, irili ufaklı, rengarenk horozlu arma resimleri varmış. »Bakın« demiş ressam, »demin o resmi iki dakikada çizebilmek için, iki yıl boyunca uğraştım. Siz iki dakikaya bakıyorsunuz. O iki dakika, benim iki yılımı aldı.« Şimdi...«

»Eee, ne annadık bundan?»

»... kullanılan tek bir cümlemin arkasındaki müthiş birikimi, toplanan düşünceleri ve varsayımları görmek gerekiyor. Tek bir cümle, bütünsel bir düşüncenin ürünü, sonucudur. Eğer böyle bir cümle de iddialı biçimde kullanılıyorsa, buradan düşünceye temel olan paradigmayı okumak olanaklıdır...«

»Hö?.. Türkkçe konuş olm, Türkkçe, Türkkçe...«

»Yani »sınıftan kaçış bitti« gibi iddialı bir cümle, bir tespit ve bir suçlamadır ve de bir dizi düşüncenin sonucudur. Bu tespit ve suçlamayı yapmak için önce iyice düşünüp, sonradan da birilerinin işi sınıfından kaçtığını varsaymanız gerekir. Kimdir bunlar? Sınıftan kaçanları gördüğünüze göre, sizden başka herkeştir. Yani Kürtler ve diğer sosyalistlerdir. »Kısa bir yazıdan bu mu çıkartılır, bu dürüstlük değil« diyenler, böyle iddialı bir tespitin arkasındaki o büyük suçlamayı nedense göz ardı ediyorlar. »Sınıftan kaçtılar« demek ifade özgürlüğü, bunu eleştirmek art niyetlilik oluyor. Tartışma bu kadar basit olabilir mi?»

»Lan, mankafasın sen oğlum, mankafa. Hâlâ bıdı bıdı ediyon. Ne kendine derdediyon, kaçan kaçır, yakalayan yakalar, sana ne? Biri sınıfta kalır, diğeri sınıfı geçer. Her koyun kendi bacaandan asılır koçum, kafana girmeyen bu. Hadi diyelim, sen haklısın, beni de ilgilendirmez ya, ama hadi öyle sanalım. Peki ispiyonculuk senin neyine ulen?»

»Haydaa, ne ispiyonculuğu yahu?»

»Bilmezden gelme len! Okumadın mı? Adam yazıyo işte, ciddi ciddi provakasyon ayaklarına yatmışsın olm! Ajan mısın, ajitasyon mu? Açık açık milleti Kürtlere ihbar ediyomuşsun. Ne bilim, ööle tasfiyecilik felan... Bak koçum, bu işler tehlikeli işler. Bir kere ispiyonlama delikanlılığın kitabında yazmaz. Kendine gel! Akıllı davran, araya girme, arazi ol. Kürtler silahlı milahlı adamlar. Onu bunu şikâyet edip durma, alimallah bi kaza çıkar, milletin günahı sana yazılır.«

»La havle... Benim kimseyi kimseye şikâyet ettiğim falan yok. Anlamıyorum, bu nasıl bir mantık silsilesinin sonucudur ki, böyle saçma sapan bir suçlama yapılabiliyor. Sanki Kürtlerde akıl yok, biri kalkıp bir şey söyleyecek, Kürtler de »haa, bak bu iş böyleymiş« diyecekler. Aslına bakarsan böylesi suçlamalar da bilinçaltına yerleşmiş olan bazı algıları ortaya çıkartıyor.«

»Güldürme adamı, piskolog mu kesildin len başımıza?»

»Ne alâka? Bunun psikolojiyle bir ilgisi yok, lise öğrencisi bile sezer. Nasıl düşünüyorsan, öyle çıkarsama yaparsın. Yani, »açık ihbar«, »kışkırtma« gibi suçlamalar özünde, 30 yıllık bir örgütlülüğü, mücadele birikimini, siyaset geliştirme yetisini sıfırlayarak, »Kürtler ihbara kanacak, kışkırtmaya gelecek kadar saftırlar« biçiminde bir yaklaşımı dışa vurmaktır. Bu, karşındakini küçük görmektir, »o düşünemez, başkası bir şeyler söyler o

yapar› anlayışdır, ki buna en basitinden paternalizm denir. Aynı mantığın başka kesimlerde ›Kürtler dış güçlerin maşasıdır‹ söylemine yol açtığını görmüyor muyuz? Diğer tarafta ›ihbarcı› veya benzeri suçlamalar kişiyi küçük düşürerek, dikkatleri eleştirinin özünden kaçırmaya yarar. Kişiyi ›ihbarcı›, ›deli› veya eskiden olduğu gibi ›polis, ajan› damgasını bastın mı, küfürden başka söylenecek söz kalmaz. Benzer bir yaklaşım da ›ne yani, Kürt örgütleri eleştirilemeyecek mi› veya ›Kürtleri eleştirince ırkçı damgası yiyorsunuz, bu haksızlık ve vicdansızlıktır‹ gibi masum sorulardır. Kim böyle bir iddiada bulunuyor ki? Hem...»

»Öff, öff! Uzatıyon da uzatıyon. Hele bi cigara ver de içek...»

»Başüstüne, birde çay, kahve servisi falan da yapsaydım.«

»Valla fena olmazdı yani...»

»Bırak şimdi sigaray, çayı da beni dinle... Nerde kalmıştım, hah, Kürtler eleştirilemez diyen yok. Hem madem herşeyi biliyorsun, benim Kürt örgütlerinin toplantılarında, gazetelerde veya Roj TV’de Kürt örgütlerine yönelik yükselttiğim eleştirilerimi de biliyorsundur. Hep söyler, yazarım, eleştiri ve özeleştiri demokrasi mücadelesinin olmazsa olmazıdır diye. Ama mesele bu değil ki, ›sınıf, sınıf› diyerek demokratik görevlerden kaçmak, dolayısıyla demokratik görevleri en üste yerleştiren Kürt hareketinden uzak kalmaya çalışmaktır mesele. Benim eleştirim de bu noktaya, ama tartışma ›ırkçılık hakareti› etrafında döndürülerek, asıl meselelerin üstü örtülüyor.«

»Lan oğlum, vallaha billaha tam paromanyak olmuşsun. N’olcaksın adam Kürtlerden uzak duruyorsa? Başına bomba yağmıyo ya. Kürtle bir olup, kodese mi tikilsin yani? Laf ola beri gelsin. Yahu İstanbul nire, Diyarbakır bilmem nere nire. Tutturmuşsun bi de ›Fırat’ın Doğusu da Doğusu›. Ne işin var birader oralarda? Bak işte adaşın, neydi soyadı, hah, Murad Akıncılar. Aldılar tıktılar kodese, hâlâ içerde. Onun gibi mi olcen len? Ha, gidersin Diyarbakır’a Selim amcada kaburga dolması yersin ya da hanlardan birinde bi güzel kahvaltı, bak ona bi şey demem, eyvallah derim. Ne yani, Nevzade’nin, Asmalı Mescid’in kökü mu kurudu? Git İstiklâl’e, rakını iç, keyfine bak, oooh ne alâ keko...»

»Yahu ne ilgisi var şimdi paranoyaklığın, İstanbul’un, Diyarbakır’ın bu söylediklerimle?»

»Sus, yersin tokatı! Hep bıdı bıdı, bildiğin başka bi şey yok. Neymiş, demokrasiymiş de, felanmış da, filanmış. Akıllı ol, akıllı! Dediklerin karın doyurmuyo koçum. Bak adam ne güzel yazmış, ›karnı aç işçinin önüne bi tabak yemek, bi tabak da demokrasi koy, hangisini alıyo› diye. Tabii önce karnını doyuracak, ondan sonrası Allah kerim...»

»Bravo yani, tam Aristo mantığı. Sanki sosyal eşitlik ile demokrasi ve özgürlük birbirlerinin karşıtolumuymuş gibi. Yahu bende başlayacağım sonunda senin gibi argoya... Bak arkadaşım, demokrasi mücadelesi, emek ve sınıf mücadelesinin bir parçasıdır. Yok işte önce insanın karnını doyuracakmışın da... Ne alâka kardeşim, bunları birbirinden ayıramazsın ki. O karnı aç dediğin işçinin ekmek kavgasında gerçek anlamda başarılı olabilmesi için, aynı anda demokrasi ve özgürlüklerin kavgasını vermen lazım. Hem sen kim oluyorsun da işçinin önüne bir tabak yemek koymaya...»

»Höööt! Geri bas! Posta mı koyuyon len bana? Ne demek o sen kim oluyon moluyon. Layn, şimdi bi kafa, bi kroşe bastım mıydı... Herife bak ya... Len günün birinde biri senin o dilini boynuna gravat gibi dolayacak vallaha. Külhanbeyi mi kesildin lan başımıza?»

»Yahu kardeşim, öyle ortaya konuşuyorum. Sen dediysem, seni bizzat kast etmedim ya. Ben...»

»Hah, şööle edepli ol. Özür dilemek bir erdemdir yavrum. Al... Öp elimi, affedeyim seni.«

»Fesüpan... Edepli ol diyene bakın yahu...»

»Bak yavrum, bunu sana kimse yapmaz. Gelmişsin 50 yaşına, hâlâ anaokulu çoccuğu gibi, bana ne bana ne diyon. Sana bi tüyo vereyim, belki biraz akıllanırsın. Bi kere otur oturduğun yerde, rahatına bak. İşin var, gücün var.« Göz kırparak »Salla başını al maaşını, şşşt! Bundan daha kolay mı var? Seni ilgilendirmeyen meselelere de maydanoz olma...»

»Niye ilgilendirmesin ki, kardeşim. Düşüne...»

»Hüoop, eşek anırmıyo burda... Unutma, laftan annamayanın hakkı, kötektir... Bırak düşünmeyi felan. Kör müsün ulan, adam sana gaste manşeti gibi büyük harflerle yazmış ›...ÇÖP DÜŞÜNCELERİNİ OKUMAK ZORUNDAMIYIZ. BURAYI ÇÖP DÜŞÜNCELERİNLE DOLDURUYON...‹ diye. Lan, adam olan adam kendine bööle laflar sööletecek kadar keçi inadında olur mu be?...»

»Canım, hiç kimseye zorla yazımı oku demiyorum ya...»

»Sus! Hâlâ konuşuyo dümbük ya... Madem koymuşsun sözü ortaya, alan alır, almayan çöpe atar diyemezsin. Adam gibi yaz, bari bi işe yarasın. Dinle, bu işler seni ilgilendirmez koçum, işin içinde değilsin, bilmezsin, etmezsin. Adam açmış dükkânı, sen ukala ukala ›ööle yapma, bööle yap› diyon. Sana ne oğlum, adam belki ööle kalmak istiyö. Belki ne kaar ekmek, o kaar köfte diyo. Adam belki bakkal dükkânım kalsın, süpermarket istemem diyo...»

»Yahu ne saçmalıyorsun sen?»

»Annamiyon oğlum, annamiyon. Sen zannediyon ki, iyi bi şey yapıyom. Kel alâka olm, kel alâka. Herkez her şeyi biliyo koçum, bilmezden gelme. Hem söylediklerimi ters yüz ediyolar, asıl meseleye bi şey demişler diyon, hem de hâlâ kendini annatmaya çalışıyosun. Lan oğlum, millet enayi değil ya, zokayı yutsun. Seni ciddiye alsa, ciddi ciddi cevap verecek. Ne gereği var? Bi de senle mi uğraşacaklar lan bu saadden sonna? Vallaha billaha odun kafalı olm, tak tak, odun kafa! Bi tek seni beklemişlerdi zaten, ›vay bizde gizli mizli bişeyler var, sen açığa çıkar›. Yok devenin nalı! Lan biri senin açığını çıkarsa, ›Danke schön, iyi yaptın› mı diyen?...»

»Kardeşim, bu sadece benim görüşüm...»

»Muraat... Murat!«

»Nesrin?»

»Muraat...»

»Tamam canım, bi saniye...»

»Ne o koç, hatunu duydun, tırstın...»

»Bırak şimdi tırsmayı falan. Bu yazdıklarım sadece benim görüşüm değil. Böyle düşünen bir sürü insan var. Bak Demir, Tayfun...»

»Lan oğlum, deliyle deli mi olcan? Al birini, vur öbürüne. Adamlar yazıyo da noluyo. Hiç! Deli muamelesi görüyolar. Dokuz köy esprisi, unutmı koç. Doğrucu Davud'luk kimseye yaramamış. Len sen hiç Demir'in, Tayfun'un yazılarına verilen cevaplarında mı okumuyon? Oğlum, hiç kimse kendine ayna gösterenden hoşlanmaz, bunu bil. Hele hele mukaddesatına saldırdıydın mı, yandın! Adamı İstiklâl Mahkemesi'nden çıkmışa benzetirler vallaha. Bi düşün önce. Herkezin kendine göre bi tarihi var. Herkez tarih kendinden başlar diye düşünür. Tee başta Manuşyan, Pehlivan vardı diyecek değiller heralde! Eee, öyle olduğuna göre, adam der, »yahu bi tarihim var, buna saygı göster« diye. Tabbiyatın sana tepki gösterecek. Kim ister tarihine laf sokuşturulmasını, dimi ama?»

»Kimsenin tarihine bir şey söylediğim yok, lafi saptırma...«

»Murat! Kiminle konuşuyorsun sen?»

»Yaa, Nesrin, bi saniye dedim ya..«

»Sen ööle söölürsün, adam bööle annar olm. Milletin rahatını bozma hakkını nerden buluyon len! Adam sınıfta kalmaya bakıyo, sen diyon »daha çok çalış, sınıfı geçesin«. Örrtmen misin olm? Bu saadden sonna yaşını başını almış adamlar senden akıl mı alacaklar? Lan olm, herkes yolunu seçmiş gider Mersine, sen gidersin tersine. Ama dooru, ama yannış, adam yolunda, işinde, gücünde. Hariçten gazel atarak yolun değiştiği yerde görülmüş? Olm, »tren kaçıyo, tren bu tarafta« diye bağırarak sana mı kaldı? Kendini kondüktör mü sanıyon? Belki adam trene binmeyecek, belki arabayla gidecek? Keyfinin kâhyası mısın? Tilki gibin ne dolaşıp duruyon, sonunda gideceğin yer aynı değil mi? Binecek sen bin trene, »çocuklar hadi gelin« mazide kaldı olm. Herkesin bileti ayrı artığın, anla bunu benim sulu hıyarım.«

»Bana bak, sonunda tepemi atırıyorsun. Sensin hıyar!«

»Uleeeyn! Bana laga luga ha! Gel ulan buraya!«

»Ah! Çek elini manyak. Sıkma boğazımı, şimdi yumruğu yiyeceksin bak!«

Paat... Küüt! »Manyak mı? Asıl ben seni şimdi dayak manyağı yapıim de gör. Al ulan, al! 15 yaşında boks yaptın diye kendini bi şey mi sandın? Al ulan, al bi dane daha!«

Paat... Şaak... Şuut!

»Vurma ulan, vurma!«

»Muraat! Aaa, noluyo burda? Bu da kim? Dur! Dur, kavg etme! Kavg etme dedim sana, Muraat!«

»Yahu Nesrin... Ah gözüm!.. Nesrin, beni tutacağına, şu herifi tutsana yaa! Aaah! Kulağımı çekme, bırak kulağımı ulan...«

Paat... Küüt... Şangır!

»Muraaaat! Küveti kırdın, bak!«

»Yahu ben dayak yıyorum, sen küvet diyorsun... Dur, vurma... Ulan, vurma dedim. Al o zaman, al, al...«

* * *

»Murat... Uyan, Schatz, uyan!«

»Ne?... Hıı...?«

»Ter içinde kalmışsın. Rüya görüyordun, uyan artık.«

»Rüya mı?»

»Ben sana söylemiştim. Gece geç vakitte içli köfteleri, abur cuburu yersen rahatsız olursun diye. Hem horladın, hem de bağırıp durdun. Laftan anlamıyorsun ki... Hadi kalk kalk, annemlerle alışverişe gideceğiz. Hadi ama...«

Rüya mı? Sahiden! Yatakta yatıyordum. Terden sıırıksıklam bir vaziyette, yorgana sarılmış bir şekilde kendime geldim. Tabii ya, rüyaymış. Başım da nasıl zonkluyordu. Nesrin de yatağın başında dikilmiş, kızgın kızgın sesleniyordu:

»Hadi ama, kalk. Zaten geç kaldık.«

»Peki, peki...«

Yataktan kalktım, terliklerimi giydim. Kendi kendi me gülmeye başladım. Bir daha geç vakitte bu kadar tıknırırsam... Son olsun...

»Ne kıkırdayıp duruyorsun, hadisene...«

Ama sahiden de dayak yemiş gibiydim. Böyle bir rüya da ilk kez görüyordum. Banyoya girdim, elimi yüzümü soğuk suyla yıkadım. Biraz kendime gelir gibiydim. Nesrin holden »hadi, çabuk ol« diye bastırıyordu. Dişlerimi fırçaladım. Tam tıraş oluyordum ki, aynadaki suretime biraz daha dikkatli baktım. Bir gülme krizi tuttu beni. Yok daha neler, içimdeki kötü adam aynadan bana bakacakmış. Olacak iş değil. Traşımı oldum, kremimi sürdüm. Çıkarken bir daha aynaya baktım. Yoksa aynadan bana göz mü kırıyordu? »Hadi, len« dedim kendi kendime, çıktım dışarı.

Kapıyı kilitlerken Nesrin »radyoyu kapatmadın mı?» dedi.

»Niye?»

»Ne bileyim, sanki biri gülerek konuşuyor gibime geldi de.«

BAŞPİSKOPOS SARHOŞ OLURSA...

27 ŞUBAT 2010

Almanya'daki yaygın basın gerçekten bir harika. Egemen politikaları savunabilmek için insanî olan ne varsa skandalize edilebiliyor, çamura sarılıyor. Egemen politikaları eleştirenlerin bir hatasını görmesinler, cep-haneliklerinde ne varsa, hepsi kullanılıyor.

Bu hafta gazetelerin birinci sayfaları gene Protestan Kilisesi Konsey Başkanı Piskopoz Margot Kaessmann haberleri ile doluydu. Anımsayacaksınız, Kaessmann Afganistan'daki savaşı ve Federal Ordu'nun bu savaşa katılmasını eleştirmişti. Hükümet partileri başta olmak üzere, yaygın basın, hatta Yeşiller partisinin kimi seçkin (!) temsilcisi piskopozu yaylım eleştiri ateşine tutmuş ve »makamını suistimal etmekle« suçlamışlardı. Gerçi piskopoz Kaessmann, Federal Dışişleri Bakanı zu Guttenberg'in daveti üzerine gittiği görüşmeden sonra eleştirilerini yumuşatmıştı, ki sol basın bunu geri adım olarak nitelendirdi, ama gene de eleştirisinin özünden vazgeçmemişti.

Şimdi ise, neredeyse kiliseden aforoz edilme durumu ile karşı karşıya. Çünkü Kaessmann alkollü olarak kullandığı arabasıyla kırmızı ışıktaki geçerken yakalanmış. Durum böyle olunca Almanya'mızın pek ahlâk savunucusu basını da, piskopozu, deyim yerindeyse »rezil-i rüsva« ilân ediverdi. Seksist fotoğraflarıyla ünlü Bild gazetesinin ahlâk derslerinden tutun, gazetelerin internet sayfalarında yayınlanan yorum ve okur mektuplarına kadar hemen her yerde, piskopozun »zaten güvenilir olmadığı«, yaptığı »eleştirilerin bir anlamının kalmadığı« ve »yüksek makamlarda erkeklerin olması gerektiği« gibi belden aşağı ve cinsiyetçi saldırılar yer alıyor.

Kaessmann zaten uzun zamandan beri tutucu kesimlerin tepkisini çekiyordu. 2006'da göğüs kanserine karşı verdiği mücadeleden sonra, eşinden ayrılmıştı. Dört çocuk annesi olan Kaessmann, boşanmasını »inandırıcı bir yaşam için gerekli adımdı« diyerek savunmuş, ama muhafazakâr basında, savaş karşıtlığının yanı sıra, boşanmış bir kadın olması »görevine ters düşüyor« diye alaya alınmıştı.

Protestan Kilisesi'nin tutucu kesimleri bu hatasını fırsat bilerek hemen harekete geçtiler. Ve Çarşamba günü olan oldu: Kaessmann görevinden istifa etti. Peki »semer gitti, kavgâ bitti« diyebilir miyiz? Hayır, tam tersine. Çünkü şimdi kılıçlar Protestan Kilisesi'nde savaş karşıtı ve genel anlamıyla daha sosyal bir politika için tavrı alan pozisyonların temizlenmesi için bilenmeye başlandı. Yani açıkcası, Protestan Kilisesi'nden daha çok haber alacağız gibi.

Elbette, böylesine bir görevde olan kişinin, temsil ettiği kesimlere karşı belirli bir sorumluluğunun olduğu, içkili araba kullanarak trafikte hem kendisini, hem başkalarını tehlikeye atmasının büyük hata olduğu söylenebilir. Doğru, zaten bu yüzden trafik yasaları vardır ve hukukun kılıcı böylesi durumlarda hayli keskindir. Şahsen inanan birisi değilim, ama inananların da kendilerini temsil edenlerden beklentilerinin son derece yüksek olduğunu, belirli bir etik anlayışa uyulmamasını son derece ayıpladıklarını da bilmekteyim.

Amma velakin, Kaessmann'ın davranışı insanî açıdan anlaşılabilir bir davranıştır; doğru davranmamış, hata yapmıştır, ama sizin, benim gibi zayıf bir yanına yenilmiştir. Yüksek makam sahibi olsa da, sonucunda bir insandır. Ve bu davranışı da politik olarak yaptıklarının, hükümete veya topluma yönelttiği eleştirilerin hiç birisini geçersiz kılmamaktadır. Bence asıl bu noktada çifte standart ve iki yüzlülük gün gibi ortaya çıkmaktadır.

Bir kere piskopozun alkollü araba kullanmasını, »Kilisenin sonu« gibi skandalize eden politikacılar ve basın, nedense göçmen veya mültecilerin yaşamına kast eden neonazi saldırganların mahkemelerde, alkollü oldukları gerekçesiyle ceza indirimi almalarından hiç rahatsız olmamaktadırlar. Hadi bunu geçelim, defalarca alkollü olarak yakalanan sayısız politikacı söz konusu olduğunda, bunun haber konusu olmamasını niye skandalize etmemektedirler?

E hadi diyelim, bu da insanî bir durum. Peki, örneğin Kaessmann ile ilgili yorumların yer aldığı aynı tarihli gazetelerde haber olan ve Kuzeyren Vesfalya Eyalet Başbakanı Jürgen Rüttgers'den randevu isteyen şirketlere, »20 bin Avro verirsen, randevu alırım« diyen CDU Genelsekreteri'nin yol açtığı skandaldan neden rahatsız olunmuyor, hatta »bu ülkede artık kendi partine yardım aramak dahi suç olacak« biçimindeki yorumlarla, genelsekreterin istifa etmesine üzülmüyor? Paraya ve randevuya gelince hiç almamazlık eden başbakan Rüttgers, genelsekreterinin »kurbanı« ilân ediliyor, ama alkollü piskopoz ömür billah hafızalardan silinmeye çalışılıyor. Veya uçabilen, ama silah taşıyamayan helikopterlere milyarlarca Avro para sayan bakanları, yoksulları »tembel, işe yaramaz, topluma yük« olarak nitelendiren politikacıları, sivillerin ölümünü »kurunun yanında yaş da yanar« pişkinliği ile savunan hükümet üyelerini, v. s. diğer örnekleri, neden »ahlâkî« açıdan tartıya koymuyorlar?

Neden olacak, nasıl egemen kültür, egemenlerin kültürüyse, egemen ahlâk anlayışı da, egemenlerin ahlâk anlayışıdır. Güç ellerinde oldukça, kimin »ahlâklı« kimin »ahlâksız« olduğunu egemenler ve yaygın medya belirliyor. Başpiskopoz da olsanız, Papa da olsanız, egemen politikaya muhalif olduğunuz müddetçe, »ne olduğunuzu« onlar belirleyecek. Kaessmann'ın başına gelenler bunun yeni bir kanıtıdır. Egemenler için savaş karşıtlığı, »ahlâksızlık« belirtisidir.

KÜRTLER VE ÇEKİRDEK AVRUPA'NIN GERÇEK YÜZÜ

6 MART 2010

Belçika polisinin Perşembe sabahı ROJ TV ve KNK başta olmak üzere Belçika'daki Kürt kurumları ve şahıslarına karşı gerçekleştirdiği operasyon, açık bir hukuksuzluk olmasının yanı sıra bir dizi soruyu da beraberinde getirmekte. 1996'da MED TV'ye karşı benzer gerekçelerle yapılan saldırının sonradan hiç bir hukuksal gerekçesinin olmadığı ortaya çıkmasına rağmen, neden şimdi aynı nedenlerle bu operasyon gerçekleştirildi?

Belçika savcılığının uzun süren hazırlıklardan sonra başlattığı operasyonda »anti-terör-polisleri« sadece ROJ TV stüdyolarına ve KNK'ye değil, evlere ve BDP-Avrupa Temsilciliği'ne de baskın düzenlediler. Peki, bu operasyonla kime, kim tarafından ve hangi amaçla, hangi sinyal veriliyor? Kürt gazetecilerin, politikacılarının ve şahsiyetlerinin »terörist« zannıyla gözaltına alınmalarıyla amaçlanan nedir? Kürtlerin bilinçli olarak kriminalize edilmesinin ardında hangi politik hesaplar yatmaktadır?

Bu yazıyı kaleme aldığım saatlerde, henüz olay hakkında yayılan kısa bilgilerden fazlasına ulaşamamıştım. Ancak, gerek savcılık açıklamasının, gerekse de medyada verilecek olan haberlerin yayımlanmasını beklemeden olay hakkındaki şahsi hükmümü vermiş durumdayım: operasyon, politik bir karardır ve Çekirdek Avrupa, yeni bir »Filistin Olayına« dönüşme potansiyelini taşıyan Kürt Sorunu'nda taraf olduğunu açık olarak ilân ederek, yangına körükle gitmekte olduğunu göstermektedir. Operasyon Kürt Özgürlük Hareketini tasfiye planının bir parçası olarak değerlendirilmelidir.

AB ve AB'nin asıl karar vericileri olan Çekirdek Avrupa egemenleri, emperyalist çıkarları uğruna kendi koydukları demokratik (!) kurallara kendilerinin uymadıklarını bir kez daha kanıtlamışlardır. Bu bağlamda Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası'nın mimarlarından Robert Cooper'in, »kendi aramızda karşılık güven ve kooperasyon içerisinde yasalara uyarız, ama ormanda orman yasalarını uygulamalıyız« sözü bu operasyonla ayrı bir anlam kazanmıştır.

Cooper'in söyledikleri ile bağlantılı olarak son operasyon, »orman yasalarının« bundan itibaren Avrupa sınırları içerisinde de uygulanacağı anlamına gelmektedir. Dış politikasını giderek daha da militaristleştirilen AB, artık iç politikasını da emperyalist emellere göre şekillendirmekten ve demokratik hukuk devleti esasını, egemen azınlığın çıkarları uğruna izafileştirmekten, ayaklar altına almaktan geri kalmayacağını alenen ilân etmiştir.

Belçika Federal Savcısı Lieve Pellens, Kürt kurumlarına yönelik girişimin »uluslararası terörizme karşı mücadele« kapsamında gerçekleştirildiğini söylerken, Tür-

kiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, »Belçika'nın, uluslararası terörizme karşı mücadelede bütün ulusların sorumlu olduğunu gördüğünü ve sorumluluğunu yerine getirdiğini« belirterek, operasyonları selamladığını açıkladı. »Bozacının şahidi, şıracıdır« deyişinde olduğu gibi, sözde »terörle mücadele« konusunda egemenler küresel çapta aynı safta olduklarını gösteriyorlar. Aksini beklemek, naiflik olurdu doğrusu.

Operasyonu kısaca değerlendirirsek, varacağımız sonuçlar şunlar olacaktır: Birincisi, Çekirdek Avrupa gerçek yüzünü göstermiştir. Bu adımla, insan hakları, demokratikleşme ve barışçıl çözüm konularında yöneltilmiş olan tüm eleştirilerin takıyye; enerji nakil hatlarını korumakla görevlendirilen ve bölgede emperyalizmin jandarmalığı rolüne öngörülen Türkiye'nin neoliberal ve militarist biçimlendirilmesinin esas olduğu ortaya çıkmıştır. Türkiye'nin AB'ne yakınlaştırılma süreci, AB'nin jeostratejik, jeoekonomik ve jeopolitik çıkarları temelinde ve bu bağlamda görülmelidir.

İkincisi, Kürt Sorunu'nunda üstü kapalı olarak taraf olan AB, bu adımla inkarcı ve imhacı devlet siyasetini açıkça desteklemektedir. Bugüne kadar kendi sınırları içerisinde yaşayan Kürtlere en temel hak ve özgürlükleri tanımamakta ısrar eden AB egemenleri, Kürt Özgürlük Hareketini »terbiye etmek« ve kontrol altına almak için yaptırım siyasetini sertleştirerek sürdürecekleri sinyali vermektedirler.

Üçüncüsü, bu operasyon ve AB'nin Kürtlere yönelik politikaları, AB'nin neoliberal ve militarist dönüşümü, demokratik ve sosyal hakların kısıtlanması ve »Kale Politikası« temelinde baskıcı ve ayrımcı bir göç rejiminin etabille edilmesi bağlamında görülmelidir. Genelde göçmenlere, özelde Kürt kökenli göçmenlere yönelik uygulamalar, daha önceleri olduğu gibi, çoğunluk toplumunun haklarının kısıtlanmasına giden yolun başlangıcıdır.

Avrupa'da yaşayan Kürtler, örgütlenme ve haberleşme haklarına yönelik bu saldırıyı yanıtsız bırakmayacaklarını bugünlerde gösteriyorlar. Ancak protestoların salt Belçika hükümetine yöneltilmesi, yeterli olmayacaktır. Protestolar, AB'nin gerçek yüzünü ortaya çıkartmayı hedeflemelidirler.

Bu bağlamda Avrupa demokratik kamuoyuna düşen görev de, Kürtlerle »dayanışma« değil, Kürtler üzerinden kendi haklarına yapılan saldırıya karşı çıkmak, Batı Avrupa demokrasilerinin sütunları olan temel hak ve özgürlüklerin korunmasını ve herkes için eşit olarak kullanılmasını sağlamak için harekete geçmektir. Avrupa'daki demokrasi güçlerinin, sosyal hareketlerin ve Avrupa Solu'nun inandırıcılığı, AB'nin yeni Kürt politikası karşısında alacakları tutum ile ölçülecektir.

»11-M-OLAYI«

YA DA; »TERÖR« AVRUPA'YA NASIL GELDİ?
9 MART 2010

İspanya genel seçimlerinden üç gün önce, 11 Mart 2004 sabahı dünya Madrid'te banliyö trenlerine yapılan bombalı saldırılarla sarsıldı. Ajanslar ilk üç bombanın Madrid'in merkez garı olan Atocha Garı'nda bekleyen 21431 nolu trende, sabah saat 7:37'de patlatıldığını, dört bombanın saat 7:39'da Calle de Téllez garına yaklaşan 17305 nolu trende ve üç ayrı bombanın da aynı saatlerde El pozo del Tío Raimundo istasyonundaki 21435 nolu tren ile Santa Eugenia istasyonundaki 21713 nolu trende patlatıldıklarını bildiriyorlardı. Trenler bu saatlerde yoğunlukla Madrid'in banliyölerinde yaşayan işçi ve çalışanları merkeze taşımaktaydılar. Saldırıların sonucunda toplam 191 insan yaşamını yitirmiş ve 82'si ağır olmak üzere 2.051 insan yaralanmıştı. Saldırı, İspanya tarihine »11-M-Olayı« olarak geçecekti.

Sadece bir kaç hafta içerisinde soruşturmaları tamamlayan güvenlik güçleri, saldırılardan üç hafta sonra olayın son noktasına kadar aydınlatıldığını açıklamışlardı. Halbuki muhafazakâr Aznar Hükümeti henüz saldırılardan bir kaç saat sonra, saldırıları Bask örgütü ETA'nın yaptığından emin olduklarını açıklamış, hatta BM Güvenlik Konseyi'nin aynı gün yaptığı ilk açıklamasında ETA'nın saldırıların faili olarak anılmasını sağlamıştı. Dönemin gazeteleri, İspanya hükümetinin üç gün sonra yapılacak olan genel seçimlerde radikal-İslamî grupların adını anarak kamuoyunda İspanya'nın Irk Savaşı'nda üstlendiği role yönelik eleştirilerin önünü kesmek için çaba gösterdiğini yazmaktaydılar.

Ancak oy kaygısı ile hareket eden hükümetin bu çabaları, ETA'ya yakın Bask Herri Batasuna partisinin açıklamaları ve yapılan yürüyüşlerde hükümetin Irak politikalarının protesto edilmesiyle boşa çıkartıldı. Partido Popular Hükümeti, 12 Mart 2004'de Madrid'te yapılan ve yaklaşık 2,3 milyon insanın katıldığı mitingi etkilemeye çalışsa da, »ETA Yalanı« tutmamış ve 14 Mart 2004 seçimlerini, tahminlerin aksine İspanyol sosyalistleri, Partido Socialista Obrero Español (PSOE) yüzde 42,6 oyla kazanmıştı.

ETA'dan El Kaide'ye

Partido Popular Hükümeti'nin başbakanı Aznar, hükümet döneminde Basklılara karşı geliştirdiği sert politikalar ve Irak Savaşı'nda ABD'ye verdiği koşulsuz destek nedeniyle İspanya toplumunda ciddi ayrışmalara neden olmuştu. Aynı zamanda AB'nin de neoliberal ve militarist dönüşümü konusunda uğraşan önde gelen isimlerdendi. Yeni seçilen José Luis Rodríguez Zapatero Hükümeti işbaşına gelene kadar idari işlerin

sorumluluğu hâlâ Aznar Hükümeti'ndeydi ve güvenlik güçleri soruşturmalarında ETA'nın radikal bir hücresinin El Kaide örgütü ile işbirliği yapmış olabileceği kurgusu üzerine çalışmaktaydılar.

Bu kurgu, önce Londra'da yayımlanan Al-Quds al-arabi gazetesinin, saldırıyı Abu-Hafs-El-Masri-Tugayları'nın üstlendiğini haber yapmasıyla hızlandırıldı. Ancak ABD gizli servislerinin »olaya sadece El Kaide karıştı« açıklamalarını yapmalarından ve Madrid yakınlarında, içerisinde 8 patlayıcı kapsül ile Kuran ayetlerinin okunduğu bir kaset olan çalıntı bir kamyonun bulunması üzerine, İspanya İçişleri Bakanı Angel Acebes 13 Mart 2004'de, saldırıyı sadece El Kaide'nin yaptığını ve üç Faslı ile iki Hindistanlı'nın tutuklandığını kamuoyuna açıkladı.

İçişleri Bakanı, tutuklananlardan birisinin Faslı Cemal Zougam adlı bir şahıs olduğunu ve bu şahsın, 11 Eylül 2001 Saldırıları'ndan sonra İspanya'da aranan 35 zanlıdan birisi olduğunu belirtiyordu. Almanya'da yayımlanan Junge Welt gazetesinin yazarlarından Knut Mellenthin, Zougam'ın olaylardan yaklaşık on yıl önce İspanya gizli servisleri tarafından gözetlenmeye başlandığını, hatta sürekli devam eden gözetlemelere Fas, Fransa, ABD ve İsrail gizli servislerinin de katıldığını belirtiyor. Nitekim bu bilgilerin ortaya çıkmasından sonra İspanya kamuoyunda, on yıl boyunca gözetlenen bir kişinin nasıl olur da aylarca böylesine bir saldırının hazırlığını yapabileceği tartışılmaya başlamıştı.

Bakanın yaptığı açıklamadan üç gün sonra İspanyol polisi, 1993'de Pakistan'da kurulduğu iddia edilen Fas İslamî Mücadele Grubu (GICM) adlı örgüte mensup 20 Faslı'nın daha aranmaya başladığını açıkladı. Arkasından gelen günlerde de, 21 Mart 2004'de basına, saldırılarda kullanılan bombaların bir İspanyol maden ocağından alındığına dair bilgiler sızdırıldı.

Soruşturmayı tamamladıklarını bildiren güvenlik güçlerinin soruşturma ile ilgili yaptıkları her açıklama yeni soruların ortaya çıkmasına neden oluyordu. Yaklaşık 100 kilo bombayı çalan hırsızın kimliği ilginç bir şekilde çok çabuk ortaya çıkartılmıştı. İspanya Başsavcısı'nın açıklamalarına göre Zougam, bombaları José Emilio Suarez Trashorras isimli eski bir maden işçisinden almıştı. Bu kişi ise İspanya Ulusal Polisi'nin gizli çalışanıydı. Zougam ile birlikte tutuklanan uyuşturucu satıcısı Faslı Rafael Zuheir de Guardia Civil'e çalışan bir polis muhbiriydi. Dahası, 2005 Ağustos'unda muhafazakâr İspanyol gazetesi El Mundo

bir haberinde, tutuklanan kişilerin bombaları cep telefonu ile patlatabilecek teknik bilgiye sahip olmadıklarını ve gizli çalışan bir polisin kabloların bağlanmasında yardımcı olduğuna dair bilgilerin araştırılmaması bilecekti.

Diğer taraftan İspanya basını patlamayan diğer üç bombanın polis tarafından »kontrollü« bir şekilde patlatılması nedeniyle delillerin yok edilmesini eleştiriyordular. Bombalardan bir tanesi ise ilginç bir şekilde bulunmuştu: güvenlik güçleri, bir sırt çantasındaki bombanın saatinin yanlış (!) ayarlandığını ve çantadaki cep telefonunun çalması üzerine çantanın bulunduğunu açıklıyordu. İyice gözden geçirilen çantanın daha sonra neden »kontrollü« olarak patlatılarak yok edildiği ise açıklanmadı.

Bir diğer soru ise, örneğin ETA'nın düzenlediği saldırılarda İspanya'da üretilmeyen bombalar kullanması bilinmesine rağmen, Madrid bombacılarının neden menşei hemen tespit edilebilecek bir bomba kullanmış olmaları. Ki burada asıl soru, son derece hassas kontrolü öngören bir yönetmeliğe rağmen, yaklaşık 100 kilo bombanın nasıl olup da hiç fark edilmeden çalınmış olabileceğidir.

Sonuçta, açıklığa kavuşturulmamış onca soru üreten soruşturmanın tamamlandığı ve olayın tam olarak aydınlığa kavuşturulduğu ilân edildikten üç yıl sonra sanıklar mahkemeye çıkarıldılar. 15 Şubat 2007'de başlayan duruşmalarda 28 sanıktan 21'ine 31 Ekim 2007 tarihli duruşmada kırkar yıl hapis cezası verildi. Yedi sanık ise serbest bırakıldı ve dosya kapandı!

El Kaide icad oldu, Avrupa »terörle« tanıştı

Günümüzde El Kaide'nin »insanlığın başdüşmanı« bir örgüt olduğunu okul çocukları bile kabul etmektedirler. ABD başkanları Ronald Reagan, George Bush sn. ve Bush Junior'a »terörist avcısı« olarak hizmet veren Richard A. Clarke'a göre El Kaide, »kendine dinî cemaat süsü veren ve dünya çapında operasyon yapabilen bir politik çetedir. Hedefleri, kadınların hiç bir hakka sahip olamayacakları, her insanın zorla müslüman yapıldığı ve Şeriat hukukunun geçerli olacağı bir 14. Yüzyıl türü teokrazi kurmaktır. Güçlü bir istihbarat ağına sahipler. Yıllarca gizli planlar yaptıktan sonra uyuyan hücrelerini harekete geçirebiliyorlar. En büyük düşmanımız onlardır ve hâlen aramızda yaşamaktadırlar...«.

Batı dünyasındaki İslam karşıtlığının temel gerekçesi olan bu teoriye karşın, 1980li yıllarda Afganistan'da doktorluk yapan Saad al Faghi gibi Afganistan uzmanları veya CNN muhabiri Peter Berger gibi pek ABD karşıtı sayılmayacak kişiler, El Kaide'nin »1988'de Peşvar'da Osama Bin Ladin tarafından kurulan ve Afganistan'da kaybolmuş olan mücahitlerin akibetini arayan ailelerine yardımcı olan bir kurum« ve »El Kaide, Bin Ladin'in Peşvar'daki misafirhanesine gelip, belirli bir süre orada kalan kişilerin listesi« olduğunu belirtiyorlar. Berger, »Cihat Anonim Şirketi« adlı kitabında, bu listenin Orta Doğu'daki bazı hükümetler tarafından olası islamist feadileri tespit etmek için kullanıldığını yazıyor.

Diğer yandan ABD'li »terörist avcıları« da El Kaide ismini ancak 1999'dan itibaren kullanmaya başlıyorlar. CIA analistleri 1998 sonuna kadar yazdıkları raporlarda, Bin Ladin'in »bazı terörist saldırıları finanse ettiğini, ama operasyonların koordinesinde herhangi

bir rol oynamadığını« vurguluyorlar. ABD Kongresi'nin kurduğu »9/11 Komisyonu« bile sonuç raporunda Bin Ladin'in »1997'ye kadar ABD gizli servisleri tarafından terörizmin finansörü, ancak terörist lider olarak görülmediğini« yazıyordu.

»Bin Laden – The Man Who Declared War on America« başlıklı kitabın yazarı ve ABD Senatosu'nun »antiterör uzmanı« Yusuf Bodansky, 1999 ilkbaharında yayımlanan yaklaşık 450 sayfalık kitabında El Kaide tanımını sadece bir kez kullanıyor: »Bu sistem, Bin ladin tarafından 1980li yılların ortasında kurulan yardımlaşma kurumu El Kaide'nin üzerine inşa edilmiştir...«.

El Kaide'nin sözde »antiterör mücadelesi« bağlamında kullanılmasına ise 1998 sonunda başlanmıştır. Orta Doğu ve Arap ülkeleri uzmanı Prof. Dr. Werner Ruf bunun ABD'nin Nairobi ve Daressalam büyükelçiliklerine 1998 Ağustos'unda gerçekleştirilen saldırılarla bağlantılı olarak görülmesi gerektiğini yazıyor. Gerçekten de; bu eylemleri Mısır asıllı Ayman el Zawahiri'nin lideri olduğu İslamî Cihad adlı örgüt üstlenmesine rağmen, dönemin ABD Başkanı Bill Clinton Bin Ladin'i hedef gösteriyor ve saldırılardan bir kaç gün sonra Bin Ladin'in Afganistan'daki kampı ile Sudan'daki bir ilaç fabrikasının Cruise Missile füzeleri ile vurulmasını emrediyor.

»Terör«: Militarist dönüşümün gerekçesi

Batı dünyasında, bilhassa 11 Eylül 2001 Saldırıları'ndan sonra hızlandırılan ve fosil enerji kaynakları ile dünya piyasalarına serbest girişin »korunması« için gerekli görülen militarist dönüşümün temel dayanağı her defasında »terör tehditi« olarak açıklanmaktadır. Batılı gizli servislerin başarılı (!) »araştırmalarına« ve bunları, ya doğrudan servislerin internet sayfalarından sorgulamadan alarak haber yapan, ya da servislere »yakınlığı« ile tanınan »uzmanların« açıklamalarını yayımlayan yaygın medyaya göre, 21. Yüzyıl'ın temel tehditi – nendense hep enerji kaynaklarının bulunduğu stratejik coğrafyalarda konuşlanmış olan – »terör« yuvalarıdır. Bu çerçevede yapılan kimi »bilimsel« araştırmaların da, son derece şüpheli bilgileri bilim süzgeçinden geçirip, »objektivize« ettikten sonra basının kullanımına servis edilmesi resmi tamamlamaktadır.

»Teröre karşı savaş« dünyanın politik-ekonomik-stratejik düzenlenmesinin en önemli gerekçesi hâline gelmiş durumda. Irak Savaşı'nda görüldüğü gibi, yalanlara dayalı »reelpolitik gerçekler«, Batılı güçlerin önceden belirledikleri politikaları sonradan meşrulaştırmaya yaramaktadırlar.

ABD, »teröre karşı savaşında« elbette yalnız değil. AB de, özellikle 2000 Lizbon Zirvesi'nden bu yana müt emadiyen dış politikasını militaristleştirmekte, iç politikada sertleştirmeler ile demokrasisinin içini oymakta ve bu çerçevede »terörü« politikalarını meşrulaştırmak için enstrümentalize etmektedir. 2002'de İspanya'nın Sevilla kentinde gerçekleştirilen AB Zirvesi karar altına aldığı »Altı-Nokta-Programı« ile, AB'nin küresel çapta »terörle« nasıl mücadele edeceği konusunda temel çizgilerini belirlemiştir.

Ve adım adım alınan militaristleşme kararlarında sadece 11 Mart 2004 Madrid saldırıları değil, 7 Temmuz 2005 Londra Metro Saldırısı ve 31 Temmuz 2006'da

Aachen'deki »Bavul Bombaları Olayı« da gerekçe olarak kullanılmıştır. Madrit'te olduğu gibi İngiltere ve Almanya'daki olaylarda da saldırıların veya saldırı planlarının fazlaca açıklanmamış olan soruyu ardında bırakmış olmaları büyük bir benzerlik.

Örneğin 2006 Aachen »Bavul Bombaları Olayı«nda, saldırganların bombaları çok acemice hazırlamış olmaları ve istasyondaki video görüntülerinde üzerlerindeki numaralı tişört taşıyarak tespit edilmeleri uzun süre basın tarafından sorgulanmıştı. Güvenlik güçlerinin »bombaların tahrip gücü çok yüksekti« şeklindeki açıklamalarına karşın, sonra yapılan tahlillerde, bombaların patlatılmaya dahi hazır olmadıklarının tespit edildiği basında yer almaktaydı.

Olayların birbirlerine benzer olan bir diğer yanı da, saldırganların uzun bir süre boyunca gizli servisler tarafından gözetlenmiş ve gizli servislerin göz göre göre bir dizi »yanlış« yapmış olmalarıdır. Gerek Madrit'te, gerek Londra'da, gerekse de Aachen'deki olaylarda, saldırganların aralarında polis veya gizli servis ajanları veya muhbirlerinin olduğu ortaya çıkartılmıştı.

Sonuç itibarıyla El Kaide'nin dünyanın yeniden düzenlenmesinde son derece işe yarayan bir araç konumuna geldiği iddia edilebilir. Dünya çapında operatif bir strateji takip edebilen; Avrupa'da, Asya'da ve Kuzey Afrika'da saldırılar planlayan, finanse ve organize eden merkezî bir örgüt resmi, nedense en çok »teröre karşı savaşın« işine yaramaktadır. Öyle ya da böyle herhangi bir militan islamist girişimle ilgisi olan her olayı »El Kaide Potasında« eritip, haber olarak sunan yaygın Batı medyası da propaganda görevini üstlenmiş gözükmektedir.

Bu durumda geçerli olarak görülmeyen tek şey ise, Batılı gizli servislerin onca teknolojiyle, para ve kadroyla sürekli gözetim, kısmen de kontrol altında tuttukları »teröristleri« neden saldırılardan önce yakalayamadıkları sorusudur. Bu tip sorular, psikolojik savaşta kamuoyunu yanıltmaya yarayan »dezenformasyonlar« ve »komplo teorileri« olarak değerlendirilmektedir. Gizli servislerle ilgili her eleştiri, »islamist teröre destek propagandası« olarak suçlanabilmektedir.

Madrit'ten altı yıl sonra dahi aynı senaryo tekrarlanıyor. »vizyona« sokulmakta. Ve görülen o ki, izleyenler »cui bono?«, yani »kimin yararına?« sorusunu sormadıkları müddetçe, bu filmi hep seyretmeye devam edeceğiz.

Daha fazla bilgi için bkz.:

<http://www.tagesschau.de/ausland/meldung195064.html>

<http://www.elmundo.es/elmundo/2004/03/13/espana/1079203531.html>

http://de.wikipedia.org/wiki/Madrider_Zuganschlge

<http://de.reuters.com/>

<http://www.spiegel.de/panorama/justiz/0,1518,466695,00.html>

<http://www.spiegel.de/panorama/justiz/0,1518,432287,00.html>

<http://www.heise.de/tp/r4/artikel/16/16952/1.html>

<http://www.uni-kassel.de/fb5/frieden/themen/Terrorismus/Welcome.html>

<http://www.jungewelt.de/index.php> (Gazetenin arama motoru)

LADY ASHTON'UN MİSYONU

13 MART 2010

Avrupa Parlamentosu'nun geçen Çarşamba günü gerçekleştirilen oturumuna, 1 Aralık 2009'da yeni oluşturulan AB Dışişleri Sorumlusu makamına getirilen Britanyalı Catherine Ashton'a yönelik sert eleştiriler damgasını vurdu. Aynı zamanda AB Komisyonu Başkan Yardımcısı da olan Ashton, makamında yüzüncü gününü doldurmuştu.

Gerçi Upholland baronesi göreve geldiği ilk günden itibaren diplomasi çevrelerinde »renksiz« ve »soluk« bir görünüm verdiği iddiasıyla eleştirilmekteydi, ancak yeni AB Dışişleri Dairesi (EAD) içerisinde AB üyesi devletleri arasında süren yetki kavgalarının bu eleştirilerin asıl arka planını oluşturdukları herkes tarafından biliniyor.

Lady Ashton'un misyonu, AB'nin militarist dönüşümü ve küresel paylaşım mücadeleleri içerisinde üstlenmek istediği konum ile doğrudan bağlantılı. AB Konseyi'nin de üyesi olan ve Avrupa Savunma Ajansı'nın başında duran Ashton, şu anda toplam 130 ülkeye büyükelçi gönderecek ve yaklaşık 8.000 kişilik bir kadro çalıştıracak olan santralist bir bürokratik aparatı kurmakla meşgul. Üye ülkeler, AB Bakanlar Konseyi ve AB Komisyonu yeni merkezi aparata, her biri üçte bir oranında olmak üzere, kadrolar atayacaklar. Salt bu durum bile AB organları ile üye devletler arasındaki tartışmaları alevlendirmeye yetmekte.

Ancak »hangi kadro, hangi makama« kavgası çerçevesinde çıkartılan gürültüler, özünde kamuoyunun dikkatini asıl çelişkilerin üzerinden çekmeye yarayan danışıklı dövüştən başka bir şey değil. Çünkü, her ne kadar Slovenya, Litvanya, Lettland ve Kıbrıs gibi »küçük« AB üyesi devletleri bir mektupla »bütün üyelerin makul bir biçimde temsil edilmesinin sağlanması« ricasında bulunmuş olsalar da, oluşturulacak olan yeni kurumun asıl karar vericilerinin Çekirdek Avrupa ile Britanya'nın olacağı şimdiden belli. Bu açıdan gerek Avrupa Parlamentosu'nun, gerekse de »küçük« üyelerin AB Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası'nın biçimlendirilmesinde oynayacakları rol son derece marjinal kalacak.

Diğer taraftan imzalanmış olan Lizbon Sözleşmesi de AB Dış Politikası'nı kurumsal olarak ortaklaştıramadığından ve AB Komisyonu'nun dış politikalar konusunda alınan kararlardaki dominant konumunda bir değişiklik olmadığından, AB üyesi devletlerin ulusal parlamentolarının da herhangi bir söz hakkı olmayacak. Böylece AB'nin Çekirdek Avrupa – Britanya işbirliğinde belirlenen dış politikası da, güvenlik ve savunma politikaları da fiilen parlamenter kontrol altına alınamayacaklardır.

Bu nedenle Ashton'un Çarşamba günü yapılan AP

oturumunda »AB'nin askeri operasyonları için kendine ait bir genel karargâhı olmalıdır« talebi, AB Dış Politikası'nın bundan itibaren izleyeceği temel çizgisinin ne olacağına işaret etmesi bakımından anlam taşımaktadır.

Görüldüğü kadarıyla Ashton'un başında bulunduğu bürokratik merkezi aparat, AB'nin militarist ve müdahale politikaları çerçevesindeki dönüşümünü hızlandırmak için kullanılacak. Demokratik ve parlamenter kontrol altında olmayan, bütün AB üyesi devletleri bağlayan dış, güvenlik ve savunma politikalarını belirleyen, kendi bütçesini kendisi hazırlayan, askeri-endüstriyel kompleks ile doğrudan bağlantılı ve silah tekellerinin lobisi durumundaki Avrupa Savunma Ajansı'nın bağlı olduğu böylesi bir merkezi kurumu, AB'ni neoliberal ve militarist bir »Global Player« hâline getirmek için atılan en önemli adımlardan birisi olarak değerlendirmek gerekmektedir.

AB'nin asıl karar vericilerinin bugüne kadar yaptıkları, bundan sonra yapılacak olanların teminatı olarak görülmelidir. AB Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası kisvesi altında, başta Kosova, Kongo, Gürcistan ve Afganistan olmak üzere, küresel çapta askeri müdahalelerde bulunan, saldırı savaşlarına katılan; AB Komşuluk Politikası adı altında ekonomik ve stratejik çıkarları için çeper ülkelerine »rejim değişiklikleri de dahil« çeşitli yaptırımlar uygulayan ve başta AB üyesi ülkeler olmak üzere, dünya çapında silahlanmayı ve militaristleştirmeyi körükleyen AB, dünyanın emperyalist paylaşımında oynayacağı role soyunmakta, emperyalist güçler arasındaki konumunu güçlendirmeye çalışmaktadır.

Bu hedef AB politikalarını bütünsel olarak belirleyen bir faktör hâline gelmiştir. Militaristleştirilen dış politikalar; mali piyasalar kapitalizmin taşıyıcılarına, uluslarını tekellere ve özel sermaye gruplarına yarayan ekonomi politikaları; bütçe konsolidasyonu gerekçesiyle yürütülen sosyal kısıtlamalar ve kamusal yaşamın her alanının ticarileştirilmesi; »teröre karşı tedbirler« gerekçesiyle demokratik hukuk devleti ve temsili demokrasinin içinin oyulması, AB'nin etrafına görünmez duvarlar çeken göç rejimi; sertleştirilen iç politika ve uluslararası işbirliği politikası ile gelişme yardımı politikalarının yeni yönelimleri birbirleri ile bağlantılı halde bu hedefe odaklanmıştır.

Lady Ashton'un misyonu »renksiz« ve »soluk« değil, tam tersine son derece bilinçli, soğukkanlı ve sinsî bir emperyalist planın parçasıdır. Siz bakmayın kopartılan gürültüye. Bütün AB üyeleri yeni kurumda eşit olarak temsil edilseler bile, karar vericiler belli olduğu sürece, misyonun özünde bir değişiklik olmayacaktır.

2010: AFGANİSTAN İÇİN KADER YILI MI?

20 MART 2010

»Savaşta önce gerçekler ölür« derler. Sahiden de hergün gerçeklerin nasıl katledildiğine, egemen politikanın nasıl gözümüzü baka baka yalan söylediğine ve halk kitlelerinin nasıl bu yalanları kanıksadığına tanık olmaktadır. Afganistan Savaşı bağlamında Almanya medyasında yer alan haberler bunun iyi bir örneği.

Federal Parlamento'da çoğunluğu sivil 140 kişinin öldürüldüğü »Kunduz Saldırısı«nı aydınlatmak için kurulan Araştırma Komisyonu'nun dönemin sorumlu subaylarının ifadesini aldığı ve Federal Hükümet'in bütün yalanlamalarının ardından Afganistan'da »savaşta olduğumuzu« resmen kabul ettikleri bu günlerde, yeni bir yalan daha Almanya medyasınca yayılmaya başladı: »2010 Afganistan için kader yılı olacak!«.

Afganistan işgalinden bu yana en büyük askerî operasyonu 13 Şubat 2010'dan itibaren başlatan ve toplam 15 bin asker ile ciddi bir sonuç alınmadan hâlâ sürdüren ISAF yönetimi, iştirilmiş medya mensupları üzerinden »Taliban bitti, bitecek« haberlerini gönderiyor. Ancak Helmand Bölgesi'nde yürütülen operasyondan gelen haberler, yaygın medyanın tüm dezenformasyon çabalarına rağmen gerçeklerin üzerini örtemiyor.

Kâbil Anakarargâh şefi Alman generali Bruno Kasdorf, Alman ARD televizyonuna verdiği bir demeçinde, »2010'da bir dönüm noktasına varmayı başaramazsak, derin bir uçurumun kenarına itilmiş olacağız« diyerek kaygılarını dile getiriyor. Kasdorf, ISAF'ın »Planlama, temizleme, mevziyi tutma ve yeniden inşa etme« başlıkları altında uygulamaya sokulan 4-Adım-Modeli'nin başarılı olması gerektiğini söylüyor.

Helmand'da uygulanan »model«, Kunduz ve Kandahar için bir test anlamını taşıyor. Kasdorf, 4-Adım-Modeli'nin oralarda da uygulanmaya sokulacağını söylüyor. Bu ise, »biz sadece insanları korumak ve demokrasinin tesis edilmesini sağlamak için oradayız, savaşa katılmıyoruz« yalanını tekrarlamaktan usanmayan Alman hükümetini zor duruma düşürecek. Çünkü 4-Adım-Modeli, Kunduz'da konuşlandırılmış olan Alman birliklerinin doğrudan saldırı savaşına katılmalarını öngörüyor.

Bu nedenle Federal Hükümet kamuoyunu bilgilendirmede salam taktiğini uyguluyor. Başta Afganistan'da savaş olmadığı iddia ediliyordu. Ardından »savaş benzeri iç karışıklık« tanımı ortaya atıldı. Sonra, bu »iç karışıklığın« Almanya'yı ilgilendiren »uluslararası boyutu« vurgulanmaya başlandı. Şimdi ise Federal Savunma Bakanı'nın ağzından »bu resmen savaştır«

denilmekte. Buna paralel olarak da savaş gerçeğine her yaklaşımda birliklerin sayısı artırıldı. Alman askerlerinin sayısındaki her artış da, çatışmaların yoğunluğunu artırdı.

Aslına bakılırsa 2010 yılının Afganistan için önemli bir dönüm noktasını getirmesi olası. Ama işgalcilerin beklediği bir yönde değil, çünkü çıplak gerçekler Afganlıları daha karanlık günlerin beklediğine işaret ediyor:

İşgal ordularının mücadele ettiği direnişçilerin savaş gücü ve kontrol altına aldıkları bölgelerin sayısı hızla artmakta.

Batı'nın işbirlikçisi ve tüm birimleriyle derin yolsuzluğa batmış olan Afgan hükümetinin halk nezdindeki saygınlığı giderek azalmakta.

Afgan toplumunun etnik bölünmüşlüğü işgal güçleri ve hükümetin uygulamalarıyla daha da derinleşerek, ülkenin bütünlüğüne yönelik ciddi bir tehdit hâline gelmekte.

Savaşın Pakistan'a yönlendirilmesi, hem ihtilafın hepsaplanamayacak rizikolar altına girmesine, hem de iki nükleer güç olan Hindistan ile Pakistan arasındaki sorunlu dengenin bozularak yeni bir bölgesel savaş tehditinin ortaya çıkmasına neden olmakta. Ayrıca Pakistan'ın »küresel cihadizm« taraftarlarının yoğun olarak bulunduğu bir ülke olması, şiddet olaylarına uluslararası planda davetiye çıkartıyor.

Bununla birlikte Afganistan Savaşı giderek »bölgesel« konumunu yitirerek, Şanghay İşbirliği Örgütü'nü de etkisi altına alıyor ve uluslararası bir ihtilaf hâline gelme tehlikesini de taşıyor.

Tüm bu gerçekler, işgal güçlerinin aleyhine çalışan ve savaşı şiddetlendiren bir sürecin hızlanacağına işaret ediyor. Değil savaşın 2010'da bitmesi, Taliban'ın önemli oranda geriletilmesi dahi hayal olarak görünüyor.

Eski Alman Şansölyesi Helmut Schmidt, geçen günlerde kendi adını taşıyan bir ordu üniversitesinde yapılan panelde, »Yavaş yavaş Afganistan'dan geri çekilme düşüncesine alışmalıyız« diyerek, Batılı güçlerin Afganistan'da yenilgiye uğrama olasılığının arttığına dikkat çekmişti. 90 yaşını aşmış deneyimli politikacının sözleri egemen politikanın kulağına küpe olur mu bilinmez, ama Afgan gerçekliğinin eninde sonunda işgalcilere geri adım attıracağı gün gibi açık.

SAVAŞA HAZIRLIK OKULDA BAŞLAR!

27 MART 2010

Almanya'nın sosyalist gazeteleri Junge Welt ve Neues Deutschland, DIE LINKE milletvekili Stephan Liebig'in parlamentonun Bilimsel Hizmetler Dairesi'ne hazırlattığı raporu haber yapmışlar. Yaygın medya ise konuya değinmiyor bile.

Nedeni basit: rapor, Federal Ordu'nun okullarda savaş reklamı yapmasını eleştiriyor. Ve özellikle devletin anayasal yükümlülükleri çerçevesinde »nötr ve toleranslı« davranması gerektiğinin altını çizerek, »ordunun gençlik subaylarının hedefli olarak öğrencileri etkilemesini« eleştiriyor. Tam da eski Savunma Bakanı Jung'un Kunduz Araştırma Komisyonu'na ifade verdiği Perşembe günü yayımlanan rapor, »vatan cephesi« savunucusu medyanın ve egemenlerin pek işine gelmiyor doğrusu.

Haberlere göre, 2007'den bu yana yaklaşık 300 bin orta öğrenim öğrencisi, ordunun »gençler arasında sempati elçileri« olarak okullara gönderdiği subayların verdiği »Politika ve Uluslararası Güvenlik« derslerine katılmışlar. Gerçi Türkiyeli okur »ne var bunda, bizde de Milli Güvenlik Dersleri var ya« diyecektir. Öyle de, Türkiye'de kuzu kuzu kabullenilen militarizm dersleri, sivil toplum algısının yaygın olduğu Almanya'da, solun da katkısıyla skandala dönüşebiliyor. Gönül isterdi ki, bu hassasiyet Türkiye toplumu tarafından da gösterilebilsin.

Konuya dönelim: Federal ordu »Girl's Day – kızlar bir günlerini orduda geçiriyor« gibi kampanyalar veya tüketici fuarlarında makina ve teçhizatlarını sergileyip, küçük çocukları tanklara ve savaş uçaklarına bindirerek, okul çağındaki çocuklara orduda kariyer yapmayı telkin ediyor. Sempatik görünüp, »yüksek maaşlı ve güvenli ordu kariyeri« reklamı yapmak, salt yeni »savaşçı« kazanılmasına değil, aynı zamanda militaristleşmenin gündelik yaşamda »normalleşmesine« ve emperyalist politikalara meşruiyet sağlama çabalarına yarıyor.

Elbette sol ve demokratik güçler bu girişimleri yanıtsız bırakmıyor. Ülkenin çeşitli kentlerinde bu gişimlere karşı direnişler örgütleniyor, DIE LINKE'nin yaptığı gibi, hukuksal olarak da engelleme çabaları sürdürülüyor.

Ancak bana kalırsa asıl sorun sadece orta öğrenimde verilen militarizm dersleri değil. Daha da vahimi, »sivil-askeri işbirliğinin« farklı alanlara yayılmış olması. Bir tarafta gelişme yardımı politikaları saldırı savaşlarına sivil lojistik destek ve cephe arkasını sağlamlaştırma görevine yöneltiliyor. Diğer taraftan da ülke içindeki vakıflar ve »Munich Young Leaders« gibi savaş lobicisi kurumlar, düşünce kuruluşları ve bilimsel (!) siyaset

belgeleri ile kamuoyuna manipüle edici müdahalelerde bulunuluyor.

Bununla birlikte Alman üniversiteleri de »sivil-askeri işbirliğinin« laboratuvarları hâline getiriliyorlar. Örneğin Federal Ordu'nun Afganistan savaşında kullanmakta olduğu UGV-robotlarını (Unmanned Ground Vehicles) geliştiren Alman bilimcileri Münih Ordu Üniversitesi ve Volkswagen işbirliğinde çalıştırılıyorlar. Alman Araştırma Birliği DFG, ünlü Max-Planck-Enstitüsü, Karlsruhe Teknoloji Enstitüsü KIT ve bir dizi üniversite, Federal Ordu'nun gayiresmî »ARGE«leri olarak »vatan hizmeti« veriyorlar.

KIT ve üniversitelerin işbirliğinde kurulan Bağımsız Genç Araştırma Grubu bilhassa teknik, sosyal bilimler ve fen bilimleri üniversitelerinin mezunlarını »interdisipliner çalışma gruplarında geleceği garantili kariyere« davet ediyorlar. Münih Teknik Üniversitesi gibi üniversiteler, ordu ve silah tekelleri ile işbirliği içerisinde üniversite öğrencilerini »güvenlik teknolojisi« alanlarında doktora yapmaya teşvik ediyorlar.

Tübingen'deki Militarizm Bilgilendirme Merkezi IMI'nin bildirdiğine göre şu anda, orduya ait üniversitelerin haricinde 60'dan fazla üniversite »savunma tekniği« veya »savunma tıbbı« alanlarında araştırmalar yapıyor. Stratejik araştırmalar, teknolojik yenilenmeler, kaynak kullanımının savunma amaçlı etkinleştirilmesi, tehdit senaryoları araştırmaları, »terörizm« ile mücadele yöntemleri üzerine araştırmalar, askeri sosyoloji, psikolojik savunma araştırmaları ve daha nice çalışmalar »bilimsellik« kisvesi altında üniversiteleri ve bilimi giderek daha hızlı bir şekilde militarizmin hizmetine sokuyor.

Açıkcısı, Almanya küresel piyasaların, hammadde ve enerji kaynaklarının emperyalist paylaşımında üstlendiği rolü iyi oynayabilmek için, okuldan üniversiteye, bilimden kültüre ve iletişime, politikadan topluma, kısacası gündelik yaşamın her alanına militarist propaganda ve hazırlığı kökleştirerek yerleştirmeye çalışıyor. Bu gelişmelerden sonra yakında çocuk bahçeleri ve kreşlerde de »savunma oyunları« oynanmaya başlarsa, pek şaşırmamak gerekiyor. Öyle ya, savaş kazanmanın en önemli aracı psikolojik savaştır. Onun da en öncelikli görevi: »vatan cephesi için halkın beynini ve yüreğini kazanmak«.

Alman militarizminin mekanizmaları harıl harıl çalışıyor. Mekanizmanın çıkardığı gürültü ve dumanlar arasından ise, sadece buz dağının tepesini görebiliyoruz. İyi ki solcular var. Onlar da olmasa, hiç bir şeyi göremeyeceğiz.

»PACTA SUNT SERVANDA!«

3 NİSAN 2010

I.Yüzyıl Roma Hukuku'nda taraflar arasında yapılan bir anlaşma ancak »contractus«, yani yazılı sözleşme hâline getirildiği takdirde bağlayıcı oluyordu. Sözlü anlaşmaların dava edilebilir olabilmesi için, mutlaka »stipulatio« olarak kaleme alınması zorunluydu. Zaman içerisinde, Orta Çağ'da, gelişen iktisadi koşulların da zorlamasıyla »pacta sunt servanda« ilkesi, yani her türlü anlaşmanın yerine getirilmesi yükümlülüğü kabbullenildi. Çağdaş hukukta buna »sözleşme« ya da »antlaşma sadakati« deniliyor.

Türkiye'nin »imtiyazlı ortak« olmasını savunan Alman Şansölyesi Angela Merkel, AB'ne yakınlaştırma süreci ile ilgili bir soruya kısaca »pacta sunt servanda« yanıtını verdi. Şansölyenin Türkiye ziyaretini değerlendiren yaygın Alman basını da bu yanıtı, Merkel'in Türkiye kamuoyunu rahatlatmak için kullandığı biçiminde yorumladı.

Almanya'nın, dolayısıyla Çekirdek Avrupa ege-menlerinin »antlaşma sadakatinden« bahsetmelerinin sonuçta Türkiye'nin AB'ne yakınlaştırılma sürecinin olağan düzeyde yürüdüğünü kanıtladığına işaret eden yorumlara inanmak için fazlasıyla naif olmak gerekiyor. Çünkü Merkel'in vurguladığı »sadağatin« AB üyeliği ile sadece uzaktan bir ilgisi var.

Asıl söz konusu olanın, Çekirdek Avrupa'nın emperyalist çıkarları çerçevesinde Türkiye'deki karar vericiler ile yaptığı antlaşmalara yönelik bir »sadağat« olduğu düşüncesindeyim. Öncelikle Türkiye'nin en önemli ticaret partnerinin Almanya olduğunu unutmamak gerekiyor. Türkiye'nin dış ticaret ilişkilerinin yarısından fazlası Almanya üzerinden yürüyor.

İkincisi, G20 üyesi olarak dünyanın imtiyazlılarının »kedi masasına« oturtulan Türkiye, Alman tekelleri için vazgeçilmez ve sürekli gelişen bir Pazar. Türkiye'de hâlen 4 bini aşkın Alman şirketinin faaliyet gösterdiği biliniyor. Ayrıca Türkiye, yanısıra Alman silah tekellerinin Yunanistan'ın en çok silah sattığı bir NATO üyesi.

Üçüncüsü, belki de en önemlisi, Türkiye Almanya ve AB'ne yönelik enerji nakliyatının güvenliği açısından kilit rol oynuyor. Merkel'in delegasyonunda enerji tekellerinin nasıl temsil edildiklerine bakarsanız, Türkiye'ye biçilen role ne denli önem verildiği görülebilir.

Dördüncüsü, Türkiye, Batı'nın Yakın ve Orta Doğu-Balkanlar-Kafkaslar Üçgeni ile Kuzey Afrika'daki yeniden biçimlendirme stratejileri için, İsrail'in yanısıra yaşamsal önem taşıyan bir partner. Merkel'in ziyareti esnasında Türkiye'nin İran'ın nükleer programını dur-

durma çabalarında daha fazla sorumluluk almasını istemesi bu bağlamda ele alınmalıdır. Başbakan Recep T. Erdoğan'ın, İran ile olan sorunları »diplomasi ile çözmek gerekir« diye karşı çıkışını ise, bağımsız politika yapma kaygısı olarak değil, »pastadan« daha fazla pay koparmak için kullandığı bir koz olarak değerlendirmek daha doğru olacaktır.

Merkel'in ziyaretinin asıl belirleyici motivasyonu, transatlantik emperyalizmin bölgedeki politik, ekonomik ve stratejik çıkarlarıdır – AB üyelik tartışmaları da bunun bir kılıfı. Türkiye, eski Şansölye Gerhard Schröder'in Bild gazetesindeki köşesinde yazdığı gibi, »Avrupa'nın güvenliği ve iktisadi çıkarları için önemlidir«. Dolayısıyla Almanya ve Çekirdek Avrupa'nın Türkiye politikalarındaki çizgi değişmeyecek.

Bu nedenle Merkel'in »antlaşma sadakati« ile asıl antlaşmaya, deyim yerindeyse emperyalizmin »pacta bellicus et spoliare«, yani savaş ve sömürü antlaşmasına atıfta bulunduğunu görmek gerekir. Almanya, Türkiye'nin imha ve inkâr politikasını kendi topraklarında da destekleyerek »sadağatini« gösteriyor ve karşılığında »bedelini« istiyor. Merkel'in ziyaretinin en önemli sonucu bence bu.

NATO: TRANSATLANTİK EMPERYALİZMİN VURUCU GÜCÜ

6 NİSAN 2010

1929 Dünya İktisat Krizi'nden yirmi yıl sonra, ikinci büyük paylaşım savaşının hemen ertesinde, 4 Nisan 1949'da oniki Batı ülkesi North Atlantic Treaty Organization'u, kısaca NATO'yu kurdular. NATO kurucuları, kurdukları örgütün Batı'yı olası bir Sovyet saldırısından koruyacak olan bir »savunma ittifakı« olduğunu iddia ediyorlardı. Bu iddianın ne denli asılsız olduğu, sonraki yıllarda bizzat NATO'nun kendi politikaları tarafından teyid edilecekti.

Aslında başından itibaren böylesi bir askerî ittifakın temel kuruluş motivasyonu, kapitalist yayılmacılığın küresel çapta askerî araçlarla güven altına alınmasıydı. Henüz 1929 Krizi'nin yol açtığı ağır sonuçlar belleklerdeydi.

Gerçekten de buhran yılları, krizin kapitalist dünya için ne denli bir dramatik tehdit yarattığını ortaya çıkartmıştı. Nitekim kriz, iktisadî büyüme olmaksızın ekonominin çökeceği paradigmasının yerleşmesine neden olmuştu. Deneyimler açıkça gösteriyordu: ABD hükümetinin krize reaksiyon olarak geliştirdiği »New Deal« politikası da durgunluğu aşamamıştı; ancak İkinci Dünya Savaşı esnasında devlet finansmanı ile gerçekleştirilen müthiş silahlanma, ekonomik stag-nasyonun aşılmasını sağlamıştı. Mağlup Almanya ve Japonya'nın yanı sıra, savaşın galipleri olan Britanya, Fransa ve Sovyetler'in de savaş sonrası ortaya çıkan zayıflıkları, Atlantik ötesinde savaşın yıkıcı etkilerinden muaf kalan ABD'nin 1945'ten itibaren öncü dünya gücü olmasını sağlamıştı. ABD'nin 1945 sonrası dış politikasının temel çizgisi de, 1929 benzeri bir ekonomik felaketi engellemek için kapitalist yayılmanın bütün olanaklarını açık tutmak ve güvence altına almak üzerine kurulmuştu.

ABD, salt Batılı müttefiklerini değil, savaşın mağluplarını da kapitalist dünya ekonomisine entegre etme çabalarına ağırlık verdi. Bu çabaların temel araçları da ünlü »Marshall Planı« ve »Avrupa Gelişme ve İşbirliği Örgütü« oldu.

NATO bu bağlamda ve entegrasyon hedefinin »askerî kolu« olma göreviyle kuruldu. NATO, başından itibaren ABD'nin etki alanındaki her türlü sosyalist girişime karşı verilen bir yanıt olarak algılandı ve oluşturulan devasa nükleer güç ile Sovyetler Birliği karşısında askerî eskalasyonu hakimiyetini güvence altına alma görevini üstlendi.

Bu görev etkin bir sürekli silahlanma programını gerektiriyordu. Yürütülen ihtilaf ve tehdit politikalarının ardında, devlet sosyalizminin etkin olduğu bölgelerde

krizlere yol açma beklentisi durmaktaydı. Sovyetler Birliği'nin ve diğer »reel sosyalist« ülkelerin kapitalist olmayan toplumları, kısacası devlet sosyalizmi küresel piyasaların dışındaydılar. Dolayısıyla NATO, silahlanma zorunluluğunu dayatarak Sovyetler Birliği'nin ekonomik kaynaklarının bu alana bağlanmasını, diğer taraftan da »komünizm tehditi« sayesinde Batılı ülkelerin ABD'nin öncülüğünde »Demir Perde«ye karşı ortak cephede toplanmasını sağlayacaktı.

1989/1991'lere kadar süren »Doğu-Batı İhtilaf-Süreci«, karşılıklı sürdürülen nükleer silahlanma yarışı ve savaş sonrası Avrupa'da çizilen sınırların kabullenilmesi ile belirlenir oldu. Nükleer silahlanma yarışı ve iki tarafın da yok edilebileceği bir potansiyelin varlığı, onyıllarca süren bir »barış içinde yanyana yaşama« pratiğine yol açtı. Ancak bu pratik, tarafların, bilahassa ABD'nin sürekli olarak nükleer savaş retorikine başvurmamasını engellemedi. ABD, Kore Savaşı ve Küba Krizi esnasında, Sovyetler de 1956 Suez Krizi'nde nükleer silah kullanma tehditini savurdular.

1970li yılların sonunda ABD, NATO aracılığı ile Avrupa'daki nükleer dengeyi kendi lehine değiştirmek için savaş retorikini sertleştirmeye başladı. NATO'nun 12 Aralık 1979'da aldığı ve orta menzilli nükleer roketlerin Avrupa'ya yerleştirilmesi kararı, ABD yönetiminin, Sovyetleri ekarte edecek ve nükleer yanıt potansiyelini zayıflatarak olası bir nükleer savaşın »kazanılabileceği« varsayımı üzerine kurulu olan »İlk Vuruş Doktrini«nin bir sonucuydu. Bu karar özellikle Almanya'da geniş kitlelerin barış hareketi içerisinde mobilize olmasına ve yaygın protesto gösterilerinin yapılmasına neden olmuştu. Ortaya çıkan geniş toplumsal direnç rağmen NATO 1983'de 108 Pershing ve 464 Cruise Missile roketini Avrupa'da konuşlandırdı. Avrupa'nın bir nükleer savaşta yok olma tehlikesi ancak Michail Gorbacov yönetimindeki Sovyetler Birliği'nin ABD ile 1987'de imzaladığı bir sözleşme sonrasında Pershing ve Cruise Missile'lar ile Sovyetler'in SS 20 roketlerinin geri çekilmesi ile azalabilecekti.

»DEMİR PERDE« YOK OLDU, AMA NATO KALDI

NATO'nun iddia edilen kuruluş motivasyonu, yani »Sovyet tehditi« Sovyetler'in dağılmasından sonra ortadan kalkmıştı. Ancak NATO »güvenlik anlayışını« değiştirerek varlığını gerekçelendirmeye devam etti. Artık NATO, yoksul ülkelerdeki açlık ve kıtlıktan, Aids gibi salgın hastalıklardan, iklim değişimleri ve doğal felaketlerden, uyuşturucu kaçakçılığı ve sınır aşırı kriminaliteden, kitle imha silahlarının yaygınlaşmasından,

özgür dünya ticaretinin tehlikeye düşmesinden ve küresel hammadde kaynaklarına ulaşımın aksamasından kaynaklanan her türlü rizikoya karşı »savunmasını« güçlendirmeliydi. 1991 Roma NATO Zirvesi, tehditlerin »dört bir yandan« geldiğini, »görünmez« ve kestirilemez olduklarını tespit ediyordu. Bu »tehdit analizi«, Batı'yı tehditlerden koruyacak »araçları« belirliyordu. Artık yaşamın her alanı NATO'nun belirlediği soyut bir »güvenlik« anlayışının boyunduruğu altındaydı – ve onca yıl öcü olarak gösterilen »komünizmin« yerini, daha »ciddi« bir tehdit, »köktendinci İslam« alıyordu.

Yeni »güvenlik« anlayışı ve bunun sonucu olarak NATO'nun bütün politika alanları için sorumlu olup, dünya çapında müdahalelerde bulunma hakkı olduğunun savunulması, Batı'nın bütün askerî ve »güvenlik« stratejileri için belirleyici oldu. Almanya, Britanya ve Fransa 1992'de (daha sonra 2003'de yenileyerek) karar altına aldıkları »Savunma Politikaları Yönergeleri« ile NATO stratejisini ulusal politika hâline getirdiler. Almanya'nın »Beyaz Kitabı« (2006), ABD'nin »Ulusal Güvenlik Stratejisi« (2006) ve daha önceki (Aralık 2003) »Avrupa Güvenlik Stratejisi« bu anlayışın salt kâğıt üzerinde kalmadığını, aksine geliştirilerek uygulamaya sokulduğunu kanıtladılar.

1991'de belirlenen yeni strateji, NATO'nun 50. kuruluş yılı olan 1999'da NATO Doktrini hâline getirildi. NATO Sözleşmesi'nin 5. maddesinin getirdiği kısıtlamalar, yani NATO güçlerinin »ittifak bölgesinin dışında« operasyona girme yasağı kaldırıldı. NATO'nun »eyleme geçme yetisinin« artık BM veya AGİT kararlarıyla »engellenmemesi« için »out of area« operasyonlarının NATO'nun kendi kendisini görevlendirerek gerçekleştirilmesi kararlaştırıldı. Artık uluslararası hukuk ve BM kararları istenildiği gibi çiğnenebilecekti.

1999'da Yugoslavya'ya karşı gerçekleştirilen NATO savaşı bu açıdan bir ilki temsil ediyor. Bir »insani felaketi« önleme gerekçesiyle yürütülen bu savaş, ki Almanya kendi anayasasını çiğneyerek bu savaşa katılmıştı, nükleer silahı olmayan ülkelere dahi nükleer »ilk vuruş opsiyonunu« açık tutan yeni NATO Doktrini'nin bir sonucuydu.

NATO'nun müdahale ve savaş ittifakı olarak gelişimi, 11 Eylül 2001 Saldırıları'ndan sonra yeni bir ivme kazandı. NATO, tarihinde ilk kez bir üye ülkeye yönelik saldırı gerekçesiyle »ittifak durumunu« ilân etti ve ABD başkanı George W. Bush'un başlattığı »Operation Enduring Freedom« adlı saldırı savaşına katıldı. Dönemin Alman şansölyesi Gerhard Schröder, ABD'ne »teröre karşı savaşında« önkoşulsuz destek vermek amacıyla parlamentoya güven oylamasını dayatarak savaşa katılma kararını çıkarttı.

NATO'nun aslı görevlerini yerine getirmesi için, »teröre karşı savaşın« ötesinde gerekçeler hızla bulunuyordu. NATO'nun icadları olan »insani müdahale«, »insan hakları için savaş«, »rejim değişikliği müdahalesi« ve »dönüştürücü diplomasi« (»transformationale diplomacy«) gibi gerekçeler günümüzde BM Örgütü içerisinde dahi konu edilebilmektedirler. Bunun arkasında NATO'nun çabaları durmaktadır. Örneğin ABD öncülüğünde kurulan ve 2001'de »Responsibility to Protect« (»Koruma Sorumluluğu«) başlığını taşıyan bir rapor yayınlayan ICISS Çalışma Grubu (International Commission on Intervention and State Sovereignty), BM'in veya başka türlü oluşturulan (!) uluslararası

birliklerin, insan haklarını koruma gerekçesiyle »yönetimi zayıf veya isteksiz« ülkelere askerî müdahalelerde bulunma haklarının olduğunu savunuyordu.

ABD, NATO'daki müttefikleriyle birlikte, özellikle 2001'den bu yana mütemadiyen BM Şartı'nın 2. maddesinde yer alan mutlak şiddet kullanma yasağının, devletlerin bağımsızlık ve teritoryal bütünlüğünün korunması ve diğer ülkelerin içişlerine karışılmaması ilkelerinin kaldırılması için yoğun çaba gösteriyor. ABD, böylelikle kendi geliştirdiği »Koruma Sorumluluğu« anlayışına meşruiyet kazandırmak istemektedir. Ancak son yılların deneyimleri, »Koruma Sorumluluğu«nun pratikte, dünya çapındaki sömürü, küresel açlık ve sefaletin yaratıcılarının, iklim değişimine ve sonucunda ortaya çıkan felaketlere yol açanların, bunları gerekçe göstererek ve »yeryüzünün lanetlilerini« korumak (!) için yeni savaşlar çıkarma yetkisine sahip olmaları anlamına gelecektir. Sonuçta, kundakçılara yangına körükle giden itfaiye görevi verilmek istenmektedir.

TRANSATLANTİK »NEW DEAL«

NATO günümüzde dünya çapındaki militaristleşmeyi körükleyen ve böylece sürekli yeni savaş tehditleri ile ihtilafları üreten en önemli güç hâline gelmiştir. Dünya çapında silahlanmaya harcanan yıllık 1,3 trilyon Dolar'ın yüzde 70'i NATO üyesi ülkelere çıkmaktadır. Bu büyük harcama, dünya nüfusunun yüzde 15'ini oluşturan, ancak dünya çapında yaratılan zenginliklerin yüzde 80'ini elinde yoğunlaştıran Batı'nın küresel hakimiyetini askerî araçlarla güvence altına almak için kullanılmaktadır.

Barack Obama'nın iktidara gelmesiyle birlikte AB ve ABD arasındaki transatlantik ortaklık yenilenmiş ve NATO'nun stratejik konsepti bu yenilenmeye uyarlanmıştır. 2009 yılında beş eski NATO generali tarafından kaleme alınan »Belirsiz dünyada bütünsel stratejiye doğru – Transatlantik ortaklığı yenileme« başlıklı belge, hem NATO'nun, hem de AB'nin, küresel çapta »müdahale yetisini artırmak«, »asimetrik tehditlere ve uluslararası terörizm ile mücadelede kullanılacak etkin araçları optime etmek« ve işgal bölgelerindeki ayaklanmaları bastırmak için »AB ile NATO arasındaki sinerjinin güçlendirilerek« hemen her alanın nasıl militaristleştirileceğine işaret etmektedir.

NATO bu politikalarıyla, NATO'ya üye olmayan ve BM Örgütü'nce »yeterince« temsil edilmediklerini düşünen ülkeleri de yeni arayışlara zorlamakta, Şanghay İşbirliği Örgütü veya Kolektif Güvenlik Sözleşmesi Örgütü gibi uluslararası yapılanmaların silahlanmaya yönelmelerine neden olmaktadır. NATO ve NATO dışındaki örgütlenmelerin varlığı, uluslararası ilişkilerde karşılıklı olarak güvensizlik ve silahlanma dinamiklerini ortaya çıkarmaktadır.

Sonuç itibarıyla ABD ve Çekirdek Avrupa, emperyalist sömürü mekanizmalarının, küresel enerji ve hammadde kaynakları üzerindeki hakimiyetlerinin korunması ve güvence altına alınması için oluşturdukları NATO ile dünyanın geleceğini ipotek altına almaya devam ediyorlar. Transatlantik emperyalizmin vurucu gücü olan NATO dağılmadığı, uluslararası ilişkiler en azından BM çatısı ve kontrolü altında şiddet yasağına mutlak uyma yükümlülüğü içerisinde barışa ve karşılıklı güven yaratmaya dayanan bir anlayışla düzenlenmeye başlanmadığı sürece, insanlığın barış içerisindeki bir geleceğini tasavvur etmek bile olanaklı olmayacaktır.

VANCOUVER'DEN VLADİVOSTOK'A

10 NİSAN 2010

Yaygın medyanın haberlerine bakılırsa, dünya »sevinç« içerisinde. ABD ile Rusya başkanları Obama ve Medvedyev'in Perşembe akşamı Prag'da imzaladıkları START-Antlaşması'nın »dünyayı daha barışçıl hâle getireceğini« bildiriyorlar. Öyle ya, 1991'de imzalanan ve şimdi yenilenen START-Antlaşması, Rusya ve ABD'ni ellerindeki nükleer başlıkların sayısını önümüzdeki yedi yıl içinde 2.200'den 1.550'ye indirme yükümlülüğü altına sokuyor. On yıl boyunca nükleer savaş tehlikesi bertaraf olacak – miş. Oh, ne âlâ!

Haber başlıklarının ardından gelen satırları okuyanların bu masala inanması zor. Zor, çünkü Obama, »bu konuda Amerika önderlik gücünü kanıtladı« diyerek geçen Salı günü kamuoyuna tanıttığı »Nükleer Stratejisi«ne atıfta bulunuyor. Bu stratejiye göre ABD »nükleer ilk vuruş opsiyonundan« hâlâ vazgeçmiş değil. Ve önümüzdeki hafta Washington'da yapılacak olan ve 50 devlet ve hükümet başkanının katılacağı »Nükleer Zirve«nin gündeminin »teröristlerin nükleer silahlara sahip olmasını engelleme« olduğu düşünülürse, yapılan antlaşmanın neye yaradığı tahmin edilebilir.

Söz konusu olanın »nükleer silahın olmadığı bir dünya vizyonu« olmadığını bizzat Rusya Federasyonu Güvenlik Kurulu genel sekreteri Nikolay Patruşev'in muhafazakâr FAZ gazetesindeki makalesinden okuyabiliyoruz. Patruşev, »kuzey yarımküredeki istikrarın tek garantisi, Vancouver'den Vladivostok'a güvenlik çıkarlarının transatlantik uyumlandırılması« olduğunu vurgulayarak, ABD ve Rusya'nın »güvenlik işbirliğini« derinleştirerek nükleer silahların »yanlış ellere geçmesini engellemeleri gerektiğini« yazıyor. Çünkü: »terörizm, fanatizm ve ayaklanmalar maalesef güvenlik politikalarımızın değişmez parçaları olmuştur«.

Rusya ve NATO'nun örneğin Afganistan'da sıkı bir işbirliği içerisinde oldukları artık gizlenmiyor bile. Tam tersine Patruşev, ABD, Rusya ve Avrupa'nın »şimdiye kadar olmadığı biçimde sıkı işbirliğine girdiğinin« altını çizerek, bu işbirliğinin bütün »Avro-Atlantik Alanı için son derece önemli olduğunu« belirtiyor. Gerekçesi emperyalist Batı'nın gerekçelerinden farklı değil: »Terörizme, organize suçlara, uyuşturucu ticaretine, korsanlığa ve diğer güvenlik rizikolarına karşı güçlerimizi birleştirmeli ve ortak uğraşlarımızı güçlü ve zor tutulabilen düşmanlar üzerine yoğunlaştırmalıyız«.

Görüldüğü kadarıyla Rusya »güvenlik stratejilerini« eski »düşman« ile işbirliği üzerine kurgulamaya çalışıyor. Her ne kadar Rusya Jeopolitika Akademisi'nden orgeneral Leonid İvaşov, »ABD, Orta Avrupa'ya konuşlandığı

roketsavar sistemi ile Rusya'nın nükleer silah gücünü nötralize etmeye çalışıyor« uyarısında bulunsun da, Rusya egemenleri »enerji devi« olarak kalabilmenin bedelinin, emperyalist cephede yer almak olarak gördüklerini ortaya çıkartmaktadır.

Gerçi »Avro-Atlantik-İşbirliği«nin henüz tam olarak oluşmadığı söylenebilir, ama gidişatın bu yönde olduğunu görmemek büyük yanılğı olacaktır. Çünkü Rusya açısından, kendisinin de içerisinde bulunduğu ve karar alma mekanizmalarında yer alacağı bir »Ortak Avro-Atlantik Güvenlik Alanının« yaratılması, ABD ve NATO karşısındaki zayıf konumunun yol açtığı rizikoları azaltacaktır. Aynı zamanda bu işbirliği, START-Antlaşması'nın içermediği Fransa (345 nükleer başlık), Britanya (185) ve Çin'in (160) elindeki nükleer cephelelere karşı da avantajlı bir konum yaratacaktır.

ABD'nin ise yenilenen antlaşmayı bilhassa İran ve Kuzey Kore'ye karşı geliştirmekte oldukları politikalar için kullanması söz konusudur. Nobel Barış Ödülü sahibi (!) Obama, »nükleer silahların yanlış ellere geçmesini engellemek için bir Küresel Yayılmama Rejimi kurmalı ve kuralları çiğneyen ülkelere karşı etkin ve doğrudan yaptırımlar uygulamalıyız« diyerek, emperyalizmin nükleer tekeli elinden bırakmayacağına işaret ediyor. Hiç kuşkusuz nükleer tekel sahipleri, nükleer silahlara sahip olmayan ülkelere dahi »nükleer ilk vuruş opsiyonu« tehditi ile küresel hakimiyetlerini sürdürmek istiyorlar.

Bunun sevinilecek ne yanı var? Anlayabilen beri gelsin.

SOLA KARŞI »KIRMIZI-YEŞİL«

17 NİSAN 2010

Almanya'nın en yoğun nüfusuna sahip olan Kuzeyren-Vesfalya'da 9 Mayıs'ta Eyalet Parlamentosu Seçimleri yapılacak. Bu eyalette yapılan her seçim, Almanya politikası için her zaman belirleyici olmuştur. 2005 Mayıs'ında yapılan seçimlerde SPD'nin iktidarı CDU'ya kaptırması, dönemin şansölyesi Gerhard Schröder'i erken seçime zorlamış ve »Kırmızı-Yeşil« Federal Hükümet'in yıkılmasına neden olmuştu. Ve yeni bir kitlesel sol partinin Federal Parlamento'ya girmesine.

Yapılan son anketler, CDU-FDP Eyalet Hükümeti'nin yeniden çoğunluk elde edemeyeceğini gösteriyor. Kendi partisi içerisinde »muhafazakârlık yerine fazlaca sosyaldemokratlık yapmakla« suçlanan eyalet başbakanı Jürgen Rüttgers, başbakanlığını devam ettirebilmek için Yeşiller'e sinyaller vermeye başladı bile.

Saarland Eyaleti'nde CDU ve FDP ile ilk »Jamaika-Koalisyonu«nu kuran Yeşiller ise, uzun zamandan beri »Siyah-Yeşil« evliliğe sıcak bakıyorlar. Kuzeyren-Vesfalya Yeşiller'inin son aylardaki seçim propagandaları bariz bir şekilde CDU'lu Rüttgers'e karşı »sivri dil« kullanılmaya özen gösteriyor. Gerek Yeşil politikacıların söylemleri, gerekse de Yeşiller'e yakın duran gazetecilerin yorumları, Yeşiller'in CDU ile iktidar ortağı olmak için »yeterince« olgunlaştıklarını gösteriyor.

Aslına bakılırsa bu kendiliğinden gelişen bir süreç değil. Yeşiller'in seçmenleri üzerine yapılan analizler, bu seçmen kitlesinin gelir düzeyi yüksek, ekolojik hassasiyet taşıyan, kariyer sahibi, Avrupa merkezci ve beyaz, ama »yukarıdan aşağıya yeniden dağılıma« açıkça karşı çıkan ve Schröder-Fischer Hükümeti'nin neoliberal uygulamalarını destekleyen ekoliberal kesimler olduğunu kanıtıyor. Sonuç itibarıyla başlarda çevreci ve pasifist hareketin politik formasyonu olarak kurulan Yeşiller, FDP'den sadece ekolojik yeşil rengiyle farklılık gösteren liberal bir parti hâline gelmiş durumdadır.

Bu nedenle sosyaldemokrasinin Kuzeyren-Vesfalya seçimlerine »Yeniden Kırmızı-Yeşil« sloganıyla girmeleri, SPD ve Yeşiller'e yakın olan çevrelerde şüpheyle izleniyor. Yeşiller'e yakınlığıyla tanınan taz gazetesi bile, »birdenbire Kırmızı-Yeşil için çoğunluk var demek, kendi kendini kandırmaktır« eleştirisini yapıyor.

Özellikle SPD'nin bu »niyeti belli« çıkışının ardında, »Kırmızı-Yeşil için çoğunluk« elde etmenin ötesinde, DIE LINKE'nin yeni bir seçim başarısını engelleme kaygısı yatıyor. Çünkü ciddiye alınabilecek bütün seçim anketleri, DIE LINKE'nin Eyalet Parlamentosu'na gireceğini gösteriyor. Almanya solu büyük bir olasılıkla

ülkenin politik yelpazesini kalıcı olarak değiştirdiğini bu seçimlerde bir kez daha kanıtlayacak – sosyaldemokrasinin asıl korkusu bu.

Velhasılı SPD'nin durumu, nişanlısı çoktan başka birisine kaçmış olan, ama düğün hazırlıklarına ısrarla devam eden damat adayına benziyor. SPD, toplumsal desteğini kaybetme pahasına tarihsel ihanetine devam ediyor.

Yazmadan edemeyeceğim: Günter Grass Türkiye'ye gelmiş ve Ermeniler ile Kürtleri kast ederek, »Türkiye kendi geçmişiyle yüzleşmeli« demiş. Sağolsun iyi yapmış da, aynı hassasiyeti niye kendi ülkesinde göstermemiş acaba? Almanya'nın, Ermenilerin büyük felaketindeki tarihsel sorumluluğunu ve şimdilerde Almanya'daki Kürt göçmenlere karşı uyguladığı politikalarını hiç bilmiyor mu? Ya da Almanya'nın ürettiği silahların Kürtlere karşı kullanılmasını? Biliyor, biliyor. Bal gibi biliyor. Ama 2004'de »Biz de halkız« başlığı altında önde gelen patronlar ve varlık sahipleri ile birlikte tam sayfa bir ilâna imza atarak, Schröder-Fischer Hükümeti'nin neoliberal politikalarına sahip çıkan büyük usta biraz aynaya baksın, ne kadar iki yüzlü davrandığını görecektir. Sevgili Yaşar Kemal ve dostum Osman Okkan kusuruma bakmasınlar, ama Grass amcamıza aynayı tutmak biraz da onların görevi.

AVRUPA'DA 24 NİSAN

24 NİSAN 2010

Bugün Ermeni halkının acı günü. Tüm dünyada olduğu gibi, Anadolu-Mezopotamya coğrafyasında 95 yıl önce işlenen ve insanlığın hafızasına bir daha silinmemek üzere kazınan Büyük Felaketi hatırlatan toplantılar ve kurbanları anma etkinlikleri Avrupa'nın muhtelif kentlerinde de yapılıyor. Nasıl İstanbul'da cesur insanlar siyahlar içinde, sessizce, ruhlarına yaktıkları mumlarla ve ellerinde çiçeklerle 1915 kurbanlarının anısı önünde eğiliyorlarsa, Avrupa'da yaşayan Türkiyeli ve Kürdistanlı demokratlar, aydınlar, devrimciler de düzenlenen etkinliklere katılarak, »bu acı bizim acımız, bu yas hepimizin« diyecekler.

Ama bugün ve bugünlerde, yine her yıl tanık olduğumuz o iğrenç ritüeller de tekrarlanacak. Kendilerini »Avrupa Türklerinin temsilcileri« olarak lanse edenler, apoletli dernek yöneticileri, milliyetçi-şoven kesimler, resmi ideolojinin avukatlığına soyunan Hakkı Keskin ve Ali Söylemezoğlu gibi gönüllü devlet lobicileri, »Soykırım olmamıştır, Türkiye kendini sırtından hançerleyen düşmanlarına karşı savunmuştur« tezini işleyecek, Büyük Felaket'in anılmasını dahi »emperyalizmin Türkiye'ye karşı kampanyası« olarak nitelendireceklerdir.

Kanlarının döküldüğü coğrafyada, mezarları dahi olmayan yakınlarını anmak isteyen kuşaklara izin verilmemiş bir dönemde, tutulan yasa tahammül etmesi ve en azından susması gerekenler susmayacak, mektup kampanyaları, bayraklı yürüyüşlerle »Türk'ün gücünü yedi düvele gösterecekler« ve milliyetçiliğin vebalı nefesinin esir aldığı insanlardaki nefret duygusunu yeşerteceklerdir.

Böylesi bir günde »Soykırım olmuştur, olmamıştır« polemikine girmek yanlış olur. Başkalarını bilemem, ama ben bugün Anadolu-Mezopotamya kökenli ve Ermeni olmayan bir insan olarak yapmam gerekeni yapacağım. Hamburg'daki St. Petri Kilisesi'nde düzenlenen anma toplantısının üç konuşmacısından birisiyim. Orada Avrupa Barış Meclisi'ni temsil edeceğim. Ve özür dileyeceğim.

Hayır, muhtemelen atalarımın da katıldıkları veya en azından engelleyemedikleri cinayetler ve zulümden dolayı değil. Osmanlı İmparatorluğu'nda gerçekleşen Soykırımı haklı çıkarabilecek hiç, ama hiç bir şey olamaz. Sorumluları af edilemezler ve af edilmemelidirler. Ruhumuzu ve geleceğimizi kirleten bu olay, bir Jenozid'tir ve coğrafyamızın tarihinde acı ve kanayan bir leke olarak kalacaktır.

Demokratlar ve devrimciler olarak 95 yıl boyunca

yeterince sesimizi yükseltmediğimiz, milliyetçi-şoven devlet propagandasına etkin direnç göstermediğimiz ve Rakel Dink'in dediği gibi, »bebeklerden katil yaratılmasını« engelleyemediğimiz için özür dileyeceğim. Susmanın, suça ortak olmak anlamına geldiğini, geçmişimizle yüzleşmeden, geleceği kurmanın olanaksız olduğunu unuttuğumuz için.

Yalanlama politikalarının ve resmi tarihin Türkiye'de demokrasinin tesis edilmesi ve barışın sağlanması önündeki en büyük engellerden birisi olduğu ve Avrupa'daki yaşamımızı da etkilediği bilinci; Jenozid karşısında »tarafsız« konum almanın kendisinin bizzat haksızlık olduğu inancı ile acılarını paylaştığını, »Bir daha asla savaş ve asla soykırım olmasın!« diyebilmek için tarihimizin karanlık sayfalarıyla yüzleşmemiz gerektiğini söyleyeceğim. »Neyin ne olduğunu söylemenin«, yani Soykırımı resmen tanımının, günümüzü gelecekte acı veren bir geçmiş olmaktan kurtaracağını vurgulayacağım.

Ve elbette Batı'nın ikiyüzlülüğüne, Almanya'nın aynı 1915'de olduğu gibi bugün de suça ortak olma pahasına, salt iktisadi ve stratejik çıkarlar uğruna yalanlama politikasını desteklediğine değinecek, bilhassa Türkiye ve Kürdistan kökenlilerin, bizden sonraki kuşakların onurlu bir biçimde barışçıl, demokratik, eşit haklı ve adil bir gelecek kurabilmeleri için taraf olmaları gerektiğini belirteceğim.

Bugün, acı bir gün. Vicdanı olan herkesin yapması gereken, acıya ortak olmak ve bir daha tekrarlanmaması için sorumluluğunun gereğini yerine getirmektir.

BİR DAHA ASLA SAVAŞ, ASLA SOYKIRIM OLMASIN DİYE BİLMEK İÇİN!

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA 1915'DE GERÇEKLEŞEN SOYKIRIMI ANMA TOPLANTISI'NA AVRUPA BARIŞ MECLİSİ SÖZCÜSÜ MURAT ÇAKIR'IN MESAJI
ST. PETRİ KİLİSESİ, HAMBURG, 24 NİSAN 2010

Böylesi bir anma gününde uygun sözleri içeren bir konuşma yapmak gerçekten pek kolay değil, ama bugün burada konuşabilmek onurlu bir görev. Bu nedenle başta toplantıyı düzenleyenlere bu fırsatı bana verdikleri için teşekkür etmek ve Aghet'in, Ermeni halkının büyük felaketinin kurbanlarının anısı önünde saygıyla eğilmek istiyorum.

Ama aynı zamanda Avrupa Barış Meclisi ve şahsım adına özür dilemek de istiyorum. Bizden önceki kuşakların işledikleri veya en azından engellemeyi başaramadıkları iğrenç fiilden dolayı değil. Osmanlı İmparatorluğu'nda gerçekleştirilen Ermeni Soykırımı'nı haklı çıkaracak hiç, ama hiç bir gerekçe olamaz. Bu caniyane fiilin failleri af edilemezler ve af edilmemelidirler. Bu, hatırası insanlığın hafızasına, hatta ruhlarımıza silinmeyecek şekilde kazınan bir Jenosid'tir, Jenosid olarak hatırlanacaktır.

Ben, Türkiye'nin demokratik ve ilerici güçleri olarak uzun bir süre yeterince sesimizi yükseltmediğimiz ve sustuğumuz için özür dilemek istiyorum. Milliyetçi-şovenist devlet propagandasına etkin bir direnç göstermediğimiz ve – 2007'de katledilen gazeteci Hrant Dink'in eşi Rakel Dink'in deyimi ile – »bebeklerden katil yapmalarına« izin verdiğimiz için. Ve fazlasıyla uzun bir süre, susmanın – aradan 95 yıl geçse dahi – suça ortak olma anlamına geldiğini, tarihle uygun bir şekilde yüzleşilmediği takdirde, günümüzün toplumsal acı veren bir geçmiş olabileceği gerçeğini unuttuğumuz için.

Anadolu-Mezopotamya trajedisi, hepsi son yüzyılın oluşmakta olan ulus devletlerinin kurbanları olan Ermeni, Kürt, Rum, Süryani ve de Türk halklarının trajedisi, sessiz kalarak olmamış hâle getirilemez. Ve her kim ki, bu geçmişte kalmıştır ve artık tarihçilerin konusudur diyorsa, yanılıyordur. Çünkü tarihsel olaylar üzerine sürdürülen her tartışma, günümüzün toplumsal güçlerinin politik ve iktisadî çıkarları temelinde yürütülmektedir.

O nedenle bugün Türkiye'de sivil toplumun bazı kesimlerinin Ermeni Soykırımı üzerine yürütülen tartışmalara cesaretle katılıyor olmaları bir tesadüf değildir. Artık Türkiye'de de açık bir tartışmayı ve bu cürümle acımasızca yüzleşilmesi gerektiğini talep eden sesler yükselmektedir. Örneğin bugün bir çok insan İstanbul'un göbeğinde, »Bu bizim acımızdır« şiarıyla sokağa çıkıp, Soykırım kurbanlarını anmaktadırlar.

Ancak salt bu gelişme cesaret verse de ve Türkiye hükümetinin ürkek demokratikleşme adımları ile Erme-

nistan-Türkiye ilişkilerinin normalleştirilme denemeleri bazı umut ışıklarının yanmasına neden olsa da, insanlık ve adalet temelinde bir geçmişle yüzleşme yapıldığından bahsedilemez. Henüz Türkiye'deki karar vericiler ve toplumun geniş kesimleri tarihsel sorumluluğu üstlenme iradesini ve yetisini gösterememektedirler. Henüz, milliyetçilik ve şovenizmin vebalı nefesi, onları sıkı bir şekilde esir tutmaktadır. Devlet propagandası, kendi geçmişinin karanlık bölümlerine açık bir bakışı engellemektedir henüz.

Bu nedenle Türkiye'deki sivil toplumsal kesimlerin konuya taraf olarak sahip çıkıyor olmaları, bugün her zamankinden daha önemlidir. Çünkü Jenosid karşısında alınacak »tarafsız« bir tutumun kendisi bizzat haksızlıktır. Artık Türkiye toplumunun, Osmanlı İmparatorluğu'ndaki zulmü ve tarihsel sorumluluğu tanınmasının zamanı gelmiş ve geçmektedir.

Hiç kuşkusuz: Türkiye'deki demokratik güçlerin Ermeni halkının acısını paylaşması selamlanmalıdır. Demokratikleşme, adalet ve barış için verdikleri uğraşlar da. Ama tam da bu uğraşlar, kurbanların lehine taraf olmayı ve onların perspektifinden geliştirilecek tutarlı bir politikayı zorunlu kılmaktadır. Şimdi, »neyin, ne olduğunu söyleme« zamanıdır.

Ve soru sorma zamanı: Anadolu'nun etnik temizliği sadece devlet elitlerinin caniyane bir eylemi miydi yoksa müslüman halkın önemli bir kesimi de buna katıldı mı? Kim, kimin malına el koydu ve kim bu eylemde zenginleşti? Türk burjuvazisi nasıl oluştu? Nasıl oldu da bazı aileler uluslararası alanda faaliyet gösteren büyük tekellerin sahipleri oldular? Orduya ait olan OYAK tekelinin zenginliğinin kaynağı nedir ve şimdi ordu malı veya devlet kurumlarının olan topraklar ve gayrimenkullerin önceki sahipleri kimdi? Ve göç ettirilen Anadolu Rumlarının mülkiyetlerine ne oldu?

Elbette, tüm bunlar rahatsız edici sorulardır. Ama yanıtlanmaları, geçmişle yüzleşmenin bir gereğidir. Ve bu görevin gereğini yerine getirmek de en başta Türkiye demokrasi güçlerine düşmektedir. Her kim ki demokrasi, adalet ve barış içerisinde yaşamak istiyorsa, o en başta resmi tarihi reddetmeli ve gerçeğin gün yüzüne çıkartılmasını sağlamalıdır. Resmî tarihin, demokratikleşme önünde duran en esaslı engellerden birisi olduğu da unutulmamalıdır.

Türkiye Cumhuriyeti hükümeti, Ermenilere uygulanan Soykırımı tanımalı ve Türkiye'deki Ermeni göçmenlere yönelik güncel ayrımcı politikasını durdurmalıdır. Başbakan Erdoğan gibi onbinlerce Ermeni'ye yurtdışı

etme tehditini savuran ve milliyetçi kışkırtmayla düşmanlık iklimini teşvik edenler, kendilerini demokrat olarak tanımlama hakkını kaybettiklerini bilmelidirler.

Ama aynı şekilde Almanya Federal Hükümeti gibi yalanlama politikasını destekleyen Batı'lı hükümetlerin bu şekilde geçmişle gerekli olan yüzleşmeye katkıda bulunmadıkları da hatırlatılmalıdır. Almanya'nın özellikle 1915 Soykırımı'ndaki suç ortaklığı ve bilakis Holocaust deneyimi, Almanya'yı yanlış anlaşılamaz bir pozisyon almaya yükümlü kılmaktadır. Ama Almanya bu yükümlülüğünden kaçtığı sürece, hükümetlerinin, dönemin Kayser hükümetinin ve ordu yönetiminin çizgisini: yani Rayh Şansölyesi Theobald von Bethmann Hollweg'in 1915 Aralık'ında belirttiği gibi, »Ermenilerin yok olup olmamalarına kayıtsız kalarak«, iktisadî ve stratejik çıkarlara öncelik veren politikaları takip ettiği suçlamasına tahammül etmek zorunda kalacaktır.

Sevgili Ermeni kardeşlerim!

Avrupa Barış Meclisi'nin Türkiye ve Kürdistan kökenli üyeleri büyük acınızı paylaşmaktadırlar. Duyduğumuz derin üzüntü ve hiddet ile Türkiye devletinin yalanlama politikalarını kabullenmeyecek ve halkların kendi tarihlerini kendilerinin yazabilmeleri için var gücümüzle uğraş vereceğiz.

Bir dinî ilahide denmektedir ki: »Eğer dünyanın bir çok yerinde, bir çok insan, bir çok küçük adım atabilirlerse, o zaman dünyanın çehresini değiştirebilirler«. Bu manada ve dostluk, acıyı paylaşma ve kardeşlik duygularıyla, dünyanın çehresini birlikte değiştirmek için size elimizi uzatıyoruz.

Elimizi, sonraki kuşaklara barışçıl, eşit haklı ve adil bir geleceği onurlu bir biçimde kurabilme fırsatını vermek için uzatıyoruz. Ve hep birlikte, başımız dik: Bir daha asla savaş, asla soykırım olmasın! diyebilmek için.

NEOLİBERAL HEGEMONİ VE SENDİKAL KRİZ

27 NİSAN 2010

Yaklaşık yirmi yıldan beri hızlanarak devam eden devinim, üretimden iktisata, toplumsal süreçlerden siyasî karar mekanizmalarına, kültürden bilime ve medyaya kadar yaşamın hemen her alanının kapitalist kâr mantığının boyunduruğu altına sokulduğu bir süreç dönüştü. Bu sürecin en belirgin özelliği de, neoliberalizmin, gene yaşamın her alanında hegemonisini kurması oldu. Neoliberal hegemoniyi kırmaya, neoliberalizme ve kapitalist üretim tarzına alternatif geliştirecek güç olmaya aday olan sendikal hareket ise krizde. Bilhassa Almanya sendika ve işçi hareketinin bugün içerisinde bulunduğu durum, bunun örneği.

Halbuki Almanya sendikal hareketi, bir zamanlar kapitalist Batı'nın en güçlü işçi örgütlenmesi olarak sermaye karşısında kolay feth edilemeyecek bir cephe oluşturmuştu. Savaş sonrası dönemde, sosyaldemokratların ve komünistlerin desteği ile ve genç Almanya Federal Cumhuriyeti'nin sistemler arasında sınır ülke olmasının zorunluluklarıyla, sendikal hareketin politik karar mekanizmalarına kurumsal katılımını sağlamışlar, sosyal devlet anlayışı çerçevesinde »Ren Kapitalizmi«nin sivriliklerini reformlarla törpüleyebilecek bir konuma erişmişlerdi.

Ancak bu başarı, yani Ren kapitalizminin ünlü »sınıf uzlaşısı«, bu çerçevede Bad Godesberg Programı ile marksist köklerinden kopan Alman sosyaldemokrasisinin sisteme koopte edilmesi ve bilhassa 1970li yıllarının krizi ile bağlantılı olarak Alman sendikal hareketinin erozyonunun başlamasına neden oldu. Özellikle 1990lı yıllardan sonra başlatılan »sosyal partnerlik« anlayışı, toplu iş sözleşmelerinde ücretlerin yükseltilmesi ve çalışma koşullarının düzeltilmesinden feragat etme politikaları, toplumun bütününe ilgilen-diren genel hak ve özgürlük mücadelelerinden geriye çekiliş ve üyelerini »müşterileştirme« uygulamaları, sendikal örgütlülüğün zayıflamasına yol açtı. Sermayenin tek taraflı olarak »sınıf uzlaşısı«nı fesh etmesine ve sendikaların karar alma mekanizmaları içerisindeki konumları zayıflamasına rağmen, sendika yönetimlerinin kurumsal katılım olanakları kalmış gibi »politikaya kurumlar içerisinde etkide bulunma mantığı«nı sürdürmeleri, erozyonu hızlandırdı.

AFC'nde 1980li yıllarda bariz bir şekilde baş gösteren sendikal zayıflık, iki Almanya'nın birleşmesiyle kısa bir süreliğine durdurulmuştu. Alman Sendikalar Birliği DGB'ye bağlı sendikalar, 1991 yılında işçilerin yaklaşık yarısını örgütlemiş ve toplam 11,8 milyon üye ile AB'nin en büyük sendikal konfederasyonu haline gelmişlerdi. Ancak birleşme sonrası hızlandırılan neoliberal

dönüşüm politikalarının da etkisiyle yurtiçi konjonktürün zayıflaması ve kitlesel işsizliğin kronikleşmesi sonucunda, üye sayısında büyük düşüşler meydana geldi. DGB 1991 yılında çalışanların yaklaşık yarısını temsil ederken, bu sayı sadece 9 yıl sonra yüzde 18'e düştü. DGB 2005 yılında artık sadece 6,7 milyon üyeye sahipti.

Neoliberal hegemoni, sermayenin, emeği piyasalaştırmanın önündeki tüm engellere karşı topyekün saldırısını hızlandırmasını sağladı. En başta toplu iş sözleşmeleri otonomisi zayıflatıldı. Şirketlerdeki kararlara katılım hakları, kolektif çalışma hakkı ve sosyal devlet enstrümanlarının sosyal denkleştirici özleri boşaltıldı; sağlık, emeklilik, öğrenim, su, kamusal ulaşım, kamu hizmetleri gibi temel var oluş güvenceleri piyasalaştırıldı. Parlamento ve hükümetler gibi siyasî karar alma merkezlerinin demokratik kontrol altında tutulma olanakları zayıflatıldı, demokratik hak ve özgürlüklerin içi oyuldu.

Nasıl »emek« şirket stratejileri için salt gider faktörü hâline getirildiyse, halkın kendisi, devletin kurum ve hizmetleri de küresel rekabet içerisinde gider faktörü olarak görülmeye başlandı. Devlet, burjuva demokrasisi kapsamındaki demokratik ve sosyal hak ve özgürlükleri – kısıtlı da olsa – güvence altına alan kurum işlevini yitirdi ve sınırları içerisinde yerleşik sermayenin küresel rekabetteki konumu korumakla ve kaynaklarını bunun için kullanmakla mükellef bir yapı hâline dönüştürdü. Sendikalar tüm bunlara direnmedi, direnemedi.

Küresel çapta gerçekleştirilen deregülasyon, ensekleşme ve özelleştirme politikaları, Dünya Ticaret Örgütü (WTO) ve diğer uluslararası malî kurumlar ile devletler arası yapılan antlaşmaların da desteğiyle, sermayenin sınırlar ötesi hareketliliğini, ulus devlet sınırları içerisinde faaliyet gösteren sendikaların ise karşı koyma gücünü zayıflatı. Sermayenin gerektiğinde üretimi ve sermayeyi başka bir ülkeye taşıma tehdidi, yani üretim ve ticaretin uluslararasılaşan karakteri, sendikaların çalışanların çıkarlarını ulusal düzeyde temsil etme olanağını fiilen ortadan kaldırdı.

Sendikal hareketin aşırı kan kaybının ve dolayısıyla politik etkisinin azalmasının temel nedenini, hareketin kendi içerisinde aramak doğru olacaktır. Öncelikle bir çok sendikacı, özellikle yönetimler, böylesine bir zorunluluk olmamasına rağmen, neoliberal ideolojiyi kabullenmişler ve neoliberal politika ile şirketlerin »kârlılık« stratejilerinin destekleyicileri durumuna gelmişlerdir. Bir çok sendika yöneticisi, verilecek mücadelelerle karşı karşıya bulunulan koşullarda

sadece ve en fazla »eldeki hakları« korunabileceğine inanmaktadırlar. Neoliberal söylem, doğal, değiştirilemez ve alternatifsiz sosyopolitik çerçeve olarak görülmeye başlanmıştır.

Diğer tarafta da mücadeleci ve ihtilaflara girmekten çekinmeyen sendikacılar da başarısız mücadeleler sonucunda yılgınlığa kaymaktadırlar. Neoliberalizme karşı etkin ve esaslı bir politik alternatif perspektifi olmadan verilen ve farklı toplu iş sözleşmeleri, esnekleştirmeler, düşük ücret uygulamaları veya »işyerlerinin korunmasını sağlama« gerekçesiyle kabul edilen çalışma koşulları ile sonuçlanan işyeri mücadeleleri, sendikaları en fazla hak budanmasının hızını yavaşlatabilecek, ama önüne geçemeyecek bir konuma itmektedir.

Alman sendikaları, örgüt anlayışlarını salt üretim veya iş ilişkileri içerisine sıkıştırmışlar, mücadele biçimlerini genellikle işyerleri içinde tutmuşlar ve örgütlü emeğin toplumun genelini ilgilendiren politik konularla ilgili olan müdahale olanaklarını – sosyaldemokrasiye seçim yardımları dışında – asgari düzeye indirmişlerdir.

Sendikal mücadelenin işyerlerindeki ihtilaflara daraltılması, işçi sınıfının üretimden uzaklaştırılan veya düşük ücretli güvencesiz alanlara itilen kesimlerini sendikal çıkar temsilciliğinin ufkunun dışına çıkartmış, geniş toplumsal kesimler dışındanmasına (Exklusion) paralel olarak sınıf içerisindeki bölünmeler artmıştır. Sendikalar işyerlerindeki »aidat ödeyen çekirdek kadroların avukatlığına« yoğunlaşırlarken, aynı işyerinde birden fazla ve birbirinden farklı toplu iş sözleşmelerini, aynı işe farklı ücret ve çalışma koşullarını kabullenerek, aynı işyerindeki çalışanlar arasındaki dayanışmanın yok olmasına önayak olmuşlardır.

Ancak Alman sendikaları açısından temel sorun, sendikal mücadelenin esas itibarıyla kapitalist üretim tarzının değiştirilmesi amacıyla verilmesi gereken bir politik mücadele ile bağlantılı hale getirilmemesidir. Aslında, sınıf mücadelesi yerine »sınıf uzlaşısı« hedefine yoğunlaşan ve özünde Alman sosyaldemokrasisinin yan örgütü olmaktan öte gidemeyen Alman sendikalarından böylesi bir anlayışı beklememek gerekir. Ama günümüzün Alman sendika yönetimleri, Ren Kapitalizmi dönemindeki toplumsal ve politik müdahale biçimlerinden dahi feragat etmiş durumdadırlar.

Sosyaldemokrasinin, Yeşiller'in de desteğiyle cephe değiştirmesi ve 2004'de Alman sosyal devlet anlayışına topyekûn saldırısıyla birlikte ortaya çıkan toplumsal muhalefet ve bu muhalefetin, sosyaldemokrasinin solundaki güçleri DIE LINKE adlı partide birleşmeye zorlaması, sendika yönetimleri üzerindeki soldan gelen baskıyı artırmıştır. Buna rağmen sendika yönetimleri, ekonomist mücadeleyi politik mücadeleye dönüştürmeme konusunda ısrarcı davranmaktalar. Sendikalar, örgütlü güçlerini sosyal hareketler ve diğer toplumsal kesimlerle birlikte esaslı bir politika değişikliğini gerçekleştirme mücadelesinde birleştirmedikleri, işsizlerin, göçmenlerin, yoksulların, kadınların ve gençlerin genel hak ve özgürlükleri için, ırkçılık ve islam düşmanlığına, dış politikanın militaristleştirilmesine ve emperyalist çıkarların korunması için yürütülen savaşımlara karşı yönlendirmedikleri ve sınıf çıkarlarını esas alan kavgaya girmedikleri sürece, kan kaybını durduramayacaklar, sermayenin taşeronu konumundan kurtulamayacaklardır.

Sınıf mücadelesini demokratikleşme, adalet, eşitlik ve barış mücadelesi ile doğrudan ve birbirinden kopmaz bir biçimde birleştiremeyen Alman sendikaları, salt müvekkil temsilcileri olmaktan ileri gidemeyeceklerdir. Neoliberal hegemoniyi kırmanın yolu, önce sendikanın ne olduğunu hatırlamaktan geçiyor.

SENDİKACI MI, MENECER Mİ?

1 MAYIS 2010

Avrupa'daki sendikal hareketin, özellikle Alman sendikalarının uzun zamandan beri kan kaybettiklerini, politik etkilerinin azaldığını »Bağdat'taki sağır sultan« bile duymuştur. Nasıl kan kaybetmesinler ki? Sermaye daha hızlı bir biçimde küresel çapta operasyonel hareket yetisine sahipken, sendikalar hâlen ulusal devlet sınırları içerisinde düşünmeye devam ediyorlar. Bilgili okur hemen, »ama AB yönetmelikleri çerçevesinde ulusaşırı şirketlerde işçi temsilcilikleri Avrupa düzeyine taşındı« diye itiraz edecektir.

Doğru, AB çapında geçerli olan yönetmeliklere göre birden fazla AB üyesi ülkede işletmesi olan şirketlerin AB düzeyinde tüm işçileri temsil eden »AB İşçi Temsilcilikleri« kurlmaları zorunlu. Ancak bu yapılanmaların, sendikal mücadelenin, grevlerin ve sınıf savaşımının uluslararasılaştırdığını düşünmek hayli yanlış olacak. Çünkü »AB İşçi Temsilcilikleri« daha çok »Co-Management«lik, yani şirket lehine lobicilik politikalarını gütmekteler. AB düzeyinde çalışan işyeri işçi temsilcileri bu kurumları, kendi »sanayi mevkiilerini« korumak için lobi alanı olarak görmekteler. Sonuçta aynı şirketin farklı ülkelerdeki işletmelerinde çalışan işçiler, birbirleri ile ücretler ve çalışma koşulları konusunda ucuzlaştırma rekabetine zorlanmaktalar.

Stefanie Hürtgen'in »Uluslararası Co-Management« başlığı altında yayımlanan bir çalışması, Almanya, Fransa ve Polonya'dan örnekler veriyor. Buna göre aynı şirketin farklı ülkelerdeki işletmelerinde çalışan işçileri temsil eden sendikacılar, salt kendi işletmeleri lehine politik lobicilik yapmakta ve gerektiğinde de diğer ülkelerdeki işletmelerin kapatılmasını onaylamaktalar. Hürtgen kitabında bu yaklaşımın ne kadar kök saldığını kanıtlamak için IG Metall sendikasına üye bir işçi temsilcisini örnek gösteriyor. Demiray D. adlı AB işçi temsilcisi, temsil ettiği işletmede çalışan kiralık işçilerin kendisinden yardım istemesine: »Ben sizi temsil etmiyorum ki, kendi adamlarımı temsil ediyorum« yanıtını verebiliyor.

Demiray D.'nin bu yaklaşımı münferit bir olay değil. Çünkü genel olarak Avrupa sendikaları, örgüt anlayışlarını salt üretim ve iş ilişkileri içerisine sıkıştırarak, sendikal hareketin toplumun genelini ilgilendiren politik konulara müdahale olanaklarını asgari düzeye indirdiklerinden ve dünya çapındaki sınıf dayanışmasını »nostaljik söylemlerin« ötesinde pratiğe geçirmediklerinden, AB düzeyinde görev alan işçi temsilcilerinin bu yaklaşımı sergilemeleri pek şaşırtıcı değil.

Almanya örneğine baktığımızda, profesyonel sendikacılık anlayışının »sınıf sendikacılığı« ile pek bir ilgisinin kalmadığını görebiliriz. Aynı işyerinde çalışma koşullarını ve ücretleri düzenleyen birden fazla ve birbirinden farklı olan toplu iş sözleşmelerinin imzalanması, aynı fabrikada aynı işi yapan işçiler arasında ücret hiyerşileri yaratmakta, işçiler arası dayanışmayı yok etmekte ve buna paralel olarak işsizlerin sendikal temsilciliğinin marjinal düzeye indirilmiş olmasıyla sınıf içerisinde bölünmeler artmaktadır. Üretkenliğin artması ve teknolojik gelişmenin dayattığı rasyoneleştirme ile sermayenin sürekli ileri sürdüğü »üretimi daha ucuz olan ülkeye taşıyım« tehditi, sendika yönetimlerinin ve sendikacıların küçümsenemeyecek bir kesiminin neoliberal paradigmaya teslim olarak, kısır bir döngü içerisinde sendika anlayışlarını sürekli revide etmelerine neden oluyor. Bu nedenle küreselleşen sermaye karşısında, sınıf mücadelesini küreselleştiremeyen sendikalar sürekli kan kaybediyor.

Üstüne üstlük üye aidatları, örneğin Türkiye'ye nazaran son derece uygun örgütlenme olanakları ve mali birimleri ile uluslararası sendikal harekette söz sahibi olan Çekirdek Avrupa sendikaları, bu »Co-Management. Sendikacılıklarını«, AB'nin yoksul ülkelerindeki, hatta AB dışındaki ülkelerdeki sendikalara da dayatıyorlar. Uzlaşmacı »sosyal partnerliğin« özellikle Avrupalı tekellerin işletme kurdukları yoksul ülke sendikalarına özendirilmesi, özünde »kendi sanayi mevkiini koruma« amacını taşıyor.

Ve tüm bunlardan sonra 1 Mayıs meydanlarında işçi konuşmalar yapıyorlar. Ama görünen o ki, sınıf retoriği artık pek sökmüyor. Sendikalarda mücadelecilik muhalefet örgütleniyor, işyeri işçi temsilciliği seçimlerinde alternatif listeler oy topluyor. Bu kesimler, sendikal mücadelenin başka bir dünya hedefli politik mücadele ile bağlantılı hale getirilmesini savunuyor.

Haklılar elbette. 1 Mayıs'ta bunu savunmaktan doğru başka ne olabilir ki?

SOLA OY VERMEK İÇİN BİR FIRSAT DAHA

8 MAYIS 2010

Yunanistan'daki toplumsal olaylar ve AB ege-menlerinin kriz karşısında aldıkları tavırlar, Almanya'daki önemli bir konuyu haber sıralamasında hayli geriye itti. Oysa 9 Mayıs 2010 Pazar günü yapılacak olan Kuzeyren-Vesfalya Eyalet Parlamentosu Seçimleri, Almanya politikasını doğrudan etkileyecek öneme sahip. Buna rağmen yaygın medya seçimleri neredeyse es geçiyor.

Aslına bakılırsa her zaman yaptığını yapmaktan da geri kalmıyor: anketlerin, yüzde 6 ila 7 arasında oy olarak ilk kez Eyalet Parlamentosu'na gireceğini dikkat çektikleri DIE LINKE partisini küçük tutabilmek için propaganda mekanizması son hızıyla çalıştırılıyor. Benzer bir kampanyayı Hessen ve Aşağı Saksonya seçimlerinde de görmüştük: yaygın medya her iki seçimde DIE LINKE'nin en fazla yüzde 3 oy alabileceğini öne sürmüş, ama seçim günü barajı aşan DIE LINKE, kampanyayı oylarıyla yalanlamıştı.

Yarın da yaygın medyanın yalanlarının ortaya çıkacağından şüphem yok. Seçimin en önemli sonucunun şimdiden belli olduğunu söylersem, yanlış yapmış olmam: DIE LINKE Eyalet Parlamentosu'na girerek hem eyaletteki çoğunlukların değişmesine, hem de muhafazakâr-liberal Federal Hükümet'in Eyaletler Meclisi'ndeki çoğunluğu kaybetmesine neden olacak. Artı, Almanya'nın geleneksel dört partili parlamenter sisteminin kalıcı olarak değiştiği kanıtlanmış olacak.

Seçimin şimdiden kesin olan sonuçları bunlar. Anketlere göre kesin gözüyle bakılan diğer bir sonuç ise, iktidardaki CDU-FDP Hükümeti'nin alaşağı edilmesi. Başbakan Jürgen Rüttgers bu nedenle uzun zamandan beri Yeşiller ile flört ediyor zaten. Eyaleti iyi tanıyan gözlemciler, seçimlerden sonra iki iktidar olasılığından bahsediyorlar. CDU ve Yeşiller'in koalisyon kurması en büyük olasılık olarak gözüktüyor. Liberallerin beklenen zayıflığı karşısında sermaye çevrelerinin en fazla işine gelen böyle bir koalisyon. İkinci olasılık ise CDU'nun sosyaldemokratlarla büyük koalisyona girmesi. Ama bunun için SPD'nin alacağı oy oranı önemli olacak.

Büyük koalisyon da sermayenin işine gelecek, çünkü Kuzeyren-Vesfalya sosyaldemokratları oldum olası büyük enerji tekelleri, kömür, kimya ve çelik sanayicileri ile – deyim yerindeyse – »kanka«dılar. Önemli bir çok sosyaldemokrat uzun süredir bu tekellerin ya yönetim kurullarına, ya da denetleme kurullarına üyeler. Ayrıca enerji, kömür üretimi ve kimya sanayii politikalarında CDU ve SPD'nin programatik yaklaşımları neredeyse birbirinin ikizi gibi.

Bu açıdan bakıldığında, hangi olasılık gerçekleşirse gerçekleşsin, her halükârda iktidara sermaye yanlısı ve neoliberal politikaları öncelleyen bir hükümetin geleceği söylenebilir. Kanımca, seçimlerin şimdiden kesin olan bir diğer sonucu da bu olacak. Çünkü aritmetik olarak parlamentoya bir »sol« çoğunluğun seçilmesi söz konusu olsa da, DIE LINKE'nin SPD ve Yeşiller ile bir koalisyon oluşturması olanaksız görülüyor. Hem SPD ve Yeşiller »Kırmızı-Kızıl-Yeşil-Koalisyon« karşı çıktıklarını açıkladılar, hem de DIE LINKE iktidara ortak olmak için SPD ve Yeşiller'in kabul edemeyeceği önkoşullar öne sürdü. Her ne kadar DIE LINKE'nin önkoşulları, SPD ve Yeşiller'in bir zamanlar savundukları, hatta programlarında kökleştirdikleri politikalar olsa da, esiri oldukları neoliberal anlayış »sol« çoğunluğun iktidarı oluşturmasını engellemekte.

Bence, bugünkü koşullar altında DIE LINKE'nin muhalefette kalarak etkisini artırması çok daha doğru olacak. Gerek Federal Parlamento seçimleri, gerekse de diğer eyaletlerdeki seçimler DIE LINKE'nin muhalefette güçlendiğini ve ülke düzeyindeki politik değişikliklerin tetikleyicisi olduğunu kanıtladı. Bununla birlikte parlamenter ve parlamento dışı muhalefetin birbiriyle uyumlu hâle getirilmesi ve mücadelelerin birleştirilmesi, neoliberalizme karşı olan toplumsal direnci güçlendirmektedir. Bu nedenle esaslı bir politika değişikliği için oyların DIE LINKE'ye verilmesi giderek daha çok önem kazanmakta.

Yarın, bu bağlamda Sol'a oy vermek için bir fırsat daha doğacak. DIE LINKE'nin Hamide Akbayır, Ali Atalan, Zeynep Biçici ve Özlem Demirel gibi sosyalistleri aday göstermesi ise, özellikle göçmenlerin oy vermelerini gerekli kılan ayrı bir nedendir. Kuzeyren-Vesfalya'daki göçmenlere hatırlatmakta yarar var.

SOLU TERBİYE ETME ÇABALARI

15 MAYIS 2010

Beklenen oldu. Almanya'daki Kuzeyren-Vesfalya Eyalet Parlamentosu Seçimleri, hem Merkel-Westervelle Hükümetine »sarı kart« gösterip, Jürgen Rüttgers'i koltuğundan etti, hem de 13. Eyalet Parlamentosu'na grup olarak giren DIE LINKE nedeniyle SPD-Yeşiller koalisyonu çoğunluk elde edemedi. CDU'nun yüzde 10'dan fazla oy kaybedebileceğini tahmin edemediğimden, bir çok gözlemci gibi ben de »Siyah-Yeşil-Koalisyonu«nun iktidara gelmesini olası görüyordum. CDU'nun kayıpları nedeniyle bu olasılık zayıfladı.

Peki, şimdi ne olacak? Görüldüğü kadarıyla bundan sonraki gelişmeleri belirleyecek olan, kendini seçim galibi ilan eden SPD'nin alacağı kararlar. SPD'liler seçim öncesinde de açıkladıkları gibi, Yeşiller ile ortaklığı önceliyorlar. Ancak meclis artimetiki ne CDU-FDP veya CDU-Yeşiller, ne de SPD-Yeşiller konstelasyonunu olanaklı kılıyor. Üçüncü bir parti olmadan sadece CDU ve SPD'nin biraraya gelmesi ile hükümet kurulabilir. Kayıplarına rağmen SPD'den topu topu 6.200 daha fazla oya sahip olan CDU, parlamentodaki »en büyük parti« iddiasından vazgeçmiyor. Savaş sonrasında eyalette yapılan seçimlerde en düşük oyu alan SPD ise, beklenenden daha az oy kaybettiği için seviniyor ve hükümeti kurma görevini kendisinde görüyor.

Partiler hükümet kurma görüşmelerine Çarşamba günü başladılar. Ama aynı zamanda da CDU, SPD, Yeşiller ve FDP ağız birliği etmişcesine DIE LINKE'yi »terbiye« etme çabalarına hız verdiler. SPD eyalet başbakan adayı Hannelore Kraft, daha seçim öncesinden, ortaklığı bütünüyle reddetmese de, DIE LINKE'nin »ne hükümete gelme yetisinin, ne de isteğinin« olduğunu açıklıyordu. CDU ve FDP ise her zamanki gibi özellikle Kuzeyren-Vesfalya DIE LINKE örgütünü »anayasa karşıtı aşırıları«, »düzeni yıkmaya çalışan komünistler« olarak nitelendirmeye devam ediyor ve SPD'yi »aşırı solu iktidara taşımaya çalışmakla« suçluyorlar. İktidar hırsları bir kez daha ayyuka çıkan Yeşiller ise, kırmızı – siyah – sarı farkı koymaksızın herkesle işbirliği yapabilecekleri sinyalini veriyor ve »DIE LINKE sorununu SPD çözmelidir« diyerek, topu Kraft'a atıyorlar.

Ali Atalan, Özlem Alev Demirel ve Hamide Akbayır'ın da parlamentoya girebildiği DIE LINKE meclis grubu ise, bence çok doğru bir tavırla, »Kuzeyren-Vesfalya'da esaslı bir politika değişikliği ancak bizimle olacaktır, bunu engellemeyeceğiz« diyor. DIE LINKE, diğer partilerden farklı olarak »sosyal kısıtlamalara hayır, enerji tekelleri toplumsallaştırılsın ve Anayasayı Koruma Teşkilatı lağv edilsin« pozisyonundan vazgeçmeyecek. Bu pozisyonları ise ne SPD'nin, ne de Yeşiller'in

taşınması olanaklı. Bu nedenle aritmetik olarak olanaklı olan bir sol çoğunluğun ve böylelikle »esaslı politika değişikliğinin« pek olası olmadığını söylemek gerekir.

Diğer taraftan, hükümetlere ortak olma Almanya solu içerisinde hayli tartışmalı bir konu. Bugün Rostock'da başlayacak olan DIE LINKE Olağan Kurultayı da muhtemelen program tartışması çerçevesinde bu konuyu ele alacak. DIE LINKE henüz hükümetlere katılma konusunda net bir pozisyon alabilmiş değil. Parti içerisinde iki temel görüş var: birisi, pragmatik kanadın savunduğu »her halükârda hükümetlere katılmamalı« görüşü, diğeri ise Berlin ve Brandenburg hükümet ortaklıklarının olumsuz deneyimlerinden hareketle »hükümetlere katılım solu zayıflatır, sol, parlamento içi ve dışı muhalefetle politika değişikliğini savunmalı« görüşüdür. Elbette konu siyah ya da beyaz olmadığı gibi, hayli komplike bir sorun ve her defasında sol iktidara gelirse eğer neleri gerçekleştirebileceğini iyi tartıp, öyle karar vermek en doğrusu olacaktır.

Ama doğru olan başka bir gerçek daha var: o da, DIE LINKE'nin tüm saldırılara, seçim programının »aşırı ve irrasyonel« olduğu suçlamalarına, adaylarının »demokrasi düşmanı« oldukları iddialarına ve pragmatist kanadın iğnelemelerine rağmen, tam da antikapitalist, antimilitarist, antiirrkçı ve bütünüyle sosyal bir seçim programı ile ilk kez Kuzeyren-Vesfalya gibi bir eyalette yüzde 5,6 oy alarak parlamentoya girebilmiş olmasıdır. Neoliberal cephenin ve yaygın medyanın tüm karalamaları, solun parlamentoya girmesini engellemedi.

Bu açıdan seçim sonrasında hızlandırılan »solu terbiye etme çabaları« da boşa çıkacaktır düşüncesindeyim. Her ne kadar Rostock'ta partinin pragmatist kanadı program tartışmalarını solun hükümetlere katılımı için kullanmaya çalışsa da, Batı eyaletlerinde alınan başarılar partinin antikapitalist ve antineoliberal çizgisini sağlamlaştıracaktır. Rostock'da altı çizilmesi gereken kanımca bu olmalıdır.

GERÇEKTEN »AVRASYA« SEÇENEĞİ Mİ?

22 MAYIS 2010

Son günlerde özellikle iki yazı dikkatimi çekti. İkisi de Türkiye – Rusya ilişkilerini ele alıyor. Birisi, Mustafa Peköz'ün sendika.org sitesinde kaleme aldığı »Türkiye'nin dış politika arayışları ve Rusya'nın artan önemi« başlıklı analiz, diğeri de Avrupa Barış Meclisi'nden çalışma arkadaşım Günay Aslan'ın Çarşamba günü Yeni Özgür Politika'da yayımlanan yazısı. Her iki yazıda, ama bilhassa sevgili Günay'ın yazısında, »AKP'nin bir »Avrasya Seçeneği« peşinde koştuğu, Türkiye'nin ABD ve AB yerine Rusya'ya yakınlaştığı« görüşü ağırlık kazanmış.

Gerçi konu daha derin bir analiz yazısını gerekli kılıyor ve bir köşe yazısı çerçevesinde eksik kalabilecek hayli nokta var, ama »Türkiye'nin Rusya'ya yakınlaştığı« görüşü gerçekten incelenmeye değer. Fırsat bulduğumda konuyu derinlemesine ele alacağımı belirterek, konuya kısaca bir giriş yapalım.

Türkiye – Rusya arasında gerçekleşen görüşmeler ve Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun »stratejik derinlik« olarak adlandırdığı politika, gerçekten de AKP hükümetinin, dolayısıyla Türkiye'nin hikmet-i hükümeti olarak sürdürdüğü Batı'ya yönelimden vaz geçtiği, ABD/AB ve Rusya seçenekleri arasında seçimini Rusya'dan yana mı yaptığı anlamına geliyor? Yani sevgili Günay'ın deyimiyle bir »eksen kayması« mı yaşanıyor?

Gelişmelere yüzeysel olarak baktığımızda, bunu doğrulayan noktalar görebilmekteyiz. Türkiye – Rusya arasındaki iktisadî ilişkilerin boyutunun artırılma çabaları, Türkiye'nin Rusya'dan enerji tedarikini yoğunlaştırması, karşılıklı olarak vizenin kaldırılması, ayrıca İran'a yönelik politikalarındaki benzerlikler, ABD ve AB ile ortaya çıkan kimi görüş farklılıklarıyla birlikte ele alındığında, »ibrenin« Rusya'dan yana kaydığı düşünülebilir.

Ancak günümüzün küreselleşen kapitalizmi, gider ek azalmakta olan fosil enerji kaynaklarına ve dünya piyasalarına engelsiz ulaşım kavgaları, uluslararası malî piyasaların ulus devletler üzerinde artan hegemonyası ve bu çerçevede emperyalist stratejilerin yeni tanımlanmaları, devletler arasındaki ilişkilerin görece son derece komplike biçimde gelişmelerine neden olmaktadır. Jeostratejik, jeoekonomik ve jeopolitik çıkarlar kimi zaman örtüşmekte, kimi zaman birbirleriyle çelişir gözükmektedir. Bu nedenle salt görüngelere dayanarak yapılacak her tahlil, ciddi yanılgılar içerecektir.

Kısaca kendi görüşümü belirtecek olursam; Türkiye'nin bir nevi »Avrasya Seçeneği« peşinde koştuğuna

inanmıyorum. Aksine, Rusya ile yakınlaşma, İran'a yönelik politikalar, sözde »komşularla sıfır sorun yaklaşımı« ve uluslararası ihtilaflarda Türkiye'nin »sorumluluk üstlenme isteği« tam anlamı ile Türkiye'ye biçilen yeni rolün bir gereğidir. Türkiye, »tek ihracat ürünü olan ordu« (G. Soros) ve enerji nakil hatları üzerindeki merkezî konumuyla bölgede İsrail'in yanısıra »istikrar ve güvenlik sağlayıcı« bölgesel güç konumuna hazırlanmaktadır. Türkiye'nin iç, dış ve özellikle »güvenlik« politikaları bu konumlanma hedefine odaklanmıştır. İsrail veya ABD yönetimiyle olan ilişkilerin »limonileşmesi« bu gerçeği, hiç ama hiç değiştirmemektedir.

Ayrıca burada Rusya'nın kendi çıkarları için asıl ABD ve AB'ye yakınlaştığını da unutmamak gerekir. Gerek NATO, gerekse de G 8 ve G 20 zirvelerinde bu konuda alınan kararlar iyi okunmalıdır. Diğer taraftan, hem G 20 çerçevesinde Brezilya ve Türkiye gibi eşik ülkelerinin küresel stratejilere koopte edilmelerinin, hem de Çin ve Hindistan gibi ülkelerin artan ekonomik gücünün enerji ve hammadde kaynakları ile dünya piyasaları üzerine verilen kavgada yeni ihtilaflara yol açabileceği egemen güçler arasında da ifade edilmektedir.

Ve en önemlisi: Türkiye dış ticaretinin yüzde 60'ını Almanya, dolayısıyla AB üzerinden yapmakta ve örneğin Almanya'nın en büyük silah müşterilerindendir. NATO üyesidir ve NATO'nun »nükleer ilk vuruş opsiyonu« gibi yenilenen stratejilerinin taşıyıcılarındandır. Tüm stratejik kararlarını Washington, Berlin, Brüksel/Strasbourg ile eşgüdümlü olarak almaktadır. Sadece bu gerçekler dahi »Avrasya Seçeneği« ile ters düşmüyor mu?

TÜRKİYE - RUSYA İLİŞKİLERİ ÜZERİNE

25 MAYIS 2010

Geçen hafta sonu Günlük ve Yeni Özgür Politika gazetelerinde yayımlanan köşe yazımda, Mustafa Peköz ile Günay Aslan'ın yazılarına değinmiş ve »Türkiye – Rusya arasında gerçekleşen görüşmeler ve Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun »stratejik derinlik« olarak adlandırdığı politika, gerçekten de AKP hükümetinin, dolayısıyla Türkiye'nin hikmet-i hükümeti olarak sürdürdüğü Batı'ya yönelimden vaz geçtiği, ABD/AB ve Rusya seçenekleri arasında seçimini Rusya'dan yana mı yaptığı anlamına geliyor? Yani sevgili Günay'ın deyimiyle bir »eksen kayması« mı yaşıyor?» diye sormuştum.

Konunun derinliğine ele alınması, bir takım varsayımlara ve görüngülere dayanarak tahlil yapmayı engelleyecektir. Onun için önce görüngüleri ele alarak, bunların arka planlarını açmaya çalışmak doğru olur kanısındayım. Evet, Türkiye – Rusya ilişkilerinde önceki yıllara nazaran, bilhassa Soğuk Savaş yılları ile kıyaslanamayacak şekilde farklılıklar olduğunu teslim etmek durumundayız. Sadece Rusya devlet başkanı Medwedjew'in ziyareti esnasında dile getirilen »iki ülke arasındaki ticaret hacmini yılda 100 milyar Dolar'a çıkarma« arzusu, iki ülkenin de derinliği değişen ilişkilerden faydalanmak istediklerini göstermektedir. Elbette ülkeler arasındaki ilişkilerde son derece meşru bir beklentidir bu.

Diğer taraftan Türkiye'deki karar vericilerinin, fosil enerji kaynaklarının sınırlılığından hareketle ülkenin enerji tedarikini güvence altına alma gibi bir yönelimde bulunmaları ve bu konuda Rusya enerji tekelleri ile, ki bunlar aslında Rus devletinin ta kendisidir, belirli zaman pencerelerini güvence altına alacak antlaşmalar yapmaları da son derece doğal bir gelişmedir. Zaten uzun zamandan beri süren »Bavul Ticareti« ve Türkiyeli şirketlerin Rusya'daki angajmanları nedeniyle bir takım vize kolaylıklarına gidilmiş olması ise, beklenen, hatta geciken bir adımdı da denilebilir.

Üçüncü olarak Türkiye ve Rusya'nın, Batı'nın egemen merkezlerinin aksine özellikle İran politikalarında ve İran'ın nükleer programı konusunda birbirlerine benzer yaklaşımlar sergilemeleri de, tüm benzerliklerine rağmen, her iki ülkenin kendi stratejik konumlanışlarıyla bağlantılıdır ve Türkiye ve Rusya'nın »İran Politikaları« özünde birbirlerinden çok farklı motivasyonlarla yürütülmektedirler. Rusya'nın İran'a yönelik olan dayatmalara ve BM Güvenlik Konseyi'nin yaptırımlar uygulamasına rezervli davranmasının ardında öncelikli olarak kendi »güvenlik çıkarlarının« korunması yatmaktadır. Ayrıca doğalgaz vanaları ile uluslararası politikada belirleyici güç hâline gelmek

isteyen Rusya için İran'ın enerji kaynaklarının stratejik önemi bulunmaktadır.

Bu noktayı biraz açmaya çalışalım: İran'daki gerici molla rejiminin doğal gaz ve petrol satışlarından elde edilen geliri, küçümsenemeyecek oranda halkın güncel yaşamına yönelik alanlarda kullanılan sübvansiyonlara aktardığı bilinmekte. Bu açıdan İran'ın karar vericileri için sürdürülebilir veya en azından fazla engele takılmadan gerçekleştirilebilecek enerji taşıyıcıları ticaretinin rejimi ayakta tutma derecesinde önemi var. Dikkat edilirse İran, bu ticaretini Rusya, Çin ve son dönemlerde artan bir biçimde Türkiye üzerinden gerçekleştirmeye çalışmakta. İran uluslararası politik ihtilaflarda olanaklı olduğunca bu ülkelere karşı kullandığı diplomatik dile bu nedenle hayli dikkat ediyor.

BM Güvenlik Konseyi'nin devamlı üyeleri olan Rusya ve Çin ise, Güvenlik Konseyi'nde ne zaman İran aleyhtarı bir önerge gündeme gelse, ya karşı çıkıyorlar, ya da uygulanmasını fiilen engelleyecek uzlaşma önerilerini dayatarak kabul ediyorlar. Rusya açısından uluslararası arenada doğrudan Batılı güçlerin baskısı altında olan, kendi sınırları içerisindeki görece »toplumsal barışı« sübvansiyonlarla satın almak zorunda kalan, antisemitik çıkışlarıyla dünya kamuoyunun tepkisini çeken ve en önemlisi Rusya'nın diplomatik desteğine bağımlılık derecesinde gereksinim duyan bir »Molla Cumhuriyeti«, şu anki rejim yıkıldığında işbaşına gelecek muhtemel bir ABD ve AB yanlısı iktidar altında uluslararası tekellere kapıları sonuna kadar açacak ve böylelikle Rusya'nın enerji politikalarına bölgesel sekte vurabilecek bir demokratik (!) İran'dan daha çekicidir.

İran'daki rejimin değişmemesi Rusya'nın özellikle güvenlik kaygıları nedeniyle önemseyeceği bir durumdur. İran'da ABD ve Çekirdek Avrupa'nın çok açık bir biçimde destek verdikleri »Yeşil Muhalefet«in molla rejimini alaşağı ederek, Batı yanlısı bir politika izlemesi veya daha da kötüsü, ABD'nin – muhtemelen İsrail'i öne sürerek – gerçekleştirebileceği bir İran saldırısı (veya, daha düşük bir olasılık olsa da, işgali), Rusya'nın Orta Avrupa (Baltık ülkeleri, Polonya, Çek Cumhuriyeti) ve Balkanlardan (Bulgaristan, Romanya, Kosova, Makedonya, Bosna-Hersek) Türkiye'ye, Türkiye'den Yakın ve Orta Doğu'ya (İsrail, Irak, İran, Afganistan), oradan da Hindistan sınırına kadar bir çizgi içerisine hapsedilmesine neden olacak. Doğaldır ki imparatorluk ve Sovyet iktidarı deneyimine sahip olan, enerji ve hammadde kaynakları sayesinde küresel oyuncu olmaya kararlı olan Rusya yönetimi için bu kabul edilebilir bir senaryo değildir.

Yeri gelmişken belirtmekte yarar var: İran'daki statükonun olduğu gibi kalması düşüncesinde değilim, aksine molla Rejiminin alaşağı edilmesini, en az egemenlerinin zulmü altında ezilen İran halkları kadar istiyorum. Ama, bu noktada ABD ve AB'nin çıkarlarıyla da örtüşülmemesi gerektiğini düşünüyorum.

Diğer taraftan gözden kaçırılmaması gereken bir diğer konu da Rusya'nın bilhassa Afganistan savaşı çerçevesinde Batılı güçlerle gerçekleştirdiği işbirliğidir. NATO güçleri ve ISAF birlikleri, Rusya'nın lojistik desteği olmaksızın Afganistan'daki savaşı yürütmekte hayli zorlanacaklardır. Zaten Afganistan'ın kuzeyinde otoriteyi büyük ölçüde Taliban'a kaptıran veya en azından yanyana ikili bir otoriterin oluşmasına karşı pek bir karşı koyuş gösteremeyen NATO ülkeleri, Alman askerlerinin daha yoğun bir şekilde çatışmalara girmeleri için Federal Hükümeti sıkıştırılmaktadırlar. Gerçi Alman hükümeti kısmen asker sayısını artırarak, kısmen de özel timlerini sözde »terörist avına« katarak ABD'nin isteğini yerine getirmeye çalışmakta, ancak Almanya toplumunda giderek daha keskinleşen Afganistan Savaşı karşıtlığı nedeniyle zor durumda kalmakta, Afganistan'daki Alman askerlerinin sayısının artırılması geçirmektedir. Bu nedenle ABD, tüm çelişiklere rağmen Rusya'nın desteğinden mahrum kalmak istememektedir. Nitekim Obama yönetimi, START Antlaşması'nı yenileme görüşmeleri esnasında ABD'nin Rusya politikalarında belirgin bir değişiklik olduğunu da göstermişti.

Rusya yönetimi de, hem Polonya ve Çek Cumhuriyeti'ne konuşlandırılması düşünülen roketsavar sistemlerinin yol açtığı krizde olduğu gibi kendisini köşeye sıkıştırarak her adıma karşı etkin tavır alacağını göstermiş, hem de, krizin ertelenmesi nedeniyle, küresel kararlara ABD ve AB ile birlikte katılacağı sinyali vermişti. Rusya Cumhurbaşkanı Medwedjew'in yaklaşık iki ay önce kamuoyu ile paylaştığı »Avrupa – Rusya Güvenlik İlişkileri« başlıklı öneriyle, Rusya karar vericilerinin güvenlik politikalarında, eski düşmanlarla birlikte, ama eşit göz hizası koşuluyla, hareket etmeyi düşündüğü belirgin olmuştur.

Bu açıdan bakıldığında ABD'nin »stratejik partneri« olan Türkiye'nin kendiliğinden ABD ve AB'nden uzaklaşarak, Rusya'ya yaklaşması, deyim yerindeyse »eşyanın tabiatına aykırıdır«. Kaldı ki Türkiye hâlâ NATO'nun en önemli üyelerinden biri ve yenilenen NATO stratejilerini amasız-fakatsız kabul eden ülkelerden. NATO'nun hâlen geçerli olan »nükleer ilk vuruş opsiyonu«nun – ABD dışındaki – en önemli üslerinden birisi Türkiye'de. Ve Türkiye'nin alacağı her stratejik kararın NATO'nun merkezî güçlerinin onayı olmadan söz konusu olamayacağı malum. Türkiye'deki karar vericilerin dış politika ve özünde bir egemenlik aracı olarak kullandıkları »millî güvenlik« alanında aldıkları – alacakları tüm kararların, önceki yazımda da vurguladığım gibi, Washington, Berlin, Brüksel / Strasbourg ile eşgüdümlü alınmadığını kanıtlayabilecek tek bir veri olmadığı kanaatindeyim.

Türkiye'nin ekonomi politikası da, dış ticaretinin önemli bir bölümünü AB ile gerçekleştirdiği ve özellikle son yıllarda Türkiye'de faaliyet gösteren AB menşeli şirketlerin sayısının belirgin bir şekilde arttığı gerçeğinden hareketle, Avrasya Seçeneği'ne pek olanak

tanınmamaktadır. ABD ve AB'nden uzaklaşarak Rusya'ya yakınlaşma, malî politikaları uluslararası malî piyasalarca dikte edilen ve ekonomisi göbeğinden Batı'ya bağımlı bir Türkiye için yaşamsal bir darbe anlamına gelecektir. Rusya'ya, dolayısıyla Doğu'ya yakınlaşma, ancak Türkiye'nin »köprü« konumu göz önünde tutulduğunda, yani AB sermayesi için trafik sağlayıcılığı çerçevesinde bir anlam kazanır.

Peki, AKP hükümetinin uluslararası ihtilaflarda daha fazla sorumluluk üstleniyor görünümü nasıl değerlendirilmelidir? Bana kalırsa, ki bu ABD'nin Hinterland'ı için belirleyici rol üstlenmesi (Latinamerika'daki sol dalganın engellenmesi gibi) beklenen Brezilya için de geçerlidir, Türkiye'nin bir eşik ülkesi olarak küresel stratejilere koopte edilmesi hükümetin bu adımlarını belirlemekte ve küresel stratejiler çerçevesinde üstlenmesi istenilen rol ile birebir örtüşmektedir.

Türkiye, 21. Yüzyıl'ın enerji kaynaklarının büyük bir bölümünün bulunduğu, Batı'ya enerji nakil yollarının kesiştiği ve tam da bu nedenle dünyadaki egemen güçlerinin yeniden biçimlendirmeye ve paylaşmaya, en azından etki alanı içerisinde tutmaya çalıştıkları coğrafyanın, Balkanlar-Kafkaslar ve Orta Doğu Üçgeni'nin merkezinde bulunan bir ülkedir. Bu coğrafyayı 21. Yüzyıl'ın temel uluslararası ihtilaflarının kaynağı olarak nitelendirmek doğru olacaktır. Zaten hâlen çözüme ulaştırılamamış olan güncel ihtilaflar – İsrail-Filistin, İsrail-Suriye, İsrail-Lübnan, Irak, İran, Kıbrıs, Gürcistan, Azerbeycan-Ermenistan, Rusya-Ukranya, Balkan ülkeleri... ki sorunlar saymakla bitmiyor – her an küresel kriz yaratabilecek potansiyel taşımaktadırlar.

Daha çok bir felaket üçgenini andıran bölgenin merkezindeki Türkiye ise, Cumhuriyet'in kurulduğu günlerden bu yana hâlâ çözemediği sorunlarla boğuşmaktadır. Başlıcalarını sayacak olursak: Kürt Sorunu, vesayet rejimi, laisizm-antilaizizm çatışması, gayrimüslim azınlıkların sorunları, Ermeni Soykırımı, Ege Sorunu, toplumsal parçalanmışlık ve güncel olarak AB yakınlaşma süreci. Türkiye'deki karar vericiler Cumhuriyet'in kuruluşundan beri var olan ve yeni eklenen hiç bir sorunu öyle ya da böyle çözme becerisini gösterememişlerdir. Çözülemeyen bu sorunlar bir tarafta Türkiye'deki karar vericiler tarafından birer egemenlik aracı olarak kullanılmakta, ama diğer tarafta da uluslararası ilişkilerde karşılarına diplomatik baskı unsurları olarak çıkartılmaktadır.

Ancak Türkiye'nin jeostratejik, jeopolitik ve jeoekonomik nedenlerden dolayı dünya egemenleri için ham madde ve fosil enerji kaynakları rekabetinde yaşamsal öneme sahip olması, Türkiye'deki karar vericilerin ve karar vericiler ile olan ilişkileri üzerinden doğrudan nemalanan özel sermaye çevrelerinin ülkenin kazandığı önemi paylaşımından pay almak için kullanabildiklerini, kurumlarıyla devleti ve siyasî sistemi buna uyarlamakta olduklarını da görmek gerekiyor. Özellikle son 25 yıl içerisinde Silahlı Kuvvetler'in »modernizasyonu«, operatif yetenekleri ve »vuruş gücü« için yapılan devasa harcamaların, karar altına alınan stratejik konumlanışın askeri açıdan korunmasının amaçlandığını gösterdiğini düşünüyorum.

Bu açıdan ABD ve İsrail ile girilen stratejik ortaklık, AB ile süren ilişkilerin aldığı yeni biçimler, bu çerçe-

vede Nabucco boru hattı projesi ile Çekirdek Avrupa'nın enerji tedarikini, Rusya'yı ekarte ederek sağlama çalışmasına çıkılan destek, ama diğer tarafta da Blue Stream ve South Stream boru hatları projesiyle Rusya ve değişik biçimlerde İran ile aranan partnerlikler, her ne kadar bağımsız bir dış politika veya enerji ve iktisat politikaları uygulanıyormuş görüngüsünü verse de, özünde hammadde ve enerji kaynaklarının olduğu coğrafyaların yeni biçimlendirilişinden pay alma ve küçük ortak olma çabalarından başka bir şey olarak değerlendirilmemelidir. Yazıya konu olan »Avrasya Seçeneği« de bu politikaların bir parçasıdır.

Sonuç itibarıyla Türkiye bulunduğu bölgede, aynı İsrail devleti gibi emperyalist paylaşımın istikrar gücü olarak görev yapacaktır. AKP hükümeti, sivil ve askerî bürokrasi bu noktada uzlaşma içerisindedir. (CHP'deki yönetim değişikliğini bu çerçevede ele aldığımızda, asıl nedenleri görebilme şansımız olacak – ama bu başka bir yazının konusudur) Türkiye'deki karar vericiler, bütün siyasi, sivil, askerî yapılanma-değişim-yönelim kararlarını doğrudan emperyalist merkezler ile eşgüdüm içerisinde almaktadırlar. Fırat'ın Doğusu ve Batısında sürdürülen politikalar bunun bir parçası, yürütülmekte olan askerî operasyonlar NATO operasyonlarıdır. Bu gerçekleri dikkate almadan, Türkiye'ye ve Türkiye'deki karar vericilerin attıkları adımlara uluslararası ilişkiler gözlüğünden bakmadan yapılacak her analiz, ciddi yanılgılara yol açacaktır.

PARLAMENTODAN, ŞİRKET YÖNETİMİNE

26 MAYIS 2010

Dün sabah hristiyan demokratlar şok edici bir haberle güne başladılar: CDU genel başkan yardımcısı ve Hessen Eyaleti başbakanı Roland Koch'un tüm makamlarından ve milletvekilliğinden istifa edeceği haberi birden bire Almanya'da günün haberi olarak manşetlere düşmüştü. Saat 12.30'da basın önüne geçen Koch, istifa edeceğini doğruladı ve bir politikacıdan beklenmeyecek bir tevâzu ile »yaşamım sadece politikadan oluşmuyor« açıklamasını yaptı. Ertesi günkü gazeteler ise genel olarak Şansölye Angela Merkel'in bir »erkeği« daha »hallettiği« yorumunu yapıyorlardı.

Gerçekten de Koch'un istifa etmesi pek beklenilen bir gelişme değildi. Hessen Yabancılar Meclisi başkanlığı dönemimden tanıdığım bazı üst düzey CDU'lu politikacıyla yaptığım telefon görüşmelerinde, partililerin de bu gelişmeden neredeyse basınla aynı saatlerde haberleri olduğunu ve hepsinin şoke uğradığını belirtiyorlardı. Tabii komplo teorileri de dolaşmıyordu değil. Yakın bir zamanda bilinmeyen bir skandalın ortaya çıkacağı, hatta Koch ile birlikte istifasını açıklayan Hessen Sosyal İşler bakanı Silke Lautenschlaeger'in de bu skandala dahil olduğu gibi laflar dolaşıyordu.

Ancak Hessen Eyalet Parlamentosu'nu yakından izleyen gözlemcilerin ve muhalefet partilerinin de teyid ettiği gibi Koch aylardan beridir parlamento çalışmalarına isteksiz katılıyor ve federal politikayla ilgili olarak, alışılanın dışında, hayli sessiz kalıyordu. Son parlamento seçimlerinde oy kaybeden, ama Hessen SPD örgütündeki sağ sosyaldemokratların Andrea Ypsilanti'nin DIE LINKE'den destek olarak başbakan seçilmesini engellemeleri sayesinde ve seçimlerden güçlenerek çıkan FDP'nin desteğiyle iktidarını koruyan Koch, CDU içerisinde sağ kanadı temsil eden ve Merkel'in karşısında parti başkanlığına aday olabilecek tek kişi olarak görülmekteydi.

Geleneksel olarak her zaman CDU'nun sağ kanadının güçlü olduğu Hessen CDU örgütü, 11 yıl süren Koch iktidarının ardından yönetim değişikliği ile karşı karşıya. Koch, selefi olarak Silke Lautenschlaeger'i öngörüyordu, ama çoğunluğunu muhafazakâr katolik erkeklerin oluşturduğu eyalet örgütü buna pek olanak tanımadı. Örgütten gelen yorumlar, Lautenschlaeger'in bu nedenle istifa ettiğine işaret ediyor.

Görünüşte beklenmedik bir gelişme olan istifanın ise uzun zamandan beri hazırlandığı artık su götürmez bir gerçek. Bunun çeşitli nedenleri var: Birincisi, Koch şu an itibarıyla CDU'nun tek hakimi hâline gelen Şansölye Merkel'e karşı aday olarak, parti başkanlığına

getirilme şansını yitirmiş durumda. 14 yaşından bu yana (şimdi 52 yaşında) bilfiil politikanın içerisinde olan ve hep en genç başkan, en genç muhalefet lideri ve en genç başbakan sıfatını taşıyan Koch'u yakından tanıyanlar, onun Merkel'in kabinesinde sıradan bir bakan veya Berlin'in uzağında Brüksel'de sıradan (!) bir AB Komiseri olarak görev yapmayacağını söylemekte. Yani Koch, her zaman en önde durmaya alışkın bir politikacı.

İkincisi, bir sonraki eyalet parlamentosu seçimlerinde iktidarını koruyamayacağına dair gelen belirsiz işaretler, eyalet örgütünde bir değişimi gerekli kılıyordu. Bunun içinse kendisinden sonra başkanlık görevine gelecek olan kişiye, başbakan olarak da kamuoyunda kendini gösterebilmesi için yeterli zaman tanımak zorundaydı. Ancak istifa etmek için Kuzeyren-Vesfalya seçimlerini beklemesi gerekiyordu. Çünkü seçim öncesinde istifa etmesi, zaten oy oranları düşmüş olan partisini Kuzeyren-Vesfalya'da daha da zor duruma düşürebilirdi.

Üçüncüsü, ki bence en önemlisi, yeniden, ama bu sefer muhtelemelen Federal Şansölye adayı olarak geriye dönebilmek için, kamuoyundaki ismini zedeleyecek olan eyalet politikasından uzak durup, uygun bir zamanı pusuda beklemek istemesidir. Bu zamanını da yakın bir gelecekte görebileceğimiz gibi, »uygun« maaşla banka sektöründe geçirerek, politikacı olarak elde ettiği deneyimleri her zaman çıkarlarını temsil ettiği malî sermayenin merkezi kurumlarında değerlendirecek. Kısacası, Koch'un siyaset sahnesinden tamamen ayrıldığını zannedenler, bir kaç yıl içerisinde yanıldıklarını göreceklere. »II.Koch Dönemi«ne katarsa kendisini uluslararası malî piyasalarında faaliyet içerisinde görmek büyük bir olasılık.

BİR ALMANYA GELENEĞİ: ESKİ POLİTİKACI, YENİ MENEÇER

Eyalet Başbakanı olarak aldığı ve uyguladığı siyasi kararlarla şirketler ve sermaye sahiplerine yeni kâr olanakları yaratan bir politikacının, görevinden ayrıldıktan hemen sonra siyasi kararlarından faydalanan şirketlere maaşlı personel olarak girmesi Almanya'da olağan bir durum hâline geldi. Yani Roland Koch, siyaset sahnesinden şirketler dünyasına yatay geçiş yapan tek politikacı değil. Kısaca bir sıralama yaparsak ilk akla gelen isimler şöyle:

Gerhard Schröder (SPD): 1998'de Yeşiller ile birlikte 16 yıllık Helmut Kohl iktidarını yıkarak ilk kırmızı-yeşil hükümeti kuran ve 2004 yılında uygulamaya

soktuğu »Hartz Yasaları« ile Almanya'nın en geniş sosyal yıkım politikalarını gerçekleştiren Schröder, daha şansölyeliği döneminde »patronların yoldaşı« lakabını kazanmıştı. Şansölyeliği döneminde özellikle Rusya ile enerji alanında stratejik ortaklık kararlarının alınmasını ve bunun için yeni yasaların uygulanmaya sokulmasını sağlayan Schröder'in, 2005'de seçimleri kaybettikten sadece bir kaç ay sonra, Rusya'nın dev enerji tekelci Gazprom'a ait olan Nord Stream AG adlı şirkette milyonluk maaşla yönetimde görev aldığı ortaya çıktı. Emekli şansölye olarak devletin bütün masraflarını taşıdığı ve Berlin merkezindeki Brandenburg Kapısı'nın hemen yanında açtığı ofisinden uluslararası tekelcilere avukatlık ve siyasi »danışmanlık« hizmeti veriyor.

Joseph Fischer (Yeşiller): Bir zamanlar »parlamento dışı muhalefetin« sözcülerinden olan, önce Almanya'nın ilk »spor ayakkabılı bakanı«, sonra da, »Yeşil dış politika yoktur, Alman dış politikası vardır« diyerek ilk Yeşil Dışişleri Bakanı olan Fischer, bakanlık görevinden ayrıldıktan sonra, uluslararası tekelcilere danışmanlık hizmetleri verdi. Önce otomotiv devi BMW Fischer'in hizmetlerinden faydalandı. Ardından, 2009 Ekim'inde Siemens tekelci Fischer'i danışman olarak kiraladığını açıkladı. Fischer, meslektaşları eski ABD Dışişleri Bakanı Madeleine Albright ile birlikte Siemens'e »çevre sorunları karşısında nasıl davranmaları gerektiği üzerine« danışmanlık yapıyorlar. En son aldığı görev ise, RWE enerji tekelci adına Nabucco boruhattı projesinde denetleme kurulu başkanıdır.

Martin Bangemann (FDP): Daha önceleri FDP genel başkanı ve federal bakan olan Bangemann, AB'nin telekomünikasyon piyasalarının deregülasyonundan, yani tekelcilere peşkeş çekilmesinden sorumlu Komiseri'yd. 1990'lı yıllarda Avrupa çapında kamuya ait olan telekomünikasyon ağlarının özelleştirilmesini sağlayan yönergelerle imza atan Bangemann, görev süresi bittikten hemen sonra İspanyol Telefonica tekelinin maaşlı meneceri oldu. Bangemann'ın kısa bir süre dahi beklemeden, siyasi sorumluluk taşıdığı alanda menecer olması nedeniyle kamuoyunda ciddi tartışmalar yaşandı.

Dieter Althaus (CDU): Thüringen Eyalet başbakanı ve kayak yaparken dikkatsizliği nedeniyle bir kadının ölümüyle sonuçlanan kaza ile ünlenen (!) Althaus, seçimlerde oy kaybetmesi nedeniyle başbakanlık görevinden ayrılır ayrılmaz, uluslararası otomotiv sektörüne yedek parça sağlayan Magma tekelinin yönetim kurulu başkan yardımcısı oldu. Başbakanlığı sırasında Opel ve Volkswagen tekelcilerinin Thüringen'de vergi indirimleri ve ucuz altyapı hizmetleri ile fabrika açmasına ön ayak olan Althaus, şimdi şirketinin müşterisi olan Volkswagen adına Almanya'daki devlet daireleri ile olan ilişkilerden sorumlu.

Werner Müller (partisiz): 1998 – 2002 yılları arasında Schröder-Fischer Hükümeti'nde Federal İktisat Bakanı olarak görev yapan Müller, bakan olmadan önce de EON enerji tekelinin meneceri idi ve bakanlığı esnasında enerji şirketlerinin fazlasıyla faydalandığı taşkömürü sübvansiyonlarının uzatılmasını sağladı. Bakanlığından ayrılmadan önce bir genelge ile bakanlık müsteşarı Alfred Tacke'nin RAG enerji devine ait olan Steag şirketinin yönetim kurulu üyesi olmasına izin verdi. Kendisi ise 2003'den bu yana kömür ve kimya devi olan

RAG'nin yönetim kurulu başkanlığını sürdürüyor.

Friedrich Merz (CDU): CDU/CSU Federal Meclis Grubu'nun başkan yardımcılığını ve mali politikalar sözcülüğünü yapan Merz, 2005'de uluslararası avukatlık şirketi Mayer Brown Rowe & Maw'ın çalışanı oldu. Buna rağmen milletvekilliğini sürdürmeye devam etti. Şirkette özellikle uluslararası şirket evlilikleri üzerine çalışıyor ve Hedge-Fonu ITC'nin avukatlığını yapıyor. Federal milletvekili olarak RAG tekelinin borsaya girişine destek olması nedeniyle parlamentoda eleştirildi. Milletvekili olarak müvekkillerinin çıkarlarını savunmanın doğal olduğunu söyleyen Merz, 2010 başından bu yana HSBC Trinkaus bankasının İdari Konseyi'ne üye.

Otto Wiesheu (CSU): Alkollü araba kullanarak yaptığı ve bir kişinin öldüğü kaza nedeniyle CSU genel sekreterliği görevinden ayrılmak zorunda kalan Wiesheu, dönemin Stoiber Kabinesi'nde Bavyera Ulaştırma Bakanı'ydı. Bakanlığını, Alman demiryollarının özelleştirilmesi için açıkça kullandı. Merkel hükümetinin koalisyon tutanağına demiryolları özelleştirilmesini kayda geçiren komisyon üyesi olarak tanındı. 2006 yılında, özelleştirmenin hızlandırılmasına yönelik karar çıkar çıkmaz, bakanlıktan ayrıldı ve Alman Demiryolları DB'nin »pazarlama ve politik ilişkilerden sorumlu« yönetim kurulu üyesi oldu.

Gunda Röstel (Yeşiller): Engelli öğrencilerin eğitim gördüğü bir okulda pedagog olan Röstel, 1996'da Birlik 90 / Yeşiller partisinin sözcüsü oldu. Daha sonra bakan olan Jürgen Trittin ile eşbaşkanlık yaptı. 2000 Ekim'inde enerji tekelci EON'un grubuna ait olan Gelsenwasser AŞ'nin proje gelişimi ve şirket stratejilerinden sorumlu meneceriğine getirildi. 2004 Temmuz'undan bu yana Dresden'deki (özelleştirilmiş) Dresden Kent Kanalizasyon şirketinin yöneticisi oldu.

Wolfgang Clement (SPD): Schröder Kabinesi'nde »Süper Bakan« namıyla İktisat ve Maliye Bakanlığı yapan ve sosyal yardıma muhtaç olanlar ile işsizlere karşı aşağılayıcı çıkışlarıyla tanınan Clement, daha önceleri Kuzeyren-Vesfalya eyalet başbakanıydı. Süper Bakan olduktan sonra özellikle istihdam piyasasının esnekleştirilmesi ve kiralık işçi yasalarının şirketler lehine yumuşatılması için olağanüstü çaba gösterdi. Aynı şekilde, kamuoyundaki tüm karşı çıkışa rağmen, kömür üretiminin devam etmesini sağladı. 2005'de Schröder'in alaşağı edilmesinden sonra bu çabaları çeşitli şirketin danışmanlığı veya denetleme kurulu üyelikleri ile mükâfatlandırıldı. Sırasıyla bu şirketler şunlar: DIS (kiralık işçi şirketi), DuMont Schauberg yayınevi, kömür üreticisi RWE Power, Adecco ve Moskova'daki Energy Consulting.

Gerçi sırada eski AB Komiseri Günther Verheugen, eski eyalet başbakanlarından Lothar Spaeth veya sayısız milletvekili, müsteşar, bakanlık çalışanları da var, ama Almanya'daki egemen politikanın geleneğini açıklamak için bu kadarlık liste herhalde yeterlidir.

Bu, Sol'un haricindeki bütün partilerce yaşatılan gelenekte yaygın medya tarafından pek »hoş karşılanmayan« nokta yok değil tabii, ama o da görevinden ayrılan siyasetçinin »karenz« dönemini, yani bir iki ay boş gezmeyi beklemeden hemen şirketlerdeki görevlerine başlamaları. Yani, önceden sorumlu oldukları al-

anda aldıkları kararlardan doğrudan etkilenen sermaye gruplarında işe başlamak ayıplanmıyor, sadece bir kaç ay sabırsız davranmaları eleştiriliyor. Medya bu bağlamda Roland Koch'un »örnek bir davranış« sergileyerek, özel sektöre makul bir dönemde geçişe hazırlandığını ise överek göklere çıkartıyor.

Diyeceksiniz ki, »ne olmuş yani, adamlar siyasetteyken de, sonrasında da sahibinin sesi gibi davranıyorlar«. Tamam, Koch da, Schröder de, diğerleri de sınıfını, saflarını biliyorlar, ama bari partilerinin adını taşımak yerine sırtlarına futbolcular gibi reklamlarını yaptıkları şirketlerin adlarını yapıştırsalar da, biz de önceden bilsek hangi şirketin hangi sözcüsüne oy vereceğimizi. Onlar da çıkıp, yeminlerini anayasaya el basarak değil, »falanca şirketin, falanca bankanın, filanca tekelin çıkarlarını koruyacağıma, aldığım maaşların hakkını yerine getireceğime yemin ederim« diye söz vererek şansölye, başbakan, bakan, müsteşar, milletvekili olsalar fena mı olur? Zaten herşey apaçık ortada, ne gerek var demokrasi oyunculuğuna?

»İNDİANERLAND« VE KOWBOYLARIN TRAVMASI

29 MAYIS 2010

Afganistan Savaşı Almanya'daki gündelik yaşamın bir parçası oldu. Her an ve her yerde, savaş ve savaşın etkileri bir şekilde Almanların ağzından düşmüyor. Nasıl düşsün ki, savaş kışkırtıcıları her fırsatta »vatan cephesinde« safları sıklaştırmaya çalışıyorlar. Buna rağmen halk arasında Alman askerlerinin Afganistan'dan geriye çekilmesini isteyenlerin oranı giderek artıyor.

Böyle olunca, başta Savaş Bakanı baron Guttenberg olmak üzere hükümet ve yaygın medya halkı, savaşın »olağanlığına« alıştırmaya çalışıyor. Askerlerin Afganistan'dan giderek artan sayıda ölü ya da yaralı olarak dönmeleri, hükümeti ülke içerisindeki »tedbirleri« artırmaya zorluyor. Geçen Perşembe günü yayımlanan sosyalist günlük gazete Junge Welt'in bildirdiğine göre, bakan Guttenberg bir gazeteci ordusuna Berlin'de yeni kurulan Federal Ordu Travma Merkezi'ni tanıtmış. Alman askerleri arasında savaş nedeniyle posttravmatik rahatsızlık geçirenlerin sayısının artmasını »kamuoyu ile paylaşarak, parlamento ordusu olan ordumuzun sorunlarını hep birlikte gidermeye çalışmalıyız« buyurmuş.

Savaşın gündelik vahşetini nasıl olur da halka sempatik gösterebiliriz kaygısından olacak, yaygın medya da haberlerinde, »kahramanlarımızın Afganistan günlüğünü« yayınlamaya başladı. Neymiş? »Askerlerimiz bulundukları Kunduz bölgesini espi ile »İndianerland« olarak« adlandırıyorlarmış. Yani kızılderili ülkesi. Eh, Hollywood filmlerinden hatırladığımız kadarıyla, kötü kızılderililer (!) kowboylarımızı, pardon, askerlerimize, bir izci gözüpekliliği ile medeniyeti götürmeye çalıştıkları yerlerde saldırıyorlarmış. Kötü kızılderililer, kötü davranışlarından akpak askerlerimizde posttravmatik rahatsızlıklar ortaya çıkıyormuş. Böyle olunca devlet babamız da askerlerimizi yalnız bırakacak değil a! Hemen travma merkezi kurup, ülkenin en baba psikiyatrlarını orada toplamış.

Haberler insana »pes yahu!« dedirtecek düzeyde. Ama uslanmaz bir optimist olduğumdan, tüm bu haberleri yalanlayacak resmi ağızlar olur diye düşünürken, Cumhurbaşkanımız Horst Köhler beni utandırmadı valahi. Geçen hafta Afganistan'daki birlikleri ziyaret eden Köhler, bir radyo söyleşisinde egemenlerin ağzındaki baklayı çıkardı. Aynen şöyle dedi:

»Kanımca halkımız, bizim gibi dışticaret yönelimli ve böylece dışticarete bağımlı büyük bir ülkenin çıkarlarımızı korumak için gerektiğinde askeri şiddet kullanmamızın, yani serbest ticaret yollarını korumak, (...)ticaretimizi, işyerlerimizi ve gelirimizi tehlikeye

düşürebilecek bölgesel istikrarsızlıkları engellemek için savaşmamız gerektiğini daha iyi anlamaktadır. Bu konuda iyi bir yoldayız.«

Köhler, Afganistan'dan döndükten sonra da Alman ekonomisinin çıkarları için askeri şiddetin zorunlu olduğunu söylemişti. Eh, adam eski Dünya Bankası müdürlerinden, o bilmeyecek de kim bilecek? Ama cumbabamızın pot kırdığını fark eden itfaiye erleri hemen yetiştiler. SPDli ve CDUlu sözcüler, dil birliği etmişcesine, »olur mu, hiç Alman ekonomisinin çıkarları için savaşır mıyız? Biz, güvenliğimizi korumak, kendimizi savunmak için oralardayız« açıklamasını yaptılar. Hatta SPD'nin Federal Meclis Grup yöneticisi Thomas Oppermann daha da ileri giderek, »her kim ki ekonomik çıkarlar için savaş yaptığımızı iddia ediyorsa, DIE LINKE'nin borazanlığını yapıyordur« diyerek, Köhler'i »solcu« yapıverdi.

Savaşan şahinlerin acemi itfaiyesi yangını söndürmeye çalışırken, kendi cephelerinden esen sert rüzgârlar ateşi beslemeye devam ediyor. Tam Köhler'i susturduk derken, Frankfurter Rundschau gazetesi dün, CDU/CSU Federal Meclis Grubu'nun 2008 Mayıs'ında kararlaştırdığı »Almanya için güvenlik stratejisini« yeniden yayınladı. Belge, Köhler'i yalanlayanları yalanlıyor ve »Almanya'nın enerji ve hammadde ihtiyacını tehlikeye sokan ve ekonomimize zarar veren durumlarda savaşmalıyız« tespitini yaparak, savaşın gerçek nedenlerini sıralıyor.

Bana kalırsa, Alman askerlerinden çok egemen elitlerin travma tedavisine ihtiyaçları var. Baksanıza, daha dün yazdıklarını ve söylediklerini hatırlamıyorlar bile. Efedim? Politikacılar hep böyle mi? Canım, halk da enayi değil ya? Yoksa....?

GAZZE ŞERİDİ: DEĞİŞEN BİR ŞEY OLACAK MI?

5 HAZİRAN 2010

İsrail'in, Gazze Şeridi'nin uluslararası hukuka aykırı olan ablukasını aşmak isteyen yardım filosuna yönelik korsanlığı, dünya çapında infiale yol açtı. Uluslararası sularda gerçekleştirilen saldırı, yürürlükteki bütün Deniz Hukuku maddelerine, BM Şartı'na ve daha da önemlisi insanî değerlere aykırı bir eylem. Suçu işleyen İsrail devleti olmasaydı, bugün, kendilerini »uluslararası camia« olarak nitelendiren Batılı ülkelerin, »askeri müdahale gereklidir« tartışmalarına tanık olurduk.

Ancak söz konusu olan İsrail devleti ve şimdiye kadar defalarca olduğu gibi, dünya çapındaki »kınamaların« herhangi bir cezalandırmayla sonuçlanmayacağını söylemek yanlış olmayacaktır. Buna rağmen belirli bir değişim için kapının aralandığını belirtebiliriz.

Öncelikle 2006'dan bu yana olan gelişmeleri doğru okumak gerekiyor. Evet, İsrail elindeki nükleer silahlar ve modern teçhizatı ile dünyanın en güçlü üçüncü ordusuna sahip. Onlarca kez BM Örgütü ve Güvenlik Konseyi tarafından kınanmasına rağmen, hiç bir yaptırıma uğratılmaması, İsrail egemenlerine kırılmaz bir özgüven vermekte. Bu özgüvenle 2006'da Lübnan'da, 2008/2009'da da Gazze Şeridi'nde askeri güçlerinin yıkıcılığını kanıtladılar. Ama geriye dönüp bakıldığında, İsrail'in ne Lübnan'da, ne de Gazze'de başarıya ulaşamadığı görülür. Çünkü Lübnan Hizbullah'ı ve Hamas, saldırılardan sonra yok edilemediler, aksine daha da güçlendiler. Üstüne üstlük, İsrail'in kendisi dünya kamuoyunda izole olmaya başladı.

Böylesi bir süreçten sonra gerçekleştirilen korsanlık, bardağı taşıran son damlaya benziyor. En son ABD başkanı Barack Obama dahi İsrail'i eleştirerek, »ge-reksiz bir trajedi yaşandığından« bahsetti. AB'nden gelen yorumlar da benzer düzeyde. Ayrıca Türkiye-İsrail ilişkilerinin zedelenmesi »yaraya tuz« misaline dönüştü.

Peki, tüm bunlar neye işaret ediyor? İsrailli politolog Gershon Baskin'ın dediği gibi »Güney Afrika apartheid rejiminin yıkılmasıyla paralellikler« mi yaşanıyor? Batılı güçler İsrail'e sırt mı dönecekler ve sahiden Gazze Şeridi özgürlüğüne mi kavuşacak?

Konuyu daha geniş bir analiz yazısında ele alacağım, ama bir köşe yazısının tanıdığı çerçeve içerisinde soruları kısaca yanıtlamaya çalışayım – tek kelime ile: Hayır! İsrail önceden de olduğu gibi ABD ve AB'nin Orta Doğu'daki en önemli mevziisidir. Orta Doğu'nun yeniden biçimlendirilmesinde ve küresel stratejilerin uygulanmasında İsrail vazgeçilemez bir faktördür. Ancak bu gerçek, İsrail yönetiminin politikalarında

değişiklik yapılması için baskı uygulanmasına engel olmayacaktır.

İkincisi, »bölgesel istikrar« küresel ihtilaflarda belirleyici rol oynamak isteyen ABD-AB işbirliğinin öngördüğü bir »zorunluluktur«. Bu aynı zamanda Kasım ayında yapılacak olan Lizbon NATO Zirvesi'nde karar altına alınması beklenen yeni NATO Strateji Konsepti'nin bir gereğidir. NATO, »küresel misyonunu« her yerde ve alanda »tek başına« yerine getiremeyeceğini, bazı (!) ülkelerin »NATO görevlerini üstlenmesi gerektiğini« ve bu ülkelerin de »siyasî istikrara« sahip olmalarının zorunluluğunu tespit etti.

Bu nedenle İsrail özelinde büyük bir olasılıkla hükümet değişikliği ile »radikal« kesimlerin marjinalize edilmelerine ve Gazze Şeridi'nin ablukasının yumuşatılmasına dair adımlar atılacaktır. Zaten İsrail Başbakanı Netanyahu Gazze'de böylesi bir adımı düşündüklerini açıklamış ve başkan Obama da dünkü konuşmasında bunun önemine dikkat çekmişti. Bu çerçevede de »İki-Devlet-Çözümü« hedefiyle İsrail ve Filistin arasındaki »Barış Görüşmeleri«nin reaktifte edilmesi söz konusu. Görüldüğü kadarıyla ABD ve AB, İsrail yönetimi üzerindeki baskılarını bu yönde adım atmaları için artırmaktalar. Sonuç itibarıyla Gazze Şeridi'nin statükosunda bir değişim olmayacak, ancak bazı »insanî yardım olanakları« yaratılacaktır. Ki, bunlar da sonrasında Hamas'a yönelik yeni baskı malzemelerine temel oluşturacaktır.

Türkiye karar vericilerinin oynadığı role gelince: tam bir ikiye bölünme! İsrail'e »devlet terörü« suçlamasına yapma hakkına sahip olan en son hükümet herhalde Türkiye hükümetidir. Gazze'de 1.400 insanın yaşamına mal olan saldırı hâlâ hafızalarda. Buna rağmen Türkiye-İsrail işbirliği zedelenmedi, şimdi mi zedelenecek? Peki, »Kahrolsun İsrail!« sloganı atanlar, yarın Türkiye ve İsrail savaş gemileri karşı karşıya geldiğinde kimlerin politikalarına eklemlendiklerinin farkına varabilecekler mi?

Sorulacak çok soru var, ama yerim kalmadı...

GELİŞMELERE YETİŞEMEMEK...

12 HAZİRAN 2010

Geride bıraktığımız günler, haftada bir yayımlanan bir köşe yazısının sınırlarını fazlasıyla gösterdi. Yapısı itibarıyla köşe yazısında konular derinlemesine ele alınamıyor. Nitekim geçen hafta da onca soracak sorum olmasına rağmen, yazımı eklektik olarak bitirmek zorunda kalmıştım. Genellikle uluslararası politikaya değindiğim köşe bugün de maalesef eklektik olacak. Çünkü son bir haftanın gelişmeleri bir hayli yoğun. Okur, bu sefer telegraf stilindeki bilgilendirmemi umarım hor görmez.

Almanya'dan başlayalım. Federal Cumhurbaşkanı Horst Köhler'in istifasının yarattığı şok geçmeden, hafta başında Federal Hükümet »savaş sonrası Almanya'sının en kapsamlı tasarruf paketini« karar altına alarak, politik gündemi altüst etti. Alınan karara »tasarruf paketi« yerine sosyal yıkım paketi demek daha doğru olacak. Çünkü hükümet başta işsizler ve yoksullar olmak üzere, halkın geniş kesimlerine yönelik olan kısıtlamalara gidiyor. Toplam 80 milyar Avro'luk paketi hoş göstermek içine, şirketlere ve kamu idaresinin kendisine yönelik »tasarruflar« ön plana çıkartılıyor.

Ancak hazırlanan pakete yüzeysel bir bakış dahi, bunun bir demagoji olduğunu gösteriyor. Sosyal yardımlar, işsizlere yönelik hizmetler, çocuk bakım paraları ve daha nice alanda yapılacak olan kısıtlamalar Cent'ine kadar net ve kesin açıklanırken, şirketlere ve varlıklılara yönelik olan »yaptırımların« henüz daha kesinleşmemiş »düşünceler« olduğu görülüyor. Kamu idaresine yönelik olan kısıtlamalar ise özellikle kamu çalışanlarının aleyhine ücret kısıtlaması, tatil parası kesintisi ve daha sert çalışma koşullarından ibaret olduğu ortaya çıkıyor. Açıkcası, Merkel-Westerwelle Hükümeti dönemin Schröder-Fischer Hükümeti'nin halk arasında infiale yol açan ünlü »Hartz Yasaları«ndan daha sert kısıtlamalara gidiyor, ama toplumsal muhalefette henüz tık yok. Hani parlamentoda DIE LINKE olmasa, çatlak ses çıkmayacak gibi.

Diğer yandan vergilerin indirilmesini isteyen liberallerin sonunda vergi artırımına evet diyecekleri de görülüyor. Bu »Evet« liberaller için kolay olacak, çünkü ne varlık vergisi getirilecek, ne de yüksek gelirli ile varlıklılardan alınan gelir vergisi artırılacak. Söz konusu olanın dolaysız vergiler ve dolayısıyla halkın geniş kesimlerinin üstüne yüklenecek olan yeni yükler olduğu malum.

»Sosyaldemokratça« davranmakla suçlanan neoliberal koalisyon beklenildiği gibi Kuzeyren-Vesfalya Seçimleri'nden sonra yapacağını yaptı. Kuzeyren-

Vesfalya'da ise hâlen eyalet hükümeti kurulmuş değil. SPD ve Yeşiller, hükümette kalmak için binbir takla atan FDP ile görüşmelere başladılar. SPD'nin CDU ile yaptığı ilk görüşmelerden bir sonuç alınamamıştı. Ama SPD, Yeşiller ve FDP arasında da henüz bir yakınlaşma görülüyor. Yeşiller ile rakipleri FDP arasındaki uçurumlar hâlâ geniş. SPD başkanı Hannelore Kraft illâ da eyalet başbakanı olmak istediğinden, Yeşilleri zorluyor. Bu gidişle SPD'nin vaad ettiği »politika değişikliği« uzakta görünüyor, çünkü gerçek anlamda bir politika değişikliği ancak DIE LINKE ile gerçekleştirilebilirdi. Bunun içinse ne SPD, ne de Yeşiller hazır.

Haliyle bu hafta ilk kez toplanan yeni parlamento sadece Federal Cumhurbaşkanı Seçimini yapacak olan Federal Şura'ya gönderecekleri delegeleri seçebildi. Cumhurbaşkanlığı seçimleri ise Şansölye Merkel açısından güvenoyuna dönecek gibi görünüyor. Çünkü SPD ve Yeşiller, özellikle muhafazakârlar ve liberaller arasında saygınlığı bulunan ve yıllarca »SED Diktatörlüğü Dairesi«nin başkanlığını yapan 75 yaşındaki Gauck'u aday göstererek, Merkel'in adayı Aşağı Saksonya başbakanı Christian Wulff'un seçimini zora düşürdü. Muhafazakârlar ve liberaller arasında »Gauck'u seçebiliriz« cızırtıları çoğaldıkça, Merkel'in Federal Şura'daki çoğunluğu tehlikeye giriyor. Gerçi 30 Haziran'a kadar Berlin'deki Spree nehri daha çok su götürür, ama Merkel'in kolay pes etmeyeceği de söylenebilir.

Son olarak: Türkiye'nin AB'den sorumlu bakanı Ege-men Bağış, İsrail'in Gazze ablukasını kaldırmak için NATO gemilerinin harekete geçmesini istemiş. Merak ediyorum, geçen haftaki NATO toplantısında İsrail'i kınama kararını çıkartmayan Türkiye hükümeti acaba hangi boyutta seyrediyor? Emperyal hazımsızlık tuhaf rüyalara yol açıyor herhalde, yoksa NATO'nun İsrail ordusu ile karşı karşıya gelmesini nasıl istesin?

YOKSULLAR DAHA YOKSUL, ZENGİNLER DAHA ZENGİN

19 HAZİRAN 2010

Almanya'nın bir gerçeği yeniden tasdiklendi. Alman İktisat Araştırmaları Enstitüsü DIW'nin yaptığı yeni araştırma, Almanya'daki yoksulların sayısının hem arttığını, hem de yoksulların daha da yoksullaştığını, bununla birlikte de zengin ve varlıkların çok daha zenginleştiğini tespit ediyor. Aynı şekilde, Ren Kapitalizmi döneminde oluşmuş olan ve toplumsal piramidin geniş bir bölümünde yer alan orta katmanların yok olduğu, çoğunluğunun giderek daha hızlı bir biçimde düşük ücret sektörüne kaydığı görülüyor.

DIW, ki genellikle hükümet yanlısı yorumlarıyla tanınır, bu trendin 2000 yılından bu yana mütemadiyen yürütülen politikalar nedeniyle hızlandığını belirtiyor. Gerek Schröder-Fischer Hükümeti, gerekse de 2005'den beri iktidarda olan Angela Merkel'in şansöyelik döneminin genel çizgilerinde bir farklılık görülmemekte. Aslına bakılırsa solun uzun zamandan beri getirdiği eleştiri, yani CDU/CSU, FDP, SPD ve Yeşillerin aynı neoliberal cephenin farklı renkleri oldukları eleştirisi, bu araştırmayla da teyid ediliyor.

Neoliberal cephenin politikalarında belirgin olan iki nokta var: Birincisi, gelir vergisinin ve miras vergisi veya yatırım kârları vergileri gibi özünde daha çok sermaye ve varlık sahiplerine yüklenen vergilerin sistematik bir biçimde zenginler lehine azaltılmalarıdır. İkincisi ise halkın geniş kesimlerinin aleyhine uygulamaya sokulan ve Hartz Yasaları gibi yoksulluğu yasa yoluyla derinleştirerek, kronik hâle getiren uygulamalarıdır. Bu tedbirler sadece yoksulluğu artırmakta kalmamakta, aynı zamanda Almanya'nın ABD'den sonra en yaygın düşük ücret sektörüne sahip ülke olmasına neden olmaktadır.

Almanya'da şu an gerçekleşmekte olan, 1980li yılların ABD ve Birleşik Krallık'ta başlatılan sürecin aynısı, ancak bu süreç Almanya'da çok daha hızlı bir biçimde işlemekte. 1990lı yıllarda Almanya'daki ortalama gelir düzeyi uluslararası karşılaştırmada görece dengede iken, on yıl gibi kısa bir sürede bu denge altüst edilebildi. Yani, henüz 1998 – 1999 yıllarında tasavvur dahi edilemeyecek bir yoksul – zengin ayrımı yasal tedbirlerle gerçekleştirildi.

DIW'nin araştırması yaygın medyada geniş yer buldu. Bunun bir nedeni Merkel Hükümeti'nin içinde bulunduğu yönetim krizi elbette, ancak yapılan yorumlara bakıldığında, yürütülen bu politikaların sınıf çelişkilerini sertleştireceği ve sonucu şimdiden kestirilemeyecek olan sosyal patlamalara neden olabileceği kaygısı ağır basıyor gibi. Bir tarafta Merkel'i fazla »sosy-

aldemokratça« davranmakla suçlayan muhafazakâr-neoliberal basın, diğer taraftan da sistemin »sivriliklerinin« törpülenmesi gerektiğini vurguluyor. Çelişkili görülse de, bu yaklaşımın ardında »dengenin bozulmasından radikal unsurlar faydalanır« yaklaşımı hakim.

Örneğin Darmstadt'lı sosyolog Michael Hartmann'ın »hükümetin tasarruf paketi zengin-yoksul ayırımını derinleştirecektir« tespitini manşete taşıyan gazeteler, hükümetin radikal solu – bununla DIE LINKE'yi kastediyorlar – destekleyen adımlardan vazgeçmesini ve yasal asgarî ücret başta olmak üzere, sosyal harcamaların artırılmasını öneriyorlar.

Yapılan önerilerde genellikle OECD ülkeleri arasındaki karşılaştırmalar ve zengin-yoksul ayırımının artması ile ortaya çıkan sosyal sorun deneyimleri temel alınıyor. Sahiden de iki yıl önce OECD ülkelerinde yapılan bir araştırma, zengin-yoksul ayırımının keskinleştiği durumlarda diğer sosyopolitik alanlarda da »rahatsızlıkların« ortaya çıktığını tespit ediyor. Bu araştırmaya göre, zengin-yoksul arasındaki uçurum arttıkça, halkın genelinin sağlık durumunda, eğitim-öğrenim alanında, kentlerin sefalet girdabına girmesinde ve doğal olarak da kriminalitenin artmasında olumsuz gelişmeler yaşanıyor. Dünyanın diğer bölgelerinde olağanlaşmış olan bu durum, Almanya gibi dünyanın en zengin ülkelerinden birinde ve alışılmadık bir hızla gerçekleşince, egemenlerin kontrol edemeyeceği sosyal protestoların artması söz konusu olabilir. Neoliberal cephenin destekçilerinin dikkat çekmek istedikleri de aslında bu. »Doğru yoldasınız, ama biraz yavaş gidin« sinyalleri verilmekte.

Sonuç itibarıyla küreselleşen kapitalizm, dünyanın yoksullarını her yerde aynı seviyeye çekecek adımlara yol açıyor. Görülen o ki, yoksulluk konusunda bir zamanların örnek refah ülkesi olan Almanya da bu gelişmeden payını alacak. Bir de bunu Ren Kapitalizmi'nin sözde »sınıf uzlaşısının« çoktan bittiğini kabullenmeyen sendikalar da görebilseler keşke.

»WARLORDS INC.«

26 HAZİRAN 2010

Meksika Körfezi'ndeki petrol felaketi nedeniyle kamuoyundaki popüleritesi düşen ABD Başkanı Barack Obama, Afganistan'daki ISAF birliklerinin komutanı olan general Stanley McChrystal'ı görevden alarak, gündemi değiştirdi. Kimi gazeteciler, kendini beğenmişliği ve politikacılara duyduğu açık nefreti ile tanınan general McChrystal'ın başkan Obama'nın notunu »hızır gibi« kurtardığını belirtiyorlar.

Popüleritedeki inişler ve çıkışlar politikada kısmen günü kurtarmaya yarasalar da, son gelişme, yani McChrystal'ın görevden alınması, emperyalistlerin Afganistan Batağı'na ne denli gömüldüklerini gösteriyor. ABD ve müttefiklerinin geliştirdikleri »Afganistan stratejisi«nin başarısızlıkla sonuçlandığını artık ABD Kongre üyeleri dahi ifade ediyorlar. Çünkü »Taliban ve El Kaide'yi yok etme hedefi«ne pek ulaşılabileceği gibi görünmüyor.

Aslında bunu dört yıldızlı »en kahraman« generalin görevden alınması değil, bizzat Demokrat Partili Kongre üyesi John F. Tierney'in girişimiyle hazırlanan bir rapor kanıtıyor. İronik bir biçimde – Türkçe'ye »Savaş Lordları A.Ş. olarak çevrilebilecek – »Warlords Inc.« başlığı altında yayımlanan rapor, »Afganistan stratejisi«nin ilân edilen hedefle çeliştiğini vurguluyor.

Rapora yakından bakılınca, bilhassa ABD ordusunun milyarlarca Dolar harcayarak, »Savaş Lordları«, rüşvetçi Afgan memurları, yeral ağalar ve muhtemelen Taliban üyelerinin oluşturduğu bir sistemi finanse ettiğini görmek mümkün. Rapora göre toplam sekiz özel şirket, ki bunlar Afgan, ABD ve Suudi Arabistan şirketleri, Afganistan'daki birliklerin ihtiyacı olan toplam nakliyatın yüzde 70'ini sağlıyorlar. ABD yönetimi bu şirketlere »Host-Nation-Trucking« sözleşmesi çerçevesinde yılda 2,16 milyar Dolar ödüyor. Yaklaşık sekiz bin kamyon her ay savaşan birliklere yemek, yakıt, cephaneye, hatta zırhlı araçları taşıyor.

Yapılan sözleşme, nakliyat şirketlerinin nakliyatın güvenliğinden sorumlu olmasını belirlediğinden, her konvoy yaklaşık 500 kişilik yerel korucu tarafından korunuyor. Yani Türkiye'deki koruculuk sisteminin bir benzeri! Uluslararası faaliyet gösteren güvenlik tekelleri de bu nakliyatçılar ile birlikte çalışıyor. »Nakliyat işine« girebilmek içinse, Afganistan İçişleri Bakanlığı'ndan özel bir lisans almak gerekiyor.

Afgan hükümetinin karıştığı yolsuzlukların başını alıp gittiği Washington ve Avrupa başkentlerinde bilinmiyor değil. Batı sadece yolsuzluğun »pek fazla« derinleşmemesi için kimi zaman girişimde bulunuyor.

or, o kadar. Bu nedenle elinde silahlı adamı olan her Afganlı »Savaş Lordu« bir biçimiyle bu kârlı »nakliyat işine« girmiş durumda. »Güvenliğini« lisanslı şirketlere makul (!) bir ücret karşılığında vermeyi reddeden şirketlerin konvoyları ise her nedense hep Taliban'ın saldırısına uğruyor. Yani açıkçası arz, kendi talebini yaratıyor.

Hal böyle olunca, Afganistan Başkanı Hamid Karsai'nin akrabaları da boş durmuyor. Karsai'in ABD'de kolejde okuyan iki yeğeni, Zabeh ve Ahmed Vali Karsai henüz iki yıl önce hiç görmedikleri Afganistan'a gelmişler. Gelir gelmez Altus Supply Services and Logistics adlı şirketi kuran yeğenler, kısa sürede »Kandahar Prensleri« lâkabıyla anılır olmuşlar. Dünyün kolej öğrencileri bugün ABD ordusu ile paşa paşa ticaret yapıyorlar. ABD'nin getireceği »demokrasi« böyle bir şey olsa gerek.

Getirilen »demokrasi«den ABD'nin baş düşman ilân ettiği Taliban da faydalanmıyor değil. Çünkü anılan raporda, nakliyat konvoylarının ödedikleri »güvenlik ücretlerinin« küçümsenemeycek bir bölümünün, konvoylara saldırmamaları için Taliban güçlerine verildiği belirtiliyor. E, »al gülüm – ver gülüm« buna denir herhalde.

»Rolling Stone« adlı dergiyle yaptığı bir mülakat nedeniyle görevden alınan general McChrystal, başkan Obama'nın bir kaç günlük gündemini kurtarmış olabilir. Amma velâkin Afganistan Savaşı daha çok gürültü kopartacak gibi. Hem Demokratlar, hem de Cumhuriyetçiler ABD hükümetine yönelik eleştirilerini artırıyorlar. Bu sefer hedefte Çin var. »Biz savaşıyoruz, Afganistan'la ticarî antlaşmalar yapan Çin parayı topluyor« diyen politikacılar Obama'dan memnun değiller. ABD'nin en büyük alacaklısı olan Çin'e caz yapamıyorlar, bulmuşlar siyah tenli beyaz Obama'yı yükleniyorlar. Olmaz ki canım, adam savaşıyor, e daha ne yapsın?

ALMANYA'DA DEĞİŞEN BİR ŞEY YOK!

3 TEMMUZ 2010

Çarşamba günü gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı Seçimleri Merkel Hükümeti açısından tam bir fiyasko ile sonuçlandı. Gerçi CDU/CSU ve FDP'nin adayı, Aşağı Saksonya Eyalet Başbakanı Christian Wulff üçüncü turda cumhurbaşkanı seçildi, ama hükümet parlamento tatiline ciddi bir yara alarak girdi. Almanya politikası ile ilgilenenler anımsayacaklardır: eski cumhurbaşkanı Köhler, Almanya'nın Afganistan'da »iktisadi çıkarları için savaştığını« söyledikten sonra başlayan tartışmaların ardından istifa etmiş ve yeni seçimi gerekli kılmıştı.

Şansölye Angela Merkel tüm ağırlığını koyarak Christian Wulff'u aday göstermiş ve böylelikle parti içerisindeki en ciddiye alınabilecek rakibini ekarte etmişti. Çünkü Wulff'un bundan ve en fazla iki dönem cumhurbaşkanlığı yaptıktan sonra, şansölye olması olanaksız hâle geldi. Merkel'in bu adımı, anketlerde yüzde 5'e düşen ortağı FDP içerisinde kısmen huzursuzluk yaratmış olsa da, iktidarda kalma hırsları nedeniyle onaylanmıştı.

Diğer taraftan SPD ve Yeşiller, muhafazakâr ve liberal kesimler arasında da etkinliği olan Joachim Gauck'u aday göstererek, hükümeti köşeye sıkıştırma girişiminde bulunmuşlardı. Ashına Gauck »Jokeri« ikili bir planın parçasıydı: Hem muhafazakâr-liberal kesimde huzursuzluk yaratılması, hem de DIE LINKE'nin kamuoyu nezdindeki saygınlığının zayıflatılması hesaplanıyordu. Çünkü Gauck'un seçilmesi durumunda Merkel hükümetinin güvenoyunu kaybettiği söz konusu olacaktı ve DIE LINKE Gauck'a oy vermeyince de bu fırsatın kaçmasına neden olan günah keçisi olarak lanse edilecekti.

Nitekim de öyle oldu. DIE LINKE ikinci tur sonunda da Wulff seçilemeyince, seçime gönderdiği üyelerini üçüncü turdaki oylamada serbest bıraktığı andan itibaren, SPD ve Yeşiller'in hışmına uğradı. Örneğin DIE LINKE Meclis Grubu Başkanı Gregor Gysi kameralar önünde demeç verirken bile SPD ve Yeşiller temsilcileri hakaretler yağdırıyorlardı.

Burada şu soru akla geliyor: Sahiden Gauck seçilseydi, Merkel hükümeti istifa etmek zorunda kalır ve yeni bir hükümetle politika değişikliği gerçekleştirilebilir miydi? DIE LINKE'nin SPD ve Yeşiller ile hükümet kurmasını isteyen kimi tanınmış üyeleri »olabilirdi« yanıtını ima ediyorlar. Yaygın medya temsilcileri de sola yüklener ek, DIE LINKE'nin »önemli bir fırsatı kaçırdığını« ve »gereksizliği kanıtladığını« iddia ediyorlar.

Sahiden bu çıkarsama doğru mu? Öncelikle SPD ve Yeşiller'in ortak aday çıkartmadan önce niye DIE LIN-

KE ile görüşmediklerini yanıtlamaları gerekiyor. Çünkü sahiden hükümeti zora düşürmek isteselerdi, matematiksel olarak var olan »kırmızı-kırmızı-yeşil« çoğunluğu arkasına alabilecek ve gerçek bir ortak aday olacak bir isim üzerinde anlaşmaya yanaşırlardı. Diğer taraftan sol niye Gauck'u seçsin ki? Gauck neoliberal yıkım politikalarını ve Afganistan İşgali'ni onaylayan ve de kamuoyunda keskin bir antikomünist olarak tanınan bir isim. Kaldı ki, SPD ve Yeşiller de neoliberal cephe eden henüz ayrılmış değiller. Yeşiller'in bir kısmı SPD yerine CDU ile ortaklaşmak isterlerken, SPD'de sadece vitrindeki isimleri değiştirip, kısmen sosyaldemokrat retorikle süslediği eski politikalarından vazgeçmediğini gösteriyor.

Bu nedenle, sol açısından neoliberal cephenin kırmızı ve yeşil renklerinden oluşacak bir hükümete ortak olması, eski şarapların, yeni şişelerde satılmasını sağlayan bir aldatmacaya ortak olması anlamına gelecektir. SPD ile Yeşiller militarist politikalarından ödün vermedikleri müddetçe, solun desteği ile hükümet olmaları, barışı savunan tek parti olan DIE LINKE'nin kendisini ve programatik esaslarını inkâr etmekten başka bir şey olmayacaktır.

Hükümet adayının ancak üçüncü turda seçilmesi, elbette hükümeti zora düşürmektedir. Ancak bu durumda gerçek bir değişim bekleyenler yanıltılmaktadırlar. Çünkü CDU/CSU/FDP koalisyonu daha fazla oy kaybetse dahi, erken seçime gitmeyecektir. En kötü durumda CDU/CSU ve SPD arasında büyük koalisyonun oluşması muhtemeldir. Yani gene değişen bir şey olmayacaktır.

Değişimin olabilmesi, matematiksel olarak gerçekten söz konusu olan bir »kırmızı-kızıl-yeşil« çoğunluğun iktidar olabilmesi için, önce SPD ve Yeşiller'in kendi köklerine geri dönmeleri, sosyal, adil ve barışçıl politikaları gerçekleştirmeyi inandırıcı biçimde istemeleri gerekmektedir. Sol, SPD ve Yeşiller ile şu anki durumda koalisyon oluşturmaya kalkışrsa, işte o zaman kendisinin gerçekten »gereksiz olduğunu« kanıtlayacaktır.

AVRUPA SOSYAL FORUMU VE UMURSAMAZLIKLAR ÜLKESİNİN BASİRETSİZLİK ABİDESİ

YA DA »TÜRK SOSYALİZMİ«NİN İÇLER ACISI HÂLİ ÜZERİNE BİR POLEMİK

8 TEMMUZ 2010

Dünya çapında sosyal forum süreçlerinin bir kriz içerisinde olduğu, bilhassa Avrupalı sosyal hareketlerin »başka bir dünya olanaklı«dan, »başka bir dünya sosyalizmdir« noktasına gelişinin hayli sancılı geçtiği ve yıkım yaratan küresel ekonomik ve malî krizin tek tek ülkelerdeki sosyal hareketleri »kendi sınırları içerisindeki« gelişmelere yoğunlaştırdığı bilinen bir gerçektir. Bununla birlikte, aynı Malmö'de görüldüğü gibi, kıtanın çeperinde düzenlenen bir foruma katılımın az olacağı da tahmin ediliyordu.

Nitekim İstanbul'da gerçekleşen 2010 Avrupa Sosyal Forumu, neredeyse yarısı yurtdışından olmak üzere 2.500 – 3.000 kişinin katılımıyla bitirildi. Şahsen ASF'nun Türkiye'de yapılmasının önemli bir fırsat olduğunu düşünüyor ve özellikle Türkiye'deki sosyal hareketlerin, emek hareketlerinin, sol – sosyalist örgütlerin ve elbette Kürt hareketinin farklı kurumlarının ASF'ni hem uluslararası dayanışmayı sağlamak, hem de Avrupalı hareketlerin İstanbul'da olmasından faydalanarak, Türkiye'nin en temel sorunlarını uluslararası demokratik kamuoyuna taşıyarak, egemen politika üzerinde baskı oluşturmaya çalışacaklarını tahmin ediyordum. Ama gerçekler hiç te öyle değildi. Büyük bir hayal kırıklığı içinde Almanya'ya döner dönmez bu yazıyı kaleme almaya karar verdim.

Öncelikle ASF'nun İstanbul'da yapılmaması için çeşitli gerekçeler ileri süren Avrupalı kimi örgütün olduğunu, Türkiye'de böylesi bir forumu örgütlemenin karşısına çıkan maddî-manevî engellerin hazırlıkların önüne ciddi sorunlar çıkardığını ve coğrafi konumun gerçekten de – bilhassa Doğu Avrupa'dan – katılımı azaltacağını bir çok aktivist gibi ben de biliyordum. Hazırlık toplantılarında bu tür kaygılar dile getirilmiş, maddî sorunların üstesinden gelinmesi için çeşitli olanaklar araştırılmış, hatta forumun ertelenmesi dahi dile getirilmişti. Sosyal forumlar uzmanlık alanım olmamasına rağmen, ertelenmenin doğru olmayacağını düşünüyordum.

Açıkcası kadrolu çalıştığım Rosa Luxemburg Vakfı'nda ASF'nden sorumlu arkadaşlarım ve ASF süreci içerisinde sorumluluk alan DIE LINKE'li yoldaşlarım görüşlerime başvurdularında, kaygılarını anladığımı, Türkiye'de saatlerin biraz farklı işlediğini, ama Türkiye'deki arkadaşların kitlesel bir forumu örgütleyebilecek konumda olduklarını, onları desteklemek gerektiğini söylüyordum. Ne de olsa henüz geçen yıl ilk kez Diyarbakır'da gerçekleştirilen ve yaklaşık onbin kişinin katıldığı Mesopotamya Sosyal Forumu'nun deneyimleri hâlâ akıllardaydı ve Diyarbakır, İstanbul'da da benzer bir katılımın olacağına işaret ediyordu. Ayrıca

Haziran sonunda Detroit'da gerçekleştirilen ABD Sosyal Forumu da onbeş bin kişinin katılımıyla sona ermişti. Bu nedenle, geçen forumlarda olduğu gibi yerel yönetimlerin desteği olmasa da, hareketli geçecek bir forumun gerçekleşmemesi için hiç bir nedenin olmadığı inancındaydım.

Organizasyonda zaafiyet mi, siyasî umursamazlık mı?

ASF boyunca yaşanan aksaklıklar, katılımcıların geniş bir kesiminde eleştirilere neden oldu. ASF'nun İstanbul'da yapılmasına karşı çıkanlar, sanki haklı çıkartılıyordu. Ancak forumu yapıcı bir eleştiriyle değerlendirenler de yoktu değil. Kendi eleştiriye geçmeden, Avrupa'daki eleştirileri ortalama olarak veren iki alıntı yapmak doğru olacak. İlki, Rosa Luxemburg Vakfı'ndan Judith Dellheim'in eleştirisi:

»(...) Değerlendirilmesi gereken hayli fazla nokta var. Ancak bunu yaparken, dayanışmacı eleştiri getirmek son derece önemli, çünkü 2008/2009'da üzerine anlaşılan iki amaç, sonuçları ağır olmak üzere yerine getirilemedi: 1. Malmö'deki ASF'nun ardından »sosyal forum düşüncesine« yeni çekicilik kazandırmak ve »Avrupa'yı dayanışmacı bir biçimde soldan değiştirmek« hedefini somutlandırmak; 2. Yer olarak İstanbul'u seçerek, hem Türkiye'deki sola etkin politik destek vermek, hem de [ASF'nun kendisine] karmaşık »Kürt Sorununa« ve insanî varolma sorunlarına adil çözüm getirmeye yardımcı olacak biçimde AB'nin küresel bir dayanışmacı aktör olabileceği adımları tartışmak için uygun bir fırsat vermek. Başarılı olunamamasının ardında, birbiri ile bağlantılı olan iki temel neden var: Malmö'de varılan uzlaşılabilir uygulanmaya sokulmadı ve Türkiye'nin çelişkili sol spektrumunda yanlış aktörler seçildi. Daha sivriltilerek söylersek: Avrupa Sosyal Forumları, sadece kendi ülkelerinde nasıl politik etkinlik kazanırız düşünerek, Avrupa bağlamında örgütlenilmezse, 3.000'e yakın katılıma şaşırmamak gerekir. Ve sosyal forum, dayanışmacı bir biçimde iletişimin, işbirliği ve mutabakatın »açık alanı« olarak başkaları ile paylaşmak yerine, sadece başkalarına akıl vermek için işgal edilirse. Anlaşılan ASF-sürecinin son sekiz yılında sol aktörlerin öğrenmeye hazır olma ve öğrenme yetileri artmak yerine azalmış.« (a.b.ç.)

Diğer eleştiri, Viyana Üniversitesi öğretim görevlisi Ulrich Brand'tan: »İstanbul'daki örgütlenme sorunları hayli açık ortadaydı ve Türkiye'deki hazırlık süreci içerisinde bazı anlaşmazlıkların olduğuna işaret ediyordu. [Bu anlaşmazlıklar] ASF'nun İstanbul'da yapılmasını sağlayan ve Avrupa ile ilişkileri çok iyi olan

Troçkist grupların protagonistlerinin arasında dahi söz konusuydu. Solcu Türk sendikalarının önceden vaad ettikleri organizasyon ve politik destek hayli zayıftı. Süreç, bir çok kesimi içine alabilecek genişlikte değildi. Türkiye’de bir çevre aktivisti ASF hakkındaki bilgiyi sadece Ukranya’daki bir kadın arkadaşından alabildiğini söylüyordu. Türkiye’deki düşük mobilizasyon muhtemelen sol politikaların sosyal hareketlerde değil de, açık bir biçimde büyük rekabetin söz konusu olduğu sendikalar ve politik partiler içerisinde geliştiği görülüyor. Halbuki ASF süreci, partiler ve sendikalar dışı sol politika alanları için katalizatör rolünü oynayabilirdi. Bu söz konusu olmadı. Ancak »açık alan« Avrupa düzeyinde de rekabet altında ve bu nedenle daralmakta.» (a.b.ç.)

Bu satırlar, Avrupa’daki sol-sosyalist kesimlerin Türkiye’yi ve »Türk sosyalizmi«ni tanımadığını zannedenlerin ne kadar yanlış olduğunu kanıtlamaktadırlar. ASF aktivistleri Türkiye’ye »balık-salata-rakı« için değil, Judith’in dediği gibi hem Türkiye soluna etkin destek vermek, hem de kendilerinin çözümsüzlük içindeki Kürt Sorunu’nun barışçıl çözümü için neler yapabileceklerini tartışmak için, bilinçli bir tercihle gelmişlerdi. Öyle zannediyorum ki, zaman içerisinde Avrupa solu içerisindeki kendilerine yakın akımlara dahi kendilerini olmadıkları konumda göstermek için çabalayanlar, kendi kalelerine kaç gol attıklarını fark edeceklerdir.

Gelelim benim eleştirilerime. Herşeyden önce bir noktanın altını çizmek gerektiği düşüncesindeyim: ASF’na öyle ya da böyle çevirmenlik konusunda destek veren amatör olsun, profesyonel olsun, tüm meslektaşlarının özverisini hatırlatmak, çevirmenlerin koordinasyonundan sorumlu Türkân Uzun yoldaş şahsında hepsine çabalarından dolayı teşekkür etmek istiyorum. Mesleğim olduğundan, katkıda bulunan çevirmen arkadaşların emeğinin ne anlama geldiğini biliyorum. Bu emekleri ASF için büyük bir kazanç oldu. Bu elbette çeşitli görevleri üstlenen sayısız arkadaş için de geçerlidir.

Bunu özellikle vurguladıktan sonra İstanbul’un neden böylesine hayal kırıcı olduğunu değerlendirelim. Kanımca hayal kırıklığının temel nedeni, organizasyondaki zaafiyetler veya forumu örgütleyenlerin »beceriksizliği« değil, genelde Türkiye’deki sosyal hareketlerin, sendika konfederasyonlarının, özelde de »Türk sosyalizmi«nin siyasî umursamazlığı, basiretsizliğidir. Kapanış yürüyüşüne sadece yedi bin kişinin katılmış olması, örneğin çeşitli sosyalist örgütlerin orada bulunmaması veya koskoca (!) Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu’nun küçük bir delegasyonla orada temsil etmesi başka nasıl açıklanabilir? Allahtan 56 günden beri direnişte olan mücadeleci UPS işçilerinin oluşturduğu TÜMTİS korteji ve diğer bazı delegasyonlar vardı!

Gözüm, her fırsatta asıp kükreyen, sosyalizmin »tek doğrusunun tapusu« elindeymiş gibi davranan, »emek cephesini« oluşturma konusunda her şeyi bilen, hatta Kürt hareketine »sınıf olmadan asla!« diye akıl veren, »geniş kitleleri kucaklayacak« olan »yeni«, »eski«, »en iyi solu« kurma yolunda ilerlediklerini iddia eden, »kitlelesel sınıf partisi inşasının« doğrularını bilen, bugün ve burada insanların yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi için yapılan dönüşümcü reform önerilerine devrimci adımlar olmadığı için burun kıvrıran, o en

devrimci, en sosyalist, en marksist »Türk sosyalizmi«ni aradı.

Diğer tarafta Türkiye’deki sol-sosyalist yayınlarda, internet sayfalarında da ASF hakkında küçük haberler dışında – bir de elbette her akımın kendi ASF etkinliğini aktaran yazılarının haricinde – pek fazla bir şeye rastlamak olanaklı değildi. Herhalde ASF’ndan günü gününe haber yapanlar bianet.org ile emekdunyasi.net adlı sitelerdi, çünkü İstanbul’da olduğum günlerde bu siteleri izliyordum. Olabilir, görmediğim, okumadığım siteler ve yayınlar da günlük haber yapmışlardır, ama ASF’na sol-sosyalist medyada yeterince »haber değeri« verilmediğini düşünüyorum.

Peki, neden? Ne kadar küçümsenirse küçümsensin, eninde sonunda Avrupalı sosyal hareketlerin temsilcileri, ki aralarında radikal solun temsilcileri de hayli kabarıktı, İstanbul’a gelmişler ve Türkiye’deki gelişmeleri her zaman dünya kamuoyuna duyurmak için çırpındığımız bir fırsat ortaya çıkmıştı. Zaten »Avrupa solu yeterince Türkiye’deki sorunlarla ilgilenmiyor« diye hep hayıflanılmaz mıydı? Hazır gelmişlerken, bu fırsat niye değerlendirilmedi? Avrupa solunun, sosyal hareketlerinin ve hâlen var olan demokratik kamuoyunun dikkatini çekmek için ASF günleri neden kullanılmadı?

3 Temmuz Cumartesi yapılan kapanış yürüyüşünde en önde giden arabanın megafonundan »Avrupa solu İstanbul’da, Avrupalı sosyal hareketler burada« diye anons yapılırken, yanından geçtiğim orta yaşlı bir adam şöyle diyordu: »Avrupalılar burda da, bizimkiler nerde?«. Benzer soruyu sohbet ettiğim bir çok Avrupalı da dile getiriyordu. Belli ki çoğunun beklentisi yüksekti. Örneğin 2009 ve 2010 1 Mayıs kutlamalarına katılan Hollandalı bir aktivist, 1 Mayıs’ta onbinleri sokağa döken Türkiye’deki hareketlerin ASF yürüyüşüne katılmamalarına bir anlam veremiyordu. Forum boyunca çalışma arkadaşlarıma, partili yoldaşlarıma »bakın, herkes çalışıyor diye gelememişlerdir, göreceksiniz, yürüyüşe kaç kişi katılacak« diyerek kendi kendimi de aldattığımı Cumartesi günü kavradım. Düşünebiliyor musunuz saat 18.00’de ASF yürüyüşü başlıyor, Taksim’e gelindiğinde saat 19.00’de tramvay durağında başka bir eylem yapılıyor ve Avrupalılar soruyor »madem böyle bir eylem vardı da, bunları niye birleştirmedik« diye. Saat 20.30’da DIE LINKE üyesi milletvekilleri ile başka bir toplantıya gitmek için alandan ayrıldığımızda, rengarenk flamalarla farklı farklı eylemler devam ediyor, üstüne üstlük meydanın tam ortasında kurulu olan bir sahneden de hareketli pop parçaları çalınıyordu. Ve halk hiç birisini umursamıyordu.

Sadece bu bile Türkiye’deki sosyal hareketlerin, emek hareketi temsilcilerinin ve »Türk sosyalizmi«nin basiretsizliğini anlatmaya yeterli. Ama gene de asıl sorunun, daha doğrusu yaptığım bu suçlamanın asıl nedenlerini açmaya çalışayım.

Umursamazlıklar ülkesi

Önce bir sayıyı tekrar anımsatayım: ASF’na katılım 2.500 – 3.000 civarında. Yarıısı Avrupalı. Geri kalanının da önemli bir kesimi Mezopotamya Sosyal Forumu temsilcileri ve Kürt kurumlarından katılanlar. Yani taş çatlasa Türkiye’den, daha doğru bir deyimle »Fırat’ın Batısından« ASF’na katılanların sayısı 1.000

– 1.500 kişi. Hadi 2.000 diyelim. Olmadı, yürüyüşe katılanları da sayalım, veya toplam 7.000 kişi diyelim. Hatta abartalım, toplam 10.000 kişi katıldı diyelim. Ve ardından ASF'na sadece Türkiye'den çağrı yapan örgüt, sendika, parti, hareket, kişi, girişimlerin listesine bakalım, liste ne kadar uzun ve aralarında kimler var diye – bunu öğrenebilmek için Haziran 2009 tarihli Türkiye Sosyal Forumu Bülteni'ne bakmak yeterli olacaktır. Yayımlanan listede, bazıları sonradan geriye çekilen şu kurum ve kuruluşlar yazılıydı:

»Avrupa Sosyal Forumu 2010 Hazırlıklarını Destekleyen Kurumlar (Haziran 2009 itibarıyla)

78'liler Girişimi; Amargi; Anadolu'da Yaşam; Tüketim Kooperatifi; Antikapitalist; Atılım; Ayışığı Sanat Merkezi; Babels Babil Platformu; Barış Anaları; Barış Meclisi; Beksav; Çiftçi Sendikaları; Demokratik Özgür Alevi Hareketi; Devrimci Alevi Komitesi; Devrimci Proletarya; DİSK; Dış Hekimleri Birliği; DTP; Dünya Kadın Yürüyüşü –Türkiye; Eczacılar Birliği; EHP; EKD; Ekoloji Kollektifi; Emekçi Kadınlar Derneği; EMEP; ESP; Evrensel Kültür Merkezi; Filistin Halkıyla Dayanışma Derneği; Gençlik Federasyonu; Gençsen; Göçder; Gökkuşluğu Kadın Derneği; Gülsuyu-Gülensu Derneği; Halk Cephesi; Hava-İş; İdil Kültür Merkezi; İmece – Toplumun Şehircilik Hareketi; İnsan Hakları Derneği (İHD); ISMMMO; İstanbul Dış Hekimleri Odası; İstanbul Odtü Mezunlar Derneği; İstanbul Veteriner Hekimler Odası; KESK; Konut Hakkı Kordinasyonu; Lambdaistanbul; Lgbtt Dayanışma Derneği; Marksist Bakış; Mezopotamya Kültür Merkezi; Okmeydanı Haklar ve Özgürlükler Derneği; ÖDP; Özgürlükçü Sol Hareket; Petrol-İş; Sınıf Mücadelesi; Sodev; Sosyal Haklar Derneği; Sosyalist Feminist Kollektif; Sosyalist Gençlik Derneği; Sosyalist Parti; TAKSAV; Tarek; Tarlabası Dönüşüm Projesi Derneği; Tayad; Tek Gıda-İş; TMMOB; TTB; TUAD; Tunceli Dernekleri Federasyonu; Tüketicuyu Koruma Derneği; Türk-İş; Türkiye Homenet(Ev-Eksenli Çalışan Kadınlar Dayanışma Ağı); Türkiye İnsan Hakları Vakfı; Türkiye Sakatlar Derneği; Yakayder ve Yeşiller«

Ve düşünmeye devam edelim: Türkiye, başta kanın yeniden oluk oluk akmaya yüz tuttuğu Kürt Sorunu olmak üzere, onlarca kangren olan sorunla boğuşan bir coğrafya değil mi? Sosyal sorunlar, açlık –sefalet, işsizlik, güvencesiz çalışma, ekolojik sorunlar, demokratik hak ve özgürlüklerin kısıtlanması, baskı, politikaya güvensizlik, sindirilmişlik, linç kültürü, milliyetçilik, hatta açık ırkçılık, işten atılan işçilerin direnişleri, işkence, askerî vesayet, neoliberal politikaların daniskası, militarizm.... aklıma geldiği gibi yazdığım bunca sorun gündemde değil mi?

Ve soralım: aralarında partilerin ve konfederasyonların da bulunduğu seksene yakın, irili ufaklı, kiminin belki de onbinlerce üyesi olduğu örgütün desteklediği bir politik etkinlik böylesine cılız mı olmalıydı? Hem de İstanbul'da – 18 milyonluk, sorunların ve çelişkilerin böylesine yaşandığı bir kentin göbeğinde? Hem de savaşın, milliyetçiliğin, ırkçılığın böylesine tırmadığı, krizin böylesine derinleştiği bir dönemde? Hazır bunca örgütün bizlere »destek için« İstanbul'a geldiği günlerde? Gündem yaratmak, politikaya müdahil olmak, alanı kürsü haline getirmek, sınıf mücadelesini canlı canlı yaşatmak, dünya kamuoyunun dikkatini çekmek

için bundan daha iyi bir fırsat olabilir miydi?

Kuşkusuz eleştiriler hepsi için geçerli değil, ama doğrusu bunca örgütün desteklediği bir forumdan, olandan çok çok daha fazlasını beklemek, hiç te abartılı değildir. Ama bianet.org sitesinde bir değerlendirmesi yayınlanan Organizasyon Komitesi'nden Hüseyin Yeşil'in »başarılı bir forum oldu« yorumu, bırakın abartılı olmayı, en ufak ifadeyle foruma katılanları ahmak sanmaktır (<http://bianet.org/bianet/toplum/123209-6-avrupa-sosyal-forumuna-iceriden-bir-degerlendirme>).

Kanımca en gerçekçi tespiti Hakan Tahmaz yaptı: »[Mit-ing] solun kendisini ne kadar dünyaya kapattığının göstergesi[ydi]. (...) Yunanistan'daki 4. Forumu buradaki katılım kadar biz gitmiştik. İki yıl önceki Malmö ASF'si de dağınmıştı ama Avrupa'daki muhalif hareketleri daha başarılı şekilde bir araya getirdi. Aslında Avrupa Sosyal Forumu, Yunanistan'dan sonra baş gösteren tıkanmayı aşamadı.« Tahmaz'ın kast ettiği sol da, »Türk sosyalizmi«dir. »Türk sosyalizmi«nin, umursamazlıklar ülkesinin basiretsizlik abidesi olduğu artık gün gibi ortaya çıkmıştır.

Sonuç yerine

Yazılarımı okuyanlar bilir; bir ülkedeki sosyalist hareketi tanımlarken, o ülkenin adını kullanırım, etnik tanımlamayı değil. Hatta Günlük Gazetesi ve koxuz.org sitesinde köşe paylaştığım Tayfun Şen'in yazılarında zaman zaman »Türk sosyalizmi« tanımını kullanması, başlangıçta beni biraz rahatsız ediyordu. Öyle ya, Almanya'da bana »Türk müsün, Alman mı?« sorusunu soranlara, »sosyalistim, vatanım yeryüzü, milletim insanlık« yanıtını veriyor, bir sosyalistin kendisini Türklük, Kürtlük, Almanlık veya İngilizlikle tanımlayabileceğini düşünemiyordum.

Amma velakin yanıılmışım ve Tayfun yerden göğe kadar haklı. »Türk sosyalizmi«, »Türk sosyalizmi« tanımından başka bir tanıma hak etmiyor, ki salt bu durumu bile insanın içini acıtıyor. »Türk sosyalizmi« kendi içine kapanık, dünyadan bir haber, dükkân sevdalı, kendini dev aynasında gören, ama toplumda hiç bir etkisi olmayan ve 20. Yüzyıl'ın karanlık yıllarında kalmış bir harabe. Diyeceksiniz ki »insafsız bir eleştiri«. Evet öyle, ama daha bitmedi.

»Türk sosyalizmi«, onyıllardır ne zaman ve nerede seçildiği bilinmeyen, sorumluluk almayan, hesap vermeyen ve meşruiyeti meçhul abilerin, dayıların, ustaların otoritesi – daha doğrusu vesayeti altında, dogmatik, sığ tartışmalarla talî sorunları, esastan ayıramayan; hiç bir zaman toplumsal çoğunluğu kazanma kaygısında olmayan, eline geçirdiği her alanı ve her mevkiiyi egoist bir ısrarla paylaşmaktan çekinen, ittifak yetisinden mahrum, doğrunun tapusunu elinde tuttuğuna inanarak kendi kendini aldatan ve aslı görevlerinden kaçmak için kılı kırk yaran kemikleşmiş bir yapı haline gelmiş. Hani bilinen bir hikâyledir: Kurbağa kuyu dibinde doğmuş. Yaşamı boyunca kuyunun dibinden bakarak, yukarıda gördüğü açıklığı evrenin bütünü zannedermiş... Bu »Türk sosyalizmi«ne cuk oturan bir metaforudur aslında. Ve eğer bugün »Fırat'ın Batısında«, Fırat'ın iki yakasını bir araya getirmek için olmasa gerekler yapılamıyorsa, bilinmelidir ki bunun günahı ve vebali en başta »Türk sosyalizmi«nindir.

Peki, hiç mi olumlu bir şey söylenemez? Elbette! Bir

sol için en ivedi görevi yerine getirmek, »Demokratik Cumhuriyet« anlayışı ile barış, eşitlik, özgürlük ve demokrasi için özveriyle çabalayanları anmamak olur mu? Ya da, yapabildiği kadar doğru bulduğu yolda ilerleyen, kolektif çalışmayı ve paylaşımı gündelik yaşamının her alanında dolu dolu yaşatan, halkın ve yaşamın içinde, bugün ve burada olanaklı olan ile, daha iyi, daha barışçıl, özgürlükçü, eşit ve demokratik bir gelecek hedefini birbirinden kopmayacak şekilde bağlayabilen, gelişmelere küresel gözle bakabilen onca genç insanı? Doğrusu umudum onlardadır.

Açıkçası ülke ve toplum gerçeklerini görebilen, kendisiyle ve toplumla barışık, farklılıkları demokratik ve gönüllü birlikteliğin olmazsa olmazı olarak algılayan, barışçıl ve demokratik bir geleceği kurmak için ortaklaşma sorumluluğunu üstlenen farklı kesimlere yönelik umutlarımı yitirmedim henüz. Bu kesimlerin egemen güçler tarafından körüklenen milliyetçi-şövenist-ırkçı spirali tersine çevirebilecek, toplumsal parçalanmanın yaralarını sarabilecek ve barış-adalet-demokrasi hedefiyle geniş bir toplumsal muhalefet ittifakını yaratabilecek potansiyele sahip olduklarına inanıyorum hâlâ. »Beyazlığı« gün be gün daha çok sırttan »Türk sosyalizmi« ise alışılacelmiş parti, örgüt, sendika anlayışıyla ne bu potansiyele sahiptir, ne de kendisini yenileyebilme enerjisine.

ASF açıkça göstermiştir: »Türk sosyalizmi« çoktan tarih olmuştur, ama O hâlâ bunun farkında değildir.

TAŞLAR YENİDEN YERİNE OTURUYOR

10 TEMMUZ 2010

Son zamanlarda İsrail'deki Netanyahu-Liebermann-Koalisyonu'nun, Orta Doğu'da »istikrar«a gereksinim duyan ABD için rahatsız edici bir faktör hâline geldiğini bilmeyen yoktur herhalde. Özellikle aşırı sağcı Liebermann'ın kontrol edilemeyen politik çıkışları ABD ordu yönetiminin tepkisini çekiyor. Bu nedenle geçen Mart ayında Washington'a gelen Netanyahu diplomatik kurallar çerçevesinde soğuk karşılanmıştı.

Görüldüğü kadarıyla ABD yönetimi bu tavrını değiştiriyor. Geçen Salı günü Netanyahu'yu sıcak bir biçimde karşılayan başkan Obama, kameralar karşısında misafirin elini uzun süre sıkarak, »aramızdaki özel dostluk bağı kopartılamaz derecede sıkıdır« diyordu.

E peki, ne oldu da, bir kaç ay içerisinde ABD'nin tavrında böylesi bir gel-git yaşandı. Aslına bakılırsa ABD'nin küresel stratejileri açısından değişen bir şey yok. Tam tersine, ABD ordusunun üst düzey komutanları hâlâ »Afganistan'da başarı elde etmek istiyorsak, Orta Doğu'da istikrarı sağlamalıyız« diyerek, üstü kapalı olarak İsrail hükümetine güvenmedikleri sinyali veriyorlar.

Kanımca bu değişimin ardında iki temel neden var. Ama öncelikle ABD ve İsrail devletleri arasındaki bağın gerçekten kopmaz olduğunu vurgulamak gerekiyor, ki bu iktidar ve devlet politikalarının bazen neden farklı mecralarda yürüttüğünü gösteriyor. ABD yönetiminin İsrail hükümeti ile yeniden sıcak ilişkilere girmesinin, hatta Batı Şeria'daki yerleşimciler sorununda İsrail'in politikalarını destekleyen çizgiye ağırlık vermesinin ardında öncelikle iç politik nedenler yatıyor.

2 Kasım'da yapılacak olan Kongre Seçimleri'ne yönelik analizler, aylardan beri Obama ile Demokratlar'ın oy kaybettiğini kanıtıyor. Kongre'de gerek Demokratlar, gerekse de Cumhuriyetçiler arasında İsrail'e destek verenlerin sayısı bir hayli yüksek. Buna karşı Obama, ABD'ndeki Yahudiler arasında »ABD'nin İsrail'e en fazla karşı olan başkanı« ünvanını taşıyor. Bu nedenle Obama'nın hem Netanyahu'nun, hem de onun sayesinde ABD'nin en güçlü silah ve Yahudi lobisi olan AIPAC'in desteğine ihtiyacı var.

Bu durum, Netanyahu'nun görüşmelerdeki konumunu güçlendiriyor. Ayrıca Netanyahu'nun, ilişkilere balans ayarı çekmek için koalisyon ortağı Liebermann'ın son haftalarda kamuoyunun önüne çıkmasını engellemiş olması da, ABD yönetimince bir »jest« olarak değerlendiriliyor.

İkinci neden ise, ABD'nin öncelikle Liebermann'dan kurtulmak için bir taşeron bulmuş olması: Erdoğan ve

hükümeti. Türkiye ve İsrail devletleri arasındaki askeri ve stratejik işbirliğinden bir milim geri adım atmadan, hükümetler arasındaki çekişmede Erdoğan'ın bir »joker« gibi kullanıldığı görülüyor.

Gerçi »Mavi Marmara« saldırısından bu yana Erdoğan'ın sert bir retorik kullandığı doğru, ancak bugüne kadar bu retorik doğa sonucunu olan adım, yani diplomatik ilişkilerin kesilmesi henüz atılmış değil. Ekonomik ilişkilerdeki gerileme ise ancak marjinal bir anlam taşıyor, çünkü iki ülke arasında yaklaşık 3 milyar doları bulan ticaret hacmi, Türkiye'nin toplam ticaret hacminin ancak yüzde birini karşılıyor.

Diğer taraftan TSK'den yapılan ve »F4 ve F5 uçaklarımız ile M60 tanklarımızın yedek parça ihtiyacı nedeniyle İsrail ile olan askeri ilişkilerimiz kesintisiz olarak devam ettirilmelidir« uyarısı ve İsrail ile toplam 50 milyon metreküplük içme suyu antlaşması (bu, Aşkelon Limanı'nın şu anda sürmekte olan genişletme çalışmaları bitirildikten sonra 200 milyon metreküpe çıkartılacak) askeri ilişkilerin kopmayacağını bir göstergesi. Heronları, istihbarattaki işbirliğini v.d. saymıyorum bile.

Sonuç itibarıyla ABD'nin İsrail'e karşı »kamçı ve ballı ekmek politikası« taktikini uyguladığını söyleyebiliriz. Obama'nın dediği gibi »ABD ve İsrail'in ortak güvenlik çıkarları« ve Kongre Seçimleri, ABD yönetiminin İsrail hükümetine yönelik baskısını azaltmasına neden oluyor. Liebermann'dan kurtulma görevi ise, Cengiz Çandar'ın tespit ettiği gibi, taşeronla kalıyor. Taşeron da bölgedeki emperyal hırsları nedeniyle bu görev için canla başla çalışıyor. Fatura da, başta Filistinliler olmak üzere bölge halklarına çıkartılıyor.

Ve taşlar yeniden yerine oturuyor.

PROFESYONEL ORDU TARTIŞMALARI ÜZERİNE

17 TEMMUZ 2010

Almanya'da kimi zaman hararetlenerek, kimi zaman da »tasarruf yapma« gerekçesiyle uzun zamandan beri sürdürülen »profesyonel ordu« tartışmaları, Türkiye'de de konu olmaya başladı. Daha doğrusu hükümete yakın duran kesimlerin, bilhassa Taraf gazetesinin TSK'nin »profesyonelleştirilmesi« adımlarını kamuoyu görüşünde makul kılma çabaları çerçevesinde örnek olarak gösterilir oldu.

Taraf gazetesinin 15 Temmuz 2010 Perşembe günü sayısının politika sayfasındaki üç haber, birbiri ile ilgili görünmese de, TSK'nin »profesyonelleştirilmesi« açısından gerekçe yaratır türden. Küçük bir haberde (aslında öyle olmasa da) »Almanya zorunlu askerliği kaldırıyor« başlığını atan gazete, hemen yanına »PKK'ya karşı »özel gerilla« başlığı altında »özel ordunun« özelliklerini haber yaparken, altında da ABD'li Kongre üyesi Gary Ackermann'ın »Türkiye'ye uygun rol bulmalıyız« sözlerini aktarıyor. Üç haberi birlikte okuduğunuzda TSK'nin »profesyonelleştirilmesinin« ne kadar makul (!) bir yaklaşım olduğu zannına kapılmamak elde değil.

Nedense orduların profesyonelleşmesinin ve zorunlu askerliğin kaldırılmasının aslında NATO'nun bir stratejisi olduğu ve şimdiye kadar 28 NATO üyesi ülkenin 23'ünün bu kararı uygulamaya soktuğundan hiç bahsedilmiyor. NATO'nun küresel stratejilerinin bir gereği olan bu adımın arkasında hangi nedenlerin yattığını ise politolog Marc Lindemann'dan okuyalım:

Almanya ordusunun gelecekte hangi görevleri yerine getirmesi gerekir sorusuna şöyle yanıt veriyor: »[Federal Ordu] dünya çapında çok çeşitli ve geniş kapsamlı operasyonlarda kullanılacak hâle gelmelidir. Birliklerin, son derece yoğunluklu çatışmalara teknolojik, istihbarat ve kadro açısından üstün olarak katılmaları sağlanmalıdır. Özellikle Avrupa'nın katıldığı ihtilaflarda ulus aşırı işbirlikleri gereklidir, ki sadece bu bile kadrolarda büyük yeteneği gerekli kılmaktadır. Sıradan askerlerin üstesinden gelebileceği bir iş değildir bu. Profesyonel kadrolar çok dilli olmalı ve komuta kademesinden gelecek emirleri, zorunlu askerliğini yapan yurttaşın »bunu neden yapıyorum?« biçiminde ortaya çıkan demokratik iradesi olmaksızın yerine getirmelidir.« (Cicero dergisi 7/2010 nolu sayısı)

Almanya'da 1949 yılında kaleme alınıp onaylanan Bonn Temel Yasası (Almanya Anayasası), Federal Ordu'nun görevinin sadece yurt savunması olduğunu ve saldırı savaşlarına katılmasının yasak olduğunu belirlemektedir. Yurt savunmasının da yurttaşların ortak yükümlülüğü olarak görülmesi nedeniyle her Alman

yurttaşının o ya da bu şekilde bu savunmaya katkı sunması bir anayasal yükümlülüktür. Ayrıca nasyonal sosyalizm deneyiminden hareket eden anayasa koyucuları, Federal Ordu'nun ülke yönetiminin demokratik denetimi altında olmasını sağlamışlardır.

1990 yılında iki Almanya'nın birleşmesinden, daha doğrusu Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin Batı Almanya tarafından gönüllü ilhakından sonra dönemin şansöyesi Helmut Kohl, »artık Almanya sadece dost ülkeler tarafından çevrelenmiştir« tespitini yaparak, savunma bütçesinin azaltılmasını gerekçelendirmişti. Ancak tarihe en uzun on yıl olarak geçen 90'ı yıllarda, transatlantik emperyalizmin ve vurucu gücü olan NATO'nun stratejilerinde değişiklik yapılarak, »savunma ve güvenlik politikalarına« yeni »gerekçeler« bulunmuş ve AB'nin de bu »gerekçeler« çerçevesinde militaristleştirilmesine ivme kazandırılmıştı.

Günümüzde yürütülen savaşlar, işgaller, küresel askeri operasyonlar ve sözde »teröre karşı savaş« bu gelişmelerin nelere yol açtığını kanıtıyor. Kasım ayında Lizbon'da yapılacak olan zirvede yeni stratejisini belirleyecek olan NATO, bundan itibaren »küresel görevlerini« tek tek ülkelere verecek. NATO üyeleri de bu görevleri üstlenebilecek yetiye kavuşmak için ordularını »profesyonelleştirecek« - 23 üye ülkenin yapmakta olduğu gibi.

Sonuç itibarıyla: TSK'nin »profesyonelleştirilmesini« modern ve gerekli bir adım ve de »en verimli çağlarında zorunluk askerlik külfetinden kurtaracak« değişim olarak görenler yanılıyorlar. Son günlerde tartışıldığı gibi 150 veya 500 binlik bir profesyonel ordunun sadece PKK gerillalarına karşı kullanılacağını düşünmek ise fazlasıyla naiflik olur. Söz konusu olan emperyalist hammadde ve enerji kaynakları savaşlarında mevzii kazanmak için lejyoner yaratmaktır. Kim aksini iddia ediyorsa, bilin ki yalan söylüyordur.

ENTELİJENSIYA MI, NOMENKLATURA MI?

24 TEMMUZ 2010

Türkiye’de sürdürülen anayasa tartışmalarını izlerken, özellikle başta Taraf gazetesi olmak üzere »bu anayasa değişikliği ile askerî vesayet kalkacak« görüşünü yaygınlaştırmak isteyenlerin argümanlarını okurken, ister istemez »insan aklına böylesine hakaret reva mı?« sorusu kafama takılıyor. Argümanları sıralayanların entelektüel birikimine baktığımda ise, yeni moda deyimle »dumura uğruyorum«.

Düşüncemi açıklamak için biraz geniş bir yay çizmem gerek. Kısıtlı bilgimle bile herhangi bir ülkedeki – tabii ki burjuva demokrasilerini kast ediyorum – »Anayasa«nın bir toplumsal sözleşme olduğunu, bu sözleşmenin de toplumun geniş kesimleri tarafından içselleştirildiği durumda hukuku belirler hâle geldiğini öğrendim. Ayrıca tarihe baktığımızda, her anayasanın, belirli devinimler sonrasında ve genellikle bolca kan dökülmesinin ardından bir nevi toplumsal uzlaşısı ile yürürlüğe sokulduğunu görebiliriz.

Örnek olarak Almanya’da yürürlükte olan anayasayı, daha doğrusu Bonn Temel Yasası’nı (Grundgesetz) ele alalım: Aslında bugün bile »anayasa« adını taşımayan bu temel metin, Almanya Federal Cumhuriyeti’nin kurulma aşamasında ABD işgal güçleri komutanının dayatması ile, aralarında komünistler de olmak üzere, dönemin Almanya’sındaki toplumsal güçlerin önemli bir kesiminin katılımı ile kaleme alınmıştı. 23 Mayıs 1949’da Parlamenter Konsey’in Bonn’da yapılan son toplantısında karar altına alınan Temel Yasa, aslında geçici bir anayasa rolünü üstlenmişti. Çünkü Sovyetler Birliği işgali altındaki Doğu Almanya’nın kısa sürede Birleşik Almanya’ya katılacağı düşünülüyordu. Ama bilindiği gibi tarih farklı işledi ve Temel Yasa ancak 1990 sonrasında birleşik Almanya’nın anayasası hâline gelebildi.

İki dünya savaşı, Holocaust ve milyonlarca ölümün yarattığı travmanın sonucunda kaleme alınan Temel Yasa, burjuva demokrasileri içerisinde, ABD anayasasından sonra en ilerici anayasa metni olarak kabul edilir. Temel hak ve özgürlükleri, bütün yasaları belirler biçimde garanti altına alan Temel Yasa, aynı zamanda örneğin merkezi önemdeki sanayi teşekküllerinin toplumsallaştırılmasını da olanaklı kılmakta ve Federal Ordu’nun görevini mutlak savunma olarak kısıtlamaktadır.

Ancak böylesi ilerici bir anayasa, nasıl ABD anayasası Guantanamo’yu olanaklı kıldıysa, anayasal bir yükümlülük olan Almanya sosyal devlet anlayışının yıkılmasını, temel hak olan »sığınma hakkının« lağv edilmesini ve

Federal Ordu’nun BM Hukuku’na aykırı olarak saldırı savaşları ve işgallerine katılmasını engelleyememiştir. Çünkü anayasanın ruhuna sahip çıkan toplumsal bir muhalefet ortaya çıkmamıştı. Aksine Temel Yasa’da yapılan antidemokratik bütün değişimler, neoliberal politikaların sonucunda yaratılan korku toplumu tarafından çoğunlukla onaylanmıştı.

Şimdi tekrar başa dönersek; Türkiye’de yürürlükte olan T.C. Anayasa’sı temel hak ve özgürlükleri, yasaları belirler biçimde garanti almak yerine, »hak ve özgürlüklerin kullanımı yasa ile belirlenir« diyerek kısıtlamıyor mu? Bu anayasa herşeyden önce bir cunta anayasası değil mi? Anayasanın ruhu, özünde bir ceza yasasını andırıyor mu? Anayasa, toplumun geniş kesimlerini içeren bir mutabakat ve uzlaşısı sonrasında kabul edilen bir toplumsal sözleşme yerine, daha çok egemenler tarafından silah zoruyla dikte edilen bir metin değil mi? Eğer öyleyse, bir bütün olarak antidemokratik bir metnin, sadece kısmi değişiklikleri anayasanın ruhunu değiştirmeyecek kozmetik rütuştan ibaret olmayacak mı?

Hadi bunları bir yana bırakalım, başta Seçim ve Siyaset Partiler Yasaları olmak üzere, yürürlükteki bütün yasaların antidemokratikliği, »evet« ve »hayırcılar« tarafından teyid edilmesine rağmen, yürürlükteki anayasaya aykırı olmadıkları söz konusu değil mi? Ve tüm bunlardan, ah o ne kadar »demokratik« AKP hükümetinin veya BDP dışındaki muhalefetin herhangi bir rahatsızlığı söz konusu mu? ABD ve Almanya anayasalarından yüzyıl farkıyla geride kalan bir T.C. Anayasa’sının demokratikleşme, barış ve adalet önüne koyacağı engeller salt bir »evet« veya »hayır« ile aşılabılır mı? Kürtlerin, bir insanın doğuştan elinde olması gereken haklara yönelik taleplerini ve uğradıkları haksızlıkları saymıyorum bile. Böylesi bir durumda, ilerici ve demokrat kesimlerin destekleyeceği bir halk hareketinin geliştirdiği bir boykot kampanyası, reel değişimi zorlayacak en radikal, en demokratik eylem değil mi?

Ve son bir soru; Taraf gazetesindeki ünlü isimlerin oluşturduğu o büyük entelektüel birikim tüm bunları bilmiyor mu?

Bu sorunun iki yanıtı var: Ya bu entelektüel birikim, içi boş, dünya ve tarihten birhaber bir fildişi entelijensiyası, ya da bilinçli olarak görüngüsü değişmekte olan vesayet rejiminin nomenklaturası olmaya aday bir yapı. İşin kötüsü, her iki durum da Fırat’ın Batsındaki entelektüel birikimin ne denli içler acısı durumda olduğunu kanıtıyor.

POGROM

31 TEMMUZ 2010

»Pogrom« Rusça bir kelime ve kargaşa, yakıp-yıkma, tahrip etme biçiminde Türkçe'ye çevrilebilir. Aslında 19. ve 20. Yüzyıl Rusya'sındaki Yahudi Pogrom'larına dayandırılrsa da, Avrupa'da genellikle dinî ve etnik azınlıklara veya halkın bir kesimine karşı örgütlü, yağmalar, yakıp-yıkmlar ve cinayetlerle sonuçlanan linç olaylarını tanımlamak için kullanılır.

Pogromlar, insanlık tarihinin bir parçası ve aynı zamanda bir egemenlik aracı olarak günümüze kadar süregelmişlerdir. Bugün pogromlara Türkiye'nin muhtelif kent ve kasabalarında tanık olmaktadır.

Almanya da orta çağdan günümüze çeşitli pogromların yaşandığı bir coğrafyadır. Kuşkusuz orta çağın Yahudi Pogromları ve »Kristallnacht« olarak akıllarda kalan 9 Kasım Pogromu antisemitizmin örnekleri olarak hafızalara kazınmıştır, ama özellikle 1990 sonrası Almanya'sında yaşanan pogromlar da örnek verilebilir. Pogromların, dünyanın neresinde ve hangi çağda olursa olsun, en belirgin özelliği, egemen güçler tarafından sistematik bir biçimde hazırlanan, örgütlenen ve çoğunluktaki sivil halkın en azından düşünsel olarak desteklediği toplumsal olaylar olmasıdır. Ve ardından, sadece pogroma uğratılan kesimlerin değil, bizzat pogromları gerçekleştiren çoğunluk toplumunun da aleyhine olan gelişmeleri tetikleyen olaylar olmalarıdır.

Almanya örneğinde kalırsak: 1990 yılında iki Almanya'nın birleşmesinin hemen ardından egemen politika tarafından körüklenen ve göçmenler ile politik mültecileri hedef alan ırkçı söylem, 1991 yılında Brandenburg eyaletine bağlı Hoyerswerda kentinde mültecilerin kaldığı yurta yönelik bir pogroma yol açmıştı. Hoyerswerda'lılar mülteci yurdunu ateşe vermiş, olaylar olurken yurt etrafında toplanan halk, camları kıran ve molotof kokteyli atan saldırganları alkışlamıştı. Dönemin Federal İçişleri Bakanı olaylar üzerine Hoyerswerda'ya geldiğinde, basına verdiği ilk demecinin ilk lafı: »Almanya'da fazla yabancı yaşıyor, halkın tepkisi anlaşılır bir tepkidir« olmuştu.

Ardından gelen haftalar ve aylar ülkenin çeşitli kentlerinde irili ufaklı sayısız pogromlar, saldırılar, cinayetlerle belirlenmişti. Bu olaylarda, örneğin Mölln ve Solingen'de bir çok Türkiye kökenli göçmen öldürülmüş, Hünxe, Magdeburg ve diğer kentlerde çeşitli kökenlerden göçmenler ve mülteciler yaralanmış veya yaşamlarını kaybetmişti. Egemen politika ve yaygın medya »fazla yabancı« temasını, özellikle »sosyal kasalarımızı talan eden göç« yalanını işleyerek,

Almanya'nın toplumsal sözleşmesi olan Bonn Temel Yasası'nın, nasyonaldosyalizmin deneyimlerinden hareketle temel hak olarak tanıdığı Sığınma Hakkı'nın fiilen kaldırılmasını sağlamıştı.

Başlangıçta sadece »Alman olmayanlara yönelik« olduğu düşünülen demokratik hak budanımı, zaman içerisinde ve keskinleşen neoliberal politikaların dayatmasıyla Almanya'da yaşayan toplumun geniş kesimlerini etkilen demokratik ve sosyal hak kısıtlamalarına, Almanya dışpolitikasının giderek daha çok militaristleştirilmesine yol açmıştı. Göçmen teması, ardından, bilhassa 2000'li yılların başından itibaren, »uluslararası terör« söylemi temelindeki politikalar, Almanya'daki çoğunluk toplumunu bir korku toplumu hâline getirdi ve ırkçılığı, toplum çeperinden çıkararak, toplumun merkezine yerleştirdi.

Günümüzde göçmenlere yönelik ırkçı saldırılar olduğunda, özellikle bunların sonucunda basında yaralama veya ölüm haberleri yer aldığına çoğunluk toplumunda görülen rahatsızlık, özünde ırkçı saldırganlığa karşı duyulan bir rahatsızlık değil, bu saldırının görülür ve »zamansız« olmasına yönelik bir rahatsızlık olarak ortaya çıkmakta, çoğunluk toplumunu kendiliğinden otoriter yönetim biçimleri arayışına itmektedir.

Sonuç itibarıyla pogromlar, günümüzün egemen güçleri tarafından hâlen etkin egemenlik araçları olarak kullanılmaktadırlar. Almanya örneğindeki pogromlardan hareketle, pogromların asıl suçlularının »bir kısım alkollü, kendini bilmez ve ırkçı gençlerin« olmadığını, bizzat devlet ve hükümet politikalarını uygulayan egemen güçler olduğunu söyleyebiliriz.

Ancak pogromların bir diğer özelliği de, ekonomik veya sosyal imtiyazlarını kaybetmekten korkan çoğunluk toplumlarının, sadece kullanılan piyon olarak kalmadıkları, zaman içerisinde pogromları tetikleyenlerin bile önüne set çekemeyecekleri bir cinnet seline dönüşebildikleridir.

İnegöl, Hatay-Dörtöyol veya başka yerlerdeki pogromlara baktığımızda, bu tehlikenin ne denli reel olduğu ortaya çıkmaktadır. O nedenle o »ah ne demokrat« hükümet Taraf'tarları başta olmak üzere, liberallerin, kendine demokrat lakabını takan entellektüellerin ve Türk'lerin, »linç olaylarının fenalığından« dem vurmak yerine, asıl sorumlularına »yeter artık« demelerinin zamanı çoktan geçmiştir. Bu kesimlerin, Kürtleri AKP politikalarına eklememek yerine, gelecekteki olayların sorumluluğundan kurtulmaları, ancak kendi uğraşlarıyla olacaktır. Benden söylemesi.

GATES, BUFFET & CO.

14 AĞUSTOS 2010

Almanca'da bir deyiş var: »Tanrı küçük günahları hemen cezalandırır« diye. Durumuma cuk oturdu doğrusu. Tatil bitiyor hergamesinde oraya-buraya giderken, geçen haftaki köşemi yazamadım. Okurun affına sığınarak, biraz »bayatlamış« bir konuya değinmek istiyorum.

Geçen hafta yaygın medyada »devrim« niteliğinde bir haber yer aldı. Aralarında Bill Gates ve Warren Buffet gibi varlıkları onlarca milyar Dolar ile ölçülen bazı ABD'li milyarderler, varlıklarının yarısını »bağışlayacaklarını« açıklamışlardı. Yaygın medya bunu ballandıra ballandıra anlatmakla bitiremedi. Sormadan edemedim açıkcası kendi kendime: kapitalistler, sosyalist mi oluyorlardı yoksa? Kimi sosyalist, bugün kapitalist veya en azından burjuva liberali olabildikten sonra, bu da olmaz mıydı? Tam, Taraf gazetesi yazarı Nabi Yağcı'nın »solcular olarak zamanında hayli saçmaladık« diye günah çıkarttığı günlerde, sosyalistliğin yeni deyimle »out« olduğu zamanımızda, kapitalistler kendiliğinden varlıklarının bir bölümünden vazgeçiyorlardı. Olacak iş miydi yani şimdi bu?

Bilgili okur fark etmiştir. Elbette işin içinde iş var. Ve elbette haberi eleştirel olarak ele almak gerek. Hoş, kapitalizmin »iyi yanlarını« keşfeden eski solcularımız, »yüz milyar Doları bulan bağışların eleştirilecek ne yanı var?« diye soracaklardır, ama kapitalistin kendi rızasıyla zenginliğinden vazgeçmesi eşyanın tabiatına aykırı olduğundan, konuyu biraz deşmek gerekir.

Öncelikle ABD vergi hukukunun yapılan bağışların vergi yükünü hafifletmeye olanak verdiğini bilmemiz lazım. Örneğin ABD'nin bağımsız sayıştayı sayılan Government Accountability Office'in raporuna göre 1998 – 2005 yılları arasında ABD'ndeki şirketlerin üçte ikisi tek Cent vergi ödememiş. Diyeceksiniz ki, »adam 50 milyarın yarısı bağışlıyor ya kardeşim«. Öyle, öyle olmasına da, adam kamunun bütün olanaklarından faydalanıp, kârına kâr katıyor ve kamu giderlerine hiç katılmıyor ama. Hem, 50 milyarlık bir servetin alınteri ile kazanıldığı nerede görülmüş?

Diğer yandan bağış yapanlar, paraların nerelerde kullanılacağına da karar veriyorlar. Bağışların kullanılmasında kamunun, daha doğrusu toplumun demokratik kontrolü söz konusu değil. Yani zenginler hangi okulun teşvik edileceğine, hangi ilaçların ucuz satın alınabileceğine ve hangi sosyal hareketin destekleneceğine karar veriyorlar. Vermedikleri vergiler de, toplum genelini ilgilendiren kamu hizmetleri bütçelerinin kan kaybetmesine neden oluyor.

Bununla birlikte bu adım, örneğin ABD'nde bilhassa Cumhuriyetçiler'in ve neocon Think Tank'lerin yaygınlaştırmaya çalıştıkları »dizginlerinden kurtarılmış piyasalar insanlığı mutlu edecektir« demagogisine temel oluşturuyor. Milyarlık bağış haberi çıkar çıkmaz muhafazakârların »yüksek gelirliilerin vergi yükü azaltılmalıdır« talepleri boşuna değildi. Bu gidişle »vergi verme, bağış yap!« söylemi, kapitalist kâr hırsının en baba sloganı olacak.

Her şey bir yana, bu bağışlar, dünya çapındaki zenginliklerin küçük bir azınlığın elinde yoğunlaştığı ve 1 milyardan fazla insanın açlık çektiği, 700 milyon insanın günde 1 Dolar'dan az parayla yaşamak zorunda olduğu ve her 6 saniyede bir çocuğun açlık, hastalık, sefalet veya savaş nedeniyle öldüğü gerçeğini değiştirmiyor.

Elbette milyarları bulan bağışlar, bağışları yapanların şirketleri için iyi bir reklam oluyor ve zenginlerin de »vicdan sahibi« olduğu resmini çiziyor. Ama aynı zamanda da rekor seviyedeki kâr oranlarını, milyonluk menecer maaşlarını, işten çıkartmaları, sömürüyü, kısacası küresel kapitalizmin statükosunu kalıcılaştırıyor, yoksulluğa, kamu hizmetlerinin kısıtlanmasına, sefalet, açlığa bir çözüm getirmiyor.

Kısacası zenginler, zengin kalmak için bu adımı atıyorlar. İngiliz Guardian gazetesi yazarı Peter Wilby »zenginler daha iyi bir dünya istiyorlarsa, o zaman çalışanlarına adil ücret versinler ve vergilerini ödesinler« diyor. Wilby haklı, ama bence Oskar Lafontaine daha çok haklı: »2 milyonun üzerindeki maaş ve gelirlere yüzde yüz vergi oranı uygulanmalı«. 2 milyon Dolar'lık yıllık gelir kime yetmez? Kefenin cebi yok ki.

AB'NDE RADİKAL FİŞLEME

21 AĞUSTOS 2010

Ne zamandır vurgularım, bu gidişle Türkiye Avrupalılaşmayacak, Avrupa Türkiyelişecek diye. Nitekim Avrupa Birliği'nin neoliberal dönüşümü, demokratik hakların giderek daha çok budanması ve militaristleştirilmesi bu söylemimi kanıtlar düzeyde. AB'nin nasıl bir dönüşüm içerisinde olduğu ve Avrupa toplumlarının, yavaş yavaş ısınan suda kalan kurbağa gibi, nasıl dönüşümleri kabullenmeye alıştırdıklarına dair sayısız örnekleri her gün incelemek olanaklı.

Federal Parlamento'daki DIE LINKE grubunun verdiği bir soru önergesi, bu örneklerden bir tanesini daha ortaya çıkartıyor. Soru önergesini kaleme alan milletvekillerinden Ulla Jelpke, AB'nin şu an hazırlamakta olduğu devasa Fişleme Bankasının bir nevi »Düşünce Polisi« gibi yapılanacağını söylüyor. Gerçekten de AB elitlerinin planları, George Orwell'in ünlü »1984« romanını aratmayacak cinsten.

2005 Aralık'ında yapılan AB Zirvesi'nde karar altına alınan Fişleme Bankası, planlara göre »radikal unsurlar« hakkında bilgi toplayacak ve neonaziler, »islamistler« ve küreselleşme karşıtlarına kadar hemen her kesimi içerecek. AB'nin »Radikalleşme ve şiddet yatkinlığı süreçleri üzerine bilgi ve datalar toplama enstrümanı« olarak nitelendirdiği Fişleme Bankası, bu gidişle toplum çoğunluğunu fişleyecek.

Almanya Anayasası'nda olduğu gibi, diğer AB üyesi ülkelerin anayasalarında da güvence altına alınan Kişisel Bilgilerin Korunma Hakkı'nı bertaraf eden uygulamaya göre, »aşırı sağa, aşırı sola, islamistlere veya küreselleşme karşıtı hareketlere üye olduğu tahmin edilen« ve Fişleme Bankasına »radikaller« kategorisinde mimmelenen kişiler, bu şekilde AB'nin »radikalleştirici süreç ve faktörleri daha iyi anlamasına yardımcı olacaklar«mış. Fişleme Bankasında bunun için zanlı olacağı tahmin edilen kişi hakkında yanıtlanması gereken 70 soru geliştirilmiş. Bunlar arasında kişinin »adı, soyadı, cinsiyeti, doğum yeri« gibi soruların yanı sıra, kişinin »ekonomik durumu«, »psikolojik emarelerin« veya »sosyal çevresi« gibi sorular da yer almakta.

AB üyesi bir ülkenin vatandaşı olsun olmasın, suç işleyebileceği varsayılan veya örneğin neonazilere karşı yürütülen bir eylemde oturma blokajlarına katılan kişiler gibi sosyal ve toplumsal direnişlere katılanlar hakkında da toplanan bu bilgiler, gûya »teröre karşı verilen mücadele« kapsamında sadece polis teşkilatlarına, güvenlik güçlerine ve gizli servislere değil, aynı zamanda »radikalleşmeye, radikal kadrolaşmaya ve terörizme karşı mücadele yürüten bütün kuruluşlara« verilecek.

AB'nin herhangi bir yerinde küreselleşme karşıtı veya antiürkçü bir eyleme katılanlar, AB çapında »radikal« olarak fişlenecek ve sonuçta »terör zanlısı varsayımı« ile bilinen muamelelere tabi tutulacak.

Sayıları giderek artan özel güvenlik şirketleri de Fişleme Bankasının bilgilerini alabileceklerinden, örneğin fişlenmiş bir kişinin herhangi bir şirkette işe alınması dahi sorun olabilecek. Benzer bir uygulama bir dönemlerin Soğuk Savaş Almanya'sında yürürlükteydi. Antikomünizmin zirve yaptığı dönemlerde yürürlüğe sokulan »Radikaller Yönergesi« nedeniyle örneğin Alman Komünist Partisi üyelerinin posta memuru dahi olmaları yasaklanmıştı. Bu yönergeye karşı verilen uzun süreli mücadeleler sonucunda yönerge kaldırılmış, ama üye olmasa da, komünistlere yakın olduğu bilinen yüzlerce insan mağdur olmuştu.

Görüldüğü kadarıyla bugün, »yılanın başı küçükken ezilmeye«, yani ulusal yasaların üzerinde olan AB kararı ile benzeri bir toplumsal karşı çıkışın önüne geçilmeye çalışılıyor. AB, »radikalleşen veya radikalleştirici mesajların yayılmasına katılan« kişileri fişleyerek, şimdiden neoliberal dönüşüme ve militaristleşmeye karşı oluşabilecek toplumsal direnç mekanizmalarının önüne set çekmek istiyor.

Bugün genellikle »islamistler«, »terörizm« gerekçeleriyle AB toplumlarına kabullendirilmeye çalışan Fişleme Bankası gibi uygulamaların, yarın toplumun genelini kapsayacağı güç gibi açık. Ki bunun bir çok örneği var: Örneğin Almanya'da 1996'da »radikal Kürt gruplarını engellemek« amacıyla çıkarıldığı iddia edilen bir çok yasanın, yürürlüğe girer girmez, sadece Kürt gruplarına değil, sendikal hareketin de bir çok eylemine yönelik olduğu ortaya çıkmıştı.

Özcesi, AB'nde gerçekleşen ve planlanan uygulamalara bakılınca, Orwell'in 1984'ü pek hayal ürünü gibi görünmüyor. Hani, Türkiye'ye AB üyeliği ile demokrasi gelecek düşüncesinde olanlara bir hatırlatayım dedim.

NATO ORDULARININ YENİ DİZAYNI

28 AĞUSTOS 2010

NATO üyesi ülkelerin ordularının yeni bir düzenlemeye gitmesi için gereken adımlar atılmaya başlandı. Görüldüğü kadarıyla orduların, Kasım ayında yapılacak olan NATO Lizbon Zirvesi'nin alacağı kararlara uygun hâle getirilmesi için gerekli yasal düzenlemelere başlanacak. Bilindiği gibi 28 NATO üyesi ülkenin 23'ü ordularının »profesyonelleştirilmesi« için kararlar almış durumdadır.

Elbette NATO'nun en önemli üyelerinden biri olan Türkiye'de de, bilhassa »terörle mücadele« bağlantısında profesyonelleştirme tartışmaları sürüyor. Ve bu tartışmalar genel olarak halkın katılımın, hatta TBMM'nin denetiminin dışında. Doğal olarak da »profesyonellik« konusunda herkes aklına geleni söylüyor. Bana kalırsa konuyla ilgili asıl karar devletin zirvesinde verildi. Ordunun nasıl dizayn edileceğini, yani bu kararın nasıl uygulanacağını Türkiye'de önceden öğrenmeye olanak pek yok. Bu nedenle NATO genel merkezine bir bakmak aydınlatıcı olacaktır.

NATO Genel Sekreterliği'nin »Politik Planlama Birimi« yöneticisi olan Michael Rühle, 26 Ağustos 2010 tarihli Frankfurter Allgemeine Zeitung için kaleme aldığı makalesinde, Almanya'da süren ordu reformu tartışmaları ile bağlantılı olarak, »profesyonelleşecek« orduların nasıl biçimleneceğini anlatıyor. Almanya medyasında, »zorunlu askerlik hizmeti mi, profesyonel ordu mu?« tartışmalarına katılan, dinamik ve yakışıklı baronumuz, Federal Savunma Bakanı T. Zu Guttenberg de reformun hedefini açıklıyor: »Gönüllüler Ordusu«. Yanlış anlaşılmasın, sadece gönüllülerden oluşan değil, profesyoneller ve belirli bir süre askerlik yapmak isteyenlerin oluşturacağı bir ordudan bahsediyoruz. Federal Hükümet bu çerçevede zorunlu askerlik hizmetini kaldırmayacak, ama »gereksinim olduğu hâle kadar« her yükümlüyü değil, sadece askerliğini yapmak isteyen »gönüllüleri« askere alacak.

Rühle, »Gönüllüler Ordusu«nun nasıl olacağını güzelce açıklamış: Böylesi bir orduda, yani geleceğin Federal Ordusu'nda personelin yüzde 30'u profesyonel askerlerden ve yüzde 70'i de 2 ile 13 yıl arasında gönüllü askerlik yapmak isteyenlerden oluşacak. Rühle, rütbesizlerin en fazla 25 yaşında, astsubayların 35 ve yüksek rütbelilerin 40 yaşlarında ordudan ayrılacağı öngörüldüğünden dolayı, ordunun »sürekli olarak genç kalacağını« savunuyor.

Aslına bakılırsa Rühle haklı, çünkü yapılan araştırmalar, profesyonel orduların en büyük sıkıntısının »ihtiyarlama« ve genç kadro eksikliği olduğunu gösteriyor.

Bununla birlikte dünyada 150 bin kişilik bir ordunun sadece profesyonellerden oluştuğunu gösteren tek örnek yok. Yani salt profesyonellerden oluşan bir orduyu ayakta tutmak için, en az 100 bin yabancı lejyonere gereksinim var. Sonuç itibarıyla, 2 ile 13 yıl süreyle askerlik yapacak olan gönüllülerin çoğunluğu oluşturduğu ve gerektiğinde »zorunlu askerlik hizmetinin« basit bir kararname ile yeniden yürürlüğe gireceği bir ordu, tam anlamıyla genç ve profesyonel bir ordu olacaktır.

Federal Savunma Bakanı'nın asker sayısını 163 bine indirmek istemesi bu planlarla örtüşmektedir. Amaç, para harcanmasına fazla hassas Alman kamuoyuna telkin edildiği gibi, salt »tasarruf« etmek değil. Aksine, son derece donanımlı, teknolojik yetileri yüksek, yerkürenin her yerine konuşlandırılabilir, demokratik kontrolden uzak ve mensuplarının verilen emirleri sorgulamadığı bir saldırı ordusu yaratılmak istenmektedir. Bu, bütün NATO orduları için geçerlidir.

Transatlantik emperyalizmin vurucu gücü NATO, kendisini geleceğin savaşlarına hazırlamaktadır. »Keçiye bahçevanlık« misâli, güvenlik ve savunma politikalarını, yaşamın her alanını güvenlik sorunu hâline getirecek biçimde, kendi yarattığı telkinlere göre kendisi belirleyen ve dünyadaki bütün ülkeleri benzersiz bir silahlanma yarışı içine sokacak olan NATO, yerkürenin geleceğini ipotek altına almaktadır.

NATO'nun yeni ordu dizaynı için en ideal ordulardan birisi TSK'dir. TSK, yeni Genelkurmay Başkanı Koşaner'in ağzından, Kürt Sorunu'nun silahla çözüleceğinin altını çizerek, tehdit ve güvenlik anlayışında bir değişim olmadığını göstermiştir. Küresel stratejilere eklemlenmiş olan TSK, NATO stratejisinin uygulanması, yani »Gönüllüler Ordusu«nun Türkiye'de de oluşturulması için Kürt Sorunu'nu egemenlik aracı olarak kullanmaya devam edecektir.

Ancak böylesi bir ordu, Türkiye'nin bulunduğu coğrafyada yeni bir yayılmacılık ve saldırganlık politikasını tetikleyeceğinden, ülke ve bölge için ciddi güvenlik tehditinin ortaya çıkmasına neden olacaktır. İşte bu politika, vesayet rejimi ile AKP Hükümeti'nin üzerinde anlaştığı en temel noktadır. AKP'nin demokrasiyi getireceğini umanların görmesi gereken gerçek budur.

MESELE »VICDANSIZLIK« DEĞİL, ÇIKAR ÇATIŞMASIDIR

25. AĞUSTOS 2010

Referandum süreci kısıldıkça egemen cephenin çeşitli kesimleri Kürt hareketine yönelik ideolojik-politik saldırganlıklarını artırıyorlar. Kimi dostum bana son günlerdeki haber ve yorumları okuduklarında, »nasıl olurda, akli başında bunca insan böylesi vicdansız açıklama veya yorumlar yaparlar« diye hayıflandıklarını söylüyor. Ben ise onlara meselenin »vicdansızlık« değil, tamamiyle çıkar çatışması olduğunu söylüyorum.

Kürt Sorunu'nun geldiği aşama itibariyle alınan pozisyonları soğukkanlılıkla irdelemek gerekir. »Kan dökülmesin«, »barış olsun, silahlar sussun, özgür yaşayalım« gibi iyi niyetli açıklamalar biliniz ki ancak »kanı dökülenler« ve savaşın mağdurları tarafından ifade edilirlerse inandırıcıdır. İmtiyazlı coğrafyalarında, savaşın olmadığı yerlerde yaşayıp böylesi lafları söyleyenler, bunun gereğini yerine getirmedikçe sadece laf salatası üretirler, başka bir şey değil.

Diğer tarafta ise meşhur »Türk demokrat kamuoyu« (C. Çandar) ve sözcüleri onca yazar-çizerin aldıkları pozisyonları, salt »iyi niyet« çerçevesinde algılamak, yanlış sonuçlara yol açacaktır. Bu pozisyonları kişi ve grupların çıkarları çerçevesinde ele alınca, daha doğru değerlendirme yapılabilir kanısındayım.

STK'lar, Pol Pot, BDP

Öncelikle bir kaç gündür kamuoyunda tartışılan bir açıklamayı ele alalım. Güneydoğu Sanayici ve İşadamları Derneği ve Odalar Birliği gibi bazı kuruluşların başkanlarının – bugün, üyelerinin hepsinin görüşlerini almadan yaptıkları anlaşılan – ve BDP'ne »Pol Pot zihniyeti« suçlamasını yönelttikleri açıklamalar, yaygın medya tarafından keyifle »BDP – PKK tüm Kürtleri temsil etmiyor«, »sivil toplum kuruluşları demokrasiyi savunuyor« türünden haberleri için kullanıldı.

Elbette Kürt hareketinin bütün Kürtleri temsil ettiği söylenemez. Ancak söylenebilecek ve bence doğru olanda, Kürt hareketinin bilhassa kadınlar ve yoksullar tarafından taşınan bir halk kareketi olduğudur. Ve elbetteki Kürt hareketini taşıyan halk kitleleri ile Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası'nın, GÜNSİAD'ın, MÜSİAD'ın, Diyarbakır Ticaret Borsası'nın ve daha bilimum »tuzu kuru« kesimi temsil eden sözde »STK«nın çıkarları aynı değildir. İki kesimin çıkarlarının örtüşmesi, deyim yerindeyse, »eşyanın tabiatına aykırıdır«. Zaman zaman bu sermaye kesimlerinin bazı taleplerinin »silahlar sussun« noktasında halk kitlelerinin talepleriyle örtüşmesi ise doğaldır. Ancak bu doğallık, iki kesim arasındaki temel çıkar farklılıklarının üstünü örtmez.

Bu açıdan BDP genel başkanı Selahattin Demirtaş'ın,

Kürt halkının ezici çoğunluğunun çıkarlarına ters düşen sermaye sahiplerine ve hükümet yakın duran kesimlere tepki göstermesi, onları egemen politikanın sularında piyon olmalarını eleştirmesinden daha doğal bir şey olamaz. Demirtaş'ın »ahlâksızlık« eleştirisine »Pol Pot zihniyeti« suçlamasıyla tepki gösteren Esnaf ve Sanatkarlar Birliği başkanı Alican Ebedinoğlu hiç alınmasın ama ağaların, parababalarının dar çıkarlarını halkın çoğunluğunun çıkarları üzerinde tutmak bence de gerçekten »ahlâksızlıktır«. Ebedinoğlu'na benden nazizane bir tavsiye: camdan evde otururken, etrafa taş atmamak gerekir.

Cengiz Çandar, Ahmet Altan ve »efendilerin« ırkçılığı

Ebedinoğlu ve diğer sermaye çevrelerinin açıklamaları bugünlerde hızlandırılmış olan bir seferberliğe ekleniyor. Bu seferberliğin, BDP ve Demokratik Toplum Kongresi ve de bütünüyle Kürt hareketinin meşruluğunu yıkmaya yönelik ve Türkiye'deki karar vericilerin üzerinde anlaştıkları bir seferberlik olduğu anlaşılıyor.

Önceleri »iyi Kürt-kötü Kürt« misâli, »BDP-DTK« ayrımını gerçekmiş gibi, hatta »keşke BDP'de DTK gibi ılımlı olsa« söylemleri ile Kürt halk kitlelerinin temsilcileri arasına nifak sokma çabaları, bugün topyekün bir demagoji saldırısına dönüşmüş durumda. Bu yaklaşımı, egemen politikayı savunmasına rağmen ciddiye almayan bir tavır koyan Cengiz Çandar'da görmek olanaklı.

Çandar »Kürt siyasi hareketinin açmazı ve krizi« başlıklı makalesiyle DTK'ne de cephe açmış. Yazısında Türkiye'nin demokrasiye yol alabilmesini »12 Eylül'de anayasa değişiklik paketinin geçmesine« bağlayan yazar, BDP'ni »Türkiye'nin »demokratik geleceğini« umursamaz bir mevziye yerleşmekle ve »yanlış zamanda haklı taleplerini«, »yanlış zamanda haksız talep« hâline dönüştürmekle« suçluyor.

Anayasa değişiklik paketinin Türkiye'yi demokrasiye götürceği tespiti zaten hayli tartışmalı. »Yanlış zamanda haklı talebin« sonucunda »yanlış zamanda haksız talebe« dönüşüyor olmasına da ırkçılığı tescilli Cemil Çiçek ile »omurgasını Diyarbakır'ın oluşturduğu sivil toplum kuruluşlarını« referans gösteriyor. Diğer tarafta da »BDP'de ifadesini bulan silahlı Kürt hareketinin yasal zemindeki temsilcileri ile Türk demokrat kamuoyu arasındaki makasın açıldığı« tespit ediyor.

Çandar, »sivil toplum kuruluşu« olarak nitelendirdiği sermaye gruplarının, halkın çoğunluğunu temsil etmediğini bilerek demagoji yapıyor. Bugüne kadar BDP ve DTK'ni egemen politikaya ve sermaye gruplarına

eklemlendiremediğine sinirlenmiş olacak, verip veristiriyor. Ancak, Veysi Sarısözen'in de doğru tespit ettiği gibi, »Kürt hareketinde Öcalan'ın açıklamalarıyla yanılma olacağı« konusunda yanıldığı gibi, »iti ite kırdırabileceğini« zannediyorsa fazlasıyla yanılıyor.

Ama Çandar bir konuda haklı: Kürt halkı ile »Türk demokrat kamuoyu« arasındaki makasın açılması konusunda! Hoş, bunu tespit etmek için deneyimli gazeteci olmaya gerek yok. »Türk demokrat kamuoyu« ne zaman Kürtlere yakınlığa ki, makas kapansın? Hafızalar ne kadar unutkan? DTK'nin eski eşbaşkanı Yüksel Genç'in ateşkes ilânından beş gün sonra kaleme aldığı »Suskunluk...« başlıklı yazısında belirttiği gibi, »Türk demokrat kamuoyu« silahların susmasına dönül ciddi ve cesaretli bir ortak söylem geliştirebildi mi? »Türk demokrat kamuoyu« Kürtler konusunda bir türlü »demokrat« olamadı ki, açılan makas kapansın. Çandar, makası açanların »Türk demokrat kamuoyu« olduğunu biliyor. Bal gibi biliyor, ama »yeni efendilerden« olmaya hareketlendiğinden olacak, karar vericilerin emperyal hırsları için gerekli olan yönelimin sözcülüğünü yapıyor.

Hadi Çandar çıkarlarının gereğini yapıyor ve bir ölçüde karar vericiler arasındaki bir kesimin düşüncelerine ve politikaların tercüman olduğundan, »ciddiyetini« gene teslim edelim. Peki Ahmet Altan'a ne oluyor? »Türk demokrat kamuoyunun« pek sevdiği Altan herhalde gazeteciliği, roman yazarlığıyla karıştırıyor. Öyle ya, romanda pratagonistleri yaratıcılığının çerçevesinde istediğin gibi konuşturur, istediğin gibi hareket ettirebilirsin. Kimse buna engel olamaz. Ama gerçek hayat roman değildir. Gerçek yaşamdaki aktörlere rejisörlük yapmaya kalkışılırsa, bu en hafifinden terbiyesizlik olur. Hele bir gazete yönetmeni böyle davranıyorsa, asıl kendisinin »maksatlı ve manipüle edici« olduğu suçlamasıyla karşı karşıya kalır. BDP'ni, Kürt hareketini herkes, her gazeteci istediği gibi eleştirir, yetmez, yerin dibine sokabilir. Ama objektif gazetecilik, halkın engelsiz haber alma hakkı, gazetecilik etiği gibi konular söz konusu olduğunda, ciddiyet ve sorumluluk gerekir. Ne yazık ki romanlarını keyifle okuduğum sayın Altan biraz fazla manipülatif davranıyor. Taraf'daki gazeteciler yönetmenlerine gazeteci olmanın en temel kurallarını hatırlatırlarsa iyi olacak. Yoksa Taraf gazete olmaktan çıkacak, hükümet bülteni hâline dönüşecek.

Aslına bakılırsa sayın Altan'ın sergilediği bu ırkçı tutum, Taraf'ın genel yayın politikasının izdüşümüdür ve bana kalırsa bir anlık hiddet nedeniyle ortaya konulan bir tavır değildir. Bilinçlidir. Öncelikle şunu tespit edelim: Taraf'ın tirajı ne kadar? 40 bin? 50 bin? Hadi diyelim 200 bin. Peki BDP'yi temsilcisi olarak gören halk kitlesi? Milyonlar! Bu durumda sormazlar mı, senin yayın politikan mı, yoksa BDP'nin politikası mı halk kitlelerinin çıkarına diye? Ha, »Kürtler aptal, dışarıdan yönetilir« diyorsanız, başka.

Bunun da bilindiğinden zerre kadar şüphem yok. Ama mesele Kürt hareketini terbiye etme, egemen politikaya eklemlenme oldukça bilinçli terbiyesizliğin sınırı yok. Taraf'ta yazan ve vicdan sahibi olduğuna inandığım sayın Hilâl Kaplan gibi yazarlardan, Ahmet Altan'ın »kararına katılmadıklarını ve bu karardan vazgeçmesini temenni« etmelerinden ziyade, gazetenin genel yayın politikasını sorgulamalarını ve seslerini daha

gür çıkarmalarını beklemek, Taraf'a, vesayet rejiminin koyduğu baskılara karşı çıkan bir okur olarak beklemek herhalde hakkımdır.

Sonuç yerine

Söylenecek çok söz var. Söylenecek sözlerin hepsi söylendi. Bu bir çelişki değil. »Türk demokrat kamuoyu« beyazlığını, ırkçılığını aşamadığı, eşitliği ve gerçek bir demokratikleşmeyi içselleştirmede; egemen politikanın sözcülüğüne soyunanlar laf salatası yerine gerçekten barış için adım atmadıkları ve sermaye sahiplerinin çıkarları, halk çoğunluğunun çıkarları önüne koyulduğu sürece, ne barış olanaklıdır, ne de basit bir »evet« veya »hayır« ile sonuçlanacak anayasa referandumu demokrasiyi getirebilecektir. Demokratikleşmenin önündeki en temel engel, Kürt Sorunu'nun çözümsüzlüğüdür. Bunun sorumluluğu da en başta bu çözümsüzlüğün sürmesine katkı sunanlardır. Ancak ne emperyal hırslar, ne de hep yeniden üretilmeye çalışılan köle-efendi ilişkileri, herşeyin olduğu gibi ebediyen devam edebileceğinin garantörü olamayacaklardır.

Kürt halkı artık köle değildir. Eşitliği, özgürlüğünü, barışı, demokratikleşmeyi istemektedir. Sevgili Ayhan Bilgen'in doğru tespit ettiği gibi »eski efendiler ve yeni efendi olmaya niyetlenenler« köle-efendi ilişkilerini devam ettirmek isterler. »Ama hiç bir zaman efendi olamayacaklar, ya da kimsenin köleleştirilmesine yüreği elvermeyenler« buna isyan etmektedirler. Kürt halkının haklılığını zaman gösterecektir. Kürt halkının mücadelesi hem kendilerini, hem de »efendileri« olmaya niyetlenenleri kurtaracaktır.

SARRAZİN VE DENEME BALONU

4 EYLÜL 2010

Alman Federal Merkez Bankası'nın ırkçı çıkışlarıyla tanınan yönetim kurulu üyesi Thilo Sarrazin, Almanya kamuoyunu meşgul etmeye devam ediyor. Başlangıçta bir çok kişinin »Sarrazin piyasa değerini artırmak istiyor, dikkate almamak lazım« dediği tartışma, sadece yaygın medyada değil, çoğunluk toplumunun gündelik yaşamında da öne çıkmaya başladı.

Bazı yazarların ve yayıncıların öngörüsü yanlış değil. Sarrazin sahiden kitabının »marketing«ini iyi yapıyor. Hafta başında, İslamı »göçmenlerin entegre olmamalarının en temel nedeni« olarak gören sosyolog Necla Kelek tarafından tanıtımı yapılarak piyasaya sürülen kitap, şimdiden »Bestseller« olma yolunda. ırkçı, genelleştirmeci, sosyal seleksiyonist ve bilim dışı tespitlerin yer aldığı bu kitabın böylesine satılır olmasının nedeni ne?

Sarrazin, henüz Berlin'de Senatör olduğu dönemde de düzenli aralıklarla yaptığı ırkçı söylemleriyle tanınıyordu. Zaten Sarrazin'in Merkez Bankası yönetim kuruluna getirilmesi de, dönemin SPD-LİNKE eylet hükümetinin ondan kurtulma operasyonu olarak görülmüştü. SPD üyesi Sarrazin, tüm eleştirilere rağmen parti üyeliğinden çıkartılmamıştı. Şimdi ise hem parti üyeliğinden, hem de Merkez Bankası'ndaki koltuğundan olacak gibi.

Yaygın medyanın skandalize ederek ele aldığı »Sarrazin Tartışmaları«nın, o koltuğundan olduktan sonra bitmeyeceği gün gibi açık. Çünkü bu tartışmanın ardında duran ve çoğunluk toplumun merkezinde kök sarmış olan ırkçılık gerçeği, fazlasıyla gelişmeye gebe. Bir kere tartışmanın kendisi sakat. Sarrazin, müslüman göçmenlerin »bilgisiz, çok çocuklu, sosyal parazit gibi üretken olmayan« ve bu nedenle de »Almanya'nın zekâ seviyesini düşürecek« insanlar olduğunu söyleyip, açık ırkçı tezlerini basına sunarken, başta SPD olmak üzere bütün siyasî ve ekonomik elitler, sadece »Sarrazin saçmalıyor« ya da »ayıp ediyor, Almanya'nın imajını kötüliyor« gibi sözler ediyorlardı.

Ama ne zaman, »Yahudilerin farklı genleri var« diye açıktan açığa antisemitizm yapınca, Şansölye Merkel dahi müdahale etmek zorunda kaldı. Bence bu noktada son derece rafine bir ırkçılık ve tersinden bir antisemitizm söz konusu. Çünkü müslümanların aşağılanmasına ses çıkartmayıp, »Yahudi genleri« söz konusu olduğunda, Sarrazin'i aforoz etmeye kalkmak ve bunu »Almanya'nın dünyadaki imajı« ile bağlantılı hâle getirmek, bunun en büyük kanıtıdır.

Aslına bakılırsa, ki gazetelerin internet sayfalarına gön-

derilen binlerce okur yorumu bunu gösteriyor, Sarrazin yalnız değil. Sarrazin ne bir meczup, ne de salt kitabının satılması için reklâm yapmayı hedefleyen bir üçkâğıtçı. Hayır, Sarrazin çoğunluk toplumunun düşüncelerine tercüman olan ve Avrupa'nın diğer ülkelerinde (örn. Hollanda, Belçika, Fransa, İtalya, Avusturya, Polonya v.s. gibi) olağanlaşan aşırı sağ ve ırkçı akımların parlamenter temsiliyetinin Almanya'da da olup olamayacağı için deneme balonunu havalandıran bir elittir.

Görüşlerine ne kadar çok insanın katıldığını, SPD genel merkezine üyelikte kalması için kızgın mektuplar gönderen binlerce sosyaldemokrat göstermektedir. SPD yönetimi, her ne kadar Sarrazin'i partiden atmaya çalışsa da, bundan sonraki söylemini, »evet, göçmenler entegre olmak için çaba sarf etmelidir, yoksa geri gitmelidirler« temelinde geliştirecektir.

Tartışmalarda görülmesi gereken bir diğer nokta da, ırkçılığın sadece göçmenlere veya Yahudilere yönelik olmadığıdır. Burada, elbette »Yeni Düşman İslam«ın yanı sıra, hiç te küçümsenmemesi gereken bir Sosyal ırkçılık körüklenmektedir. Aynı bir zamanlar ABD'nde olduğu gibi, nasıl »siyahlar, beyazlardan daha az zekâlı ve daha kriminel« benzeri sözde bilimsel tartışmalar yapıldıysa, burada da »işsizler ve yoksullar içinde bulundukları durumdan kendileri sorumludur« veya »alttabakalardaki insanlara, yapılan yardımlar, alkol, sigara ve diğer bağımlılıklardan kurtulmaları için nakit olarak değil, karnelerle verilmelidir« biçiminde paternalist ve yaptırımcı söylemler bugünden ifade edilmektedir. Yarın, zenginlerin ve orta katmanların oylarının, yoksulların oylarından daha değerli (!) olduğu iddia edilirse, şaşmamak gerekir.

Bu gidişat, neoliberal dönüşümün yeni bir evresine işaret etmekte. Sosyal sorunlar etnitize edilerek veya kalıtım sorunu hâline getirilerek, sorunların asıl nedenlerinin üstü örtülmekte, sosyal ve demokratik hukuk devletinin içinin boşaltılmasına gerekçeler hazırlanmakta, egemen iktidar ve mülkiyet ilişkileri meşrulaştırılmaktadır. Tartışmaların arka planında görülmesi gereken asıl mesele bence budur.

BİR AĞAÇ GİBİ AYAKTA ÖLMEK...

11 EYLÜL 2010

Bugün acı bir gün.

Bugün otuz yılı aşkın bir süre birlikte mücadele ettiğim, siyasi yaşamımda her zaman kendisini örnek aldığım bir dostum, yoldaşım, İspanyol komünisti, antifaşist ve savaş karşıtı aktivist, 10 yıl boyunca Yabancılar Meclisleri Birliği'nde beraberce yönetimde bulunduğum Rogelio Garcia Barosso'nun ölüm haberini aldım.

Henüz bir hafta önce Kunduz Saldırısı'nda katledilen Afganlı sivillerin anısına gerçekleştirilen uyarı nöbetinde omuz omuza idik. Parti toplantısında yan yana oturduğumuz üzerinden 48 saat geçmeden, öldüğünü bildirdiler. Kassel Belediye Encümen Azası sıfatıyla gittiği bir toplantıdan sonra, kalp rahatsızlığı nedeniyle hastahaneye kaldırılmış.

Şeker hastasıydı.

Demek ki 78 yıllık ömrünün ateşine, mücadelecı yüreği de dayanamamış.

Rogelio yaşam dolu bir insandı. Türkiyeli emekçilerin, Kürt halkının sarsılmaz bir dostuydu. Son görüşmemizde, »yahu sizde bayram kutsal değil mi, nasıl o çocukların canına kıydılar, hiç mi vicdan kalmış bu egemenlerde« diye hayıflanarak, Türkiye'deki gelişmeleri anında izlediğini kanıtlamıştı.

Neşe doluydu. Tutarlı bir antifaşistti. Her eylemde en önde gider, o yaşına rağmen, gençlere taş çıkartacak mücadelecilik sergilerdi.

Her fırsatta kendisine, yakından tanıma fırsatını bulduğu İspanyol İç Savaşı'nın ünlü devrimcisi, Basklı Dolores Ibárruri Gómez'i, yani efsanevi La Pasionara'yı örnek aldığını söylerdi. »Dizlerimin üzerinde yaşamaktansa, ayakta ölmeyi tercih ederim« diyen La Pasionara'yı nasıl örnek aldığını ölürken de kanıtladı.

Bir ağaç gibi ayakta ölmeyi becerdi.

Rosa Luxemburg gibi boyu küçüktü, ama devrimci ruhu onu büyütüyordu. İlk kez 1978 yılında, göçmenler için eşit hakların tartışıldığı bir toplantıda tanıdım onu. Barış yürüyüşlerinde, 1 Mayıs mitinglerinde, ırkçı saldırılara karşı gerçekleştirilen eylemlerde, meclis çalışmalarında hep beraber olduk.

Daha çok Türkiye odaklı çalışmalar içerisindeyken, beni Almanya siyaseti ile ilgilenmeye teşvik etti. Onun motivasyonu ile antırkçı göçmen hakları mücadelesine katıldım. Birlikte yerel yabancılar meclislerinin, eyalet ve federal meclislerin kurulmasına destek olduk. Zaman geldi, kurucusu olduğum Emek ve Toplumsal Adalet Partisi – Seçim Alternatifi WASC'ye, oradan da

DIE LINKE partisine üye olmasına bu sefer ben önayak oldum.

İlerleyen yaşına rağmen, hem parti içinde hem de yerel politikada arı gibi çalıştı. Hiç bir zaman üstlendiği görevlerin etiketleri altında ezilmedi, her zaman görevlerini eşitler arasında bir eşit gibi yerine getirdi. »Sıradan bir parti neferiyim« derdi.

Göçmen örgütlerinin, barış hareketinin, sendikasının, antifaşist birliklerin aktif üyesiydi. Çalışma yaşamında da bir işçiden çok, sendikacı oldu. Meslektaşlarını, işverenin tüm baskısına rağmen sonuna kadar temsil etti.

45 yıldan beri Kassel'de yaşıyordu. Franco Diktatörlüğü'nün zulmünden kaçmıştı. Ama boş durmadı, İspanya demokrasi güçleri ile dayanışma ağını ördü. Diktatörlüğün vatandaşlıktan attığı o küçük, ama cesur Madrid'li, daha sonra tüm onuruyla yurttaşlığı geri kazandı.

Sosyal angajmanı, Almanya egemenlerinin gözüne diken olsa da, demokrasi güçlerinin bastırmasıyla, Federal Liyakat Nişanı, Kassel Kenti ve Hessen Eyaleti Onur Madalyası ile ödüllendirildi.

78 yaşında gene sokaklardaydı. Barış için, sosyal haklar için, eşitlik için ve daha iyisi olacağından hiç bir zaman şüphe duymadığı bir sosyalizm için ayaktaydı.

Otuz yıl boyunca yaşamına, mücadelesine beni gıpta ile baktıran Rogelio, ölürken de kendisine gıpta ile bakmamı sağladı.

Bir ağaç gibi ayakta ölmeyi başardı. La Pasionara'nın yoldaşına da ancak bu yakıştırdı. Darısı başımıza diyerek, anısı önünde eğiliyorum.

EGEMENLERİN YENİLGİSİ VE TOPLUMSAL BÖLÜNMÜŞLÜĞÜN TESCİLİ

12 EYLÜL 2010

Yarıdan itibaren bugün yapılan referandumun değerlendirmelerini ve manipülatif haberciliğin örneklerini devamlı görmek olanaklı olacak. Muhakkak ki yaygın medyada yer alacak olan yorumlar, egemen cephenin hangi tarafında konumlanıldıysa, ona göre biçimlenecektir. Hatta şimdiden hangi cephenin, hangi yorumda bulunabileceğini de, televizyonlardaki haber programlarına katılanların söylediklerinden çıkartmak olanaklıdır.

Bu yazının kaleme alındığı saatte (Türkiye saati ile 21:45) Anayasa değişikliği paketi için yapılan halkoylamasında, seçmenlerin yaklaşık yüzde 58'i evet, yüzde 42'si de hayır oyunu kullandı. Katılım ise yüzde 70'in üzerinde oldu. Ancak salt bu sonuçlar, referandumun doğru okunabilmesi için yeterli değildir, çünkü Kürt hareketinin boykot kampanyası da değerlendirme içerisine alınmalıdır. Boykota bilinçli katılımın büyük olması, genelinde Kürt hareketi, özelinde siyasî parti olarak BDP için büyük bir başarı olarak görülmelidir.

Peki bütünsel olarak bakıldığında, referandumun sonuçları nasıl değerlendirilebilir? Öncelikle küçük bir farkla evet oylarının kazanması, özünde egemen cephenin her iki tarafı içinde bir yenilgi olarak değerlendirilmelidir. Yani Türkiye'deki karar vericilerin ne AKP ile uzlaşan ve bütünleşen kesimleri, ne de CHP-MHP ekseninde birleşen kesimleri istedikleri sonuçları elde edebilmişlerdir. Yüksek oranlı evet oyunun çıkarmaması, AKP'nin oyun alanını daraltmış, Kılıçdaroğlu liderliğindeki cephenin de tasfiyesini engellemiştir.

Sonuç itibarıyla yarıdan itibaren hem AKP'nin Kürt karşıtı çizgisi zayıflayacak, hem de egemen cephenin diğer tarafındaki CHP'de Kılıçdaroğlu çizgisi güçlenecek ve böylelikle, sadece söylem temelinde dahi olsa, demokratikleşmenin gerekliliğine uygun vurgulamalar güçlenecektir. Bu da radikal demokratlara daha geniş hareket olanakları yaratacaktır. Seçmen nezdinde 12 Eylül Anayasa'sı saygınlığını yitirmiş ve yeni bir demokratik anayasanın gerekli olduğu gerçeği meşrulaşmıştır. Bu durum, egemen cephenin taktik değişimine gitmesini zorlayacak ve bunun sonucunda da Kürt hareketine ve Kürt hareketi ile önkoşulsuz bütünleşmesini kanıtlayan radikal demokrat akımlara yeni mevzilerin kazanılmasına yarayan bir toplumsal iklimi oluşturma olanağı yaratacaktır.

Referandum sonuçları, egemen cephenin her iki kanadının yenilgisinin yanı sıra, Türkiye'deki sol ve sosyalist hareketin kimi çevreleri için de ciddi bir yenilgi

anlamını taşımaktadır. Kürt hareketini kimi zaman otoriter, kimi zaman küçümseyici, ama her seferinde »efendici« bir dille »evet«, »yetmez, ama evet« veya »hayır« pozisyonuna çekmek isteyen sol ve sosyalist güçlerin, egemen cepheye eklemlendikleri ve bu şekilde önemli bir demokrasi sınavında yetersiz not aldıkları tespiti vicdansız olmayacaktır. Maalesef bu güçler esas olan ile talî olan, yani ezilenlerin ve emekçilerin gücünü katlama konusunda siyasî rüştlarini kanıtlayamamışlardır. Sol ve sosyalist güçlerin bu kesimleri aldıkları pozisyonlarla, Kürt coğrafyasında milyonların katıldığı bir demokrasi hareketinden kendi kendilerini dışlamışlardır. Referandum sonuçlarını doğru tahlil edip, şimdi radikal demokrasi cephesini kurmada üstelenecekleri roller üzerine düşünmeleri için 13 Eylül ve sonrası iyi bir fırsat verecektir. Ancak bunun içinde sadece bir haftaları kalmıştır, çünkü barış ve savaş sorusu 20 Eylül'den itibaren gündeme oturacaktır.

Referandumun, eğer galibiyetten söz edecek olursak, tek galibi Kürt halkıdır. Kürt halkı ve kurumları, bu referandumda siyasî öngörülleri, taktikleri ve halka dayanan mücadele biçimleriyle haklılıklarını kanıtlamışlardır. Mehmet Altan gibi akli başında bir bilim adamının dahi, henüz sonuçlar tam olarak gelmeden »Diyarbakır'da tüm tehditlere, baskılara ve yıldırımlara rağmen seçmenin yüzde 35'inin sandığa gitmesi, Güneydoğu'da bir kırılmaya işaret eder« biçimindeki yorumu, yarıdan itibaren Kürt hareketine ve BDP'ne yönelik manipülatif demagojik saldırıların düzeyinin ne denli olacağını göstermektedir. Mehmet Altan'ın, ateşkes döneminde yapılan operasyonlara, bölgedeki tutuklamalara, baskı ve polis şiddetine, topyekün medyatik saldırılara rağmen, BDP'nin başarısını küçümsemeye çalışması, liberal kesimin basiretsizliğine ve vicdansızlığına işaret etmektedir. Liberal kesimin sözcülleri, ülkenin demokratikleşmesi ve barışın tesis edilmesi konusunda güvenilecek aktör olma konumlarını yitirmişlerdir.

Her ne kadar referandum sonrasında demokratikleşme çabaları için daha uygun bir ortamın oluşması söz konusu olsa da, gene ciddi bir toplumsal tehlike söz konusudur. Aynen son yerel seçimlerde görüldüğü gibi, bu referandum da Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan toplumun üçe bölünmüşlüğünü tescil etmiştir. Neredeyse yarı yarıya olan »evet« ve »hayır« oylarıyla Kürt halkının başarılı boykotu, toplumun üçe bölünmüşlüğünün ülke geleceği açısından taşıdığı tehdit unsurlarının küçümsememesi gerektiğini göstermektedir.

Boykot ile birlikte Kürt coğrafyasındaki demokratik özerklik hareketi güç kazanmıştır. Egemenler, siya-

seten başarı kazanan Kürt hareketinin bundan sonra atacağı her adıma bir biçimde karşılık vermek zorunda kalacaklardır. Boykot, »muhatap« sorusunu yanıtlamış, Kürtlerin ezici çoğunluğunu temsil eden BDP'ni, Kürt halkı adına parlamenter düzeyde konuşma hakkına sahip tek parti konumuna getirmiştir. Şimdi Fırat'ın Batı'sındaki demokrasi güçleri için şapkayı önüne koyup düşünme zamanı gelmiştir. Ya, tüm ülke için demokratik özerklikle Demokratik Cumhuriyet mücadelesinin saflarında yer alınacaktır, ya da egemen cephenin taraflarından birisinin politik sularının girdabına katılacaktır. Referandum sonrasında üçüncü bir yol kalmamıştır.

Referandum, halka dayanan, halk kitleleri ile birlikte ve onların doğrudan kontrolü altında olan hareketlerin, devlet aygıtının, uluslararası güçlerin ve ayırıcı, ırkçı, milliyetçi saldırıların tüm baskısına rağmen başarılı olabileceğini kanıtlamıştır. Demokratik Cumhuriyet treni artık yola koyulmuştur. Treni kaçırınlar, tarih sayfalarında nasıl anılacakları düşünerek bundan sonraki adımlarını atmalıdırlar.

Fırat'ın Batısı nihaî kararını vermeli, güneşin Doğu'dan doğduğu gerçeğine artık gözlerini kapatmamalıdır.

YENİ TIP IRKÇILIK: »BİYOLOJİZM« VE »KÜLTÜRALİZM«

25 EYLÜL 2010

Federal Merkez Bankası eski yönetim kurulu üyesi Thilo Sarrazin'in ileri sürdüğü tezlerin Batı Avrupa toplumlarının merkezinde ne denli yerleşik olduğunun kanıtını, İsveç'te yapılan Parlamento Seçimleri bir kez daha kanıtladı. »İsveç Demokratları« adını kuzu postu gibi taşıyan ırkçılar, bir Avrupa ülkesinin parlamento-suna daha girmeyi başardı.

Aslına bakılırsa bu kendiliğinden olan bir gelişme değil. Batı Avrupa demokrasilerinin neoliberal dönüşümü, sosyal devlet erozyonu, dış politikanın militaristleştirilmesi ve yeni »tehdit« algıları gerekçe gösterilerek yürütülen demokratik hak budanımı, imtiyazlı coğrafya halklarını yeni travmalara boğuyor. Avrupa'daki sosyaldemokrat ve yeşil partilerin cephe değiştirerek, neoliberal cephenin »ılımlı kanadını« oluşturmaları, özellikle orta katmanların, neoliberalizmin agresif-asosyal retorikine karşı göstermeleri beklenen direnci zayıflatıyor, »biyolojik ve kültürel nedenlerden dolayı entegre olmayan müslüman göçmenler« demagogisi karşısında korku toplumunun doğal reflekslerini göstermelerine neden oluyor.

Gelişmeler, yeni tip bir ırkçılığın »biyolojizm« ve »kültüralizm«in- Avrupa toplumlarını boyunduruğu altına almaya başladığını gösteriyor. Tartışmalarda dikkat çeken husus, özellikle banal ırkçı söyleme başvurmadan, sözde bilimsel (!) gerçeklerin, »müslüman göçmenlerin kültürel olarak Avrupa'ya uyum sağlayamadığını« ve »biyolojik yapılarından dolayı daha fazla çocuk doğurarak, Avrupa toplumlarının zekâ seviyesinin düşmesine neden olduklarını gösterdiği« iddia ediliyor ve akabinde de, »bu toplumsal tabuların artık tartışılması gerektiği« ileri sürülüyor olmasıdır.

»Üstün Avrupa kültürünün, müslüman göçmenlerin aşırı çoğalması sonucunda tehdit altında olduğu«, »İslamın, demokrasi düşmanı bir din olduğu« veya »Avrupa'nın bir islami tsunami tehditi ile karşı karşıya olduğu« türünden iddialar, ciddiyetleri ile tanınan liberal veya muhafazakâr gazetelerde dahi yer alabiliyor. Sarrazin'in psoydo-bilimsel verilere dayandığı kitabının bir-iki haftada 650 bin gibi bir satışa ulaşması, aralarında Necla Kelek gibi göçmen kökenlilerin de yer aldığı elitlerin Sarrazin'e sanki »mağdur«muş gibi sahip çıkmaları, ırkçı tezlerin çoğunluk toplumlarının ezici bir kesimi tarafından doğru olarak kabul edildiğini gösteriyor.

Ancak, bu yaklaşım sadece müslüman göçmenleri hedef almıyor. Aynı zamanda çoğunluk toplumlarına mensup işsizler, sosyal yardıma muhtaç olanlar

ve yoksullar da »sosyal parazitler« suçlamasının kapsamına alınıyor, bir nevi »sosyal ırkçılığa« maruz bırakılıyor. Sonuçta da, ücretlerin düşürülmesi, çalışma koşullarının sertleştirilmesi ve refah seviyesinin azalması tehditi altına bunalan orta katmanlar, ki bunlara büyük işletmelerin çekirdek kadro işçileri de dahildir, genel olarak yoksulları ve müslümanları, kendi yaşam standartlarını tehlikeye sokan tehdit unsurları ve devletin otoriter yöntemlerle kendi »mahalleleri« dışında tutmasını istedikleri »toplumsal tortu« olarak görüyorlar.

Joost Lagendijk Çarşamba günü Radikal'daki makalesinde, Avrupa'daki İslam karşıtı partilerin yükselişini »bir azınlığın aşırılığı« olarak görüyor ve »felaket tellallığı yapmanın alemi olmadığını« söyleyerek, Avrupalıların çoğunluğunun bu partilere karşı çıktığını iddia ediyor. Lagendijk oy verme konusunda haklı. Ama mesele çoğunluğun oy vermesi değil, mesele bu »aşırı« partilerin, sosyaldemokratlar ve yeşiller dahil, etabile olmuş bütün partilerin ve dolayısıyla Batı Avrupa demokrasilerinin giderek daha otoriter ve göçmenlerden ve yoksullardan başlayarak, sonucunda Avrupa toplumlarının genelini etkileyecek antidemokratik, baskıcı ve yaptırımcı bir politikaya yönelmelerine neden olmasıdır. Söz konusu olan, Lagendijk'in dediği gibi »bir azınlığın yanlış« değil, çoğunluk toplumunun ırkçı histerisidir. Yeni tip ırkçılık, çoğunluk toplumlarını, sorunların gerçek nedenlerine karşı körleştirmektedir.

Maalesef bu gidişata dur diyebilecek olan Avrupa politik ve toplumsal solu, aynı korkudan donan bir tavşanın ürkekliği ile hareket ettiğinden, toplumsal direnç mekanizmalarını tetiklemekten hayli uzak ve sosyal sorunların etnitize edilmesine karşı bir tavır alamamakta. Halbuki tüm çelişkilerin egemen iktidar ve mülkiyet ilişkileri üzerine kurulduğunu, Avrupa'da yayılan ırkçılık »virüs«ün, saf kültürde kapitalizm virüsü olduğunu, ırkçılığın ve neoliberalizmin panzehirinin demokrasinin demokratikleştirilmesi olduğunu soldan iyi bilen yok gibi.

Ama bilmek yetmiyor – Avrupa solu bunun gereğini bilincine çıkartmadıkça, meydan sağ popülizme kalacak. Gelişmeler, Avrupa'nın, demokrasinin içinin iyice oyulacağı karanlık bir yöne doğru gittiğini gösteriyor.

TARAF GAZETESİ VE AKP'NİN BARIŞI

28 EYLÜL 2010

Son günlerde Taraf gazetesini okuyanlar, ha şimdi ha yarın »barış gelecek« kanısına kapılabilirler. Köşe yazılarında ve aslında birer yorum olan haberlerinde gazete tarafından mütemadiyen AKP Hükümeti'nin »bu sefer« barışı getireceği iddiası işleniyor. Açıkcası, kim getirirse getirsin de, yeter ki barış olsun diyeceğim, ama ah o »müzmin muhalif ruhum« kahrolsun, barış, iyi güzel de, kimin barışı diye sormadan edemiyorum.

Öncelikle, hiç lamı cimi olmadan, bir noktanın altını çizmek gerekiyor: Eğer bugün Abdullah Öcalan ile devlet görüşüyor, kamuoyunda bu makul görünüyor ve bazı »adımlar« atılıyorsa, bu ne AKP'nin, ne de devlet içerisindeki karar vericilerin isteği ile olmaktadır. Böylesi bir sürece girilmesinin temel nedeni, halka dayanan ve sınıfsal olarak yoksullar ile kadınların taşıdığı seküler Kürt Özgürlük Hareketi'nin mücadelesinin ve Kürt halkının açık iradesinin bir sonucudur. Barış sürecinin, ki şimdilik sadece devletin bazı niyet sinyallerinden başkası ortada görülmemektedir, muhtemelen başlamış olmasını salt AKP'ne ve referandum sonucuna bağlamak, çok açık bir biçimde süregiden tasfiye çalışmalarının bir parçası olarak bir manipülasyon ve Kürt Özgürlük Hareketi'nin halk nezdindeki meşruiyetini çürütme uğraşısıdır.

Diğer taraftan ise, Kürt halkını ve muhalif kesimlerin en azından bir bölümünü egemen politikaya ekleme çabasıdır. Aksi olsaydı, bilhassa Taraf gazetesi başta olmak üzere, benzer yaklaşımı gösteren liberal kesimler – en azından liberal düşüncenin özgürlükçü ruhuna gölge düşürmemek için – AKP Hükümeti'nin TBMM'ndeki çoğunluğu ile sivriliklerini yumuşatabileceği onlarca yasa için neden adım atmadığını sorgular, BDP'ne yönelik geliştirdikleri baskının onda birini AKP'ne yönlendirirlerdi. O açıdan liberallerin Türkiye'nin barışçıl bir demokratikleşme sürecine girmesi konusunda güvenilir bir aktör olmadıklarını söylemek gerekir.

Görüşlerini sol iletişim, küreyel, özgürlükçü sol veya marksist.org gibi internet sayfalarından ilgiyle takip ettiğim solliberal ve pragmatist-realist sol olarak nitelendirebileceğim – ki bunu kesinlikle bir hakaret olarak ifade etmiyorum, tam tersine solun tüm renkleriyle ele alınması gerektiğini savunurum – kesimlerden bazı arkadaşlar, daha önce de olduğu gibi, bu eleştiri ile »vesayete karşı çıkan« Taraf gazetesine haksızlık ettiğimi söyleyeceklerdir. Türk militarizminin Taraf'a karşı sindirme operasyonlarına karşı çıkanlardan birisi olarak, gazetenin kendisine değil, yayın politikasına eleştiri getirdiğimi belirtmem gerekir. Eleştirilerim, Taraf gazetesinin aynı Rosa Luxemburg'un ifade

ettiği gibi, »özgürlük, her zaman farklı düşünenin, düşüncesini ifade etme özgürlüğüdür« ilkesine uygun olarak, yayınına hiç bir baskı altında olmadan sürdürmesini desteklediğimi de değiştirmez. Her ne kadar bu yaklaşımı tersinden biz sosyalistlere ve Kürt hareketine göstermediklerine hayıflansam da.

Manipülasyon ve dezenformasyonun aleti olmak

Taraf gazetesine yönelik eleştirilerimi somutlaştırmak için gazetenin 28 Eylül 2010 Salı günü sayısındaki Melih Altınok, Yıldırım Oğur ve Kurtuluş Tayiz'in köşelerinden alıntılar yapmak istiyorum. Gene başlangıçta vurgulayayım: maalesef son dönemlerdeki tartışmalarda isimler öne çıkartılarak, hedef hâline getirilmektedirler ve bu kesinlikle kabul edilebilir bir durum olmamalıdır. Bu yazıda üç ismi anarak, sadece görüşleri ile ilgili eleştiri yapmak istiyorum. Kişisel olarak hiç birisine karşı bir garezim yoktur. Eleştiri dilimin sivrililiğinin yanlış yöne çekilmesini istemediğim için bunları vurgulamak istedim.

Alıntılara başlamadan önce, bir noktanın da altı çizilmelidir düşüncesindeyim: böylesi dönemlerde, yani bir devletin karar vericilerinin kamuya açık olmayan bir biçimde karşıt veya düşman olarak gördükleri bir kesimin temsilcileri ile görüşmeye başladıklarında medyaya düşen bazı bilgilerin manipülatif ve yönlendirici olduğunu bilmek gerekir. Aksi zaten eşyanın tabiatına aykırıdır. Uzun yıllar basın sözcüsü mesleğini icra ettiğimden ve serbest gazetecilik de yaptığımdan, kritik dönemlerde belirli merkezlerden, özellikle devlet kurumlarından gelen haberlerin, bu haberler »karşı tarafa« teyid edilmediğinde, doğruluğundan kuşku duymak gerektiğini ve profesyonel gazetecilerin de bunu çok iyi bildiklerini öğrendiğimi söyleyebilirim. Bu gerçek, dünyanın her yanında geçerlidir. O nedenle, belirli kanallar üzerinden gelen bilgiler, profesyonel bir gazeteci için »haber« değil, tek taraflı ve dezenformatif »istihbarattır«. Subjektif bir bilgi ile objektif bir haberin yazılabilmesi olanaklı değildir.

Örneğin Kurtuluş Tayiz, Salı günü Taraf gazetesinde »Eve döntüşte Mahmur modeli« başlıklı yorumunda (ve daha önce manşete çıkan haberlerinde) olanaklı olmayı olanaklı yapıyor, yani subjektif bilgilerle, objektif gazetecilik (!) yapmaya çalışıyor. Doğrudan alıntılarsak, Tayiz şu tespitlerde bulunuyor:

»İmrallı'da bir süredir devam eden devlet-Öcalan görüşmeleri hızla sonuç veriyor. PKK sınırışına çekilmeye başladı. Ateşkesin süresize dönüştürüldüğünün ilan edilmesi an meselesi. (...) Kürt sorununda silahları

devre dışı bırakacak çözüm modeli üzerine yürütülen gizli görüşmelerin bugün yarın kamuoyuna – en azından bir kısmının – açıklanması bekleniyor. (...) Kandil’de liderlik çekişmesinin olabileceği, olduğu tartışma götürmez. (...) Aldığım bilgilere göre de Türk tarafı Kürt yönetimine sınırötesi yapmama sözü bile vermiş durumda. (...) Silahsızlanma için de Mahmur modeli kamplar düşünülüyor.»

Sadece bu kadarlık bir alıntıda bile, bırakalım doğruyu-yanlışı, gazetecilik etiği açısından eleştirilecek onca nokta var, ki insan nereden başlayacağını bilemiyor. Manşete çıkan haberlerinde de aynı yöntem söz konusu olduğundan, Kurtuluş Tayiz’in doğrudan devletin bir kesiminin servis ettiği manipülatif bilgilerle, dezenformasyona bilinçli bir biçimde alet olduğunu düşünmemek elde değil. Öncelikle şu soruları sormak gerekiyor: devlet-Öcalan görüşmelerinin hızla sonuç verdiğini; ateşkesin süresize dönüşebileceğini; gizli görüşmelerin açıklanacağını veya Kürt yönetimine kimin neden hangi sözü verdiğini hangi bilgiye dayandırıyorunuz? Madem »Türk tarafının« söylediklerini biliyorsunuz da, »Kürt tarafının« ne düşündüğünü neden belirtmiyorsunuz? Mahmur modeli kampların, o kamplarda kalacaklar tarafından kabul edildiğini nereden çıkartıyorsunuz? Tamam, gazeteciler bazen bilgi aldıkları kaynakları açıklamazlar, ama bu genellikle devlete veya devlet kurumlarını ilgilendiren haberler söz konusu olduğunda yapılır. Devletten gelen bilgiler yayınlanır ise, bilgiyi veren kişinin, kurumun veya hükümet yetkilisinin adı, sanı verilir, aksi takdirde buna asparagaz denilir. Bu basit, ama temel gazetecilik kuralını neden uygulamıyorsunuz?

Silahsızlanma için devletin neler düşündüğünü dahi bilen, ama»Kürt tarafının« konuyla ilgili düşünceleri hakkında (kendi ifadesiyle) »bir bilgisi olmayan« sayın Tayiz’e biz yardımcı olalım. Kürt hareketinin farklı kurumları arasında gûya bir »ayrışmayı« kanıtlamak için hayli adımı andığı DTK’dan bir örnek verelim. Kürt hareketini yakından tanıdığından hiç şüphe duyulamayacak olan, DTK eski eşbaşkanı ve Günlük gazetesi yazarı Yüksel Genç bakın ne diyor:

»(...) Söz konusu haberlerin bir devlet ve hükümet niyetinin dışı vurumu olduğuna da şüphe yok. Yine de PKK’nin çekildiğini varsayalım, Yeni Şafak’ın haberine göre Kandil’den de çekilecek! Nereye? Çöl ortasındaki Mahmur kampına. Onun için bu »düz ovanın« bir esaret ve imha hali olmayacağını kim garanti edebilir? Çift tarafı ateşkes sürecinin epey bir zamandır uygulandığı »Sri Lanka« örneği de orta yerde duruyor iken, PKK’liler imha edilmeyeceklerine nasıl inanacaklar? Uzun bir süredir PKK içerisindeki yetkililer kendilerine Tamil Elam Kaplanlarına uygulanan politikanın ve vahşetin uygulanacağı kaygısını dile getiriyorlar. Bu kaygıları giderecek teminat konusunda devlet ne düşünüyor?

Soruların yanıtını da ilgili gazeteler yazarsa öğreneceğiz ama, bahsedilen geri çekilme taleplerinin karşılık bulması için; Kürt sorununda köklü çözüm yöntemleri ve projelerinin ortaya konması, bu konuda PKK’nin ve Öcalan’ında dahi olduğu müzakere süreçlerinin başlatılması gerekecektir. Bunlar olurken güven artırıcı ve güveni koruyucu teminatlar, araçlar, hatta uluslararası yapılarda devreye girebilmeli, hatta süreçler şeffaf kılınmalıdır. Aksi biraz zor görünmektedir. Bu

tür haberleri yapanlarda sadece bir tür özel savaş işlevi görmeyen ötesine geçemeyeceklerdir.« (28 Eylül 2010 tarihli Günlük gazetesi)

Kurtuluş Tayiz’e sormadan edemeyeceğim: Kürt hareketinin meşru bir temsilcisinin söyledikleri ortada. Hani birbirinizi de tanıyorsunuz. »Kandil’de liderlik çekişmesinin olabileceği, olduğu tartışma götürmez« olduğunu biliyorsunuz da, bir telefon kadar uzak olan Yüksel Genç ile konuşmayı mı aklınızdan geçiremiyorsunuz? Öğretim görevlisi değilim ama, öyle zannediyorum ki, Gazetecilik Yüksek Okulu’nda sınava girseydiniz ve haberleriniz ile salt alıntıladığım yorumunuz sınav konusu olsaydı, hiç ama hiç geçer not alamazdınız. Hocanız muhtemelen size »Sevgili öğrencim, gazeteci mi olmak istiyorsun, yoksa devletin enformasyon dairesi sözcüsü mü?« diye sorardı.

Sürecin »nimetleri« ve muhalifler

Gazetenin aynı tarihli sayısında »Barış: 6-Savaş:0« başlığıyla yorum yapan Yıldırım Oğur ise, böylesine ciddi bir süreci futbol maçına benzeterek sevimli bir dil kullanmaya çalışmasına rağmen, maalesef sevimli olamıyor. Başlangıçta Aysel Tuğluk’un iyimserliğini referans alıyor, akabinde de Tuğluk’un da içinde bulunduğu »yıllardır Kürt sorununda herkesten fazla duyarlılık gösteren kesimlerin« sessizliği ve duyarsızlığının »barış havasının yayılmamasında (...) etkisinin büyük« olduğunu söyleyerek, o kesimleri topa tutuyor. »Duyarlı kesimler« olarak tanımladığı (aslında adını vermeden Kürt hareketini ve Kürt hareketi ile dayanışma içerisinde davranan demokratik çevreleri kast ediyor ya, biz anlamamış gibi yapalım) kesimlerin »hiç bir şey yapmadan, öylece durduklarını«, ama aynı zamanda »ancak silahlar sustuktan sonra konuşulabilecek bir hak olan anadilde eğitimle hükümete »yapamazsın ki« çektiklerini« belirtiyor.

Oğur devamla hakaret de ediyor: »Aynı mızıkçı çocuk ruh hali Kürt cephesinin bir kısmında da var. Hainler, işbirlikçiler, içindeki Türk ortaya çıkan sahte demokrat avcısı ANF sitesinde her dakika »Ama ama nasıl olur, çözüm, barış, bu AKP ile« türü çaresizlik kokan analizler konuyor. Ben buna »barış kıskançlığı« diyorum. Kürt barışını bu muhafazakâr, İslamcı hükümetin yapıyor olmasını kaldıramıyorlar. Barış heyecanının bile önüne geçen politik bir körlük bu. Ezber o kadar bozulmuş durumda ki »barış süreci bir tökezlese« diye pusuya yatan »barış yanlıları« bile var. Kürt meselesinde her dakika imza toplayan aydınlar, STK’lar, otel odası tutup Kürt sorununda çözüm istiyoruz diye on bin tane inisiyatif kurmuş olanların ortalıklarda görünmemesinin açıklaması bu barış kıskançlığı«.

Okurdan, bu satırları bir kaç kez okumasını rica edeceğim. Sindire sindire. Oğur kendisini AKP’nin barış getireceğine o kadar inandırmış ki, onyıllardır bu ülkede canı pahasına mücadele edenleri tek bir çırpıda siliveriyor, hakaret edip, dalga geçiyor. Nedense eli »pusuya yatan barış yanlılarını« tek tek isimleri ile anmaya yanaşmamış. Lafi ortaya atıp, isteyen istediğini alsın mı diyor acaba? Hem nalına, hem mihına – hem »sahte demokrat avcısı ANF«ye, hem barışseverlere... Birazcık kaldığını zannettiğim etik anlayışını da bir çırpıda yeni iktidarın, yeni elitlerinin ukalahlığıyla yok ediyor. Maalesef ortada bozulan ezber falan yok, bozulan gazetecilik anlayışının, etiğinin ta kendisi. Yıldırım Oğur’a yaptığı

bu hakaretlerin karşısında söylenecek tek laf kalıyor: Allah akıl fikir, biraz da vicdan versin!

Bilgisayar ekranı başında yürütülen tartışmalarda her zaman dikkatimi çekmiştir: ne kadar özgürlükçü, demokrat, akli başında olursa bile, klavyenin başına geçildiğinde çok kez kullanılan dilin, karşı tarafla tartışma esnasında hakaret sınırını aştığına tanık oldum. Öyle ya, yazdığımız yazının, sarf edilen kelimelerin muhatap üzerinde nasıl etkide bulunduğunu görmek için, muhatapın yüzünü, mimiklerini, tepkisini görmek gerekiyor. Bilgisayar ekranında bu olanaklı olmadığından, yapılan eleştirinin dozunu artırırken, hep »bu laf bana söylenilseydi, nasıl tepki gösterirdim« diye düşünmek lazım, yoksa farkında olmadan eleştiri yerine hakaret edilebilir. Hele hele yazıları günlük bir gazetede yayımlanan bir gazeteci için bu kural son derece önemlidir. Özellikle benzer bir yaklaşımın kendisine yapıldığı her fırsatta dile getiren bir gazetecinin buna son derece hassas davranması gereklidir diye düşünüyorum.

Maalesef »Sol açık« başlıklı köşesinden yorumlarını okuma fırsatı bulduğum Melih Altınok, belki de kendisine radikal soldan gelen eleştirilerin yarattığı rahatsızlıkla, kullandığı kelimelerin ne denli hakaretvari olduğunu fark edemiyor. Kürtleri, Kürt hareketini veya onlara yakın duran solu / sosyalistleri eleştirebilirsiniz, ama »polemik« yapıyorum zannederek, dalga geçmeye veya varsayımlardan hareketle, hakarete varan bir dil kullanırsanız, ne inandırıcılığınız kalır, ne de görüşlerinizin bir ciddiyeti.

Örneğin 28 Eylül 2010 tarihli köşenizde »Bereket siyasal iktidar da bu durumu fark etti. Savaşın bitmesi ve kanın durması için başlatılan ancak ağır aksak ilerleyen demokratik açılım karşısında Türkiyelilerin tavrının, histerik söylemlerle kışkırtıcılık yapan milliyetçi parti ile tasfiye paranoyasından mustarip Kürt ve Türk solunun bazı kesimlerinin ittifakından etkilenen kesimlerinin refleksi tepkisinden ibaret olmadığını kavradı« tespitinde bulunursanız, bazı soruların sorulmasına tahammül etmek zorunda kalırsınız.

Hadi diyelim siyasal iktidarın »savaşın bitmesi ve kanın durması için« bir »açılım« yaptığına inanıyorsunuz (hoş bunun aksini kanıtlayan onca gösterge bu inancınızın temelsiz olduğunu gösterir ya, o başka mesele), inanca karşılmaz diyelim. Ancak hangi sosyolojik verilere ve gözlemlere dayanarak »histerik milliyetçi parti ile Kürt ve Türk solunun bazı kesimlerini« aynı kefiye koyduğunuzun açıklamanız lazım. Yani, MHP ile Kürt ve Türk solunun bazı kesimleri aynı cephede ve histerik olarak da hepsi barış karşıtları, öyle mi? Diğer taraftan devletin en üst katından, yani Cumhurbaşkanını ve hükümet tarafından bizzat »Kürt hareketinin tasfiye edilmesi planından« bahsedilirken, siz onlardan iyi biliyorsunuz ve Kürt ve Türk solunun bazı kesimlerini paranoyaklıkla suçluyorsunuz. Allah aşkına, bu yazdıklarınıza kendiniz de inanıyor musunuz?

Türkiye’de yaşamadığımdan, Türkiye solunu basit bir genelleştirmeye »(...) safını, içlerinde değişime direnen elitlerin, ulusalcıların ve faşistlerin çoğunlukta olduğu cephede« seçtiğini yazarak, sola yönelik hincınızı küfre dönüştürmenizi, son derece rahatsız olmama rağmen, yorumlamayacağım, ama Türkiye solunun homojen bir yapıda olmadığını bal gibi bildiğinizden hareketle,

bari yalanla dolu küfür kullanmayınız önerisinde bulunmak isterim.

Diğer tarafta da BDP için hem »sürecin en aktif aktörü olmalı« diyorsunuz, hem de politik öngörüsü olmayan, temsil ettiği halk kesimlerinin tavrına kör ve ısrarcı bir parti olduğundan bahsediyorsunuz. Ve ardından da BDP’ye biçtiğiniz rolü açıklıyorsunuz: »Bunca yıldır süren mücadelenin bir iktidar kavgası mı yoksa ezilmiş bir halkın hürriyet mücadelesinin önderliği mi olduğunu göstermeleri için somut bir fırsat var önlerinde. Bir takım kaprislere gelmesi kaçınılmaz direnen taraf mı olacaklar yoksa onun mimarı mı?

Bunun için de artık, barışın önündeki en büyük engel haline gelen, üst düzey PKK kadrolarının siyasi bekası probleminin, karnından konuşmayı âdet haline getirmiş bazı aydınlarımızın iddia ettiğinin aksine, Kürt halkının başat kaygısı falan olmadığını görmeleri, dahası kabul etmeleri gerekiyor. (...) Kürt siyaseti, kazan kazan mantığıyla bugün için siyasal iktidarın ve küresel güçlerin de gerçekleştirmeye kararlı olduğu hamlelere kolaylık sağlamalı. Ulusalçı muhalefetin hükümetin barış adımlarına direnci karşısında, »düşmanınım düşmanı dostumdur« zihniyetiyle sessiz kalmak yerine, jel vazifesi görececek bir takım ufak jestlerle akışı kolaylaştırmalı.«

Aslında öyle »üst düzey PKK kadroları« falan diyip, ardından bazı aydınları (kimler acaba?) »karnından konuşanlar« olarak nitelendirmenize, Kürt halkının başat kaygısının ne olduğunu tespit etmeye kalkışmanıza falan hiç gerek yok. Üstte yaptığım alıntılardaki tespitlerinizin hiç birinin temeli olmadığını uzun uzun kanıtlamaya çalışmayacağım, çünkü insan zekâsına hakaret etmeye yanıt verilmez. Ama aynı alıntıda gerçek niyetinizi ne güzel açıklamışsınız: işte Kürt hareketi Türkiye’deki egemenlerin ve küresel güçlerin emrine amade olmalıdır. O kadar lafa ne gerek var? Eski solcu olduğunuzdan, size emperyalizm tahlillerini falan anımsatmak niyetinde değilim, ama bir liberal olarak bile »küresel güçlerin« halkların çoğunluğunun »bekası« için hamlelerini atmadıklarını, her hamlenin ardında bir azınlığın çıplak ekonomik, politik ve stratejik çıkarlarının olduğunu biliyorsunuzdur.

Yani, küresel çaptaki zenginliklerin yüzde sekseninden fazlasını elinde tutan, bunun değişmemesi için dünyanın hemen her yerinde uluslararası hukuka aykırı savaşlar çıkaran, işgaller gerçekleştiren, gelişmekte olan ve az gelişmiş ülke halklarına ekolojik felaketler, açlık, sefalet, sömürü ve baskıdan başka bir şans tanımayan dünya egemenlerinin hamlelerinin savunuculuğunu yapıyor ve yoksullar ile kadınlara dayanan bir halk hareketini bu hamlelerin kolaylaştırılması için »jel vazifesi« (herhalde ayıp olur diye »vaselin« demediniz, ama ona karşılık çıkıyor) görmeye davet ediyorsunuz. Başka arzunuz?

Yazınızın sonunda da »kaybedenler klübündekileri, kazananlar derneğine« çağırıyorsunuz, bu dernekte kaybedenlerin »uşak« olmaktan başka şansları olmadığını bile bile. Devamla »Müzmin muhaliflik kader olamaz. İçinde bulunduğumuz sürecin AKP’ye sunduğu nimetlerden bizim de tatmamız için yersiz kaygılarımız dışında önümüzde hiç bir engel yok. Bu kez yalnızca yakınan değil, başaran olalım, barışa ortak olalım, hep beraber kazanalım« diye yazınızı bitiriyorsunuz.

Ne diyeyim, size kolay gelsin. Biz müzmin muhalifler, muhalif oluşumuzu radikal demokrasiye hep en zayıfın perspektifinden hareketle belirlemeye çalışıyoruz. Barışın, egemenlerin lütfuyla değil, mücadele ile kazanılacağına, demokrasinin ancak halkın kendi eseri olduğunda gerçek demokrasi olabileceğine inanıyoruz. Ve iktidar oldum zannederek, iktidara »kraldan fazla kralcı« yaklaşanların hazin sonunun, hizmetlerine gerek kalmayınca kullanılmış bir mendil gibi elden düşürüldüğünü, tarihin acımasız yapraklarından öğrendiğimizden, çok iyi biliyoruz. Açıkçası size önerim, köşenize koyduğunuz »Sol açık« adını değiştirmenizdir. Çünkü siz de, biz de sizin »sol« da durmadığınızı, okuru kandırmaya çalışmamanız gerektiğini çok iyi biliyoruz. Sol lafazanlıkla asıl görüşlerinizin kirlenmesine gerek yok, açıkça yazın asıl düşüncelerinizi. En azından renginizi, safınızı dürüstce belirtmiş olursunuz ve benim gibi »karnından düşünenler« de size (eski ya da yeni) »solcuymuş« gibi davranmaz.

Sonuç yerine

Taraf gazetesinin, bağımsız bir gazeteden çok, bir hükümet bültenini andırdığını başka yazılarımda da belirtmiştim. 28 Eylül 2010 tarihli nüshasından alıntıladığım yazarların yorumları, daha önceki haber-yorumlar gibi, Taraf'ın kimin tarafını tuttuğunu kanıtıyor. Elbette buna benim karışmam söz konusu olamaz, her gazete, gazete mi, hükümet bülteni mi olacağına kendisi karar verir, ona göre yayın politikasını belirler. Ancak bir gazete, en azından okurlarını aptal yerine koymamalı, barışın ve demokrasinin tek doğrusunun tapusunun elinde olduğunu iddia etmemelidir. Hangi merkezlerde üretildiği bilinmeyen haberlerin aracısı hâline gelip, Yüksel Genç'in haklı olarak tespit ettiği gibi sadece bir özel savaş işlevi görmesi durumunda, okurlarından ve dışarıdan gelecek eleştirilerin muhatabı olacağını kabul etmesi gerekir. Türkiye'nin içinde bulunduğu böylesi kritik bir süreç içerisinde Taraf gazetesinin izlediği yayın politikası, barışa ve demokrasiye hizmet etmekten çok, egemen cephenin bir kesiminin çıkarlarına, dolayısıyla da Türkiye'de yaşayan halk kesimlerinin çoğunluğunun çıkarının tersine hizmet etmektedir. Taraf gazetesi artık bir karar vermek durumundadır: ya gazeteciliğin en basit kurallarına riayet eden, halkın objektif bilgi alma hakkına saygılı, ama muhafazakâr, ama liberal çizgide »namusuyla« dürüst bir yayın politikası izleyecektir, ya da o hep eleştirdiği vesayet yanlısı basın gibi dezenformasyona dayalı manipülatif bir politika.

Ama şu da hiç bir zaman unutulmamalıdır: »Söz gider, yazı kalır!« Tarihin acımasız ve çıplak gerçeği, sayfalarına düşen yazıları günün birinde sorumlularının yüzüne bir utanç lekesi olarak, bir daha silinmemek üzere tozlu raflardan gün ışığına çıkartacaktır. Bu, insanlık tarihinin değişmez bir kuralıdır. İnanmıyorsanız, açın tarih kitaplarını.

BEYAZ AVRUPA'NIN SOSYAL IRKÇILIĞI

29 EYLÜL 2010

Avrupa'da gene bir hayalet dolaşıyor – hayır, komünizmin hayaleti değil, aksine Avrupa toplumlarını bir vebalı nefesi gibi giderek zehirleyen ve biyolojizm ile kültüralizme dayanan sosyal ırkçılığın hayaleti dolaşıyor. Tüm Avrupa'da ırkçı ve sağ popülist parti ve hareketlerin peş peşe parlamentolara girmelerine ve bu şekilde yerleşik diğer partileri de »tabu kırmaya« ittiklerine tanık olmaktadır. Alman Federal Bankası'nın eski yönetim kurulu üyesi Thilo Sarrazin gibi medyada, üniversitelerde, kurumlarda ve partilerdeki elitler, Avrupa modernizminin »eşitlik, kardeşlik, özgürlük« gibi değerlerini – şimdilik toplumun bir kesimi için – geçersiz kılmaya çalışıyorlar.

Otuz yıldan beri devam eden neoliberal dönüşümden, sosyal devlet kazanımlarının erozyonundan, çalışma ve yaşam koşullarının kötüleşmesinden ve Avrupalı kültürlerinin tehdit (!) altında olduğuna inandırılmalarından bunalan Avrupa çoğunluk toplumları giderek körleşmekte ve sosyal sorunlar ile toplumsal çelişkilerin gerçek nedenlerini görebilme yetilerini kaybetmektedirler.

Avrupa'ya yönelik göçün ve bundan kaynaklanan meydan okumaların skandalize edilmesi, bilimselliği son derece şüpheli bir takım verilere dayanan alçak iddialarla olağan bir durum hâline getirilmeye çalışılıyor. Aslında asıl sorun bu skandalize etme girişimi değil, iddiaların inanılır ilân edilmesidir. Çünkü bilim insanlarından, gazetecilerine ve politikacılarına kadar toplum nezdinde tanınmış bir çok isim, bu iddiaların tartışılmasının meşru olduğunu ve böylelikle de sahiden bilimsel verilere dayandığını halka telkin etmeye çalışıyorlar.

Bu nedenle güncel tartışmanın soğuk kanlı olarak sürdürülmesine yönelik çağrılar, özünde hiç bir reel dayanağı olmayan iddiaları meşru hâle getirmeye yaramakta ve aynı zamanda da toplumsal gerçeklerin, yani Avrupa'da bir göç toplumu içerisinde yaşadığımız gerçeğinin ve toplumsal ilişkileri maddî getirisi olup olmayacağına göre değerlendirip, yoksulları ve göçmenleri »topluma yük, gereksiz nüfus« olarak nitelendirilen tanımların, bir burjuva toplumunda dahi kabul edilemez olduğunun üstünü örtmektedir. Özellikle küresel iktisadî kriz bağlamında, krizin faturasının kimlere çıkartılacağı bu tartışmalarla belli olmaktadır.

Göçün onyıllardan beri, çoğunluk toplumlarının dikkatini sosyal ve ekonomik sorunların asıl nedenlerinin üzerinden çekmeye yarayan bir »günah keçisi politikası« lehine kullanıldığını söylemek için tarihçi olmaya gerek

yok. Egemen politika geçmişte süregelen göçe bilinçli olarak realiteyi kabullenmeme, tabulaştırma ve görmezlikten gelme ile yanıt verdi. Kurumsallaştırılmış dışlama ve ayırmacılık mekanizmaları ve göçmenler ile mültecilerin, »kültürel özelliklerinden dolayı entegre olamayan sosyal sorun grupları« stigmatize edilmeleriyle, ırkçı argümanları meşrulaştıran temeller oluşturulmuştu.

Bugün ise kendi kendilerini toplumun taşıyıcı güçleri olarak ilân eden Sarrazin tipi elitler, diğer toplumsal grupların var oluşları hakkında karar verme yetkisine »doğuştan« sahipmiş gibi davranmakta ve müslüman göçmenler ile mültecileri, özellikle »biyolojik ve kültürel zayıflıkları« diye lanse ettikleri tespitlerini demagojik bir biçimde öne çıkararak, Avrupa'nın geleceğini »tehdit eden potansiyel« olarak ilân etmektedirler. Ancak bu yeni sosyal ırkçılık sadece müslümanlara yönelmekle kalmamakta, aynı zamanda çoğunluk toplumuna mensup yoksullar, işsizler ve yardıma muhtaç olan insanlar da »sosyal parazitler« olarak deklare edilmektedirler. Sosyal ırkçılık bütün çirkinliği ile gün yüzüne çıkartılmaktadır.

Avrupa'nın neoliberal elitlerinin bu topyekün ideolojik saldırısında hiddetlenilmesi gereken sadece bu sosyal ırkçılık değil, aynı zamanda ve özellikle burjuva toplumlarında var olan hiyerarşilerinin değişmezliğine ve daha iyi bir yaşam için verilen mücadelenin gereksizliğine dair yapılan çıkarsamalarıdır.

Senaryo bütünsel olarak Avrupa genelinde vizyona sokulmuş durumda. Avusturya'da, Belçika'da, Fransa'da, Hollanda'da, İspanya'da, İsviçre'de, en son İsveç'te ve uzun dönemdir İtalya'da parlamentolara giren aşırı sağ popülist / İslam karşıtı ve neofaşist partiler, Avrupa toplumlarının olağan politik yaşamının bir parçası hâline gelmişlerdir. Hatta İtalya'nın kuzey bölgelerinde yükselmiş olan »Güney İtalyan karşıtlığı« veya Polonya, Çek Cumhuriyeti ve Romanya gibi yeni AB üyesi ülkelerin toplumlarındaki »Sinti ve Roman karşıtlığı« aynı ulusa ait olmak kadar doğal bir davranış biçimi hâline gelmiştir. Bu ülkelerdeki hristiyan-demokrat, liberal, sosyaldemokrat ve yeşil partiler de reel oy kaygılarının da katkısıyla, aşırı sağdan gelen baskılara göre politikalarını biçimlendirmekte ve böylelikle yeni bir sosyal ırkçılığa taban yaratmaktadır.

Aynı kurguyu Almanya'da da görmek olanaklıdır. CDU'dan istifa eden ve kendilerini hristiyan-demokratların muhafazakâr kanadı olarak lanse eden bazı tanınmış isimler, partilerinin bu sağ popülist

dalgadan pay alabilmesi için Sarrazin'in tezlerine dört elle sarılmaktadırlar. Çoğunluk toplumunun travmalarından kaynaklanan sosyal ırkçı histeri, neo-liberal dönüşüm ve dış politikanın militaristleştirilmesi planlarına dayanak olarak kullanılmak istenmektedir. Çünkü farklı gruplarına ayırıcı davranan toplumlar, otoriter, antidemokratik, baskıcı ve yaptırımcı politikalar, Avrupa egemenlerinin küresel çıkarlarının korunması için en iyi besleyici toprak durumundadır.

Toplumsal ve ekonomik sorunların, yoksulluğun yaygınlaşmasının, işsizliğin artmasının ve gelecek güvencesizliğinin derin bir toplumsal korkuya dönüşmesinin temel nedeninin süren göç ve göçmenlerin varlığının olmadığı, aksine on yıllardır mütemadiyen uygulanan politikaların bunları yarattığını çoğunluk toplumlarına ikna edici bir biçimde anlatabilecek tek güç olan Avrupa toplumsal ve politik solu ise, bu durum karşısında bir türlü sessizliğini bozmamaktadır. Avrupa merkezci ve beyaz paradigma, maalesef Avrupa solunu da esir almıştır. Halbuki sorunun müslümanlar ve yoksullar olmadığını, aksine sürekli yoksulluk, ekolojik felaket, savaş, ırkçılık ve diğer göç nedenlerini üretenin kapitalizm olduğunu soldan iyi bilen yok. Kendisini sınırlamalar ve dışlama ile belirleyen burjuva toplumunun travmalarının tek panzehirinin demokratikleşme olduğunu da. Avrupa solu, birikimine dayanarak nihayet ırkçılık ve şövenizm ile, toplumsal bölünmelerin, sosyal ve demokratik hak budanımının, demokrasinin içinin boşaltılmasının, savaş ve işgallerin, yani kısacası neo-liberal ve emperyalist politikalarla doğrudan bağlantılı olduğunu kavramak zorundadır. Aksi takdirde neoliberalizm ile emperyalizmin piyonu hâline gelecektir.

Göçmenlerin ve mültecilerin doğal müttefiki olması gereken toplumsal güçlerin suskunluğu, göçmen ve mültecileri imtiyazlı dünya coğrafyasının ezilenleri olarak yeni bir görevle karşı karşıya bırakıyor: kendi özgürlükleri için mücadele ederek, Avrupa'nın çoğunluk toplumlarının demokratik dönüşümünün kıvılcımı olmak! Hep toplumun en zayıfının perspektifinden geliştirilen ve demokrasiyi olgunlaştırmış bir süreç olarak değil, sürekli yenilenmesi gereken bir demokratikleşme süreci olarak algılayıp, Avrupa çapında yeni, özgürlükçü ve demokratik bir toplumsal sözleşme için bir anasoyal eşitlik mücadelesini geliştirmek!

Çoğunluk toplumlarının ve siyasi temsilcilerinin, göçmen ve mültecilerin yardıma muhtaç zavallılar olmadıklarını, topluma ait olabilmek için önceden yerine getirmeleri zorunlu kurallara gereksinim duymadıklarını kabullenmeleri gerekiyor. Aynı şekilde, özünde asimilasyondan başka bir şey olmayan »entegrasyon politikalarına« da. Avrupa toplumları, yaşadığımız coğrafyanın artık bir göç coğrafyası olduğunu kısmen kabul etmiş durumdadırlar. Ancak bu kabul, aynı zamanda yeni bir toplumsal sözleşme ile temellendirilmedikçe, hiç bir anlam taşımayacaktır. Avrupa modernizminin temelini oluşturan »her insan eşit doğar« ilkesi, ulusal, etnik, dinî veya cinsel kökenine, ten rengine veya cinsel tercihinine bakılmaksızın her insanın doğuştan elde ettiği haklarını kullanabilmesi ve bunun koşullarının yaratılmasını zorunluluğunu doğurur. Eğer Avrupa toplumları, demokrasinin beşiği olarak gördükleri coğrafyada politik ve sosyal, bireysel ve kolektif hakların bir bütün olduğuna inanıyorlarsa, bu hakların, toplumun sadece bir kesimine tanınıp,

diğer kesimine tanınmamasıyla hak olmaktan çıktığını ve zulüm olduğunu kabullenmeleri gerekir.

Bunun için de çağımızın vebası olan »ulusun« aşılması, sonucunda toplumun ezici çoğunluğunun çıkarına olan kurtuluşçu bir stratejinin geliştirilmesi, Avrupa merkezci ve beyaz yaklaşımları, aynı faşizm, ırkçılık ve şövenizm gibi toplumsal kabul görmeyen davranışlar hâline dönüştürecek yeni bir toplumsal sözleşme gereklidir.

Bunu yapabilmenin ise tek bir yolu vardır: Avrupa'nın göçmenleri, örgütlenip birleşiniz! Kendinizden başka hiç kimse, haklarınız ve özgürlükleriniz için mücadele etmeyecektir. Özgürlük ve demokrasi ancak kendi eseriniz olduğunda, gerçek bir özgürlük ve gerçek bir demokrasi olacaktır!

ÖZGÜR BASIN DA YALANLARA KANARSA...

30 EYLÜL 2010

Almanya'da yayımlanan Yeni Özgür Politika gazetesinin, 30 Eylül 2010 Perşembe günü sayısında »El Kaide'nin »kanlı planı« ortaya çıkartıldı« başlığıyla bir haber yer aldı. Haberde, Batılı istihbarat servislerinin El Kaide örgütünün Avrupa'nın bir çok kentinde kanlı eylem planlarını ortaya çıkarttığı ve bunun da Alman İçişleri Bakanlığı tarafınca doğrulandığı belirtiliyordu.

Açıkcası, yazarları arasında benim bulunduğum Yeni Özgür Politika'nın böylesine haberleri verirken daha dikkatli olmasını isterdim, çünkü haber tam bir dezenformasyon ve emperyalist planlar için kamuoyu meşruiyeti yaratmaya yarayan asparagas bir haber. Gazetemizde haberlerin nasıl yapıldığını, ne gibi zorluklarla çevirilerin yapıldığını bilmiyor değilim. Ancak özgür basın geleneğinde olan gazetemizin bilhassa Batılı istihbarat servislerinin tek kaynağı olduğu haberlerde özellikle hassas davranması gerektiğini düşünüyorum. Dileğim eleştiri niteliğindeki bu yazım, bundan sonraki çalışmalarda hassasiyetin artmasına neden olur.

Okurlar hatırlayacaktır, daha geçen gün Taraf gazetesine yönelik eleştirel makalemden, »belirli kanallar üzerinden gelen bilgiler, profesyonel bir gazeteci için »haber« değil, tek taraflı ve dezenformatif »istihbarattır«. Subjektif bir bilgi ile objektif bir haberin yazılabilmesi olanaklı değildir« diye yazmış, böylesi bilgi vermelerin manipülasyon amaçlı olduğunun altını çizmiştim. Bir gün sonra aynı şeyi kendi gazetemizde görmek, beni üzmedi değil.

»Flaş« haberin arka planı

Gelelim asıl meseleye: Önce Spiegel Online internet sayfası Salı akşamı »yıkıcı saldırılar dizisi ortaya çıkartıldı« başlığı ile yayın yaptıktan sonra, yaygın medyada da haberin kaynaklarını hiç bir şekilde sorgulamadan hemen atıldı ve Almanya'da, muhalif basının haricinde, ne kadar gazete varsa haberi manşetten verdiler. Neden? Çünkü – ciddi haberciliği nedense hiç sorgulanmayan – Alman televizyonları da aynı haberi veriyorlardı. Öyle ya, televizyona çıkınca doğrudur yaklaşımı, sadece sıradan vatandaşın düşüncesi değil artık. Hem ateş olmayan yerde duman çıkmaz – El Kaide olacak da rahat mı duracak? En azından planı kafasından geçirmiştir.

Anımsarsanız, ABD, Irak İşgali'nden önce BM Güvenlik Konseyi'ne yalan bilgiler verilmiş, bunların yalan oldukları sonradan ortaya çıkmış, ama hiç bir medya kuruluşu yalan habere ortak olduğunu sorgulamamıştı bile. Şimdi de benzer bir durumla karşı karşıyayız. Çünkü haberi ilk veren, ABD hükümetine ve CIA'ye yakınlığıyla bilinen Sky News televizyonunun yurdsız

muhabiri Tim Marshall. Marshall ise »El Kaide'nin muhtemelen Batılı bazı merkezlere saldırı hazırlığı içerisinde olduğuna« dair haberini verirken, aslında bunun bir tahmin olduğunu belirtiyor ve kaynak olarak da »bazı Batılı istihbarat servislerini« anıyordu. Habere balıklama atlayan Alman ve diğer Avrupalı medya temsilcileri ise, herhalde haberin vehametini öne çıkartmak için, »istihbarat servislerinin planları engellediğini« ekliyorlardı.

Haber, önce küçük not olarak düşmüş, ama sonra güncelleştirildikçe yeni efsanelerle zenginleştirilmeye başlanmıştı. Neymiş: »Afganistan'daki NATO güçleri merkez Avrupa'daki bazı kentlere atılmak üzere ateşlene roketleri, insansız hava aracının saldırısıyla yok etmiş«. Hızlı gazeteciler bir başladı mı duramıyor ki: saatler sonraki yeni güncellemede bu sefer »El Kaide'li teröristlerin aynı Mumbai'da gerçekleşen terör saldırısı gibi, başta Londra ve Almanya ile Fransa'daki bazı kentler olmak üzere Avrupa'nın göbeğinde eşzamanlı katliam yapacaklarmış«. Eh, hazır medya ortamı uygun hâle getirmişken, devlet kurumları da pastadan pay kaptırmaya koşmuşlar: Alman İçişleri Bakanlığı »haberleri doğrulamış«mış! Bak sen, bozacının şahidi çıracı böyle oluyor işte. Ve böylece bir yalan, toplum hafızasına doğru tartışılmaz bir olay olarak kazanıyor.

Halbuki Alman İçişleri Bakanlığı yaptığı açıklamada bir hileye başvuruyor ve gazeteler bunu »doğrulamış« gibi okuyor. Bakanlık yaptığı açıklamada aynen şöyle diyor: »Kısa zaman içerisinde saldırıların gerçekleştirileceğine dair somut bilgiler yok. Ancak El Kaide'nin uzun vadeli olarak böylesi planlar yaptıklarını biliyoruz«. Sevsinler! Artık bakanlık yetkililerimiz münecim olmuşlar da, kötü teröristlerin neler düşündüklerini biliyorlarmış. Peh, peh bu kadar olur doğrusu! Yarın bakanlık kadrosuna falcı, büyücü, esoterik uzman falan alırlarsa hiç şaşmam vallahi.

Söylenenin yaptığına bak, amacını anla

»Batılı istihbarat kaynaklarının« Afganistan'da – ve şimdiler de Pakistan'da da süren – savaş konusunda nasıl bir görev yürüttüklerini herhalde anımsatmaya gerek yok. Embedded, yani iliştirilmiş gazetecilerle verilen haberlerin ne denli propaganda amaçlı olduğunu, en geç Wikileaks adlı sitenin kamuoyuna açıkladığı gizli belgelerle, bilmeyen kalmadı. Bu nedenle bu haberin kaynağı sorunlu bir kaynak. Aslında kaynak da denemez, çünkü propaganda merkezi.

Bu propagandanın asıl amacı ise, Pakistan topraklarına yönelik saldırılarını yoğunlaştıran ABD ordusunun

şimdiye kadarki ve bundan sonraki saldırılarını meşru kılmaktır. Pentagon uzun zamandan beri bölgede yürütülen savaşı »AfPak Savaşı« yani Afganistan ve Pakistan savaşı olarak nitelendiriyor. Pakistan hükümetinin, kendi topraklarına yönelik saldırılara sert tepki vermesi karşısında da, hem böylesi haberlerle, hem de (bilhassa sel felaketi esnasında yapıldığı gibi) Pakistan hükümetinin beceriksiz, köktendinci, yolsuzluğa bulaşmış olduğu resmini çizerek propaganda yapıyor. Kuşkusuz, Pakistan hükümetine yönelik suçlamaların doğruluk payı yüksektir, ama asıl neden bir nükleer güç olan ülkenin Çin Halk Cumhuriyeti ile geliştirdiği ekonomik ve stratejik ilişkilerdir.

Kaldı ki, »teröristlerin« Pakistan'dan Batının merkezlerini vurabilecek donanımına sahip olmaları olanaklı değil. Hele hele yayılan haberde belirtildiği gibi »Kuzey Vaziristan'ın dağ köylerinden« kesinlikle değil. Çünkü buraları ABD ordusunun saldırılarının en yoğun olduğu bölge. Sadece Eylül ayında insansız hava araçlarıyla yapılan 20 bombardımanda en az 90 sivilin yaşamını kaybettiğini, yaygın medya dahi sayfalarına taşımıştı. ABD, saldırılarını geçen hafta Cuma gününden beri savaş helikopterleri ile destekliyor. ISAF yönetimi yaptığı açıklamada, helikopterlerin Pakistan sınırını geçerek 50'den fazla »teröristi etkisiz bıraktığını« ve bunların gûya »Hakkani Terör Ağı«na mensup olduklarını belirtmişti.

Bunlarla birlikte, NATO güçlerinin en önemli lojistik ağlarından birisinin de Pakistan'dan geçtiğini bilmek gerekiyor. Yani uzun sözün kisası, ABD ve NATO güçlerinin, Pakistan hükümetinin Batı kamuoyu nezdinde zayıf düşmesinde ve Avrupa toplumlarında yeni »terör« korkularının yayılmasında politik ve stratejik çıkarı var. Eğer bunları biliyorsanız, yayılan manipülatif ve propaganda amaçlı haberlerin ne olduğunu kavrarınız. Ama, özgür basın dahi bu haberlere kanmaya başlamışsa, o zaman şapkayı önümüze koyup, düşünmek gerekir.

EMEKCİLER ALANDA, ALMAN SENDİKALARI NEREDE?

2 EKİM 2010

Atina, Belgrad, Brüksel, Bükreş, Dublin, Lizbon, Paris, Prag, Riga, Roma, Varşova ve Vilnius kentlerinde Avrupa Sendikalar Birliği ETUC'un çağrısına uyan on-bilerce emekçi, Avrupa egemenlerinin krizin faturasını emekçilerin ve yoksulların sırtlarına yükleme çabalarını protesto etmek için sokaklara döküldü. ETUC »Eylem Günü« çeşitli ülkelerde iş bırakmalar, grevler ve yürüyüşlerle şenlendi. Peki ya Almanya'da ne oldu? Kocaman bir hiç!

Çeşitli yayın organlarında ve basında »Emekçiler Avrupa sokaklarını sarstı« türünden haberler çıkar, bazı yorumcular »kıtada yeni bir sol hareketin hayaleti mi dolaşıyor?« sorusunu sorarken, Avrupa'nın üye sayısı ve mali olanaklar açısından en büyük sendikalarının olduğu Almanya'da yaprak kımıldamadı – yani sendikalar açısından. Diğer taraftan Almanya'nın bir çok kentinde küreselleşme karşıtı örgütler ile, DIE LINKE yerel örgütleri çeşitli etkinlikler ve eylemler düzenlediler, ama Alman sendikaları sadece Brüksel'deki yürüyüşe bir delegasyon göndermenin ötesinde bir şey yapmadı.

Halbuki Avrupa çapında emekçileri hiddetlendiren sosyal kısıtlamalar, emeklilik sigortasında gerçekleştirilen yeni düzenlemeler, sağlık sigortasında gerçekleştirilen kötüleştirilmeler ve daha nice sorun Almanya'da da kamuoyunda sert tartışmalara neden oluyor. Elbette Alman sendikaları suskun değil. Sendika basınında yürütülen politikalar karşı sert bir retorik ile yanıt verilmekte ve ETUC eylemine çağrılar yapılmakta. Ama bence sorun bu değil. Sorun, Alman sendikalarının, sanki hâlâ Ren Kapitalizmi'nde yaşıyormuş gibi sürdürdükleri stratejiler.

Biraz geri dönüp bakınca, akla önce Alman Sendikalar Birliği DGB'nin Alman İşverenler Birliği BDA ile birlikte yaptığı bir açıklama göz çarpıyor. Haziran 2010'da Federal Anayasa Mahkemesi aldığı bir kararla, anayasal toplu sözleşme otonomisine önemli bir sekte indirmişti. Bunun üzerine DGB ve BDA birlikte bir açıklama yaparak, yasa koyucudan »işletmelerdeki toplu sözleşme birliği ilkesini yasa ile düzenlemesini« istemişler ve bu şekilde özellikle Alman Anayasası'nın 9. maddesindeki »Koalisyon Özgürlüğü ve Toplu Sözleşme Otonomisi Hakkının« yasal olarak kısıtlanabileceği konusunda hemfikir olduklarını beyan etmişlerdi.

Aslında, sendikalardaki sol muhalefet ve DIE LINKE'nin sendika politikaları sözcüleri tarafından sert eleştirilen bu tavır, Alman sendikalarının örgütlerini bir düzen faktörü olarak görmeye devam ettiklerini

göstermekte. Genel yaklaşımlara bakıldığında bu, örneğin DGB sendikalarının işyerlerinin korunması için »Almanya'nın ihracat gücünün artırılmasını« savunmalarında ve salt iç konjonktürün güçlendirilmesiyle ücret düzeyinin artırılabilceği umudunda da görülmektedir.

Başka bir örnek ise metal işçileri sendikası IG Metall'in, Federal Savunma Bakanı zu Guttenberg'in Federal Ordu ile ilgili tasarruf planlarına yönelik yaptığı açıklamadır: IG Metall, tasarrufun işyerlerin yoğun olduğu »savunma sektöründe fazla yapılmamasını« istemektedir. Yani, özünde sendikal hareketin de en temel politikalarından birisi olan »silahsızlanma« alanında, büyük bir sendika salt bu alandaki işyerlerinin zarar görememesi için, bu temel politikayı izafileştirebilmektedir.

Bu iki örnek, Alman sendikalarının içinde bulunduğu durumu çok iyi özetlemektedir. Zaten DGB ve üye sendikaları yaptıkları açıklamalarda, güçlerinin sadece »toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde« gösterebildiklerini ve bu nedenle de, aynen IG Metall fonksiyoneri Hartmut Riemann'ın dediği gibi »sadece üyelerimizi ilgilendiren konulara ağırlık« vermektedirler. Sendikaların salt işletmelerde – ve sadece çekirdek kadrolar için – yürüttükleri mücadele, şu an için bilinçli bir tercih ve strateji.

Son on yıl içerisinde üyelerinin yaklaşık yüzde yirmisini kaybeden Alman sendikalarının yeni üyeler kazanmasına bu strateji yardımcı olabilir mi, bilinmez ama, Alman sendikalarının ülke sınırları ve sadece kendi üyelerinin ilgisi doğrultusunda verdikleri »sendikal mücadelenin« uluslararası emek hareketine fazlasıyla zarar verdiğini söylemek olanaklıdır.

Alman sendikaları, kullandıkları retorik'in tam tersine, sendikal mücadeleyi uluslararası bir mücadele olarak değil, »ulusal sınırlar« içerisindeki bir mücadele olarak görmektedirler, çünkü sadece bu »üyelerini ilgilendirmektedir«. Bu nedenle ETUC Eylem Gününe üyelerini mobilize etmemişlerdir. Tek kelimeyle, dayanışmacı değil, egoist davranmaktadırlar. Temel sorun da buradadır.

AB RÜYASI: »KEDİ MASASI«NDA 50 YIL

4 EKİM 2010

Günlük gazetesinden, AB ile müzakerelerin başlangıcının 5. yılı nedeniyle bir yazı kaleme almam istendiğinde, önce yıldönümüne denk gelen gazete ve internet yayınlarına bakmamın doğru olacağını düşündüm. Öyle ya, 50 yıldır devam eden Avrupa Serüveni'nin son aşamalarıyla ilgili olarak yapılacak resmî ve siyasî açıklamalar, sürece ilişkin bir çok bilgiyi içerebilirdi. Hem bu açıklama ve haberlerden, gerek Türkiye ve Avrupa'daki karar vericiler ile siyasetçilerin, gerekse de kamuoyunun nabzı ölçülebilirdi.

Onca arama yapmama rağmen bir tek 4 Ekim 2010 tarihli Radikal gazetesinin bu yıldönümünü »Beş yılda bir arpa boyu yol« başlığıyla manşetten verdiğini görebildim. Hükümete yakın duran medyada dahi, Başmüzakereci Egemen Bağış'ın yıldönümüyle ilgili olarak yaptığı bir açıklamanın haberinin dışında, pek bir habere rastlamak olanaklı değildi.

Aynı şekilde Avrupa'daki, özellikle Türkiye'nin AB üyelik süreciyle yakından ilgilenen Almanya'daki medyada da geniş haberlere ve yorumlara rastlamak olanaklı değildi. Almanya'daki gazeteler sadece Federal Cumhurbaşkanı Christian Wulff'un »Türkiye ile adil üyelik görüşmeleri yapılmalıdır« biçiminde söylediği bir sözü haberlere taşımışlardı. Ancak Wulff, göreve geldiğinden bu yana yaptığı ilk büyük konuşma nedeniyle haberlerdeydi. Daha önce üyelik konusunda olumlu sinyaller veren Federal Dışişleri Bakanı Guido Westerwelle dahi tek bir söz etmemişti.

Tek tük haberler arasında Almanya'nın birinci televizyon kanalı ARD haberlerinde bir de Türkiye'deki toplumun AB üyelik sürecinden duyduğu hayal kırıklığı öne çıkartılmış, kamuoyunda beş yıl önce görülen »heyecanın söndüğü« duyurulmaktaydı. Ve tek bir cümle ile Avrupalıların Türkiye'nin AB'ne üyeliğine genel olarak pek olumlu bakmadıkları.

Toplamlar ve karar vericiler üyeliğ istemiyorlarsa...

Diyeceksiniz ki, »müzakereler devam ediyor, bu neyi gösterir ki«. Bence müzakerelerin başlamasının beşinci yıldönümünün haber değeri bile bulmaması, süreç hakkında çok şeyi göstermektedir. Bir kere bu gerek AB'nin, gerekse de Türkiye'nin karar vericilerinin Türkiye'nin AB'ne üyeliği konusunda resmî söylemden çok daha farklı bir ajanda işlettiklerine işaret etmektedir. Türkiye'nin AB'ne tam üyeliği görüldüğü kadariyle hayli uzak bir tarihe bırakılmıştır, ki AB'nin şu anki konumuyla bağlantılı olarak şimdiden bunun ne zaman olabileceğini dahi söylemek münecimlikten başka bir şey olamaz.

İkincisi ise, ki bence sürecin en önemli faktörlerinden birisidir, AB ülkelerindeki ve Türkiye'deki toplum çoğunluğunun tam üyeliği sindiremediklerini ve taraf tar olmadıklarını göstermektedir. Basın, yapısı gereği toplumu ilgilendiren konuları manşete çıkardığından, »habersizliği« ile tam olarak toplumların »ilgisizliğini« yansıtmaktadır.

Konu, sıradan bir konu değil. Tam üyelik hem AB üyesi ülkelerin, hem de Türkiye'nin geleceği açısından belirleyici bir konu. Ne de olsa 50 yılı aşkın bir süredir AB ile siyasî, hukukî, iktisadî ve kültürel anlamda yoğun ilişkiler içerisinde olan bir ülkeden bahsediyoruz. AB – Türkiye müzakerelerinde atılan veya atılamayan her adım manşete çıkartılsaydı, olağan bir süreçten bahsediyor olacaktık. Demek ki, olağan işlemeyen bir süreç içerisindeyiz.

Dikkatli okur anımsayacaktır: Lüksemburg'da 3 Ekim 2005 tarihinde yapılan bir hükümetler arası konferansta »Türkiye için Müzakere Çerçeve Belgesi« yayınlanarak müzakerelerin, yani »Türkiye'nin AB'ne yakınlaştırma sürecinin« başladığı ilân edilmişti. Türkiye 11 Aralık 1999'da resmen »üyelik adayı« olarak tanınmış, 2002 Kopenhagen AB-Zirvesi'nde, »Türkiye'nin Kopenhagen Kriterleri'nin politik koşullarını yerine getirmesi koşuluyla, 2004 Aralık'ında üyelik müzakerelerinin başlatılması yönünde karar verileceği« karar altına alınmış ve 17 Aralık 2004 Brüksel AB-Zirvesi'nde »müzakerelerin 3 Ekim 2005'de başlatılması« kararı alınmıştı. AB ile Türkiye arasında yürütülen müzakerelerde yol haritasını oluşturan Müzakere Çerçeve Belgesi ise, üç bölümden oluşmaktadır: ilk bölümde müzakerelerin kuralları, ikinci bölümde özü, üçüncü bölümde ise prosedürü yer almaktadır.

Bilindiği gibi »Müzakere Süreci«, Türkiye'nin AB Müktesebatı'nı nasıl ve hangi süre içerisinde kabul edeceğini ve uygulama için gereken idarî yapıyı nasıl oluşturacağını saptamaktadır. Süreç, »tarama süreci«, »müzakere pozisyonlarının hazırlanması«, »müzakerelerin açılması«, »müzakerelerin tamamlanması« ve »Katılım Antlaşması'nın onaylanması« şeklinde çeşitli etaplardan oluşmakta. AB Müktesebatı, yani AB'nin hukuk sistemi ise dört temel kaynağa dayanmaktadır: »Kurucu Antlaşmalar«, »AB Mevzuatı«, »Adalet Divanı İçtihadı« ve uluslararası antlaşmalar. AB'ne üye olan ülkeler AB Müktesebatı'nı benimsemek ve egemenlik yetkilerinin önemli bölümlerini AB'nin kurumlarına devretmekle yükümlüdür.

İlgili AB Zirve'lerine katılıp, daha sonra ülkeye »AB

Fatihî olarak dönen dönemin başbakanları ve söyledikleri hafızalardadır. Ama şöyle bir »Katılım Müzakere Fasılları« olarak adlandırılan müzakerelere bir baktığımızda, ne tür bir »fetih yalanı« ile karşı karşıya olduğumuz ortaya çıkar. Türkiye'nin üyelik için tamamlaması gereken »Katılım Müzakere Başlıkları« 35 başlık altında ve şu şekilde sınıflandırılmıştır:

No.	Başlık	
Açılış tarihi		
1.	Malların Serbest Dolaşımı	---
2.	İşçilerin Serbest Dolaşımı	---
3.	İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunumu Serbestisi Askıya alındı	
4.	Sermayenin Serbest Dolaşımı	19 Aralık 2008
5.	Kamu Alımları	---
6.	Şirketler Hukuku	---
7.	Fikri Mülkiyet Hukuku	17 Haziran 2008
8.	Rekabet Politikası	28 Haziran 2006
9.	Mali Hizmetler	Askıya alındı
10.	Bilgi Toplumu ve Medya	19 Aralık 2008
11.	Tarım ve Kırsal Kalkınma	Askıya alındı
12.	Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı	30 Haziran 2009
13.	Balıkçılık	Askıya alındı
14.	Taşımacılık Politikası	Askıya alındı
15.	Enerji	---
16.	Vergilendirme	30 Haziran 2009
17.	Ekonomik ve Parasal Politika	---
18.	İstatistik	26 Haziran 2007
19.	Sosyal Politika ve İstihdam	---
20.	İşletme ve Sanayi Politikası	29 Mart 2007
21.	Trans-Avrupa Şebekeleri	19 Aralık 2007
22.	Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu	---
23.	Yargı ve Temel Haklar	---
24.	Adalet, Özgürlük ve Güvenlik	---
25.	Bilim ve Araştırma	Tamamlandı
26.	Eğitim ve Kültür	---
27.	Çevre	21 Aralık 2007
28.	Tüketicinin ve Sağlığın Korunması	19 Aralık 2007
29.	Gümrük Birliği	Askıya alındı
30.	Dış İlişkiler	Askıya alındı
31.	Dış, Güvenlik ve Savunma Politikaları	---
32.	Mali Kontrol	26 Haziran 2007
33.	Mali ve Bütçesel Hükümler	---
34.	Kurumlar	Çıkartıldı
35.	Diğer Konular	Çıkartıldı

Türkiye, müzakere sürecinde bu 35 başlıktan sadece 13'ünü açtırabilmiş ve bir tek 25. başlığı kapattırabilmiştir. Açılan diğer başlıklardan bazıları

müzakere süreci bitmiş olsa da, Kıbrıs Sorunu nedeniyle kapatılamıyorlar. Türkiye ile aynı tarihte müzakerelere başlayan Hırvatistan'ın bugün itibarıyla 35 başlıktan 22'sini tamamlamış olması, Türkiye'nin üyelik sürecinin nasıl yürüdüğüne dair bir ipucu vermektedir. Yani, müzakere sürecinin Türkiye için olumlu gittiğini söyleyebilmek için tek bir neden dahi bulunmamaktadır.

Asıl engel: Türkiye karar vericilerinin emperyal hırsları

Ashına bakılırsa, asıl tartışma konusu müzakere süreci değil. Zaten AB üyeliği kendi başına bir tartışma konusu, ama bir türlü işlemeyen müzakere süreci çerçevesinin arka planına bakmak, gelişmeleri değerlendirmek açısından doğru olacaktır.

Elbette, Türkiye Hırvatistan değil ve müzakere başlıklarının askıya alınmasının veya görüşme süresi bitirilmiş olanların hâlâ tamamlanamamış olmasının arkasında Kıbrıs Sorunu'nun durduğunu iddia etmek yanlış olmaz. Anımsanacağı gibi 2006 yılında Türkiye, »2009 yılına kadar Kıbrıs Cumhuriyeti ile ilişkilerindeki sorunları halledip limanlarını açmakla« yükümlü kılınmıştı. Ancak 2009 Aralık'ında gerçekleşen AB Zirvesi'nde, yükümlülük yerine getirilmemiş olmasına rağmen, Türkiye'ye yönelik herhangi bir ek yaptırım kararı alınmadı. Sadece 2010 Aralık'ında durumun tekrar değerlendirilmesi kararlaştırılmıştı. Başlıkların tamamlanmamasını veya askıya alınmasını gerektiren Kıbrıs gibi görünüşte böylesine önemli bir sorunun ertelenmesi hangi anlama geliyor? Bunun için önce AB egemenlerinin Türkiye'ye attıkları öneme bakmak gerekecek.

Charles de Gaulle'ün »boğazların efendisi ve bir çok kapının muhafızı« olarak nitelendirdiği Türkiye, AB için jeopolitik, jeostratejik ve jeoekonomik önemi paha biçilemez bir ülke. Özellikle enerji ve ham madde kaynaklarına engelsiz ulaşım açısından, nakliye yolları ağının üzerine bir örümcek misali oturan Türkiye'nin, AB'nin (daha doğrusu Almanya-Fransa ve Benelüks ülkelerinden oluşan Çekirdek Avrupa'nın) dış politikası, iktisat politikaları ve »güvenlik ve savunma politikaları« için vazgeçilemez konumda olduğu bizzat AB elitleri tarafından ifade edilmektedir. Peki, buna rağmen »üyelik« söz konusu olduğunda aynı elitlerin kaygılanmalarının nedeni nedir?

Öncelikle Türkiye'nin olası üyeliğinin AB politikaları için, bazı olumlu etkileri olmakla birlikte, sonuçları zor tahmin edilebilecek bir dizi sorunu yaratacağından hareket edilmektedir. Her ne kadar Türkiye'nin stratejik ortağı ABD, Türkiye'nin AB'ne üye olması için bastırda da, bu sorunların başında Türkiye'deki askerî karar vericilerin »Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası«nda söz sahibi olmak istemeleri gelmektedir. Çekirdek Avrupa, TSK'nin bu durumda »ABD'nin Truva atı« olarak konumlanacağından hareketle, küresel stratejilerde ABD ile olan çelişkilerinde etki alanının zayıflayacağını düşünmektedir. Çekirdek Avrupa, hükümlerlik alanında ikinci bir »İngiltere«yi hazmedebilecek güçte değil.

İkincisi, Türkiye'nin üyeliği, zaten türlü sorunlarla boğuşan AB politikasına, çözmesi gereken yeni ihtilaf kaynaklarını taşıyacaktır. Türkiye'nin komşu ülkelerindeki ihtilaflar doğrudan AB'ni etkileyen ve günlük siya-

setinin içerisine giren ihtilaflar hâline gelecektir. Bu, özellikle AB sınırlarının, var olan krizlerin AB alanına girmesini engellemek için korunmasını ve bu noktada gene sorumluluğun zor kontrol edilen TSK'ne devredilmesi sorununu beraberinde getirecektir. Polonya'nın AB sınırlarını – bilhassa göç konusunda – yeterince koruyamıyor olması, Brüksel'de kaygıyla izlenmektedir. Bu nedenle sınır korumasında ikinci ve daha fazla sorunlu bir üye istenmemekte, Türkiye'nin NATO üyesi olarak sağladığı »güvenlik« yeterli görülmektedir.

Üçüncüsü, AB Kafkasya'daki çıkarlarını yeniden biçimlendirmek ve sonucunda Rusya'nın politikalarını dik-kate almak durumunda olacağı Azerbeycan-Ermenistan İhtilafı'nda farklı bir rol üstlenmek zorunda kalacaktır. Böylece, aynı ABD gibi, etki alanı doğrudan Kafkaslar ile Yakın ve Orta Doğu'ya uzanan ve bu nedenle de askeri angajmanını yükseltmek zorunda kalarak, kısıtlı olan askeri ve malî olanaklarını bu alana seferber etmesi gerekecektir. Çünkü aksi takdirde, ABD'nin bölgedeki politikalarına doğrudan eklemelenmek zorunda kalacaktır. Ancak her iki durum da, AB'ndeki toplum çoğunluğunun savaflara katılma konusundaki çekinçleri nedeniyle AB politikalarının meşruiyetini kaybetmesine ve AB üyesi ülkelerdeki AB karşıtlığının yeni siyasî mevziler kazanmasına neden olacağından, kabul edilebilir bir risk değildir.

Dördüncüsü, Türkiye'nin AB enerji politikaları açısından kazanacağı belirleyici konumun yaratacağı belirsizliktir. AB'nin enerji açığının, AB'ne üye olan bir ülke sayesinde hafifletilebileceği akla yakın gelse de, AB enerji politikalarının Türkiye tarafından belirlenir olması, Çekirdek Avrupa'nın enerji tekelleri ve enerji tedarik etme stratejileri için yutulabilecek bir lokma değildir. Kaldı ki, Türkiye'nin komşu ülkelere karşı stratejik silah olarak kullandığı su rezervleri AB'nin çözümü zor bir soruna sahip çıkmasını gerektirecektir. Böylelikle de AB, bir barut fıçısından farklı olmayan Ortadoğu'da, tüm dezavantajlarıyla beraber bir taraf olacaktır.

Tüm bu nedenlerle Türkiye'nin AB'ne üye olması, hem kurulduğu günden bu yana sayısız ihtilaf kaynağını kurutamamış sorunlu bir ülkenin bu ihtilaf kaynaklarını AB'ne taşıması, hem de yeni ihtilaf kaynakları sayesinde AB'nin küresel stratejilerinin zayıflaması anlamına geldiğinden, üyelik süreci bizzat AB tarafından sürüncemede tutulmaktadır. Çekirdek Avrupa için tek »ihracat gücü ordusu olan« (G. Soros) Türkiye'nin, bir NATO üyesi olarak AB ile – imtiyazlı veya öncelikli – stratejik partner olarak kalması, AB'ne üye olmasından daha önemlidir.

Aslında beşincisi olarak nitelendirilebilecek ve bence asıl belirleyici başka bir engel daha var: Türkiye'deki karar vericilerin emperyal hırsları. G 20 çerçevesinde küresel stratejilere koopte edilen ve enerji nakil hatlarının üzerinde duran Türkiye, ekonomik büyümesi ve görece güçlenen sermaye birikimi, komşu ülkeler üzerinde askeri gücü sayesinde genişletebildiği etkisi ve en önemlisi, dünya çapında silahlı ihtilaflara katılabilecek düzeye gelen ordusu ile, İsrail'in yanısıra yeni bir bölgesel güç olma hedefini gütmektedir. ABD'nin önümüzdeki dönemde yoğunluğunu Orta Asya'ya kaydırmasından sonra, Ortadoğu'daki »istikrarı

sağlayacak tek ülke olarak Türkiye'yi gördüğünden, bu hedef doğrudan ABD tarafından da desteklenmektedir. Bundan bir kaç gün önce »New York Times«ın tespit ettiği gibi, »ABD bölgesel güç olarak İran'ın bölgedeki etkisini zayıflatacak olan ve ekonomisi güçlenen bir NATO üyesi olarak müslüman ülkelere örnek teşkil eden Türkiye'nin bu gelişmesinden hoşnuttur«. Hoşnut olmayan ise, etki alanının zayıflayacağını tahmin eden Çekirdek Avrupa'dır.

Sonuç itibarıyla – yerim yeterli olmadığından, detaylandıramıyorum – Türkiye'deki karar vericilerin bu emperyal yönelimi, AB üyeliğinin önündeki en temel engel olarak değerlendirilmelidir. TSK'nin karar verici kesimi ile uzlaşarak hareket ettiği belli olan AKP hükümeti ve bu hükümeti destekleyen sermaye çevreleri yeni sayılabilecek bir özgüven ile, dünyanın yeniden düzenlenmesinde olabilecek en büyük payı kopartmaya çalışmaktadırlar. Muassır medeniyetler seviyesi, demokratikleşme, insan hakları, özgürlükler ve bu bağlamda başmüzakereci Bağış'ın açıkladığı »(...) aynı şevk ve heyecanla devam ediyoruz; edeceğiz de. Ama artık Avrupalı dostlarımızın bir karar vermesi gerekiyor. Başbakanımızın dediği gibi, Türkiye kapılarda bekletilecek ülke değildir« gibi söylemler, içeride otoriter ve baskıcı, dışarıda ise yayılmacı ve saldırgan bir politikanın meşrulaştırılması için kullanılan söylemlerden başkası değildir.

Doğru, Türkiye bugünkü konumuyla »kapılarda bekletilecek bir ülke« konumunda değildir artık. Ancak 50 yıl boyunca, zenginlerin masasının altındaki »kedi masasına« oturtulmuş olan Türkiye'nin, her ne kadar dünyanın yeni düzenlenmesinden belirli bir pay alması olası olsa da, bölgesel bir güç olduğunda bu zenginler masasında ona yer ayrılması anlamına gelmeyecektir. Tam aksine, bölge halklarının çoğunluğunun çıkarlarına aykırı olan politikaların, bölgeyi sürekli kanayan bir yara hâlinde tutan emperyalist stratejilerin ve küresel sömürünün devamını sağlamakla görevlendirilmiş bir jandarma olmanın ötesine gidemeyecektir. Kaldı ki, Brüksel'de ifade edilen »tam üyelik belki 20-25 yıl sonra« biçimindeki tahminler doğru çıksa bile: 20 – 25 yıl sonra ne AB bugünkü AB olacaktır, ne de Türkiye bugünkü Türkiye.

Tarihte defalarca kanıtlandığı gibi: demokrasi ve özgürlükler ancak halkın kendi eseri olduğunda gerçek demokrasi ve özgürlükler olacaktır. Ne AB üyeliği, ne de bölgesel güç olmak demokratikleşmeye, barışa ve eşitliğe yol açacaktır. Bence yıldönümünün ortaya çıkardığı çıplak gerçek bu kadar basittir.

ALMANYA VE İSLAM

9 EKİM 2010

Gözümüz aydın: Almanya'nın nur topu gibi bir sorununu daha oldu! Neymiş »İslam artık Almanya'ya ait miymiş, yoksa değil miymiş«. Federal Cumhurbaşkanı Christian Wulff'un, »Birleşik Almanya«nın 20. kuruluş yıldönümünde yaptığı konuşma, Alman elitlerinin tartışması ve yaygın medya yayınları üzerinden Alman kamuoyunun gündeminin birinci sırasına oturdu.

Wulff, 3 Ekim 2010 günü Berlin'de yaptığı bir konuşmada, »Almanya'nın hristiyan-yahudi geleneğinde kurulu olduğunu« ama »artık İslam'ın da Almanya'nın bir parçası hâline geldiğini« söyledikten bu yana, muhafazakârlar arasındaki tartışma iyice alevlendi. CDU ve CSU'lu politikacılar görünüşte ikiye bölünmüş durumda. Bir tarafta muhafazakârlıklarını iyice göstermek isteyenler, Wulff'u sözlerinden dolayı eleştirirken, Şansölye Angela Merkel ve Federal Parlamento Başkanı Norbert Lammert dahil, önde gelen politikacılar Wulff'a »cesaretli sözlerinden dolayı« destek çıkıyorlar.

Ancak bu tartışmada asıl gözden kaçan, her iki tarafın da İslam ve müslüman göçmenler konusunda aslında farklı bir şey düşünmedikleri ve Almanya'daki müslümanları bütün güçleri ile »öncü kültürün« yani egemen kültürün boyunduruğu altına sokmak istedikleridir. Şansölye Merkel, güya Wulff'a sahip çıkarken bile Almanya'daki çoğunluk toplumunda yaygın olan İslam düşmanlığından prim yapmak için »Almanya'da Temel Yasa geçerlidir, şeriat yasaları değil« diyor, pek yabancı dostu olarak tanınmamış olan eski Hessen eyalet Başbakanı Roland Koch da »Sayın Cumhurbaşkanı haklıdır. Muhafazakârlar, müslüman inancında olan insanların da Almanya'nın geleceğini biçimlendireceklerini artık kabul etmelidirler. Ancak aynı Wulff'un dediği gibi, burada Alman kültürü geçerlidir. Almanya'da sürekli yaşamak isteyenler, Federal Cumhuriyet'in geliştirdiği geleneklere ve değerlere boyun eğmek zorundadırlar« diyerek, tartışmanın özüne dikkat çekiyor.

Tartışmalarda ilgi çeken başka bir nokta ise, Alman Yahudilerinin Wulff'a sahip çıkması. Almanya Yahudileri Merkez Konseyi Genel Sekreteri Stephan Kramer, burada yaşayan müslümanların toplumun bir parçası olduğunu vurgulayarak, »Cumhurbaşkanının sözleri üzerine yürütülen tartışma histerik bir hâl aldı. Bazı politikacıların müthiş bir enerjiyle şimdi Almanya'nın Yahudi köklerinden dem vurmaları pek anlaşılır bir gelişme değil« diyerek şaşkınlığını gizleyemiyor. Kramer, yapılan tartışmalarda, bence doğru bir tespitle, »Yahudiliğin İslam karşıtı cephenin oluşturulmasında kullanılmaya çalışıldığını« söylüyor.

Aynı şekilde Wulff'a kiliselerden de destek geliyor. İslam'ın devlet tarafından resmen tanınmasını uzun zamandan beri talep eden kilise yönetimleri, »bu adımın, milyonlarca müslümanın entegre olmasını teşvik edeceğini« söylüyorlar. Kiliselerin bu girişimlerindeki asıl niyetleri ise önceden belliydi: İslam din derslerini savunmak kisvesi altında, din derslerinin genel olarak okullarda verilmesini sağlamak ve anayasal mevziilerini kaybetmemek.

Sürdürülen tartışmalar, Almanya'da geniş bir halk desteğine sahip olan muhafazakârlar arasındaki, hedefleri aynı, ama yöntemleri farklı olan iki çizgiyi göstermektedir. Wulff, ki Aşağı Saksonya CDU Eyalet Örgütü Başkanı olduğu zamanlardan (1998) beri bu görüşü savunmaktadır ve Wulff'a yakın duran CDU yönetimi, Almanya'daki göçmenlerin varlığının ve Alman ekonomisinin giderek artacak olan kalifiye işgücü gereksiniminin ancak kontrollü bir göç ile kompanse edileceği gerçeğini kabullenmenin ve bu kabalardan hareketle, göçün »uygun« bir düzenlenmesinin yapılmasının zorunlu olduğu düşüncesindedir. Bunun içinse göçmenlerin sisteme entegre edilerek, egemen kültüre asimile edilmeleri için tedbirlerin alınmasını istiyorlar.

Diğer çizgi ise, göçmenleri aynı eskiden olduğu gibi toplum dışında tutan, ayırıcı ve dışlayıcı bir göç politikasıyla istenildiği gibi yönlendirilebilecek bir kitle olarak görüyor, Alman toplumundaki yabancı düşmanı ve ırkçı saplantıları, iktidarlarını destekleyecek en önemli faktör olarak değerlendiriyorlar. Ancak sonuç itibarıyla her iki kesim de, göçmenlerin »Almanlaştırılmasını« ve eğer Almanya'da bir İslam olacaksa, onun »Almanya İslamı« olması gerektiğini savunuyorlar.

Aslına bakılırsa, tartışmaların bu noktaya gelmesi, Thilo Sarrazin'in tezlerini açıklamasından beri belliydi. Almanya, aynı diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, sağ popülist bir rotaya oturtulmak ve bu rota üzerinden neo-liberal dönüşümü hızlandıracak bir çizgiye getirilmek isteniyor. Gerçi genel seçimler 2013'de yapılacak, ama şimdiden görünen, seçim kampanyasının start aldığıdır. Gelecek yılların ana konusu İslam ve müslüman göçmenler olacaktır. Bilinen film, yeniden vizyona sokulmuştur. Ve bu film bir »Happy End« ile bitecektir.

GÖÇMEN GENÇLERİ VE »ALMAN DÜŞMANLIĞI«

16 EKİM 2010

Almanya'daki neoliberal elitlerin başlattığı sosyal ırkçı tartışma, bendini aşan bir sel misali Almanya kamuoyunu zehirlemeye devam ediyor. Aylar öncesinde ifade edildiğinde basında haber değeri bile bulamayan söylemler, bugün skandalize edilerek manşetlere taşınıyor.

Alman Öğretmenler Sendikası GEW'nin 2 Ekim'de düzenlediği bir toplantı da bu gelişmelerden payını almış durumda. Aslında toplantı konusu bundan bir yıl önce Berlin'in Kreuzberg semtinde görev yapan iki öğretmenin kaleme aldığı bir makaleydi. Öğretmenler, Türkiye ve Arap kökenli öğrencilerin yoğun olduğu okullarda azınlık durumuna düşen Alman öğrencilerin mobbinge uğradıklarını ileri sürüyorlardı. Yani tezileri »Kreuzberg'de Alman öğrenciler ayrımcılığa uğrayan azınlıklardır« söyleminden ibaretti.

Bir yıl önce basında tek bir kelime ile anılmayan bu tez, şimdi tartışmasız bir »bilimsel dogma« gibi manşetlerden ve yorum köşelerinden inmez oldu. Pazar günleri yayımlanan Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung 10 Ekim tarihli sayısında Federal Aile Bakanı Kristina Schröder'i şahit göstererek »Alman düşmanlığına karşı mücadele« başlığını atıyor ve Schröder'in »Ama Alman düşmanlığı da yabancı düşmanlığı, hatta ırkçılıktır, çünkü bir etnik gruba dahil olanlar burada dışlanmaktadırlar« sözlerini altbaşlığa taşıdı.

2008'deki Hessen Eyalet Seçimleri esnasında da »Alman düşmanı şiddetin artmasından« yakınan Aile Bakanı, sosyal ırkçı söylemi toplum merkezine dayanan bir partinin söylemi hâline getirerek, meşrulaştırmaya çalışmakta. Bu nedenle islam düşmanlığı ile tanınan Politically Incorrect adlı internet sayfasının tespit ettiği gibi, Schröder bir bakan olarak bunu söylediğinde, »aşırı sağcı suçlamasına maruz kalmayacaktır«, çünkü söylem artık toplum çoğunluğu tarafından kabul edilmektedir.

Hoş, iki Almanya'nın birleşmesinden bu yana neonazilerin saldırılarında yüzden fazla insanın yaşamını yitirmesine karşın, »Alman düşmanlığına« dayanan tek bir şiddet eylemi dahi gösterilmeyeceğinden, »Alman düşmanı şiddetten« bahsetmek pek bilimsel değil ve yapılan tüm ciddi araştırmalar gençler arasındaki şiddetin artışın temel nedeninin, etnik değil, ekonomik ve sosyal nedenlere dayandığını gösteriyor, ama bu gerçekler sosyal ırkçı elitlerin iddialarını sürekli tekrarlamalarına engel olmuyor.

Nitekim FAZ başmakalecisi Frank Schirmacher, bakanın söylediklerini temel alarak daha da ileri gidiyor

ve »gençlik kriminalitesi ile müslüman köktendinciliği, günümüzde potansiyel olarak 20. Yüzyıl'ın ölümcül ideolojilerine en yakın duran gelişmedir« tespitini yaparak, müslüman göçmenleri Alman faşizmi ile eşdeğer gösteriyor. Aslına bakılırsa Schirmacher önümüzdeki yıllarda toplumsal paradigmayı belirleyecek olan bir söyleme, »göçmen kökenli gençler Alman pasaportuna sahip olsalar bile, gerçek Alman sayılamazlar« söylemine ideolojik bir temel oluşturmaya çalışıyor.

»Alman düşmanlığı« söylemi, çoğunluk toplumunun giderek kötüleşen ekonomik ve sosyal durumunun yeni travmalar yarattığı bir ortamda, basitleştiriciliği ve genelleştiriciliği sayesinde etkin olduğundan, bu ideolojik temelin en büyük gerekçesi olacak. Hiç kuşkusuz, sayıları fazla olmayan bazı göçmenler arasında »Alman« veya »Batı düşmanlığı« yok değil. Ama bunu ırkçılıkla eşdeğer göstermek, empirik araştırmalara dayanan bilimsel bir tespit olmamasıyla birlikte, ırkçılığın, refah şövenizminin ve yabancı düşmanlığının üzerine kurulu olduğu mülkiyet ve iktidar ilişkilerini meşrulaştırmaktan başka bir şey değildir.

Görüldüğü kadarıyla, küresel krize müdahaleci tedbirlerle karşılık veren, ancak şimdi yeni »tasarruf paketleri« ile sosyal politikalar alanında gerçekleştirilecek olan kısıtlamaların yol açacağı olası toplumsal direnişi zayıflatmak için, egemen politikanın mağdurlarını birbirine düşürmesi beklenen söylemler kamuoyuna enjekte edilmeye devam edilecek.

Enjeksiyon bugünden beklenen etkisini yapmış durumda: Perşembe günü kamuoyuna açıklanan bir araştırmaya göre, Alman halkının yüzde 58,4'ünün »İslamsız bir Almanya« istediği (Doğu eyaletlerinde yüzde 75,7), her on Alman'dan birisinin yeni bir »Führer«i desteklediği ve sadece yüzde 46,1'lik bir kesimin Alman demokrasisine güvendiği ortaya çıktı. Friedrich-Ebert-Vakfı'nın yaptığı araştırma Alman halkının yaklaşık beşte birinin hâlâ antisemit olduğunu da gösteriyor.

Göçmenleri ve yoksulları yaşamın her alanından dışlayan, ama ardından da göçmen ve yoksulların bir »tehdit potansiyeli« teşkil ettiğini iddia eden neoliberal elitler, burjuva demokrasilerini otoriter diktalar hâline getirme yolunda ilerliyorlar. Maalessif çoğunluk toplumları, bu gelişmenin en başta kendi zararlarına olacağını göremiyorlar. Görebilenler, yani Almanya politik ve toplumsal solu ise, salt kendi kendileriyle ilgilendiklerinden, »kuzuların sessizliğini« oynuyorlar. Ve iğrenç bir film hiç bitmeyecekmiş gibi gösterime devam ediyor...

CUMBABALAR, BAŞÖRTÜSÜ VE KÜRTLER

23 EKİM 2010

Yazının başlığı okur için kafa karıştırıcı olabilir. Öyle ya, Alman Cumhurbaşkanı Christian Wulff'un Türkiye ziyaretinin, hadi diyelim Türk First Lady'si Hayrinüssa Gül'ün başörtüsüyle bir bağlantısı olabilir, ama bu ikisinin Kürtlerle ne alakası var? Bence üçü de öylesine birbiri ile ilişkili ki, neredeyse komplo teorisi geliştirilebilir.

Teorileri bir yana bırakıp, gerçekleri gözden geçirmek daha aydınlatıcı olacak.

Aslına bakılırsa tam anlamıyla bir danışıklı dövüşten, hatta ortaklaşa bir katakulliden bahsetmek olanaklı. Neden diye soracak olursanız, bu soruyu başka sorularla yanıtlamak gerekir derim: Örneğin, Türkiye'nin dış ticaretinin en önemli bölümünü gerçekleştirdiği ve Türkiye sınırları dışında en fazla yurttaşının yaşadığı bir ülke olan Almanya'nın en yüksek devlet temsilcisinin ziyareti ve ilk kez yaptığı TBMM konuşması, sorumlu politika ve yaygın medya tarafından – hem Almanya, hem de Türkiye'de – neden sıradan bir ziyaretmiş ve sıradan bir konuşmamış gibi lanse ediliyor? Neden Türk First Lady'sinin »başörtüsü« yaygın medyanın manşetlerine taşınıyor da, Almanya'da »başörtüsüne« karşı olan çıkışlardan bahsedilmiyor? Wulff, tatile mi geldi? Öyleyse, neden bir ilki gerçekleştirerek TBMM'nde konuşma yaptı? Neden Wulff ile birlikte Türkiye'ye gelen sermaye, bakanlıklar, kurumlar ve ordu temsilcilerinin yaptıkları görüşmeler hakkında hiç bir haber yapılmıyor?

Sorular daha da uzatılabilir, ama bu kadarıyla yetinip, birlikte yanıtları arayalım. Öncelikle Almanya'nın belirleyici ülke olduğu Çekirdek Avrupa'nın enerji açlığını gidermeye yönelik adımların atıldığı bir dönemde, Batı'ya yönelik enerji nakliyatının yapıldığı / artarak yapılacağı bir ülkeye gerçekleştirilen bir devlet ziyaretinden bahsettiğimizi anımsatmak gerekir. Uğruna savaşlar verilen, işgaller gerçekleştirilen, yüzbinlerce insanın yaşamı pahasına »orman kanunlarının« uygulandığı enerji ve hammadde kaynaklarına ulaşım mücadelesinden bahsediyoruz. Ve bu konuda son derece önemli olan iki ülkenin devlet başkanları buluşuyor, ama sıradan bir görüşme gibi haberler yapılıyor. Bu olacak iş mi?

Asıl konular öne çıkacakken, »başörtüsü« öne çıkartılıyor. Almanya'da ise İslam ve »başörtüsü« konusunda fırtınalar kopartan Alman medyası, Türk First Lady'sinin »başörtüsü« ve »KCK Davası« hakkında tek kelime etmiyor, ama Wulff'un Türkiye'de Alman içpolitikasına yönelik söylemlerini manşete taşıyor. Türkiye'deki yaygın medya da, Almanya'da sürdürülen

sosyal ırkçı tartışmalardan habersizmiş gibi, Hayrinüssa Gül'ün kıyafetiyle uğraşılıyor ve »üniversite ile okullardaki türbanı« manşetlerine taşıyor.

Yıllardır »insan haklarını« ve »Kürtlere yönelik muameleleri« Türkiye'nin AB üyeliği konusunda ve »Türkiye'nin Avrupa'ya ait olmadığını« kanıtlamak için »şartlı rehin« olarak kullanan muhafazakâr Alman basını, sanki »KCK Davası« gibi her türlü hukuk devleti anlayışından uzak olan bir dava yokmuş, Türkiye'nin en temel ihtilaf kaynağı olan Kürt Sorunu çözölmüş gibi, Diyarbakır'da süren mahkemeyi görmezden geliyor. İlginçtir, »KCK Davası« bugüne kadar sadece küçük bir bölge gazetesinde (o da bir kaç satırlık haber olarak) ve sosyalist gazete Junge Welt'te yer aldı. Diğer gazetelerde benzer bir haberi ara ki bulasın...

Federal Cumhurbaşkanı'nın Türkiye ziyareti çok açık bir biçimde iki ülkenin de hem kendi içpolitikalarını biçimlendirme, hem de küresel stratejilerde birlikte hareket etme konularında anlaşmalarını ve »başörtüsü« ile Kürt Sorunu'nu her iki ülkede de egemenlik aracı olarak kullandıklarını gösteriyor. Türkiye egemenleri, »Almanya'daki Türkler Almanca öğrenip, uyum sağlamalıdır« çağrısı yaparak, Alman egemenlerinin içpolitikadaki çıkarlarına yardımcı oluyorlar, Alman egemenleri de Kürt Sorunu'ndaki gelişmeleri bilinçli olarak göz ardı ederek, Türkiye'deki karar vericilerin tasfiye politikalarına destek çıkıyorlar.

Almanya'nın geçmişte sattığı ve hibe ettiği silah ve gereçlerin, Türkiye egemenlerinin Kürtlere karşı yürüttüğü kirli savaşta kullanıldığını, her iki ülkenin »güvenlik« birimlerinin Kürt kurumlarına karşı ortaklaşa konseptler geliştirdiklerini, Almanya ve Türkiye devlet ve hükümet kurumlarının her iki ülkede yaşayan Kürtlere karşı benzer politikalar uyguladıklarını ve tasfiye politikalarını ortaklaştırdıklarını görmemek için kör, sağır ve dilsiz olmak gerekir.

Kanımcı Wulff'un Türkiye ziyareti, bilinen bir gerçeğin altını kalın çizgilerle çizdi: Türkiye egemenlerinin Kürtlere karşı yürüttüğü inkâr ve imha politikası, çoktan dünya egemenlerinin ortak bir politikası, kirli savaş da, bir NATO savaşı hâline geldi. Kürt Sorunu'nu salt Türkiye sınırları içerisindeki bir sorun olarak görenler yanılıyor. Kürt Sorunu, Ortadoğu'nun yeniden biçimlendirilmesinin ve enerji kaynakları üzerindeki küresel mücadelenin en temel sorunlarından birisidir. Wulff'un ziyaretinin ve bu ziyaretin yankılarının gerçek anlamı ancak böylesi bir okumayla ortaya çıkartılabilir.

KÜRDİSTAN, İTALYA'DA OLSAYDI...

30 EKİM 2010

Geride bıraktığımız iki hafta ender yoğunlukta geçirdiğim günlerle doluydu diyebilirim. Önce Diyarbakır'da keyfiyetin ve hukuksuzluğun doğrudan tanıdığı oldum, ardından Stuttgart'ta farklı toplumsal katmanlardan insanların egemen politikaya geliştirdikleri ortak direnişlerine katıldım ve son altı günümü de üç resmî dilin (rakamla: 3) konuşulduğu bir bölgede geçirdim – hem de Avrupa'nın göbeğinde! Hani bir hakim olsaydım ve buna yetkim olsaydı, anadil konusunda ahkâm kesen herkesi önce Güney Tirol'a gitmeye ve bir kaç gününü burada geçirmeye mahkûm ederdim.

Dağları, tepeleri ve envai çeşit yeşili ile birlikte memleketim Lazona'ya tıpa tıp benzeyen Güney Tirol, İtalya'ya bağlı bir özerk bölge. 1972'den bu yana geniş özerklik hakları taşıyan bölgenin başkenti Bozen. Bölgenin Almanca ismi Autonome Provinz Bozen – Südtirol, İtalyanca Provincina Autonoma di Bolzano – Alto Adige ve (varlığını yeni öğrendiğim) Ladince ismi ise Provinzia Autonoma de Balsan/Bulsan. Ladince sadece belirli yerlerde resmî dil. Almanca, İtalyanca ve Ladince olarak üç resmî dili bulunan bölgede ayrıca resmen tanınan 40 farklı lehçe de konuşuluyor. Bazı durumlarda ise Güney Tirol'lular (aynen biz Lazlar gibi) uyanık davranıp, üç dili karıştırıp yeni kelimeler yaratmışlar – gereksinime uygun dil, voilà!

2001'de yapılan son nüfus sayımına göre bölgede yaşayan nüfusun yüzde 69,2'si Almanca, yüzde 26,5'i İtalyanca ve yüzde 4,4'ü de Ladince konuşuyor. Bölgede asıllı olan istisnasız tüm lehvalar, yani aklınıza gelebilecek her şey iki dilli. Hatta özel mülklerin kapısındaki »Dikkat, özel mülktür!« uyarısı veya dükkânlardaki »bizimle çalışır mısınız?« ilânı dahi. Resmî kurumlarda çalışan herkes iki dil bilme yükümlülüğünü taşıyor. Ladinlerin yaşadığı kasabalarda ise üç dil.

Bölge 1810'da İtalya Krallığı'na geçmiş. Birinci Dünya Savaşı sonrasında, 1919'da yapılan Saint-Germain-Antlaşması, bölgeyi kesin olarak İtalyan hükûmetine sokmuş. Faşizm döneminde İtalyan faşistlerinin »İtalyanlaştırma Operasyonu« na rağmen, bölgenin bugüne kadar gelen nüfus dokusu değişmemiş. Her ne kadar 1939'da bölge nüfusunun çoğunluğu Hitler Almanyası'na geçmeyi kabul etmiş olsa da, ne İtalyan faşistleri, ne de nasyonsosyalistler bölgede kök salamamışlar.

İtalya hükûmeti tarafından »bölücü terör örgütü« olarak kabul edilen Güney Tirol Kurtuluş Örgütü BAS 1957'de silahlı mücadele başlatmış. 1960' BM Güvenlik Konseyi'nin kararı ile »Güney Tirol Sorunu«

uluslararasılaşmış. 1969'da Avusturya'nın da araya girmesi ile »müzakereler« başlamış ve 1972'de »Güney Tirol Paketi«nin İtalya tarafından kabul edilmesiyle geniş özerklik hakları tanınmış. Avusturya da BM huzurunda bir açıklama yaparak, sorunun çözüldüğünü kabul etmiş. Ve »silahlı mücadele« sonlandırılmış.

BAS adlı örgütün içinden bir çok yeni parti ve kuruluş doğmuş. Güney Tirol, İtalya anayasasında tanınan haklar çerçevesinde kamu alanını, yani bölgeyi ilgilendiren yasama, ekonomi, okullar, güvenlik – yani polisi, savcısı, hakimi ile adalet aygıtı gibi alanlarda özerk hareket ediyor. Merkezi İtalya devletinin bölgede topladığı vergilerin yüzde doksanı bölgeye geri dönüyor. Bölge hükûmeti de devletin yerine getirmesi gereken yükümlülüklerin yüzde doksanını üstlenmiş durumda.

İkinci Dünya Savaşı sonundan bu yana Güney Tirol'da en güçlü siyasî örgüt Güney Tirol Halk Partisi. Almanca ve Ladince konuşanların oluşturduğu bu parti gerek bölge parlamentosunda, gerekse de bölge hükûmetinde mutlak çoğunluğu elinde tutsa da, İtalyanca konuşanların oluşturdukları partilerle koalisyonlara girerek, bölgenin kararlarını ortak alıyorlar. »Azınlıkta« bulunanlar, yani İtalyanca konuşanların bölge hükûmetinde yer almaları özerklik statüsü ile bir hak hâline getirilmiş. Bölge parlamentosu 35 üyeden oluşuyor ve beş yıllığına seçiliyor. Buyrun size bir demokratik özerklik örneği!

Meraklısına söyleyelim: ülke bölünmüş mü? Hayır, tam aksine Güney Tirol'lular hâllerinden son derece memnun. Birden fazla resmî dil sorun yaratmış mı? Kelâlâka, daha fazla fırsat yaratmış. Çocuklar, hangi dile mensup olursa olsunlar, ilköğretimden itibaren çok dilli eğitim-öğrenim görüyorlar. Peki, başka ne olmuş? 38 yıl gibi kısa bir süre içerisinde bölge İtalya'nın en zengin bölgeleri arasına girmiş. Bölgedeki işsizlik oranı yüzde 2,5 ile 3,4 arasında sabit kalmış. Yerel ekonomi, yerel kültürlerin ve turizmin katkısıyla »uzaya fırlamış«!

Meran (ya da Merano) kentinin çarşısında, Arap asıllı bir İtalyan yurttaşının kafesinde, Almanca konuşarak kahveni sipariş verirken birden aklıma geliverdi: Yahu, acaba Kürdistan, İtalya'da olsaydı neler olurdu diye. Dilin kemiği, düşüncenin sınırı yok ki... Kürtçe, Türkçe, Zazaca, Lazca konuşanlar buraları görseler, neler kaçırdıklarını fark ederler miydi acaba?

AMAÇ ÇÖZÜM DEĞİL, TERBİYE

6 KASIM 2010

Alman Şansölyesi Angela Merkel'in başkanlığında yapılan »4. Entegrasyon Zirvesi« de kayda değer hiç bir sonuç çıkarmadan sonuçlandı. Son haftalarda yaygın medyanın da körüklemesiyle sürdürülen onca tartışmadan sonra gerçekleştirilen zirve için »dağ fare doğurdu« dense, herhalde abartma olmaz.

Halbuki zirveye katılım ender görülen yoğunluktaydı: Federal bakanlar, eyalet başbakanları ve bakanları, muhalefet partilerinin temsilcileri, işveren örgütleri, medya ve göçmen örgütlerinin önde gelen isimleri zirveye katılarak, öneminin altını çizmişlerdi. Ancak zirveden, zaten Federal Hükümetin önceleri karar altına aldığı bir takım tedbirlerin »ivedilik ve kararlılıkla uygulanacağına« dair içi boş bir karardan başkası çıkmadı. Açıkcası, başka bir şey de beklemiyordum.

Aslına bakılırsa muhafazakâr ve liberaller, sosyaldemokrat ve yeşillerden daha cesur çıkmış ve »Almanya bir göç ülkesidir« söylemini devlet katına taşıyarak, göçten kaynaklanan sorunların çözümü konusunda adımlar atabileceklerine dair umut vermişlerdi. Öyle ya, Almanya tarihinde ilk kez göçmen örgütlerinin temsilcileri (tabii bunların hükümetçe seçilmişler olduğunu söylemeye gerek yok) devlet tarafından muhatap alınıyor ve »yuvarlak masa« anlayışını yansıtan bir zirveye davet ediliyorlardı. Her defasında »ah ne kadar yabancı dostu« olduklarını vurgulayan sosyaldemokratlar ve yeşiller ise iktidarlara boyunca değil böyle bir zirve gerçekleştirmek, göçmen örgütlerinin kendilerine yakın olanlarını dahi muhatap alma gibi bir kaygıları olmamıştı. Bu açıdan gerçekleştirilen zirveler ile Alman devletinin öyle ya da böyle ülke realitesini kabul ederek, çözümü kolaylaştırıcı tedbirlere yönelebileceği umudu yeşermişti.

Elbette, devletler büyük tankerler gibidir. Rotalarını değiştirmeleri uzun süre alır, küçük tekneler gibi manevra yapamazlar. Bu nedenle Alman devletinin göç ve göçmenler konusunda gerçekleri bilinçli olarak reddetme rotasından, gerçekleri kabul etme ve sorunları çözüme ulaştırma rotasına geçmesinin doğal olarak uzun süreceği kuşku götürmez. Amma velâkin, şimdiye kadar gerçekleştirilen zirvelerle de, göç ve göçmen politikaları konusunda Alman devletinin esaslı bir »rota değişikliğine« gittiğine inanmak, fazlaca naif olacak.

Öncelikle Almanya'nın göç ve göçmen politikalarının iki temel nokta üzerine kurulu olduğunu görmek gerekiyor: ulus devlet ile egemen iktidar ve mülkiyet ilişkileri. Alman devletinin göç ve göçmen politikalarında attığı / atacağı bütün adımlar bu iki

temel noktadan belirlenmektedir. Entegrasyon, yani asıl anlamıyla »bütünleşme«, devlet politikası değildir. Entegrasyon sözü ile tanımlanan aslında »uyum«, yani öyle ya da böyle »asimilasyon«dur. Uyumu / asimilasyonu hedefleyen politikalar ile de göçten kaynaklanan sorunların, göçmenlerin, dolayısıyla toplum genelinin lehine çözülmesi ise olanaksızdır.

Merkel hükümetinin böylesi zirvelerle amaçladığı, göçmenlerin taleplerine uygun bir çözüm geliştirmek değil, göçmenleri egemen politikaya eklemlmek için »terbiye etmektir«. Zirvelere katılan göçmen örgütü temsilcilerinin, bütün eleştirilerine rağmen yaptıkları açıklamalar, ne denli terbiye edildiklerini kanıtlamaktadır. Monologdan ibaret toplantılarda »göçmenlerin nasıl daha iyi uyum sağlayabilecekleri« üzerine bir yarışa girmeleri, çoğunluk toplumu karşısında göçmenlerin sosyal, politik, kültürel ve hukuki çıkarlarını savunmaktan çok, temsil ettikleri »göçmen örgütlerinin« devlet katında kabul edilmesine (ve böylece kırıntıdan fazlası olmayan bazı proje havuzlarından faydalanabilmelerine) yaramakta ve Alman devletinin ayrımcı, ırkçı ve dışlayıcı politikalarının meşrulaşmasına hizmet etmektedir.

Denilecektir ki, »sorunları çözme yolunda muhatap alınıyoruz, devrime kadar mı bekleyelim?«. Elbette devrim sonrasını beklemeye gerek yok ve elbette verili koşullar altında da sorunları çözücü tedbirler olanaklıdır. Ancak bugün »göçmenler adına« zirvelere katılan ve aslında salt kendi örgütlerini temsil eden göçmen temsilcileri esas yerine tali olanla ilgilenmekte ve göçten kaynaklanan sorunların en temel nedeni, yani sosyal nedenlerini yadsımaktadırlar.

Doğru, çoğunluk toplumuna uyum sağlanarak göçten kaynaklanan sorunların bazıları çözülebilir, ki egemen politikanın istediği de budur. Nasıl 100 yıl önce Ruhr Havzası'na yerleşen Polonyalı göçmenler Almanlaşarak »göçmenlikten« kurtuldularsa, günümüzün göçmenleri de asimilasyonla aynı yolu izleyebilirler. Ama bu adım, 100 yıl önce olduğu gibi, bugün de sorunların sosyal nedenlerinin çözülmesi anlamına gelmeyecek, çoğunluk toplumunun merkezinde kökleşmiş ırkçı, sosyal ırkçı ve ksenofobik korkuların ortadan kalmasına yol açmayacaktır.

Almanya'da yaşayan her insanın ulusal, etnik, dini kökenine bakılmaksızın ve vatandaşlığa geçme koşulu olmaksızın her türlü eşitliğinin sağlanması talep edilmeden, bu uğurda mücadele etmeden egemen politikanın piyonu, oyuncağı olmamak olanaklı değildir. En fazla terbiye edilmiş, uysallaştırılmış olursunuz o kadar...

KRİZİN EFENDİLERİ KAPIŞIYOR

13 KASIM 2010

Perşembe günü Güney Kore'nin başkenti Seoul'da, küresel kriz ortamındaki beşinci G20-Zirvesi başladı. Dünya çapındaki GYSM'nın yüzde 85'ini elinde tutan sanayi ve önemli eşik ülkeleri bütün insanlığı yakından ilgilendiren konuları »görüşmek« üzere bir araya geldiler. Bu yazı kaleme alınırken başlamış olan zirvede, dünya egemenlerinin birbirleri ile kapışacaklarına dair hayli gösterge mevcuttu.

Gerçi basına verilen bilgilerde zirvede »uluslararası mali piyasaların regülizasyonu«nun, yani küresel krize neden olan ve krizden devasa kârlar sağlayan küresel sermayeye Basel III gibi yeni »oyun kuralları« getirilmesinin ana konu olacağı belirtiliyordu, ancak bu konuda önemli kararların alınmayacağını şimdiden söylemek yanlış olmayacak. Çünkü, atlatıldığı telkin edilen bankalar krizi çoktan küresel iktisatın ve kamu bütçelerinin krizi hâline geldi. Kapitalist merkezler krize karşı, AB'nde sert tasarruf politikaları veya ABD'nde para basma politikaları gibi »ulusal ekonomileri kurtarma paketleri« ile yanıt verdiklerinden ve bu yanıtlar dünyanın başka bölgelerinde sorun yarattığından, kapışma kaçınılmaz gibi görünüyor.

ABD ve AB örneğin Çin'e »Yuan'ı suni olarak düşük tutuyorsun« suçlamasını yaparlarken, diğer G20 katılımcıları da ABD'ni ülkeyi ve böylece dünyayı taze Dolar'a boğmakla suçluyorlar.

ABD yönetiminin girişimleri Çin'e karşı yoğunlaşmış durumda. Obama hükümeti zirvede AB'ni, Japonya, Hindistan ve diğer Asya ülkelerini Çin'e karşı verdiği mücadeleye kazanmak istiyor. Ancak ABD'nin ucuz Dolar politikası, başta Almanya olmak üzere, diğer emperyalist ülkelerin çıkarlarına ters düşüyor. Bilhassa dünya ihracat şampiyonu Almanya rahatsızlığını açıkça ifade ediyor. Örneğin geçen gün bir açıklama yapan Federal Maliye Bakanı Wolfgang Schäuble, »ABD'nin büyüme modeli derin bir krizde. ABD çarkını çok uzun bir süre borç ile döndürdü, mali sektörünü gereksiz yere şişirdi, ama kendi sanayisi ve orta katmanlarıyla ilgilenmedi« diyerek, ABD hükümetini eleştiriyordu.

Dünyanın en fazla borcuna sahip olan ABD ise, Dolar'ın dünya çapında rezerv ve ticaret birimi olan konumunu kendi çıkarına korumaya kararlı. Asya, Latin Amerika ve Afrika ülkelerine spekülâtif sermayeyi yönlendirerek, bu ülkelerde daha fazla enflasyona ve spekülasyon balonlarına neden oluyor. Bu saldırgan ve tek yanlı politika da küresel gerilimleri artırıyor ve sonucunda küresel mali sistemin yeni krizlere gebe olmasına neden oluyor. Bazı Avrupalı ekonomistler bu politikanın, aynı Büyük

Buhran öncesi döneme benzer bir kontrolsüz para ve ticaret savaşına yol açabileceğini ileri sürüyorlar. Büyük Buhran'ın sonucu ise biliniyor: Dünya Savaşı!

ABD politikalarının kontrolsüz para ve ticaret savaşlarına yol açıp açmayacaklarını, ekonomist olmadığımın yeterince değerlendiremeyeceğim, ama görebildiğim kadarıyla uluslararası sermaye de ABD'nin »tek yanlı« olarak nitelendirilen para politikalarından pek hoşnut değil. Örneğin Financial Times gazetesi zirve öncesi sayısında Dünya Bankası şefi Robert Zoellick'in bir yazısını baş makale olarak yayınlamıştı. Zoellick makalesinde ABD Federal Merkez Bankası kararlarının »küresel ekonomide güvensizliğe yol açtığını« vurgulayarak, G20 Zirvesi'ni »yeni iktisadi koşulları yansıtan bir kooperatif döviz sistemi yaratmaya« davet ediyor. Böylesi bir sistemin de »gerektiğinde enflasyon, deflasyon ve gelecekteki kurlar üzerine olan piyasa beklentileri için uluslararası referans noktası olarak altını belirlemesi gerektiğini« belirtiyor.

Zoellick'in bu vurgusunu, 1971'den bu yana yürür-lükte olan ve Dolar'a bağlı olan sistemin artık ayakta duramayacağını ve aynı zamanda Dolar'dan başka bir ulusal para biriminin de bu görevi üstlenemeyeceğinin üstü kapalı bir kabulü olarak okumak gerekir inancındayım. Bu da sürmekte olan küresel krizin konjunktürel değil, sistematik bir kriz olduğuna ve derinleşeceğine işaret etmekte.

Önümüzdeki hafta gerçekleşecek olan başka bir zirve, yani NATO Zirvesi ise derinleşecek olan krizin sonuçlarına karşı dünya egemenlerinin kendilerini nasıl hazırladıklarını gösterecek. Şu ana kadar içeriği gizli tutulan, ama ana çerçevesi belirli olan yeni NATO Stratejisi, dizginsizleştirilen mali piyasaların anarşisini, neoliberalizmin küresel fetih hareketini ve enerji ve hammadde kaynaklarına engelsiz ulaşma politikalarını askeri yöntemlerle korumayı hedefliyor.

Her iki zirve de şimdiden şunu gösteriyor: krizin efendileri kapışacak, ama faturayı yeryüzünün yoksulları ve ezilen halklar ödeyecek!

»TERÖR« HİSTERİSİ

20 KASIM 2010

G20 Zirvesi'nden bir hafta sonra ve NATO Lizbon Zirvesi'nden iki gün önce, 18 Kasım 2010'da Hamburg'da bir araya gelen İçişleri Konferansı, tam anlamıyla bir terör histerisi başlatmış durumda. Hazır NATO ülkeleri »yeni tehditler üzerine konuşurlarken gerekçe hazırlamaya çalışalım« mı dediler, onu pek bilemeyeceğim, ama »uluslararası terör« konusunu görüşen iki zirvenin arasında böylesi bir çıkış yapmak bana pek mânidar geldi.

Asıl adı Eyalet İçişleri Bakanları ve Senatörleri Daimî Konferansı olan toplantı, Almanya'nın federal yapısının bir özelliği. Eyalet içişleri bakanları 1954'den bu yana yılda iki defa toplanan bu konferansta işbirliği yapıyorlar. Tamamen »gönüllülüğe« dayanan bu işbirliği, Federal Devletin bir organı olmamasına rağmen, iç güvenlik konusunda – bilhassa kamuoyunu etkilemede – son derece önemli bir rol oynuyor. Konferansa bakanların yanı sıra, Federal İçişleri Bakanı, bakanlıkların ilgili daire başkanları, Federal Kriminal Daire, Alman Polis Yüksek Okulu ve Federal Anayasayı Koruma Teşkilatı katılıyor. Yani, »devletin« ta kendisi bir araya geliyor.

Nedense her konferans öncesinde kamuoyuna iç güvenliği »tehdit eden unsurlar« hakkında bir pompalama yapılır. Bu sefer de öyle oldu ve Federal İçişleri Bakanı Thomas de Maiziére, basın önüne çıkarak, »Almanya'nın 30 Kasım'a kadar ciddi bir islamist terör saldırısına maruz kalabileceğini« açıkladı. Ve Perşembe günü, Namibia gümrük kontrolü sanki sipariş verilmiş gibi LTU/Air Berlin şirketinin bir uçağında »şüpheli bir çanta« buldu. Çantayı inceleyen Federal Kriminal Daire yetkilileri, çantanın içinde pillere kablo ile bağlı olan bir saati bulduklarını, ama »kurulumun patlayabilecek bir bomba olup olmadığının, ancak bir kaç güç süren kriminal-teknik araştırmalar sonrasında söylenebileceğini« açıkladı.

»Hoppala! Koskoca Federal Kriminal Daire çantada bomba olup olmadığını ancak bir kaç gün içinde mi tespit edebiliyor?« diye sorabilirsiniz. Haklısınız, daha önceki olaylarla da karşılaştırıldığında olayın bir »komple« olabileceği kuşkusuz pek uzak bir olasılık değil. Öyle ya, tam kamuoyu NATO Zirvesi'ni izlerken, NATO'yu haklı çıkaracak bir olay, Zirve bittikten sonra »yanlış habermiş« dense ne olur, denmese ne olur?

Peki güvenlikçi bakanlarımızın »olası« gördükleri tehditler ne imiş, bir de ona bakalım: Bakanlar üç tehdit senaryosundan bahsediyor. Birincisi, El Kaide örgütünün üç numaralı başı olan Yunus el Mauretani Almanya'daki 100 paramiliter »savaşçıyı« Pakistan-Afganistan

sınırında eğitimden geçirmiş. Ayrıca, ikincisi, 2008'de Mumbai'de olduğu gibi »yumuşak hedeflere«, yani hosteller, istasyonlar, havalimanları gibi insanların olduğu yerlere terörist saldırı yapılabilirliği. Üçüncüsü de, (vay canına) Avrupa'da 25 tane »uyuyan hücre« varmış ve »uyandıklarında« terör olayları gerçekleştirebilirlermiş – sayılarını ve nerede olduklarını biliyorsunuz da, niye harekete geçmiyorsunuz diye bir soruyu, bakanı dinleyen gazetecilerden hiç birisi sormamış.

Dikkat edilirse bizzat bakanın ağzından çıkan laflar, hep »miş, miş«. Yani kesin bir kanıt yok! Ama alınan tedbirler kesin: »Sadece istasyonlar ve havalimanları değil, kamuya açık olan bütün alanlarda masif polisiye tedbirler alınacak ve halk, polislerin varlığını görebilecektir«. Tabii telefon dinlemeler ve internet kontrolü de işin cabası. Aşağı Saksonya İçişleri Bakanı Uwe Schünemann ise daha da ileri gidiyor: Almanya'nın »müslüman yoğunluklu semtlerinde« polisin sürekli devriye gezmesi ve »tehlikeli islamistlere cep telefonu ve bilgisayar kullanma yasağı getirilmesi«. Hazır başlamışken, müslüman göçmenleri stadyumlara tıkm da, siz de biz de rahat edelim!

Şaka bir yana, Almanya ve diğer Avrupa ülkelerinin Afganistan ve diğer işgal edilen ülkelerdeki direniş örgütlerinin hedefi hâline gelmeleri, beklenen bir gelişme. Sivil yardım kuruluşlarını dahi, »ihtilaf bölgelerindeki askerî birliklere destek vermeye« zorlarsanız, zaten kuşkuyla bakılan STÖ'ler de, savaşa katılan ülkeler de direnişçilerin hedefi hâline gelir. Şahsen, direnişçilerin veya El Kaide gibi ne idüğü belirsiz örgütlerin şiddet eylemlerine yönelmeleri olasılığının gerçek olduğunu düşünüyorum. Ancak, şiddeti veya »terörü« yaratan asıl nedenler, yani emperyalist politikalar durdurulmadıkça da ne polisiye tedbirlerle, ne de daha fazla savaşa bu işin şütesinden gelinebilecektir.

Avrupa çoğunluk toplumlarına pompalanan »terör« histerisi ve yaratılan korku toplumu, neoliberal dönüşümün ve militaristleşmenin en temel dayanağı. Bu nedenle gerek sosyal sorunların artması, gerek neoliberal politikalar ve militaristleşme ile böylesi histerilerin doğrudan bağlantısı vardır. Çünkü, önce göçmenlere yönelik sertleştirme, sonradan toplum geneline etkileyen antidemokratik uygulamalara dönüşür. Bakanların çıkışı da tam bunun için uygun bir kamuoyu yaratmak ve NATO Zirvesi'ne destek vermek içindir.

»NATO 2020«

EMPERYALİZMİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİLİĞİNİN STRATEJİK KONSEPTİ
20 KASIM 2010

Lizbon'da bir araya gelen NATO ülkeleri, 1999 Yugoslavya Savaşı ile kurumsallaştırılan NATO Stratejik Konsept'ini yeniden biçimlendirecekler. Okuduğunuz bu yazı kaleme alındıktan bir gün sonra başlayan NATO Lizbon Zirvesi'nde karar altına alınacak olan yeni Stratejik Konsept'in içeriği, Zirve öncesinde gizli tutulmaya çalışıldı, ancak 2010 Haziran'ında yayımlanan bir rapordan içerikle ilgili ipuçlarını okumak olanaklı. Bu açıdan Zirve öncesinde bir analiz yapmaya çalışmak yanlış olmayacaktır.

2009 Nisan'ında Strassburg ve Kehl kentlerinde yapılan NATO Zirvesi'nde bir araya gelen devlet ve hükümet başkanları, 1999 yılında kararlaştırılmış olan NATO Stratejik Konsept'inin yenilenmesine karar vermişler ve akabinde de NATO Genelsekreteri Anders Fogh Rasmussen »yenilenme önerisi« hazırlaması için bir »Uzmanlar Grubu«nu görevlendirmişti. Grubun başkanlığı, Yugoslavya Savaşı'nın mimarlarından olan eski ABD Dışişleri Bakanı Madeline Albright'a verilirken, petrol tekellerinin temsilcisi olan Royal Dutch Shell tekelinin eski CEO'su Jeroen van der Veer de başkan yardımcılığına getirilmişti.

2009 Eylül'ünde göreve başlayan »Uzmanlar Grubu« 17 Mayıs 2010 tarihinde »NATO 2010: Assured Security, Dynamic Engagement« [1] başlıklı raporunu Genelsekrete sunmuştu. 58 sayfalık rapor, Rasmussen'in üye ülkelere sunduğu ve Lizbon'da kararlaştırılacak olan taslağın iskeletini oluşturmakta. Basında yer alan haberlere göre Rasmussen, iskeleti canlandıracak »ince ayarı« bizzat yapmış. Raporda yer alan somut öneriler, bugünlerde gazete sayfalarında okunabilir.

Yenilenen Stratejik Konsept'te ilk dikkat çeken hususlar kuşkusuz NATO'nun askeri reaksiyon göstermesine neden olacak »tehditler kataloğu«nun geliştirilmesi, sivil-askeri işbirliğinin kurumsallaştırılması ve NATO-AB işbirliğinin yoğunlaştırılması hedefiyle »Mutabakat İlkesi«nin yumuşatılmasıdır. Bunlarla birlikte, ilk vuruş opsiyonu dahil, NATO ülkelerinin elindeki muazzam nükleer silah cephanesinin sürekliliği de öngörülmekte.

Yeni tehdit senaryoları ve 5. Madde'nin yeni tanımı

Konsept aynı »NATO 2020« raporunda olduğu gibi, Batı'nın her yandan tehdit edildiği varsayımı üzerine kurulu olacak. Bu tehditlerin başında kitle imha silahlarının yaygınlaştırılması, »siber saldırılar«, enerji nakil hatlarına yönelik sabotajlar ve merkezî deniz yollarının »engellerle« karşılaşma olasılıkları geliyor. Gerçi bunlar ve benzeri tehditler daha önceleri de ifade edilmekteydiler, ama artık – ki Konsept'te yeni olan da

bu – anılan tehditler, bir NATO üyesi ülkeye yönelik askeri saldırı olarak algılanacaklar.

Örneğin »siber saldırılar« bir savaş nedeni sayılacak. Geçen aylarda basında yer alan haberlerle konu kamuoyu gündemine taşınmış ve ABD Savunma Bakanlığı müsteşarı William Lynn, »Öncelikle interneti savaş yönetiminin bir alanı olarak kabullenmemiz gerekir. Aynı hava, kara, deniz ve uzay olduğu gibi, internet de savunacağımız ve özgür çalışmamız gereken bir alan olarak görülmelidir« (WDR televizyon haberi) diyerek, internet virüsleri ile yapılan casusluk girişimlerinin, NATO Antlaşması'nın 5. Maddesi'ndeki »İttifak Durumu«na yol açacağını savunmuştu. Bilhassa Rusya ve Çin kaynaklı olduğu iddia edilen »siber saldırılar«, Konsept'te »kolektif güvenlik tedbirlerine yol açabilecek tehditler« [2] olarak yer alacaklar. Burada dikkat çeken asıl ifade, bu saldırıların »... 5. Madde'de belirtilen saldırı seviyesine ulaşmalar da, ulaşmasalar da...« NATO'nun askeri yanıt vermesine »neden olacakları«dır.

NATO'nun sürdürdüğü savaşların »ekonomik çıkarlarımızın korunması için gerekli olduğu« söylemi, kısa bir süre önce Almanya eski Cumhurbaşkanı Horst Köhler'in istifasına neden olurken, aynı ifade yeni Konsept'te açıkça yer alıyor: »Yeterli enerjiye ulaşım her çağdaş devlet için gerekli bir önkoşuldur. (...) Enerji tedarikinin kesintiye uğrama olasılığı, NATO'nun strateji planlamasında ve böylesi beklenmedik durumlara karşı alınacak tedbirlerin hazırlanmasında yüksek önem taşır.« [3] Bu ifade, giderek azalan fosil enerji kaynaklarına hakim olma mücadelesinin, NATO tarafından artık küresel egemenlik sistemini askeri araçlarla güvence altına almasının gerekçesi olarak kabul edildiğini göstermektedir.

Bölgesel örgüt – Küresel jandarma

Yeni Konsept, aynı 1999 Konsept'i gibi, NATO'yu »Avro-Atlantik-Bölgesi«nde hareket eden bir örgüt olarak görecektir. Ancak NATO'nun yeni tehdit tanımlamaları çerçevesinde hareket edeceği »Müdahale Alanları«na bakıldığında – Afrika, Orta Asya, Kafkaslar, Yakın ve Orta Doğu (Latinamerika, Kuzey Amerika ve Pasifik Okyanusu, Amerikalı Devletler Örgütü'nün kontrolüne bırakılmış durumda) – NATO'nun bir küresel jandarma gibi hareket etmeye kararlı olduğu görülecektir.

Bu noktada iki temel yeniliğe dikkat çekmek istiyorum: Birincisi, »NATO görevlerini aynı anda her yerde yerine getiremez« gerekçesiyle, NATO görevlerinin tek tek NATO üyesi ülkelere devredilmesi ve bunların »durumdan vazife çıkarak« gerektiğinde otonom olarak askeri

müdahalelere karar verebilmeleri planıdır. Tam da bu nedenle NATO kararları için bağlayıcı olan »Mutabakat İlkesi«nin yumuşatılması öngörülmektedir. Böylelikle küresel stratejilere koopte edilen Türkiye, İsrail veya Brezilya gibi eşik ülkelere bölgesel »sorumluluklar« aktarılacak ve yeni »bölgesel güçler« NATO'nun taşeronları olarak işlev göreceklerdir. Türkiye'nin »Füze Kalkanı« çerçevesinde, »füze kalkanının komutası bizde olmalıdır« çıkışını bu bağlamda değerlendirmek gerekir, ama o konuyu daha sonra ele alalım.

İkinci temel yenilik ise, NATO müdahalelerinin »BM Güvenlik Konseyi kararları ile« gerçekleştirilmesine önem verilmesidir. Gerçi Rusya ve Çin'in BM Güvenlik Konseyi'nde veto koyması durumunda Konsey kararlarını beklemeden de müdahalede bulunma opsiyonu açık tutulmaktadır, ama aynı Afganistan Savaşı'nda olduğu gibi, bu şekilde NATO müdahalelerine BMÖ meşruiyeti sağlanmak istenmektedir.

Böylesine bir yönelime gidilmesinin ardında Almanya'nın belirleyici rol oynadığını vurgulamak gerekiyor. Yeniden dünya büyüğü olan Almanya, emperyalist politikalarını sadece BMÖ, NATO veya Avrupa Birliği gibi »çatılar« altında sürdürdürebildiğinden ve »güvenlik« politikasını bu çatılar altında biçimlendirdiğinden, BM Güvenlik Konseyi Almanya için özel bir önem taşımaktadır. BM Güvenlik Konseyi kararlarına göre hareket etme yönelimi Almanya'yı, Güvenlik Konseyi'nde daimi üyelik elde edip etmemesinden bağımsız olarak BMÖ'nün en önemli aktörlerinden birisi hâline getirecek. Zaten İran ile yapılan müzakereler için oluşturulan »5 artı 1 Grubu« (G.K. daimi üyeleri ve Almanya) içerisinde yer alarak, daimi üyelerle fiilen eşitlenmiş durumda olan Almanya, böylelikle kendi anayasasında yer alan ve yurtdışında askeri müdahaleleri yasaklayan anayasa maddesini BM meşruiyeti ile geçersiz hâle getirebilecek.

Biçimlendirilmesinde Almanya'nın belirleyici aktör olduğu bir diğer yenilik ise, Konsept'te yer alan »sivil-askeri işbirliğinin kurumsallaştırılması« zorunluluğudur. Görüldüğü kadarıyla Afganistan Savaşı'nın deneyimleri, işgallerin sadece masif askeri yöntemlerle güvence altına alınamayacağını kabullendirmiş. Özellikle Almanya'nın öncellediği ve askeri müdahalelerin etkinliğini önemli ölçüde artırması beklenen »sivil aktörlerin savaş planlarına eklenmelerini« stratejisi NATO içerisinde genel kabul görmekte.

Alman Şansölyesi Angela Merkel bu stratejinin ana hatlarını 2009 Eylül'ünde Federal Parlamento'da yaptığı hükümet açıklamasında şöyle belirtiyordu: »Yeni operatif realite, güvenlik ve güvenliğin tesis edilmesi anlayışında yenilik gerektirmektedir. (...) Öyle zannediyorum ki, Afganistan örneğinde, ki bu herkesce açık olarak görülebilir, başarının ancak NATO'nun askeri yetileriyle ülkenin geniş ve etkin stabilize edilme çalışmalarının sadece bir parçası olmasıyla elde edilebileceği görülmektedir. Ülkenin [Afganistan'ın] iyi gelişimi için yapılacak çeşitli sivil eylemler ve etkinlikler de diğer parçasıdır. Afganistan'da geliştirdiğimiz bu temel anlayış gelecekte tek defalık olmamalı, aksine ittifakın, yani NATO'nun temel stratejik anlayışı hâline getirilmelidir.« [4]

Yeni Konsept sivil ve askeri unsurları kombine ede-

rek bu öneriyi uygulamaya sokacak. Konsept, bundan itibaren sivil ve askeri unsurların bilhassa işgal bölgelerinde ortak çalışmalarını ve bunun için NATO bünyesinde bu işbirliğini koordine edecek bir »Sivil Planlama Ünitesi«ni öngörecektir. Uzmanlar Grubu'nun vurguladığı gibi: »NATO Savunma Planlama Süreci – NATO'ya bağlı olup olmamalarından bağımsız – ihtilaf bölgelerine gönderilen ilk silahlı güçlerin yanında stabilize etme operasyonlarına katılacak sivil kapasiteleri belirlemelidir.« [5]

NATO bu yaklaşımıyla işgal bölgelerinde savaşın mağdurlarına yardım eden sivil yardım kuruluşlarını, işgalin güvence alınmasına katkı sağlamaya zorlamak istemektedir. Ayrıca – bu özellikle Almaya için geçerli – Batı ülkelerindeki »Gelişme Yardımı ve Uluslararası İşbirliği Bütçeleri« bütünüyle NATO'nun belirlediği alanlarda ve NATO savaşlarının cephe arkasını »temiz« tutmak için kullanılacaktır. Sivil-askeri işbirliğinin diğer bir olumsuz yanı da, zaten işgal bölgelerindeki yerleşik halkın kuşkuyla yaklaştığı Avrupalı STÖ'lerinin bütünüyle inandırıcıklarını yitirecek olmalarıdır. Bunun sonucunda da, savaşın bir tarafı sayılacaklarından, direnişçilerin şiddet eylemlerine maruz kalma olasılıkları artacak ve sivillerin daha çok sayıda yaşamlarını kaybetmeleri söz konusu olacaktır. Muhtemelen STÖ'lere yönelik şiddet eylemleri de NATO tarafından »terörizme karşı savaşın« orunluluğu için gerekçe olarak kullanılacaktır.

NATO ve AB kol kola, savaş cephelerine

Yeni Konsept, NATO'nun olanaklı oldukça esnek davranabilmesi için çeşitli mekanizmaları öngörecektir. Bunların başında şüphesiz »Mutabakat İlkesi«nin yumuşatılması gelmekte. NATO yöneticileri yıllardan beri »bazı üye ülkelerin suni gerekçelerle mutabakatın sağlanmasını engellemelerinden« yakınmaktaydılar. 28 üye ülkenin İttifak Durumu'nun ilân edilmesi veya bütçe kararlarının alınması gibi önemli konularda mutabakat sağlaması işin doğası gereği uzun bir süre aldığından, yeni NATO'nun çok daha çabuk karar alması sağlanmak isteniyor. »Mutabakat İlkesi« yumuşatıldığında, NATO'nun büyük üyeleri aldıkları kararlarla diğer üye ülkeleri çeşitli biçimlerde baskı altına alabilecekler ve sonucunda da aşırı silahlanma ve ekonomik nedenli savaşlar otomatik bir biçimde birbirlerini kovalayacaklardır.

Bununla birlikte Konsept'in önemli motivasyonlarından birisi de, NATO ve AB arasındaki işbirliğinin geliştirilmesidir. Lizbon Sözleşmesi'nin 222. Maddesi (Askeri Dayanışma), NATO Antlaşması'nın dayanışma maddesinden daha yaptırımcı olması ve gene Lizbon Sözleşmesi 42. Maddesi gereğince AB üyesi ülkelere silahlanma zorunluluğunun dayatılması nedeniyle, NATO ve AB arasında bir »Daimi Yapısal İşbirliği«ne gidilmesi planlanmakta. NATO bu şekilde AB'nin, Lizbon Sözleşmesi ile kurumsallaştırdığı AB Silahlı Mücadele Güçleri (EU-Battle-Groups) ile AB Silahlanma Ajansı'nın olanaklarından çok daha fazla yararlanabilecek.

Başta Almanya olmak üzere Çekirdek Avrupa ülkeleri de bu işbirliğinden yararlanabilecekler. »Daimi Yapısal İşbirliği« ve Lizbon Sözleşmesi doğrudan kendi ulusal anayasa ve yasalarının engellediği girişimleri gerçekleştirmelerine olanak sağlayacak. Oluşturulması

hedeflenen »Yeni Transatlantik Partnerlik«, ABD yönetimi tarafından öncellenen, »yüklerin paylaşımını« da kolaylaştırılacak.

Ancak bu işbirliğinin yetersiz olduğunu söyleyenler de yok değil. Bilhassa ABD’li silahlanma lobileri, »askerî transformasyonu engelleyen en önemli faktör, Avrupa’nın yetersiz savunma ve yatırım giderleridir« [6] diyerek, ABD’nin daha fazla maddî yükümlülük altına girmesini istiyorlar. ABD’nin zaten kötü olan ekonomik durumu nedeniyle savaş giderlerini »daha adil paylaşmak« istemi, başkan Barack Obama’nın hükümet programında yer alıyordu. Bu nedenle yeni Konsept’in Avrupa’nın askerî kapasitelerinin artırılmasına yönelik vurgusu şaşırtıcı olmayacak. ABD’nin daha önceleri potansiyel tehlike olarak algıladığı Avrupa askerî kapasitelerinin artırılmasına şimdi destek veriyor olması, Çekirdek Avrupa’nın da işine gelmekte. Bu açıdan ABD ve AB arasındaki çelişkilerin azalıyor olması tespiti yapıp, yanlış olmayacaktır.

Ancak bu işbirliğinin pratikte hayli sorunla boğuştuğunu da vurgulamak gerekiyor. Bu sorunların başında hâlâ çözülememiş olan Kıbrıs Sorunu durmakta. Örneğin Kıbrıs, Türkiye’nin, Kuzey Kıbrıs’taki işgalini bitirmede müddetce, AB Silahlanma Ajansı’nın üyesi olmasına karşı çıkıyor. Diğer taraftan Türkiye de Kıbrıs’ın NATO üyesi olmaması gerekçesiyle NATO-AB işbirliğini bloke ediyor. Kıbrıs, AB üyeleri arasında NATO’ya ve NATO’nun »Barış için partnerlik« programına üye olmayan tek ülke. Böylece Kıbrıs Sorunu hem NATO’nun, hem de AB’nin başını ağrıtmaya devam ediyor.

Diğer yandan NATO-AB işbirliği konusunda sorun yaratan bir başka konu, NATO’nun 2002 Prag Zirvesi’nden itibaren tartışmaya başladığı »Füze Kalkanı« (Aktive Layered Theatre Ballistic Missile Defence System) projesidir. Bu konuda Türkiye, sistemin kurulmasında İran’ın adının geçmemesi ve komuta kontrol mekanizmasında söz sahibi olması için bastırmakta. Diğer bir hedefi ise, kendi »Ulusal Füze Savunama Projesi«nin maliyetini düşürmektir. Türkiye, orta menzilli hava savunması için uluslararası bir ihale açtı. Büyük bir olasılıkla Patriot (PAC3) sistemlerini satın alınacak ve Zirve’den çıkan karar doğrultusunda da kaç tane PAC3 bataryası alınacağına 2011 Haziran’ında Ankara’da karar verilecek.

Türkiye’nin pazarlık gücünün pek fazla olmamasına rağmen, Genelsekreter Rasmussen’in geçen Pazartesi günü Brüksel’de yaptığı bir açıklama, muhtemelen İran’ın adının geçmeyeceğini gösteriyor. Türkiye hükümeti bunu bir başarı olarak pazarlayacak ve PKK’ye karşı verdiği askerî mücadelenin »desteklenmesi« konusunu iç politika malzemesi yapacak. Ancak Kürt Sorunu’nda NATO’nun uzak duracağı ve Güney Kürdistan yönetimine yaklaşacağı da, NATO Barış Ödülü’nün Mesud Barzani’ye verilmesiyle belli oldu. Kürt Sorunu’nda istediğini alamayacak olan Türkiye ise »Füze Kalkanı« ve ülkedeki ABD üslerinde konuşlandırılan nükleer silahlar nedeniyle »hedef ülke« olmaktan kurtulamayacak.

Transatlantik emperyalizmin nükleer vurucu gücü

Türkiye’den Baltık Denizi’ne, oradan Hazar Denizi ile Kızıl Deniz ve Basra Körfezi’ne kadar geniş bir coğrafyada füze sistemi kurmak isteyen emperyalist

güçler, sadece Avrupa’da NATO’nun kontrolünde olan yaklaşık 900 nükleer silaha sahipler. Füze sistemleri ve nükleer silahlar doğrudan Rusya’nın ilgi alanında olduğundan, Rusya ile ilişkilerde sorun yaşanması programlanmış durumda. Bu nedenle Rusya’nın enerji partneri olan Almanya, NATO’nun Rusya ile olan ilişkilerini düzeltmesi gerektiğini düşünüyor.

Zirve’ye katılan Rusya Devlet Başkanı Dimitri Medved-jew, gerek NATO üyeleri arasındaki görüş farklılıklarını, gerekse de NATO’nun bilhassa Afganistan Savaşı için Rusya’ya muhtaç olduğunu biliyor. NATO özellikle Afganistan coğrafyasına daha uygun olan Rus helikopterlerine göz dikmiş durumda ve beklentisi, bu helikopterlerin NATO güçlerine verilmesi, ayrıca NATO pilotlarının Rusya tarafından eğitilmesi. Bununla birlikte Afganistan’daki birliklerin lojistik desteğinin Rusya üzerinden devam etmesi. Yani, sonuç itibarıyla NATO ve Rusya arasında bir yaklaşmanın olacağından hareket edilebilir.

Her halükârda yeni Konsept, NATO’nun elindeki nükleer tehditi kullanmaya devam etmesini sağlayacak. Yaklaşık 20 milyar Avro’ya mal olacak füze sistemi ile birlikte, elde tutulan muazzam nükleer silah deposu NATO’yu »ilk vuruş opsiyonu« ile birlikte dünyayı bir kaç kez yok edebilecek bir nükleer güç hâline getiriyor. Yeni Konsept, nükleer silahların konuşlandığı NATO üyesi ülkelerin »nükleer silahlar ve yeni tehditler var olduğu sürece« bu gücü ellerinden bırakmamalarını öngörecektir.

Sonuç olarak, NATO gibi aşırı silahlı ve her an – her yerde – her zaman »vurmaya« hazır bir askerî ittifak, salt varlığı ile dünyada süren savaşların devamına ve yenilerinin çıkmasına neden olan bir potansiyel oluşturmaktadır. Eskisi veya yenisi, NATO Konsepti’nde bir nokta değişmeyecek: NATO, transatlantik emperyalizmin nükleer vurucu gücü olarak insanlığın en büyük tehdidi olmaya devam edecek. Bugünlerde Lizbon sokaklarında NATO’ya karşı gösteri yapan insanlar haklı: No to NATO! NATO’ya hayır! – insanlığın ortak istemi olmak zorunda. Çünkü NATO var olduğu sürece, insanlığın barış içerisindeki bir geleceğini tasavvur etmek bile olanaklı olmayacaktır.

[1] Bkz.: <http://www.nato.int/strategic-concept/expertsreport.pdf>

[2] Bkz.: <http://www.nato.int/strategic-concept/expertsreport.pdf>, S. 45

[3] Bkz.: aynı yerde, S.45 ve devamı

[4] Angela Merkel’in 26 Eylül 2010 tarihinde NATO Zirvesi vesilesiyle yaptığı hükümet açıklaması. Bkz.: www.bundesregierung.de

[5] Bkz.: <http://www.nato.int/strategic-concept/expertsreport.pdf>, S. 42

[6] Bkz.: Haftada ik defa İngilizce ve Fransızca yayımlanan »Europe Diplomacy & Defence« bülteninin 18 Mayıs 2010 sayısı

DAHA FAZLA WIKILEAKS, LÜTFEN!

4 ARALIK 2010

Ah internet, sen nelere kadirmissin. ABD Dışışleri Bakanlığı ve Savunma Bakanlığı'nın belgelerinin bir yerden bir yere güvenli ulaştırmak için Secret Internet Protokol Router Network – SIPRNet'i geliştirenler, gizli kalması gerekenlerin kendi sistemleri sayesinde internet ortamına düştüğünü görünce, herhalde internete lânet okumuşlardır. Nitekim Wikileaks, kontrol gücünün kaybolabileceğinin bir sembolü hâline geldi.

Son günlerde yazılanları tekrarlamaya niyetim yok, ama bence önemli olan bir kaç noktaya dikkat çekmek istiyorum. Birincisi, diplomaside genel olarak bilinen veya en azından tahmin edilen gerçekler teyid edilmiş oldu. İkincisi, eninde sonunda, en geç 30-40 yıl sonra arşivlerde herkesin okuyabilecekleri, internet sayesinde daha çabuk ortaya çıkabilecek. Üçüncüsü, bu şekilde, Haluk Gerger'in dediği gibi, Batı'nın Doğu'yu nasıl gördüğü ortaya çıktı.

Peki, diplomatik ilişkilerde değişen bir şey olacak mı? Hayır, sadece daha dikkatli davranacaklar. Bu açıdan egemenlerin Wikileaks'e yönelik tepkileri abartılı mı? Hem hayır, hem evet. Hayır, çünkü bilgiler üzerindeki kontrol kaybı ve kamuoyunun daha fazla saydamlık beklentisi onlar için bir tehdit. Evet abartılı, çünkü emperyalist politikalar sadece diplomasi ile yürütülüyor. Ortaya çıkanlar, ancak buzdağının tepesindeki kar tanelikleri kadar.

Buna rağmen gizli diplomatik bilgilerin yayınlanması iyi oldu. Keşke daha önceleri de böylesi belgeler yayınlanabilseydi. Örneğin 1999'da Kosova ile ilgili olarak Rambouillet'de yapılan görüşmeler esnasında bu olanak olsaydı, dünya kamuoyu muhtemelen ihtilafın barışçıl çözümünü Batı'nın nasıl baltaladığına dair belgeleri okuyabilecekti. Veya Irak Savaşı öncesinde, sonradan yalan olduğu tescillenen bilgilerin yalanı ortaya çıksaydı, ABD ve Britanya savaşa kalkışmakta zorlanabilirlerdi.

Wikileaks başka bir noktayı daha ortaya çıkardı: yaygın medyanın yalanlarını! Batılı yaygın medya temsilcilerinin Wikileaks'a karşı düşmanca bir tavır takınmalarının ardında reel bir korku yatıyor: Ya Wikileaks, yaygın medyanın egemen siyaset, devlet kurumları ve gizli servislerle doğrudan ilişkili olduğunu, onların direktifleri ile ve sermaye çıkarları için uğraş verdiğini kanıtlanırsa ne olacak? Ya da hangi medya grubunun veya hangi gazetecinin, örneğin NATO veya Alman Savunma Bakanlığı'nın kamuoyu etkileme çalışmalarına aynen bir halkla ilişkiler ajanı gibi katıldığı, uluslararası malî piyasalarla nasıl içiçe geçtikleri veya emperyalist

savaşlar için nasıl gönüllü kampanyalar düzenledikleri ortaya çıkartılırsa?

Eğer bugün Alman devlet kanalı ARD'nin önde gelen bir temsilcisi, Interpol tarafından düzmece olması büyük ihtimal bir suçlama nedeniyle kırmızı bültenle aranan Wikileaks temsilcisi Julian Assange'ı »terörist« ilân edebiliyor veya Kanada başbakanının danışmanı Tom Flanagan, Kanada radyosu CBC'de »bu adamın öldürülmesi gerektiğini düşünüyorum« diyerek, hiç bir hukuki koşuşturmaya uğramadan cinayet çağrısı yapıyorsa, ardında işte bu korku yatmaktadır.

Egemenler, yaygın medya ve sermaye grupları, kirli çamaşırlarının ortaya çıkmasından son derece rahatsız. Rahatsız olmaması gerekenler ise dünya halkları, çünkü bu gelişmeler onların yararına. Wikileaks, Ocak ayından itibaren banka sektörünün gizli belgelerini yayınlacaklarını, ardından da uluslararası ilaç tekelcilerinin çamaşırlarını ortaya dökeceklerini ilân etti. Şüphesiz bu bilgiler, en başta sosyalistlerin ve muhalif grupların yıllardan beri söylediklerini teyid edeceklerdir.

Hoş, Wikileaks söylediklerini gerçekleştirebilecek mi, o şimdiden pek belli değil. Çünkü belgeleri yayınlamak için bir internet serverine ihtiyacı var. Egemenler şimdiden önlemlerini alıyorlar. Örneğin Amazon şirketi, ABD Senatosunun »Vatan Koruma Senato Komisyonu« başkanı Joe Lieberman'ın boykot tehditi sonrasında serverini Wikileaks'e kapattı. Başka ülkelere de aynısı olabilir. Zaten başta Arap ülkeleri olmak üzere, dünyanın çeşitli ülkelerindeki yaygın medya kuruluşları Wikileaks haberlerini sansürlüyorlar. Dezenformasyon bombardımanı da tüm hızıyla devam ediyor.

Ama internet teknolojisi artık öylesine gelişti ki, alternatif kanallar bulmak pek zor olmayacaktır. O nedenle sabırsızlıkla yeni belgelerin yayınlanmasını beklemek lazım.

Halkların daha çok bilgi alabilmesi için: lütfen daha fazla Wikileaks!

GUTTENBERG VE KİMYA TEKELLERİ

11 ARALIK 2010

Alman Savunma Bakanı Karl-Theodor zu Guttenberg bakanlığa getirildiği ilk günden itibaren yaygın medyanın sevgilisi hâline geldi. Bazı yorumcular onu şimdiden geleceğin Şansölyesi ilân ettiler bile. Gerçi şu an için, kimi muhafazakâra göre »fazlaca sosyaldemokratlaşan« Şansölye Angela Merkel'in koltuğunu pek tehdit etmiyor, ama görünürdeki en önemli veliaht zu Guttenberg.

Magazin dergilerinde hemen her hafta eşiyile renkli boy fotoğrafları yayımlanan genç ve dinamik baronumuz, uluslararası sermayenin de umut bağladığı bir isim oldu. Ordunun profesyonelleştirilmesi, savunma bütçesinin artırılması, okullarda güvenlik dersleri ile kadro temininin hızlandırılması gibi »başarılarla« imza atan bakan, şimdi de AB üyesi ülkeleri terbiye etmeye soyunmuş durumda. Frankfurter Allgemeine Zeitung'un bildirdiğine göre, »Avrupa'nın çok kutuplu dünyadaki etkisini kaybetme kaygısını taşıyan« baron, AB üyesi ülkelerin »etkin bir savunma için bütün güçlerini seferber ettirmesini sağlamak« için İsveç ile birlikte bir »inisiyatif« geliştirmiş.

Bu »inisiyatifin« detaylarına bakıldığında, NATO'nun yeni Stratejik Konsept'i ile benzerlikler göze çarpıyor. Muhafazakâr basın, NATO'da da etkin olan zu Guttenberg'in AB'nde de »öncü rol« oynadığını ve »karizması« ile AB üyesi ülkeleri yönlendirdiğini belirtiyor. Aslında zu Guttenberg'in etkinliği »karizmasına« veya kişisel yetilerine değil, Almanya'nın çeşitli ittifaklar ve birlikler içerisinde artan hegemonik gücüne bağlı. Bu da, Alman kökenli uluslararası tekellerin egemen politikaları belirlemedeki etkilerinin bir sonucu. Bu bağlantıyı kimya sektöründen bir örneklerle açmaya çalışalım.

Bilindiği gibi petrol, sadece bir yakıt veya enerji taşıyıcısı değil, herşeyden önce kimya sanayiinin en önemli hammaddesidir. Örneğin yıllık petrol üretiminin yüzde üçü sadece BAYER tekeline gitmektedir. Alman kimya tekellerinin yıllık hampetrol ihtiyacı 14 milyon ton olarak ifade ediliyor. BAYER tekelinin yaptığı bir açıklamaya göre, tekell hampetrol gereksinimini bugünkü koşullar altında en fazla 20 yıl için güvenceye almış durumda. Bu nedenle petrolün ısınma için kullanılan payının azaltılmasını ve kimya sektörünün payının artırılmasını talep ediyor.

Ayrıca petrol üreten ülkelerin kendi kimya sanayiileri de, Almanların imtiyazlı konumunu tehdit eden bir faktör olarak görülüyor. Örneğin Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki International Petroleum Investment

Company ile suudi SABIC tekelleri bugünden Alman tekellerinin en büyük rakipleri konumunda.

Kimya tekelleri bu »tehditler« karşısında Almanya'nın politikalarını belirlemek için sayısız girişimlerde bulunuyorlar. Örneğin 2005'den bu yana her iki yılda bir, politikacıların, ordu ve sanayii temsilcilerinin katıldığı bir »Hammadde Zirvesi« yapılmakta, her yıl »Celler Dialog« adı altında yapılan düzenli toplantılarda Almanya'nın savunma politikalarının »alması gereken yön« tartışılmakta. Benzer görüşmeler Davos'taki Ekonomik Zirve'de ve Münih Güvenlik Konferansı'nda da yapılıyor. Ayrıca hükümetin oluşturduğu »Hammadde Çalışma Grubu«nda tekel temsilcileri de yer almakta.

Görüşmelerde yapılan »öneriler« bire bir politik kararlara dönüşüyor. Örneğin Almanya'nın »Savunma Politikaları Yönergesi« 1992'den bu yana »serbest dünya ticaretinin ve dünya çapındaki piyasalar ile hammadde kaynaklarına engelsiz ulaşımın korunmasını« Federal Ordu'nun baş görevi olarak tanımlıyor. Aynı şekilde 2006'da kaleme alınan »Federal Ordu Beyaz Kitabı« da, enerji altyapısı güvenliğinin korunmasını ordu görevi olarak belirlemektedir.

Peki, bu politikalar nasıl uygulamaya sokuluyor? Örnek olarak AB'nin 2006'da Kongo'da başlattığı EU-FOR Misyonu'na bakalım: eski Savunma Bakanlığı müsteşarı Walter Stützel'in de vurguladığı gibi, Alman ordusu Kongo'ya, »başkanlık seçimlerinin güvenliğinin sağlanmasının yanı sıra, coltan, bakır ve kobalt madenlerine Almanya'nın serbest ulaşımının güvence altına alınması« için gönderildi. Bugün ise Alman Deniz Kuvvetleri, »korsanlara karşı mücadele« kisvesi altında Kongo'nun doğusunda konuşlanarak, İran Körfezi'nden gelip, Süveyş Kanalı'ndan Avrupa'ya gönderilen petrol tankerlerinin »güvenliğinden« sorumlu.

Zu Guttenberg, emperyalist stratejileri en iyi uygulayan ve sermaye çıkarlarını en iyi savunan bir siyasetçi olduğu sürece, Alman politikasında gelecekte de kendinden hayli söz ettirecek gibi. Yarın öbür gün Federal Hükümetin başına geçtiğinde ise, halkın değil, emperyalizmin şansölyesi olacağı şimdiden kesin.

DEVLET MAFYALAŞIRSA...

18 ARALIK 2010

»Çekilen tüm acıları unutmamakla birlikte: Halklar arası kini derinleştiren milliyetçi motivasyonla, emperyalizmin dikte ettiği koşullar altında ilân edilen bir »bağımsızlık«, ulusların kendi kaderini tayin ilkesini iğfal eden bir referanstır. Bence Kosova Kürtler için bir örnek değil, ibret olarak algılanmalıdır.«

Yukarıdaki bu satırlar 23 Şubat 2008'de Yeni Özgür Politika'da yayımlanan »Kosova Kürtlere bir örnek mi?« başlıklı köşe yazımın son cümleleri. O günlerde yazıya bir hayli tepki almıştım. Ancak 2008'den bugüne kadarki gelişmeler beni haklı çıkartıyor.

Öncelikle şunun altı çizilmelidir diye düşünüyorum: Kosova ulus devleti bir hilkat garibesidir. »Kosovalılar« diye bir ulus yoktur ve Kosova devleti, emperyalizmin Rambouillet Zirvesi'nde kurulmasını kararlaştırdığı bir kukla devlettir. Ve bugün bir Mafya Devleti hâline gelmiştir.

Eski Yugoslavya sınırları içerisinde çekilen onca acıya, dökülen onca kana ve milliyetçi-şöven histeriye bakarak farklı düşünenler olabilir. Evet, o günleri, gerçekleşen vahşeti ben de unutmadım, ama tüm bunlar günümüz Kosova'sının gerçeğini değiştirmiyor.

Anımsayacaksınız: geçen Pazar günü Kosova'da yapılan genel seçimler başbakan Haşim Taci'nin zaferiyle sonuçlandı. Gerçi H. Taci'nin tek başına iktidar olma olanağı yok, ama partisi PDK oyların yüze 36'sıyla en güçlü parti oldu.

NATO temsilcileri tarafından »kurtuluşun kahramanı« olarak tanımlanan H. Taci bugün kamu mallarını eline geçiren ve illegal organ ticareti yapan bir organize suç şebekesinin lideri olmakla suçlanıyor. Aslına bakılırsa bu suçlamalar pek de yeni değil. H. Taci ve yardımcıları olan bazı UÇK komutanlarının 1999'dan beri uyuşturucu ticareti yaptıkları, para karşılığı insan öldürdükleri ve esir aldıkları Sırp askerlerini ana karargâh olarak adlandırdıkları »Sarı Ev«de öldürerek, organlarını pazarladıkları bilinmekteydi.

Bu suçlamaları bizzat Den Haag Uluslararası Ceza Mahkemesi başsavcısı Carla del Ponte'nin 2008'de yayımlanan kitabında okumak olanaklı. NATO çevrelerinde »acımasız Sırp karşıtı« olarak tanınan del Ponte, »en az 300 Sırp savaş esirinin öldürülerek organlarının alındığı ve organ ticareti yapıldığı, şüphe götürmez ifadelerle tespit edilmiştir« diyor. Bu tespitlerden hareket ederek bir araştırma yapan İsviçreli Avrupa Konseyi üyesi Dick Marty ise bugünlerde kamuoyuna tanıttığı raporunda bu tespitleri teyid ediyor.

Şimdi akla şu sorular geliyor: Demokrasiyi sağlamak(!) ve »Auschwitz« benzeri kampları ortadan kaldırmak için 1999'da savaş başlatan Batılı güçler bunları biliyordu da, neden sessiz kaldılar? Hadi diyelim savaş esnasında bazı şeyler görülemedi. Peki, Kosova'da yerleşik olan BM Misyonu UNMIK veya »United Nations House«, »British Council«, »World Vision«, »Protestants in Kosovo« ve »Civil Police Internationale« gibi onlarca uluslararası kuruluş da mı hiç bir şeyin farkında olmadı? Sivil işbirliği ve insanî yardımlarıyla övünen ve Kosova'daki »Sultan Murat Kışlası«nda asker konuşturarak Türk Silahlı Kuvvetleri'nin körlüğüne ne demeli?

Herkes herşeyin farkında, ama üç maymunları oynuyorlar. Çünkü Kosova emperyalist savaş stratejileri için en önemli lojistik merkezlerinden birisi. 1999 Haziran'ında Kosova'nın Ferizaj kasabasında 386 hektar alan üzerine kurulan Bondsteel Askeri Üssü, sadece NATO'nun KFOR (Çok Uluslu Güney Görev Kuvveti) kontenjanlarının ana karargâhı değil, aynı zamanda 5.000 askerle ABD ordusunun ABD dışındaki en büyük askeri üssü. ABD'nin »Black Site« olarak adlandırdığı ve işkence merkezi olarak kullanılan gizli hapishanelerin en büyüğü de Bondsteel Kampı'nda.

Uluslararası hukuku ayaklar altına alan, her türlü hukuksal çerçevenin yok edildiği işkence merkezleri kuran ve dünya piyasaları, enerji ve hammadde kaynakları üzerindeki egemenliklerini »korumak« için savaşlar çıkartan ve ülkeleri işgal eden emperyalist güçlerin Kosova'daki kriminal olaylara göz yummaları, hatta H. Taci'nin organize suç karteline politik, maddî ve askeri destek sağlamaları doğal. Kosova gibi bir Mafya Devleti, emperyalizmin küresel stratejileri için paha biçilmez bir değer taşıyor. Bu nedenle H. Taci'nin D.Marty-Raporu'ndan korkması için bir neden yok. Çünkü yargılansa bile, onu yargılayacak olanlar, onun suç ortakları.

Kosova dünya halklarına bir ibret olmaya devam ediyor. Kosova, bir kez daha »Ulus Devlet« denilen sunî konstrüksiyonun ne anlama geldiğini ve Demokratik Özerklik'in ne denli önem kazandığını kanıtıyor.

Tabii ki, anlayana!

SUİKAST!

25 ARALIK 2010

Okuduğum kadarıyla AKP genel başkan yardımcısı Ömer Çelik bey, »son özerklik tartışmalarını, resmi dilin iki dilli olması tartışmalarını, ben Türkiye'deki gerçek demokratikleşme sürecine, gerçek açık toplum arayışlarına suikast teşebbüsü olarak görüyorum« diye buyurmuş. Ayrıca, Demokratik Özerklik ve Anadil taleplerinin »siyaseti ve kültürü radikalleştirdiğini« söylemiş.

Son günlerde Türkiye gündemini belirleyen Demokratik Özerklik tartışmaları görüldüğü kadarıyla egemenleri bir hayli zora sokmuş. Kaderin garip cilvesi de, aynı tartışmaların Türkiye'nin her fırsatta ah ne kadar demokrat olduğunu vurgulamak zorunda kalan aydın kesimlerinin kafasını karıştırmış olması. »Kürtler ne istedikleri konusunda net değil« lafazanlığından, »yanlış zamanda yapılan çıkışlarla, huzursuzluk yaratılıyor« biçiminde suçlamalara kadar çeşitli yorumları okumak olanaklı.

Halbuki bilhassa mürekkep yalamış, tarih okumuş olan »aydınlarımızın« insanlık tarihinde ne tür demokratik ve özerk denemelerin olduğunu, en azından bir Paris Komünü deneyimini veya 1918 Devrimi'nden sonra Almanya'nın çeşitli kentlerinde oluşturulan Şura Cumhuriyetleri'ni, 1919'da Béla Kun'un Macaristan'da ilân ettiği Şura Cumhuriyeti'ni; onlar olmadı Michail Bakunin'in, Karl Marx'ın ve V.I.Lenin'in komünler ve şuralar üzerine yazdıklarını, hadi bunlar eskidi diyelim, Hannah Arendt'in Amerikan Devrimi'ni temel alarak »Şuraların Basit Demokrasisi« üzerine yazdıklarını veya Michael Albert'in »Parecon«unda örnek verdiği katılımcı iktisatı veyahutta Takis Fotopoulos'un »Inclusive Democracy« adlı eserinde büyüme ve piyasa ekonomisinin krizine yönelik verdiği yanıtları okumuşlardır herhalde. Yeri geldiğinde bir kaç dil bilen, Avrupa ve Amerika'yı gören »aydınlarımız« kıyasından köşesinden konuyla ilgili bir sürü eser olduğunu bilmiyor olamazlar.

»Canım, ecnebilere bize ne« denirse eğer, bir zahmet Metin Yeğin'in henüz üzerindeki baskı mürekkebi kurumamış olan »Gerillanın Barışı« adlı eserini ve içerisinde yer alan Latinamerika deneyimlerini okusunlar. O zaman Demokratik Özerklik talebinin ne anlama geldiğini öğrenebilirler.

Ömer Çelik'e gelince; Avrupa'daki neoliberal ustalarından bir hayli şey öğrenmiş denilebilir. Kavramların içini boşaltıp, yeni anlamlar yükleyerek olabildiğince demokratik talepleri »tu kaka!« diye lanse etmede doğrusu bu AKEPE'lilerin üstüne yok. Avrupa'da da neoliberal elitler böylesi yöntemlere

başvurdularında kendime hep sormuşumdur: yahu bunları dinleyen ve sözlerini olduğu gibi yayımlayan gazetecilerin hiç birisi mi soru sorma, »bey efendi, demagoji yapıyorsunuz, söyledikleriniz doğru değil« deme cesaretine sahip değil diye. Eh Avrupalı meslektaşları böyle olunca, yeri geldiğinde »bağımsızlıklarına« toz kondurmayan Türkiyeli gazeteciler de farklı davranmıyor. Yani adı üstünde Demokratik Özerklik, yani yerinden yönetim, yani halkın yönetime katılımı, yani özyönetim ve kendi anadilini konuşma hakkı, yani insanın doğuştan elde ettiği bir hak...

Bunların neresi »gerçek demokratikleşme sürecine, gerçek açık toplum arayışlarına suikast teşebbüsü« Allah aşkına? Dünyanın neresinde görülmüş iki dilin konuşulduğu, yerinden yönetimin ve halkın yönetime katılımının sağlandığı yerlerde demokrasiye ters düşen bir şeylerin olduğu? Daha önce yazmıştım: yaşamınızda hiç mi Güney Tirol'e gitmediniz? Orada iki değil, üç tane resmi dil var. Yerel parlamentolar, yerel yönetimler hiç bir rahatsızlık olmadan merkezi hükümetle ilişkilerini sürdürüyorlar. Ne ülke bölünmüş, ne de halk birbirini boğazlamış. Tam tersine gül gibi, hem de refah içerisinde geçiniyorlar. Ya da Kanada'yı ele alın. Quebec eyaletini örneğin. Veya Almanya'da Danimarkalı ve Sorblu azınlıklara tanınan hakları. Veya AB'nin Yerel Yönetimler Şartı'nı. Koskoca AKEPE'nin genel başkan yardımcısının bunlardan da haberi yok mu?

Ama Çelik'in hakkını yememek lazım. Demokratik Özerklik ve anadil talepleri siyaseti ve kültürü gerçekten radikalleştiriyor. Radikal, yani sorunun köküne inen çözüm önerileri getiriliyor. Halkın söz sahibi olduğu bir demokrasiden bahsediliyor. Zaten bu radikalliktir egemen cepheyi, »aydın« geçinenleri korkutan. Lafazanlıklar, demagojiler bunun için. Hiç kuşkusuz, korktukları devrimci demokrasidir.

Peki, Kürtler sahiden ne istediklerini biliyorlar mı? Bakın bu iyi bir soru, onu da başka bir yazıda ele alalım.

* * *

Bu yazıyı okurken, aklınızın bir tarafı Galatasaray Meydanı'nda olsun. Cumartesi Anneleri bugün saat 12.00'de beyaz başörtüleri ve ellerinde kaybedilen yakınlarının fotoğraflarıyla 300. eylemlerini gerçekleştirecekler. Şahsen yanlarında olamayacağım, onların dertlerine ortak, taleplerine paydaş olamayacağım için üzgünüm. Ama siz İstanbul'daki okurlarımızın onların yanına gidip, beş dakikalığına da olsa destek çıkabilirsiniz. Cumartesi Annelerine sahip çıkmak, onlara destek olmak her demokratın, her devrimcinin görevi olmalıdır. Çağrım size. Bugün Galatasaray'a gidiniz.

UMUDA DAİR...

1 OCAK 2011

Gelenektendir, her yıl sonunda affili cümlelerle yeni yıllarını kutlarsınız yakınlarınızın, dostlarınızın. Halbuki bilmez miyiz ki, salt dilemek ve umut etmekle o barış, sağlık, aydınlık ve mutluluk dolu günler gelmeyecektir – uğruna mücadele etmedikçe, bedelini ödemeyi göze almadıkça?

Ama gene de yazarız birbirimize: Sersale we piroz be... / Yeni yılınız kutlu olsun... diye.

Kendimize karşı dürüst olursak eğer:

Dünya çapında 1 milyar insanın açlık sınırı altında yaşamaya ve her 6 saniyede bir çocuğun açlık, hastalık veya savaş nedeniyle ölmeye devam edeceği;

Afganistan'da, Pakistan'da, Irak'ta veya Afrika'nın herhangi bir ülkesinde orduların emperyalist çıkarların »korunması« uğruna savaşları, işgalleri ve ölümleri sürdürecekleri;

Zenginliklerini, refahlarını ve görece özgürlüklerini »yeryüzünün lanetlilerinin« sefaleti ve sömürülmeleri üzerine kurulduğunu bile bile, kapitalist merkezlerdeki çoğunluğun sırf o imtiyazlı konumlarını kaybetmemek için kendilerini refah şövenizminin ve ırkçılığın girdabına kaptırmaktan geri kalmayacağı;

Tek tipçi, inkarcı, baskıcı, kin ve nefret körükleyici milliyetçiliğin o vebalı nefesinin halkları esir almaya, dayanışma ve eşitlik, hakkaniyet ve özgürlük gibi tüm insanî değerleri yok etmek için insanı zehirlemeye devam edeceği bir yeni yılın nesini kutlamalıyız diye sormamız gerekmez mi?

Böyle yazıyorum diye umutsuzluğa kapıldığımı düşünmeyin sakın. Tam aksine: her zamankinden fazla ümitliyim. Özgürlüğün anahtarı olarak gördüğüm **Demokratik Özerklik** tartışıldığı şu günlerde, ezilenlerin ve emekçilerin bir safta birleşmeleri için uğraş verenleri, mücadele edenleri gördükçe umutlarım çoğalıyor doğrusu. Yeni bir dünya yaratmak için, hep en zayıfın perspektifinden hareket eden, savaşı ve sömürsüz bir dünya, eşitlerin özgür ve gönüllü birlikteliğini yaratma uğruna her türlü bedeli ödemekten çekinmeyen tek bir insan dahi kalsa umudumu yitirmem.

Zamanı gelen düşüncenin önüne set çekilemez, »umuda kurşun işlemez« çünkü.

Bunun için kutlamamız gerekenin salt yeni bir yıl değil, mücadeleyi yükselteceğimiz, kurtuluşumuz için birlikte yürüyeceğimiz yeni günlerdir diye düşünürüm. Dünyanın neresinde olursak olalım, tek tek her bireyin özgürlüğü ve kurtuluşunun, genelin özgürlüğü ve kurtuluşu için önkoşul olacağı; vatanımız yeryüzü,

militemiz insanlık diyebileceğimiz; kadının esaretine son vererek insanlığı esaretten kurtaracağımız; herkese ihtiyacı kadar, herkesten yeteneği kadar ilkesine yaşam vereceğimiz; kâr mantığının değil, insanı ve doğayı korumanın merkezinde olduğu paylaşımcı, katılımcı ve planlı bir iktisatı küresel çapta gerçekleştireceğimiz; bireylerin ve halkların biçimlenmesine doğrudan katılacakları demokratik, eşit, barışçıl ve özgürlükçü bir geleceği kurmak için birlikte yürüyeceğimiz yeni günleri kutlamalıyız.

Kırıntılarla yetinmeyip, bütün dünyayı isteyenleri; »dünyanın ezilenleri ve işçileri birleşiniz!« şiarını kendine dert edinenleri; »zincilerinden başka« kaybedecek hiç bir şeyi olmayanları; sevmeyi, »ipin, kurşunun rağmına kusursuz bir felsefe olarak« görenleri; özgürlük ateşiyle yanıp kavrulan tüm halkları; umudumuzu yeşerten dağları ve ovaları, fabrika ve üniversiteleri, köy ve kentleri, hücrelerinde direnenleri, beyni ve kalemmini halka adayanları, yitirdiklerimizi ve birlikte yürüyeceğimiz yeni günleri Nazım Hikmet'in güzel dizeleriyle selamlıyorum:

Yürümek; / yürümeyenleri / arkada boş sokaklar gibi bırakarak, / havaları boydan boya yarıp ikiye / bir mazzer gözü gibi / karanlığın gözüne bakarak / yürümek!..

Yürümek; / dost omuzbaşlarını / omuzlarının yanında duyup, / kelleni orta yere / yüreğini yumruklarının içine koyup / yürümek!..

Yürümek; / yolunda pusuya yattıklarını, / arkadan çelme attıklarını / bilerek / yürümek...

Yürümek; / Yürekten / Gülerekten / yürümek...

Ne varsa umuda dair, omuz omuza birlikte yürüyeceğimiz yeni günlerdedir. Selam olsun sizlere, selam olsun yeni günlere! Dostlukla, sağlıklılıkla kalınız.

KOMÜNİZM? KOMÜNİZM!

9 OCAK 2011

Öcü hortladı. Her ne kadar kendini komünist olarak tanımlayanlar bile güncel gündemin ana maddesinin devrim ve devletin kendi işlevini yitirip yok olacağı, sınıfların ortadan kalkacağı bir dünya olmadığını belirtiyorlarsa da, histerik Alman basını sanki »önümüzdeki kış komünizm gelecek«miş gibi yaygara kopartıyor.

K. Marx ve F. Engels'in »Avrupa'da bir hayalet dolaşıyor« diye başladıkları Komünist Partisi Manifestosu'nda bahsedilen »hayaletin« adının bir gazetede anılması bu yaygaranın nedeni.

Sosyalist Junge Welt gazetesinin bugün Berlin'de başlayan geleneksel Rosa Luxemburg Konferansı'na konuşmacı olarak katılan DIE LINKE eşbaşkanı Gesine Lötzsch'ün bir panelde yapacağı konuşma Almanya'nın gündemine oturdu. Lötzsch, »Komünizme nereden gidilir? Sol reformizm mi yoksa devrimci strateji mi? Kapitalizmden çıkış yolları« başlıklı panelde, Rosa Luxemburg'un »devrimci reelpolitika« ve özgürlük anlayışına atıfta bulunarak bu soruya yanıt getirmeye çalışıyor. »Komünizme giden binlerce yolun« olduğunu savunarak, solun, kapitalizmin ve militarizmin aşılması amacıyla, hem »işçilerin ve halkın büyük çoğunluğunun sorunlarının çözümü, hem de mülkiyet ve iktidar ilişkilerinin yapısal değişimi için« gündelik soruları yanıtlayarak, »radikal reelpolitika« yapması gerektiğini vurguluyor.

Ama »Komünizm« kelimesini kullanıyor olması ve eski RAF üyesi Inge Viett ile aynı panelde yer alması, CDU'lusundan SPD'lisine ve hemen hemen bütün burjuva medyasına kadar geniş bir cephenin DIE LINKE'ye »terörizmle ortaklıkları var«, »yeniden milyonlarca insanın kanına girmek istiyorlar« türünden suçlama yönelmesine ve neoliberalerin histeri nöbetine tutulmalarına neden oldu. CSU genel başkanı Horst Seehofer ise coşarak, DIE LINKE'nin yasaklanmasını talep etti.

Solu ve dolayısıyla adalet-demokrasi-barış eksenindeki tüm talepleri diskredite etmek için, bir Neoliberal-Agit-Prop-Ajansı gibi faaliyet gösteren yaygın medya, Soğuk Savaş'ın arttığı antikomünizm demagojisiyle gündemi manipüle etmeye çalışıyor. Kuşkusuz bu topyekun saldırının etkisiz kaldığı söylenilemez. Her ne kadar kampanyanın hedefi DIE LINKE olsa da, aynı zamanda SPD ve Yeşiller hizaya getirilmeye ve DIE LINKE seçmenin kafası karıştırılmaya çalışılıyor.

Yaygın medya ve neoliberal elitler, sanki kapitalizm tanrı vergisiymiş, yaşam kapitalizme ebedilik yasası tanımı gibi, alternatiflerin telaffuz edilmesinden dahi

rahatsız oluyorlar. Ama diğer taraftan Bavyera Merkez Bankası'nın Hypo Alpe Adria'nın iflasındaki reel krimele tavrından, uluslararası malî piyasa spekülörlerinin küresel çapta yol açtıkları yıkımdan veya kapitalizmin neden olduğu ekolojik-sosyal-ekonomik felaketlerden hiç mi hiç rahatsız değiller.

Lötzsch, haklı olarak demokratik sosyalizmin bir alternatif olduğunu, ancak Rosa Luxemburg'un dediği gibi, sosyalizmin betona dökülmüş bir ideal, zekice hazırlanmış bir reçete olmadığını, aksine reel mücadelelerden doğacağını savunuyor.

Hoş, DIE LINKE, Rosa'nın sözünü ettiği »devrimci reelpolitikayı« uygulayabilecek bir politik formasyon değil elbette. Ama komünistinden, sosyalistene, radikal solcusundan, sol reformistine kadar solun geniş bir yelpazesini temsil eden bu parti, radikal bir reelpolitikayı uygulayabilecek, insanların yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi mücadelesi ile adalet ve eşitlik, özgürlük ve kurtuluş taleplerini birleştirebilecek, verili koşulların radikal eleştirisini yapabilecek ve radikal demokrasiyi ilk önce kendi içerisinde gerçekleştirebilecek potansiyele sahip.

Çığırtağın korkusu bundan.

Evet beyler, bizler komünizme, yani insanlığın özgürlük ve dayanışma, bireysel ve sosyal kurtuluş ideali, sınıfsız, sömürsüz, devletsiz topluma giden yolu arıyoruz – komünizm adına yapılan hataların ve gerçekleştirilen vahşetin peşinde değiliz! Evet, bizler, »iktidarı, bütün pozisyonlarına sahip olana ve onları dişlerimiz ve tırnaklarımızla savunacağımız zamana kadar kendimizi burjuva devletin içine bastırarak, bir defalık değil, sürekli olarak ele geçirmeyi« (Rosa Luxemburg) hedefliyoruz. Ve bunun için onbinlerce yol olduğunun bilincindeyiz.

Deneye deneye, düşe kalka, hatası ve doğrusuyla o yolları aramaya devam edeceğiz. Sapına kadar özgürlükçüyüz, sapına kadar radikal demokrat, eşitlikçi, milliyetçilik-cinsiyetçilik-savaş karşıtız. Onun için komünistiz, sosyalistiz, solcuyuz. Demokrasi olmadan sosyalizmin, sosyalizm olmadan demokrasinin olamayacağına inanmaktayız.

Evet, korkabilirsiniz, çünkü korkmakta haklısınız!

SINIRLARI ZORLAMAK...

15 OCAK 2011

Kürt Hareketinin Demokratik Özerklik talebi, Türkiye gündemindeki yerini korumaya devam ediyor, ama nedense bu projeye en çok sarılması gereken Fırat'ın Batısındaki solun geniş bir kesiminde – istisnalar kaideyi bozmaz – yapıcı ve eleştirel bir yaklaşım pek görülemiyor. Halbuki solun dünya çapındaki kendi tarihi Demokratik Özerklik denemeleriyle dolu, ki Paris Komünü'nü anımsatmayı bile gerekli görmüyorum.

Küresel düzeyde ne gibi özerklik denemeleri olduğu konusunda epeyce yazıldı çizildi. Bilhassa Latinamerika deneyimleri konusunda Metin Yeğin'in kitap ve makalelerini okumak yeterli olacaktır. O nedenle solun bir kesiminin »susuş kumkumasını« ve »aman canım sen de« ciliğini anlayabilmek olanaklı değil.

Tartışmalarda dikkatimi çeken en önemli nokta, projenin »yanlış zamanda ileri sürüldüğü« ve »verili koşullar altında olanaklı olmadığı« türünden itirazlar. Gelişmiş kapitalizm koşulları altında dahi özerklik ve çok dilliliğin olabileceğini, 30 Ekim 2010 tarihli ve »Kürdistan İtalya'da olsaydı« başlıklı köşe yazımda Güney Tirol örneğinde aktarmaya çalışmıştım.

Diğer bir örneği, yine Yeni Özgür Politika'da »Kaufungen Komünü« üzerine yayımlanan bir röportaj vermişti. Özellikle »Kaufungen Komünü« verili koşullar altında sınırların nasıl zorlanacağına ve alternatif bir yaşam biçiminin nasıl gerçekleştirilebileceğine dair iyi bir örnek. Röportajı okumanızı şiddetle tavsiye ederim.

Bugün ise size Almanya'dan başka bir örnek vermek istiyorum. Hamburg'da kurulmuş olan »Buschberghof« adlı kamuyararlı bir limited şirket, örnek bir üretici-tüketici-ağı oluşturmuş. Ortaklığın 86 hektarlık bir ziraat alanı var ve burada üretilen ürünler toplam 360 kişiye gıda sağlıyor.

Ürünler sadece sebze ve meyveden oluşmuyor. Kendilerine ait olan fırında her hafta 13 çeşit ekmek pişiriliyor. 30 inek sayesinde tereyağı, yoğurt ve peynir üretilebiliyor. Ayrıca 40 dana, 50 domuz ve 200 tavukları var.

Çiğçiler, yılda bir kez yapılan komün toplantısında tüketici üyelerle yıllık tüketim üzerine anlaşma yapıyorlar. Tüketiciler her ay belirli bir meblağı ödemeyi taahhüt ediyorlar. Bu arada gelir durumu yüksek olanlar, dayanışma amacıyla gelir durumu düşük olanlardan daha fazlasını ödüyor. Karşılığında da çiğçilerle birlikte üretimi, tüm rizikoları ve fırsatları ile paylaşıyorlar. Geçenlerde yapılan bir komün toplantısında tüketiciler çiğçilere bir yılda toplam 353 bin Avro ödeme taahhütünde bulunmuşlar; ki bu, kişi başına yılda bin Avro'dan az bir meblağ anlamına geliyor. Üretim fazlası

ise satılıyor ve geliri komüne geri dönüyor. Yerel iktisat döngüsünün, toplumsal dayanışmanın ve ekolojik ziraatın geliştirildiği güzel bir örnek.

Aslında »community supported agriculture« (komünün desteklediği ziraat) olarak adlandırılan bu konsept yeni değil. Bugün tüm ailelerin yaklaşık yüzde 25'inin »Teikei«lere, yani ortaklıklara üye olduğu Japonya'da 1960 yılında uygulanmaya başlayan bir konsept. ABD'nde 1985'den beri toplam 1.500 grup bu konsepti uyguluyor. Almanya ve Fransa'da bir çok komün bu uygulamayı başarıyla gerçekleştiriyor. Bu nedenle de konsept 2001'de Porto Allegre'de gerçekleştirilen Dünya Sosyal Forumu'nda en fazla favorize edilen konsept hâline gelmiş.

Peki, bu konseptin Demokratik Özerklik ile ne alakası var? Bence çok. Öncelikle alternatif iktisat ve yaşam biçimleri oluşturmada verili koşulların sınırlarını zorlayan adımlara gereksinim var. Kooperatifleşme, yerel veya bölgesel iktisadi döngüler, toplumsal dayanışmayı güçlendiren uygulamalar, tüketicinin üretimi kontrol etmesi ve planlamasına katılması, iktisatın demokratik kontrol altına alınması, katılımcılık, paylaşımcılık, kendi kaderini tayin etme biçimleri olmaksızın ne Demokratik Özerklik, ne de kurtuluş yukarıdan, masa başında yapılan planlar veya yasalarla gerçekleştirilebilir. Doğrudan halkı temel almadan, halk kitlelerinin kontrolü olmadan, yani yaşama dayanmadan ekilen hiç bir tohum filizlenemeyecektir.

Elbette yeni bir anayasa, demokratik bir hukuk gerekli. Ancak bunların toplumsal bir süreç içerisinde ve halkın katılımıyla biçimlendirilmelerini beklemeye gerek yok. Tam aksine, yürürlükteki Anayasa ve yasalara, devlete, uluslararası koşullara ve verili iktidar ve mülkiyet ilişkilerine rağmen, özerkliğe giden her adım denenmeli, yanlış-doğrusuyla uygulamaya sokulmaya çalışılmalı ve böylelikle halk kitlelerinin desteği sağlanmalıdır.

Gelişmiş kapitalist merkezlerde dahi böylesi küçük adımlar atılabiliyorsa, devrimci demokrasinin geliştiği Kürdistan'da veya sendikaları, örgütleri, partileri ve girişimleri ile pek de örgütsüz sayılamayacak Türkiye'de neden aynı adımlar atılamasın? Demokratik Özerklik fi tarihinde gerçekleşecek bir rüya değil, bugünden gerçekleştirilen bir yaşam biçimi olursa, o zaman özgürlüğün anahtarı olacaktır.

Tüm mesele, realist olup, olanaksızı gerçekleştirmektir. Bakınız: dünyadaki çeşitli örnekler!

TUNUS ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

22 OCAK 2011

Tunus'daki heyecanlı gelişmeler, dünya kamuoyunun dikkatini Kuzey Afrika ve Arap ülkelerine çevirdi. Gelen haberlere göre, Arap ülkelerindeki egemenleri ayaklanma korkusu sarmış durumda. Kuşkusuz 23 yıl boyunca halkını ve ülkesini yağmalayan bir tiranın alaşağı edilmesi iyi bir haber ve emperyalizmin işbirlikçileri olduklarını hergün yeniden kanıtlayan Arap egemenlerini kaygılandıran bir gelişme. Ama gene de »şeytanın avukatlığı« yapmak ve bazı soru işaretlerine dikkat çekmek doğru olur düşüncesindeyim.

Öncelikle belirtmeliyim: Arap ülkeleri uzmanlık alanım değil. Ben de bir çoğumuz gibi kitle iletişim araçları üzerinden bilgileniyorum. Bu açıdan değerlendirmelerim bir fikir yürütmeye, soru sorma olarak algılanmalı.

Her ne kadar eski başkan Zine Abidin El Bin Ali'nin akrabalarıyla birlikte apar topar Suudi Arabistan'a kaçmasına sevindiysem de, Frankfurter Allgemeine Zeitung'da gördüğüm bir fotoğraf ve Avrupa yaygın medyası ile AB elitlerinin gelişmelerle ilgili yorumları kafamı o derece karıştırdı, sonuçta da bu yazıyı kaleme almama neden oldu. Kafamı karıştıran fotoğrafta, modern giyimli Tunuslular sokak ortasında duran bir tankın önünde, askerlerle birlikte gülerek poz veriyorlardı. Aynı sayfada AB elitlerinin Tunus'daki gelişmelerden hoşnut olduklarını belirten demeçleri ve İsviçre Federal Konseyi'nin, Bin Ali'nin İsviçre bankalarındaki hesapları bloke ettiği haberi yer alıyordu.

AB söz konusu olduğunda, son derece şüpheli davrandığımdan, aklıma hemen »Neden?« sorusu geldi. Neden dünyanın başka köşelerinde halk ayaklandığında, o ülkenin egemenleri yanında yer alan veya ancak – Ukranya ve Gürcistan'da olduğu gibi – kendilerinin ön ayak olduğu »rejim değişiklikleri«nde olumlu görüş bildiren AB elitleri, Tunus'daki ayaklanmadan hoşnutlar? Neden, kendi sınırları içerisinde meşru demokratik kurumları dışsız kaplana çeviren ve dışpolitikasını militaristleştiren AB, »Tunus'daki demokratik dönüşümü destekleyecek tedbirler hazırlıyoruz« açıklamasını yapmaya gerek duyuyor?

Bunlar bir yana, gelelim asıl soruya: Tunus'daki olaylar, Avrupa Arap Ligi'nin kurucusu Ebu Jahjah'ın sendika.org'da yayınlanan yazısında belirttiği gibi »gerçek bir devrim« mi? Ve Tunus İşçileri Komünist Partisi'nin »ordu güçlerinin tamamı halktan oluşuyor« tespiti gerçeğe uyuyor mu?

Nabi Yağcı bir yazısında, Tunus'daki değişimin belirleyici gücünün orta katmanlar olduğunu vurguluyordu. Bu tespiti katılıyorum. Ülkenin gelişiminin, orta

katmanların artan refahının ve rüşvetle koopte edildikleri sistemde karar mekanizmalarına katılma istemlerinin, son günlerin gelişmelerini tetiklediğinden kuşku yok. Ama sorun bence bu değil. Sorun, bu katmanların »devrimciliklerinin« nerede biteceğidir.

Diğer bir etken kuşkusuz ordudur. Ama KP'nin tespitine kesinlikle katılmıyorum, çünkü ordu yönetimi gerçek bir demokratik dönüşümün garantörü değildir, aksine sınırlayıcı olması kuvvetle olasıdır. Ordu yönetiminin halkın yanında görünüyorsa olmasının ardında, Bin Ali rejiminin orduya değil, toplam 170 bin kişiyi bulan devlet güvenlik ve polis aparatına dayanması yatmaktadır. Tunus genelkurmay başkanı Raşit Ammar'ın emri altındaki asker sayısı hiç bir zaman 35 bini geçmemişti. Tunus'lu generalleri rahatsız eden, »sivil« güvenlik aparatının hem sayıca fazla, hem de hayal bile edemedikleri imtiyazlarla donatılmış olmasıydı.

Aparattan arda kalanların saldırılarına karşı konum alan ordu, doğal olarak halkın sempatisini kazandı. Ama bu, ordunun yarın »devletin bekası« için silahlarını halka yöneltmeyeceğinin garantisi değil. Kaldı ki »tuzu kuruların« siyasi temsilcileri, »devlet işlerinin devamı« için eski elitlerle ortak çalışacaklarını açıkladılar bile. Hoş, ortak hükümetin ömrü 24 saat bile olmadı, ama bu yönde adım atmaya devam edeceklerinden şüphe duymamak lazım.

AB'nin hoşnut olması, ordu yönetimi ile yeni iktidar »sahiplerinin« devlet yönetiminin kapitalist gelişme süreci içerisinde devamını sağlayacaklarını bildiklerindendir. Evet, bir tiran alaşağı edilmiştir. Ama gerçekleşen bir devrim değil, henüz sınırı belli olmayan bir değişimdir. Eğer, henüz son sözlerini söylememiş olan yoksul halk ve emekçi kitleleri sadece elde edilenle yetinmekle kârlıysa, esaretlerinin değişen bir biçimde devam etmesini onaylamış olacaktırlar. Almanların deyimiyle, »eski şarap, yeni şişede satılacaktır«.

Bence Tunus'daki gelişmelerden şimdiden bir ders çıkartmak olanaklıdır: O da, Rosa Luxemburg'un dediği gibi, »ya lokomotif, tüm hızıyla tarihsel yokuşun en üst tepesine kadar ilerleyecektir, ya da kendi ağırlığı ile hareket noktasına geri dönecek ve yarı yolda zayıf güçleri ile onu durdurmaya çalışanları uçuruma itecektir«. Uzun lafın kisası, hele bir yoksul kitleler son sözlerini söylesin, o zaman neyin en olduğu ortaya çıkacaktır.

TUNUS, »DEVİRİM« VE KÜRTLER

29 OCAK 2011

Geçen haftaki yazıma bazı tepkiler aldım. Tunus'daki gelişmeleri »alel acele değerlendiriyorsun« diyen dostlarım olduğu kadar, tespitlerimi, daha doğrusu sorularımı, bir hayli sorunlu bulup, »devrime« devrim demediğime hayıflananlar oldu.

Yazımla bağlantılı olmasa da, Taraf gazetesinde Cem Sey benzer bir yaklaşımda bulunuyor. Bütün bu olanlara »devrim« denmez de ne denir diye soran Cem Sey, »bunun bir »devrim« değil, sadece bir »değişiklik« olduğunu savunanlar, herhangi bir politikayı ya da gelişmeyi sadece kendi kafalarına uygun olduğu zaman kabullenme eğiliminde olanlar«dır tespitini yapıyor. Ayrıca böyle diyenlerin, »sosyalizme ulaşamayacaklar« diye, Tunus'daki gelişmeyi küçümsediklerini ima ediyor.

Hani Cem'in yazdıklarını üstüme alınmadım değil. Evet, ben Tunus'da henüz bir »devrim« gerçekleştiği görüşünde değilim. »Devrim«in bir kaç günlük ayaklanmalarla olup-bittiğini düşünüyorsak, o ayrı. Ama »devrim«in köklü değişikliklere yol açan, verili koşulları dönüştüren ve hükümeti değil, iktidarı değiştiren uzun bir süreç olduğuna inanıyorsak, Tunus'daki gelişmelerin henüz bir kıvılcım olduğunu söylememiz lazım. Zaten söz konusu olanın da »sosyalizm« ile bir bağlantısı falan yok.

Bence söz konusu olan, Tunus'da başlayan ve Mısır'da da görüldüğü gibi Arap halkları arasında yayılmakta olan, iktidarlara karşı çıkma cesaretinin nasıl değerlendirilmesi gerektiği, sınırlarının hangi koşullarda nereye dayanabileceğinin araştırılması, nasıl bir değişim-dönüşüm sürecini tetikleyebileceği ve »cui bono?«, yani kime yarayacak sorularının sorulmasıdır.

Tunus'daki gelişmeleri »sosyalizm değil« diyerek küçümsemek, elbette ukalalığın daniskasıdır. Tam aksine, Tunus halkının bütün Arap despotlarını korkutan bir direniş başlattığını teslim etmek gerekir. Baksanıza, bütün Arap ülkelerinde egemenler hemen harekete geçtiler: Ürdün kralı benzin ve temel gıda maddeleri üzerindeki vergilerin azaltılmasını emretti; Kuveyt emiri halka para dağıtıp, yoksulların Mart sonuna kadar temel gıda maddelerini bedava almalarını sağladı ve Suriye fuel oil sübvansiyonlarını artırırken, Suudi kralı halkın gelirinin yükseltilmesi için yeni programları uygulamaya sokacağı sözünü verdi. Ama, Mısır'da da görüldüğü gibi, despotlar »tatlı ekmek ve kırbaça« dahi halkı geriletmede zorlanacak gibi. Bu, kötü bir gelişme değil tabii ki.

Bir öğretim görevlisi arkadaşım bana hep, »salt görüngüleri dayanarak analiz yapmamak gerekir, ikti-

dar ve mülkiyet ilişkileri ile o anki toplumsal bloklara, ittifaklara bakarak politik gelişmeleri okumaya çalışmak doğru olur« derdi. Akademisyen olmadığımın, kendimce bir formül geliştirdim: hep en zayıfın perspektifinden bakmak.

Böyle bakarak, gelişmeleri değerlendirmek için bazı kriterler koyarım: 1. Bu gelişme eşitlikçi, özgürlükçü ve kurtuluşçu bir sürece yol açacak mı? 2. Gerçek anlamda sosyal adaleti sağlamaya yönelik adımlar gelecek mi? 3. Kadının esaretini, cinsiyetçiliği kaldırmaya, en azından hafifletmeye yarıyor mu? 4. Yoksulların, zenginler kadar politik karar mekanizmalarına ulaşmalarını sağlayacak ölçüde demokratik mi ve 5. Barışa ve ekolojik dengenin korunmasına yol açacak mı?

Şimdi bu perspektiften bakarak ve bu kriterleri koyarak değerlendirelim: Bin Ali rejiminin devletin anahtar konumlarında olan artıklarının, orta katmanların temsilcileri ile birlikte oluşturacağı bir hükümet »devrim hükümeti« mi sayılacak? Bugüne kadar tiranlara destek çıkan AB egemenlerinin »Tunus'daki demokrasiyi geliştirme tedbirleri« sahiden »devrime« mi yarayacak? Herşeyden önemlisi, salt hükümet değişikliği ile yoksul halk ve emekçi kitlelerinin yaşam ve çalışma koşulları iyileşecek mi? Bütün bunlara »evet« diyorsanız, o zaman Tunus'da »devrim« oldu diyebilirsiniz.

Ama, »hayır« görüşündeyseniz, o zaman »evet« denilmesi için gerekli radikal talepleri sıralamalısınız – Bkz.: Rosa Luxemburg'un »Lokomotif« metaforu. Herhangi bir politikayı veya gelişmeyi, görüngülere göre değil, hangi perspektiften baktığınıza göre değerlendirmektir belirleyici olan.

Peki, bunun Kürtlerle ilgisi ne? Çok basit, aynı perspektiften hareketle Demokratik Özerkliğin nasıl şekilleneceğine varabiliriz. Yani, örneğin bir Galip Ensarioğlu ile, Gever'in köylerinden birinde hayvancılık yapan bir kadının veyahutta Hasankeyf'de turistlere rehberlik yapan küçük bir kızın, politik karar mekanizmalarına ulaşma, etkileme ve katılma olanakları ne kadar eşit olursa, Demokratik Özerklik de o kadar demokratik, o kadar özerk olacaktır. Zurnanın »zırt« dediği yer bence burasıdır.

Bu açıdan Tunus'daki ve diğer Arap ülkelerindeki kalkışmaların sonuçlarını doğru okumak, Kürtler ve Türkiye'nin radikal demokratları açısından, kendi geleceğimizi görmek için büyük önem taşımaktadır. Tunus'daki yoksul halk ve emekçi kitlelerinin söyleyeceği son sözden çıkaracağımız çokca dersler olacaktır.

MISIR ORDUSU KİMİN HİZMETİNDE?

4 ŞUBAT 2011

Kahire'nin Tahrir Meydanı'nda rejimin paralı bekçileri özgürlük isteyen insanlara atlar, develer, taşlar ve sopalarla saldırlarken, görüntüleri yorumlayan bir Alman gazeteci, gıpta ile Mısır ordusunun »ne denli sağlam durduğunu« anlatıyordu. Son günlerin Batı basınına bakıldığında, uzmanların ve yorumcuların paylaştığı yaygın görüş, »Mısır ordusu sağlam durdukça, islamist tehlike gelişemeyecektir« yönündeydi. Hatta kimi AB politikacısı, Mısır'da »düzenli geçiş sürecini« örgütlemek için ordunun artan önemine dikkat çekmekte.

Sahiden Mısır ordusu ayaklanan halkın yanında mı yer alıyor? Ordu, halkın özgürlük, adalet ve demokrasi taleplerine tercüman olabilecek mi? Ordu yönetimi bundan sonraki süreçte nasıl bir rol üstlenecek?

Okuduğunuz bu yazının amacı, doğrudan bu sorulara yanıt vermek değil – yanıt aramayı başka bir yazıda deneyeceğim. Nasıl devam edeceği belli olmayan süreçte ordunun alacağı tavırları belirleyecek olan çeşitli etkenler söz konusu. Bununla birlikte ABD ve AB başta olmak üzere, uluslararası aktörlerin ve bilhassa komşu İsrail'in yaklaşımları belirleyici olacaktır düşüncesindeyim. Ama buna rağmen, henüz süreç konusunda kesin bir tespitte bulunmak için erken. Bu açıdan bu yazının amacı, Mısır ordusunu televizyon ekranlarındaki resimlerinin ötesinde biraz yakından tanımaya çalışmaktır.

Devlet içerisinde devlet

Bu tespit Türkiyeli okur için tanıdık gelecektir. Gerçekten de orduya yakından bakıldığında özellikle Mısırlı generallerin, bizlerin hiç te yabancı olmadığı bir takım imtiyazlarla donatılmış oldukları görülebilir. Pek fazla geriye gitmeden bu orduyu tanımaya çalışalım.

Öncelikle Mısırlı generallerin ABD, AB ve NATO ile »içli-dışlı« olduklarını vurgulamak gerekiyor. Geçenlerde Brüksel'de yapılan bir NATO toplantısında, Mısır ordusunun kendi halkına karşı şiddet uygulamamış olmasının ardında »NATO'nun Mısırlı subaylara yönelik eğitim programının belirleyici olduğu« tespit edilmişti. NATO aynı tespiti Tunus ordusu için de yapmakta.

Tunus ve Mısır orduları, NATO'nun »Akdeniz Diyalogu« başlığı altında 1994'den bu yana sürdürdüğü programa katılıyorlar. Güney Akdeniz ülkelerine yönelik olan bu programa üye olan diğer devletler ise Cezayir, Fas, Moritanya ve Ürdün. Program çeşitli düzeyde bu ülkelerin NATO'yla askeri işbirliğinin yanısıra, »ordu mensuplarının uluslararası hukuk standartlarını«

öğrenecekleri seminerler de içeriyor. NATO programına katılan bu devletler aynı zamanda AB'nin kurduğu »Akdeniz Birliği«nin de üyeleri. Her iki grup için geçerli olan gerekçe: »barış için işbirliği, subayların eğitimi, silahlanma kontrolü, gizli servislerin işbirliği, hukuksal işbirliği« ve elbette »teröre karşı mücadele«.

NATO'nun resmî sitesinde (<http://www.nato.int/docu/review/2003/issue1/german/art4.html>) NATO-Akdeniz Diyalogu'nun temel hedefinin »bölgesel güvenlik ve istikrarı teşvik etmek ve NATO ile partner devletler arasında Akdeniz'de karşılıklı anlaşılmayı iyileştirme« olarak tanımlanıyor ve NATO'nun 1999 Stratejik Konsepti'nde belirtildiği gibi, »NATO'nun güvenlik çevresinde tehditlere karşı olası reaksiyonlarını güçlendirmeyi amaçladığının« altı çiziliyor.

13 Temmuz 2008'de Paris'te kurulan »AB Akdeniz Birliği« ise, üye ülkelerle birlikte AB'nin öncelikli elektrik projesi olarak geliştirdiği ve toplam 450 milyar Avro'ya mal olacak olan »Desertec Güneş Kolektörleri« yatırımında işbirliğini öngörüyor. AB, bu proje ile yıllık elektrik ihtiyacının yüzde 15'ini karşılamayı umuyor. Birliği siyasi amaçları ise »üye ülkelerde demokrasi ve siyasi çoğulculuğu teşvik etmek ve terörizme karşı mücadele« olarak açıklandı. »AB Akdeniz Birliği«ne Türkiye başta »AB üyeliğine rakip olur« diye karşı çıkmış, ama daha sonra üye olmuştu.

Bu açıdan gerek NATO'nun, gerekse de NATO ile eşgüdümlü çalışan AB'nin uzun bir dönemdir Kuzey Afrika ülkelerinin orduları üzerinde giderek artan bir etkilerinin olduğunu söylemek gerekiyor. Her iki birlik içerisinde hedeflenen »teröre karşı mücadele«nin ise ne anlama geldiğini herhalde burada açıklamaya gerek yok.

Bütün bunların yanısıra, eski başkan Enver Sedat'ın bir cinayete kurban gitmesinden bu yana başkanlığını (14 Ekim 1981) sürdüren Hüsnü Mübarek'e iktidarı boyunca destek çıkan Mısır ordu yönetiminin, özellikle 1978 Camp David Barış Antlaşması'ndan bu yana ABD yönetimi ile son derece bağlantılı olduğu herkesce biliniyor. Bundan birkaç gün önce basına bir demec veren ABD Savunma Bakanı Robert Gates, meslektaş ve şu an Başbakan Yardımcılığına getirilmiş olan mareşal Muhammed Hüseyin Tantavi Süleyman ile sürekli görüştüğünü ve ülkedeki gelişmelerden anında haberdar edildiğini açıklamıştı. Pentagon'dan gelen bilgilere dayanarak haber geçen ABD basını, ABD'li generallerin »Mısır ordusunun profesyonelliğine son derece değer verdiklerini« bildiriyor.

<http://wapedia.mobi/de> adlı internet sitesi, Mısır ordusu hakkındaki bilgileri verirken, ordunun 450 bin aktif personeliyle dünya sıralamasında 11. olduğunu belirtiyor. Zorunlu askerlik, 18 yaşından itibaren eğitim durumuna göre 12 ila 36 ay arasında sürüyor. Yıllık 2,4 milyar Dolar'lık ordu bütçesi ise, yurtiçi GYSH'nın yüzde 3,4'üne eşit. ABD, Mısır ordusuna her yıl 1,3 milyar Dolar yardım yapıyor. Zorunlu askerlik yapanlar Mısır toplumunun tam bir aynasını oluşturmakta. Bazı Mısır uzmanları, Tahrir Meydanı'nda başlangıçta görülen halk ile asker kucaklaşmalarını, öncelikle erlerin sıradan halktan olmasına bağlıyorlar.

Ancak subay ve komuta kademesi neredeyse Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bir benzeri. Her ne kadar Mısırlı generaller OYAK benzeri bir holdinge sahip olmasalar da, ülkedeki en büyük şirketlerin sahipleri, yani aynı Türkiye'deki gibi »üniformalı kapitalistler«. Özellikle savunma sanayii generallerin ve emekli subayların elinde. Çiftliklerden, inşaat şirketlerine, turizm sektöründen banka ve finans sektörüne kadar generallerin el atmadığı dal yok gibi. Sermaye birikimindeki dağılım, rütbeye göre biçimlendiriliyor. Generaller ve subaylar paylarını alabilirken, ordu personelinin çoğunluğunu oluşturan zorunlu askerlik mükellefleri bu dağılımın dışında tutuluyorlar. Bu hâliyle generallerin emrindeki askeri ve sermaye gücünü »devlet içerisinde semirmiş devlet« olarak tanımlamak yanlış olmayacaktır.

Gerçi ordu başkomutan olarak, kendisi de eski bir havacı subayı olan Hüsnü Mübarek'e bağlı gibi görünüyor, ama asıl komuta mareşal Tantavi Süleyman ile genelkurmay başkanı Sami Hafız Enan'ın elinde. Sami Hafız Enan, Mısır'daki olayların başladığı ilk günlerde Washington'a gitmiş ve ABD'nin 3. Ordu Kumandanı William G. Webster ile görüşmüştü. Bu görüşme ardından ABD Mısır ordusunun olaylara hakim olacağına inandıklarını belirtmişti.

Bugünkü (4 Şubat 2011) Frankfurter Allgemeine Zeitung'da yayımlanan bir yorumda, uzmanların »Mısır ordu yönetimi içerisinde başkan Mübarek ile olan ilişkiler konusunda ciddi tartışmaların yaşandığını tahmin ettikleri« belirtiliyordu. Bir tarafta, kendilerinden saydıkları Mübarek'in onursuz bir şekilde görevinden ayrılmasını istemedikleri, ama diğer taraftan da »ülkedeki istikrar için bir tehdit hâline geldiğini« düşündükleri vurgulanıyor. Aslına bakılırsa, ordu yönetimi – artık gideceği kesinleşen Mübarek'ten – uzak durmak zorunda. Çünkü Mübarek'e ne denli bağlanırlarsa, onun gitmesiyle imtiyazları tehlikeye düşecek. Ve görüldüğü kadarıyla da ABD yönetimi de ordu üzerindeki etkisini kaybetmemek için, ordu yönetimine Mübarek'le aralarına mesafe koymaları için yeşil ışık yakmış durumda. ABD başkanı Barack Obama'nın, Mübarek'in televizyon konuşmasından sonra alele acele yaptığı açıklamayı başka türlü yorumlamak yanlış olacaktır.

ABD, AB ve NATO çevrelerinden son bir iki gündür gelen sinyaller, Batılı güçlerin Mısır'daki gelişmelerde ordunun rolünün arttığı gördüklerini ve bu çerçevede Mübarek sonrası bir iktidarı oluşturmak için çeşitli adımlar atacaklarını gösteriyor. Diğer taraftan ordu yönetimi de kalkışmayı kontrol altına almak için harekete geçti. Muhalefete, protestoları durdurma ve başkan yardımcısı Ömer Süleyman ile görüşmelere

başlaması yönünde çağrıda bulunan Mısırlı generaller, geçiş sürecinde belirleyici rol üstleneceklerini gösteriyorlar. Elbette burada halkın saldırılara rağmen vazgeçmediği protestoların dinamiğini azaltmak hedefleniyor. Diğer tarafta ise hem Batının, hem de generallerin Mısır'daki orta katmanlara, ülkenin yeni yönetiminde yer verecekleri sinyallerini okumak olanaklı.

Ancak »sivil« kesimlere nasıl bir rol oynatılacağı henüz belli değil. Olaylar başladığında hemen Mısır'a geri dönen 68 yaşındaki eski IAEA başkanı ve Arap milliyetçisi Muhammed el Baradei, bugün bir Avusturya gazetesine (Der Standart) verdiği bir demeçte, olası bir anayasa değişikliği sonrasında »Mısır devlet başkanlığına aday olmayacağını« açıkladı. Diğer taraftan hayli geniş bir tabanı olduğu tahmin edilen Müslüman Kardeşler Örgütü de, Reuters Ajansı'nın bildirdiğine göre, El Cezire televizyonuna verdikleri bir demeçte, »herhangi bir üyemizi başkanlığa veya hükümet koalisyonuna aday göstermeyeceğiz« açıklamasını yapmış.

Kanımcı bu gelişmeleri, ordu yönetiminin Mübarek sonrası bir iktidarın nasıl olacağı konusunda henüz netleşmediğini göstermesi olarak okumak doğru olacaktır. AB çevreleri, Mübarek'in yerine Ömer Süleyman veya Sami Hafız Enan'ın getirilmesinin olası olduğu görüşündeler. Ancak Mısır'ı ve Arap dünyasını yakından tanıyan kurt gazeteci Peter Scholl-Latour da, Mübarek istifa ettikten sonra, aynı 1952'de olduğu gibi bir askeri konseyin oluşturulabileceği varsayımından hareket ediyor.

Öyle ya da böyle; hangi olasılık gerçekleşirse gerçekleşsin, ordu yönetimi için asıl hedefleri, ülkedeki politik, hukuksal ve ekonomik imtiyazlarının korunması olacaktır. Bu amaçla, Arap dünyasında İsrail ile barış yapan tek ülke olarak kalmanın garantörü olduklarını ve Mübarek sonrasında da rejimin esaslarının değişmeden, Batı'nın lehine bir konumda devam edeceğini göstereceklerdir. Kendi çıkarlarını kollamaları ve bu uğurda alacakları kararların halkın, bilhassa yoksul ve emekçi kitlelerinin çıkarlarına hizmet edeceği ise hayli şüphelidir.

»QWX – SHOW UR LINGUA«

5 ŞUBAT 2011

Kendisini »errorist« olarak tanımlayan bir sanatçı dostum var. Berlin’de yaşıyor ve bir Kürt olarak »erroristliğini« Kürtlerin maruz bırakıldığı baskı politikalarına karşı kullanıyor. »Errorist« etkinliğinde de tema olarak anadili işliyor.

»Lingua« tanımı hem »dil« (yani ağzımızdaki), hem de »anadil« (veya lisan) anlamına geldiğinden, kampanyasını bir kelime oyunu olarak kurgulamış. 2009 Mart’ından bu yana bir çok insanın dilini çıkarttığı fotoğraflarını <http://qwx2009.org/> adlı sitesinde yayınlıyor. Sayfa başta Almanca, Baskça, Fransızca, Kürtçe, Lazca, Türkçe ve İngilizce olmak üzere çeşitli lisanlarda yayın yapıyor. Türkiye’de »q«, »w« ve »x« harflerinin kullanımının yasaklanmasına atıfta bulunarak »qwx – show ur lingua« başlığı altında geliştirilen projeye, o zamanlar Berlin’de olduğumdan bizzat tanık olmuştum.

»Erroristler« kısa bir süre önce Berlin’de asılı olan bazı afişleri görünce şaşkına düşmüşler. Çünkü Federal Hükümetin yabancılar sorumlusunun başlattığı ve »dilini dışarı çıkar, yaşama gir« başlıklı bir kampanyada, dilini çıkartan göçmenleri resimlediği afişler asılmıştı. Kampanyanın ana fikri »qwx – show ur lingua« ile tıpa tıp aynıydı – ama tek farkla: göçmenlerin dillerinin üzerinde Alman bayrağı resmedilmişti.

Hâliyle »errorist« sanatçı, kendi yarattığı bir fikrin çalınmasına sinirlenir. Ancak asıl hiddetlendiği konu, ki ben de aynı görüşteyim, yabancılar sorumlusunun sürdürdüğü kampanya ile asimilasyonun hedefleniyor olması. »Errorist«, her yanından milliyetçilik sızan kampanyayı başlatan yabancılar sorumlusuna gönderdiği bir mektupla, kampanyanın »Almanca öğren, sosyal basamakları tırman« mantığını ve ırkçı özünü eleştiriyor.

Herhangi bir ticarî mantığı takip etmeyen »errorist« arkadaşımız, geliştirdiği projenin Kürdistan’da da sürdürülmesi gerektiği düşüncesiyle projeyi »qwx and the city« başlığı altında bir dosya olarak 8 Ekim 2010’da Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi’ne gönderiyor. Gönderdiği mektupta da, dilini çıkartanların fotoğraflarının Diyarbakır’da billboardlara asılmasını öneriyor.

Mektubuna yanıt alamıyor. Bunun üzerine telefon ediyor ve belediyeden, dosyanın ellerine geçtiği ve yakın zamanda ilgilenileceği yanıtını alıyor. Ama gene başka yanıt gelmeyince, »işleri başlarından aşkındır, bir de bununla mı uğraşacaklar« diye düşünüp, projeyi kendisi hayata geçirmek için çalışmalarına başlıyor.

2010 Aralık’ında Diyarbakır’da 20 billboard kiralyor. Kısa bir süre sonra, 17 Ocak 2011’de hem billboardları kiralayan şirketten, hem de projesini daha önce bir gazetede tanıtmış olan Diyarbakır’lı bir gazeteciden, Diyarbakır’da benzer bir projenin başlatıldığı haberini alıyor.

Tabii bunun üzerine belediyeyi arıyor ve telefonda başlatılan kampanyanın, kendi projesiyle bir ilgisi olmadığı yanıtını alıyor. Kampanyalar arasındaki yakın benzerlik billboardları kiralayan şirketin de dikkatini çektiğinden, şirket bu durumda billboardları kiralamaya devam etmek isteyip istemediğini soruyor.

Böylesi bir durumda siz olsaydınız ne yapardınız? »Errorist« arkadaşım çaresiz kalmış. Fikrinin çalındığına mı yansın, »seninle alakası yok« pişkinliğine mi, yoksa uluslararası ve çok dilli bir proje olarak tasarlanmış bir kampanyanın kuşa çevrilmesine mi? Telif hakkı gibi bir derdi olmadığından ve sadece kampanyanın sürdürülebilirliği kaygısıyla konuşacak muhatap arıyor, ama bulamıyor. Nasıl üzüldüğünü siz düşünün artık.

Şahsen, etkinliklerini kendi halkına adayan bir Kürt sanatçının böylesi bir durumda kalmasına son derece üzüldüm, üzülmek ne kelime, hiddetlendim. Bence bunun tek bir tanımı var: işgüzarlık! Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi’ndeki dostlarım hiç alınmasınlar, açıkcası bir çuval inciri berbat etmişler! Kopya kampanyayı başlatanların iyi niyetle davrandıklarından şüphe etmiyorum, ama bilinen bir laftır: cehenneme giden yollar, iyi niyet taşlarıyla döşelidir.

Bilhassa Demokratik Özerklik projesinin tartışıldığı bugünlerde böylesi bir davranışın hâlâ aşılamamış olan dikey hiyerarşi ve iktidar paradigmalarına işaret ettiğini de vurgulamak gerekir düşüncesindeyim. Hiyerarşinin ve küçük iktidarların olduğu, ufacık olsa bile emeğe saygı gösterilmeyen yerlerde, özgür ve demokratik alanlar yaratılamaz. Nefsi köreltmek, en başta halk adına davrananların sorumluluğundadır. Ve »bizden olanlar« yanlış yapıyorsa, onları uyarmak, dikkatlerini yapılan yanlışla çekmek de »bizlerin« görevidir.

Eleştiri ve özeleştiri mekanizması, ne denli acıtıcı, ne denli sert olursa olsun, her zaman temizleyici, yeniden yaratıcıdır. Orta Doğu halklarına örnek teşkil edecek bir projenin savunucuları, inandırıcılıklarını yitirmek istemiyorlarsa, bu mekanizmayı sonuna kadar kullanmak zorundadırlar.

Kendi içimizde küçük iktidarları yıkamazsak eğer, nasıl yeni bir dünya yaratabiliriz ki?

KAHİRE, KUDÜS'TEN NASIL GÖRÜNÜYOR?

ARAP DÜNYASINDAKİ, ÖZELLİKLE MİSİR'DAKİ GELİŞMELERE İSRAİL'DEN DEVLET VE TOPLUMUN BAKIŞI

8 ŞUBAT 2011

Tunus'da başlayarak, Arap dünyasını bütünüyle saran özgürlük ve demokrasi ateşi, doğal olarak İsrail'i yakından ilgilendirmekte. İsrail devleti ve apartheid rejimi hakkında hayli yazılıp-çiziliyor, ama bunlar genellikle İsrail yönetiminin Filistinlilere karşı Gazze Şeridi ve Batı Şeria'daki politikalarıyla sınırlı. Buna karşın Arap dünyasındaki kalkışmaların İsrail'de nasıl görünüp, değerlendirildiğine dair bilgiler pek fazla değil, daha doğrusu ben fazlacasına rastlamadım.

Aslına bakılırsa Arap dünyasındaki, bilhassa Mısır'daki devam eden kalkışmalar dinamiği İsrail açısından yaşamsal önem taşımakta. İsrail'in, gelişmelerin yönünü kendi konumuna ve lehine doğru yönlendirmeye çalışacağını söylemek, pek çok insan için şaşırtıcı olmayacaktır. Gelişmelerin nasıl bir sürece gireceği konusunda az çok tahminler olsa da, sonucu henüz belli değil. Bu açıdan İsrail'in gelişmelere nasıl baktığını, olası bir Ortadoğu Resmi'ni çizmek için, irdelemek doğru olacaktır. Bu yazıda, meslekdaşım ve Rosa Luxemburg Vakfı Tel Aviv ofisinin yöneticisi Angelika Timm'in verdiği bilgiler ışığında bunu denemeye çalışacağım.

Dünyanın bir çok ülkesinde olduğu gibi, İsrail'de de medya, Tunus diktatörü Ben Ali'nin kaçışından bu yana gelişen süreç hakkında her gün geniş bir biçimde haberler veriyor. Televizyonlarda ve internette hararetli bir biçimde »Arap devriminin yayılması« üzerine tartışmalar yürütülüyor ve »Yeni Ortadoğu« tanımlaması yaygınlaşıyor. Doğal olarak da bu tartışmalar İsrail'deki kamuoyu görüşünün biçimlenmesinde merkezi rol oynuyor.

Angelika Timm, İsrail toplumundaki değerlendirmelerin, kişilerin eğitim düzeyine ve siyasi ilgisine göre farklılıklar gösterdiğine dikkat çekiyor. Ancak, Tunus konusunda kamuoyu ilgisi pek yüksek değilken, olaylar Mısır'a sıçradığında gündemin birinci maddesi hâline geldiğini belirtiyor. Ve bunu da, İsrail toplumunun ezici çoğunluğunun ülkenin yaşamsal çıkarlarının Mısır'daki gelişmelerden etkileneceğine inanmasına bağlıyor.

İsrail için demokrasi değil, »güvenlik« önemli

Sahiden de Mısır-İsrail ilişkilerine baktığımızda, Mısır'ın İsrail açısından ne denli önem taşıdığını görürüz: Bir kere İsrail-Mısır sınırı, 1978'deki Camp-David-Antlaşması'ndan bu yana otuz yıldan fazla bir süredir »sorunsuz sınır« olarak görülmekteydi. İsrail ordusunun stratejileri açısından »sorunsuz sınır«, eldeki güçlerini başka alanlara (Lübnan, Gazze Şeridi, Batı Şeria, İran) yoğunlaştırma olanağını veriyordu.

Gazze Şeridi'ne yönelik askeri saldırı ve hâlen Filistinli örgütlerin yönetici kadrolarına karşı devam eden hedefli infaz saldırıları, »sorunsuz sınır« olmaksızın gerçekleştirilemezdi. O nedenle Gazze'de öldürülen binlerce sivilin kanında »Mısır egemenlerinin de sorumluluk payı« olduğuna yönelik eleştirilere hak vermek gerekmektedir.

İkincisi, İsrail artık gideceğinden şüphe duyulmayan Hüsnü Mübarek ile »ulusal güvenliğinin« en önemli garantörünü kaybedecek. Batı'nın sadık müttefiki ve »Soğuk Barışın« uygulayıcı partneri olan Mübarek, İsrail hükümetlerinin sürekli görüştüğü ve güvendiği devlet başkanıydı. Mübarek'in yerine geçmesi beklenen başkanvekili Ömer Süleyman, despotik rejimin mimarlarından olmasına rağmen, aynı güveni »hak« ettiğini henüz kanıtlamadı – en azından İsrail'deki yaygın görüş bu.

Üçüncüsü, her ne kadar İsrail ve Mısır arasındaki ticaret hacmi yılda 500 milyon Dolar ile marjinal sayılsa da, Mısır, İsrail'in yıllık doğalgaz gereksiniminin yüzde 40'ını karşılayan en önemli doğalgaz tedarikçisiydi.

Ve dördüncüsü, Mısır (Gazze Şeridi'ne giren malların kontrolünün haricinde), İsrail'e geçmek isteyen Afrikalı kaçak göçmenleri daha Sina Yarımadası'na gelmeden durduran bir karakol görevini yapıyordu.

İsrail'deki karar vericiler ve toplumun ezici çoğunlu için belirleyici olan noktalar bunlar. Angelika Timm, Arap dünyasındaki kalkışmaların temel nedenleri olan yoksulluk, yolsuzluk, işsizlik, enflasyon, dikta rejimleri gibi konuların ise ne devlet düzeyinde, ne medyada, ne de toplumsal gruplar arasındaki tartışmalarda tematize edilmediğini, İsraillilerin bu konularla ilgilenmediklerini belirtiyor.

Buna karşın, Alman medyasında da defalarca aktarıldığı gibi, İsrail'deki karar vericilerin ve toplum çoğunluğunun kaygıları çok farklı:

- Mısır'da iktidara gelecek olan yeni bir hükümet, iki ülke arasındaki barış antlaşmasını iptal edip, İsrail'in güvenliğini tehlikeye sokacak mı?
- Demokratik seçimler olsa bile, Müslüman Kardeşler gibi »köktendinci islamist« güçler parlamentoda güçlü bir konuma gelebilir, yürütmede kilit noktaları kontrol edebilir ve »bölgesel güvenlik ve istikrar açısından« (30 Ocak 2011 tarihli Haaretz gazetesi) tehdit oluşturabilir.
- En kötü durumda İsrail, büyük bir olasılıkla kendisine düşman ve »islamist« ülkeler (Mısır, Lübnan, İran) ile karşılaşacak.

nan Hizbullahı, Gazze'de Hamas, Türkiye, İran v.s.) tarafından çembere alınabilir. Bu durum da İsrail'in Ortadoğu'daki varlığını ciddi bir biçimde tehdit eder ve ülke kaynaklarının daha büyük bir bölümünün savunma giderlerine akmasına neden olur.

İsrail gardını almaya başladı

İsrail devleti, yaygın medyanın da yardımıyla böyle- si korku senaryolarının kamuoyunda tartışılmasını sağlıyor ve böylelikle İsrail toplumunda, ırkçılığın ve Arap düşmanı fobilerin daha da yaygınlaşmasına neden oluyor. İsrail'deki toplumsal etkisi zayıf olan barış hareketinin, »komşu ülkelerdeki demokratikleşme süreçlerinin bölgesel güvenlik ve istikrar açısından olumlu etkileri olacağına« dair (Moshe Zuckermann, 7 Şubat 2011 tarihli Junge Welt gazetesi) çağrılarının da duyulmaz olmasını sağlıyor.

İsrail'deki barış yanlıları buna rağmen ellerinden geldiğince seslerini yükseltmeye çalışıyorlar. Buna iki örnek vermek gerekirse, önce Uri Avnery'yi okuyalım (www.gush.shalom.org): »Şu an Mısır'da olan, yaşamımızı değiştirecektir. (...) Filistinlilerle barış artık bir lüks değildir. Tam aksine mutlak zorunluluktur. Barış şimdi, barış hemen!« Ve 4 Şubat 2011 tarihli Maariv gazetesinden Jonathan Gefen: »Son yıllar ve on yıllarda bir çok beklenmedik devrim gerçekleşti. Tanrı aşkına! Bize ne zaman sıra gelecek? Bizde de devrim için koşullar olgunlaşmadı mı – tek bir nokta olarak, işgalin, hiç bir plastik ameliyatla düzeltmeyecek olan çirkin yara izleri dahi olsa?«.

Maalesef bu gibi onurlu sesler çok cılız çıkıyor ve Arap dünyasındaki kamuoyunun çoğunluğunun kulağına ulaşmıyorlar. Arap kamuoyunun gördükleri ise sadece İsrail devletinin gelişmeler karşısında aldığı somut adımlar:

- İsrail başbakanı 30 Ocak 2011 tarihinde bütün kabine üyelerine, Mısır hakkında kamuoyuna açıklama yapmalarını yasakladı.
- Dışişleri Bakanlığı, İsrail'in bütün elçiliklerine gönderdiği bir genelge ile, şimdiki Dışişleri Bakanı'nın daha bir kaç yıl önce Assuan Barajı'nı bombalama tehditinde bulunmasına ve Mübarek »İsrail'e resmi ziyaret yapmazsa canı cehenneme« demesine rağmen, bütün elçilerin bulundukları ülkelerin devlet ve parti yöneticilerine telkinde bulunarak, Mübarek'i eleştirmemelerini sağlamalarını emretti.
- Başbakan Benjamin Netanjahu müttefik ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarına 1 Şubat 2011'de bir mektup yazarak, Mısır'da hangi hükümet iktidara gelirse gelsin Camp-David-Antlaşması'nın devamını sağlamaları için baskı uygulamalarını rica etti.
- Camp David-Antlaşması'nın Sina Yarımadası'nı askerden arındırılmış bölge olarak öngörmesine ve otuz yıldır Mısır askerî birliklerinin burada bulunmamasına rağmen, İsrail hükümeti Mısır hükümetine, »olası kaçak göçmen dalgalarını önlemek amacıyla« iki tabur asker konuşlandırması iznini verdi.
- 5 Şubat 2011 sabahında Mısır'dan İsrail ve Ürdün'e

doğalgaz taşıyan nakil hattında patlama olduktan hemen sonra İsrail hükümeti bir açıklama yaparak, Mısır'dan alınan doğalgaz kapasitesinin ivediyen azaltılacağını ve başka tedarikçi ülkelerle doğalgaz nakliyatı için görüşmelere başlanacağını bildirdi.

Görüldüğü kadarıyla İsrail karar vericileri kendilerince olumsuz gelişmelere karşı »gard« almaya başlıyorlar. Ortadoğu'yu yakından tanıyan uzmanlardan Prof. Werner Ruf bunu, »İsrail'in, Batılı ülkelerin yaptırım gücüne pek fazla güvenmediğine« bağlıyor ve İsrail'deki militarist çılgınlığın derinleşeceğine inanıyor. Angelika Timm'in verdiği bilgilere bakılırsa, haksız da değil. Çünkü İsrail toplumunun çoğunluğu, hükümet çevrelerinin ve yaygın medyanın »köktendinci islamistler iktidarı ele geçirebilir« sözlerine fazlasıyla inanıyor.

Elbette bu yaklaşımın ardında, İsrail toplumunda uzun bir zamandan beri yaygın bir biçimde var olan ve »ancak güçlü ve silahlı bir güç olursak, var olmaya devam edebiliriz« diye tercüme edilebilecek bir ruh hâlinin yattığı söylenebilir. »Düşmanlarla sarılı ülke« ve Ehud Barak'ın deyimiyle »vahşi ormanda yalnız bir villa« paradigması neredeyse bütün İsrail toplumunu esaretine almış gibi. Ve bu esaret, İsrail'in apartheid rejiminin bir nevi »fundamentum et columna imperii«sini (temelini ve taşıyıcı sütununu) oluşturuyor. Bu nedenle hükümet ve medya, korkuları daha da derinleştirmek için, kalkışmaların Ürdün'e, Filistinlilerin bulundukları bölgelere ve İsrail'in arap kökenli yurttaşlarına da sıçrayabileceği propagandasına ağırlık vermiş durumdadır.

Daha bir kaç gün önce, 1 Şubat 2011'de bunu bizzat başbakan Netanjahu yapıyordu. Netanjahu, Alman birinci kanalından verilen konuşmasında »Eğer aşırı güçlere, iktidara gelme ve antidemokratik hedefler gütmeye amacıyla demokratik süreçlerden faydalanmaları için izin verilirse – nasıl İran'da ve başka yerlerde olduysa – o zaman bunun sonucu barış ve demokrasi için kötü olacaktır« diye konuşmuştu. Bir gün sonra İsrail Parlamentosu Knesset'te yaptığı hükümet açıklamasında da, »iki farklı dünya, iki karşıt toplum, iki dünya görüşü söz konusu – bir tarafta özgür, demokratik dünya, öbür tarafta da radikal bir dünya. Mısır'da bunlardan hangisi zafer kazanacaktır?« diye soruyordu.

Hiç kuşkusuz bu propagandif ve kışkırtıcı yaklaşım, Mısır'daki gelişmelerin arka planını inatla görmeme ve korku senaryoları, sadece İsrail toplumundaki korkuları derinleştirmeye yaramıyor, aksine İsrail siyasi sahnesindeki aşırı sağ grupların güçlenmesine de neden oluyor. Böylece, »Arap komşularımızla barışçıl ve karşılıklı dostluğa dayanan bir diyalog, İsrail'in güvenliğini artıracaktır« argümanları boşa çıkartılıyor.

Ortadoğu'da nükleer silahlara sahip tek ülke olan İsrail, bu politikasıyla Arap dünyası ile arasındaki, çok ince ipliklerle bağlı olan bir köprüyü atacak gibi görünüyor. Yapılan araştırmalar, Arap dünyasındaki insanların yaklaşık yüzde 70'inin »baş düşman« olarak İsrail'i gördüğü gerçeğinden hareket edersek, ırkçı-köktenci İsrail hükümetinin yangına körükle gittiğini söylemek zorundayız. Eğer Arap dünyasında – kısmi de olsa – bir takım düzelmeler yaşanacak, kozmetik rütuş düzeyinde demokratikleşme gerçekleşecekse, bu sürecin en büyük tehdidi İsrail'in politikaları olacaktır.

İsrail'in »düşman algısına« dayanan bu politikaları, bölgeyi tam anlamıyla bir felaket üçgenine çevirebilecek bir potansiyel taşıyor. İsrail'den gelen haberler, Arap dünyasındaki süreci değerlendirirken, mutlaka İsrail'in atacağı adımlara bakmak gerektiğini gösteriyor. Ve öyle zannediyorum ki kanayan bir yara misâli on yıllardır çözülememiş olan Filistin Sorunu barışçıl bir çözüme ulaştırılmadan, Arap coğrafyasındaki yoksul halk ve emekçi kitleleri özlemini çektikleri özgür ve demokratik bir topluma kavuşamayacaklardır. Kalkışmalar, salt ulusal sınırlar içerisinde hapsedildikleri müddetçe ve kitleler Filistin Davası'na sahip çıkmadan, gelişmelerin sonucu ne bir devrim sürecine yönelecektir, ne de bir değişime yol açacaktır. Uzun lafı kısası, Arap coğrafyasında demokrasinin anahtarı Filistin'in özgürlüğüdür. İsrail anahtarı denize atmadan bu gerçek kitlelerin ve onları temsil eden siyasî yapılanmaların bilincine çıkabilecek midir – işte bu son derece şüphelidir.

SU KAYNADI!...**MÜBAREK SONRASI MISIR ÜZERİNE DÜŞÜNCELER**

11 ŞUBAT 2011

Toplumların hareketlendiği bazı dönemlerde zaman öylesine hızlanır ki, değil yazılanların, söylenenlerin dahi ömrü dakikalarla ölçülür olur. Mısır'daki kalkışma bunun en güzel örneği. Hüsnü Mübarek'in Kahire'yi terk ettiğini duyup, bu yazıyı kaleme almaya başladığımda tam da bunu düşünürken, ajanslardan Mübarek'in istifa ettiği haberlerini okudum.

Mısır halkının onur abidesi hâline gelen Tahrir Meydanı'ndan yayın yapan televizyoncular, insanların sevinç içinde olduklarını ve »halkın rejimi alaşağı ettiğini« bildiriyorlardı. Doğru, insanlar nasıl sevinmesinler ki, bir despot daha gitti, ama kanımca »rejimin alaşağı edildiğini« şu an için söylemek yanlış olur. Burada daha çok ordu yönetiminin yeni bir hükümete geçiş sürecini kendi kontrolüne aldığından bahsetmek gerektiği düşüncesindeyim.

Mısır'daki gelişmelerin Ortadoğu'yu bütünüyle etkileyeceği kesin. Bir kere despotlara karşı koyulamaz düşüncesinin psikolojik engeli ortadan kaldırıldı – halkın bizzat kendisi tarafından. Ancak bundan sonraki sürecin salt ülke içi dinamiklere değil, uluslararası güçlerin etkisine de bağlı olacağını görmek gerekiyor. Çünkü halkın daha radikal talepler çerçevesinde harekete devam edip etmeyeceği belli değil. Ama gene de geline aşamada Mübarek sonrası Mısır'ın nasıl olabileceğine dair fikir yürütmek olanaklı.

Öncelikle genelinde Arap dünyasının, özelde Mısır halkının kısa bir zaman içinde bir kalkışmayla, hem de şiddete başvurmadan ve Batı'nın desteğini almadan, uzun yıllar egemen olan despotları yerlerinden edebileceklerinin kanıtlandığının altı çizilmelidir. Arap dünyasında eşine ender rastlanan bir halk hareketi yaratan Mısırlılar, bilhassa Ortadoğu halklarına benzer girişimler için bir motivasyon kaynağı olacaklardır. 18 günlük direniş, milyonları harekete geçirmiş ve egemenlere geri adım attırılmıştır. Mısır halkı ne kadar kutlansa, o kadar yeridir.

Diğer yandan Mısır'daki kalkışma, hem emperyalist güçlerin içerisinde düştükleri yönetim krizini, hem de beklenmedik bir şekilde siyasal islamın etki alanlarının azalmakta olduğunu göstermiştir. Gerek Tahrir Meydanı'nda toplanan kalabalıktan, gerekse de Batı televizyonlarına demeç veren şahsiyetlerden, »Batı işimize karışmasın, Mübarek'i desteklemesin yeter« sözleri ifade ediliyordu. Avrupa'nın yaygın medyasındaki yorumlarda da, »tereddütlü davranan Batı, fırsatlarını kaçırıyor« tespitleri yapılıyordu.

Bununla birlikte, kalkışmaya ancak üçüncü gününde

katılan Müslüman Kardeşler'in çekingen tavırlarını ve öne çıkamayışlarını, siyasal islamın daha önceki yıllarda işsizlik, yoksulluk, yolsuzluk v. d. sosyal sorunlara sahip çıkmamaları nedeniyle halk kitleleri tarafından kendilerine kesilen bir fatura olarak değerlendirmek gerekiyor. Sonuç itibarıyla, Mısır'daki siyasal islamın halkın gerçek taleplerini sahiplenmediğinden, önümüzdeki dönemde, tabanları geniş olmasına rağmen bir kriz içerisine düşerek, gerileyeceğini öngörmek olanaklıdır diye düşünüyorum. Bu, siyasal islamın etkin olduğu diğer coğrafyalarda da söz konusu olabilir.

Mısır'daki kalkışma, spontane halk hareketlerinin hem gücünü, hem de handikaplarını ortaya çıkarmıştır. Tahrir Meydanı'nda baskın olanlar genellikle örgütsüz genç insanlar. Haberlere ve yapılan yorumlara göre de, çoğunluğu yüksek öğrenimli ve modern yaşam stiline sahip. Bilgisayar ve internet teknolojilerini kullanan, bunları örgütlenme aracı yapan, en az İngilizce bilen ve dünyadaki gelişmeleri takip eden insanlar. Aynı şekilde diğer orta katmanların da harekete bir dinamizm kattığını tespit edebiliriz.

Gerek Mısır sendikal hareketi, gerekse de Müslüman Kardeşler hareketin öncüsü olamadılar. Aynısı liberal kesimlerin ve Mısır burjuvazisinin temsilcisi olan Muhammed El Baradei veya Arap Ligi başkanı Amr Musa gibi tanınmış isimler için de geçerli. Kalkışmaya katılanları birleştiren, Mübarek'in gitmesi talebidir. Bu gerçekleşti, şimdi ise öncü bir gücün olmaması, ordu- nün elini güçlendirecektir. Çünkü halka karşı yumuşak davranan ordu, halk arasında sempatisini kaybetmedi.

Peki, bu durumda nasıl bir süreç gelişecektir? Bana kalırsa süreci belirleyecek olanlar en başta generaller olacak. Mübarek'ten görevi devralan Askerî Konsey'in, en kısa zamanda anayasal değişikliklerin yapıp, seçimlere gidileceğini açıkladı. Gerek bu açıklama ve muhtemelen 30 yıllık olağanüstü hâl durumunun kaldırılması, gerekse de yeni yönetimin vereceği kısmî tavizler, »kaynayan suyu« ateşten alabilir, halk hareketinin dinamiğinin azalmasına neden olabilir. Zaten Askerî Konsey'in, »artık her şey düzelecek, evinize, işinize dönün« çağrısı da bunu gerçekleştirmeye yöneliktir.

Ordu yönetimi, devlet içerisindeki siyasî, hukukî ve ekonomik imtiyazlarını korumak isteyecektir. Halkla karşı karşıya gelmek istemeyişlerinin en temel nedeni bence buydu. Generaller diğer taraftan, her yıl 1,3 milyar Dolar hibe aldıkları ABD yönetiminin de Mısır ordusundan vazgeçemeyeceğini biliyorlar. ABD'den her ne kadar »gerekirse verilen yardımları keseriz« tehdidi gelse de,

Obama hükümeti, İsrail ile yapılan barış antlaşmasının garantörünün Mısır ordusu olduğunu unutmamalıdır.

İsrail, Batı'nın Ortadoğu ile ilgili planları için en stratejik, ama aynı zamanda en zayıf halkasıdır. Alman şansölyesi Angela Merkel'in, Mübarek istifa ettikten hemen sonra basının karşısına çıkıp, »Mısır halkını kutluyoruz, elimizden gelen yardımı yapacağız, ama yeni yönetim İsrail ile yapılan barış antlaşmasına sahip çıkmalıdır« demesi bundandır. Kısacası Mısırlı generaller rahat bir konumdadır. Hem halkın, hem de Batı'nın desteğine sahipler. Yapılacak bazı değişikliklerden sonra, bu yıl içerisinde demokratik bir seçime olanak tanısalar da, muhalefetin örgütsüz olması nedeniyle, rejimin anahtar mevkiilerinde duran güçler değişmeyecektir. Yani halk, aynen Tunus'da olduğu gibi, elde edilenle yetindiği sürece, değişen sadece hükümet olacaktır.

Daha Perşembe gecesi Mısırlılar Mübarek'e ateş püskürürlerken, İsrail Gazze Şeridi'ne yeni bir saldırıda bulundu. Sekiz Filistinli yaralandı, bazı evler yıkıldı – gene! Arap dünyası, Mısır heyecanını yaşarken, İsrail devlet terörüne devam etti ve Tahrir Meydanı'nda buna tepki gösterenlerin sayısı hayli azdı.

Görünen köy klavuz istemez: Arap dünyasındaki kalkışmalar salt ulusal devlet sınırları içerisinde sınırlı kaldığı ve Filistin Davası'na sahip çıkmadıkları sürece, halklar kısmî iyileştirmelerle yetinmek zorunda kalacaklardır. Bence bugün Ortadoğu halklarının özgürleşmesinin tek anahtarının, Filistin'in özgürlüğü olduğu yeniden kanıtlandı.

BATI, TÜRKİYE'Yİ NEDEN ÖRNEK GÖSTERİYOR?

12 ŞUBAT 2011

Arap dünyasındaki kalkışmalara hazırlıksız yakalandığı her hâlden belli olan Batı, Ortadoğu'daki gelişmelerin etkilemek için büyük çaba sarf ediyor. »Ortadoğu'ya hakim olan, dünyaya hakim olur« bakışının Batı için geçerliliğini yitirmediği görülüyor. Analistleri, gizli servisleri, elçilikleri ve bakanlıklarıyla AB, ABD ve Almanya gibi tek tek devletler etkileme mekanizmalarının çarklarını tüm hızıyla işletiyorlar.

Bu arada birden bire gündeme bir öneri düşüyor: »Araplar, Türkiye'yi örnek alsınlar!« Nasıl oluyor da, Türkiye'yi AB üyeliği için yeterince »olgun« bulmayan Batı, ağız birliği yapmışçasına Arap halklarına Türkiye'yi örnek gösteriyor? Medyanın neredeyse genelinde benzer içerikli yorumların aynı anda yayımlanması ve Türkiye karşıtı olarak bilinen AB'li politikacıların dahi öneriyi desteklemeleri, gene bir merkezden kamuoyunun manipüle edilmeye çalışıldığını gösteriyor.

Yapılan önerinin basit bir fikir yürütme deneyi olmadığı kesin. Bunun bir kaç nedeni var: Birincisi, Ortadoğu halklarının başta ABD olmak üzere bütün Batı'ya güvenmedikleri biliniyor. Demokrasi söz konusu olduğunda Batı'nın nasıl ikiyüzlü davrandığı ve »terörizmin« asıl nedeninin yayılcı emperyalist politikalar olduğu Arap dünyasının hafızasında henüz çok taze.

Diğer taraftan, ikincisi, ABD ve AB'nin salt kendi ekonomik, politik ve jeostratejik çıkarlarını kollamak için onyıllardır Ortadoğu'nun despotlarını desteklediklerini ve bugün bile Hüsnü Mübarek gibi bir tiranın arkasında durduklarını bilmeyen yok. Başta Almanya olmak üzere Çekirdek Avrupa'nın »islamistleri teşvik etmemek« gerekçesiyle hâlâ çekingen davranmaları da Arap dünyasının gözünden kaçmıyor.

Ve üçüncüsü, etrafının »düşman ülkelerle çevrili« olduğunu düşünen İsrail'in gelişmeler karşısında daha fazla silahlanma yönünde attığı somut adımlar kaygıyla izleniyor. Koruyuculuğunu Batı'nın üstlendiği ırkçı ve siyonist hükümetin, »Araplar için demokrasi yararlı değil« açıklamasını yapması, onurları zedelenen Arapların »ezeli düşmana« daha çok kin duymalarına neden oluyor.

Velhasıl, Batı'nın Arap dünyasındaki gelişmeleri kendi lehine yönlendirmesini zorlaştıran bir çok nedenin bulunduğu söylenebilir. Ama, Batı'nın partneri ve nüfusunun çoğunlu müslüman olan bir ülke, küresel stratejiler açısından paha biçilemez değerdedir.

Arap dünyasında Türkiye'ye, bilhassa başbakan Erdoğan'a sempati ile bakılması, sadece bir AKP propagandası değil. TESEV'in Eylül 2010'da İran, Irak,

Lübnan, Mısır, Suriye, Suudi Arabistan ve Ürdün'de 2.500 kişi üzerinden yaptırdığı bir araştırmaya göre, ankete katılanların üçte biri Türkiye'yi kendileri için model ülke olarak görüyor. Yüzde 85'lik bir kesim ise Türkiye'nin bölgede daha fazla etkin olmasını arzuluyor.

Ortadoğu'dan bakıldığında, AKP'nin 2002'de iktidara gelmesinden bu yana laik kemalistlerin devlet içerisindeki etkilerinin azaldığı ve muhafazakâr kesimlerin demokratik sisteme entegre edildiği bir Türkiye resmi görülüyor. Yılda ortalama yüzde 5'lik bir büyüme de, Arap orta sınıflarınca çekici bir bilanço olarak algılanıyor. Kanımca, bilhassa Ortadoğu'daki alt sınıflar açısından asıl sempati nedeni, Erdoğan'ın 2009 Gazze Saldırısı'ndan bu yana İsrail'e karşı takındığı sert tutumdur. Diğer taraftan Türkiye'de tatil yapan Arap turistlerin anlatımlarının da etkisi büyük olabilir.

Görüldüğü kadarıyla Türkiye'nin sadece Arap televizyonlarında yayınlanan dizilerde görünenden ibaret olmadığı; Erdoğan'ın bütün sert söylemine rağmen Türkiye ve İsrail'in stratejik ortaklığının devam ettiği; AKP hükümetinin uyguladığı neoliberal politikaların halkın geniş kesimlerini yoksullaştırdığı ve ordu ile uzlaşan neoosmanlı bozuntularının emperyal hırslar güttükleri Arap dünyasında yeterince bilinmiyor.

Ve en önemlisi, Ortadoğu'dan Türkiye'ye baktıklarında, Türkiye sadece Fırat'ın Batısından ibaretmiş gibi görüyorlar. Gerçek Türkiye resmini görebilmeleri için, öbek öbek kemiklerin fişkırdığı topraklara, Fırat'ın Doğusuna bakmaları gerekiyor. Bunları bilen, hatta kirli savaşın sorumluluğuna ortak olan Batı, Araplara Türkiye'yi örnek gösteriyor ve haklı taleplerini emperyalizme eklemeye çalışıyor.

Ama evdeki hesap çarşıya uymayabilir. Tahrir Meydanı'ndaki kitleler, internet üzerinden spontane örgütlenen hareketler kolay kanmayabilirler. Hele bir de Kürdistan'a bakıp, »Demokratik Konfederalizm – Demokratik Özerklik« konseptinin, kendi durumlarına ne denli uygun olduğunu görürlerse...

Hiç kuşkusuz, »örnek Türkiye« söylemi halklar için bir tuzaktır. Ulusal devlet sınırlarını aşıp, Filistin halkının perspektifinden bakan her hareket, bu tuzağı rahatlıkla görebilecektir.

AH, FİLİSTİN!

19 ŞUBAT 2011

Tunus ve Mısır'dan başlayarak Arap dünyasını etkisi altına alan ayaklanma dalgası yayılıyor. Ürdün, Yemen derken Cezayir ve Libya'da da protestolar başladı. Aynı zamanda da ABD ve AB bölgedeki etkilerini sürdürmek için büyük çabalar sarf ediyorlar. Ancak tüm bunlar olurken, Filistin dikkate alınmıyor.

Geçenlerde, Rosa Luxemburg Vakfı çalışmaları çerçevesinde Batı Şeria'da uluslararası gözlemci olarak görev yapmış olan Wolfgang Sreter ile bir toplantı yaptık. Sreter, toplantıda kendi çektiği fotoğrafları göstererek, Filistinliler için olağan hâl olan Apartheid politikalarını anlattı.

Sreter, anlatımına şöyle başladı: »Şayet bir düşünersek; sadece Almanya'nın komşu ülkelerle olan sınırlarında değil, her kent, kasaba ve köye çıkan yollarında da pasaport kontrolü olduğunu ve her Alman vatandaşının kendi topraklarında yabancı işgal askerleri tarafından itilip kakıldığını, işte o zaman Filistin'de yolculuk etmenin ne denli zor olduğunu ancak tahmin edebiliriz«.

Düşünebiliyor musunuz, kendinize ait olan ve evinizden sadece bir kaç yüz metre uzaklıktaki tarlalarda çalışabilmek için, toprağınızdan 9 metre yüksekliğinde bir duvar veya elektrikli bir çit geçmesi nedeniyle, beş kilometre ötedeki bir karakol kapısına gitmek, oradan geçmek için üç saat beklemek, hakarete uğramak, tarlanızda ancak İsrailli yerleşimciler izin verirse çalışabilmek ve onca yolu tekrar kat edip, evinize dönmek için bir üç saat daha beklemek zorundasınız. Bu kadarıyla kalsa gene iyi: kendi tarlanıza gidebilmek için sadece kendiniz ve aile bireyleriniz için değil, eşeğiniz için bile pasaport çıkartmak zorundasınız.

Düşünmeye devam edelim: örneğin Adapazarı'nda yaşıyorsunuz ve önce Hendek'e, oradan da Düzce'ye gidip akrabalarınızı ziyaret etmek istiyorsunuz. Öyle ya, düğünü var, cenazesi var. Bunun için her defasında özel bir izin çıkartmak zorundasınız – hem Hendek, hem de Düzce için. Hadi zar zor izni kopardınız, ama öyle her istediğiniz yoldan gidemezsiniz. Bölgenin hemen her tarafında kendi topraklarınıza yabancılar için yerleşim siteleri kurulduğundan ve işgal ordusu buraları »Güvenlik Bölgesi« ilân ettiğinden, bir saatte alacağınız bir mesafe için, patika yollardan bütün bir günü hesaplamanız gerekecek.

Normal yollar sadece yabancı yerleşimcilerin kullanımına açık olduğundan, özel plakalı arabanızla patikalardan ilerlemeye çalışırken, tepelere kurulu olan yabancıların sitelerinden açılacak yayılım tüfek atışlarına karşı da dikkatli olmalısınız. Ve her bir kaç kilometre

rede bir işgal askerlerinin arabanızı durdurup, bütün eşyaları dışarı çıkartıp, sizi kontrol etmelerini de hesaba katarsak, uzun bir yolculuğa hazır olmalısınız demektir. Tabii bu arada herhangi bir işgal askerinin keyfine göre – örneğin burnunuz hoşuna gitmemiş olabilir – yarı yoldan eve geri dönmek zorunda kalmazsanız.

Tabii tüm bunlara karşı şikayetçi olma hakkınız var, ama ne pahasına: örneğin mahkemeye dahi çıkartılmadan yıllarca hapse tıkalabilirsiniz. Siz hapisteyken, işgal askerleri her ay evinize gelebilir, tüm mobilyaları, arama gerekçesiyle paramparça edebilir, hatta yerleşim sitelerinin güvenliğini tehdit ediyor diye evinizi ailenizin başına yıkabilirler. Hoş, bunun için illa hapiste olmanız gerekmez. »Güvenlik« öylesine güçlü bir gerektir ki, sizi evinizden çok uzaklarda, örneğin Hakkari'de hapse attıklarından, sizi ziyaret etmek için yola çıkan hamile eşiniz, tabii izin alabilirse, herhangi bir sınır kapısında, soğuk yağmurun altında, hiç bir tıbbî yardım olmaksızın doğum yapmak zorunda kalabilir. Öyle ya, hamile bir kadının karnında bomba taşımadığı ne malum?

En iyisi devam etmeyelim, sizin de canınızı sıkmak istemem. Bu kadarı bile insanın için daraltıyor ve hiç bir şey yapamamanın ezikliğini yaşıyor. Ve hemen, yanbaşımızdaki bölgede olup bitenden haberdar olmadığımızı.

Hadi diyelim, ben imtiyazlı coğrafyadayım. Ya Filistinlilerin kardeş halkları? Mübarek'in istifa etmeyeceğini açıkladığı Perşembe gecesi, İsraill ordusu gene Gazze'ye bombalı saldırıda bulundu. Tahrir Meydanı'ndaki öfkeli kalabalık bunun farkında bile değildi.

Batı, Mısırlılara »İsraill-Mısır Barış Antlaşmasına sadık kalın« diyor. Çünkü biliyor ki, bu antlaşma olmasaydı, İsraill ne Gazze'de, ne Batı Şeria'da Apartheid rejimini kurabilir, militarist saldırganlığını sürdürebilirdi. »Devrim, devrim« diye diye gerçek Devrim'i engellemeye çalışan Batı, statükoyu korumak istiyor. Ve bu, Ortadoğu halklarının kurtuluşunun anahtarının, Filistin'in kurtuluşu olduğunu kanıtıyor. Bence asıl devrim, Mısır'ın Gazze sınırını açmasıyla başlayacak. Var mısınız iddiaya?

LIBYA: YENİ BİR SAVAŞ CEPHESİ Mİ?

26 ŞUBAT 2011

Arap dünyasındaki ayaklanmalar karşısında çekingen davranan ABD ve AB, Libya söz konusu olunca farklı bir tavır almaya başladılar. İsrail'in defalarca işlediği bariz savaş suçlarına karşı BM Güvenlik Konseyi'nin kararlarını her defasında veto eden ABD, birdenbire Kaddafi Rejimi'ne karşı çıkartılan bir açıklamayı onaylayıverdi.

Kimi gözlemciler bunun yeni bir savaşın habercisi olabileceğini söylüyorlar. Emperyalist güçlerin Libya üzerinden Arap dünyasına müdahaleye hazırlandıkları pek yabana atılacak bir iddia değil. Böylesi bir olasılıktan bahsedenler de, sadece benim gibi uslanmaz sosyalistler değil. Yaygın medyanın haber ve yorumlarına baktığımızda, önümüzdeki haftaların hareketli geçeceğini tahmin edebiliriz.

Tahmini doğrulayan bir haberi El Cezire kanalı verdi: 22 Şubat 2011 sabahı kanala bir demeç veren Britanya eski dışişleri bakanı Lord David Owen, BM Güvenlik Konseyi'nin »acilen olağanüstü toplanıp, Libya'daki durumun dünya barışını tehdit ettiğini tespit etmesi ve Libya hava sahasında uçuş yasağını getirmesini« önerdi.

Öneri sadece hükümet çevrelerinde değil, yaygın medyada ve bizzat DIE LINKE gibi sol partiler arasında da tartışılıyor. Kaddafi Rejimi'nin uyguladığı şiddet, »Batı'nın insancıl müdahalesi« için yeterli bir gerekçe olarak görülüyor. DIE LINKE dış politika sözcülerinden Wolfgang Gehrcke, televizyon ekranlarında şahit olduğumuz vahşi sahnelerden etkilenmiş olacak, »Güvenlik Konseyi'nin halkın yardımına koşmak için uluslararası bir müdahaleyi kararlaştırmasını ve Almanya'nın inisiyatif almasını« talep ediyor.

Soldan böylesi bir talebin gelmesi üzerine yazacak çok şey olsa da, yazıyı söz konusu öneriyle sınırlayalım. Öncelikle öneriye, geçmişteki örnekleriyle bakmak gerekiyor. O zaman, ne denli tehlikeli bir adımla karşı karşıya olunduğu görülebilir. Çünkü BM'in Libya hava sahasında uçuş yasağını uygulayabilecek (askeri) yaptırım gücü yok. Bu da NATO'nun devreye girmesine neden olacak, ki Lord Owen tam da bunu öneriyor.

BM tarihinde uçuş yasağı sadece iki kez uygulandı: 1991'de Kuzey Irak'da ve 1993'de Bosna-Hersek'de. Anımsayacağınızdır, her ikisi de askeri işgalle sonuçlanmıştı. Libya'da ise yeni bir savaşın çıkması fazlasıyla olası. Çünkü uçuş yasağı ancak NATO güçlerinin saldırısıyla uygulanabilecek. Buna da, her ne kadar bölünmüş olsa da, savunma gücü pek hafife alınmayacak olan Libya ordusunun karşılık vermemesi beklenemez.

24 Şubat tarihli FAZ gazetesinin bildirdiğine göre 2.205 modern tanka, 2.421 topa, 685 roketle, 356 savaş jetine, 35 saldırı helikopterine ve küçük sayılamayacak bir donanmaya sahip olan Libya ordusunun önemli bir kesimi Kaddafi'nin emri altında ve hâlâ sert direniş gösterebilecek yetiye sahip. Bu nedenle uçuş yasağı kararı, bir savaş kararına eşit sayılmalıdır.

ABD ve AB'nin bıçakları bilemesinin ardında iki temel neden yatıyor: Birincisi, Libya toplam 44 milyar varillik petrol rezervi ile Kuzey Afrika'nın en büyük petrol kaynağına sahip olan bir ülke. Gerçi günlük 1,6 milyon varillik petrol üretiminin yüzde 75'ini devlete ait olan National Oil Company sağlıyor, ama başta İtalyan ENI tekeli olmak üzere, Repsol (İspanya), BP, Royal Dutch Shell; OMV (Avusturya), Statoil (Norveç) ve Alman RWE tekelleri Libya'da pazarı paylaşıyorlar. Rus tekeli Gazprom ise ENI ile ortaklık antlaşmasını imzaladı. Libya, petrol gelirleri sayesinde Afrika Birliği'nin en önemli finansörü. Kısacası, Libya'nın petrol kuyularına hakim olan, Afrika'da büyük bir etki alanına sahip olacaktır.

Diğer yandan, ikincisi, olası bir NATO müdahalesi Arap dünyasındaki gelişmelerin yönünü değiştirme olanağını yaratacaktır. Olası bir savaşın gölgesi altında Arap dünyasındaki muhalif güçlerin »istenmeyen« kesimlerinin sesi daha rahat kesilebilecek ve savaş denizine dönüşen Akdeniz, kaçak mültecilerin Avrupa'ya ulaşmalarını engelleyecektir. Olası bir NATO müdahalesine ilk destek çıkacak olan ordunun, Mısır ordusu olduğunu söylemek yanlış olmaz. Bunun da Mısır'ın demokratikleşmesi açısından ne gibi bir etkisi olacağını artık siz düşünün.

Olası bir müdahalenin Libya'daki protestoculara bir şey kazandırmayacağı belli. Müdahale gerçekleşene kadar ya aşiretlerin yardımıyla Kaddafi alaşağı edilecektir, ya da Kaddafi'ye sadık ordu birlikleri tarihe geçebilecek bir kırım gerçekleştirileceklerdir. Ama bir NATO müdahalesi her halükârda Arap dünyasındaki kalkışmaların Batı aleyhine sonuçlanmasını – tamamen önleyemese de – büyük ölçüde engelleyecektir.

Sözün kısası, emperyalizm bir kez daha ortalığı kan gölüne çevirmeye hazırlanmaktadır. Bu sefer Türkiye de işin içinde olursa, pek şaşırmamak gerekir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ALMAN MİLİTARİZMİ

5 MART 2011

Adı internet sayfalarında »üçkâğıtçı Gutti«ye çıkan Federal Savunma Bakanı Karl-Theodor zu Guttenberg nihayet bakanlıktan istifa etti. Nihayet, çünkü Guttenberg'in doktora çalışmasında başkalarının eserlerinden aşırma yapmadığını açıklamasından artık herkese gına gelmişti. Guttenberg gitti gitmesine de, Almanya'nın dış politikasının militaristleştirilmesinde bir değişiklik olacağını zannedenler fena yanılıyor.

Alman militarizmine değinmeden önce, yeni bir fenomene bakmak doğru olacak: yeni iletişim teknolojilerinin egemenlere karşı bir güç olarak kullanılması. Guttenberg'in doktora çalışması için başkalarının çalışmalarından »kes-yapıştır« yönetimiyle aşırma yaptığı ortaya çıktığından bu yana, internette konuyu ele alan yüzlerce blog sayfası oluşturuldu. Şüphesiz en önemlilerinden birisi http://de.guttenplag.wikia.com/wiki/GuttenPlag_Wiki adlı site. Almanya'nın çeşitli kentlerinden akademisyenlerin ve öğrencilerin katkıda bulunduğu site, Guttenberg'in şimdiye kadar doktora çalışmasının yüzde 82,44'ünün aşırma olduğu kanıtlandı. Hoş, geri kalan yüzde 17'lik bölümü kendisinin yazdığı da şüpheli ya, neyse.

Guttenberg ilk günden itibaren salam taktiği ile yaptığını kabullenmek zorunda kaldı. Blog sayfalarına her yeni sahtekârlık belgesi düştükçe, Guttenberg birini daha kabullenmek ve en sonunda da görevlerinden istifa etmek zorunda kaldı. Kısacası, internet kullanıcıları, Bild ve FAZ gibi büyük medya kuruluşlarının tüm uğraşına rağmen kamuoyu yaratarak, bir hükümet üyesinin gitmesini sağladılar. Demek ki kamuoyu bütün manipülasyonlara rağmen internet sayesinde bilgilendirilebiliyormuş. Yeni iletişim teknolojilerine gereken önemi vermeyen Türkiye muhaliflerine bir örnek olabilirse, ne âlâ...

Peki, Guttenberg gitti de ne oldu? Ne olacak, Alman Savunma Bakanlığı'nın »asilzade« geleneği bozulmadı ve Şansölye Angela Merkel yeni bakan olarak eski İçişleri Bakanı Thomas de Maizièr'e atadı. 17. Yüzyıl'da Fransa'daki din savaşlarından kaçan Hügonot'lardan olan de Maizièr, ünlü bir asilzade ailesine mensup. Federal İçişleri Bakanı olarak defalarca »terör« histerisi yaratmakla tanınmıştı. Artık Alman halkına, Federal Ordu'nun neden Hindukuş Dağları'nda savaşmak zorunda olduğunu anlatmak, silah tekelleri ile yeni silahlanma sözleşmeleri imzalamak ve »şehit düşen« Alman askerlerinin cenaze törenlerinde, »teröre karşı daha amansız savaş vereceğiz« nutuklarını atmak onun görevi.

Ancak, sosyalist basında da bildirildiği gibi, artık Almanya kamuoyunu Afganistan Savaşı konusunda ikna etmek giderek güçleşiyor. Bu hafta Salı günü Doğu Afganistan'daki Kunar eyaletinde ISAF birlikleri gene dokuz çocuğu öldürdüler. Çocuklar, yedi ile dokuz yaşları arasındaydılar. NATO tarafından yapılan açıklamalarda, önce »sivil kurban olduğu hakkında bilgimiz yok« deniyordu, ama bir gün sonra, Çarşamba günü, bizzat Afganistan'daki NATO kuvvetlerinin başkomutanı ABD'li general David Patreus tarafından özür geldi. Patreus özürüyle daha büyük kabahat işledi, çünkü açıklamasında, »birliklerimize sivil kurban sayısını minimize etmeye dikkat etme emri verdim« diyordu.

Bundan iki hafta önce NATO askerleri gene bir bombardımanda, çoğunluğu kadın ve çocuklar olmak üzere 65 sivil öldürmüştü. Suçu, her zaman olduğu gibi, gene salam taktiğiyle kabullendiler. Kamuoyu hafızası unuttukandır, bir sayı daha verelim: Afghan Rights Monitor (http://www.arm.org.af/index.php?page=en_Home) adlı örgütün verdiği bilgilere göre 2010 yılında toplam 2.400 sivil NATO askerleri tarafından öldürülmüş. Dile kolay, 2.400 insan!

Alman medyası yakışıklı baronumuz Guttenberg ile eşinin sosyete gezilerini pek önemsemediğinden, bu istatistik sayılara çok dikkat edilmedi. Öyle ya, Times Square'de veya asilzade balolarında çekilen şık fotoğraflar dururken, ceset resimlerini mi yayımlasınlar?

Açıktır ki baronun gitmesi, savaş çıkırtkanı yaygın medyanın işine gelmiyor. Çünkü yeni bakan de Maizièr de asilzade olmasına rağmen, öyle fazla fotojenik değil. Ama »Sezar'ın hakkı Sezar'a«, hükümet politikalarını uygulamada üstüne yok. Ha içişleri, ha dışişleri... Yeni bakan için arada pek bir fark bulunmuyor.

Federal Parlamento'daki muhalefet, ki burada DIE LINKE grubunu dışarda tutmak lazım, sadece Guttenberg'in üç kâğıtçılığı ile uğraşıyor. Alman dışpolitikasını ne denli militaristleştirdiği konusunda ise hiç bir şey söylemiyor. Aksine SPD ve Yeşiller bu işi kendilerinin daha iyi yapabileceklerini vurguluyorlar. Bu durumda Federal Hükümet, sözde muhalefet olan SPD ve Yeşiller'in yardımıyla Alman militarizmini sürdürülebilir kılmaya devam edecek. Parlamentarizmi kutsallaştırmamak lazım, ama allahtan DIE LINKE var da, hiç olmazsa olup bitenlerden haberdar oluyoruz.

NÜKLEER ENERJİ DÖNEMİ BİTİYOR MU?

19 MART 2011

Tarihin bir cilvesi mi bilemem ama, görüldüğü kadarıyla 1945’de Hiroşima ve Nagasaki’ye atılan atom bombaları ile başlayan nükleer çağ, 2011 Fukushima Nükleer Felaketi’yle kapanmak üzere. Dünya çapında travmatik etki yaratan 1945 ve 2011 felaketlerinin Japonya’da meydana gelmeleri ise işin acı ve de ironik bir yanı.

Son derece yüksek bir teknolojiye sahip olan Japonya, onyıllardır gerek deprem ve tsunami gibi doğal felaketler, gerekse de nükleer enerjinin »sivil kullanımı«ndaki rizikolar konusunda »ne denli güvenli« olduğu belirtilen örnek bir ülke olarak anılırdı. Şimdi ise dünyanın gözü önünde o »son derece ucuz« enerji üretiminin ne denli büyük felaketlere yol açabileceği ve bu felaketlerin dünyanın diğer bölgelerini de on yıllarca etkisi altına alabileceğini kanıtladı.

Büyük mühendislik becerilerine, yüksek teknolojiye ve düşünülebilecek en büyük rizikolara hazırlıklı olunmasına rağmen Fukushima Nükleer Felaketi modern toplumların ne kadar kırılgan, ne denli yaralanabilir olduğunu gösteriyor.

Ama bu felaket aynı zamanda kâr hırsı ile yanıp tutuşan sermayenin tarihten hiç bir şey öğrenmek istemediğini de gösteriyor. 1930lu yıllardan beri yakınlıkları devam eden Alman ve Japon sermaye çevreleri bunların başında geliyor.

Almanya ve Japonya’nın 1960lı yıllardan itibaren nükleer enerjinin »sivil kullanımı« ile ilgili attıkları adımları, tarihsel yenilgileri bağlamında ele almak gerekli. Çünkü her iki ülkenin sermaye çevrelerinin nükleer enerjinin »sivil kullanımı« dertlerinin ardında, II. Dünya Savaşı sonrasında kendilerine yasaklanan nükleer silah potansiyelini elde etme hırsları yatıyordu.

Nükleer enerji kullanımının tarihsel sürecine baktığımızda ise, atom çekirdeğinin parçalanması tekniğinin askeri ve enerji kullanımının birbirleri ile bağlantılı olduğunu görürüz. Atom çekirdeğinin parçalanma tekniğinin geliştiren temel itki savaştı ve bu nedenle »barışçıl« olması söz konusu dahi değildir. Fukushima Nükleer Felaketi aynı zamanda bu tekniğin ne denli kirli ve doğa düşmanı olduğunu da kanıtlamıştır.

Gelişmiş kapitalist ülke hükümetleri bugünlerde nükleer santralleri kapatma tartışmalarını sürdürüyorlar. Şüphesiz bu gelişme, salt tehlikenin farkına varmanın değil, kamuoyunda yaygınlaşan nükleer santral karşıtlığının bir sonucu. Sadece Almanya’da günlerdir onbinlerce insan santrallerin kapatılmasını talep ederek sokaklara dökülmektedir. Ama Alman hükü-

metinin aldığı »Moratoryum Kararı«nı bu bağlamda zaman kazanma aracı olarak görmek gerekiyor. Çünkü, henüz nükleer enerji sevdasından vazgeçmiş değiller.

Toplam elektrik ihtiyacının yaklaşık yüzde 25’ini nükleer enerji kullanımından elde eden Almanya’da santrallerin kapatılmasına karşı çıkanlar en başta enerji tekelleri. Elektrik ve doğal gaz piyasası Almanya’da 5 büyük tekelin elinde ve bu tekeller, en fazla kâr sağladıkları nükleer santrallerin kapatılmasını tüm güçleri ile engellemeye çalışıyorlar.

Bu nedenle son günlerde Almanya’daki yaygın medyada santrallerin kapatılmasına karşı argümanlar yayımlanmaya başlandı. Bunların başında, »santrallerin kapatılmasını isteyenler naiftir ve ekonomiden bir şey anlamayan teknoloji düşmanlarıdır« suçlamaları geliyor. Halbuki atom santrallerine karşı çıkma teknoloji düşmanlığı değil. Tam aksine, doğal kaynakları koruyan, ekolojik dengeyi sağlayan ve felaket rizikolarını minimize eden yenilenebilir enerji üretimi ve bu üretimden olabildiğince geniş kesimlerin yararlanabilmesi için daha fazla teknolojiye gerek var. Yaklaşık 7 milyar insanın yaşadığı yerkürenin geleceği, nükleer enerjiye veya fosil enerji kaynaklarına değil, ekolojik, desantral ve yenilenebilir enerjilere bağlıdır. Egemenler de bu gerçeğin farkına varmışlardır ve bu nedenle önümüzdeki yirmi yıllık bir süreç içerisinde nükleer enerji döneminin kapanması söz konusudur.

Ama her yerde değil: emperyal hırslarını gizleyemeyen Türkiye egemenleri ile İran gibi ülkelerde tam tersi bir gelişme görülmektedir. Her iki ülkede de nükleer enerji kullanımı isteğinin ardında, askerî stratejiler durmaktadır. Deprem kuşağında olan her iki ülkenin egemenleri, coğrafyamızı yeni bir ipoteğin altına sokmaya çalışmaktadırlar.

2011 Newroz’unun kutlandığı bugünlerde, sosyoekolojik dönüşümün, her türlü üretim ve tüketimin demokratik kontrol altına alınmasının ve merkezinde kâr mantığı yerine, insanın ve doğanın duracağı politikaların ne denli gerekli olduğu bir kez daha ortaya çıkmıştır. Coğrafyamızda nükleer kâbusa karşı geniş bir toplumsal direnişin geliştirilmesi günümüzün en ivedi görevleri arasındadır. Buna vesile olacağı umuduyla, hepimizin Newroz’unu kutlarım.

Newroz piroz be!

KAFA KARIŞIKLIĞI VE ÇIKARLAR

26 MART 2011

Batı'nın Libya'ya karşı yürüttüğü savaşla ilgili olarak AB'nin, NATO'nun ve tek tek ülkelerin siyasi arenalarındaki tartışmaları izlediğimizde, bir nevi »kafa karışıklığının« yaygın olduğu hissine kapılabiliriz. Arap dünyasındaki kalkışmalara hazırlıksız yakalanan Batı, bu sefer de Libya'ya, daha doğrusu Kaddafi Rejimi'ne karşı uygulanacak yaptırımlar konusunda bir türlü anlaşıyor gibi.

BM Güvenlik Konseyi'nin 1973 nolu kararıyla başlatılan Uçuş Sahası Yasağı'nın ABD, Britanya ve Fransa hava ve deniz kuvvetlerinin ortaklaşa saldırılarıyla fiilen gerçekleştiğini söyleyen Batılı kimi yorumcu, tartışmalar nedeniyle atılacak adımlar konusunda anlaşamayan NATO'nun anlamını sorguluyor. Diğer taraftan Almanya gibi geleneksel olarak Fransa ile birlikte hareket eden merkezî bir ülkenin, Güvenlik Konseyi'nde » nasıl olurda Rusya ve Çin ile aynı safa düşebildiği« tartışılıyor.

Neoliberal politikaların taşıyıcısı olan CDU/CSU-FDP hükümeti, sosyaldemokratlar ve yeşiller tarafından »savaşa katılmayıp, ülkeyi izolasyona sokmakla« suçlanıyorlar. Eski Dışişleri Bakanı Joseph Fischer, Federal Hükümetin »Almanya'nın dış politikasının güvenilirliğini zedelemek, Avrupa'daki pozisyonunu tehlikeye atmak ve Güvenlik Konseyi'nde daimî üye olma şansını kaybetmekle« suçluyor. Aynı suçlamayı SPD yönetimi de yapıyor. NATO Genel Sekreteri Rasmussen ise Almanya ve Türkiye'yi »NATO çalışmalarını bloke etmekle« itham ederken, ABD Başkanı Obama »Libya'ya yönelik askerî operasyonların komutasını en kısa zamanda Avrupalı ve Arap müttefiklerimize devredeceğiz« diyor.

Alman sosyaldemokratları ve Yeşiller savaş kıskırtıcılarına devam ederlerken yapılan tartışmalar, »Batılı ülkelerde kafa karışıklığı hakim« görüngüsünü ortaya çıkartıyor olabilir. Ama uluslararası politikada esas olanın çıkarlar olduğunu bilenler, herşeyin görüldüğü gibi olmadığını biliyorlardır. Bu açıdan Batı'da bir kafa karışıklığının olmadığını, aksine çıkarları gözetmeye yarayan bilinçli politikaların yürütüldüğünü söylemek gerekiyor.

Kanımca asıl kafa karışıklığı sol güçler arasında. Örneğin 24 Mart 2011 tarihli Yeni Özgür Politika'da dostum Engin Erkiner, »Libya'da kimden tarafsın?« başlıklı yazısında, »emperyalist saldırganlığın kınanmasının (...) uygulanabilir bir seçenek önerilmediğinde ve sadece taraflara karşı çıkmakla yetinildiğinde, fazla bir anlam taşımadığını« belirterek, bu durumun »sadece solun değil, solun da içinde bulunduğu barış hareketinin

değişik ülkelerdeki ortak sorunudur« tespitini yapıyor.

Elbette Kaddafi bir antiemperyalist değil ve savunulacak bir yanı yok. Ama bu böyledir diye, saldırganlığa karşı çıkmamalı mı? Solu ve barış hareketini »uygulanabilir seçenek önermiyor« diye eleştirmek bence fazlasıyla haksızlık.

Ama madem konuyu »uygulanabilir seçenek« gibi reelpolitik kaygılarla ele alıyoruz, o zaman solun ve barış hareketinin bugüne kadar önerdiği sayısız uygulanabilir seçeneğin neden uygulanmadıklarını da sormamız gerekmez mi? Beğenelim, beğenmeyelim, savaş başlamadan çok önce Venezuela Başkanı Hugo Chavez'in önerdiği ve Kaddafi'nin de kabul ettiği diyalog yolu niye es geçildi, bu kan dökülmesini engelleyebilecek bir fırsat değil miydi diye sormamız yanlış mı olur?

Gelinen aşamada asıl anlamlı olan, tüm güç dengelerine, iktidar ilişkilerine ve reel politik duruma rağmen, solun ve barış hareketinin savaşa karşı tavır alması ve insanları bu savaşın gerçek nedenleri üzerine aydınlatması, tek tek ülkelerdeki kamuoyunun savaş karşıtlığını artırarak, hükümetlere geri adım attırmaya çalışmasıdır. Almanya'nın savaş katılmak istemeyişinin ardında duran temel nedenlerden birisinin Alman kamuoyundaki savaş karşıtlığının artmakta olduğunu veya örneğin Hollanda'nın iç kamuoyu baskısı nedeniyle Afganistan'dan askerlerini çektiğini bilmiyor muyuz? Bu durumda solun ve barış hareketinin emperyalist saldırganlığı kınamasından anlamlı ne olabilir?

Dahası, BM Güvenlik Konseyi'nin kendisini veya 1970 ve 1973 nolu kararları destekleyen 22 üyeli Arap Ligi'nin bu kararı sadece 11 üyesinin katıldığı bir toplantıda ve 9 oyla almasının meşruiyetini sorgulamamız gerekmez mi?

Söz konusu olan savaş emperyalist güçler arasındaki çelişkileri ortaya çıkartmaktadır. Bu çelişkiler başka gerginliklere ve daha büyük savaşlara yol açabilir. Çelişkilerle bağlantılı olan yeni yönelimler, kapitalist merkez ülkelerin kamuoylarında ihtilaflara neden olmaktadır. Almanya'nın tutumunun veya Türkiye karar vericilerinin uyguladıkları politikaların ardında duran temel arka plan budur. Böylesi bir durumda asıl kafa karışıklığı, savaşa karşı çıkmayı »anlamsız« bulmaktır.

ALMANYA'NIN YENİ MUHAFAZAKÂRLARI: YEŞİLLER

MART 2011 EYALET SEÇİMLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME
30 MART 2011

27 Mart 2011 tarihinde Baden-Württemberg ve Rheinland-Pfalz'da yapılan eyalet parlamento seçimleri ile Hessen'de yapılan yerel seçimlerin sonuçları Almanya gündemine bir bomba gibi düştü. Her üç seçimde de kazanan tek parti Yeşiller oldu. DIE LINKE partisi eyalet parlamentolarına giremezken, Hessen'de önceki pozisyonunu koruyabildi, hatta belediye meclis üyeleri sayısını yarı yarıya artırdı. Ama bu gerçek DIE LINKE'nin de kaybedenler arasında olduğu gerçeğini değiştirmiyor.

Stuttgart garının yeni inşası nedeniyle aylardan beri toplumsal kutuplaşmaların olduğu ve Stuttgart 21-Projesi'ne karşı farklı toplumsal katmanlardan oluşan geniş bir parlamento dışı muhalefetin sokakları doldurduğu Baden-Württemberg'de beklenen oldu ve CDU 57 yıldır oturduğu iktidar koltuğundan aşağıya edildi. Yeşiller, SPD'nin de önüne geçerek, Almanya'nın ilk yeşil eyalet başbakanını çıkartabilecek konuma geldiler. Rheinland-Pfalz'da ise, Kurt Beck yönetimindeki SPD hükümetini zayıflatarak, yeni koalisyon ortağı olma konumuna geldiler. Hessen genelinde yapılan yerel seçimlerde de ortalama yüzde 20 oy oranıyla üçüncü büyük parti oldular. Tabii tüm bunların yanısıra seçimlere katılımın genel olarak az olduğunu da vurgulamak gerekiyor.

Seçim girdabı, hristiyan demokratları zayıflatmanın yanısıra, Federal Hükümet'teki ortakları FDP'yi de sildi-süpürdü. Daha geçen yıla kadar sürekli oy patlaması gösteren ve Almanya kurulduğundan beri öyle ya da böyle hükümetlerin oluşumunu belirleyen parti olan liberaller, Almanya genelinde marjinal bir parti konumuna gerilediler. Geçen yılların şişirdiği FDP balonu patladı ve böylelikle hristiyan demokratlar için, federal düzeyde Yeşiller ile de ortaklıklar kurabilecekleri yeni bir dönem başladı.

Yaygın medyaya bakılırsa Almanya'da bir Yeşil Deprem yaşanıyor. Bazı yorumcular, Yeşillerin »artık her katmandan insanı kucaklayan bir halk partisi olduğunu« vurguluyor, Alman politikasında Yeşil Dönem'in başladığını ilân ediyorlar. Dahası seçim sonuçlarının »muhafazakârlığın sonunun geldiğine« işaret ettiğini ve bunun »toplumsal solun zaferini« gösterdiğini iddia edenler bile var. Böylesi iddialar kulağa belki hoş gelebilir, ama seçim sonuçlarına ve bilhassa Yeşillerin bugünkü konumlanışına yakından bakıldığında, bütün bunların boş iddialardan öte bir şey olmadığı görülür.

Japonya'daki tsunami, Almanya'da seçim sandıklarını vurdu

Neredeyse bütün gözlemciler 27 Mart 2011 tarihinde yapılan seçimlerin Japonya'daki deprem-tsunami-nükleer felaketinin etkisinde kaldığı konusunda hemfikirler. Yeşillerin beklenmedik bir seçim başarısı elde etmelerinde »Japon etkisinin« önemli bir etken olduğuna ben de katılıyorum. Çevre ve enerji politikaları kamuoyunun, böylelikle seçmenin gündemini belirleyen konuydu. Yeşillerin kuruluş motivasyonu olan – ama son yıllarda retorikğin ötesine geçmeyen – nükleer enerji karşıtlığı, Federal Hükümet'e ortak olduğu dönemdeki bütün reel politik dönüşümlerine ve atom lobisiyle varılan gereksiz uzlaşılara kabul etmesine rağmen, seçmen nezdinde ve bu politikalar alanındaki inandırıcılığını zayıflatmadı. Aksine, Merkel-Westwelle Hükümeti'nin Fukushima Felaketi'nden sonra nükleer santraller konusunda tereddütlü davranmaları, Yeşillerin pozisyonunun – Yeşillerin dahi hayal edemediği düzeyde - güçlenmesine neden oldu.

Çevre ve enerji politikalarının baskın oluşu ve televizyonlardaki felaket resimlerinden etkilenerek, nükleer enerji kullanımına karşı çıkan kesimlerin sayısının artması, sosyal adalet bağlamındaki bütün politik konuların seçmen görüşünde arka plana düşmesine neden oldu. Bununla birlikte Baden-Württemberg eyaletine reel bir iktidar değişikliği fırsatının ortaya çıkması, sosyal adalet politikalarında saygınlığı kabul edilen, ayrıca çevre ve enerji politikalarında Yeşillerden daha radikal bir pozisyonu savunan DIE LINKE'nin aleyhine sonuçlandı. Seçmenler, DIE LINKE'ye çevre ve enerji politikalarında yeterince güvenmediklerini ve iktidar değişikliği için Yeşilleri güçlendirmek istediklerini gösterdiler.

Almanya'nın tanınmış marksist profesörlerinden Marburg'lu Georg Fülberth, Yeşillerin seçim başarısında iki CDU'lu şahsiyetin de katkısı olduğunu belirtiyor. Fülberth hoca, Stuttgart 21-Projesi'nin uzlaş görüşmelerini yöneten eski CDU genel sekreteri ve azıllı antisosyalist Heiner Geissler'in, Baden-Württemberg'de CDU'nun kaybetmesine neden olan dinamiği hızlandırdığı görüşünde. Geissler, Stuttgart 21-Projesi'ni mutlaka gerçekleştirmek isteyen CDU'lu Mappus Hükümeti'ni proje karşıtlarıyla yuvarlak masaya oturmaya zorlamıştı. Uzlaş süreci, »muhafazakârlığın kale bekçisi« olarak tanınan eyalet başbakanı Mappus'un sempati kaybetmesine neden olmuştu. Fülberth hoca, özünde projenin gerçekleştirilme taraftarı olan Geissler'in, projenin ancak başka bir başbakan altında gerçekleşebileceğini

göstererek, iktidarın Yeşiller ve SPD'ye geçmesinin sembol figürü olduğunu savunuyor.

Georg Fülbert diğer yandan Yeşillerin CDU için de iktidar ortağı olarak kabul edilebilecek konuma gelmelerine, şimdiki Federal Çevre ve Reaktör Güvenliği Bakanı CDU'lu Norbert Röttgen'in önemli katkısı olduğu görüşünde. Gerçekten de Röttgen, bakan olduğu ilk günden itibaren hem nükleer santrallerin kullanım süresinin uzatılmasına karşı çıkıyor, hem de yenilenebilir enerji kaynaklarının daha güçlü teşvik edilmesini savunuyordu. Röttgen'in görüşleri Yeşiller arasında da sempati kazanmaya devam ediyor. Nükleer santraller konusundaki muhalefeti ve CDU'nun en büyük eyalet örgütü NRW-CDU'nun başkanı olması nedeniyle Röttgen CDU'nun »umut taşıyıcısı« hâline geldiği yaygın basın tarafından da savunulmakta. Röttgen aynı zamanda hristiyan demokratların Yeşillerle federal düzeyde hükümet ortaklığına girmelerine sıcak bakıyor.

Gerek Fülberth hocanın bu konudaki analizi, gerekse de sosyalist basında yer alan başka yorumlar, Yeşillerin gerçekleştirdiği dönüşümü bence de doğruluyor. Yeşiller, önümüzdeki dönemde FDP'den boşalan liberal alanı daha çok dolduracaklar gibi görünüyor. Yeşillerin FDP'den daha iyi bir sermaye partisi olacağını kapitalist yeniden yapılanmanın üç temel alanında aldıkları pozisyonlar kanıtıyor:

Son küresel krizden sonra merkezî kapitalist ülkeler uluslararası malî piyasaların yeniden düzenlenmesi için gerekli olan adımları atıyorlar. Gelmesi muhtemel ve bir öncekinden daha şiddetli olacağı kesin gözüken yeni bir krizde, yoğunlaşan zenginliklerin güvence altına alınması için atılan bu adımların, sosyal kaygılı müdahaleci devlet tedbirleri olmadığı belli. Bu açıdan kârların ulaşılmış düzeyde tutulma hedefi, tedbirlerin yönünü belirleyici olacak. Uluslararası malî piyasalarda bu kâr oranları tutulamazsa, gene ücretler ve sosyal giderler üzerinde baskılar artırılacaktır. Yeşiller, daha önceki Schröder-Fischer Hükümeti döneminde sosyal hakların erozyonunda ve düşük ücret sektörünün yaygınlaşmasında oynadıkları rol ile, sermaye lehine olan bu tedbirleri taşıyabilecek bir politik formasyon olduklarını çoktan kanıtladılar.

Bununla birlikte, ikincisi, giderek tükenmekte olan fosil kaynaklar kapitalist üretimin hammadde temelini reorganizasyonunu gerekli kılmakta. Özel sermaye birikimine karşı çıkmayan, enerji tedarikinin enerji tekelleri üzerinden sağlanmasını teşvik eden, yenilenebilir enerji üretimini savunan, ama bunun özel sermaye grupları tarafından gerçekleştirilmesini teşvik eden ve sosyal soruyu sormayan Yeşiller, kapitalizmin gerekli gördüğü bu reorganizasyonu taşıyabilecek en esnek parti olarak hazırda beklemekteler.

Üçüncüsü de, Yeşillerin dışpolitikanın militaristleştirilmesi ve emperyalist müdahale savaşlarının yaygınlaşmasında aldıkları konumlanış, FDP'den daha saldırgan bir hükümet ortağı olacaklarını kanıtlamaktadır. Bilhassa Libya'ya yönelik NATO müdahalesinde SPD ile birlikte açık savaş çıkırtkanlığı yapan Yeşiller, dünya piyasalarına ve doğal kaynaklarına serbest ulaşımı güvence altına almak isteyen sermayenin tam olarak güvenilebileceği savaş taraftarı bir parti olduklarını gösterdiler.

Sonuç itibarıyla sermaye çevrelerinin ve yaygın medyanın »Yeşiller toplumun merkezine geldiler« tespitini yapmaları ve hristiyan demokratları, Yeşillerle ortak hükümetler kurmaya teşvik etmeleri, Yeşillerin gerçekleştirdikleri dönüşümün doğal bir sonucu. Nükleer enerji kullanımına, savaşlara karşı çıkan, daha fazla demokrasi ve azınlık hakları savunusu yaparak, toplumsal bir direniş hareketinin bağrından doğan Yeşillerin bugün geldikleri bu nokta, yaygın medya tarafından telkin edilmeye çalışıldığı gibi politikada sola değil, Fülberth hocanın deyimiyle »aynı 1998 sonrasında olduğu gibi« açık bir sağa kayışın göstergesidir.

Yeşil seçmen kim ola?

Yeşillerin bugün geldikleri noktayı, partiyi seçen kesimlerin analizini yapmadan tam olarak açıklamak yanlışlara yola açacaktır. Yeşillerin seçmenlerine baktığımızda, otuz yıl içerisinde 68lilerden nasıl savaş çıkırtkanlarının çıktığını daha rahat açıklayabiliriz.

Öncelikle yeşil seçmenin profiline bakmak gerekecek. Geniş verilerle donatılan bir sosyoekonomik araştırma temelinde haftalık rapor sunan Alman İktisat Araştırmaları Enstitüsü DIW bu konuda bizi biraz aydınlatılabilir: DIW araştırmalarına göre Yeşiller genç ve ilk defa seçen seçmenler arasında tüm diğer partilerden farklı olarak yıllardan bu yana geniş bir oy oranına sahip. Örneğin araştırmaya göre 1960 ile 1969 yılları arasında doğan seçmenler arasında yaygın bir Yeşiller sadakati söz konusu. 1980 yılında ilk kez oy kullanan bu grup, ilk defa oy kullandığında yüzde 19 ile Yeşillere oy vermiş. Bugün ise bu grubun yüzde 16'sı hâlâ Yeşillere oy veriyor. Aynı araştırma 1950 ile 1959 arası doğanlar ve 1970 ile 1979 arası doğanlar arasında da benzer bir seçmen sadakatinin bulunduğunu tespit ediyor. Buna karşın 1950 öncesi doğan seçmenler arasındaki Yeşil oy oranı son derece düşük. Blog yazarı Jens Berger'e göre bu gerçek ve Yeşillerin ilk defa oy kullanan seçmenler arasında ortalamanın üzerinde oy toplamaları, Yeşillerin oy oranının her seçimde artmasına neden oluyor. Hristiyan Birlik Partilerinde ise tam tersi durum söz konusu. Yani demografik gelişmeden faydalanabilen tek parti, şu an için Yeşiller.

Kurulduğu günlerde tozlanmış toplumsal yapıları ve kurumları aşarak, toplumsal değişime yol açmak isteyen Yeşiller kurucuları, zaman içerisinde değiştirmek istedikleri toplumun merkezine yerleştiler. Artık toplumu değiştirmeyi değil, toplumsal konumlarını muhafaza etmeye çalışmaktalar. Aynı seçmenleri için de geçerli: 1980li yıllarda Yeşillere genellikle düşük gelirli kesimlerden oy gelirken, bugün gelir düzeyi yüksek beyaz orta sınıflar Yeşiller seçmenlerinin en büyük kesimini oluşturmakta. Dünyanın öğrencileri, bugünün ekonomik açıdan refaha ulaşmış, işyeri kaygısı olmayan kalifiye işçileri, mühendisleri, öğretmenleri, avukat veya doktorları gibi serbest meslek sahipleri ve memurları hâline geldiler. 1980li yıllarda nükleer enerjilere, nükleer silahlara, NATO'ya karşı veya sınıfsız bir toplum için sokaklara çıkan bu kesimler, bugün çok daha farklı dertlere sahipler – artık lüks mahallelerin araç trafiğinden arındırılması veya banliyölerde kurulmuş olan villalarına yerleştirdikleri güneş kolektörlerinin vergi muafiyeti veya teşviği için mücadele ediyorlar.

DIW araştırmasına göre Yeşillere oy veren seçmen için nükleer santrallerin kapatılması veya güneş kolektörleri teşviği, asgari yasal ücretten, sosyal güvenlik hizmetlerinin herkes için ulaşılabilir olmasından, vergi ve gelir adaletinin sağlanmasından, sendikal hakların genişletilmesinden, kısacası sosyal adaletten daha önemli. Barış, iktisadî durumun düzeltilmesi, işsizliğin azaltılması veya yoksulluğun aşılması gibi »sorunlar« Yeşil seçmen açısından ikincil, hatta üçüncül önemde olan sorunlar. Bu nedenle Fülberth hoca, Yeşiller partisi politikalarının »özünde postmateryalist ve muhafazakâr« olduğu görüşünde.

DIW araştırmasına baktığımızda, Yeşil seçmenin genellikle yüksek öğrenimini tamamlamış, büyük kent sakinini, devlet memuru ve her şeyden önce kendisine iklim değişimini dert edinen (çoğunluğu kadın) beyaz orta sınıf mensubu insanlardan oluştuğunu görebiliriz. Parti araştırmaları ile tanınan Prof. Dr. Franz Walter, Yeşilleri tanımlarken, »2009 yılının Yeşilleri, aynı 1983lerde eleştirdikleri hristiyan demokratlar gibi son derece burjuva, elitist ve kendilerini beğenmişlerden oluşmaktadırlar« diyor. Gerçekten de şık villalarının önünde biri Porsche, öbürü dörtçeker arabalarını park etmiş, kocanın dişdoktoru, kadının memur olduğu, çevre korumacıları arabalarına yapıştırılan antiatom resimciğinden ve antiırkçılıkları Türk göçmenin bakkalından alışveriş yapmakla veya fiyatı ortalamanın üstünde biyolojik olarak üretilmiş gıda maddeleri satın almakla sınırlı olan, ama çocuklarını olanaklı oldukça göçmen öğrencilerin olmadığı özel okullara gönderen, Çin'deki yoksulların sorunlarına kayıtsız, ancak Çin'in iktisadî büyümesinden oldukça rahatsız olan, NATO bombalarıyla dünyanın her tarafına »demokrasi götürülebileceğine« inanan bir ailenin seçtiği Yeşillerin başka nasıl olmasını bekleyebiliriz ki? Varoluşun bilinci belirlediğini vurgulayan Karl Marx'ın ne denli haklı olduğunu bu örnek göstermiyor mu?

Her ne kadar Yeşil seçmenin profili bize Yeşiller hakkında bilgi verebiliyorsa, Yeşillere oy vermeyen seçmenlerin de profilleri resmi o denli tamamlıyor: Yeşillerin – gene yapılan araştırmayı temel alarak yazıyorum – emekliler, işsizler, işçiler, sosyal transferlerle geçinmek zorunda olanlar, yoksullar, dar gelirli ve öğrenim dereceleri düşük olan kesimler arasındaki oy oranları neredeyse sıfıra yakın. Bu gerçek de bize Yeşillerin sol politikalar ile yakından uzaktan ilgileri olmadığını gösteriyor.

Sonuç yerine

Yeşiller partisinin kurucularından Jutta Ditfurth'un eski partisi hakkında yazdıklarını okura tavsiye etmek isterim. Belki Ditfurth'un fazlaca radikal olduğunu söyleyenler olacaktır, ama Yeşillerin tarihi hakkında ve geldikleri konum üzerine yazdıkları bence hayli öğretici. Bilhassa Türkiye'de hümanist, pasifist ve çevre korumacı kaygılarla hareket edip, sosyo-ekolojik bir toplumsal dönüşüm taraftarı olan kimi Yeşiller taraftarlarının, Alman Yeşillerinin uyguladıkları politikalara şaşırılmamaları için Ditfurth'un Yeşiller eleştirisini okumaları bilgilendirici olacaktır.

Yeşillerin tılsımı yakında bozulacak – bu kahve falı okumacılık değil, reel bir nedeni var. Baden-Württemberg eyaletinde hükümetin başına geçecek olan Yeşiller, çok kısa zaman içerisinde sol renge boyanmış

söylemler yerine, her zaman savundukları reel politikaları uyguladıklarında ve bunun sonucunda Stuttgart 21-Projesi Yeşil bir başbakanın imzası ile gerçekleştirildiğinde veya Eyaletler Meclisi'nde neoliberal politikalara, militarizme, müdahale savaşlarına verecekleri onayla gerçek yüzleri bir kez daha ortaya çıkacak.

Önceden, yani 1998 ve sonrasında olduğu gibi, Yeşillerin gerçek yüzünün ortaya çıkması, oy kaybetmesine yol açacak mı? Kanımca hayır, çünkü uyguladıkları politikalar tam anlamıyla seçmenlerinin istediği politikalar olacak. Ama kendi programlarını tarihe terk eden Alman sosyaldemokratları ve neoliberal dönüşümün taşıyıcısı olan yeni Alman muhafazakârları Yeşiller ile birlikte sol politikaların yapılabileceğine inananların, rüyadan uyanmalarına neden olacaktır. Ve nihayet Yeşillerin kendi sol tarihlerini kendilerinin çöpe atmalarına neden olabilir. Almanya Birlik 90 / Yeşiller Partisi, 2011 yılı itibariyle yeni muhafazakârlığın sembolü olmuştur. Mart 2011 seçimlerinin en önemli öğretisi bence bu gerçektir.

Şimdi gerekli olan Almanya'daki toplumsal ve politik solun bu gerçeklerden hareketle stratejilerini belirlemesi ve adalet ve eşitlik hedefiyle politik mücadelesini programatik bir temele oturtmasıdır. Solun seçim yenilgisi mi? Onu da başka bir yazıda ele alalım.

ALMANYA LİBYA'DA NEDEN ÇEKİMSER?

2 NİSAN 2011

Libya'ya yönelik saldırıların, »Unified Protector« (Birleşik Koruyucu Güç) başlığı altında NATO komutasına geçmesiyle birlikte, ABD gizli servisi CIA'nın Libya'daki ayaklanmacılara destek için gizli operasyonlara giriştiği haberleri yayılmaya başladı. ABD yönetimine yakınlığı ile tanınan New York Times'ın bildirdiğine göre, CIA'li casuslar ayaklanmacıların askeri üstünlük sağlamaları için faaliyetlerde bulunuyorlar.

Bu gelişme Alman hükümet çevrelerinde »BM Şartı çığnıyor« reflekslerine neden oldu. Gerçekten de BM Şartı, bir ülkedeki iç savaşta yabancı devletlerin taraflardan birisinin yanında müdahil olmasını yasaklıyor. Gerçi, kim takar BM Şartı'nı diyeceksiniz, ama Alman hükümeti bu nedenle Güvenlik Konseyi'nde çekimser davranmasını haklı çıkartıyor.

Müdahale savaşlarına genelde katılmakta tereddüt etmeyen Almanya'nın Libya'da çekimser kalmasının ardında bence üç temel neden yatıyor. Bir kere hükümeti taşıyan güçler Libya'daki durumu ABD, Fransa ve Britanya'dan farklı değerlendiriyorlar. »Uçuş sahası yasağının« salt kısa süreli hava müdahaleleriyle gerçekleştirilemeyeceği şimdiden belli oldu. Almanya başından beri »sivil kayıpların sayısı yüksek olabilir« itirazını dile getiriyordu. Nitekim şimdi Vatikan bile Kaddafi güçlerine yönelik saldırıların çok fazla sivilin ölümüne neden olduğunu söylüyor. Diğer taraftan Almanya müdahalenin peşinden sonu belli olmayan uzun vadeli bir savaşın gelebileceği görüşünde, ki bu Yugoslavya, Irak ve Afganistan'dan sonra dördüncü macera olabilir. Alman devleti, bölgenin bütünü için rizikolar taşıyan böylesi bir maceraya girmek istemiyor.

İkinci temel neden Almanya'nın Libya'daki ekonomik çıkarlarının zedelenme tehlikesidir. Benzer bir yaklaşımı Türkiye'nin de gösterdiğini biliyoruz. Gerçi Almanya petrol ihtiyacının sadece yüzde 7'sini Libya'dan karşılıyor, ama RWE ve BASF'e ait Winterhall gibi Alman tekellerinin Libya'daki yatırımları küçümsenecek cinsten değil. Ayrıca Libya devlet yatırım fonu Oilinvest Almanya'da 400 benzin istasyonuna (Avrupa'da 3.500) sahip. Almanya, aynı Türkiye gibi Kaddafi'nin alaşağı edilmesiyle Libya'daki yatırımların tehlikeye düşebileceği görüşünde.

Bununla birlikte politik çıkarlar da dış politikayı belirliyor: Fransa ve Britanya'nın iç politik kaygılarla ön plana çıkmaları, Almanya'nın AB içerisindeki belirleyici konumunu rahatsız ediyor. Almanya ayrıca doğal gaz ihtiyacının yaklaşık yüzde 40'ını temin ettiği ve enerji konusunda stratejik ortak olarak gördüğü Rusya'nın da hassasiyetlerini dikkate almak zorunda. Rus devi

Gazprom daha kısa bir süre önce İtalyan ENI şirketiyle Libya petrolleri için ortaklık anlaşması imzalamıştı. Ve AB'nin elektrik ihtiyacının yüzde 15'ini karşılaması için Kuzey Afrika'da kurulacak olan 450 milyarlık güneş kolektörleri projesi DESERTEC'in uzun sürecek olan bir bölgesel savaş sonucunda tehlikeye düşme olasılığı da Alman hükümetini düşündüren bir nokta.

Üçüncü, belki de Alman hükümetinin kararı için en önemli neden de, Alman kamuoyunda savaş karşıtlığının artmış olmasıdır. Japonya'daki felaket nedeniyle nükleer enerji konusunda önemli puan kaybeden Merkel-Westerwelle Hükümeti, bilhassa 27 Mart'ta yapılan seçimler nedeniyle seçmenler arasındaki savaş karşıtlığını dikkate almak zorundaydı. Hollanda'nın iç kamuoyu baskısı nedeniyle Afganistan'dan askerlerini çekmiş olması, henüz daha hafızalarda. Nitekim eyalet seçimleri sonuçlarının Eyaletler Meclisi'nin bileşimine ve genel olarak federal politikaya ne kadar büyük etkisi olduğu ortaya çıktı.

Ancak Alman hükümetinin Libya'da çekimser kalması, savaşa hiç katılmıyor anlamına gelmiyor elbette. Federal Hükümet, Akdeniz'deki savaş gemilerini geriye çektiğinde, aslen NATO operasyonuna katılımın Federal Parlamento'nun onayını alma zorunluluğu nedeniyle yeni ihtilaflar yaratmasını engellemek istiyordu. Evet, Almanya Libya'daki operasyonlara katılmıyor, ama Afganistan'a, işgal güçlerinin saldırılarını koordine eden AWACS uçakları için 300 yeni personel göndererek Libya'daki NATO güçlerinin işini kolaylaştırıyor. Ki, bu 300 askeri gönderme kararı sorunsuz olarak alındı. CDU/CSU, FDP, SPD ve Yeşiller'den oluşan fiili koalisyon, dolaylı yollardan Almanya'nın Afganistan Savaşı'na katılımını yoğunlaştırdı. Şu an 5.300 Alman askeri yurtdışı görevinde.

Diğer yandan hükümet, Almanya'daki üslerin kullanılmasına izin verdi. Örneğin Libya'daki hedeflere yönelik saldırı düzenleyen NATO savaş uçakları ve Cruise Missile roketlerinin koordinasyonu, ABD silahlı kuvvetlerinin Stuttgart yakınlarındaki Möhringen'de merkezi üssü bulunan Africom (Afrika Kumandanlığı) tarafından yapılıyor. Yani Almanya izin vermeseydi, Libya'ya saldırılar gerçekleşemez.

Almanya'nın çekimserliği, emperyalist ülkeler arasındaki çelişkileri gösterse de, özünde bu çelişkilerin nasıl aşıldığını da kanıtıyor. Hiç kuşkusuz: emperyalizm çıkarlarını kollamak için yeni maceralara atılmaktan çekinmeyecektir. Ama, bu yeni maceranın sonu belli olmadığı da şüphe götürmemektedir.

ALMANYA'NIN KÜRT POLİTİKASI

9 NİSAN 2011

Almanya'daki Kürt kurumları bir kaç gündür, aynı Türkiye'de olduğu gibi, çeşitli kentlerde »Demokratik Çözüm Çadrları« kurarak, Kürt Sorunu'nun demokratik çözümünün gerekliliğine dikkat çekiyorlar. Ama ne Alman devleti, ne de kamuoyu bu talepleri dikkate alıyor.

Dikkate almamak bir yana, aynı Berlin'de olduğu gibi, sudan gerekçelerle Alman polisinin zor kullandığına tanık oluyoruz. Bu yaklaşımlara 1993'den bu yana yürürlükte olan »PKK yasağının« neden olduğu şüphe götürmez.

Kürt Sorunu'nun demokratik çözümünün, Türkiye'deki temel sorunların çözümünün bir ön koşulu olduğu, Almanya'daki farklı politik kesimler, hatta sorumlu bazı politikacılar tarafından da dile getirilmekte. Almanya'daki yasakların hukuk dışılığı ve bu yasakların kaldırılmasının Kürt Sorunu'nun çözümüne katkı sağlayacağı kabul görürken, Alman devleti neden böyle bir »Kürt politikasına« gerek görüyor?

Aslına bakılırsa, sınırları içerisinde hiç te küçümselemeyecek bir Kürdistan ve Türkiye kökenli nüfusu barındıran Almanya'nın, Türkiye'deki toplumsal çatışma olasılığının anında Almanya sokaklarını yangın yerine çevirebileceğinden hareketle, Kürt Sorunu'nun demokratik çözümünün kendi çıkarına olduğunun bilincinde. Ancak, Alman devletinin Balkanlar-Kafkaslar-Ortadoğu Üçgeni'ndeki politik, ekonomik ve stratejik çıkarları daha ağır basıyor.

Öncelikle Almanya ekonomisinin ihracata dayalı olduğunu ve devlet politikalarının da ihracatı yavaşlatabilecek her türlü engeli ortadan kaldırmaya yönelik yürütüldüğünü vurgulamak lazım. Alman devleti, kapitalist üretim tarzının hammadde temelini küresel çapta reorganize edilmesi ve fosil enerji kaynakları, hammadde ve dünya piyasalarına engelsiz ulaşımın sağlanması gerektiğinin farkında. Bu nedenle dış politikasını militaristleştirmekte ve paylaşım savaşlarına müdahil olmaya çalışmakta.

Uzun yıllar sürdürdüğü »dünya ihracat şampiyonluğunu« Çin'e kaptıran Almanya, gerek NATO, gerekse de AB içerisindeki konumunu ihracata dayalı ekonomisini güvence altına almak için kullanıyor. Bilhassa Kafkasya ve Ortadoğu'daki çıkarları, Türkiye ile stratejik ortaklığı gerekli kılıyor.

Eski NATO Askerî Komisyon başkanı ve eski Alman genelkurmay başkanı Klaus Naumann, Türkiye'nin »Ortadoğu, Kafkaslar, Doğu Akdeniz ve Süveyş Kanalı üzerinde Avrupa'nın (yani Almanya'nın) kontrolünü

güvence altına alma olanağını verdiğini« ve bu yüzden »genişletilmiş Ortadoğu alanının yakın geleceği için anahtar rolünü oynayacağını« belirtiyor. G. Schröder'in dediği gibi, »istikrarsızlıklar bölgesinde istikrar faktörü olan« Türkiye'nin Almanya için vazgeçilmez bir önemi var.

Türkiye'ye böylesine önem atfeden, 4 bini aşkın şirketiyle Türkiye'de üretim yapan, Türkiye'nin en büyük dış ticaret ortağı olan ve silah tekellerinin toplam satışının yüzde 15'ini Türkiye'ye yapıldığı Almanya'nın, Kaiser Wilhelm döneminden beri devlet aklı olarak yürüttüğü »Türkiye politikasını« değiştireceğini ve Kürtlere farklı bir muamele uygulayacağını beklemek, kanımca büyük bir naiflik olacaktır.

Almanya'nın Kürt politikası, aslında »Türkiye politikasıdır« ve aynı zamanda iç politikada da bir araç olarak kullanılmaktadır. Alman ceza yasasının, hukukî keyfiyet sembolü olan 129a ve 129b maddeleri, sadece Kürtlerin değil, çoğunluk toplumunun ve bilhassa toplumsal muhalefetin de başında sallanan bir tehdittir – Kürtler ve PKK yasağı sadece bunun bir gereğesidir.

Aynı »terörle mücadele« anlayışı ve »AB Terör Listesi« gibi: Avrupa Yüksek Mahkemesi'nin »yasalara aykırı olduğuna« karar verdiği »AB Terör Listesi«, salt Kürtlerin her an ve her yerde »potansiyel terörist« muamelesine maruz kalmalarına neden olmuyor, aynı zamanda çoğunluk toplumu arasında korku ve ırkçı karşı koymaları teşvik ederek, toplumun bölünmesine ve neo-liberal sosyal kıyım politikalarına karşı olası toplumsal direncin kırılmasına neden oluyor.

Kısacası, Alman devletinin iç ve dış politik çıkarları, Türkiye karar vericilerinin inkâr ve tasfiye politikalarına destek çıkmasının ve Almanya'da yaşayan Kürtlere aynı anlayışla yaklaşmasının temel nedenidir. Bu nedenle, politikalarının belirlenmesinde Almanya'nın önemli bir rol oynadığı AB'ne umut bağlamak, yanıltıcıdır. Ancak bu, politik çoğunlukların ilelebet böyle kalacağı anlamına gelmez. Nasıl nükleer enerji konusunda kamuoyu baskısı politikayı değiştirebildiyse, Kürt Sorunu'nda oluşacak bir kamuoyu baskısı da politika değişikliğine neden olabilir.

Bu da Avrupa'daki Kürt kurumlarına görev anlamına gelmektedir. Çoğunluk toplumunu etkilemek, kendi politik gündeminizi çoğunluk toplumun politik gündemiyle denkleştirmeden geçer, ama buna ayrı bir yazıda değinelim.

NATO LİBYA'DA İŞGALE HAZIRLANIYOR

16 NİSAN 2011

»Perşembe'nin gelişi, Çarşamba'dan bellidir« derler. BM Güvenlik Konseyi 1973 nolu kararını aldığı anda ve Libya'da »Uçuş Sahası Yasağı«nın uygulanmasını istediğinde, askerî uzmanların neredeyse hepsi, kara savaşı olmadan bu kararın uygulanamayacağı konusunda hemfikir. Londra ve Paris'in, »uğraşları artırmalıyız« diye bastırmalarının ardından, NATO »savaş konseyi« bir araya geldi.

Perşembe günü Berlin'de başlayan NATO Dışişleri Bakanları Konferansı, Libya'ya kara kuvvetlerinin gönderilmesini tartışıyor. Gerçi bu yazı kaleme alınırken konferans henüz sonuçlanmamıştı, am NATO çevrelerinden gelen haberler, işgal planlarının hazırlandığını gösteriyor. NATO'nun askerî anakarargâhında kurmay başkanı olan general Manfred Lange, Deutsche Welle kanalına verdiği bir demeçte, »Henüz BM bize ve AB'ne başvurmadılar, ama biz gene de herşeye hazırlandık« diyerek, işgal planlarının tamamlandığını teyid etmişti.

BM'den gelecek talepleri kaçırmamak için geceleri açık pencerede uyunan bir diğer merkez ise Almanya. Her ne kadar Alman hükümeti Libya'daki NATO operasyonuna katılmama kararı aldıysa da, »insanî müdahaleleri desteklemek« gerekçesiyle, Federal Ordu'yu Libya'ya gönderebileceğini açıkladı. Günlerden beri medya üzerinden yürütülen tartışmalar, Alman hükümetinin operasyona katılmama kararını bu şekilde izafi hâle getireceğinin sinyallerini veriyordu. Nitekim Alman dışişleri bakanı Thomas de Maiziére, Federal Ordu'nun »insanî yardım müdahalesini askerî olarak korumaya hazır olduğunu« açıkladı.

NATO'dan sızan bilgilere göre, Libya'daki operasyonlara başlamadan önce »insanî yardım müdahalesi planlarının yapıldığı« görülmekte. Ve elbette böylesi yardımları da korumak için »kara kuvvetlerinin sınırlı bir süre için operasyona katılması« NATO karargâhında karar altına alınmış bile. AB dışişleri bakanları bu konuyu geçen Salı günü Luxemburg'da yaptıkları bir toplantıda görüşmüşlerdi. Ancak, böylesi bir kararın uygulamaya sokulmasının ön koşulu, BM'in bu talepte bulunması.

Bu nedenle AB ve NATO şimdiden BM üzerindeki baskıyı artırmaya başladılar. Gerek Luxemburg, gerekse de Berlin konferanslarında hükümet çevrelerinin BM'e böylesi bir talep kararının nasıl alınacağını konuşulduğu da basına sızan bilgiler arasında. Önümüzdeki günlerde BM Güvenlik Konseyi, »gerekli olan insanî yardımları sağlamak için kara kuvvetleri yardımı gereklidir« biçiminde bir karar alırsa, pek şaşırmamak

gerekir. BM'in böylesi bir talepte henüz bulunmamış olmasını, Rusya ve Çin'i daha ikna edememiş olmalarıyla açıklayabiliriz.

Diğer taraftan işgal kararı alınmasa da, sürdürülen hava saldırılarının artırılacağına da kesin gözüyle bakmak gerekir. BM ve NATO daha geçenlerde Afrika Birliği'nin yapmış olduğu diyalog çağrısına Kaddafi'nin onay vermesini kaale almamış, olası bir barışçıl çözümü elleriyle geriye çevirmişlerdi. Şimdi ise, saldırıların ana yükünü taşıyan Britanya ve Fransa'nın bastırması sonucunda, bombardımanların artırılması bekleniyor.

Ayrıca Libya'da »Geçici Ulusal Konsey« olarak kendilerini adlandıran ayaklanmacılar, NATO tarafından doğrudan planlamaların içerisine alındılar. Libya İlişki Grubu Çarşamba günü Libya'daki ayaklanmacılara maddi yardımların verilmesini karar altına almıştı. ABD gizli servisi CIA'nin uzun zamandan beri ayaklanmacılara yardım ettiği zaten biliniyor. Katar'da yapılan bir toplantıda Libya İlişki Grubu'na üye olan 20 devlet temsilcisi, Libya Geçici Ulusal Konseyi'nin dışilişkilerden sorumlu üyesi Ali el-Issavi'nin »sivililerin korunması için daha fazla hava korumasına ihtiyacımız var« talebine olumlu yanıt vermişti. El-Issavi, NATO'nun 19 Mart 2011'de başlattığı saldırılarla, Kaddafi güçlerinin sadece yüzde 30'una zarar verdiğini söyleyerek, »bombardımanların artırılmasını« talep etti.

NATO saldırılarıyla Kaddafi güçlerinin hakimiyetinde olan bölgelerde sivil insanların yaşamlarını yitirmesi ise El-Issavi'yi pek rahatsız etmiyor anlaşılan. Bu noktaya değinmeyen El-Issavi, Kaddafi'nin, Avrupa ülkelerindeki bankalarda dondurulan hesaplarına el konulmasını ve paraların Geçici Ulusal Konsey'e verilmesini istiyor.

Öyle ya da böyle; önümüzdeki günler Libya'daki savaşın derinleşeceğine işaret etmekte. AB ve NATO'nun, işgal talebini çıkarması için BM'i ne kadar süre içerisinde ikna edeceğinden bağımsız olarak, emperyalizmin, Irak ve Afganistan'dan sonra yeni bir maceraya başlayacağı kesin görünüyor. Avrupa medyasında, Avrupa Parlamentosu'ndaki »Kasımpaşalığı« pek bir haber değeri görmeyen başbakan Erdoğan'ın, olası bir Libya işgaline nasıl baktığı ise, NATO Dışişleri Bakanları Konferansı'ndan sonra ortaya çıkacak.

SURİYE, LİBYA DEĞİL

30 NİSAN 2011

Çekirdek Avrupa'nın, BM Güvenlik Konseyi'nden Suriye'ye karşı benzer bir karar çıkartma girişimi başarısızlıkla sonuçlandı. Almanya, Britanya, Fransa ve Portekiz'in verdikleri ve ABD tarafından desteklenen karar tasarısı reddedildi. Rusya ve Çin, Suriye'nin, uluslararası barışı »tehdit ettiğini« ve bu nedenle »cezalandırma tedbirlerinin alınmasını« kabul etmediler. Peki, Libya konusunda tereddüt göstermeyen Güvenlik Konseyi, Suriye konusunda neden böyle davrandı?

Bunu irdelemeden önce, yanlış anlaşılacak için şunu vurgulamakta yarar var: Suriye'deki Esad Rejimi tamamiyle antidemokratik, baskıcı ve despotik bir rejimdir ve on yıllardan beri insan haklarını ayaklar altına almaktadır. Yani savunulacak bir yanı olmayan diktatörlüktür.

Ama Suriye, ne Libya veya Mısır, ne de Tunus'a benzerdir. Halkın, bilhassa Şam ve Halep'de yaşayanların çoğunluğu şu an için olaylara katılmamakta, sadece izlemekle yetinmektedir. Bununla birlikte ayaklananların siyasi bir önderliğe sahip olmamaları, zaten var olan etnik ve dinsel farklılıklarla birleşince, Başer el-Esad'a sadık olan ordunun müdahale gücünü etkinleştirmektedir. Esad, babasının ölümünden sonra iktidara gelir gelmez, orduda komutan olan kardeşi Mahir ile birlikte askerî ve sivil bürokrasiyi baştan aşağı değiştirerek, iktidarını perçinlemiştir.

Diğer yandan Başer el-Esad, Muammer Kaddafi'den farklı olarak Arap dünyasındaki hükümetler arasında küçümsenemeyecek bir saygınlığa sahip. Ancak asıl belirleyici olan, ABD yönetimlerinin Esad Rejimi'ni »Şer devleti« olarak ilân etmelerine rağmen, ülkeye biçtikleri stratejik önemdir. Bir kere Esad Rejimi, İsrail ile olan sınırını askerî ihtilaflardan uzak tutarak, ABD için bir »istikrar faktörü« hâline gelmiştir. Gerek ABD, gerekse de AB, 2000 yılından bu yana Suriye ile olan diplomatik ilişkilerini yoğunlaştırdılar. Her ne kadar 11 Eylül 2001 saldırıları, ardından Irak Savaşı ve 2005'de Lübnan'da Refik Hariri'nin öldürülmesi ilişkileri soğutmuş olsa da, ilişkiler hiç kopmadı. Aksine 2008'de Fransa cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, Esad'ı AB Akdeniz Diyalogu'nun kuruluşuna bizzat davet etmişti. ABD dışişleri bakanı Hillary Clinton da Suriye'ye »gerçekleştirilen reformlar nedeniyle« kutlama dahi göndermişti.

ABD ve AB için Esad Rejimi, politikaları tahmin edilebilir ve oluşturacağı tehditler »hesaplanabilir« bir yönetim. Batı, olası bir rejim değişikliğinin getireceği

sonuçların daha büyük bir tehlike oluşturacağını düşünmekte – şimdilik. Şimdilik, çünkü olası bir rejim değişikliği sonrasındaki yeni hükümetin İsrail'in işgal ettiği Golan Tepeleri ve zaten bir »istikrarsızlık yuvası« olarak değerlendirilen Lübnan'a yönelik nasıl bir politika izleyeceği açık değil. Suriye – Lübnan Hizbullah'ı – Hamas ve İran aksi de işin cabası.

Görüldüğü kadarıyla ABD olası bir rejim değişikliğinin bölgedeki kırılgan dengeleri kökünden sarsacağı kanaatinde, ki bunu görmek için Ortadoğu uzmanı olmaya gerek yok. Bu nedenle Beyaz Saray sözcüsü Jay Carney daha iki gün önce, Suriye'deki şiddeti eleştirirken, »her ülke farklıdır ve her durum farklı değerlendirilmelidir. Libya'daki gelişme münferit bir olaydır« diyerek, Suriye'yi farklı değerlendirdiklerine işaret etmişti.

Libya benzeri bir müdahale kararı çıkmamasının diğer bir faktörü, Türkiye'nin çıkarlarıdır. Türkiye karar vericileri, Suriye'deki statükonun korunmasını istiyorlar. Başbakan Erdoğan'ın Esad'a gönderdiği »gecikmeden reformları başlat« mesajı bu bağlamda okunmalı. Dışişleri bakanlığının, geçen Pazar günü Suriye başbakanı Adel Safar ile görüşen büyükelçi Ömür Önhon'u hemen Ankara'ya çağırması da, diplomatik dilde »gelişmelere yüksek önem atfediyoruz« anlamına geliyor.

Türkiye'nin »attığı« önem sadece gelişen ekonomik ilişkilere bağlı değil elbette. Türkiye'nin Suriye'de »istikrar isteginin« temel nedeni, Suriye'deki Kürt nüfusedir. Suriye'nin toprak bütünlüğünün parçalanmasına neden olabilecek her adıma Türkiye karşı çıkacaktır. Bu nedenle de NATO'nun tek başına müdahale kararı almasını veto edecektir.

Kaldı ki, olası bir askerî müdahale, ayaklanmacıların silahlanmadığı bir dönemde yapılırsa, ihtilafın dışardan etkiyle daha da kanlı olmasına neden olacaktır. Tüm bu nedenlerden dolayı Güvenlik Konseyi'nden bir karar çıkmamıştır. Muhtemelen AB, ambargo gibi ekonomik yaptırımlar kararı alacaktır.

Peki, tüm bunlar özgürlük isteyen Suriye'lilere, bilhassa Kürt nüfusuna ne getirecek? Kocaman bir hiç! Şimdi asıl önemli olan Suriye muhalifleri ile dayanışma içinde olmak, ülke kamuoylarının hükümetlere Esad Rejimi'ni desteklememeleri için baskıda bulunmaları sağlamaktır. Ve burada Kürt Özgürlük Hareketi'ne büyük görevler düşmektedir. Suriye konusu, Türkiye'deki seçim çalışmalarının gündemi olmak zorundadır. Suriye'de demokrasi isteyenlerle dayanışma, ertelenemeyecek bir görevdir.

»EKSTRALEGAL İNFAZ«

7 MAYIS 2011

Afganistan ve Irak Savaşlarının, küresel çaptaki askeri müdahalelerin ve rejim değişikliği zorlamalarının, »terörizmle savaş« dışındaki bir diğer gerekçesinin »Batı demokrasilerinin ve medeniyetin evrensel değerlerini korumak« olarak vurgulandığını anımsıyorsunuzdur. Yani hukukun üstünlüğü, demokratik ve sosyal hukuk devleti, insan hakları ve ifade özgürlüğü gibi değerlerin savunulmasıydı savaşların gerekçeleri.

İşte, bu gerekçelerle gerçekleştirilen müdahalelerin, demokrasinin götürüleceği (!) ülkelerde nelere yol açtığını görmek için Afganistan ve Irak'ın bugünkü durumuna bakmak yeterli: kan, gözyaşı, baskı, ölüm... Kısacası Ortaçağ koşulları. Amma velakin tüm bu savaşlar, demokrasinin beşiğini (!) de doğrudan etkiliyor ve korumak istenilen değerlerin kendilerini erozyana uğrattıyor. Xavier Solana'nın deyimiyle »iyi huylu emperyalizm« demokrasiyi ve insan haklarını koruma gerekçesiyle dünyanın her yerinde orman kanunlarını uygulayarak, Batı demokrasilerinin içini daha çok oyuyor.

Böyle olunca da, hukuk yolunu garanti etmesi gereken, hukukun üstünlüğünü koruması gereken hükümetler, »kana kan, dişe diş« gericiyle hukuku ayaklar altına alıyorlar. Usama bin Ladin'in infazı, bunun en yakın örneğidir. Ama sadece hukuk dışı infaz değil, infaza Angela Merkel gibi önde gelen politikacıların sevinerek, infazı selamlamaları, burjuva demokrasilerinde artık güçlünün hakkının geçerli olduğunu göstermektedir.

Hukukun işlersiz kılınmasının demokratik toplumlar için ne anlama geleceğini en iyi hukukçular bilir. Şansölye Merkel'in televizyon kameralarına yansıyan sevinci, Almanya Yeni Hakimler Birliği'ni bir açıklama yapmaya zorladı. Birliğin 3 Mayıs 2011 tarihli açıklaması şöyle: »Usama bin Ladin'in sahiden tutuklanması çabalarına şiddetle karşı mı koyduğu, yoksa hedefli bir ekstrelegal (hukukdışı) infazın kurbanı mı olduğu tespit edilmelidir. Ama öyle ya da böyle – Yeni Hakimler Birliği, onun öldürülmesine Federal Şansölye'nin, Federal Cumhurbaşkanı'nın ve Federal İçişleri Bakanı'nın utanç verici bir biçimde, altını çizerek ve kamu önünde sevinmelerini kınamaktadır.

Usama bin Ladin, Dünya Savaşları sonrasındaki en şiddetli suçlulardan birisiydi. Ancak terör örgütleri tarafından ilân edilen kirli bir savaş dahi, aynı seviyede hareket etmeyi meşru kılamaz. Tüm diğer suçlular gibi, o da mahkemeye çıkartılmalıydı – bu medeniyetin temel taşlarındandır. Bin Ladin'in hukuk devletine uygun bir davada eylemlerinin yol açtığı cezaya çarptırılması, hukuk devleti anlayışı için büyük bir gün olurdu. Ama

eğer ABD hedefli bir ekstrelegal infazın barbarca yolunu seçtilerse, bu da medeniyet için büyük bir yenilgi anlamına gelir.

Uluslararası alanda hor görülen idam cezası, Anayasa'mızın sunduğu değerler çerçevesi etrafında ne verilebilir, ne de infaz edilebilir. ABD'nde bile bir idam cezası ancak bir ceza davasının sonunda verilmektedir. Ama bin Ladin basitce kurşuna dizildiyse, bu, Alman politikacılar tarafından kınanması gereken ekstrelegal ve barbarca bir eylemdir. Böyle olmasına rağmen, her kim ki bayan Merkel, bay Wulff ve bay Friedrich gibi, devletin üst düzey temsilcileri olarak bin Ladin'in öldürülmesinden duyduğu sevinci açıklıyorsa, o sadece etik davranmamakla kalmıyor, aynı zamanda en başta kendisinin savunması gereken çağdaş hukuk devletinin temel ilkelerine ihanet ediyordur.

Bir insanın ölümü her zaman bir faciadır. Politikacılarımız, bir insanın ölümüne sevinecekleri ve barbarlığın yerleşmesine kayıtsız kalacakları yerde, bir medeniyetin medeniliğinin, kendi düşmanlarına hangi muameleyi göstermesiyle belli olacağını anımsamalıdır.

Hakimler haklı: Bin Ladin'in infaz edilmesi, aynı zamanda demokratik hukuk devletinin infaz edilmesidir. Çünkü demokratik hukuk devleti, demokrasiyi yok etmek isteyen ve hatta bunun için terör eylemlerini dahi kullanan kişiler için de her yönüyle geçerli olduğu takdirde var olabilir.

Geçen haftaki köşe yazıma bir eleştiri geldi. Aslında eleştiri de değil, Suriye'yi savunan, Suriye devletinin »antiemperyalist biricik ülke« olduğunu iddia eden bir yazı. Yazıyı kaleme alan şahsı tanımıyorum. Ancak bir mail-grubunda, aynı diksiyondaki yazılar nedeniyle bir kaç farklı isimle yazılar yazdığını tahmin ediyorum. Bu eleştiri yazısı konusunda söyleyecek tek bir sözüm var: kendi sınırları içerisinde yaşayan Kürtleri vatansız gören, en temel yurttaşlık haklarından mahrum bırakan, »özgürlüğü« sadece kendi taraftarlarına tanıyan despotik bir yönetimin, demokratik ve bu nedenle savunulacak – Muhabberat gibi gizli servislerin diliyle kaleme alınan yazıların da ciddiye alınacak tek bir yanı yoktur.

İLK YEŞİL BAŞBAKAN

14 MAYIS 2011

Almanya'da bir ilk gerçekleşti: 1980 yılında Baden-Württemberg'de ilk kez bir eyalet parlamentosuna seçilen Yeşiller, gene aynı eyalette bir başbakana sahip oldular. Kendisini »değer muhafazakârı« olarak nitelendiren Wilfried Kretschmann Perşembe günü yapılan oturumda, 138 oyun 73'ünü alarak eyalet başkanı seçildi. Yeşiller ile SPD'nin toplam 71 oyu olduğundan, CDU ve FDP muhalefet gruplarından en azından iki milletvekili de oyunu Kretschmann'a vermiş oldu.

Son eyalet parlamentosu seçimi, Almanya'nın en zengin eyaletlerinden olan Baden-Württemberg'deki 58 yıllık CDU iktidarının sonu oldu. Aslında bu gelişme, sosyal ve ekolojik bir politika açısından bir ilerleme sayılır, »ama«sı olmasa. Çünkü Yeşillerin ve SPD'nin oluşturduğu bu hükümetin, sosyoekolojik bir dönüşümü gerçekleştirmeye hazır olduğu hayli şüpheli.

Öncelikle Yeşillerin, SPD ile birlikte 1998'den 2005'e kadar uyguladıkları politikaları ölçüt alacak olursak, şu anda Federal Parlamento'da CDU/CSU/FDP hükümetine karşı geliştirdikleri muhalefet söyleminden kuşku duymak gerekiyor. Hani »iştir ayinesi kişinin, lafa bakılmaz« deyişinden hareket edersek, ki seçim programlarını da ciddiye alacak olursak, yeni Yeşil-Kırmızı eyalet hükümetinin, önceki SPD-Yeşiller federal hükümetlerinden farklı bir politika uygulamayacaklarını öngörmek zor değil.

Diğer yandan yeni eyalet hükümetinin ciddi bir sorunla karşı karşıya olduğunu da unutmamak gerekiyor: Stuttgart 21 – Projesi. Alman Demir Yolları'nın milyarlık projesi Stuttgart'ta halk arasından büyük infiale yol açmış ve CDU hükümetinin devrilmesine önemli bir katkı sağlamıştı. Şimdi bu proje hükümet içerisindeki çelişkiyi ortaya çıkartıyor. Çünkü Yeşiller karşı çıkarken, Baden-Württemberg SPD örgütü projeyi destekliyor.

Yeşiller ve SPD henüz işe başlamadan, projeyi sonbaharda yapılacak olan bir referanduma götürme kararı aldılar. Ancak referandumda eyalet anayasasına göre yüzde 30 hayır oyu çıkmaması hâlinde, hükümet projeyi uygulamak zorunda kalacak. Yapılan araştırmalar, Stuttgart'taki nüfusun karşı çıkmasına rağmen, eyalet çapındaki nüfusun projeyi desteklediğini gösteriyor. Uzmanlar, proje karşıtlarının gerekli olan yüzde 30 hayır oyunu almakta büyük zorluk çekeceklerini belirtiyorlar. Bu nedenle, bu ekoloji düşmanı proje bizzat Yeşil başbakanın iktidarında uygulamaya sokulabilir. Bu da Yeşillerin aleyhine bir gelişme olacaktır.

Diğer yandan eyalet hükümetindeki maliye, işçileri, adalet v.b. gibi önemli bakanlıkların SPD'nin elinde

olması ve bütçe konsolidasyonu konusunda SPD'nin CDU'dan geriye kalmayan »tasarrufçu« yaklaşımı da, yeni hükümetin sosyal atılım vaatlerini zora düşürecek potansiyel taşıyor. Bu açıdan bakıldığında Yeşiller'in işi bir hayli zor.

Kretschmer'in seçilmesinden sadece bir saat sonra ajanslara düşen ve Yeşiller eşbaşkanı Claudia Roth'un »partinin programatik yenilenmeye gereksinimi var« açıklaması, Yeşiller'in içinde bulundukları dilemmayı göz önüne seriyor. Yeşiller yönetimi seçim başarısının bir balon ve seçmenlerin beklentilerinin yerine getirilemeyecek derece yüksek olduğunun fazlasıyla farkında. Gelir düzeyi yüksek olan seçmen grupları arasında elde ettikleri başarıların, beklentilerin yerine getirilememesi nedeniyle nasıl hızla yenilgiye dönüştüğünü gösteren Hamburg örneği akıllardan silinmedi henüz.

Nükleer enerji kullanımından vaz geçişin, yapısal bir sorun olan enerji tekelleri hakimiyetini değiştirmemesi nedeniyle, enerji fiyatlarında küçümsenemeyecek artışlara yol açacağı belli oldu. Bu da özellikle dar gelirli katmanların aleyhine bir gelişme olacak ve sosyal çelişkileri derinleştirecek. Muhafazakâr ve liberaller şimdiden bu noktayı öne çıkarmaya başladılar bile.

Bu nedenle eşbaşkan Roth, partisinin »sosyal, iktisat ve maliye politikalarındaki yetilerini artırması ve programatik yenilenmeye gitmesi gerektiğini« söylüyor. Roth kuşkusuz Yeşiller'in bir zamanlar var olan sosyal vicdanlarıyla 2013'de yapılacak olan Federal Parlamento Seçimleri'nde daha fazla oy toparlayabileceğinden hareket ediyor. Ancak 2013'e daha iki yıl var ve iki yıl Almanya gibi bir ülke için uzun bir süre sayılır. Bu süre içerisinde Baden-Württemberg'de yaratılacak olan her hayal kırıklığı, Yeşil balonun hızla sönmesine neden olacaktır.

Ancak Roth sosyal vicdana vurgu yaparken, diğer eşbaşkan Cem Özdemir sermayeyi kazanmaya çalışıyor. Bu da Yeşiller açısından bir başka çelişkiyi derinleştiriyor. Kısacası Yeşiller kendi başarılarının kurbanı olabilirler. Bunun farkına varıp, Yeşilleri Yeşil yapan eski değerlerine sahip çıkabilecekler mi acaba? Keşke diyeceğim, ama masallara inanma yaşımı çoktan aştım...

12 HAZİRAN VE AVRUPA'DAKİ »BİZLER«

21 MAYIS 2011

Bugünlerde Avrupa medyasını izleyenler, Arap dünyasındaki gelişmeler, Afganistan, IMF başkanının rezaleti, NATO müdahaleleri v.b. konular üzerine bolca haber bulabilir. Türkiye ve Kürdistan'daki ateşli gündem üzerine ise kocaman bir hiç. Hani İstanbul'da internet yasaklarına karşı yapılan yürüyüş de olmasaydı, Türkiye hakkında bir haber okumak neredeyse olanaksız olacaktı.

Görüldüğü kadarıyla Avrupa'nın Balkanlar-Kafkaslar-Ortadoğu Üçgeni'ndeki politik, ekonomik ve stratejik çıkarları; bilhassa Almanya'nın Kaiser Wilhelm döneminde beri değişmeden sürdürdüğü »Türkiye Politikası«, Avrupa'daki yaygın medyanın da politikalarını belirler durumda. İşin acı tarafı, Türkiye ve Kürdistan'daki demokrasi güçleri ile doğal müttefik olduğunu her fırsatta belirten Avrupa toplumsal ve politik solunda dahi büyük bir ilgisizlik hakim.

Halbuki son günlerin gelişmeleri, Türkiye'nin, dolayısıyla bölgenin, içinden bir daha çıkılamayacak olan bir girdaba doğru sürüklendiğini gösteriyor. Mahmut Alınak'ın 16 Mayıs 2011 tarihli Yeni Özgür Politika'da yayımlanan »Bir felaket senaryosu« başlıklı yazısı, ülkenin ne denli tehlikeli bir süreçten geçtiğine dikkat çekiyor. Alınak korkunç bir senaryodan bahsediyor. Ve bence hiç de haksız değil.

Gelişmeler bu şekilde devam eder, devlet yangına körükle gitmekten vazgeçmezse, Aysel Tuğluk'un dediği gibi, çok, ama çok kötü şeyler olabilir. Neden böyle olacağına dair hayli yazılıp, çizildi. O yüzden »nedenler« üzerine söz söylemeye gerek yok. Ama sahiden Alınak'ın dikkat çektiği »felaket senaryosu« gerçekleşirse, neler olabileceğini bilincimize çıkartmak gereklidir diye düşünüyorum.

Öncelikle büyük bir kıyım olacağını göz önüne getirmeliyiz. Kürdistan'da halk örgütlü, kendini savunacaktır. Asıl felaket ise Fırat'ın Batı'sında yaşanacaktır. Batı'da yaşayan Kürtler, »Kürdistan uzak, tuzum kuru« diye düşünmesinler. Faşizmin mızrağının ucu ilk onlara saplanacaktır. Aynı şekilde Kürt olmayan muhalifler de tehdit altındadır. Emek güçleri, sosyalistler, hatta sol liberaller faşizmin hedefi hâline geleceklerdir. Açıkcası da hiç kimse Batı'ya güvenmemelidir. Batı, çıkarları gereğince seyirci kalacaktır. Olası bir iç savaş Türkiye'yi, Kürdistan'ı ve bölgeyi bir yangın yerine çevirecektir. Irkçılık ve şövenizm seli dökülmeye kalmadan, önünde ne varsa alıp götürecek, değil AKP, bütün kurumlarıyla devlet dahi böylesi bir seli durduramayacaktır.

Peki, bu durumda Avrupa'da bizler tehditlen uzak

mı olacağız? Tam tersine, süreç aynı hızıyla Avrupa sokaklarını da saracak, Avrupa'nın göbeğinde bir Türk-Kürt savaşı yaşanacak ve Batı demokrasilerinin kendileri tehlikeye girecektir. Her gün çatışmaların yaşandığı, insanların öldürüldüğü ve binaların yakıldığı Avrupa metropollerini düşünün ve Avrupa çapında şu anda güçlenen sağ popülizmi: böylesi bir durumda daha kim »entegrasyon«dan, demokratik haklardan bahsedebilecek ki?

Yazdıklarına »deli saçması, paranoyaklık« diyebilirsiniz. Ama Türkiye'de patlak veren ve kesinlikle sadece »dağlarda« kalmayacağı belli olan bir savaşın, bırakın Türkiye'nin bütünü, Avrupa'yı da derinden etkilemeyeceğini iddia edebilir misiniz?

Ne yapmalı? Eğer Emek, Demokrasi ve Özgürlük Blok'unun olası bir iç savaşa karşı bir umut olduğu düşünüüyorsa, ki Avrupa'daki bir çok Türkiyeli ve Kürdistanlı kurum bloğu destekliyor, taraf olunmalı ve bloğun başarısı için var gücüyle çalışılmalıdır. 12 Haziran seçimleri için bloğun oluşturulması, Avrupa'daki Türkiye ve Kürdistan kökenli kurumların grup çıkarlarını ön planda tutan ve ayrı durma yaklaşımlarını terk etmeleri ve yeni bir misyonu ortaklaşa üstlenmeleri için küçümsenemeyecek bir temel yaratmıştır. Blok, AGİF, ATİF, DİDF, YEKKOM v.b. kurumlar ile tek tek duran sosyalistlerin, siyasi ve ideolojik farklılıkları yadsımadan, bu farklılıklara rağmen kısa ve orta vadeli hedeflerle dilbirliğini sağlayan bir ortaklaşmalarını olanaklı kılmaktadır – seçim öncesinde ve sonrasında.

Akut bir tehlike olan iç savaş olasılığına karşı, bu savaşın yaşadığımız Avrupa kentlerini yangın yerine dönüştürmesini engellemek, Avrupa'nın demokratik kamuoyunu gelişmelere hassas kılmak, müttefik hâline getirmek ve AKP'yi durdurabilecek tek demokratik alternatif olan Emek, Demokrasi ve Özgürlük Blok'unu güçlendirmek, kaderleri ortaklaşan Kürt ve Türk halklarının demokratik birlikteliğini desteklemek için ortaklaşmak, Avrupa'da yaşayıp, kendisine ilericiyim, demokratım, devrimciyim, sosyalistim diyebilmenin en önemli kıstası hâline gelmiştir. Ortak irade sergileyebilmek, Avrupa'da yaşayan »bizlerin« en ivedi görevidir.

Bilinmelidir ki, Kürtlerin özgürlüğü bizim de kurtuluşumuz olacaktır.

Yarın, çok geç olabilir. Bunu engellemek kendi elimizde-dir...

»SİZİ GİDİ ANTİSEMITİKLER, SİZİ..«

28 MAYIS 2011

Hani komplo teorilerine inansam, rafine bir kamuoyu oluşturma senaryosu ile karşı karşıya olduğumuzu savunurdum herhalde. Öyle ya, ne zaman İsrail-Filistin sorununda öyle ya da böyle bir adım atılsa, özellikle Filistinlilerin çıkarları söz konusu olsa, âkabinde »antisemitizm« suçlamaları gündeme getirilir.

Bugünlerde bunu takip etmek olanaklı; İsrail başbakanı Netanyahu'nun ABD ziyaretinde, bir savaş ilânına benzer skandal sözleri gazete sayfalarına düşer düşmez, DIE LINKE partisinin ah ne kadar »antisemitik« ve »Yahudi düşmanı« olduğu tartışmaları başlatıldı. Hatta Federal Parlamento'nun bir saatlik oturumu dahi bu konuya ayrıldı.

Her zaman yazar, çizerim: Nasyonaldosyalizm deneyimi ve Holocaust, Alman solunun antisemitizme ve Yahudi düşmanlığına karşı aşırı derecede hassas olmasını gerektirmektedir. Ve bana kalırsa İsrail ve Yahudilik konusunda susması ve en son konuşması gerekenler Almanlardır. Antisemitizme ve Yahudi düşmanlığı dahil, her türlü ırkçılığa, milliyetçiliğe, cinsiyetçiliğe ve ayrımcılığa karşı mücadele vermek, »Sol'un olmazsa olmazıdır. Kaldı ki DIE LINKE bunu her fırsatta vurgulamakta, programatik esası hâline getirmektedir.

Ancak »ağzıyla kuş tutsa« misali, ne yaparsa yapsın, burjuva partilerinin, hatta kendi içerisindeki bazı akımların bu suçlamaları yapmasından kurtulamıyor. Federal Parlamento'daki oturuma neden olan konu, parti içerisindeki bazı kesimlerin, kısaca »BDS« olarak anılan ve İsrail'in işgal altında tuttuğu bölgelerde üretilen malların satın alınmamasını isteyen uluslararası boykot kampanyasını desteklemeleriydi. Bu arada Yahudi düşmanı bir bildirinin provakatorlerce Duisburg parti örgütünün internet sayfasına, parti yönetiminin bilgisi ve izni alınmadan asılması da işin cabası oldu.

DIE LINKE'ye yönelik karalama kampanyasını iki yönden, bir burjuva cephesinden, bir de parti içi akımlar cephesinden ele almak gerekiyor. Burjuva partilerinin saldırılarının ve İsrail'e kayıtsız-şartsız taraf çıkmalarının ardında, elbetteki Almanya'nın dış politik çıkarları yatmaktadır. »Tarihimizden dolayı İsrail devletini korumalıyız ve Yahudi düşmanlığına karşı çıkmalıyız« söylemi bunun kılıfıdır. Aslında Almanya egemenleri tersinden antisemitizmin âlâsını yapmaktadırlar.

Peki, parti içinden gelen eleştirileri nasıl değerlendirmek gerekiyor? Ne olduğunu söyleyerek! Özellikle »hükümet sosyalistleri« olarak anılan pragmatist solcuların »İsrail

devletinin varlığını önkoşulsuz kabul etmeyenler antisemitiktir« ve »regresif antikapitalizm, Amerikan ve Yahudi düşmanlığına neden oluyor« eleştirilerinin sol eleştiri olmadığını, partinin dış politikadaki savaş karşıtı tavrını yumuşatarak, SPD ve Yeşiller'in hükümet ortağı olabilecek olgunluğa geldiklerini kanıtlamaya yaradığını söylemek gerekiyor.

Parti içinden gelen »antisemitiklik« suçlaması sol bir eleştiri değildir, çünkü bu suçlamanın temelinde, dinî esaslara dayanan bir ulus devletin ön kabulü yatmaktadır. Sol duruş, bir Yahudi, Hristiyan veya Müslüman devletin savunulmasını değil, en azından bir demokratik ulus devletin herhangi bir soya, etnik, dinsel veya ulusal kökene dayanmaması gerektiğini savunmayı, Demir Küçükaydın'ın sözleriyle, ulusu politik olmaktan çıkarıp, özele itme mücadelesini vermeyi zorunlu kılmaktadır.

Eğer bir ulus devlet, onyıllardır apardheid politikası uyguluyor, kendi yurttaşları arasında temel hak ve özgürlükler konusunda ayırım yapıyor, militarist şiddetle komşularının toprak bütünlüğünü ihlal ediyor, gayri meşru işgalleri ve yerleşimleri sürdürüyor, Cenevre Sözleşmesi'ni ayaklar altına alarak savaş suçu işliyor, binlerce insanı yargılama olmaksızın hapiste tutuyor, komşu ülkelere saldırıyor, komşu halkların mülkiyetini gasp ediyor, alınan bütün BM kararlarını uygulamayı reddediyor ve daha nice suçu işliyorsa, solcuların bu ülkeye yaklaşımı nasıl olmalıdır? Duyar gibiyim: »Hiçbir şey yapılmıyorsa, en azından hükümetlerimizi, aynı Güney Afrika apardheid rejimine karşı uygulandığı gibi, uluslararası boykot kampanyaları yapmaya, o devletin hükümetini uluslararası arenada izole etmeye ve ambargo uygulamaya zorlamak gerekir« diyorsunuz herhalde.

Bu devletin adı »Libya« olduğunda böylesi bir tavra karşı çıkmaz, »İsrail« olduğunda karşı çıkarsak, bunun neresi »solcu« bir duruş olabilir ki? İsrail devletin ne menem bir devlet olduğunu, henüz iki gün önce başbakan Netanyahu, ünlü silah lobisi AIPAC toplantısında söylemedi mi? »Kudüs, Yahudi devletin bölünmez başkentidir. Filistinliler tarihi değiştirmek istiyorlarsa önce bunu kabul etmelidirler«. Ne Filistinlilerin, ne solcuların, ne de »insanım« demeyi göze alanların bunu kabul etmesi doğru olur mu?

Bırakın savaş kışkırtıcıları konuşsunlar. Kimin antisemitik olduğu, halklar kendi tarihlerini yazdıklarında ortaya çıkacak.

ÇİNKO TABUTLAR GELMEYE DEVAM EDİYOR

4 HAZİRAN 2011

Kuzey Afganistan'ın Tahar eyaletinde bir hafta önce gerçekleştirilen ve iki Alman askerinin yaşamına mal olan bombalı saldırıdan bir hafta sonra, Perşembe günü de Baghlan e-Markasi ilçesinde bir Alman askeri daha öldü. Federal Savunma Bakanı Thomas de Mazière'in geçenlerde FAZ gazetesine verdiği demeçte yaptığı »bu işte ölmek de, öldürmekte var« tespiti realite tarafından her gün teyid edilir oldu.

Aslında asıl teyid edilen, Batı'nın »teröre karşı savaşının« her gün yeniden terör ve ölüm ürettiğidir. Afganistan'a demokrasi götürmek, kadınları özgürleştirmek ve »terörün kökünü kazımak« gerekçeleriyle gerçekleştirilen savaş ve işgal, Afganistan ve komşu Pakistan'da tam tersine neden oluyor.

Geçen Mart ayında Savunma Bakanlığı'nı devralan de Maizière, gerek Federal Parlamento'da yaptığı son konuşmasında, gerekse de en son FAZ demecinde, Alman halkının artık savaşın, Alman askerlerinin »şehit olması« gibi »olağan kurallarına« alışması gerektiğini söylüyor. De Maizière savaşın sadece klasik dış politika aracı olmadığını, aksine iktisat, gelişme yardımı, mali, yaptırım ve komşuluk politikalarının da bir aracı olduğunu vurgulayarak, Alman halkına savaş, bundan böyle »olağan hâl« olarak kabullenmesi gerektiğini söylüyor.

Henüz bir yıl önce eski Federal Cumhurbaşkanı Horst Köhler'in aynen bunları söylemesi nedeniyle istifa ettirildiği düşünülürse, savaş retorığının bugün ne denli etkinleştirilmiş olduğu daha iyi anlaşılabilir. Almanya halkının, çoğunluğun savaş karşıtı olmasına rağmen, bu denli yılgınlık hâlinde olması, bu etkinliğin sayesindedir.

Almanya'nın politikalarının bütünsel olarak militaristleştirilmesi uzun yıllar süren bir toplumsal eğitim(!) sonucunda başarıldı. Askerî müdahaleleri ve saldırı savaşlarını »barış tedbiri« olarak tanımlamak ve böylelikle toplumun büyük bir kesiminin suskun onayını almak, ilk kez 1999 yılında SPD ve Yeşiller hükümetince uygulamaya sokuldu. Günümüzde ise artık Almanya'nın savaflara katılmasını desteklemek, hükümetlere ortak olmanın en temel kuralı hâline getirildi.

Zaten DIE LINKE partisine karşı yürütülen itham ve karalama kampanyalarının en temel suçlaması, »dünya barışı için gerekli olan askerî müdahaleleri kabul etmemesi nedeniyle hükümet olma rüştünü ispatlayamamış olması« söylemi oluşturmakta. Bu eleştiriyi en fazla dile getirenler ise, CDU/CSU-FDP hükümetinden daha şahin davranan SPD ve Yeşiller.

Yani onlara göre savaflara karşı çıkmak, barışçıl bir politika izlenmesini istemek, sorumsuz bir davranış ve DIE LINKE'ye güvenilemeyeceğinin bir göstergesidir.

1999'da muhalefette olan CDU/CSU Federal Meclis Grubu başkanvekili Jürgen Rüttgers ile Almanya Yabancılar Meclisi sıfatıyla yaptığım bir görüşmede bana söyledikleri hâlen aklımda: »Çakır, hiç unutma. Eğer bugün biz iktidarda olsaydık, Kosova savaşına Almanya katılıyor diye dünya ayağa kalkardı. Ama SPD ve Yeşiller iktidarda ve ne sendikalar, ne de barış hareketi ses çıkartıyor«.

Gerçekten de Almanya'nın neoliberal dönüşümü ve politikalarının militaristleştirilmesine bakıldığında, asıl kırılmaların ve daha radikal adımları peşinden getiren »kapı aralamalarının« hep sosyaldemokratların iktidarda olduğu dönemlerde yapıldığı görülebilir. İşte SPD ve Yeşiller hükümetlerinin uygulamaya soktukları bütün adımlar, ardlarından gelen muhafazakâr-liberal hükümetlerce sertleştirilerek, daha ileri götürüldü.

Bu adımların en bariz örneği, Almanya'nın güvenlik ve askerî politikalarını belirleyen »Savunma Politikaları Yönergesi«dir. SPD ve Yeşiller, bu yönergeye »Federal Ordu'nun görevi, serbest dünya ticaretini ve Alman ekonomisinin dünyanın hammadde ve enerji kaynaklarına serbest ulaşımını korumaktır« kuralını yerleştirerek, 1945 sonrası Almanya'sı için bir tabuyu devirmişler ve böylece Anayasa gereğince sadece yurt savunması görevi olan Federal Ordu'nun yeniden yurtdışındaki savaflara katılmasını olanaklı kılmışlardır.

Gerçi Anayasa'da hâlâ Federal Ordu'nun tek görevi, »ülkeyi dışardan gelen askerî bir saldırıya karşı korumaktır« diye yazmakta, ama eski SPD'li Federal Savunma Bakanı Struck'un »Almanya'nın savunması Hindukuş dağlarından başlar« doktrini, Anayasa'yı fiilen geçersiz kılmıştır. Bu doktrin bugün de Maizière tarafından Savunma Politikaları Yönergesi'nin en temel kuralı hâline getirilmiş durumdadır.

Hiç kuşku yok: Alman emperyalizmi, küreselleşen dünyadaki yeni rolüne çok iyi hazırlıklı. De Maizière çekinmeden Federal Ordu'nun muhtemelen Pakistan, Yemen, Somalia veya Sudan'da da göreve gidebileceğini söylüyor. Ve böylece Alman halkına, oğullarının çinko tabutlarda geri dönecekleri haberini veriyor.

Karl Liebknecht I.Dünya Savaşı'nın o kan ve barut kokan günlerinde, 1915 Mayıs'ında, »Asıl düşman kendi ülkemizde!« derken ne kadar haklıymış.

SOL DÜŞÜNMEYİ YASAKLARSA...

11 HAZİRAN 2011

DIE LINKE Federal Meclis Grubu, milletvekillerine ve çalışanlarına karşı skandal bir karar aldı. Geçen gün meclis grubunda alınan kararda, »meclis grubu üyeleri olarak kendimizi Israil-Filistin sorununda tek devlet çözümü için uğraş vermemeye, Israil ürünleri için boykot çağrısı yapmamaya ve bu yılki Gazze Filosu'na katılmamaya yükümlü kılıyoruz« deniliyor.

Böylelikle, yaygın basın da yoğun baskısı sonucu, Alman solu içerisindeki temel ihtilaflardan birisi administratif yöntemlerle derinleştirilmiş oldu. Meclis grubunun bu kararında, grup başkanı Gregor Gysi'nin »istifa ederim« tehditi belirleyici oldu. Şahsen bu kararın, yaygın medyanın DIE LINKE'ye yönelik »antisemitizm« karalamasına karşı alınabilecek en aptalca, en gereksiz karar olduğunu düşünüyorum. Özellikle farklı düşünmeyi yasaklayan bir tutumun, kendisi sol olarak nitelendiren bir partide yeri olmadığını vurgulamak gerekir.

Grup yönetiminin, kararın kabul ettirilmesi için, yukarıdaki cümlelerin önüne »aşırı sağcılığın ve antisemitizmin bugün ve yarın partimizde yeri yoktur. Bu nedenle DIE LINKE Meclis Grubu antisemitik düşüncelere ve aşırı sağcı eylemlere kararlı bir şekilde karşı çıkar« ibaresini yerleştirmesi, tam anlamıyla kurnazlık. Sol için olmazsa olmaz bir tavır karar tasarısı içerisine sokarak, asıl ihtilaf konusu noktaları reddetme olanağı yok edilmiş oldu. Zaten bu nedenle meclis grubunun bir çok üyesi oylamaya katılmadı. Ama bu kararın, parti içerisindeki tartışmaları alevlendireceğini söylemek için müneccim olmaya gerek yok.

Bir kere meclis grubunun partinin politikalarını belirlemeye yarayan bir karar alması sakat. Böylece parti kurultaylarında, meşru delegeler tarafından yürütülecek tartışma ve karar alma süreci sabote edilmiş oluyor. Meclis grubu yönetimi tüm parti adına siyasi bir karar alıyor – bu kabul edilebilecek bir durum değil.

Diğer taraftan, her ne kadar Almanya'da Israil ürünlerine karşı boykotun tarihsel açıdan bir sorun yaratması söz konusu olsa da, neden böylesi bir kampanya mutlak »antisemitizm« olarak nitelendiriliyor ki? Ayrıca aralarında Hannah Arendt, Martin Buber ve Albert Einstein gibi yahudi aydınların olduğu ve bugün dahi Israil'deki bir çok solcunun yer aldığı demokratik tek devlet düşüncesi yanlış olsun. Ne yani, Arendt, Buber, Einstein ve bugünün İsrailli solcuları da mı »antisemitik«?

Başta Gysi olmak üzere, meclis grubu yönetimi, partinin tümüne tek tip düşünce kılıfını geçirmeye çalışıyor.

Bunu yaparken de, kendileri gibi düşünmeyenleri »antisemitizm«le suçluyorlar. Meclis grubu, geniş personel kadrosu, milletvekilleri ve finansmanı ile kuşkusuz partinin en güçlü yapılanması. Ancak bu güç, iktidar hırsı için kullanılır ve farklı düşünenleri aparatın gücüyle cezalandırmaya yönlendirilirse, solu sol yapan en temel değerlere ihanet edilmiş olunur.

»Ulus« ve »ulusal devleti« sorgulayan, Israil'in sadece ulusal değil, »yahudi devleti« olmasına karşı çıkan, Israil devletinin apartheid politikalarını eleştiren ve Israil'de yaşayan herkesin eşit haklı yurttaşı olacağı bir demokratik devleti savunanları »antisemitik« olarak suçlamak; yeni Gazze Filosu'nu, olası yeni Yahudi Pogromları'nın kaynağı olarak görmek, en hafif deyimle devlet aklına teslim olmak demektir. Parti içinde hararetle tartışılan ihtilaf noktalarını böylesi zehirleyici bir adımla bitirmeye çalışmak ise, her türlü parti içi demokrasi anlayışına ters düşen diktatörce bir tavrıdır.

Hükümet sosyalistleri olarak anılan reformcu solcular bu kararla zafer kazandıklarını ve arzu ettikleri SPD-Yeşiller-DIE LINKE hükümet ortaklığına bir adım daha yaklaştıklarını zannedebilirler. Ancak böylesi bir zafer, Pyrrhus Zaferi'nden başka bir şey olamaz. Ve en kötüsü, sadece partiyi değil, Almanya solunun tümünü içinden zor çıkılacak bir kısır döngüye sokacaktır. Aldığım duyurular, parti tabanının bu karara isyan edeceği yönde. Umarım meclis grup yönetimi ve parti yönetim kurulu, parti üyelerinin sesine kulak verir. Umarım, partinin sadece Federal Meclis Grubu'ndan ibaret olmadığını ve solun en temel değerlerini ayaklar altına alan bir tavrın karşılıksız kalmayacağını idrak ederler.

Yarın Türkiye'de genel seçimler yapılacak. Avrupa'dan baktığımızda, Emek, Demokrasi ve Özgürlük Bloku adaylarının tüm güçleriyle çalıştıklarını gördüğümüzde, göğsümüz kabarıyor, gurur duyuyoruz. Başkalarının yaptıklarıyla gurur duyulur mu diyebilirsiniz. Ama Sırrı Süreyya Önder ve Ertuğrul Kürkçü başta olmak üzere, adayların harıl harıl, yorulmak bilmez çalışmalarını gördükçe, gıpta ediyor, gurur duyuyorum. Türkiye sosyalistlerinin barışı, kardeşliği, umudu, emeği ve özgürlüğü temsil eden Blok'a sahip çıkışına, özverilerine ve söylediklerine bakarak, tek kelime ile »Helal olsun sizlere!« diyorum. Özgürlüğe giden bu ilk adımı selamlıyor, tek bir oyun dahi heba edilmemesi için herkesi görev davet ediyorum. 12 Haziran'ın umut dolu günlere açacağı kapıdan geçme dileğiyle, hepimize kolay gelsin!

YİNE SURIYE ÜZERİNE

18 HAZİRAN 2011

12 Haziran 2011 genel seçimlerinden sonra ve bu yazıyı kaleme aldığım saatlerde Türkiye PKK önderi Abdullah Öcalan'ın yapacağı açıklamaya kilitlenmişken, bir başka ülke hakkında yazmak hiç te kolay değil. Ancak Suriye'nin geleceği bir bakıma Türkiye'nin de »iç meselesi« olduğundan, yine Suriye üzerine yazmak doğru olacak.

Suriye, en geç Suriye'li mültecilerin Türkiye'ye sığınmasıyla Türkiye'nin bir iç politika sorunu hâline geldi. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi'nin Türkiye-Suriye sınırında aldığı önlemler, Suriye'li mültecilerin dramının büyüklüğünü şimdiden gözler önüne seriyor. Her ne kadar Suriye Enformasyon (siz bunu dezenformasyon olarak okuyun) Bakanı Adnan Mahmud devlet televizyonundan mültecilere »ülkeye geri dönün« çağrısı yapmış olsa da, mülteci akımının devam edeceği çok açık.

Tüm stratejik değerlendirmelerden bağımsız, Türkiye demokratik kamuoyunun, bilhassa elde ettiği seçim başarılarıyla bizlerin göğsünü kabartan Emek, Demokrasi ve Özgürlük Bloku bileşenlerinin, zaman geçirmeden mültecilerin sorunlarına el atmaları ertelenemeyecek bir zorunluluk. Acilen hükümete, mültecilerin insan onuruna uygun olarak barındırılmalarının, her türlü gereksinimlerinin karşılanacağı ve kendi kaderlerini kendilerinin tayin edebileceği koşullarda yaşamlarını sürdürmelerinin olanaklı kılınması için baskı yapılmalıdır. Bu açıdan DİSK'in, sayıları onbine yaklaşmış olan mültecilerle ilgili olarak bir açıklama yapmış olması ve Hatay'a bir heyet göndermek istemesi son derece anlamlıdır.

Diğer yandan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, önce Salı günü Suriye Başkanı Başer el-Esad ile telefonlaşması ve ardından özel elçi, Suriye eski Savunma Bakanı Hasan Turkmani'yle Ankara'da görüşmüş olması, Türkiye karar vericilerinin, Suriye'nin geleceği ile ilgili olarak belirli hazırlıklar içerisinde olduğunu gösteriyor.

Türkiye'nin »angajmanını«, seçim sonrası biçimlenecek olan iç ve dış politikalar bağlamında okumak yararlı olacaktır. Suriye'deki statükonun değişmemesinin Türkiye'nin de, ABD ile AB'nin de çıkarları ile örtüşmediğini daha önce de yazmıştım. Şimdi, seçim sonrasında ve Kürt hareketinin ulusal bir konferansın muhtemelen 2011 Ekim'inde toplanmasını başarısından sonra Suriye, Türkiye için çok daha yaşamsal bir önem kazanmıştır.

Suriye aynı zamanda uluslararası stratejiler için de belirleyici bir öneme sahip. Bir kere Suriye nüfusunun

etnik ve dinî çeşitliliği, gelişmelerin ne denli bir şiddet potansiyeline sahip olduğuna dikkat çekiyor. Bununla birlikte, olası bir değişimin nasıl bir yön alacağının belirsiz olması, Orta Doğu'nun bütünü açısından ciddi bir altüst oluş tehlikesini taşıyor, ki Suriye'nin 15 Mayıs ve 5 Haziran 2011'de Golan Tepeleri'nde ölümlerle sonuçlanan protestolara izin vermesi, komşulara ve uluslararası güçlere verilen bir »ortalığı karıştırırım« sinyalıdır. Despotik Suriye rejimi, İran'ın bölgedeki etkisini sınırlayabilen tek güç olarak, ülkenin bu stratejik önemini kendi geleceği açısından kullanmak istiyor.

»Suriye'de emperyalizmin ve gerici güçlerin parmağının olduğu, henüz Çarşamba günü Mezze'de büyük bir yürüyüşle Esad'ın desteklendiğini ve ülke nüfusunun çoğunluğunun ayaklanmalara katılmadığını« belirten itirazların geldiğini duyar gibiyim.

Öncelikle rejimden nemalanan orta katmanların ve sermaye çevrelerinin ikâmet ettiği Mezze'de, Esad karşıtı bir yürüyüşün beklenemeyeceğinin altını çizmek lazım. Diğer yandan, nüfusun çoğunluğunun sessiz olmasının, rejimin despotik ve antidemokratik yapısını değiştirmediklerinin de. Kendi yurttaşı olan Kürt nüfusa yurttaşlık haklarını tanımayan, nüfus kâğıdı dahi vermeyen bir rejimin neresi savunulabilir, anlayabilmiş değilim doğrusu.

Peki bu durumda nasıl davranmak gerekir? Özellikle Kürt hareketi ve Türkiye'de solun ana akımı olmaya aday Blok bileşenleri nasıl davranmalı? Öncelikle baskıların ve devlet şiddetinin sonlandırılması, onbini aşkın politik tutuklunun serbest bırakılması, eşitlikçi, özgürlükçü, seküler ve tamamiyle demokratik koşulların gerçekleştirilmesi talep edilmeli; ülke nüfusunun bütünü için, insanların etnik veya dinî kökenlerine bakılmaksızın, sosyal ve demokratik hukuk devleti esaslarının sağlanması temel istem olarak ifade edilmelidir. Suriye'deki gelişmeler, bölgenin bütününe kapsamı gereken bir Demokratik Özerklik ve Demokratik Konfederalizm programının hayata geçirilmesini savunmak için önemli bir fırsattır.

Kanımcı şu gözden kaçırılmamalıdır: Türkiye 15 Haziran sonrasında hangi rotaya girerse girsin, Suriye her halükârda başat rol oynayan bir faktör olacaktır. Gerek Kürtlerin ulusal birlik çalışmaları, gerekse de TBMM'nde ana muhalefet rolünü üstlenmek zorunda olan Blok bileşenleri açısından, salt Türkiye sınırları içerisinde kalacak politikalarla ilgilenmek ve Suriye'yi dikkate almamak, küçümsenemeyecek bir stratejik hata olacaktır.

NERESİ DOĞRU?

25 HAZİRAN 2011

Avrupa basını izleyenler, Batı'nın Türkiye konusunda son derece ilgisiz olduğu kanısına katılabilir. 12 Haziran Genel Seçimleri'nin ardından medyada, biraz AKP'nin artan özgüvenine hayıflanarak, biraz da »modernleşme çabalarını« överek seçimlerden bahsedildi. Bir kaç gün sonra ise, Türkiye hakkındaki haberleri »ara ki, bulasın« durumunda kaldık.

Bu, Avrupa hükümetlerinin, bilhassa Alman hükümetinin Türkiye politikasında bir değişiklik olmadığını gösteriyor. Kendi stratejik çıkarları doğrultusunda Türkiye'deki devlet politikalarına eskiden olduğu gibi, bundan sonra da destek çıkacakları çok açık. O açıdan, Türkiye'deki antidemokratik uygulamalar konusunda Avrupa'dan bir müdahale gelebileceğini beklemek son derece büyük bir naiflik olacak.

Türkiye'deki yeni statükonun temsilcisi olan AKP ise bunu çok iyi biliyor. Seçim öncesi ve süresi boyunca kullanılan şoven-milliyetçi söylemin getirdiği oy desteği, AKP'nin yeni iktidar döneminde otokratik bir sistemi yerleştirme yönünde bir siyaset izleyeceğine işaret ediyor. Görüldüğü kadarıyla başbakan Erdoğan ve yakın çevresi, »kontrollü bir çatışma« ile tasfiye politikalarını sürdürebileceklerine inanmış gibi. AKP grup başkan vekili Bekir Bozdağ'ın Perşembe günü yaptığı basın toplantısında verdiği sinyaller, maalesef başka bir sonuç göstermiyor.

Bozdağ, milletvekilliği düşürülen Hatip Dicle ile 2002'de benzer bir durumda milletvekili seçilen Erdoğan'ın durumunun aynı olmadığını ifade etti. Dicle'nin durumunu kendince »hukuk« temelinde değerlendiren Bozdağ, önemli bir ayrıntıyı gözden kaçırıyor. Bir örnekleyici çalışayım.

Hikâyeyi bilirsiniz. Adamın biri, bir sohbette çok bilmişliğini kanıtlamak için anlatmaya başlamış: »Bir keşiş, deniz kenarında, tam da kızını kurban edeceği sırada Mikail isimli melek gökten bir keçi getirdi...« Sohbette edenler arasında bulunan bir bilge kişiye »doğru değil mi« anlamında bir bakınca, bilge kişi başlamış adamı paylamaya: »Bre adam, söylediklerinin neresini düzeltelim? Bir keşiş dediğin, Hazreti İbrahim idi! Deniz kenarı değil, dağlık arazideydi. Kızını değil, oğlu İsmail'i kurban edecekti... Meleğin adı Mikail değil, Cebrail'di ve gökten indirdiği keçi değil, koyun idi!«

Şimdi Bozdağ, »Erdoğan'ın durumu ile Dicle'nin durumu aynı değil« derken, Dicle'nin mahkûm edildiğini ve infazının gerçekleşmesi gerektiğini, bu nedenle de »adaylık ehliyetinin« olmadığını ve hukukî açıdan düzeltilemeyeceğini vurguluyor. Söz konusu olan mah-

kûmiyet, yeni statükonun parçası olan yargı tarafınca, bir konuşma nedeniyle, yani bir düşüncenin ifade edilmesiyle verilmiş bir mahkeme kararına dayanıyor. Hatip Dicle'nin mahkûmiyet kararının »hukukî« değil tam anlamıyla siyasî bir karar olduğunu, hukukçu olmayanlar bile anlayabilir.

Bozdağ'ın getirdiği gerekçelerin tek tek hepsinin hukuksal olarak yanlış olduğu kanıtlanabilir. Ama düzeltmeye kalksak, önce »neresi doğru« dememiz lazım. Kanımca burada asıl söz konusu olan, hukuksal bir tartışma değil, Bozdağ'ın »hukuku« öne sürerek verdiği sinyaldir, ki bu sinyal, AKP'nin kontrol altında tutabileceğini zannettiği bir kriz ve çatışma ortamını göze aldığına yöneliktir. Diğer AKP'lilerin »çözüm için adım atılabilir« biçiminde verdikleri demeçler, bizzat AKP grup başkanvekili tarafından geçersiz kılınmıştır.

Peki, yeni statükonun karar vericilerinin göze aldıkları »kontrollü kriz« gerçekten de »kontrol« altında tutulabilecek mi? Yapılan araştırmalarla kanıtlanan ciddi toplumsal ayrılmalar, Kürt halkının hakları konusunda geri adım atmayacak kadar kararlı olması ve AKP'nin şoven-milliyetçi söylemiyle zehirlenmiş olan politik atmosfer, olası bir toplumsal krizin ve akabinde yeniden alevlenmesi muhtemel savaşın hiç bir şekilde kontrol altına alınamayacağını, tam aksine, hiç bir gücün durduramayacağı son derece kanlı bir süreci tetikleyebileceğini göstermektedir.

Böylesi bir durumda Avrupa'nın sessiz kalacağı çok açık. O açıdan, bu kanlı sürecin başlaması ancak »sokağın« ve gücünü »sokaktan« alan Emek, Demokrasi ve Özgürlük Blok'unun göstereceği direnç ile engellenecektir. Blok bileşenlerinin »çözüm olana kadar milletvekillerinin TBMM'ne gitmeme« kararı, kimi solliberalin tanımladığı gibi »parlamentodan kaçmak« veya »vekâleti terk etme« değil, meşru ve bir o kadar gerekli bir tavidir. YSK'nun aldığı kesin karardan sonra, Ahmet Türk'ün ifade ettiği »ya hepimiz, ya hiç« söylemi bence vazgeçilemeyecek olan bir kırmızı çizgi hâline gelmiştir. Artık mesele Hatip Dicle meselesi olmaktan çıkmış, ülkenin ve dolayısıyla bölgenin geleceğini belirleyecek bir yol ayrımında karar verme meselesi olmuştur.

Öyle ya da böyle, artık hiç bir şey eskisi gibi olmayacak. AKP'nin Avrupalı müttefikleri Erdoğan ve hükümetini, kendilerini de içine çekecek bir girdaba girmemesi için ikna edebilirlerse, ne âlâ. Yoksa bu ateş herkesi yakacak!

KAPİTALİZM VE DEMOKRASİNİN SINIRLARI

2 TEMMUZ 2011

Kapitalizm ve Demokrasi – ateşle barut gibi, yanyana var olmaları olanaklı değil. Biri var ise, öteki yok demektir. Kapitalizmin olduğu yerde, demokrasi göstermelik olur. Gerçek demokrasi ise, var olabilmesi için »insanın esirleştiği, hor görüldüğü, sömürüldüğü tüm koşulları« ortadan kaldırmak zorundadır.

Karl Marx'ın »kategorik emrine« dayanan bu tespitin ne denli geçerli olduğunu Yunanistan'daki son gelişmeler yeniden kanıtladı. IMF, AB ve Avrupa Merkez Bankası Yunanistan Parlamentosu'nun hükümlerini ellelerine geçirmiş durumdadır. Uluslararası mali piyasaların kârlarını güvence altına almak için ülkeyi yangın yerine çevirdiler.

Almanya'nın tanınmış gazetelerinden Frankfurter Allgemeine Zeitung'un baş makalesinde bu durum çok açık olarak belirtiliyor: »Yunanistan belirli bir süre için sadece sınırlı bir demokrasi olacak. Yunanistan halkı kimi seçerse seçsin, gerçekte hiç bir şeyi değiştiremeyecek«. Baş yazar Michael Martens, Yunanistan hükümetinin »AB içerisinde başka üye devletlerin vermediği kadar devlet egemenliğini terk ettiğini« vurgulayarak, demokrasinin rafa kaldırılmasını »istikrar« için bir gereklilik olduğunu söylüyor.

Zaten Yunanistan hükümeti de farklı bir şey söylemiyor. Maliye Bakanı Evangelos Venizelos, »biz, ancak bize söyleneni ve bize izin verileni yapıyoruz« diyerek, hükümetinin iflasını açıkladı bile. Peki, hükümet egemenlik haklarını niye terk ediyor? AB ve IMF'nin vereceği 12 milyar Avro'luk yardım için. Bu yardımın önkoşulu da ülke tarihinde görülmemiş bir sosyal yıkım »paketini« yürürlüğe sokmak. Ve geçen Çarşamba günü yapılan oturumda 298 milletvekilinin 155'i dikte edilen koşulları kabul ederek, bizzat Yunanistan Parlamentosu ülkeyi uluslararası mali piyasaların boyunduruğu altına soktu.

Başbakan Giorgos Papandreou, kabul edilen »paketin«, ülke ekonomisinin istikrarını ve büyümesini »garanti altına alacağını« söylüyor. Hoş, söylemesi kolay. Kriz deneyimleri, istikrar ve büyümenin pek bir garantisinin olmadığını, ama faturanın her halükârda yoksul ve emekçi halk kesimlerine çıkartılacağını bilmem kaçınıcı kez kanıtlamış durumda. Bu kez kabul edilen »paketin« de etkisinin ne olacağını öngörmek için ekonomist olmaya gerek yok, çünkü verilen »ilaç« hastayı kurtarmaktan çok, ölüm döşegine yatıracak.

Aslına bakılırsa Yunanistan Parlamentosu'nun böylesi bir kararı alması zorunlu değildi. Çekirdek Avrupa da, IMF de Yunanistan'a, uluslararası mali piyasalara olan

borçlarını ödeyebilmesi için yardım etmek zorunda olduklarını biliyorlar. Çünkü Yunanistan'ın borçlarını ödeyememesi, elbette ülkeyi zora düşürecek, ama AB para birimi Avro'nun da temellerini çatırdatacak bir »domino etkisi« de yaratacaktı. Bu nedenle Yunanistan Parlamentosu'nun aldığı karar AB ve IMF'de sevinçle karşılandı. Almanya şansölyesi Angela Merkel, kararın alınmasından 20 dakika sonra basının önüne çıkarak sevincini gösterdi.

Yunanistan halkı ise kararı kabullenmek istemediğini her gün sokaklarda gösteriyor. Parlamentodaki muhalif Yunanistan Komünist Partisi KKE, sol birlik partisi SYRIZA ve sendikalar, protestocularla birlikte hareket ediyorlar. Gerçi hükümet kararlı gibi gözüktüyor, ama protestoların daha da yayılması olası. Umarım, Yunanistan halkının sokakları boşaltmama iradesi güçlü kalır ve hükümeti geri adım atmaya zorlayabilir. Artık bundan sonra neler olacağını önümüzdeki günler ve aylarda göreceğiz.

Ancak Yunanistan'a bakarken, özellikle Türkiye'de bazı gözlemcilerin yaptığı gibi, gizli gizli sevinerek »oh olsun« ruh hâline pek kapılmamak gerekir. Türkiye'nin cari açığı ve »sıcak yabancı sermayenin« bir korku nöbeti sonrasında ülke dışına çıkması, başbakan Erdoğan'ın böbürlene böbürlene anlattığı yüzde 11'lik büyümeyi çok çabuk sonlandırabilir. O zaman, Arap sermayesini çekebilmek için »din kardeşliği« safasası da işe yaramayacaktır.

Artık Yunanistan'dan öğrenme vakti geldi. Yunanistan'daki gelişmelerin en önemli öğretisi, demokrasinin ancak halkın egemenliğinde gerçek demokrasi olabileceğidir. Gerçek demokrasinin olmadığı yerlerde de, yüzde 50 oy oranının dahi hükümet etmeye yetmeyebileceğidir.

Yunanistan kaynıyor. Türkiye'de de illa böyle olacaktır demiyorum, ama illa demokrasi olacaksa, inatla »sokağa« çıkmak gerekecek. Sınırlı demokrasiyle yetinmek isteyenler, hükümetlerin iyi niyetini bekleyebilir. Gerçekçi olanlar ise, kapitalizmde iyi niyetin işe yaramadığını, dönüşümlerin güç dengelerine bağlı olduklarını bilirler. Ve dünyada hiç bir gücün, örgütlü halkın direnişine karşı dayanamayacağını. İşte »sokak« bu yüzden önemlidir.

DAĞDAN İNMEK Mİ, DAĞIN İNMESİ Mİ?

CENGİZ ÇANDAR'IN TESEV İÇİN KALEME ALDIĞI RAPORUN ELEŞTİREL BİR OKUMASI
8 TEMMUZ 2011

Gazeteci ve yazar Cengiz Çandar'ın »Dağdan İnış – PKK Nasıl Silah Bırakır? Kürt Sorunu'nun Şiddetten Arındırılması« başlığı altında TESEV için hazırladığı rapor hayli tartışıldı, tartışılıyor da. Raportör ve TESEV, raporun »karar vericilere yol gösterici bir işlevi« olduğunu vurguluyorlar ve rapor sayesinde »Kürt Sorunu'nun şiddetten arındırılarak nihai çözümüne kavuşturulmasıyla, bu içerikteki çalışma ve raporların gereğinin kalmamasını« umduklarını belirtiyorlar.

Rapor, kullanılan dil ve Kürt Sorunu'ndaki mevcut paradigmanın geçersizliğini savunması, bu noktada şimdiye kadar resmi dilde kullanılmamış ifadelerle yer vermesiyle dikkat çekiyor. Yapılan tespitlere ve önerilere yüzeysel bakıldığında, şiddetten arındırılmış bir dille bir soruna yaklaşıldığı izlenimini veren raporun, eleştirel, özellikle »sol« bir okumayla ele alındığında ise bir hayli sorunlu olduğu ortaya çıkıyor.

Bir kere raporun asıl sorunlu olan yanı, »o halde PKK'nin silahları nihai olarak susturması, bir başka deyişle "dağdan iniş" nasıl sağlanacaktır?« sorusunu sorarak başlamasıdır. Bu şekilde asıl sorulması gereken temel soru, yani başta Kürt Sorunu olmak üzere, ülkenin boğuştuğu tüm sorunları tetikleyen Türkiye'nin yapısal kurgusunun sorgulanması es geçilmekte, PKK'nin dağdan indirilmesinin Kürt Sorunu'nu çözecek yegâne yol olduğu telkin edilmektedir.

Çandar »Çünkü PKK çözülmeden, ve dolayısıya onun tartışmasız ve rakipsiz 'tek otoritesi' konumundaki Abdullah Öcalan'ın durumu ele alınmadan ve PKK'nin silahları bırakması sağlanmadan, Kürt Sorunu'nun çözülmesi imkansızdır« kesin tespitiyle devlet paradigmasına bağlı kalıyor ve güya yeni paradigma olarak »PKK'nin silahsızlandırılmasını« öneriyor.

Ana mantık: »Talimatla çöz!«

Raporun ana mantığının vurgulanması için sıkça Abdullah Öcalan'ın tek karar verici olduğu kanıtlanmaya çalışılıyor. Örneğin 16. sayfada »Öcalan, PKK'nin tartışmasız ve rakipsiz lideri konumunu 'ağırlaştırılmış müebbet hapis hükümlüsü olarak pekiştirmiş ve PKK'nin silahlı mücadelesinin son bulması konusunda nihai karar mercii durumuna gelmiştir« diyerek, bunun altı çiziliyor. Öncelikle bilimsel metodolojiye dayandığını iddia eden bir rapordan, Abdullah Öcalan'ın mahkumiyetine sebep olan Türkiye hukuk sistemini de bir biçimiyle evrensel hukuk ve demokratik hukuk devleti esasları ile karşılaştırma yaparak kısa bir değerlendirmeye almasını beklemenin yanlış olmadığını vurgulamak gerekir. Rapor mahkumiyeti, başta TMK olmak üzere

mahkumiyete neden olan yasaları ve muhakeme biçimini hiçbir şekilde sorgulamıyor. Halbuki böylesi bir sorgulama, en azından burjuva demokrasilerinin hukuk normları açısından yapılacak bir karşılaştırma, kuşkusuz raporun bilimselliğine katkı sağlardı.

Çandar'ın Abdullah Öcalan konusunda yaptığı liderlik tespiti muhakkak ki yanlış bir tespit değil. Ancak Çandar Abdullah Öcalan'ın verdiği veya vereceği kararlarda Kürt halkı içerisindeki farklı dinamiklerin ve bilhassa Kandil'in ne kadar önemli olduğunu, Öcalan'ın görüşlerini geliştirirken bölgedeki gelişmeleri ve tarihsel bağlantıları ne denli önemseydiğini hiç dikkate almıyor. Böylelikle devlet tarafından da telkin edilmeye çalışılan »lider kültü«, »İmralı'nın talimatlarıyla hareket ediliyor« söylemi güçlendirilerek, Öcalan ve Kürt siyasi hareketi arasındaki, birbirlerini karşılıklı olarak etkileyen ilişkinin önemi yok sayılıyor.

Bu noktada rapora karşı bazı çekincelerini ifade eden Nuray Mert'e kulak vermek gerekir: Mert »Ancak bir lideri lider yapan temel etkenin onun toplum ile kurduğu iletişim, yani adına itiraz ettiği toplumun sesini duyurma kabiliyeti olduğunu unutmamak gerekir. Aksi halde, liderleri toplumların 'durdur yolda tapındığı' ve her söylediklerini dikte edecek birer 'buyrukçu' olarak görme hatasına düşeriz. O nedenle (...) Öcalan'ın sembol olarak yerini ve kilit rolünü hesaba katmak başka şey, bunun üzerinden hesap yapmak başka...« diyerek, raporda »Talimatla hareket etsinler, mesele çözülsün« mantığının aldığı merkezi konuma dikkat çekiyor. Mert son derece haklı, çünkü »PKK, BDP, Kürtler İmralı'daki caninin talimatlarıyla hareket ediyorlar« demek ile, »Öcalan emir versin, bu iş çözülsün« demek arasında hiç bir fark bulunmamaktadır. Ve raporda bu mantık bir kırmızı çizgi gibi baştan sona değerlendirmeleri belirliyor.

Önerilen paradigmanın neresi »yenı« ?

Çandar'ın »yeni paradigma« olarak sunduğu ve PKK'nin artık »Son Kürt İsyanı« olarak algılanması gerektiği tespiti de bir hayli sorunlu. Bir kere ABD ordusunun Stratejik Araştırmalar Enstitüsü gibi devlet aklını temsil eden kurumları referans olarak göstererek yapılan »isyan« ve »terörizm« tanımları izafidir, çünkü devletlere egemen olan aklın koydukları siyasi tanımlamalardır. Bu açıdan raporu, bir devletin »Güvenlik Siyaseti« için hazırlanmış olan bir metin çerçevesinde okumak yanlış olmayacaktır, ki bu da raporun bilimsel tarafsızlığı olmadığını kanıtlamaktadır.

Burada sözü gene Nuray Mert'e verelim: »PKK öncülüğündeki hareket, kendinden önceki isyan

hareketlerini 'feodal' çerçevede ve ölçekte kalan hareketler olarak değerlendirerek yola çıktı. Bu çıkış, hareketin, sol siyaset bakışına dayalı ve sınıfsal dinamikleri vurgulayan bir hareket olması çerçevesinde değerlendirilebilir. Ancak bu çıkış aynı zamanda, hareketin 'ulusçu' karakterinin de ne deni 'modern' bir anlayışla yola çıktığını ve kendinden öncekilerden bu noktada ne kadar farklı olduğu gerçeğine işaret ediyordu. (...) O nedene, bu 'Kürt isyanı' tabiri ve anlayışı yerine, 'Kürt siyasal hareketi' tabiri ve anlayışını koymayı daha doğru buluyorum.»

Kanımca Nuray Mert iki temel noktada getirdiği çinkeler ile raporun özünü ve Kürt Sorunu'nun çözümünü için taşıdığı sağlıklı bakış açısını ortaya çıkarmış. Bu da raporda yer alan »yeni paradigma« anlayışının aslında »yeni« olmadığını, tam aksine günümüz kapitalizminin yeni güvenlik siyaseti paradigması olduğunu göstermektedir.

Getirilen »isyan« tanımı olunca, bu tanımın mantıksal sonucu da »isyanın sona ermesi / erdirilmesi« olmakta ve Kürt siyasî hareketinin toplumsallaşarak (N. Mert) ileri sürdüğü siyasal ve toplumsal talepler ile Fırat'ın doğusundaki toplumsal dönüşüm bütünüyle yadsınmaktadır. Kürt Sorunu'nun gerçek çözümünü olanaksızlaştıran ise, tam da bu yadsımadır.

Gerçi Çandar raporunda örneklerle PKK'nin sol arka planını teslim etmekte ve 1995 sonrası değişimine atıfta bulunmaktadır, ama PKK'nin ve dolayısıyla Kürt siyasî hareketinin bugüne kadar gerçekleştirdiği dönüşümünü, Kürt halkının modernleşmesine yol açan etkinliğini, bölgedeki radikal demokrasi deneyimlerini ve parlamento – sokak – yerel demokrasi bütünselliği ile bu bütünselliğin »Kandil« üzerinde olan etkisini göz ardı ederek, güya psikolojik çözümlemelerle demagojik telkinlere başvurmaktadır. Aslına bakılırsa, mantık silsilesi içerisindeki tutarlılık (!) da başka bir sonuca yol açmamaktadır. Güvenlik siyaseti paradigmasının »isyan« ve »talimatla hareket eden örgüt« tanımlamaları, kalkışmalara karşı uygulanması gerekli görülen devlet tedbirlerinin teorik temellerini koyan enstitülerin yaptıkları gibi »isyanın psikolojik boyutunu« örneğin bir Bejan Matur'dan yapılan alıntılarla açıklamaktan ve »lider kültü«, »güvercinler – şahinler« ve »kutsal üçleme« gibi propagandatif ayrımlarla güya iç dinamikler analizini yapmaktan başka bir yol da bırakmamaktadır.

Raporun 40. ve 83. sayfaları arasında kalan bölümleri tek tek ele almak hayli çekici gelse de, bazı tarihsel süreçleri aktarmaları ve raporun ana mantığını gerekçelendirmeye yönelik olmalarından dolayı, bundan vazgeçmek gerekti. Hoş, bu bölümün »Çözüm aracı olarak müzakere« gibi, Kürt siyasî hareketinin temsilcilerince de ifade edilen bir taleple başlaması, yüzeysel olarak bakıldığında, Türkiye'de Kürt Sorunu bağlamındaki tartışmalarda önceki yıllara nazaran »ezber bozulmaya başladı« umutlarını yeşertebilir. Belirli konuların nihayet konuşulabildiği elbette teslim edilmeli – aynı TESEV'in ve raportörün iyi niyetli olmaları gibi. Ancak »ezber bozulmasının« ya da herşeyin artık konuşulabilir olmasının devlet büyüklerinin tanıdığı bir lütuf veya gerçekleri kabullenmeleri nedeniyle olmadığı, Kürt siyasî hareketinin toplumsallaşmasının ve fiili radikal demokrasi uygulamalarının dayattığı bir sonuç olduğu unutulmamalıdır.

Cengiz Çandar bu gerçeğe hiç değinmeden, devletteki karar vericilerin PKK'nin dağdan inmesini sağlamak için Abdullah Öcalan ile »müzakereye« oturmasını önermektedir. Doğru, Kürt siyasî hareketinin temsilcileri de aynı talepte bulunmaktadır. Ancak Çandar'ın »müzakere« anlayışı ile Kürt siyasî hareketinin müzakere anlayışı ve »nelerin müzakere edileceği« aynı şeyler değildir.

Çandar, raporunun 55. sayfasında Pratik Sonuçlar başlığı altında, »Devlet-Abdullah Öcalan görüşmelerinden« çıkarılması olanaklı olan genel sonuçları şöyle sıralamakta:

»1. İmralı'da Abdullah Öcalan ile sürdürülen diyalog, sorunu nihai olarak çözme amacına yönelik müzakereye dönüşmelidir;

2. Söz konusu amaçla yürütülecek müzakereler, Abdullah Öcalan'ın geleceği üzerine görüşmeyi de içermelidir;

3. Müzakere sürecinde, PKK'nin bölünmesi ya da zayıflatılması taktikleri üzerine yoğunlaşmaktan kaçınılmalıdır. Zira bu denenmiş ve sonuç vermemiş bir yaklaşım olmuştur. PKK'nin bölünmesi ya da zayıflatılması üzerine kurgulanacak bir müzakere yöntemi, gerek örgüt içinde bütünleşme ve dayanışmayı artıran bir sonuç verdiği ve tersine şiddet tırmanışını teşvik ettiği ve gerekse Abdullah Öcalan'ın üzerinde tasarlanan biçimde sonuç vermediği için, uygulanmamalıdır. (Bu tasarlanan sonuç alınsaydı, uygulanabilirdi diye okunabilir mi acaba?)

4. Bunun yerine, Abdullah Öcalan'ın örgütsel bütünlüğe sahip bir PKK üzerindeki otoritesini 'dağdan iniş'e' yöneltecek mekanizmaların kurulması üzerinde durulmalıdır.»

Yüzeysel bakıldığında hepsi »doğru« olarak tanımlanabilecek genel sonuçlar da, ne yazık ki aynı mantığın bir devamıdır. Sonuç olarak Abdullah Öcalan'ın bir »mesih« gibi buyrukta bulunması ve »PKK'nin dağdan inmesiyle« Kürt Sorunu'nun nihai çözümüne kavuşacağı beklenmektedir.

Öneriler iyi, ama...

Cengiz Çandar raporunu »dağdan inişi« sağlamak amacıyla bir dizi öneri ile bitirmiş. Önerilere baktığımızda, bunların Abdullah Öcalan'ın devlet yetkililerine verdiği ve 15 Ağustos 2009 tarihli Yol Haritası'nda yer alan »Demokratik Çözüm Planı« ile benzerlikler dikkat çekiyor.

Abdullah Öcalan sunduğu demokratik çözüm planının ana hatları üzerine devletin tüm kurumlarıyla hükümetin mutabakatının oluşması ve Kürt tarafı ile demokratik güçlerin de desteğinin alınması koşuluyla Birinci Aşama olarak şunları öneriyor: »PKK'nin çatışmasızlık ortamını kalıcı olarak ilan etmesi. Bu aşamada tarafların provokasyonlara gelmemeye, güçleri üzerindeki kontrolü sıklaştırmaya, kamuoyunu hazırlamaya devam etmeleri gereklidir.«

Öcalan »Demokratik Çözüm Planı« der ve bu planın ana hatları üzerinde geniş bir mutabakatı zorunlu görürken, Çandar'ın raporunda çözüm olarak salt »dağdan inişe« odaklanması ve »demokratik çözümü« anmaması dikkat çekici. Mandela ile yapılan bir karşılaştırma ile bağlantılı olarak »PKK'nin zayıf konumda müzakereye

çekilmesi» yaklaşımı da, alıntı yaptığı güvenlik siyaseti enstitülerinin yaklaşımlarıyla örtüşüyor.

Çandar'ın önerilerini »12 Haziran seçimlerinden sonra yeni anayasa sürecinde Öcalan'ın yol haritasının modifiye edilerek ve rütuşlarla gündeme getirilmesi« varsayımı üzerine kurgulamış. Tarihinde görülmemiş bir krizle yeni yasama dönemine başlayan TBMM ve böylesi bir mecliste seçilmiş bir AKP hükümetinin bugünkü yaklaşımlarına baktığımızda, bu varsayım pek gerçekçi olarak görünmemektedir.

Bununla birlikte »Tek Devlet« olunamaması eleştirisinin de ne kadar maddi temeli olduğu üzerine düşünmek gerekiyor. Elbette »devlet« içerisindeki karar vericilerin belirli konularda farklı düşündükleri doğru, ancak »devlet tek sesli konuşmuyor«, »hükümet niyetli, ama asker karşı«, »AKP askeri vesayeti yıktı« gibi kimi sol liberalin de dile getirdiği söylemlerin, eğer »devletin« ne olduğu konusunda hemfikir isek, doğru bir yanının olmadığını vurgulamamız gerekir. Burada devlet teorisini tartışmalarına gerek yok - »devlet« üzerine kaleme alınan onca külliyata, en azından Johannes Agnoli'nin »devlet« üzerine yazdıklarına bakmak, burjuva devletin her zaman »tek devlet« olduğunu görmemize yardımcı olacaktır.

Burada bir parantez açarak, Çandar'ın yeni anayasa süreci varsayımı hakkında bir not düşmek gerekir. Bir kere 12 Haziran 2011 Genel Seçimleri AKP'nin Yeni Devlet Partisi konumuna geldiğini ve bu konumunu da milliyetçi-muhafazakâr Türkiye toplumunun ezici çoğunluğuna onaylattığını teslim etmek gerekiyor. Seçimlerden »AKP derin devlete geri adım attırdı« sonucunu çıkartmak yerine, devlet AKP'ni ele geçirdi sonucunu çıkartmak daha doğru olacaktır. Bununla birlikte, temeli 1908'de atılan ve hâlen varlığını devam ettiren askeri – bürokratik vesayet rejiminin sadece şekil değiştirdiğini görmeliyiz. Üniformalı kapitalistler olarak da nitelendirilen ordu yönetiminin politik, hukuki ve iktisadi (sadece OYAK'ı veya silah alımında söz sahibi olan Türkiye Mehmetçiği Güçlendirme Vakfı'nı anmak yeter) imtiyazlarında değişiklik söz konusu değil. Ordu yönetimi ve kısmen AKP'nin eline geçen yargı bürokrasisi, »devlet« kararlarında hâlen etkin rol oynamaktadırlar. Türkiye'nin dış politikasının ve »güvenlik siyasetinin« belirleyici aktörü hâlen ordu yönetimidir. Genelkurmay başkanlarının eskiden olduğu gibi ikide bir kamuoyu önüne çıkıp, görüş belirtmiyor olmaları, bu gerçeği değiştirmemektedir.

Değişen, 2002 AKP'sidir. Farklı islamcı, islamist ve muhafazakâr kesimleri bir koalisyonu olarak yola çıkan ve iktidara gelmeden, vesayet rejimine karşı »islamî« çekinceler koyan AKP, bugün (İhsan Eliaçık'ın deyimiyle) »kapitalizme abdest aldırılmış«, neoliberal politikalarını ve emperyalist müdahale savaşlarının kabullenilmesini »müslüman ülke yönetiminin bir gereği« (Cihan Tuğal) olarak kendisini destekleyen müslüman kitlelere telkin etmiştir. Kapitalizmi islamî referanslarla meşrulaştıran ve neoosmanlıcı emperyal hırsları ordu yönetiminin »güçlü ordu, güçlü Türkiye« politikaları ile birebir uyuşan AKP, aldığı kitle desteği ile askeri – bürokratik vesayet rejiminin en güçlü taşıyıcısı hâline gelmiştir. (AKP'nin bu değişimi ile ilgili bilgileri C. Tuğal'ın »Pa-sif Devrim-İslamî Muhalefetin Düzenle Bütünleşmesi« başlıklı kitabında bulabilirsiniz)

Bu açıdan, »tek devlet olunamıyor« söylemi, bunların ve yeni anayasa sürecinin kozmetik rütuşlardan ileri gidemeyeceği gerçeklerinin üstünü örtmeye yaramaktadır. Zaten Öcalan da bunu bildiği için demokratik çözüm planının ana hatları üzerinde sadece »devletin temel kurumlarıyla hükümetin mutabakatının oluşmasını« yeterli görmemekte ve Kürt tarafı ile demokratik güçlerin desteğinin alınmasının zorunlu olduğunu vurgulamaktadır. Bunların gerçekleşmesi, Öcalan'ın »muhtemel uygulamalar – aşmalar«ının ön koşuludur.

Çandar da önerilerine »güven ortamının yaratılması« ve »KCK Dava'sından tutuklananların 'büyük bölümünün' serbest bırakılması ve davanın düşürülmesi« talebiyle başlamaktadır. Ayrıca TCK ve TMK'nda da değişiklikler önermektedir. Her ne kadar »neden sadece tutuklananların büyük bölümü serbest bırakılsın da, hepsi değil!« diye sormak yerinde olsa da, Çandar'ın önerilerinin uygulamaya sokulması zorunlu adımlar olduğunu vurgulamak gerekir.

Bu tespit Çandar'ın, operasyonların durdurulması ve »eylemsizlik« durumunun kesinlik kazanması; garantör olarak bir »komisyonun« kurulması; seçim barajının yüzde 10'un altına çekilmesi; yeni anayasa ve yeni vatandaşlık tanımı; Kürtlere yeni bir »statü« kazandırılması; Abdullah Öcalan'ın çözümün partneri olması ve orta vadede serbest bırakılması ve »dağdakiler« için aşamalı af gibi yedi noktada sıraladığı talepler için de geçerlidir. Çandar'ın önerilerini hazırlarken Öcalan'ın ve Kürt siyasi hareketinin taleplerinden faydalandığı, bunlara atıfta bulunduğu çok açık olarak görülmekte. Aslında bunlar gayet de yerinde olan ve makul bir »devlet aklının« kabul edebileceği cinsten önerilerdir.

Ama her zaman olduğu gibi, »şeytan detayda saklı«. Bir kere önerilerin hayata geçmesi, salt Kürt Sorunu'nun çözümünün değil, burjuva demokrasilerinin olmazsa olmaz şartlarıdır. Velev ki Kürt Sorunu olmasaydı bile, eğer burjuva demokrasisi olacaksa, burjuva demokratik devletin en asgarî koşulları yerine getirilmek zorunda. Yürürlükteki T.C. Anayasası'nın ve bir çok yasa ile uygulamaların burjuva demokrasileriyle bir âlâkası olmadığını görmek için hukukçu olmaya gerek yok.

İkincisi, Çandar önerileriyle, »Kürt tarafının« bazı taleplerine yer verirken, Öcalan'ın önkoşul olarak belirttiği »demokratik çözüm planı üzerine mutabakat sağlanmasını« es geçiyor. Çandar'ın çözüm önerisinin ana mantığı »PKK'yi dağdan indirmek« ve bunun için »Öcalan'dan faydalanmak« oluşturuyor. Bu yoğunlaşma da Kürt siyasi hareketinin bütünü ve dolayısı ile demokratik bir katılımı devre dışı bırakıyor.

Üçüncüsü, Çandar raporunun ana mantığı Kürt olmayan çoğunluk toplumunu dikkate almıyor. »Tarafların«, yani devlet ile Öcalan'ın yapacağı müzakereler sonucunda alınacak olan kararların yukarıdan aşağıya uygulanması öngörülüyor. Bu mantık, »devlet yapar, halk uyar« yaklaşımının ve bir yanı ile devlet gücünün kutsanmasının dışı vurumudur. Demokratik değildir, çünkü halkın katılımını öngörmemektedir. Halbuki Öcalan – şimdiye kadar kamuoyunda tanınan görüşlerine göre – başta aşağıdan yukarıya katılımcı bir yeni anayasa süreci olmak üzere, halkın ve demokratik güçlerin katılımını, radikal demokrasi sürecini ve sadece

ülkenin değil, bütünüyle Orta Doğu'ya yönelik bir demokratikleşme sürecini gerekli görüyor. Öcalan'ın »Demokratik Çözüm Planı« ile Çandar'ın önerileri karşılaştırıldığında, doğru noktalarda olmalarına rağmen antidemokratik ve devlet merkezli oldukları görülür. Kanımca rapora yöneltilecek en temel eleştiri de budur.

Kısacası Cengiz Çandar'ın meşakkatle hazırladığı belli olan çalışması, büyük bölümü ile Türkiye'nin bugünkü koşullarında alkışlanabilecek bir rapor olmasına rağmen, Kürt Sorunu'nun yegâne çözüm yolu olan demokratikleşme süreci açısından hayli yetersiz kalmaktadır. Elbette bu tespit, soldan bakıldığında yapılan bir tespittir. Raporun böyle bir kaygısı olmaması tabii ki eleştirilmemektedir. Ancak, okunurken bu raporun devlet aklına hitap eden bir güvenlik siyaseti belgesi olduğu da unutulmamalı ve bu çerçevede değerlendirilmelidir.

Asıl mesele dağı indirmekte, dağından inmek değil!

»Dağıdan iniş« meselesine gelince; kuşkusuz silahların susması, şiddetten arındırılmış bir ortam, bugünkü durumla kıyas edilemeyecek derecede önemlidir. Ancak »PKK'nin silahsızlandırılması« ve akabinde »dağıdan iniş«inin sağlanması bunun için yeterli olabilecek midir? Silahlı mücadeleye, şiddete yol açan nedenler ortadan kalkmadan, PKK güçleri önkoşulsuz teslim olsalar bile, şiddet kaynağı kurutulamayacaktır.

Devlet içerisinde, »sınırlı ve kontrol altında tutulacak bir eskalasyonla PKK'nin bitirilebileceği« senaryolarının âlenen tartışıldığı, hatta bunun sonucunda da »beş – on bin insanın yaşamını kaybetmesinin kabul edilebilir bir riziko« olarak görüldüğü günümüzde, »dağıdan iniş« için en asgari güven ortamı dahi bulunmamaktadır. Kaldı ki Öcalan PKK'nin dağıtılması gibi bir konuyu da gündeme getirmemiştir. Yol Haritası'nda söyledikleri şunlardır:

»b-İkinci Aşama: (...) Bu biçimde yasal engellerin kaldırılması halinde PKK, yasadışı konumdaki varlığını ABD, AB, BM, Irak Kürt Federe Yönetimi ve Türkiye Cumhuriyeti yetkililerinin içinde bulunacağı bir kurul denetiminde Türkiye sınırları dışına çıkarabilecektir. Daha sonra bu güçlerini kontrollü olarak değişik alan ve ülkelerde üslendirebilecektir. Bu aşamada önemli olan kritik nokta, PKK siyasi tutuklu ve hükümlerinin bırakılmasıyla, PKK silahlı güçlerinin sınır dışına çekilmesinin birlikte planlanmasıdır. 'Biri diğersiz olmaz' ilkesi geçerlidir.

c-Üçüncü Aşama: Demokratikleşmenin anayasal ve yasal adımları atıldıkça tekrar silahlara başvurma zemini kalmayacaktır. (...) KCK faaliyetlerinin yasalılık kazanmasıyla PKK'nin Türkiye sınırları dahilinde faaliyet göstermesine gerek kalmayacaktır. Her bakımdan legal demokratik siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel faaliyetler esas alınacaktır.«(a.b.ç.) Görüldüğü gibi Yol Haritası ne PKK güçlerinin dağıtılmasını, ne de »dağıdan inmesini« öngörüyor.

»Dağıdan iniş«in sağlanması önerisinin bir diğer sorunlu yanı da, PKK silahlı güçlerinin istenildiği gibi manevra edilebilecek bir »sürtü« olarak görülmesidir. Sanki PKK silahlı güçlerinin mensuplarının hiç bir siyasi düşüncesi yokmuş, »iş-aş« verildiğinde silahlarını bırakıp, paşa paşa teslim olacak köylü kitlesiymiş gibi

görülmesi, PKK'yi PKK yapan siyasi, felsefi, sosyal ve kültürel dünyanın varlığını kabullenmemektir. Son derece paternalist bir devlet anlayışının sonucu olan bu yaklaşım, TESEV raporunu belirlemektedir.

Aynı zamanda PKK silahlı güçlerinin varlığının, Türkiye'deki Kürt nüfusun küçümsenemeyecek bir kesimi için varoluş güvencesi olduğu, hatta Kürt nüfusun yerleşik olduğu bölgelerde olan fiili olağan üstü hâl durumunun Türkiye'nin batısında da kurulmasını engellediği, görece demokrasinin uygulanmasına izin verilmek zorunda kalınmasını sağladığı da görülmelidir. Nuray Mert'in dediği gibi, modern ve seküler bir güç olan Kürt siyasi hareketi, PKK silahlı güçleri sayesinde bilhassa Kürdistan'da laik yaşam tarzının ve feodal ilişkilerin geriletilmesinin de bir güvencesi hâline gelmiştir.

Abdullah Öcalan'ın geliştirdiği ve PKK öncülüğündeki Kürt siyasi hareketinin kabul ettiği Demokratik Konfederalizm ve Demokratik Özerklik siyaseti, bölgedeki radikal demokrasi deneylerinin tüm aksaklıklarına ve hatalarına rağmen, ulus devlet, iktidar ve gücün ötesinde Orta Doğu'yu kapsayan bir proje olarak, Türkiye'nin batısındaki demokrasi güçlerine, en başta Türkiye sosyalist hareketine »kopyalanması« gereken bir örnek durumundadır. Demokratik Konfederalizm ve Demokratik Özerklik, ulus devletin teritoryal sınırlarını sorgulamaya gerek bırakmadan, devlete rağmen devletin ötesindeki yapılanmalara gidişin, Paris Komünü geleneğinin yeniden yaşama geçirilmesinin olanaklarını sunmaktadır. Demokratikleşme ile kapitalizmin aynı anda var olamayacağı tespiti üzerine kurulu olan bu proje, demokratikleşmeyi bir süreç olarak algıladığından ve bu şekilde kapitalizmi aşacak bir dönüşümü olanaklı kıldığından, hem devrimcidir, hem de antikapitalisttir. Bu nedenle Türkiye sosyalist hareketinin bu projeye bugüne kadar sahip çıkmaması olması, anlaşılır değildir.

Türkiye'nin batısında HES karşıtı hareketlerden, siyanit karşıtlarına, emek hareketinden sosyalist güçlere, feministlerden, vicdan özgürlüğü taraftarı dindar kesimlere, LBGT hareketinden Alevilere ve Romanlardan gayri müslim »azınlık« gruplarına kadar geniş bir kesim, Kürt halkı ile birlikte Türkiye'deki egemen rejimin mağdurlarını oluşturmaktadırlar. Bu kesimlerin, hiç kimsenin ulusal, etnik, dini kökenlerine, ten rengine, cinsiyetine ve cinsel yönelimine bakılmaksızın eşit ve özgür yurttaş olmalarını temel hedef edinecek, gerici ulusculuk yerine »demokratik ulusu« öncelleyecek, eşitlikçi, özgürlükçü, antimilitarist, demokratik ve sosyal bir anayasanın, yeni bir Türkiye için toplumsal sözleşmenin oluşturulması amacıyla bir araya gelmeleri, günümüz Türkiye'sinin en ivedi gereksinimi hâline gelmiştir. Türkiye toplumundaki milliyetçi – muhafazakâr çoğunluğa rağmen böylesi bir demokratik ve sosyal anayasa hareketinin kurulmasının ve etkisini geliştirmesinin olanakları mevcuttur. Ve böylesi bir hareket, Kürt siyasi hareketinin eşit göz hizasındaki doğal müttefiki olarak, Türkiye'nin dönüşümünü sağlayacak önemli bir siyasi güç olacaktır.

Bunun içinse »dağıdan iniş«in değil, dağın ovalara, köy, kasaba ve kentlere inmesi, yani radikal demokrasi uygulamalarının, demokratik özerklik esaslarının, komünlerin ve kurtuluşçu, seküler ve eşitlikçi yapıların

oluşması zaruridir. Yani Paris Komünü esaslarının partilerden, örgüt ve sendikalara, iktisadi yaşamdan, toplumsal yaşama kadar, insana dair ne varsa, her yerde uygulamaya sokulması ve yoksul ve emekçi halkın doğrudan katılımı hedefleyen bir demokratikleşme mücadelesinin hedeflenmesi gerekmektedir. İşte o zaman PKK »Türkiyeli'leşebilecektir«.

Gerçekçi değil mi? Peki, gücümüz yetmiyor diye sosyalizmi kurmaktan, bu uğurda mücadele vermekten vazgeçiyor muyuz? Tam tersine, bu hedefimizle bugün ve burada, verili koşullar altındaki iyileştirmeler için kavgaya veriyor, gündelik siyasi yaşama katılıyoruz.

Kanımca asıl gerçekçi olmayan, PKK silahlı güçlerinin »dağdan indirilmesi« ile Kürt Sorunu'nun çözülebileceği düşüncesidir. Gerçekçi olursak eğer, »dağın« Türkiye'nin her yerinde oluşmasını hedeflemeli, »ulusu« politik olmaktan çıkarıp, özele indirgeyerek, insanın tarihini yazmaya başlamalıyız.

* * *

Önümüzdeki günler sayılı. Ülkeyi ve dolayısıyla Orta Doğu'yu yangın yerine çevirme potansiyeli olan bir gelişmeye gebe bu günler. 15 Temmuz sonrasında Türkiye karar vericilerinin krizden çıkış için nasıl bir yol izleyecekleri belli değil. Cengiz Çandar'ın seslendiği devlet aklının, yapılan önerilere kulak vermesi yaşamsal önem taşıyor. Ancak devlet aklı imha ve yok etme siyasetine karar kılsa, ki PKK'yi yok etmek bugünkü şartlarda ancak yeni bir jenosid ile olanaklı olacaktır, 12 Haziran seçimleri öncesi Mahmut Aınak'ın bir yazısında dikkat çektiği senaryonun gündeme gelmesine neden olabilir.

Hiç kuşkusuz, ülke bıçak sırtında. Şimdiden tarafımızı doğru seçmek, doğru karar vermek zorundayız. Ya tarih yazacağız ya da »yeryüzünün lânetlilerinin« acı talihini paylaşacağız.

Uslanmaz bir sosyalist olarak, ben tarih yazmaktan yanayım. Ya siz?

»İSTIKRAR« İÇİN RUHUNU BİLE SATAR...

9 TEMMUZ 2011

Alman silah tekelleri Kraus-Maffei Wegmann ile Rheinmetall'in idari merkezlerinde henüz şampanyalar buzdolabından çıktı mı, pek bilinmiyor ama, borsa-daki hisse senetleri çoktan kanatlandı bile. Alman hükümetinin Suudi Arabistan'a son model »Leopard2« tanklarını satma kararını vermesi, piyasaları hareketlendirdi.

Satılacak olan toplam 200 tankın getirisi, basının yalancısıyım, 1,7 milyar Avro tutuyor. ABD ve Rusya'nın peşinden dünyanın üçüncü büyük silah satıcısı olan Almanya bu şekilde »ölüm Almanyalı bir ustadır« sözünü yeniden doğruluyor. Stockholm'deki SIPRI enstitüsünün tespitine göre geçen yıl toplam 1,5 BİLYON Dolarlık silah satılmış ve bir önceki yıla oranla silah satışlarında yüzde 50 artış sağlanmış. Dünya ihracat şampiyonluğunu Çin'e kaptıran Almanya ise bu artıştan en fazla kâr sağlayan ülke.

Ancak satış Almanya'nın politik gündemini altüst etti. Çünkü Alman devletin »Yurt Dışına Silah Satışı Yönergesi« insan haklarını zedeleyen ülkelere silah satışını yasaklıyor ve bu nedenle de böylesi satışlar ancak Federal Güvenlik Konseyi kararıyla gerçekleştiriliyor. Konsey, parlamenter kontrol altında değil ve toplantıları gizli yapılıyor. Başkanlığını da bizzat şansölye Angela Merkel yapıyor. Artık toplantının gizliliği falan kalmadı, çünkü Çarşamba günü Federal Meclis'te konu için özel bir oturum yapıldı.

Oturumda ortaya çıkan detaylar, satışı kararlaştırılan »Leopard 2A7+« tanklarının bilhassa iç savaşta kullanılmak üzere tasarlandığını gösteriyor. Kraus-Maffei Wegmann'ın internet sayfasında tankın özellikleri şöyle anlatılıyor: »Teröristler veya tek tek kişiler gibi asimetrik tehditler orduları yeni meydan okumalarla karşı karşıya getiriyor. Leopard 2A7+ tankı silahlı kuvvetlerin eline, görevlerini en iyi şekilde yerine getirebilmeleri için en iyi aracı vermektedir«.

Suudi Arabistan'ın en son Bahrain'da sivil halka karşı askerlerini göndermesiyle, »Arap baharı«nı kışa çevirmek isteyen despotik bir ülke olduğu ortaya çıkmıştı. Kendi sınırları içerisinde insan haklarını nasıl ayaklar altına aldığını ise Bağdat'daki sağır sultan bile duymuştur. Kaldı ki daha geçenlerde Anayasa Koruma Teşkilatı'nın yıllık raporu sunulurken, bizzat Federal İçişleri Bakanı, Suudi Arabistan'ın Almanya'daki »islamist teröristleri« desteklediğini açıklamıştı. Kısacası, silah satış yönergesine göre Suudi Arabistan silah satışı yapılabilecek en son ülkeler arasında görünüyor.

Ama söz konusu emperyalizmin »istikrarı« olunca,

yönerge falan hak getire! Federal Güvenlik Konseyi, satışın »bölgedeki istikrarın korunması için« gerekli olduğunu buyurmuş. Mısır'a gidip Tahrir Meydanı'nda ayaklananların yanında olduklarını söyleyen Alman hükümeti, aynı gerekçelerle ayaklanmalara kurşun sıkarak başka bir ülkeye, ayaklanmaları »en iyi biçimde« engelleyebilmesi için tank satıyor. Böylesine iki yüzlü bir politikayı gerçekleştirebilmek için sahiden yüzüstü olmak lazım.

Bu arada Çarşamba günü oturumda hükümeti eleştiren SPD ve Yeşiller'in de yüzüstülüğünü vurgulamak gerekiyor. SPD ve Yeşiller iktidardayken Suudi Arabistan'a yapılan silah satışlarında yaklaşık yüzde 400 artış sağlanmıştı. Şimdi muhalefette hükümeti eleştiren SPD ve Yeşiller bu gerçeği pek anımsatmak istemiyorlar.

Diğer yandan Suudi Arabistan'ın sadece Almanya'dan değil, diğer ülkelerden de bolca silah satın aldığını vurgulamak lazım. Daha geçenlerde ABD ile yapılan bir antlaşma, toplam 60 milyar Dolar'lık silah alımını öngörüyor. Bu antlaşmaya göre ABD Suudi Arabistan'a önümüzdeki on yıl içerisinde 84 yeni F 15 savaş uçakları ve 178 saldırı helikopterleri başta olmak üzere »asimetrik savaşta kullanılacak« silah ve mühimmat satacak. Gerekçe aynı: »istikrar«.

ABD ordusunun dünya çapındaki altı büyük üssünden biri olan »Centcom«un (Türkçe'si: Merkezî Kumandanlık) bölgede konuşlanmış olması, despot Suudi krallarının neden önemli olduğunu gösteriyor. Stratejik olarak İran'a karşı »denge« oluşturduğu iddia edilen Suudi Arabistan'a silah satışına bu nedenle İsrail de karşı çıkmıyor. Eh artık İsrail de satışı onayladıktan sonra, Alman hükümeti mi Arapların insan haklarını, özgürlüklerini veya kendi koydukları kuralları düşünecek?

Alman egemenleri kapitalizmi kurallarına göre uygulamada çok ustalar. Tarihleri, bu ustalığın deneyimleri ile dolu. Öylesine ki, »istikrar«, yani kâr için ruhlarını bile satarlar. Ne diyelim, Allah gözünüzü doyursun!

MERKEL AFRIKA SAFARİSİNDE

16 TEMMUZ 2011

Doğu Afrika son 60 yılın en ağır kuraklığı ile boğuşuyor. BM verilerine göre bölgede yaklaşık 10 milyon insan – 2 milyonu çocuk - açlıktan ölme tehlikesinde. Gelişmiş ülkelerin sadece 2010 yılında 30,6 gigatonluk karbondioksit emisyonu ile kırdıkları rekor, iklim felaketleri ile bedelini istiyor. Durum böyleyken, Alman şansöyesi Angela Merkel Kenya, Angola ve Nijerya'ya bir gezi düzenledi – açlara yardım etmek için değil tabii.

Sermaye temsilcilerinden oluşan delegasyonun üyesi, Alman Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği'nin yöneticisi Martin Wansleben gezinin asıl amacını şöyle açıklıyor: »Alman sermayesi, şansöyenin angajmanından Afrika'nın hammaddelerine daha serbest ulaşımı ummaktadır«. Uzmanlar Afrika'nın nüfusunun 2150 yılına kadar 2,3 milyara çıkacağını tahmin ediyorlar – bu sayının aynı zamanda olası »tüketici sayısına« da işaret ettiği düşünülürse, Afrika'nın neden Alman ihracat sanayi için çekiciliğinin arttığı anlaşılabilir.

Tek neden bu değil elbette. Afrika 2009 krizinden sonra gerçekleştirdiği iktisadi büyüme oranlarıyla da dikkat çekiyor. Geçen yılın verilerine göre Afrika'nın ekonomik büyümesi ortalamada yüzde 4,8 olarak gerçekleşmiş. Bazı ülkeler ortalamanın üzerinde: örneğin »Kanlı Elmas« ülkesi Botswana yüzde 8,6 büyüme sağlarken, bu oran yaklaşık 150 milyon nüfusa sahip petrol ülkesi Nijerya'da yüzde 7,9 olarak not ediliyor. African Development Bank Group, Afrika'nın küresel çapta en hızlı büyüyen üçüncü bölgesi olduğunu bildiriyor.

Diğer taraftan, başta Çin olmak üzere Hindistan, Britanya, Brezilya ve Fransa'nın Afrika'da Almanya'dan daha fazla »angajman« gösteriyor olmaları da, Alman sermayesinin hırslarını kamçılıyor olmalı. Alman Sanayi ve Ticaret Odası DIHK Afrika'yı boşuna »geleceğin pazarı« olarak nitelendirmiyor.

Merkel'in safarisini kapsayan Kenya, Angola ve Nijerya kıtanın önde gelen ülkelerinden. Almanya sadece geçen yıl Afrika ile olan ticaretinde 40 milyar Avro'luk bir hacme ulaşmış. Almanya'nın ihracattan elde ettiği gelir 20 milyar Avro'dan fazla. Kenya'dan genellikle kahve ve çay gibi ürünler alınırken (Almanya'da satılan her dört gülden birisi Kenya'dan ithal ediliyor), uzun yıllar iç savaş girdabında bulunan Angola'ya silah satılıyor. (Merkel bizzat 800 milyon Avro değerinde altı savaş gemisini bu gezisinde satmak istiyor.) Almanya'nın bilhassa Nijerya ve Angola'dan ithal ettiği ürünlerin başında ise petrol geliyor. DIHK verilerine göre Nijerya'dan ithal edilen petrol 2011 başında iki katına çıkmış.

Almanya'nın özellikle Nijerya ile olan ilişkilerini derinleştirmek istemesinin bir diğer nedeni de

Nijerya'nın doğal gaz kaynakları. Nijerya'dan ithal edilecek olan doğal gazla, Rusya'ya olan bağımlılığın azaltılması açıklanan hükümet hedeflerinden birisi. Burada Almanya yenilenebilir enerji kaynakları teknolojisi konusundaki gelişmiş konumunu kullanmak istiyor. Yaklaşık üç yıl önce Nijerya ile imzalanan bir »Enerji Partnerliği Antlaşması«na göre Almanya, Nijerya'da yenilenebilir enerji yatırımları gerçekleştirecek, karşılığında da ucuz fiyata doğal gaz alacak. DIHK bu antlaşmanın Çin ile olan »Afrika rekabetinde« Almanya'ya avantaj sağlayacağını hesaplıyor.

Sadece Berlin'de toplam 15 bin megawatt elektrik üretilirken, büyük doğal gaz ve petrol kaynaklarına sahip Nijerya'da topu topu 3 bin megawatt elektrik üretilmesi, Alman enerji tekellerinin iştahını kabartmış durumda. Delegasyondaki enerji tekeli temsilcilerinden Henning Nothdurft, »ülkeyi ortalama bir seviyeye getirmek için 50 bin megawatta ihtiyaç var. Bu da yaklaşık yüz enerji santrali demektir. Bu Afrika'nın başka bir yerinde olmayan bir potansiyeldir. Bu yüzden buradayız« diyor.

Metalik ve metalik olmayan hammaddeler ile petrol ve doğal gaz Afrika ülkelerinin en önemli gelir kaynakları. Ancak bu ülkelerdeki nüfusun yarısından fazlasının açlık sınırında yaşıyor olması, savaşların, ekolojik felaketlerin ve kronik kitlesel yoksulluğun kıtanın gündelik yaşamını belirlemesi, Afrika halklarının trajedisini gösteriyor.

Bu trajedi, bu ülkelerin sadece »kötü yönetiliyor« olmasıyla açıklanamaz, bu ne kaddedir ne de tanrı vergisi. Tam aksine, emperyalist ülkelerin yürüttükleri politikalar, transnasyonal tekellerin lehine olan antlaşmalar, başta Almanya olmak üzere sanayileşmiş ülkelerin şantaj yollarıyla ve despot yönetimlere verilen rüşvetlerle dikte ettikleri ekonomi ve tarım politikaların bir sonucudur.

Emperyalizm, Afrika'nın kanından beslenmeye devam ediyor hâlâ.

TOPYEKÜN PROPAGANDA (I)

YA DA; ASIL MESELE DEMOKRATİK ÖZERKLİĞİ MEŞRUIYETSİZ KILMAK
19 TEMMUZ 2011

Savaşın sürdüğü bir coğrafyada ölümlerin olmaması olanaklı mıdır? Hem savaş sürer, hem ölümler devam eder, toplumsal parçalanmışlık derinleşir, yaşamın her alanı güvenlik politikasıyla belirlenir, hem de »demokrasi«, »demokratik çözüm« olabilir mi? Savaşı sonlandırmayan bir ülke normalleşebilir mi? Peki, her ne kadar seçmenin yüzde 95'inin temsil edildiği doğru olsa da, antidemokratik yasalara ve bir cunta anayasasına göre seçilmiş olan, daha ilk gününde derin bir meşruiyet krizi ile işe başlayan ve böylesine bir meclisin, genel kurulunun eksik oturumunda seçilen bir hükümet, sahiden »demokratik« midir?

Eğer tuzunuz kuruysa, ülkenin imtiyazlı bölgelerinden birinde oturuyorsanız ve toplumsal parçalanmışlığı, tek devlet sınırı içerisinde birbirlerinden politik, toplumsal, ekonomik ve kültürel açıdan tamamiyle farklı iki ülke olduğu gerçeğini kaale almıyorsanız, bu soruların hepsine »evet« yanıtını verebilirsiniz. Ama eşitlik, hakkaniyet, barış, gerçek bir demokrasi ve onurlu bir yaşam gibi kaygılarınız varsa, o zaman yaşadığınız ülkedeki gelişmeleri salt ülke değil, küresel ilişkiler bağlamında da sorgularsınız. İnsana dair ne varsa, şüpheyle bakarsınız. Çünkü şüphe yaratıcıdır, soru sorma ve yanıtlar aramaya teşvik eder.

Ancak soracağınız soruları ve bulacağınız yanıtları belirleyecek olanın kendi varoluşunuz olduğunu unutmamalısınız. Çünkü bilinci belirleyen varoluştur, tersi değil. Bu nedenle ilk önce kendi duruşunuzu sorgulamalı, düşüncelerinizi ve vardığınız sonuçları hep farklı bakış açılarıyla yeniden değerlendirmelisiniz. Belki kolaycılığa kaçmak olacak, ama herhangi bir düşünceyi veya herhangi bir gelişmenin değerlendirmesini önce »kime yarıyor« ve »acaba benden zayıf olanı nasıl etkileyecek« sorularıyla ele almanız, hakkaniyetli bir karar vermenize yardımcı olacaktır. Bu yüzdendir ki hep »en zayıfın perspektifinden bakmayı« bir ilke olarak en başa koymanın doğru olduğuna inanırım.

Efsaneler ve fildişi kuleleri

Silvan Çatışması'nı tartışma biçimi, özellikle Fırat'ın batısındaki kesimlerin, egemenlerin efsanelerinden ne denli etkilendiklerini ve gazete sayfalarındaki liberal söylemin – belki de farkında olmadan – oluşturulan yeni hegemonyayı nasıl hergün yeniden üretip, güçlendirdiğini göstermekte. Sanki bu ülkede savaş, hem de kirli bir savaş yokmuş gibi, ilk kez bir çatışma yaşanıyorcasına »ahlaki« çağrılar yapılmakta, »derin PKK« benzeri propagandatif tezlerle, Kürt siyasi hareketinin »kendisini dizginlemesi« talep edilmektedir.

Aslında Türkiye egemenlerinin hakkını teslim etmek gerekiyor: toplum üzerindeki etkinliklerini ve hegemonilerini çok sağlam temellere oturtmuşlar. Efsaneleri öylesine etkileyici ki, eleştirel zihinler bile güncel gelişmeler üzerine olan değerlendirmelerini bu efsaneler üzerinden kurguluyorlar. Sanki ülke bu dünyada değilmiş, ekonomik ilişkiler ötesinde hiçbir küresel bağlantı yokmuş gibi Batı-Türkiye merkezli gözlüklerle dünyayı açıklamaya çalışıyorlar. Böyle olunca kavramlar anlamını yitiriyor, politik kararlar ve reel gelişmeler arasındaki bağlantılar kopuyor, toplumsal dinamikler ahlaki ve duygusal yaklaşımlarla açıklanmaya çalışılıyor.

Gazeteci Ahmet Altan, liberalleri, solliberalleri ve kimi demokrat kesimi esir alan paradigmayı göstermek açısından iyi bir örnek, çünkü yazılarının ana mantığı bu paradigma üzerine kurulu. Altan örneğin 17 Temmuz 2011 tarihli Taraf gazetesinde şöyle yazmakta:

»The Economist bir araştırma yapmış, yeryüzünde nüfusu yetmiş milyonu, adam başına milli geliri onbin doları geçen ülkelerin bir listesini yapmış.

Dünyada bu tanıma uygun altı ülke varmış. Amerika, Almanya, Japonya, Rusya, Brezilya ve Türkiye. Bu altı devden biri, içinde birbirimizi öldürerek yaşadığımız Türkiye.

Zaten ekonomik rakamlara baktığımızda durum muhteşem.

Nüfusu yetmiş milyonu, milli geliri onbin doları geçen altı devden biriyiz, geçtiğimiz dönem dünyanın en hızlı büyüyen ülkesiyiz, Avrupa'da ülkeler ardı ardına çöküntüler yaşarken sapasağlam durabilen nadir ülkeler arasındayız, bütçemiz fazla veriyor, işsizlik istikrarlı bir biçimde azalıyor.

Bir cari açık sorununuz var. Onu da halletmek için yollar arıyorlar.«

Altan'dan yaptığım bu alıntı, kısa ve öz olarak anılan kesimlerin paradigmasını olduğu gibi yansıtır. Aslında Ahmet Altan'ın yazdıklarının tutar doğru dürüst bir yanı yok. Burjuva ekonomistleri bile verileri okurken, gelişmenin sosyal yönüne öyle ya da böyle bakarlar. Bir kere bir ülkenin refah ülkesi olup olmadığının en önemli kıstası, kişi başına düşen milli gelirin yüksekliği değil, bu gelirin nasıl dağıldığıdır. Yani orta sınıfların üst kesiminden veya sermaye plazalarından baktığınızda devasa bir yükselme olarak görülen onbin Dolar, yoksul ve emekçi halk kitlelerinin perspektifinden bakınca, sömürünün büyüklüğü haricinde başka bir anlam ifade etmez. Diğer yandan hiçbir sorgulama yapılmaksızın

alıntılanan ve oluşturulan düşünceye temel olan bütçe veya işsizlik verileri de hayli izafidir. Çalışan nüfusun yarısından fazlasının enformel sektörde ve sosyal sigorta güvencesi olmaksızın istihdam edildiği bir ülkede »işsizliğin istikrarlı bir biçimde azaltılmasından« bahsetmek, ekonomiden bihaber değilse yazar, açıkça bilinçli bir demagojidir. Cari açığın, uluslararası mali piyasalardan gelmiş olan spekülasyon sermayenin ufak bir kriz anında ülkeyi terk etmesiyle ne hâle geleceğinden bahsetmiyorum bile. Bu işin bir yanı.

Diğer yandan »devletin« ne olduğunu bildiklerini varsaymamız gereken Ahmet Altan ve onun gibi düşünenler, ki bu listeye Halil Berktaş v.b. bir sürü isim katılabilir, »ekonomimiz muhteşem«, »altı devden biriyiz«, »bütçemiz fazla veriyor« gibi sözlerle, kendilerini ne denli ulus devletle ve egemenlerle özdeşleştirdiklerini göstermektedirler. »Biz«leşme, sanki Türkiye'de sınıflar ve katmanlar yokmuş, herkes eşitmiş gibi, »sınıfsız, imtiyazsız toplum« efsanesinin devamıdır ve her zaman ulusalcı, dolayısıyla savaş kışkırtıcısı şöven »birlik ve bütünlük« propagandasını üretir. Bununla birlikte »bir cari açık sorunu var, onu da halletmek için yollar arıyorlar« cümlesinde olduğu gibi, »büyüklerimiz« veya »devletimiz her işi çözer, yeter ki güvenin« türünden devlet merkezli paternalist yaklaşımın dışı vurumudur. Devlet, »biz«leştirilince, devletin ve yönetenlerin politikaları ve aldıkları kararlar »bizim kararlarımız« olur, devlet »biz« yerine geçer. Öyle olunca, aslolan »devlet« ve »devlet için yapılan her şey mübah«, demokratik kontrol, halkın kararlara katılımı, sosyal ve demokratik hukuk devleti anlayışı yerine de »tek devlet, tek bayrak, tek millet« geçerli olur. Bu nedendir ki, egemenler arası çelişkiler silah zoruyla, yani ülkeler arası savaşlarla çözülme (!) yoluna gidildiğinde, »vatanımız ve milletimiz« için can verenler biz oluruz.

Tarih sayfalarındaki, muharebe meydanlarının çiçekler ve coşkulu marşlar eşliğinde »vatanımız« için savaşa yollanan yoksul ve emekçi çocuklarının cesetleri ile dolu olduğunu gösteren onca örneği bilmelerine rağmen, zekâlarından şüphe duymadığımız Türkiye entelejisiyasının önde gelen isimlerinin »72 milyon nüfus yek vücut« misâli devleti böylesine »biz«leştirmesi, son derece vahim bir durumdur ve entelejisiyamızın düşünce sefaletini göstermektedir.

Ah, şu PKK bir olmasa...

Yeni hegemonun »nomenklaturası« hâline gelmiş olan bu entelejisiyanın paradigmasını belirleyen bir diğer efsane, Taraf yazarı Maskar Esayan'ın bir yorumuna atığı başlıktaki gibi, »PKK'nın Öcalan'ı bitirme planı«dır. Bu, genellikle Yıldırım Oğur ve Emre Uslu gibi bazı gazetecilerin de yazılarında sürekli işledikleri »derin PKK« ve »PKK kendisini ancak savaşla var edebilir« mitleri üzerine kuruludur. Kaynağı genellikle TSK'nın psikolojik savaş birimleri olduğu şüphe götürmez haberleri sorgulamadan olduğu gibi alıp, ama PKK tarafından yapılan açıklamaların bütünsel bağlantısından koparılmış bölümlerini yorumlayarak verip kurguladıkları resimleri gerçekmiş gibi göstermekte, sürekli tekrarlayarak ve yeni efsaneler katarak Kürt siyasî hareketini bölme amaçlı bir saldırılar zinciri hâline getirmektedirler.

Bütün bunların üzerine ise »vesayet geriletilmiş, asker kışlasına geri sokulmuştur« efsanesi yerleştirilmektedir. Böylece Kürt siyasî hareketine »bak, şu kadar

zenginleştik, ordu siyasete müdahale edemiyor artık, AKP hükümeti yeni anayasa yapacak, sen de silahını bırak, teslim ol, sana izin verilenle yetin, gel meclise siyaset yap, sorun çözülsün« denilerek, devlete ekmelemesi istenilmektedir. Maskar Esayan'ın yazdığı gibi, »Türk tarafı koskoca bir orduyu, onun yargı, bürokrasi, medya ve iş dünyasındaki uzantılarını inine sokarken, Kürtlerin beş bin kişilik bir silahlı gücü terbiye etmeye yanaşmamaları düşünülemez« denilerek, sürekli olarak Kürtlerin »PKK içindeki savaş konseyini tasfiye etmeleri« telkin edilmektedir. Bu da PKK'nın dağdan inmesinin, Kürt Sorunu'nu çözecek yegâne yol olduğu kurgusunun bir sonucudur.

Ahmet Altan'dan, Maskar Esayan'a ve Halil Berktaş'a kadar Taraf gazetesinde yazı yazarların büyük bir kesiminin yazılarını okuduğumuzda, bu yaklaşımların ortak ana mantık olarak karşımıza çıktığını görürüz. Bu nedenle de Taraf gazetesinin yeni devlet partisi AKP'nin hegemonyasını güçlendirme ve kamuoyunu manipüle etme gibi bir misyonu olduğunu iddia etmek, sol bakış açısından pek yanlış olmayacaktır.

Askerî-bürokratik vesayet rejiminin geriletilip geriletilmediği konusunda bugüne kadar hayli yazılıp çizildi (Bkz. <http://kozmetopolit-blog.blogspot.com/2011/07/dagdan-inmek-mi-dagn-inmesi-mi.html>) ve bence bu iddia yeterince çürütüldü. Yeni devlet partisi AKP ile üniformalı kapitalistlerin birlikte oluşturdukları yeni hegemonyanın, her ne kadar liberallere ve solliberallere »demokratikleşiyoruz« heyecanını verse de, bir efsane olduğunu görmek için en zayıfın perspektifinden fırlatılacak tek bir bakış yeterli olacaktır.

Nomenklaturanın fildişi kulelerinden yaptığı önermeler sorun çözücü, barış getirici değil. Tasfiye sonucu oluşacak olan bir »barış«, ancak »egemenlerin barışı« olacaktır, ki bu yoksul ve emekçi halk kitlelerine savaş anlamına gelmektedir. Geniş bir tabana dayanan halk hareketine dönüşmüş olan Kürt siyasî hareketini ve en önemli taşıyıcısı olan PKK'nın tasfiye edilmesini beklemek, hatta bunu Kürtlerin kendilerinin yapmaları gerektiğini savunmak, niyetten bağımsız, Kürt Sorunu'nu yeni bir jenosid ile çözmeye bel bağlamaktır. Çünkü PKK'nın, Kürt halkı fiilen yok edilmeden tasfiye edilmesi artık olanaklı değildir. Halkla bütünleşmiş bir hareketi topyekün propaganda saldırıları ve amacı belli demagojiler ile bölmeye çalışmak ise, açıkcası saflıktır.

Bu açıdan Taraf gazetesi ve bu gazeteye yakın düşünen cemahtan Kürtlere gönderilen »çiçeklerin« fazlasıyla zehirli olduklarını görmek lazım. Bazı toplumsal gerçeklere vurgu yapmak, bazı doğruları tekrarlamak ve demokrasi-insan hakları-özgürlükler bağlamında ahlâkî telkinlerde bulunmak, bilinmelidir ki misyonun üstünü örtmeye yeterli değildir. Elbette hegemonun yanında yer almak, egemenlerin tarafını tutmak bir tercihtir. Bunu »Kürtler ve diğer ezilenler için yapıyoruz« demek ise ahlâksızlık. Ve her tercihin bir bedeli vardır. Tercihini egemenden yana yapanların ödeyecekleri bedel, tarihe yaptıkları ile yazılmaktadır. Halklar kendi tarihlerini yazdıklarında, yazılı olanları kendince değerlendireceklerdir. İşte asıl o zaman taraf olmayan, gerçekten bertaraf olacaktır.

TOPYEKÜN PROPAGANDA (II)

YA DA; ASIL MESELE DEMOKRATİK ÖZERKLİĞİ MEŞRUIYETSİZ KILMAK
20 TEMMUZ 2011

Silvan Çatışması üzerine yürütülen tartışmalar, sadece böylesi olaylardan sonra gösterilen olağan tepkilerle sınırlı kalmadı ve muhtemelen kalmayacak da. Çünkü aynı gün Diyarbakır'da Demokratik Özerklik ilân edilmiş ve PKK'ye muhalif bazı Kürt aydınları da yaygın basında yer alan dezenformatif »böylesi bir günde başka işiniz yok mu« korosuna katılmışlardı. Bugün devam eden tartışmalar, asıl meselenin de Silvan değil, Demokratik Özerklik olduğunu göstermektedir.

DTK'nin uzun zamandan beri tartıştığı, Abdullah Öcalan'ın savunma yazılarında ve görüşme notlarında teorik çerçevesini verdiği Demokratik Konfederalizm ve Demokratik Özerklik projesi bu çevreler tarafından Silvan öncesinde de eleştirilmekteydi. Silvan sadece eleştirilerin dozunu artırılmasına vesile oldu. Demokratik Özerklik projesine gelen eleştiriler, eleştiri yapanların bu projeyi »anlamadıklarını« düşündürebilir. Kanımca mesele projeyi »anlamamak« değil. Asıl mesele devlet merkezli bir anlayışla, devlete rağmen devlet ve iktidarın ötesinde olması planlanan bir deneyimi değerlendirmeye çalışmaktır. Konuyu, kendilerini demokratikleşme mücadelesinde Kürt siyasi hareketinin doğal müttefikleri olmaları gerektiğini düşündüğüm Orhan Miroğlu ve Tarık Ziya Ekinci örnekleriyle açmaya çalışalım.

Miroğlu, 18 Temmuz 2011 tarihli Taraf gazetesinde »Yol ayrımı« başlığı ile kaleme aldığı yazısında, Silvan Çatışmasının »yeni bir milat« olduğunu iddia ediyor ve şöyle yazıyor: »Silvan eylemi, yeni bir stratejinin hayata geçirilmesinden başka bir şey değil. Eylemin gerçekleştirdiği gün Diyarbakır'da ilan edilen demokratik özerklik, yeni stratejinin üzerinde yürütüleceği paradigmayı da gösteriyor. (...) Devletle savaşın demokratik özerkliğin ilan edildiği toprakları korumaya yetmeyeceğini ve böyle bir şeyin yüzyıl savaşıyla bile sonuç vermeyeceğini PKK çok iyi biliyor«.

Miroğlu, bu düşüncelerini gerekçelendirirken, PKK'nin »Silvan eylemi« (ki burada sorgusuz sualsiz psikolojik savaş birimlerinin terimlerini kullanmaktan çekinmiyor) ile Türkiye'deki siyasi iklimi »tersine döndürmeye« çalıştığını, hatta Demokratik Özerklik ilânının »Türkiye'nin batısında yaşayan Kürt nüfusla Türk halkını karşı karşıya getirmek, böylece, tersine göçü zorlamak« amacını taşıdığını ileri sürebiliyor. PKK'nin Demokratik Özerklik ile »yeni bir savaşı göze aldığını« ve Türkiye'yi »yeni bir savaşa ikna etmeye çalıştığını« vurguluyor.

Miroğlu, niyet okuyor. O da, Ahmet Altan ve diğer liberaller gibi AKP'nin ülkeyi »demokratikleştirebileceğine«

ve egemenlerin efsanelerine yürekten inanmış gözüküyor. Kişisel kırgınlığını kine dönüştürerek, PKK'nin »baştan aşağı sahte 'Kürt muhipleri'« olarak gerçek niyetinin »Kürtlerin meşru mücadelelerini Ergenekon'un ve yeni ittifakçıların yedeğine almak« olduğunu ima ediyor.

Miroğlu gibi bir insanın böylesine kindar bir noktaya gelmesi, serin kanlı tartışılması gereken ciddi bir konuyu bu denli yüzeysel ve derin bir duygusallıkla ele alması hayli düşündürücü. İşte, efsaneler öylesine etkiliyici ki, bir de kişisel kin duygularıyla birleşince, ortaya böylesine değerlendirmeler çıkabiliyor.

Yazık. Aslında Miroğlu'nun içinde bulunduğu psikoloji araştırmaya değer, ama konumuz bu değil. Onun yerine Tarık Ziya Ekinci'nin Demokratik Özerklik konusunda söylediklerine bakmak biraz daha açıklayıcı olacaktır. Çünkü Ekinci'nin yaklaşımları, Miroğlu ve benzer düşünen Kürtlerin genel yaklaşımları ile birebir örtüşüyor.

Liberal Kürt aydınının klişeleri

Tarık Ziya Ekinci 18 Temmuz 2011 tarihli Radikal gazetesine verdiği bir mülakatta, Demokratik Özerklik ilânının »hiç bir anlamı olmadığını belirtiyor« ve şöyle devam ediyor: »İlan etse ne olacak? Ben de demokratik özerkliğimi hadi ilan ettim, beni nereye götürür bu? Önemli olan yasalarla, hukuk çerçevesinde, devlet ve hükümetle anlaşarak belli formüller üretmektir. Şimdi kendi aralarında bir de meclis kuracaklar. Hiç kimsenin tanımadığı ve itibar etmediği bir meclis olur. Zaten şu anda benzeri DTK var. DTK'dan bazıları yeni kurulacak meclise aktarılacak ve yine orada bir karar alacaklar. O kararlar da parti tarafından uygulanacak. Bunun dışında iktidarı, devleti, toplumu, Türkiye'yi ilgilendiren bir şey yok.«

Ekinci asıl favorize ettiği çözüm yolunun eyaletler sistemi olduğunu söylüyor ve diğer yandan da hem BDP, DTK, KCK, PKK ve Öcalan ile Kürt siyasi hareketinin »5 başlı« oluşunu (!), hem de »sözde çok bilimsel ve Marksist Leninist kişilerin« örgütlenmesini eleştiriyor, »şimdi BDP diye meşru bir siyasi parti varken KCK'nin ne anlamı var?« diye soruyor.

Ekinci mülakatı, devlet-iktidar-meclis/siyasi parti biçimindeki demokrasi klişelerine takılı kalmış olan ve toplumsal sorunların sadece devlet ve yönetenlerce »çözülebileceğine« inanan liberal Kürt aydınlarının, Kürt burjuvazisinin ve Kürt orta sınıflarının düşünce dünyalarına tercüman oluyor. Eleştirilerde belirleyici olan sınıfsal bakış. Demokratik Özerkliğe karşı çıkışın

temelinde yatan asıl neden budur ve bu noktada Ekinci ve Miroğlu gibi Kürtler, eleştirdikleri devlet ile beraber aynı pozisyonda duruyorlar.

Ama önce başa dönelim: Silvan Çatışması ile Demokratik Özerklik ilânı arasında organik bir bağ kurmak, 20 Temmuz 2011 tarihli Taraf gazetesinde Emre Uslu'nun yaptığı gibi, »demokratik özerklik şiddeti körüklemek için ilan edilmiştir« efsanesini yaratmak, hegemonyanın kamuoyu manipülasyonuna aracı olmaktır. Yanlış ne kadar tekrarlanırsa tekrarlınsın, doğruluk kazanmaz. Bu açıdan Miroğlu'nun, kendi kendisini gaza getiren duygusallığını gözden geçirmesi, gelişmeleri doğru değerlendirebilmesine şüphesiz yardımcı olacaktır. Belki o zaman Demokratik Özerklik sayesinde, örneğin kurulacak bir Hakikatleri Araştırma Komisyonu sayesinde PKK'ye yönelik eleştirilerini inceletme, hakkını arama yolunu bulabileceğini görebilecektir.

Kişilere bağlı kalan düşünce, alternatif yaşam kurgularını, »demokrasinin« kendisini her gün sorgulayan ve yeniden yaratan bir demokratikleşme süreci olduğunu, sosyal ve politik haklar ile bireysel ve kolektif hakların ancak bir bütün olduklarında gerçekleşebileceğini görme yetisini köreltiyor. Devlet kutsallaştırılıyor. Devlet kutsallaşınca, toplumun devleti ve iktisatı, yapılanmalarını ve aktörlerini demokratik kontrole tabi tutması »olanaksız« oluyor. Bazı yasalar değişir, anayasal vatandaşlık tanımı getirilirse, yapısal tüm sorunlar aşılabileceği zannediliyor. Ve asıl söz konusu olanın, yani insanı sınırlayan devletin tümüyle aşılması gerektiği görülemiyor.

Halbuki devletin ve partisi AKP'nin Demokratik Özerkliğe karşı çıkışının en temel nedeni, Demokratik Özerkliğin devlete rağmen iktidarsız-devletsiz çözümü öngörmesidir. Devlet, doğası gereği kendisini sınırlandıranı alt etmek ister, gücü yettiği sürece de alt eder. Ama bugün olanaksız, hayal, ütopi görünen her şey, örneğin Demokratik Özerklik tüm esaslarıyla uygulanmaya başladığında ve halk kitleleri buna sahip çıktığında, legalize olur, halk kitlelerinde kazandığı meşruiyeti yasal düzenlemelere dönüşür.

Devletin ve hükümetin Demokratik Özerkliğe karşı çıkışının ikinci önemli nedeni, Demokratik Özerkliğin ancak demokratik ulus ilkesi temelinde gerçekleştirilebileceğidir. Demokratik ulus, gerici ulusçuluk karşıtı bir konsepttir ve bir bütün olduğu ekolojik toplum ve sosyal piyasa anlayışı ile birlikte, kapitalizm karşıtı bir modeldir. Bu biçimiyle »tek dil, tek bayrak, tek millet« anlayışına dayanan hegemonyanın mezar kazıcısıdır. Ekinci ve Miroğlu gibi liberal Kürtler de kendilerini hâlen modern çağın vebası olan gerici ulus anlayışından kurtaramadıklarından Demokratik Özerkliğe karşı çıkmakta, küçümsemektedirler.

Sorun demokrat olunamamasında...

Elbette Ekinci'nin dediği gibi sorunların çözümünde »devlet ve hükümetle anlaşarak belli formüller« üretilenektir. Ancak bu formüllerin devlet ve hükümet tarafından »verilmesi«, devlet ve hükümet karşısında örgütlü toplumsal güç olduğu takdirde olanaklıdır. Devlet yönetiminin iyi niyetinden medet ummak, egemenlerin belirlediği devlet aklının, egemenlerin aleyhine değişeceğini umut etmekle eşanlamlıdır.

Demokratik Özerkliğe karşı çıkışın üçüncü temel

nedeni, demokrat olunamamasıyla ilgilidir. Devletçi-iktidarcı burjuva demokrasilerinin salt yeni bir anayasa ve evrensel hukuk normlarına uygul yasal değişimlerle »demokratikleştirilebileceğini« savunmak, demokrat olunabilmesi için yeterli değildir. Bunu Tarık Ziya Ekinci'nin favorize ettiği eyaletler sistemini yaşatan Almanya örneğinde bir ele alalım.

Almanya'nın II. Dünya Savaşı sonrasında ve Holocaust deneyimi üzerinden batı demokrasileri arasında en ilerilerinden sayılabilecek bir anayasası (Bonn Temel Yasası, 1949) var. 16 eyalet üzerine kurulu federal bir cumhuriyet. Sosyal ve demokratik hukuk devleti anlayışını anayasal yükümlülük olarak köklendirmiş. Yerel yönetimleri olabildiğince özerk ve yurttaşların doğrudan katılımına açık. Yurttaşların salt seçimlerle değil, aynı zamanda halk oylamaları, kişisel başvurular ve Anayasa Mahkemesi süreci ile politik kararlı belirleme hakları var. Tipik, hatta ideal sayılabilecek bir burjuva demokrasisi diyebiliriz.

Ancak Almanya demokrasisi yeterince demokratik değil. Bir kere en başta nüfusunun yüzde onunu oluşturan göçmenlere en temel insan hakkı olan politik katılım hakkını vermiyor, çünkü gerici ulus anlayışı üzerine kurulu. Diğer yandan kendi vatandaşlarının temel hak ve özgürlüklerini, »bütçe konsolidasyonu«, »sosyal devletin yeniden yapılandırılması« v.b. gerekçelerle kısıtlıyor, »uluslararası terörle mücadele« gerekçesiyle demokratik hakları tırpalıyor; ayrıca anayasasına aykırı davranarak ordusunu yurtdışına müdahale savaşlarına gönderiyor. Örnekler çoğaltılabilir, ama kısa tutalım. En önemlisi hükümet politikalarını herhangi bir demokratik meşruiyeti olmayan komisyonlarda tekel lobilerinin yönlendirmesiyle gerçekleştiriyor. Sermaye temsilcilerinin bakanlıklarda müsteşar sıfatıyla hazırladıkları yasa tasarıları Federal Parlamento'da çoğunluğa onaylatılıp, »demokratik« kurallar yerine getirilmiş gibi yapılıyor. Bu nedenle sol muhalefet, sendikalar ve sosyal hareketler başta olmak üzere toplumsal muhalefet, gerçek anlamda demokrasinin oluşturulabilmesi için iktisatın demokratik kontrol altına alınmasını ve enerji ve su tedariki gibi toplumun yaşamsal gereksinimlerin karşılayan kuruluşlar ile kilit sanayilerin toplumsallaştırılmasını talep ediyorlar.

Şimdi, Ekinci gibi böylesi bir burjuva demokrasisini savunmak, eyaletler sistemini favorize etmek, demokrat olunabilmesi için yeterli midir? Veya şöyle soralım, Almanya gibi bir federal cumhuriyet tek başına Türkiye'ye gerçek demokrasiyi getirebilecek midir? Demek ki demokrat olunabilmesi için ilk önce gerici ulus anlayışını reddetmek gerekiyor. Bu da ancak demokratik ulus anlayışını temel alan bir Demokratik Cumhuriyet ile olanaklı olacaktır. Adı isterse Federal Kürdistan Cumhuriyeti olsun, gerici ulus anlayışına bağlı kaldığı sürece bu devlet de demokratik olamayacaktır.

Devam edelim. Ekinci, meşru bir partinin, bu durumda BDP'nin kurulu olmasını yeterli görmektedir. Demokrasinin yegâne siyaset aracı olarak bir partiyi görmek, demokratik bir anlayış değildir. Bir kere siyasi partiler amaç değil, araçlardır. Aynı zamanda yürürlükte olan kısıtlayıcı (hatta Türkiye örneğinde antidemokratik) yasalara göre kurulduklarından, iktidarı ve gücü yeniden üretirler. Halbuki demokrat olmak en başta yaşamın her alanında iktidarı ve hiyerarşileri törpüleme-

ye, gücün yetiyorsa yok etmeye çalışmayı ve her kişinin etnik veya dinsel kökenine, sosyal statüsüne, cinsine veya cinsel tercihinin bakılmaksızın bütün politik karar mekanizmalarına eşit haklı katılımını ve oluşturulan zenginliklerden eşit pay almasını savunmayı gerekli kılar.

Bu nedenle Demokratik Özerklik modeli, iktidarsız-devletsiz bir çözümü öncellerken, aynı zamanda siyaseti küçük bir azınlığın egemenlik aracı olmaktan çıkartıp, toplumun en küçük biriminden en yukarıya doğru komünler ve meclisler üzerinden yönetime katılmasını ve doğrudan demokrasiyi öngörmektedir. Böylesine bir model liberal Kürt aydınlarının düşünce dünyasında yer almadığından, İkinci Kürt siyasî hareketinin kurumsal çoğulculuğunu reddetmekte ve klasik siyasî parti anlayışı ile iktidar ilişkileri içerisinde yer alınamadığını savunmaktadır.

Ekinci mülakatından Çatı Partisi tartışmaları da payını alıyor, ama o konuyu üçüncü bölüme saklayalım.

Toparlayacak olursak; en zayıfın perspektifinden bakışla, yani ezilen, yoksul ve emekçi halk kitlelerinin durduğu yerden bakınca, Demokratik Özerklik modelinin salt Kürt Sorunu'nun adil, barışçıl ve demokratik çözümü için değil, Türkiye'nin bütünü ve bölgedeki komşu ülke halklarının geleceğini şekillendirmesi için de önemli bir çıkış yolu olarak gözükmektedir. Liberal Kürtler, Demokratik Özerkliği küçümsemek yerine, insanların herhangi bir ayırıma uğramadan, ülke ve toplum yönetimine nasıl eşit haklı birer birey olarak katılabilecekleri konusunda kafa yormaları gerekir. Burada bir tüyo verelim: kıstas, örneğin Gever'de yaşayan bir köylü kadın ile örneğin bir Garip Ensarioğlu'nun politik, ekonomik, sosyal ve kültürel yaşama ve politik karar mekanizmalarına eşit katılımının ve eşit haklı pay alabilmelerinin sağlanmasıdır. Hatta örnek, cinsel tercihi nedeniyle ülkesinden kaçarak Türkiye'ye sığınmış bir transgender mülteci ile, hadi diyelim bir Mustafa Koç olabilirse çok daha makbule geçer.

Demokratik Özerklik bu eşitliği sağlamak için bir temel olabilir. Ama liberal Kürtlerin önermeleri, en fazla statükonun görünüşünün değişmesini sağlayabilir, fazlasını değil!

* * *

Türkiye'de kurulu olan partilerin karar alma biçimlerine, yönetim şekillerine, aday belirleme prosedürlerine, politika oluşturma süreçlerine, kısacası tüzükleri ve yapılanmalarına baktığımızda, bu partilerin demokratik örgütler olmadıklarını görürüz. Başka türlü olması zaten mümkün değil, çünkü en başta Siyasî Partiler Yasası demokratik değil. Demokratik olarak tanımlanabilecek partilerdeki işleyişler, Türkiye'de tam tersine, aşağıdan yukarıya direktif yoluyla işlemektedir.

BDP'nin burada kısmen bir istisna oluşturduğunu iddia etmek olanaklıdır. Çünkü partinin, yürürlükteki yasalara rağmen her kademesinde gerçekleştirilen eşbaşkanlık sistemi ve uygulanan kadın kotası ile partinin halk meclislerinin, DTK'nin aldığı kararlara sadık kalması, bu iddiayı güçlendiriyor. Ancak bu noktada belirleyici olan BDP değil, bir bütün olarak Kürt siyasî hareketinin demokratik oluşum iradesi ve özellikle BDP'yi destekleyen halk kitlelerinin politizasyonudur.

Buna rağmen demokratik olma konusunda BDP'yi eleştiren muaf tutmak yanlış olur. BDP yöneticile-

rinin – en azından bir kısmının – klasik parti anlayışına takılı kalması demokratik işleyişi zorlaştırmaktadır. Bu açıdan Diyarbakır'da defalarca işittiğim »halk BDP'den ileri«¹ tespiti kulak vermek, antidemokratik yasaların dayatmalarına rağmen parti içi demokrasiyi gerçekleştirmek için BDP yönetimine yardımcı olacaktır kanısındayım.

Yahu, bunun Demokratik Özerklik ile ne âlâkası var dersiniz, çok âlâkalıdır derim. Bir kere Demokratik Özerkliği için dolduracak, halkın yönetime katılımını ve doğrudan demokrasinin gerçekleşmesini sağlayacak olan araçlar, partiler de dahil çeşitli kurumlardır. Ve tek tek, komünden, ülke meclisine ve siyaset aracı olarak partiye kadar bütün kurumlar kendi içerisinde en geniş demokrasiyi sağlamadıkları müddetçe, Demokratik Özerklik laftan ibaret kalacaktır.

Çatı Partisi

Kürt siyasî hareketinin demokratik kurumları oluşturma girişimlerinin yaygın medyada karikatürize edilmesi, Türkiye kamuoyunu manipüle etme çabalarından birisidir. Bu çerçevede kâh »BDP siyaset yapmıyor«, »talimatla hareket ediyorlar«, kâh da »Öcalan'ı dinleyip meclise girseler ya« türünden veya Blok milletvekileri arasındaki görüş farklılıklarını »çatlak var« yorumuyla manşete çıkartılan demagojik söylemlerle BDP'nin ve desteklediği bağımsız milletvekillerinin siyasî rüştları sürekli sorgulanmaya, meşruiyetleri zayıflatılmaya çalışılmaktadır.

Bu manipülasyon çabaları hem Kürt siyasî hareketi içerisinde ayrışmalar yaratarak hareketi zayıflatmaya, hem Kürt siyasî hareketi ile birlikte hareket edenleri irrite etmeye, hem de Kürt siyasetçilerini »terbiye« etmeyi hedeflemektedir. Egemen söylemin bu çabasının, vesayet rejiminin mağdurlarının emek, barış, demokrasi ve özgürlükler temelinde birleşerek, iktidar alternatifini yaratacak bir örgütlü gücü engellemeye yönelik olduğu son derece açıktır.

Emek, Demokrasi ve Özgürlük Blok'unun genel seçimlerde elde ettiği »yenilgideki zaferi« (Demir Küçükaydın), yeniden Çatı Partisi tartışmalarını alevlendirdi. Tartışmaların alevlenmesi de doğal olarak kamuoyunu manipüle etme çabalarını bu tartışmaya yöneltti. Görüldüğü kadarıyla liberal Kürt aydınları da Çatı Partisi projesinden pek hoşnut değiller.

Bu konuda en açık konuşan gene Tarık Ziya Ekinci. Gerçi Ekinci'nin 18 Temmuz 2011 tarihli Radikal gazetesinde yayınlanan mülakatında, PKK ve BDP'yi »küçük burjuva hareketleri« ve radikal solcuları »kemalist zevat« olarak yaftalamasına – ucu bana da dokunduğundan – yanıt vermek çekici geliyor, ama bu konuda sarf edilecek her söz bu saçmalığı ciddiye almak olurdu. Ekinci'nin kullandığı hakaretvari sözleri, ilerlemiş yaşının getirdiği dalgınlığa verelim.

Aslına bakılırsa Ekinci'nin Çatı Partisi konusunda söyledikleri yeni şeyler değil. Çatı Partisi tartışmaları ilk başladığında, »liberallerin ve demokratların bir araya geleceği bir Türkiye partisi kurmak lazım« ana mantığını vurguladığı bir yazısında karşı çıkış gerekçelerini sıralamıştı. O yazısında da kendi kafasında oluşturduğu bir »sosyalizm« ve »solculuk« anlayışını eleştiriyor ve »bunlarla olmaz« diyordu. Yanlış hatırlamıyorsam, yazısında getirdiği eleştiriler döne-

min DTP yönetimince de pek dikkate alınmamıştı. Hoş, bu konuda bugün söyledikleri de pek ciddiye alınacak türden değil, amma velakin bu karşı çıkışıyla »bakın Kürtler de özerkliği, Çatı Partisini falan istemiyor« propagandasına malzeme olduğunu ve böylece egemen söylemi güçlendirdiğini vurgulamak ve liberal Kürtlerle ilgili eleştirimizi burada noktalamak gerekiyor.

Yaklaşık üç yılı aşkın bir süredir tökezleye tökezleye devam eden Çatı Partisi, daha doğrusu Öcalan'ın deyimiyle Demokratik Blok Partisi tartışmaları bugün Demokratik Özerkliğin ilân edilmesiyle gündeme oturmuştur. Görüldüğü kadarıyla Blok bileşenleri ve milletvekilleri önümüzdeki günlerde bu konuyla ilgili bir yol haritası çıkartacaklar. Bu çerçevede Blok milletvekilleri arasında görüş farklılıklarının olması son derece doğal. Asıl önemli olan, bu farklılıklara rağmen geniş kesimleri içerisine alacak bir siyaset aracını oluşturabilmekte, ki bu sefer önümüzdeki birkaç ay içerisinde böylesi bir partinin kurulması büyük bir olasılık.

Çatı Partisi üzerine yürütülen tartışmaları burada tekrarlamak gereksiz olacaktır. Belki bu konuda Mart 2008 – Şubat 2010 tarihleri arasında yazdıklarımı atıfta bulunmak (http://www.kozmopolit.com/2007/cati_partisi_tartismalari.pdf) ilgili okur için aydınlatıcı olabilir. Ama kanımca vurgulanması gereken, Çatı veya Demokratik Blok Partisi'nin kuruluşunu engelleyecek / erteleyecek bütün gerekçelerin maddi hiçbir temelini kalmamış olduğudur.

Sonuç yerine

DTK'nin Demokratik Özerkliği ilân etmesiyle birlikte egemenlerin topyekün propaganda faaliyeti hız kazanmış, Demokratik Özerkliği meşruiyetten yoksun bırakmak için düğmeye basılmıştır. KCK'nin 20 Temmuz 2011'de »Demokratik ulus ilkesi«, »Demokratik vatan ilkesi«, »Demokratik cumhuriyet ilkesi« ve »Demokratik anayasa ilkesi« olarak açıkladığı temel ilkeler ile bir kez daha netleşen Demokratik Özerklik, Türkiye demokrasi güçlerini tarafını belirlemeye zorlamaktadır. Artık sessiz kalınması, pozisyon alınmaması için hiçbir neden kalmamıştır. »Soyut öneri«, »ne istediklerini kendileri dahi bilmiyor« türünden gerekçelerin hiçbir temeli kalmadığı gibi, böylesi gerekçelerle pozisyon almaktan kaçınmak, egemen söyleme teslim olmakla eşanlamlıdır. Bilhassa Fırat'ın batısındaki emek örgütleri, sosyalist güçler, sosyal hareketler, kadın hareketi ve demokrasi güçleri temel ilkeleri ile birlikte Demokratik Özerklik konusunda bir pozisyon almak durumundadırlar.

Çünkü Türkiye gerçekten bir yol ayrımı ile karşı karşıyadır. Bizzat başbakan Erdoğan'ın ağzından AKP hükümeti »taleplerin karşılanması söz konusu değildir« ve »gerekten cevap verilecektir« diyerek önümüzdeki kısa dönemde uygulanacak politikaların ipuçlarını vermiştir. Görüldüğü kadarıyla Türkiye karar vericileri »kontrollü bir gerilim« ile Kürt siyasi hareketini askerî şiddet yolu ile »dize getirme« politikasını sürdürmeye eğilimlidir. Son günlerde çeşitli kentlerde ortaya çıkan görüntüler, savaşın doğal sonucu olarak yeni cenazelerin gelmesiyle daha başka nelerin olabileceğini göstermektedir. Türkiye toplumunda kökleşmiş ve yaygınlaşmaya devam eden Kürt düşmanlığı ve şiddet yatkinliğinin taşıdığı tehlike potansiyeli, »kontrollü bir gerilimin« fazla kontrol altında tutulamayacağına

ve AKP dahil, herşeyi önüne katıp götüren bir hiddet selinin oluşabileceğine işaret etmektedir. Bunu engellemek, devlet ve hükümete »şimdiye kadar olduğu gibi« davranmaması ve politikasını değiştirmesi için baskıda bulunmak, hiddet selinin ilk kurbanları arasında olacak Türkiye demokrasi güçlerinin ertelenemez görevidir. Demokratik Özerklik ilânı ellerine önemli bir enstrüman vermiştir.

Kanımca insan hakları mücadelecisi Ayhan Bilgen bu konuda söylenebilecek son sözü, bugün <http://emekdu-nyasi.net> sitesinde yer alan yazısıyla söyledi. Sözü ona bırakarak, bu diziyi bitirmek, en doğrusu olacak:

»DTK tarafından ilan edilen özerkliği gereksiz, anlamsız, zamansız bulduğunu ifade eden yaklaşımlar medyada oldukça yoğun ilgi görmektedir.

Hatta açıkça federasyon ya da bağımsız devlet istediği bilinen isimlerin "özerklik ilanı" eleştirileri bile makbul değerlendirmeler olarak manşetlere taşınmaktadır.

Elbette özerklik de eleştirilebilir ve bu anlamda yapıcı tartışmalara tabi tutulmalıdır. Ancak medyanın ilgisini çeken eleştirinin içeriğinden çok, Kürtlerin parçalı görüntü vermesidir. Bu anlamda ne istendiğinin, ne söylendiğinin pek bir önemi yoktur.

Özerklik bir statüden ibaret değildir ve dünyanın her yerinde inşa süreci çok daha sancılı geçmiştir. Toplumsal ihtiyaçların karşılanmasında öz kaynak ve imkânların harekete geçirilmesi doğrudan üretim ve beceri meselesidir. Önce inşa mı edilir yoksa ilân mı, tartışmasını şimdilik bir kenara bırakalım. Dünya örneklerine baktığınızda pekâlâ her ikisinin de olabildiğini görebileceğiniz gibi, aslında ilân ile insanın iç içe geçen süreçler olduğunu da fark edersiniz.

Kesin olan bir şey var ki, tanınma ilandan önce gelmez. Yani özerklik talebi olmadan özerklik statüsünün onayı diye bir şey en azından ulus devlet anlayışı içinde pek mümkün değildir. "Önce devletle konuşup anlaşalım sonra ilân edelim" yaklaşımı gerçekçilikten uzak romantik bir tutumdur.

Özerkliğin Türkiye toplumuna anlatılması ve bu anlamda ikna süreçlerinin işletilmesi ise başka bir yoğunlaşmayı gerektirir. Bu yöndeki çabaları, özerklik ilanından vazgeçilmesine ya da ertelenmesine endekslemek ise yine fedakârlığı bir taraftan istemek değilse nedir?

Ne devlet kendiliğinden bir hakkı teslim eder, ne toplumun geniş kesimleri durduk yerde bir başka kesimin taleplerini önemseyen yaklaşımlar sergiler.«

KIBRIS: ŞARTLI REHİN

23 TEMMUZ 2011

Başbakan Erdoğan'ın Kuzey Kıbrıs'ta söyledikleri Avrupa başkentlerindeki Türkiye tartışmalarını hararetlendirdi. Türkiye'nin AB üyeliğine baştan karşı çıkan muhafazakârlar, Erdoğan'ın, »tehdit ve şantaj« olarak tanımladıkları ülimatomunu yeniden iç politikaya malzeme etmeye başladılar.

Daha önce Ahmet Davutoğlu'nun ifade ettiği »Kıbrıslı Rumlar AB dönem başkanı olmamalı« talebi, Erdoğan tarafından daha sert bir üslupla tekrarlandı. AB çevreleri bu açıklamayı, ilişkilerde yeni ve sorunlu bir dönemin işaretçisi olarak algılıyorlar. Buna rağmen ne Brüksel'den, ne de Paris veya Berlin gibi merkezlerden ters tepki gelmedi. Örneğin Almanya'da hükümet ortağı olan CSU, »Türkiye hiçbir zaman AB'nin eşit partneri olamaz« derken, Federal Hükümet »müzakereler planlandığı gibi devam edecektir« açıklamasını yaptı.

Görüldüğü kadarıyla Kıbrıs ve Türkiye'nin AB üyelik sorunu uzun bir süre daha hem popülist söylemle iç politika malzemesi olacak, hem de bir şey olmamış gibi müzakereler devam edecek. Şu aşamada ne AB'ndeki, ne de Türkiye'deki karar vericiler arasında kısa ve orta vadede üyelik sorununun çözülebileceğine inanan yok. Müzakereler ve bu çerçevede sürdürülen ilişkiler öncelikli olarak küresel stratejik çıkarların kollanması için kullanılmaya devam edecek.

Aslında AB'nin Kıbrıs konusunda işin başından itibaren iki yüzü davrandığını vurgulamak gerekiyor. AB kendi koyduğu kuralları hiçe sayarak, hatta 31 Mart 2004'de Rum kesiminin Annan-Planı'nı reddetmesine rağmen 1 Mayıs 2004'de Güney Kıbrıs'ı üye kabul ederek, adadaki çözüm olanaklarını daha da zora sokmuştu.

AKP hükümeti de Kıbrıs'da ikili bir strateji izliyor. Bir taraftan Türkiye kamuoyundaki milliyetçi Kıbrıs hassasiyetini göz önünde tutarak »yavru vatan« popülizmini sürdürüyor. Bu açıdan AB'ne yönelik ültimatoom retoriğini Türkiye kamuoyunu etkileme aracı olarak okumak daha doğru olacak. Asıl yönelim ise Doğu Akdeniz ve Orta Doğu. Türkiye karar vericileri uzun bir süredir dış politikalarını »bölge gücü olma« (siz bunu emperyal hırs olarak okuyun) stratejisi üzerine kurgulayarak geliştiriyorlar. Bu nedenle Türkiye'nin Kıbrıs politikalarını, bölgedeki gelişmelerden bağımsız ele almak yanlış olur. Kıbrıs, her halükârda Türkiye karar vericilerinin elinde tuttukları ve kolay kolay elden çıkartmayacakları bir Şartlı Rehin durumundadır.

Bu politikanın mağdurları ise Kıbrıslılardır. Türk olsun, Rum olsun, Kıbrıs'ın yerli ahalisi, »ağabeylerinin« kendi çıkarlarını kollamada istedikleri gibi manevra

edecekleri kütle muamelesi görmektedir. Ama her ne kadar Türkiye'deki yaygın medyada yer almasa da, Kuzey Kıbrıs'taki emek örgütleri ve sosyal hareketler Türkiye'nin Kıbrıs politikalarına karşı seslerini çoktan çıkartmaya başladılar.

Türkiye yılda 450 milyon Avro ile Kuzey Kıbrıs bütçesini sübvansede ediyor. Bu paraların yüzde 80'i maaşlara ve emekli aylıklarına harcanıyor. Kuzey Kıbrıs bağımsız bir devlet olarak tanınmadığından, ekonomik ve politik olarak göbeğinden Türkiye'ye bağımlı. Sanayisi hemen hemen hiç olmadığından, devlet en büyük işveren olmuş. Böyle olunca Türkiye Kuzey Kıbrıs'ta da neoliberal tedbirleri dikte edebiliyor, »KKTC« hükümetini tasarrufa zorluyor.

Emek örgütleri ise, 28 Ocak 2011'deki ellibinlik miting ve 2 Mart 2011 grevleri gibi direnişler örgütüyorlar. 28 emek örgütünün oluşturduğu sendikal platform sadece ücretler ve çalışma koşulları konusunda değil, »bu ülke bizim, biz yönetmek istiyoruz« diyerek, Türkiye'nin Kıbrıs'ı »bir koloni gibi görmesine« karşı çıkıyorlar.

Gerçekten de AKP döneminde adaya nüfus taşıyıp, gelenlere »KKTC« vatandaşlığı verilerek adadaki siyasi iradeyi belirleme çabaları, kamusal alanların ve işletmelerin özel sermayeye, bilhassa Türkiye sermayesine peşkeş çekilmesi, neoliberal politikalarla yerli nüfusun yoksulluğa itilmesi, adanın kara para aklama cennetine dönüştürülmesi ve Kıbrıs'ın uluslararası ilişkilerde manevra aracı olarak kullanılması had safhaya ulaşmıştır.

Erdoğan'ın, adada politikalarına karşı çıkanları »besleme« diye nitelendirmesi ve geçen gün Kıbrıs'ta yaptığı konuşmada kendisini karşılayanlardan, »marjinal düşünenlere prim vermemelerini« istemesi boşuna değil. Kıbrıs'ın yerlileri arasında sömürge politikalarını kabul etmeyenlerin sayısı giderek artıyor. Öyle zannediyorum ki, Türkiye'nin adadaki demografik yapıyı değiştirme çabası da Kıbrıs'lıların bağımsız yaşama iradesi köreltemeyecek. »Tüm Kıbrıs'ın emekçi sınıf ve katmanlarını kucaklayarak, emeğin globalleşmesini ere alan« Yeni Kıbrıs Partisi ve kararlı emek örgütleri oldukları müddetce bu umudu kaybetmek için bir neden yok. Asıl umutsuzluk kaynağı, bu güçlerle dayanışmasını geliştiremeyen ve sömürge politikalarına karşı çıkamayan Türkiye demokrasi güçleridir.

ÜTOYA'NIN ÖĞRETTİKLERİ

30 TEMMUZ 2011

Toplam nüfusu 4,8 milyon olan Norveç, ırkçı ve muhtemelen akıl hastası bir saldırganın vahşetiyle sarsıldı. Petrol ve doğal gaz kaynakları sayesinde dünyanın – kişi başına düşen gelir temelinde – en zengin ülkeleri arasında olan bir ülkede böylesine bir vahşetin yaşanması, Norveçlileri tam anlamıyla derin bir travmaya soktu. Ama bu travmaya rağmen hükümeti ve toplumuyla Norveç dünyada ender rastlanan bir sağduyu gösterdi.

Saldırının şoku henüz atlatılmamışken ve Avrupa'nın diğer ülkelerinde politikacılar ve yaygın medya »terörizme karşı yeni, sertleştirilmiş tedbirler« isterlerken, Norveç başbakanı Jens Stoltenberg, »hiç bir şey bizi açık ve demokratik bir Norveç olmaya devam etmekten alıkoymaz« diyerek, demokratik hukuk devleti anlayışı içerisinde intikam duygusunun yer alamayacağını ve yürürlükteki yasaların şiddet eylemlerine karşı yeterli olduklarını gösterdi. Günlerdir Norveç'ten yapılan ve halkın tepkisini gösteren yayınlarda da görülebildiği gibi, Norveç toplumu da başbakanın bu yaklaşımının arkasında duruyor.

Elbette, işsizlik oranı yüzde 3 olan, gelişmiş ve eğitimli bir refah toplumuna sahip, sosyal devlet kazanımlarını henüz Almanya veya Fransa'da olduğu gibi tamamen yok etmemiş olan bir ülkede insanların »kana kan, intikam« naralarıyla sokaklara dökülmesi pek beklenecek bir durum değil. Gene de böylesi travmatik bir olaydan sonra Norveçlilerin bu denli metanetli davranışları ve demokratilerine sahip çıkmaları bence gıpta edilecek bir durum.

Diğer Avrupa ülkelerindeki, bilhassa Almanya'daki so- rumlu politika ise bu olayda hiç te iyi sınav vermedi. Alman içişleri bakanı CSU'lu Hans-Peter Friedrich artık gına getirecek bir şekilde »yasaları sertleştirmeliyiz« diyerek, tipik sağ popülist söylemi tekrarlayanlardan birisi. Friedrich, Ütöya Saldırısını aynı zamanda »hem aşırı sağcılar, hem de aşırı solcular ile islamistleri daha ciddi şekilde gözetim altında tutmalıyız« söylemiyle yeni yasakçı tedbirleri savunmak için kullanmaya başladı. Alman polis sendikası »dikkat çeken kişileri fişlemek lazım« diyerek bakana destek çıkarken, SPD'li politikacılar da parti yasaklamalarını savunmaya başladılar.

Norveç medyası büyük ölçüde haber politikalarında son derece hassas davranırken, diğer Avrupalı medya kuruluşları sansasyon gazeteciliği ile olayı »münferit« bir mesele olarak göstermekte ve yorumlarda yasaların sertleştirilmesini istemekteler. Aslında An-

dreas B. Breivik bir biçimde yaygın medyanın ve so- rumlu politikacıların sağ popülist söyleminin, ırkçı ve göçmen düşmanı yaklaşımlarının bir ürünü. Breivik, hasta bir insan. Ama internette yayınladığı »manifestosu« bugüne kadar Avrupa toplumlarının merkezinde kökleşmiş olan ırkçılığın ve göçmen düşmanlığının bir aynası.

Ütöya Saldırısı, sosyal devlet erozyonunun ve neolib- eral dönüşümün travmatize ettiği, işsizliğin, gelecek korkusunun ve perspektifsizliğin kaskacında giderek daha da muhafazakârlaşan beyaz Avrupa toplumlarının olağanlaştırdığı göçmen düşmanlığının ve neolib- eral dönüşümü gerçekleştirmek için bu göçmen düşmanlığını ırkçı ve sağ popülist söylemle kullanarak bir korku toplumu yaratan egemen politikaların bir sonucudur. Vahşi saldırı, Avrupa'nın her yerinde göç- menlerin ve yoksulların her gün karşılaştıkları ırkçılık, ayrımcılık ve göçmen düşmanlığı denizinde yüzen bir buzdağının görünen tepesidir. Görünmesini sağlayan da, vahşeti.

Sadece Almanya'da her yıl ırkçı motivasyonla işlenen onbinlerce suç kayıtlara geçmektedir. 1990'dan bu yana toplam 149 kişi ırkçı saldırı sonucunda yaşamını yitirmiştir. Bu nedenle Ütöya Saldırısı »münferit« bir olay değildir. Kaynağı, egemen iktidar ve mülkiyet ilişkileri olmakla birlikte, onyıllardır sürdürülen neolib- eral politikalar ve Avrupa toplumlarının kendisidir.

Bu açıdan Norveç başbakanının »daha fazla açıklık, daha fazla demokrasi« çıkışı bir cesaret abidesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Demokrasi ve demokratik hukuk devleti, kendilerini şiddet ve terör yoluyla yok etmeye çalışanlara karşı da tüm ilkeleriyle uygulandığında, demokrasi ve demokratik hukuk devleti olma özelliğini korurlar. Kanımca Ütöya Saldırısı'nın en önemli öğretisi budur.

»Kontrollü bir gerilim« ile Kürt Sorunu'nu çözebileceğini düşünen, toplumdaki milliyetçi ve şöven duyguları körükleyerek iktidarını pekiştirmeye çalışan ve şiddet söyleminden vazgeçmeyen Türkiyeli karar vericilerin Norveç hükümetinden öğrenebilecekleri çok şey var. Türk toplumu da Norveçlilerden utanma duy- gusunun iyileştirebileceğini öğrenebilir. Hastalıklı bir toplumun en iyi ilacı daha fazla demokrasi ve daha fazla özgürlüklerdir. Ütöya Saldırısı bu gerçeği bir kez daha kanıtlamıştır.

HIROŞİMA

6 AĞUSTOS 2011

Tam 66 yıl önce, yani 6 Ağustos 1945'de ABD hava kuvvetleri Hiroşima'ya attıkları ilk atom bombası ile nükleer çılgınlık çağını başlatmışlardı. 9 Ağustos 1945'de de Nagasaki'ye atom bombası atmış ve her iki kentte yüzbinden fazla insanın yaşamını yitirmesine neden olmuşlardı. Bombardımanların ardından oluşan nükleer zehir ise bugüne kadar toplam 400 bin insanın yaşamına mal oldu.

Aradan geçen 66 yıl insanlığı akıllandıracağı yerde, daha büyük felaket tehditlerinin altına soktu. Çünkü günümüzün nükleer gerçekliği, Hiroşima ve Nagasaki'yi gölge altında bırakacak düzeyde.

Merkezi Stockholm'de olan Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü SIPRI'nin verilerine göre, ABD, Britanya, Çin, Fransa, Hindistan, İsraill, Kuzey Kore, Pakistan ve Rusya 20.500'den fazla nükleer başlığa sahipler. Beşbinden fazlası hemen kullanılabilir seviyedeysen, yaklaşık ikibin başlık »stratejik kullanıma hazır« tutulmakta. Sadece bunlar yeryüzündeki yaşamı bir kaç kez yok etme potansiyeline sahip.

Geçen yıl Aralık'ta Lizbon'da yapılan NATO Zirvesi, kabul ettiği stratejik belgesinde NATO'nun »ilk vuruş opsiyonunu« devam ettirmesine karar vermişti. Uluslararası Den Haag Mahkemesi 1996 yılında »nükleer silaha sahip olunması ve kullanılması uluslararası hukuka aykırıdır« kararını almasına rağmen, başta ABD ve NATO olmak üzere, Rusya ve Fransa gibi ülkeler nükleer silahlardan vazgeçmiyor.

Aynı şekilde 2010 Mayıs'ında ABD ile Rusya arasında imzalanan ve nükleer silahların azaltılmasını öngören START Antlaşması da gerçek bir çözüm olmaktan uzak. Çünkü antlaşmanın 6. Maddesinde açıkça belirtilmesine rağmen her iki ülke de nükleer cephanelerini azaltmaktan kaçınıyorlar. Azaltmak bir yana, silahlarını sürekli modernize ediyorlar. Seçildiğinde büyük vaadlerde bulunan ve 2009 Nisan'ında yaptığı bir konuşma ile nükleer silahlanmaya karşı »mücadele vereceğini« açıklayan ABD başkanı Obama nükleer tehdidi gidermek bir yana, daha da artmasını sağlayan politikaları imza atıyor.

SIPRI, dünya çapındaki silahlanma giderlerinin 1,63 Bilyon Dolar'a çıktığını tespit etmiş. Kendi sınırları içerisindeki nükleer santrallerin kullanım süresini azaltmak isteyen Almanya, silahlanma giderlerinin artmasından en fazla kâr yapan ülkelerden birisi. Alman silah tekellerinin kârı 2010 yılında 2009'nazaran yüzde 25 artış sağlamış. Almanya diğer yandan da

dünya çapında en fazla nükleer santral satan ülke konumunda.

Öyle görülüyor ki 2011 Mart'ında Fukushima'da meydana gelen nükleer felaket te insanlığı akıllandıramamış. Sermaye, nükleer enerjinin taşıdığı akıl almaz tehdit potansiyeline rağmen salt kâr amacıyla hâlen atom çekirdeğinden faydalanmaya çalışıyor. Dahası, enerji kaynaklarına, piyasalara ve hammaddelere serbest ulaşım için dünya çapında savaşları körüklemeye devam ediyor.

Doğu Afrika'da yaşanan açlık dramının bugünlerde televizyon ekranlarında görünen resimleri, bu politikaların ne denli feci sonuçlara yol açtığını göstermekte. Nükleer çılgınlık ve sınırsız kâr hırsı insanlığı tehdit eden en büyük tehlikeler olarak varlıklarını sürdürmeye devam ediyorlar. Bu tehlikeler, nükleer silahlar, nükleer santraller ve savaşlar olarak somut biçim almış durumdalar.

Hiroşima ve Nagasaki, Çernobil ve Fukushima, dünyanın nasıl bir cehenneme dönüşebileceğini kanıtladılar. İnsanlığa karşı işlenen suç kategorisinde görülmesi gereken ilk atom bombasının atılmasının 66. yılında bu gerçeği anımsamak, sivil olsun, askerî olsun, nükleer enerji kullanımına karşı çıkmak günümüzün en ivedi görevleri arasındadır. Bulutların insan öldürmesini istemiyorsak eğer, nükleere de, savaşa da hayır demeli, bu uğurda her yerde mücadele etmeliyiz.

NEOLİBERALİZMİN YENİ EGEMENLİK ARACI: SAĞ POPÜLİZM

11 AĞUSTOS 2011

Yaklaşık on yılı aşkın bir süredir Avrupa'daki sağ popülist partiler sürekli yeni mevziler kazanıyorlar: Avusturya'nın FPÖ'sü, Danimarka'nın Halk Partisi, İtalyan Lega Nord, İsviçre'nin SVP'si, Hollanda'da azınlık İslam düşmanı Geert Wilders'in Özgürlük Partisi, Fransa'nın Front National'i, Finlandiya'nın Gerçek Finleri ve Norveç'in, Ütöya Katliamı'nı gerçekleştiren Andreas B. Breivik'in de üye olduğu İlerleme Partisi bunlardan sadece bazıları. Partilerin destek bulamadığı ülkelerde ise, Almanya'da olduğu gibi Thilo Sarrazin benzeri sağ popülistler geniş destek bulabiliyor. Bu fenomenin yeni yanı, partilerin ve politikacılarının kendilerini neofaşist olarak görmemeleri, hatta söylemde neofaşizme karşı çıkmaları.

Son yıllardaki bu gelişmeler bir çok soruya yol açıyor: Sağ popülizm ve aşırı sağın gelişmesinde, egemen iktisadi ve politik elitlerin neoliberalizmi ne denli etkin? Egemen elitlerin söylemi, sağ popülist söylemle nerelerde uyuyor? Avrupa'da iç ve dış politikaların militaristleştirilmesinin sağcı ve ırkçı tandansların gelişmesine ne denli katkı sağlıyor? Sağ popülizm ile aşırı sağın refah toplumlarında kök salabilmelerinin nedenleri neler? İşte bu yazıda bunlara ve benzer sorulara yanıtlar aranmaya çalışılacaktır.

Artan halk desteği

Avrupa'nın sağ popülist partileri uzun zamandır artan bir halk desteğine sahipler. Araştırmalar, sağ popülist partilere oy veren seçmenlerin milliyetçi söylemlere, göçmenleri ve toplumsal azınlıkları dışlamaya ve otoriter yaklaşımlara açık olduklarını gösteriyor.

Sağ popülist partilerin geniş destek bulabilmelerinin ardında yatan nedenlerden birisi, Avrupa toplumlarında etabale ve geleneksel partilere karşı derin güvensizliğin artmış olmasıdır. Sağ popülist partilerin kendilerini »anti-parti« gibi göstermeleri ve sürekli »biz halkın iradesinin yerine getirilmesini istiyoruz« söylemi ile bir »hareketmiş« gibi davranmaları, etabale partilere güvenmeyen seçmenler için çekicilik arz etmekte.

Sağ popülistlerin en önemli siyaset aracı ise, »tabuları yıkıyoruz« söylemi ile ırkçı yaklaşımları olağanlaştırmaktır. Sloganvari, demagogik, provoke edici, aşırı abartıcı ve duygusallaştırıcı bir dille, görünürde basit, ama radikal taleplerle, »sessiz çoğunluğa tercüman olunduğu« telkin edilmekte, toplumsal korkular değiştirilerek, düşman resimleri çizilmekte ve komplo teorileriyle biyolojik karşılaştırmalar yapılmaktadır. Bi-

yolojik üstünlük anlayışına ve kültüralizme dayanan sosyal ırkçılıkları, travmatize olmuş Avrupa toplumlarında rahatlıkla yankı bulabilmektedir.

Bu nedenle sağ popülist partiler, basit ve radikal çözüm önerileriyle »halkın gündelik yaşamında« ve toplum merkezinde yer aldıklarını iddia etmektedirler, ki pek haksız da sayılmazlar. Avrupa'daki sağ popülistler, ülke farklılıklarına rağmen, mobilizasyon güçlerini aynı kaynaktan sağlamaktadırlar: bu kaynaklar, özgün bölgesel ve ulusal farklılıklarla birlikte, belirli zaman pencerelerinde ateşlenen güncel sorunları, Avrupa toplumlarında var olan geleneksel dışlayıcı yaklaşımlarla tematzize etmektedir. Toplumsal kriz görüngüleri, popüler ve radikalize edici gelişmeler ve toplumlarda yaygınlaşan güvensizlikler de bunların arasındadır.

Sağ popülistlerin seçim başarılarının en önemli etkeni ise, »güçlü« ve kitleleri etkileyen bir önderin olmasıdır. Genelde, ki Almanya buna güzel bir örnektir, böyle bir önderin olmadığı durumlarda sağ seçmen potansiyelinin mobilizasyonu neredeyse olanaksızdır. »Karizmatik önder«, sağ popülizmin kitleleşmesinin anahtarıdır. İtalya'da Silvio Berlusconi, Avusturya'da Jörg Haider, Fransa'da Jean-Marie Le Pen veya Hollanda'da Geert Wilders bu anahtarın nasıl kullanıldığını gösteren iyi birer örneklerdir.

Ayrımcılığın gücü

Sağ popülizm, merkezinde zayıflara karşı ayrımcılığın yattığı bir mobilizasyon stratejisidir. Programı genellikle, homojen olduğu iddia edilen yerli halk ile »yabancı unsurlar« arasındaki »uyuşmaz« farklılıkları öne çıkaran milliyetçi söylemlerden oluşmaktadır. Ancak, yerli halk – yabancı unsurlar ayrımı salt etnik farklılıklara dayanmamaktadır. »İnsan eşittir Avrupalı, beyaz, erkek, sağlıklı ve üretken« (duruma göre hristiyan, katolik veya protestan da sayılabilir) biçiminde formüle edilen bir norm konstrüksiyonu ile, sadece göçmenler değil, yoksullar, farklı cinsel tercihlere sahip LGBT bireyleri, alışlagelmiş aile gelenekleri dışında yaşam kurgusu olanlar, farklı ten sahipleri de, etnik köken olarak »yerli halktan« sayılsalar bile, dışlanmakta, güncel gelişmelere göre ayrımcı söylemin hedefi olmaktadır. Çoğunluk toplumlarındaki, bilhassa kriz dönemlerinde derinleşen hınç duyguları ve korkular böylelikle bilinçli olarak körüklenmekte ve kutuplaşmalar için enstrümantalize edilebilmektedirler.

Sağ popülizm, programatik ve politik söyleminde demokratik seçimlerde elde ettikleri başarıları, otoriter bir

toplumu inşa etmek için kullanacağını açıkça söylemekten çekinmemektedir. Bu söylem, bunalım dönemlerinde bilhassa orta sınıflarda yaygınlaşan »güçlü yönetim« arzusu ile birbirini desteklemektedir (Türkiyeli okur »sallandır beş – on adamı, bak ülke nasıl düzelir« söylemini anımsayacaktır). Bu nedenle sağ popülizm, refah şövenizmine hayli yatkın olan ortalama beyaz Avrupalıların otoriter lider özlemine de tercüman olabilmektedir.

Sağ popülizmi, neofaşizm ve aşırı sağdan ayıran en önemli fark, sistem karşıtı olmamasıdır. Neofaşist ve aşırı sağ hareketler, antikapitalist söylemi ideolojik-programatik hedefleri için kullanır ve »millî düzen« kurma amacını güderlerken, sağ popülistler neoliberal ekonomi politikalarının ve sistemin, yani kapitalizmin güçlendirilmesinden yanadırlar. Bununla birlikte neofaşizmin biyolojik ırkçılığını ve faşizan şiddeti eleştirerek, Avrupa toplumlarının »demokratik konsensusu« içinde yer aldıklarını telkin etmektedirler.

Bu telkin, sağ popülizmin liberal ve muhafazakâr partilerle seçim işbirliğine girmelerini ve birlikte hükümetler oluşturmalarını kolaylaştırmaktadır. Dahası, »tabu kırarak« elde ettikleri seçim başarıları, liberal ve muhafazakâr partileri de sağ popülist söyleme sarılmaya, sosyal ırkçı ve sosyal darvinist konseptleri gündelik siyasetlerinin parçası yapmaya itmektedir.

Günümüz Avrupa'sında, örneğin Avusturya, Danimarka veya Hollanda'da, sağ popülist partilerin kamuoyu tartışmalarının odağına yerleşmeleri ve hükümet ortağı olmaları artık olağan bir hâl olmuştur. Ülke örneklerinin çoğalmasi beklenmeyecek bir gelişme değil, çünkü henüz on yıl önce ırkçı hezeyanlar olarak nitelendirilen sosyal darvinist söylemler, bugün medya, etabile partiler ve tanınmış isimler tarafından »tartışılması meşru ve bilimsel verilere dayanan gerçekler« olarak kamuoyunda savunulabilmektedirler.

Yaygın medya ile liberal ve muhafazakâr partilerin dolaylı desteğini alan sağ popülizmin siyaset ve toplum konsepti, derin değişimlerin yol açtığı toplumsal korkular ve sorunları, etnik veya milliyetçi (duruma göre, İtalya'da veya Belçika'da olduğu gibi bölgesel) bir bakış açısıyla ele almasına dayanmaktadır. Buradaki hedef sosyal sorunların, »millî« sorunlar (ya da bölgesel sorunlar) olarak algılanmasını sağlamaktır. Bu şekilde göçmenler, mülteciler, sosyal yardıma muhtaç bırakılan yoksullar, evsiz-barksızlar, işsizler, Romanlar, Siyahiler veya LGBT bireyleri, yapısal sorun ve krizlerin sorumluları olarak ilân edilmekte, günah keçisi hâline getirilmektedirler.

Özellikle müslüman göçmen ve mülteciler stigmatize edilerek, »sosyal kasaları gasp eden ve ülke güvenliği için tehdit oluşturan unsurlar« olarak lanse edilmektedirler. Kentlerde artan kriminalite, istihdam piyasasındaki sıkıntılar ve metropol semtlerinin yapısal sorunları etnizise edilmekte, toplumun istemediği göçün ve göçmenlerin varlığının »iç düzeni ve güvenliği tehdit ettiği« iddia edilmektedir (Güncel örnek Britanya'da meydana gelen çatışmalardır. Yaygın medyada, çatışmalar göçmenlerin ve yoksul-siyahî İngilterelilerin oturdukları mahallelerdeki »etnik sorunlara« bağlı olarak gösterilmekte, bu mahalle ve kentlerdeki sosyal sorunların ve işsizliğin Britanya hükümetlerinin neoliberal politikalarının bir sonucu olduğu gerçeğinin

üstü örtülmektedir). Bu nedenle yabancılar ve mültecilerle ilgili yasaların sertleştirilmesi, »Law and order«-politikalarının uygulanması, müslüman nüfusun azalması sağlanarak, »Avrupa'nın islâmî işgalden kurtarılması« ve »homojen Avrupa toplumlarının kültürel erozyonunun sona erdirilmesi« programatik talepler hâline getirilmiştir. Dikkat edilirse, sağ popülizmin bu programatik talepleri kolaylıkla liberal, muhafazakâr, hatta kimi sosyaldemokrat ve yeşil parti tarafından da tartışılmakta, yaygın medyanın da desteklemesiyle kamuoyu görüşü hâline getirilmektedir.

Neoliberalizm: Sağ popülizmin yaşam kaynağı

Avrupa sosyal devleti modelinin 1980'li yıllardan itibaren başlayan transformasyonu, aynı yıllarda başlatılan »kader birliği olarak ulus« ve »devlet ve işveren için feragatte bulunma meziyeti« anlayışının restorasyonu, 1990'lar ve özellikle 2000'li yıllarda gerçekleştirilen neoliberal dönüşüm, refaha alışan Avrupa toplumlarını derin bir travma içine sokmuştur. Sosyal güvenlik sistemlerini erozyona uğratan neoliberal hegemoni, başarılı bir strateji ile bir Yukarı-Orta-İttifak'ını sağlayarak, toplumsal parçalanmışlığı derinleştirmiş ve bu şekilde de olası bir toplumsal direncin oluşmasını engelleyebilmiştir.

Avrupa ülkelerinin neoliberal dönüşümü üç politik proje sayesinde gerçekleştirilebildi: toplum, piyasa gereklerine uygun hâle getirildi, var olma ve sosyal güvence sistemleri büyük ölçüde özelleştirildi ve kamu mülkiyeti önemli düzeyde özel sermaye birikiminin hizmetine sokuldu. Gerek bu projelerin, gerekse de sistematik krizlerin faturaları ise halka çıkartıldı. Bununla birlikte demokratik meşruiyeti olmayan AB Zirveleri, komisyonlar veya IMF, Dünya Bankası, özerkleştirilen merkez bankaları ve NATO gibi ulusal ve uluslararası kurumlar üzerinden parlamenter demokrasinin içi boşaltıldı. »AB istiyor, AB'nin kararlarını uygulamakla yükümlüyüz« gerekçesi ile esnekleştirme, düzensizleştirme ve özelleştirme politikaları uygulandı, reel ekonomi ve ülke bütçeleri uluslararası malî piyasaların boyunduruğu altına sokuldu.

Aynı zamanda ülkelerin iç ve dış politikalarının militaristleştirilmesi de hızlandırıldı. NATO ve AB Zirveleri'nde müdahale savaşlarını temellendiren stratejiler karar altına alındı ve »teröre karşı mücadele« gerekçesiyle yaşamın her alanı yeni biçimlendirilen »güvenlik« politikalarıyla belirlenir oldu. Sistematik bir biçimde yeni düşman olarak »demokrasiyle bağdaşması olanaksız islam« resmi çizilmeye başlandı. Avrupa'da yaşayan müslüman göçmen ve mülteciler »potansiyel terörist« olarak gösterildi (Bunun ne denli paranoyak bir hâl aldığı 2011 Temmuz'unda meydana gelen bir olay gösteriyor: Bir otobüste yanında oturan Tunuslu bir müslümanın mırıldanarak dua etmesini, terörist saldırı olacak diye polise bildiren bir kadın, otobanın polis timleri tarafından saatlerce kapatılmasına neden olmuştu. Tunuslu müslümandan özür dileyen hiç kimse olmadı).

Korku toplumu böyle oluşturuldu. Kökleşen yoksulluk, çalışma ve yaşam koşullarının kötüleşmesi, orta sınıfların yoksulluk sınırına düşme tehlikesinin artması, hiddetli bakışların aşağılara, daha zayıf katmanlara yönelmesine neden oluyor. Liberal ve muhafazakâr hükümetler (zamanla sosyaldemokratlar ve yeşiller de) politikalarıyla bu gelişmeyi destekledi. 1980'li yıllardan

beri mütemadiyen dışlama ve sınırlama hedefiyle yürütülen yabancılar ve mülteciler politikaları ile »ulusal değerleri sahiplenilen kültür politikaları« Avrupa toplumlarındaki milliyetçi, şöven ve ırkçı tohumları dallandırıp budaklandırdı. Neoliberal dönüşüme paralel olarak yürütülen yabancı düşmanı ve ırkçı politikalar, 1970'li yılların görece liberter Avrupa toplumlarını milliyetçi, otoriter, bencil ve ırkçı bireyler topluluğu hâline dönüştürdü. Böylelikle ekonomik ve toplumsal sorunların gerçek nedenlerinin üstü örtüldü ve toplumsal direnç mekanizmaları önemli ölçüde kırılabilir.

Sağ popülist parti ve hareketler tam bu noktada güçlenebilecekleri potansiyeli yakaladılar. Sosyal sorunlar ve işsizlik, yoksulluk gibi yapısal çelişkiler ile küreselleşme ve geleneksel sosyal muhitlerin çözülmesiyle ortaya çıkan kimlik sorunları ve siyasî yönelim eksiklikleri, sağ popülizmin etnikleştirerek / bölgeselleştirerek siyasî söylemine aldığı konular oldu. Sağ popülizm bu alanları hedefli provakasyonlar ve politik-kültürel tabuları bilinçli olarak yıkarak söylemine taşıdı. »Halkın düşündüğünü söylüyoruz« diyerek, radikal taleplerle ve etabile partileri »halktan uzak elitler« diye lanse ederek, seçimlere katılımın düşmesi sayesinde seçim başarıları elde ettiler. Toplumdaki korkuları deşerek ve ihtilafları »millileştirerek« başarılı bir ajitasyon stratejisi geliştirebildiler.

Kendilerini toplumun taşıyıcı gücü olarak gösteren neoliberal elitler ise, sağ popülizmin sosyal ırkçı propagandasına ideolojik-teorik destek vermekteler. Bu şekilde Avrupa toplumlarındaki hiyerarşilerin değişmezliğine ve daha iyi bir yaşam için verilecek mücadelenin gereksizliğine dair çıkarsamalar yapılmakta, sosyal ırkçı histeri antidemokratik uygulamalara, neoliberal dönüşüme ve Avrupa'nın militaristleştirilmesine dayanak hâline getirilmektedir. Hedef, sosyal ırkçılığa teslim olmuş Avrupa toplumlarını otoriter, baskıcı ve yaptırımcı politikaları ve Avrupa egemenlerinin küresel çıkarlarının savunulmasını besleyen en verimli topraklar hâline getirmeye çalışmaktır. Sağ popülizmin asli görevi tam olarak budur.

Toplumsal ve ekonomik sorunları, yoksulluğun yaygınlaşmasının, kronik işsizliğin artmasının ve gelecek güvensizliğinin temel nedenlerinin göçmenler veya toplumsal azınlık grupları olmadığını, aksine uygulanan neoliberal politikaların ve sistemin bir sonucu olduğunu çoğunluk toplumuna en iyi anlatabilecek olan Avrupa toplumsal ve politik çözümün zayıflığı, sağ popülizmin işini kolaylaştırmaktadır. Avrupa merkezci ve beyaz paradigma, maalesef Avrupa solu da esir almıştır. Halbuki sorunun müslümanlar ve yoksullar olmadığını, aksine sürekli yoksulluk, ekolojik felaket, savaş, ırkçılık ve diğer göç nedenlerini üretenin kapitalizm olduğunu soldan iyi bilen yok. Kendisini sınırlamalar ve dışlama ile belirleyen burjuva toplumunun travmalarının tek panzehirinin demokratikleşme ve daha fazla özgürlükler olduğunu da. Avrupa solu, birikimine dayanarak nihayet ırkçılık ve şövenizm ile, toplumsal bölünmelerin, sosyal ve demokratik hak budanımının, demokrasinin içinin boşaltılmasının, savaş ve işgallerin, yani kısacası neoliberal ve emperyalist politikalarla doğrudan bağlantılı olduğunu kavramak zorundadır. Aksi takdirde neoliberalizm ile emperyalizmin piyonu hâline gelecek, Avrupa toplumlarını bütünüyle sağ popülizmin kucağına itecektir.

AVRUPA'DAKİ SAĞ POPÜLİST PARTİLER:

Ülkelere göre:

Almanya: Deutsche Volksunion (DVU); Die Republikaner; Nationaldemokratische Partei Deutschlands (NPD); ayrıca eyaletler bazında örgütlenen »Pro-Deutschland«, »Pro-Köln«, »Pro-Frankfurt« gibi hareketler.

Avusturya: Freiheitliche Partei Österreichs (FPÖ); Bündnis Zukunft Österreich (BZÖ).

Belçika: Front National; Vlaams Belang.

Britanya: British National Front (NF); British National Party.

Bulgaristan: Ataka; GERB.

Çek Cumhuriyeti: Národní strana.

Danimarka: Dansk Folkeparti; Fremskridtspartiet.

Estland: Eesti Iseseisvuspartei.

Finlandiya: Perussuomalaiset.

Fransa: Front National.

Hollanda: Lijst Pim Foruyn; Partij voor de Vrijheid.

İtalya: Alleanza Nazionale (AN); Azione Sociale; Lega Nord; Movimento Sociale Fiamma Tricolore; Movimento Sociale Italiano (MSI).

İsveç: Ny Demokrati; Sverigedemokraterna.

İsviçre: Schweizerische Volkspartei (SVP)

Letland: Tēvzemei un Brīvībai / LNNK

Litvanya: Tvarka ir Teisingumas (Lietuvos Demokratai).

Lüksemburg: Alternative Demokratische Reformpartei.

Macaristan: Magyar Igazság és Élet Pártja (MIEP); Jobbik Magyarországra.

Norveç: Fremskrittspartiet.

Polonya: Liga Polskich Rodzin (LPR); Narodowe Odrodzenie Polski (NOP); Samoobrona Rzeczpospolitej Polskiej.

Portekiz: Centro Democrático e Social – Partido Popular (CDS-PP); Partido Nacional Renovador (PNR).

Romanya: Noua Dreaptă, Partidul România Mare (PRM).

Slovakya: Slovenska národná strana (SNS).

Slovenya: Slovenska nacionalna stranka (SNS).

Yunanistan: Laikos Orthodoxos Synagermos (LAOS).

SEFİLLERİN BAŞKALDIRISI

13 AĞUSTOS 2011

Britanya'da başlayan olaylar ve televizyonlara yansıyan görüntüler, salt skandal gazetecilerinin değil, neoliberal elitlerin de iştahını kabartmış gibi. Bugünlerde Avrupa medyasını okuyanlar, polis ve orduya özel yetkiler verilmesinden, idam sephalarının kurulmasına kadar sayısız »öneri« okuyabilir.

Ütöya Katliamı'ndan sonra köşelerine çekilen sağ popülistlere gün doğdu. Muhafazakârından, sosyaldemokratına, egemen bütün partiler sağ popülizmin söylemini parlamentolara ve kamuoyuna taşıyorlar.

Avrupa solu ise talanların ve kundaklamaların »meşru direniş biçimi« olup olmadığını tartışıyor.

Britanya'da bu olayların patlak vereceğini görmek için kâhin olmaya gerek yoktu. Thatcher Dönemi'nden beri mütemadiyen uygulanan politikalar, »ne zaman sosyal patlama olacak« diye sorduruyordu zaten. Sonucunda da bir kıvılcım sokakları yangın yerine çevirmeye yetti.

Olayların arka planına baktığımızda, neoliberal yıkım politikalarının ve Avrupa'nın militaristleştirilmesinin asıl neden olduğunu görebiliriz. Perşembe günü ajanslara düşen bir araştırma haberi bu politikaların sonuçlarının 15 – 24 yaş grubu için ne anlama geldiğini gösteriyor.

Araştırmaya göre Avrupa ortalamasında gençlerin yüzde 20,5'i işsizlik kısıncında. Örnek bir sıralama yaparsak bu oran İspanya'da % 45,7; Yunanistan'da % 38,5; İtalya'da % 27,8; Fransa'da % 22,8; Britanya'da % 19,6 ve Almanya'da % 9,1.

Araştırmanın diğer çarpıcı yönü ise, istihdam edilenlerin yaklaşık yüzde 40'ının güvencesiz işlerde çalıştırılmaları ve yoksulluktan kurtulamadıkları. Bu sonuçları Avrupa metropollerinin göçmen ve yoksul oranının yüksek olduğu semtlerindeki sosyal ihtilaflarla, sosyal adaletsizliğe uğrama hissinin yaygınlaşmasıyla, perspektifsizlikle ve polisin gündelik ırkçılığı ile birlikte ele alırsanız, olayların çıkmaması için hiç bir nedenin kalmadığı sonucuna varırsınız.

Egemenlerin olaylara verdiği yanıtta baktığımızda ise, olayların Avrupa çapında otoriter iç düzen kurmak için gerekçe hâline getirildiğini görebiliriz. Örneğin Britanya hükümeti tüm demokratik hukuk devleti kurallarını rafa kaldırarak, olaylara karışanları bir kaç saat bile sürmeyen muhakeme sonucunda hapis cezalarına çarptırıyor. Parlamento ise bir dilekçe üzerine idam cezasının yeniden uygulanması konusunu görüşecek. Bununla birlikte, polis devletini kurumsallaştıracak yasa tasarıları hazırlanıyor.

Görüldüğü kadarıyla sefillerin başkaldırısı egemenleri hem korkutmuş, hem de sevindirmiş durumda. Bankaların küresel çapta gerçekleştirdikleri gaspı, yoksullar küçük çapta yapmaya kalkışınca etekleri tutuşuyor elbette. Ama, aynı zamanda da, önceden yaratılmış korku toplumu kullanılarak, otoriter yönetim biçimlerini kalıcılaştırmak için ellerine fırsat geçtiğini düşünüyorlar.

Peki, Avrupa solu ne yapıyor? Daha önceleri »Britanya'daki iş yerleri Britanyalıları« başlığı altında yapılan spontane grevlere anlayışla bakan sendikalar, şimdi sessiz. Politik sol ise, aynı Paris banliyöleri yandığında yaptığı gibi, »ama, şiddet kullanarak da olmaz ki« modunda ve protestoların »politik önderi« olmadığından şikayetçi.

Halbuki sorun protestocuların politik »önderden« yoksun olması değil. Asıl sorun, Britanya solunun neden yıllardır artmakta olan toplumsal hoşnutsuzluğu politize edemediğidir. Bu açıdan olayların, sadece kapitalizmin krizine değil, Avrupa solunun da basiretsizliğine işaret ettiğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Tavsiye ederim, 11 Ağustos tarihli Özgür Gündem'de Metin Yeğin'inkiyle (http://www.ozgur-gundem.com/index.php?haberID=17830&haberBaslik=Zenginler%20bizi%20a%C3%A7%20ob%C4%Bırakmay%C4%Bın,%20sizi%20oyeriz!&action=haber_detay&module=nuce&authorName=Metin%20YE%C4%9E%C4%B0N&authorID=134), sendika.org'da Yüksel Akkaya'nın (<http://sendika.org>) yazılarını okuyun. Duygularıma tam tercüman olmuşlar.

KÜRT KİMLİĞİ VE SAVAŞ TAMTAMLARI

20 AĞUSTOS 2011

Aslında Avrupa'daki Kürt kurumlarının başlattığı »Kürt kimliği tanınsın« kampanyasına değinmek istiyordum. Ancak gelişmeler öylesine başdöndürücü ki, çalınan savaş tamtamlarından ve Avrupa'nın politikalarından bağımsız bu kampanyayı ele almak olanaklı değil.

Öncelikle kampanyanın zamanlamasının doğru ve taleplerin son derece haklı olduğunu vurgulamak gerekir. »Bu neyin nesidir« diye soracak olanlar için söyleyelim: Almanya'da yaşayan Kürtler, tüm diğer göçmen gruplarından farklı olarak ayrımcılığa iki kat maruz kalmaktalar – hem göçmen olmalarından, hem de Kürt olmalarından dolayı. Bu ayrımcılık, toplumsal ve kurumsal düzeyde sürmekte ve insanın doğuştan elde ettiği hakların Kürt göçmenler tarafından kullanılmasını engellemekte.

Nedir bunlar? Kendi anadilini konuşmak, dilini, kültürünü, tarihini yaşatmak ve kendi çocuklarına miras bırakmak, kendi anadilinde bilgilenmek, öğrenim görmek, medya hizmetleri almak. Bu kadar yalın aslında.

Devam edelim, örneğin Türkiye kökenli bir göçmen, çocuğuna istediği Türkçe ismi koymakta özgür. Ama Kürt göçmenler, bunu dahi istedikleri gibi yapamıyorlar. Verdikleri isimleri resmi makamlara kabul ettirebilmek için binbir dereden su getiriyorlar. Dahası »Kürt« olarak kabul edilmediklerinden, mülteci olsalar bile ya Türkiye veya İran, ya da Irak veya Suriye vatandaşı olarak kaydediliyorlar. Anadilde danışmanlık veya sosyal hizmetler ise hak getire!

Yani bırakalım anaysal eşitlik ilkesini veya ayrımcılığa karşı yasaları bir yana, sadece insanın doğuştan kazandığı hakların kullanımı temelinde Kürtlerin Almanya'da bir göçmen grubu olarak resmen kabul edilmeleri ve diğer göçmen gruplarının kullanabildiği haklara sahip olmaları gerektiği tartışma götürmez. Eğer Almanya'da bu hakların kullanılması hâlen sağlanmıyorsa, o zaman bu devleti ve siyasileriyle Almanya'nın ayıbıdır. Anadolu-Mezopotamya coğrafyasından Almanya'ya göçün 50. yılında Kürtlerin kimliğinin tanınmamasının kabul edilebilecek bir yanı yoktur ve tek nedeni Almanya'nın Türkiye politikasıdır.

Araya iki lafı sıkıştırmadan edemeyeceğim: YEKKOM ve diğer Kürt kurumlarının kampanyasına sahip çıkmak, kendi anadilini gündelik yaşamın bir parçası hâline getirmekten, kendi kültürünü yaşatmaktan geçer. Ben Kürt değilim, ama kampanyaya katılmayan, Türkçe düşünüp, Türkçe konuşan Kürtleri de pek anlayabilmiş

değilim açıkcası.

İkinci lafım Almanya'daki Türkiyeli sola: Kürt kimliğine sahip çıkmak milliyetçilik değildir. Lafazanlığa gerek yok: yan çelişkileri kaale almayanlar, temel çelişkiye hiç değinmesinler.

Peki, Kürt kimliği kampanyasının Türkiye'deki savaş tamtamlarıyla ne âlâkası var? Hangisini sayayım? Önce şunu: Kürtlerin, göçmen olmanın dışında Kürt oldukları için ayrımcılığa uğramaları, kriminalize edilmeleri, Almanya'nın Türkiye politikasıyla doğrudan ilintilidir. Almanya, Kaiser Wilhelm döneminden bu yana politik, ekonomik ve stratejik çıkarları için Türkiye egemenlerini destekleme politikasını gütmektedir. Bu nedenle Almanya'nın Kürt politikası, Türkiye egemenlerinin Kürt politikasının izdüşümüdür.

Yeni devlet partisi AKP'nin savaş çılgınlığı da gene NATO müttefiki Almanya tarafından desteklenecektir, ki ben zaten Kürt hareketine yönelik savaşın bir NATO Savaşı olduğu görüşündeyim. Bu açıdan »bayramdan sonra« başlayacak olan kanlı sürece, tutuklama furyalarına, sadece Kürtlere değil, muhalif demokratik güçlere de yönelik antidemokratik uygulamalara ve kurulmakta olan otoriter / baskıcı düzene Avrupa hükümetlerinden bir tepki gelmesini beklemek hayaldir.

Aslanan demokratik kamuoyunu kazanmak, hükümetleri üzerinde baskı yapmalarını sağlamaktır. Görev bu kadar nettir.

STRADA INFERNALE

27 AĞUSTOS 2011

Yıllar önce Hessen eyaletinin kardeş bölgesi olan Emilia Romagna'nın başkenti Bologna'yı ziyaret eden bir hükümet delegasyonunda yer almıştım. Açıkçası delegasyon üyeliğini »Kızıl Bologna«yı görmek için kabul etmiştim. Sonradan »Kızıl Bologna« namının, şüphesiz bir zamanlar güçlü olan İtalyan komünistleri nedeniyle değil, Bologna geleneğine göre caddeye bakan pencerelere takılan kalın kızıl perdelerden dolayı verildiğini öğrenince, hayal kırıklığına uğramıştım.

Bologna'da dikkatimi çeken, Musevilerin yaşamak zorunda bırakıldıkları gettonun ana caddesine – ana cadde diyorlar, ama en fazla iki kişi geçebilecek genişlikte – »Strada Infernale« yani »Cehennem Sokağı« adını vermiş olmalarıydı. Diğer sokaklara da »Günahkârlar Sokağı« v.b. isimler verilmişti.

Bir aile sohbetinde Bologna'da gördüklerimi anlatırken, aile dostumuzun yaşlı annesi (Martha teyze derdik) lafa karışmıştı. Gençliğinde nasyonsosyalist Alman Kızlar Birliği BDM üyesi olarak Bologna'ya gittiği, Musevi gettosunun ilgisini çektiğini ve İtalyan faşistlerine gıpta ile baktığını anlattı.

Biz ne âlâka derken konuşmaya devam etti: »Daha sonraları, savaşın bitimine doğru, kafalarımıza bombalar düşmeye başladığında, gerçek cehennem ne olduğunu gördüm. Kendi insanlarımızı düşman ilân etmiş, Musevi komşularımız yok edilirken ses çıkarmamıştık. Sığınakta bombalardan korunmaya çalışırken, aklıma Bologna gettosu geldi. Utandım. Kibrimiz ve düşmanlığımız bizi nasıl zebanileştirmişti. Komşumuza düşmanlık yaparken, aslında kendi dünyamızı cehenneme çevirdiğimizi fark edememiştik.«

Martha teyze, iki yıl önce vefat edene dek Alman barış hareketinin aktivistlerinden birisi oldu. Hep, »savaşı bilmeyenler, barışı anlayamazlar« derdi.

Bunları niye mi yazıyorum? Geçenlerde İstanbul semalarında gösteri yapan savaş uçakları nedeniyle sosyal medyaya ve basına yansıyan tepkileri okuduğumda Martha teyzenin söylediklerini anımsadım da ondan. »Acaba« dedim kendi kendime, »İstanbulcular aynı Diyarbakırlılar gibi hergün havalanan, alçak uçuş yapan ve bombalarını yakın dağlara bırakan savaş uçaklarıyla yaşamak zorunda olsalardı, ne düşünürlerdi, ne hissederdilerdi?«.

Martha teyze, komşusuna beslediği düşmanlığın ve savaşın kendisini insanlıktan çıkardığını, eninde sonunda kendi yaşamını cehenneme çevirdiğini geç te olsa fark etmişti. Geç fark etmiş olmanın ezikliğini hep yaşadı.

Nasyonsosyalizm ve Holocaust bağlamında Alman halkının »kolektif suç« işlediğinden bahsedilir. Faşizmi yaratanın kapitalizm ve sonsuz kâr hırsı olduğuna inandığımdan, »kolektif suç« tanımını yetersiz bulurum, ama Alman halkını da pek günahsız saymam doğrusu.

Martin Niemöller'in ünlü sözüdür: »Komünist ve sosyaldemokratları almaya geldiklerinde bir şey demedim, komünist veya sosyalist değildim. Sendikacıları aldıklarında keza. Çünkü sendikacı değildim. Yahudileri aldıklarında gene bir şey demedim, Yahudi değildim. Beni almaya geldiklerinde, bir şey diyecek olan kalmamıştı.«

Niemöller, çoğunluk toplumunun işlenen bir suça nasıl ortak olduğunu kısa ve öz olarak açıklıyor bu sözleriyle. Ancak kendine sıra geldiğinde akli başına geliyor. Aynı Martha teyzenin dediği gibi, bombalar başlarına düşmeye başlayınca...

Demem odur ki, düşmanlığın, örneğin Kürt düşmanlığının en büyük zararının, Kürtlere düşmanlık besleyene olacağını görmemiz gerekir. En başta gerçekleri öldüren savaş, sonra vicdanları öldürerek insanı ve beynini esir alır. Kin ve nefret insanı zebanileştirir. Zebanilerin ebediyen yaşadıkları yer ise, cehennemdir.

Bugün karar verme günüdür: ya savaş tamtamlarının uğultusuna kapılıp zebanileşeceğiz, ya da ülkenin cehenneme dönmesini engellemek için Savaşa Hayır! diyeceğiz. Ama asıl soru, İstanbulluların bu kararı bugün mü, yoksa gerçek savaş uçaklarının İstanbul semalarında uçtuklarında mı verecekleridir.

LİBYA'NIN ARDINDAN

3 EYLÜL 2011

Başta Fransa başkanı Sarkozy olmak üzere, Batılı hükümet ve devlet başkanları, »halkın Kaddafi Rejimi üzerindeki zaferini« kutlarlarken, ajanslara savaş başladığından bu yana Libya'da 50 bini aşkın insanın yaşamını yitirdiği haberi düştü. Amnesty International ise, ayaklanmacıların özellikle siyah Afrikalılara karşı şiddet uygulamalarını eleştiriyor. Görüldüğü kadarıyla Libya'ya barış kolay gelmeyecek.

Aslında »halkın zaferi« diye propaganda edilen, NATO savaşında başka bir şey değil. NATO savaş uçakları toplam 20 bin saldırı ile Kaddafi Rejimi'nin çökmesini sağladı. Televizyonlara yansıyan görüntüler, bilhassa ayaklanmacıların kitlesel kurşuna dizme eylemleri, pek iynin habercisi değiller.

Kaldı ki, bir bütün olarak hareket etmeyen ve farklı gruplardan oluşan ayaklanmacıların dışarıdan destek almadan halkın en asgarî gereksinimlerini karşılayamayacakları kesin. Ama öyle ya da böyle: Libya devleti, tarihinin sonuna geldi ve Libya petrol kaynakları uluslararası tekelin eline geçti. Bu durum muhtemelen OPEC çatısı altında toplanan petrol üreticisi »Üçüncü Dünya«nın bölünmesine de neden olabilir. Kısacası, bugünden sonrası Kaddafi dönemini aratacak gibi.

Tüm zafer çığlıklarına rağmen Libya savaşı emperyalist cephe açısından da çeşitli sorunları açığa çıkardı. Bir kere, ilk kez Avrupalı NATO üyelerinin öncülük ettiği bu savaş, hem ittifakın tek politik dille konuşmadığını, hem de Avrupa'nın askerî açıdan hâlen ABD'ne bağlı olduklarını ortaya çıkardı. NATO şu hâliyle üç gruptan oluşuyor artık: 1) Küresel stratejiler takip eden ABD, 2) dünya politikalarında söz sahibi olmayan çalışan Britanya ve Fransa ile bazı NATO üyeleri ve 3) başta Almanya olmak üzere Doğu Avrupalı »çekingin« NATO üyeleri.

Bu gerçekler NATO içerisinde ve üye devletlerde bazı tartışmalara neden oluyor. ABD uzun vadeli hedefleri için stratejik ve jeopolitik ağırlığını Türkiye, Mısır, Doğu Afrika ve Pakistan'a kadar Orta Doğu'dan oluşan coğrafyaya koyuyor. Bu açıdan ABD'nin önümüzdeki yıllardaki hamlelerini Suriye, Lübnan, İsrail, Filistin ve İran cephelerinde beklemek gerekecek. Libya, ABD için bu stratejik konumlanışta ikincil önem taşıyor.

Avrupalılar ise Magrep, Suriye ve Arap Yarımadası'ndaki gelişmelere etkide bulunamıyorlar. Ellerindeki »araçların« bu bölgedeki jeostratejik boyuta uygun olmadıklarını bizzat kendileri vurguluyor. Libya'dan sonra NATO'nun da Avrupa'nın stratejik çıkarları için yeterli bir araç olmadığı görüldü.

Bu tespitlerden hareket eden Avrupalılar, basından izlenebildiği kadarıyla, dört noktaya odaklanılması gerektiğini tartışıyorlar. Öncelikle Avrupa'nın, ister AB, isterse de Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası üzerinden Arap ülkeleri ile sıkı işbirliğine girmesi isteniyor. Bu işbirliğinin Avrupa'nın çıkarlarını gözeten »reform« politikalarının uygulanması, »ihtilaf önleyici« müdahaleler ve ekonomik partnerlik alanlarında yoğunlaşması söz konusu.

İkincisi; Avrupa'nın İsrail'in, Filistin ve Suriye karşısındaki çıkarlarının savuncusu olması. Bu amaçla ortak bir politik dil ile, özellikle BM'de İsrail karşıtı kararların engellenmesi.

Üçüncüsü Türkiye'nin daha güçlü olarak desteklenmesi. Türkiye'nin iç politikalarına yönelik eleştirilerin, Türkiye'yi Orta Doğu'da »eşit haklı partner« olarak kabul etmeyi engellememesi isteniyor (Bu açıdan, AKP hükümetinin Kürt Özgürlük Hareketi'ne yönelik savaşına Avrupa'dan destek geleceğini söylemek pek de yanlış olmaz).

Ve dördüncüsü; ABD'nin Doğu Akdeniz'deki angajmanı nedeniyle Batı Akdeniz ve Kuzeybatı Afrika ülkelerinin stratejik partnerlik alanına alınması isteniyor.

Bunların gerçekleştirilmesinin önkoşulu olarak ise, Avrupa ülkelerinin askerî yetilerini geliştirmeleri zorunlu görülüyor. Ortak hava ve deniz kuvvetlerinin, hava nakliyat ve havadan indirme birliklerinin, operatif gözlem olanaklarının, deniz aşırı müdahale birliklerinin ve »ayaklanmaları önleyici müdahalelerin« geliştirilmesi isteniyor. ABD'nin stratejik görevlerinden kaynaklanan yükünün »ancak bu şekilde hafifletilebileceği« vurgulanıyor.

Henüz bitmemiş olan Libya savaşının ardından görünen, emperyalistlerin aralarındaki tüm çelişkilere rağmen yeni savaşlar için hazırlıklarını artırdıklarıdır. Şu kesin: Libya'nın ardından gelen kesinlikle barış olmayacak!

DEMOKRASİCİLİK VE ZARARIN TOPLUMSALLAŞTIRILMASI

10 EYLÜL 2011

Alman Anayasa Mahkemesi bu hafta aldığı bir karar ile uluslararası malî piyasaların lehine atılacak yeni adımların önünü açtı. Mahkemenin Maast-richt Kriterleri'ni anayasal yükümlülük düzeyine yükselttiğinden Avro'nun, dolayısıyla Avro Bölgesi'nde yaşayan insanların geleceği üzerine spekülasyon yapılmaya devam edilebilecek.

Aynı gün Federal Parlamento'da yapılan bütçe görüşmeleri mahkemenin kararına odaklanmıştı. Hükümet üyeleri kararı duyduktan sonra basına yaptıkları açıklamalarda, »parlamento güçlendirildi« dediler.

Aslında güçlendirilen neoliberal politikalar ve uluslararası malî piyasaların talan olanakları oldu, çünkü hükümet bu karara dayanarak, Anayasa'ya – bil-hassa sosyal giderleri kısıtlamak için yerleştirilen – Borç Freni'ne rağmen, bankaların ve finans tekellerinin iflas etmiş ülkelerdeki alacaklarını garanti altına almak için fonlara katılacak ve yeni kefillikler üstlenecek. Anayasa Mahkemesi, Parlamento Bütçe Komisyonu'nun böylesi bir adımı onaylamasını, »parlamentar katılım için yeterli« görmekte.

Bu, ne anlama geliyor?

Karar, Federal Hükümete »demokrasıcılık« oynama olanağını veriyor. Bütçe Komisyon'undaki çoğunlukla, kamuoyu iradesi ve parlamento karara katılıyormuş gibi gösterilecek. Özellikle sosyal giderler konusunda AB Komisyonu'nun veya AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirveleri'nin aldıkları ve demokratik meşruiyetten uzak kararları öne sürerek, AB üyesi devletleri sözde »bütçe konsolidasyonuna« zorlayan neoliberal elitler, sosyal kıyım politikalarının gerçekleştirilmesi için herhangi bir »parlamentar katılımı« gerekli görmüyorlardı. Anayasalara yerleştirilen Borç Freni yeterli sayılıyordu.

Kaldı ki »ittifak görevlerinin yerine getirilmesi« gerekçesiyle dış politikanın militaristleştirilmesi, NATO Sözleşmesi'nin değiştirilmesi, AB Genişleme Politikaları'nın uygulanması ve müdahale savaşlarına katılınması konusunda bugüne kadar Anayasa Mahkemesi'nin verdiği açık çekler kullanılıyor, »rekabet yetisinin artırılması« veya »teröre karşı mücadele« gibi gerekçelerle zaten anayasa rahatça çiğnenebiliyordu.

Peki, neden şimdi Anayasa Mahkemesi'nin kararına gereksinim duyuldu?

Dişsiz kaplana dönüştürülen parlamenter demokrasi sermaye lehine olan politikaların meşrulaştırılması için araç hâline getirilmek isteniyor da, ondan. Burjuva

demokrasilerinin sınırlılığını yadsıyor değilim, ancak bu adımın, halk iradesine en fazla katılım olanağı tanıyan bir anayasa sayılan Bonn Temel Yasası'nın içinin boşaltılmasına yönelik uzun vadeli bir stratejinin parçası olduğuna dikkat çekmek istiyorum.

Burjuva demokrasinin içinin boşaltılması, hem kârın daha fazla özelleştirilmesi ve tekel zararlarının daha geniş bir biçimde toplumsallaştırılması, hem de neoliberal politikaların doğuracağı sosyal ihtilaflara ve olası toplumsal direnişlere karşı otoriter devlet tedbirlerinin »parlamentar onayla« uygulanabilmesinin ön koşuludur.

Anımsayacaksınız; son bankalar krizinde sadece Almanya finans devlerini kurtarmak için 500 milyar Avro'luk bir fon oluşturmuştu. Vergilerden, yani halkın cebinden çıkan paralarla tekellerin zararları kapatılmış, spekülatif sermayeye yeni kâr olanakları yaratılmıştı. Böylelikle de kapitalizmin yapısal krizlerinin fazlalığını yok etmesinin, yani »doğasının« önüne geçilmişti. Fatura ise her zamanki gibi halklara çıkarıldı.

Bu sefer de spekülatif sermayenin iflas eden ülkelere alacakları kurtarılmaya çalışılıyor. AB bunun için hem üye devletlerin kendi anayasalarına Borç Freni yerleştirmelerini dayatıyor, hem de milyarlık yeni fonlar oluşturuyor. 2010 Mayıs'ında oluşturulan 440 milyarlık Avrupa Malî Stabilizasyon Fasilitesi EFSM'den sonra şimdi de 700 milyarlık Avrupa Stabilizasyon Mekanizması ESM'ni oluşturuyorlar. ESM 2013'den itibaren süresi dolan EFSM yerine geçecek ve süresiz işleyecek.

Sol, »kapitalizm kendi mezarını kazıyor« der. Uzun vadede doğru, ama bunu yaparken de halkların kanını içmeye devam ediyor. Onun için: ne kadar çabuk mezarına girerse, o kadar iyi olacak!

NATO-KALKANI VE TÜRKİYE

17 EYLÜL 2011

NATO'nun roket savar kalkanı için gerekli olan AN-TPY-2 Radar Sistemi'nin Kürecik'teki TSK Radar Üssü'ne konuşlandırılması, Avrupa basınına da meşgul ediyor. İsrail ve Türkiye arasındaki kriz, »Arap Baharı« ve gelişmelerin açık ucu nedeniyle bazı soru işaretleri tartışılıyor.

T.C. Dışişleri Bakanlığı, Radar Sistemi Antlaşması'nın 14 Eylül'de Bakanlık Müsteşarı Feridun Sinirlioğlu ve ABD Büyükelçisi Francis Ricciardone tarafından imzalanmasından önce yaptığı bir açıklamada, roket saldırılarına karşı erken uyarı için konuşlandırılan Radar Sistemi'nin »NATO'nun yeni Stratejik Konsepti çerçevesinde, NATO'nun savunma yetisini artıracak ve Türkiye'nin ulusal savunma sistemini güçlendirecektir« deniliyordu.

ABD'nin İncirlik Üssü'nde konuşlandırılmış olan nükleer silahlar nedeniyle zaten olası bir savaşta ilk hedeflerden biri olan Türkiye, Radar Sistemi ile bu tehditi derinleştirdiğinden, bu adımın »Türkiye'nin ulusal savunma sistemini güçlendireceği« iddiasını ileri sürmek pek anlaşılabilir değil. Kendi kendini hedef hâline getiren bir ülke, kendisini hedef olmaktan kurtarmaktan başka savunmasını nasıl güçlendirebilir ki?

Bu işin bir yanı. Diğer yanını ise F.A.Z. gazetesinde yorumu yayımlanan Lothar Rühl'den dinleyelim: »Avrupa'daki NATO partnerleri ve Türkiye, stratejik roket savunma sisteminin Washington açısından sadece Kuzey Amerika'nın küresel savunma kalkanı güvencesini sağlamak için önem taşıdığını bilmelidirler. Bölgesel bakış açıları Washington'un bu önceliğinin ardında bir önem taşımaktadır. (...) ABD'nin bakış açısına göre, Avrupa'nın veya Türkiye'nin bölgesel savunma stratejilerini geliştirebilmeleri için, bu ülkelerin makul meblğlar ayırmaları gerekmektedir«.

Rühl'ün yazdıklarını anlaşılır dile çevirirsek: Rühl, ABD'nin önceliğinin NATO Kalkanı ile Kuzey Amerika'yı korumak olduğunu ve Avrupa veya Türkiye'nin de kalkanın koruması altına girebilmelerinin, ancak buna uygun harcamaları yapmalarıyla olanaklı olacağını söylüyor. Yani, elinizi cebinize daha derin sokmalısınız diyor.

Aslında ABD'nin bu yaklaşımı çok önceden de okunabilirdi. Obama-Yönetimi, ABD'nin kendi sorunları nedeniyle küresel stratejilerin giderlerini müttefikleri ile paylaşmak için uzun zamandır bastırıyor. Küresel stratejilerin gerektirdiği derecede savunma yetilerine sahip olmayan diğer NATO ülkelerinin artık ABD koruması altında kalabilmeleri için daha fazla bedel

ödemeleri gerekiyor. ABD'nin »karşılıklı bağımlılıktan« anladığı bu.

Ayrıca müttefiklerini görev paylaşımına da zorluyor. ABD'nin bu stratejisi Libya'da görülebilir. ABD açısından şu an için önemli olan, daha çok batağa sürüklendiği Afganistan ve Orta Doğu'da belirli bir istikrarın, yani »ABD barışının« sağlanması. Bu nedenle stratejik ağırlığını Doğu Akdeniz'e yoğunlaştırmış durumda.

İsrail'deki Netanyahu-Liebermann-Hükümeti ise ABD'nin bölgedeki çıkarları açısından bir riziko faktörü hâline geldi. Kendi iç politik dengeleri nedeniyle İsrail üzerinde daha fazla baskı oluşturamadığından, İsrail'in »ikiz kardeşi« (Haluk Gerger) ve İsrail'le rekabet ederek bölge gücü olma hedefini güden Türkiye devreye giriyor. Neoosmanlıcı AKP-Hükümeti'nin emperyal hırsları, bu rekabet ve Doğu Akdeniz'deki doğalgaz kaynaklarına erişme yarışı ile birleşince, Türkiye'nin İsrail'e karşı yürüttüğü politikaların gerçek nedenleri gün yüzüne çıkıyor.

Türkiye, temelleri Kasım 1997'de yayımlanan ve uygulamaya sokulan »Açık Denizlere Doğru« stratejik belgesiyle atılan ve bugün »Barbaros Eylem Planı« ile en üst seviyesine ulaşan savaş filosu programıyla, bölgede ABD çıkarlarını savunabilecek en güçlü aday olduğunu gösteriyor. Orta Doğu'nun geleceği açısından »Arap Baharı«nın nasıl sonuçlanacağı belirleyici olacağından da, Arap ülkeleri ile yakın ilişkilere girmeye çalışıyor.

Sonuç itibarıyla, ABD Orta Doğu için öngördüğü programını uyguluyor ve AKP-Hükümeti tüm meşaisini bunu desteklemek için harcıyor. Ancak, Cengiz Çandar'ın yazdığı gibi »Kendi Aşıl topuğu olan Kürt Sorunu'nu« çözmekten aciz Türkiye'nin tüm uluslararası-stratejik planları incecik bir ipliğe bağlı. Bu iplik koparsa, bırakın bölge gücü olmayı, ayakta kalması bile olanaklı olamayacak.

BOŞANMA DAVASI

İSRAİL-TÜRKİYE KRİZİNİN ARKA PLANI ÜZERİNE

17 EYLÜL 2011

Bu makale, yazarın »Der Scheidungskrieg – Über die Hintergründe der aktuellen israelisch-türkischen Krise« başlıklı Almanca makalesinin kısaltılmış bir versiyonudur. Gazetede yayınlanması için çeşitli dipnotlarının eklenmesinden vazgeçilmiştir. Yazıyla ilgili dipnotları <http://murat-cakir.blogspot.com> adlı sayfada bulabilirsiniz.

Yeni Zelanda'nın eski başbakanı Geoffrey Palmer'ın başkanlığındaki BM Araştırma Komisyonu'nun hazırladığı »Mavi Marmara« Raporu, beklenildiği gibi Türkiye'nin sert tepkisine yol açtı. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül (»Rapor bizim için yok hükmünde«), Başbakan Recep T. Erdoğan ve Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu peşpeşe Türkiye'nin rapor hakkında düşündüklerini açıkladılar.

Aslında Palmer Raporu haftalar önce bitirilmişti. İsrail ve Türkiye'nin, ki her iki hükümet te önceden haberdar edilmişti, uzlaşabileceği umuduyla kamuoyuna açıklanması geciktirildi. Sonuçta uzlaşma umutları fos çıktı, çünkü Türkiye, İsrail'in özer dilemesinde, »Mavi Marmara« kurbanlarına tazminat ödemesinde ve en önemlisi, Gazze Ablukası'nı kaldırmasında ısrar ediyordu. Ve bu talepler yerine getirilene dek İsrail ile olan ilişkilerin maslahatgüzâr seviyesine indirilmesine, projelerin dondurulmasına ve İsrail büyükelçisinin yurtdışı edilmesine karar verildi. Böylece »Boşanma Davası« başlatıldı.

Gözler Türkiye'ye çevrilmişti. ABD ve AB yetkilileri, »İsrail-Türkiye ilişkilerinin geldiği noktadan büyük kaygı duyduklarını« dile getiriyor, BM Genel Sekreteri, krizin aşılması için iki ülke yönetiminin birbirleri ile konuşmasını talep ediyordu. İsrail ve Türkiye'deki yaygın basın, iki ülke arasında »Buz Çağı«nın başladığını ilân ediyor, aynı zamanda da yangına körükle gidiyordu.

Halbuki İsrail ve Türkiye birbirlerine »ikiz kardeşler« (Haluk Gerger) kadar yakındılar. Aralarındaki iktisadî ve askerî ilişkileri 1980'den bu yana derinleştirmiş ve stratejik ortaklıklarını kurmuşlardı. Peki, nasıl oldu da, kimi yorumcu tarafından »danışıklı dövüş, duygusal çıkış« olarak nitelendirilen 2009 Davos Krizi Ortadoğu'yu bütünüyle etkileyebilecek bir krize dönüştü? Ardından neler gelebilir? Krizin arkasında yatan gerçek nedenler nelerdir ve kriz nasıl bir dinamik kazanabilir? ABD ve bölgedeki stratejik çıkarlarının oynadığı rol nedir? Gelişmeler, sahiden Türkiye'nin İslam dünyasının öncüsü olma olasılığına işaret ediyor mu? Okuduğunuz bu makale, bunlara ve benzer sorulara yanıt bulma çabasından ibarettir.

Doğuştan ruh ikizleri

İsrail ve Türkiye arasında kızgınlaşan kavga'nın nedenlerine gelmeden, kısaca iki ülke ilişkilerinin tarihsel sürecine bakmak yol gösterici olacaktır.

Türkiye, İsrail'i ilk tanıyan ülkedir. 28 Mart 1949'daki resmî tanınma aktinden sonra 1950'de büyükelçilik düzeyinde ilişkilere geçilmişti. Her iki ülke elitlerinin yönlendirdiği bu ilişkiler, her zaman ulusal güvenlik siyaseti çerçevesinde değerlendirilmekteydi.

İsrail ve Türkiye kararvericilerinin yakınlaşmalarının iticisi ABD olmakla birlikte, temel nedenlerinden birisi, iki ülkenin de birbirlerine benzer spesifik konumlarının olmasıdır. Türkiye 1948'de de salt bir Ortadoğu-Ülkesi nitelendirilemezdi. Türkiye, her zaman Batı ve İslam dünyaları arasında bir »mentеше« işlevini görüyordu. Fransa Başkanı Charles de Gaulle'ün dediği gibi, Türkiye »Boğaz'ların ve Ortadoğu'ya açılan kapının efendisi«ydi. Bu kapı, Avrupa'ya, Balkanlar'a, Karadeniz'e, Kafkaslar'a ve Ortadoğu'ya açılıyor, ülkeyi hem hepsinin bir parçası, hem de hiç birine »ait olmayan« hâline getiriyordu. Türkiye, farklıydı.

Farklı olmak İsrail için de geçerlidir, hele kuruluşunda. Hem bir Ortadoğu-Ülkesi, hem de siyasî ve ideolojik olarak Avrupalı'ydı. İsrail, kuruluşundan itibaren hep Batı'nın siyasî koordinatlar sistemi içerisinde yer aldı.

Farklı olma, etnik-dinî ve kültürel çeşitliliği içinde taşıma ve iki kutuplu dünyanın aynı kutbunda yer alma, iki ülkeye yakınlaşmaktan başka bir olanak tanııyordu.

Ancak bu yakınlaşma her zaman inişli-çıkışlı oldu ve bölgedeki gelişmelerden, bilhassa Filistin Sorunu'ndan etkilendi. İsrail'in Arap ülkelerine karşı giriştiği 1956, 1967 ve 1973 savaşları, işgal ettiği topraklarda uyguladığı politikalar ve bir türlü üzerinden atamadığı kibir, Türkiye hükümetlerinin ilişkilerin seviyesini sürekli değiştirmesine neden oldu.

Başka bir neden de, Türkiye'nin Kıbrıs politikasıdır. 1960 Garanti Antlaşması gereğince Kıbrıslı Türklerin garantörü olan Türkiye, kanlı 1963 olaylarından sonra hamisi ABD'ne dahi »kafa tutacak« bir politika izlemeye başlamıştı. Türkiye, 1964 »Johnson-Mektubu-Krizi«nden sonra ve bilhassa petrol bağımlılığı nedeniyle yeni arayışlara gitti. Arap ülkeleriyle yakınlaşma ile Kıbrıs Sorunu'nda destek alınması ümid ediliyordu, ama bu yakınlaşma İsrail ile olan ilişkilerin seviyesinin düşürülmesini de gerektirdi. İlişkiler artık sadece maslahatgüzâr seviyesinde yürütülüyordu.

Türkiye kararvericileri, toplumda yaygın olan Filistin

sempatisini de göz önünde tutarak, Filistin Davası'na sahip çıktıklarını gösterdiler. Uluslararası arenada Filistinlileri savunuyor, hatta 1967 Altı-Gün-Savaşı'nda İsrail'e yardım için İncilik Üssü'nden savaş uçaklarını kaldırmak isteyen ABD'ne izin vermiyorlardı. Diğer yandan ise Sovyetler Birliği'ne, Arap ülkelerine gönderdiği askerî yardımlar için Türkiye hava sahası kullanıma açıyordu. Bu konumlanmış, 1975'de BM Genel Kurulu'nda kabul edilen 3379 nolu ve »Siyonizm, ırkçılığın ve ırkçı ayrımcılığın bir biçimidir« kararını Türkiye'nin desteklemesiyle zirve yapmıştı.

Yeniden yakınlaşma

Ancak Arap despotları, Türkiye kararvericilerinin beklentilerini yerine getiremiyorlar ve 20 yılı aşkın bir stratejinin boşa çıkmasına neden oluyorlardı. Bu zaman zarfında Türkiye, Soğuk Savaş'ın da etkisiyle ABD'ne daha da yakınlaşmış ve İsrail politikalarını gözden geçirir olmuştu.

Nitekim, 1980 askerî darbesinden sonra İsrail ile yakınlaşma yeniden hız kazandı. Bunda, ABD'nin teşvik etmesi kadar, 1979 İran Devrimi'nin de etkisi büyüktü. İktidarı ele geçiren Molla Rejimi, Türkiye'nin çıkarlarına ters düşen bir dış politika uygulamaya başladı. İsrail ve Türkiye hem güçlü bir müttefiklerini kaybetmiş, hem de bölgedeki etkinlik konusunda yeni ve hırslı bir rakip kazanmışlardı. İsrail ve Türkiye'nin işbirliği daha da önem kazanmıştı.

Cunta dönemi, Türkiye'yi neoliberal politikaların bir laboratuvarı hâline getirmekle birlikte, devlet aklını İsrail lehine çevirdi. Cuntacılar açısından bu işbirliği son derece kârlıydı. İsrail, 1982 Lübnan İşgali sonrasında, cuntanın ASALA yöneticilerini öldürmek için neofaşist katilleri görevlendirdiği bir dönemde, Lübnan'daki ASALA kamplarında elde ettiği bilgileri Ankara'ya bildiriyor, ABD'ndeki AIPAC veya Jewish Institute for National Security Affairs gibi silah ve Musevî lobileri, 1989'da olduğu gibi, ABD Senatosu'nda »Ermeni Soykırımı Tasarısı'nın kabul edilmesinin engellenmesini sağlıyorlardı.

İsrail'le olan işbirliği, 1990'lı yıllarda daha da derinleştirildi, ki uzmanlar 1980ler ve 1990ların İsrail-Türkiye ilişkilerinde »Altın Çağ« olduğunu belirtirler. 1991'den itibaren karşılıklı olarak yeniden büyükelçi atanmasını, çeşitli iktisadî ve askerî antlaşmalar izledi. 1994'de hava kuvvetleri arasında pilot eğitimi üzerine bir antlaşma, 1996'da da askerî işbirliği üzerine kapsamlı bir antlaşma imzalandı. Askerî İşbirliği Antlaşması, bizzat dönemin Genelkurmay Başkanı İsmail Hakkı Karadayı tarafından İsrail'de imzalandı.

Daha sonraları, 1998'de, ABD-İsrail-Türkiye Stratejik Partnerliği'ne dönüşen işbirliği, İsrail'e para kazandırıyor, Türkiye'deki askerî vesayet rejimine ise silahlı kuvvetlerini modernize etme olanağı veriyordu. İsrail Türk F-4 ve F-5 jetlerinin modernizasyonunu üstlendi ve TSK'ne Phytan-4 roketleri, Popey hava-kara roketleri, Arrow roket-savar sistemleri ve saldırı helikopterleri için gece görüş sistemleri sattı. Oluşturulan ortak Stratejik Çalışma Grubu sadece ortak tatbikatları organize etmekle kalmıyor, aynı zamanda istihbarat işbirliğini de derinleştiriyordu.

1997'de İsrail ve Türkiye »diplomatik namlularının« ucunu Suriye'ye çevirdiler. 1997 Mayıs'ında dışişleri

bakanları Turan Tayan ve Yitzhak Mordechai birlikte yaptıkları açıklamada Suriye'yi »terörizmi desteklemekle« suçladılar. Suriye üzerinde artırılan baskı, Suriye'nin Kürt halk önderi Abdullah Öcalan'ı yurtdışına çıkmaya zorlamasına neden oldu. Ardından 1999'da ABD ve İsrail gizli servislerinin ortak operasyonu ile Öcalan Kenya'da kaçırıldı ve Türkiye'ye teslim edildi. İsrail, Türkiye'ye olan desteğini dışpolitikada da gösteriyordu: 1999'da Bakü-Tiflis-Ceyhan boru antlaşmasının imzalanması esnasında, İsrail projeyi desteklediğini açıkladı.

İktisadi ilişkilerin boyutu

İsrail-Türkiye arasındaki ticaret hacmi, TUIK verilerine göre Türkiye'nin ticaret hacminin yüzde 1'ini oluşturuyor. 1996'da 446 milyon Dolar olan ticaret hacmi, 2009'da 3,3 milyar Dolar'a yükselmiş. TUIK verilerine göre, sadece silah ticaretinin hacmi iki milyar Doları aşıyor, ancak Türkiye'deki askerî-sanayi kompleksinin sahibi Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı tarafından yapılan satın almalar bu ticaret istatistikleri içerisinde yer almıyor.

Yeni Şafak gazetesi yazarlarından Fevzi Öztürk bir yazısında, »işikilerin bozulmasından ilk etapta İsrail savuna sanayi darbe alacaktır« tespitini yapıyor. Yüzeysel bir bakışla, Öztürk'e hak vermemek elde değil, çünkü silah satımı ve askerî yüksek teknoloji ürünleri İsrail ekonomisinin temel direğini oluşturuyor. Şu anda dondurulan projelerin, İsrail silah sanayiini etkilemesi elbette söz konusu, ama kanımca Öztürk'ün vurguladığı oranda değil. Çünkü İsrail menşei sayılacak 250 şirket Türkiye'de ticaret yaparken, doğrudan İsrail'in ortak olduğu sayısız uluslararası silah tükelleri üzerinden silah satımının devam etmesi söz konusu.

Güncel kriz ile bağlantılı olarak ise, iktisadi ilişkilerin belirleyici olmadıklarını söylemek gerekiyor.

Stratejik ortaklıktan rekabete

2000li yıllarda, özellikle 2002'den itibaren AKP iktidarıyla, İsraili ve Türk elitlerin kurduğu ortaklığın temellerinin sarsıldığı görüldü. AKP iktidarıyla İsrail ilişkileri, değişen dışpolitik vizyonlar ve önceliklerce belirlenmeye başladı. Elitlerin stratejisi kof çıkıyordu.

2001 krizinden sonra uygulanan tedbirlerin meyveleri, AB'ne yakınlaşma süreci ve iktisadî kalkınma AKP'nin pozisyonunu güçlendiriyor ve ekonomik büyümenin, G 20 üyeliğinin, ayrıca da enerji dağıtım merkezi olmanın artırdığı stratejik konumun verdiği rüzgârı arkasına alan AKP, yeni devlet partisi olma yolunda ilerliyordu.

Türkiye, artık bölge gücü olmak istiyor, rakip olarak ise İran ve İsrail'i hedefine koyuyordu. AKP iktidarının emperyal yönelimli dışpolitikası bir tarafta ordu yönetiminin yeniden biçimlenmesini, diğer taraftan da askerî vesayet rejiminin güvenlik ve savunma politikalarının değiştirilmesini zorunlu kılıyordu. Rejimin, »Türkiye, etrafı düşmanlarla çevrili bir ülkedir« tespitine dayanan askerî doktrini, zamanla »komşularla sıfır sorun politikası«na dönüştürüldü. AKP'nin ikinci seçim başarısından sonra hem bu politikalar, hem de ABD desteğiyle yürüttüğü devlet içi iktidar kavgası derinleştirildi.

»Komşularla sıfır sorun politikası« çerçevesinde ebedî »düşmanlar« Ermenistan ve Yunanistan ile

olan ilişkilerde ilerleme kaydedildi. AKP hükümeti, Kafkaslar'dan Ortadoğu'ya bütün yakın ihtilaf bölgelerinde aracı olmaya çalışıyor, hatta İsrail bile Türkiye'den Suriye konusunda destek istiyordu. 2008'de Türkiye'yi ziyaret eden İsrail Başbakanı Olmert, Erdoğan'ın yardımcı olma önerisini kabul etmedikten ve ertesi gün Gazze'ye saldırmasından sonra ipler koptu.

Ankara, İsrail hükümetinin bu tavrının arkasında, Türkiye'nin bölgesel güç olma hedefine verilen bir yanıtın da gizli olduğunu değerlendiriyordu. Bu açıdan, Erdoğan'ın 2009'da Davos'ta koyduğu tavrı, basit bir sinirlenme olarak değil, İsrail'in yanıtına verilen bir yanıt olarak değerlendirmek gerekiyor.

10 Ekim 2002'de ABD'ndeki Musevi lobileri toplantısında »ilişkilerimizin geliştirilmesi için bizzat uğraşacağını« ilân eden ve 2009 Ocak sonunda Amerikan Musevi Komitesi'nin »Profiles of Courage« ödülünü alan Erdoğan, aslında İsrail'in yürüttüğü Filistin politikalarının ve 2000li yılların sonuna kadar gerçekleştirdiği saldırıların rahatsızlığını dile getiriyordu. Ama aynı süreç içerisinde, iktisadi ve askerî ilişkiler derinleşerek sürüyor, TSK İsrail'den silahlar alıyor ve İsrail'in su sorununu çözmesi planlanan bir içme suyu projesi üzerine çalışılıyordu. 13 Kasım 2007'de İsrail Devlet Başkanı Şimon Perez TBMM'inde konuşma yaptığında, gözlemciler, Türk hükümetinin İsrail karşıtı retoriklerinin iki ülke arasındaki ilişkileri belirlemediği tespitini yapıyorlardı.

Çelişkilerin bulandırdığı resim

İlişkilerdeki bu gidiş-gelişler, ortaya çıkan çelişkiler gerçek resmi görmeyi zorlaştırıyor. Bu nedenle Türkiye'deki yorumcular bile Erdoğan'ın »Davos Çıkışı«nı tam olarak değerlendiremiyorlardı. Çoğu yorumcu, Erdoğan'ın iç politikaya oynadığını ve krizin »danişıklı dövuş« olduğu görüşündeydiler.

Gerçekten de Erdoğan, Davos dönüşü bir »fatih« gibi karşılanmış, Arap gazeteleri bile onu »kahraman« ilân etmişlerdi. Ama diğer taraftanda İsrail ile olan ilişkiler tüm hızıyla devam ediyordu. TSK, PKK'ye karşı kullanmak için İsrail'den 10 Heron aracı satın alıyor ve İsrail'e gizli servis desteği için 167 milyon Dolar ödüyordu. Aynı tarihlerde, F-4 ve F-16 jetlerinin radar resimlerini değerlendirmek için açılan Datalink 16 ihalesi İsrailli bir şirkete verilmişti. 4 Haziran 2009'da ise bir gece oturumunda, 510 km'lik bir alanı kapsayan mayın temizleme işi TBMM'nde kabul ettirildi. İsrail'e verilen bu ihale, 2009 Temmuz'unda Anayasa Mahkemesi kararıyla durduruldu.

Sadece Gazze katliamı değil, İsrail'deki büyükelçi Ahmet Oğuz Çelikkol'un, İsrail Dışişleri Bakanı Yardımcısı Danny Avalon tarafından 11 Ocak 2010'da televizyon kameraları önünde hakarete uğraması ve 9 kişinin ölümüyle sonuçlanan »Mavi Marmara« saldırısı dahi, sertleşen İsrail karşıtı retorikğin doğal sonucunu vermesine, yani ilişkilerin kesilmesine neden olmuyordu. AKP hükümeti sadece yürüten projelerin »gözden geçirileceğini« ve ortak tatbikatların yapılmayacağını duyurdu. Henüz zaman olgunlaşmamıştı – 17 Haziran 2010'da Taraf gazetesinde yayımlanan bir haber »neden?« sorusunu yanıtlıyordu: Genelkurmay »Modernize edilen F-4 ve F-5 savaş uçaklarımız ile M60 tanklarımızın hâlen İsrail'den gelecek parçalara

ihtiyaçları var. Bu nedenle askerî işbirliği mutlaka devam ettirilmelidir« buyuruyordu.

Zaman, 2011 Ağustos'unda ordu yönetiminin istifasıyla olgunlaştı. ABD icazetli Neoosmanlılar artık emperyal hırslarını daha açık ifade edebilirlerdi. Ve 1 Eylül 2011 tarihinde Palmer-raporu'nun New York Times'da yayımlanmasıyla eskalasyon vidası çevrilmeye başlandı.

Sis aralama denemesi

İki devlet arasındaki ilişkilerin farklı alanlarının ve iktisadi ve jeostratejik çıkarların gözden geçirilmesi, asıl gerçekleri örten sisin aralanmasına yardımcı olabilir. Salt güncel krize ve kullanılan retoriğe bakıldığı takdirde, İsrail ve Türkiye'nin kader birliği göremeyiz.

İki ülkenin kadar birliği belirleyen iki temel neden var. Bunları Haluk Gerger biant.org sitesinde kısa, ama öz olarak açıklamış. Gerger'e göre, ki katılıyorum, bölge gücü olma rekabetine rağmen her iki ülkenin de, ulusal devlet olarak varolma ve toprak bütünlükleri konusundaki temel çıkarları birbirleriyle örütüyor. Cengiz Çandar'ın deyimiyle, çözölemeyen Kürt Sorunu Türkiye'nin »Aşıl Topuğu«nu oluştururken, İsrail Filistin konusunda giderek izole oluyor. İki ülke de temel sorunları konusunda yenilgi ile karşı karşıya ve uyguladıkları politikalarla kendi sınırlarını tehlikeye sokuyorlar.

Diğer taraftan İsrail'in de, Türkiye'nin de Batı'ya olan bağımlılıkları, bu kader birliğini belirleyen ikinci bir neden. Ekonomilerinin yabancı sermaye akışı olmadan iflas edeceğini bir yana bırakırsak, iki ülke de NATO, ABD ve AB'nden ayrı politika yapmamayı, emperyalizmin küresel stratejileri ve Batı'nın siyasî koordinatlar sistemi içerisinde hareket etmeyi devlet aklı hâline getirmişlerdir.

Zaten gerek Erdoğan'ın, gerekse de, »deniz kuvvetlerini gönderme« tehditini kullanan AB'den sorumlu bakan Egemen Bağış'ın, her fırsatta »bizim karşı çıkışımız İsrail hükümetinedir, yoksa İsraillilerle ve İsrail devletiyle bir sorununuz yok« demeleri boşuna değil. Yani söz konusu olan güncel kriz, hükümetler arasındadır, devletler arasında değil. İsrail ve Türkiye, tehlikeli surlarda seyreden aynı tekne içerisindeyler – hiç birisi tek başına tekneyi terk etmeyi göze alamaz.

Bu, madalyonun bir yüzüdür.

Diğer taraftan krizi belirleyen, Türkiye'nin bölge gücü olma çabasının yanı sıra, ABD'nin İsrail hükümetinden duyduğu rahatsızlıklardır. ABD gerek küresel ekonomik ve malî kriz nedeniyle, gerekse de, başta Afganistan olmak üzere, ihtilaf bölgelerinde içine düştüğü bataklık nedeniyle zordadır. Obama yönetimi bu nedenle uzun zamandır küresel stratejilerin yükünü müttefikler arasında paylaşılmasının gerekliliği ve ihtilaf bölgelerinde istikrarın sağlanması için politikalar geliştirmektedir. Özellikle Arap dünyasındaki ucu açık son gelişmeler ve bununla bağlantılı olarak İsrail'in ısrar ettiği politikalar, Netanyahu-Liebermann-Hükümeti'nin giderek daha büyük bir riziko faktörü olarak görülmesine neden oluyor.

Obama hükümetinin bu rahatsızlığı uzun zamandır biliniyor. Geçenlerde Alman basınına sızdırılan bir habere göre, eski ABD Savunma Bakanı Robert Gates, ABD Ulusal Güvenlik Konseyi toplantısında Netanyahu'yu

»nankör« ve »gerçekleri göremeyen kör adam« olarak nitelendirmişti. Görüldüğü kadarıyla Obama hükümeti İsrail hükümetinin politikalarıyla İsrail'in kendisini ve dolayısıyla ABD'nin bölgedeki stratejik çıkarlarını tehlikeye atıyor. Gates'in söylediklerinin yayımlandıktan sonra Beyaz Saray çevrelerince yalanlanmaması, gözlemcilerle »resmi doğrulama« olarak nitelendirildi.

Batı basını da ABD'nin kaygılarını dile getiriyor. Avrupa'da yayımlanan çeşitli gazetelerde (The Guardian, F.A.Z., Liberation v.b.) yer alan yorumlarda, İsrail'in »büyük bir hata yaptığı«na dikkat çekiliyor ve ABD ile AB çevrelerine »İsrail'e yönelik önkoşulsuz destek politikalarını gözden geçirme ve Filistin devletinin BM Genel Kurulu'nda tanınması konusunda bir daha düşünme« telkini yapılıyor.

Obama hükümetinin de benzer düşünceler taşıdığı olası, ancak iç politik dengeler nedeniyle eli-kolu bağlı. İşte tam bu noktada AKP devreye giriyor. İsrail hükümetine karşı aldığı pozisyonla, bölgedeki istikrarı sağlayacak tek güç olduğunu kanıtlamaya çalışıyor. ABD'nin de desteğine sahip. Ne de olsa Erdoğan, İsrail hükümetine karşı medyatik çıkışlar yapabilen tek lider ve TSK NATO'nun ikinci büyük ordusu. Türkiye, güçlü ordusuyla bölgedeki ve uluslararası alandaki bütün askeri operasyonlara katılmaya niyetli ve katılıyordaki. Ayrıca, Arap dünyasında son derece iyi ilişkileri olan bir hükümete sahip. Bu açıdan bakıldığında Türkiye, ABD çıkarlarının kollanması için en uygun partner.

Emperyalist emellerini açığa çıkaran ve Ortadoğu'nun yeni dizaynında etkin rol oynamak isteyen Türkiye ile bölgesel istikrar sayesinde çıkarlarını kollamak isteyen ABD'nin çıkarları tam olarak örtüşüyor. ABD, Netanyahu-Liebermann-Hükümeti üzerinde gerekli olan baskıyı artırma olanağına sahip değil. Böylece bu görevi Erdoğan üstleniyor.

Güncel İsrail-Türkiye krizinin temel nedenlerinden birisi budur.

Görüldüğü kadarıyla İsrail'de de hükümete karşı olan sesler güçleniyor. Basının bildirdiğine göre uzun zamandan beri çeşitli politikacılar, analistler ve bilhassa askeri gizli servis, sivil gizli servis ve MOSSAD hükümete »gerginlikleri giderecek tedbirler almasını ve politikalarını gözden geçirmesini« ısrarla öneriyorlar. Ancak İsrail hükümetinin bu, kuşkusuz akıllı önerilere kulak verip vermeyeceği pek açık değil. Netanyahu Filistinliler ve Türkiye ile yumuşama politikalarına meyilli olsa bile, hükümetinin geleceği buna bağlı olduğundan, bunu göze alamaz. Hükümetin aşırı sağcı kanadı ihtilaf politikalarından vazgeçmeyeceğini defalarca kanıtladı. Bu nedenle İsrail hükümeti hesap edilebilir politikalara sahip değil.

Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki hesapları ise çok açık. Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun »seyrüsefer serbestisi« lafını ağzına alması, basit bir tehdit değil: bu çerçevede söz konusu olan, Akdeniz'de tahmin edilen müthiş doğalgaz rezervleri. Basında yer alan bilgilere göre Doğu Akdeniz'deki »Levante Havzası«nda yaklaşık 3,5 trilyon metreküp doğalgaz rezervi olduğu ve Gazze sahillerine yakın sularda da 4 milyar Dolar değerinde rezervler olduğu tahmin ediliyor.

Enerji rezervleri üzerine verilen mücadele, uluslararası hukukta net olarak tanımlanmamış Münhasır Eko-

nomik Bölgeler, her ülkenin kendi ekonomik bölgesinde bulunan doğal kaynakları çıkartma hakkı, İsrail-Türkiye krizinin diğer temel nedenlerini oluşturmaktadır.

Bu sorun sadece Türkiye ve İsrail arasında ihtilaf yaratmıyor, Suriye, Lübnan, Kıbrıs ve Filistin Yönetimi (tanındığı takdirde Filistin Devleti) de hakları olduklarını ileri sürüyorlar. Kıbrıs'ın 2010 Aralık'ında İsrail ile ortak deniz sınırlarını belirlediği antlaşma ve 2011 Ağustos'unda birlikte arama çalışmalarına başlayacakları açıklaması, Türkiye'yi 1982 BM Deniz Hukuku Antlaşması çerçevesinde girişimlerde bulunmaya ve 13 Eylül 2011'de Egemen Bağış'ın CNN Türk'de yaptığı gibi, »her türlü arama çalışmalarını engellemek için deniz kuvvetlerimizi göndereriz« mealinde tehditler savurmasına neden oluyor. (Bu sorunun bir başka boyutu da, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin AB üyesi olması dolayısıyla, olası bir ihtilafa AB'nin de muhatap olmasıdır.)

Doğu Akdeniz'de didişme ile bağlantılı olarak alınan tedbirlerden birisi »Barbaros Eylem Planı«dır. Türkiye bu planla, 2006'da Millî Güvenlik Kurulu kararıyla oluşturulan ve Ceyhan Enerji Bölgesinin güvenliğini tesis edecek olan »Akdeniz Güvenlik Kalkanı«nı, savaş gemileri, denizaltılar ve savaş uçaklarının sayısını artırarak genişletmek, Türk Deniz Kuvvetleri'nin »deniz aşırı operasyon yetisinde olduğunu« kanıtlamak istiyor.

Aslına bu planın temeli 1997'de atılmıştı. Yayını durduran Yeni Yüzyıl gazetesi 17 Mart 1998 tarihinde »Küreselleşen ordumuz« başlıklı bir haberle, TSK'nin Kasım 1997'de »Açık Denizlere Doğru« başlıklı bir siyaset belgesi hazırladığını bildiriyordu. Bu belgede şöyle deniyordu: »Ege, Karadeniz ve Akdeniz'in Türkiye için yaşamsal önemi vardır. Hazer Denizi, İran Körfezi, Kızıl Deniz ve Atlantik'in Cebelitarık yakınlaşma suları TSK'nin ilgi alanıdır. (...) Bu tespit, vatan limanından çok uzaklarda lojistik destek sağlayabilen ve vurucu gücü olan deniz kuvvetlerini gerekli kılmaktadır«. Aynı tarihlerde eski Genelkurmay Başkan Yardımcısı Çevik Bir, Frankfurt Marriot Hotel'de yapılan bir toplantıda şöyle diyordu: »21. Yüzyılın enerji kaynakları Kafkaslar ve Ortadoğu'dadır. Bu nedenle Balkanlar-Kafkaslar ve Ortadoğu üçgeninde çeşitli senaryolar hazırlanmaktadır. Ancak hangi senaryo uygulanmaya sokulursa sokulsun, Türkiye başrolü oynayacaktır«.

Bu alıntılar, bugün uygulamaya sokulan politikaların daha o günlerde ifade edildiğini göstermektedir. Siyaset belgelerinde yapılan tespitlerin sonuçlarının alınması ve konjonktürün Türkiye lehine değişmesi sonucunda güçlenen Türkiye, bugün Doğu Akdeniz'de güç gösterisi yaparak, ABD çıkarlarını en iyi koruyabilecek yegâne devlet olduğunu kanıtlamak istemektedir. İsrail hükümeti ile olan kriz, bu çabanın bir parçasıdır.

Sonuç yerine

İsrail-Türkiye krizi, Akdeniz ve Ortadoğu'daki değişimler, ABD'nin stratejik çıkarları, enerji kaynakları üzerine yürütülen bölgesel mücadeleler ve Neoosmanlıların emperyalist emelleri bağlantısında değerlendirilmelidir. Güncel kriz, her iki ülkenin de birbirlerine ihtiyacı olduğunu ve aynı cephede yer aldıklarını unutturmamalıdır.

2011 Temmuz'unda, »İsrail: Değişen Ortadoğu'nun değişmeyen ülkesi« başlığıyla yayımlanan bir USAK a-

nalizi, Türkiye ve ABD yönetimlerinin İsrail'den beklenmelerine tercüme olmaktadır. Osman Bahadır Dinçer'in kaleme aldığı analizde şunlar denmekte: »Türkiye-İsrail ilişkilerinde yapısal sorunların çözümü için İsrail'in, Türkiye ve Arap Dünyası'ndaki mevcut gelişmeleri doğru okuyarak paradigma değişimine gitmesi gerekmektedir. Türkiye-İsrail ilişkileri ele alınırken üzerinde durulması gereken en önemli nokta, artık ilişkilerin eski parametreler üzerinden yürütülemeyecek olduğudur. (...) Dış politikasında sağlıklı ilişkiler kurmasını engelleyen iç hastalıklarının tedavisi için İsrail'in bir an önce kolları sıvaması büyük önem arz etmektedir. Karşılıklı bağımlılığın derinleştiği günümüz dünyasında İsrail, çözüm getirmeyen politikaların tutsaklığından kendini kurtarmanın yollarını aramalıdır. (...) Türkiye ve İsrail'in birbirine ihtiyacı olduğu hemen herkesin hem fikir olduğu bir gerçektir. Ancak daha da önemlisi, Ortadoğu'nun iyi ilişkilere sahip bir Türkiye-İsrail ikiliğine ihtiyacı bulunmaktadır.«

Buradan da Netanyahu-Liebermann-Hükümeti'nin ABD ve Türkiye tarafından istenmediği okunabilir. Ancak bu sorun sadece İsrail'de ve İsraili seçmen tarafından çözülebilecektir. Son haftaların sosyal protestolarının, bir hükümet değişikliği sürecinin başlangıcı olabileceği olasılığı var, ancak hükümet değişikliğinin otomatikman politika değişikliğine yol açacağı ise hayli şüphelidir.

Son derece şüpheli olan başka bir konu da, Türkiye'nin Arap dünyasının liderliğini alıp alamayacağıdır. Arap toplumlarında Erdoğan'a duyulan konjonktürel hayranlık, bunun bir kıstası olamaz. Her ne kadar Batı sömürgeciliğinin ve yeni sömürgeci devamının yıkımı Osmanlı döneminin esaretini hafızalarda ılımlandırır da, Arap dünyasının tarihsel bilincinde »esir olunduğu« hâlen unutulmamıştır. Aynı, Türkiye'nin »Mavi Marmara« sonrasında atması gereken adımları atmaması veya güncel olarak Suriye'ye gösterdiği muamelenin de unutulmadığı gibi.

Arap ülkelerinde de AKP ve Erdoğan'ın Batı'ya ne denli bağımlı olduğu, uzun vadede gene İsrail'le aynı yatağa gireceği ifade edilmektedir. Bunun iyi bir örneğini, Dar el Hayat gazetesinde 15 Ağustos 2011'de yayınlanan ve 3 Eylül'de sendika.org tarafından çevirisi yapılan Mustafa Zeyn'in yorumudur. Zeyn şöyle yazıyor: »Erdoğan'ın Davos'ta Şimon Peres'e karşı tutumu, Gazze savaşındaki tutumu sadece kendisini ABD ve Avrupalılardan ayrı tutarak bölgede bir rol oynama çabasından ibaret. Bu onun Avrupa ve ABD'nin çıkarlarından ayrılacağı anlamına gelmez. (...) Türkiye Avrupalıların ve Amerikanların Ortadoğu'ki silahlı gücüdür, hem de geçmiş ve modern İslamî tarihinden dolayı Avrupa Birliği'ne kabul edilmeksizin Batı çıkarlarını korumakla vazifelendirilmiş bir polis gücüdür.« Bu güvensizliği gidermek için, sert retorikten fazlası gerekmektedir.

Türkiye kararvericileri, »yeni« Türkiye'nin İslamî Dünya'nın lideri olabileceğine inanıyor olabilirler. Erdoğan'ın bugünlerde Arap ülkelerine yaptığı ziyaret bunun için bir reklam gezisi olarak değerlendirilebilir. Ve bu çerçevede İsrail karşıtı çıkışları Erdoğan'a yardımcı da oluyordur. Ancak Arap dünyasını yakından tanıyanların bildiği gibi, kendi aralarında birlik olmayan despot rejimleri ve ardıllarının, kendilerine lider olarak seçecekleri son ülke Türkiye olacaktır.

Erdoğan'ın cambazlığı, hitabet yeteneği tarihsel gerçekleri değiştirmeye yeterli değildir.

Veleve ki Mısır, Libya veya Tunus'daki yeni yönetimler Türkiye ile işbirliğine hazır olsunlar. Kendi »Aşıl Topuğu«nun tek bir hamlede tüm uluslararası ve stratejik planlarını sıfırlayacak olan bir ülke bu »liderliği« ne kadar zaman taşıyabilecektir? Seçim başarıları, ekonomik büyüme ve üniformalı kapitalistlere karşı iktidar savaşını kazanmış olma nedeniyle artan özgüven, hâli hazırda Kürt Sorunu, Sri Lanka'da olduğu gibi askeri şiddetle çözülebilir düşüncesine itiyor olabilir. Ama bu özgüvenin son derece yanıltıcı olduğu ve gerçekleri görmeyi engellediği de unutulmamalı. Çünkü ne Kürdistan Sri Lanka'ya, ne de halk hareketine dönüşmüş olan Kürt Özgürlük Hareketi, Tamil Kaplanları'na benzemektedir. AKP hükümetinin kendi Kürt yurttaşlarına karşı yapacağı her yanlış, hele hele savaşa başvurması, Neosmanlı rüyalarını kâbusa dönüştürebilecek, bütün planları altüst edebilecek sonuçlara yol açabilir.

Kısacası, Erdoğan'ın Arap dünyasındaki arayışları ne getirirse getirsin, İsrail-Türkiye krizi nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, değişmeyen bir gerçek var: O da Türkiye egemenlerinin girdikleri yolun, Türkiye açısından da, bölge açısından da Dante'nin Inferno'sundaki Vergil'in işaret ettiği cehenneme çıkmakta olduğudur. Dinî bütün AKP'nin bu yola girdikten sonra Matelda'nın elini tutup, bu yoldan kurtulup kurtulamayacağı bilinmez ama, bildiğim, Türkiye ve İsrail'in bugünkü politikalarını sürdürdükleri müddetçe, Ortadoğu'nun cehennem ateşiyle yanmaya devam edeceğidir.

Kim bilir, birisi günün birinde Erdoğan'ın kulağına günümüz Matelda'sının Kürtler olduğunu fısıldayabilir.

TUHAF İLİŞKİLER

19 EYLÜL 2011

Geçen yayınlanan ve güncel İsrail-Türkiye krizinin arka planlarını aktarmaya çalıştığım yazının eksik bir yanını, internette yaptığım bir taramada okuduğum bir yazı ortaya çıkardı. Samed Karagöz imzalı ve <http://www.afilifilintalar.com/turkiye-israil-ekonomik-iliskileri?begr698> sayfasında yayınlanan bu yazı, İsrail-Türkiye arasındaki iktisadi ilişkilerin bir çok yanını ortaya çıkartıyor.

Karagöz öncelikle İsrail sermayesinin yurtdışı yatırımları açısından Türkiye'nin ABD ve Britanya'nın ardından üçüncü ülke olduğunu ve İsrail sermayesinin yatırımlarının enerji, mali hizmetler ve ziraat alanlarında yoğunlaştığını vurguluyor ve İsrail-Türkiye iktisadi ilişkilerinin »Türkiye-İsrail Serbest Ticaret Antlaşması«, »Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Antlaşması« ve »Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Antlaşması« temelinde yasal çerçeveye sokulduğu belirtiyor.

Yazıda yer alan bilgiler, AKP Hükümeti'nin çeşitli tedbirlerle, karmaşık bir iktisadi ilişkiler yumağı oluşturduğunu gösteriyor. Deniz nakliyatından, hava yolları, otomotiv sektörü, lojistik, kimya, enerji, gayrimenkuller ve uluslararası yatırımlara kadar geniş bir yelpazede etkin olan İsrail'li Ofer Brothers Grubu'nun nasıl ihale yapılmaksızın, özelleştirilen TÜPRAŞ'ın yüzde 14,76'lık hissesine sahip olduğu, 4,1 milyar Dolar ile TÜPRAŞ'ın yüzde 51'ine sahip olan KOC-Shell Konsorsiyumu'nun bu satışa nasıl karşı çıktığı ve DOĞAN Holding'in (elbette kendi ticari çıkarları çerçevesinde) medya kuruluşlarının bu satışa karşı nasıl yayın yaptığı ve Başbakan Erdoğan'ın İsrailli yatırımcıları nasıl kişisel olarak ikna ettiğini okumak, hayli aydınlatıcı.

Aynı şekilde İsrailli Edeltch Grubu'na ait enerji şirketleri ile Bakü-Tiflis-Ceyhan Boruhattı'nın Haifa limanına uzatılma çalışmaları ile İsrail'in işgal ettiği topraklarda doğalgaz dönüştürme santralleri işlerini alan Çalık ve Zorlu firmalarının olduğu ve Hapoalim Bankası'nın 2005'de C Bank'ı satın alarak, bugün Bank Pozitif adı altına enerji, turizm, inşaat, altyapı çalışmaları, su ve ziraat alanlarında kredi vermesi, önemli bilgiler elbette.

Bu bilgilerden iki tanesi çok daha ilgi çekici: Birincisi AKP'nin destekleyicilerinden olduğu iddia edilen İbrahim Çeçen'e ait ICTAS'ın İsrailli ziraat kimyasalları tekeli Tahal Grubu'nun agrokimya ve agro gen tekniği alanında Türkiye'de tekel durumuna gelmesi. AKP, 5553 nolu Tohum Yasası ile hem bu tekelin Türkiye'de ortağı Çeçen ile faaliyet göstermesine, hem de yaygın

bir şekilde genetiği değiştirilmiş bitkilerin yetiştirilmesi ve satılmasını olanaklı hâle getirdi. Bugün, Tekfen Holding'e ait olan Toros Tarım başta olmak üzere bir çok şirketin çiftçilere sattıkları tohumların büyük bir bölümü İsrail menşeli.

Nasıl oluyor da dünyanın bir çok ülkesinde yasak olan GDO ürünleri böylesine yaygın bir şekilde Türkiye'de satılabilir? Türkiye'de satışına izin verilen tohumların, Hazera Genetics LTD ve Zeraim Gedara LTD gibi İsrailli şirketlerce genellikle İsrail'in işgal ettiği bölgelerde üretildiği düşünülürse, Erdoğan'ın antiisrail-retoriğinin içinin ne denli boş olduğu görülebilir.

İlgi çeken diğer bir bilgi ise, 8 Haziran 2008 tarihinde Star gazetesinde yayımlanan bir haber gösteriyor. Habere göre Türkiye Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Geological Survey of Israel (GSI) adlı bir »şirket« İzmir yakınlarında 500 inekli bir süt çiftliğinin kurulmasına izin vermiş. Ancak GSI'nin internet sayfasına (<http://www.gsi.gov.il/eng/>) bakıldığında, GSI'nin bir şirket olmadığını, aksine İsrail'in resmi makamlarına ve önemli kuruluşlar ile şirketlere danışmanlık yapan ve ulusal ve bölgesel jeolojik veri bankası idare eden bir kurum olduğu görülebilir. GSI, bildirdiğine göre, bilhassa »niteliksel ve niceliksel hidorjeoloji, jeokimya, çevre jeolojisi, jeolojik haritalandırma« ve bir çok stratejik önemi olan alanda uzmanlığa sahip.

Şimdi akla gelen ilk soru şu: böylesine bir kurum, ki topu topu 75 memura ve 25 sözleşmeli çalışana sahip, neden süt çiftliği işletsin ve Türkiye'nin başka bölgelerinde de çiftlik açmak için başvuruda bulunsun. İkinci soru ise, İsrail'le böylesine kapışan bir hükümetin bir bakanlığı neden böylesi bir kuruma böylesi bir izin versin. GAP çerçevesinde İsrail'in Uluslararası İşbirliği Merkezi MASHAV ile yapılan sözleşmeyi saymıyorum bile.

Sadece bu bilgiler, hâlihazırda Doğu Akdeniz'in sularını ısıtan AKP Hükümeti'nin tuhaf ilişkiler içerisinde olduğunu gösteriyor. Bu tuhaf ilişkiler de, Arap dünyasının liderliğine soyunan AKP'nin, İsrail devletiy-le olan stratejik işbirliğini sürdürdüğünü kanıtıyor.

ALMANYA'NIN GÜL SEVGİSİ

24 EYLÜL 2011

Bugünlerde Papa Benedict XVI'i ağırlayan Almanya, hafta başında Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü ağırlamıştı. Gerek politikacıların, gerekse de yaygın medyanın Gül'ün devlet ziyaretini yorumlayışları, alışlagelmiş diskursun dışındaydı.

Elbette Gül'ün, Almanya'nın göçmen politikası ve Türkiyeli göçmenlere yönelik muameleleriyle ilgili eleştirileri, bilinen, alışlagelmiş reflekslere yol açtı. Örneğin, »Türkiye önce kendi yurttaşlarının eğitimsizliğini çözmeli« veya »Entegrasyon, Almanca'yı öğrenmeden mümkün değildir, Türkiye kendi ev ödevlerini yapsın« gibi çıkışlar ile, bilhassa liberal ve muhafazakâr kanadın »Avrupa Türkiye'yi kaldıramaz«, »Türkiye AB üyeleği için olgun değil« benzeri lafazanlıklarına tanık olduk.

Ancak asıl ilgi çeken ise, başta Federal Cumhurbaşkanı Christian Wulff olmak üzere, politika ve medya elitlerinin Türkiye'yi övme yarışması oldu, ki bundan İsrail dahi payını aldı. Halbuki son haftalarda, özellikle Türkiye'nin İsrail ile olan ilişkilerini dondurmasından sonra basında son derece kaygılı yorumlar okunuyor, kimi politikacılar »acaba Türkiye Batı'dan uzaklaşıyor mu?« sorusunu soruyorlardı.

Diğer taraftan Almanya'nın devlet aklı olarak her zaman ifade ettiği »İsrail devletine karşı özel sorumluluğumuz var« politikası nedeniyle, Alman devlet adamlarından en azından İsrail-Türkiye Krizi konusunda eleştirel bazı açıklamalar bekleniyordu. Tam tersi oldu. Resmî ağzılardan tek bir kelime çıkmazken, medya Türkiye'nin gücünden ve İsrail'in hatalarından söz ediyordu.

Alman devlet kanalı ARD'de yayınlanan bir röportajda, ARD-Ortadoğu gözlemcisi Reinhardt Baumgarten, Alman televizyonlarında pek alışık olmayan bir biçimde hem İsrail hükümetini, hem de İsrail medyasını topa tutuyordu.

İnsan bunları görünce ister istemez, »Allah, Allah, Almanya'nın bu Gül sevgisi de nereden çıktı« diye sorası geliyor. Toplum hafızası unutkan olduğundan, anımsatmakta yarar var: sadece bu yıl içerisinde Almanya'da yayımlanan yorumları bir taradığınızda, AKP'nin ve yöneticilerinin, Abdullah Gül'ün ne kadar »islamist« olduklarından dem vuruluyor, AB Yakınlaşma Süreci için »Türkiye'deki islamcı hükümetin asıl engeli teşkil ettiği« belirtiliyordu.

Öteden beri söyler dururum, Almanya ve Avrupa'daki neoliberal elitler açısından böylesi tartışmalar, gerçek Türkiye politikalarının bir göstergesi değil, tamamiyle iç politikaya yönelik sağ popülist propagandalardır diye. Avrupa'nın, bilhassa Almanya'nın gerçek Türkiye

politikaları ise devlet nezdinde yapılı ve burada da belirleyici olan, Kaiser Wilhelm'den bu yana değişmeyen devlet aklı ve çıkarlardır.

Alman dışpolitikasının değişmez kuralı, »güçlü bir Türkiye devleti için olabilecek bütün yardımı göstermek«tir. Türkiye'nin kara kaşı, kara gözünden dolayı değil elbette, Almanya'nın bölgedeki ekonomik, politik ve stratejik çıkarlarının korunması için. Gene de bugün için belirli bir değişimin olduğunu söylemek olanaklı.

Değişim, Türkiye'nin bölge gücü olması, ABD'nin kararını Türkiye lehine vermesi ve »Arap Baharı«nın Türkiye üzerinden Batı'nın etkisi altında bırakma çabasıyla bağlantılı. Tabii ki bu arada Türkiye'nin, Avrupa'nın en hızlı büyüyen ekonomiye sahip olması, Türkiye'de faaliyet gösteren beşbine yakın Alman tekeli, Türkiye üzerinden Ortadoğu, Kafkaslar, Asya ve Kuzey Afrika ülkelerine ulaşım olanakları ve Türkiye'nin kendisinin önemli bir Pazar olması da önemli faktörlerdir.

Türkiye'nin bilhassa Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelere »Çin mallarından daha kaliteli ve daha ucuz mal satması« medyanın ekonomi sayfalarında boşa dile getirilmiyor. Buradaki beklenti, Türkiye üzerinden kendi ihracat gücünün desteklenmesi. Neoosmanlıların emperyal arzularının Alman silah tekellerinin ağızını nasıl sulandırdığından hiç bahsetmeyelim.

Kısacası, Almanya'nın alevlenen »Türkiye aşkı«, hiç iyiye alamet değil. Tabii ki son derece komplike olan uluslararası ilişkileri bir köşe yazısında yeterince verebilmek olanaklı değil, ama Almanya'nın Türkiye'ye yaklaşımı, Türkiye'nin emperyalizmin gözde jandarması olmak için emin adımlarla ilerlediğine işaret ediyor. Ama evdeki hesap pazara uymayabilir. Burada da belirleyici olan, Türkiye'nin Kürt politikasıdır.

AB İMPARATORU ALMANYA

1 EKİM 2011

Bu hafta Almanya basını, Perşembe günü yapılan ve »Avro Kurtarma Şemsiyesi« olarak adlandırılan bir karar tasarısı oylamasına kilitlenmişti. Nitekim Federal Parlamento CDU/CSU/FDP/SPD/Yeşiller fiili koalisyonunun oylarıyla karar tasarısını kabul etti ve sermaye çevreleri şampanyaları patlatmaya başladı.

Karar tasarısının kabulüyle Almanya, AB'nin Avro Bölgesi'ndeki Yunanistan ve İspanya gibi iflas eden ülkeleri kurtarmak (!) için oluşturulan AB fonuna 211 milyar Avro ödeyecek. Peki bu karar ne anlama geliyor? Önce bir »şemsiyeyi« açıp, içinde neler olduğuna bir bakalım.

2010 ilkbaharında »kurtarma operasyonu« için AB hükümet ve devlet başkanları kararıyla Avrupa Mali Stabilizasyon Fasilitesi EFSF adını taşıyan 250 milyar Avro'luk geçici bir fon oluşturuldu. Fon, sermaye piyasasından da kredi alarak, sert tasarruf tedbirlerini uygulamaya başlayan borçlu ülkelere ucuz kredi sağladı. Yani, uluslararası malî piyasaların kârlarını garantiledi. Tasarruf tedbirlerinin ne anlama geldiğini görmek içinse, başta Yunanistan olmak üzere, fondan kredi alan ülkelerdeki kitlesel protestolara bakmak yeterli.

Hükümet ve devlet başkanları kendi ulusal parlamentolarının onayını almadan 2011 Temmuz'unda EFSF'in bütçesini 440 milyara, garanti çerçevesi hacmini ise 780 milyar Avro'ya çıkardılar. Ayrıca fona, krizdeki ülkelerin (beş para etmez) devlet tahvillerini satın alma yetkisi de verildi. Şimdi ise geçici olan EFSF'in yerine, 2013'den itibaren 500 milyar bütçeli Avrupa Stabilizasyon Mekanizması ESM getirilecek.

Ancak bu, kararın bir yanı. Diğer yanı ise Avrupa İstikrar Antlaşması'nın sertleştirilmesi. Buna göre kriterlere uymayıp ticaret açığı veren ülkeler cezalandırılacak ve hükümetleriyle parlamentolarının egemenlik hakları askıya alınacak. AB Komisyonu bunların haricinde Avro bölgesindeki 17 ülkenin ulusal bütçe planlamasına karışabilecek ve ücret seviyeleri ile sosyal hizmetlerin kısıtlanmasına karar verebilecek. Bu da yetmedi, ulusal hükümetler Komisyon'un direktifiyle devlet giderlerini – yani altyapı yatırımlarını, sosyal hizmet giderlerini, konjonktür programlarını v.s. – indirmeye ve iktisat politikalarını Komisyon'un belirlediği çizgiye çekmekle mükellef kılınacaklar.

Temmuz başında Yunanistan Maliye Bakanı Venizelos »biz, ancak bize söyleneni ve izin verileni yapıyoruz« diyordu. Şimdi bu teyid edildi: seçmen kimi seçerse seçsin, ülkesi ve geleceği hakkındaki kararları başkası verecek ve bunu değiştiremeyecek.

Görünen o ki, »krizden kurtulmak« gerekçesiyle atılan bu adımlar Avrupa'yı demokratik meşruiyetin olmadığı ve ülkeler ile ilgili tüm kararları uluslararası malî piyasaların temsilcisi hâline gelen komiserlerin alacağı bir coğrafyaya dönüşecek.

Bundan en kazançlı çıkan ise Alman sermayesi. Zaten iş başından itibaren Almanya'nın belirlediği bir çizgide ilerledi. Avro Bölgesi kararı, bu bölge içerisindeki ülkelerin birbirleriyle ucuz işgücü, düşük vergi, yüksek sübvansiyon ve sosyal adaletsizlik konusunda rekabet eden birer »ekonomi mevkiileri«ne dönüştürdü. Almanya, güçlü ekonomisiyle Avro Bölgesi ülkelerini esir aldı ve AB'nin imparatoru hâline geldi. Hükümetlerin her işbaşına gelişlerinde tekrarladıkları »Almanya, ancak AB çatısı altında yeniden güçlü ülke olabilir« teranesini bu çerçeveden okumak aydınlatıcı olur.

Amma velakin, görünen köy klavuz istemiyor. Bir kere oluşturulan ESM de kırılğan ayaklar üzerinde. Sadece İtalya'nın borçlarını ödeyemez duruma düşmesi, ESM'i oyun kâğıtlarından yapılmış bina gibi hemen çökertebilir. ESM krizi çözmekten ziyade, süresini uzatacak. İkincisi, Yunanistan gibi ülkelerin ticaret açığı madalyonun bir yanıysa, Almanya'nın ticaret fazlası da diğer yanı olduğundan, Almanya Avro Bölgesi'ndeki ülkelerin »borçlarını ödeyebilir« durumda olmasına bağlı. Yani, imparator, borçluların istikrarı kadar güçlü olabilecek.

Fatura ise her zamanki gibi halka çıkartılacak. »Kurtarma operasyonu« yaşlı-genç, işli-işsiz her kesimden insanın sırtına yeni yükler yükleyecek. Buradaki asıl soru, bu oyun daha ne kadar devam edebilecek?

GÜNEY ASYA'DA NELER OLUYOR?

8 EKİM 2011

Afganistan'ın eski devlet başkanı Burhanuddin Rabbani'nin 20 Eylül'de öldürülmesinin ardından Afganistan ve Pakistan yönetimleri arasındaki çelişkiler ayyuka çıktı. Radikal islamist Taliban güçleriyle barış görüşmelerini yürüten Rabbani, son aylarda cinayete kurban giden tek Afgan yönetici değil. Afganistan devlet başkanı Hamid Karzai'ye yakın bir çok isim peşpeşe öldürüldü – en son Temmuz'da kardeşi Ahmed Vali Karzai bir cinayete kurban gitti.

Afganistan hükümeti, her ne kadar »Pakistan bizim ikiz kardeşimiz« dese de, Pakistan yönetiminin bu cinayetlerde parmağı olduğunu da açıkça ifade ediyor. Aslında Afganistan ve Pakistan arasındaki bu soğukluğun ardında ABD var. Washington uzun zamandır Pakistan'ın gizli servisi ISI üzerinden Taliban güçlerini ve diğer islamist güçleri desteklemesinden rahatsız. Kuzeybatı Pakistan'da önemli bir bölgeyi kontrol altında tutan ve 15 bin silahlı adamı olan Hakkanî Grubu, hem Taliban'ı destekliyor, hem de Hindistan'a yönelik şiddet eylemleriyle tanınıyor.

ABD dışişleri bakanı Hillary Clinton'un, CIA başkanı David Petraeus ve genelkurmay başkanı amiral Mike Mullen ile birlikte Pakistan'dan ultimatif bir biçimde Hakkanî Grubu'na karşı önlem almasını istemesi, güvenlik politikaları uzmanları arasında »Pakistan yeni savaş alanı mı olacak« sorularının ifade edilmesine neden olmuştu. Zaten Karzai de »NATO yanlış ülkede yanlış savaşı yürütüyor, terörizm burada değil« diyerek, açıkça Pakistan'ı hedef göstermişti.

Bu açıdan hafta ortasında Karzai ve Hindistan başbakanı Manmohan Singh'in Delhi'de imzaladıkları »Güvenlik Politikaları İşbirliği Stratejik Antlaşması«, Güney Asya'da yeni bir stratejik konumlanışa işaret etmektedir. Hindistan, »ezeli düşmanı« Pakistan'a nazaran uzun bir süredir Afganistan ile iyi ilişkilere yatırım yapıyordu. Şimdiye kadar çeşitli projeler için 2 milyar Dolar veren Hindistan, bundan sonra Afganistan'da daha güçlü angajman gösterecek. Başbakan Singh, öngörüldüğü gibi 2014'de işgal ordularının Afganistan'dan ayrılmasından sonra Hindistan'ın »tüm gücüyle Afganistan'ın yanında olacağını« söyleyerek, şimdiden Afganistan'ı nükleer şemsiyesi altına alacağı güvencesini verdi.

İki ülke arasında imzalanan antlaşma, »uluslararası terörizme« karşı ortak mücadelenin derinleştirilmesini, uyuşturucu trafiğini engelleyecek ortak tedbirlerin alınmasını ve Hindistan'ın, Afgan güvenlik güçlerini silah ve teçhizatla donatıp, eğitimlerini üstlenmesini öngörüyor.

Müslüman Afganistan'ın, »ikiz kardeşi« Pakistan'ın »ezeli düşmanı« Hindistan'la böylesine bir stratejik partnerlik ilişkisine girmesi şaşırtıcı değil, çünkü bu karar bölgedeki ABD ve NATO çıkarlarının korunması için Washington'da alınmıştır. Bu işbirliği Hindistan açısından da uzun vadeli Hint çıkarlarına uygun bir adımdır, çünkü bu şekilde Pakistan ile çıkacak olası bir savaşta, Pakistan ordusunun hareket olanaklarını önemli ölçüde daraltacak ikinci cephe sorunu ortaya çıkartılmıştır. Bununla birlikte, Hindistan bölgedeki en büyük rakibi olan ve Pakistan'la işbirliğini geliştiren Çin'e karşı da önemli bir avantaj kazanmaktadır.

Hindistan ve Pakistan arasındaki düşmanlık, her iki ülkenin de sahip oldukları müthiş nükleer silah rezervi ve daha da önemlisi, bu silahların kullanımına karar verecek olan siyasî elitlerin dini fanatizmleri nedeniyle, bölge barışı açısından büyük bir tehlike arz etmekte. Nükleer cephanelerin denkliliği bu tehlikeyi kontrol edilebilir bir riziko hâline getirmişti. Ancak şimdi Hindistan, Pakistan karşısında daha avantajlı bir duruma geçti. Pakistan'ın buna vereceği yanıt muhtelemelen Çin ve Rusya ile yeni stratejik ortaklıklar aramak olacaktır.

Rusya'da – 2012'de Putin'in yeniden başkanlığa seçilmesinin ardından – planlanan ve eski Sovyetler Birliği ülkelerini kapsayacak olan »Avrasya Birliği« projesi ve Çin'in dünya ekonomisinde aldığı belirleyici konum, Güney Asya'da yeni stratejiler geliştirilmesine neden olacak gibi.

Enerji kaynakları ve hammaddelerin Hint Okyanusu'na, oradan da Batı'ya ulaştırılması için merkezi bir önem taşıyan Afganistan ve Pakistan önümüzdeki dönemde yeni çatışmaların odağı olabilir. ABD ve NATO'nun girişimleri ve Afganistan-Hindistan Stratejik Ortaklığı dikkatlerimizi Güney Asya'ya yoğunlaştırmamızı gerektiriyor.

»HASTA LA VICTORIA SIEMPRE!«

ÖLÜMÜNÜN 44. YILINDA CHE'Yİ ANARKEN...
9 EKİM 2011

Kızılyıldızlı bask şapkası kafasında, saçları rüzgârda dalgalanan, gözleri uzaklarda, gizemli bir adam. Herhalde bu fotoğrafı tanımayan yoktur dünyada. Kübalı fotoğrafçı Alberto Corda 5 Mart 1960'da Havana'nın Devrim Meydanı'nda Ernesto Rafael Guevara de la Serna'nın, dünyanın »Che« diye tanıyacağı devrimcinin fotoğrafını çekerken, muhtemelen bu fotoğrafın milyonlarca kez basılacağını, dünyanın dört bir yanında devrimci mücadelenin simgesi olacağını ve bir efsanenin doğacağını tahmin dahi edememişti – yıllar sonra, 2000'li yıllarda aynı fotoğrafın ticarî ürün reklamları için kullanılabileceğini de...

39 yaşında La Higuera'da (Bolivya) 9 Ekim 1967'de kurşuna dizilen »Commandante Che Guevara« daha yaşadığı günlerde efsaneleşmişti. Öldürüldükten sonra ise ikonlaştırıldı.

Aradan 44 yıl geçmesine rağmen öylesine sevilen, saygı duyulan, dünyanın sokaklarında, protesto gösterilerinde resimleri taşınan bu devrimciyi doğru dürüst tanıyan kaç kişi çıkar acaba? Kuşkusuz Che'yi, yaşamını ve mücadelesini anlatan yüklü bir külliyat var. Hoş genellikle çağdaşlarının anlattıklarını okuruz, ama gene de hayli bilgi vardır bu kitaplarda. Ve kuşkusuz O'nun Arjantinli bir doktor ve devrimci olduğunu, Fidel Castro ile birlikte bir avuç gerilla ile Sierra Maestro'ya çıkıp, Küba'yı diktatör Fulgencio Batista'dan kurtaracak olan devrim sürecini başlatanlardan biri olduğunu, paradan nefret etmesine rağmen Küba Merkez Bankası başkanı olarak görev yaptığını, devrim aşkını Afrika ve Latinamerika'ya taşımak için »rahat« iktidar koltuğunu reddettiğini, Fidel'in deyimiyle »olabilecek en tam ve en saydam insan« olduğunu ve »dizleri üzerinde yaşamaktansa, ayakları üzerinde ölmeyi« becerebilen ender insanlardan olduğunu öyle ya da böyle okumuş, öğrenmiş, bilen insan sayısı küçümsenemeyecek derecede yüksektir.

Çoğumuz için gerisi, »insan Che«nin nasıl olduğu, duyguları, hataları, yanlışları pek önemli değildir. Bilinmese de olur, çünkü yarattığımız efsanenin sihri bozulur. Che, Rosa Luxemburg ve daha niceleri gibi içerisine hapsedtiğimiz ikonda işimize daha çok yarar ve ikonlaştırılan Che, devrimci mücadelenin salt »kahramanlık«tan, »devrim romantizmi«nden ve »elde silah, dağda dolaşmaktan« bariz olduğunu telkin eder genellikle. Halbuki böylelikle Commandante Che Guevara'nın, insan Che'nin yaşamına, mücadelesine, Küba Devrimi'ne ne denli büyük kötülük yaptığımızı fark etmeyiz bile. Düşlerin sıcaklığı, rahat ettirir bizi.

Che olsaydı, ikonları bizzat kendi yıkardı

Devrim ve özgürlük mücadelelerinin tarihinden öğrenilecek en temel derslerden birisinin gerçekte yüzleşmek olduğuna inanırım. Arzu edilen ile gerçek uyuşmaz çünkü. Ve anmanın gereğini hakkıyla yerine getirmek istiyorsak eğer, duygusallığın ötesine geçmek, politik bir değerlendirme yapmak zorunlu olacaktır.

Ernesto Che Guevara'nın dürüst, ilkeli, tutarlı ve ökoşulsuz özverili bir devrimci olduğu ve O'nun kurtuluş ve özgürlük mücadelesinin bir simgesi olarak görülmesi şüphe götürmez bir gerçek. Che'nin »zaman geldiğinde bir Latinamerika ülkesinin kurtuluşu için hiç bir şey talep etmeden canımı vermeye hazır olacağım«, »devrimden başka bir yaşam yoktur« veya »iki, üç daha fazla Vietnam yaratalım« gibi sözlerinin sıklıkla alıntılanması boşuna değil. Che, dünyanın neresinde bir haksızlık yapıyorsa, bunu kendisine yapılmış gibi hisseden, özgürlük aşkının körelmesine izin vermeyen ender bir devrimciydi. Ve O'nun hakkında anlatılanlara göre, en başta kendisi öne çıkan devrimcilerin »ikonlaştırılmasına« karşı çıkıyordu. Yani bugün yaşasaydı, bizzat kendisi kendi ikonunu yıkardı.

Che'nin bu kişiliği gözlerimizi kamaştırsa da, yanlışlarının kendi teorilerine dayandığını görmemizi engellememelidir; nasıl bu yanlışların devrimci kişiliğine gölge düşürmelerine izin vermememiz gerektiği gibi. Bu anlayışla Che'nin temel yaklaşımını ele almak gerekir. 1960 yılında kaleme aldığı »Gerilla Savaşı« başlıklı yazısında Che temel yaklaşımını şu üç noktada topluyor:

»Birincisi, halkın güçleri orudya karşı verilen savaşı kazanabilir. İkincisi, devrimin koşullarının olgunlaşmasını her zaman beklemeye gerek yoktur, kalkışma ateşi bunları kendisi yaratabilir. Üçüncüsü, az gelişmiş Latinamerika'da silahlı mücadelenin vuku bulacağı yer, taşra bölgeleri (köyler) olmalıdır.«

Che'nin bu tezleri, işçi sınıfı ve ezilenlerin mücadele tarihinde kimi zaman olduğu gibi ileri sürülen küçük bir grubun silahlı mücadelesinin, kitlelerin örgütlü mücadelesi yerine geçebileceği görüşüyle örtüşüyor. Toplumun ve sosyal koşulların analizini yapmadan, halka dayanmadan, salt »insanlığın kurtarıcısı« olduğunu iddia eden küçük bir grubun her yerde ve istenildiği zaman »devrimin koşullarını yaratabileceği« düşüncesi kanımca Che'nin en büyük yanlışlığıydı.

Che ve günümüz mücadeleleri

Che'nin Küba'da verdiği mücadelenin en önemli öğretilerinden bir diğeri de, asıl devrimin iktidarı ele

geçirdikten sonra başlamakta olduğudur. Toplumun devrimci dönüşümü için iktidarı ele geçirmek bir önkoşulsa, iktidarın devrimci sürekliliği için de toplumun devrimci dönüşümü temel koşuldur. Ve gene tarihe bakarak, bunun devrimciler için en zor görevlerden birisi olduğunu söylemek gerekir. Che, bu görevi yerine getirmek yerine, devrimi başka ülkelere taşımayı tercih etmiştir, ki bu da – olumsuzlama anlamında vurgulamıyorum – Che'nin ikinci büyük yanılması olmuştur.

Günümüze baktığımızda Arap ülkelerindeki kalkışmaların, iktidar ve mülkiyet ilişkilerinin esaslı bir değişimi olmaksızın »halkın iktidarı«nın kurulamayacağını kanıtladığını görürüz. Evet, halk ayaklanmaları, spontane protestolar (ki burada Rosa Luxemburg'un vurgu yaptığı spontaneliğin gücü ortaya çıkar) Arap dünyasında despotların ilelebet iktidarda kalamayacağını göstermişlerdir. Ancak bilhassa Tunus ve Mısır, on yıllarca ülkeyi boyunduruğu altında tutan diktatörlerin uzaklaştırılmalarının, esaslı bir demokratik dönüşüm için yeterli olmadığını kanıtlayan örneklerdir.

Silahlı mücadelenin – doğru bulunsun, bulunmasın – halka dayanmadan, halkın örgütlü mücadelesine ön ayak olmadan ayakta kalamayacağını gösteren diğer bir örnek Kürt Özgürlük Mücadelesi'dir. Kendini doğrudan halkın denetimi altına sokmadan, hiyerarşileri olabildiğince yıkmadan, halkın çeşitli kesimlerinin özörgütlenmelerine olanak tanımadan ve yaşayan bir organizma misali halkın içerisinde yer alıp, filizlenmeyen hiç bir hareket, ne denli güçlü gerilla ordusuna sahip olursa olsun, meşruiyetini elde edemeyecek, tarihe salt şiddeti siyaset aracı olarak kullanan hareketlerden bir tanesi olarak geçecektir.

Sonuç olarak, Che'nin ölümünün 44. yılında geriye baktığımızda, resmi bir bütün olarak görme yükümlülüğü altında olduğumuzu bilmemiz gerekir. Herşeye rağmen, Che bir devrimci ve insan olarak bizlere örnek olmaya devam etmektedir. Küba Devrimi için verdiği mücadelesi, emperyalizmden kurtuluşun ancak enternasyonalist bir kavgayla olanaklı olduğuna inanmasına dayanmaktadır. Che, dünyada açlık çeken ve ezilen tek bir insan kalana kadar devrimci olmak zorunluluğuna inanmaktaydı. O'nu Che yapan, bu sarsılmaz inancıydı. Bize bıraktığı miras ise çok açık:

Direnış, hep zafere kadar – Hasta la victoria siempre!

FABRİKASYON »TERÖR« TEHDİTİ

15 EKİM 2011

ABD başkanı Barack Obama'nın İran'a karşı yönelttiği suçlamalar ortalığı karıştırdı. İran'ın bizzat ABD'nde bir »terör« saldırısı gerçekleştireceği planlarını ortaya çıkardıklarını söyleyen dışişleri bakanı Hillary Clinton da, »uluslararası toplum artık İran'ı izole etmelidir« çağrısında bulundu.

Kopartılan yaygaranın nedeni, İran Devrim Muhafızları'na bağlı olan El-Kuds-Birliği'nin, Meksikalı bir uyuşturucu çetesine Suudi Arabistan'ın Washington büyükelçisini bombayla öldürmesi için verdiği bir siparişin (!) ortaya çıkartılması. Üçüncü sınıf Hollywood filmleri için bile yeterli olmayan bir senaryo Batı basını tarafından hemen yaygınlaştırılmaya başlandı.

Halbuki ABD adalet bakanı Eric Holder ile birlikte basının önüne çıkan FBI müdürü Robert Mueller »inanılmaz bir olayla karşı karşıyayız« diyerek, şüpheleri artırıyordu. Nitekim bugünlerde ajanslara düşen haberler, ABD'nin üst düzey politikacılarının dahi anlatılanlara pek inanmadıklarını ve »böylesi bir plan söz konusu olsa bile, İran hükümetinin bilgisi dahilinde olduğunu gösteren hiç bir kanıt yok« dediklerini bildirmekte. Yani senaryonun tamamıyla asparagas ve fabrikasyon bir »terör« tehditi olma ihtimali çok yüksek, ki sahte kanıtlarla Irak'a savaş açan ABD yönetiminin yalancılık sicili hayli kabarık.

Peki, ABD yönetimi böylesi bir senaryoya neden ihtiyaç duydu? Kanımca bunun çeşitli nedenleri var.

Birincisi iç politikayla ilgili. ABD, seçim sürecine girmiş durumda ve araştırmalar Obama'nın oy kaybettiğini gösteriyor. Cumhuriyetçiler, Obama yönetiminin zayıf tutumu nedeniyle İran'ın konumunu güçlendirdiğini iddia ediyorlardı. Şimdi İran'a karşı sertleştirilen bu tutum, hem Cumhuriyetçilerin elindeki kozu almaya, hem de yıllardan beri İran'ın cezalandırılması için kampanyalar düzenleyen güçlü silah ve İsrail lobilerinin elini zayıflatmaya yarayacak.

Diğer taraftan, ikincisi, kronikleşen kitlesel işsizlik ve derinleşen ekonomik krize karşı gelişmekte olan toplumsal direniş, Obama'nın partisi Demokratların taban yapmasına neden oluyor. Tehdit senaryoları ve olası bir savaş hazırlığı ile insanların dikkati başka yöne çekilerek toplumsal direnç mekanizmaları zayıflatılabilecek.

Üçüncüsü ise, ABD, BM Güvenlik Konseyi üyeleri üzerinde yeni bir baskı mekanizması oluşturabilecek. İran'daki Molla rejiminin geliştirmeye çalıştığı nükleer santral programı gerekçesiyle Güvenlik Konseyi'nde İran'a karşı yaptırım kararını bir türlü aldırtaamayan

ABD, »kanıtlanmış« bir »terör« planı ile, yaptırımlara karşı çıkan ülkelerin tavırlarını değiştirmeye zorlayabileceğini umuyor.

Ancak tüm bu umulanların çok zayıf ayaklar üzerinde durduğunu da vurgulamak gerekiyor. Çünkü Güvenlik Konseyi'nden yaptırım kararı çıkartılsa ve İran'a yönelik ambargolar sertleştirilse bile, bu adımların İran'da herhangi bir rejim değişikliğine yol açabilmesi zayıf bir ihtimal. Diğer taraftan da »terör hazırlıkları« senaryolarının ABD'ndeki toplumsal protestoları ne kadar zayıflatılabileceği de çok açık değil. Çünkü halkı belirli bir süre savaş hazırlıkları ile etkileseler de, derin ekonomik krizin beklenen yeni ve daha yıkıcı dalgalarının aralarındaki sürelerin azalacağı kesin. Her yeni kriz dalgası, protestolara yeni canlılık verecek.

Görüldüğü kadarıyla bunlar Obama yönetimi için ikincil değer taşıyor: ABD politikalarını yakından tanıyanlar, Obama'nın şimdi İran'ı bir biçimde »cezalandırması« gerektiğini, aksi takdirde kendisinin »cezalandırılacağını« belirtiyorlar.

Bu görüşe ben de katılıyorum. ABD içpolitikası açısından Obama zor durumda ve hamle yapmak zorunda. Aynı zamanda Ortadoğu'nun yeniden biçimlendirilmesi planları, İran'ın köşeye sıkıştırılmasını zorunlu kılıyor. Türkiye'deki güncel İran tartışmalarını bu açıdan okumak, Türkiye ile İran arasındaki bölgesel rekabetin arka planını görebilmek için yararlı olacaktır kanısındayım.

İran'daki Molla rejiminin savunulacak bir yanı yok. Halkın kendi iktidarının kurulabilmesi için, İranlı Kürtler başta olmak üzere, demokrasi güçlerini desteklemek gerekir. Ama bu destek, İran'a yönelik bir savaş hazırlığına da karşı çıkmakla birlikte yürütülmelidir, aksi takdirde emperyalizmin tuzağına düşmek elden bile değildir.

ÖLÜM HÂLÂ ALMANYALI BİR USTA!

22 EKİM 2011

Bilgisayarın başına bu yazıyı yazmak için oturduğumda, ajanslar Libya lideri Muammer Gaddafi'nin öldürüldüğü haberini veriyorlardı. NATO birliklerinin de katıldığı »sürek avı«, Gaddafi'nin ölümüyle sonuçlandı. Kuşkusuz bir despot olan Gaddafi'nin öldürülmesi, Libya'da yeni bir dönem açacak, ancak bu dönem Gaddafi'yi aratacak mı, işte o belirsiz. Gaddafi öldürülme, yakalanıp, bir mahkeme önüne çıkarılsaydı, Libya'nın geleceği farklı bir yön alırdı. Ama bu bir spekülasyon. Gelişmeleri hep birlikte göreceğiz.

Gaddafi'nin öldürülmesi haber sayfalarını doldurduğundan, başka bir haber hemen kayboluverdi. Almanya'nın önde gelen araştırma kurumlarından EMNİD'in yaptığı bir araştırmayı gerekçe gösteren DIE LINKE meclis grubu, EMNİD'e göre halkın yüzde 78'i yurtdışına silah satışına karşı çıkıyor, Federal Parlamento'ya yurtdışına silah satışını yasaklamak için toplam 16 karar tasarısı sundu. CDU/CSU, FDP, SPD ve Yeşiller'den oluşan parlamento çoğunluğu karar tasarılarının hepsini reddetti.

»Arap baharını« pek bir heyecanla karşılayan Almanya hükümeti, nedense despotlara ve diktatörlüklere sattığı silahların çetelesinin çıkartılmasından hoşlanmıyor. Bir tarafta »Arap ülkelerinde demokrasinin gelişmesi için« elinden geleni ardına koymayan (!) hükümet, diğer taraftan Arap dünyasında ayaklanmalara neden olan rejimleri sonuna kadar desteklemeye devam ediyor. En son basına sızdırılan haberlerden Almanya'nın Suudî Arabistan'a »halk ayaklanmalarına karşı kullanılmak üzere« tank ve teçhizat sattığı ortaya çıkınca, hükümet zor durumda kalmıştı. »Ulusal Güvenlik« gerekçesiyle bugüne kadar silah satma kararının ayrıntıları gizlenmeye çalışılıyor.

DIE LINKE meclis grubu verdiği karar tasarılarıyla sadece hükümetin değil, SPD ve Yeşiller muhalefetine de gerçek yüzünü ortaya çıkardı. Zaten Almanya'nın Libya'ya karşı başlatılan NATO operasyonlarına katılmamasını eleştiren SPD ve Yeşiller ne denli »barış« yanlısı olduklarını göstermişlerdi. Silah satımının yasaklanmasını isteyen karar tasarılarını reddetmekle, bunu bir kez daha kanıtladılar.

Karar tasarılarında, Almanya'nın son on yılda sadece Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerine toplam 3,5 milyar Avro'luk silah sattığı vurgulanmakta. Federal Hükümet 2009 yılında toplam 7 milyar Avro'luk silah satımı sözleşmesini onaylamış. Bu arada halka kesilen kriz tedbirlerinin daha da sertleştirilmesi istenilen Yunanistan,

Almanya'nın silah satımı cirosunun yüzde 14'lük bölümüne sahip ve yüzde 15 ile birinci olan Türkiye'den sonra ikinci sırada geliyor. Yüzbinlerce memuru işten çıkartıp, sosyal kısıtlamalar ve özelleştirmelerle borç batağından kurtulması (!) istenen Yunanistan'dan hiç kimse, silahlanmada tasarruf etmesini istemiyor el-bette. Sanki satın alınan silahlar için oyuncak parayla ödeme yapılmış gibi.

2003'ten 2006'ya kadar Birleşmiş Milletler Örgütü'nün silah kontrolörlüğünü yapan ve DIE LINKE milletvekili olan Jan van Aken, satılan silahların her zaman savaşlarda ve bilhassa içsavaşlarda kullanıldığını söylüyor. Van Aken, dünyada Alman silahlarının kullanılmadığı tek bir ihtilaf bölgesi olduğunu vurguluyor. Örnek olarak da en son Libya'daki »ayaklanmacıların« kullandığı Heckler+Koch hücum tüfeklerini gösteriyor.

DIE LINKE meclis grubu şu anda güncel olarak Kuzey Afrika ve Ortadoğu'nun, içsavaşların sürdüğü ve insan haklarının masif bir biçimde zedelendiği ülkesine Almanya'dan silah satışının yasaklanmasını istiyordu. Bu şekilde, EMNİD araştırmasında, silah satışının yasaklanmasını isteyen yüzde 73'lük bir kesimin istemlerine de tercüman oldu.

Ancak Almanya'nın »Büyük Koalisyonu« sadece ve sadece tekellerin istemlerini yerine getirdiğinden, halkın ezici çoğunluğunun bu istemine kulaklarını tıkıyor. Almanya hükümeti ve en kısa zamanda görevi devralmak isteyen SPD ve Yeşiller, pek vatanperver olarak Alman silah tekellerinin ölüm ticaretine devam etmelerini istiyorlar – hem de, »silah sanayiindeki işçilerin iş yerlerini koruma mükellefiği« gerekçesiyle.

Libya ve dünyanın muhtelif yerlerindeki ihtilaflar bir gerçeği yeniden ve yeniden kanıtlamaya devam ediyorlar:

Ölüm, hâlâ Almanyalı bir usta!

METAMORFOZ

29 EKİM 2011

»Vatanım yeryüzü, milletim insanlık!«*)

Me|ta|mor|foz, [Lat. Metamorphosis], Başkalaşma – Herhalde Alman ordusundaki değişimi ifade eden en uygun tanım bu olsa gerek. Çünkü Almanya anayasası temelinde Federal Ordu tanımlanmaya çalışılırsa, bugünkü yapısının »yurt savunması« ile yakından uzaktan bir ilgisinin kalmadığı görülebilir.

Federal Ordu'nun metamorfozu rafine bir biçimde ve yavaş yavaş gerçekleştiriliyor. Bu hafta Almanya kamuoyunun gündemi »Avro'yu kurtarma operasyonları« ile meşgulken, Federal Hükümetin en çalışkan (!) üyesi, Savunma Bakanı Thomas de Maiziére, Almanya çapında çeşitli ordu yerleşkelerinin kapatılacağını ve bu şekilde bütçe konsolidasyonu için gerekli olan tasarruflara başlanacağını ilân etti.

Aslında selefi Karl-Theodor zu Guttenberg'in zorunlu askerliği kaldırma kararı ile bu adım birlikte ele alındığında, savaş karşıtlarının savunma giderlerinin azaltılması isteğinin yerine getirildiği düşünülebilir. Ama kazın ayağı hiç öyle değil, çünkü atılan adımlar Federal Ordu'nun saldırı savaşları ordusuna dönüşümünün bir gereği.

Zorunlu askerlik, Federal Ordu'nun vurucu gücünü azaltan bir uygulamaydı. Zorunlu askerlerin »yurt dışı görevlerinde« yetersiz oldukları görülmüş ve gereksiz yere kapasiteleri bağladığı açığa çıkmıştı. »Reform« adı altında atılan adımların asıl hedefi, saldırı savaşları ve işgaller gibi »yurt dışı görevlerine« gönderilecek olan asker sayısının artırılmasıdır. Hükümet planlarının, şu an için 7 bin ile sınırlı olan asker sayısının 10 bine çıkarılması olduğu uzun zamandan beri bilinmekte. Britanya (23 bin asker) ve Fransa (30 bin asker) ordularının müdahale savaşları için silah altında tuttuğu asker sayıları Almanya için örnek teşkil ediyor.

Gerçekleştirilen »reformun« Almanya'nın savaş sonrasında en büyük stratejik-askeri dönüşüm projesi olduğu söylenebilir. Dönüşümün temel hedefi, iddia edildiği gibi ülke savunması veya ittifak yükümlülükleri değil, yönergelerde altı çizildiği gibi, Alman tekellerinin küresel çıkarının korunmasıdır.

Yürürlükte olan Savunma Politikaları Yönergesi, Federal Ordu'nun en temel görevinin, »serbest ve engelsiz dünya ticaretinin ve açık denizler ile doğal kaynaklara serbest ulaşımının güvence altına alınması« olduğunu belirtiyor. Bu açık emperyalist amaç da, CDU/CSU, SPD, FDP ve Yeşiller'den oluşan fiili büyük koalisyonca savunuluyor.

1949'da, Federal Almanya'nın kuruluş ilânının hemen akabinde düzenlenen bir iktisat kongresi katılımcıları »Özgür Almanya ancak özgür bir Avrupa çatısı altında ekonomik gücünü geliştirebilir« tespiti üzerinde hem fikir olmuşlardı. Yani, güçlü Almanya artık Avrupa ile var olabilecekti. Ve bugünün Çekirdek Avrupa konseptini, Almanya'nın ihracat şampiyonu olmasını ve AB üyesi ülkelerin derin kriz içine düşmelerindeki belirleyici rolünü göz önünde tutarsak, Almanya sermayesinin bu amacına önemli ölçüde ulaşmış olduğunu görebiliriz.

Kısacası kendi sınırları içerisinde enerji ve hammadde kaynaklarına hemen hemen hiç sahip olmayan Almanya'nın küresel egemenlikteki aslan payını kapma yolunda hızla ilerlerlediği söylenebilir. Almanya'nın neoliberal elitleri bu ulvî (!) amaçları için ülke içinde demokrasinin içini boşaltırlarken, dış politikayı da militaristleştirmeye devam ediyorlar. Neoliberal politikaların itici gücü ve küresel krizlerin açık farkla galibi olan Almanya, bu politikalarıyla dünya halklarına seçenek olarak sömürüyü, açlığı, sefaleti, savaşları ve ölümü sunuyor.

Ancak Almanya bu konuda yalnız değil. Emperyalist güçler ordularını her daim saldırı savaşlarına hazır ve dünya çapında konuşlanabilecek yeteneklerle donatıyorlar. Bu açıdan Almanya'daki askeri dönüşümün bir NATO politikası olduğunu ve Türkiye'de de profesyonel orduya geçme çalışmalarının da, bu politikalar çerçevesinde uygulandığını vurgulamak gerekiyor.

Profesyonel orduyla, »askerlikten« kurtulacaklarını zannedenler müthiş yanılıyor. Çünkü, »profesyonel« savaşların asıl faturasını kendilerinin ödeyeceklerini bilmiyorlar.

* * *

*)Van depremi ile bağlantılı olarak ortaya çıkan müthiş ırkçı heyezanlar korkutucu boyutları ile ürkütücü bir hâl aldı. Irkçılığa ve milliyetçiliğe karşı verilebilecek en güzel yanıt, »vatanım yeryüzü, milletim insanlık« şiarıdır. Bu şiarı bir nevi »kelime-i şahadet« gibi, yani »şahadet ederim ki, yeryüzünden başka vatan, insanlıktan başka millet yoktur« inancı ve bilincini insan olmanın şahadeti olarak sürekli tekrarlamak gerektiği düşüncesindeyim. O nedenle, bundan sonraki yazılarıma her defasında bu şahadetle başlayacağım.

AŞIL TOPUKLARI

5 KASIM 2011

Şahadet ederim ki, yeryüzünden başka vatan, insanlıktan başka millet yoktur. İnsanlığın selamı üzerinizde olsun

Ne zaman egemenler kendilerini dev aynasında görseler, ne zaman toplum ve ülke gerçeklerine gözlerini kapasalar, o zaman derin yaralar açacak olan tarihsel kırılmalarla karşı karşıyadır toplumlar. Böylesi zamanlarda egemenlerin ve onlara yakın toplumsal kesimlerin rüyalarından tarifsiz acılarla uyanacaklarını öngörmek olasıdır.

Bu hafta Almanya'yı ziyaret eden Türkiye başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın sergilediği kendinden emin tavırlar, her ne kadar »büyük devlet adamı« resmini çizse de, AKP hükümetinin küresel rüyaları kâbusa dönüşecek bir devlet yönetimi olma yolunda hızla ilerlediği gerçeğini değiştirmiyor. Görüldüğü kadarıyla Türkiye egemenlerinin emperyal hırsları ve emperyalizmin ülkeye biçtiği role atfedilen önem, kararvericilerin gözlerini körleştirecek derecede kamaştırıyor.

Muhakkak ki Erdoğan'ın Almanya ziyaretini gündelik siyasetler ve uzun vadeli stratejiler temelinde analiz etmek olanaklıdır. Ama bunların ötesinde, geleceği belirleme potansiyeli taşıyan bazı olasılıklara değinmek daha doğru olacak düşüncesindeyim.

Almanya ziyaretinin, Çekirdek Avrupa'nın Türkiye kararvericilerini önemseyemediğini, başbakanın hitabet yeteneğinin kapitalist merkezlerdeki görüş oluşturmalarını etkilediğini gösterdiğini söyleyebiliriz. Bununla birlikte, özellikle Ortadoğu'nun yeniden düzenlenmesi konusunda Batı ve Türkiye egemenlerinin çıkarları da örtüşmekte. Bu nedenle, AKP hükümetinin politikalarının ABD ve Çekirdek Avrupa tarafından desteklenmesine devam edilecektir, ki bu önümüzdeki dönemde Avrupa'daki Kürt kurumları üzerinde yeni baskı mekanizmalarının geliştirileceğine işaret etmektedir.

Amma velakin, asıl belirleyici olan emperyalizmin AKP hükümetini desteklemesi değil, Türkiye'nin kendi iç dinamikleridir. Dikkatli okur anımsayacaktır: Cengiz Çandar bir yazısında »Kürt Sorunu Türkiye'nin aşıl topuğudur« tespitini yapmıştı, ki ben de bu tespiti katılıyorum. NATO'nun ikinci büyük ordusuna sahip olan Türkiye'nin asimetrik savaşı askerî yetenekleriyle sonlandırması olanaklıdır. Bu ancak yeni bir jenoside gerçekleşebilir. Kendisi defalarca soykırım gerçekleştiren ve yakın tarihte de dünyanın muhtelif bölgelerinde gerçekleşen soykırımlara ses çıkarmayan Batı'nın, böylesi bir jenoside, bırakın kayıtsız kalmasını, destek çıkması kuvvetle olasıdır. Ama olası bir askerî

zafer, hemen akabinde bir Pirus Zaferi'ne dönüşecektir, çünkü Türkiye bugünkü Türkiye olmaktan çıkacak, toplumu ve teritoryal sınırlarıyla apayrı bir ülkeye dönüşecektir. Ve askerî zafer sonrası ülkeyi yönetmek için daha baskıcı, daha diktatoryal yöntemler zorunlu olacaktır. 21. Yüzyıl'da diktatörlüklerin ebedî olamayacağını gösteren örnekler ise fazlasıyla mevcuttur.

Bu nedenle, barışçıl ve demokratik yöntemlerle çözülmemeyen her sorun, hele ki »Kürt Sorunu«, bir devî tek hamleyle yıkacak düzeyde zayıf olan aşıl topuğudur.

Kanımcı ikinci aşıl topuğu, o çok övünülen ekonomik verilerdir. Ekonomist değilim, ama işinin ehli ekonomistlerin söylediklerine bakınca, giderek daha derin yıkımlara yol açabilecek yeni bir küresel kriz ve bu krizin etkisiyle Türkiye'den kaçacak olan sıcak paranın Türkiye ekonomisini yerle bir edebileceğine inanıyorum. Avro krizi ile debelenen Çekirdek Avrupa, henüz şu anki krizin üstesinden gelebilmiş değil. İtalya ve İspanya'nın borçlarını ödeyemez duruma düşmelerinin yol açacağı sonuçları Avrupa'da kimse düşünmek dahi istemiyor. O nedenle, Avrupa'nın Türkiye'ye ne kadar destek çıkabileceği belli değil. Ayrıca, AKP'nin çok güvendiği »Petro-Dolar« kaynaklarının da yeni bir kriz dalgasından nasıl etkilenecekleri açık. »Arap Baharı«nın Körfez ülkelerine yayılıp yayılmamasından bağımsız, yeni bir küresel kriz dalgası, »Petro-Dolar« kaynaklarını kurutabilir. Bunun, ihracata dayalı Türkiye ekonomisi için ne anlama geldiği varsaymak için ekonomist olmaya gerek yok.

Kısacası, cumhuriyetin kuruluşundan bu yana var olan sorunları çözmekten aciz bir ülkenin kararvericileri, küresel güç olma hayallerinin kum üzerine kurulu olduğunu görmeleri gerekmektedir. Bütün stratejiler, bütün planlar tek başlarına yıkıma neden olabilecek iki nedenden dolayı balon kabarcıkları misali yok olabilirler. Yani, »pilava giderken, evdeki bulgurdan olma« olasılığı hayli yüksek.

Doğa kanunudur; en güçlü görünen organizma, ancak en zayıf uzvu kadar güçlüdür. Grek mitolojisindeki Güçlü Achilles'in akıbeti, egemenlerin kulağına küpe olmalıdır.

SEÇİM BARAJLARI KALKARKEN...

12 KASIM 2011

Şahadet ederim ki, yeryüzünden başka vatan, insanlıktan başka millet yoktur. İnsanlığın selamı üzerinizde olsun.

Almanya Federal Anayasa Mahkemesi bu hafta burjuva demokrasisinin biçimlendirilmesi konusunda önemli bir karar aldı ve Avrupa Parlamentosu Seçimleri için geçerli olan yüzde 5 barajını kaldırdı. Yerel seçimlerde de baraj olmadığından, yüzde 5 barajı artık sadece Eyalet ve Federal Meclis seçimlerinde geçerli olacak.

Muhafazakârlar ve kimi sosyaldemokratlar karar nedeniyle Anayasa Mahkemesi'ne ateş püskürüyorlar. Gerçi yerel seçimler için de baraj kaldırıldığında aynı teraneleri duymuştuk, ama bugün hiç kimse yerel seçimlerde baraj olsun diye konuşmuyor artık.

Aslına bakılırsa diğer seçimler için de seçim barajının yürürlükte kalmasını gerektiren meşru bir gerekçe yok. Seçim barajının kalması için getirilen tek gerekçe »istikrar«. Ancak Frankfurter Allgemeine Zeitung gibi muhafazkâr bir gazetenin başmakalesinde dahi »istikrar, demokrasi için otoriter potansiyeller taşır« itirazında bulunuluyorsa, Almanya'daki seçim barajlarının tamamıyla kaldırılacağı bir ortamın oluşması pek uzak bir olasılık değil gibi görünüyor.

Kanımcı Avrupa Parlamentosu Seçimleri konusunda söz konusu olan asıl sorun, parlamentonun yasama yetkisinin olmaması. Zaten Anayasa Mahkemesi karar gerekçesinde, »AB düzeyindeki yasama yetkisi, Avrupa Parlamentosu'ndaki çoğunluk durumundan bağımsızdır« tespitini yapmakta. Bakanlıklardaki bürokratların Avrupa Parlamentosu'ndan »dışsiz kaplan« diye bahsetmeleri boşuna değil.

Buna rağmen Avrupa Parlamentosu Seçimleri, aynı yerel seçimler gibi temsili demokrasinin geliştirilmesi ve katılımcı demokrasi yönünde adım atılması açısından iyi birer örnek olarak sayılabilirler. Her ne kadar sadece AB üyesi devletleri vatandaşları olan göçmenlere seçme hakkı verilerek, göçmenlerin önemli bir bölümü dışlanıyor olsa da, gerek seçimlere katılmak için vatandaşlık şartının ortadan kaldırılması, gerekse de seçimlerde kullanılan oyların parlamentoda eksiksiz temsil edilmesi açısından ileri adımlar olarak görülme-lidirler.

Avrupa Parlamentosu'nun »dışsiz« bırakılması, AB politikalarının oluşum süreçlerinden dışlanması eleştirilebilir, eleştirilmelidir de, ama bu, baraj engelini olmadığı bir seçimin en demokratik seçim olacağı ve böylelikle, toplumun her ferdinin siyasi karar mekanizmalarına katılım olanağının yollarının açıldığı gerçeğini değiştirmemektedir.

Seçim barajının olmaması tek başına toplumların demokratik dönüşümü için elbette yeterli değil. Milletvekillerinin gerçekten »vekil« olması, yani seçenlerin istediklerinde seçtiklerinden vekâletlerini geri alma haklarının olması, dahası üst düzey memurların, emniyet müdürleri, hakimler ve savcıların da seçimle göreve getirilmeleri gibi Paris Komünü İlkelerinin uygulanmaları, gerçek bir demokratikleşme sürecinin olmazsa olmaz koşuludur. Gene de, seçim barajının olmaması, aslında hiç bir meşruiyeti olmayan ve seçmenin istediğini seçme özgürlüğünü engelleyen yüzde 5 barajından çok daha demokratik olduğu su götürmez bir gerçektir.

Bu açıdan bakıldığında, Federal Anayasa Mahkemesi'nin bu kararı, demokrasinin içini oymaya çalışanların suratına okkalı bir şamar ve aynı zamanda da, bırakın yüzde 5'i, yüzde 10 gibi engeller getiren sözde »ileri demokrasilerin« sözde kalmaktan ileri gidemediklerini gösteren bir öğretilerdir.

Hikâyeyi bilirsiniz. Anımsadığım kadarıyla şöyle: Rivayete göre Alman kralı atıyla dolaşırken, bir köylünün toprağına girmiş. Onu gören köylü, hemen toprağından çıkmasını isteyince, kral »ama ben Alman kralıyım« demiş. Köylü de ona, »sen kral olabilirsin, ama bilmelisin ki Berlin'de de hakimler var« yanıtını vermiş.

Artık çok ender rastlanıyor, ama Almanya'da bazen mahkemeler insana, »yahu şahiden Berlin'de (aslında Karlsruhe'de) hakimler varmış« dedirtiyor.

Ne diyelim, madem burjuva demokrasisinde yaşayacağız, bari »adam gibi« bir demokratik hukuk devleti olsun. Darısı, sözde »ileri demokrasilerin« başına...

TEKNOKRATLAR DÖNEMİ AÇILDI...

19 KASIM 2011

Şahadet ederim ki, yeryüzünden başka vatan, insanlıktan başka millet yoktur. İnsanlığın selamı üzerinizde olsun.

Küresel kapitalizmin, muhtemelen daha da derinleşecek olan krizi, egemenleri gelişmiş kapitalist ülkelerin pek alışık olmadıkları adımlar atmaya zorluyor. Konkardotolar artık eskisi gibi sadece şirketler için değil, devletler için de söz konusu olduğundan, atanmış teknokratlardan »icra hükümetleri« oluşturuluyor.

Devletleri iflasa getiren küresel iktisadî ve malî kriz, burjuva demokrasilerinin krizi hâline geldi. Çünkü krizin asıl yaratıcıları ve kazançlıları olan uluslararası malî piyasalar, kârlarını garanti etmeyi »ülke reytingleri« ile sağlarken, sadece hükümet politikalarını değil, hükümetlerin kimlerden oluşacağını dikte ediyorlar. Batı Avrupa burjuva demokrasileri ilk kez böylesi bir dönüşüm baskısı altında. Sermaye birikim rejimleri, hükümet olarak ancak »iflas masası memurlarını« kabul ediyorlar.

Bu duruma gelinmiş olması bir kader değil, hele tanrı vergisi hiç. Küresel kapitalizmin içinde bulunduğu bugünkü durum, onyıllardır uygulanan neoliberal politikaların bir sonucudur – kaynağı ise kapitalizmin bizzat kendisidir. Düzensizleştirme, esnekleştirme, özelleştirme ve malî piyasaları dizginsizleştirme emirlerinin altında, kamuoyunun karşısına çıkıp, krizden kurtulmak için tasarruf tedbirlerinin(!) »maalesef alternatifsiz« olduğunu söyleyen hükümet başkanlarının imzası bulunmaktadır.

Başta Almanya sermayesi olmak üzere, krizden kâr sağlayan sermaye çevreleri, örneğin Çekirdek Avrupa'nın ihracat ve kredi politikalarıyla iflasa sürüklediği ülkeleri, meşru hükümetlerle değil, atanmış teknokratlarla yönetilmeye zorluyorlar. Geçen gün Federal Parlamento CDU/CSU meclis grubu başkanı Kauder'in grup toplantısında »Avrupa'da artık Almanca konuşuluyor« demesi, Almanya'nın I. Ve II. Dünya Savaşlarında askeri yöntemlerle beceremediğini, AB çatısı altında gerçekleştiriyor yorumlarına yol açtı. Bu açıdan »yeniden güçlü bir Almanya, ancak Avrupa çatısı altında olabilir« tespitini yapan Almanya'nın bu stratejisinin başarılı olduğunu söylemek olanaklı. Almanya, örneğin Yunanistan'a yüzde 18 faizle kredi veren Alman bankalarına yüzde 1,5 faizle para sağlayan Avrupa Merkez Bankası ve AB içerisindeki belirleyici rolü sayesinde imparatorluğunu ilân etmiş durumda.

İmparator olacak da, imparatorluk valileri olmayacak mı? İşte, İtalya'da kurulan Monti Hükümeti ve Yunanistan'da oluşturulan Papademos Hükümeti

tam bu tanıma uyuyor. Çünkü her iki başbakan birer teknokrat. Monti bir zamanlar AB Komiseri'yken, Papademos merkez bankacıydı. İki ülkenin de iflas etmesini sağlayan kurumların memurları başbakanlığa getirildi – e, buna »Keçiye bahçevanlık yaptırmak« denmez mi?

İki hükümet de parlamento çoğunluklarının aldıkları kararla iktidara getirildiklerinden, formel bir meşruiyet söz konusu, ama onların asıl sorumlu oldukları yerler parlamentolar değil. İkisi de, önceleri »biz, ancak bize izin verilene uyguluyoruz« itirafında bulunan Yunanistan Maliye Bakanı Venizelos gibi, uluslararası malî piyasalardan gelen emirleri uygulayacaklar. Yani seçimle işbaşına gelen hükümetlerin oy kaygısıyla yapamadıkları yıkımı gerçekleştirecek ve faturayı halka çıkaracaklar. Hem de halkı ve devleti »iflastan kurtarıyoruz« gerekçesiyle.

Siyaset bilimci Nicos Poulantzas, kapitalist devleti analiz ederken, burjuvazinin, çıkar çelişkileri olan fraksiyonlarının egemenliklerini güvence altına almak için »uzlaşmak zorunda olduklarını« ve bu nedenle kapitalist devletin »yukarıda uzlaşmayı örgütlerken, aşağıyı örgütsüzleştirir« der. Ayrıca egemen bloktaki uzlaşmalar veya mücadeleler sonucu gücü eline geçiren sermaye fraksiyonlarının »tekil çıkarlarını, toplumun genel çıkarlarını gibi etabile ettiklerini« ve böylelikle seçimle meşruiyet sağlayabildiklerini vurgular.

Görüldüğü kadarıyla, egemen bloktaki sermaye çevreleri, belirli bir süre için de olsa, meşruiyete artık sadece formel olarak gereksinim duyuyorlar. Atanmış teknokratlar ve iflas masası memurlarıyla zaten fazlasına da gerek yok.

Ancak nereye kadar? Krizden çıkış için yeni bir savaşa kadar mı? Bu pek uzak bir olasılık değil – eğer halklar direnç göstermezse...

ÖZÜR DİLEMEK

26 KASIM 2011

Şahadet ederim ki, yeryüzünden başka vatan, insanlıktan başka millet yoktur. İnsanlığın selamı üzerinizde olsun.

»Özür dilemek bir erdemdir« derler. Doğru, ama ya »özür« kabahatten büyük olursa? Ya »özür« gerçekten özür dilemek için değil, stratejik hesapları kılıflamak için kullanılıyor ve tarihsel kabahatlerin yeniden üretimine temel oluşturuyorsa?

Tarihe geçen önemli özür momentleri vardır. Hafızama kazınanlarından birisi, dönemin Alman şansölyesi Willy Brandt'ın 7 Aralık 1970'de Varşova Gettosu Kahramanları Anıtı önünde diz çöktüğü fotoğrafıdır.

Hermann Schreiber adlı bir Spiegel yazarı o zamanlar fotoğrafı şöyle yorumlamıştı: »Eğer, vahşetin sorumlusu olmayan ve o dönem buna katılmayan bu adam kendi isteği ile Varşova Gettosu'na gidiyor ve orada diz çöküyorsa, bunu kendisi için yapmıyor demektir. Buna ihtiyacı olmayan adam, diz çökmeleri gerekli olan, ama buna cesaret edemeyen herkes adına diz çöküyor. Kendisinin işlemediği bir suç üstleniyor, affa ihtiyacı olmamasına rağmen, af diliyor. İşte o zaman o adam orada Almanya adına diz çöküyor«.

Tarihin onurlu sayfaları, onurlu davranan insanlara ağıttır. Willy Brandt, siyasi yaşamını doğru bulalım ya da bulmayalım, tarihin onurlu sayfalarında yer almayı tek bir hareket ile hak etmiş bir siyasetçidir. Keşke günümüz siyasetçileri onu örnek alabilseler...

Söz özürden açılmışken, bir özür de ben dilemeliyim.

Köşe yazısı yazmak sahiden zor zenaatmış. Hem gündelik siyasetin, hem de köşenin yer sınırları arasında yapılan değerlendirmelerin fazlasıyla yüzeysel olma tehlikesi var. Yoğun dezenformasyon bombardımanı ve insanın üzerine sinen kan ve barut kokuları da düşünülürse, konuyu aydınlatayım, bilgi vereyim derken, esas göz ardı edebilirsiniz. Bu tehlikelerden ise kendinizi ancak ilkesellikte koruyabilirsiniz. İlkelerin çizdiği ufuk, sınırları kaldırabilir.

Bir kitap çalışması esnasında yazdıklarımı gözden geçirdiğimde, bazı dönemler ilkelerimi unutmuş olduğumu, unutarak suç ortağı olduğumu gördüm. Şöyle açıklayayım; »Ergenekon« sürecinde ilk tutuklamalar başladığında, generalleri, işkencecileri, devlet adına cinayet işleyenleri ve onlara destek olanları bir nevi manevî tazminat hissi ile izlemiştim. Ceberrut devlet politikaları, kirli savaş, faili belli cinayetler, darbeler, işkenceler ve dahası üzerine solun onyıllardır söyledikleri, bizzat devlet tarafından teyid ediliyordu.

Ama tutuklananların tutuklanma biçimlerinin, basına

sızdırılan »belgelerle« yargısız mahkum edilmelerinin, savunma haklarının kısıtlanmasının hukuka aykırı olduğunu görmek istemedim. Sustum. Ve diğer susanlar gibi, bugünkü sürecin önünün açılmasına suç ortağı oldum, kendi ilkelerimi çiğnedim.

Elbette darbecilerin, katillerin ve işkencecilerin yakalanmaları, mahkeme önüne çıkartılmaları ve cezalandırılmaları tartışma götürmez. Suçlular, çekti-dikleri bütün acıların, dökülen kanların hesabını ver-melidirler. Ama tek bir şartla: demokratik hukuk devleti esaslarının, yani hukukun üstünlüğünün ve kuvvet ayrılığı ilkesinin çerçevesinde. Demokratik hukuk devleti, demokrasi ve özgürlükleri ortadan kaldıranlara, hatta bunun için darbe yapmaktan, cinayet işlemekten, terör estirmekten çekinmeyenlere de demokratik hukuk devleti esasları uygulandığında ancak var olabilir. Hukuk, herkes için vardır. Keyfiyetin başladığı yerde, hukuk biter.

Başkasına yapılan haksızlığı, kendime yapılmış gibi hisseden ben, katillerimize ve işkencecilerimize yapılan haksızlığa ses çıkarmayarak, intikam duygularına teslim oldum. İntikam duygusunun iyi bir yol gösterici olmadığını unuttum, ilkelerime ters düştüm. Bunun için okurlarımdan ve dostlarımdan özür dilerim.

Suça ortak olduğunu hissetmek, insanın içini acıtıyor, ama düşünmeye, kendi kendine muhasebe yapmaya da sevk ediyor. Kendimce çıkarttığım sonuç ise, daha fazla okumak, daha fazla derinlemesine düşünmek, öğrenmek ve ilkelerimden taviz vermeden daha fazla yazmaya çalışmaktır. Kendi kendini her gün yeniden sorgulamak, »insana dair herşeyden şüphe etmek« ve hep yeniden üretmek.

* * *

Mesleğimdeki yoğun çalışma temposu, nihayet sonlandırmak istediğim üç kitap çalışması ve hazırlamak istediğim dosyalar nedeniyle, yıl başından itibaren, sayfalarında düşüncelerimi paylaşma onuruna eriştiğim Özgür Gündem ve Yeni Özgür Politika gazetelerindeki köşe yazılarıma maalesef ara vermek zorunda kalacağım.

»İN DUBIO PRO REO«

3 ARALIK 2011

Şahadet ederim ki, yeryüzünden başka vatan, insanlıktan başka millet yoktur. İnsanlığın selamı üzerinizde olsun.

Aydınlanmanın özgürlükçü, insancıl, rasyonel ve seküler sürecinde hukukun üstünlüğünün burjuva demokrasilerinin temel direği olduğunu, hukukun üstünlüğünün sağlanmaması durumunda »demokrasiden« bahsedilemeyeceğinin değiştirilemez bir kural hâline geldiğini arada sırada anımsamak gerekiyor.

Zanlının suçu kanıtlanana kadar »suçsuz« olduğunu bilmeyen yoktur herhalde. Bu nedenle Avrupalı hukukçular (avukatı, savcısı, hakimi) »in dubio pro reo«, yani şüphe durumunda zanlıdan yana karar vermek kuralına sadıktırlar. Ancak bu kural sadece hukukçular için değil, toplum için de geçerlidir.

Çağdaş hukukun temeli adalettir. Bunu sağlayacak en önemli kurum da »kuvvetler ayrılığıdır«. Adaletin ve kuvvetler ayrılığının olmadığı yerde keyfiyet vardır, hukuk yoktur. Her ne kadar formel muhakeme süreçleri olsa da, hukuktan bahsedilemez.

Tarih egemenlerin »itisaf« yolu ile hukuku egemenliklerin devamı için »eğdiklerini« gösteren sayısız örneklerle doludur. Ama bunu yaparlarken bile, hukukun var olduğunu göstermeye özen gösterirler. Alman nasyonal sosyalizmi bile Holocaust'u »Nürnberg Irk Yasaları« adlı bir yasa ucubesi oluşturarak gerçekleştirmişti. Ama buna rağmen, gene tarihe bakarak, keyfiyet ve itisaf ile hukuku hukuk olmaktan çıkaran en kanlı, en zalim diktatörlüklerin bile ebedi olamayacaklarını söyleyebiliriz.

Diktatörlüklerin, baskıcı rejimlerin ebediliklerini engelleyen güç ise, günün birinde toplumsal vicdanın baskın çıkması, halk kitlelerinin örgütlü muhalefettir. Hakkaniyet duygusunun ve vicdanın olmadığı yerlerde ise, diktatörlük, hukuksuzluk ve zulüm sadece yer değiştirir. Bir örnek vermek gerekirse, Muammer el Kaddafi'nin yakalanış ve öldürülüş biçimi, zulmü uygulayan elin nasıl değiştiğini gösteren iyi bir örnektir. Kaddafi ne denli diktatör, ne denli suçlu olursa olsun, sözde ayaklanmacıların Kaddafi'yi makadına bıçak sapını sokarak iğfal etmeleri ve ardından öldürmeleri, Libya'da günün birinde demokrasi ve hukukun üstünlüğü kurulsa bile, bu olayla yüzleşmeden son derece sakat ve zayıf olacağına işarettir. Böylesi davranış ne burjuva hukuku ile, ne de İslamın, Şeriatın kuralları ile bağdaştırılabilir.

Demek istediğim, egemenler keyfiyet, itisaf ve hukuksuzluktan ne kadar sorumlu iseler, aynı şekilde davranan, hatta düşmanına yapılan haksızlığa sessiz kalan toplumlar, o denli bu suçun ortakları olurlar. Toplumun önde gelen kesimleri, örneğin aydınlar bunu yaparlarsa,

o zaman sonu kan dökmeye varacak olan süreçlerin önü açılmış demektir.

Son dönemlerde, özellikle Türkiye'de »KCK Tutuklamaları« adı altında yürütülen hukuksuzlukla ilgili tartışmaları izlediğimde, müthiş bir umutsuzluğa kapıldığımı fark ettim. »Solun« veya »Kürtlerin, şiddetle aralarına mesafe koymaları gerekir«, »ama onlar da insan öldürmüşler« v.b. gibi başlayan ve tutuklanmaların meşruiyetini sorgulamak yerine, isteyerek veya istemeyerek bu meşruiyetsizliği meşrulaştırmaya yarayan yaklaşımları, »çok kötü günlerin« habercisi olarak algılamaya başladım.

Diyelim ki Büşra Hoca veya Ragıp Zarakolu olsun, tutuklananların hepsi »şiddetten« yana ve şiddetin uygulanmasını savunuyorlar. Yani egemen söylemde hepsi birer »terörist«. Peki »teröristin« de hakkı yok mu? »Yok, bunları sallandırmalı« diyorsanız, söyleyecek bir söz kalmaz. Ama hukukun üstünlüğü, demokrasi v.b. gibi lafları ağzınıza alıyorsanız, o zaman bir »teröristin« dahi adil yargılanma, savunma hakkını sonuna kadar kullanma ve suçu muhakeme sürecinde kanıtlanana kadar suçsuz olduğunu, yani »in dubio pro reo« kuralını kabul etmek durumundasınız.

Bu kuralı kabul ettiğinizde ise, »teröriste« dahi yapılan her haksızlığa, en ufak hukuksuzluğa karşı çıkmak vazifenizdir. Tabii, »Türkiye bir hukuk devleti« diyorsanız, Nuray Mert'in dediği gibi size acil şifalar dilerim. Ancak içinde en ufak bir şüphe varsa hukuksuzluğa dair, o zaman »amaları«, »fakatları« bir yana bırakmalı, vazifenizi yerine getirmelisiniz.

Peki, vazifenizi yerine getirmezseniz? Şöyle yanıtlayayım: sadece yaşamının bir değeri yok, aslolan doğru yaşamaktır. Doğru yaşamak, her daim dik durmaktır - »ipin, kurşunun rağmına!«. Doğru yaşayabilmenizi temenni ederim.

NEONAZİ CİNAYETLERİNİN SORUMLUSU BELLİ

10 ARALIK 2011

Şahadet ederim ki, yeryüzünden başka vatan, insanlıktan başka millet yoktur. İnsanlığın selamı üzerinizde olsun – TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'nun Almanya'daki neonazi saldırılarını araştırma ve yargılama sürecini izleme üzerine karar aldığı basından okudum. Ne kadar yerinde bir karar. Keşke Türkiye parlamenterleri Türkiye sınırları içerisinde işlenen yargısız infazlar ve savaş suçları için de bu kadar hassasiyet gösterebilselerdi.

Elbette komisyonun işine karışmak istemem, ama gene de Almanya'da 41 yıldır yaşayan bir insan olarak bildiklerimi bu kanaldan paylaşmak isterim. Aslında araştırmalarını hemen bitirebilirler, çünkü cinayetlerin sorumlusu belli: Alman devleti! Bu kadar kesin yargıya nereden vardın diye sorabilirsiniz, açıklayayım.

Neonaziler, Almanya'da devlet aygıtı tarafından en fazla izlenen, gözlenen ve yönlendirilen siyasî gruptur. Gerek Federal Anayasayı Koruma Teşkilatı'nın yayınladığı yıllık raporlardan, gerekse de hükümetin yaptığı açıklamalardan bunu görebilirsiniz. Kaldı ki devletin neonazi grupları içerisinde memurları ve ajanları ile yerleşmiş olduğu bizzat en yüksek mahkeme tarafından tespit edilmiş durumda.

Federal Anayasa Mahkemesi neonazilerin partisi olan NPD'nin kapatılma dilekçesi sonunda açmış olduğu davada, Alman gizli servislerinin bu parti içerisinde yüzlerce ajan bulundurduğunu ve anayasaya göre parti kapatma gerekçelerini tespit etmede zorluk çekildiğini tespit etmiş, NPD yöneticileri arasında bile ajanların olması nedeniyle, neonazi partisinin aldığı kararları kendisinin mi, yoksa ajanlar vasıtasıyla devlet aygıtının mı verdiğini tespit etmek olanaklı olmadığından, parti kapatma dilekçesini reddetmişti. Anayasa Mahkemesi hakimleri hükümete, »parti içerisindeki ajanlarınızı çekmediğiniz sürece kapatma kararı veremeyiz« mesajını vererek, NPD'nin ancak devlet isterse kapatılabileceğini açıklamıştı.

Ama mesele sadece bununla bitmiyor. Alman devlet aygıtı sadece neonazi parti ve grupları içerisinde yer almıyor, devletin kurumları bizzat nazilerce kurulmuş durumda. 1949 sonrasında, Almanya Federal Cumhuriyeti kurulduktan sonra oluşturulan gizli servisler, polis teşkilatı, ordu ve yargı nasyonsosyalist devletin bakanları, yüksek memurlar ve generalleri tarafından kuruldu. Aralarında Filbinger gibi eyalet başbakanı dahi olabilen var.

Örneğin Alman Haberalma Dairesi BND ve Federal Anayasayı Koruma Teşkilatı, Hitler döneminde

»Yabancı Ordular Doğu Örgütü« adlı gizli servisin şefi ve general olan Reinhard Gehlen tarafından kuruldu. Hatta BND bu adı almadan önce resmen »Gehlen Örgütü« olarak adlandırılıyordu. Gehlen, sadece eski »mesai arkadaşlarını« işe almakla kalmadı, aynı zamanda BND'nin ve dolayısıyla Almanya'nın güvenlik politikalarında etkin bir isim oldu.

Veya Federal Ordu'yu alalım. Federal Ordu, dönemin şansölyesi Konrad Adenauer tarafından 24 Mayıs 1950'de görevlendirilen ve Hitler ordularının »yok etme savaşına« (Vernichtungskrieg) komuta eden asilzade generallerden birisi olan Gerhard Graf von Schwerin tarafından kuruldu ve örgütlendi. Schwerin baronu da mesai arkadaşlarını işe aldı ve Federal Ordu'nun daha sonraları NATO'ya entegre olmasında etkin oldu.

Aynı ordu gibi polis teşkilatı da eski Gestapo üyeleri tarafından oluşturuldu. Yargı da ise eski nazi hakim ve savcılar görev aldılar. Ve tabii ki bütün bu isimler, sanki gömlek çıkarmış gibi »naziliklerini« üstlerinden sıyrıp atabildiler. Biz de inandık...

Eski naziler 1980'li yıllara kadar servislerin başında kaldılar ve bugün aynı makamlarda oturanları eğittiler. Gizli servisler ve polis teşkilatında yönetici olanlara baktığımızda ise, Heitmeyer Araştırması'nın gösterdiği gibi, neonazilere sempati duyanların hiç de az olmadığını görebiliriz.

Cinayetler serisi başladığında oluşturulan özel polis dairesinin adı »SOKO Bosporus« konmuş ve failler, »göçmen mahallelerinde« aranmıştı. Bugün panik hâlinde ah, vah çekiliyor, ne kadar »şoke oldukları« söyleniyorsa, bu foyaları ortaya çıktığındandır. Almanya'da yaygın bir halk deyişi vardır: »devlet ve polis sağ gözü kördür« denir. Bence değil, herşeyi görüyorlar, herşeyin farkındalar. TBMM komisyonu hiç uzaklarda aramasın. Cinayetlerin asıl sorumlularını, ortaklık yaptıkları devletin makam odalarında bulabilirler.

* * *

İki hafta önce yazdığım gibi, mesleki yoğunluğumdan dolayı köşe yazılarıma ara vermek zorundayım. Gene rahatsız edeceğim sizleri mutlaka, ama herhalde bir kaç ay sonra. Bir daha görüşünceye dek, sağlıcakla kalınız. Aydınlik ve barış dolu yarınlar merhaba diyebilmek dileğiyle.